

लाल बहादुर शास्त्री प्रशासन अकादमी
Lal Bahadur Shastri Academy of Administration

मुसूरी
MUSSOORIE

पुस्तकालय
LIBRARY

अवाप्ति संख्या

Accession No.

~~134~~ 118789

वर्ग संख्या

Class No.

R 491.4903

पुस्तक संख्या

Book No.

~~491~~ Pra

**STUDENTS'
STANDARD DICTIONARY**

STUDENTS' STANDARD DICTIONARY

(ENGLISH-NEPALI)

BY
PARAS MANI PRADHAN
AND
NAGENDRA MANI PRADHAN

SOLE AGENTS :
P. M. PRADHAN & SONS,
Booksellers & Commission Agents,
Kalimpong and Darjeeling

1st. Edition.

PUBLISHED BY A. C. CHAKRAVARTI.

OF

Messrs. SANYAL & Co.

AND

PRINTED BY JUGAL CHARAN DAS

AT THE BHARAT MIHIR PRESS,

85, Upper Circular Road, Calcutta.

PREFACE

This little book is based on the manuscript originally prepared by my revered father Sri Parasmani Pradhan some years back. Nepali language was not standardised then. Busy as he was in connection with the preparation of Primary School books which were of much more importance then, he could not make time to revise the MS. and make it up-to-date. So the task of doing the job fell upon me. How keenly I felt the need of a standard dictionary like this when I was a student at school !

When I was asked to revise the manuscript and prepare its press copy, I was very happy. To speak the truth, my enthusiasm knew no bound. I took up the work in right earnest but to my utter surprise I found that the task of a dictionary-maker was not an easy one. I had to deal with so many matters and consult such a large number of standard works that very soon I felt that I was plunging into the sea of lexicography without knowing how to swim. In spite of utmost care, I could not escape errors and omissions. I have, however, spared no pains to make it useful to students as well as public at large.

I shall be very much obliged if the users of this little work offer any suggestion for improvement or let us know errors and omissions which will receive our best attention.

I take this opportunity of expressing my grateful thanks to my brothers—Sri Rudra Mani Pradhan and Sri Shiva Mani Pradhan who helped me in many ways. But had not my father given me his precious time to go through the press copy and

proofs, it would have been impossible for me to issue this book as it now stands. Last but not least, my grateful thanks are due to Dr. S. C. Chakravarti, M. B., of Messrs Sanyal & Co., who was of immense help in many ways in the task of producing this treatise. In conclusion, I do hope that this humble work will be found quite helpful and serviceable by our dear students, teachers and guardians as well as by those who are now engaged in learning Nepali language.

*Shyam Cottage,
Darjeeling,
10. 10. 47.*

}

Nagendra Mani Pradhan

List of abbreviations used in this book

adj.	for	adjective
adv.	„	adverb
conj.	„	conjunction
indef. art.	„	indefinite article
intj.	„	interjection
n.	„	noun
n. f.	„	noun feminine
n. m.	„	noun masculine
p. p.	„	past participle
prep.	„	preposition
pron.	„	pronoun
pl.	„	plural
p. t.	„	past tense
v. i.	„	verb intransitive
v. t.	„	verb transitive
v. t. and i.	„	verb transitive and intransitive
rel. pron.	„	relative pronoun
sing.	„	singular

The following markings are to be noted for pronunciation :—

ā	fāte	a	fat	ä	ball	â	fâr
ē	mēte	e	met	ë	seen		
ī	mīte	i	pin				
ō	nōte	o	not	ö	move		röök
ū	mūte	u	tub	ü	pull		

THE STUDENT'S STANDARD DICTIONARY. ENGLISH-NEPALI

A

A, indef. art. अंग्रेजी वर्णमालाको पहिलो अक्षर; एउटा; एक; कोही; कुनै।

a-back', adv. पछिल्लि; पछाडि; अकस्मात्।

a-baft', adv. जहाजको पछिल्लो भाग वा पछाडि।

a-ban'-don, v. t. छोड्नु; त्याग गर्नु।

a-ban'-doned, p. p. and adj.,

छोडेको; त्यागेको; लम्पट;

दुराचारी; व्यभिचारी। *a-ban'-*

don-ment, n. त्याग; परित्याग;

स्वेच्छाचार।

a-base' (-bās), v. t. हेला गर्नु;

होच्याउनु; तुच्छ गर्नु। *a-base'-*

ment, n. हेला; हीनता; अपमान;

अनादर।

a-bash', v. t. लाज पार्नु; लज्जित

गराउनु।

a-bate' (-bāt), v. t. and i. घटाउनु;

भुत्ते वा निर्धो पार्नु; कष्टा गर्नु वा

कम्ती पार्नु। *a-ba'-tod, p. p.*

घटाएको। *a-ba'-ting, pres. p.*

a-bate'-ment n. कम।

a-bat-toir' (a-batwār) n. कसाइ-

खाना; पशुहरू काटमार गर्ने ठाउँ;
गोसखान।

ab'-boss, n. f. मठकी मुखिनी;
महन्तिनी; लमिनी।

ab'-boy, n. गुम्बा; मठ; धर्म आश्रम;
संन्यासी वा संन्यासिनीहरूको
आश्रम।

ab'-bot, n. m. मठका मालिक; लामा;
महन्त; जोगी संन्यासीहरूको
सरदार।

ab-bro'-viate, v. t. छोड्याउनु; संक्षेप
गर्नु; सार निकाल्नु। *ab-bro-vi-*
a'-tion, n. सार; संक्षेप; छोटकरी।

ab'-di-cate, v. t. and i. त्याग गर्नु;
स्वेच्छानुसार राजपाटको अधिकार
त्यागनु; राज्य त्यागनु; पद छोड्नु।

ab-di-ca'-tion, n. त्याग।

ab-do'-men, n. उदर; पेट। *ab-*

dom'-in-al, adj. उदर वा पेट

सम्बन्धी।

ab-duct', v. t. जबर्दस्त हरण गर्नु;

छली वा बलात्कार चोरी लैजानु।

ab-duc'-tion, n. बलपूर्वक वा

जबर्दस्त हरण; कसैलाई बलात्कार

बेपत्ता पार्ने काम।

a-beam', *adv.* जहाजको लमाइ सँग
समकोण पार्ने रेखा ; हाराहारी ।

a-bed', *adv.* or *adj.* बिछ्याउनामा ;
ओछ्यानमा ।

ab-er'rant, *adj.* अनौटो ; आम्नो जात
सँग न मिल्ने ; नौलो । ab-er-ra'-
tion, *n.* अनौटोपना ।

a-bot', *n. t.* कुकर्म गर्नेलाई सहायता
दिनु वा सघाउनु । a-bot' tor,
n. कुकर्म गर्नेलाई सघाउने
मान्छे ।

a-bey'ance (la'), *n.* थाति ; विराम ;
अल्पकालिक ; फेरि जाग्न सक्ने
मुलतबी ।

ab-hor', *v. t.* अत्यन्त घृणा गर्नु ;
दिग्गिमाउनु । ab-hor' rence, *n.*
घृणा ; घृणा गरिएको चीज ।
ab-hor' rent, *adj.* दिक्क गराउने ;
विरक्त पार्ने ; अमिल्दो ।

a-bide', (*p. t.* and *p. p.* a-bode'), *v. t.*
and *i.* वास गर्नु ; पालन गर्नु ;
अधीनमा पर्नु । a-bi'-ding, *pres. p.*
and *adj.* स्थायी ।

a-bil'i-ty, *n.* ह्याउ ; सामर्थ्य ; काम गर्ने
ऐनले दिएको शक्ति ; मानसिक
शक्ति ; योग्यता ।

ab'ject, *adj.* हीन ; नीच ; अधम ;
कातर । ab-jec'-tion, *n.* हीनता ;
नीचता ।

ab-jure', *v. t.* किरिया हालेर छोड्नु ।
ab ju-ra'-tion, *n.* किरिया हाली
त्याग गर्ने विधि वा काम ;
परिवर्जन ।

a-blaze', *adv.* or *adj.* बल्दो ;
दन्केको ; चहकिलो ; ज्वलन्त ;
उत्तेजित भएको ।

a'ble, *adj.* लायक ; योग्य ; चतुर ;
प्रवीण ।

ab-lu'-tion, *n.* स्नान ; प्रक्षालन ;
अभिषेक ।

ab-ne-ga-tion', *n.* त्याग ; परित्याग ;
आत्मविसर्जन ।

a board', *adv.* जहाज वा नाउमा ।

ab-nor'-mal, *adj.* नियम विरुद्ध ;
अस्वाभाविक ।

a-bode', *n.* वासस्थान ; आश्रम ; घर ;
कुटी ।

a-bol'-ish, *v. t.* नाश गर्नु ; अन्त्य गर्नु ;
मेटाउनु ; खारीज गर्नु ; छोड्नु ।
ab-o-li'-tion (-lish'-un), *n.* नाश ;
अन्त्य ; लोप ; छोडाइ । ab-o-li'-
tion-ist, *n.* नाश वा अन्त्य गर्ने
मान्छे ; मेटाउने मान्छे ।

a-bom'-in-a-ble, *adj.* अरुचिकर ;
नरात्रो ; घृणित ; जघन्य । a bom'-
in-ate, *v. t.* घिनाउनु ; अश्रद्धा
गर्नु । a bom-in a'-tion, *n.* घृणा ;
घिनलाग्दो काम ; मन न पर्दो
कुरो ।

ab-o-rig'-in-al (rij'-), *adj.* आदिम ;
प्राचीन ; पुरानो । ab-o-rig'-in-es,
n. pl. आदिनिवासीहरू ; कुनै
देशका वासिन्दाहरू ।

a-bor'-tion, *n.* गर्भपात ; कोही अपूर्ण
वस्तु ; निष्फलता । a-bor'-tive,
adj. निष्फल ; वृथा ।

a bound', *v. i.* प्रचुर वा परिपूर्ण
हुनु ; प्रशस्त हुनु ; स्याउँ स्याउँ
हुनु ।

a-bout', *prep. and adv.* चारै तिर ;
वरिपरि ; अन्दाजी ; प्रायः ;
पुगनपुग ।

a-bove', *prep.* माथि ; अति ; ज्यादा ;
श्रेष्ठ ; प्रधान ।

a-bridge', *v. t.* छोट्याउनु ; संक्षेप गर्नु ;
सार निकाल्नु । a-bridg[e']ment,
n. संक्षेप ; सार ; संक्षिप्त विवरण ;
छोटकरी ।

a-broad', *adv.* देशान्तर ; घरदेखि
बाहिर ; परदेशमा ; विभिन्न
ठाउँमा ; जताततै ।

ab-ro-gate, *v. t.* मेटाउनु ; लोप गर्नु ;
रद्दी गर्नु ; खारीज गर्नु ।

ab-rupt', *adj.* आकस्मिक ; अपर्याप्त वा
झट्टै गर्ने । ab-rupt'ly, *adv.*
अकस्मात् ; सहसा । ab-rupt'-
ness, *n.* आकस्मिकता ; उच्चता ;
असमानता ।

ab'scess (-ses), *n.* पिलो ; पीपले पूर्ण
भएको खटिरो ।

ab'scond', *v. i.* छड्कनु ; सुट्क
भाग्नु ; लुक्नु ; टाप दिनु ।

ab'sent, *adj.* अनुपस्थित भएको ;
गैरहाजिरी ; ध्यान नलगाउने ।

ab'sent', *v. t.* अनुपस्थित हुनु ;
गैरहाजिर हुनु ; ध्यान नलाएको
हुनु । ab'sence, *n.* अनुपस्थिति ;

गैरहाजिरी ; ध्यान नलगाएको
अवस्था ; अभाव ।

ab-sen-too', *n.* अनुपस्थित व्यक्ति ;
प्रवासी ।

ab'so-lute, *adj.* स्वतन्त्र ; स्वेच्छा-
चारी ; पूर्ण रूपले ; निश्चय ;
विशुद्ध ; असीम ; आफै हुने ।

ab-solve' (-solv' or -zolv'), *v. t.* क्षमा
गर्नु ; छुटकारा दिनु ; उद्धार गर्नु ;
निर्दोष ठहर्याउनु । ab-so-lu'-
tion, *n.* क्षमा ; कुनै अपराधबाट
छुटकारा गराइ ।

ab-sorb', *v. t.* सोस्नु ; चुस्नु ; सम्पूर्ण
रूपले चलाउनु वा नष्ट गर्नु ; चिन्ता
आदिले ग्रस्त हुनु । ab-sorp'-tion,
n. शोषण ; सोसाइ ; खिचाइ ।

ab-stain', *v. i.* जोगिनु ; बाँच्नु ;
फरक रहनु । ab'-stin'-ence, *n.*
फरक रहने काम ।

ab-sto'-mi-ous, *adj.* मिताचारी ;
संयत ; मुख बार्ने ।

ab-tract', *v. t.* निकाल्नु वा हरण
गर्नु ; संक्षेप गर्नु ; झिक्नु ; घटाउनु ।
ab'-strac'-tion, *n.* सारांश ; सार ;
संक्षेप ; छोटकरी । ab'-tract, *adj.*
and *n.* गुणवाचक ; सार-संग्रह ।

ab-struse', *adj.* निर्बाध ; मूर्ख ;
मगजमा न आउने ; बुझ्न कठिन ;
क्लिष्ट ।

ab-surd', *adj.* युक्ति विरुद्ध ; अमिल्दो ;
हाँसउद्द्ो ; उटपट्याइ । ab-
surd'-i-ty, *n.* मूर्खता ; अनर्थकता ;
अस्वाभाविकता ।

a-bund'-ant, *adj.* प्रचुर वा परिपूर्ण ;
प्रशस्त । a-bund'-ance, *n.* प्रचुरता ।

a-buse' (-būz'), *v. t.* गालि गर्नु ;
अपव्यवहार गर्नु । (-būs'), *n.*
गालि ; अपव्यवहार । a-bu'sive,
adj. अपमानजनक ; गालिले
भरिएको ।

a-but' (a-but'-ted, a-but'-ting), *v. i.*
निस्कनु ; मिल्नु ; सीमावर्ती हुनु ;
भर पर्नु । a-but'-ment, *n.*
पार्श्ववल्म्ब ; आड़ा वा अड्याएको
वस्तुको जोर्नी ; अडेस ।

a-byss' (-bis'), *n.* अगाध जलराशि ;
पाताल ; नरक ; अनन्त ।

a-ca'-ci-a (a-kū'-shi-a), *n.* उन्हुँको
जस्तै पात भएको एक प्रकारको
खोटो निस्कने रूख ; बबूल ; शिरीष ।

a-cad'-o-my, *n.* विद्यालय ; पाठशाला ;
कुनै विशेष कला सिकाउने स्थान ।

a-can'-thus, *n.* एक प्रकारको काँडा
भएको रूख ।

ac-ced'-e' (ac'-ced'-ed, ac'-ced'-ing),
v. i. राजी हुनु ; स्वीकार गर्नु ; मान्नु ।

ac-cel'-er-ate, *v. t.* चौडो गर्नु ;
हिँड्दा डेग चौडो चलाउनु ; झन्
झन् चौडो गर्नु ।

ac'-cent, *n.* उच्चारण ; शब्दमा पर्ने
झोका (जोड़) ; उच्चारण चिह्न ।

ac-cent'-u-ate, *v. t.* स्वर चिह्न
लाउनु ; झोका दिएर उच्चारण गर्नु ;

ac-cept', *v. t.* ग्रहण गर्नु ; स्वीकार
गर्नु ; अनुमोदन गर्नु ; निगाह गर्नु ;
लिनु ; मञ्जूर गर्नु । ac-cept'-
a-ble, *adj.* ग्रहण गर्न लायकको ;
मनपर्दो ; स्वीकार योग्य ; लिने

योग्य । ac-cep'-tance, *n.* स्वीकार ;
ग्रहण ; स्वीकारको प्रतिज्ञा ; हुण्डि ।
ac-cep-ta'-tion, *n.* स्वीकृत अर्थ ;
आदरपूर्वक ग्रहण ।

ac'-cess, *n.* प्रवेश ; वृद्धि ; योग ;
प्रवेश अधिकार । ac-cess'-i-ble,
adj. प्रवेश गर्न सकिने ; वृद्धि हुने ;
प्रवेश योग्य ; शिष्टाचारी । ac-
ces'-sion, *n.* (सिंहासन) प्राप्ति ;
वृद्धि ; एकत्र हुने वा मिल्ने काम ।

ac-ces'-so-ry, *adj.* सहायक ; अतिरिक्त
सहायकारी ; थपुवा । ac-ces'-so-
ries, *n.* प्रयोजनीय सामग्री ;
चाहिने वस्तु ।

ac'-ci-dent, *n.* आकस्मिक घटना ;
दुर्घटना ; कहिल्यै न चिताएको ।
ac'-ci-dent'-al, *adj.* आकस्मिक ;
दैवघटित ।

ac-claim', *v. t. and i.* आनन्दध्वनि
वा जयध्वनि गर्नु ; प्रशंसा गर्नु ;
उच्च स्वरमा प्रकट गर्नु । ac-
clam-a'-tion, *n.* हर्षध्वनि ;
जयध्वनि ।

ac-cli'-mat-ize, *v. t.* देश देशका
हावापानीमा बानी वा अभ्यास पार्नु ।

ac-cliv'-i-ty, *n.* डाँडाको उकालो ;
चढाउ ; भिरालो जग्गा ।

ac-com'-mo-date, *v. t.* ठाउँ दिनु ;
जड्नु ; एक समान पार्नु ; उपयोगी
पार्नु ; निर्णय गर्नु । ac-com-mo-
da'-tion, *n.* उपयोगिता ; सुविधा ;
मिलाइ ; जडाइ ; बस्ने ठाउँ ;
ऋण ग्रहण । *pl.* प्रयोजनीय द्रव्य ।

ac-com'pan-y (-cum'-), *v. t.* संगै जानु ; पछि लागनु ; संगै संगै रहनु वा बस्नु ।

ac-com'plice (-plis), *n.* दुष्कर्म गर्दा हुँदिको साथी ; उपदोषी ।

ac-com'plish, *v. t.* पूर्ण गर्नु ; दुङ्ग्याउनु ; पूरा गर्नु ; समाप्त गर्नु ; सिद्ध वा सफल हुनु ; साधन गर्नु ; अलङ्कृत तथा सज्जित हुनु ।
ac-com'plished, *adj.* योग्य ; प्रवीण ; सर्वगुणसम्पन्न ; सिद्ध वा सफल ; सुसभ्य ; अलङ्कृत ।
ac-com'plish-ment, *n.* पूरा गराइ ; दुङ्ग्याइ ; सम्पूर्णता ; योग्यता ; समाप्ति ; अलङ्कार ।

ac-cord', *v. t. and i.* एकनासको हुनु ; दिनु ; माग्नु ; एकै पार्नु ; मिलाउनु ।
ac-cord'-ance, *n.* अनुसार ; मिलान ; एकै वा एकनास भएको अवस्था ।
ac-cord'-ant, *adj.* एकैनासको ; मिल्ने ; सहइय ।
ac-cord'-ing, *adj. also prep.* used with to. अनुसार ; मुताबिक ; माफिक ; बमोजिम ।
ac-cord'-ingly, *adv.* अतएव ; तदनुसार ; सोही मुताबिक ; उही माफिक ।

ac-cost', *v. t.* बोल्नु ; अनुरोध गर्नु ; प्रथम सम्भाषण गर्नु ।

ac-count', *n.* हर हिसाब ; गणना ; विवरण ; हेतु ; कारण ; निर्देश ; लाभ ; सुविधा । *v. t. and i.* गन्नु ; वर्णन गर्नु ; विचार गर्नु ;

ठान्नु ; हिसाब दिनु ।
ac-count'-able, *adj.* हर हिसाब गर्न सकिने वा राख्न सकिने ; अल्को लागि जवाब दिन सकिने ; दायी ।
ac-count'-ant, *n.* हर हिसाब गर्ने व्यक्ति ; हिसाब-किताब राख्ने मानिस ; तहबीलदार ।

ac-cou'-tre (-coo'-ter), ac-cou'tring, ac cou'-tred (*terd*), *v. t.* सिपाही-हरूलाई उर्दी लाइदिनु ; सजाउनु ।
ac-cou'-tre-ments, *n.* जङ्गी पोशाक र हतियारहरू ; लडाइँको चीज-बीज ।

ac-cruo' (ac cruo'd, ac-cru'-ing), *v. i.* उत्पन्न हुनु ; पैदा हुनु ; स्वाभाविक वृद्धि हुनु ; फायदा दिनु ; बढ्नु ।
ac-cro'-tion, *n.* वृद्धि ; स्वाभाविक बढाइ ।

ac-cu'-mu-late, *v. t. and i.* थुपार्नु ; बढल्नु ; जम्मा गर्नु ; बढ्दा बढ्दा ठूलो हुनु ; साह्रै घेर थुप्रनु वा बढ्नु ।
ac'-cu-rate, *adj.* ठीक ; यथार्थ ; भ्रमशून्य ; निर्भूल ।
ac'-cu-ra-cy, *n.* याथार्थ्य ; भ्रमशून्यता ।

ac-curs'-ed, *p. p. and adj.* निन्दनीय ; घृणित ; पापिष्ठ ; पापी ; दुरात्मा ।

ac-cuso' (-kūz'), *v. t.* दोष लाउनु ; निन्दा गर्नु ; अपराधी वा दोषी बनाउनु ।
ac-cu-sa'-tion, *n.* अभियोग ; दोष लगाइ ; अपवाद ; निन्दा ; दोषपूर्ण लेख ।
ac-cu'-ser, *n.* दोष लाउने वा नालिछा गर्ने मान्छे ।

ac-cus'-tom, *v. t. and i.* बानी गर्नु ; अभ्यास गर्नु ; सधाउनु ; अभ्यास वा बानी हुनु । ac-cus'-tom-ed, *p. p. and adj.* बानी भएको ; अभ्यस्त ।

ace (*ās*), *n.* एक ; तासको एक्का ; धुद्र परिमाण ।

a-cer'-i-ty (-*ser'-*), *n.* टरौं वा अमिलो स्वाद ; मिजाजको कटुता ; तीव्रता ; उग्रता ; कठोरता ।

ache (*āh*), *n.* व्यथा ; स्थायी वेदना ; लगातारको दुस्साइ ; *v. i.* धेरै बेर सम्म दुख्नु ; कठोर वेदना हुनु ; व्यथित हुनु ।

a-chieve', *v. t.* कार्य पूरा गर्नु ; समाप्त गर्नु ; कुनै काम पूरा गरेर त्यसबाट लाभ उठाउनु ; प्राप्त हुनु । a-chieve'-ment, *n.* वीरताको काम ; साहसिक कार्य ; कार्यसाधन ।

a-chro-mat'-ic, *adj.* वर्णहीन ; रंग न भएको ।

a'-cid, *adj.* अमिलो ; तीव्र । *n.* द्रावक ; a-cid'-i-ty, *n.* अमिलो पदार्थ ; अमिलोपन । a-cid'-u-late, *v. t.* अलि अलि अमिलो पार्नु ; अमिल्याउनु ।

ac-know'-ledge (-*nō'-līj*), *v. t.* स्वीकार गर्नु ; मान्नु ; निश्चय वा पक्का गर्नु ; कबूल गर्नु ; अनुमोदन गर्नु । ac-know-ledge[*e*]-ment, *n.* प्राप्ति-स्वीकार ; रसीद ; दलिल पत्रादि स्वीकार ।

ac'-me, *n.* चुली ; उच्चतम ; उत्तमोत्तम ; उन्नति ; उच्चकोटि ; पूर्णावस्था ।

ac'-o-lyte, *n.* धर्म मन्दिरको सहकारी मानिस ; मदतगार ; साथी ; सङ्गी ।

a'-corn, *n.* सीताफल ।

a-cou'-stic (-*kōv'-*), *adj.* श्रवणेन्द्रिय सम्बन्धी । a-cou'-stics, *n.* शब्द-विज्ञान ।

ac-quaint' (-*kveānt'*), *v. i.* जनाउनु ; परिचित गराउनु ; थाहा दिनु ।

ac-quaint'-ance, *n.* परिचय ; परिचित मानिस ; चिनजान ; घनिष्ठता ।

ac-qui-esce' (-*kveē-es'*), *v. i.* मञ्जूर गर्नु ; स्वीकार गर्नु ; सहमत हुनु ; अनुमोदन गर्नु ; चूपलागेर सम्मति प्रकट गर्नु । ac-qui-es'-cence, सम्मति ।

ac-quire', *v. t.* कमाउनु ; उपार्जन गर्नु ; लाभ उठाउनु ; हासील गर्नु ; प्राप्त हुनु ; ac-quire'-ment, *n.* कमाइएको वा उपार्जन गरिएको वस्तु ; लाभ ; उपार्जन । ac-qui-si'-tion (-*zī'*), *n.* कमाइएको वस्तु ; प्राप्ति ; लाभ ; उपार्जन ।

ac-quit', *v. t.* निर्दोष ठहर्‍याउनु ; छुटकारा दिनु ; मुक्त गर्नु ; ac-quit'-tal, *n.* छुटकारा ; ऋण वा दोषबाट मुक्ति । ac-quit'-tance, *n.* ऋणबाट छुटकारा ; रसीद ; मुक्ति-पत्र ।

a'-cre (*ā'-kēr*), *n.* ४८४० वर्गगज जग्गा ।

ac'-rid, *adj.* उग्र स्वाद भएको ; चहर्‍याउँदो ; पोल्ने ; पिरो ।

ac'-ri-mo-ny, *n.* कटुता ; दुच्छरपना ;
तेजी ; तीव्रता ; उग्रता ; तीक्ष्णता ।

ac'-ri-mo'-ni-ous, *adj.* निर्दय वा
उग्र स्वभाव भएको ; उग्र ; तीक्ष्ण ।

ac'-ro-bat, *n.* नट ; सरकसवाला ।

a-cross', *prep.* वारपार ; वल्लो तीरदेखि
पल्लो तीर सम्म ।

act, *n.* काम ; ऐन ; नाटकको एक
भाग । *v. t. and i.* काम गर्नु ;
देखासिकी गर्नु ; भान गर्नु ; छल्नु ।

ac'-tion, *n.* काम ; छलफल ; स्वभाव ;
नालिश ; काम गर्ने विधि ; लडाईँ ;
युद्ध ; शक्ति वा बल प्रयोग ; अंश ;
हिस्सा । ac'-tion-a-ble, *adj.*
नालिश गर्ने योग्य ; मुद्दा चलाउन
लायकको ।

ac'-tive, *adj.* जाँगरिलो ; फूर्तिलो ;
परिश्रमी ; उद्यमशील ; चलाक ;
चंचल ; छटपटे । ac-tiv'-i-ty, *n.*
फूर्तिलोपन ; परिश्रमीपन ; चलाकी ;
चहलमहल उद्योग ; उत्साह ।

ac'-tor, *n. m.* नट ; कर्ता ; नाचमा
भाग लिने मान्छे ; अभिनेता ।

ac'-tress, *n. f.* नटी ; नाचमा भाग
लिने स्वास्नी-मान्छे ; अभिनेत्री ।

ac'-tu-al, *adj.* सौँच्चिको ; वास्तविक ;
यथार्थ ; प्रकृत ।

ac'-tu-ate, *v. t.* उस्काउनु ; चलाउनु ;
परिचालित गर्नु ।

ac'-tu-ar-y, *n.* कुनै मुद्दामा यथार्थ
प्रमाण गर्ने सरकारी साक्षी ; जीवन-
बिमा कार्यालयको अध्यक्ष वा
हिसाब-किताब राख्ने मान्छे ।

a-cu'-men, *n.* चतुरता ; बुद्धिको
तीक्ष्णता ; सूक्ष्मदर्शिता ; तीक्ष्ण
बुद्धि ।

a-cute', *adj.* तेज ; चतुर ; सिपालु ;
तीक्ष्ण बुद्धि ; तिखो ; सूक्ष्म ; न्यून
(कोण विशेष) ।

ad'-age (-rj), *n.* उखान ; उहिले
उहिलेको भनाइ ।

ad'-a-mant, *n.* छेड्न न सकिने वस्तु ;
हीरा । ad-a-man'-tino, *adj.* वज्र
जस्तो कठिन ; छेड्न न सकिने ।

adapt', *v. t.* मिल्दो गराउनु ; जड्नु ;
उपयुक्त गर्नु ; काम लाग्ने पार्नु ।

ad-ap'-ta-tion, *n.* योग्यता ;
समतुल्यता ; उपयोगिता ; उपयुक्त
पार्ने काम ।

add, *v. t.* जोड्नु ; बढाउनु ; जम्मा
गर्नु ; मोठ गर्नु । ad-di'-tion,
n. जोड्ने विधि ; योग ; मोठ ;
तेरिज ; वृद्धि ; उपाधि । ad-di'-
tion-al, *adj.* थपिएको ; अतिरिक्त ।

ad-den'-dum, *n.* परिशिष्ट ; थपिने
चीज ।

ad'-der, *n.* सानो विपालु सर्प ।

ad'-dict', *v. t.* कुकर्ममा लागि रहनु ;
आसक्त हुनु ; बानी पार्नु ; आदत
बसाल्नु ।

ad'-dled, *p. p. and adj.* बाँझो ;
निष्फल ; खज्मज्याउनु ; (फुल)
खोलिनु ; परिश्रम द्वारा उपार्जन
गर्नु ; वृद्धि हुनु ।

ad-dress', *n.* पत्ता ; ठेगाना ; प्रशस्ति ;
सम्भाषण ; कथा आदि भन्ने रीति ;

शिष्टाचार ; निपुणता ; दक्षता ;
कौशल ; वक्तृता ; प्रार्थना ; अर्जी ।
v. t. भन्नु ; बताउनु ; पत्ता वा
ठेगाना लेख्नु ; अभिनन्दन पत्र
दिनु ; प्रेम भिक्षा माग्नु ; उद्योग
गर्नु ।

ad duco', v. t. उपस्थित गर्नु ;
प्रमाणको रूपमा उल्लेख गर्नु ;
निर्देश गर्नु ; उद्धृत गरी गरी भन्नु ।

a-dept', n. गुणी ; प्रवीण ; विशेषज्ञ ;
सुदक्ष वा निपुण मानिस ।

ad'e-quate, adj. परिपूर्ण ; मनग्य ;
पर्याप्त ; यथेष्ट ; उपयुक्त ; यथोचित ।

ad-hero' (ad-hered', ad-he'-ring), v. i.
लिप्त हुनु ; टाँसिनु ; लागिरहनु ;
युक्त हुनु ; मिलेको हुनु । *ad-he'-*
rent, adj. and n. टाँसिने ; लिप्त
हुने ; आसक्त ; सँग सँगै लाग्ने ;
साथी ; चेला ; स्वपक्षीय व्यक्ति ।

ad-he'-rence, n. भक्ति ; प्रेम ;
टाँसिएको वा लिप्त भएको अवस्था ।

ad-he'-sion, n. मिलाप ; संयोग ;
टँसाइ । *ad-he'-sive, adj.* टाँसिने ;
लिप्त हुने *ad-he'-sive-ness, n.*
टाँसिने भाव ।

a-dieu' (-du'), n. and int. विदाइ ;
बिदा ; बिदाइको अभिवादन,
स्वस्ति ।

ad-ja'-cent, adj. नजिकको ; जोरिएको ;
आसन्न वा सन्नहिित (कोण विशेष) ।

ad-jec-tive, n. गुण जाहेर गर्ने शब्द ;
विशेषण । *ad-jec-ti-val, adj.*
विशेषण सूचक ।

ad-join', v. t. and i. जोरिनु ;
मिलाउनु । *ad-join'-ing, pres. p*
and adj. नजिकको ।

ad-journ' (-jurn'), v. t. थाँति राख्नु
थाम्नु ; परसार्नु ; टाड्नु ।

ad-judge', v. t. फैसला गर्नु ; दण्ड
दिनु ; निर्णय गर्नु ; विचार गर्नु ।

ad'-junct, n. संयुक्त गरिएको वा
मिलाइएको चीज, जोड्नेको वस्तु ;
सहकारी ; साथी ; गुणवाचक शब्द ;
विशेषण ।

ad-jure', v. t. आग्रह पूर्वक अनुरोध
गर्नु ; किरिया हाल्नु ।

ad-just', v. t. मिलाउनु ; ठीक गर्नु ;
उपयोगी पार्नु ; नियमित वा
व्यवस्था पूर्वक राख्नु ।

ad'-ju-tant, n. फौजको सरदार ;
सेनापति ; साहाय्यकारी ; हिन्दुस्थानी
सारस ।

ad-min'-is-ter, v. t. and i. प्रतिनिधि-
को रूपमा राज्य शासन चलाउनु ;
निर्वाह गर्नु ; परिचालन गर्नु ; प्रयोग
गर्नु ; प्रदान गर्नु ; किरिया
खुवाउनु ; सहायता दिनु ; सघाउनु ;
ad-min-is-tra'-tion, n. शासन ;
प्रबन्ध ; परिचालन ; अध्यक्षता ;
प्रयोग ; *ad-min-is-tra'-tor, n.*
शासनकारी ; प्रबन्धकर्ता ; अध्यक्ष ।

ad'-mir-al, n. जहाजी सेनाको नेता ;
फौजी जहाजको अध्यक्ष । *ad'-mir-*
al-ty, n. जहाजी सेनाको हेर विचार
गर्ने कार्यकारक ; सामुद्रिक विषय
सम्बन्धी प्रधान सभा वा विचारालय ।

ad-mire', *v. t. and i.* तारीफ गर्नु ; आश्चर्य मान्नु ; श्रद्धा गर्नु ; प्रशंसा गर्नु ; मन पराउनु ; आश्चर्य हुनु ।

ad-mi-ra-ble, *adj.* प्रशंसनीय ; तारीफ गर्न लायकको ; सराहनीय छक्कलागदो ; आश्चर्य ; अचम्भको ; अत्युत्तम । ad-mir-a-tion, *n.*

अचम्भ ; आश्चर्य ; प्रशंसा ; तारीफ ; विस्मय । ad-mi'-rer, *n.* तारीफ गर्ने वा अचम्भ मान्ने मान्छे ; प्रशंसाकारी ; प्रेमभिक्षा चाहने मान्छे ।

ad-mit', *v. t.* आउन दिनु ; प्रवेश गर्ने दिनु ; स्वीकार गर्नु ; भर्ना गर्नु ; सौँचो भनेर लिनु ; ग्रहण गर्नु ; प्रवेशाधिकार दिनु । ad-mis'-si-ble, *adj.* स्वीकार गर्न योग्य ; ग्राह्य ; ग्रहणीय । ad-mis'-sion, *n.* भर्ती ; भर्ना ; स्वीकार ; प्रवेशानुमति ; प्रवेश ।

ad-mix'-ture, *n.* मिश्रित पदार्थ ; मिश्रण ।

ad-mon'-ish, *v. t.* जनाउनु ; अर्ति दिनु ; तिरस्कार गर्नु । ad-mo-ni'-tion, *n.* जनाउ ; सदुपदेश ; परामर्श । ad-mon'-i-to-ry, *adj.* उपदेश-पूर्ण ।

a-do', (*adò*), *n.* कोलाहल ; गोलमाल ; हल्ला ; झमेला ; कष्ट ; श्रम ।

ad-apt', *v. t.* धारण गर्नु ; ग्रहण गर्नु ; धर्म-पुत्र लिनु ; अवलम्बन गर्नु ।

a-dop'-tion, *n.* धर्म-पुत्र ग्रहण ; पुत्रस्वीकार ; ग्रहण ; अवलम्बन ।

a-dore', *v. t.* पूजा अर्चना गर्नु ; भक्तिपूर्वक पूजा गर्नु ; साह्रै प्रेम गर्नु ; उपासना चढाउनु । a-do'-ra-ble, *adj.* पूजनीय ; पूजा वा प्रेम गर्न योग्य ; पूज्य ।

a-do-ra'-tion, *n.* भक्ति ; श्रद्धा ; आराधना ; उपासना ; देवताको पूजा ।

a-do'-ror, *n.* भक्त ; प्रेमी ; पूजक ; उपासक ; प्रेम भिक्षा माग्ने मान्छे ; प्रेमिक ।

a-dorn', *v. t.* सुसज्जित वा भूषित गर्नु ; सुन्दरता वा प्रभा थप्नु ; गहनाले सिंगार्नु । सुशोभित पार्नु । a-dorn'-ment, *n.* सिंगारिने वस्तु ; अलङ्कार ; भूषण ।

a-drift', *adv.* हावा वा तरङ्गको भरमा पानीमा यताउति बग्ने ; सञ्चालित ; स्वेच्छागमनशील ।

a-droit', *adj.* चतुर ; निपुण ; दक्ष ; बाठो ।

ad-u-la'-tion, *n.* खुशामद ; स्तुति ; साह्रै प्रशंसा गर्ने काम ।

a-dult', *n.* उमेर पुगेको मानिस वा जन्तु ; वयःप्राप्ति ; *adj.* जवान ; उमेरदार ।

a-dul'-ter-ate, *v. t.* भ्रष्ट पार्नु , बिगार्नु ; मिसाउनु ; दुषित वा अपवित्र पार्नु ।

a-dul'-ter-y, *n.* व्यभिचार ; परस्त्री-गमन ।

ad-vance', *v. t. and i.* अघि बढ्नु ; उपस्थित गर्नु ; पेन्की दिनु ; अग्रसर

हुनु ; उच्चपदमा नियुक्त हुनु ;
वृद्धि गर्नु वा हुनु ; अघाडि नै दिनु ;
उन्नति हुनु ; मोल आदि बढ्नु ।
ad-vance'-ment, *n.* उन्नति ;
पेश्की ; पदवृद्धि ; अधि जाने काम ;
पैसा आदि अघाडि नै दिइराख्ने
काम ।

ad-van'-tage, *n.* सुविधा ; प्राधान्य ;
उपकार ; श्रेय स्थान । ad-van-ta'-
geous, (-jus), *adj.* सुविधाजनक ;
लाभदायक ; उपकारी ।

ad'-vent, *n.* अवतार ; आविर्भाव ;
उपस्थिति ; शुभागमन ; यीशुको
पहिलो वा दोस्रो आगमन ।

ad-ven'-ture, *n.* साहसिक कार्य ;
आश्चर्य घटना ; जोखिमी काम ;
दुःसाहसिकता ; विपद् । ad-ven'-
tu-rous (-rus), *adj.* साहसिक ;
जोखिमी ; दुःसाहसी ; आपद्पूर्ण ;
विपद्जनक । ad-ven'-tu-rer, *n.*
साहसी पुरुष ; बहादुर ; साहसको
काम गर्ने मानिस ।

ad'-verb, *n.* क्रिया-विशेषण । ad-ver'-
bi-al, *adj.* क्रिया-विशेषण सम्बन्धी ।

ad'-ver-sa-ry, *n.* विपक्षी ; शत्रु ; वैरी ।

ad'-verse, *adj.* विपरीत ; अनिष्टकारी ;
विरोधी ; विरुद्ध ; प्रतिकूल ।

ad-ver'-si-ty, *n.* विपत्ति ; क्लेश ;
दुर्दशा ; दुर्भाग्य ; दुःखित अवस्था ;
प्रतिकूल घटना ; बिचल्ली ।

ad-vort, *v. i.* उल्लेख गर्नु ; ध्यान
दिनु ; लक्ष्य गर्नु ; चित्तलाई एकातिर
दौडाउनु ।

ad'-ver-tise (-tiz), *v. t.* प्रचार गर्नु ;
विज्ञापन दिनु ; सूचना दिनु ;
जनाउनु ; घोषणा गर्नु । ad-ver'-
tise-ment, *n.* प्रचार ; विज्ञापन ।
ad-ver-ti'-ser, *n.* प्रचारकर्ता ;
विज्ञापनदाता ; विज्ञापक ; संवाद-
पत्र ।

ad-vice', *n.* परामर्श ; मन्त्रणा ; सल्लाह ;
अति । *pl.* संवाद ; खबर ।

ad-viso', (-viz'), *v. t. and i.* सल्लाह
दिनु वा लिनु ; अति दिनु ; परामर्श
वा मन्त्रणा दिनु ; खबर गर्नु ; युक्ति
गर्नु । ad-vis'-a-ble, *adj.* उचित ;
योग्य ; साध्य ; युक्तिसंगत । ad-
vis'-or, *n.* सल्लाह वा मन्त्रणा दिने
मान्छे ; मन्त्री ।

ad'-vo-cate, *n.* वकील ; पक्षसमर्थन-
कारी । *v. t.* वकालत गर्नु ; कसैको
पक्षमा बहस गर्नु ; पक्षसमर्थन गर्नु ।
adze (adz), *n.* बसिला ; कर्मिले चलाउने
एक किसिमको हतियार ।

a'-er-ate, *v. t.* एक किसिमको यन्त्रमा
हावा तथा कार्बनिक एसिड ग्यास
भर्नु । a-er-a'-tod, *p. p. and*
adj. हावा वा कार्बनिक एसिड
ग्यास भरेको । a-er-a'-ting, *pres. p.*
and adj. a-er-a'-tion, *n.*

a-e'-ri-al, *adj.* आकाशीय ; वायु
सम्बन्धी ; उच्च ; खेचर ।

ae'-rie (ā'-ri, ē'-rē), ey'-rie or ey'-ry,
n. हिंसक चराहरूको गुँड ।

a'-er-o-naut, *n.* विमानमा सफर गर्ने
मान्छे ; विमानयात्री ।

a'-far, *adj.* टाढामा ।

af'-fa-hle, *adj.* शिष्टाचारी ; मिठो बोलने ; सुशील ; नम्र ।

af-fair', *n.* कुनै काम ; सामान्य युद्ध ।

af-fect', *v. t.* मोहित हुनु ; आनन्दित हुनु ; व्यवहार गर्नु ; भान पार्नु ; बहाना लाउनु ; परिवर्तन साधन गर्नु ; इच्छा गर्नु ; लक्ष्य गर्नु ; चेष्टा गर्नु ।

af-fec-ta'-tion, *n.* कृत्रिम वा मिथ्या आचरण ; बहाना ; भान ; छल ।

af-fect'-ed, *p. p. and adj.* कृत्रिम ; कृत्रिम भावपूर्ण ; भान गरेको ।

af-fec'-tion, *n.* स्नेह ; भक्ति प्रभृति मनोभाव ; प्रीति ; उमङ्ग ; गुण वा धर्म ; पीडा ; दुखाइ ; अभिलाषा ।

af-fec'-tion-ate, *adj.* स्नेहमय ; माया गर्ने ; प्रीतिपूर्ण ; कोमल ।

af-fi-ance, *n.* विश्वास ; विवाहमा वचनले बाँधिने काम ; विवाहको सम्बन्ध पत्र ; बागदान ; बागदत्त ।

v. t. विवाहको लागि वचन दिनु ; विश्वास गर्नु ।

af-fi-da'-vit, *n.* शपथपूर्वक लेखिएको कागज ; प्रमाण लाग्ने शब्द आदि ।

af-fil'-i-a-to, *v. t.* पुत्रत्व ग्रहण गर्नु ; विश्वविद्यालय वा कुनै समाजले ग्रहण गर्नु । af-fil'-i-a-tod, *adj.* विवाहद्वारा पुत्रत्व ग्रहण ; विश्व-विद्यालय आदिमा ग्रहण वा भुक्त ।

af-fin'-i-ty, *n.* आकर्षण ; सम्बन्ध ; कुटुम्बिता ; सादृश्य ।

af-firm', *v. t. and i.* निश्चय गर्नु ; ठीक बताउनु ; ठोकेर भन्नु ; सौचो भनेर समर्थन गर्नु ; मञ्जूर गर्नु ; प्रतिज्ञापूर्वक भन्नु । af-fir-ma'-tion, *n.* निश्चय गर्ने काम ; ठोकेर भन्ने काम ; प्रतिज्ञापूर्वक वा निश्चय गरेर भनेको कुरो । af-fir'-ma-tive, *adj.* 'हो' भनेर जवाब दिने ; स्वीकार-सूचक ।

af-fix', *v. t.* अन्यमा जोड्नु ; लेखमा थप्नु । *n.* प्रत्यय वा विभक्ति ; थपुवा ।

af-flict', *v. t.* दुःख दिनु ; यन्त्रणा दिनु ; पीडा ; क्लेश वा वेदना दिनु । af-flic'-tion, *n.* दुःख ; कष्ट ; क्लेश ; शोक ; आपद्-विपद् ; यन्त्रणा ; शारीरिक वा मानसिक वेदना ।

af-flu-ence, *n.* धन-सम्पत्ति ; प्रशस्त धन ; ऐश्वर्य । af'-fluent, *adj.* धन सम्पन्न ; धनाढ्य ; प्रवाहशील *n.* शाखा वा उपनदी ।

af-ford', *v. t.* उत्पन्न गर्नु ; प्रदान गर्नु ; दिनु ; खर्च आदि सहन गर्नसक्ने हुनु ; खर्च वा व्यय गर्नु सहनु ।

af-fray', *n.* झगडा ; मारपीट ; कलह दङ्गा ।

af-fright', *n.* आकस्मिक भय ; डर ; त्रास । *v. t.* तर्साउनु ; डर देखाउनु ।

af-front', *n.* बेइज्जत ; अपमान ; अनादर । *v. t.* बेइज्जत गर्नु ; अपमान गर्नु ; लज्जित पार्नु ।

a-field', *adv.* घरदेखि बाहिर; क्षेत्रमा ।

a-foro', *adv.* पहिले; सम्मुख;
अघाडि; सामुने । a-foro'-said,
adj. पहिले नै भनिएको; माथि
भनिएको । a-foro'-time, *adv.*
अघाडिनै ।

a-fraid', *adj.* डराएको; भयभीत;
तर्सेको ।

aft, *adj.* or *adv.* जहाजको पछिल्लो
भाग; पछाडि ।

af'-tor, *adj.* पछिको; पछि आउने ।
adv. also *prep.* पछि ।

af-ter-noon', *n.* मध्यदिनदेखि साँझ
सम्मको समय; अपराह्न ।

af'-ter-wards, *adv.* तत्पश्चात्;
पछिबाट; पछाडि ।

a-gain', *adv.* फेरि; अर्को पटक ।

a-gainst', *prep.* विरुद्ध; विपक्ष;
सम्मुख; प्रतिकूल ।

a-gape', *adv.* जिल्ल परेको; वाल परेको;
अचम्भ मानेर मुख बाएको ।

ag'-ate, *n.* एक किसिमको विचित्र
वर्णको रत्न; स्फटिक ।

ago, *n.* आयु; उमेर; युग; वंश;
कुल; शताब्दी । a'-ged, *p. p.*
and *adj.* वृद्धावस्था; प्राचीन;
बूढो; उमेर गइसकेको ।

a'-gent, *n.* प्रतिनिधि; गुमस्ता; हेतु;
कारण । a'-gen-cy, *n.* प्रतिनिधि
राखेर काम चलाइ; काम;
प्रतिनिधिको काम ।

ag-glom'-er-ate, *v. t.* and *i.* राश
पार्न; थुपार्न; थुप्रिनु । ag-glom-

er-a'-tion, *n.* राश पारेको चीज;
राश; थुप्रो ।

ag'-gran-dize (-diz), *v. t.* शक्ति आदि
बढाउनु; ठूलो पार्नु; अत्युक्ति गर्नु;
सजाउनु । ag-gran'-dize-ment
(-diz), *n.* महोन्नति; वृद्धि ।

ag'-gra-vate, *v. t.* गुस्त्व बढाउनु;
जंग्याउनु । ag-gra-va'-tion, *n.*
वृद्धि; उत्तेजना; अत्युक्ति; रोग
आदिको बढ्दो वा चढ्दो
अवस्था ।

ag'-gre-gate, *adj.* बटुलिएको; जम्मा;
मोठ; सम्मिलित । *n.* समूह;
जोड; समष्टि । *v. t.* बटुल्नु;
जम्मा पार्नु; सम्मिलित पार्नु;
मोठ गर्नु । ag-gre-ga'-tion, *n.*
संग्रह; समष्टि; एकत्र पार्ने काम;
जम्मा हुने काम ।

ag-gres'-sion, *n.* पहिलो आक्रमण;
पहिलो अपराध । ag-gres'-sive,
adj. हमला गर्ने मतलब भएको;
आइलाग्ने । ag-gres'-sor, *n.* अगि
बढेर काम गर्ने मान्छे; अगुवा;
छेड हान्ने मान्छे ।

ag-grieve', *v. t.* दुःख दिनु; अपसोस
पार्नु; थिचोमिचो गर्नु ।

a-ghast' (-gast'), *adj.* डरलाग्दो;
डराएको; विस्मित भएको; डर
आदिले चकित भएको ।

ag'-ile (aj'-il), *adj.* चंचल; फूर्तिलो;
छिटो; छरितो; छटपटे । a-gil'-i-
ty, *n.* तत्परता; फूर्तिलोपना;
क्षिप्रता; चंचलता ।

a'-gi-tate (ji-), *v. t.* हड़बड़ाउनु ;
खलबल्याउनु ; बहस गर्नु ;
हल्लाउनु ; उत्तेजित गर्नु ; तर्कवितर्क
गर्नु । a-gi-ta'-tion, *n.* खलबली ;
हल्लाह ; बहस ; हलचल ; चंचलता ।
a'-gi-ta-tor, *n.* बहस गर्ने वा
हलचल गराउने मान्छे ।

a-glow', *adj.* ज्वलन्त ; उत्ताप ;
चहक ।

ag'-o-ny, *n.* शारीरिक वा मानसिक
वेदना ; मृत्युको यन्त्रणा ; छटपटी ।
ag'-o-nize, *v. t.* कष्ट भोग्नु ;
छटपटाउनु ; मड़ारिनु ।

a-gree', *v. i.* मञ्जूर गर्नु ; कबोल
गर्नु ; एकमत हुनु ; सहमत हुनु ;
मिलजुल गर्नु ; उपयोगी हुनु ; राजी
हुनु । a-gree'-mont, *n.* मञ्जूर
भएको वा एकमतमा आएको
अवस्था ; सहमत ; पुनर्मिलन ;
सादृश्य ; नियम-पत्र । a-gree'-a-
ble, *adj.* खुशी तुल्याउने ;
अनुकूल ; मिल्ने ; उपयोगी ।

ag'-ri-cul-ture, *n.* कृषिकर्म ; कृषि-
शिक्षा ; खेती-पाती । ag'-ri-cul'-
tur-al, *adj.* कृषि-शिक्षा सम्बन्धी ।
ag'-ri-cul-tu-rist, *n.* कृषक ;
खेतीवाला ; किसान ।

a-ground', *adv.* अड्केको ;
भासिएको ।

-gue, *n.* कम्पज्वर, औलेजरो ;
शीतज्वर ।

a-head', *adv.* अगाडि ; अधिल्लिर ;
अघि अघि ।

aid, *v. t.* सघाउनु ; सहायता दिनु ;
मदत गर्नु ; बढाउनु । *n.* सहायता ;
मदत ; सहाय ।

aide'-de-camp (āī'-de-kong), *n.*
सेनापतिलाई सहायता दिने
कर्मचारी ; राजाका नायब ।

ail, *v. t. and i.* कष्ट भोग्नु वा दिनु
बिरामी हुनु । *n.* कष्ट ; शारीरिक
वा मानसिक पीडा । ail'-ment, *n.*
दुःख ; रोग ; व्यथा ।

aim, *n.* उद्देश्य ; लक्ष्य ; अभिप्राय
आम्नो मनको भाव । *v. t. and i.*
लक्ष्य गर्नु ; सोझ्याउनु ; ताक्नु
aim'-less, *adj.* लक्ष्यशून्य ;
उद्देश्यहीन ; नताकीकन ।

air, *n.* वायुमण्डल ; हावा ; बतास ;
वाष्प ; सुर ; लय । *v. t.* हावा
बग्ने पार्नु ; हावाले सुकाउनु ।
air'-ing, *n.* वायु सेवन गर्नेको
लागि बाहिर जानु ; हावा खानु ।
air'-gun, *n.* हावा-बन्दूक । air
pump, *n.* हावा भर्ने कल । air'-y,
adj. हावा आउजाउ गरिरहने ;
हावा जस्तै हलका ; आकाशी ;
साररहित ; शून्य ।

aisle (īl), *n.* गिर्जाघर भित्र पस्ने
बाटो ; गिर्जाघरको एक भाग ।

a-jar', *adv.* अलिकति मात्र उघ्रेको
ढोका ।

a-kin', *adj.* नातादार ; घनिष्ठ सम्बन्ध
भएको ; उस्तै मिल्ने ; एकै जातको ।

al'-a-baster, *n.* एक किसिमको सेतो
ढुङ्गा ; संगमरमर ।

alac'-ri-ty, *n.* प्रसन्नतापूर्वक ; फूर्ति-
लोपन ; उत्साह ; आग्रह ; चञ्चलता
al-arm', *n.* विपद्को संवाद ;
आकस्मिक त्रास ; भय ; भयसूचक
ध्वनि ; *v. t.* तर्साउनु ; हलचल
मचाउनु ; खलबल्याउनु ; विपद्-
संवादको सूचना दिनु । a-la-rum,
n. विपद्सूचक घण्टा ।
al'-ba-tross, *n.* दक्षिण वा प्रशान्त
महासागरमा पाइने एक किसिमको
चरो ।
al'-be-it, *conj.* यद्यपि ; तापनि वा
तैपनि ।
al'-bum, *n.* फोटो, तस्वीर आदि राख्ने
किताब ।
al'-bu'-mon, *n.* चरा आदिका फुलको
सेतो भाग वा त्यस्तै अरु पदार्थ ।
al'-chem-y (-kem-), *n.* धातु आदिको
रासायनिक शास्त्र वा विद्या ।
al'-chem-ist, *n.* रासायनिक विद्या
पढ्ने वा अभ्यास गर्ने मानिस ।
al'-co-hol, *n.* रक्सीको विशुद्ध सार ;
रक्सीमा भएको मातलान्ने अंश ;
सुरासार ।
al'-cove, *n.* कोठाका भित्ताको खोपा ;
प्राकृतिक ; गूढस्थान ; ओझेल
परेको ठाउँ ।
al'-der, *n.* उत्तरीय इङ्गल्याण्डमा पाइने
एक किसिमको रुख ।
al'-der-man, *n.* अंग्रेजी र आइरिश
शहरहरूको द्वितीय स्थानीय
मेजिस्ट्रेट ; गाउँको मुखिया ; नगर-
को शासनकर्त्ता ।

ale, *n.* जौ आदिको रक्सी ।
al-ert', *adj.* सावधान ; चखो ;
होशियार ; सतर्क ।
al'-go-bra (-je-), *n.* बीजगणित ।
al'-li-as, *adv.* बनाम ; उर्फ । *n.*
कल्पित नाउँ ; बोलाउने नाउँ ।
al'-i-li, *n.* अन्यत्र अवस्थिति ; अन्तै
ठाडमा ।
al'-li-en, *adj.* and *n.* अन्यदेशीय ;
विदेशी ; पराइ ; अपरिचित मानिस ।
al'-li-en-a-ble, *adj.* विक्रेय ; बेचन
लायकको । al'-li-on-ate, *v. t.* फर्का-
उनु ; बदलि गर्नु ; साट्नु ; अप-
प्रयोग गर्नु ।
al-light', *v. i.* ओर्ल्नु ; उड्दै उड्दै
जमीनमा आएर बस्नु ।
align'-mont, *n.* सरल रेखाको खिचाइ ;
बाटाको नक्सा ।
al-iko', *adj.* and *adv.* सहश ;
तुल्य ; एकनासको ; मिल्दो ;
उस्तै ।
al'-i-ment, *n.* खानेकुरो ; पोषणकारी
अन्न । al-i men'-ta-ry, *adj.*
पोसिलो ; पुष्टकारी ; पुष्टिकर ।
al'-i-mon-y, *n.* छुट्टिएर बसेकी स्वास्नीका
पालनपोषण ।
al'-i-quot, *adj.* अशेषभाजक ; सम-
भाजक ।
al-live', *adj.* जीवित ; बाँचेको ; जीउँदा ;
सजीव ; चेतन भएको ।
al'-ka-li, *n.* क्षार पदार्थ ; रासायनिक
द्रव्य । al'-ka-lino, *adj.* क्षार
प्रकृतिको ; क्षार भएको ।

all, *adj.* and *adv.* सब ; समस्त ; तमाम ; सारा ; जम्मे ; प्रत्येक ; हरएक ; जुनसुकै ।

al-lay', *v. t.* शान्त गर्नु ; निवारण गर्नु ; दबाउनु ।

al-logo' (*al-lej'*), *v. t.* निश्चितसित भन्नु ; कारण बताउनु ; निर्देश गर्नु ।
al-lo-ga'-tion, *n.* दोषारोपन ; अभियोग ।

al-lo'-gi-ance, *n.* राजभक्ति ; राजा वा सरकार प्रति प्रजाको कर्त्तव्य ; राजाको सामु प्रजाले हालेको किरिया ।

al'-le-go-ry, *n.* चिह्न ; रूपक दृष्टान्त ; रूपक ; अलङ्कार ।

al-lo-gro (*lū'-*), *adj.* and *adv.* फूर्तिसँगको गान भजन ।

al-lo-lu'-iah (*lu'-ya*), *int.* धन्य प्रभु ! । *n.* प्रभुको स्तुतिको गीत ।

al-lé-vi-ate, *v. t.* हलका गर्नु ; निको पार्नु ; कम्ती गर्नु । al-lo-vi-a'-tion, *n.* शान्ति ; आराम ; कम ; हलका गर्ने वा निको पार्ने काम ।

al'-ley, *n.* गल्ली ; साँगुरो बाटो ; फुल बारीका बीचको बाटो ।

all-fools'-day, *n.* अप्रिल महीनाको पहिलो दिन ।

all-hal'-lows, *n.* नवेम्बर महीनाको पहिलो दिन ।

all-souls' day, *n.* नवेम्बर महीनाको दोस्रो दिन ।

al-li-ga-tor, *n.* घड़ियाल ; गोही ; ग्राह ; मकर ।

al-lit-er-a'-tion, *n.* अनुप्रास ; एकै किसिमको अक्षर ; अनुप्रास अलङ्कार ।

al'-lo-cate, *v. t.* स्थान ठीक गर्नु ; तोक्नु ; पत्ता लाउनु ; बाँड्नु ; स्थापन गर्नु ।

al-lot', *v. t.* हिस्सा बाँड्नु ; अंश दिनु ; खण्ड खण्ड पार्नु ; विभक्त गर्नु ।

al-lot'-ment, *n.* हिस्सा ; अंश ; भाग ; अंश विभाग प्रणाली ।

al-low', *v. t.* अनुमति दिनु ; मञ्जूर गर्नु ; स्वीकार गर्नु ; गर्न दिनु ।

al-low'a-ble, *adj.* मञ्जूर गर्ने योग्य ।

al-low'-ance, *n.* अनुमति दिने काम ; स्वीकार ; अनुमति ; तोकि-एको परिमाणको खानेकुरो आदि ।

al-loy', *n.* मिश्रित धातु ।

al-lude', *v. i.* घुमाएर केही कुरो भन्नु ; छेड हान्नु ; प्रसंगरूपमा उल्लेख गर्नु ।

al-lu'-sion, *n.* सूचना ; कटाक्ष ; संकेत ; उल्लेख ।

al-lure', *v. t.* भुलाउनु ; फकाउनु ; मोहित पार्नु ; मुग्ध गर्नु ; लोभ्याउनु ।

al-lure'-mont, *n.* प्रलोभन । al-lur'-ing, *pres. p.* and *adj.* मनलाई मुग्ध पार्ने ।

al-lu'-vi-al, *adj.* पानीका छालले जमाएको । al-lu'-vi-um, *n.* पौँक ; पानीका छालले जमाएको वा थुपारेको पदार्थ ।

al-ly', *v. t.* मित्रता गर्नु ; सम्बन्ध राख्नु । *n.* कुटुम्ब ; मित्र ; सहाय ; सहयोगी ; सन्धिबद्ध राजा वा राज्य ।

al-li'-ance, *n.* मित्रता ; सन्धि ;
विवाहबाट भएको सम्बन्ध ।

al'-ma-nac, *n.* पात्रो ; पञ्चाङ्ग ।

Al-might'-y, *adj.* सर्वशक्तिमान् ।
n. परमेश्वर ।

al'-mond (â'-mund), *n.* बदाम ।

al'-most, *adv.* प्रायः ; झण्डै ;
करीब ।

alms (âms-), *n.* भिक्षा ; दान । alms'-
house, *n.* गरीबहरूलाई खुवाउने
पियाउने ठाउँ ; दानशाला ; अनाथ
आश्रम ।

al'-oo (al'-ô), *n.* घिउकुमारी ;
हात्तीबार ।

a-loft', *adv.* माथि ; आकाशीतर ।

a-loof', *adv.* टाढा ; अलग ; फरक ।

a-long', *adv.* and *prep.* संगसंगै ;
साथमा ; अगाडि ।

a-loud', *adv.* ठूलो स्वरले ; चिच्याएर ।

al-pac'-a, *n.* अल्पका (जन्तु विशेष) ;
यसको ऊनबाट बनिएको लुगा ।

al'-pon-stock, *n.* पर्वतमा चढ्दा प्रयोग
गरिने एक प्रकारको फलामले मोड्नेको
लहुरो ।

al'-pha-bet, *n.* वर्णमाला ; कुनै
भाषामा प्रयोग गरिने अक्षरहरू ।
al'-pha-bet'-i cal, *adj.* वर्णमाला
सम्बन्धी ।

Al'-pine, *adj.* यूरोपको आल्पस् आदि
पर्वत श्रेणीहरू ।

al-read'-y, *adv.* पहिले देखिन् ;
अघिनै ।

al'-so, *adv.* पनि ; त्यस्तै ।

al'-tar, *n.* गिर्जाघरमा वेदीलाई
वरिपरि बारेको लुगा ; यज्ञवेदी ।

al'-ter, *v. t. and i.* बदल्नु ; परिवर्तन
गर्नु ; भिन्नै किसिमको बनाउनु वा
हुनु । al'-ter-a'-tion, *n.* परिवर्तन ;
हेरफेर ; अदलबदल ।

al'-ter-cate, *v. i.* झगडा गर्नु ;
कचिझल मचाउनु ; तर्क वितर्क
गर्नु । al'-ter-ca'-tion, *n.* झगडा ;
कचिझल ।

al'-ter'-mate, *adj.* पालैसँग ; एउटा
छोडी अर्को । *v. t. and i.* कुनै
काम पालैसँग गर्नु ; पालैसँग
हुनु । al'-ter'-mate-ly, *adv.* एक
पछि एक गरी । al'-ter-na'-tion,
n. एक छोडी अर्को हुने काम ।
al'-ter'-na-tive, *n.* दुई चीजमा
एउटा चाहिँ रोज्ने अनुमति ; कुनै
अर्को उपाय ।

al-though', *conj.* यद्यपि ; तापनि ।

al'-ti-tude, *n.* उचाइ ; उच्चता ।

al'-to, *adj. (I),* उच्च । *n. (pl. al'-tos)*
संगीत वा गानमा गवैयाको
उच्च स्वर ।

al-to-geth'-er, *adv.* जम्मा ; बिल्कुलै ;
स्यौट्टै ; सन्पूर्णरूपले ।

al'-tru-ism' (-izm), *n.* परार्थपरायणता ;
परसेवा ; निस्वार्थ परोपकार ।

al-tru-is'-tic, *adj.* al-tru-is'-
tion, *n.* परमार्थी ।

al'-um, *n.* फट्किरो ।

a-lum'-nus, *n. (pl. a-lum'-ni).*
विश्वविद्यालय वा कालेजका छात्र ।

a-lu-min'-i-um, *n.* एक किसिमको नरम धातु ; आलुमिनियम ।

a'l-ways, *adv.* सधैं ; नित्य ; हरबखत ।

am, see Be.

a-main', *adv.* बलपूर्वक ; वेगसित ; हतपत ।

a-mal' gum, *n.* पारो मिसाएको धातु ।

a-mal'-ga-mato, *v. t. and i.*

मिसाउनु ; एकै पार्नु ; गाभ्नु ; युक्त हुनु ; सम्मिलित हुनु । a'-mal-

ga-ma-tion, *n.* सम्मिलित ;

मिश्रण ; सम्मिलन ; धातु आदि-लाई मिसाउने काम ।

a-mass', *v. t.* राश पार्नु ; सञ्चय गर्नु ; थुपार्नु । *n.* राश ; सञ्चय ; समूह ।

am'-a-teur (-tūr), *n.* शिल्पविद्या सिक्ने मान्छे ; सिकार ।

a-maz'ed, *v. t.* अचम्भ मान्नु ; विस्मित हुनु ; आश्चर्यले चकित गराउनु ।

a-maze'-ment, *n.* अचम्भ ;

विस्मय ; आश्चर्य । a-maz'-ing,

pres. p. and adj. अनौठो ;

अचम्भको ; विस्मयजनक ।

am'-a-zon, *n.* लडाइँ गर्ने स्त्रीको जाति ।

am bus'-sa-dor, *n.* राजप्रतिनिधि वा राजदूत ।

am'-ber, *n.* एक किसिमको पहेंलो रंगको गम वा खोटो ; एक किसिमको रत्न ; तृणमणि ।

am-big'-u-ous, *adj.* दोहोरो अर्थलाग्ने ;

अस्पष्ट ; एउटा भन्दा धेरै अर्थ

भएको ; द्व्यर्थक । am-bi-gu'-i-ty,

n. दोहोरो अर्थलाग्ने शब्द आदि ।

am-bi'-tion, *n.* उच्चाभिलाष ; आकांक्षा । am-bi'-tious, *adj.*

उच्चाभिलाषी ।

am'-ble, *v. i.* कदम दगुर्नु ।

am-bro'-si-a, *n.* अमृत ; सुधा ; प्रसाद ;

एक किसिमको फूल । am-bro'-sial,

adj. स्वर्गीय ; स्वादिष्ट ।

am'-bu-lance, *n.* मधोरू बोक्ने गाडा ।

am'-bu-sh, *n.* लुक्ने ठाउँ ; झाडीमा लुकेर शत्रुलाई हिकाउने काम ।

am-bus-cado', *n.* बाटामा हुल बाँधेर बस्ने काम ।

a-meer', *n.* also em'-ir (em'-eer), *n.*

आफगानिस्थान आदि मुसल्मान राज्यका राजा ; अमीर ।

a-me'-li-or-ate, *v. t. and i.* उन्नति गर्नु ; सुधारनु ; उन्नति हुनु ।

a-me-li-or-a'-tion, *n.* उन्नति ; सम्पादन ।

a-mon', *int.* तथास्तु ; स्वस्ति ।

a-me'-na-ble, *adj.* भनेको मान्ने ;

जवाब दिने ; सजिलै चलाउन वा शासन गर्न सकिने ।

a-mend', *v. t. and i.* संशोधन .

गर्नु ; कुमार्ग त्याग गर्नु ; उन्नत हुनु । a-mend'-ment, *n.* क्षति-

पूरण । a-mends', *n. pl.* क्षति-पूर्ण ; बदला ; क्षतिपूरण ।

a'-mi-a-ble, *adj.* मनपर्दो ; मधुर प्रकृति ;

मनोहर । a-mi-a-bil'-i-ty, *n.*

am'-i-ca-ble *adj.* उपकारी ; दयालु ;

सत्भावपूर्ण ; मित्रभावको ; am-i-ty,

n. उपकार ; दया ; सत्भाव ।

a-mid', a-midst', *prep.* मध्य ; बीच ;
हुँदा हुँदैमा ।

a-miss', *adv.* भूलेर ; भ्रमकर्म ;
अनुचित कार्य ।

a-mo'-ni-a, *n.* एक किसिमको पिरो
गन्ध भएको रंगहीन रग्यौस ।

a-mu-ni'-tion, *n.* लडाइँमा चाहिने
सरजाम ; गोली, बन्दूक आदि ।

am'-nos-ty, *n.* विद्रोहीलाई क्षमादान ;
अनुग्रह ।

a-mok' or a-muc'k (to run), *adv.*
बौलाहा जस्तै ; बौलाहा भएर
सबैलाई पिट्दै हिँड्नु ।

a-mor'-phous (:fus), *adj.* आकारहीन ;
चरित्रहीन ; रूप न भएको ;
अमिल्दो ।

a-moun't, *n.* जम्मा ; मोठ ; समष्टि ।
v. i. पुग्नु ; बढाउनु ; समष्टि
हुनु ।

am-phil'-i-ous (:fill'-), *adj.* जलथल
दुवैमा बस्ने ; उभचर । am-phil'-
i-an, *n.* जलथल दुवैमा बस्ने
प्राणी ; उभचर प्राणी ।

am'-ple, *adj.* प्रशस्त ; प्रचुर ; मनग्य ।
am'-pli-tude, *n.* महत्त्व ; प्रशस्तता
प्राचुर्य ; विस्तृति ; विस्तार ।
am'-ply, *adv.* प्रशस्तता संग ।
am'-plify, *v. t. and i.* कुनै
विषयलाई सके सम्म बढाउनु ;
लम्ब्याउनु ; विस्तृत गर्नु ।

am'-pu-tate, *v. t.* काट्नु ; छुन्क्याउनु ।

am-pu-ta'-tion, *n.* अङ्गच्छेदन ।

am'-u-let, *n.* जन्तर ; कवच ।

a-muso', *v. t.* मन बहलाउनु ;
प्रमोदित हुनु ; खुशी हुनु ; आशा
दिएर खुशी पार्नु । a-muso'-ment,
n. मनलाई खुशी पार्ने खेल
तमाशा आदि ।

an, *ind. art.* एक ; एउटा ।

a-na'-mi-a (-nē-), *n.* रक्तहीनता ; रगत
न भएको अवस्था । a-na'-mic, *adj.*

an-aes-thet'-ic (-es-), *n.* बेहोशीपना
उत्पन्न गराउने द्रव्य । *adj.* चैतन्य-
नाशक ।

an'-a-gram, *n.* नयाँ शब्द बनाउँदा
अक्षरको उल्टापुल्टा गराइ ।

a-nal'-o-gy, *n.* सममित्रता ; मेल ;
मिलान ; सादृश्य ; अनुपात ;
समता ; उपमा ; साधारण सम्बन्ध ।

an'-a-lyse (-liz), *v. t.* सार देखाउनु ;
विभक्त गर्नु ; विश्लेषण गर्नु ।
an-al'-y-sis, *n.* सार ; भाग ;
विश्लेषण ; संक्षिप्त विवरण । an'-a-
lyst, *n.* कुनै कुरालाई विभाग
गर्नेमा सिपालु मानिस । an-a-lyt'-
i-cal, *adj.* सार देखाउने वा
विभाग गर्ने रीति प्रयोग गर्ने ।

an'-ar-chy (ki-), *n.* अराजकता ;
गोलमाल ; राज्यहीनता ; विप्लव ।
an'-ar-chist, *n.* राज्यमा गोलमाल
मचाउने मानिस ; अराजकताको
पक्ष लिने मानिस ; विप्लवकारी ।

a-nat'-o-my, *n.* शरीरलाई चीरफार गर्ने
विद्या ; शरीर विच्छेदन । an-a-
tom'-i-cal, *adj.* शरीर विच्छेदन
सम्बन्धी ।

an'-cus-tor, *n.* बाबु-बाजे ; पुरुषा ;
पूर्वपुरुष । an'-cus'-tral, *adj.*
बाबु-बाजेबाट पाएको कुनै कुरो ;
पैतृक ।

an'-chor (-kër), *n.* जहाजको लङ्गर ।
an'-chor-ago, *n.* लङ्गर खसाल्ने
ठाउँ ।

an'-chor-ite (-kor-), *n.* संन्यासी ;
तपस्वी ; वैरागी ; संसारत्यागी ।

an'-cho'-vy (chö'-) *n.* भूमध्यसागरमा
पाइने एक किसिमको सानो माछा ।

an'-cient (än'-shent), *adj.* प्राचीन ;
पुरानो ; धेरै वर्ष अघिको ; पूर्व-
कालीन । an'-cient-ly, *adj.*
प्राचीन समयको ; उहिले को ।

and, *conj.* अनि ; र ।

an'-ec-dote, *n.* संक्षिप्त कथा ; जीवन-
मा भएको साधारण घटना ; जीवन
कहानी ।

a-nom'-o-ne, *n.* समुद्रमा पाइने एक
किसिमको सानो जन्तु ; कपासी-
फूल ।

a-nent', *prep.* सम्बन्धमा ; बारेमा ।

a-new', *adv.* नयाँ पारेको ; फेरि ;
नयाँ रूपमा ।

an'-gel, *n.* स्वर्गदूत ; परी ; अप्सरा ।
an'-gel'-ic, *adj.* an'-gel'-i-cal,
adj. पवित्र ; स्वच्छ ।

an'-gor, *n.* रिस ; राग ; क्रोध ।
an'-gry, *adj.* रिसाएको ; क्रोधित ।
an'-gri-ly, *adv.* क्रोधपूर्वक ;
रिसले ।

an'-gle, *n.* कोण ; कुना ; बलछी ।

v. t. and i. बलछीले माछा मार्नु ;
बलछीमा माछा पर्नु ; आकर्षण
गर्नु । an'-gler, *n.* बलछी खेलाउने
मानिस ; माछा मार्ने मान्छे ।
an'-gu-lar, *adj.* तीखो ; कोण
बनिएको ।

An'-gli-can, *adj.* अंग्रेज जाति
सम्बन्धी ; इङ्गल्याण्डका धर्म
मन्दिरको सभा सम्बन्धी ।

An'-glo-Sax'-on, *n.* प्राचीन अंग्रेज
जाति ; एङ्ग्लो-स्याक्सन जातिको
भाषा ।

an'-guish, *n.* शारीरिक वा मानसिक
वेदना ; सहन न सकिने कष्ट ।

an'-i-mal, *n.* सुख-दुःख चाल पाउने
अनि हिँड्दुल गर्ने जीव-जन्तु ;
पशु ; वस्तु ; प्राणी । *adj.* जीव-जन्तु
सम्बन्धी ; स्थूल । an-i-mal'-
cu-le, *n.* कीटाणु ; आँखाले न
भ्याइने कीरा वा प्राणी ।

an'-i-mate, *v. t.* जीउँदो पार्नु ;
उत्साह दिनु ; बचाउनु ; सजीव
पार्नु ; उत्तेजित गर्नु । *adj.* सजीव ;
सचेत ; प्राण वा चैतन्य भएको ;
जीउँदो । an-i-ma'-tion, *n.*
सजीवता ; चतन्य ; प्राण भएको
अवस्था ।

an-i-mos'-i-ty, *n.* शत्रुता ; द्वेष ;
अत्यन्त घृणाको भाव ।

an'-kle, *n.* कुरकुच्चाको माथिल्लो
भाग ; गोलीगाँडा । an'-klet,
n. खुट्टालाई शोभा दिने वस्तु ;
कल्ली आदि ।

an'-nals, *n. pl.* वर्ष वर्षको ऐतिहासिक खबरहरू लेखिएको कागत वा पुस्तक; वार्षिक घटनाको विवरण पत्र; इतिहास। an'-nal-ist, *n.* ऐतिहासिक खबरहरूको लेखक।
 an'-nal', *v. t.* पाइन चढाउनु; विस्तारै गरम कम्ती पारेर कडा पार्नु।
 an'-nox', *v. t.* मिलाउनु; जोनु; गाँस्नु; थप्नु; अधिकार जमाउनु।
 an'-nox-a'-tion, *n.* मिलाउने काम; अधिकार जमाउने काम।
 an'-ni-hil-ate, *v. t.* सत्यानाश गर्नु; ध्वंस पार्नु; सधैको लागि लोप पार्नु।
 an'-ni-hil-a'-tion, *n.*
 an'-ni-ver'-sa-ry, *n.* कुनै घटना भएको स्मरणमा वार्षिक उत्सव; जन्मदिन।
 an'-no-tate, *v. t.* टोका लेख्नु; व्याख्या गर्नु। an'-no-ta'-tion, *n.* टीका-टिप्पणी; व्याख्या।
 an'-nounce', *v. t.* घोषणा गर्नु; प्रचार गर्नु; विज्ञापन दिनु।
 an'-nounce'-ment, *n.* घोषणा; जाहेर; प्रकाश; प्रचार।
 an'-noy', *v. t.* खिजाउनु; दिक्क गराउनु; झोक्नु; झिझाउनु। an'-noy'-ance, *n.* झिझाइ; जिस्क्याइ।
 an'-nu-al, *adj.* वार्षिक; सालियाना; वर्षेनी हुने। *n.* वर्ष दिन मात्र बाँच्ने उद्भिद्; सालिन्दा हुने कुरो।
 an'-nu-i-ty, *n.* वार्षिक वृत्ति; वार्षिक लगानी। an'-nu-i-tant, *n.* वार्षिक वृत्ति-भोगी; वर्षेनी वेतन पाउने मानिस।

an'-nul', *v. t.* नष्ट गर्नु; लोप गर्नु; खारेज गर्नु।
 an'-nu-lar, *adj.* औंठो आकारको; चक्राकार।
 a'-noint', *v. t.* तेल लाएर मालिस गर्नु; तेल द्वारा राज्याभिषेक गर्नु।
 a'-nom'-a-lous, *adj.* विधिविरुद्ध; अस्वाभाविक; बेनियमको।
 a'-non', *adv.* चौडो; शीघ्र; तुरन्त; झटपट; अबफेरि।
 a'-nom'-y-mous (-mous), *adj.* बेनामी; अज्ञात नाउँको।
 an'-oth'-er, *adj.* अर्को; अन्य; भिन्न।
 an'-swor (ser), *n.* जवाब; उत्तर; प्रतिवाद। *v. t. and i.* जवाब दिनु; उत्तर दिनु; प्रतिवाद गर्नु। अपेक्षा गर्नु; उपयुक्त हुनु; सफल हुनु;। an'-swor-a-ble, *adj.* जवाबदेही; उत्तर दिन योग्य; सदृश; तुल्य; उपयोगी।
 ant, *n.* कमिलो।
 an-tag'-o-nism, *n.* विपक्षता; विरोध; प्रतिकूल आचरण। an-tag'-o-nist, *n.* विपक्षी; शत्रु; विरोधी।
 antarc'-tic, *adj.* दक्षिणी मेरु वा ध्रुव सम्बन्धी।
 an-te-co'-dent *adj.* अगाडिको; अगाडि लाग्ने; पूर्ववर्ती। *n.* अगाडिको विषय वा पद; अगाडि लाग्ने कुरो; जीवनको बितेको घटना।
 an'-te-cham-ber, *n.* बैठक; घरको बाहिरी कोठा।
 an'-te-lope, *n.* बरौठ; कृष्णसार मृग।

an-te-mo-rid'-i-an (A. M.) *a. j.* मध्य रात र मध्यदिनका बीचको समय ; पूर्वाह्न ।

an-ten'-nae (-nē), *n. pl.* कोरा आदिको सूँड वा सीँड ।

an'te-room, *n.* घरका अगाडिको कोठा ।

an'-them, *n.* स्तुति गान ; भजन ; प्रशंसा वा आनन्दको गीत ; स्तोत्र ।

an'-thra-cite, *n.* एक किसिमको धूँवाँ न आउने कोइला ।

an-thro-pol-o'-gy (-/i), *n.* मानिसको शारीरिक र मानसिक विज्ञान ; नरदेहविज्ञान । an-thro-po-log'-i-cal, *adj.*

an'-tic, *adj.* हास्यजनक ; अनौठो ; हाँसउठ्ठो । *n.* हास्यजनक आकृति ; अनौठोपना ; भौँड ; ढटुवारे । *n. pl.* अङ्गभङ्गी ।

an'-ti-Christ, *n.* यीशु तथा तिनका धर्मको विरोधी मानिस ।

an'-tic-i-pate (-tis'-), *v. t.* आउने कुराको विचार गर्नु ; प्रतीक्षा गर्नु ; अनुभव गर्नु ; आशा गर्नु । an'-tic-i-pa'-tion, *n.* आशा ; अनुभव गर्ने काम ; पछि हुने कुराको अघि नै विचार गर्ने काम ।

an'-ti-dote, *n.* विषनाशक औषधि ; प्रतिकार ।

an-tip'a-ty, *n.* घृणा ; विरोध ; अश्रद्धा ।

an-tip'o-des, *n. pl.* पृथ्वीमा एउटा ठाउँको एकदमै उल्टा पट्टि परेको देश वा देशवासी ।

an'-ti-quar-y, *n.* पुराना समयको कुनै विषयका इतिहास अध्ययन गर्ने मानिस । an'-ti-quar-tol, *adj.* पुरानो भएको ; अप्रचलित ।

an-tiquo' (-tik'), *adj.* पुरानो ; प्राचीन समयको ; उहिलेको । an-tiq'-ui-ty (-tik'-wi-), *n.* प्राचीन समय वा उहिलेका मानिस ; पुरानो ढाँचा, रीति आदि ।

an-ti-sep'-tic, *n.* बिग्रन वा पाक्न न दिने औषधि आदि ।

an'-tlor, *n.* जरायो वा बाहसिङ्गाको हाँगादार सीङ ।

an'-vil, *n.* कामीको फलाम पिट्दा राख्ने अचानु ; लीही ।

anx-i'-ety (-angz'-i-), *n.* चिन्ता ; सुर्ता ; फिक्री ; व्याकुलता । anx'-ious (angh'-shus), *adj.* उत्सुक ; व्यग्र ; चिन्ता पार्ने ; उद्विग्न ; व्याकुल ; चिन्तित ।

an'-y (en'-ni), *adj.* कुनै ; कोही ; जुनसुकै । an'-y-how, *adv.* जसरी पनि ; जसोतसो ; कुनै किसिमले ; कोही उपायले । an'-y-one, *pron.* जो पनि ; जो कोही ; जो सुकै । an'-y-where, *adv.* जहाँ तहीं ; जता ततै ; जुन सुकै ठाउँमा ।

a-part', *adv.* भिन्ना भिन्नै ; बेग्लै ; टाडै ; स्वतन्त्र भावले ।

a-part'-ment, *n.* कोठा । inner (woman's) a-part'-ment, *n.* अन्तःपुर ।

ap'a-thy, *n.* विरक्त ; विराग ; उदास ; वेदना ; अनुरागशून्यता । apathot'ic, *adj.* वास्ता न गर्ने ; उदासीन ।

apo, *n.* बानर ; पुच्छर न भएको बानर । *n. t.* बानरले झैं अनुकरण गर्नु ; देखासिकी गर्नु ; गिज्याउनु ।

a-po'ri-ent, *adj.* दिसा गराउने । *n.* दिसा गराउने औषधि ; जुलाफ ।

ap'er-ture, *n.* प्वाल ; दुलो ; छेँड ; छिद्र ।

a'pox (*pl.* a'pi-cos or a'pox-es), *n.* दुप्पो ; शीर्ष ; टाकुरो ।

a-picco', *adv.* भिन्ना भिन्नै ; एक एक टुक्रा ।

a-pol'o-gize, *v. i.* क्षमा प्रार्थना गर्नु । बिन्ती गर्नु । a-pol-o-got'ic, *adj.* माफ दिने ; स्वीकार गर्ने । a-pol'o-gy, *n.* भूल स्वीकार ; क्षमा प्रार्थना ; पक्ष वा स्वमत समर्थन ।

ap'o-plex-y, *n.* मूर्छा पर्ने रोग ; छाररोग ।

a-pos'ta-sy, *n.* स्वधर्म, स्वमत वा स्वदल त्याग । a-pos'tate, *n.* स्वधर्म त्यागी ; स्वदल त्यागी ।

a-pos'ti-le (*pos't*), *n.* यीशुका तिनको धर्म अथवा मत प्रचार गर्ने शिष्य-हरू । a-pos'tol'ic, *adj.* मत सम्बन्धी । a-pos'tol'i-cal, *adj.*

a-pos't-ro-pho (-fi), *n.* अक्षर लोप हुँदा वा षष्ठी विभक्ति बनाउँदा प्रयोग हुने चिह्न ।

a-poth'e-ca-ry, *n.* औषधि बनाएर बेच्ने मानिस ।

ap-o-tho-o'-sis (or ap-o-tho'-), *n.* महात्मा गराइने काम ।

ap-pal' (-pail), *v. t. and i.* भयभीत पार्नु ; तर्साउनु ; डर देखाउनु ; डराउनु ; डरले मूर्छा पर्नु । ap-pal'-ling, *adj. and pres. p.* भयानक ; भयजनक ।

ap-pur-a'-tus, *n.* वैज्ञानिक यन्त्र वा सामान ।

ap-pur'-el *n.* लुगा ; लाउने लुगा ; पोशाक । *v. t.* लुगा लाएर सजिनु ; ठाँट पार्नु, सुशोभित हुनु ।

ap-pu'-rent, *adj.* देख्ताखेरिको ; स्पष्ट ; प्रत्यक्ष । appu'-rent-ly, *adv.*

ap-pa-ri'-tion, *n.* दर्शन ; देखिने पदार्थ वा आकृति ; छाया ; भूत ।

ap-peal', *v. t. and i.* उजुर गर्नु ; अर्जि गर्नु ; अपील गर्नु ; आश्रयको लागि प्रार्थना गर्नु ; न्यायको लागि प्रार्थना गर्नु । *n.* उजुर ; प्रार्थना ; अर्जि ; अपील ; न्यायको लागि प्रार्थना गर्ने काम । ap-pel'-lant, *n.* अनुरोध गर्ने वा उजुर गर्ने मानिस ; न्यायको लागि प्रार्थना गर्ने मानिस ।

ap-pear', *v. i.* देखा पर्नु ; उपस्थित हुनु ; प्रत्यक्ष हुनु ; आत्मप्रकाश गर्नु ।

ap-pear'-ance, *n.* अनुहार ; आकार ; देखापर्ने काम ; अपूर्व-दर्शन ; आत्मप्रकाश ; उपस्थिति ।

ap-peas'o' (-pēs'), *v. t.* शान्त गराउनु ; फुल्याउनु ।

ap-pel-la'-tion, *n.* नाउँ ; उपाधि ; पदवी ।

- append', *v. t.* थप्नु ; झुण्ड्याउनु ; जोड्नु । append'age, *n.* थपुवा वस्तु वा व्यक्ति ; परिशिष्ट । ap-pon'dix, (*pl.*-di-ces or dix-es), *n.* परिशिष्ट ; कुनै अङ्गबाट बढेको अर्को सानो अङ्ग ।
- ap-pen-di-ci'tis, *n.* आत्राको रोग ।
- ap-por-tain', *n. i.* अधिकारको हुनु ; हकको हुनु ; सम्बन्ध राख्नु ; अन्तर्गत हुनु ।
- ap-pe-tito, *n.* भोक ; क्षुधा ; इच्छा ; रुचि ।
- ap-plaud', *n. t.* ताली बजाई बजाई प्रशंसा गर्नु ; तारीफ गर्नु । ap-plause' *n.* अनुमोदन ; वाह वाह गर्ने काम ; तारीफ ; प्रशंसा ।
- ap'plo, *n.* स्याउ (फल विशेष) ; औँखाको पुतली ।
- ap-ply', *v. t.* दरखास्त गर्नु ; अर्जि गर्नु ; सेवन गराउनु ; प्रयोग गर्नु ; स्थापन गर्नु ; व्यवहार गर्नु ; प्रार्थना गर्नु ; संयुक्त हुनु । ap-pli'ance, *n.* यन्त्र ; उपाय ; प्रयोग ; व्यवहार ; ap-pli-ca'tion, *n.* निवेदन पत्र ; बित्तो पत्र ; दरखास्त ; प्रयोग ; उपायप्रयोग ; प्रयोग गरिएको वस्तु । ap'pli-cant, *n.* निवेदन गर्ने वा दरखास्त गर्ने मानिस ; प्रार्थी ; अनुरोध गर्ने मानिस ।
- ap-point', *v. t.* नियुक्त गर्नु ; समय वा स्थान निर्दिष्ट गर्नु ; तोक्नु ; स्थिर गर्नु । ap-point'-ment', *n.* बन्दो-वस्तु ; तोकिएको काम ; करार ; नियुक्त गर्ने काम ।
- ap-por-tion, *v. t.* बराबर गरेर दिनु ; भाग लाउनु ।
- ap'po-sito, *adj.* सुहाउने ; योग्य ; उपयुक्त । ap-po-si'tion, *n.* समानाधिकरण ; सँगसँगै राख्ने काम ; एउटै बनाउने काम ।
- ap-praise' *v. t.* आँच्नु ; जाँच्नु ; मोल तोक्नु । ap-praise'-ment, *n.* मूल्य निर्धारण ; कुत । ap-prais'-er, *n.* मूल्य निर्धारक ।
- ap-pro'-ci-ato (-shi-), *v. t. and i.* गुण ग्रहण गर्नु ; कदर गर्नु ; दाम, गुण आदिको अन्दाज गर्नु ; मूल्य निर्धारण गर्नु ; मूल्य वृद्धि हुनु ; मोल चढ्नु । ap-pro-ci-a'tion, *n.* योग्य स्वीकार ; मूल्य वृद्धि ।
- ap-pre-hend', *v. t. and i.* गिरफ्तार गर्नु ; डराउनु ; थाहा पाउनु ; अनुभव गर्नु ; शंका मात्नु ; अनुमान गर्नु । ap-pre-hen'-sion, *n.* डर ; गिरफ्तार ; धारण ; भय ; ग्रहण । ap-pre-hen'sivo, *adj.* शंकित ; शंका लागेको ।
- ap-pren'tice (-tis), *n.* काम सिक्ने नौलो मानिस ; सिकारु । *v. t.* शिक्षक राखेर कुनै नयाँ काम सिक्नु ; सिकारु हुनु । ap-pren'tice-ship, *n.* नयाँ काम सिक्दा लाग्ने समय ; नयाँ कामको अवस्था ।
- ap-prise'(-prise'), *v. t.* ज्ञात गराउनु ; खबर दिनु ; जनाउनु ।
- ap-proach', *v. t. and i.* नजीक

आउनु ; मिल्ने हुनु ; तुल्य हुनु ।
n. बाटो ; दुवै बगलमा रूखहरूका
 श्रेणी भएको बाटो ; समीपता ;
 समागम ; प्रवेश अधिकार ।

ap-pro-ba'-tion, *n.* अनुमोदन ; सम्मति ;
 राय ; पसन्द ; सन्तोष ; प्रशंसा ।

ap-pro'-pri-ate, *v. t.* मुनासिब भन्नु ;
 ठीक गर्नु ; सुहाउनु ; आफ्नै काममा
 नियुक्त गर्नु । *adj.* मुनासिब ;
 ठीक ; सुहाउँदो ; योग्य ; उपयोगी ।

ap-pro-pri-a'-tion, *n.* प्रयोग ;
 ठीक वा सुहाउँदो भन्ने वा गर्ने
 काम । ap-pro'-pri-ate-ness, *n.*
 उपयोगिता ।

ap-prove', *v. t. and i.* अनुमोदन
 गर्नु ; पसन्द गर्नु ; प्रमाण दिनु ;
 सन्तुष्ट हुनु ; प्रशंसा गर्नु ; मञ्जूर
 गर्नु ; ap-prov'al, *n.* अनुमोदन ;
 पसन्द ; अनुमति । ap-prov'-er, *n.*
 पसन्द वा प्रमाण गर्ने मानिस ;
 मञ्जुरी दिने मानिस ।

ap-prox'-i-mate, *adj.* प्रायः ठीक ;
 धेरै नजीकको ; झण्डै । *v. t.*
 नजीकमा ल्याउनु वा आउनु ; प्रायः
 ठीक हुनु । ap-prox-i-ma'-tion, *n.*
 नजीक जाने वा आउने काम ।
 ap-prox'-i-mately, *adv.* प्रायः ;
 पुगनपुग ।

a'-pri-cot, *n.* खुवानी (एक किसिमको
 फल)

A'-pril, *n.* अंग्रेजी चौथो महीना ।

a'-pron(-prun), *n.* लाएको लुगालाई
 अगित्तिर ढाक्ने लुगाको टुक्रा ।

apt, *adj.* उपयोगी ; योग्य ; सुहाउँदो ;
 तत्पर ; इच्छुक ; दायी । apt'-ly,
adv. राम्रै संग । ap'-ti-tude, *n.*
 योग्यता ; उपयोगिता ; तत्परता ;
 क्षमता ।

a-quar'-ri-um, *n.* पानीको उद्भिद् वा
 माछा आदि राख्ने बनावटी कूवा वा
 पोखरी वा घर ।

a-quar'-ic, *adj.* पानीमा हुने जीव-
 जन्तु सम्बन्धी ; पानीमा वा पानी
 भित्र गरिने काम सम्बन्धी ।

aq'-ue-duct (ak'-wi-), *n.* जल-प्रणाली ;
 नहर ; ; कुलो ।

aq'-ue-ous (ak'-wi-us), *adj.* पानी
 जस्तै ; पन्यालो ; जलमय ।

aq'-ui-line (ak'-wi-), *adj.* सुगा वा
 गरुडको चुच्चो जस्तै भएको ;
 चील सम्बन्धी ।

ar'-a-ble, *adj.* कृषि योग्य ; खनजोत
 गर्ने हुने ।

ar'-bi-tra-ry, *adj.* स्वतन्त्र ; स्वाधीन ;
 स्वेच्छाचारी ; मन पर्दो वा आफू
 खुशी गर्ने ।

ar'-bi-trate, *v. i.* मध्यस्थ द्वारा
 झगडा छिन्नु ; पञ्च राखेर कुनै
 कुराको छलफल गर्नु । ar'-bi-tra'-
 tion, *n.* मध्यस्थ द्वारा झगडाको
 छिनाफाना ; अधिकार पूर्वकको
 फसला । ar'-bi-ter, ar'-bi-tra-tor,
 (fem. tress,—tra-trix), *n.*

मध्यस्थ ; पञ्च ।

ar'-bour (-bër), *n.* कुञ्ज ; लतागृह ;
 छाया पर्ने बाटो ।

arc, *n.* चाप ; वृत्तांश ; धनु ।

ar-cade', *n.* अर्द्ध वृत्ताकार खिलान वा देवलको पंक्ति वा श्रेणी ; लता आदिले ढाकिएको बाटो ।

arch, *n.* वृत्तको एक भाग ; वक्र ; अर्द्धगोलाकृति खिलान वा देवल ।

adj. प्रधान ; श्रेष्ठ ; मुख्य ; धूर्त ; सर्व प्रधान । arch-an'-gel (*ark*),

n. सर्वोच्च श्रेणीको स्वर्गदूत ।

arch-bish'-op, *n.* यीशुका मन्दिरका सब भन्दा ठूला पुरोहित ; प्रधान धर्माध्यक्ष ।

ar-chae-ol'-ogy (*kē*), *n.* उहिले उहिलेका वस्तुहरूको विद्या ; पुरातत्व ; प्रवृत्तत्व । ar-chae-ol'-o-gist, *n.* उहिले उहिलेका वस्तुहरूको विद्या जान्ने पण्डित ; पुरातत्वज्ञ ।

ar'-chor, *n.* धनु-वाण चलाउन सिपालु मान्छे ; धनुर्धारी । ar'-cher-y, *n.* धनुर्विद्या ; धनु-वाण चलाउने कला ।

ar-chi-pol'-a-go (*ki*), *n.* द्वीप समूह ; द्वीपपुञ्ज ।

ar'-chi tect (*ki*), *n.* कालीगढ़ ; घर आदिको नक्सा बनाउने मानिस ।

ar'-chi tect-ure, *n.* घर बनाउने विद्या ; कालीगढ़को कौशल वा प्रणाली ।

ar'-chives (*kēvz*), *n. pl.* कुनै ऐतिहासिक आदि घटनाहरू लेखिने वा राखिने ठाउँ ।

ar'-ctic, *adj.* उत्तर मेरु वा ध्रुव ।

ar'-dent, *adj.* व्यग्र ; उत्साहपूर्ण ;

पोल्दो ; रन्किएको ; अनुरागी ; तेजस्वी । ar'-dour (*dér*), *n.* व्यग्रता ; उत्साह ; तातोपन ; अनुराग ।

ar'-du-ous, *adj.* कठिन ; बल पर्ने ; मेहनत पर्ने ; न सकिने ; भिरालो ।

ar'-re-n, *n.* समतल क्षेत्र ; आंगन ; ठाउँ ; जग्गा ; क्षेत्रफल ।

ar'-re-na, *n.* अखाड़ा ; मैदान , रण-भूमि ; खेल तमाशा गर्ने ठाउँ ।

ar'-go-sy, *n.* धन वा मालतालले भरिएको व्यापारी जहाज ।

ar'-gue, *v. t. and. i.* छलफल गर्नु ; प्रमाण गर्नु ; बहस गर्नु ; साबित गर्नु ; युक्ति वा उपाय सोच्नु वा बताउनु । ar'-gu-ment, *n.* छलफल ; प्रमाण वा बहस गर्ने विधि ; छलफल तथा आलोचना गरिने विषय ।

ar'-id (*ar'-id*), *adj.* सुकेको ; नीरस ; खहरिएको ; बाँझो । a-rid'-i-ty, *n.* शुष्कता ; खहरिएको अवस्था ।

a-right', *adv.* शुद्ध ; ठीक ठीक ; यथार्थ रूपले ; यथोचित ।

a-riso', *v. i.* चढ्नु ; उठ्नु ; जागृत हुनु ; उत्पत्ति हुनु ; उद्यम गर्ने ; देखिने गरी उपस्थित हुनु ।

ar-is-too'-ra-cy, *n.* देशका श्रेष्ठ वा प्रधान मानिसहरू द्वारा राज्य-शासन ; सम्भ्रान्त-तन्त्र । ar-is-to-cratic, *n.* देशका श्रेष्ठ मानिसहरू मध्ये एक जना । ar-is-to-cratic, *adj.* कुलीन ; खानदानी ।

- a-rith'-mo-tic, *n.* सख्या-शास्त्र ; पाटीगणित ; अङ्कगणित ; हिसाब ; गणित विद्या । arith-mot'-i-cal, *adj.* सख्या-शास्त्र सम्बन्धी । a-rith mo-ti'-cian, *n.* गणित विद्या ज्ञाने पण्डित ; गणितज्ञ ।
- ark, *n.* प्रलयको समयमा नुहले बनाएको पानीमा हिँड्दुल गर्ने घर ; बाकस ; कन्तुर ; नाव ।
- arm, *n.* पाखुरा ; बाहु ; हात-हतियार ; अस्त्रशस्त्र । *v. t. and i.* हतियार उठाउनु ; हात हतियार भिर्नु ।
- ar-ma'-da (-ma'-), *n.* लडाइँका जहाज-हरूको समूह ; सन् १५८८ सालमा इङ्गल्याण्डमा धावा गर्ने स्पेन देशका जहाजहरूको समूह ।
- ar-ma-dil'-lo, *n.* दक्षिण अमेरिकामा पाइने एक किसिमको जमीन खस्ने जन्तु ।
- ar'-ma-mont, *n.* लडाइँमा जानको निमित्त सुसज्जित सैनिक दल ; सेनाले चलाउने बन्दूक अथवा अरु हतियारहरू ।
- ar'-mistic (-tis), *n.* थोरै समय वा दिनको लागि युद्ध बन्द हुने काम ; सामयिक सन्धि ।
- ar'-mour, *n.* लडाइँ गर्दा बचाउका निमित्त लाइने शरीर ढाक्ने चीज ; कवच ; शीलम । ar'-mour-or, *n.* लडाइँमा चाहिने हतियार बनाउने मानिस । हतियारको जिम्मादार ।
- ar'-mour-y, *n.* हतियार बनाउने मानिसको ज्यासल ; हतियार थन्क्याउने ठाउँ ; सिलखाना ।
- ar'-my, *n.* सेना ; जङ्गीफौज ; सैन्यदल ; कीरै सरीको संख्या ।
- a-ro'-ma, *n.* सुगन्ध ; सुवासना । a-ro-mat'-ic, *adj.* सुगन्धित ; मसलादार । *n.* सुवासना भएको द्रव्य ।
- a-round', *adv. and prep.* चारैतिर ; वरिपरि ।
- a-rouso', *v. t.* जगाउनु ; बिउँसाउनु ; उत्तेजित गर्ने ।
- ar-raig'n, *v. t.* दोषारोपण गरेर अदालतमा ल्याउनु ; सर्वसाधारण भएका वेलामा अपमान गर्नु वा दोष लाउनु ।
- ar-range', *v. t.* ठीक ठाक पार्नु ; बन्दोबस्त मिलाउनु ; तहलाउनु ; सजाउनु ; श्रेणीबद्ध गर्नु । ar-range' ment, *n.* व्यवस्था ; बन्दोबस्त ; प्रबन्ध ।
- ar'-rant, *adj.* दुष्ट ; निर्लज्ज ; अधम ; सम्पूर्ण ।
- ar'-ras, *n.* घरका सजावटका लागि अनेक प्रकारका लुगा वा पर्दा ।
- ar-ray', *n.* युद्ध गर्नलाई तयारी फौज ; सजावट ; पंक्ति ; श्रेणी ; पोशाक । *v. t.* रच्नु ; तयार पार्नु ; लुगा लाउनु ; सिँगार्नु ; भूषित गराउनु ; श्रेणीपूर्वक राख्नु ; सुसज्जित गराउनु ।
- ar-rears', *n. pl.* लहना बाँकी ; रहल ; भाखा नाघेको ऋण । *adv.* पछिस्तिर ।
- ar-rest', *v. t.* समात्नु ; पक्रनु ;

गिरफ्तार गर्नु ; बाधा दिनु ;
रोकिराख्नु । *n.* पक्राइ ; गिरफ्तार ;
थुनाइ ।

ar-rive', *n. i.* आइपुग्नु ; ठेगानमा
लाग्नु ; उपस्थित हुनु । ar-ri'-val,
n. ठेगानमा पहुँच ; आइपुगेको
मानिस वा वस्तु ।

ar'-ro-gant, *adj.* अहङ्कारी ; घमण्डी ।

ar'-ro-gance, *n.* अहङ्कार ; घमण्ड ;

गर्व । ar'-ro-gate, *n. t.* कुनै कुरो
आफ्नै भनेर त्यस माथि दावा गर्नु ;

विना हकले दावा गर्नु ।

ar'-row (*rō*), *n.* बाण ; काँड ; तीर ।

ar'-row-root, *n.* तरु विशेष ; अराखट ।

ar'-so-nal, *n.* लडाईमा चाहिने गोला,
बारुद आदि बनाउने वा थन्क्याउने
ठाउँ ; सिलखाना ।

ar'-so-nic, *n.* एक प्रकारको विष बनिने
खनिज पदार्थ ; हरताल ।

ar'-son, *n.* अर्काको घरमा जानो जानी
आगो सल्काइदिने अपराध ।

art, *n.* कला-विद्या ; शिल्प विद्या ;
सीप । art'-ful, *adj.* चतुर ;

धूर्त ; निपुण ; छली ; ठग । art'-

less, *adj.* सीपहीन ; अशिक्षित ;

निष्कपट ; अस्वाभाविक ।

ar'-ter-y, *n.* मुटुबाट शरीरको चारै तिर
रगत फैल्याउने नसा ; मूल नसा ।

ar-to'-ri-al, *adj.* मूल नसा सम्बन्धी ।

ar'-ti-cle, *n.* चीज ; वस्तु ; कुनै पत्रको
लेख ; ब्यहोरा ; अनिश्रित पद ;

विशेषण ; विशेष अंश ।

ar-tic'-u-late, *adj.* जोर्नी भएको ;

जोडिएको ; बुझिने । *n. t. and i.*

स्पष्टसित उच्चारण गर्नु ; बुझिने
गरी बोल्नु ; जोरिएको हुनु ।

ar-tic-u-lat-ion, *n.* जोड्ने काम ;
बुझिने उच्चारण ; जोर्नी ; व्यञ्जन
वर्ण ।

ar'-ti-fice (*-fice*), *n.* शिल्प ; सीप ;
चातुरी ; हिम्मत ; युक्ति । ar-tif'-i-

cer, *n.* शिल्पकार ; कालीगढ़ ।

ar-tif'-i-cial (*-shal*), *adj.* कृत्रिम ;
नकली ; बनावटी ।

ar-til'-ler-y, *n.* बडा बडा बन्दूक ;
तोप ; तोप चलाउने सिपाही ।

ar'-ti-san (*-san*) *n.* शिल्पकार,
कालीगढ़ ।

ar'-tist, *n.* चित्रकार ; कुनै काम
गर्नेमा साह्रै सिपालु । artis'-

tic, *adj.* चित्र सम्बन्धी ; शिल्प
सम्बन्धी ।

as, *adv.* उही मात्रामा ; त्यतिनै ;
जति ; उसै किसिम सँग । *conj.*

जसै ; जहिले ; किनभने । *rel. pron.*
जो ; जस्तो ।

as-cend', *v. t. and i.* उकालो चढ्नु ;
बढ्नु । as-con'sion, *n.* चढ्ने

वा बढ्ने काम । as-cont', *n.*
उच्चस्थान ; आरोहण ; उदय ।

as-cond'-ant, *adj.* श्रेष्ठ ; प्रबल ;
चढ्दो । as-cond'-en-ey, *n.* प्रधान

आधिपत्य ; प्रभाव ; प्रभुत्व ;
क्षमता ।

as-cor-tain', *v. i.* निर्णय गर्नु ; पत्ता
लाउनु ; निश्चय गर्नु ।

as-cot'-ic, *n.* योग साधन गर्ने मान्छे ।

तपस्वी ; योगी । *adj.* कठोर-जीवन ;
संसार-स्थागी । as-cot'-i-cism, *n.*
तपस्या ।

as-cribe, *v. t.* लगाउनु ; ठहर्‍याउनु ;
आरोप गर्नु ।

ash, *n.* एक किसिमको कड़ा काठ हुने
रूख । *n. pl.* खरानी ; शरीर दाह
पछिको भस्म । ash'-on, ash'-y,
adj. खरानीले बनिएको ।

Ash-Wednes'-day (-wenz'), *n.* लेण्ट
पर्वको पहिलो दिन ।

ashamed', *adj.* लज्जित ; शर्मिन्दा ।

as-a-side', *adv.* एकापट्टि ; एक छेउमा ।

ask, *v. t. and i.* सोध्नु ; माग्नु ;
निवेदन गर्नु ; अनुरोध गर्नु ; प्रार्थना
गर्नु ।

as-kance', *adv.* कर्के गरी ; टेढ़ो
नजरले ; तेर्सो ।

a-sleep', *a. v.* निद्रित ; निदाएको ;
निद्रावस्था ।

as-pa'-a-gus (g hard), *n.* उद्भिद्
विशेष ; कुरिलो ।

as'-pect, *n.* दृश्य ; दृष्टि ; दशा ; आकार ;
आकृति ; तोकिएको दिशा तिर
हेराइ ।

as-per'-i-ty, *n.* खस्रोपन ; रूखापन ;
कड़ा फकुण्डो ।

as-phalt', *n.* एक प्रकारको अलकत्र ;
अलकत्र र वालवा मिसिएको
पदार्थ ।

as-phyx'-i-ato, *v. t.* सास रोकिनु ;
नाडीको चाल बन्द हुनु ।

as'-pir-ate, *v. t.* सास फ्याँकेर उच्चारण
गर्नु । *n.* सास फेंकाइ सहित
उच्चारण गरिने शब्द ; दीर्घोच्चारण
सूचक चिह्न ।

as-pire', *v. i.* आशा गर्नु ; लालचा
गर्नु ; ज्यादै इच्छा गर्नु । as-pi-ra'-
tion, *n.* इच्छा ; उच्चाभिलाष ;
सास फेर्ने काम । as-pir'-ant, *n.*
उच्चाभिलाष राख्ने वा इच्छा गर्ने
मान्छे ।

ass, *n.* गधा ; मूर्खता ; अज्ञान ।

as-sail', *v. t.* आक्रमण गर्नु ; प्रहार
गर्नु ; जाइलाग्नु ; झंटेनु । as-sail'-
ant, *n.* आक्रमणकारा ; जाइलाग्ने ;
झंटेने ।

as-sas-sin, *n.* गुप्तघातक ; लुकीचोरी
काटमार गर्ने मानिस । as-sas'-
sin-ate, *v. t.* धोखा दिई जबदस्ती
मार्नु । as-sas-sin-a'-tion, *n.* गुप्त-
हत्या ।

as-sault', *v. t.* आक्रमण गर्नु ; अकस्मात्
कुनै किल्ला माथि धावा गर्नु । *n.*
धावा ; हम्ला ; आक्रमण ।

as-say', *v. t. and i.* चेष्टा गर्नु ; धातु-
हरूको शुद्धता जाँच्नु ; *n.* परीक्षा ;
धातुहरूको जाँच ।

as-sem'-ble, *v. t. and i.* भेला हुनु ;
एकै ठाउँमा जम्मा हुनु ; सामेल
हुनु ; एकत्र हुनु । as-sem'-blage,
n. घुँइँचो ; एकै ठाउँमा ल्याउने वा
आउने काम । as-sem'-bly, *n.*
सभा ; जम्मा हुने काम ; कुनै
कुराको छलफल गर्ने मण्डली ।

as-sent', *v. i.* सहमत हुनु ; मतमा आउनु ; मञ्जूर हुनु । *n.* सहमत ; स्वीकृति ; मञ्जूरी ।

as-sert', *v. t.* साबित गर्नु ; निश्चयसित भन्नु । as-ser-tion, *n.* वचन ; प्रमाण ; ठोक्नुवा भनाइ ; हकमा दिप्पी ।

as-sess', *v. t.* मोल अन्दाज गर्नु ; महसूल तोक्नु ; कर लगाउनु । as-sess'-ment, *n.* कर ; महसूल ; सम्पत्तिका तोकिएको मोल । as-sess'-or, *n.* कर नियत गर्ने वा महसूलका निमित्त मालको मोल अन्दाज गर्ने मानिस ; मूल्य निर्धारक ।

as-sots, *n.* सम्पत्ति ; जायदाद ।

as-sid'-u-ous, *adj.* परिश्रमी ; काममा खुरन्धार लाग्ने ; मेहनती । as-sid-u'-i-ty, *n.* निरन्तर परिश्रम ; पूर्ण ध्यान ; उद्योग ; खुरन्धार ।

as-sign' (*sin'*), *v. t.* अर्पण गर्नु ; नियुक्त गर्नु ; ठहर्‍याउनु ; दिनु ; बाँड्नु । as-sign'-ment, *n.* भाग सुम्पने काम । as-sign-ee' (*sin-ē'*), *n.* प्रतिनिधि ; वारीस । as-sig-na'-tion (*-sig-*), *n.* नियुक्त ; उत्पत्तिको निधो गराइ ।

as-sim'-i-late, *v. t. and i.* एकनासे पार्नु ; दौड्नु ; पचाउनु । as-sim-i-la'-tion, *n.* एकनास पार्ने काम ; परिपाक ; अनुकूलता ।

as-sist', *v. t. and i.* सहायता गर्नु ; मदत गर्नु ; सघाउनु । as-sist'-

ance, *n.* सहायता ; सहयोग । as-sist'-ant, *n.* सहकारी ; नायब ; सहायक ; सघाउने ।

as-size', *n.* कचहरी ; जज वा जूरीको अदालत ; सनदबमोजिमको दाम ।

as-so'-ci-ate, *v. t. and i.* जोर्नु ; मिलाउनु ; हिस्सेदार बनाउनु । *n.* सहचर ; साथी ; संगो ; साझा ; हिस्सेदार । as-so-ci-a'-tion, *n.* समाज ; सभा ; संस्था ; सम्मेलन ; संगति ; मण्डली ।

as-sort', *v. t. and i.* श्रेणी श्रेणी गरी छुट्याउनु ; छान्नु ; मिलेको हुनु । as-sort'-ment, *n.* श्रेणी विभाग ; विविध विषय ; विन्यास ।

as-suage' (*-swij'*), *v. t.* शान्त गराउनु ; स्थिर गर्नु ; संचो पार्नु ; तृप्त गर्नु ।

as-sume', *v. t.* ग्रहण गर्नु ; धारण गर्नु ; नकल गर्नु ; माग्नु ; भनिठान्नु । as-sump'-tion, *n.* ग्रहण वा नकल गर्ने काम ।

as-sur'e' (*-sloor'*), *v. t.* निश्चय पार्नु ; निश्चित गर्नु ; निर्विघ्न पार्नु ; विश्वस्त भावले भन्नु ; विश्वास दिलाउनु । as-sur'-ance, *n.* दृढ़ विश्वास ; भरोसा ; आत्मविश्वास ; पूर्ण-विश्वास ; साहस ; जमानत ।

as'-teri-sk, *n.* ताराको चिह्न ।

a-storn', *adv.* डुङ्गा वा जहाजका पछाडि पट्टि ; पछिल्लिर ।

asth'-ma (*ast'-ma or as'-ma*), *n.* धमकी ; दमको व्यथा ।

aston'ish, *v. t.* अचम्भित पार्नु ;
 जिल्ल पार्नु ; छक पार्नु । aston'-
 ishment, *n.* आश्चर्य ; अचम्भ ।
 astoni', *v. t.* डर वा अचम्भले आघात
 पार्नु ; छक पार्नु ; चकित पार्नु ।
 astray', *adv.* बाटो छोडेर अकैँ तिर
 लागेको ; पथभ्रष्ट ; बरालिएको ।
 astride', *adv.* खुट्टा पसारेर ; टाँग
 फारेर (घोडा चढेको जस्तो गरी) ।
 astrol'o-gy, *n.* ज्योतिष विद्या ;
 खगोल विज्ञान । astrol'o-gor,
n. ज्योतिषी ।
 astron'o-my, *n.* खगोल विद्या ;
 ज्योतिर्विद्या ; गणित ज्योतिष ।
 astronom'i-cal, *adj.* खगोल
 वा ज्योतिर्विद्या सम्बन्धी । as-
 tron'o-mer, *n.* खगोल वा
 ज्योतिर्विद्या जान्ने, ज्योतिषी ।
 as-tute', *adj.* चलाक ; धूर्त ; छद्म ;
 चतुर ; बाटो ।
 asun'-der, *adv.* अलग ; भाग भाग ;
 टुक्रा ; धुजा धुजा पारी च्यातेको ।
 asy'-lum, *n.* शरणस्थल ; आश्रम ;
 पवित्रस्थल ; ओत लाग्ने ठाउँ ।
 at, *prep.* मा ; माथि ; नेर
 a'the-ism, *n.* नास्तिकता ; अनीश्वरवाद ;
 ईश्वर छन भन्ने विश्वास । a'the-ist, *n.*
 नास्तिक ; ईश्वरलाई न मान्ने
 मानिस ।
 ath'-lete, *n.* शारीरिक व्यायाम गर्ने
 मानिस ; तगडा मान्छे ; खेलाडी ।
 athlot'-ic, *adj.* बलवान् ; तेजस्वी ;
 शारीरिक व्यायाम सम्बन्धी । *n. pl.*

शारीरिक व्यायामको अभ्यास ;
 खेलकुद ।
 athwart', *adv. and prep.* वारपार ;
 उल्टो गरी ।
 at'las, *n.* मान चित्रावली ; भूचित्रा-
 वली ; अटलास ।
 at'-mos-phere, *n.* वायुमण्डल ; हावा ;
 परिस्थिति ।
 at'-om, *n.* सानो भन्दा पनि सानो ;
 आँखाले न भ्याइने वस्तु ; परमाणु ;
 a-tom'-ic, *adj.* साहै सानो ; अति
 सूक्ष्म ; परमाणु सम्बन्धी ।
 a-tone', *v. t. and i.* प्रायश्चित्त गर्नु ;
 भूल सुधार्नु ; मिलाउनु । a-tono'-
 ment *n.* प्रायश्चित्त ; पुनर्मिलन ।
 atro'-cious (-shus'-), *adj.* महापापी ;
 अति निष्ठुर वा भीषण ; घिनलाग्दो ।
 a-troc'-i-ty(-tros'), *n.* भीषण
 अपराध ; घोर दुष्टता ; भारी भूल ।
 at-tach', *v. t. and i.* जोड्नु ;
 मिलाउनु ; आसक्त पार्नु ; गाभ्नु ;
 जपत गर्नु । at-tach'-ment, *n.*
 अनुराग ; बन्धन ; माया ; स्नेह ;
 कुर्की ।
 at-ta'-che (-shā), *n.* राजदूतको सहकारी
 at-tack', *v. t.* आक्रमण गर्नु ; हमला
 गर्नु ; धावा गर्नु ; झट्नु ; हाबु
 (कुनै देश वा ठाउँ) । *n.* आक्रमण ;
 हमला ; धावा ।
 at-tain', *v. t. and i.* उपस्थित हुनु ;
 पुग्नु ; पूर्ण हुनु ; प्राप्त गर्नु ।
 at-tain'-ment, *n.* प्राप्ति ; लाभ
 सिद्धि ; गुण ; विद्या ; ज्ञान ।

at-tempt' (*temt'*), *v. t.* कोशिश गर्नु ;
उद्योग गर्नु ; प्रयत्न गर्नु । *n.*
कोशिश ; उद्योग ; प्रयत्न ।

at-tend', *v. t. and i.* मन लाउनु ;
चित्त गाड्नु ; हाजिर हुनु ; सेवा
गर्नु ; टहल गर्नु । at-tend'-ance,
n. मन लाउने काम ; टहल गर्ने
काम ; हाजिरी ; उपस्थिति ; सेवा ।
at-tend'-ant, *n.* चाकर ; नौकर ;
अनुचर ; हेरचाह गर्ने वा टहल
गर्ने मान्छे । at-ten'-tion, *n.*
ध्यान ; मन । at-ten'-tive, *adj.*
एकाग्रचित्त ; ध्यानमग्न ।

at-ten'-u-ate, *v. t.* दुब्लो वा पातलो
पार्नु ; शक्ति घटाउनु ; हल्का गर्नु ।

at-test', *v. t. and i.* साखी दिनु ;
प्रमाण गर्नु ; शिफारिस गर्नु ; साबुत
दिनु । at-tes-ta'-tion, *n.* प्रमाण ;
साखी ; सही ; किरिया हाल्न
लाउने काम ।

at'-tic, *n.* बुइगल तला ; अलगो घरको
माथिल्लो तलाको एक भाग । *adj.*
ग्रीस देशको एट्टीका वा एथेन्स नगर
सम्बन्धी ; उत्तम ।

at-tire', *v. t.* लुगा लाउनु ; सजाउनु ।
n. लुगा ; सजावट ।

at-ti-tude, *n.* रूप-रंग ; आकार-
प्रकार ; ढाँचा ; आचरण ; अवस्था ;
हाउभाउ ।

at-tor'-ney (*-tur'-ni*), *n.* काम वा
कानूनी कुरामा अरुका निमित्त काम
गर्ने नियुक्त भएको मानिस ;
मुक्तियार ।

at-tract', *v. t.* आकर्षण गर्नु ; आफूतिर
तान्नु ; मोह पार्नु । at-trac'-tion,
n. आकर्षण शक्ति । at trac'-tive,
adj. आकर्षणकारी ; मोहित पार्ने ;
मनोहर ।

at-trib'-ute, *v. t.* गुण जाहेर गर्नु ;
स्थिर गर्नु ; सम्बन्ध लाउनु । *n.*
गुण ।

au'-burn, *adj.* सुनौला खैरो रंग ।

auc'-tion *n.* लिलाम । auc-tion-eer',
n. लिलाम गर्ने मानिस ।

au-da'-cious (*-shus*), *adj.* साहसी ;
ढोठ ; निर्भय ; निडर ; जोधाहा ।

au-dac'-i-ty (*-das'*), *n.* अति-
साहस ।

au'-di-ble, *adj.* सुनिने ; स्पष्ट । au'-di-
bly, *adv.* उच्चस्वरको ; स्पष्टता-
पूर्वक ।

au'-di-ence, *v. t.* सुन्नु ; हेर्नु । *n.*
श्रवण ; सुनिने शब्द वा आवाज ;
दर्शक ; दर्शकगण ।

au'-dit, *n.* हिसाब-परीक्षा वा जाँचाह ।
v. t. हिसाब परीक्षा गर्नु ; कार्य्य
सम्बन्धी रूपले जाँच्नु । au'-di-tor,
n. हिसाब किताब जाँच्ने मान्छे ।

ought (*üt*), *n.* कोही चीज ; अति
सामान्य अंश ।

aug-ment', *v. t. and i.* वृद्धि हुनु ;
बढ्नु ; थप्नु । *n.* वृद्धि ; बढ्ति ।

aug-men-ta'-tion, *n.* वृद्धि ;
उन्नति ।

au'-gur, *n.* पक्षिज्योतिषी ; धामी
जैसी । *v. t. and i.* भविष्य भन्नु ;

- जोखना हेर्ने । au'-gury *n.* ज्योतिष् सम्बन्धी विधि ; पूर्वज्ञान ; चरा आदिको उडाइबाटको जोखना ।
- Au'-gust, *n.* अंग्रेजी वर्षको आठौँ महीना । au gust', *adj.* ऐश्वर्यपूर्ण ; पूज्य ; माननीय ; ओजस्वी ।
- aunt, *n.* काको ; माइज्यू ; छायामा ; फुपू ; टुलीआमा ।
- auric'-u-lar, *adj.* कान सम्बन्धी ; कानमा सुट्क भनेको ।
- Au-ro'-ra Bore a'-lis, *n.* पृथ्वीको उत्तर केन्द्रीय उषा ।
- aus'-pi-ces, *n. pl.* भविष्य कथन ; सुरक्षा । aus-pi'-cious (-pi'shus), *adj.* शुभ ; मंगल ; शुभमुहूर्त ; अनुकूल ।
- au-ster'e, *adj.* कठोर ; तिच्छर स्वादको ; कट्टर ; कर्कश । aus-ter'-i-ty, *n.* उग्रता ; कर्कशपना ।
- au-thon'-tic (th as in thin), *adj.* असली ; प्रमाणसिद्ध ; सच्चा ; यथार्थ । au-thon'-ti-cate, *v. t.* सत्यता स्थापित गर्नु । au-then-tic'-i-ty । (-tis'-), *n.* सचाइ ; वास्तविकता ।
- au'-thor, *n. m.* रचयिता ; ग्रन्थकर्ता ; लेखक । au'-thor-ess, *n. f.* रचयिनी ; ग्रन्थकर्तृ ; लेखिका ।
- au'-thor-ize, *v. t.* अधिकार दिनु ; प्रभाव पार्नु ; अनुमोदन गर्नु । au-thor'-i-ty, *n.* अधिकार ; प्रभाव ; राज्यबल ।
- au'-to-crat, *n.* स्वेच्छाचारी राजा ; आफ्नै हकमा शासन गर्ने राजा ; हुकुमी शासक ।
- au-to-bi-og'-ra-phy, *n.* आत्म-जीवनी ; आत्मकहानी ।
- au'-to-graph, *n.* स्व-हस्ताक्षर ; सही ; आफ्नै हातले लेखेको कागतपत्र ।
- au-to-mo'-bile (-beel), *adj.* आफैं हिंड्ने यन्त्र सम्बन्धी । *n.* मोटर गाडी । au-tom'-a-ton, *n. (pl. -ta).* au-to-mat'-ic, *adj.* आफैं चल्ने ; आफैं काम गर्ने । au-to-mat'-i-cally, *adv.*
- au-to'-no-my, *n.* स्वराजको अधिकार वा क्षमता ।
- au'-tum-n (-tum), *n.* शरद् ऋतु । au-tum'-nal, *adj.* शारदीय ।
- aux-il'-i-a-ry, *adj.* सहकारी । *n.* अनुकूल व्यक्ति ; सहायक ; मित्र ।
- a-vail', *v. t. and i.* लाभ प्राप्ति गर्नु ; उपकार गर्नु ; मदत दिनु । *n.* लाभ ; उपकार ; शक्ति वा मूल्य । a-vail'-a-ble, *adj.* प्राप्तव्य ; व्यवहार्य ; प्रयोग गर्नसकिने ; आम्रो पहुँच भित्रको ।
- av'-a-lanche, *n.* पर्वतबाट ओइरिपर् आएको हिउँको पहाड ।
- av'-a-ri-ce (-ris), *n.* अर्थलोभ ; धन-तृष्णा ; लोभ । av-a-ri'-cious (-shus), *adj.* लोभी ।
- a'-ve, *int.* स्वागत ; बिदा ; स्वागत वा बिदाको ध्वनि ।

- a-venge'**, *v. t.* बदला लिनु ; दण्ड दिनु ; प्रतिदोध लिनु । **a-ven'-ger**, *n.* बदला लिने वा दण्ड दिने मान्छे ; शास्तिदाता ; प्रतिहिंसाकारी ।
- av'-o-nue**, *n.* दुवै छेउमा रूख भएको बाटो ; फराकिलो सडक ।
- a-ver'**, *v. t.* निश्चय गरेर भन्नु ; प्रमाणित गर्नु ; स्वीकार गर्नु ।
- a-ver'-ment**, *n.* हो भन्ने उक्ति ।
- av'-er-age**, *n.* सालाखाला ; सरदर ; हरदर ; साधारण ठहर ; साधारण चल्तीको दर ।
- a-verse'**, *adj.* प्रतिकूल ; असन्तुष्ट ।
- a-ver'-sion**, *n.* घिन ; दोष ; विरक्ति ; असन्तोष ; अभक्ति ।
- a-vert'**, *v.* निवारण गर्नु ; टार्नु ; धपाउनु ; हटाउनु ।
- a'-vi-ary**, *n.* चिडियाखाना ; पक्षिशाला ।
- a-vi-a'-tion**, *n.* वायुयानमा उड्ने विद्या ।
- a'-vid**, *adj.* उत्सुक ; लोभी । **a-vi-di-ty**, *n.* भोक ; क्षुधा ; अति लोभ ; उत्सुकता ; आग्रह ।
- a-vo-ca'-tion**, *n.* आकर्षण ; बोलाहट ; उद्यम ; व्यवसाय ।
- a-void'**, *v. t.* छोड्नु ; हटाउनु ; टार्नु ; छर्नु । **a-void'-ance**, *n.* छोडाइ ; हटाइ ; त्याग ।
- av-oir-du-pois'** (*-er-*), *n.* and *adj.* एक किसिमको अंग्रेजी तौल ; यही सम्बन्धी ।
- a-vou'ch**, *v. t.* ठोकेर भन्नु ; स्वीकार गर्नु ।
- a-vow'**, *v. t.* स्वीकार गर्नु ; करार गर्नु ; कबुल गर्नु ; साबित गर्नु । **a-vow'-al**, *n.* स्पष्ट स्वीकृति ; निश्चित कथन ; स्वीकार ; कबुल । **a-vowed'**, *adj.* स्वीकृत ।
- a-wait'**, *v. t.* पर्खनु ; बाटो हेर्नु ; प्रतीक्षा गर्नु ।
- a-wake'**, *adj.* जागो ; जागरित ; अनिद्रित । *v. t.* and *i.* (also, **a-wak'-on**), निद्राबाट बिउँझनु वा बिउँझाउनु ।
- a-ward'**, *v. t.* अर्पण गर्नु ; दिनु ; छलफल गरेर छिन्नु । *n.* आदेश ; फैसला ; डिग्री ; इनाम ; पारितोषिक ।
- a-ware'**, *adj.* जान्ने ; सावधान ; चनाखो बस्ने ।
- a-way'**, *adv.* टाढा ; अनुपस्थित ; जा ।
- awe**, *v. t.* डरले काँप्नु ; भयभीत हुनु । *n.* डर ; भय ; आदर ; भक्ति ; भक्ति सहितको डर ।
- awful**, *adj.* डरलाग्दो ; भयानक ।
- awfully**, *adv.* अत्यन्त ; साह्रै ।
- a-we'ary**, **a-wea'r-ied**, *adj.* थकित ; श्रान्त ।
- a-while'**, *adv.* अलिबेर ; केही बेरको लागि ।
- awk'-ward**, *adj.* अनौठो ; बेढङ्गको ; नसुहाउँदो ; भद्दा । **awk'-ward-ness**, *n.* अनौठापना ; बेढङ्गी ।
- awl**, *n.* सार्किले चलाउने सियो ।
- awn**, *n.* मकै आदि अन्नका जुङ्ग ; झूस ।
- awn'-ing**, *n.* मकै, जौ आदिको जुङ्ग वा झूस ; चँदुवा ; पाल ; ओत ।

a-wry' (-rī'), *adv.* कर्कें ; बाङ्गो ; तैसों ।

axo, ax, *n.* बञ्चरो ।

ax'-i-om, *n.* स्वयंसिद्ध ; स्वतःसिद्ध ।

ax'-is, *n.* मेरुदण्ड ; धुरा ; अक्ष ।

ax'-lo (ax'-l), *n.* धुर ।

ay (ī), *int.* अँ ; हो ; ठीक हो ।

ayo (ā), *adv.* नित्य ; सदा ; सर्वदा ; लगातार ।

a'-zure (ā'-zhūr or azh'-ūr), *adj.* आस्मानी ; मेघहीन ; निर्मल । *n.* नीलो ; आकाशको मेघ रहित छत ; नीलवर्ण ।

a'-y-gous, *adj.* जोड़ा भई न रहने ; एकलो ।

a-z'y-mous, *adj.* नछिप्पिएको ; नकुहेको ।

B

baa, *n.* भेडाको कराइ ; भ्या भ्या आवाज ।

bab'-ble, *v. t. and i.* बर्बराउनु ; बक्बक् गर्नु ; फत्फताउनु । *n.* बकबक । bab'-bler, *n.* बकबके मान्छे ; गन्गनाउने मान्छे ।

ba'-bol, *n.* गुल्माले ठाउँ ; अल्गो घर ; शिनारको धरहरा ।

ba-boon', *n.* एक किसिमको कुकुरको झैं मुख भएको बौंदर ।

ba'-by or babe, *n.* दूध खाने नानी ; काखको नानी । ba'-by-hood, *n.* केटाबेटी अवस्था ; बचपन ; नानी छुटा ।

bach'-el-or (batch'-), *n.* बिहे न भएको मानिस ; विश्वविद्यालयको उपाधि पाउने मानिस ।

ba-ci'l-lus, *n.* रोगका बीजाणु ।

back, *n.* पिछ्युँ ; ढँडाल्ने । *adv.* पछाडि ; फेरि । *adj.* पछिल्लो । *v. t. and i.* समर्थन गर्नु ; हठ गर्नु ; पछाडि हटाउनु ; आइ लाग्नु वा हुनु ।

back'-bite, *v. t. and i.* निन्दा गर्नु ; चुक्ली लाउनु । back'-biter, *n.* निन्दा गर्ने वा चुक्ली लाउने मान्छे ।

back'-bone, *n.* मेरुदण्ड ; रीढ़ ; मुख्य आधार ; दृढ़ता ।

back'-door, *n.* गुप्तद्वार ; पछिल्लिरको ढोका ।

back'-ground, *n.* पछाडिको जमीन ; चित्र भूमिका ; गुप्तस्थान ।

back'-ward, *adj.* मन्दगति वा बिस्तारो । *pl. adv.* पछिल्लिर ; उल्टा ।

ba'-con, *n.* सुंगूरको सुकाएको मासु ।

bac-te'-ri-um, *n.* नाना प्रकारका रोग पैदा गर्ने उद्भिज्जाणु । *pl.* bac-te'-ri-a, bac-te-ri-o'-lo-gy, *n.* उद्भिज्जाणु तत्व ।

bad, *adj.* नराम्रो ; खराब ; दुष्ट ; काम न लाग्ने ।

badge, *n.* चिह्न ; चपरास ; व्याज ।

badg'-er (ba'j'-), *n.* एक किसिमको जमीन खन्ने जन्तु । *v. t.* विरक्त पार्नु ; दुःख दिनु ; जिस्क्याउनु ।

ba'f'fle, *v. t.* निष्फल हुनु ; अलमल पार्नु ; छल्नु ; छक्याउनु ; हिस्याउनु ।

bag, *n.* थैलो ; जाबी ; बोरा ; शिकार ।
v. t. and i. थैलोमा हाल्नु ;
 शिकार मार्नु ।

bag-a-tell-o, *n.* सानो कुरा ; एक
 किसिमको गोली लडाउने खेल ।

bag'-gago, *n.* फौजलाई चाहिने झिटि ;
 पोकापन्तरा ; मालताल ; लट्टिपट्टि ।

bag'-pipe, *n.* एक किसिमको थैलो
 भएको सनही जस्तो बाजा ।

bail (*bail*), *n.* जमानी । *v. t.* जमानीमा
 छोड्नु । bail'-able, *adj.* जमानीमा
 छोड्न हुने । bail'-bond, *n.*
 जमानीको कागत-पत्र । bailee', *n.*
 जुन मानिससित कुनै चीज विद्वास
 गरेर राखिन्छ ।

bai'-ley, *n.* कचहरी ; गढीको बाहिरी
 पखाल ।

bai'-liff (*bail'*), *n.* जिल्लामा राजाको
 प्रतिनिधि ; गुमस्ता ; हाकीम ।

bairn, *n.* बालक ; सन्तान ; केटाकेटी ।

bait, *n.* चारा ; प्रलोभन । *v. t. and i.*
 चारा हाल्नु ; टोकन लाउनु ।

baize, *n.* शरीरलाई ढाक्नका निम्ति
 मोटो ऊनी लुगा ।

bake, *v. t. and i.* पकाउनु ; सेक्नु ।

ba'-ker, *n.* रोटी बनाउने मान्छे ।

bako'-house, *n.* ba'-kor-y, *n.* रोटी
 बनाउने ठाउँ ।

bal'-ance, *n.* तराजु ; तिर्नु पर्ने बाँकी ;
 आम्दानी खर्चको रहल । *v. t.*
 and *i.* जोख्नु ; बाँकी तिर्नु ; बराबर
 तुल्याउनु ।

bal'-ance-shoot, *n.* संक्षिप्त हिसाबपत्र ।

bal'-co-ny, *n.* बरण्डा ; छत न भएको
 बार्दली ; बस्ने ठाउँको तरेली ।

bald (*bald*), *adj.* केश न भएको ;
 मुडुलो ; चाँदे ; तालु खुइले ।

bald'-ness, *n.* मुडुलोपन ।

bale, *n.* गाँठ ; गुटरा ; कुम्लो ; भारी ;
 दुःख यन्त्रणा । (*bail*), *v. t.* भारी
 हाल्नु ; कुम्लो पार्नु ।

bale'-ful, *adj.* शोचनीय ; न नासिने ;
 दुःखजनक ।

balk (*balk*), *n.* खनजोत न गरेको डाँडा
 उठेको जग्गा ; ठेस ; अड्काउ ।
 (*baulk*), *v. t. and i.* व्यर्थ
 गराउनु ; अचानक रोकिदिनु ;
 हिस्साउनु ; झस्काउनु ।

ball, *n.* गोली ; भकुण्डो ; एक
 किसिमको नाच ।

bal'-lad, *n.* गाउँ गाउँमा गाइने संगीत ;
 साधारण गीत ; गाइनेको गीत ।

bal'-last, *n.* जहाजलाई स्थिर गराउनको
 लागि मुनिलो भागमा भरेको वस्तु ।
v. t. जहाजलाई कुनै वस्तु लादेर
 स्थिर बनाउनु ।

bal'-loon', *n.* गुब्बारा ; बल्ल ।

bal'-lot, *n.* गुप्त रीतिले प्रतिनिधि चुनाउ ।

७० देखि १२० पौण्ड सम्मको गाँठ ।

v. i. गुप्त रीतिले मत प्रकट गर्नु ।

balm, (*balm*), *n.* सुगन्धित लेप ;
 मलहम ; औषध सम्बन्धी ।

balm'-y, *adj.* सुगन्धी ; निको
 तुल्याउने ; सञ्चो पार्ने ।

bal'-sam, *n.* रुख वा तरु ; सुगन्धित
 लेप ।

bash'ful, *adj.* अति नम्र ; लज्जाशील ;
संकोची ; विनीत ।

ba'si-lisk, *n.* नागराज ; तक्षक ; एक
किसिमको कल्पित सर्प ।

ba'sin (*ba'sin*), *n.* ठूलो चौडा भण्डो
पानी हाल्ने माटो वा धातुको भाँडा ।

bask, *v. i.* ताप्नु ; सेक्नु ।

bas'ket, *n.* डोको ; थुन्से ; टोकरी ;
डालो ।

bas (*bas*), *n.* मान्द्रो ; चित्रा ; एक
किसिमको माछा ।

ba's-tard, *n.* ठिमाहा ; ठिम्मर ;
दोगला ।

baste, *v. t.* लहुरोले हिर्काउनु ; मोटा
सिलाइ गर्नु ।

bas'ti-on, *n.* गद्दी ; कोट ; किल्लाको
बाहिर निस्केको भाग ।

bat, *n.* चमेरो ; क्रिकेट आदि खेल्ने
मुड्ग्रो ;

bath, *n.* झुण्ड ; हूल ।

bath, *n.* स्नान ; नुहाउने कोठा ;
नुहाइ । bathe, *v. t. and i.*
स्नान गर्नु ; नुहाउनु ।

bat'on, *n.* सेनापति आदि मानिसले
बोक्ने दर्जा अनुसारको ढण्डा ;
पुलिसको ढण्डा ; व्याण्डमास्टरको
ताल दिने छडी ।

bat-tal'-ion (*-yuu*), *n.* पैदल सेनाको
एक दल ।

ba't-ten, *n.* काठको टुक्रा ; दाबिलो ;
चुक्कुल । *v. t. and i.* चुक्कुल
लाउनु ; ऐश आरामसित बस्नु ;
मोटाउनु ।

bat'tor, *v. i.* घरि घरि कुट्नु ;
भत्काउनु । *n.* किल्ला, ढोका
आदि भत्काउने यन्त्र ; क्रिकेटको
खेलमा मुड्ग्रो लिने मानिस ।

bat'tor-y, *n.* बिजुली पैदा गर्ने यन्त्र ;
भयानक लडाइँ ; बन्दूक, तोप
आदि राख्ने घर ।

bat'tle, *n.* लडाइँ ; संग्राम । bat'tle-
axe, *n.* बच्चरो । bat'tle-ment, *n.*
किल्लाबाट गोली हाक्ने प्वाल भएको
पर्खाल ।

bau'-ble, *n.* नानीहरूको खेलौना ।

baulk, see balk.

bawl, *v. t. and i.* कराउनु ;
चिच्याउनु ; हल्ला गर्नु । *n.* उच्चस्वर ;
हल्ला ।

bay, *n.* उपसागर ; खाडी ; तेजपातको
बोट । *adj.* खैरो रंगको । *v. t.*
and *i.* कुकुर भुक्नु ; घेर्नु ;
अक्कइमा पर्नु ; अलमल पर्नु ।

bay'-on-et, *n.* बन्दूकको संगीन ।

ba-zar' (*-zar'*), *n.* हाट ; बजार ।

be (*was, be'-ing, been*), *v. i.* हुनु ।
be'-ing, *n.* प्राणी ; जीव ।

beach *n.* समुद्रको किनार ।

bea'con, *n.* डाँडामा बालिने जनाउ
गर्ने आगो ; समुद्रका चटानमा
जहाज न ठोकिथोस् भन्नाको निम्ति
त्यस्तो चटानमा बनिएको बत्तीघर ।

bead, *n.* प्रार्थना ; जप गर्ने मालाको
दाना ।

bea'-dle, *n.* स्कूल आदि ठाउँको
कर्मचारी ।

bea'-gle, *n.* शिकारी कुकुर ; गुस्तर ;
जासूस ।

beak, *n.* पक्षीको चूचो ; शासनकर्ता ।

beak'-er, *n.* विज्ञानको काममा प्रयोग
हुने एक किसिमको धारा दिने मुख
भएको काँचको भाँडा ।

beam, *n.* सूर्यको किरण ; आइ दिने
काठ ; हलोको हरिस । *v. t. and i.*
टल्कनु ; चँकनु ; झल्कनु ।

bean, *n.* सिमी ; बोड़ी ।

bear, *n.* भालू ; बजारका चीजहरूको
भाव कम्ती गर्न खोज्ने मानिस ।

bear (*bēr*) (*bore*, *bear'-ing*, *borne*
or *born*), *v. t. and i.* सहनु ;
लैजानु ; उप्जनु ; चलाउनु ।
bear'-able, *adj.* सहने योग्य ।

bear'-er, *n.* लैजाने वा लिएर जाने वा
सहने मान्छे ।

bear'-ing, *n.* व्यवहार ; सम्बन्ध ;
आकृति ।

beard, *n.* दाढ़ी *v. t.* दाढ़ी समातेर
ताड्नु ; अपमान गर्नु ; तुच्छ ठान्नु ।

beard'-ish, *adj.* भालू जस्तो ।

beast, *n.* पशु ; जन्तु ; असभ्य मानिस ।
boast'-ly, *adj.* पशुत्व ; पशु
सम्बन्धी ।

beat (*beat*, *beat'-ing*, *beat'-en*),
v. t. and i. हिकाँउनु ; कुट्नु ;
ठटाउनु । *n.* ढुक ढुक गराइ ; ढोल
बजाइ ; पुलिस आदिको पहराका
निमित्त तोकिएको ठाउँ ।

bea-ti'-fic, *adj.* सुखदायक ; आनन्द
दिने । *bea'-tify*, *v. t.* सुखी गराउनु ।

beau (*bō*), *n.* लुगा लाएर ज्यादाै
सिंगारिने मानिस ; नक्कले ; गुण्डो ।

beau'-ty (*bū'-*), *n.* सौन्दर्य ; सुन्दरता ;
रात्रो आकृति ; मनोहरता । *beau'-*
te-ous, *adj.* रात्रो । *beau'-ti-ful*,
adj. सुन्दर ; मनोहर ; दिव्य ;
रात्रो । *beau'-ti-fy*, *v. t.* सौन्दर्य
वृद्धि गर्नु ; सुशोभित पार्नु ; सिंगार्नु ।

bea'-ver, *n.* एक किसिमको लामो
भुन्ला भएको जन्तु ; ओँत ।

be-cause', *conj.* कारण ; हुनाले ;
किनभने ; किनकि ।

beck, *n.* सानो खोलो ; हात वा
टाउकाको इशारा ।

beck'-on, *v. t. and i.* हात वा
टाउकाको इशाराले बोलाउनु ;
संकेत गर्नु ; ध्यान खिच्नु ।

become (*became'*, *be-com'-ing*), *adj.*
हुनु ; अस्तित्वमा आउनु ।

bed, *n.* बिछ्यौना ; ओछ्यान ; पलङ्ग ;
पशुहरूको आराम लिने जग्गा ;
फूलको ढ्याङ्ग ; चियान । *bed'-*
chamber, *bed'-room*, *n.* सुत्ने
कोठा । *bed'-ding*, *n.* बिछ्यौनाको
डसना आदि लुगाहरू । *bed'-rid*
(*-den*), *adj.* बिरामी भएर ओछ्यान
परेको । *bed'-stead*, *n.* खाट ;
पलङ्ग ।

bed'-lam, *n.* बौलाहाहरू राख्ने घर ;
पागलखाना ; गुल्माले ठाउँ ।

bee, *n.* माहुरी ; माउरी ; मौरी ।

bee'-hive, *n.* माउरीको घर ;
चाका ।

- beech, *n.* वृक्ष विशेष । ॥ --
- beef, *n.* गोहको मासु । beevesⁿ
(*bēvz*), *n. pl.* beef-steak
(-stīk), *n.* एक टुक्रा गोहको मासु ।
- beer, *n.* एक किसिमको रक्सी ; निगार ।
- beet, *n.* सुकन्दर (सज्जी विशेष) ।
beet'-root, *n.*
- bee'-tle, *n.* खुम्ले वा गोब्रे कीरो ।
v. t. मुङ्गो आदिले मसिन्याउनु ;
कुट्नु ।
- be-fall' (be-fell', be-fall'-ing, be-fall'-
on), *v. t. and i.* आइपर्नु ; आइ-
लागनु ; हुनु ।
- be-fool', *v. t.* मूर्ख तुल्याउनु ; धोखा
दिनु ; छक्याउनु ।
- be-fore', *prep. and adv.* अघि ;
साम्ने ; सामु ; अगाडि । be-fore'-
hand, *adv.* अघाडिनै ; पहिल्यै ;
अगिबाटै ।
- beg, *v. t. and i.* भिक्षा माग्नु ; बिन्ती
गर्नु ; आज्ञा लिनु । beg'-gar, *n.*
भिक्षा माग्ने ; भिक्षुक ; भिखारी ;
मागेर जीविका चलाउने मान्छे ।
- be-ge't, *v. t.* जन्म दिनु ।
- be-gin' (-jin') (be-gan', be-gin'-
ning, be-gun'), *v. t. and i.*
थाल्नु ; शुरू गर्नु ; आरम्भ गर्नु ।
be-gin'-ning, *n.* शुरू ; आरम्भ ;
उत्पत्ति ; मूल ; थालनी । be-gin'-
ner, *n.* शुरू गर्ने ; थाल्ने ।
- be-gono', *v. imperative*, जा ; निस्क ।
- be-guile' (-jīl'), *v. t.* छकाउनु ; ठगनु ;
धोका दिनु ; सुग्ध पार्नु ।
- be-half', *n.* पक्ष ; निमित्त ; सुविधा ;
उपकार ।
- be-have' (-hāv'), *v. i.* व्यवहार गर्नु ;
आचरण गर्नु ; चालमा चलनु ।
- be-hav'-iour (-jēr), *n.* व्यवहार ;
चालचलन ; ढब ; आचरण ।
- be-head', *v. t.* टाउको काट्नु ;
ठुन्क्याउनु ।
- be-hest', *n.* आदेश ; आज्ञा ।
- be-hind', *prep. and adv.* पछाडि ;
पछिबाट ; पछिल्लिर ।
- be-hold' (be-held', be-hold'-ing,
be-hold'), *v. t.* देख्नु ; हेर्नु ; ध्यान
दिनु । be-hold'-er, *n.* दर्शक ;
हेर्ने वा ध्यान दिने । be-hold'-en,
adj. कृतज्ञ भएको ; ज्ञानी ।
- be-hoof', *n.* उपकार ; स्वार्थ ; प्रयोग ;
फायदा ; आवश्यकता ।
- be-hove' (-hōv'), *v. t.* अवलम्बित
हुनु ; उपयुक्त हुनु ।
- be-la'-bour, *v. t.* हिर्काउनु ; पिट्नु ;
चुट्नु ; कुट्नु ।
- be-la'-ted, *adj.* अँध्याराले भेटेको ;
साह्रै ढोलो गरेको ; बिर्याँलो गरेको ।
- belch, *v. t. and i.* धडँकनु ; डकार्नु ।
- be-lea'-guor (-gēr), *v. t.* घेरा हाल्नु ।
- bel'-fry (-frī), *n.* धर्म मन्दिरको
घण्टा-घर ।
- be-lie' (-lē'), *v. t.* झूटो कलंक लाउनु ;
दोष लाउनु ।
- be-lieve' (-lēv'), *v. t. and i.*
पत्याउनु ; विश्वास गर्नु । be-lief'
(-lēf'), *n.* विश्वास ; पत्यार ;

विचार; राय। *be-liev'-er, n.*
पत्याउने मान्छे; आम्नो धर्ममा
विश्वास राख्ने मान्छे।

be-li't-tle, v. t. होच्याउनु; सानो
पार्नु।

bell, n. घण्टा; घण्टाकृति वस्तु। *v. t.*
घण्टा झुण्डाउनु। *bell'-man, n.*
घण्टा बजाउने मानिस।

bell-a-do'n-na, n. एक किसिमको
विषालु लहरा; धतुरा जातिको
रुख।

belle, n. तरुणी; सुन्दरी युवती;
नकली।

bel'-li-cose, adj. लडाका; लङ्गन
खोज्ने।

bel-lig'-er-ent (-lij'-), n. युद्धकारी
व्यक्ति वा जाति। *adj.* युद्धमा
लड्दै गरेको।

bel'-low, v. t. and i. गर्जेनु; साँडि
जस्तो डुक्नु। *n.* उच्च शब्द;
गर्जन।

bel'-lows, n. pl. खलौँति; भाटी।

bel'-ly, n. उदर; पेट। *v. t. and i.*
फुलाउनु; उस्काउनु। *bel'-ly-
ful, adj.* पेटभरी; मनग्य।

be-long', v. i. सम्बन्ध राख्नु वा हुनु;
अधीनको हुनु।

be-loved' or be-lov'-ed, adj. अति-
प्रिय; स्नेहप्राप्त; पियारो।

be-low', prep. तल; मनि; अनुपयुक्त।
adv. निम्न; नरकमा।

belt, n. कमरबन्ध; पेटी; पटुका।
v. t. पेटी वा पटुका बाँध्नु।

be-moan', v. t. विलाप गर्नु; शोक
जाहेर गर्नु; बिलौना गर्नु।

bench, n. बेञ्च; बस्नको लागि बनाएको
अलगो काठ वा मुढा। *bench'-er,
n.* प्रधान वकील।

bond (bent, bend'-ing, bent), v. t.
and *i.* बाङ्गिनु; झुक्नु; निहुरनु;
बड्याउनु; कर्काउनु; दोबस्याउनु।
n. बाङ्गो; निहुरेको। *bent, adj.*
बाङ्गो। *n.* टरौँ डाँठ भएको एक
किसिमको घाँस; ढल्काइ। *bend'-
ed, adj.* ढल्काएको; निहुराएको;
नुहेको।

be-noath', prep. निम्न; तल; मनि।
adv. निम्नस्थान; तल्लि; मन्तिर।

ben'-e-dict, adj. सौभाग्यशाली।

ben-e-dic'-tion (-shun), n. आशीर्वाद;
शुभकामना; धन्यवाद।

ben-e-fac'-tion, n. उपकार; भलो;
भलाइ। *ben-e-fac'-tor, n.*
हितकारी; उपकारी; दाता; गुण
गर्ने।

ben'-e-fice (-fis), n. उपकार; धर्मवृत्ति।

be-nof'-i-cence, n. परोपकार; दया।

be-nef'-i-cent, adj. दयालु;
परोपकारी।

ben'-e-fit, n. उपकार; लाभ; हित;
फायदा। *ben-e-fi'-cial (-fi'-shal),
adj.* उपकारी; हितकारी;
लाभदायी।

be-mov'-o-lence, *n.* हितेच्छा ; दान-शीलता ; उपकार । be-mov'-o-lent, *adj.* हितैषी ; दयालु ; परोपकारी ।

be-night'-ed, *adj.* रात परेको ; अध्यारो ; ज्ञानहीन ।

be-nign' (-nīn), *adj.* हितकारी ; दयालु ; कृपालु ; भाग्यमानी ।

be-nig'-ant (-niǵ'-), *adj.* दया ; माया गर्ने ; दयालु । be-nig'-ni-ty, *n.* दया ; कृपा ; माया ।

be'n-i-son, *n.* आशीर्वाद ।

be-numb' (-num'), *v. t.* बेहोश वा शक्तिहीन तुल्याउनु ; निश्चल गराउनु ; लाट्टिएको पार्नु ।

be-queath' (-kwēth') *v. t.* मर्दाखेरि दान दिनु ; इच्छा पत्र लेखेर छोड्नु ; कुनै काम आफ्नो इच्छा द्वारा अर्पण गर्नु ।

be-quest' (-kwēst'), *n.* दान संकल्प ; इच्छा अनुसार दिएको दान वा वस्तु ।

be-reave' (b-erēaved', be-reav'-ing, be-reft'), *v. t.* खोस्नु ; हर्नु ; वञ्चित गर्नु ।

bor'-ry, *n.* ऐसेलु आदि फल विशेष । goose-bor'-ry, rasp-bor'-ry, black-bor'-ry, straw-bor'-ry, etc.

berth, *n.* जहाज वा रेल गाडीमा सुत्ने ठाउँ ।

be-seech' (be-sought', be-seech'-ing, be-sought'), *v. t.* बिन्ती गर्नु ; नम्र भई माग्नु ।

be-set', *v. t.* घेर्नु ; हैरान गराउनु । be-set'-ting, *adj.* अभ्यस्त ।

be-side', *prep.* नजिकै ; नेर ; उपरान्त ।

be-sides', *adv.* बाहेक ; उसमाथि ।

be-siege' (-sēǵ'), *v. t.* सेना द्वारा घेरा हाल्नु ; वरिपरि जम्मा हुनु ।

be-smear', *v. t.* दल्नु ; घस्नु ।

be'-som (-zum), *n.* हाँगा-बिगा भएको बढानका निमित्तको झाडु वा कुचो । *v. t.* बढान्नु ।

be-so't, *v. t.* मताउनु ; अतल्याउनु ।

be-sput'-ter, *v. t.* यता उति छर्नु ; छर्कनु ; निन्दा गर्नु ।

be-speak', *v. t.* सूचना दिनु ; पहिले नै भनिराख्नु ।

best, *adj.* (superl. of good), सब भन्दा बढिया ; श्रेष्ठ ; उत्तम । *adv.* (superl. of well), अति उत्तम रूपले ।

be-stir', *v. t.* कार्य तत्पर गराउनु ; जगाउनु ।

be-stow' (-sto'), *v. t.* दिनु ; दान गर्नु ; अर्पण गर्नु ।

bet, *n.* बाजि ; होड । *v. t. and i.* बाजि राख्नु ; होड थाप्नु ।

be-take', *v. t.* (only with self). लिनु ; अवलम्बन गर्नु ।

be-think', *v. t.* संझनु ; स्मरण गर्नु ।

be-tide', *v. t. and i.* घट्नु ; हराउनु ; लोप हुनु ।

be-times', *adv.* ठीक समयमा ; चाँडै ; बखतमा ; वेलासा ।

be-to'-ken, *v. t.* लक्षण द्वारा सूचना दिनु ; संकेत गर्नु ।

be-tray', *v. t.* विश्वासघात गरेर जाहेर गर्नु ; धोखा दिनु ; बेइमान हुनु ।

be-troth', *v. t.* बागदान गर्नु ; विवाहको सम्बन्ध राख्नु । be-troth'-al, *n.* विवाहको सम्बन्ध ।

bet'-ter, *adj.* (compar. of good), उत्तम ; बढिया ; उपल्लो ; *adv.* (compar. of well). bet-ters, *n.* *pl.* गुरुजन ; बाजि राख्ने मानिसहरू ।

bet'-ter-ment, *n.* उन्नति ।

be-tween', be-twixt', *prep.* माझमा ; बीचमा ; मध्ये ।

bev'-el, *n.* कोण नाप्ने यन्त्र । *adj.* ढालु ; सलामी परेको । *v. t. and i.* ढाल पार्नु ; सलामी पार्नु ।

bev'-er-age, *n.* सर्वत पानी ; पिउने पदार्थ ; मद्य ।

bev-y, *n.* चराको बथान ।

be-wail', *v. t. and i.* दुःख मनाउनु ; बिलौना गर्नु ; विलाप गर्नु ।

be-ware', *v. t. and i.* सावधान हुनु ; होश राख्नु ; सचेत हुनु ।

be-wil'-der, *v. t.* भूल्नु ; अलमल पार्नु ; हडबडाउनु ।

ho-witch', *v. t.* मन्त्रादि द्वारा मुग्ध वा वशमा ल्याउनु ; मोहनी लाउनु ।

be-witch'-ing, *adj.* मोहनी ।

boy (*bō*), *n.* तुर्की देशको शासनकर्ता ।

be-yond', *prep.* and *adv.* पारि पट्टि ; पल्लो पट्टि ; अति ।

bi'-as, *n.* पक्षपात ; कुनै वस्तुलाई एकातिर झुकाउने बोझ वा प्रभाव ।

bib, *n.* राले ; नानीहरूको लुगामा राल न लागोस् भन्नाको निमित्त लुगा

ढाक्ने सानो टुक्रा लुगा । *v. i.* पिउनु ; च्स्नु ।

Bi'-ble, *n.* क्रिश्चियनहरूको धर्म-पुस्तक ; बाइबल । bib'-li-cal, बाइबलमा भएको ; बाइबल सम्बन्धी ।

bib-li-o'-g-ra-phy, *n.* पुस्तक वा लेखोटको विवरण ।

bi'-cops (-sepz), *n.* पाखुराको मांसपेशी वा मुसला ।

bick'-er, *v. i.* विवाद गर्नु ; झगडा गर्नु ; बेगले बगनु ।

bi'-cy-cle (-si-), *n.* दुइ चक्के गाडी ; बाइस्कल ।

bid (bado, bid'-ding, bid or bid'-den), *v. t. and i.* हुकुम दिनु ; आज्ञा दिनु ; अनुरोध वा निमन्त्रण गर्नु ; अह्वाउनु । bid'-ding, *n.* आदेश ; आज्ञा ।

bido, *v. t. and i.* बस्नु ; डेरा गर्नु ।

bi-en'-ni-al, *adj.* द्विवार्षिक ; दुइ वर्षमा एक चोटि हुने । *n.* दुइ वर्ष जीवित उन्मिद् ।

bier (*beer*), *n.* मुर्दा कस्ने घारो ; मुर्दा हालेको बाकस ।

big, *adj.* ठूलो ; बढेको ; दोजिया । big'-ness, *n.* वृहत्त्व ; आयतन ।

big'-a-my, *n.* एउटा हुँदा हुँदै अर्की स्वास्नी वा लोग्ने बिहे गर्ने काम ।

bight (*bīt*), *n.* क्षुद्र उपसागर ; खाडी ।

big'-ot, *n.* आफ्नो धर्मको पक्षपाती ; धर्मान्ध व्यक्ति ।

bil'-ber-ry, *n.* एक किसिमको नीलो फल लाग्ने रुख ।

bile, *n.* पित्त । bil'i-ous, *adj.*
पित्तमा गोलमाल भएको ।

bi-lingual, *adj.* दुइ भाषामा भएको ।

bi-linguist, *n.* दुइ भाषा बोल्ने
मानिस ; द्विभाषे ।

bill, *n.* चराको चुच्चो ; यन्त्र विशेष ;
कानून ; इस्तिहार ; विज्ञापन ; तिर्न
पर्ने हिसाब ।

bill-let, *n.* पुर्जा ; रुक्का ; छडी ; क्षुद्र
लिपि । *v. t.* फौजलाई बन्दोबस्तले
डेर गराउनु ।

bill-iards (-yardz), *n. pl.* घर भित्र
खेल्ने एक किसिमको खेल ।

bill-ion, *n.* महापद्म ; सय करोड ।

bill-low, *n.* समुद्रको लहरी ; तरङ्ग ।

bill-low-y, *adj.* तरङ्गमय ।

bi-mot'al-lism (-lizm), *n.* सुन वा
चाँदीको सिका चलाउने रीति ।

bil'y goat, *n.* बोका ; खसी ।

bin, *n.* जाँड रकसी आदि राख्ने
ध्यागो ।

bind (bound, bind'-ing), *v. t. and i.*

बाँध्नु ; कस्नु ; जिल्द हाल्नु ।

bind'-er, *n.* जिल्द हाल्ने मान्छे ;

बाँध्ने मान्छे । bind'-ing, *n.*

बन्धन ; जिल्द । *adj.* बाँध्ने ।

bi-na-cle (bin'-), *n.* जहाजको
दिग्दर्शन यन्त्र राख्ने बाकस ।

bi-na-cle, bi na-cle-u-lar (nū'), *n.* दुइ
आँखालाई हुने गरी मिलाएको
दुरबीन । *adj.* दुइ आँखा भएको ;
दुइ आँखालाई उपयोगी हुने ।

bi-na-mi-al, *adj. and n.* दुइ नाउँ

भएको ; दुइ पद ; दुइ पद राशि ;
दुइ पद सिद्धान्त ।

bi-og'-ra-phy, *n.* मानिसको जीवन
चरित्र ; जीवनी । bi-o-graph'-
i-cal, *adj.* जीवन वृत्तान्त ।

bi-og'-ra-pher, *n.* जीवन चरित्र
लेखक ।

bi-o-lo'-gy, *n.* प्राणी-विद्या ।

bi'-ped, *n.* दुइ खुट्टे जन्तु । *adj.* दुइ
खुट्टे ।

birch, *n.* पैयुँ (वृक्ष विशेष) ।

bird, *n.* पक्षी ; चरा-चुरुङ्गी । bird's-
nes-ting, *n.* गुँड खोजी हिड्नु ।

bird-fan'-cier, *n.* चरा-चुरुङ्गी पाल्ने
मान्छे ।

birth, *n.* जन्म ; उत्पत्ति ; कुल ; वंश ।

birth'-day, *n.* जन्मदिन ;
जन्मोत्सव ; जन्मतिथि ; birth'-
right, *n.* जन्माधिकार ।

bis'-cuit (kit), *n.* सुखा रोटी ; बिस्कुट ;
चिनिया माटोको न टल्काएको
भौँडो ।

bi-sect', *v. t.* दुइ बराबर भाग गर्नु ।

bi-sec'-tion, *n.* दुइ बराबर भाग
गरिने ठाउँ ।

bish'-op, *n.* कुनै धर्ममन्दिरको
धर्माधिपति ; बिशप ; धर्माधिकार ;
धर्माध्यक्ष । bish'-op-ric, *n.*
धर्माधिपतिको पद वा हाता ।

bi'-son, *n.* जंगली भैंसी ; अर्ना ; गौरी
गाई ।

bit, *n.* टुक्रा ; लगामको फलामे भाग ।

bitch, *n.* कुकुरनी ।

bite (bit, bi'-ting, bit or bit'-ten)

v. t. and i. टोकनु ; डस्नु ; चिल्लु ।

n. टोकेर घाउ परेको अवस्था ;

डस्ने वा टोकने काम । bit'-ing,

adj. पीडादायक ।

bit'-ter, *adj.* तीतो ; कटु ; मुटु छेड्ने ।

bit'-ter-ness, *n.* दुःखपूर्ण ;

निर्दयी ।

bi-tu'-men (bit-ū'- or bit'-ū-), *n.*

खनिज पदार्थ ; अलकत्र । bi-tu'-

min-ous, *adj.*

biv'-ou-ae (-oo-ak), *n.* पाल विना

फौजको अस्थायी वास । *v. i.* पाल

विना वास गर्नु ।

bi'-week-ly, *a.* सातामा दुइ पल्ट हुने

वा निस्कने ;

blab, *v. i.* बक बक गर्नु ; भेद खुल्नु ।

black, *adj.* कालो ; अंधारो ; अप्रसन्न ।

n. शोक-वस्त्र ; करिया । *v. t.* कालो

बनाउनु वा पार्नु । black'-ness,

n. कालोपन । black'-en, *v. t. and*

i. कालो हुनु वा पार्नु । black'-a-

moor, *n.* काप्री ; हबशी । black'-

berry, *n.* घ्याम्पे ऐसेलु । black'

cock, *n.* बन-भाले । black'-bird,

n. कोइली । black'-guard (blag'-

ard), *n.* बदमाश ; दुराचारी ।

black'-ing, *n.* जृत्ता आदि टल्काउने

रंग । black'-smith, *n.* कामी ;

लोहार ; कौ । black'-thorn, जंगली

सानो झ्याड हुने रुख । black'-

mail, *n.* लुटेराहरूले रक्षा र

छुटकाराको निम्ति लिएको कर । *v. t.*

तर्साएर हपियाँ आदि लिनु ; दिन कर
लाउनु ।

blad'-dor, *n.* मुत्राशय ; हावा भर्ने

थैलो ; फुकाउने ।

blade, *n.* छुरा ; हतियारको धार ;

घाँसको पात ।

blain, *n.* छाला सुनिएको अवस्था ;

फोका ।

blame, *n.* दोषारोपन ; अपगाल । *v. t.*

खोट लाउनु । blame'-less, *adj.*

निर्दोष ।

blanch, *v. t. and i.* बोक्रा ताछ्नु ;

छोडाउनु ।

blanc-mango' (bla-mānzli'), *n.* मोहन-

भोग (मिठाइ विशेष) ।

bland *adj.* कोमल ; नरम ; मृदु ; तृप्त

पार्ने । bland'-ish-ment, *n.* मधुर-

भाषण ; अनुनय ; सोहाग ।

blank, *adj.* सादा ; अलिखित ; खालि ।

n. शून्य-स्थान ।

blank'-et, *n.* कम्बल ; पाखी ; धुसा ;

रादी ।

blare, *v. t. and i.* चिच्याउनु ; उच्चस्वर

निकाल्नु । *n.* उच्चस्वर ।

blaspheme', *v. t. and i.* ईश्वरलाई

निन्दा गर्नु ; धर्म विरुद्ध कुरा गर्नु ।

blas-phē'-mer, *n.* ईश्वरको निन्दा

गर्ने मानिस । blas'-phē-mous,

adj. ईश्वरको निन्दा भएको ; पापी ।

blas'-phemy, *n.* ईश्वर-निन्दा ।

blast, *n.* वायुको वेग ; सनाइ आदि

बाजाको आवाज ; बारुदबाट निस्केको

भीषण शब्द । *v. t.* पड्कनु ; फोड्नु ।

blat'-tant, *adj.* हल्ला गर्ने; शोर मचाउने ।

blaze, *n.* बल्दो; दन्केको । *v. i.* बल्नु; जल्नु; दन्कनु; धोपणा गर्नु; फैल्याउनु ।

bla'-zor, *n.* खेल खेलदा लाउने फलानेलको लुगा ।

bleach, *v. t. and i.* सेतो गराउनु वा हुनु; सादा पार्नु वा हुनु ।

bleak, *adj.* शीतल; उदास; उराँठ-लाग्दो ।

bleat, *v. t. and i.* भेडा वा बाख्रा कराउनु; भ्या भ्या गर्नु । *n.* भेडा वा बाख्राको कराइ; भ्या भ्या आवाज ।

blood, *v. t. and i.* रगत आउनु वा बग्नु । bleed'-ing, *n.* रक्तपात ।

blem'-ish, *n.* कलङ्क; दाग; अवगुण; खोट । *v. t.* कुरूप गराउनु; सुन्दरता नाश गर्नु; खोट लाउनु ।

blench, *v. t. and i.* खुम्चनु; विफल गराउनु; निराश गराउनु ।

blond, *v. t. and i.* मिसाउनु; मिसिनु; फेट्नु । *n.* मिसावट; धेरै कुरा मिसाएको; मिश्रण ।

bloss, *v. t.* आशीर्वाद दिनु; धन्य मान्नु; वर दिनु । blessed (bless'-od or blest), *adj.* सुखी; धन्य । bless'-ing, *n.* आशीर्वाद; आसीक; अनुग्रह; कृपा; दैवी दयाको घोषणा वा प्रदान ।

blight (blit), *n.* वृक्षादि सुकाउने रोग । *v. t.* सुकाउनु; नाश गर्नु ।

blind, *adj.* अन्धो; कानो । *v. t.* अन्धा पार्नु । blind'-ness, *n.* अन्धोपन; अन्धावस्था । blind'-fold, *v. t.*

आँखा बाँध्नु । *adj.* आँखा बाँधेको ।

blink, *v. t. and i.* आँखा झिम झिम गर्नु वा हुनु; बुझ्न पचाउनु ।

bliss, *n.* सुख; परमानन्द; स्वर्गीय आनन्द । bliss'-ful, *adj.* सुख-मय; धन्य ।

blis'-ter, *n.* फोका; फोका पार्ने दवाई । *v. t. and i.* फोका उद्गुनु वा उठाउनु ।

blithe (blith), blithe'-some, *adj.* सानन्द चित्त; प्रफुल्ल; प्रमोदित ।

bliz'-zard, *n.* हिउँको आँधि ।

bloat, *v. t.* फुलिनु; सुनिनु; धूर्वाँमा सुकाउनु । bloat'-er, *n.* धूर्वाँ आदिमा सुकाएको माछा; सुकुटी ।

block, *n.* काठ वा ढुङ्गाको टुक्रा; छापन-का निमित्त खोपका काठको टुक्रा । *v. t.* बन्द गर्नु; थुन्नु; रोक्नु ।

block'-ade, *n.* घेरा; चक्कर । *v. t.* घेरा हाल्नु; घेर्नु । block'-head, *n.* मूर्ख; निर्बोध; उल्ल ।

blond, blonde, *n.* सुन्दर व्यक्ति वा सुन्दरी नारी ।

blood, *n.* रगत । blood'-y, *adj.* रगतले भरिएको । blood'-shed, *n.* रक्तपात भएको अवस्था । blood'-hound, *n.* शिकारी कुकुर ।

bloom, blos'-som, *n.* यौवन; मदपूर्ण; कोपिला; जीवनको यौवन अवस्था । *v. t. and i.* कोपिला लाग्नु; यौवन अवस्थामा पुग्नु ।

blot, *n.* दाग ; कलङ्क ; खोट । *v. t.*
and *i.* कलङ्क लाउनु ; मेट्नु ;
दाग लाउनु वा लाग्नु ।

blotch, *n.* छालामा हुने टाटा ; मसी
वा रंगको टाटा ।

blouse, *n.* स्त्रीहरूले लाउने चोली ।

blow (blew, blow'-ing, blown), *v. t.*
and *i.* फुक्नु ; मुक्का दिनु ; हावा
आदि बग्नु । *n.* मुक्का ।

blub'-ber, *n.* ह्नेउ माछा वा अरु
सामुद्रिक जन्तुको बोसो । *v. t.*
and *i.* सुक्क सुक्क गरेर रुनु ; भिज्नु
वा भिजाउनु ; नराम्रो पार्नु ; रुँदा
रुँदा अनुहार सुनिनु ।

bludge'-on (blug'-um), *n.* एक पट्टि
गह्रु भएको लट्टी ; गदा ; डण्डा ।

blue, *n.* नीलवर्ण ; नीलो रंग । *adj.*
नीलो ; नीलो रंगको । blue'-bell,
n. एक किसिमको नीलवर्ण फूल ।
blu'-ish, *adj.* हल्का नीलो
भएको ।

bluff, *adj.* ढोढ ; कट्टर ; कर्कश ;
गर्वित ; अप्रियवादी ; स्पष्टवादी ;
v. t. and *i.* धाक लाउनु ; धोखा
दिनु । (game of) bluff, *n.* आँखा
बाँधेर खेलिने खेल ।

blun'-der, *n.* भ्रम ; भूल । *v. t.* and *i.*
भूल गर्नु वा हुनु ; भ्रममा पर्नु ।

blun'-der-buss, *n.* एक किसिमको
सानो बन्दूक ।

blunt, *adj.* धार न भएको ; भुत्ते ;
स्पष्टवादी ; लठुवा । *v. t.* धार
मेट्नु ; भुत्ते पार्नु ।

blur, *n.* कलङ्क ; दाग ; धमीलोपन ।
v. t. and *i.* धमील्याउनु ; न देखिने
पार्नु वा हुनु ; मेटाउनु ; मेटिनु ।

blush, *n.* शर्म ; लाज ; उज्यालोको
चहक ; गुलाबी । *v. i.* लाज मान्नु ;
लाजले रातो हुनु ।

blus'-ter, *v. t.* and *i.* बँकनु ; गर्जनु ।
n. बँकाइ ; गर्जाइ ।

bo'-a, *n.* अजीर्ण ।

boar, *n.* बनेल ।

board, *n.* तखता ; फल्याक ; भोजन ;
जहाजको बगल । *v. t.* and *i.*
जहाजमा चढ्नु ; अर्काका घरमा
पैसा तिरेर बस्नु । board'-er, *n.*
अर्काका घरमा पैसा तिरेर बस्ने
मानिस ; छात्रावासमा बस्ने
विद्यार्थी ।

boast, *v. t.* and *i.* घमण्ड गर्नु ; धाक
लाउनु ; शेखी गर्नु । *n.* गर्व ;
घमण्ड ; दम्भ ; दर्प । boast'-ful,
adj. गर्वित ; अहङ्कारपूर्ण ; घमण्डी ।

boat, *n.* नाउ ; ढुंगा ।

boat'-swain (sometimes bō'-sn), *n.*
जहाजको पाल, डोरी आदि
जिम्मा लिने कर्मचारी ।

bol'-bin, *n.* धागो, तार आदि बेनेँ अनि
चाहिएको जति फुकाल्न सक्ने
यन्त्र ; लट्टाइ ।

bod'-ice, *n.* स्त्रीहरूको भित्र लाउने
लुगा ; चोली ।

bod'-kin, *n.* एक किसिमको सियो ।

bod'-y, *n.* देह ; शरीर ; जीउ ;
समिति ।

Boer, *n.* दक्षिण अफ्रिकाको एक जाति ।
 bog, *n.* हिलो ; दलदल भूमि ; धाप ;
 सिम ; सिमसार ।

bo-g'ey, bo-g'y, *n.* भूत । *adj.* धाप ;
 सीमसार ।

bo'-gus, *adj.* नकली ; बनावटी ;
 कल्पित ; झूठो ।

boil, *v. t. and i.* उम्लनु ; छड्कुनु ;
 उम्लेको पानीमा पकाउनु ; उमाल्नु ।
n. पिलो । boil'-er, *n.* उमाल्ने
 मानिस ; उमाल्ने भाँडो ।

bois'-ter-ous, *adj.* प्रचण्ड ; शब्दकारी ।

bold, *adj.* स्पष्ट ; साहसिलो । bold'-
 ness, *n.* साहस ।

bol'ster (lōl'-), *n.* कामो सिहान ।
v. t. and i. सिहानले आड दिनु ;
 सिहानका आड दिएको हुनु ।

bolt, *n.* काँड ; वज्र ; पेच । *v. t.*
 and *i.* छेस्कनी लाउनु ; आग्लो
 लाउनु ; भाग्नु ; रात्ररी न चपाईकन
 निस्नु ।

bomb (lōm or bum), bomb'-shell,
n. गोला ; बम । bom-bard', *v. t.*
 गोला बसाउनु । *n.* गोला वर्षण ।
 bom-bard'-ment, *n.*

bom'-bast, *n.* कठिन शब्दपूर्ण रचना ;
 अनर्थक ठूला ठूला शब्दको प्रयोग ।
 bom-bas'-tic, *adj.* ठूला ठूला
 शब्दले भरिएको वा शब्दको ; बेखर्ची ।

bond, *n.* चिट्ठा ; तमसुक ; बन्धन ;
 नाता । bond'-age, *n.* दासत्व ;
 कमारापन । bond'-man, *n.*
 कमारा ; करिया ; दास ; चाकर ।

bone, *n.* हड्डी ; हाड । *v. t.* हाड
 मासु छुट्याउनु । bo'-ny, *adj.*
 हड्डी मात्र भएको ; तेजस्वी ।

bon'-fire, *n.* उत्सव अग्नि ; चीर ;
 डढेलो ।

bon'-net, *n.* स्त्रीहरूले टाउकामा
 ओड्ने मजेत्रो ।

bo'-nus, *n.* पुरस्कार ; पाउनुपर्ने भन्दा
 बढ्ताको केही कुरा ।

book, *n.* पुस्तक ; किताब ; ग्रन्थ ।
v. t. खातामा लेख्नु ; पढिले नै
 लिइराख्नु । book'-keep-ing, *n.*
 बही खाताको विद्या । book'-
 keeper, *n.* बही खाता राख्ने
 मानिस ; तहबिलदार । book'-
 worm, *n.* धेरै पढ्ने मानिस ;
 किताब खाने कीरो ।

boom, *n.* गर्जाइ ; गोलाको भीषण शब्द ;
 गम्भीर ध्वनि ; मोल आदिका
 सहसाको चढाइ । *v. i.* गर्जनु ;
 गम्भीर शब्द निकाल्नु ; सुनिनु ;
 फुलिनु ; बेग सँग अघि बढ्नु ।

boo'-me-rang, *n.* अप्टेलियावासीका
 एक किसिमको अस्त्र ।

boon, *n.* वरदान ; वर ; प्रसाद ;
 उपहार ; दान । *adj.* प्रफुल्ल ; उत्फुल्ल ।

boor, *n.* असभ्य ; जंगली ; अशिष्ट
 व्यक्ति । boor'-ish, *adj.* असभ्यता ;
 अशिष्टाचारी ।

boot, *n.* जूता ; लाभ ; फायदा । *v. t.*
 फायदा गर्नु ; असल गर्नु । boot'-
 loss, *adj.* बेफायदाको ; अनर्थक ।
 boot'-y, *n.* लुटपीटको धन ।

bo'-rax, *n.* सोहाग ।

bor'-der, *n.* सीमा ; किनारा ; सीमान्त-रेखा ; सीमान्त-प्रदेश ; घेरा । *v. t.* and *i.* सीमा हुनु ; सीमाना वा साँध लाउनु । border'-er, *n.* सीमान्त-प्रदेश वा सीमानामा बस्ने मानिस ।

bore, *v. t.* and *i.* छेँड्नु ; विरक्त गर्नु वा हुनु । *n.* छेँड् ; बन्दूकका नालको छेद-परिमाण ।

bor'-ough (*bur'-ō*), *n.* आत्म-शासित नगर ।

bor'-row, *v. t.* ऋण स्वरूप लिनु ; अनुकरण गर्नु ; उधारो लिनु ।

bos'-om (*bōōz'-um*), *n.* हृदय ; छाती ; खोकिला । *adj.* अतिप्रिय ; विश्वस्त ।

boss, *n.* मालिक ; अध्यक्ष ; गाँठो ; डल्ला । *v. t.* हेर विचार गर्नु ।

bot'-a-ny, *n.* उद्भिद् विद्या ; वनस्पति शास्त्र । bot'-an'-ic-al, *adj.* उद्भिद् विद्या सम्बन्धी । bot'-an-ist, *n.* उद्भिद् विद्या ज्ञात्री ; उद्भिद्-तत्त्वविद् ।

botch, *n.* भद्दा ; खराब मरमती । *v. t.* and *i.* भद्दा पार्नु वा हुनु ; खराब संग मरमत गर्नु वा टाल्नु । botch'-er, *n.* भद्दा पार्ने ।

both, *adj.* दुवै ।

bo'th-er, *v. t.* झिझ्याउनु ; विरक्त गर्नु । *n.* झिझ्याउने मानिस ।

bot'-tle, *n.* बोतल ; सीसी ; घाँसको मुठो । *v. t.* बोतल भर्नु ; घाँसको मुठो पार्नु ।

bot'-tom, *n.* सब भन्दा मन्तिरको भाग ; फेद ; पाँध ; चाक । bot'-tom-less, *adj.* अगाध ।

bou-doir (*boo-dwār'*), *n.* स्त्रीहरूको सिंगारिने कोठा ।

bough (*bow*), *n.* रुखको हाँगा ; शाखा ।

boul'-der (*bōl'*), *n.* ठूला ठूला ढुङ्गा ।

bounce *v. t.* उफ्रनु ; घमण्ड गर्नु ।

bound, *v. t.* सीमा बढ्नु गर्नु ; हद राख्नु ; फर्कनु ; बुर्कुसी मार्नु ।

n. सीमा ; हद ; हिँड्नुको लागि

तयारी । *p. p.* बाँध्नु ; रोक्नु ।

bound'-a-ry, *n.* सीमाना ; चौहद्दी ।

bound'-less, *adj.* असीम, अनन्त ।

bound'-en *adj.* अवश्य गर्नुपर्ने ।

boun'-ty, *n.* दानशीलता ; उदारता ; पारितोषिक । boun'-ti-ful, *adj.*

दाता ; दानशील । boun'-te-ous,

adj. उदार ; उपकारी ; प्रचुर ।

bou-quot' (*boo-kā'*) *n.* फूलको आँटी वा गुच्छा ; पुष्पसार ; मदको गन्ध ।

bour-geos' (*boor-zhwa*), *n.* नागरिक ; मझौला श्रेणीका मानिसहरू ।

(*bur-jō* or *jeis'*), *n.* एक किसिमको

मसिनो छापाको अक्षर । bour-geoi-sie' (*-ze'*) *n.* मझौला श्रेणी ।

bourn or bourne (*bōrn*), *n.* सीमाना ; खहरे खोलो ।

bout (*bout*), *n.* उद्योग ; बल-परीक्षा ; पालो ।

bo'-vine, *adj.* गाई-गोरुको जाति ।

bow, *v. t. and i.* प्रणाम गर्नु ; दण्डवत् गर्नु ; निहुरनु ; ढोग्नु । *n.* प्रणाम ; दण्डवत् ; ढोग ।

bow (*bō*), *n.*, धनु ; इन्द्राणी ; बक्र ।

bow'-el, *n.* आन्ना-भुँडी ; कुनै चीजको भित्री भाग ।

bow'-er, *n.* कुञ्ज ।

bowl (*bōl*) *n.*, प्याला ; आँखोरा ; कचौरा ; काठको गोली । *v. t. and i.* गोली फ्याँक्नु ; गोली खेल्नु । bowl'-ing-green, *n.* खेल खेल्ने टार ।

bow'-sprit (*bō*), *n.* जहाजको पालदण्ड ।

bow-wow, *n.* कुकुरको भुकाइ ।

box, *n.* बाक्स ; सन्दूस ; कन्तुर । *v. t.* मुक्का दिनु ; थप्पड दिनु ।

boy, *n.* केटो ; छिटो ; लड्का ; पुत्र ।

boy'-hood, *n.* वाल्यावस्था ।

boy'-ish, *adj.* छिटाहरू जस्तै ।

boy'-cott, *v. t.* सम्बन्ध त्याग गर्नु ; व्यवहार बन्द गर्नु ।

brace, *n.* पट्टी ; बन्धन ; जोडी ; अँठ्याउने कुरो । *v. t.* बाँध्नु ; कस्नु ; अँठ्याउनु । bra'-ce-let, *n.* नारीमा लाउने चुरी ; कंकण ; बाला ।

brack'-en, *n.* उनिउ जस्तै एक किसिमको उम्रिद् ।

brack'-ot, *n.* भित्तामा टाँस्ने तख्ता ; कुनै कुरो अड्याउने वस्तु ; कोष्टक ।

brack'-ish, *adj.* नुनिलो ।

brad, *n.* टाउको न भएको काँटी वा लाकि

brag, *v. t. and i.* बढाई गर्नु ; घमण्ड गर्नु ; धाक लाउनु । brag'-gart, *n.* टपटुईया ; फाँईफुटी लाउने ; गफो ।

brail, *v. t.* धागो वा चुल्हो बाट्नु । *n.* बाटेको धागो वा चुल्हो ।

brain, *n.* गिदी ; मगज ; मथिँगल ।

brain'-less, *adj.* गिदी न भएको ; निर्बोध ।

brake, *n.* उम्रिद् विशेष ; झाडी ; चक्काको गति रोक्ने यन्त्र । *v. t.* चक्काको गति रोक्नु ।

bram'-ble, *n.* काँडे रूख ।

bran, *n.* अन्नको भूस ; ढुटो ; चोकर ।

branch, *n.* शाखा ; हाँगा ; विभाग । *v. i.* हाँगा हाल्नु ; शाखा निस्कनु ।

brand, *n.* डामको चिह्न ; कलङ्क चिह्न ।

brand'-new or bran'-new, *adj.* एकदमै नयाँ ।

brand'-ish, *v. t.* हल्ला फिजाउनु ; हतियार आदि घुमाउनु ।

brand'-y, *n.* रक्सी ; बरण्डी ।

brass, *n.* पितल ; निर्लज्जता । braze, *v. t.* पितलले ढाक्नु वा मोड्नु ।

bra'-zen, *adj.* पितलले बनेको ; लज्जाहीन ।

bra'-zier (*bra'zh-yer*), *n.* कंसकार (काँस आदिका भाँडा बनाउने कालीगढ़) ।

brat, *n.* केटाकेटी (हेलामा) ।

brave, *adj.* साहसी ; वीर ; शूरवीर ; बहादुर । *v. t.* कुनै आपद्मा छाती फर्काएर हिँड्नु ; हाँक दिनु ।

bra'-ver-y, *n.* शूरता ; वीरत्व ;

- साहस । *bra-va'-do* (*-vd'*), *n.* बदाइ ; धमकी ; शेखी ; चुरीफुरी ।
bra'-vo (*brd'*), *n.* and *interj.* श्यावास ! श्यावास !! ; वाह वाह ; खुब गत्यौ ।
- brawl*, *n.* झगड़ा ; कलह । *v. i.* झगड़ा गर्नु ।
- brawn*, *n.* सुँगूरको मासु ; मौसपेशी ; फलमासु ; शक्ति ; बल । *braw'-ny*, *adj.* शक्तिशाली ; बलवान् ।
- bray*, *n.* गधाको कराइ । *v. t.* गधा कराउनु ; अन्न पिन्नु ।
- broach*, *n.* टुक्रा ; प्वाल ; नियम-भङ्ग ।
- broad*, *n.* रोटी ।
- breadth*, *n.* चौड़ाइ ; फराकिलो ; चाङ्को ।
- break* (*broke* or *brake*, *break'-ing*, *bro'-ken*), *v. t.* and *i.* बलपूर्वक भौँच्नु ; फोर्नु ; टुक्रा पार्नु ; उज्यालो हुनु । *n.* प्रकाश ; फोराइ ; भँचाइ ।
break'-er, *n.* भौँच्ने वा फोर्ने मानिस ।
- break* (*brake*) or *brake*, *n.* गाडी वा कुनै चक्का भएको यन्त्रको गति रोक्ने यन्त्र ।
- break'-fast* (*brek'-*), *n.* बिहानको खाजा । *v. t.* and *i.* बिहानको खाजा खानु ।
- breast*, *n.* छाती ; दूधको थुन । *v. t.* सम्मुख हुनु ।
- breath*, *n.* सास ; प्राण ; दम ; प्राण वायु । *breath'-less*, *adj.* प्राण नभएको ; स्याँ स्याँ गर्ने वा भएको ।
- breathe* (*brēth*), *v. t.* and *i.* सास फेर्नु ; विश्राम गर्नु ; प्रकाश गर्नु ; जीवित हुनु ।
- brooch*, *n.* पछिल्लो अङ्ग ; चाक ; बन्दूक को पछिल्लो भाग ।
- breed* (*brod*, *breed'-ing*, *brod*), *v. t.* and *i.* उत्पन्न हुनु ; पाल्नु ; जन्माउनु ; फैल्याउनु । *n.* उत्पन्न ; सन्तान ; कुल । *breed'-ing*, *n.* शिक्षा ; चलन ; ढंग ; आचरण ; व्यवहार ।
- breeze*, *n.* मन्द मन्द बहने हावा ; झगड़ा ; झिगा विशेष ।
- brent*, *adj.* अल्गो ; चिल्लो ।
- breth'-ren*, *n.* संगी ; साथी ; एउटै समाजको वा एउटै काम गर्ने व्यक्ति ।
- brev'-et*, *n.* जंगीमा साविक भन्दा माथिल्लो दर्जा ।
- bre'-v-i-ty*, *n.* संक्षेप ; लघुता ; सार ; छोटकरी ।
- brew* (*broo*), *v. t.* and *i.* रक्सी बनाउनु वा पार्नु ; बौँध्नु । *brew'-er*, *n.* रक्सी बनाउने मान्छे ।
brow'-er-y, *n.* रक्सी बनाउने ठाउँ ; भट्टी ।
- bribe*, *n.* घुस, *v. t.* घुस दिनु । *bri'-ber-y*, *n.* घुस दिने काम ।
- brick*, *n.* ईँट । *adj.* ईँटले बनेको ।
brick'-lay-or, *n.* डकर्मी ; राज ।
- bride*, *n.* दुलही ; ब्याहुली । *bri'-dal*, *adj.* बिहे सम्बन्धी । *n.* बिहा वा बिहाको भोज । *bride'-groom*, *n.* दुलहा ; ब्याहुलो ; वर ।

bridge, *n.* पूल ; सौँघू ; सेतु । *v. t.*
पूल वा सौँघू थाप्नु ।

bri-dle, *n.* लगाम ; बागडोरी । *v. t.*
लगाम लाउनु ।

brief, *adj.* छोटकरी ; संक्षिप्त । *n.*
लघु ; छोटो । brief'ly, *adv.* छोटो
गरी । brev'i-ty, *n.*

bri'er or bri'ar, *n.* कौड़ा भएको
बिरुवा ; जंगली गुलाब ।

brig, *n.* दुइ मस्तुल भएको जहाज ।

brig-adé', *n.* सैन्य ; फौजको दल ।
brig-a-dier' (dér'), *n.* सैन्य दलका
नेता ।

brig'and, *n.* डाँकू ; चोर ; लुटेरा ।

brig'ant'ino, *n.* दुइ मस्तुल भएको एक
किसिमको हलुका ढुंगा ।

bright, *adj.* झल्कने ; टल्कने ;
उज्ज्वल ; सफा ; बुद्धिमान् ; स्पष्ट ।
bright'en, *v. t. and i.* उज्यालो
पार्नु वा हुनु । bright'ness, *n.*
ज्योति ; उज्ज्वलता ।

bril-liant, *adj.* खूब टल्कने ; झल्कने ;
साह्रै सिपालु । bril-lian-cy *n.*
प्रभा ।

brim, *n.* किनार ; मुख ; धार ; बीट ।
v. t. and i. परिपूर्ण हुनु ; बीट वा
मुख सम्म आउनु ; भर्नु । brim'-
ful, *adj.* भरी ; झुसी ; निम्टो ।

brim'stone, *n.* गन्धक ।

brine, *n.* समुद्र ; नुनिलो पानी ।
briny, *adj.* नुनिलो ।

bring (brought, bring'ing,
brought), *v. t. and i.* ल्याउनु ;

उत्पन्न गर्नु । bring-forth, जन्म
दिनु । bring about, घटित पार्नु ।
bring home, सफलता पूर्ण हुनु ।
bring on, उत्पन्न गर्नु । bring
round, जाति हुनु । bring up,
पालन-पोषण गर्नु ; शिक्षा दिनु ।
bring under, वशमा ल्याउनु ।

brink, *n.* धार ; किनार ; बीट ; तट ।

brisk, *adj.* चलाक ; चञ्चल ; फूर्तिलो ।

bris'tle (bris'l), *n.* सुँगुरको जगर ।
v. t. and i. जगर ठाडो पार्नु
वा हुनु ।

brit'tle, *adj.* पिट पिट जाने ; फस्को ;
फुट्ने ।

broach, *v. t.* छेड् पार्नु ; बाहिर निकाल्नु ।
n. थुक ; फलामको झिर ; बर्मा ।

broad, *adj.* चौडा ; विस्तीर्ण ।
broad'cast, *n.* बिउ छर्ने काम ;
खबर फैल्याउने काम ; बेतारको
खबर । broad'en, *v. t. and i.*
फैलिनु वा फैल्याउनु ; फैलिएको
हुनु ।

bro-cade' (-k-ad), *n.* किनखाब वा
तासकोचीन आदि बुट्टा भरेको लुगा ।

bro'chure (-shöör), *n.* पुस्तिका ।

brogue (brög), *n.* एक किसिमको
काँचो छालाको पाखे जूता ; एक
किसिमको प्रान्तीय शब्दोच्चारण ।

broil, *v. t. and i.* भुट्नु ; सेक्नु ;
भुटेको वा सेकेको हुनु । *n.* घर
झगडा ।

bro'-ker, *n.* दलाल ; अदतिया ।

bro'-ker-age, *n.* दलाली ।

bron-chi'-tis (-ki'-), *n.* सास नाली
वा फोक्सोको गरमपन ; घाँटो दुःखने
रोग ।

bronze, *n.* तामा र स्टिन मिसिएको
धातु ; काँसा ।

brooch (bröch), *n.* स्त्रीहरूले शोभाका
लागि लाउने गहना ।

brood, *v. i.* ओथरा बस्नु ; चिन्ता गर्नु ;
झोक्रिनु । *n.* एकै पल्ट काढेको वा
पालेको चराको हुल ।

brook (bröök), *n.* सानो नदी ; खहरे
खोलो । *v. t.* कट सहुनु ।

broom, *n.* कुचो ; झाडू ।

broth, *n.* सुरुवा ; झोल ; मासुको काँथ ।

broth'-er, *n.* दाज्यू वा भाइ ; सहोदर
बन्धु ।

brow, *n.* आँखी भौँ ; भृकुटी ; पहाडको
टाकुरा ।

brown, *n* or *adj.* खैरो वा बदामी ;
धमिलो ; मैलो ।

brow'-nie (brou'-ni), *n.* परी ; काम
सघाउने एक किसिमको भूत ।

browse (brouz), *v. t. and i.*
घाँस खानु ।

bruise (brooz), *v. t. and i.* चुर चुर
पार्नु ; थिच्नु ; दल्नु ; खोस्नु ।
n. खोस्नेको चोट ।

bruit (brööt), *n.* हल्ला ; रिपोट । *v. t.*
रिपोट गर्नु ; हल्ला मचाउनु ।

brunt, *n.* धक्का ; झोँक ; आकस्मिक उद्यम ।

brush, *n.* कुचो ; बुरुस ; झाडी *v. t.*
and i. सफा गर्नु ; कोर्नु ; बुरुस
लाउनु ; brush'-wood, *n.* झाडी ।

brute (broot), *n.* पशु ; जानवर ;
असभ्य ; मूर्ख व्यक्ति । *bru'-tal,*
adj. निर्दयी ; क्रूर ; पशु-प्रकृति ।

bru'-tal'-i-ty, n. निर्दयता ; क्रूरता ।

bru'-tish, adj. निर्बोध ; पशुत्व ।

bub'-ble, *n* थोपा थोपा ; फिज ।

v. t. and i. फिज उठ्नु वा

उठाउनु ।

buck, *n.* झोँक ; हरिण ; दाहे मृग ;

buck'-et, n बाल्टी ; डोल ।

buck'-le, n. बक्सस ; बक्सुआ ; खिप ।

buck'-rum, n. माड वा मोम लाएको
लुगा ।

buck'-wheat, (-hwet), n. फापर ।

bu-col'-ic, adj. गोठाले ; ग्राम्य ।

bud, n. कोपिला ; कली । *v. t. and i.*
कोपिला निस्कनु वा लाग्नु ; कोपिला
लागेको हुनु ।

Bu'd-dhism (böö'-dizm), *n.* बुद्धले
प्रचार गरेको धर्म । Bu'd-dhist,
adj. and n. बुद्ध धर्म मान्ने ।
bu'd-dhistic, adj.

budge, v. t. and i. सर्नु वा सार्नु ;
हड्नु ; जलाउनु ।

budg'-et (buy'-), n. थैली ; पोका ;
गठरी ; आम्रदानी खर्चको सालियाना
लगत ।

buff, n. भैंसीको छाला । *adj.* पहेंलो
रंग ।

buff'-a lo, n. भैंसी ।

buf'-fer, n. धक्का ; अयोग्य मानिस ।
-state, *n.* दुइ ठूला राज्यका माझमा
भएको सानो राज्य ।

- buf-fet, *n.* मुक्का ; घुस्सा ; थप्पड़ ;
दराज । *v. t. and i.* मुक्का दिनु
वा खानु ।
- bu'-gle, *n.* तुरही ; नरसिंह ; बिकुल ।
- build, *v. t.* बनाउनु ; स्थापित गर्नु । *n.*
आकार । buil'-der, *n.* बनाउने ।
- bulb, *n.* पिडालु आदिको गाना ;
बिजुलीको चीम । bul-bous, *adj.*
गानो भएको ; गानाबाट उम्रने ।
- bulk, *n.* आयतन ; आकार ; अधिकांश ;
परिमाण । bulk'-y, *adj.* ठूलो ;
साह्रै ठूलो ।
- bulge (bulj), *n.* पुट्ट बाहिर निस्केको
भाग । bulgy, *adj.*
- bull, *n.* सँढे ; वृषराशि ; पोपको
आदेश पत्र । bull'-ock, *n.*
गोरु ।
- bul'-let, *n.* बन्दूकको गोली ; छरी ।
- bul'-let-in, *n.* घोषणा ; संक्षिप्त सरकारी
विवरण ।
- bull'-finch' *n.* इङ्गल्यण्डमा पाइने एक
किसिमको चरो ।
- bull'-ion (-yun), *n.* सुन वा चाँदीको
ढल्ला ।
- bul'-ly, *n.* झगडा गर्ने मानिस ; दण्ड-
कारी । *v. t.* डर देखाउनु ; दुःख
दिनु ।
- bul'-rush, *n.* एक प्रकारको घाँस ।
- bul'-wark (bool-wërk), *n.* दूर्ग ;
आत्मरक्षाको उपाय ।
- bum, *v. t.* माहुरीले जस्तो हुनहुनाउनु ।
- bump, *n.* घच्च ; ठक्कर । *v. t. and i.*
घच्च दिनु ; ठोक्नु ; ठोकिनु ।
- bump'-kin, *n.* गोठाले मान्छे ; गाउँले
मान्छे ।
- bun, bunn, *n.* चिनी हालेको रोटी ।
- bunch, *n.* झुप्पा ; गुच्छा ।
- bun'-dle, *n.* भारी ; पोका ; कुम्लो ;
गुण्टा । *v. t. and i.* पोका पार्नु ;
गुण्टा कस्नु ; कुम्लो पार्नु ।
- bung, *n.* पीपाको बिको ; ठूलो काक ।
- bun'-ion (yun), *n.* गुली गाँठाको
सुनाइ ।
- bu'n-ga-low, *n.* कोठा-चोठा भएको एक-
तले घर ; बङ्गला ।
- bun'-gle, *v. t. and i.* ढङ्ग पुर्याएर
काम न गर्नु वा न गरेको हुनु । *n.*
भद्दा काम ।
- bunk (bungk), *n.* राती सुत्न हुने ठूलो
बाकस । *v. i.* यस्तोमा सुत्नु ।
- bunk'-er, *n.* कोइला राख्ने
बाकस ।
- bun'-kum (bunf-), *n.* बक् बक् ; न
चाहिंदो कुरा ।
- bunn'-y (bun'-i), *n.* खरायाको प्यारो
नाउँ ।
- bun-ting, *n.* ध्वजा वा झण्डा बनाउने
पातलो लुगा ।
- buoy (boy), *n.* पानीमा बम सवने
काठको टुक्रा वा हावा भरेको रबर ।
v. t. पानीमा तर लागेर बगनु ।
- buoy'-ant, *adj.* बगदो ; भासिने ;
प्रफुल्ल ; खुशी हृदयको ।
- bur'-den, *n.* भारी ; बोझ । *v. t.* भारी
लादनु ; बोझ पार्नु । bur'-den-
some, *adj.* भारी हुने ; बोझ पार्ने ।

- bu-reau' (*bū-rō'*), *n.* (*pl. reaux'*) (*-rōz'*) *n.* लेखने टेबल ; कार्यालय ; कर्मचारीहरू ।
- bur'-goss (*-jes*), *n.* स्वाधीन नगरवासी ; नागरिक ।
- bu-reau'-cra-cy, *n.* राज्यलाई भाग भाग पारेर कर्मचारी द्वारा शासन गर्ने काम । bu-reau'-crat, *n.* सहकारी कार्य सम्पादक ।
- bur'-glar, *n.* चोर ; डाँकू । bur'-gla-ry *n.* चोरी ; डकैती ।
- bur'-go-master, *n.* नगरको प्रधान शासनकर्ता ; प्रधान नागरिक विचारपति ।
- bur'-ly, *adj.* मोटो ; तिघ्रे ; मुद्ध्रे ।
- burn (burned or burnt, burning, burnt), *v. t. and i.* जल्नु ; बल्नु ; दन्कनु । *n.* जलेको घाउ ; पोल्ने घाउ ।
- bur'-nish, *v. t. and i.* टल्काउनु ; उज्यालो पार्नु ; मौँड्नु ।
- bur'-row (*-rō*), *n.* प्वाल ; दुलो । *v. t. and i.* दुलोमा पर्नु ; न देखिने गरेर बस्नु ; खोतल्नु ; प्वाल पार्नु ।
- bur'-sar, *n.* कलेजको खजाञ्ची । bur'-sary *n.* कलेजको खजाना राख्ने घर ।
- burst (burst, burst-ing, burst), *v. t. and i.* फुट्नु ; पड्कनु ; उछिट्नु । *n.* फुटाइ ; पड्काइ ।
- bur'-ry (*bēr'-i*) (bur'-ied, bur'-ying, bur'-ied), *v. t.* मुर्दा गाड्नु ; सस्कार्नु । bur'-ial (*bēr-*), *n.* चिहान ; मुर्दा गाड्ने ठाउँ ;
- bush, *n.* झाडी ; मसिनो रुख-पातको झाडी ; पोथ्रा ।
- bush'ol, *n.* अन्न आदिको तौल वा परिमाण ; ३२ सेर वा ८ गेलनको नाप ।
- busi'-ness (*biz'-*), *n.* काम ; कार्य ; व्यापार ; रोजगार ।
- bust, *n.* मानिसका शरीरको कम्मरदेखि उभोको भाग ।
- bus'-tle (*bustl'*), *n.* गोलमाल ; दौडा-दौडी । *v. t. and i.* तस्पर हुनु ; दौडादौडी गर्नु ;
- bus'-y (*biz'-i*), *adj.* कामकाजी ; काममा लागि रहेको ; अवसरहीन ।
- bus'-y-bod y, *n.* अर्काको काममा हात हाल्ने मानिस । bus'-i-ly, *adv.*
- but, *prep, conj, and adv.* तर ; बाहेक ; मात्र ; केवल ।
- butch'-er, *n.* कसाइ ; मासु बेच्ने मान्छे ; निर्दयतापूर्वक हत्या गर्ने मान्छे । butch'-er-y, *n.* पशु मार्ने ठाउँ ; गोसखान ; नरहत्या ।
- but'-ler, *n.* मद वा खानेकुराको भण्डारी ; खानसामा ।
- butt, *v. t. and i.* धक्का दिनु ; ठक्कर लाउनु । *n.* ठूलो पीपा ; धक्का ; कुन्दा ; बन्दूकको फेद ।
- but'-ter, *n.* नौनी ; मक्खन ।
- but'-ter-cup, *n.* एक किसिमको पहेँलो फूल ; नौनी राख्ने कचौरा ।
- but'-ter-fly, *n.* पुतली ।
- but'-tock (*bustl'-ōk*), *n.* चाक ।

but'-ton, *n.* टौक ; खीप । *v. t. and i.*

टौक लाउनु ।

but'-tress, *n.* टेका ; आड़ा ; टेवा ;
तोक्मा ।

buxom (buk'-sum) *adj.* रहुर लाग्दो ;
हँसिलो ।

buy (*bī*) (bought, buy'-ing, bought),
v. t. किन्नु ; खरीद गर्नु । buy'-er,
n. किन्ने मानिस ।

buzz, *v. t. and i.* हुनहुनाउनु ; झ्याउँ
झ्याउँ गर्नु ; भन्कनु । *n.* झिंगा वा
माहुरीको कराइ ।

buz'-zard (buz'-ard) *n.* एक किसिमको
बाज जस्तो पक्षी ।

by, *prep.* नजिक ; बाट ; द्वारा । *adj.*
मनिको । by and by (or bye and
bye), *adv.* अलि अलि ; तुरन्त ।

by'-gone, *adj.* बितेको । by'-path,

by'-lane, *n.* मूल सडकका छेउ
पट्टिको बाटो ; गोरेटो ; चोर बाटो ;
पगडंडी । by'-product, *n.*

उपफल ; केही थोक बनाउँदा
संयोगले उत्पन्न भएको चीज ।

by'-stand-er, *n.* दर्शक । by'-time,
n. अवकाश ; फूसत । by'-way,
n. गल्ली ; सानो बाटो । by'-word,
n. उखान ।

bye, *n.* तल्लो दर्जाको कुनै चीज ।

cab, *n.* भाडाको गाडी वा बग्गी ।

cab-al', *n.* षड्यन्त्रकारी मन्त्रिवर्ग ;
षड्यन्त्र । *v. i.* षड्यन्त्र गर्नु ।

cab'-bage, *n.* बन्दाकोबो ।

cab'-in, *n.* जहाजको कोठा ; कटेरो ।

cab'-in-et, *n.* सानो कोठा ; बहु-
मूल्य वस्तु राख्ने दराज ; ।मंती-
मण्डल ।

ca'-ble, *n.* जहाजमा लङ्गर छाड्ने
डोरी ; समुद्र भित्रबाट आउने जाने
तार-खबर । *v. t. and i.* डोरीले
बाँध्नु ; समुद्र भित्रभित्रैबाट खबर
पठाउनु ।

ca-boose' (ka böös'), *n.* जहाजको
भान्सा-घर ।

ca-ca'-o, *n.* कोकोको वृक्ष वा फल ।

cack'-le, *n.* हाँसको क्यौँ क्यौँ गर्ने
शब्द ; फुल पारेपछि कुखुराको
कार कार गर्ने शब्द । *v. t. and i.*
क्यौँ क्यौँ वा कार कार गर्नु ।

cac'-tus, *n.* सिउँडो जातिको रूख-पात ।

ca-dav'-e-rous (-rus), *adj.* मुर्दा जस्तो ;
पहेँलो वर्णको ।

cad'-dic, *n.* सइस ; चाकर ; खेलमा
यता उति दगुर्ने नोकर ।

cad'-dly, *n.* चिया राख्ने सानो बट्टा ।

cad'-ence, *n.* लय ; ताल ; स्वर ।

cad-et', *n.* सानो छोरो ; युद्ध-विद्यार्थी ।

ca-du'-cous (kus), *adj.* फूल वा पात-
हरू चौडै झर्ने ।

caf'-e (-ā), *n.* पसल ; सानो तिनी
व्यापार ।

cage, *n.* पिंजड़ा ; खोर ।

cairn, *n.* स्मारक ; चिहान ; सिमाना
आदि जनाउने ढुङ्गाको थाक ; स्तूप ।

cai-tiff (kă'-tif), *n.* नीच मान्छे ; कैदी ।

- ca-jole', *v. t.* फुल्याउनु ; मनाउनु ; फकाउनु ।
- cake, *n.* सानो पाउरोटी ; केक । *v. t.* and *i.* सानो सानो ठिका पार्नु ।
- ca-lam'i-ty, *n.* बिचल्ली ; बिलबाठ ; विपत्ति ; आपत्ति । ca-lam'i-tous, *adj.* विपद्जनक ; दुःखपूर्ण ; शोचनीय ।
- cal-cine' (-sīn'), *v. t.* and *i.* तापले धूलो पार्नु वा हुनु ।
- cal'-cu-late, *v. t.* and *i.* हिसाब गर्नु ; गन्नु ; अङ्कल गर्नु । cal-cu-la'-tion, *n.* हिसाब ; अङ्कल ।
- cal'-deon or caul'-dron (cāl'-) *n.* हंडा ; कराही ; खड्कौलो ।
- cal'-en-dar, *n.* पात्रो ; दिन-पञ्जिका ; तारीख-सूची ; तालिका । *v. t.* तालिकामा लेख्नु ।
- cal'-en-dor, *n.* लुगा आदि सम्म पार्न वा टल्काउने कल ; यसो गर्ने मान्छे । *v. t.* कलले लुगा आदि सम्म पार्नु वा टल्काउनु ।
- calf (cāf), *n.* (*pl.* calves), गाईको बाछो ; भैंसीको पादो ; हात्तीको छावा ; हेल माछाको बच्चा ; पिडौला ; छेपारी ।
- cal'-i-bre (-bēr), *n.* बुद्धि ; मानसिक शक्ति ; बन्दूक वा तोपको नाल ।
- cal'-i-co, *n.* (*pl.* cal'-i-coes), छीटको लुगा ।
- cal-lis-then'-ics, *n. pl.* शक्ति वा सुन्दरता बढाउनका लागि को व्यायाम वा कसरत ।
- call, *v. t.* and *i.* बोलाउनु ; डाक्नु ; नाम राख्नु । *n.* भेट ; निम्तो ; कराइ ; बोलाउने काम । call'-ing, *n.* धन्धा ; पेशा ; व्यापार ।
- cal'-lous, *adj.* निर्दयी ; निष्ठुर ; कठोर ।
- cal'low, *adj.* प्वाँख न निस्केको ; अनुभव न भएको ; कच्चा ; आलो-कौँचो ।
- calm (cām), *adj.* स्थिर ; शान्त ; निष्कम्प ; निश्चल ; सुनसान । *n.* स्थिरता । *v. t.* and *i.* शान्त पार्नु वा हुनु ।
- calo'-ric (-ik) *n.* ताप । *adj.* ताप सम्बन्धी ।
- cal'-um-ny, *n.* निन्दा ; कलङ्क ; अपवाद । ca-lum'-ni-ate, *v. t.* निन्दा गर्नु ; कलङ्क लाउनु । ca-lum'-ni-ous, *adj.* निन्दासूचक ।
- cal'-lyx, *n.* पुष्पकोष ।
- cam'-bric (kām'-), *n.* उत्तम सुती लुगा ।
- cam'-el, *n.* उँट । ca-mel'-o-pard (ṡārd), *n.* जिराफ (जन्तु विशेष) ।
- ca-mel'-lia (ka-mēl'-ya), *n.* एक किसिमको फूल ।
- cam'-o-o, *n.* दुङ्गा वा रत्नमा अनेक किसिमको खोपिएको चित्र ।
- cam'-o-ra, *n.* नक्सा उतार्ने यन्त्र ; विचारपतिको गुप्त कोठा ।
- cam'-i-sole (kam'-i-sōl), *n.* स्वास्थ्य मान्छेले लाउने एक प्रकारको हल्का चोली ।

- cam'-o-milo, *n.* एक किसिमको रूख जसको पात औषधि बनाउने काममा आउँछ ।
- camp, *n.* छाउनी ; फौजको तम्बु ; क्याम्प ।
- cam-paign' (*pan'*), *n.* समरभूमि ; धावा ; लडाइँ ; सामाजिक वा राजनीतिक कामका निम्ति संगठित कार्य ।
- cam'-phor, *n.* कपूर ।
- can, *v. t.* सक्नु ; सामर्थ्य हुनु । *n.* धातुको भाँडा । milk—, दुदरो ; दूध दुहुने दुंग्रो ; गबुवा ।
- ca-nal', *n.* कुलो ; नाली ।
- ca-nard' (*ka-nard'*), *n.* हल्ला ; झूटो खबर ।
- ca-na-ry, *n.* केनारी द्वीपको मद्य पदार्थ ; त्यस ठाउँमा हुने एक किसिमको चरो ।
- can'-cel, *v. t. and i.* मेट्नु ; उठाइ दिनु ; रद्द गर्नु ।
- can'-cer, *n.* कर्कट राशि ; गङ्गटा ।
can'-cer-ous, *adj.* गङ्गटो जस्तो ।
- can'-did, *adj.* सोझो ; सफा ; साँचो ; निष्कपट ।
- can'-di-date, *n.* परीक्षार्थी ; पदाभि-
लाषी ; प्रार्थी ।
- can'-dle, *n.* बत्ती ; धिब्री ; पानस ;
मैनबत्ती । can'-dle-stick, *n.*
मैनबत्ती राख्ने वस्तु ।
- can'-dour (*-dër*), *n.* सरलता ;
निष्कपटता ; निर्मलता ।
- ca'ndy, *v. t. and i.* चिनीमा पकाउनु ।
n. मिश्री ।
- cane, *n.* लट्टी ; बेत ; छडी । sugar—,
उखु ; गेवँरा । *v. t.* लट्टीले
हिर्काउनु ; बेत लाउनु ।
- ca'-nine, *adj.* कुकुर-सम्बन्धी ; कुकुर
दाँत ।
- can'-is-ter (*kan'*), *n.* चिया, काफी
आदि राख्ने बाकस ।
- can'-kor, *n.* घुन ; कीरा ; वृक्ष औ
पशुको रोग । *v. t.* नष्ट गर्नु ;
सड्नु । can'-ker-ous, *adj.* नष्ट-
कारी । can'-ker-worm, *n.* वृक्षादि
नाश गर्ने कीरा ।
- can'-ni-bal, *n.* मान्छेको मासु खाने
जन्तु ; राक्षस । can'-ni-bal-ism,
n. मान्छेको मासु खाने आदत ;
राक्षसपन ; निष्ठुरता ।
- can'-non, *n.* (*pl.* can'-non and can'-
nons), तोप । can'-non-ade', *n.*
गोला वर्षण । *v. t. and i.* गोला
वर्षाउनु वा वर्षनु ।
- ca-noe' (*-noo'*), *n.* नाउ ; डुंगा ।
- can'-on, *n.* नियम ; रीति ; कायदा ;
ढाँचा ; व्यवस्था ; धर्मपुस्तक समूह ।
ca-non -i-cal, *adj.* कानुनी ;
ऐनमुताबीक ।
- can'-o-py, *n.* चँदुवा ; राज-छत्र । *v. t.*
चँदुवा टाँगनु ; राज-छत्र ओढ्नु ।
- can'-tab, *n.* केम्ब्रिज विश्वविद्यालयको
छात्र वा उपाधिधारी ।
- can-teen', *n.* सेनाको मद्य पदार्थ आदि
बोक्ने भाँडो ।
- can'-ter, *n.* घोडाको कदमको चाल । *v. t.*
and *i.* कदम हिँड्नु वा हिँडाउनु ।

- can'ti-cle, *n.* धर्म-सङ्गीत ; धर्म मन्दिरमा गाइने स्तोत्र ।
- can'to, *n.* काव्य ग्रन्थको एक एक सर्ग ; काण्ड ।
- can'-vas, *n.* मोटो लुगा ; जहाजको पाल ।
- can'-vass, *v. t. and i.* जाँच्नु ; चन्दा वा भोट माग्नु । *n.* जाँच । can-vasser, *n.* भोट वा आडर माग्ने मान्छे ।
- caou'-tchouc (*koo'- or kow'-tchook*), *n.* रबर ।
- cap, *n.* टोपी ; टुप्पो ।
- ca'-pa-ble, *adj.* योग्य ; लायक ; उपयुक्त । ca-pa-bil-i-ty, *n.* सामर्थ्य ; योग्यता ।
- ca-pa'-cious (-shus), *adj.* प्रशस्त ; ठूलो ; फैलिएको । ca-pac'i-ty (-pas'-), *n.* योग्यता ; सामर्थ्य ; धारणाशक्ति ; चरित्र ; अवस्था ; बल ; क्षमता ।
- ca-par'i-son (*ka-*), *n.* घोडाको साज-बाज । *v. t.* साजबाजले घोडा सजाउनु ।
- cape, *n.* अन्तरीप ; बाहुला न भएको छोटो बसाँदी ।
- ca'-per, *v. i.* उफ्रनु । *n.* झाडी विशेष ; त्यसका फूलको कोपिला ।
- ca-pil'-la-ry, *n.* सफा र मैला रगतको नालीलाई जोड्ने मसिनो रक्त-नाली । *adj.* रौं जस्तो मसिनो ।
- cap'i-tal, *n.* राजधानी ; मूलधन ; पूँजी । *adj.* प्रधान ; श्रेष्ठ ; दण्ड दिने योग्य ।
- cap-i-ta'tion, *n.* प्रत्येक व्यक्ति माथि लाएको कर ।
- cap-i-tol (*kap'-*), *n.* रोममा जुपिटरको मन्दिर ।
- ca-pit'-u-late, *v. i.* कुनै युद्धमा सन्धि गरेर आत्म-समर्पण गर्नु ।
- ca'-pon (*kī'*), *n.* खसी पारेको कुखुराको भाले । *v. t.* कुखुरा आदि लाई खसी पार्नु ।
- ca-pric' (*-prees'*), *n.* चित्तको दौड ; भ्रम ; मनको तरङ्ग वा लहड । ca-pri-cious (-shus), *adj.* लहड्डी ; भ्रमी ; अस्थिर ।
- cap-ri-corn (*kāp'-ri-korn*), *n.* मकर राशि ।
- cap-size, *v. t. and i.* पल्टनु ; उल्ट्याउनु ; घोप्ट्याउनु ।
- cap'-stan, *n.* गाँठु भारो उठाउने यन्त्र ।
- cap'-sule, *n.* बीजकोष ।
- cap'-tain (*-tin or -tan*), *n.* प्रधान कर्म-चारी ; नायक ; कप्तान । *v. t.* नायक हुनु ।
- cap'-tive, *n.* बन्दी ; लडाइँमा पक्रिएको कैदी । cap-tiv'-i-ty, *n.* बन्दीभाव ; दासत्व ; कैद । cap'-ti-vate, *v. t.* मोहित पार्नु ; मुग्ध गर्नु ।
- cap'-ture, *v. t.* कैद गर्नु ; पक्रनु ; गिरफ्तार गर्नु । *n.* गिरफ्तार ।
- car, *n.* गाडा ।
- car'-bine (*-bin*), *n.* घोडचडी सेनाले चलाउने एक किसिमको बन्दूक ।
- car-a-bin-eer', *n.* बन्दूक भिरेको घोडचडी सेना ।

ca'-rat, *n.* जुहारातहरूका तौलको परिमाण ।

car-a-van', *n.* मरुभूमिमा हिँड्ने उँटको तौत ; यात्रीदल । car-a-van'-sary, *n.* पौवा ; पाटी ; धर्मशाला ; सराय ; पान्थनिवास ।

car'-bon, *n.* अडार ; कोइला ; कार्बन ।

car'-bun-cle (kar'-bung-kl), *n.* एक किसिमको पिलो ।

car'-case or car'-cass, *n.* मुर्दा ; लास ; मरेको शरीर ; सिनु ।

card, *n.* तास ; गंजीफा ; निम्तोको चिट्ठी ; भेट गर्दा दिने काड । *v. t.* तास खेल्नु ।

car'-diac (kär'-di-ak), *adj.* मुटु सम्बन्धी ।

car'-di-gan (kär'-), *n.* एक किसिमको खुनेको भोटो ।

car'-di-nal, *adj.* मुख्य प्रधान । *n.* क्याथोलिक मत मान्नेहरूका महन्त ; पोपका सभाका एउटा सदस्य ।

care, *n.* यत्न ; होशियारी ; जतन ; रक्षाको भार ; सोच ; सुर्ता ; चिन्ता ; चासो । *v. i.* यत्न गर्नु ; जतन गर्नु ; चिन्ता गर्नु । care'-ful, *adj.* सावधान ; होशियार ; जतन गर्ने । care'-less, *adj.* बेहोशियार ; बेपरवाह ; बेफिक्रिको ; ध्यान न दिने ।

car-ree'r, *n.* दौड ; कार्यको गति ; छोटो जीवनमा भएको उन्नति ; वृद्धि ; सफलता आदि ; जीवन-यात्रा । *v. i.* दगुर्नु ।

ca-ress', *v. t.* आदर गर्नु ; माया गर्नु । *n.* आदर ; माया ।

car'-go, *n.* जहाजमा लादिएको माल ।

car'-i-bou (kar'-i-bö-ö), *n.* उत्तर अमेरिकामा पाइने एक किसिमको जरायो ।

car'-i-ca-ture (kar'-i-ka-), *n.* हँसाउन वा अपमान गर्नका निम्ति खिचेको चित्र । *v. t.* उपहास गर्नु ।

cark (kärk), यत्न ; आपद् । *v. t.* and *i.* चिन्तित पार्नु ; चिन्ता गर्नु ।

carl or carle (kärł), *n.* बूढो मान्छे ; ढट्टुवारे ।

car'-mine (-mīn), *n.* रक्त वर्ण ; रातो रंग ।

car'-nage, *n.* हत्या ; नाश ; संहार ।

car'-nal, *adj.* विषयी ; सांसारिक ।

car-ni-val, *n.* रोमन क्याथोलिकहरूले मनाउने एउटा उत्सव ; आमोद-प्रमोद ।

carni-vo'-rous, *adj.* मासु खाने ; मांसाहारी ।

car'-ol, *n.* मङ्गल ; आनन्दको गीत । *v. t.* and *i.* आनन्दको गीत गाउनु ।

ca'-rouse' (-rouz'), *v. i.* साह्रै धेरै रक्सी आदि मादक पदार्थ खानु ; मोज-मजा गर्नु । *n.* मद्य पान ; मोज-मजा ।

carp, *n.* पोखरीको माछा । *v. i.* दोष लाउनु ; झगडा गर्नको लागि निहुँ खोजी कुरा गर्नु ।

car'-pen-ter, *n.* सिकर्मी ; काठको काम गर्ने ; मिस्त्री ।

car'-pet, *n.* गुन्द्री ; गलैँचा ; दरी ।
 car'-ri-on, *n.* मरेको शरीर ; सडेको
 गन्ध ; सिनु ।
 carr'-o-nade (*kar'-o-nād*), *n.* एक
 किसिमको छोटो तोप ।
 car-rot, *n.* गाजर ।
 car'-ry, *v. t. and i.* बोक्नु ; लैजानु ।
 car'-riage (*-rij*), *n.* गाडा ;
 आचरण ; व्यवहार ।
 cart, *n.* गाडा ; मालगाडी । car'-ter,
n. गाडावान ।
 car-ti-lage, *n.* कमलो हड्डी ; कुडकुडे
 हड्डी ।
 car-toon', *n.* हँसाउन वा अपमान
 गर्नका निम्ति बनाएको चित्र ।
 car-touch' (*kār-tö'ösh'*), टोटा राख्ने
 बाकस ।
 car'-tridge (*-trij*), *n.* कातौँश ; टोटा ।
 carve, *v. t. and i.* काठमा चित्र
 खोप्नु ; कुँदेर बनाउनु ; मासु
 काट्नु ; car'-ver, *n.* चित्र कुँदने
 मानिस ; मासु काट्ने हतियार ।
 cas-cade', *n.* छौँगो ; छहरा ;
 case, *n.* खोल ; बट्टा ; थैली ; कन्तुर ;
 कोसा ; मुद्दा ; झगडा ; कारक ;
 विभक्ति ।
 case'-ment, *n.* झ्याल ।
 cash, *n.* नगद ; दाम ; रोकड । *v. t.*
 नोट वा चेकका सट्टामा रुपियाँ पैसा
 लिनु । cash'-ior (*-eer*), *n.*
 खजांची ; तहबीलदार । *v. t.*
 नोकरी खोस्नु ; रद्द गर्नु ।
 cash'-mere, *n.* भारतीय काश्मीरि साल ।

ca-si'-no (*-se'*) *n.* नाचघर ।
 cask, *n.* पीपा ।
 cas'-ket, *n.* सानो बाकस ; बट्टा ;
 डब्बा ; जुहारात ।
 casque(*cask*), *n.* फलामे टोपी ।
 cas'-sock, पादरीहरूले लाउने लामो
 लुगा ।
 cast, *v. t. and i.* फ्याँक्नु ; हाल्नु ;
 सोच्नु ; त्याग गर्नु । *n.* भाव ;
 ढङ्ग ; अस्त्र आदिको फेंकाइ ;
 हर हिसाब जोडाइ ; छाया ;
 प्रकृति ।
 cast'-a-way, *n.* समाजले त्यागेको
 मानिस ; छित्तारी ।
 caste, *n.* मानिसहरूको जात ; वर्ण ।
 cas'-ti-gate, *v. t.* दण्ड दिनु ;
 सच्याउनु ।
 cas'tle, *n.* किला ; दुर्ग ; गढी ।
 cas'-u-al (*kash'-*), *adj.* दैव संयोग ;
 आकस्मिक । cas'-u-al-ty, *n.*
 दैवघटना ; दुर्घटना ; लडाइँमा
 मर्नेहरूको संख्या ।
 cat, *n.* बिरालो ।
 ca't-a-comb, *n.* जमीन मनिको
 चिहान ।
 cat'-a-logue (*-log*), *n.* पुस्तक-सूची ;
 सूची-पत्र ।
 cat'-a-pult, *n.* कापे काठ र रबरले
 बनिएको ढुङ्गा फ्याँक्ने यन्त्र ; कापे
 गुलेली ।
 cat'-n-ract, *n.* छौँगो ; छहरा ; आँखाको
 जालो ।
 ca-tarrh' (*-tār'*), *n.* सर्दी ; रूघा ।

ca-tas'-tro-phi (*fi*), विपद् ;
दुर्घटना ; दुर्गति ; अन्तिम घटना ।

cat'-sup or ketch'-up (*kat' or kech'*),
n. च्याउ, ओखर आदिको झोल,
तक्रारी वा अचार ।

catch (caught, catch'-ing, caught),
v. t. and i. पक्रनु ; समाउनु ;
गिरफ्तार गर्नु ; मुग्ध पार्नु ; फेला
पार्नु । *n.* पक्रने वा मुग्ध पार्ने
मान्छे ।

catch'ment, *n.* पानी बगेर गएको ठाउँ ।

cat'-e-chism (*kism*), *n.* प्रश्नोत्तर ;
शिक्षा-पुस्तक ; प्रश्नोत्तरमाला ;
cat'-e-chize, *v. t.* प्रश्नोत्तर द्वारा ;
शिक्षा दिनु ।

cat'-e-chu (*shü*), *n.* खयेर ।

ca'-ter, *v. i.* खानेकुरा जम्मा गर्नु ।
ca'-ter-er, *n.* खानेकुरा जम्मा गर्ने
मानिस ।

cat'-e-go-ry, *n.* श्रेणी ; वर्ग ; दल ;
पदार्थ ; अवस्था । cat'-e-gor'-i-cal,
adj. स्वतन्त्र ; स्पष्ट ।

cat-er-pil-lar, *n.* लाब्रे ; झुसिले ;
कीराका जीवनको दोस्रो अवस्था ।

ca-tho'-dral, *n.* प्रधान धर्म मन्दिर ;
गिर्जा ।

cath'-o-lic, *anj.* साधारण ; उदार ;
सहनशील ; रोमको क्रिश्चियन
मतधारी ।

cat'-tle, *n.* गाई-भैँसी आदि गृह-पालित
जन्तु ।

cau'-dle (*kaw'-dl*), *n.* मधौरूका निम्ति
बनाएको तातो झोल ।

caul (*kawl*), *n.* टाउकामा ओढ्ने एक
किसिमको मजेत्रो ।

cau'-li-flower, *n.* फूलकोबी ।

caulk or calk (*käk*), *v. t.* पगालेको
अलकत्राले जहाजको जोर्नी वा चुटुने
ठाउँ टाँस्नु ।

cause, *n.* कारण ; पक्ष । *v. t.* हुन
लागनु ; पैदा गर्नु ; तुल्याउनु ।

cause'-way, *n.* बाँध ; आली ।

caus'-tic, *adj.* जलाउने । *n.* जलाउने
औषधि ।

cau'-tor-ize, *v. t.* तातो फलामले
डाग्ननु ।

cau'-tion, *n.* सावधानता ; होशियारी ;
चेतावनी । *v. t.* सावधान हुनु ;
होशियार हुनु । cau'-tious (*-shus*),
adj. सावधान ; होशियार ।

cav-a-lier' (*-leer'*), *n.* घोडचढी ;
घोडसवार । cav'-al-ry, *n.* घोड-
चढी सेना ।

cave, *n.* गुफा ; ओडार । cav'-ern, *n.*
जमीन मनिको गहीरो खाल्डो ।

cav'-ity, *n.* गुफा ; ओडार ।

cav'-il, *v. i.* झूटझूटमा दोष लाउनु वा
दिनु । cav'-il-ler, *n.* दोष दिने ।

caw (*kaw*), *n.* कागको कराइ । *v. t.*
काग जस्तो कराउनु ।

cay'-man (*kä'*), *n.* गोही ; घडियाल ।

cease, *v. t. and i.* बन्द गर्नु ; थाम्नु ;
हट्नु ; टुङ्गिनु । cease'-less, *adj.*

लगातारको ; बराबर ।

co'-dar, *n.* देवदार (वृक्ष विशेष) ।

cede, *v. t.* त्याग गर्नु ; सुम्पिदिनु ।

coil-ing (*seel'*), *n.* छाना मन्त्रिको पटाइ ।

cel'e-brate, *v. t. and i.* प्रशंसा गर्नु ; इज्जत गर्नु ; जाहेर गर्नु ; मनाउनु ।

cel'e-bra-ted, *adj.* प्रसिद्ध ; विख्यात । cel'e-bra'tion, *n.*

स्तुति ; प्रशंसा ; यश । co-leb'ri-ty, *n.* प्रतिष्ठा ; प्रख्यात मानिस ।

celer'ity, *n.* वेग ; शीघ्रता ; छिटोपन ।

cel'e-ry, *n.* एक किसिमको साग ।

ce-los'tial, *adj.* स्वर्गीय ; दिव्य ; दैवी ।

ce'liec, coeliac, *adj.* पेट सम्बन्धी ।

ce'li-bacy, *n.* बिहा न भएको अवस्था ।

ce'li-bate, *n.* बिहा न भएको मान्छे (आहमाई वा लोग्ने मान्छे) ।

cell, *n.* सानो कोठा ; कुटी ; खोपी ।

cel'lu-lar, *adj.* साना साना कोठा भएको ; cell'ed, *adj.* कोठे कोठा भएको ।

cel'lar, *n.* जमीन मनिको भण्डार ; तहखाना । cel'la-rer, *n.* खाने-कुरा बेच्ने ; जाँड-रक्सी बेच्ने ।

col'lu-loid, *n.* हाती-दाँत जस्तै एक किसिमको नकली पदार्थ ।

celt, *n.* दक्षिण-पश्चिम यूरोपका उहिलेको जाति विशेष । celt'ic, *adj.* सेल्ट जाति सम्बन्धी ; सेल्ट जातिका भाषा ।

ce-ment', *n.* बेलायती ; सिमेण्ट । *v. t.* बेलायती लाउनु । ce-men-ta-tion, *n.* सिमेण्ट लाउने काम ।

cem'e-te-ry, *n.* चिहान ; मुर्दा गाड्ने ठाउँ ।

cen'a-to-ry, *n.* दिउँसोको वा बेलुकाको खाना वा भोजन सम्बन्धी ।

cen'o-bite, *n.* मठमा बस्ने मानिस ; दलबद्ध संन्यासी ।

cen'o-taph, *n.* अकैं ठाउँमा संस्कार गरेका मानिसको स्मारक ।

cen'ser, *n.* धुपौरो ।

cen'sor, *n.* जाँच गर्ने मानिस ; परीक्षक । cen-so'-ri-ous, *adj.*

दोषग्राही । cen'suro, *v. t.* निन्दा गर्नु ; दोष्याउनु । *n.* निन्दा ; कलङ्क ।

cen'sus, *n.* प्रति दश वर्षमा लिइने सरकारी गणना ; आदम सुमारी ।

cent, *n.* सयकडा ; अमेरिकामा चलाइने तामाको मुद्रा ।

cent'al, *n.* १०० पाउण्ड परिमाणको वजन ।

cen't-aur, *n.* आधा जीउ मान्छेको अनि आधा जीउ घोडाको भएको प्राणी ।

cen-te-na'-ri-an, *n.* सय वर्ष पुगेको प्राणी ।

cen'te-na-ry, *n.* सयौं वार्षिकोत्सव ; शताब्दी ; एक सय वर्ष । *adj.* सय वर्षको ।

cen'ten-nial, *a.* सय वर्षमा एक पल्ट हुने ; शताब्दिक । *n.* सयौं वार्षिकोत्सव सम्बन्धी । cen-ten-

nia'l-ly, *adv.* सय वर्षमा एक पल्ट । cen'to-si-mal, *adj.* सयौं । *n.* सयौं भाग ।

cen'ti-fo-li-ous, *adj.* सय पत्र भएको ।

cen'ti-grade, *adj.* शतांश चिह्नित ।

cen'ti-pede, *n.* खजुरो आदि सय खुट्टा भएको प्राणी ।

cen'tre, *n.* केन्द्र ; बिन्दु ; माझ ।

cen'tral, *adj.* केन्द्रीय ; मध्य-वर्ती ; माझको । cen'tral-ize,

v. t. माझमा ल्याउनु ।

cen'tral-ism, *n.* विभिन्न अङ्गहरू मिलेर बनेको एउटा अङ्ग ।

cen'tric, *adj.* माझमा भएको ; मध्यस्थित ; केन्द्र सम्बन्धी ।

cen'tri-f-u-gal, *adj.* केन्द्रबाट वृत्त जस्तो भएर बाहिर तिर भाग्न खोज्ने ।

cess-pool, *n.* फोहोर पानी जम्मा गर्ने खाल्डो ।

cen'tu-ple, *adj.* सय दोबर । *v. t.* सय दोबर पार्नु ।

cen'tu-ple-cate, *v. t.* सयले गुन्नु ; सय पल्ट दोहर्‍याउनु ।

cen'tu-ri-al, *adj.* शताब्दिक ।

cen'tu-ri-on, *n.* एक सय सेनाका नेता ।

cen'tury, *n.* एक सय वर्ष ; शताब्दी ।

cer-a-mic, *adj.* माटाको भाँडा सम्बन्धी ।

cer-as'-tes, *n.* सीड भएको सर्प विशेष ।

cer'-ato, *n.* मलहम ।

cer-an'-nics, *n.* ताप र बिजुली-शक्तिको (तडित्) विज्ञान ।

cer'-ro-al, *adj.* अन्न सम्बन्धी । *n.* अन्नादि ।

cer'-e-bral, *adj.* गिदिको ; मथिँगल सम्बन्धी ।

cer'-e-broid, *adj.* गिदि सँग मिल्ने ।

cer'-e-brol-o-gy, *n.* मस्तिष्क-विज्ञान ।

cer'-e-mo-ny, *n.* उत्सव ; रीति स्थिति ; धार्मिक संस्कार वा विधि ; पूजा ।

cer-e-mo'-ni-al, *adj.* विधिपूर्वकको ।

cer-e-mo'-ni-ous, *adj.* नियमानु-वर्ती ; शिष्टाचारी ; लोकाचारी ;

देखौवा व्यवहार ।

ce'-re-ous, *adj.* लाहा जस्तै ।

Co'-res, *n.* अन्नकी देवी ।

cer-o'-graph, *n.* लाहामा लेखाइ ।

cer-o'-graphy, *n.* लाहामा लेख्ने विज्ञान ।

cer'-tain (-tin), *adj.* कुनै ; निश्चय ; निसन्देह । cer'-tain-ty, *n.*

निश्चयता ।

cer'-tes, *add.* साँच्चै ; वास्तविक ।

cer-tif'-i-cate, *n.* प्रमाण-पत्र ; प्रशंसा-पत्र ; सनद ; सर्टिफिकेट । *v. t.*

प्रमाण गर्नु ; साझी दिनु । cer-ti-fier, *n.* प्रमाण-पत्र तथा सर्टिफिकेट दिने मानिस ।

cer'-tify, *v. t.* प्रमाण दिनु ; पक्का जनाउनु ; साक्षी दिनु ।

ce-ru'-lean, *adj.* गहीरो नीलो ; अकाशे रंगको ।

cer'-use, *n.* एक किसिमको सेतो शीशा ।

cer'-vi-cal, *adj.* गर्दन सम्बन्धी ।

cer'-vix, *n.* गर्दन ; घिन्नो ।

cess, *n.* कर ; महसूल । *v. t.* कर लगाउनु ; महसूल लाउनु ।

ces-sa'-tion, *n.* विश्राम ; अडाइ ।

ces'-sion, *n.* समर्पण ; आत्मसमर्पण ;
प्रदान ।

chof, *n.* ठूलो भान्से ।

ce-ta'-cea, *n.* एक किसिमको ढ्फेल
माछा जस्तै सामुद्रिक जन्तु । ce-ta'-
ce-ous, *adj.* ढ्फेल जाति सम्बन्धी ।

chab, *n.* लाहाँचे चरो ।

chafe, *v. t. and i.* माडेर गरम पार्नु ;
दल्नु ।

chaf'-or, *n.* खुम्ले कीराको किसिम ।

chaff, *n.* भूस ; ढुटो ; सुकेको घाँस वा
पराल मसिनो पारेर काटेको ; तुच्छ
विषय । chaff'-y, *adj.* भूस मात्र
भएको ।

chaff'-or, *v. t. and i.* किन्नु ; मोल्-
तोल गर्नु ।

chaf'-feur' (*shūfer'*), *n.* मोटर आदि
हाँक्ने मान्छे ; ड्राइभर ।

cha-grin' (*sha-grin'*), *n.* निराश ;
घटिया स्वभाव ।

chain, *n.* साँगलो ; सिक्री ; श्रेणी ;
दासत्व ; अधीनता । *v. t.* साँगलोले
बाँध्नु ; दासत्वमा ल्याउनु । chain'-
ed, *p. p. and adj.* साँगलो द्वारा
बाँधेको ; बन्धनमा परेको । chain'-
lot, *n.* सानो सिक्री ;

chair, *n.* मेच ; आसन । *v. t.* अधि-
कारको स्थानमा चढाउनु । chair'-
man, *n.* सभापति ।

chaise, *n.* गाडा विशेष ।

chal-co'-gra-pher or chal-co'-gra-
phist, *n.* तामा वा पितल खोपेर
चित्र आदि बनाउने मानिस ।

chal-co'-gra-phy, *n.* तामा वा
पितल खोपेर चित्र आदि बनाउने
विद्या ।

chal'-dron *n.* कोइलाको परिमाण
विशेष ; पच्चीस हण्डरको तौल ।

chalet, *n.* गोठालाको घर ; स्वीसहरूको
झुपडी ।

chalk (*chawk*), *n.* खरीमट्टो ; खरी ।
v. t. खरीले चिह्न लाउनु ।

chal'-leng, *v. t.* हाँक दिनु ; जोरी
खोज्नु । *n.* हाँक ; जोरी खोजाइ ।

cham'-bor *n.* कोठा ; सभाघर ;
विचारालय ; निज्जन स्थान । cham'-
bor-lain, *n.* कोठाका मालिक ;
राजा वा ठूला मानिसको घरकाज
बन्दोबस्त गर्ने कर्मचारी ।

cham'-ois (*-wāw*), *n.* बाख्रा जस्तो
जंगली पहाडी बरौट ।

champ, *v. t. and i.* केही कुरो चपाउँदा
आवाज हुनु वा गर्नु ।

cham pagne' (*sham-pān'*), *n.* एक
किसिमको संगलो रक्सी ।

cham'-pi-on, *n.* वीर ; लडाका ; एकलै
लड्ने मानिस ; रक्षक । *v. t.*
जित्नु ; लड्नु । cham'-pi-on-ship,
n. जितेको अवस्था ।

chanco, *n.* दैव ; भाग्य ; संयोग ;
सम्भावना ; आकस्मिक घटना ।
v. t. and i. आइलाग्नु ; अकस्मात्
हुनु ।

chan'-cel *n.* धर्म मन्दिरको पूर्व भाग ।

chan'-cel-lor, *n.* प्रधान विचारपति ;
विश्वविद्यालयका प्रधान संचालक ।

chan'-cer-y, *n.* सर्वोच्च विचारालय ।

chan'-de-lior' (*shan-de-leer'*) :

बत्तीको झार ।

chan'-dler, *n.* दोकाने ; पसले ; बत्ती बनाएर बेच्ने मानिस ।

change, *v. t. and i.* बदल्नु ; फेर्नु ; साट्नु ; परिवर्तन हुनु । *n.*

परिवर्तन । *change'-a-ble, adj.* परिवर्तनशील ; अस्थिर ।

chan'-nel, *n.* सागर-प्रणाली ; जल-प्रणाली ; नहर । *v. t.* प्रणाली तथा नहर बनाउनु ।

chant, *v. t. and i.* गीत गाउनु ; भजन गर्नु ; जप्नु । *n.* स्तोत्रपाठ ; गीत ; भजन ; मन्त्र ।

chant'-er, *n.* गीत गाउने वा भजन भन्ने मानिस ; एक किसिमको बाजा (मुरलीको किसिम) ।

cha'-os (*ka'-*), *n.* गोलमाल ; विशृङ्खलता ; आकारहीन वा व्यवस्थाहीन वस्तु । *cha'-otic, adj.* व्यवस्थाका बन्नेबस्तु बिल्कुलै न भएको ; विशृङ्खल ।

chap, *n.* बंगारा ; ठीटा ; मानिस । *v. t. and i.* चिराचिरा पार्नु ; फाट्नु ।

chap'-el, धर्म-मन्दिर ; भजनशाला ।

chap'-eron, *n.* कुनै सामाजिक उत्सवमा कन्याको जिम्मा लिने बिहे भएकी स्त्रायनी मान्छे ।

chap'-lain, *n.* आचार्य ; पुरोहित ; धर्म सिकाउने मानिस ; सानो मन्दिर ।

chap'-let, *n.* जपमाला ; टाउकामा लाउने भूषण आदि ; मुजूरका शिरमा भएको ठाडो फूल ; सानो गिर्जा ।

chap'-ter, *n.* अध्याय ; परिच्छेद ; पर्व ; खण्ड ; सर्ग । पादरीहरूका सभा *v. t.* अध्याय छुट्याउनु ।

char or charo, *n.* ठीका काम । *v. i.* ठीकामा काम गर्नु । *char'-woman, n.* ठीकामा काम गर्ने आइमाई ।

char, *v. t. and i.* अंगार पार्नु वा हुनु । *char'-red, adj.* आधा डढेको ।

char'-ac-ter (*kar'-*), *n.* दाग ; चिह्न ; अक्षर ; लक्षण ; सत्चरित्र ; गुण ; यश । *char'-ac-ter-ize, v. t.* चिह्न लाउनु ; भेद गर्नु ; विशेष गुण द्वारा वर्णन गर्नु ।

char'-ade, (*shar rad'*), *n.* एक किसिमको प्रहेलिका ।

char'-coal, *n.* काठको कोइला ; गोल ।

charge, *v. t. and i.* लाउनु ; लिनु ; भोल माग्नु ; हमला गर्नु ; आदेश दिनु ; दोष लाउनु ; लाट्नु । *n.* हमला ; आदेश ; जिम्मा ; अभि-भारा ; समर्पण ; मोल ; भाव । *charge'-a-ble, adj.* धेरै खर्च पर्ने ; दोष लाउन लायकको ।

charg'-er, *n.* सवारी घोडा ; लडाइँको घोडा ; आक्रमणकार ; थाल ; रिक्वाय ।

char'-i-ot, *n.* घोडानाडी ; रथ । *char-i-oteer', n.* सारथि ।

char'-i-ty, *n.* दान ; पुण्य ; प्रेम ; उदारता ; विश्वप्रेम । *char'-i-ta-ble, adj.* दयालु ; पुण्यात्मा ; उदार ; उपकारी ; सैराती ।

chark, *n.* कड़ा कोइला । *v. t.* अंगार पार्नु ।

char'-la-tan (shar'-), *n.* झूटमूटको डाक्टर ; कठवैद्य ; धाकलाई हिँड्ने मानिस ।

charm, *n.* जादु ; मन्त्र ; सौन्दर्य ; मनोहारीपन । *v. t.* दुना गर्नु ; मन्त्र जप्नु ; मुग्ध पार्नु । charm'-ing, *adj.* मनोहर ; रमणीय ; सुहाउँदो । charm'-or, *n.* जादु-वाला ; मोहिनी ।

char'-nel, *adj.* जीव-जन्तुको मरेको शरीरले भरिएको । char'-nel-house, *n.* लास वा हाड राख्ने घर ।

chart, *n.* आकाशीय अथवा सामुद्रिक बाटाको मानचित्र ; चित्र ; चित्रपट ; लेखा-चित्र ।

char'-ter, *n.* राजाको स्वतः ; अधिकार पत्र ; रुक्का । *v. t.* विशेष अधिकार दिनु ; भाडावा लिनु ।

charm, *adj.* सार्क ; सावधान ; होस्-धारी ; गिदव्ययी । charily, *adv.* होशियारीसित । chariness, *n.*

chase, *v. t.* खेदनु ; पछि लाग्नु ; कसार्नु । *n.* लवण दास ; दिकार रोक्ने छाप ; खेदिएको जानवर ।

charm (ch'-n), *n.* बर्ताको झलले रोक्नेको जग्गा ; गहीरो सौँद ।

chaste, *adj.* शुद्ध ; पवित्र ; निर्मल ; सती ; पतिव्रता ; कुमारी । chas'-tity, *n.* सतीत्व ; निर्मलता । chas'-ten (-en), *v. t.* चेताएर सपार्नु वा सुधार्नु ।

chas-tise' (tis'), *v. t.* शास्ति दिनु ; शासन गर्नु ; संशोधित गर्नु । chas-tise'-ment (-tis'-), *n.* शासन ; शास्तिप्रदान ; दण्ड ।

chat, *v. i.* बक बक गर्नु ; गफ गर्नु । *n.* गफ ; बक बक ।

chateau, *n.* दुर्ग ; किल्ला ; गद्दी ; ग्राम्यनिवास ।

cha-teaux' (shā-tōz), *n. pl.*

chat'-tel, *n.* (usually in *pl.* chat-tels), धन दौलत ।

chat'-ter, *v. i.* बिथामा कराउनु ; चरा चिर्ने चिर्ने गर्नु ; दौत कड़कडाउनु ।

chat'-ter box, *n.* बक बक गर्ने तथा गुलमाल गर्ने लड्का ।

char'-four' (shō-fur'), *n.* मोटर चलाउने ; डाइभर ।

cheap, *adj.* सस्तो । cheap'-en, *v. t.* and *i.* सस्तो गर्नु वा हुनु ; दर घट्नु वा घटाउनु ।

cheek, *v. t.* and *i.* छर्नु ; छल्ल गर्नु । *n.* छल्ल ; काट ।

check, *v. t.* and *i.* गति रोक्नु वा रोकिनु ; थाम्नु ; थाम्नु । *n.* गति रोक्नाइ ; कसाइ । *adj.* प्रतिप्रत ।

cheek *n.* गाढा ; धृष्टता ।

che-p, *n.* चराका बचेराको कराइ ।

cheer, *v. t.* and *i.* आनन्दित वा हर्षित हुनु ; धैर्य दिनु । *n.* आनन्द ; हर्ष ; प्रशंसा ; उत्साह । cheer'-ful, *adj.* प्रसन्न ; सन्तुष्ट ; आशा भएको ; आनन्दित । cheer'-ful-ness, *n.* प्रसन्नता ।

cheese, *n.* दही निचोरेको पदार्थ ;
छुपी ।

chef, *n.* ठूलो भान्से ।

chemic, chemical, *adj.* रासायनिक ।

chemicals, *n. pl.* रासायनिक
पदार्थ ।

cho-miso' (-mīz'), *n.* स्वास्नी मानिसले
भिन्न लाउने लुगा (चोली र घाघरी
वा साया समेतको) ।

chem'ist (kem'-), *n.* औषधि बेच्ने
मानिस ; रसायन विद्या जान्ने
मानिस ; रसायनविद् । chem'-
is-try, *n.* रसायन विद्या ।

choque (chek), *n.* हुण्डी ; चेक ।

chor'-ish, *v. t.* पाल्नु ; पोस्नु ; आश्रय
दिनु ; प्रेम गर्नु ।

chor'-ry, *n.* पैयुँ (वृक्ष विशेष) । *adj.*
रातो ।

chort, *n.* एक किसिमको पत्थर ।

cher'-ub, *n.* स्वर्गदूत ; राम्रो रूप-रंग
भएको नानी ।

choss, *n.* बुद्धिबल खेल ; सतरंज ।

chest, *n.* कन्तुर ; सन्दूस ; छाती ।

chest'-nut (ches'-) *n.* कटुस (फल
विशेष) । *adj.* कटुस रंगको ; खैरो ।

chev-a-lier', *n.* घोड़चढ़ी सेना ; साहसी
मानिस ।

chevy, chivy, *n.* चिच्याइ ; शिकार ।
v. t. खेदनु ; पछिलागनु ।

chow, *v. t. and i.* चबाउनु ; चिन्ता
गर्नु ; उग्राउनु ।

chick, chick'-en, *n.* कुखुराको चला
वा चिङ्गना ।

chick'-en-hearted, *adj.* डरपोक ;
डरछेल्वा ; भीरु ।

chick'-en-pox, *n.* पानीसरो (रोग-
विशेष) ।

chick'-weed, *n.* कुखुरा-चला आदिले
खाने एक किसिमको साग ।

chi'-c-o-ry, *n.* गाजर जस्तै एक किसिम-
को सब्जी ।

chido (chid, chid'-ing, chid'-den),
v. t. and i. हप्काउनु ; गाली
गर्नु ।

chief, *n.* विभागको हाकीम ; मुख्य
कर्मचारी ; सरदार ; नायक ;
मुखिया ; अगुवा । *adj.* प्रधान ;
मुख्य । chief'-ly, *adv.* विशेषतः ;
खास गरी । chief'-tain, *n.* जंगी
पट्टिको नेता ; डाँकूको सरदार ।

chif-fon (she-fon'), *n.* स्वास्नी
मानिसको लुगाको शृङ्गार ; पातलो
छर्लङ्ग देखिने लुगा ।

chil'-blain (-blān), *n.* जाडाले चरचरी
चिरिएको वा फुटेको हात, खुट्टा
आदिको घाउ ।

child, *n.* केटाकेटी ; सानो नानी ।

child'-hood, *n.* वाल्यावस्था ।

child'-ish, *adj.* केटाकेटी जस्तो ।

chill, *n.* ठण्डा ; सर्दी ; ठिही । *adj.*
चिसो ; जाडो ; निरुसाह ।
v. t. and i. ठण्डा हुनु ; सर्दी
लागनु । chil'-ly, *adj.* ठण्डा ;
ठिही ।

chi'l-li, *n.* खोर्सानी ।

chime, *n.* ताल ; सुर ; लय ; एकनास-
को । *v. t. and i.* ताल दिनु ;
एकनासको हुनु ।

chi-me'-ra (*ki-*), *n.* मुखबाट आगाको
ज्वाला निकाल्ने एक किसिमको
राक्षस ; व्यर्थको कल्पना ।

chim'-ney, *n.* धूवाँ निस्कने नली ;
चिम्टी ।

chi'm-pan-zee, *n.* अफ्रिकामा पाइने
बनमान्छे ।

chin, *n.* च्यापु ; चिउँडो ।

chi'-na, *n.* चिनियाँ माटाका बनेका
चीजहरू ।

chin'-cough (*-kof*), *n.* एकोहोरो आइ-
रहने खोली ।

chine, *n.* जानवरको डंढारुनु ।

Chinese, *n.* चिनियाँ भाषा ; चिनियाँ ।

chink, *n.* प्वाल ; लामो छिद्र ; छन्द्रङ्ग
आवाज ।

chintz, *n.* छीट ; बुट्टावाल लुगा ।

chip, *n.* काठको टुक्रा । *v. t. and i.*
टुक्रा टुक्रा पार्नु वा हुनु ।

chirp, *n.* चरा-चुरुल्लीको कराइ ; चूँ चूँ
शब्द । *v. t. and i.* चरा-चुरुल्ली
कराउनु ; चूँ चूँ, चिं चिं गर्नु ।

chis'-el, *n.* छिनु ; ढुङ्गा काट्ने
हतियार । *v. t.* छिनुले काट्नु ।

chit-chat, *n.* कुरा कानी ; गफ सफ ।

chiv'-al-ry (*shiv'-*), *n.* साहसको
काम ; बहादुरी ; वीरता । chiv'-al-
rous, *adj.* साहसी ; शुरवीर ;
बहादुर ।

chlo'-rine (*klō'-rin*), *n.* एक किसिम-
को हरियो रंगको र्याँस । chlo'-ral,
n. एक किसिमको निद्रा लाग्ने तरल
पदार्थ । chlo'-ric, *adj.* क्लोरिन
सम्बन्धी । chlo'-ro-dyne, *n.*
chlo'-ro-form, *n.* मूर्छा पार्ने एक
किसिमको तरल पदार्थ । chlo'-
ro-sis, *n.* एक किसिमको केटीहरू-
लाई हुने रोग ।

choc'-o-late, *n.* कोकोबाट बनेको
मिठाई । *adj.* कोकोको जस्तै रंग
भएको ।

choice, *n.* छनाइ ; रोजाइ ; मन परेको
चीज ।

choir (*kwēr*), *n.* गाउनेहरूको दल ;
धर्म मन्दिरमा गाउने ठाउँ ।

choke, *v. t. and i.* सस रोकिनु ;
बाधा दिनु ; दम बन्द गर्नु ।

chol'-er (*kol'-*), *n.* पित्त ; क्रोध ; रिस ।
chol'-era, *n.* हैजा । chol'-er-ic,
adj. क्रोधी ; रिसाहा ।

choose (*chose, choos'-ing, chos'-en*),
v. t. and i. छान्नु ; छोट्नु ; चुन्नु ;
रोज्नु ; निश्चित गर्नु वा हुनु ।

chop, *v. t. and i.* मसिनो टुक्रा पार्नु ;
काट्नु ।

chord (*kōrd*), *n.* सीतार, बेहला
आदिको तार ; वृत्तको ज्या ।

cho'-rus (*kō'-*), *n.* सम ; ताल ;
गाउनेहरूले एकैचोटि गाएको गीत ।
chor'-is-ter, *n.* गाउनेहरूको सदस्य
(स्वास गरी गाउने केटी) ।

chough (*chut*), *n.* एक किसिमको काग जस्तो चरो ।

chouse, *v. t.* ठगु । *n.* ठग ।

christ, *n.* यीशु । *christian* (*kris'*), *n.* यीशुको धर्म मान्ने मानिस । *Chris'ten* (*kris'-en*), *v. t. and i.* बसिस्मा दिनु ; क्रिश्चियन बनाउनु वा हुनु । *christian-i-ty*, *n.* यीशुले प्रचार गरेको धर्म । *christ-mas* (*kris'-mas*), *n.* यीशु जन्मेको दिन ; बड़ा दिनको उत्सव ।

chro-mat'ic (*krō-mat-ik*), *adj.* रंग सम्बन्धी । *n. pl.* रंग विज्ञान ।

chron'ic (*kron'-ik*), *n.* पुरानो रोग ; जीर्ण रोग ।

chron'i-cle (*kron'-*), *n.* इतिहास ; पुराण । *v. t.* इतिहास लेख्नु ।

chro-nol'o-gy (*krō-nol'-ō-gi*), *n.* समय गन्न विद्या ।

chro-nom'e-ter (*krō-*), *n.* समय-मापक यन्त्र ।

chrys'a-lis (*kris'-*), *n.* पुतली जस्ता कीराहरूका जीवनको दोस्रो अवस्था ।

chrys'a-n-the-mum (*kris-*), *n.* बाबरी तथा सूर्यमुखी फूल ।

chub, *n.* एक किसिमको संगलो पानीमा बस्ने माछा ।

chub'-by, *adj.* हठपुष्ट ; भुक्लो ।

chuck, *n.* पोथी कुखुराको बोली ।

chuck'-le, *v. i.* मन मनै हाँस्नु ; कुखुराको चलाहरूलाई बोलाउँदाको शब्द गर्न । *n.* रोकेको हाँसो ।

chum, *v. i.* कोठामा सँगै बस्नु । *n.* हितको साथी ।

chump, *n.* ठुटा ; मूर्ख मान्छे ; टाउको ।

church, *n.* गिर्जा ; धर्म मन्दिर वा धर्म समाज । *church'-man*, *n.* धर्म मन्दिरमा काम गर्ने मानिस ; पादरी । *church'-yard*, *n.* गिर्जाका छेउमा भएको चिहान ।

churl, *n.* पाखे मान्छे ; नीच कुलको मानिस ; कञ्जुस मानिस । *churl'-ish*, *adj.* पाखे ; असभ्य ; कञ्जुस ।

churn, *v. t. and i.* मही पार्नु वा हुनु । *n.* मही पार्ने सरजाम, जस्तै, ठेकी-मधानी, नेती ।

chyle (*kīl*), *n.* दूध आत्रामा हुने एक किसिमको दूध जस्तो पदार्थ ।

cic'a-trice (*sik'-a tris*), टाटा ; घाउ निको भएपछि रहने दाग ।

ci'-der (*sī-*), *u.* स्याउको रसबाट बनिएको मद ।

ci-gar' (*si-*), *n.* सुर्तीको पात मात्रै बेहेको चुरोट । *ci-gur-etto'*, *n.* सुर्ती मसिनो काटेर कागजमा बेहेको चुरोट ।

cin-cho'-na, *n.* किनाइनको रूख ।

cin'-der, *n.* अङ्गार ; बढेको कोइला । *pl.* खरानी ; राख ; भस्म ।

ci'n-e-ma, *n.* सिनेमा ; चित्रघर ; छायाचित्र । *cin e-mat'-o-graph or kin* (*sin- or kin-*), *n.* छायाचित्र उतार्ने यन्त्र ।

cin'-na-mon, *n.* दालचिनी ।

ci-phor (*sī-fēr*), *n.* गणितमा शून्य
अंक; गुप्त लेखाइ। *v. t. and i.*
हिसाब गर्नु; गणना गर्नु; गुप्त
लेखाइमा लेख्नु।

cir'-clo, *n.* वृत्त; गोलाकार; घेरा;
परिधि। *v. t. and i.* घेर्नु; कुनै
चीजको वरिपरि घुम्नु। cir'-cu-
lar, *adj.* गोले; गोलाकार वा
वृत्ताकार। *n.* इस्तिहार; विज्ञापन।

cir'-cuit (*-kit*), *n.* घेरा; घुमाउरो
सफर। cir'-cu'-it-ous, *adj.* घुमाउरो।

cir'-cu-lato, *v. t. and v.* घुमाउनु;
घुम्नु; चारै तिर प्रचार गर्नु वा
हुनु। cir'-cu-la'-tion, *n.* घुमाउ;
परिभ्रमण; ओहोर दोहोर गराइ।

cir-cum'-bu-lato, *v. t. and i.* वरिपरि
घुम्नु।

cir-cum'-fer-ence, *n.* परिधि; घेरा।

cir-cum'-lo-cu-tion, *n.* घुमाउरो कुरा।

cir-cum-nav'-i-gato, *v. t.* समुद्रमा
पृथ्वीको वरिपरि यात्रा गर्नु।

cir-cum-scribe', *v. t.* चारै तिरबाट
घेर्नु; वरिपरि खिच्नु।

cir-cum-scrip'-tion, *n.* घेरा; सीमा;
चौहद्दी।

cir'-cum-spect, *adj.* चारै तिर हेर्ने;
सावधान।

cir'-cum-stance, *n.* अवस्था; घटना;
हाल; दशा; संयोग। *pl.* आर्थिक
अवस्था; गति। cir-cum-stan'-tial
(*-shal*), *adj.* आकस्मिक।

cir-cum-vent', *v. t.* ढगनु; छल्नु;
पासोमा पार्नु।

घोडदौड र अरु तमाशा
देखाउने वरिपरि घेरेको जग्गा;
सर्कस।

ci'-rr-us (*sir'*), *n.* मसिनो त्यात्रा, एक
किसिमको पातलो बादल।

cis'-tern, *n.* पानी जम्मा पार्ने डोल;
हौज; कुण्ड।

cit'-a-dol, *n.* नगर रक्षाका लागि किला
वा दुर्ग; गद्दी; कोट।

cito (*sit*), *v. t.* उल्लेख गर्नु; उद्धृत
गर्नु; दृढ गराउनु; उदाहरण
दिनु।

cit'-ron, *n.* एक किसिमको बिमिरा
जस्तै रूख; संखत्र।

cit'-y, *n.* शहर; मुख्य नगर। cit'-i-
zon, *n.* नगरवासी; शहरको पूरा
हक भएको रैती।

civ'-et (*siv'*), *n.* चर्को वासना भएको
अत्तर।—*cat*; *n.* यस्तो वासना
उत्पन्न गर्ने बिरालो जस्तो जानवर।

civ'-ic, *adj.* नागरिक; नगरको। *pl.*
नागरिक विज्ञान।

civ'-il, *adj.* नागरिक; राजशासन
सम्बन्धी; भद्र; शिष्ट। ci-vil'-
i-an *n.* राजकाज जान्ने मानिस।
ci-vil'-i-ty, *n.* शिष्टता; सभ्यता;
भद्रता। ci-vil'-ize, *v. t.* सभ्य हुनु
वा पार्नु; शिक्षा दिनु। civi'-li-i-za-
tion, *n.* सभ्य अवस्था; सभ्यता।

clack (*klak*), *v. i.* एकोहोरो टक्
टक् शब्द गर्नु। *n.* टक् टक्
शब्द।

clad, *adj.* वस्त्रादि लाएको।

claim, *v. t.* दावा गर्नु ; लड्नु ; ठोकेर भन्नु । claim'-ant, *n.* दावा गर्ने मानिस ।

clam'-ant, *adj.* गोलमाल भएको ; जरूरी ।

clam'-ber, *v. i.* बडो परिश्रमले उक्लनु ; कष्टले चढ्नु ।

clam'-my, *adj.* ओसिएको ; भिजेको ; च्याप च्याप लाग्ने ।

clam'-our, *n.* घोर शब्द ; चिच्याइ ; गोलमालको शब्द *v. t. and i.* चिच्याउनु ; अशान्ति प्रकाश गर्नु ।

clam'-or-ous, *adj.* चिच्याइपूर्ण ।

clamp, *n.* ढुङ्गा वा अरु थोक च्याप्ने फलामको ढुङ्गा ; चेपुवा ; कस्वा ।

clan, *n.* कुल का जाति ; वंश ; कुटुम्ब ; गोत्र ।

clan-des'-tine (-tin), *adj.* गुप्त ; धूर्त ।

clang, *n.* हतियार वा कुनै धातुको टंकार वा झंकार । *v. t. and i.*

धातुको रन्केको आवाज गर्नु वा हुनु ।

clank, *n.* गड्ढो साङ्गलो बज्दाको झैं आवाज । *v. t. and i.* स्वर्याङ्ग स्वर्याङ्ग आवाज गर्नु वा हुनु ।

clap, *n.* ताली ; थप्पडी ; ताल ; करताल ध्वनि । *v. t. and i.* ताली बजाउनु ; थप्पडी मार्नु । clap'-per, *n.* ताली बजाउने ; घण्टा ढोक्ने दण्डा ।

clar'-et, *n.* फ्रान्समा पाइने एक किसिमको रातो रङ्गको मद ।

clar'-i-fy, *v. t. and i.* निर्मल वा विशुद्ध पार्ने वा हुनु ।

clar'-i-on, *n.* तुरही ; नरसिंहा ; करनाल ।

clar'-i-on-ate, *n.* एक किसिमको बाँसुरी ।

clash *n.* ठोक्किएको शब्द ; हतियार जुझेको शब्द ; विरोध । *v. t. and i.* जुझ्नु ; एकमतको न हुनु ।

clasp, *n.* दुइ वटा चीजको जोडाइ ; अँगालो *v. t. and i.* अँगालो हाल्नु ; अँग्याएर समात्नु ।

class, *n.* विभाग ; दल ; श्रेणी ; दर्जा ; पंक्ति । *v. t.* दर्जा छुट्याउनु ; श्रेणीबद्ध गर्नु । clas'-si-fy, *v. t.* विभिन्न श्रेणी स्थापना गर्नु । clas'-si-fi-ca'-tion, *n.* श्रेणीविभाग ।

clas'-sic, clas'-si-cal, *adj.* प्राचीन ; ल्याटिन-ग्रीक-संस्कृततादि प्राचीन साहित्य वा प्राचीन शिल्पकला सम्बन्धी ।

clat'-ter, *n.* ठकठक वा खटखट शब्द ; गोलमाल । *v. t. and i.* खट्खटाउनु ; झन्झनाउनु ।

clause, *n.* वाक्य खण्ड ; वाक्यांश ; उक्ति ; वाक्याङ्ग ।

claw, *n.* पंजा ; नङ्ग्रा । *v. t. and i.* नङ्ग्राउनु ; पंजाले च्यात्नु ।

clay *n.* माटो ; माटाको भाडा ; ईट ।

clean, *adj.* निर्मल ; पवित्र ; शुद्ध ; सुकिलो । *v. t.* शुद्ध पार्नु ; पवित्र पार्नु ; साफ गर्नु । clean'-li-ness, *n.* शुद्धता ; स्वच्छता । cleanse (klenz), *v. t.* निर्मल पार्नु ; सफा गर्नु ; मास्नु ।

clear, *adj.* सङ्गलो ; साफ ; निर्मल ; उज्ज्वल ; स्पष्ट ; छर्लङ्ग देखिने ; उग्रको । *v. t. and i.* सफा गर्नु ; सङ्गलो पार्नु ; उग्रनु ; हटाउनु । clear'-ly, *adj.* छर्लङ्ग गरी ; स्पष्ट गरी । clear'-ance, *n.* स्पष्टता ; छर्लङ्गपना । clear'-ing, *n.* खेती गर्नको लागि फाँडेको जंगल वा घारी ।

cleat, *n.* चुकुल ; आग्लो ; किलो ।

cleave (clove or cleft, cleav'-ing, clov'-en), *v. t. and i.* विभिन्न पार्नु ; च्याल्नु ; फ्याक पार्नु ; चिरिनु ; चिर्नु । clea'-ver, *n.* मारेको बस्तुलाई चिर्ने कसाइको एक किसिमको इतियार । cleft, *n.* चिरा ; धौजा ; खण्ड ।

cloak (klek), *n.* फलामको अङ्गुसे ।

clef, *n.* संगीतमा स्वर मात्रा जाहेर गर्ने चिह्न ।

clem'-a-tis, *n.* एक किसिमको लहरा ।

clem'-en-cy (-si), *n.* मृदुता ; क्षमाशील भाव ; कृपा ; दया ; कोमलता । clem'-ent, *adj.* क्षमावान् ; मृदुस्वभाव ; दयालु ; नरम ।

cler'-gy, *n.* धार्मिक कामको लागि नियुक्त गरेको कर्मचारी ; पुरोहित-हरू ; पाद्रीहरू ।

clerk (kark), *n.* कारिन्दा ; लेखक ; सहकारी पुरोहित ।

cler'-i-cal, *adj.* लेखक सम्बन्धी ; पुरोहितले गरेको ।

clew'-er, *adj.* चंखो ; बाढो ; सिपालो ; चतुर ; चलाक ; गुणी ; निपुण ; प्रवीण ।

claw or clue, *n.* धागाको डल्ला ; पालको एक कुना ।

click, *n.* टिकटिक वा व्याक शब्द ।

v. i. टिकटिक वा व्याक शब्द हुनु ।

cli'-ent, *n.* आसामी ; आशामुखी ; ग्राहक ; यजमान ।

cliff, *n.* भिरालो चट्टान ।

cli-mac-to-ric (kli-mak-te-rik), *n.*

चालिसे लोग पछिको अवस्था, जोखिमी अवस्था ।

cli'-mate, *n.* स्थानीय जलवायु ; हावा-पानी ।

cli'-max, *n.* चढाउ ; शिखर ; एक किसिमको अलंकार ।

climb (clim), *v. t. and i.* चढ्नु ; उकालो लाग्नु ।

clime, *n.* देश वा स्थान ।

cling (clung, cling'-ing, clung), *v. i.* अड्कनु ; टँसिनु ।

cli'-nic, cli'-ni-cal, *adj.* रोगीका अछोयान सम्बन्धी ।

clink, *n.* धातुको तीखो आवाज ; छिन्दिङ्ग आवाज । *v. t. and i.* छिन्दिङ्ग आवाज गर्नु वा हुनु ।

clip, *v. t.* अड्काउनु ; कैंचीले काट्नु ; छाँट्नु ; कलम काट्नु । *n.* अड्काउने वस्तु ; छाँट्ने काम । clip'-per, *n.* कैंची ; चौडो हिँड्ने जहाज ।

clique (kleek), *n.* षड्यन्त्र गर्नेहरूको दल । *v. t.* दल बाँध्नु ; षड्यन्त्रको रचना गर्न ।

cloak or cloke, *n.* जामा ; खुकुलो
लामो लुगा ; बक्खु ।

clock, *n.* घडो घडी ।

clod, *n.* माटाको डल्ला ; माटो ; जमीन ;
मूर्ख मानिस । *v. t.* जम्मा पार्नु ;
धुपार्नु ।

clog, *v. t. and i.* अलझाउनु ; अड्कनु ।
n. गति रोकको लागि खुट्टामा
बाँधिएको मुट्टो ; अलझो ; घाँडो ;
रोकावट ।

clois'-ter, *n.* मठ ; आश्रम ; निर्जन
स्थान । *v. t.* मठमा राख्नु ।

close, *adj.* गुप्त ; नजीक ; एकान्त ;
गुप्तिएको । *close'-ly*, प्रायः । *close*
(klōz), *v. t. and i.* बन्द गर्नु ;
समाप्त गर्नु वा हुनु ; घेर्नु ; नजीक
आउनु वा हुनु । *clo'-sure* (-zhur),
n. समाप्ति ; शेष ; बन्धनी ।

clos'-et (kloz'-), *n.* सानो कोठा ; गुप्ती
कोठा ।

clot, *n.* कुनै तरल पदार्थको जमाइ ;
जमेको अवस्था । *v. t. and i.* जम्नु ;
जमेको हुनु ; जमाउनु वा जम्न
दिनु ।

cloth, *n.* लुगा ; वस्त्र ।

clothe (klōth) cloth'-ed, cloth'-ing,
clad, *v. t.* लुगा लाउनु । clothes
(elōz), *n. pl.* तयारी लुगाहरू ।
cloth'-ior (-yer), *n.* लुगा बनाउने
वा बेच्ने । cloth'-ing, *n.* लुगा-
फाटा ।

cloud, *n.* बादल ; मेघ ; मलिनता ;
। *v. t. and i.* बादल लाग्नु ;

मलिन हुनु । *cloud'-y, adj.* धुम्मि-
एको ; बादल लागेको । *cloud'-*
loss, adj. बादलहीन ; उज्ज्वल ;
मलिन न भएको ; कलङ्कहीन ।

clough (kluf or klou), *n.* साँगुरो
खोंच ।

clove (klōv), *n.* ल्वाङ्ग ; लसुनको
केसा ।

clóver, *n.* एक किसिमको तीन पाते घाँस ।

clown, *n.* भौँड ; ढटुवारे ; मूर्ख ;
अपठित वा तालीम न पाएको
मानिस ; गँवार ।

club, *n.* सभा ; समिति ; समाज ;
लट्टी ; लठुरो ; तासको चिडिया
पत्ता । *v. t. and i.* लठुरोले हिका-
उनु ; सम्मिलित भएर काम गर्नु ;
कुनै ठाउँमा जम्मा गर्नु वा हुनु ।

clue, see clew.

clump, *n.* रुखको टुटा वा मुडा ; कुब्ज ।

clum'-sy (-zi), *adj.* अनौठो ; बेढङ्गको ;
भद्दा ।

clus'-ter, *n.* झुप्पा ; गुच्छा ; समूह ।
v. t. and i. गुच्छा पार्नु वा हुनु ;
झुप्पिनु ।

clutch, *v. t. and i.* बलियो सँग अँठ्या-
उनु ; आक्रमण गर्नु । *n.* जबर्जस्तीको
अँठ्याइ ।

clu'tt'-er (klut-), *n.* खल्याङ्ग मल्याङ्ग-
को हल्ला वा गति ।

coach, *n.* चार पाङ्ग्रा भएको बग्गी ;
घरमा पढाउने शिक्षक । *v. t. and*
i. पढाउनु ; तालिम गर्नु । *coach'-*
man, n. बग्गी हाँक्ने मानिस ।

co-ag'-u-late, *v. t. and i.* जमाउनु ; जम्नु ; थल थल पर्नु ; खँदिलो हुनु ।
 coal, *n.* कोइला ; गोल ; अङ्गार । *v. t. and i.* पोलेर कोइला बनाउनु वा हुनु । coal'-field, *n.* कोइला खानि ; कोइला भएको जग्गा ।
 co-a-lasce' (*ko-a-las'*), *v. i.* एक साथ बढ्नु ; एकत्रित हुनु । co-a-lasce'-ence, *n.* सम्मिलन । co-a-lasce'-ent, *adj.*
 co-a-li'-tion, *n.* सम्मिलन ; एकता ; सन्धि ।
 coarse, *adj.* खस्रो ; पाखे ; असभ्य ; अशिष्ट ।
 coast, *n.* किनार ; तीर ; उपकुल । coast'-or, *n.* किनारै किनार हिँड्ने वा जहाजमा जाने वस्तु । coast'-guard *n.* उपकुल रक्षक ।
 coast, *n.* भोटो ; कोट ; पशुआदिका रौं वा भुतला ; कुनै वस्तुलाई ढाकेको बोक्रा, छाला, भूस आदि । *v. t.* लिप्नु ; रंग लाउनु । coat'-ing, *n.* कोटको लुगा ; रंग लगाइ ।
 coax, *v. t. and i.* फुल्याउनु ; लोभ्याउनु ।
 cob, *n.* एक जातको टट्टू ; रजहाँस (भाले) ; माकुरा ; खोया ।
 co'-balt (*kō'-bawlt*), *n.* एक किसिमको माटाको भौँडामा निखो रंग गराउने धातु ।
 cob'-ble, *v. t.* टालटुल पार्नु ; खस्रा किसिमले बनाउनु । *n.* पानीले खियाएर बाटुको पारेको ढुङ्गा ।

cob'-bler, *n.* जुत्ता टालटुल गर्ने मानिस ; सार्की ; मोची ।
 cob'-web, *n.* माकुराको जालो ।
 cob'-ra, *n.* विषालु साँभे सर्प ।
 co-ca'-ine, *n.* एक किसिमको औषधि ।
 cock, *n.* कुखुरा आदि पन्छिको भाले ; बन्दूकको घोडा । *v. t. and i.* खडा गर्नु वा हुनु ; टाडो पार्नु वा हुनु ; बन्दूकको घोडा ताड्नु ।
 cock'-ado, *n.* टोपीको फुर्का वा गाँठो ।
 cock-a-too', *n.* काकातुवा (एक किसिमको सुगा) ।
 cock'-le, *n.* पानीमा हुने एक किसिमको कीरा ; धान आदिको बोटलाई बढ्नु न दिने एक किसिमको झार ; सामा आदि ।
 cock'-loft, *n.* घरको माथिल्लो तला ।
 cock'-ney, *n.* लण्डन नगरको अधिवासी ।
 cock'-pit, *n.* भाले जुझ्ने ठाउँ ।
 cock'-roach, *n.* साँगला (कीरा विशेष) ।
 co'-co-a (*kō'-kō*), *n.* कोकोको रूख वा फल ।
 co'-co-a-nut, *n.* नरिवल ।
 co-coon', *n.* कुकुलुढुक ; रेशमको कोया ।
 cod, *n.* एक किसिमको माछा ; कोसा ; बीजकोष ।
 cod'-dle, *n.* मधौरुको सेवा ।
 code, *n.* ऐन-संग्रह ; ऐनको किताब ।
 codg'er (*koj'*), *n.* नीच व्यक्ति ।
 cod'-i-cil, *n.* थपुवा कुरा ; दान पत्रको अनुबन्ध ।
 cod'-ling (*kod'*), *n.* एक किसिमको पकाएर खाने स्याउ ।

co'-offi-ci-ent, *n.* गुणन खण्ड ; सहग ।
co'-edu-ca-tion, *n.* सह-शिक्षा ;
बालक बालिकालाई एकै ठाउँमा
दिने शिक्षा ।

co-er-co', *v. t. and i.* दमन गर्नु वा
हुनु ; दबाउनु ; दबिनु ; जबर्जस्ती
कर लाउनु । co-er'-cion, *n.* बल-
प्रयोग ; जबर्दस्ती ।

co-e'-val (ko-), *adj.* एकै उमेरको । *n.*
दौतरी ।

co-exist' (ko-eg-zist), *v. i.* एकै
समयमा हुनु ।

col'-fee, *n.* काफी ।

col'-fin, *n.* मुर्दा हाल्ने बाकस । *v. t.*
मुर्दालाई बाकसमा हाल्नु ।

cog, *n.* चक्काको दाँत ; बहस । *v. t.*
चक्काका परिधिमा दाँत मिलाउनु ;
पाशा खेल्दा छल्लु ; बहस गर्नु ।

co'-gent, *adj.* जोडादार ; बलवान् ;
पराक्रमी ; प्रबल । co'-gen-cy, *n.*
बल ; तागत ; प्रभाव ।

cog'-i-tate (kɔʒ'-), *v. t. and i.* चिन्ता
गर्नु ; चिन्तामग्न हुनु ; ध्यान
गर्नु ।

cog'-nate, *adj.* सगोत्र ; स्वजातीय ;
नाता पर्ने । *n.* नाता पर्ने मान्छे ;
नातेदार ।

cog'-ni-zant (kon'- or kog'-), *adj.*
ज्ञात ; अनुभव गरिने ; थाहा पाउने
काम । cog'-ni-zance, *n.* ज्ञान ;
थाहा भएको अवस्था ; चिनो ।

cog-no'-men, *n.* उपाधि ; कुलनाम ।

co-heir', *n.* सह-उत्तराधिकारी ।

co here', *v. i.* खटिएको हुनु ; जोरिनु ;
टाँसिनु । co-he'-sion, *n.* संयोग ;
जोड़ ; संग शक्ति । co-he'-rent,
adj. मिलेको संयुक्त ।

co'-hort, *n.* सैन्यदल ; फौज ।

coif, coif-fure (kwɔnf'-), *n.* टोपी ;
फेटा ; पगरी ; मजेत्रो ।

coif'-feur, *n.* केश बनाउने ; नाऊ ;
हजाम ।

coign, *n.* किलो ; फेसा ।

coil, *n.* डोरी आदि बेहेको अवस्था ;
गुँडुल्किएको अवस्था । *v. t. and i.*
बेर्नु ; बटार्नु ; बटारिएको हुनु ;
गुँडुल्क्याउनु ।

coin, *n.* मुद्रा ; सिक्का ; मोहर । *v. t.*
धातुमा टक मारेर सिक्का बनाउनु ;
धन कमाउनु ; कध्नु ।

co-in-cide', *v. i.* मिल्नु ; सहमत हुनु ;
समान हुनु ; सन्निपतित हुनु ;
ढाक्नु । co-in'-ci-dence, *n.* सदृश्य ;
सम्मति ; मेल । co-in'-ci-dent,
adj. समान बिन्दुमा मिलेको ।

coir, *n.* नरिवलको जटा ।

coke, *n.* पत्थर कोइला ।

col'-an-der (kul'), *n.* चाल्नी ।

cold, *adj.* चिसो ; ठण्डा ; शीतल ;
उत्साहशून्य । *n.* सर्दी ; रुघा ।
cold'-ness, *n.* उदासीनता ।
cold'-ly, *adv.* मन न परापर ;
झर्केर ।

cole, *n.* कोबीको साधारण नाउँ ।

colic, *n.* गानो ; शूल ; वायुगोला ।

col-la'-bo-rate, *v. t.* मिलेर काम गर्नु ।

col-la'-bo-ra-tor, *n.* सहयोगी ;
सहकारी ।

col-lapse', *n.* कमजोरी ; ठोकर । *v. i.*
अचानक लड्नु ; थुत्तुक बस्नु ।

col'-lar, *n.* कोटकमीज आदिको
कठालो ; कण्ठा ; हाँसुली । *v. t.*
घाँटी अँध्यारु ।

col-late', *v. t.* मिलान वा तुलना गर्नु ;
जाँच्नु ; क्रमै संग राख्नु । col-la'-
tion, *n.* तुलना ; मिलान ; खाजा ।

col-league (-leeg), *n.* संगी ; साथी ।

collect, *v. t. and i.* बटुल्नु ; जम्मा
पार्नु वा हुनु ; एकत्र गर्नु ; संग्रह
गर्नु । col-lec'-tion, *n.* भजन ;
स्तुति । जम्मा गरेको चीज ;
थुप्राइ ; बटुलाइ ; संग्रह । col-
lec'-tor, *n.* जम्मा गर्ने मानिस ;
तहसीलदार ; हाकिम ; पुस्तक-
संग्रहीता ।

col'-lege (-lej or -lij), *n.* विश्व-
विद्यालय ; विद्यार्थी-समाज ; संघ ;
कलेज । col-leg-i-an, *n.* कलेजमा
पढ्ने छात्र ।

col-lide', *v. i.* धक्का लाग्नु ; ठोकर
लाग्नु । col-lis'-ion (-izh'-un),
n. ठोकर ; धक्का ; विरोध ; वाद-
विवाद ।

col'-lie, col'-ley, *n.* भेडा गोठाला-
हरुको कुकुर ।

col'-li-er, *n.* कोइला-खानिमा काम गर्ने
मानिस ; कोइला बोक्ने जहाज ।

col'-li-e-ry, *n.* कोइला-खानि ।

col'-lo-cate (kol'-ō-kāt), *v. t.* एक ठाउँ
मिलाउनु । col-lo-ca-tion, *n.*

col'-lop, *n.* मासुको टुक्रा वा चोक्रा ।

col-lo'-qu-i-al, *adj.* चल्ति वा बोल
चालको भाषा सम्बन्धी ।
col-lo'-qu-i-al-ism, *n.* बोलचालको
भाषा । col-lo'-qu-i-al-ist, *n.* खूब
बोल्न सक्ने मानिस ; बोल्ने ;
बोलकइ ।

col-lu'-sion (-zhun), *n.* कपट ; छल
गर्नको लागि गुप्त सल्ला ; षड्यन्त्र ।

col'-lon (kō'-), *n.* बोसे आत्रो ; (:)
कोलन चिह्न ।

col'-onel (kur'-nel), *n.* सेनापति ;
कर्नेल ।

col'-o-nise, or col'-o-nize, *v. t. and i.*
आबाद गर्नु ; उपनिवेश स्थापन
गर्नु । col'-o-nist, *n.* नयाँ मुलुक
आबाद गर्ने मानिस । col'-o-ny,
n. नयाँ आबाद भएको मुलुक ;
नयाँ-बस्ती । col'-o-ni-al, *adj.* नयाँ-
बस्तीको वासिन्दा सम्बन्धी ।

col-os'-sal, *adj.* भीषण रूप ; ठूलो
आकार ; विशाल ; डडाँक । col-os-
sus, *n.* भीषण रूप भएको मान्छे ;
विशाल मूर्ति ।

col'-our (kul'-ēr), *n.* वर्ण ; रंग ; रूप ।
v. t. and i. रंगाउनु ; रंगिनु ; रंग
चढाउनु ; लजाउनु । col'-our-a-
ble, *adj.* नकली ; साँच्चै जस्तो
देखिने ; हेर्नमा मनोहर ।

col-por-teur' (kol-pōr-ter'), *n.* किताब
बेचिहिँड्ने मान्छे ।

colt (*kōlt*), *n.* घोडाको बच्चा ; बछेडा ;
बेवकूफ ।

col'ter or coul'ter (*kōl'*), *n.* हलोको
सियो वा फाली ।

col'-umn (-*um*), *n.* गोल खम्बा ; थाम ;
किताबको पृष्ठको एक भाग ; फौजको
पंक्ति ।

co'-ma, *n.* घोर निद्रा ; सम्पूर्ण अज्ञान
अवस्था ।

comb (*kōm*), *n.* कपाल कोर्ने काइँयो ;
भालेको सिउर ; चाका । *v. t. and*
i. कपाल कोर्नु ।

co'-ma toso, *adj.* निद्रातुर ; संज्ञाहीन ;
अचेतन ।

com'bat, *n.* लडाइँ ; झगडा ; द्वन्द्व-
युद्ध ; विरोध । *v. t. and i.* लड्नु ;
सामना गर्नु ; विरोध गर्नु । com'-
batant *n.* लडाका ; थोढा ।

com'bine', *v. t. and i.* जोर्नु ; मिला-
उनु ; जुटाउनु ; मिलेर काम गर्नु ।
combi-na'tion, *n.* भेल, संयोग ;
प्रार्थहरूको सम्मेलन ।

combus'tible, *adj.* जल्ने ; जलने ।
combus'tion (*tyon or -shon*), *n.*
दहन ; ज्वलन ।

come (coming, *com'ing*, come), *v. i.*
आउनु ; उपस्थित हुनु ।

com'e-dy, *n.* संयोगान्त वा हास्य-
नाटक ; स्वांग । co-mo'di-an, *n.*
हास्य-नाटक गर्ने वा लेखक ।

com'o-ly, *adj.* सुन्दर ; आनन्ददायक ।

com'ot, *n.* धूमकेतु ; पुछेतारा ।

com'fit (*kum'*), *n.* एक किसमको
सुकेको मिठाई ।

com'fort (*kum'-furt*), *n.* सान्त्वना ;
सुख ; आराम ; चैन ; धैर्य ; शान्ति ;
v. t. सान्त्वना दिनु ; फुल्याउनु ।
com'for-table, *adj.* आराम-
दायक ; सुखदायक । com'for-ter,
n. आराम दिने वस्तु ; गलबन्धी ।

com'ic, com'ic-al, *adj.* हास्यजनक ;
हँसाउने ; रसिक ; हँसो उठ्ने
लायकको ।

co'mma (*kōm'a*), *n.* (,) कमा
चिह्न ।

com-mand', *v. t. and i.* हुकुम दिनु ;
आज्ञा दिनु ; अह्वाउनु । *n.* हुकुम ;
आज्ञा । com-mand'-ant, *n.* सेना
नायक । com-mand'-er, *n.* नायक ;
सेनापति ; कम्प्याण्डर । com mand'-
er in chief, *n.* कम्प्याण्डर-इन्-चीफ ।
com mand'-ment, *n.* आदेश ;
ईश्वरको आज्ञा ; नैतिक उपदेश ।
com-mand'-ing, *adj.* आदेशकारी ;
प्रभावशाली ; उच्च ।

com-mem'o-rate *v. t.* कसैका स्मरण-
ना उल्लेख गर्नु । com mem o-ra'-
tion, *n.* स्मरणोत्सव ।

com-mence', *v. t. and i.* थाल्नु ;
आरम्भ हुनु ; शुरू गर्नु । com-
mence'-ment, *n.* थालनी ;
आरम्भ ; शुरू ।

com-mend', *v. t.* समर्पण गर्नु ;
प्रशंसा गर्नु । com-men-da'tion,
n. अभिनन्दन ; प्रशंसा ; स्तुति ।

com-me'n-su-rate (*ko-men'-sū-rāt*),
adj. समान ; एकनास ; अनुपात
 मिलेको । com-men'-su-ra-tion, *n.*
 com'ment, *v. i.* टीका-टिप्पणी लेख्नु ;
 निन्दा वा प्रशंसा गर्नु । com'-men-
 ta-ry, *n.* टीका टिप्पणी ; भाष्य ;
 व्याख्यामय लेख ।
 com'merce, *n.* वाणिज्य ; व्यापार ;
 बेपार । com-mor'-cial (*-shal*),
adj. बेपार-सम्बन्धी ।
 com-mi'ng-le (*ko*), *v. t.* एक ठाउँमा
 थुप्रनु ।
 co'm-mi-ssa-ry (*kom'*), *n.* प्रतिनिधि ;
 फौजको खानेकुरा दिने अफिसर ।
 com-mis'-or-ate, *v. t.* दया गर्नु ;
 सहानुभूति प्रकाश गर्नु । com-
 mis-er-a'-tion, *n.* दया ; अनुग्रह ।
 com mis'-sion (*-mish'-an*), *n.* आज्ञा ;
 शिक्षा ; सम्पादन ; परवाना ;
 दलाली । *v. t.* आज्ञा दिनु ; नियुक्त
 गर्नु ; अधिकार दिनु । com mis'-
 sion-er, *n.* विभागीय उच्च कर्म-
 चारी ; कुनै विभागका हाकिम ।
 com mit', *v. t.* कुनै काम गर्नु ; सुम्पनु ;
 राख्नु । com-mit'-tee, *n.* समिति ;
 पञ्चायत ; सभा ।
 com'mode, *n.* स्वास्थ्य मानिसहरूको
 टाउकामा ओढ्ने लुगा ; बुस्टो ;
 कोपरा ।
 com-mo'-di-ous, *adj.* उपयोगी ;
 सुविधाजनक ; प्रशस्त ; यथायोग्य ।
 com-mod'i-ty, *n.* सुविधा ; लाभ-
 दायक वस्तु ।

com'-mon, *adj.* सामान्य ; साधारण ;
 चहुर ; गोचर । com'-mon-er, *n.*
 साधारण मानिस ; इङ्गल्याण्डमा
 हाउस अब् कमन्सको सदस्य ।
 com'-mons, *n. pl.* साधारण
 मानिसहरू ; प्रजाहरूको प्रतिनिधि
 सभा । com'-mon-wealth, *n.*
 साधारण वा जन हित । com'-mon-
 wealth, *n.* प्रजातन्त्र राज्य ; स्वतन्त्र
 जनता ; पंचायती राज्य ।
 com-mo'-tion, *n.* खलबल ; हलचल ;
 मानसिक वा शारीरिक अस्थिरता ।
 com mune', *v. i.* कुरा गर्नु ; बातचीत
 गर्नु ; चिन्ता गर्नु । com mu'-nion,
 (*-nyun*), *n.* कुराकानी ; हिस्सा
 लगाइ ; फुटेट धर्म मान्ने मण्डली ;
 प्रभु भोजको उत्सव । com-mu'-
 ni-cant, *n.* प्रभुभोजमा भाग लिने
 मानिस ; खबर दिने मानिस ।
 com mu'ni ty, *n.* सभाज ; सम्प्रदाय ;
 मण्डली ; सम्मिलित अधिकार ।
 com-mute, *v. t.* परिवर्तन गर्नु ; साटा-
 साट गर्न ; com-mu-ta'-tion, *n.*
 परिवर्तन ।
 n plet' *adj.* फुटै टाउ भएको ;
 खँदिलो ; ठोस । *n.* सन्धि ; मेल ;
 मिलन ; एकमत ।
 com-pan'-ion (*-yun*), *n.* संगी ; साथी ;
 सहचर ।
 com'-pa-ny, *n.* दल ; संगत ; सभा ;
 संघ ; कम्पनी ।
 com-pare', *v. t. and i.* तुलना गर्नु ;
 मिलाएर हेर्नु ; उपमा दिनु ;

दँजाउनु । *com-par'-a-tive, adj.*
तुलना गरिएको । *com-par'-i-son,*
n. तुलना ; मिलान ; उपमा ।
com-part'-ment, n. विभाग ; हिस्सा ;
खण्ड ; कुनै घर वा गाडीको कोठा ।
com'-pass (kum'), n. घुमाउ ; विस्तार ;
सीमा ; परिधि ; दिक्खडी वा
कम्पास । *v. t.* घेर्नु ; प्रयत्न गर्नु ।
n. pl. परकाल ; कर्काटो ।
com-pas'-sion, (-pash'-un), n.
समवेदना ; दया ; सहानुभूति ।
com-pas'-sion-ate, adj. दया गर्ने ;
सहानुभूति गर्ने ; दयालु ।
com-pat'-ible, adj. उपयुक्त ; योग्य ;
माफिक : अनुकूल । *com-pat'-i-*
bil-i-ty, n. योग्यता ।
com-pat'-ri-ot, n. स्वदेशी ।
com'-peer, n. दौतरी ; साथी ।
com-pel', v. t. लाचार हुनु ; कर
लगाउनु ; जोड्नु गर्नु । बलपूर्वक कुनै
काम गर्न लाउनु ।
com-pon'-dium, n. संक्षेप ; संग्रह ;
सार ; सारांश ; छोटकरी । *com-*
pen'-di-ous, adj. संक्षिप्त ; क्षुद्र ।
com'-pen-sate, v. t. and i. पारितोषिक
दिनु ; तौल मिलाउनु ; क्षतिपूर्ति
गर्नु ; बदला दिनु ; अर्मल तिर्नु ।
com-pen-sa'-tion, n. पारितोषिक ;
मिनाहा ; क्षतिपूर्ति ; अर्मल ।
com-peto', v. i. दौँजादौँज गर्नु ;
प्रतियोगी हुनु ; हानाहान गर्नु ।
com-pe-ti'-tion, n. प्रतियोगिता ;
हानाहान ; बराबरी ; होड ।

com-pet-i-tor, n. प्रतियोगी ;
विरोधी ।
com'-pe-tent, adj. योग्य ; लायक ।
समर्थ । *com'-pe-tence, n.* *com'-*
pe-ten-cy, n. योग्यता ; सामर्थ्य ।
com-pile', v. t. संग्रह गर्नु । *com-pi-*
la'-tion, n. संग्रह ; संचय ;
संकलित-पुस्तक । *com'-piler, n.*
संग्रहकर्ता ।
com'-pla-cence, n. आनन्द ; सन्तोष ।
com'-pla-cent, adj.
com-plain', v. i. असन्तुष्टता प्रकट
गर्नु ; दुःख पोखाउनु । *com-*
plain'-ant, n. नालिश गर्ने मान्छे ;
बादी । *com-plain'-er, n.*
दोषग्राही । *com-plaint', n.*
विलाप ; दुःख प्रकाश ; दावा ;
नालिश ; अभियोग ।
com'-ple-ment, n. कुनै कुरालाई पूरा
गर्ने चीज ; पूर्ण संख्या ; सम्पूरक ।
com-plete', v. t. पूरा गर्नु ; सिध्याउनु ।
adj. सम्पूर्ण ; समस्त ; पूरा ;
समाप्त । *com-ple'-tion, n.*
समाप्ति ; सम्पूर्णता ।
com'-plex, adj. मिश्रित ; जटिल ।
n. संग्रह । *com-plex'-i-ty, n.*
जटिलता । *com-plex'-ion, (-plek'-*
shun), n. रंग ; वर्ण ; अनुहार ;
आकृति ; रूप ।
com'-pli-cate, v. t. कठिन पार्नु ; जटिल
पार्नु ; मिसाउनु । *com-pli-ca-*
tion, n. अपठ्यारो हालत ; जटिल ;
मिश्रण ।

com-plic'i-ty (-plis'), *n.*

भाग लिने मानिस ।

com'pli-ment, *n.* अभिवादन ;

नमस्कार ; प्रशंसा वा स्तुति वचन ;

शिष्टाचार । com-pli-men'ta-ry,

adj. अभिनन्दन सूचक ;

प्रशंसात्मक ।

com'plot, *n.* षडयन्त्र । *v. t.* षडयन्त्र

गर्नु ।

com-ply', *v. i.* स्वीकार गर्नु ; सहमत

वा राजी हुनु ; चित्त बुझ्नु ।

com-pli'ant, *adj.* शिष्ट ; नम्र ;

सहमत हुने स्वभावको । com-

pli'ance, *n.* सम्मति ; अनुमति ।

com-po-nent, *adj.* आंशिक ; मौलिक ।

n. अंश ; भाग ; टुक्रा ।

com-port' (kom-), *v. t. and i.*

व्यवहार गराउनु ; सम्मत हुनु ;

उपयुक्त हुनु ।

com-pose', *v. t.* रचना गर्न ; मिलाउनु ;

ग्रन्थ बनाउनु ; धैर्य दिनु । com-

posed', *adj.* शान्त ; धीर । com-

po'ser, *n.* रचयिता । com-po-si'-

tion (-zi'-shun), *n.* रचना ;

प्रबन्ध ; मिश्रण ; सन्धि । com-

po'sure *n.* शान्ति ; धैर्य ।

com-pound', *adj.* मिलाएर बनेको ;

मिलेको ; समुदय । *n.* मिश्रण ;

संयुक्त चीज ; समास युक्त पद ।

v. t. and i. मिलाउनु ; मिसाउनु ;

मिसिएको हुनु । com-pound'er,

n. मिसाउने मानिस ; औषधि

बनाउने मानिस ।

com-pre-hend', *v. t.* धारण गर्नु ;

बुझ्नु ; गाभ्नु । com-pre-hen'-

sion, *n.* बुझ्ने काम वा शक्ति ;

ज्ञान ; बुद्धि । com-pre-hen'-si-

ble, *adj.* बुझ्न सकिने ; गाभ्न

सकिने । com-pre-hen'-sive, *adj.*

गाभ्न सक्ने शक्ति भएको ।

com-press', *v. t.* निचोर्नु ; दबाउनु ;

च्याप्नु ; खोंदुनु । com-pres'-sion,

n. निचोर्ने वा खोंदने काम ।

com-prise', *v. t.* धारण गर्नु ; सामेल

गर्नु ; गाभ्नु ; खाभ्नु ।

com'pro-mise, *v. t. and i.* आफूसमा

मिलेर मुद्दा छिड्नु ; मिल्नु । *n.*

आपस्तमा मिलेर छिनेको मुद्दा ।

comptro'ller, (kon-), *n.*

controller.

com-pul'sion, *n.* बल-प्रयोग ; जबरदस्ती ;

बन्धन । com-pul'so-ry, *adj.*

आवश्यक ; कर लाइएको ; अनिवार्य ।

com-punc'tion (kom-pungk'-shun),

n. अनुताप ; अनुसोचना ; खेद ;

पश्चात्ताप ; संकोच । com-punc'-

ti-ous, *adj.*

com-pute', *v. t.* गणना गर्नु ; अनुमान

गर्नु । com-pu-ta'-tion, *n.* गणना ;

हिसाब ।

com'rade, *n.* जीवन-संगी ; साथी ;

सहवासी ; सहकारी ।

con (kon), *v. t.* मन लाएर अध्ययन

गर्नु ; कण्ठ गर्नु ।

con-cat'e-nate (kon-kat'-ē'-nat), *v. t.*

जोर्नु ; जोल्खाउनु ।

con'-cave, *adj.* खोक्रो ; कुनै गोल वस्तु भित्र पसेको ।

con-ceal', *v. t.* लुकाउनु ; गुप्त राख्नु ।

con-ceal'-ment, *n.* लुकाएको वस्तु ; गुप्त स्थान ।

con-cede', *v. t.* सौँचो ठाडु ; मञ्जूर गर्नु ; स्वीकार गर्नु ; मान्नु ।

con-ceit' (-seet'), *n.* आत्म-गौरव ; मधुर कल्पना ; व्यर्थको अहंकार ।

con-ceit'-ed, *adj.* टिम्पुरिएको ; अहंकारी ; घमण्डी ।

con-cieve' (-seev'), *v. t. and i.* विचार गर्नु ; बुझ्नु ; कल्पना गर्नु ; गर्भ धारण गर्नु । con-cep'-tion, *n.* कल्पना ; विचार ; गर्भधारण । con-cei'-va-ble, *adj.* विचारनीय ; कल्पना योग्य ।

con'-cen-trate (-sen'), *v. t. and i.* चित्तलाई एकाग्र गर्नु ; ध्यान मग्न हुनु । con'-cen-tra-tion, *n.* एकाग्रता । con'-cen-tric, *adj.* समकेन्द्रिक ।

con'-cept, *n.* विचार ; कल्पित विषय । con-cep'-tion, *n.* अनुमान ; विचार ; कल्पना ; गर्भधारण ।

con-cern' (-sɛrn'), *v. t.* सम्बन्ध राख्नु ; लिप्त हुनु ; यत्न गर्नु । *n.* प्रयोजन ; भावना । con-cern'-ing, *prep.* सम्बन्धीय ; विषयमा ; बाबत ; निम्ति ।

con'-cert, *n.* एकता ; मेल ; संगीत-जलसा । *v. t.* एक साथ गाउनु ; विचार गर्नु ; बन्दोवस्त गर्नु ; मिलेर उपाय गर्नु ।

con-ces'-sion, *n.* त्याग ; अर्पित वस्तु ; दान ; स्वीकृति ।

conch (conk), *n.* शंख ; कौडी ।

con-cil'-iate (-sil-), *v. t.* शान्त गर्नु ; राजी गर्नु ; प्रसन्न पार्नु । con-cil-i-a'-tion, *n.* मिलन ; मेल-मिलाप ।

con-cise' (-sɪs'), *adj.* संक्षिप्त ; लघु ; अल्प । con-sise'-ly, *adv.* संक्षेपमा ; छोटकरीमा ।

con'clave, *n.* गुप्त-सभा ; गुप्त गृह ।

con-clude', *v. t. and i.* समाप्त गर्नु वा हुनु ; खतम गर्नु ; बन्द गर्नु ; पूरा गर्नु । con-clu'-sion, *n.* समाप्ति ; अन्तिम परिणाम ; शेष । con-clu'-sive, *adj.* शेष भएको ; निर्णय गर्ने ।

con-coct', *v. t.* मिसाएर बनाउनु ; षड्यन्त्र रच्नु ; जुक्ति सोच्नु । con-coc'-tion, *n.* मिश्रण ; पाचन शक्ति ; षड्यन्त्र ।

con-co'-mi-tant, *adj.* संयुक्त ; एकै चोटि । *n.* सहायक ; साथी ।

con'-cord, *n.* मिलन ; मिलाप ; मेल ; एकता ; शान्ति । con-cor'-dant, *adj.* मिल्ने ; मिलित ; एक मेलको । con-cor'-dance, *n.* मिलान ।

con'-course, *n.* मेला ; जनता ; सभा ; मण्डली ।

con'-crete, *adj.* जम्मा ; एक थुप्रो ; सौँच्चिको । *n.* मिश्रित वस्तु ; कंक्रीट (अर्थात् रोडा, बालुवा, बेलायती मिसाएको वस्तु) ; वज्र ।

con'-cu-bine (*kong' ku-b.n*), *n.*
वैश्या ; उपपत्नी । con-cu-bi-nal
adj.

con-cur', *v. i.* एकपक्ष हुनु ।
con-cur'rence, *n.* मिलन ; योग ;
सम्प्राप्त स्वकार । con-cur'rent,
adj. संयुक्त ; मिलेको ; साथ साथै
जाने ; (*geom.*) एक बिन्दुगामी ।

con-cus'-sion (*kush'-un*), *n.* धक्का ;
ठक्कर ; आघात ।

con-demn' (-dem'), *v. t.* निन्दा गर्नु ;
दोष लाउनु ; शास्ति दिनु ; रही
गर्नु । con-dem-na'-tion, *n.* दण्ड ;
सजायको हुकुम ; निन्दा ।

con-dense', *v. t. and i.* जमाउनु ;
जम्नु ; खँदुवा पार्नु वा हुनु ।
con-den-sa'-tion, *n.* जमाउने काम
वा जमाएको वस्तु ।

con-de-scent' (-send'), *v. i.* कुनै
काम गर्दा घोरिनु ; हीनता स्वीकार
गर्नु ; नम्र हुनु । con-de-sen'-sion,
n. विनय ; नम्रता ; दर्प त्याग ।

con-dign' (-d.n'), *adj.* उपयुक्त ;
उचित ।

con'-di-ment, *n.* मसला ; चटनी ।

con-di'-tion, *n.* अवस्था ; दशा ;
हालत । con-di'-tional, *adj.*
नियमबद्ध ; शर्त वा आधारमा
रहने ।

con-dole', *v. i.* अर्काको दुःखमा दुःख
देखाउनु ; सहानुभूति प्रकट गर्नु ।
con-do'-lence, *n.* सहानुभूति ;
परिवेदना ।

con-done', *v. t.* क्षमा गर्नु ; प्रायश्चित्त
गर्नु ; छोडिदिनु ; ध्यान न दिनु ।
con-do-na'-tion, *n.* क्षमा ।

con'-dor, *n.* एक किसिमको गिद्ध ।

con-duce', *v. t.* उपकार गर्नु ; सहाय
गर्नु । con-du'-ci-ve, *adj.* सहायक ;
हित गर्ने ; उपकारी ।

con-duct', *v. t. and i.* परिचालन
गर्नु ; बाटा देखाउनु । *n.* परिचालन ;
व्यवहार ; आचरण । con-duc'-
tor, *n.* नेता ; अध्यक्ष ; परिचालक ;
अगुवा ।

con'-duit (-dit), *n.* जल-प्रणाली ;
कुलो ; पानी बग्ने नाला ।

cone, *n.* वृत्ताकार वस्तु ; देवदार आदि
वृक्षका गेडा ; शंकु ; सूची ।

con-fec'-tion, *n.* मिठाई ; मुम्बा ।
con-fec'-tion-er, *n.* मिठाई बनाउने
वा बेच्ने मानिस ; हलवाइ । con-
fec'-tion-er-y, *n.* मिठाई, रोटी
आदि ।

con-fed'-erate, *adj.* सम्मिलित ; सन्धि
सूत्रमा बद्ध भएको । *n.* सहायक ;
मित्र ; साथी ; दुष्कर्मको साथी ।
con-fed'-er-a'-tion, *n.* संघ ;
सन्धिबद्ध व्यक्ति वा जाति । con-
fed'-er-a-cy, *n.* सन्धि ; संगठन ;
मेल ; पड्यन्त्र ; मिलेका मानिस वा
राज्यको संगठन ।

con-fer', *v. t. and i.* अर्पण गर्नु ;
प्रदान गर्नु ; कुराकानी गर्नु । con-
fer'-ence, *n.* परामर्श वा परामर्श
सभा ; सल्लाह ।

- con-fess', *v. t. and i.* दोष आदि स्वीकार गर्नु । con-fes'-sion (*fesh-un*), *n.* दोष-स्वीकार ।
- con-fi-da'nt, *n.* विश्वास-पात्र ।
- con-fide', *v. t. and i.* विश्वास गर्नु । con-fi-dence *n.* विश्वास ; निभर वा भरोसा ; पत्यार । con-fi-den-tial (*-shal*), *adj.* विश्वासी ; गुप्ती ; निजको ।
- con-fi-gu-ra'tion (*kon-fig-u-ra'-shūn*), *n.* बाहिरी आकार ; बनौट ।
- con-fine', *v. t. and i.* कैद गर्नु ; बाँध्नु ; सीमा बढ्नु । *n.* usually in *pl.* सीमा । con-fine'-ment, *n.* थुनिएको अवस्था ; कैद ।
- con-firm', *v. t.* दृढ गर्नु ; ठहर्‍याउनु ; अनुमोदन गर्नु ; निधो गर्नु । con-fir-ma'-tion, *n.* दृढ गर्ने काम ; समर्थन ; प्रमाण ।
- con'-fis-cate, *v. t.* राज्यमा जफत गर्नु ; सरकार लाग्नु ; खोस्नु ; सर्वस्व गर्नु । con-fis-ca'-tion, *n.* जफत गर्ने काम ; सर्वस्व गर्न काम ।
- con-fla'-grate, *v. t. and i.* आगो लाउनु वा लाग्नु । con-fla-gra'-tion, *n.* आगलागी ; महायुद्ध आदिको आरम्भ ।
- con'-flict, *n.* लडाइँ ; झगडा ; जुधाइ ; विरोध । *v. i.* बाझ्नु ; लड्नु ; जुझ्नु ; जाइलाग्नु ; विरोध गर्नु । con-flict'-ing, *adj.* परस्पर विरोधी ; विरुद्ध ; विपरीत ।
- con'-flu-enco, *n.* नदीको संगम ; दोभान ।
- con-form', *v. t. and i.* एक समान बनाउनु ; भनेबमोजिम गर्नु ; माझ्नु । con-for-ma'tion, *n.* आकृति ; कुनै चीज बन्ने तरीका । con-form'-i-ty, *n.* सदृश्यता ; समानता ।
- con-found', *v. t.* खज्याड मज्याड पार्नु ; मिसाउनु ; हडबडाउनु ; लज्जित गराउनु । con-found'-ed, *adj.* हडबडाएको ; आत्तिएको ।
- con-front', *v. t.* सामना गर्नु ; बराबरी ; गर्नु ; बाधा गर्नु ; दाँज्नु ।
- con-fuse', *v. t.* भूल निकाल्नु ; पछार्नु ; झूठो साबित गर्नु ; सिध्याउनु ।
- con-fute' (*kon-fūt'*), *v. t.* अनजबाब ; पार्नु ; खण्डन गर्नु ; झूठो साबित गर्नु ।
- con-geal' (*-jēl'*), *v. t. and i.* जम्नु ; चिसो पारेर ढिका पार्नु ।
- con-ge'-nial, *adj.* उपयुक्त ; मन मिल्दो ; अनुकूल ; एक मेलको ।
- con-gen'-i-tal (*.kon-jen'-i-tal*), *adj.* जन्म देखिको ; पैतृक ।
- con-ges'-tion, *n.* रक्त सञ्चय ; शरीरको कुनै भागमा रगतको जमावट ; पूर्णता ; बढ्ता भीड ।
- con-glom'-erate (*kon-*), *v. t.* थुप्याउनु ; एक ठाउँ पार्नु । *adj.* थुप्याएको । con-glom-e-ra'tion, *n.*
- con-grat'-u-late, *v. t.* जय मनाउनु ; धन्यवाद दिनु ; बधाइ दिनु ।

- con'-gre-gate, *v. t. and i.* एकत्रित गर्नु ; बटुल्नु ; जम्मा हुनु । con'-gre-ga'-tion, *n.* संग्रह ; सभा ; समाज ; भीड ; धार्मिक सभा ।
- con'-gress, *n.* प्रतिनिधि सभा ; महा-सभा ; कांग्रेस ।
- con'-gru-ent, *adj.* मिल्दो ; अनुरूप ; उपयुक्त । con'-grui-ty, *n.* योग्यता ; अनुरूपता ; मेल ।
- con'-gru-ous (*kon'-groo-us*), *adj.* उपयोगी ; उपयुक्त ; मिल्ने योग्य ; उचित ।
- con'-i-cal, *adj.* शंकु वा सूचीको आकार । con'-ic, *adj.* शंकुका आकारको । *n. pl.* वक्र रेखागणित ।
- con'-i-fer, *n.* देवदार जातिका रुख-हरू । con'-i-fe-rous, *adj.* देवदार जातिका रुख सम्बन्धी ।
- con'-jec-ture, *n.* संयोग ; संकट ; अन्दाज ; अडकल ; अनुमान । *v. t. and i.* अनुमान गर्नु ; अन्दाज गर्नु ; संकटमा पर्नु ।
- con-join', *v. t. and i.* मिलाउनु ; मिल्नु ; संयोग गर्नु ; एकत्रित हुनु । con-joint', *adj.* संयुक्त ; मिलित ।
- con'-ju-gal (*kon'-*), *adj.* दाम्पत्य ; वैवाहिक ; विवाह सम्बन्धी ।
- con'-ju-gate, *v. t. and i.* धातुको रूप चलाउनु । *adj.* एक साथ जोडिएको ; संयुक्त । con-juga'-tion, *n.* धातुरूप ।
- con-junc'-tion, *n.* संयोग ; मिलन ; सम्बन्ध ; अव्यय शब्द ।
- con'-jure (*kun-jër*), *v. t. and i.* धर्मपूर्वक वा उत्सुकता सँग निवेदन गर्नु ।
- con'-nate, *adj.* स्वजातीय ।
- con-nect', *v. t. and i.* संयुक्त गर्नु ; गाँस्नु ; जोड्नु । con-nect'-ion or con-nex'-ion, *n.* सम्बन्ध ; जोड्ने काम ।
- con-nive', *v. i.* उपेक्षा गर्नु ; आँखा चिम्ल्नु ; निच मार्नु ; वास्ता न गर्नु । con-ni'-vance, *n.* उपेक्षा ; निच मार्ने काम ।
- con-note', *v. t.* अर्थ सूचित गर्नु ; भाव वा मतलब बताउनु ।
- con'-quer (*kon-g'-ker*), *v. t. and i.* जित्नु ; परास्त गर्नु ; वशमा ल्याउनु । con'-quer-or, *n.* विजयी ।
- con'-quest, *n.* विजय ; शारीरिक वा नैतिक बल द्वारा पाएको वस्तु ।
- con'-science (-*shens*), *n.* विवेक ; ज्ञान ।
- con-sci-ent'-tious (-*shi-en'-shus*), *adj.* विवेकी ; कर्तव्य परायण ।
- con'-scious (-*shus*), *adj.* ज्ञानी ; जाब्ने ; सचेत । con'-scious-ness, *n.* सचेत अवस्था ।
- con-scribe', *v. t.* अनिवार्य रूपले सेना आदिमा भर्ना गर्नु ।
- con'-script, *n.* बल पूर्वक नियुक्त गरिएको सैनिक वा नाविक । *adj.* बल पूर्वक भर्ती गरिएको । con-scription, *n.*

con'-se-crate, *v. t.* पवित्र कार्य गर्न ;
चढ़ाउनु ; अर्पण गर्नु ; प्रतिष्ठा गर्नु ;
con-se-cra'-tion, *n.* उतसर्ग ;
प्रतिष्ठा ।

con-sec'-u-tive, *adj.* पछि लाग्ने ; एक
देखि अर्को कुनै चीज ; लगातार ;
क्रमागत ।

con-sen'-sus, *n.* अनुकूलता ; ऐक्य ।

con-sent', *v. i.* राजी हुनु ; सम्मत
हुनु ; स्वीकार गर्नु ; मञ्जूर गर्नु ।
n. सम्मति ; अनुमोदन ; स्वीकृति ;
अनुमति ।

con'-se-quence, *n.* परिणाम ; फल ।

con'-se-quent, *adj.* एक पछि अर्को
हुने घटना ; अनुगामी । con'-se-
quen-tial (-shal), *adj.* सिद्धान्त
वा परिणाम स्वरूप ।

con-serve', *v. t.* रक्षा गर्नु ; बचाउनु ।
n. मिठाई ; मुरब्बा । con-ser'-va-
tivo, *adj.* रक्षा गर्ने ; परिवर्तन-
विरोधी ; पुरानो नै मन पराउने ।

con-sid'-er, *v. t. and i.* विचार गर्नु ;
चिन्ता गर्नु ; ध्यान गर्नु । con-
sid'-er-able, *adj.* विशेष ; यथेष्ट ;
मुल्यवान् ; प्रयोजनीय । con-sid-
er-a'-tion, *n.* विचार ; चिन्ता ;
ध्यान ; प्रयोजनीयता । con-sid'-
er-ate, *adj.* विचारशील ; क्षमा-
शील । con-sid'-er-ing, *prep.*
विचार गर्दा ।

con-sign' (-sin'), *v. t.* दिनु ; सुम्पनु ;
अर्कालाई पठाउनु । con-sign'-
ment, *n.* चलान-पत्र ; दान-पत्र ;

समर्पण ; पठाएको माल । con-
sign-ee', *n.* पठाएको माल पाउने
व्यक्ति । con-sign'-or, *n.* माल
पठाउने व्यक्ति ।

con-sist', *v. i.* हुनु ; रहनु ; अटाउनु ।
con-sis'-tence, con-sis'-ten-cy,
n. घनत्वको मात्रा : साहोपन ;
खँदिलोपन । con-sis'-tent, *adj.*
दृढ़ ; उपयुक्त ; मिल्ने ; एक समान ;
con-sole, *v. t.* धैर्य दिनु ; सान्त्वना
दिनु । con-so'-la-tion सान्त्वना,
धैर्य । con-so'-la-to-ry, *adj.*
सान्त्वना जनक ।

con-sol'-i-date, *v. t. and i.* दृढ़ पार्न
वा हुनु ; बलियो पार्नु ; खँदिलो
पार्नु वा हुनु ।

con'-son-ant, *adj.* सुसंगत ; उपयुक्त ;
योग्य ; अनुरूप । *n.* व्यञ्जन वर्ण ।

con-sort', *v. t. and i.* बिहे गर्नु ;
संगी बनाउनु ; मिल्नु । *n.* साथी ;
संगी ; पति वा पत्नी ।

con-spic'-u-ous, *adj.* स्पष्ट ; प्रत्यक्ष ;
दृष्टिलाई खिच्ने ।

con-spire', *v. t. and i.* न रात्रो काम
गर्ने मति हुनु वा गर्नु ; षड्यन्त्र
रच्नु । con-spir'-a-cy, *n.* षड्यन्त्र ;
कुमन्त्रणा । con-spir'-a-tor, *n.*
षड्यन्त्रकारी ; राजद्रोही ; विश्वास-
घातक ।

con'-sta-ble (kun-), *n.* चौकيدार ;
शान्ति-रक्षक , सिपाही ।

con'-stant, *adj.* नित्य ; लगातार ;
अचल ; स्थिर ; दृढ़ । con'-stan-

- cy, *n.* स्थिरता ; दृढता ; अटलता ।
 con'stant-ly, *adv.* सधैं ; सदा ;
 सर्वदा ; नित्य ।
 con-stel-late', *v. t. and i.* भेला गर्नु
 वा हुनु । con-stel-la'tion, *n.*
 राशि ; नक्षत्रगण ; तारागण ।
 con-ster-na'tion, शंका ; आश्चर्य ;
 डर ; त्रास ; अत्तालिएको अवस्था ;
 अत्यास ।
 con'sti-pate (*kon'*), *v. t.* थुस्नु ;
 अडकाउनु ; रोक्नु ; कोष्ठबद्ध गर्नु ।
 con-sti-pa'tion, *n.* कोष्ठबद्धता ;
 कब्जियत ।
 con-stit'u-en-cy, *n.* प्रतिनिधि सदस्य
 रोज्ने मतदाताको मण्डली । con-
 stit'u-ent, *adj.* सँगै बनाउने ;
 नियुक्त गर्ने ; प्रयोजनीय ;
 वास्तविक ; मौलिक । *n.* प्रतिनिधि
 बनाउनुको लागि मत दिने मानिस ;
 मूल ; सार ; तत्व ।
 con'sti-tute, *v. t.* बनाउनु ; रचना गर्नु ;
 प्रतिनिधि राख्नु ; नियुक्त गर्नु ।
 con-sti-tu'tion, *n.* शरीर वा मनको
 स्वाभाविक अवस्था ; राज्य व्यवस्था-
 पित गर्ने तरिका ; संस्थापन ; शासक
 व्यवस्था ; स्वभाव ; प्रकृति । con-
 sti-tu'tion-al, *adj.* शारीरिक वा
 मानसिक प्रकृति ; शरीर सम्बन्धी ;
 शासन-प्रणाली सम्बन्धी ; व्यवस्था
 सम्बन्धी ; प्राकृतिक ; स्वाभाविक ।
 con-sti-tu'tion-al-ism, *n.* नियम-
 तन्त्रवाद ; प्रतिष्ठित शासन व्यवस्था-
 लाई मान्ने काम ।
 con-strain', *v. t.* दमन गर्नु ; कर
 लाउनु ; बलजफ्ती रोक्नु ; कैद
 गर्नु । con-straint', *n.* कर लाएको
 अवस्था ; जबर्दस्ती ; थुनाइ ।
 con-strict', *v. t.* खुँच्याउनु ; निचोर्नु ।
 con-struct', *v. t.* बनाउनु ; निर्माण
 गर्नु ; खडा गर्नु ; रच्नु । con-struc'-
 tion, *n.* निर्माण ; बनावट ; ढाँचा ;
 ज्यामितिको चित्र-प्रणाली ।
 con-strue', *v. t. and i.* अर्थ बताउनु ;
 शब्दहरू क्रमले राख्नु ; अनुवाद
 गर्नु ; उल्था गर्नु ।
 con'sul, *n.* रोम नगरको प्रजातन्त्र
 शासनमा प्रधान दुइ मेजिस्ट्रेट मध्ये
 एक जना ; वैदेशिक प्रतिनिधि ।
 con-sult', *v. t. and i.* मतो गर्नु ;
 सल्लाह लिनु ; राय लिनु । con-sul-
 ta'tion, *n.* सल्लाह ; मतो ; सम्मति ।
 n-sume', *v. t. and i.* काममा
 ल्याउनु ; नाश गर्नु ; खर्च गर्नु ;
 खेर जानु ; क्षय हुनु । con-sump'-
 tion, *n.* क्षय ; विनाश ; सुकेनाशको
 रोग ; क्षय रोग ।
 con-sum'mate, *adj.* [सम्पूर्ण] ; शेष ;
 उत्कृष्ट । *v. t.* सम्पूर्ण गर्नु ; शेष
 गर्नु ; सिध्याउनु । con-sum-ma'-
 tion, *n.* पूरा गराइ ; सम्पूर्णता ;
 अन्त ; समाप्ति ।
 con'-tact, *n.* स्पर्श ; संसर्ग ; छोएको
 जस्तो भान ।
 con-ta'-gion (*-jun*), *n.* सर्ने रोग ।
 con-ta'-gious (*-jus*), *adj.* जीवन-
 नाशक ; विषाक्त ।

con-tain', *v. t.* सामेल गर्नु ; धारणा गर्नु ; राख्नु ; गारुनु ; स्थाप्नु ।
 con-tam'i-nate, *v. t.* बिगार्नु ; बोर्नु ; अशुद्ध पार्नु ; दूषित पार्नु ; अष्ट गर्नु ; कलङ्कित पार्नु । con-tam-i-na'tion, *n.* दूषित ; कलङ्क ।
 con-temn' (-tem'), *v. t.* घृणा गर्नु ; तुच्छ माख्नु ।
 con'tem-plate, *v. t. and i.* ध्यान गर्नु ; चिन्ता गर्नु ; एक टक लगाइ हेर्नु ; सोच्नु ; विचार गर्नु । con-tem-pla'tion, *n.* चिन्ता ; अनुशीलन ; विचार ।
 con-tem'po-ra-ry, *adj.* समसामयिक ; समकालीन ; एकै समयको । *n.* एकै समयको मानिस ; समकालिक व्यक्ति ।
 con-tempt' (-temt), *n.* घृणा ; अपमान ; हेला । con-temp'ti-ble, *adj.* अवहेलना योग्य ; घृणित ; तुच्छ ; नीच ।
 con-tend', *v. t. and i.* वाद-विवाद गर्नु ; तर्क-वितर्क गर्नु ; प्रतियोगिता हुनु । con-ten't-ion, *n.* विवाद ; तर्क ; युक्ति ; प्रतियोगिता । con-ten'tious, *adj.* कलहप्रिय ; झगडिया ; बहसुवा ।
 con-tent', *adj.* सन्तुष्ट । *n. pl.* विषय-सूची । con-tent'-ment, *n.* तृप्ति ; सन्तोष ; शान्तिपूर्ण ; आनन्द ।
 con'-test, झगडा ; वाद-विवाद ; प्रतियोगिता । *v. t. and i.* वाद-विवाद गर्नु ; बहस गर्नु ; छलफल हुनु ।

con'text, *n.* वाक्य-प्रसंग ; कुनै वाक्यको पूरै अर्थ निकाल्न सकिने भाग ; विषय ; सम्बन्ध ।
 con-tig'-u-ous, *adj.* संयुक्त ; नजिकको ; जोडिएको ; छोइएको ; निकटवर्ती ।
 con-tig-u'-ity, *n.* संसर्ग ; स्पर्श ; संनिकटता ।
 con'ti-nent, *n.* महादेश ; महाद्वीप ।
 con-ti-nent'-al, *adj.* महादेश सम्बन्धी ।
 con-tin'-gent (-jent), *adj.* आकस्मिक ; अनिश्चित ; दैववश । *n.* अनिश्चित घटना ; एकदल सेना । con-tin'-gen-cy, *n.* सम्भावना ; दैवी घटना ; संयोग ।
 con-tin'-ue, *v. t. and i.* दृढ़ रहनु ; गदैँ रहनु ; रहिरहनु ; स्थायी हुनु ।
 con-tin'-u-al, *adj.* निरन्तर ; नित्य ; अटूट ; लगातार । con-tin'-u-ance, *n.* धेरै दिन सम्म रहने काम ; टिकाइ ; स्थिरता ; नित्यता । con-tin'-u-al-ly, *adv.* नित्य ; सधैं ; लगातार ।
 con-tort', *v. t.* बटार्नु ; मडार्नु । con-tort'-tion, *n.* बटारिने वा मडारिने काम ; ऐठन ।
 con-tour' (-toor'), *n.* कुनै मानचित्रको बाहिरी रेखा ; ढाँचा ; रूपरेखा ; आकार ; परिधि ।
 con'-tra-band (kon'-), *adj.* निषिद्ध ; नियम विरुद्ध ; वञ्चित । *n.* वञ्चित व्यापार वा माक ।

con'tract, *n.* प्रतिज्ञा पत्र ; व्यवहार ;
 तोकिएको दरमा माल दिने वा काम
 गर्नका नितिको ठेक्का ; ठीका । *v. t.*
 and *i.* खुम्चनु ; सानो पार्नु ; ग्रहण
 गर्नु ; संक्षिप्त गर्नु ; ठीका लिनु ।
 con-trac'tion, *n.* संक्षेप ; संकोच ;
 खुम्च्याइ । con-trac'tor, *n.*
 ठेकादार ।

con-tra-dict', *v. t.* वाद-विवाद गर्नु ;
 कुरा काट्नु ; अस्वीकार गर्नु ; इन्कार
 गर्नु ; विरोध गर्नु । con-tra-dic'-
 tion, *n.* इन्कार ; विरोध ; विरुद्ध-
 वचन । con-tra-dic'tory, *adj.*
 विरुद्ध ; विपरीत ; उल्टा ।

con'tra-ry, *adj.* विपरीत ; विरुद्ध ;
 उल्टा ; अमिल्दोपन ।

con'trast, *n.* अमिल्दो ; भेद ;
 विभिन्नता ; विरोध ; असादृश्य ।
v. t. and i. अमिल्दो पार्नु ; भेद
 छुट्याउनु ।

con-trib'ute, *v. t. and i.* चन्दा दिनु ;
 दान दिनु ; दिनु ; सघाउनु । con-
 tri-bu'tion, *n.* चन्दा ; दान ;
 मदत ; अंश । con-tri-bu'tor, *n.*
 चन्दा दिने मानिस ; लेखक ।

con'trite, *adj.* पापको ख्यालले
 उत्साहहीन भएको ; पूर्ण पश्चात्तापी ;
 दुःखित । con-tri'tion, *n.* ताप ;
 पीर ; पछितो ; पश्चात्ताप ।

con-trive', *v. t.* रचना गर्नु ; उपाय
 सोच्नु ; कल्पना गर्नु ; आविष्कार
 गर्न । con-triv'ance, *n.* उपाय ;
 कल्पना ; रचना ; आविष्कार ।

con-trol', *v. t.* दमन गर्नु ; शासन गर्नु ;
 वशमा ल्याउनु । *n.* शासन ; वश ;
 अधीन ; अख्तियार ; संयम ;
 निग्रह ।

con'tro-ver-sy, *n.* विवाद ; वितर्क ;
 विरोध । con-tro-ver'sial (-shal),
adj. विवाद वा वितर्क सम्बन्धी ।
 con'tro-vert, *v. t.* वाद-विवाद
 गर्नु ; con-tro-ver-ti'-ble, *adj.*
 प्रतिवाद योग्य ।

con'tu-ma-cy, *n.* घृष्टता ; हठ ;
 दुराग्रह ; वशमा हुन न खोज्ने
 मानिस वा जन्तु । con'tu-me-ly,
n. अशिष्टाचार ; निन्दापूर्ण ; ढीठाइ ;
 निन्दा ; तिरस्कार ।

con-tuse', *v. t.* चोट लाग्नु ; छाछा
 खोस्नु । con-tu'sion (-zhun), *n.*
 चोट ; खोस्नाइ ।

co-nun'-drum, *n.* कठीन समस्या ;
 ज्ञाने कथा ।

con-vec'tion (kon-vek'-shun), *n.*
 संचालन ।

con-va-les'-cence, *n.* बिमार भएर
 फेरि जाति भएको मान्छे । con-
 va-les'-cent, *adj.* बिमारीबाट
 तड्ग्रिएको ।

con-vene', *v. t. and i.* जम्मा हुनु ;
 एकत्रित हुनु ; बटुल्नु ।

con-ven'-i-ence, *n.* सुविधा ;
 अवकाश ; योग्यता ; आराम ।
 con-ve'-ni-ent, *adj.* सुविधा-
 जनक ; उचित ; योग्य ।

con-ven'tion, *n.* सभा ; मिलाप-पत्र ।

con-ven'-tion-al, *adj.* लौकिक ;
व्यावहारिक ।

con'-vent, *n.* धार्मिक स्त्रीहरू बस्ने
घर ; मठ ; आश्रम ।

con-von'-ti-cle, *n.* गुप्त-समाज ;
उपासना-समिति ।

con-vergo', *v. t. and i.* एकै पट्टि
ढल्किनु ; कुनै बिन्दुमा भेट्न खोज्नु ।

con-ver'-gent, *adj.* एकै पट्टि
ढल्किएको ।

con-verse', *v. i.* बात गर्नु ; बोल्नु ;
कुरा गर्नु । con-ver-sa'-tion, *n.*
कुराकानी ; सम्बाद ; बातचीत ।
con'-ver-sant, *adj.* परिचित ;
निपुण ; अभिज्ञ ।

con'-verse, *n.* कुरा ; आलाप ; विपरीत
प्रतिज्ञा । *adj.* विपरीत ; विरुद्ध ।

con-vert', *v. t.* अर्काको धर्म लिनु ;
स्वरूप बदल्नु । con-ver'-sion, *n.*
आम्नी धर्म छोडी पराइको धर्म लिने
काम ; रूपान्तर ; परिवर्तन ; उलट-
पलट । con'-vert, *n.* अर्काको
धर्म लिने मान्छे ; परधर्म अवलम्बी ।

con'-vex, *adj.* अर्धचन्द्राकार ; गोल
पदार्थको बाहिरी भाग जस्तो ।
con-vox'-ity, *n.*

con-vey' (-vā'), *v. t.* लैजानु ;
पुर्‍याउनु ; समर्पण गर्नु ; बोक्नु ।

con-vey'-ance, *n.* बोक्ने वा
सवारी गाडी ; लैजाने काम ;
समर्पण पत्र ।

con-vict', *v. t.* अपराधी प्रमाण गर्नु ;
दोषी छहर्‍याउनु । *n.* दोषी ;

अपराधी ; कैदी । con-vic'-tion,
n. दोष प्रमाण ; दृढ़ विश्वास ।

con-vince', *v. t.* प्रमाण द्वारा विश्वास
गराउनु ; राम्रो सँग मनाउनु ;

संदेह हटाउनु । con-vin'-ci-ble,
adj. विश्वास गराउन सकिने ।

con-vin'-cing, *adj.* निश्चयात्मक ;
विश्वासजनक ।

con-viv'-ial, *adj.* आमोदजनक ;
उत्सवमय ; प्रफुल्ल ; सामाजिक ।

con-voke', *v. t.* एकत्र गर्नु ; सभामा
बोलाउनु । con-vo-ca'-tion, *n.*
एकत्र गर्ने काम ; सभा ; विश्व-
विद्यालयको व्यवस्थापिका सभा ।

con-vol'-vu-lus, *n.* एक किसिमको
लहरे झार ।

con-volve', *v. t. and i.* एक ठाउँमा
बटुल्नु वा बढाउनु ।

con-voy', *v. t.* कुनै चीजलाई सुरक्षित
गरिलेजानु ; सहगमन गर्नु ; साथमा
बसेर रक्षा गर्नु । *n.* रक्षाको लागि
सँगै जाने फौज वा मानिस ।

con-vulse', *v. t.* कास्नु ; अड्कनु ;
हाँसोले पेट फुटुन्ज्याल हुनु । con-

vul'-sion, *n.* मांश पेशीको इच्छा
बिना खुम्च्याइ ; बौँदाइ ; गोलमाल ।

con-vul'-sive, *adj.* बौँदाउने ;
ऐँठन गराउने ।

coo, *n.* परेवा वा दुकुरको कराइ । *v. t.*
and *i.* कुल्नु ।

cook, *n.* मान्से । *v. t. and i.* खाने
कुरो पकाउनु वा पाक्नु । cook'-er-y,
n. पाक-प्रणाली ; पकाउने विधि ।

cool, *adj.* चिसो ; ठण्डा ; शीतल ; उदासीन । *n.* ठण्डा समय ; शीतलता । *v. t. and i.* चिसो पार्ने ; सेलाउनु ; ठण्डा वा शान्त गर्नु ।

coolie, cooly, *n.* कुली ; ज्याला लिएर काम गर्ने मान्छे ।

coom, *n.* धाँसो ; कोइलाको धुलो ।

coop, *n.* पिअरा ; कुखुरा पाल्ने खोर ; पीपा । *v. t.* पिअरामा थुनु ; खोरमा हुल्नु । coop'-er, *n.* पिअरा तथा खोर बनाउने मान्छे ।

co-op'-er-ate, *v. i.* सहायता गर्नु ; मिलेर काम गर्नु । co-op'-er-a'-tion, *n.* सहयोगिता ; समिति । co-op'-er-a'-tive, *adj.* सहकारी ।

co-opt', *v. t.* भोट दिएर आफूसित मिलाउनु ।

co-or'-di-nate, *adj.* बराबर दर्जाको ; समतुल्य । *n.* बराबर दर्जाको मानिस वा वस्तु । *v. t.* बराबर पार्नु ।

coot, *n.* हाँसको किसिमको चरा विशेष ।

co-part'-ner, *n.* साझेदार ; अंश पाउने मान्छे ; हिस्सेदार ।

cope, *v. t. and i.* टोपी वा मजेत्रो ओड्नु ; बराबर लड्नु । *n.* पाद्रीको लुगा ; छानु ; गुम्बज ।

co'-ping, *n.* पर्खालको कौशी वा छत ।

co'-pi-ous, *adj.* प्रचुर ; परिपूर्ण ; विपुल ।

cop'-per, *n.* तामा (धातु विशेष) ; ताम्रमुद्रा । *v. t.* तामाले मोड्नु ।

cop'-per-smith, *n.* ताम्रकार ; तमौटे ।

cop'-pice or copse, *n.* झाडी ; साना साना रुख भएको जंगल ।

cop'-y, *n.* अनुकरण ; प्रतिलिपि ; हस्त-लिपि ; मूल ग्रन्थ ; आदर्श । *v. t. and i.* अनुकरण गर्नु ; सार्नु ; नकल गर्नु । cop'-y-right, *n.* ग्रन्थकर्ताको अधिकार भएको पुस्तक ।

co-quet' (-ket') (co-quet'-ted, co-quet'-ting), *v. i.* भेष बदलेर वा कुनै जुक्ति गरेर अर्काको चित्तकर्षण गर्नु । co-quette' (-ket'), *n. fcm.* पुरुषहरूको मन खिच्ने स्त्रीजाति । co'-quet-ry (kōk-et-ri), *n.* खेलौँची गराइ ।

cor'al, *n.* समुद्र मनि पाइने मुँगा ; प्रवाल ।

corb, *n.* कोइला बोक्ने डालो ।

cord, *n.* धागो ; डोरी । *v. t.* धागोले बाँध्नु । cord'-age, *n.* डोरी, लठारो ।

cor'-di-al, *adj.* स्नेहजनक ; आन्तरिक ; हार्दिक ; बल दिने ; ताकत दिने । *n.* धातुपुष्टि दवाई ; उत्साह दिने वस्तु । cor-di-al'-ity, *n.* हृद्यता ; उत्साहपूर्ण ।

cor'-dite, *n.* एक किसिमको धूर्वा न आउने बारुद ।

cor'-don, *n.* सम्मान सूचक फिता ; माला ; जंगी सिपाहीको लहर ; पर्खाल बाहिर निस्केको ढुङ्गाको लहर ; मूल शाखा मात्र उन्नने गरी कलम काटेको रुख ।

cor-du-roy' (*kōr-di-roi'*), *n.* मखमल
जस्तै एक किसिमको लुगा ।

cord'-van or cord'-wain, *n.* बास्नाको
छाला । cord'-wain-er, *n.* जुत्ता
सिउने सार्की ।

core, *n.* गुदी ; गुबो ; सब भन्दा भित्री
भाग ; हृदय ; अन्तःकरण ।

co'-re-spon-dent (*kō'-rē-spon-*), *n.*
सह प्रतिवादी ।

cor-i-an'-der (*kor-*), *n.* धनियौ ।

cork, *n.* काक ; बुच्चो ; बिको । *v. t.*
बिको लाउनु ।

corn, *n.* अन्न ; अनाज ; खुट्टाको ठेला ।

cor'-nea (*kor'-nē-a*), *n.* आँखाको
अगिल्लिर भएको सिङ जस्तो
पातलो जालो ।

cor'-nor, *n.* कुना ; एकान्त ठाउँ ।
v. t. and i. कुनामा राख्नु वा
पार्नु ; संकटमा पार्नु ।

cor'-not, *n.* एक किसिमको बाजा ।

cor'-nice (*-nis*), *n.* पर्खालको माथिल्लो
चुच्चो भाग ।

cor'-o-llary (*kor'-o-*), *n.* सिद्धान्त ;
अनुमान ; परिणाम ।

cor'-o-nach (*kor'-o-nah*), *n.* विलाप ;
प्रलाप ; विरह ।

cor'-o-na'-tion, *n.* राज्याभिषेक ।

cor'-o-nor, *n.* अपमृत्युको कारणका
विचारकर्ता ।

cor'-o-net', *n.* मुकुट ; शिरमा लाउने
गहना ; शिरपेच ।

cor'-po-ral, *adj.* शारीरिक । *n.* पैदल
सेनाको नायक वा सब भन्दा सानो

अफिसर । cor-po-real, *adj.*
शारीरिक ; भौतिक ; वास्तविक ।

cor-po'-ra-tion, *n.* मानिसहरूको
सम्मिलित दल । cor'-po-rate,
adj. राजनैतिक दल सम्बन्धी ;
सम्मिलित ।

corps (*kōr*), *n.* सैनिक दल ।

corpse, *n.* मुर्दा ; मृत शरीर ; लास ।

corps-di-plo-ma-tique' (*kor-di-plo-*
ma-teeq'), *n.* राजदूतहरू ।

cor'-pu-lent, *adj.* मोटो ; दृष्टपुष्ट ।

cor'-pu-lence; *n.* शरीरको मोटाइ ;
स्थूलता ।

cor'-pus-cle (*kor'-pus-l*), *n.* परमाणु ;
कण ; देहको सूक्ष्म अंश ।

cor-rect', *adj.* शुद्ध ; ठीक ; उचित ;
सत्य ; मुनासिब । *v. t.* शुद्ध पार्नु ;
शास्ति दिनु ; शासन गर्ने ।

cor-rec'-tion, *n.* संशोधन ;
शास्ति ; शासन ।

cor'-re-late (*kor'-ē-lat*), *v. i.*
आफूसमा साइनो लाग्नु ; परस्परको
सम्बन्ध हुनु । cor-re-la'-tion, *n.*
cor-re-la'-tive, *adj.* परस्पर
सम्बन्धी ; साइनो लाग्ने ।

cor-res-pond', *v. i.* उपयुक्त हुनु ,
आपसमा लेखापढी गर्नु ; मिल्नु ।
cor-res-pon'-dence, *n.* संसर्ग ;
लेखापढी ; मिलन । cor-res-pon'-
dent, *adj.* उपयुक्त । *n.* पत्र
द्वारा लेखापढी गर्ने मानिस ।
cor-res-pon'-ding, *adj.* अनुरूप ;
योग्य ; पत्र व्यवहार गर्ने ।

cor'-ri-dor, *n.* घरको बरण्डा ।
 cor-ri-gen'-dum, *n. pl.* संशोधन गरिने विषयको सूची ।
 cor-rob'-o-rate; *v. t.* समर्थन गर्नु ; दृढ़ गर्नु ; पक्का गर्नु । cor-rob-o-ra'-tion, *n.* समर्थन ; पक्का ; दृढ़ ।
 cor-rode', *v. t. and i.* क्रमैसित नष्ट पार्नु वा हुनु ; खियाउनु ; खिइनु ; नाश हुनु । cor-ro'-sion, *n.* नाश ; नष्ट ; खियाइ । cor-ro'-sive, *adj.* नाश पार्ने ; मर्म भेदी ; खियाउने ।
 cor'-ru-gate (kor'-ū-gāt), *v. t.* गरा गरा पार्नु । cor'-ru-gated, *adj.* cor'-ru-ga'-tion, *n.*
 cor-rupt', *adj.* नष्ट ; भ्रष्ट ; अपवित्र ; सङ्केको । *v. t. and i.* नष्ट गर्न वा हुनु ; भ्रष्ट पार्नु ; दूषित हुनु वा पार्नु । cor-rup'-tion, *n.* दुष्टता ; घुस दियाइ वा लियाइ ; दूषित कामको प्रयोग ।
 cor'-sair, *n.* जलडाँकू ; जलडाँकूले चलाउने जहाज ।
 cor'-set, *n.* स्त्रीहरूको टम्म मिल्ने भित्री लाउने लुगा ; चोली ।
 cor-tege'(-tazh'), *n.* पछि लाग्नेहरूको तौँति ; मलामी ।
 cor'-us-cate (kor'-us-kāt), *v. i.* चँकनु ; झल्कनु ।
 cos-sacks, *n. pl.* रूस देशको पडटा वीर जाति ; सवारो सेना ।
 cos-mo-pol'-i-tan, *n.* विश्वासी ; राष्ट्रीय हृदबाट स्वतन्त्र भएको मान्छे । *adj.* संसारको सबै भागको ।

cost, (*cost, cost'-ing, cost*), *v. i.* खर्चे गर्नु ; क्षति हुनु । *n.* मूल्य ; खर्च ; दुष्ट । cost'-ly, *adj.* दामी ; धेरै मोल पर्ने ; बहुमूल्य ।
 co'-sey, co'-sy (kō'-zi'), *n.* चिया छोप्ने ढकनी । *adj.* आराम दिने ।
 cos-met'-ic (koz-met'-ik), *adj.* सौन्दर्य वर्धक ; सुन्दरता बढाउने ।
 cos'-tard (kos'-), *n.* एक किसिमको स्याउ ।
 cos'-tive (kos'-tiv), *adj.* कोष्टबद्ध ; दिसा नहुने । cos-tive-ness, *n.*
 cos'-tume, *n.* पहिरनको ढाँचा ; लुगा ; लाउने रीति ।
 cot, *n.* एक किसिमको पलङ्ग ।
 co'-terie (ko'-teri), *n.* साथीहरूको दल ; समाज ।
 cou'-pon (koo'-pung), *n.* पर्दा ; कुपन ; एक किसिमको रसीद ।
 cot'-tago, *n.* सानो घर ; कुटी ।
 cot'-ton, *n.* कपास ; रुवा ; सुती लुगा ; *adj.* सुती ; कपासबाट बनिएको ।
 cot'-ton-y, *adj.* रुवा जस्तै कोमल ।
 couch, *n.* पलंग ; सुत्ने वा आराम गर्ने स्थान । *v. t. and i.* पलंगमा पस्नु ; लेट्नु ; तल ओहान्नु ।
 cough (kof'), *n.* खोकी *v. t. and i.* खोकनु ; खोकी लाग्नु ।
 coun'-cil, *n.* परामर्श वा मन्त्रणा दिने सभा । coun'-cillor, *n.* सभासद ; सदस्य ।
 coun'-sel, *n.* परामर्श ; उपदेश सल्लाह ; सम्मति ; अति । *v. t.*

- उपदेश वा सल्लाह दिनु । coun'-sel-lor, *n.* परामर्श वा उपदेश दिने मानिस ।
- count, *n. m.* यूरोपका बड़ा घरानाका पुरुषहरूले पाउने उपाधि ; इङ्गल्याण्डका अमीर । coun'-tess, *n. fem.* इङ्गल्याण्डका अमीरको पत्नी ।
- count, *v. t. and i.* गनु ; हर हिसाब गर्नु । *n.* गणना ; मुठ ; गिन्ती ।
- count'-less, *adj.* असंख्य ; अनगिनती ।
- coun'-ten-ance, *n.* मुख ; अनुहार ; शान्त आचरण ; आकृति ; दया ; उत्साह । *v. t.* अनुमति दिनु ; सहायता गर्नु ; प्रतिपालन गर्नु ; उपकार गर्नु ।
- coun'-ter, *n.* गिन्ती गर्ने मानिस ; साहूकारहरूको दाम आदि गन्ने ठाउँ । *adv.* विरुद्ध ; विपरीत ; अर्को पट्टि ।
- count-er-act', *v. t.* विपरीत गर्नु ; बाधा हाल्नु ; निवारण गर्नु ।
- coun'-ter-blast, *n.* जोशपूर्वकको घोषणा ।
- coun-ter-bal'-ance, *v. t.* समान भार पार्नु ; बराबरी पार्नु ।
- coun'-ter-feit, *v. t.* अनुकरण गर्नु ; छल गर्नु ; देखासिकी गर्नु । *n.* अनुकरण गरिएको वस्तु वा गर्ने मानिस आदि ; कपटी ; जाळी ; छलो ।
- coun'-ter-foil, *n.* हात चिट्टा वा रसीदको किताबमा रहने टुटा वा भाग ।
- coun-ter-mand', *v. t.* हुकुम काट्नु वा न मान्नु । *n.* पहिलेको हुकुमलाई काट्ने आदेश ।
- coun'-ter-pane, *n.* ओछ्यानको चादर वा तन्ना ।
- coun'-ter-part, *n.* दुई मिल्ने भाग भएको चीज ; नकल ।
- coun'-ter-sign, *v. t.* समर्थनको लागि फेरि एक पल्ट हस्ताक्षर गर्नु । *n.* गुप्ती इशारा वा बोली ।
- coun-ter-vail'-ing (*duties*), *adj.* तुल्य-व्यवहार युक्त ; नाश गर्न-सक्ने शक्ति भएको ।
- coun'-try (*kun'-tri*), *n.* देश ; मुलुक ; जन्मभूमि ; गाउँ ; बस्ती । *adj.* ग्राम्य ; ग्रामीण । coun'-try-man, *n.* स्वदेशी ; स्वदेशवासी ; कृषक ; गाउँले ।
- coun'-ty, *n.* इङ्गल्याण्डको एक एक प्रान्त वा जिल्ला ।
- cou'-ple (*cup'-ple*), *n.* जोड़ा ; जोर ; दम्पती ।
- coup'-let (*cup'-*), *n.* पद्यका क्रमानुसारको दुई पंक्ति ; दोहा ।
- cour'-age (*kur'-aj*), *n.* साहस ; आँट ; Cour'-ageous (*-jus*), *adj.* साहसी ; आँटिलो ।
- cou'-ri-er (*koo'-*) *n.* राजदूत ; सम्बाद-पत्र ।

course (*kōrs*), *n.* गति ; चलन ; प्रवाह ; धारा ; श्रेणी ; कार्य-प्रणाली ; जीवन-यात्रा । *v. t. and i.* खेदनु ; लघानु ; चौडो दगुनु ।
cour'-ser, n. चाडो दगुनं घोडा ।
court (kōrt), *n.* राजभवन ; कचहरी ; अदालत ; खेलनको लागि चार कुने जग्गा ; आँगन । *v. t.* प्रार्थना गर्नु ; फकाउनु ; लोभ्याउनु । *court'-e-ous (kurt'-e)*, *adj.* शिष्टाचारी ; शिष्ट ; सुशील । *court'-e-sy (kurt'-e)*, *n.* शिष्टता ; भद्रता ; स्त्रीहरूको आदर । *court'-i-er (kōrt'-e)*, *n.* राजाको चाकरी गर्ने मानिस । *court'-ship, n.* विवाह गर्नको अभिप्रायले फकाउने वा प्रेम पत्र लेख्ने काम । *court-mar'-tial (-shal)*, *n.* सामरिक अदालत ।
cous'-in (kuz'-n) *n.* दाज्यू-भाइ, दिदी-बहिनीका छोराछोराहरू ।
cove, n. खोंच ; खाल्डा ; पानीको कुलो ; सुरक्षित गुफा ।
cov'-e-nant (kuv'-), *n.* अंगीकार-पत्र ; करार ; बाचा ; प्रज्ञा ; नियम । *v. t. and i.* करार गर्नु ; नियम मान्नु ।
cov'-er (kuv'-), *v. t.* ढोक्नु ; ढाक्नु ; बन्द गर्नु ; लुकाउनु । *cov'-ert, n.* गुप्त स्थान ; आश्रय ; आइ । *adj.* गुप्त ; आश्रित ।
cov'-et (kuv'-); *v. t.* लोभ गर्नु ; लालसा गर्नु ; तिसर्ना गर्नु ।
cov'-e-tous, adj. अभिलाषी ;

लोभी ; लालची । *cov'-e-tous-ness, n.* धनको लालची ।
co'-vey (kuv'-e), *n.* चराको सानो हुल ।
cow, n. गाई । *v. t.* डराउनु ; डर देखाएर वशमा ल्याउनु ; दबाउनु । *cow'-boy, n.* गोठालो केटो । *cow'-calf, n.* बाछी । *cow'-dung, n.* गोबर । *cowed, adj.* तर्सको ; डराएको । *cow'-er, v. i.* डरले गुठ्मुटु भएर बस्नु ; घुँडा टेकेर बस्नु । *cow'-herd, n.* गोठालो । *cow'-hide, n.* छाला । *cow'-house, n.* गोठ । *cow'-leech, n.* गो-वैद्य । *cow'-pox, n.* गो-वसन्त । *cow'-slip, n.* पुष्प विशेष । *cow'-ard, n.* कातर ; डरपोक ; कमजोर हृदय भएको । *cow'-ard-ly, adj.* भीरु ; साह्रै डराउने ; नीच । *cow'-ardice, n.* कातरपना ।
cowl, n. संन्यासीहरूको घुम्टो भएको लुगा । *v. t.* घुम्टो हाल्नु ; संन्यासी बनाउनु ।
cox'-comb, n. एक किसिमको रातो फूल ।
cox'-swain (kok'-swān or kok'-sn), *n.* नाव वा डंगा चलाउने अगुवा मान्छे ।
coy, adj. लजाशील ; विनीत ; संकोची । *v. t.* लजाउनु । *coy'-ness, n.* लजाशीलता ।
coz, n. See cousin.
coze, v. i. व्यर्थको गफ ।

coz'-en (*kuz'-n*). *v. t.* ठगनु ; बहका-
उनु ; लुच्याइ गर्नु । coz-en-er, *n.*

ठग । coz-en-age, *n.* ठगाइ ।

co'-zy, co'-sy, *adj.* आरामदायक ;
आनन्दको ; सुखदायक ।

crab, *n.* गङ्गटो ; कर्कट राशि ; एक
किसिमको जंगली फल । crab'-bed,
adj. बिमथ्या ; चौँदै रिसाउने ;
अर्धङ्गी ।

crack, *v. t.* चर्केनु ; फुट्नु ; भौँचु ।
n. चर्केको ठाउँ ; प्वाल । crack'-
brain, *n.* सनकेको मान्छे ।
crack'-er, *n.* पटका ; एक
किसिमको बिस्किट वा शब्द ।
crack'-le, *v. i.* चरर गर्नु ;
फुटाउँदाको शब्द गर्नु । cracks'-
man, *n.* चोर ।

cra'-dle, *n.* कोक्रो ; शैशवकाल । *v. t.*
कोक्रोमा सुताउनु । पालन-पोषण
गर्नु ।

craft, *n.* शिल्पकला ; चातुरी ; सिप ;
छल ; सानो जहाज ; ढुंगा ;
कौशल ; दक्षता ; निपुणता ।
craf'-ty *adj.* चतुर ; धूर्त । craf'-
ti-ly, *adv.* craf'-ti-ness, *n.*
crafts'-man, *n.* कालीगढ़ ;
शिल्पी ।

crag, *n.* भिरालो पहरा । crag'-gy,
adj. ढाँडा-काँडा भएको ।

cram, *v. t. and i.* खाँदनु ; खाँदी खाँदी
भर्नु ; अटाइ न अटाइ खानु ;
कोचर्नु ।

cramp, *n.* मांसपेशीको बड्क्याइ ;

परिश्रम ; अचानक ठण्डा । *v. t.*
बड्क्याइ ; साँगुरो पारी थुम्नु ।

cran, *n.* हेरिङ्ग माछाको तौल
(प्रायः ७५० वटा माछाको) ।

crane, *n.* बकुला ; सारस ; गहुँ भारी
उठाउने कल । *v. t.* उचाल्नु ;
कुनै कुरो हेर्नको लागि मुण्टो तान्नु ।

cra'-ni-um, *n.* जन्तुको खप्पर ।

crank, *n.* वक्राकृति वस्तु ; श्लेश ;
लहडी विचार । crank or cranky,
adj. वक्र ; बाङ्गो ; फूर्ति ; दुब्लो ;
रोगी ; फटाहा । *v. t. and i.* बाङ्गो
पार्नु ; बड्क्याउनु ; दोब्क्याउनु ;
बाङ्गो हुनु । crankle or crinkle,
v. t. and i. crank'-ness, *n.*

cra'-ny, *n.* प्वाल ; गुप्तस्थान ।

crape, *n.* एक किसिमको माकुराको
जालो जस्तो लुगा ।

cra-pu'-lence, *n.* बढ्ता जाँड-रक्सी
खुवाइ ।

crash, *n.* फुट्ने चीज फुटेको शब्द ;
चढ्याइ चुटुङ वा झुस्म शब्द ।
v. t. फुटेको शब्द गर्नु ; चूर पार्नु ।

crate, *n.* माल ताल बोक्रका लागि
ढकनी न भएको बाकस ; डोको ।

cra'-ter, *n.* ज्वालामुखी पहाडको मुख ;
कचौराको आकारको खाल्डो ।

craunch or crauch, *v. t.* दाँतले
चिथोर्नु वा फोर्नु ।

cra-vat, *n.* पुरुषहरूले घाँटीमा बाँध्ने
गलाबन्द ।

crave, *v. t. and i.* भिक्षा माग्नु ;
तिर्सना गर्ने ; बिन्ती गर्ने ।

कातर ; भीरु ; हीन ;
 कापुरुष ; नामर्द । *adj.* निस्तेज ;
 उत्साहहीन ; नीच ।
crav'-ing, n. एकान्त इच्छा ; अतिशय
 आकांक्षा ; मनोकांक्षा ; अनुचित
 अभिलाषा ।
craw, n. पक्षीहरूको गाँड ।
craw'-fish or cray'-fish, n. शिङ्गे
 माछा ।
crawl, v. i. हात गोडा टेकेर हिँड्नु ;
 बामे सर्नु ; घस्नेर हिँड्नु ।
cray'-on, n. नाना रकमका रंगको
 पेन्सिल ; खरीको पेन्सिल *v. t.*
 खरीले चित्र लेख्नु ।
craze, v. t. बौलाहा पार्नु ; बुद्धि
 बिगार्नु । *crazed, adj.* *cra'-zy,*
adj. बौलाहा ; पागल ; बलियो
 न भएको ।
creak, v. i. चुई चुई शब्द गर्नु ;
 चुईकनु । *n.* चुई चुई शब्द ।
cream n. दूधको तर ; कुनै चीजको
 सर्वोत्तम भाग ; सारांश । *v. t.*
 and *i.* दूधको तर काट्नु ; तर
 जम्नु । *cream'-or-y, n.* नौनी
 आदि बनाउने कारखाना ; दूध
 आदि बेच्ने ठाउँ । *cream'-faced,*
adj. डराएको अनुहार ; पहेँलो वर्ण ।
creamy, adj.
crease, n. मुजा ; खुम्चाइ ; चाउरी ।
v. t. and i. खुम्चाउनु ; मुजा पार्नु
 वा पर्नु ।
create'-, v. t. रचना गर्नु ; पैदा
 सृष्टि गर्नु ; नियुक्त गर्नु ; उत्पन्न ।

cro-a'-tion, n. सृष्टि ; विश्व ; जगत् ।
cro-a'-tor, n. सृष्टिकर्ता ; जन्मदाता ;
 जगदीश्वर । *croa'-turo (kree'-*
shurt) n. जोव जन्तु ; प्राणी ;
 आश्रित मानिस ।
creche (krēsh), n. केटाकेटी हुर्काउने
 घर ।
cre'-dence, n. विश्वास ; श्रद्धा ;
 परिचय-पत्र । *cre-don'-tial (-shal),*
n. पत्यार हुने विषय वा पत्र ;
 विश्वास-पत्र ; परिचय-पत्र ; प्रमाण-
 पत्र । *cred'-i-ble, adj.* विश्वास
 गर्न वा पत्याउन लायकको । *cred'-*
i-bly, adv. *cred'-i-bility, n.*
cred'-it, n. विश्वास ; श्रद्धा ; इज्जत ;
 पत्यार ; यश ; मान ; हिसाबको
 जम्मा । *v. t.* विश्वास गर्न ;
 पत्याउनु ; जमा गर्नु । *cred'-it-a-*
ble, adj. मान्य ; पूज्य ; विश्वास
 गर्न लायकको । *cred'-it-a-bly*
adv. *cred'-i-tor, n.* पाउनादार ;
 साहू । *cro-dul'-ity, n.* विश्वास
 शीलता । *cred' u-lous, adj.* चाँडै
 विश्वास गर्ने ; सन्देह शून्य ।
creed, n. धर्म विश्वास ; आफूले विश्वास
 गरेको मतको सार संग्रह ।
creek, n. खाडल ; खाडी ; कुलो ;
 उपनदी । *creeky, adj.* बाझो ;
 घुमाउरो ।
creep, v. i. घस्नु ; विस्तार अधि सर्नु ;
 पर्खाल तिर लहरा जानु ; तर्सनु ।
creep'-or, n. लहरा ; लता ।
cre-mate', v. t. मुर्दा पोल्नु ; मृतदेह

जलाउनु ; दाह गर्नु । *cre-ma'-tion, n.* दाह ; मृत-देहको जलाइ । *cre-ma'-tor, n.* मुर्दा पोल्ने मान्छे ; चिता । *cre'-ma-to-ry* or *cre-ma-to-ri-um, n.* मुर्दा पोल्ने ठाउँ ; श्मशान ।
cre'-mate, n. दाँतीदार किनार भएको वस्तु ।
cre'-ole, n. अमेरिकामा बस्ने यूरोपीय जातिको सन्तान ।
cre-o-p-pa'-gus, adj. मांसाहारी ; मासुखाने ।
cre'-o-sote or *cre'-a, n.* एक किसिमको बासना आउने तेल ।
cre'-pus-cule, n. गोधुली ; सिसमिस ।
cre's-cent (kres'-ent), n. अर्ध-चन्द्र ; शुक्लपक्ष द्वितीयाको चन्द्रमा ।
adj. अर्ध-चन्द्राकार । *cre's'-cented, adj.* अर्ध-चन्द्र चिह्नले सजाएको ।
cross, n. साग विशेष ।
cre's'-set, n. राँको ; बाटो देखाउने बत्ती ।
crest, n. शिर ; सिउरो ; जुरो ; जगर ; साहस ; शिखर ; टाकुरो । *crest'-fallen, adj.* नुर गिरेको ; भग्नोत्साह । *crest'-less, adj.* सिउर न भएको ; सानो जातको ।
cre-ta'-ceous (krē-ta'-shrus) adj. खरी भएको ।
crev'-ice or *cre'-vas-se, n.* प्वाल ; चीरा ; धारी ; धौंजा ।
crew (cröö), n. जहाजमा रहने

मानिसहरू ; मानिसहरूको संगठित दल ; नाविकहरूको दल ।
crew'-ol (kröö-el) n. एक किसिमको मसिनो धागो ।
crib, n. पशुलाई दाना दिने ढुङ्ग ; गोठ ; नानीहरू सुत्ने पलंग ; पिंजरा ; कुटी ; झुपडी ; *v. t.* थुल्लु ; टापटप गर्नु ; मञ्जुरी बिना अकालि लेखेको सार्नु । *crib'-ble, n.* खस्रो चाल्नी । *v. t.* चाल्नु ।
crick'-et, n. फट्टेग्रा (कीरा विशेष) ; क्रिकेटको खेल । *crick'-et-er, n.* क्रिकेटको खेलाडी ।
crime, n. अपराध ; कसुर ; बिराम ; दोष ; पाप । *crim'-i-nal, adj.* अपराधजनक ; फौजदारी ; पापी ; दोषी । *n.* अपराधी ; दोषी वा अन्यायी मानिस । *crim-i-nal'-i-ty, n.* *crim'-i-nate, v. t.* दोषारोपण गर्नु ; निन्दा गर्नु ; दोष्याउनु । *crim'-i-na-tion, n.* अभियोग । *crim'-i-na-tive* or *crim-i-na'-tory, adj.*
crimp, adj. घुँघुरे ; झुम्के । *v. t.* घुँघुरे वा झुम्के पार्नु ; निचोर्नु ; फन्दामा पार्नु । *n.* सेना वा मल्लाह बनाउनको लागि मानिसहरूलाई भर्ती गर्ने दलाल ।
crim'-son (-zn), adj. and n. गाढा रातो ; यस्तो रंग । *v. t. and i.* गाढा रातो रंग बनाउनु ; रातो हुनु ।
crin'-a-to-ry, adj. केश सम्बन्धी ।

cringo, *v. t.* खम्त्याङ खमुहुङ पार्नु ;
खुन्च्याउनु ; होनता संग दण्डवत
गर्नु ।

crin'-kle, See crankle.

crin'-o-line, *n.* खासनी मानिसले
लाउने एक किसिमको मोटो वा ठर्रो
लुगा ।

crip'-ple, *n.* लङ्गडा ; खोरण्डा । *v. t.*
लङ्गडा पार्नु ; काम गर्नु असमर्थ
पार्नु ; असक्त पार्नु ।

cri'-sis, *n.* संकटको समय ; खड्गो ।

crisp, *adj.* झुरमु झुरमु जाने ; घुँघुरे ।

cri-te'-ri-on, *n.* मानदण्ड ; आदर्श ;
लक्षण ; प्रमाण ।

crit'-ic, *n.* समालोचक ; सूक्ष्मदर्शी ।

crit'-i-cal, *adj.* दोषग्राही ;

संकटपूर्ण ; खतरा वा धुकचुकमा

परेको । crit'-i-cism, *n.* दोष

गुणको परीक्षा ; समालोचना ;

विवेचना ; crit'-i-cise (-sīz), *v. t.*

गुण दोष विचारुनु ; निन्दा गर्नु ।

छलफल गर्नु । critique', *n.*

लिखित समालोचना ।

croak, *n.* श्यागुताको कराइ ; टर् टर्
शब्द ; लेकका कागको कराइ ।

v. t. and i. टर् टर् गर्नु ; कुलक्षण

जनाउनु ; असन्तोष प्रकाश गर्नु ।

cro'-chet (-shū), *n.* कुर्सिले गरेको
सिलाइ । *v. t. and i.* कुर्सिले
सिलाउनु ।

crock, *n.* माटाको भाँडा ; गाग्रो ;
प्याला । *v. t.* काट्नु पार्नु । crock'-

er-y, *n.* माटाको भाँडावर्तन ।

croc'-o-dile, *n.* गोही ; घडियाल ;
कुम्भीर ; कपटो । -cours, बनावटो
आँसू ; कृत्रिम दुःख ।

cro'-cus, *n.* वासन्तिक पुष्प विशेष ।

croft, *n.* घरको वरिपरि जमीनको टुक्रा ;

घरबारी ; कोठेबारी । craft'-or, *n.*

जमीन अधियामा कमाउने मान्छे ;

पाखुरे ।

crone, *n.* बूढो मान्छे । crony, *n.*

घनिष्ट मित्र ; दिल्ली दोस्त ।

crook, *n.* बाङ्गो वस्तु ; अंकुशे ;

गोठालाको लहुरो ; कौशल ;

चातुरी । *v. t. and i.* बाङ्गो पार्नु

वा हुनु । crook'-backed, *adj.*

कुप्रो । crook'-od, *adj.* बाङ्गो ;

नुहेको ; कुटिल ; चातुरी पूर्ण ।

croon, *v. t. and i.* गुनगुनाउनु ।

crop, *n.* अन्न ; अनाज ; उब्जनी ;

कपाल कटाइ । *v. t.* बाली काट्नु ;

बटुल्नु ; रोप्नु ; छर्नु । crop'-ful,

adj. भरपेट । crop'-sick, *n.*

cro-quot' (-kū), *n.* खेल विशेष ।

crore, *n.* एक करोड ।

cro'-si-er, or cro'-zi-er (-zhi-er), *n.*

प्रधान धर्माध्यक्षको क्रूस दण्ड ।

cross, *n.* क्रूस ; क्रूसको आकारको कुनै

चीज ; पीडा ; कष्ट ; दुःख । *v. t.*

and i. क्रूसको चिह्न बनाउनु ;

एका अर्कालाई काट्ने गरी धर्का

तान्नु ; रिसाउनु ; वारपार हुनु ;

तर्नु । *adj.* एक छेउदेखि अर्को छेउ

सम्म जाने ; अनुप्रस्थ ; विरुद्ध ;

काट्ने । -bill, *n.* एक किसिमको

चरो। -bow *n.* धनु। -brood, *n.* खच्चर ; ठिमाहा ; ठिम्मर ; सङ्कर जाति। -examination, *n.* जिरह। -examine, *v. t.* जिरह गर्नु ; केरकार गर्नु। -legged, *adj.* पलेटी मारेको ; उपरखुट्टी लागेको। -road or way, *n.* चौबाटो ; दुइ सड़कको दोबाटो। cross'-ing, *n.* चौरस्ता ; दोबाटो ; कटाइ ; पार हुने बाटो।

crotch'-et, *n.* सूर विशेष ; गानाको तरङ्गी लहड ; [ ] यस्तो बन्धनी चिह्न। crotch'-et-y, *adj.* लहडी।

cro'-ton, *n.* एक किसिमको बोट। -oil, *n.* त्यसको तेल।

crouch, *v. i.* नम्र हुनु ; निहुरनु ; ध्याच्च बस्नु।

croup (*kroop*), *n.* केटाकेटीहरूको भित्री घाँटीको रोग ; कडा खोकी लाग्ने रोग ; घोडाको पछिल्लो भाग। crou'-pi-or (*kröö'-*), *n.* सहकारी सभापति।

crow, *v. i.* भाले बास्नु ; काग कराउनु ; अहङ्कार गर्नु। *n.* काग ; केटाकेटीको आनन्दध्वनि। -bar, *n.* झम्पल। -berry, *n.* एक किसिमको फल। -foot, *n.* एक किसिमको झार।

crowd, *n.* भीड ; हुल ; जनता ; जन-साधारण ; घुइँचो। *v. i.* भीड लाग्नु ; एकै ठाउँमा झुम्मिनु।

crown, *n.* शिरपेच, राजमुकुट ; ताज ; राजशक्ति ; राजा ; विजय चिह्न स्वरूप फूलको माला ; वेलायतको

पाँच शिलिल्ल। *v. t.* मुकुट लाइदिनु। राजा बनाउनु ; सुशोभित पार्नु ; पुरस्कार दिनु ; समाप्त गर्नु। cru'-ci-al (-*shi-*), *adj.* संकटमय ; प्रामाणिक ; कठिन। cru'-ci-ble, *n.* पगाल्ने भौँडो।

crude, *adj.* स्वाभाविक काँचो अवस्थाको ; समय न पुगेको ; असमाप्त ; अजीर्ण ; अपक्व ; असभ्य।

cruel, *adj.* निर्दयी ; निष्ठुरता ; क्रूर।

cru'-el-ty, *n.* निर्दयता ; निष्ठुरता।

cruot, *n.* अचारको भौँडो।

cruise (*krooz*) *v. i.* समुद्रमा जहाज यता उति घुम्नु। *n.* समुद्र यात्रा ; लडाईँको समयमा शत्रुका खोजीमा समुद्रमा यता उति भ्रमण ; सानो बोटल।

crumb (*crum*), *n.* रोटीको टुक्रा वा धूलो ; परमाणु। *v. t.* टुक्रा पार्नु।

crum'-ble, *v. t.* टुक्रा टुक्रा पार्नु ; धूलो पार्नु। crum'-by, *adj.*

crum'-my, *adj.*

crump, *adj.* खुँचिएको।

crum'-pet, *n.* नरम रोटी वा केक।

crum'-ple, *v. t.* कच्याक् कुचुक् पार्नु ; खुम्च्याउनु।

crunch, *v. t.* दाँतले चपाउनु।

crup'-per, *n.* दुग्ची ; घोडाको पुच्छर अड्याउने पेटी।

cru-sade', *n.* जरसलेममा बाह्रौं र तेह्रौं शताब्दीमा भएको धर्मयुद्ध ; ईसाई-हरूको धर्मयुद्ध। cru-sa-d'er, *n.* धर्मयुद्धमा लड्ने योद्धा।

cruse, *n.* सानो कचौरा ; प्याला वा बोटल ।

crush, *v. t.* कुल्चनु ; दबाउनु ; चूर्न पार्नु ; नाश पार्नु ; कच्चाक् कुचुक् पार्नु ।

crust, *n.* कुनै नरम चीजलाई छोप्ने कडा वस्तु ; पृथ्वीको बाहिरी भाग ; खपटा ; रोटीको पापरा । *v. t. and i.* कडा वस्तुले छोप्नु वा बेहेर्नु ; पापरा बस्नु । *crust'-y, adj.* कडा ; हलो ।

crutch, *n.* लङ्गडा मान्छेको लागि लहुरो ; भर ; आङ ।

crux, *n.* कठिन विषय ; क्रूस ; अतिशय संकट । *crucify, v. t.* क्रूसमा चढाएर मार्नु ; कष्ट दिनु । *crucifix, n.* क्रूसमा टाँगेको यीशुको मूर्ति । *crucifixion (-fik'-shun), n.* क्रूसमा यीशुको देह-स्याग ।

cry, *v. t. and i.* कराउनु ; रुनु ; बोलाउनु ; भुक्नु । *n.* कराइ ; दुःखको रुवाइ ; पुकार । *cri'-or, n.* कराउने मान्छे । *cry'-ing, adj.* दृष्टि खिच्ने ; कराउने ।

crypt, *n.* ओढार । *adj.* गुप्त ; लुकेको ; रहस्यमय ; अस्पष्ट । *crypt'-tic, crypt'-ti-cal, adj.* *crypt'-to-gra-phy, n.* गुप्त-लेख लेख्ने विद्या ।

crys'-tal (*kris'-*), *adj.* सफा ; छर्लङ्ग देखिने ; स्वच्छ ; निर्मल । *n.* स्फटिक ; बिलौर ; सफा ; छर्लङ्ग देखिने वस्तु । *crys'-tal-lise or*

-lize, *v. t. and i.* स्फटिक बनाउनु ; दाना भएको पार्नु वा हुनु ।

crystal-li-sa'-tion, n. स्फटिकमा परिवर्तन गर्ने काम ।

cub, *n.* डमरु ; स्याल ; ज्वाँसा वा भालुका बच्चा ।

cube, *n.* घनक्षेत्र ; घन । *cu'-bic, adj.* घनाकार । *cu'-bit, n.* एक हात ।

cu'-bago, n. घन परिमाण ।

cu'-boid, adj. घनाकारको ।

cu'-beb, n. शीतल चिनी ; कवाब चिनी ।

cuck'-oo (kü'-kü), n. कोइली ; कोकिल ।

cu'-cum-ber, n. काँक्रो ।

cud, n. गाई आदिले उग्राउने घाँस ; पादुर ।

cud'-dle, v. t. and i. अंगालो हाल्नु ; प्यारो गर्नु ; गुँडुल्किनु ।

cud'-dy, cud'-die, n. गध्रा ; खचर ; जहाजको भान्सा-कोठा ।

cud'-gol, (-jəl), n. लहुरो ; लाठो । *v. t.* लहुरोले कुट्नु ।

cuo (kü), n. चुल्हो ; टुप्पी ; ईशारा ; बिलियार्डको खेलमा गोली हान्ने लहुरो ।

cuff n. थप्पड़ ; घुस्सा ; लपटा ; कमीजका बाहुलाको छेउ । *v. t.* थप्पड़ वा लपटा लाउनु ।

cui-rass' (kw-), n. शरीर ढाक्ने फलामे पोशाक ; कवच । *cui-rassier', (-seer'), n.* फलामे पोशाक लाएको सिपाही ।

cui-sine', n. भान्सा घर ; पाक-प्रणाली ।

cul'-li-na-ry, *adj.* भान्सा वा पकाउने काम सम्बन्धी ; पकाउन लायकको ।

cull, *v. t.* छान्नु ; चुन्नु ; रोज्नु ; केलाउनु ; टिप्नु ; बाँड्नु ।

culm, *n.* नरुवा ; नल ; बोटको डाँठ ।

cul'-men, *n.* चोटि ; टाकुरा ; शिखर ।

cul'-mi nato, *v. i.* सर्वोच्च सीमामा पुग्नु ; पराकाष्ठामा पुग्नु ;

cul-mi-na'-tion, *n.* उन्नतिको चरम सीमा ।

cul'-pa ble, *adj.* अपराधजनक ; दोषभागी । cul-pa-bil'-i-ty, *n.*

cul'-pa ble-ness, *n.*

cul'-prit, *n.* दोषी मानिस ; अपराधी ; आसामी ।

cult, *n.* धर्मानुष्ठान पद्धति ; पूजा ; धर्ममत ।

cul'-ti-vate, *v. t.* खेतबारी जोत्नु ; कमाउनु ; उन्नति गर्नु ; असाध्य गर्नु । cul-ti-va'-tion, *n.* कृषि-

कार्य ; सभ्यता ; वृद्धि ; उन्नति ; सुधार । cul-ti-va'-tor, *n.*

किसान ।

cul'-turo, *n.* कृषिकार्य ; शिक्षा ; अनुशीलन ; सभ्यता ; सुधार । *v. i.* जोत्नु ; सुधारु ; उन्नति गर्नु ।

cul'-vert, *n.* सानो पुल ; साँघु ।

cum'-ber, *v. t.* बोझा पार्नु ; रोक्नु ; अड्काउनु ; बाधा पार्नु ; सताउनु ; फसाउनु । cum'-ber-some, *adj.*

गह्रु ; भद्दा ; बेढङ्गको ; दुःखदायक ; भारी । cum'-br-ance, *n.*

cum'-in (*kum-*), *n.* जीरा ।

cum'-u-late (*kum'-*), *v. t.* बढ्नु ; थुप्प्याउनु ।

cum'-u-lus (*kum'-*), *n.* एक किसिमको बादल ।

cun'-ning, *adj.* चतुर ; कौशल ; धूर्त ; छली ; कपटी ; अक्कली ; लायक । *n.* चतुरता ; धूर्तता ; योग्यता ; चतुरेई ; छट् ।

cup, *n.* कचौरा ; प्याला । cup'-board (*cul'-urd*), *n.* भौँडा राख्ने आलमारी । cup'-ful, *n.* एक कचौरा ।

cu-pid'-i-ty (*kū-*), *n.* लोभ ; तृष्णा ।

cu'-po-la (*kū-*), *n.* बाटुलो गुम्बज ।

cup'-ric (*kum'-*) *adj.* तामा भएको ।

cur, *n.* खिच्चा कुकुर ; कातर मानिस ।

cur'-rish, *adj.* नीच स्वभावको ।

cur'-a-cao, *n.* एक किसिमको रक्सी ।

cu'-rate, *n.* पूरोहितको प्रतिनिधि ।

cu'-ra-cy, *n.* पूरोहितको पद वा अधिकार ।

curb, *n.* इनारको पर्खाल ; लगामको फलामे भाग । *v. t.* रोक्नु ; अधीनमा राख्नु ; दमन गर्नु ; लगाम लाउनु ।

curd, *n.* दहि । cur'-dle, *v. t.* दहि जमाउनु ।

curo, *v. t.* निको पार्नु ; नून हालेर वा सुकाएर न कुट्ने पार्नु । *n.* आरोग्य ; औषधि ; चिकित्सा । curer, *n.* चिकित्सक । cu'-r-able, *adj.* उपकार गर्नसकिने । cure'-less, *adj.* असाध्य ; निको हुन न सक्ने ।

cur'-few, *n.* इङ्गल्याण्डको गिर्जाया भएको मानिसहरूलाई जनाउने घण्टा ।

cu'-ri-ous, *adj.* अनौठा ; अचम्भको ; ताजुप लाग्दो । जिज्ञासु ; जान्न उत्सुक ; अपूर्व ; अद्भुत । cu'-ri-os'-i-ty, *n.* अनौठापन ; जान्नको इच्छा ; अचम्भको वस्तु ; अपूर्व वस्तु । cu'-ri-ous-ly, *adv.*

curl, *n.* पिउरी परेको केश ; घुँगुरिएको कुनै वस्तु । *v. t.* घुँगुर्यानु ; पिउरी पार्नु ।

cur'-low (*kur'-lū*), *n.* पक्षी विशेष ।

cur'-rant, *n.* एक किसिमको किशमिश ।

cur'-rent, *n.* सानो खोला ; खोलाको गति ; प्रवाह ; बिजुलीको गति । *adj.* अहिले भइरहेको ; बग्दै गरेको ; प्रचलित ; साधारण ; वर्तमान ; लोक प्रसिद्ध । cur'-ren-cy, *n.* प्रवाह ; चल्ती-फर्ती ; देशको प्रचलित मुद्रा, सिक्का, नोट, रुपियाँ इत्यादि ।

cur'-ri-cle, (*kur'-i-kl*), *n.* पाङ्खे हलुङ् बग्गी ; दुइ घोडाँले तान्ने गाडी ।

cur'-ric'-u-lum. *n.* पाठ्य-तालिका ; सूची ; निर्दिष्ट पुस्तकावली ।

cur'-ry, *n.* मर-मसाला हालेको तर्कारी । *v. t.* छाला बनाउनु ; घोडा मल्नु ।

-comb, *n.* घोडा मल्ने खर्चा ।

-powder, *n.* तर्कारीमा हाल्ने मसालाको धूलो । cur'-ri-er, *n.*

छाला बनाउने मानिस ; सार्की ।

curse, *v. t. and i.* श्राप दिनु ; गाली

गर्नु ; समाजबाट च्युत गर्नु । *n.* गाली ; श्राप ; धिक्कार ; अमंगल कामना ।

cur'-siv, *adj.* चाँडो लेखेको । cur'-so-ry, *adj.* हतपतको ; छिटो ; चाँडो ।

urt, *adj.* संक्षिप्त ; छोटकरी ; सारगर्भित । cur'-tail, *v. t.* संक्षेप गर्नु ; काट्नु ; घटाउनु ; सार निकाल्नु ; छोटकौट गर्नु ।

cur'-tain, (-*tin*), *n.* पर्दा ; पाल ; झूल ; यवनिका । *n. pl.* लामखुट्टे आउन नदिनको लागि झूल ।

curt'-sy or curt'-sey, *n.* घुँडा खुम्च्याएर वा शरीर होच्याएर गर्ने स्त्रीहरूको नमस्कार वा प्रणाम । see courtsey.

curve, *n.* वक्र रेखा ; बाङ्गो आकार ; खिलान । *v. t. and i.* बाङ्गो पार्नु ; दोब्च्याउनु ।

cur'-vet, *n.* फाल हनाइ । *v. i.* उफ्रनु , हाम फाल्नु ।

cush'-at, *n.* मलेवा ; दुकुर ।

cush'-ion' (*kush'-un*), *n.* गद्दी ; तकिया *v. t.* गद्दीमा राख्नु ।

cus'-tard *n.* फुल ; दूध र चिनी मिसाएर बनाएको खानेकुरो । -apple, *n.* शरीफा ; सीताफल ; औँट ।

cus'-to-dy, *n.* रक्षा ; रखवाली ; जिम्मा ; हेर विचार ; कारागार ; बन्धन ।

cus'-to'-di-an, *n.* जिम्मावाल ; रक्षक ; जमानी ।

cus'-tom, *n.* रीति ; प्रथा ; चलन ;
दस्तूर ; वाणिज्य व्यवहार । *pl.*
महसूल ! cus'-tom-ary, *adj.*
प्रथा वा रीति अनुसार ; प्रचलित ;
व्यावहारिक ; चलेको । cus'-tom-er,
n. कित्ते मान्छे ; गाहक । -house
n. महसूल घर ; भन्सार ।

cut, *v. t. and i.* काट्नु ; चिर्नु ; छेड्नु ;
विभक्त गर्नु ; दगुर्नु ; काटेर
छोढ्याउनु ; घटाउनु । *n.* काट्ने
काम ; चोट ; घाउ ; खण्ड ; टुक्रा ।
cut'-ting, *n.* रेलको लीक वा सड़क
आदिको लागि काटेर अल्गो पारेको
ठाउँ ; खबर कागजबाट काटछाँट
गरेको लेखांश । *adj.* तीक्ष्ण ;
मर्मभेदी ।

cuteh, *n.* खयेर ।

cuteh'-er-y, *n.* कचहरी ; अदालत ।

cut'-ti-clo, *n.* कुनै चीजको बाहिरी छाला ।

cut'-ti'-no-ous (-us), *adj.* छालाको ।

cut'-las, *n.* अलिकति घुमेको एक पट्टि
मात्र धार भएको चाक्रे तरवार ।

cut'-lor, *n.* चक्कू आदि बनाउने वा
बेच्ने मानिस । cut'-lor-y, *n.* चक्कू
आदि बनाउनेले बनाएका चीजहरू ।

cut'-lot, *n.* भाजी बनाउनको लागि
मासुको मसिनो टुक्रा ।

cut'-ter, *n.* काट्ने मानिस ; सरौता ;
एउटा मात्र मस्तूल भएको चौडो
हिंडूने जहाज ।

cut'-throat, *n.* प्राण-घातक ।

cut'-water, *n.* जहाजको अधिलो पानी
काट्ने भाग ।

cy'-cle (sy'-kl), *n.* चक्र ; मण्डल ;
कालचक्र ; युग ; बाइस्कल । *v. t.*
बाइस्कल चढ्नु ।

cy'-clone, *n.* प्रचण्ड हुरी ; आँधी बतास ;
भुमरी परेर आउने बतास ।

cy'-clo-pe'-di-a or pæ'- *n.* ज्ञान
भाण्डार ; विश्वकोष ।

cy'-clops, *n.* एक आँखे दैत्य ।

cy'-clo style, *n.* सानो दाँतीवाल
पाङ्ग्रा भएको कलमले कोरेर लेख्ने
यन्त्र ।

cyg'-net (sig'-), *n.* हाँसको बच्चा ;
बच्चा रजहाँस ।

cyl'-in-der, *n.* खोक्रो वा खँदिलो लामो
गोल दण्ड ; ढुङ्गो ; बेलन ।

cym'-bal (sim'-bl), *n.* काँस वा
पित्तलको झ्याली ; मजीरा ; करताल ।

cyn'-ic, *n.* दर्शनशास्त्रज्ञहरू ; रुखो
मानिस ; अर्काको खोजी निन्दा गर्ने
मानिस । *adj.* कठोर ; खिसी गर्ने ;
रुखो ; द्वेषी । cy'-n-i-cal, *adj.*

cyn'-o-sure, *n.* आकर्षण केन्द्र ।

cy'-pher, *n.* शून्य ; अभाव ; गुप्त-लेख ।
v. t. गुप्त विद्यामा लेख्नु ।

cy'-press, *n.* शोक चिह्न ; वृक्ष विशेष ।

cyst (sist), *n.* शरीर भित्र उब्जेका
जीवाणुले भरिएको थैली ।

Czar (zar), Tsar or Tzar, *n.* रूसका
सम्राट्को उपाधि । czar-i'-na
(-eē-), *n.* रूसकी सम्राज्ञीको उपाधि ।
czar'-e-witch (zar'-e-wich), *n.*
रूसका सम्राट्का ज्येष्ठ पुत्र ।

D.

dab, *n.* व्याप व्याप हनाइ; धाप;
गुणवान् व्यक्ति; एक किसिमको
चेष्टो माछो। *v. t.* हातले बिस्तारै
धाप मार्नु; -chick, *n.* पानी
चरो।

dab'-ble, *v. t. and i.* पानी छयाप्नु;
अलि अलि भिजाउनु; पानी
छम्कनु; पोत्नु; हस्तक्षेप गर्नु।

da-coit', *n.* डकैत; डाँकू।

dac'-tyl (*dak'-til*) *n.* अंग्रेजी छन्दको
पाउ—एक दीर्घ र दुइ ह्रस्व
(—L L).

dad, daddy, *n.* बुवा; बाबु।

dad'-dle, *v. i.* ताते गर्नु; धर्मराउंदै
हिँड्नु।

da'-do, *n.* कोठाको भित्ताको तल्लो
सिगारिण्को भाग; आधार र
कार्नेसको बीचको बैठकको घन।

daf'-fo-dil, *n.* एक किसिमको पहेंलो
फूल; कमल।

daft, *adj.* कमजोर चित्त भएको;
छटाएको; मूर्ख।

dag or dag'-gor; *n.* कटारी; छुरी;
चूपी।

dag'-gle, *v. i.* हिलामा हिँड्नु;
हिलामा चोबल्नु। -tail, *n.* फोहोरी
स्वास्ती मान्छे।

dahl'-ia (*däl'-ya*), *n.* लाहुरे फूल।

dai'-ly, *adj. and adv.* दिनहुँ; दिन
दिन; प्रतिदिन; नित्य; दैनिक।
n. दैनिक पत्र; दैनिक जीवन।

dain'-ty, *adj.* कोमल; सुस्वादु;
सुकुमार; शिष्टाचारी। *n.* स्वादिष्ट
खानेकुरा; रुच्यो भोजन।

dai'-ry, *n.* दूध नौनी आदि पाइने घर।
-maid, *n.* ग्वालिनो।

da'-is (*däi'*), *n.* उच्चासन; उठेको टाउँ;
रंगमञ्च।

dai'-sy (*-zi*), *n.* एक किसिमको वसन्त
ऋतुमा फुल्ने फूल; जंगल वा
बगैंचामा हुने स्त्रीहरूले लाउने
कर्णफूल जस्तै मसिनो फूल।
dai'-sied, *adj.* डेजी फूलले
भरेको।

dale or dell, *n.* दुइ वटा डाँडाका
बीचको ठाउँ; खोंच; उपत्यका।
dales'-man, *n.* खोंचमा बस्ने
मानिस।

dal'-ly, *v. i.* मन बहलाउनु; खेल-कूद
गर्नु; प्यारो गर्नु; बिलम्ब गर्नु;
रल्लिनु। dal'-li-ance, *n.* अति हर्ष;
रसरङ्ग; बिलम्ब।

dam, *n.* पानीको बाँध; दुवाली; जन्तु
आदिका माऊ। *v. t.* बाँध बाँध्नु;
रोक्नु; थुन्नु।

dam'-age, *n.* नोक्सान; हानि; क्षति;
हर्जाना। *n. pl.* क्षतिपूरण; अर्मल।
v. t. बिगार्नु; नोक्सान गर्नु; नष्ट
हुनु। dam'-age-a-ble, *adj.*

dam'-ask, *n.* बुट्टेदार लुगा; एक
किसिमको रातो रंग। *adj.* रातो।
v. t. लुगामा फूल-बुट्टा हान्नु।

dame, *n.* गृहिणा; उमेर ढल्की
सकेकी स्त्री।

damn, *v. t.* श्राप दिनु ; उपेक्षा गर्नु ;
निन्दा गर्नु । *n.* किरिया ; श्राप ।
dam'-na-ble, *adj.* घृणित ; जघन्य ।
dam-na-tion, *n.* नरकमा हवाला
गर्ने काम ; अगति । dam'-na-tory,
adj. निन्दनीय । damn'-ed, *adj.*
मन नपर्दो ; घृणित ।

damp, *adj.* भिजेको ; ओसिएको । *v. t.*
भिजाउनु ; चिमो पार्नु ।

dam'-sol (-zel), *n.* अविवाहिता युवती ;
कुमारी ; बालिका ; कन्या ।

dam'-son, *n.* एक किसिमको आरु
बखडा ।

dance, *v. t. and i.* नाच्नु ; उफ्रनु ।
n. नाच ; नृत्य । dance'-er, *n.*
नाच्ने मान्छे ; मारुनी । dance'-ing,
n. नाच ; नृत्य-विद्या ।

dan'-do-li-on, *n.* पहुँलो फूल फुल्ने
लहरे बोट ।

dan'-dle, *v. t.* आदर गर्नु ; मान गर्नु ;
थै थै गर्नु ।

dan'-driff or dan'-druff, *n.* चायौँ ।

dan'-dy, *n.* डण्डी ; धजी । dan'-dy-
ism, *n.* गुण्ड्याइँ ; धजीपन ।

dane, *n.* डेनमार्क निवासी ।

dan'-gor (dān'-jēr), *n.* डर ; भय ;
सङ्कट ; आपत ; शङ्का ; जोखिम ;
खतरा । dan'-gor-ous, *adj.* डर-
लाग्दो । संकटमय ; भयानक ।

dan'-gle (dang'-gl), *v. t. and i.*
झुण्ड्याउनु वा झुण्डनु ; लटकाउनु ;
पिङ्ग खेल्नु । dan'-gler, *n.*
झीहुरको पछि लाग्ने मानिस ।

dank, *adj.* भिजेको ।

dap'-per, *adj.* तत्पर ; सुगधर ।

dap'-ple or plod, *adj.* विचित्र ; नाना
रंगको । *n.* टाटे पाडरे जन्तु ।
v. t. टाटे पाडरे गराउनु ।

dare, *v. t. and i.* न डराउनु ; साहस
गर्नु ; हिम्मत गर्नु ; शूरो हुनु । dar'-
ing, *adj.* साहसी ; न डराउने ; शूरो

dark, *adj.* अँध्यारो ; अस्पष्ट ; अन्धकार ;
अशिक्षित । dark'-ness, *n.* अन्ध-
कार ; अज्ञता । dark'-en, *v. t.*
and i. अँध्यारो हुनु ; कलङ्कित पार्नु ।
dark'-ey, *n.* हब्दी ; कालो मान्छे ।
dark'-ish, *adj.* अस्पष्ट ; धमिलो ।

dar'-ling, *n.* स्नेह वा प्रियपात्र ;
प्रियतम । *adj.* अति प्रिय ; प्रेम
लाग्दो ।

darn, *v. t.* रफ्फु गर्नु ; तुत्नु । *n.* रफ्फु
गरिएको भाग ।

dar'-nel, *n.* एक किसिमको बालीसँग
उम्रने झार ।

dart, *n.* तीर ; माला ; बर्छा । *v. t.*
and i. तीर हान्नु ; प्रहार गर्नु ;
फ्याँक्नु ; झटारो हान्नु । dart'-er,
n. तीर वा झटारो हान्ने मानिस ।

dash, *v. t. and i.* धकेल्नु ; हुत्नु ;
चुर पार्नु ; मिसाउनु । *n.* धक्का ;
फूतिको काम ; अचानकको बढाइ ।
मिसावट ; (—) विश्लेष चिह्न ।
dash'-ing, *adj.* साहसी ।

das'-tard, *n.* कातर ; डरछेरुवा ;
कापुरुष ; नामर्द । das'-tard-ly,
adj. भीरु ; भयभीत ।

da'ta (*sing. da'-tum*) *n.* जानिएको वा
मानिएको चीज ।

date, *n.* तिथि ; मिति ; तारीख । *v. t.*
तारीख दिनु ; मिति हान्नु । -palm,
n. छोहारा ; खजूर । dato'-less, *adj.*
मिति न हालेको ; युग न युगको ।

da'tivo, *adj.* दिएको । -case, *n.*
सम्प्रदान कारक ; चतुर्थी विभक्ति ।

daub, *v. t.* मालिश गर्नु ; लिप्नु ;
पोल्नु ; लुकाउनु । *n.* मालिश
गरेको वा लिपेको चीज । daub'-er,
n. खस्रो काम गर्ने चित्रकार ।
dauby, *adj.* च्याप च्याप लाग्ने ।

daugh'-ter, (*daw'-tēr*), *n.* छोरी ;
कन्या ; पुत्री । -in-law, *n.* छोरा-
बुहारी ।

daunt, *v. t.* डराउनु ; निरुत्साह हुनु ।
daunt'-less, *adj.* निडर ; साहसी ।

dau'-phin, *n.* फ्रान्स देशका राजाका
जेठा छोरा ।

daw'-dle, *v. i.* बिस्तारो हिंड्नु वा
काम गर्नु ; अल्छी गर्नु ; बरालिनु ;
अल्याह मल्याह गर्नु ।

dawn, *n.* प्रातःकाल ; उषाकाल ;
प्रभात ; रिमरिम उज्यालो । *v. i.*
उज्यालो हुनु ।

day, *n.* दिनकाल । -blindness, *n.*
अन्धा । -book, *n.* दैनिक हिसाबको
खाता । -break, *n.* प्रभात ।
-dream, *n.* कल्पना ; दिवास्वप्न ।
-labourer *n.* ज्यामी ; खेताला ।
-star, *n.* शुक्रतारा ।

dazo, *v. t.* पिलिपिलि गर्नु ;
तिर्मिस्थाउनु, अक्क न बक्क पार्नु ।

daz'-zle, *v. t.* चम्कनु ; साह्रै उज्यालो
हुनु ; तिर्मिस्थाउनु ; अलमल्ल पार्नु ।
daz'-zling, *adj.* अत्यन्त उज्यालो ;
चहकिलो ।

deu'-cōn, *n.* धर्म मन्दिरको सहकारी
पूरोहित वा पादरी । deu'-con-ry,
deu'-con-ship, *n.* डिकनको पद वा
मान ।

dead (*ded*), *adj.* मुर्दा ; मरेको ;
अचेतन ; नीरस ; निस्तेज ; मधुरो ;
शक्तिहीन ; मचकन्न । *n. pl.*
मुर्दाको थुप्रो । dead'-ly, *adj.*
भयानक ; प्राणघातक । dead'-en,
v. t. बल वा भावना रहित पार्नु ;
थाहा न पाउने पार्नु ; भुत्ते पार्नु ;
-head, *n.* पैसा न तिरीकन
कुनै काम गर्ने मानिस । -heat,
n. दौडमा बराबर हुने काम ।
-lotter, *n.* पाउनु पर्नेल न पाएको
चिट्ठी ; अप्रचलित विधि । -stock,
n. न विक्रेको माल । -wall,
n. जाने ठाउँ न भएको पर्खाल ।

deaf (*def*), *adj.* बहिरा ; कान न सुन्ने ।
deaf'-on, *v. t.* आवाज गरेर न सुन्ने
पार्नु ; सुन्ने शक्ति हीन पार्नु । deaf'-
ness, *n.* बहिरोपन ; बधिरता ।

deal, *v. t. and i.* भाग लाउनु ; बाँडेर
दिनु ; बाँड्नु ; संगत गर्नु ; थप्पड
लाउनु । *n.* हिस्सा ; अंश ; धेरै
परिमाण ; देवदार वा सल्लाको काठ ।
deal'-or, *n.* भाग लाउने वा बाँड्ने

मान्छे ; व्यापारी । deal'ing(s), *n.*
व्यवहार ; व्यवसाय ; लेनदेन ;
किनबेच ।

dean, *n.* धर्म मन्दिरको प्रधान पुरोहित ;
विद्यालयको अध्यक्ष । dean'er-y,
n. पुरोहितको पद वा घर । dean'-
ship, *n.*

dear, *adj.* प्रिय ; प्यारो ; महँगो ; अन-
मोल ; अमूल्य । *n.* प्रियपात्र ।
dear'ly, *adv.*

dearth (dē'arth), *n.* खानेकुराको कमी ;
अनिकाल ; अभाव ; दुर्भिक्ष ।

death (de'th), *n.* मृत्यु ; विनाश ;
जीवनको अन्त । -bed, *n.* मृत्यु-
शय्या । -bell, *n.* मृत्युसूचक घण्टा ।
-blow, *n.* प्राणनाशक आघात वा
चोट । -less, *adj.* अमर । -like,
adj. मृत्यु जस्तो । -rattle, *n.*
मर्ने मान्छेका घाँटीको ख्यार ख्यार
आवाज । -warrant, *n.* अपराधीको
फौसी हुने आज्ञापत्र ।

de-ba'cle (de ba'-kl), *n.* नदीमा बरफ-
को फुटाइ ।

de-bar', *v. t.* रोक्नु ; छेक्नु ; बाहेक
गर्नु ।

de-bark', *v. t. and i.* जहाज वा
नावबाट ओहलनु । de-bar-ka'-
tion or de-bar-ca'tion, *n.*

de-base', *v. t.* मोल वा गुणमा घटाउनु ;
रात्रो वस्तुमा न रात्रो वस्तु
मिसाउनु । de-base'ment, *n.*
हीनता ।

de-bate', *v. t. and i.* विवाद गर्नु ;

लड्नु ; बहस गर्नु ; छलफल गर्नु ।
n. वाद-विवाद ; छलफल । de-bat'-
or, *n.* वाद-विवाद गर्ने मानिस ;
तार्किक । Debating Society, *n.*
आलोचना सभा । de-bat'a-ble
(-bāt'-), *adj.* वादविवाद गरिने ;
शङ्कनीय ।

de-bauch', *v. t. and i.* दूषित पार्नु ;
अपवित्र पार्नु ; अष्ट गर्नु ; आमोद
प्रमोदमा मत्त हुनु । *n.* अमिताचार ;
लम्पटता । deb-au-chee', लम्पट ।
deb-au'-che-ry, *n.* लाम्पट्य ;

अष्टाचरण ।

de-ben'ture, *n.* ऋण-पत्र ।

deb-il'i-tate, *v. t.* दुब्लो गराउनु ।

deb-il'i-ty, *n.* शारीरिक दुर्बलता,
कमजोरीपना ।

deb'it, *n.* हिसाबमा दिनुपर्ने खर्च ;
खर्च । *v. t.* खर्च लेख्नु ; बढी
खातामा चढाउनु ।

de'bo-nair, *adj.* विनित ; नम्र ; शिष्ट ;
रसिलो ।

de-bo'uch (di-boo'sh), *v. i.* साँगुरो
छाउँबाट निस्कनु । de-bo'uch-er,
n. नदी वा प्रणालीको मुख ।

de-bris' (dā-brē'), *n.* भत्केको माल ;
छरिएको टुक्रा-टुक्रा ; बगाएर लगेको
थुप्रो ।

debt (det), *n.* ऋण ; कर्जा । debt'-or,
n. ऋणी ; दाम ; कृतज्ञता वा
कर्तव्य तिर्नु वा चुकाउनु पर्ने
मानिस ।

de-but' (*dā-bū'*), *n.* प्रथम चेष्टा ;
प्रारम्भ ; समाजमा वा नाच्ने भई
नाट्यशालामा पहिलो प्रवेश ।

dec'-ade, *n.* दशको खाल ; दश वर्ष ।

de-ca'-dence, *n.* घट्दै जाने काम ;
खिँदै जाने काम ; पतन ; हास ;
क्षय । de'-ca-dent, *adj.* क्षयशील ।

de-ca-gon, *n.* दशभुज ।

do'-ca-head-ral, *adj.* दशभुज घनक्षेत्र ।

do'-ca-hed-ron, *n.* दशमुख वा दशपाटा
भएको वस्तु ।

dec'-a-logue (*-log*), *n.* यीशुको धर्म-
ग्रन्थमा लेखिएको दश आज्ञा ।

de-camp', *v. i.* अकस्मात् घर छोड्नु
वा हिँड्नु ; सुईकुच्चा ठोक्नु ; डेरा
उठाउनु । de-camp'-ment, *n.*
प्रस्थान ।

dec'-angular, *adj.* दशकोण भएको ।

de-cant', *v. t.* खन्याउनु ; निखार्नु ।

de-can'-ter, *n.* जोड रक्सी खन्याउने
वा राख्ने बोटल ।

de-cap'-i-tate, *v. t.* टाउको काट्नु ।

de-cap-i-ta'-tion, *n.* टाउको
कटाइ ।

do'-ca-pod, *n.* दश-खुट्टे खपटा भएको
जीव विशेष ।

de-car'-bo-nise, *v. t.* कार्बोन झिक्नु ।

de-cay', *v. i.* सड्नु ; कुहुनु ; बिग्रनु ;
पतन हुनु ; स्वास्थ्य बिग्रनु । *n.*
पतन ; क्षय ; नाश ।

do-ceso', *v. i.* मर्नु ; देहत्याग गर्नु ।
n. मृत्यु ; देहत्याग ।

de-ceivo' (*-seev'*), *v. t. and i.* छलनु ;

छक्याउनु ; ठगनु ; धोका दिनु ।

de-coit' (*-seet'*), *n.* छल ; कपट ;
धोका ; चातुरी । de-coit'-ful, *adj.*
छली । de-coop'-tion (*-seep'*), *n.*
।

De-cem'-ber (*-sem'*), *n.* अंग्रेजी वर्षको
बाह्रौं महीना ।

de'-cent (*sent*), *adj.* उचित ; योग्य ;
संकोची ; सभ्य ; शिष्ट ; सुकुमार ।
do'-cen-cy, *n.* भद्रता ; शिष्टता ।

de-cen'-tra-lize, *v. t.* केन्द्रबाट
छुटाउनु ।

de-cide', *v. t. and i.* छिन्न ; फैसला
गर्नु ; स्थिर गर्नु । do-ci'-dod,
adj. छिनेको ; फैसला भएको ;
निःसन्देहको । do-cis'-ion

(*-sizz'-un*), *n.* सिद्धान्त ;
सोमांसा ; संकल्प ; दृगान ; दृढता ।

do-ci'-sivo, *adj.* पक्का गर्ने ।

dec'-i-mal (*des'*), *adj.* दशमिक । *n.*
दशमांश ; दश दश गरी जाने ।

dec'-i-mate, *v. t.* दशमांश लिनु ;
प्रत्येक दश जनामा एउटालाई मार्नु
dec-i-ma'-tion, *n.*

de-ci'-pher (*-sef'-fer*), *v. t.* कुनै लेखको
अर्थ निकाल्नु वा बुझाउनु ।

deck, *v. t.* मिलाउनु ; सजाउनु ;
सिँगार्नु । *n.* जहाजको एक छेउदेखि
अर्को छेउ सम्मको फल्याक ;
deck'-er, *n.* सजाउने मानिस ;
'डेक' भएको जहाज ।

de-claim'. *v. i.* बयान गर्नु ; मिठो
बोल्नु ; निन्दा गर्नु । dec-la-ma'-

- tion, *n.* प्रशंसा ; बढ़ाई ; व्याख्यान ; अलङ्कारपूर्ण ; वागाडम्बर ।
- de-cla-ro', *v. t. and i.* घोषणा गर्नु ; आम्हा मत प्रकट गर्नु ; थाहा दिनु ।
- de-cla-ra'-tion, *n.* घोषणा गर्ने काम ; बयान गराई ; घोषणा-पत्र ।
- de-clen'-sion, *n.* अवनति ; क्षय ; शब्दरूप ; अस्वीकार ।
- de-cline', *v. t. and i.* अस्वीकार गर्नु ; निहुरनु ; झुक्नु ; पतन हुनु ; शब्दको रूप चलाउनु ; *n.* क्षय ; पतन ; अवनति । de-cli-na'-tion, *n.* क्षय ; पतन ; झुकाउ ; जीर्णता ; शब्दरूप ।
- de-cliv'-i-ty, *n.* ओढालो ; ढाल परेको जमीन ; सलामी ठाउँ । de-cli'-vous, *adj.* सलामी परेको ।
- de-coct', *v. t.* पकाउनु ; उसिक्नु ; काढा बनाउनु ; पचाउनु । de-coc'-tion, *n.* पाचन ; काथ ; काढा ।
- de-com-pose', *v. t. and i.* सङ्गु ; कुहुनु ; तत्वहरू विच्छिन्न पार्नु ।
- de-com-po'-si'-tion, *n.* सङ्गह ; कुहाइ ; विनाश ; विश्लेषण ।
- de-com-po'-sa-ble, *adj.* विश्लेषणीय ।
- dec'-o-rate, *v. t.* सिंगार्नु ; सुशोभित गर्नु ; भूषित गर्नु । dec-o-ra'-tion, *n.* सजाइएको चीज ; शृङ्गार ; अलङ्कार ; शोभा । dec'-o-ra-tive, *adj.* शोभा दिने । dec-o-ra'-tor, *n.* सजाउने मानिस ।
- de-co'-rous (-rus), *adj.* यथायोग्य ; उचित ; उपयुक्त ; भद्र ; शिष्ट ।
- de-co'-rum, *n.* भद्रता ; सम्भ्यता ; शिष्टाचार ।
- de-coy', *v. t.* फन्दामा पार्नु ; फँसाउनु ; लोभ्याउनु । *n.* फँसाइ ; लोभ्याइ ।
- de-croase' *v. t. and i.* घटाउनु ; कम्ती हुनु । *n.* क्षय ; घटी ; न्यूनता de-cro'-ment, *n.* हास ; क्षय ।
- de-cree', *n.* आज्ञा ; हुकुम ; नियम । *v. t.* स्थिर गर्नु ; आज्ञा दिनु ।
- de-crep'-it, *adj.* वृद्ध ; कमजोर भएको ; जीर्ण भएको ; निर्बल । de-crep'-i-tude, *n.* वृद्धावस्था ।
- de-cro'-pi-tate, *v. t. and i.* पिट पिट शब्द हुनु ।
- de-cry, *v. i.* निन्दा गर्नु ; हेर्लौं गर्नु ; होच्याउनु ।
- ded'-i-cate, *v. t.* अर्पण गर्नु ; चढाउनु ; समर्पण गर्नु । ded-i-ca'-tion, *n.* अर्पण ; समर्पण ; उत्सर्ग । ded'-i-ca-tory, *adj.* उत्सर्गिक ।
- de-duce', *v. t.* नतीजा निकाल्नु ; अनुमान गर्नु । de-duce'-ment, *n.* अनुमान । de-duc'-ible, *adj.*
- de-duct', *v. t.* घटाउनु । de-duc'-tion, *n.* नतीजा ; अनुमान ; घटाउने काम ; वियोग ।
- deed, *n.* कार्य ; कीर्ति ; दलील ; कागज-पत्र ।
- deem, *v. t.* सोच्नु ; विचारुनु ; जान्नु ; अनुमान गर्नु ।

deep, *adj.* गहीरो ; गम्भीर ;
लुकेको ; धूर्त ; अगाध । *n.* समुद्र ;
महासागर । deep'en, *v. t.*
and *i.* गहीरो पार्नु वा हुनु,
बढाउनु । deep'ly, *adv.*

deer, *n.* मृग ।

de-fac'o', *v. t.* बिगार्नु ; नष्ट गर्नु ;
कुरूप पार्नु ; मेट्नु । de-fac'o'-
ment, *n.* विलोप ।

de-fal'cate, *v. t.* तहबील मास्नु । de-
fal-ca'tion, *n.*

de-fame', *v. t.* दुर्नाम गर्नु ; निन्दा
गर्नु ; बदनाम गर्नु । def-a-ma'tion,
n. निन्दा ; बदनाम । de-fam'-
a-to-ry, *adj.* निन्दासूचक ।

de-fault', *n.* कसुर ; त्रुटि ; अपराध ;
दोष ; अभाव । *v. t.* and *i.* कसुर
गर्नु ; दोषी हुनु । de-faul'ter',
n. ऋण तिर्न न सक्ने मानिस ;
तहबील मास्ने मानिस ; उपस्थित
न हुने मानिस ।

de-feat, *v. t.* जित्नु ; परास्त गर्नु ;
पराजय गर्नु । *n.* हार ; पराजय ।

de-fe'cate, *v. t.* and *i.* विशुद्ध पार्नु ;
मलत्याग गर्नु ; खार्नु । de-fe-ca'-
tion, *n.* मलत्याग ।

de-fect', *n.* त्रुटि ; खोट ; दोष । de-
fec't-ive, *adj.* अंसम्पूर्ण ; अङ्गहीन ;
अपूरो ; दोषी ।

de-fence', *n.* रक्षा ; प्रतिवाद ;
समर्थन ।

de-fend', *v. t.* and *i.* रक्षा गर्नु ;
बचाउनु ; शरण दिनु ; आश्रय दिनु ;

रोक्नु ; समर्थन गर्नु ; विवाद गर्नु ;
de-fend'-ant, *n.* प्रतिवादी ; रक्षक ।
de-fend'-er, *n.* रक्षा गर्ने मानिस ;
de-fen'sive, *adj.* बचाउ गर्नका
निमित्त काम लाग्ने ; रक्षा गर्नको
लागि प्रयोग गरिने वस्तु । *n.*
आत्मरक्षा ; प्रतिरोध ; रक्षक । de-
fon'si-ble, *adj.* रक्षणीय ।

de-for', *v. t.* विलम्ब गर्नु ; आदर गर्नु ;
पर सार्नु ; टार्नु ; भोलि भोलि भन्नु ।
def'er-onco, *n.* आदर ; श्रद्धा ;
आफू भन्दा ठूलोबाट सल्लाह लिने
काम । def'er-on'tial, *adj.* आदर-
णीय ; विनयी ।

de-fi'ance, *n.* युद्धका निमित्त हौंक ;
आज्ञा उलङ्घन ।

de-fi'ant, *adj.* गर्वित ।

de-fic'ient (-fisi'-ent), *adj.* अप्रचूर ;
अपूर्ण ; अपूरो ; कमी ; दोषी । de-
fic'i-on-cy, de'fic-i-ence, *n.*
अभाव ; त्रुटि ; घटी ; न्यूनता ;
हीनता ; कम्ती । def'ic-it, *n.*
असम्पूर्णता ; कमी ; अभाव ।

de-file', *v. t.* अपवित्र बनाउनु ;
कलङ्कित गर्नु ; ताँत लागेर हिँड्नु ;
फोहोर पार्नु । *n.* अपवित्र ; सौँषरो
घाँटी । de-filo'-ment, *n.* अ-
पवित्रता ; अष्टता ।

de-fine', *v. t.* स्पष्ट गर्नु ; संज्ञाउनु ;
व्याख्या गर्नु ; बताउनु । de-ff'-
nable, *adj.*

def'i-nite, *adj.* स्पष्ट ; निर्दिष्ट ; ठीक ;
पक्का ; निश्चित । def-i-ni'tion, *n.*

अर्थ ; लक्षण ; वर्णन ; परिभाषा ।
 def-i-ni-tive, *adj.* निश्चित ; ठेगान
 लाउने ।
 def-flag rate, *v. t. and i.* छिटो छिटो
 बल्ने ज्वालाले पोल्नु । *de flag-ra-*
tor, n. यन्त्र विशेष ।
 de-flect', *v. t. and i.* मूल बाटो छाडेर
 एकातिर लाग्नु । *de-flec'-tion or*
de-flex'-ion, n. विपथगमन ;
 विचलन ; एकातिरको झुकाइ ;
 झुकाउ ; टेडापन ।
 def-lo'-rate, *adj.* फुल्ने समय बितेको ।
 def-lo-ra'-tion, *n.* फूल टिपाइ ;
 सतौत्व नष्ट गराइ ।
 de-flour' or *de flower', v. t.* फूल झुन्य
 गराउनु ; सौन्दर्य नष्ट गर्नु ; भरि-
 भङ्ग पार्नु ; बिगार्नु ।
 def-lu-xion', *n.* सिङ्गान फेंकाइ ।
 de-fo'li ate, *v. t.* पात विहीन गराउनु ।
adj. पत्र विहीन । *de-fo-li-a'-tion,*
n. पात झर्ने समय ।
 de-force', *v. t.* बलपूर्वक अधिकार
 खोस्नु ।
 de-form', *v. t.* न राम्रो पार्नु ; आकार
 बिगार्नु ; कुरूप पार्नु । *de-form-*
a'-tion, n. बिगार्ने काम ; विकृति ।
 de-for'-mi-ty, *n.* बेरूप ; आकार
 बिग्रैको अवस्था ; कुरूपता । *de-*
form'ed, adj.
 de-fraud', *v. t.* ठगनु ; धोका दिनु ;
 अपहरण गर्नु ।
 de-fray', *v. t.* खर्च गर्नु ; छिनाफाना
 गर्नु ; चुक्ती गर्नु ।

deft, *adj.* कुशल ; निपुण ; सिपालु ;
 दक्ष । *deft'-ly, adv.* doft'-ness, *n.*
 do-funct', *adj.* मरेको ; मुर्दा ; मृत ;
 निर्जीव । *n.* मृत-व्यक्ति ।
 do-fy', *v. t.* जोरी खोज्नु ; हाँक दिनु ;
 झगडा गर्न चाहनु । *de-fi'-ance,*
n. आज्ञा उल्लङ्घन । *de-fi'-ant,*
adj.
 de-gen'-er-ate, *v. i.* नीच कर्म गर्नु ;
 आम्रो धर्मबाट च्युत हुनु । *adj.*
 हीन ; अधम ; नीच ; अधःपतित ;
 खसेको । *de-gen-er-a'-tion, n.*
 नीचता ; हीनता ; अधोगति । *de-*
gen'-er-a-tive, adj.
 deg-lu-ti'-tion, *n.* निलाइ ।
 de-grade', *v. t.* अपमान गर्नु ; पद
 अष्ट गर्नु ; तल्लो दर्जामा खसाल्नु ।
deg-ra-da'-tion, n. अपमान ;
 पद-च्युत ; हास । *deg-ra'-ding,*
adj.
 de-gree', *n.* विश्वविद्यालयको उपाधि ;
 पद ; स्थान ; दर्जा ; अक्षांश ; वर्ग ;
 वंश ; पुस्ता ; वृत्त चाप वा ताप-
 यन्त्रको एकांश ।
 de-i-fy, *v. t.* देवता भनेर पुज्नु ;
 देवता जस्तो मान्नु । *de-i-fi-ca'-*
tion, n. देवत्व । *de-if'-ic, adj.*
 deign (*dān*), *v. t. and i.* प्रसन्न हुनु ;
 योग्य ठान्नु ; अनुग्रहपूर्वक दिनु ।
 deism, *n.* एकेश्वरवादित्व । *deist, n.*
 एकेश्वरवादी । *deist'-ic, adj.*
 de-i-ty, *n.* देवता ; देवत्व ; देवता वा
 देवी ; सृष्टिकर्ता ; ईश्वर ।

de-ject', *v. t.* उस्ताह भङ्ग पार्नु ; मुख
उदास गर्नु ; मन मार्नु ; खिन्न पार्नु ।
de-ject'-ted, *adj.* हताश । de-ject'-
tion, *n.* खिन्नता ; निरुसाह भएको
अवस्था ; ग्लानि ; उदासी ।

de-late', *v. t.* दोष लाउनु ; अभियोग
गर्नु ; चुक्ती लाउनु ; पोल सार्नु ।

de-lay', *v. t. and i.* ढिलो गर्नु ;
स्थगित राख्नु ; टड्ग्याउनु । *n.*
अबेर ; विलम्ब ; बियाँलो ।

de'-le, *v. t.* पुछ्नु ; मेट्नु । de-le'-ble, *adj.*

de-lec'-ta-ble, *adj.* आनन्दजनक ;
मनोहर ; मजाको । de-lec'-ta'-tion,
n. अति आनन्द ।

del'-e-gate, *v. t.* प्रतिनिधि स्वरूप
पठाउनु ; सुम्पनु । *n.* प्रतिनिधि ।
del-e-ga'-tion, *n.*

de-le'-te, *v. t.* मेट्नु ; झिक्नु ; शब्द
वा वाक्यहरू काट्नु ।

del-e-te'-ri-ous, *adj.* हानिजनक ;
प्राणनाशक ; विषाक्त ; अनिष्टकारी ।

delf or delft, *n.* एक किसिमको
माटाको भौँडो ।

de-lib'-er-ate, *v. t. and i.* मन मनै
चिन्ता गर्नु ; फिक्री गर्नु ; विचारुनु ;
सल्लाह लिनु ; सोच्नु । *adj.* विचार-
पूर्वकको ; होशियार ; सोचेको ।
de-lib-er-a'-tion, *n.* तर्कवितर्क ;
सोच ; विचार ; ध्यान ; चिन्ता ।
de-lib-er-a'-tive, *adj.*

del'i-ca-cy, *n.* मधुर सौन्दर्य ;
मिहोनपना ; सुकुमारीपन ; कोम-
लता ; खानेकुराको रोजी किसिम ।

del'i-cate, *adj.* मधुर ; कोमल ;
उत्तम ; स्वादिलो ; मिठो ; मिहीन ;
सूक्ष्म ; सुकुमारी ; नरम ; सुशील ।
del'i-cate-ly *adv.* del'i-cate'-
ness, *n.*

de-lic'-ious (-lish'-us), *adj.* सुस्वादु ;
मनोमोहन ; मधुर ; साह्रै आनन्द
दिने ।

de-light' (-lit'), *n.* आनन्द ; सन्तोष ;
हर्ष ; खुशी । *v. t. and i.* खुशी
तुल्याउनु ; सन्तुष्ट हुनु । de-light'-
ful, *adj.* मनोहर ; आनन्दजनक ।

de-lim'-it, *v. t.* राष्ट्रीय सिमाना कायम
गर्नु । de-li-mi-ta'-tion, *n.*
सिमाना ; चौहद्दी ।

de-lin'-e-ate, *v. t.* रेखा खिचेर अङ्कित
गर्नु ; वर्णन गर्नु ; विचित्र पार्नु ;
आकार बनाउनु । de-lin-e-a'-tion,
n. वर्णन ; नक्सा ; आकार । de-
lin-e-a'-tor, *n.* वर्णन गर्ने मानिस ।

de-lin'-quent, *n.* अपराधी वा दोषी
मानिस । de-lin'-quen-cy, *n.*
अपराध ; कसुर ; कुकर्म ।

de-lir'-i-um, *n.* प्रलाप ; मुर्छा ; बेहोसी ।
de-lir'-i-ous, *adj.* अचेत ; बेहोस ;
बौलाहा ; बर्बराउने ।

de-liv'-er, *v. t.* उद्धार गर्नु ; छुटकारा
दिनु ; सुम्पनु ; छोड्नु ; बचाउनु ;
त्यागनु ; बुझाउनु । de-liv'-or-
ance, *n.* मुक्ति । de-liv'-er-y, *n.*
समर्पण ; उद्धार ; मुक्ति ; रक्षा ;
सम्मति ; स्वाधीनता । de-liv'-er-
er, *n.* बचाउने मान्छे ; उद्धारक ।

dell, *n.* दुवै पट्टि रुखले ढाकिएको खोंच ; खाल्डो ; खाडी ; घाँटी ।

del'-ta, *n.* ग्रीक वर्णमालाको चतुर्थ अक्षर ; नदीको मुहानामा नदीले सोहोदै ल्याएको माटो आदिले बनेको तीनकुने जग्गा । del-ta'-ic, *adj.*

del-ude', *v. t.* छल्नु ; टग्न । de-lu'-sion, *n.* ठगने वा ठगिने काम ; कपट ; छल ; भ्रम । del-u'-sive, *adj.* भ्रान्तिजनक ।

del'-uge, *n.* प्रलय ; जलामय ; मुसल-धारे पानी ; भल । *v. t.* प्रलय हुनु ; भल बगनु ।

dolve, *v. t.* कोदालोले खच्चु ; पस्नु ।

de-mag'-ni-tise, *v. t.* चुम्बकको गुण रहित पार्नु ।

dem'-n-gogue (-goj), *n.* जनसाधारणको नेता ; राजद्रोही मानिस ।

de-main' or de-mesne', *n.* जमीन्दारी ; प्रदेश ।

de-mand', *v. t. and i.* माग्नु ; दावा गर्नु ; चाहनु ; भन्न कर लाउनु ; सोध्नु ; *n.* मागेको चीज ; दावा गरेको कुरो । de-mand'-able, *adj.* दावीयोग्य । de-mand'-ant, *adj.* वादी ; दावीदार ।

de-mar-ca'-tion, *n.* सिमाना चिन्हो लाउने काम ; विभाग । de-mar-cato', *v. t.* चिन्हो लाउनु ; सिमाना लाउनु ।

de-mean', *v. t.* आम्हो व्यवहार देखाउनु ; आचरण गर्नु ; बर्तव

गर्नु । आफूलाई होच्याउनु । de-mean'-our (-ur), *n.* आचरण ; चलन ; ढङ्ग ; व्यवहार ।

de-ment', *v. t.* बौलाहा तुल्याउनु ।

de-ment'-ate, *adj.* ज्ञान शून्य ।

v. t. ज्ञान शून्य गराउनु ।

de-ment'-ed, *adj.* पगला ;

बौलाहा ; उन्मत्त । de-ment'-ia, *n.* स्मृतिशक्तिको हास ।

de-mer'-it, *n.* दोष ; निर्गुण ; अवगुण ; कसुर ; अपराध ।

domi-god, *n.* उपदेवता ।

de-mise' (-miz'), *n.* राजा वा कुनै प्रख्यात मानिसको मृत्यु । *v. t.* आम्हो कुनै कुरो अरुलाई समर्पण गर्नु ; दान दिनु ।

de-mit', *v. t.* राजिनामा गर्नु ; छोड्नु ; सार्नु । de-mis'-sion, *n.*

de-mob'-i-lize, *v. t.* निरस्त्र गरेर विदा दिनु ; छकछुट्ट पार्नु ।

de-moc'-ra-cy, *n.* पंचायती राज्य ; प्रजातन्त्र शासन-प्रणाली । de'-mocrate, *n.* प्रजातन्त्रवादी । de-moc-ra'-tic, de-moc-ra'-ti-cal, *adj.* de-moc-ra'-tist, *n.*

de-mol'-ish, *v. t.* नाश गर्नु ; ध्वंस गर्नु ; भत्काउनु । dem-o-li'-tion, *n.* विध्वंस ; विनाश ।

de'-mon, *n.* भूत ; प्रेत ; पिशाच ; दानव ; राक्षस ; ख्याक । de-mo'-ni-ac, *n.* भूतप्रेत लागेको मान्छे ।

de-mo-nia'-cism, *n.* पैशाचिक व्यवसाय । de-mon'-ic, *adj.*

- पैशाचिक । *de-mono-la'-try*, *n.* भूतपूजा । *de-mon-o'-logy*, *n.* पिशाचतत्व ; बिजुवा, झँक्रीहरूको विद्या । *de-mon o'-lo-gist*, *n.* झँक्री ; बिजुवा ; पिशाचतत्व जान्ने मानिस ।
- dem'-on-strate*, *v. t. and i.* देखाउनु ; सप्रमाण बताउनु ; प्रत्यक्ष गर्नु ; प्रदर्शन गर्नु । *dem-on-strat'-tion*, *n.* प्रदर्शन ; उपपत्ति ; निश्चय प्रमाण ; प्रकाश । *dem'-on-strat'-tor*, *n.* निःसन्देह प्रमाण प्रदर्शक ; शिक्षक । *dem-on-strat'-tive*, *adj.* निर्देशक ।
- de-mor'-alize*, *v. t.* चाल चलन बिगार्नु ; सेनाहरूले साहस वा धैर्य नाश गर्नु । *de mor-al-i-za'-tion*, *n.* चरित्रहीनता ।
- de'-mos*, *n.* जनसमूह । *de-mot'-ic*, *adj.* साधारण ; पाखे ।
- de-mul'-cent*, *adj.* सख्तो पार्ने ।
- de-mur'*, *v. i.* शंका वा आपत्ति उठाउनु ; गाह्रो मान्नु ; दुइ मन गर्नु ; विलम्ब गर्नु । *n.* दुइ मन ; शंका ; वाधा । *de-mur'-rage*, *n.* रेल वा जहाजमा लाग्ने हर्जाना ।
- de-mure'* (*-mū'*), *adj.* गम्भीर ; धीर ; संकोची ; शान्त ; विनीत ; अविचलित ।
- demy*, *n.* अक्सफोर्डको मेगडालेन कालेजको वृत्ति पाउने छात्र ; कागजको आकार (२२½ × १७½ इञ्च) ।
- den*, *n.* ओढार ।
- den'-ary*, *n.* दश-संख्या । *adj.* दशको ।
- de-nation'-a-liso* (*-lize*), *v. t.* जातीयता-बाट निकाल्नु ।
- den-drol'-o-gy*, *n.* वृक्ष-विज्ञान । *den-drol'-o-gist*, *n.* वृक्ष-विज्ञान जान्ने पण्डित । *den'-dri-form*, *den'-droid*, *adj.* वृक्षका आकारको ।
- deng'-ue*, *n.* एक किसिमको जरो ।
- den'-i-zen*, *n.* अधिवासी ; नागरिक ; बासिन्दा । *den-i-za'-tion*, *n.* नागरिक तुल्याउने काम ।
- de-nom'-i-nate*, *v. t.* नाउँ राख्नु ; नाउँ काढेर बोलाउनु । *de-nom-i-na'-tion*, *n.* नाउँ ; थर ; उपाधि ; श्रेणी । *de-nom-i-na'-tion-al*, *adj.* साम्प्रदायिक । *de-nom-i-na'-tion-al-i-sm*, *n.* साम्प्रदायिकता । *de-nom'-i-na-tivo*, *adj.* नामधारी । *de-nom'-i-na-tor*, *n.* नाउँ राख्ने मानिस ; साधारण भिन्नको रेखा मनिको अङ्क ; हर ; भाजक ।
- de-note'*, *v. t.* बताउनु ; बुझाउनु ; चिह्न लाउनु ; देखाउनु ; छुट्याउनु । *de-not-a'-tion*, *n.* अर्थ ; चिह्न लाउने काम ।
- de'noue'-ment*, *n.* नाटक वा उपन्यासको उपसंहार ; क्रमविकाश ।
- de nounce'*, *de-nun'-ci-ate*, *v. t.* सबैको अघाडि दोषी भन्नु ; निन्दा गर्नु ; डर देखाउनु ; भविष्य बताउनु । *de-nun-ci-a'-tion*, *n.* दोषारोपण ; चेताउनी ; गाली ; डर देखाह ।

- de-nun'-ci-a-tor, *n.* निन्दाकारी । de-nun'-ci-a-tory, *adj.* निन्दासूचक ।
- denso', *adj.* घन ; बाक्लो ; पटेर ; थुप्रैको ; जनतापूर्ण ; मूर्ख । den'-sity, *n.* घनत्व ; थुप्रैको अवस्था ।
- dent, *n.* गह्रु चीजले नरम ठाउँमा पारेको खोपिल्टा । *v. t.* खोपिल्टा पार्न ।
- den'-tal, *adj.* दाँत-सम्बन्धी ; दन्त्य ।
- den'-ti-cle, *n.* मसिनो दाँत । den'-ti-cu-late, *adj.* मसिनो दाँत भएको । den'-ti-form, *adj.* दन्ताकार । den'-ti-frico, *n.* दन्त-मञ्जन । den'-tist, *n.* दाँतको काम गर्ने वैद्य । den'-tist-ry, *n.* दाँतको चिकित्सा । den'-ti-tion, *n.* दाँतको उम्राइ । den'-toid, *adj.* दाँत जस्तो वा दाँतको आकार भएको ।
- den'-ture, *n.* नकली दाँतको खाल ।
- de-nude', *v. t.* नाङ्गो पार्नु ; वस्त्र रहित पार्नु । de-nu-da'-tion, *n.* नाङ्गो गराइ ; हावा आदिले चटानहरूको खियाइ ।
- de-ny', *v. t.* न मान्नु ; नाही भन्नु ; इन्कार गर्नु ; अस्वीकार गर्नु । de-ni'-al, *n.* अस्वीकार ; इन्कार ; हुँदै होइन भन्ने भनाइ । de-ni'-a-ble, *adj.* अस्वीकार योग्य ; इन्कार गर्न सकिने । de-ni'-er', *n.* अस्वीकार गर्ने मान्छे ।
- de-part', *v. t. and i.* प्रस्थान गर्न ; विदा हुनु ; जानु ; छोड्नु ; मर्नु । de-par'-ture, *n.* प्रस्थान ; विदाइ ; मृत्यु ।
- de-part'-ment, *n.* विभाग ; शाखा ; खण्ड । de-part'-ment-al, *adj.* विभाग-सम्बन्धी ।
- de-pend', *v. i.* भर पर्नु ; भरोसा राख्नु ; निर्भर हुनु । de-pen'-dence, *n.* अधीनता ; परतन्त्र ; विश्वास । de-pen'-dent, *adj.* अधीन ; भर पर्ने ; आश्रित ; निर्भर । *n.* पराधीन ; सेवक ; आशामुखी । de-pen'-den-cy, *n.* अधीनता ; उपनिवेश । de-pen'-ding, *adj.* निर्भर गर्ने ।
- de-phleg'-mate, *v. t.* बद्ता भएको पानी नष्ट गर्नु ।
- de-pict', *v. t.* चित्र बनाउनु ; वर्णन गर्नु । de-pict'-ure, *v. t.* तस्वीर लेख्नु ।
- dep'-i-late, *v. t.* केश खुइल्याउनु । dep-i-la'-tory, *adj.* केश खुइल्याउने । *n.* केश नाश गर्ने औषधि ।
- de-pleto', *v. t.* खाली गर्नु ; रिक्तो पार्नु ; सिध्याउनु । de-ple'-tion, *n.*
- de-ploro', *v. t.* विलाप गर्नु ; अपसोस गर्नु ; खेद मान्नु ; सुर्ता गर्नु । de-plo'-ra-ble, *adj.* विलाप गर्ने योग्य ; शोकमय ; शोचनीय ।
- de-ploy', *v. t. and i.* फिजाउनु ; खोल्नु ; बढाउनु ।
- de-plume', *v. t.* भुत्ल्याउनु ; प्वाँख उखेल्नु । de-plu-ma'-tion, *n.*
- de-po'-la-rise, *v. t.* ध्रुवत्व रहित पार्नु ।
- de-pone', *v. t. and i.* साक्षी दिनु । de-po'-nent, *adj. and n.* साक्षी ; गवाही ।

de-pop'u-late, *v. t. and i.* जनशून्य गराउनु वा हुनु । de-pop-u-la'-tion, *n.* जनशून्य गर्ने काम ।

de-port', *v. t.* देश निकाला गर्नु ; हटाउनु । de-por-ta'-tion, *n.* देश निकाला ; बनवास । de port'-ment, *n.* आचरण ; बर्ताव ; चाल चलन ; ढङ्ग ; ढब ।

de-pose', *v. t.* पदच्युत गर्नु ; गद्दीबाट उतार्नु ; साक्षी दिनु । de-po'-sal, *n.* पदच्युति । de-pos'-able, *adj.*

de-pos-it', *v. t.* जम्मा गर्नु ; राख्नु ; निर्विघ्नपूर्वक जम्मा लाउनु ; थन्क्याउनु ; बेना दिनु । *n.* राख्न दिएको धन वा कुनै वस्तु ; नासो । de-pos'-i-tary, *n.* अभिभावक ; जम्मा दिइने मान्छे । de-pos'-i-tor, *n.* सञ्चय गर्ने मानिस ; धरौट राख्ने मानिस । de-pos'-i-tory, *n.* दाम, माल राख्ने ठाउँ ।

de-po-si'-tion (-zi'-shun), *n.* साक्षी ; इजहार ; गवाही ; पदच्युत गर्ने काम ।

dep'-ot (dep'-ō), *n.* भाण्डार ; पल्टनको मुख्य भण्डा ।

de-prave', *v. t.* नष्ट गर्नु ; नाश गर्नु ; बिगार्नु ; अवनति गर्नु । de-pra-va'-tion, *n.* अप्रष्टता । de-prav'-od, *adj.* अप्रष्ट । de-prav'-i-ty, *n.* दुष्टता ; दुश्चरित्रता ।

dep'-re-cate, *v. t.* पछितो गर्नु ; विरोध गर्नु । dep'-re-ca-tory, dep'-re-ca-tive, *adj.* dep-re-ca'-tion, *n.* अनुनय ; प्रतिवाद ; निन्दा ।

de-pre'-ci-ate (-shi-), *v. t.* अनादर गर्नु ; तुच्छ मान्नु ; मोल घटाउनु । de-pre-ci-a'-tion, *n.* अनादर गर्ने वा तुच्छ मान्ने काम ; मोलको हास ; निन्दा ।

dep'-re-date, *v. t.* लुट्नु ; उज्जाड पार्नु । dep-re-da'-tion, *n.* लुटपीट ; उजाड ; डाका ; अपहरण । dep-re-da'-tor, *n.* डाकू ; लुटपीट गर्ने मान्छे ; लुटेरा । dep'-re-da-tory, *adj.*

de-press', *v. t.* दुःखित हुनु ; उदास हुनु ; ओह्याल्नु ; दबाउनु ; होच्याउनु ; खसाल्नु ; खिन्न पार्नु । de-pres'-sion, *n.* दुखाइ ; खसाइ ; उत्साहीन गराइ ; ग्लानि खाँडा । de-pres'-sive, *adj.* विषादजनक ।

de-priv'e', *v. t.* खोस्नु ; हरण गर्नु ; रहित पार्नु । dep-ri-va'-tion, *n.* खोसाइ ; रहित भएको अवस्था ; हानि ।

depth, *n.* गभीरता ; समुद्र ; गहराइ ; गहीरो ठाउँ । depth'-less, *adj.* अगभीर ।

dep'-u-rate, *v. t.* चोखो पार्नु ; परिष्कार गर्नु ; चोख्याउनु ।

de-pute', *v. t.* प्रतिनिधि राख्नु ; कसैलाई आम्तो बदलीमा भर्ना गर्नु ; अधिकार सुम्पनु । dep-u-ta'-tion, *n.* प्रतिनिधि । dep'-u-ty, *n.* प्रतिनिधि ; नायब ; गुमास्ता ।

de-rail', *v. t.* लिक छोड्न लाउनु । de-range', *v. t.* उल्टा पाल्टा पार्नु ;

खल्याङ्ग मल्याङ्ग पार्नु । *de-rang'*-
ed, *adj.* खल्याङ्ग मल्याङ्ग पारेको ।
de-range'-ment, *n.*
der'-e-lic't, *adj.* परित्यक्त । *der-e-lic'*-
tion, *n.* परित्याग ; विश्वास-
घातकता ।
de-ride', *v. t.* खिसी गर्नु ; ठट्टा गर्नु ;
हँसी उड़ाउनु ; उल्टीबिल्ली पार्नु ।
de-ri'-sion (-*shun*), *n.* खिसी ;
ठट्टा ; हँसी ; उपहास । *de-ri'-sive*,
adj. खिसा गर्ने ; गिज्याउने ;
उपहासजनक ।
de-rive', *v. t.* प्राप्त गर्नु ; पाउनु ;
निकास्नु ; अनुमान गर्नु । *der-i-*
va'-tion, *n.* उत्पत्ति ; जड़ ; मूल ।
de-riv'-a-tive, *n.* कुनै मूलबाट
निकालिएको कुरो । *de-riv'-a-ble*,
adj. उत्पादनीय ।
dorm, *der'-ma*, *der'-mis*, *n.* छाला ।
der'-mal, *adj.* छाला-सम्बन्धी ।
der-ma tol'-o-gy, *n.* चर्म विज्ञान ।
dern, *adj.* गुप्ती ; गूढ । *dern'-ier*, *adj.*
शेष ; अखिरी ।
der'-o-gate, *v. t.* घटाउनु ; कट्टी
गर्नु ; दुर्नाम गर्नु । *de-rog'-a-to-ry*,
adj. अपमानकारक ; बदनामी
गर्ने ; हीनता-जनक ; निन्दासूचक ;
होच्याउने ।
der'-vis, *der'-vish*, *n.* मुसल्मान
फकीर ।
des'-cant, *n.* गान ; समालोचना ।
v. t. गान गर्नु ; बढाएर कुरा गर्नु ।
de-scond' (-*send'*), *v. t. and i.* झर्नु ;

ओर्हनु ; उत्रनु ; खस्नु ; आक्रमण
गर्नु । *de-scent'*, *n.* अवनति ;
अवरोहण ; खसाइ ; ओह्रालो ;
पैदा गर्ने काम । *de-scond'-ant*,
n. सन्तान ; वंश ; उत्पत्ति भएको
चीज । *de-scond'-ent*, *adj.*
वंशधर ; अवतरणशील ।
de-scribe', *v. t.* वर्णन गर्नु ; बयान
गर्नु ; चित्र खिच्नु ; कोर्नु ; गुण
जाहेर गर्नु । *de-scrib'-a-ble*, *adj.*
वर्णनीय । *de-scrip'-tion*, *n.*
बयान ; लक्षण ; आकार ; विवरण ।
de-scrip'-tive, *adj.* बयान गरिने
योग्य ।
de-scry', *v. t.* टाढाबाट हेर्नु ।
des'-o-crate, *v. t.* अपवित्र गर्नु ; दूषित
पार्नु । *des-o-cra'-tion*, *n.*
अपवित्र गरिएको चीज ।
de-sert' (-*sert'*), *v. t. and i.* त्याग
गर्नु ; छाडि दिनु ; भागनु ; विफल
हुनु । *n.* मरुभूमि ; निर्जन ;
खन-जोत न गरेको ठाउँ । *de-sert'-*
ed, *adj.* परित्यक्त ; मानिस न
भएको ; उजाड़ ; रूखो । *de-ser'-*
tion, *n.* परित्याग । *de-sert'-er*,
n. आम्नो दललाई त्याग गर्ने
मानिस ।
de-serve' (-*serv'*), *v. t.* पाउने योग्य
हुनु ; उचित हुनु । *de-serv'-ed-ly*,
adv. यथायोग्य । *de-serv'-ing*,
adj. उपयुक्त ।
de-sic'-cate, *v. t.* सुकाउनु । *de-sic'-*
cant, *adj.* सुकाउने ।

de sid'-er-ate, *v. t.* चाहनु ; इच्छा गर्नु ।

de-sid-er-a'-tum, *n.* आवश्यक वस्तु ; असर परेको चीज । *pl.* de-sid-er-a'-ta.

de-sign' (-zīn'), *v. t.* नक्सा बनाउनु ; रच्नु ; इच्छा गर्नु ; मनसुवा गर्नु ; इन्तजाम गर्नु । *n.* अभिप्राय ; युक्ति ; मनसुवा ; नक्सा खिचाइ ।
de-sign'-od-ly ; *adv.* इच्छा बमोजिम ; युक्ति अनुसार ; जानीबुझी-कन ।
de-sign'-ing, *adj.* धूर्त ; चतुर ; सिपालु ।
des'-ig-nate (*des'*), *v. t.* प्रदर्शन गर्नु ; नाम राख्नु ; तोक्नु ; नियुक्त गर्नु ; वर्णन गर्नु ।
des-ig-na'-tion, *n.* अभिदान ; उपाधि ; अर्थ ; प्रदर्शन ।
des-ig-na'-tory, *adj.* प्रकाश ; प्रदर्शक ।

de-siro' (-zīr'). *v. t. and i.* इच्छा गर्नु ; चाहनु ; तिसर्ना गर्नु ; प्रार्थना गर्नु ; आग्रह गर्नु । *n.* इच्छा ; चाह ; तिसर्ना ; रहर ; इच्छा गरेको चीज ।
de-si'-ra-ble (-zī-), *adj.* आनन्द-दायक ; चाह गर्ने योग्य ; मनोहर ।
de-si-ra-bil'-i-ty, *n.* de-si'-rous, *adj.* अभिलाषी ; इच्छुक ; चाह गर्ने ।

de-sist', *v. i.* थामिनु ; हात रोक्नु ; रहन दिनु ; शान्त हुनु ।

desk, *n.* डेस्क ; लेखपढ गर्नका निम्ति सलामी परेको फल्याक ।

des'-o-lute, *adj.* मानिस न भएको ; उराठ लाग्दो ; सुनसान ; उजाड़ ;

नाश भएको ; शान्तिहीन ; परित्यक्त ।
v. t. नाश गर्नु ; उजाड़ पार्नु ; दुःखी पार्नु ।
des-o-lu'-tion, *n.* जनशून्यता ; उजाड़ अवस्था ; नाश पारिएको तथा उराठ लाग्दो अवस्था ।

des-pair', *n.* निराशा । *v. i.* हताश हुनु ।
des'-per-ate, *adj.* हताश ; निर्भय ; उन्मत्त ; निराश ; डर लाग्दो ।
des-per-a'-tion, *n.* नैराश्य ; साह्रै खराब अवस्था ।

des-patch' or dis-patch', *v. t. and i.* पठाइ दिनु ; आघात गर्नु ; खतम गर्नु ; मार्नु ; सिध्याउनु ; हतपत गर्नु । *n.* हतपत पठाउने काम ; मार्ने काम ; लेखेको सन्देश ; छिटोपन ; योग्यता ।

des'-per-ate, *adj.* आशाशून्य ; उन्मत्त ।
des-per-a'-tion, *n.* नैराश्य ।

des-pise' (-piz') *v. t.* उपेक्षा गर्नु ; हेला गर्नु ; घृणा गर्नु ; तुच्छ मान्नु ।
des'-pic-a-ble, *adj.* तुच्छ ; नीच ; घृणा ; अधम ।
des-pis'-a-ble, *adj.*
des-pite', *n.* द्वेष ; घृणा ; क्रोध ; ईर्ष्या ।
des-pite'-ful, *adj.* विद्वेषी ; डाही गर्ने ।

de-spoil', *v. t.* लुट्नु ; हरण गर्नु ; उजाड़ पार्नु ।

de-spond', *v. i.* हताश हुनु ; साहस-हीन हुनु ; खिन्न हुनु ; हरेस खानु ।
de-spond'-ence, ; नैराश्य ; खिन्न ।
de-spond'-ent, *adj.* निराश ; उदास ।

des'-pot, *n.* स्वेच्छाचारी राजा ;
प्रजापीडक शासनकर्ता । des-
pot'-ic, *adj.* स्वेच्छाचारी ; प्रजालाई
दुःख दिने । des'-pot-i-sm, *n.*
स्वेच्छाचारी राजाको शासन ;
स्वेच्छाचार ।

de-spu'-mate, *v. i.* फिज उठ्नु ;
कल्ला झिक्नु ।

des-sert' (*de-zert'*), *n.* भोजन पछि
फल-फूल, मिठाई आदि खुवाइ ।

des'-tine (*-tin*), *v. t.* काममा राख्नु ;
नियुक्त गर्नु ; खटाउनु ; छुट्याइ
राख्नु ; पुर्परोमा हुनु । des'-ti-ny,
n. भाग्य ; कर्म ; प्रारब्ध ; पुर्परो ;
दशा । des-ti-na'-tion, *n.* उद्देश्य ;
लक्ष्य ; संकल्प ; निर्दिष्ट स्थान ।

des'-ti-tute, *adj.* परित्यक्त ; दरिद्र ;
बन्धुहीन ; अभावग्रस्त । des-ti-
tu'-tion, *n.* दरिद्रता ; अभाव ।

de-destroy', *v. t.* विनाश पार्नु ; संहार
गर्नु ; बिगार्नु ; भत्ताभुङ्ग पार्नु ;
ध्वंस गर्नु । de-destroy'-er, *n.*
ध्वंसकारी । de-struc'-tive, *adj.*
नाश गर्ने ; संहार गर्ने ।

des'-ue-tude, *n.* अव्यवहार ; बेचल्ली
हुने काम ।

des'-ul-tor-y, *adj.* अनियमित ;
शिथिल ; अस्थिर ; चञ्चल । des'-
ul-tor-i-ness, *n.*

de-tach', *v. t. and i.* अलग गर्नु ;
फुस्काउनु ; कुनै काममा सैन्यहरू-
लाई पठाउनु । de-tach'-ment,
n. टोली ; फौजको एक हिस्सा ।

de-tail', *v. t. and i.* एक एक गरेर
वर्णन गर्नु ; विवरण दिनु ; विशेष
कामको लागि मानिसहरू चुन्नु ।
n. एक एक गरि वर्णन गर्ने काम ;
विवरण ; अति क्षुद्र अंश ।

de-tain', *v. t.* रोकिराख्नु ; थुनाइमा
राख्नु ; अड्काउनु ; पखाई राख्नु ।

de-tain'-er, *n.* पखाई राख्ने मान्छे ।

de-tain'-ment, *n.* de-ten'-tion,
n. थुनाइ ; पखाई ; बिलम्ब ;
रोकिएको अवस्था ।

de-tect', *v. t.* पक्रनु ; पत्तालाउनु ;
भेट्नु । de-tec'-tion, *n.* पत्ता
लगाइ । de-tec'-tive, *n.* कुनै
कुराको पत्ता लाउने पुलिस
कर्मचारी ; जासूस । de-tect'-er
(*or or*), *n.*

de-to'-nu, *n.* राजबन्दी ।

de-ter', *v. t.* डर देखाएर साहसहीन
पार्नु ; निवारण गर्नु ; बाधा दिनु ।

de-ter'-ment, *n.* निवारण ।

de-ter'-rent, *adj.* निवारण गर्ने ;
बाधा दिने । *n.* निवृत्तकारी ;
प्रतिरोधक ।

de-te'-ri-o-rate, *v. t. and i.* बिग्रँदै
जानु ; झर्नु झर्नु खराब हुनु ।

de-te-ri-o-ra'-tion, *n.* अवनति ।

de-ter'-mine, *v. t.* स्थिर गर्नु ; निर्णय
गर्नु ; हद राख्नु ; इरादा गर्नु ;
संकल्प गर्नु । de-ter'-min-a-ble,
adj. de-ter'-mined, *adj.* हद-
प्रतिज्ञ ; अविचलित । de-ter-mi-
na'-tion, *n.* हद निश्चय ; विचार ;

मनोरथ ; संकल्प । *de-ter'-mi-nant, adj.* निश्चित गर्ने; हृद बाध्ने ।
de-ter'-mi-na-tive, adj.
de-test', v. t. साहै घृणा गर्नु ; वैर भाव गर्नु ; तुच्छ ठान्नु । *de-tes-ta'-tion, n.* घृणा ; द्वेष । *de-test'-a-ble, adj.* घृणित ।
de-throno', v. t. सिंहासन च्युत गर्नु ; राज्य त्याग्नु । *de-throne'-ment, n.*
det'-o-nate, v. t. and i. ठूलो शब्द गरेर पङ्काउनु वा पङ्कुनु । *det'-o-na-tor, n.* पङ्काउने मान्छे ।
det-o-na'-tion, n.
de-tour', n. घुमाउरो बाटो लिने काम ।
de-tract', v. t. and i. घटाउनु ; अपवाद लाउनु ; शिक्नु ; निन्दा गर्नु ; दुर्नाम गर्नु । *de-trac'-tion, n.* शिकाइ ; घटाइ ; निन्दा ; अपवाद ; अपयश । *de-tract'-or, n.* *de-trac'-tive, adj.*
de-train', v. t. रेलबाट उतार्नु ।
det'-ri-ment, n. हानि ; क्षति ; नोक्सान ; असुविधा । *det-ri-men'-tal, adj.* हानिकारक ; नोक्सान पार्ने ।
de-tri'-tion, n. खियाइ ।
de-trude', v. t. बलले खोंदुनु । *de-tru'-sion, n.*
de-trun'-cate, v. t. छाँस्नु ; छिमल्नु ।
deuce, n. भूत ; शैतान ; हानि ।
dev'-as-tate, v. t. जनशून्य वा उजाड़ पार्ने ; लुट्नु ; सखाप पार्नु ।

de-vas-ta'-tion, n. लुटाइ ; उजाड़ ; ध्वंस ; विनाश ।
de-vel'-op, v. t. and i. क्रमै सँग बढ्दै जानु ; प्रकाश गर्नु ; प्रकट गर्नु ; खोल्नु ; उन्नति गर्नु । *de-vel'-op-ment, n.* विकाश ; क्रमोन्नति ; वृद्धि ।
de'-vi-ate, v. t. and i. कुबाटो जानु ; बाटो छोड्नु ; एकातिर लाग्नु ।
de-vi-a'-tion, n. स्वाभाविक स्थानबाट एकातिर सराइ वा घुमाइ ।
de-vice', n. उपाय ; युक्ति ; आदर्श चिह्न ; कौशल प्रतिभा ।
dev'-il, n. भूत ; पिशाच । *dev'-il-ish, adj.* पैशाचिक ; पापमय ; *dev'-il-i-sm, n.* भूतको उपासना ; पैशाचिक आचरण । *dev'-il-ry, n.* घोर पाखण्डता ।
de'-vi-ous, adj. वक्र ; बाझो ; कुबाटो लाग्ने ; घुमाउरो ; भ्रान्त ।
de-vise'(-vīz'), v. t. and i. उपाय सोच्नु ; युक्ति गर्नु ; इच्छा पत्र द्वारा दिनु ; सुम्पिनु । *de-vis'-or, n.* आविष्कारक । *de-vis'-or, n.* विल गरेर दान गर्ने ।
de-void', adj. विहीन ; रहित ; शून्य ; रिक्त ।
dev'-oir', n. भद्रता ; सेवा ; कर्तव्य ; कर्म ।
de-volve' v. t. and i. पोल्नु ; ढल्काउनु ; आइलाग्नु ; ओल्ह्नु ; वंशानुक्रममा जानु । *de-vo-lu'-*

tion, *n.* वंशानुक्रम द्वारा धनमाला आदिको सराइ; प्रतिनिधि राख्ने काम ।

de-vo-to', *v. t.* देवता आदिलाई चढ़ाउनु; अर्पण गर्नु । de-vo-tion, *n.* भक्ति; आराधना; देवी उपासना । de-vo'-tion-al, *adj.* dev-o-teo', *n.* भक्त; साधु-संन्यासी; तपस्वी ।

de-vour', *v. t.* निलुनु; खानु; शोष गर्नु; नष्ट पार्नु; काट्नु; मार्नु । de-vour'-or, *n.* निल्ने जन्तु वा व्यक्ति ।

de-vout', *adj.* भक्तिपूर्ण; धर्मात्मा; पुण्यात्मा; भक्त ।

dew, *n.* शीत; जुन सुकै थोपा थोपा परेको वा टल्कने चिसो कुरो ।

dex'-ter, *adj.* दाहिने हात पट्टि रहेको । dex-ter'-ity, *n.* नैपुण्य; चलाकी; चतुराई; कुशलता । dex'-ter-ous, *adj.* चलाक; चतुर; निपुण; दक्ष; कुशल ।

dia-bet'-ic, dia-bet'-ic-al, *adj.* बहुमूत्र रोगले ग्रस्त परेको । dia-be'-tes, *n.* बहुमूत्र रोग ।

dia-bol'-ic, dia-bol'-ic-al, *adj.* पैशाचिक; क्रूर । dia-bol'-ism, *n.* पैशाचिक व्यवहार; जादूगरी ।

di'a-dem, *n.* राजचिह्न; राजमुकुट; टाउको वरिपरि लाउने पात वा फूलको माला; राजशक्ति; साम्राज्य ।

di'-ag-noso, *v. t.* लक्षणबाट रोग चिन्न ।

di-ag-no'-sis *n.* लक्षणबाट रोग चिह्ने काम । di-ag-nos'-tic, *adj.* di-ag'-o-nal, *n.* विकर्ण; विकर्ण रेखा; कर्ण । di-ag'-o-nal-ly, *adv.* चतुर्भुजको एक कोणदेखि ठोक त्यसको सम्मुखको कोण सम्म ।

di'-a-gram, *n.* रेखा चित्र; आकृति । di'-a-graph, *n.* नक्सा खिच्दा व्यवहार गरिने एक किसिमको यन्त्र । di'-al, *n.* धूपघडी; घडीको साम् । पट्टिको भाग ।

di'-a-lect, *n.* विभिन्न बोली; कुरा । di-a-lect'-tic, di-a-lect'-ti-cal, *adj.* तर्कशास्त्र सम्बन्धी । di-a-lect ti'-cian, *n.* तार्किक । di-a-lect'-tics, तर्कशास्त्र ।

di'-a-logue (-log), *n.* दुइ तीन जनाको बीचमा कुराकानी; बातचित; संवाद । di-a-log'-ist, *n.* कुराकानी गर्ने निहुँले बोल्ने वा लेख्ने मानिस । di-a-log-ist'-ic, di-a-log-ist'-ic-al, *adj.*

di-am'-e-ter, *n.* व्यास; मोटाइ; फौंद । di-a-met'-ric, di-a-met'-ric-al, *adj.* di-a-met'-ri-cal-ly, *adv.* ठोक विपरीत ।

di'-a-mond, *n.* हीरा; तासको इंटको पत्ती; समचतुर्भुज; एक किसिमको मसिनो अंग्रेजी टाइप ।

di'-a-por, *n.* साना साना हीराकारको बुट्टा भएको लुगा; टुक्रा लुगा वा टालो ।

di'a-phragm, *n.* पेट र छाति छुट्याउने पातलो पर्दा ।

di'ar-chy, *n.* द्वैत शासन ।

di-ar-rhœ'a or di-ar-rhœ'a (*di-a-ree'-a*), *n.* पखालो ।

di'a-ry, *n.* रोजनामचा ; दैनिक घटना लेखेको खाता ; डायरी । di'a-rist, *n.* डायरी राख्ने मान्छे ।

di'a-tribo, *n.* कठोर समालोचना ; आक्षेप ।

dib'-ble, *n.* कुटो-कुदालो ; खुर्पी ।
v. t. कुटोले रोप्नु ।

dice, *n.* *pl.* of die.

dick'-ey or dick'-y, *n.* गाडीमा पछिल्लिरको बस्ने ठाउँ ।

dic'-tate, *v. t.* ठूलो स्वरले पढ्नु ; पढिएको लेख्नु ; आज्ञा दिनु ।

dic-ta'-tion, *n.* पढिएको लेखाइ ;

श्रुतिलेख । dic-ta'-tor, *n.* कुनै राज्यको स्वाधीन शासक वा नेता ।

dic'-tion, *n.* रचना-विधि ।

dic'-tion-ary, *n.* शब्द-कोष ; अभिधान ।

di-dac'-tics, *n.* शिक्षा-विज्ञान ; शिक्षा-प्रणाली । di-dac'-tic, di-dac'-ti-cal, *adj.* उपदेश जनक ।

did'-dle, *v. t.* ठगनु ; धोखा दिगुर फुत्काउनु ।

die, *v. i.* मर्नु ; परलोक हुनु । *n.* पासा । (*pl.* dies), छापा लाउने मुद्रा वा मोहर ।

di'-et, *n.* अन्न ; आहार ; भोजन ; पथ्य ; राजाको परामर्श लिने सभा ।

v. t. नियम अनुसार भोजन गर्नु वा खुवाउनु ।

dif'-fer, *v. i.* विभिन्न हुनु ; अलग हुनु ; फरक हुनु ; असम्मत हुनु ।

dif'-fer-ent, *adj.* विभिन्न ;

अलग ; फरक ; न मिल्ने ; अर्को प्रकृतिको । dif'-fer-ence, *n.*

विभिन्नता ; फरकपन ; अमिल्दोपन ;

अन्तर । dif'-fer-on'-tial, *adj.*

विशेषक ; पार्थक्यसूचक । dif-

fer-en'-ti-ate, *v. t.* छुट्याउनु ।

dif-for-en-ti-a'-tion, *n.*

dif'-fi-cult, *adj.* गाह्रो ; साह्रो ; कठिन ;

अपठ्यारो । dif'-fi-cul-ty, *n.*

कठिनता ; क्लिष्टता ; अपठ्यारोपन ।

dif'-fi-dent, *adj.* अविश्वासी ;

लज्जावान ; नम्र । dif'-fi-dence,

n. आफूमा अपत्यार ; लज्जापन ;

संकोच ; नम्रता ।

dif-fuse' (-fuz'), *v. t.* प्रचार गर्नु ;

फँल्याउनु ; घोषणा गर्नु । dif-fu'-

sion, *n.* प्रचार ; फँल्याइ । dif-

fuse' (-fuz'), *adj.* फैलिएको ;

छरिएको ।

dig, *v. t.* and *i.* खन्न । dig'-gor, *n.*

खन्ने चीज ; कुटो ; कोदालो ।

di-gest' (dĕ-), *v. t.* and *i.* पचाउनु ;

संक्षिप्त गर्नु ; सोच्नु ; क्रमै सँग

राख्नु । (di') *n.* कानुनी पुस्तक ।

di-gest'-i-ble, *adj.* सार निकाल्न

सकिने ; सजिलै सँग पच्ने ।

di-ges'-tion (-tyon), *n.* पाचन

शक्ति । di-ges'-tive, *adj.* पाचक ।

- dight, *v. t.* सजाउनु । *adj.* सज्जित ; शोभित ।
- dig'-it (*dij'*), *n.* औलाको चौड़ाइ ; एक (१) देखि नौ (९) सम्मको जुन सुकै अङ्क ; सूर्य वा चन्द्रमाको व्यासको बाह्रौं भाग ।
- dig'-ni-fy, *v. t.* मान पाउनु ; मान बढाउनु वा बढ्नु । dig'-ni-fied, *adj.* महत् ; उन्नत ; गम्भोर ।
- dig'-nity, *n.* गौरव ; मर्यादा ; उन्नति ; मान ; पद ; सच्चा योग्यता ; उत्कृष्टता ; महिमा ।
- dig'-ni-tary, *n.* उच्चपदाधिकारी ।
- di-gross', *v. i.* अलग हुनु ; एकातिर लाग्नु ; तर्कनु ; कर्कनु । di-gros'-sion, *n.* अप्रासंगिक ; तर्काइ । di-gros'-sion-al, di-gros'-sive, *adj.*
- dike or dyke, *n.* बाँध ; खावा ; खाडल ; आली ; पानीको कुलो ; दुवालो ।
- di-lap'-i-date, *v. t.* झर्नु ; भत्कनु ; छिन्न भिन्न पार्नु वा हुनु ; बिग्रनु । di-lap'-i-da-ted, *adj.* भत्किएको ; बिप्रेको । di-lap-i-da'-tion, *n.* जीर्णावस्था ; भत्काइ । di-lap-i-da'-tor, *n.* ध्वंसकारी ।
- di-lute' (*dī-*), *v. t. and i.* सविस्तार वर्णन गर्नु ; फैल्याउनु ; बढाउनु ; लम्याउनु । di-lat'-able, *adj.* di-la'-tion, *n.* लम्याएर लेख्ने वा बोल्ने काम ।
- dil'-a-to-ry, *adj.* ढिलो ; अल्सी ; सुस्त ; मन्द ; अबेर गर्ने ।
- di-lem'-ma, *n.* उभय संकट ; दुविधा ।
- dil'-i-gent *adj.* उद्यमशील ; परिश्रमी ; मिहनती । dil'-i-gence, *n.* परिश्रमी स्वभाव ; उद्यम ; उद्योग ।
- dill, *n.* एक किसिमको लहरो ।
- dilly-dally, *v. i.* रल्लिनु ; अल्याङ टल्याङ गर्नु ।
- di-lute' (*dī-loot'*), *v. t. and i.* पातलो पार्नु वा हुनु ; पानी मिसाएर तरल पदार्थको शक्ति घटाउनु । di-lu'-tion, *n.* पतला बनाइ ।
- dil-u'-vi-um, *n.* पाँच ; बाढीले ल्याएर थुपारेको माटो इत्यादि । dil-u'-vi-an, dil-u'-vi-al, *adj.*
- dim, *adj.* मधुरो ; धमिलो ।
- di-men'-sion (*dī-*), *n.* कुनै वस्तुको नाप हुने विस्तार ; परिमाण ।
- di-min'-ish, *v. t. and i.* घट्नु ; घटाउनु । dim-i-nu'-tion, *n.* घटी ; मान हानि ; छोटाइ ; घटाइ ।
- di-mun'-u-tive, *adj.* सानो ; क्षुद्र ; न्यून । *n.* न्यूनतावाचक शब्द ।
- dim'-ple, *n.* गाला वा चिउँढोमा सानो खोपिल्टो ; पानी जग्ने खाटो ।
- v. t. and i.* खोपिल्टो पार्नु वा पर्नु ।
- din, *n.* झङ्कार ; ढाङढाङ टुङटुङ शब्द ; कोलाहल ।
- dine, *v. t. and i.* मुख्य भोजन गर्नु ।
- din'-ner, *n.* मुख्य भोजन ।
- ding, *v. t. and i.* धक्का दिनु ; ठोकिनु ।
- ding'-dong, *n.* घण्टीको टङ टङ शब्द ।

din'-gey or din'-ghy or din'-gy, *n.*

सानो किसिमको ढुङ्गा ।

din'-gle, *n.* साँगुरो घाँटी ; रुखको

छाहारी भएको घाँटी ।

ding'-le-dang'-le, *adj.* दोदुल्यमान ।

din'-gy (-ji), *adj.* फोहोरी अनुहारको ;

मैला ।

dint, *n.* चोट ; प्रहार ; घाउको चिह्न ;

शक्ति ; वेग ; क्षमता ।

di'-o-cese (-sēs), *n.* विशप वा पादरी-
हरूको अधिकार वा हाता ।

di-oc'-o-san (-oss'-), *adj.* प्रधान
आचार्य सम्बन्धी ।

dip, *v. t. and i.* डुबाउनु ; चोबल्नु ;

डुबुल्की मार्नु । *n.* डुबाइ ; ओह्यालो
परेको ठाउँ ।

diph-the'-ria (dif-), *n.* एक किसिमको
गलाको रोग ; भ्यागुते रोग ।

diph'-thong (dif'-), *n.* दुइ स्वरवर्ण
मिलेको शब्द ।

di-plo'-ma, *n.* अधिकार पत्र ; सनद ;
विश्वविद्यालयबाट डिग्री प्राप्त गरेको
सार्टिफिकेट ; उपाधि-पत्र ।

di-plo'-ma-cy, *n.* अन्तर्राष्ट्रीय सम्बन्ध-
को बर बन्दोवस्त । dip'-lo-mat, *n.*

राजदूत । dip-lo-mat'-ic, *adj.*

राजनैतिक कौशल सम्बन्धी ; लेखा-
पढी द्वारा चल्ने ; कपटी ; ठग ।

di-plo'-ma-tist, *n.* राजनैतिक
विषय राम्ररी जान्ने मानिस ।

diro or dire'-ful, *adj.* भयानक ;

भीषण ; डरलाग्दो ।

di-rect' (dē-), *adj.* सोझो ; सीधा ;

स्पष्ट । *v. t.* हुकुम गर्नु ; बाटो

देखाउनु ; सिकाउनु ; ठिगाना

लेख्नु ; सल्लाह दिनु । di-rec'-tion,

n. दिशा ; पता ; ध्यान ; लक्ष्य ;

आज्ञा । di-rect'-or, *n.* अध्यक्ष ;

मेनेजर । di-rect'-ly, *adv.* तुरन्तै ;

ढीलो न गरी ; सीधा चालले ;

सरासर । di-rect'-o-ry, *n.* नगर-

बासीहरूको नामधाम सूचित गर्ने

पुस्तिका । di-rec'-to-rate, *n.* सल्लाह

दिने सभा वा मानिस ; कार्याध्यक्ष

समिति । di-rec'-tion-al, *adj.*

dirge, *n.* शोक-संगीत ; विलौना ;

अन्त्येष्टिक्रिया वा मरेको स्मरण

रूपमा गाइने गीत ।

dirk, *n.* छुरा । *v. t.* छुराले हर्काउनु ।

dirt, *n.* मैला ; फोहोरी ; धूलो । *v. t.*

फोहोर पार्नु । dirt'-y, *adj.* फोहोर ;

मैलिएको ; अश्लील ; घृणित ; नीच ।

dis-a'-ble, *v. t.* असमर्थ पार्नु ; शक्ति-

हीन वा उपायहीन पार्नु । dis-a-bil'-

i-ty, *n.* शक्तिहीनता ; अयोग्यता ;

कुनै काम गर्न न सक्ने ।

dis-a-buse' (-būz'), *v. t.* भ्रमबाट

जगाउनु ; आँखा खोल्नु ।

dis-ad-van'-tage, *n.* असुविधा ;

क्षति ; हानि ; प्रतिकूल अवस्था ।

dis-ad-van'-ta'-go-ous, *adj.* क्षति-

कारक ; असुविधाजनक ।

dis-affect', *v. t.* भक्ति वा स्नेहहीन

पार्नु ; असन्तुष्ट हुनु वा पार्नु ।

dis-affect'-ed, *adj.* असन्तुष्ट ;

प्रतिकूल ; निमकहरामी ।

dis-a-gree', *v. i.* विभिन्न मतको हुनु ;
नमिल्ने हुनु ; फरक हुनु ; नामञ्जूर
गर्नु ; झगडा गर्नु । dis-a-gree'-
a-ble, *adj.* अयोग्य : नमिल्दो ;
वेमज्जाको । dis-a-gree'-ment,
n. मतभेद ।

dis-al-low', *v. t.* नामञ्जूर गर्नु ;
अनुमति न दिनु ; अस्वीकार गर्नु ;
मना गर्नु । dis-al-low'-a-ble,
adj. dis-al-low'-ance, *n.*

dis-an'i-mate, *v. t.* भग्नोत्साह गर्नु ।
dis-ap-pear' (-peer'), *v. i.* अदृश्य
हुनु ; लोप हुनु ; न देखिने हुनु ;
हराउनु ; अल्पिनु । dis-ap-pear'-
ance, *n.* अन्तर्धान ; अदृश्य ; लोप ।

dis-ap-point', *v. t.* आशा भङ्ग पार्नु ;
निराश पार्नु ; निष्फल गर्नु ; छुटा
पार्नु ; हिस्स्याउनु । dis-ap-
point'-ed, *adj.* निराश ; हताश ।
dis-ap-point'-ing, *adj.* निराश
गराउने । dis-ap-point'-ment, *n.*
आशा भङ्ग ।

dis-ap-prob-a'-tion, *n.* निन्दा ;
नामञ्जुरी ; अप्रसन्नता ; अस्वीकार ।
dis-ap-pro'-pri-ate, *v. t.* अधिकार
पाएको धनबाट वञ्चित् गराउनु ।

dis-ap-prove', *v. t.* नामञ्जूर गर्नु ;
प्रतिकूल राख्नु हुनु ; निन्दा गर्नु ;
सम्मति न दिनु । dis-ap-prov'-
al, *n.* नामञ्जूर असम्मति ।

dis-arm', *v. t.* निरस्त्र पार्नु वा शस्त्र
रहित पार्नु ; दमन गर्नु । dis-
arm'-a-ment, *n.*

dis-ar-range', *v. t.* लथालिङ्ग पार्नु ;
जथाभावी राख्नु । dis-ar-range'-
ment, *n.* विशृङ्खला ।

dis-ar-ray', *v. t.* नाङ्गो पार्नु ; परास्त
गर्नु ; छरपष्ट पार्नु । *n.* लथालिङ्ग
बस्त्रहीन अवस्था ; विशृङ्खला ।

dis-as-so'-ciate, *v. t.* छुट्याउनु ।
dis-as-so-ci-a'-tion, *n.*

dis-as'-ter (*dis'*), *n.* दारुण वा भीषण
दुर्घटना ; आपत ; दुर्भाग्य । dis-
as'-trous (-trus), *adj.* दारुण ;
अमंगलजनक ।

dis-a-vow', *v. t.* अस्वीकार गर्नु ;
dis-a-vow'-al, *n.* अस्वीकार ।

dis-band', *v. t.* and *i.* सैन्यदल छिन्न
भिन्न पार्नु ; तोड्नु ; फौज छोडि
दिनु ; दल भ्रष्ट हुनु । dis-band'-
ment, *n.*

dis-bar', *v. t.* अदालतबाट निकाल्नु ।

dis-be-lieve' (-leev'), *v. t.* विश्वास
न गर्नु ; वेपत्यार हुनु ; न पत्याउनु ।
dis-be-lief', *n.* अविश्वास ;
नास्तिकता । dis-be-liev'-er, *n.*
न पत्याउने मानिस ; अविश्वासकारी ।

dis-bur'-den, dis-bur'-then, *v. t.*
and *i.* हलुङ्ग पार्नु ; छुटाउनु ;
मन हलुङ्ग पार्नु ।

dis-bur-so', *v. t.* खर्च गर्नु ; उडाउनु ;
व्यय गर्नु ; छिनाफाना गर्नु ।
ऋण तिर्नु । dis-burs'-er, *n.*
छिनाफाना गर्ने व्यक्ति । dis-
burso'-ment, *n.* व्यय ; खर्च ।

disc or disk, *n.* गोलाकार चेटो वस्तु ;
आकाश मण्डलका ग्रहहरू ।

dis-card', *v. t.* त्याग गर्नु ; अलग
गर्नु ; निकाल्नु ; तासको पत्ती
फर्काउनु ; खारेज गर्नु ।

dis-cern' (*dis-ern'*), *v. t.* छुट्याउनु ;
विभिन्नता देखाउनु ; हेरेर चिन्नु ;
विचार गर्नु । dis-cern'-er, *n.*
दर्शक । dis-cern'-ment, *n.*
सूक्ष्मदर्शन ; तीव्र बुद्धि ; विचार ;
अन्तर्दृष्टि । dis-cern'-i-ble, *adj.*
दर्शनयोग्य । dis-cern'-ing, *adj.*
सूक्ष्मदर्शी ; चतुर ।

dis-charge', *v. t.* बन्दूकादि हात्तु ;
बोझ उतार्नु ; फर्काउनु ; खारेज
गर्नु ; चुकाउनु ; मुक्त गर्नु । *n.*
बोझ उतार्ने काम ; बन्दूकादिको
पडकाइ ; छुटकारा ; खारेजी ;
सम्पादन ; मुक्ति ।

dis-ci-ple, *n.* शिष्य ; छात्र ; सेवक ;
यीशुको बाह्र चेला मध्ये एक जना ।

dis'-ci-pline (*dis'-si-plin*), *n.* शिक्षा ;
नियम-पालन ; मानसिक तालीम ;
शासन । *v. t.* तालीम गर्नु ; शिक्षा
दिनु । dis'-ci-pli-na-ry, *adj.*
शासन सम्बन्धी । dis'-ci-pli-na-
ble, *adj.* शिक्षणीय ; शासनीय ।
dis-ci-pli-na'-ri-an, *n.* शासनकर्ता ।

dis-claim', *v. t.* अस्वीकार गर्नु ;
नामञ्जूर गर्नु ; हक त्याग गर्नु ।
dis-claim'-er, *n.* अस्वीकार गर्ने
मानिस ।

dis-clo'se', *v. t.* प्रकट गर्नु ; थाहा दिनु ;

खोलिदिनु ; देखाउनु । dis'-clo'-
sure (-*zhur*), *n.* प्रकाशन ; थाहा
भएको वस्तु वा विषय ।

dis'-coid or dis-coid-al, *n.* मण्डला-
कार वस्तु । *adj.* मण्डलाकार ;
असमान ।

dis-col'-our, *v. t.* स्वाभाविक वर्ण
फेर्नु ; रंग बदल्नु ; धमिल्याउनु ।
dis-col-our-a'-tion, *n.* वर्ण
परिवर्तन ; कलङ्क ।

dis-com'-fit, *v. t.* परास्त गर्नु ; छिन्न
भिन्न पार्नु ; विफल गर्नु । dis-com'-
fi-ture, *n.* पराजय ; हार ; नैराश्य ।

dis-com'-fort, *n.* अशान्ति ; बेचैनी ;
असुविस्ता ।

dis-com-mend', *v. t.* निन्दा गर्नु ।

dis-com-mo'do', *v. t.* असुविस्तामा
पार्नु ; अपठ्यारोमा पार्नु । dis-com-
mo'-di-ous, *adj.* अपठ्यारो पार्ने ।

dis-com-posed', *v. t.* खलबल्याउनु ;
शान्ति भङ्ग गर्नु ; विचलित पार्नु ।
dis-com-po'sure, *n.* अस्थिरता ;
बेचैनी ; व्याकुलता ।

dis-con-cert', *v. t.* विचलित पार्नु ;
लज्जित पार्नु ; व्यर्थको बनाउनु ;
खल्याङ्ग मल्याङ्ग पार्नु ।

dis-con-nect', *v. t.* छुटाउनु ;
फुकाउनु ; सम्बन्धहीन पार्नु । dis-
con-nect-ion, *n.* विच्छेद ;
असंयोग ; वियोग ।

dis-con'-so-late, *adj.* शान्तिहीन ;
निराश ; दुःखित ; खिन्न ।

dis-con-tent', *n.* असन्तोष, अशान्ति ।

- v. t.* असन्तुष्ट पार्नु । *dis-content'-ed, adj.* असन्तुष्ट ; चित्त न बुझेको ; अतृप्त । *dis-content'-ment, n.* *dis-con-tin'-ue, v. t. and i.* थाग्नु ; थाग्न लाउनु ; गर्न छोड्नु ; स्थगित हुनु । *dis-con-tin'-u-ance, n.* *dis-con-ti-nu-a'-tion, n.* निवृत्ति । *dis-con-tin'-u-ous, adj.* अन्तर परेको ; विच्छिन्न ।
- dis'-cord, n.* विरोध ; असङ्गति ; शोर न मिलेको अवस्था ; कर्कश आवाज । *dis-cord'-ant, adj.* परस्पर विरोधी ; असङ्गत ; कर्कश । *dis-cord'-ance, n.* अमिल ; विरोध । *dis-cord'-ancy, n.*
- dis'-count, n.* व्याज ; बट्टा । *v. t.* व्याज लाउनु ; बट्टा काट्नु । *dis-count'-a-ble, adj.* *at a dis'-count, adj. and adv.* तोकिएको मोल भन्दा कम्ती ।
- dis-coun'-ten-ance, v. t.* निरुत्साह गर्नु ; लाज पार्नु । *n.* अनादर ; असम्मति ।
- dis-cour'-age, v. t.* डर देखाउनु ; साहस वा शक्ति रहित पार्नु । *dis-cour'-age-ment, n.* निरुत्साह ; नैराश्य ; उत्साह भङ्ग । *dis-cour'-a-ging, adj.* उत्साह शून्य ।
- dis-course', n.* कुराकानी ; वादविवाद ; धर्मोपदेश ; भाषण ; निबन्ध । *v. t.* बातचोत गर्नु ; भाषण दिनु । *dis-cour'-sive, adj.*
- dis-cour'-te-ous (-kur'-), adj.* अशिष्ट ; अभद्र ; असभ्य । *dis-cour-te'-ous-ness, n.* *dis-cour-to'-ous-ly, adv.* *dis-cour'-te-sy, n.* अशिष्टता ; असभ्यता ।
- dis-cov'-er, v. t.* आविष्कार गर्नु ; पत्ता लाउनु ; थाहा दिनु ; प्रकट गर्नु ; खोज्नु । *dis-cov'-er-er, n.* पत्ता लाउने मानिस ; आविष्कारक । *dis-cov'-er-y, n.* पत्ता लाइएको ठाउँ वा वस्तु ; आविष्कार ।
- dis-cred'-it, n.* अविश्वास ; अपत्यार ; बदनाम ; शङ्का । *v. t.* पत्याउन अस्वीकार गर्नु ; अपमान गर्नु । *dis-cred'-it-a-ble, adj.* अपमानजनक ; अविश्वासजनक ।
- dis-creet', adj.* सावधान ; बुद्धिमान् ; विचारशील ; मौकामा मात्र बोल्ने वा काम गर्ने ; सतर्क ; परिणाम-दर्शी । *dis-cro'-tion. (-cresh'-un), n.* सावधानता ; स्वेच्छाधीनता । *dis-cro'-tion-a-ry, adj.* इच्छाधीन । *dis-cro'-tion-al, adj.* बुद्धि-विवेक ; न्याय ।
- dis-crep'-an-cy or dis-crep'-ance, n.* असङ्गति ; विभिन्नता ; पार्थक्य । *dis-crep'-ant, adj.* अमिल्दो ; विभिन्न ।
- dis-croto', adj.* भिन्न ; छुट्टै ।
- dis-crim'-in-ant, v. t.* छुट्याउनु ; चिन्नु ; भेद निकाल्नु ; धेरैबाट चुन्नु । *dis-crim-i-na'-tion, n.* विवेचना ; तीक्ष्ण-बुद्धि । *dis-crim-i-na'-ting, adj.* सूक्ष्मदृष्टि भएको ।

dis-crown', *v. t.* मुकुट विहीन
गराउनु ।

dis-cur'sion, *n.* वितर्क ; अप्रासंगिक
कथोपकथन ; दौडधूप । dis-cur'-
sive, *adj.* असम्बद्ध ; कुरा
लम्याउने ।

dis'-cus, *n.* चक्र ; मण्डल ।

dis-cuss', *v. t.* छलफल गर्नु ; तर्कवितर्क
गर्नु ; बहस गर्नु ; विचार गर्नु ।
dis-cus'sion, *n.* छलफल ; बहस ;
तर्क ; विचार । dis-cus'-sive, *adj.*
dis-cu'-ti-ont. *adj.* विचार गर्ने
योग्यको ।

dis-dain', *v. t.* अनादर गर्नु ;
अवहेलना गर्नु ; बेइज्जती ठाडु । *n.*
अनादर ; अवहेलना ; घृणा । dis-
dain'ful, *adj.* घृणार्थ ; अवहेलना-
पूर्ण ।

dis-ease' (*diz-*), *n.* रोग ; बिमारी ;
पीडा । dis-eased', *adj.* रोगी ।

dis-em-bark'. *v. t. and i.* जहाजबाट
उतार्नु वा उत्रनु ; किनार लाग्नु ।
dis-em-bark-a'-tion, *n.* dis-em-
bark' ment, *n.*

dis-em-bar-rass, *v. t.* संकटबाट छुटाउनु ।
dis-em-body', *v. t.* देह मुक्त गर्नु ;
फौजलाई लथालिङ्ग पार्नु । dis-em-
bodi'-ment, *n.*

dis-em-bow'el, *v. t.* आन्त्रा भुँडो
निकाल्नु ।

dis-en-chant, *v. t.* जादूबाट छुटाउनु ।

dis-en-cum'ber, *v. t.* भार वा शंझट-
बाट छुटाउनु ।

dis-en-gage', *v. t.* अलग गराउनु ;
छुट्याउनु ; फुकाउनु ; उद्धार गर्नु ।
dis-en-gageol', *p. p. and adj.*
अलग ; काम विनाको ; नियुक्त न
भएको ।

dis-en-tan'gle, *v. t.* बन्धनबाट
छुटकारा हुनु ; फुकाउनु ; फुल्का-
उनु ; रहस्य चाल पाउनु । dis-
en-tan-gle'-ment, *n.*

dis-en-throno', *v. t.* सिंहासन च्युत
गर्नु ।

dis-en-ti-tle, *v. t.* उपाधि खोस्नु ।

dis-en-tomb', *v. t.* चिहानबाट झिक्नु ।

dis-en-trance', *v. t.* सपनाबाट
व्यङ्ग्याउनु ।

dis-es-tab'-lish, *v. t.* भताभुङ्ग पार्नु ।
dis-es-tab'-lish-ment, *n.*

dis-es-toom', *n.* अनादर ; अश्रद्धा ।
dis-es-ti-ma'-tion, *n.*

dis-fa'-vour, *n.* असन्तोष ; अनादर ।

dis-fig'-ure, *v. t.* वेरूप पार्नु ;
सुन्दरता नष्ट पार्नु ; रूप बिगार्नु ।
dis-fig-ur-a'-tion, *n.* विरूपता ।
dis-fig'-ure-ment, *n.*

dis-fran'-chise (-*chiz*), *v. t.* नागरिक
हकबाट वञ्चित पार्नु ।

dis-gorgo', *v. t.* बान्त गर्नु ; परित्याग
गर्नु ; उकेल्नु ।

dis-grace', *v. t.* हेला गर्नु ; बदनाम
गराउनु ; कलङ्कित पार्नु । *n.*
अपमान ; हेला ; कलङ्क ; अनादर ;
बेइज्जती । dis-grace'-ful, *adj.*
लज्जाजनक ; लाजमर्दो ।

dis-guise' (-gīz'), *v. t.* भेष बदलनु ;
परिचय लुकाउनु ; भान पार्नु ;
छल गर्नु । *n.* भेष बदलेको अवस्था ।
छल ; कपट ; बनावटी चाल-चलन ।

dis-gust', *n.* अरुचि ; घृणा . अनिच्छा ।
v. t. अरुचि हुनु ; घृणित हुनु ;
तुच्छ मान्नु । dis-gust'ing, dis-
gust'ful, *adj.* घृणा जनक ; घिन
लाग्दो ।

dish, *n.* थाल ; रिकापी ; भोजन-पात्र ।
v. t. थालमा हाल्नु । dish-up,
v. t. खाने कुरा टक्क्याउनु ; चाख
लाग्दो पार्नु ।

dis-heart'en, *v. t.* निरुसाह गराउनु ;
खिन्न पार्नु ।

dis-hon'est, *adj.* बेइमान ; ठग ;
बदमाश ; दुष्ट । dis-hon'est-y,
n. बेइमानी ; दुष्टता ।

dis-hon'our, *n.* अपमान ; अनादर ;
बदनाम ; कलङ्क । *v. t.* अपमान
गर्नु ; सतीत्व नाश गर्नु । dis-hon'-
our-able, *adj.* बेइज्जती भएको ;
अपमान जनक ।

dis-il-lu'sion, *n.* भ्रममुक्ति । dis-il-
lu'sion-ise, *v. t.* भ्रमबाट
छुटाउनु ।

dis-in-cline, *v. t.* मन न लाग्ने
गराउनु । dis-in-clined, *adj.* मन
न लाग्दो ; अरुचि ; अनिच्छुक ;
विमुख । dis-in-cli-na'tion, *n.*
अनिच्छा ।

dis-in-cor'po-rato, *v. t.* विच्छिन्न
गर्नु ।

dis-in-fect', *v. t.* सर्ने रोगबाट बाँच्नु ;
सफा गर्नु । dis-in-fect'-ant, *n.*
सर्ने रोगको दवाह । dis-in-fec'-
tion, *n.*

dis-in-gen-u-ous, *adj.* कपटी ; घुस-
घुसे । dis-in-gen'u-i-ty, *n.*
कपटता ।

dis-in-her'it, *v. t.* उत्तराधिकारबाट
वञ्चित गर्नु ; हकवालाबाट खारेज
गर्नु ।

dis-in'te-grate, *v. t.* भाग भाग
छुट्याउनु ; धेरै खण्ड पार्नु । dis-
in-to-gra'tion, *n.* खण्डन ।

dis-in-ter', *v. t.* चिहानबाट झिक्नु ।

dis-in'ter-ested, *adj.* स्वार्थ रहित ;
चाख न लाग्दो ; निस्वार्थ ;
अपक्षपाती ।

dis-join', dis-joint', *v. t.* अलग गर्नु ;
छुट्याउनु ; पृथक गर्नु । dis-join'-
ed, *adj.* जोर्नी फुकालएको ।

dis-junct', *adj.* पृथक ; छुट्याएको ।
dis-junc'-tion, *n.* पार्थक्य ;
छुट्याउने काम । dis-junc'-tive,
adj. फुकालिने ; छुट्याउन सकिने ;
वियोजक ।

disk—see disc.

dis-like', *v. t.* मन न पर्नु ; निको न
मान्नु ; घृणा गर्नु । *n.* अरुचि ;
घृणा ; अनिच्छा ।

dis-lo-cate, *v. t.* गाँठो फुकाउनु ;
विच्छिन्न पार्नु ; उखाड्नु । dis-
lo-ca'tion, *n.* सन्धिभङ्ग ।

dis-lodge' (-loy'), *v. t. and i.* वासस्थान-
बाट हटाउनु वा निकाल्नु ; अन्यत्र
जानु ।

dis-loy'al, *adj.* राजद्रोही ; भक्तिहीन ;
विश्वासघातक । dis-loy'al-ty, *n.*

dis'mal (diz'-) *adj.* भीषण ; दारुण ;
अँध्यारो ; शोचनीय ; खिन्न पार्ने ;
उदास ।

dis-mask', *v. t.* मुखुण्डो खोल्नु ; मुख
देखाउनु ।

dis-man'tle, *v. t.* रहित पार्नु ; नाङ्गो
पार्नु ; दुर्ग आदि भत्काउनु ।

dis-mast', *v. t.* मस्तुल झिक्नु ।

dis-may', *n.* शङ्का ; त्रास ; व्याकुलता ;
आतस । *v. t.* शङ्का गर्नु ;
निरुसाह पार्नु ; हताश पार्नु ।

dis-mem'ber, *v. t.* अङ्ग भङ्ग गर्नु ;
तोड्नु ।

dis-miss', *v. t.* विदा दिनु ; पदच्युत
गर्नु ; विसर्जन गर्नु । dis-mis'sal,
n. विदाइ ; खारेज ; पदच्युति ।

dis-mount', *v. t. and i.* घोडा आदि-
बाट झर्ने वा ओर्ल्नु ।

dis-obey' (-ba'), *v.* न मान्नु ; आज्ञा
उल्लङ्घन गर्नु ; भनेको न टर्ने । dis-
o-bo-di-ence, *n.* आज्ञा उल्लङ्घन ।

dis-o-be'-di-ent, *adj.* आज्ञा
उल्लङ्घन गर्ने ।

dis-oblige (blij'), *v. t.* झिझ्याउनु ;
अप्रसन्न पार्नु ।

dis-or'-der, *n.* जथाभावी ; हलचल ;
अशान्ति ; पीडा । *v. t.* जथाभावी
राख्नु ; अशान्ति फैलनु । dis-or'-

der-ly, *adv.* अनियमित ;
खलबलिएको ।

dis-or'-gan-ize, *v. t.* खलबल्याउनु ;
संगठन नाश गर्नु ।

dis-own', *v. t.* अस्वीकार गर्नु ; त्याग
गर्नु ; हक छोड्नु ।

dis-par'-age, *v. t.* निन्दा गर्नु ; तुच्छ
मान्नु ; होच्याउनु । dis-par'-age-
ment, *n.* निन्दा ; अनादर ;
अपमान । dis-par'-ag-ing, *adj.*
अपमानजनक । dis-par-ag-ing-ly,
adj.

dis-par'i-ty, *n.* विभिन्नता ; असमानता ।

dis-pas'-sionate, *adj.* धीर ; जितेन्द्रिय ।
dis-pas'-sion, *n.* वैराग्य ।

dis-patch', see despatch.

dis-peace', *n.* अशान्ति ।

dis-pol', *v. t. and i.* लघान्नु ; धपाउनु ;
हटाउनु ; लोप हुनु ।

dis-pen-s'ible, *adj.* परित्यज्य ।

dis-pense', *v. t.* बाँड्नु ; प्रदान गर्नु ;
प्रयोग गर्नु । dis-pense with, खकुलो
पार्नु ; खारेज गर्नु ; खोस्नु । dis-
pen'-sary, *n.* औषधालय ; खैराती
दवाइखाना । dis-pen-s'ion, *n.*
बाँड्ने काम ; वँडाइ ; विधान ।

dis-per'-ple, *v. t.* जनशून्य पार्नु ; जन-
संख्या घटाउनु ।

dis-perso', *v. t. and i.* छिन्न भिन्न हुनु
वा पार्नु ; चारै तिर फैल्याउनु ; छर्नु ।

dis-per'-sion, *n.* छिन्न भिन्न गर्ने
काम । dis-pers'-al, *n.* dis-pers'-
ive, *adj.*

dis-pir'-it, *v. t.* हतोत्साह तुल्याउनु ;
स्त्रिन्न पार्नु । dis-pir'-it-ed, *adj.*
निरुत्साह ।

dis-placo', *v. t.* स्थान वा पदच्युत
गर्नु ; ठाउँ सार्नु ; बदला गर्नु ।
dis place'-ment, *n.*

dis-plant', *v. t.* निर्वासित गर्नु ; जन-
शून्य पार्नु ।

dis-play', *v. t.* देखाउनु ; प्रदर्शन गर्नु ;
प्रकट गर्नु । *n.* प्रदर्शन ; देखावट ;
आङ्गुली ; भङ्क ; प्रकाश ।

dis-please', *v. t. and i.* असन्तुष्ट वा
विरक्त पार्नु वा हुनु ; मन न पराउनु ;
रिस उठाउनु । dis-pleas'-ing, *adj.*
असन्तोषजनक । dis-pleas'-ure,
n. असन्तोष ; रिस ; क्रोध ।

dis-plodo', *v. t.* पङ्कनु ।

dis-plumo', *v. t.* भुल्याउनु ।

dis-port', *v. i.* खेलनु । *n.* आमोद-
प्रमोद ; खेलकूद ।

dis-pose', *v. t.* चाह गर्नु ; ठीकसित
राख्नु ; सजाउनु ; मन पर्दो पार्नु ।
dispose of, दान गर्नु ; बेच्नु ।
dis-posed', *adj.* इच्छुक । dis-po'-
sal, *n.* बन्दोवस्त ; बिक्री ;
अधिकार ; अख्तियार । dis-po-si'-
tion (-zi'-shun), *n.* व्यवस्था ;
स्वभाव ; प्रदान ।

dis-poss-ess' (-po-zess), *v. t.* अधिकार-
च्युत गर्नु ; वञ्चित गर्नु ।

dis-praise', *n.* निन्दा ; तिरस्कार । *v. t.*
निन्दा गर्नु ।

dis-proof', *n.* खण्डन ; झूटो प्रमाणित
गर्ने कुरा ।

dis-pro-por'-tion, *n.* अनुपयोगिता ;
छोटकौट न मिलेको अवस्था । dis-
pro-por'-tion-a-ble, dis-pro-por'-
tion-al, *adj.* असमान ; अनुपयुक्त ।
dis-pro-por'-tion-ate, *adj.* अनुपात
न भएको ; असङ्गत ।

dis-prove', *v. t.* झूटो ठहर्याउनु ;
खण्डन गर्नु ।

dis-pute', *v. t.* तर्क वितर्क गर्नु ; वाद
विवाद गर्नु ; बहस गर्नु ; छलफल
गर्नु ; झगडा गर्नु । *n.* वाद विवाद ;
छलफल ; बहस ; झगडा । dis-pu-
ta'-tion, *n.* छलफल ; बहस ।
dis'-pu-tant, *n.* बहस गर्ने मानिस ।
dis-pu-ta'-blo, *adj.* विवादनीय ।

dis-qual-i-fy, *v. t.* अयोग्य पार्नु वा
भन्नु ; असमर्थ पार्नु । dis'qual-i-
fi-ca'-tion, *n.* अयोग्य पार्ने कुरा ;
अयोग्यता ।

dis-qui'-et, *v. t.* शान्ति भङ्ग गर्नु । *n.*
अशान्ति ; दुर्भावना ; व्याकुलता ;
उत्कण्ठा । dis-qui'-et-ness, *n.*
dis-qui'-et-ude, *n.*

dis-qui-si'-tion, *n.* विचारपूर्ण अनु-
सन्धान ।

dis-re-gard', *v. t.* अनादर वा अपमान
गर्नु । *n.* अनादर ; अपमान ;
लापरवाही । dis-re-gard'-ful, *adj.*
अमनोयोगी ; उपेक्षापूर्ण ।

dis-rel'-ish, *n.* अरुचि ; घृणा । *v. t.*
मन न पराउनु ।

dis-re-pair', *n.* मरम्मत न गरिएको अवस्था ।

dis-re-pute', *n.* अपवाद ; बदनाम ; अपमान ; निन्दा । dis-rep'-u-ta-ble, *adj.* निन्दाजनक ; नीच ।

dis-ro-spect', *n.* अनादर ; कुशीलता ; अनिष्टता । dis-ro-spect'-ful, *adj.*

dis-robe', *v. t.* वस्त्रविहीन पार्नु ।

dis-root', *v. t.* उखेल्नु ।

dis-rupt', *adj.* छिन्न भिन्न भएको ; चकनाचूर भएको । *v. t.* चकनाचूर पार्नु । dis-rup'-tion, *n.* विच्छिन्न अवस्था ।

dis-sat'-is-fy, *v. t.* असन्तुष्ट पार्नु । dis-sat-is-fac'-tion, *n.* असन्तोष । dis-sat-is-fac'-tory, *adj.* असन्तोषजनक । dis-sat'-is-fied, *adj.* असन्तुष्ट ।

dis-sect', *v. t.* भाग भाग गर्नु ; टुक्रा टुक्रा गरी काट्नु ; प्रत्येक भाग जाँच्नु । dis-sect'-or, *n.* काटकूट गर्ने मानिस ।

dis-som'-ble, *v. t. and i.* भेष बदल्नु ; ढाक्नु ; भान पार्नु ।

dis-som'-i-nate, *v. t.* बिउ आदि छर्नु ; प्रचार गर्नु ; रोप्नु । dis-sem-i-na'-tion, *n.* विस्तार ; प्रचार ।

dis-sent', *v. i.* अलग हुनु ; मत न मिल्नु ; बे राय हुनु । *n.* मतभेद ; अस्वीकार । dis-sen'-sion, *n.* मतभेद ; झगडा ; फाटो । dis-sen'-sient (-shent), *n.* मतविरोधी ; प्रतिकूल । dis-sent'-er, *n.*

इङ्गल्याण्डका गिर्जाको मतको विरोधी मानिस ; भिन्न मतावलम्बी ।

dis-ser-ta'-tor, *n.* तार्किक ; प्रबन्ध-लेखक । dis-ser-ta'-tion, *n.* विचार ; प्रबन्ध ; रचना ।

dis-serve', *v. t.* हानि गर्नु ; अपकार गर्नु । dis-serv'-ice, *n.* हानि ; क्षति ; अपकार । dis-ser-vice'-able, *adj.* हानिकारक ।

dis-sev'-er, *v.* छुट्याउनु ; टुक्र्याउनु ; वियुक्त गर्नु । dis-sev'-er-ance, *n.* वियोजक ; वियोग ।

dis'-si-dence, *n.* अमेल ; मतभेद । dis'-si-dent, *adj.* न मिल्ने ; भिन्न मतावलम्बी ।

dis-sim'-i-lar, *adj.* विभिन्न ; अमिल्दो । dis-sim-i-la'-ri-ty, dis-sim-i-li-tude, *n.* असमता ; असादृश्य ।

dis-sim'-u-late, *v. t. and i.* मान गर्नु ; छल्नु ; अमिल्दो पार्नु । dis-sim-u-la'-tion *n.* कपटता ; भान ; छल ।

dis'-si-pate, *v. t. and i.* छर्नु ; नष्ट गर्नु ; हटाउनु ; उडाउनु । dis-si-pa'-tion, *n.* छिन्नभिन्न गराइ ; लाप्सव्य ; अपव्यय । dis'-si-pated, *adj.* लप्सट ।

dis-so'-ci-ate, *v. t.* छुट्याउनु ; अलग पार्नु ।

dis-solve' (dis-zolv'), *v. t. and i.* पगाल्नु वा गाल्नु ; विच्छेद गर्नु ; कमजोर पार्नु वा हुनु । dis-solv'-a-ble, *adj.* परलने ; द्रवणीय । dis-solv'-ent, *adj.* द्रावक । dis-

so-lute, *adj.* फटाहा ; आचरणमा खुकुलो ; लम्पट ; इन्द्रिय परायण ।
 dis-solute-ness, *n.* द्रवणीयता ;
 dis-so-lu'-tion, विच्छेदन ; द्रवीकरण ; पग्लाह ; विसर्जन ।
 dis'-so-nant, *adj.* कर्कश ; अमिल्दो ; बेसुरा ।
 dis-suade', *v. t.* विरुद्ध सलाह दिनु ; रोक्नु ; मन फेर्नु । dis-su-a'-sive, *adj.* निवर्त्तक । dis-su-a'-sion, *n.* निवारण ।
 dis'-taff, *n.* चर्खाको ऊन वा सूत बेर्ने काठ ; फिर्के ; स्वास्नी-मान्छे ।
 dis-tain', *v. t.* कलङ्कित गर्नु ; दाग लाउनु ।
 dis'-tance, *n.* टाढा ; अन्तर ; टाढाको ठाउँ । *v. t.* टाढा रहनु ; पछि छोड्नु । dis'-tant, *adj.* टाढा ; तोकिएको दूरात ; उदास ; अस्पष्ट ।
 dis-taste', *n.* अरुचि ; घृणा ; विरक्त ।
 dis-taste'-ful, *adj.* विस्वाद ; विरक्त जनक ; मन न पर्दो ।
 dis-tem'-por, *n.* रोग ; पीडा ; घरको भित्तामा लाउने एक किसिमको रङ्ग । *v. t.* शारीरिक वा मानसिक रोग लाग्नु ; रिस उठाउनु ; रङ्ग लगाउनु ।
 dis-tend', *v. t.* फैल्याउनु ; फुराउनु ; सुनिनु । dis-ten'-sible, *adj.* फुलिने । dis-ten'-sive, *adj.* प्रसारक । dis-ten'-sion, *n.*
 dis-til', *v. t. and i.* थोपा थोपा गरी चुहाउनु ; तप तप चुहुनु ; विस्तारै

बग्नु । dis-til-la'-tion, *n.* चुहाउने काम । dis-til'-lor, *n.*
 dis-tinct', *adj.* स्पष्ट ; फरक ; भिन्न भिन्नै ; अमिल्दो ; स्वतन्त्र । dis-tinc'-tion, *n.* स्पष्टता ; प्रभेद ; अन्तर ; विभिन्नता ; प्रतिष्ठा, प्राधान्य ; श्रेष्ठता । dis-tinc'-tive, *adj.* विशेषक ।
 dis-tin'-guish, *v. t. and i.* चिन्नु ; विभक्त गर्नु ; भिन्नता निकाल्नु ; फरक देखाउनु । dis-tin'-guished, *adj.* प्रसिद्ध ; प्रख्यात ; नामी ; विशेष ; उत्कृष्ट । dis-tin'-guish'-a-ble, *adj.* चिन्न सकिने ।
 dis-tort', *v. t.* आकार बिगार्नु ; न राम्रो पार्नु ; झुटा ठान्नु । dis-tor'-tion, *n.* आकार बिगार्ने काम ; झुटा वर्णन ।
 dis-tract', *v. t.* एक पट्टि आकर्षण गर्नु वा खिच्नु ; अकनबक पार्नु । dis-tract'-ed, *adj.* पागल ; बौलाहा ; छटाहा । dis-trac'-tion, *n.* हड्बडाएको अवस्था ; आन्तरिक खलबली ; बाधा ; गोलमाल ।
 dis-train', *v. t. and i.* ऋण तिर्न वा चुकाउनको लागि गाई-बस्तु, जग्गाजमीन आदि रोक्नु वा लिनु । dis-traint', *n.* ऋण चुकाउनको लागि जग्गा-जमीन आदि रोकाइ ।
 dis-traught' (-traut'), *adj.* व्याकुल ; उन्मत्त ; सिल्ली ।

dis-tress', *n.* दारुण दुःख ; आपत्ति ; विपत्त ; क्लेश ; संकट । *v. t.* कष्ट दिनु ; दुःखित पार्नु । dis-tress'-ful, *adj.* दुःखजनक । dis-tress'-sing, *adj.* क्लेशकर ।

dis-trib'-ute, *v. t.* बाँड्नु ; टाढा सम्म फैल्याउनु ; छर्नु ; भाग भाग गरेर दिनु । dis-trib'-ution, *n.* बाँडाइ ; भाग ; बण्डा ; टाढा फैल्याउने काम । dis-trib'-utor, *n.* बाँड्ने मानिस । dis-trib'-utive, *adj.* बाँड्ने ; विभाजक ।

dis'-trict, *n.* जिल्ला ; इलाका ; परगना ।

dis-trust', *n.* अविश्वास ; अपत्यार ; सन्देह ; शङ्का । *v. t.* सन्देह गर्नु ; भर न पर्नु । dis-trust'-ful, *adj.* अविश्वासी ।

dis-turb', *v. t.* विघ्न पार्नु ; जिस्क्याउनु ; विचलित पार्नु ; शान्ति भङ्ग गर्नु ; गोलमाल गर्नु । dis-turb'-ance, *n.* शान्ति भङ्ग ; खलबली ; विघ्न ; गोलमाल ।

dis-u-nite', *v. t. and i.* छुट्टिनु ; विच्छिन्न हुनु ; मेल न हुनु । dis-u'-nion, *n.* छुट्याइ ; एकताको अभाव ; अमेल ; पार्थक्य ; असंयोग ।

dis-use', *n.* अव्यवहार ; चल्ती न भएको अवस्था । *v. t.* व्यवहार न गर्नु ; प्रयोग गर्न छोड्नु । dis-u'-sage, *n.* अपव्यवहार ।

ditch, *n.* खाडल ; कुलो । *v. t.* खाडल खन्न ; कुलो बनाउनु । ditch'-ing, *n.* खाडल आदि खनाइ वा बनाइ ।

dit'-to, *n.* ऐजन ; पहिले लेखिएको वा भनिएको कुरो । *adv.* पहिले लेखिएको वा भनिएको ; तथा ।

dit'-ty, *n.* छोटो सरल गीत ; गीत-काव्य ।

di-u-ret'-ic, *adj.* पिशाब गराउने ।

di-ur'-nal, *adj.* दैनिक ; दिनदिनको ; दिउँसोको ।

di-van', *n.* विचारालय ; कवितासंग्रह ; चुरोट आदि खाने कोठा ।

diva, *v. i.* डुबुल्की मार्नु ; पानी आदिमा हाम फाल्नु ; आम्नो हात हाल्नु ।

n. डुबुल्की ; पानी भित्र पौडाइ ।

di'-ver, *n.* डुबुल्की लाउने मानिस ; पानी आदिमा हाम फाल्ने मानिस ।

di-vergo' (*di-*), *v. i.* विभिन्न देशमा जानु ; स्वाभाविक किसिमबाट फरक हुनु ; मन चञ्चल पार्नु । di-ver'-gent, *adj.* di-vergo'-ment, *n.* di-verg'-once, *n.* di-verg'-oney, *n.*

di-vers (*di'-vers'*), *adj.* अनेक ; धेरै ; कैयौं ; विविध ; नाना प्रकारको ।

di-verse' (*di-vers'*), *adj.* भिन्नरूप ; प्रकृति वा गुणमा अमिल्दो ; नाना प्रकारको ; विभिन्न । *n.* विभिन्नता ; असादृश्य ।

di-ver'-si-fy, *v. t.* रङ्गी चङ्गी पार्नु ; असादृश्य बनाउनु ; अमिल्दो पार्नु ; विचित्र पार्नु । di-ver'-si-fi-ed, *adj.* चित्र-विचित्र ।

di-vert' (*di-*), *v. t.* खेलाउनु ; फुल्याउनु ; मोहित पार्नु ; अर्को

तिर लैजानु ; ध्यान खिचनु ।
di-vor'-sion, *n.* आमोद ; दिल-
बहलाउ ; एकातिर लाग्ने काम ;
तर्किने काम ।

di vest' (dī-), *v. t.* नाङ्गो पार्नु ; निर्वस्त्र
पार्नु ; रहित पार्नु ।

di-vido', *v. t. and i.* विभाग वा
विभक्त गर्नु ; अंश छुट्याउनु ;
अलग गर्नु ; भाग गर्नु । div'i-
dend, *n.* भाज्य ; हिस्सा । di-vid'-
er, *n.* भाजक ; विभाजक । di-vis'-
i-ble, *adj.* विभक्त गर्न हुने ; भाग
जाने ; विभाज्य । di-vis-i-bil'i-
ty, *n.* विभाज्यता । di-vi'-sion, *n.*
हिस्सा लाउने काम ; विभक्त
गरिएको अवस्था ; भाग । di-vi'-
sion-al, *adj.* प्रादेशिक ; विभाग
सम्बन्धी । di-vi'-sor, *n.*
विभाजक ।

di-vino', *adj.* स्वर्गीय ; दैवी ; पवित्र ;
राम्रो । *n.* धर्मशास्त्र जान्ने ; धर्म
प्रचारक ; धर्म मन्दिरमा काम गर्ने
पुरोहित । *v. t. and i.* पछि हुने
कुरो बताउनु ; भविष्य भन्नु ;
अघाडि नै देख्नु । di-vin'-i-ty,
n. देवत्व ; ईश्वर ; देवता ;
धर्मशास्त्र ; ईश्वरज्ञान । div-in'-
a'-tion, *n.* भविष्य बताउने काम ;
जोखना हेराइ ; भविष्यद्वाणी ।
div-in'-or, *n.* भविष्यत् वक्ता ।

di-vorce' (dī-), *n.* विवाह बन्धनबाट
विच्छेद ; स्त्रीत्याग । *v. t.* विवाह
बन्धनबाट विछोड हुनु ; जोड वा

पोड अलग हुनु ; एकता विच्छेद
गर्नु । di-vorce'-ment, *n.*

di-vulge' (dī-), *v. t.* रहस्य जाहेर
गर्नु ; गुप्ती खोल्नु वा प्रकाश गर्नु ।

di-vul'-sion, *n.* di-vul'-sive, *adj.*

dixy, *n.* ठूलो फलामे भौडो ।

diz'-zy, *adj.* तिरमिच्याउने ; रिङ्गटा
चलाउने । diz'-zi-ness, *n.* रिङ्गटा
चलाइ ; शिर घुमाइ ।

do, *v. t. and i.* गर्नु ; दिनु ; अर्पण
गर्नु ; बक्स दिनु ; हुनु ; सफल
हुनु । do'-or, *n.* काम गर्न मान्छे ।

dob'-bin, *n.* बग्गी तान्ने घोडा ।

do'-cile, *adj.* शिक्षा दिन सकिने ;
सधाउन सकिने ; सुधो ; नम्र ।
do cil'-i-ty, *n.* शिक्षनीयता ;
नम्रता ; सुधोपन ।

dock, *n.* एक किसिमको खस्रो झार ;
जहाज बनाउने वा मरम्मत गर्ने
ठाउँ ; जहाजको अड्डा । *v. t.*
काट्नु ; छोटे पार्नु । dock'-age,
n. डकको भाडा । dock'-yard, *n.*
जहाज बनाउने जग्गा ।

dock'-et, *n.* छोटकरी वर्णन ; सारांश ।

dock-et'-ing, *n.* सारांश लेख्ने काम ।

doc'-tor, *n.* विद्वान् मानिस ; विश्व-
विद्यालयको सर्वोच्च उपाधि ;
चिकित्सक ; डाक्टर । doc tor'-ate,
n. डाक्टरको उपाधि ।

doc'-trine, *n.* सिकाइने कुरा, उपदेश ;
सिद्धान्त ; मत ; शिक्षा । doc'-tri-
nal, *adj.* उपदेश सम्बन्धी ;
सिद्धान्तात्मक ।

doc'-u-ment, *n.* लिखित प्रमाण ;
निदर्शन पत्र ; दलील । doc-u-
ment'-al, *adj.* doc-u-ment-ary,
adj. दलील सम्बन्धी ।

dodge (doj), *n.* धूर्तता ; चलाक ;
युक्ति ; *v.t.* कुरा फेर्नु ; ओहोर दोहोर
गर्नु ; चलाकीसँग छलनु ।

doe, *n.* मुडुली ; पाठी मृग ।

doff, *v. t.* फुकाएनु ; छोड्नु ।

dog, *n.* कुकुर । -bee, *n.* भाले माहुरी ।

-bri'-or, *n.* बन गुलाब । -cart,

n. एक किसिमको दुइ चक्के गाडी ।

-cheap, *adj.* साह्रै सस्तो ।

-fish, *n.* एक किसिमको माछा ।

-sleep, *n.* कपट निद्रा । -watch,

n. दुइ घण्टाको पहरा ।

dog'-ged, *adj.* एकोहोरो गर्ने ; खुरन्धार
लाग्ने ; न छोड्ने । dog'-ged-
ness, *n.* दृढता ; एकोहोरोपना ।

dog'-ger-ol, *n.* जघन्य कविता । *adj.*
निकृष्ट ; नीच ।

dog'-goop, *adj.* असम्भ्य ; पशु जस्तो ;

dog ma, *n.* मत ; धर्ममत ; नीति ;

सिद्धान्त ; शास्त्रको उपदेश । dog-

mat'-ic, *v. t.* शासनात्मक रूपले

बोल्नु । dog-mat'-ism, *n.* dog-

mat'-ist, *n.*

doi'-ly, *n.* एक किसिमको सानो रुमाल ।

dol'-drums', *n.* खिन्नता ; दिक्दारी ।

dole, *v. t.* थोरै थोरै गरी बाँड्नु । *n.*

क्षुद्र अंश ; शिक्षा ; दुःख । dole'-

ful, *adj.* दुःखपूर्ण ; शोकग्रस्त ,

उदास ; उराठ लाग्दो ।

doll, *n.* पुतली ; गुडिया ।

dol'-lar, *n.* मुद्रा वा सिक्का विशेष ।

do'-lor or do'-lour, *n.* दुःख ; क्लेश ;

कष्ट ; शोक । do-lor-i'-fic, dolor-

i'-fic-al, dol'-o-rous (-rus), *adj.*

शोकपूर्ण ; दुःखजनक ।

dol'-phin, *n.* एक किसिमको माछा ।

dolt, *n.* मूर्ख ; गोबरगणेश । dolt'-ish,

निर्बोध ; जड़ ।

do-main', *n.* राज्य ; मुलुक ; कर्मस्थल ।

domo, *n.* अण्डाकार भएको घरको छानु ;

गुम्बज ; ढाँडाको टाकुरा ; अट्टालिका ।

domes'-day, see dooms-day.

do-mes-tic, *adj.* गार्हस्थ्य ; घरैया वा

घरेलु ; गृहपालित ; गृह-सम्बन्धी ।

n. घरको मानिस वा जन्तु । do-

mos'-ti-cato, *v. t.* घरमा पाल्नु ;

कबजामा पार्नु ; सधाउनु । do-mes-

ti-cat'-ed, गृहप्रिय । do-mos-

tic'-i-ty, *n.* पारिवारिक जीवन ;

गार्हस्थ्य जीवन ।

dom'-i-cile, *n.* स्थायी वासस्थान ;

चिरकालको लागि घर । *v. t.* पछि

सम्म बस्नु । dom'-i-cil-i-ar, *n.*

नोकर ; एउटै घरमा बस्ने मानिस ।

dom'-i-nant, *adj.* प्रबल ; शक्तिमान ;

प्रधान ।

dom'-i-nato, *v. t. and i.* प्रबल हुनु ;

प्रभुत्व जमाउनु । dom-i-na'-tion,

n. आधिपत्य ; प्रभुत्व ; कब्जा ।

dom-i-neer', *v. i.* अत्याचार गर्नु ;

प्रभुत्व जमाउनु । dom-i-neer'-

ing, *adj.* साफ देखाएर काम गर्ने ।

do-min'-i-on, *n.* प्रभुत्व ; आधिपत्य ; राज्य ; राज्याधिकार ; जमीन्दारी ।
do-na'-tion, *n.* दान ; चन्दा ; उपहार ; नजराना । do-na'-tive, *adj.* दिइएको वस्तु । do'-nor, *n.* दान दिने वा उपहार दिने मानिस ; नजराना चढाउने मानिस ; दाता । do'-noo, *n.* दान पाउने मानिस ; बक्स पाउने मान्छे ।
donk'-ey, *n.* गधा ।
dood'-le, *n.* निर्बोध मानिस ।
doom, *n.* इश्टिहार ; आज्ञा ; भाग्य ; दैव ; दण्ड घोषणा ; विचार । *v. t.* आज्ञा दिनु ; सजाय तोक्नु ।
dooms'-day, *n.* अन्तिम विचार गर्ने दिन ।
door, *n.* ढोका ; प्रवेश । -keeper, *n.* दरवान ; ढोके ।
dor'-mant, *adj.* निद्रित ; पूरा वृद्धि न भएको । dor'-mancy, *n.* निद्रित अवस्था ; निद्रा ।
dor'-mor, *n.* घरको छानामा बाहिर निस्केको ठाडो झ्याल ।
dor'-mi-to ry, *n.* सुत्ने ठाउँ ; धेरै ओछ्यान भएको सुत्ने ठाउँ ।
dor'-mouse, *n.* जाडामा मरेको जस्तो अवस्थामा रहने मुसा विशेष ।
dor'-sal *adj.* पीठ वा पिठिउँ सम्बन्धी ।
dose, *n.* औषधिको मात्रा ; एक पल्ट खानुपर्ने अंश । *v. t.* एक एक मात्रा गरी औषधि दिनु ; मिसाउनु ।
dot, *n.* चिह्न ; बिन्दु ; थोप्लो । *v. t.* सानो टोका वा बिन्दु भएको चिनी लाउनु ।

do'-tal, *adj.* दाइजो सम्बन्धी ।
dote, *v. i.* बुद्धि कमजोर हुनु ; मगज गरम हुनु ; मोहित हुनु ; अति प्रेम गर्नु । dot'-ago, *n.* बढ्ता प्यारो गर्ने काम ; मनको चञ्चलता । do'-tard, *n.* बूढा मानिसको जस्तो होश हराएको मानिस ; अति अष्ट भएको मानिस ।
doub'-le (*dub'-l*), *adj.* दुइ व्यक्ति वा वस्तु भएको ; एक जोडा बनेको ; कुनै चीजको दुगुना वा दोबर । *v. t.* दोबर पार्नु वा हुनु ; मुठी पार्नु । doub'-let (*dub'-l*), *n.* जोडा मध्ये एउटा ; दुइ चीज जोडिएको वस्तु ; चौधौँदेखि सत्रौँ शताब्दी सम्म पुरुषहरूले लाउने अंग्रेजी लुगा ।
doubt (*dout*), *n.* शङ्का ; सन्देह ; दुविधा ; धुक्चुक । *v. t.* शङ्का गर्नु ; धुक्चुक लाग्नु । doubt'-ful, *adj.* अनिश्चित । doubt'-less, *adj.* निश्चित ; निस्सन्देह ।
dough (*dō*), *n.* रोटी बनाउनको लागि मुछेको पिठो ; माड्को पिठो ।
dovo'-tail, *n.* टुक्रको फुकेको पुच्छरका आकारको बनावट । *v. t.* टम्म मिल्ने गरी जोड्नु वा जड्नु ।
dow'-a-ger, *n.* मरेका पतिको धनमाल वा उपाधि प्राप्त गर्ने स्त्री ।
dow'-dly, *n.* बेढङ्गसित लुगा लाउने स्त्री । *adj.* बेडङ्गी ; बेढाँचाको ।
dow'-er, *n.* विवाहमा स्त्रीले पाउने दाइजो ; लोग्नेको धन मध्ये भोग गर्ने पाउने विधवाको हिस्सा ।

down, *v.* घाँस मात्र भएको अल्गो डाँडो; बालुवाको बगर; चरा आदिको कोमल पत्राँख। *adv.* भुईँमा। *prep.* तलतिर। *adj.* उँधो फर्काएको। -cast, *adj.* तलतिर फर्काएको। -full, *n.* पानीको वर्षा। -heart'-ed, *adj.* निरास; निरुत्साह। -right, *adj.* and *adv.* साफ; स्पष्ट; स्पष्टताले; सम्पूर्ण। -ward, *adj.* तल। -wards, *adv.* तलतिर; पछिल्लतिर।

dow'-ry, *n.* दाहिजो।

dox-ol'-ogy, *n.* ईश्वरको महिम्न स्तोत्र; स्तुति; भजन।

doze, *v. t. and i.* आधा निदाएको हुनु; उँघ्नु; झुल्नु। *n.* झुलाइ; उँघाइ। dozed or dozy, *adj.* निदाएको।

doz'-on (*dus'*), *n.* and *adj.* बाह संख्या; दर्जन।

drab, *adj.* हल्का फुत्तो रङ्गको; निरस; फोहोरी। *n.* उनी लुगा; हल्का खैरो रङ्ग; बेइया।

drab'-ble, *v. t.* हिलो वा पानीले छोप्नु वा भिजाउनु।

drachm, same as dram.

drachma, *n.* ग्रीकहरूको तौल वा मुद्रा विशेष।

draff, *n.* मल; थेंगो।

draft, *n.* हुण्डी; लिखित आज्ञा द्वारा दामको झिकाइ; सेनाको एक दल; नक्सा। *v. t.* नक्सा बनाउनु वा खिच्नु; फौज छुट्याउनु; रचना

गरेर लेख्नु। drafts'-man, *n.* नक्सा बनाउने मानिस।

drag, *v. t. and i.* तान्नु; धिस्याउनु; धिसिनु; लतार्नु वा लत्रनु; जोत्नु; बिस्तार बिस्तार हिँड्नु; जाल हान्नु। *n.* जमीन जोत्ने हलो; माछा मार्ने जाल; फोहोर, काट-कसींगर सोहर्ने दाँदै; उन्नतिको बाधा गर्ने मान्छे।

drag'-on, *n.* पखेटा, नङ्ग्रा आदि भएको नाकबाट आगाको ज्वाला निकाल्ने पौराणिक उपाख्यानको अजिङ्गर वा सर्प; एक किसिमको छेपारो; डर लाग्दा मान्छे। -fly, *n.* पानी छेपुवा। -shell, *n.* कौडी।

dra'-goon', *n.* बन्दूक आदि अस्त्र भिरेको घोड्चढी सिपाही; एक किसिमको परेवा।

drain, *v. t.* कुलो आदिको पानी सुक्नु वा झिक्नु; चिसो खिचेर सुकाउनु; छान्नु। *n.* शोषण; जल-प्रणाली। drain'-age, *n.* नाली वा कुलो बनाउने प्रणाली।

drako, *n.* भाले हाँस।

dram, *n.* ६० थोपाको नाप; अल्प मात्रा; परिमाण विशेष।

dra'-ma (*drā'*), *n.* नाटक। dra-mat'-ic, *adj.* नाटकीय; नाटक सम्बन्धी। dra-ma'-tist, *n.* नाटक लेखक। dram'-a-tize, *v. t.* नाटकमा परिवर्तन गर्नु।

drape, *v. t.* लुगा आदि लाएर सिँगार्नु; ढाक्नु। dra'-por, *n.*

लुगा-फाटा बेच्ने मानिस । *dra'-por-y*, *n.* लुगा-फाटा बेच्नेको व्यापार ; अनेक किसिमका लुगाहरू ।

dras'-tic, *adj.* तीव्र ; प्रबल ; प्रचण्ड ।

draught (*drāft*), *n.* आकर्षण ; वायुको प्रवाह ; नक्सा ; तान्ने वा घिसार्ने काम ; एक प्लेटको पियाइ ; घुटका ; चर्पी ; टट्टी । *v. t.* ठूलो दलमा छुट्याउनु ; नक्सा बनाउनु ; अङ्कित गर्नु ; तानेर बाहिर निकाल्नु । *n. pl.* दुई जनाले खेल हुने एक किसिमको खेल ; बाघचाल । *draughts man*, *n.* see *draftsman*.

draw, *v. t.* आकर्षण गर्नु ; तान्नु ; खिच्नु ; बाँधेर घिस्याउनु ; थुत्नु ; निकाल्नु ; झिक्नु । *n.* आकर्षित गर्ने काम ; ध्यान आदि खिच्ने कुरा ; हारजीत न भएको खेल ; चिट्ठा झिक्ने काम । *-back*, *n.* असुविधा ; विघ्न ; सन्तोष घटाउने कुरा । *draw'-er*, *n.* आकर्षक ; खिच्ने वस्तु ; हुण्डी दिने महाजन ; नक्सा बनाउने मानिस ; टेबल वा बाकसमा भएको दरार । *n. pl.* पुरुषहरूको भित्री सुरुवाल ; कट्टु । *draw'-ing*, *n.* खिचाइ ; खिचिएको नक्सा ; चित्र-विद्या । *-master*, *n.* चित्र-शिक्षक । *-room*, *n.* बैठक ।

drawl, *v. t and i.* बिस्तार स्वरले तानेर बोल्नु ; लेघो तानी कुरा गर्नु । *dray*, *n.* माल बोक्ने होचो गाड़ी ।

dread (*dred*), *v. t. and i.* साह्रै डराउनु ; ठूलो डरमा हुनु । *adj.* डर लाग्दो । *n.* त्रास ; ठूलो ; डर डर वा धक्को कुरा । *dread'-ful*, *adj.* डरलाग्दो ; भीषण ; दारुण । *dread'-less*, *adj.* निर्भीक ; न डराउने । *dread'-naught*, *dread'-nought*, *n.* न डराउनेमान्छे ।

dream, *v. t. and i.* सपना देख्नु ; कल्पना गर्नु ; चिन्तामग्न हुनु । *n.* सपना ; मनको लहड ; दिवा-स्वप्न ; कल्पना । *-land*, *n.* स्वप्न राज्य । *-less*, *adj.* स्वप्नशून्य । *dream'-y*, *adj.* स्वप्नपूर्ण ; स्वप्नवत् ; लहडी ; अस्पष्ट ; धमिलो ।

drear or *drear'-y*, *adj.* डर लाग्दो ; निन्याउरो ; उदास ; उराठ लाग्दो ; आनन्द न दिने ।

dredge (*drej*), *n.* सिपी माछा पक्ड्ने जाल ; खनिज पदार्थ निकाल्ने वा हिलो आदि सफा गर्ने यन्त्र । *dredg'-er*, *v. t.* जाल हानेर सिपी माछा समात्नु ; यन्त्र द्वारा खनिज पदार्थ झिक्नु वा हिलो आदि सफा गर्नु । *n.* पिठो आदि छर्कने भौडो ।

dregs, *n. pl.* मैला ; थेंगो ; लेघो ; कसर ; रहो भाग ।

drench, *v. t.* भिजाउनु ; बेसरी पिउन लाउनु ; चोपल्नु ; ढड्याउनु । *n.* तरल पदार्थको ठूलो मात्रा ।

dress, *v. t. and i.* लुगा लाउनु ; सिँगार्नु वा सिँगारिनु ; घाउ आदिमा औषधि लाउनु वा पट्टी बाँध्नु ;

खानेकुरा पकाउनु । *n.* लुगा फाटा ; पोशाक ; लुगा लाउने रीति । *dress'ing, n.* घाउको निमित्त औषधि, पट्टी आदि ; जमीनमा छरिएको मल ; लुगा फाटा । *dress'-or, n.* सिंगारिने मान्छे ; भोजन गर्नेको लागि खानेकुरा राख्ने भान्सा खण्डको टेबल । *dress'-y, adj.* पोशाक प्रिय ।

drib, v. t. उडाउनु ; छँट्नु ।

drib'ble, v. t. and i. छिड्याउनु ; थोपा थोपा झार्नु वा झर्नु ; सानो खोलाको पानी बग्नु ; नानीहरूको राल चुहुनु ; गोली खेल्ला अर्कोलाई झुक्याउँदै अघि लैजानु । *drib'-let, n.* अल्प परिमाण ।

drift, n. वायुको प्रवाहले घचेटिएको अवस्था ; पानीले बगाएर ल्याएको वस्तु ; हावाले थुपारेको हिउँ वा बालुवा ; अभिप्राय । *adj.* थुपेरिएको ; थुप्रो ; बगाएर ल्याएको । *v. t. and i.* प्रवाह द्वारा घचेटिनु वा बग्नु ; हावा द्वारा चीजहरू थुपार्नु वा थुप्रनु । *-less, adj.* उद्देश्यहीन ; लक्ष्यशून्य । *-wood, n.* पानीले बगाएर ल्याएको काठ ।

drill, v. t. प्वाल पार्नु ; फौजलाई तालीम गर्नु ; डोब खनेर बिउ आदि रोप्नु । *n.* प्वाल पार्ने इस्पातको यन्त्र ; सैनिक शिक्षा ; बिउ रोप्नका लागि ड्याङ्ग आदिको डोब ।

drink, v. t. and i. पिउनु ; आनन्द साथ हेर्नु ; साह्रै धेरै मद पिउनु ।

n. मद आदि पिउने पदार्थ । *drink'-able, adj.* पिउने योग्यको । *drunk, adj.* मदमत्त ; मद पिएर मातेको ; नसा लागेको ; रक्सी पिएर टन भएको । *drunk'-ard, n.* अघोरै जाँड-रक्सी पिउने मान्छे ; जड्याहा ।

drive, v. t. and i. चलाउनु ; हाँक्नु ; धपाउनु ; ठोक्नु ; प्रहार गर्नु ; धकेल्नु ; घचेट्नु । *n.* गाडीमा सफर गर्ने काम ; हनाइ ; ठोकाइ ; गाडी हिंड्ने बाटो ।

driz'-zle, v. t. and i. पानी छिड्याउनु ; रिम रिम पानी पर्नु । *n.* पानीको छिड्याइ ।

droll, adj. हाँस उठ्दो ; अनौठो ; ताजुप लाग्ने ; आनन्द दिने । *n.* भौँड ; विदुषक ; ढट्टुवारे । *v. i.* ठट्टा गर्न । *drol'-ler-y, n.* हाँसाउने काम ; ठट्टेउलो रचना ; अनौठो हास्यरस ; उपहास । *drol'-lish, adj.* हाँसाउने किसमको ।

drom'-o-da-ry, n. एकजुरे छिटो हिंड्ने अरबी ऊँट ।

drone, n. माहुरीको भाले ; अल्ल्ही मान्छे ; झर्को लाग्दो शब्द । *v. i.* माहुरी कराउनु ; गुन् गुन् शब्द गर्नु ; भूँ...गर्नु ; घुर्नु । *dron'-ish, adj.* अल्ल्सी ; काम न गर्ने ।

drool, v. i. राल निस्कनु ।

droop, v. t. and i. अस्वस्थ भए झै अनुहार मलीन हुनु ; निधोरो देखिनु ; लुब्धक पर्नु ।

drop, n. थोपा थोपा गरी खस्ने

काम ; तप तप चुटुने काम । *v. t.*
 थोपा थोपा खसाउनु ; तप तप
 चुहाउनु ; खसाउनु ; खस्नु ;
 निस्कनु । *drop'-lot, n.* मसिनो
 थोपा । *drop'-pings, n.* थोपा
 थोपा गरी झरेको वस्तु । *drop'-*
scene, n. यवनिका ; थिएटरको
 मूल पर्दा ।
drop'-sy, n. जलग्रह ; रोग विशेष ।
drop'-si-cal, adj. जलग्रह
 सम्बन्धी ।
dross, n. मैला ; पगालेको धातुबाट
 निस्कने तर, खार वा कसर । *dros'-*
sy, adj. फोहोर ।
drought (drowt), n. सुखापन ;
 वर्षातको अभाव ; खडेरी ; अनावृष्टि ।
drought'-y, adj. वृष्टिशून्य ; खडेरी
 परेको ।
drove, n. सँग सँग हिँडेको वा धपाइए-
 को गाई-बस्तुका बथान ; बगाल ;
 हुल । *dro'-vor, n.* गाई-बस्तु
 धपाउने मान्छे ।
drown, v. t. and i. डुब्नु ; डुबाउनु ;
 बुड्याउनु ; डुबेर मर्नु ; दमन गर्नु ।
drowse (drowz), v. t. and i. निद्राले
 लट्टिएको हुनु ; झुल्नु ; उँघ्नु ।
drow'-sy, adj. निद्रा लागेको ;
 झुलेको ; उँघ्ने । *drow'-si-ness,*
n. झुलाइ ; उँघाइ ।
drub, v. t. लठुरोले हिकाँउनु ; गह
 वस्तुले ठोकनु । *drub'-bing, n.*
 हिकाँइ ; ठोकाइ ।
drudgo (druj), v. t. नीचकर्म गर्न ;

अत्यन्त परिश्रम गर्नु । *n.* नीच काम
 गर्ने मान्छे ; कमारा-कमारी ; दास ।
drudg'-ery, n. दासत्व ; नीच
 कर्म ।

drug, n. जड़ी-बुटी ; ओखती ; औषधि ;
 कम बिक्री हुने वस्तु । *v. t.* जड़ी-
 बुटी मिसाउनु ; निद्रा पर्ने औषधि
 दिनु ; अमन हुनु । *drug'-gist, n.*
 जड़ी-बुटी वा औषधि बेच्ने मानिस ।

drug'-got, n. एक किसिमको भूईँमा
 ओछ्याउने बाझो उनी लुगा ।

dru'-id, n. प्राचीन बृटेनको पुरोहित ।
dru'-id-ism, n. ड्रूइडहरूको मत ।

drum, n. दमाहा ; व्यामको ; ढोल ;
 कर्गपट । *v. t.* ढोल बजाउनु ।

drupo, n. एक किसिमको बियाँ हुने
 फल ।

dry, adj. सुखा ; ओबानो ; चिसो न
 भएको ; नीरस । *v. t. and i.*
 सुखा पार्नु ; सुख्खु । *-eyed, adj.*
 अश्रुशून्य । *-goods, n.* लगा-फाटा ।
-nurse, n. धाई । *-rot, n.* सुकेको
 रूखको टुटा वा मुढा ; मक्किएको
 अवस्था ।

du'-al, adj. द्वयात्मक ; द्विसूचक ;
 दोबर ; दुइको ।

du'-bi-ous, adj. अनिश्चित ; अस्पष्ट ;
 शङ्का लाग्ने ; सन्देह हुने ।

du'-bi-tate, v. i. दुइ मन गर्नु ।

du'-cal, adj. ड्यूक सम्बन्धी ।

duo'-at, n. अंग्रेजी नौ (९) शिलिङ्गको
 सुनको मुद्रा ।

du-ch'ess, *n.* ड्यूक-पत्नी । duch'-y, *n.* ड्यूकको अधिकार ।

duck, *n.* पोथी हाँस । *v. t.* पानीमा एक छिनको लागि डुब्नु ; डुबल्की मार्नु ; सहसा टाउको झुकाउनु । duck'-ling, *n.* हाँसको बच्चा ।

du'-o-tile, *adj.* लच्किने ; लल्याक-लुलुक हुने ; तालीम गर्न सकिने ; भनेको न मान्ने ।

duclg'-oon (duj'-on), *n.* असन्तोष ; क्रोध ; रीस ; अर्काले गरेको अपराध मनमा लिइराख्ने ; कटारी ।

duo, *adj.* तिर्नुपर्ने ; दिनुपर्ने ; योग्य ; मुनासिब ; ठीक ; यथेष्ट ; उपयुक्त ; निर्दिष्ट । *n.* बाँकी ; ऋण ; पाउना ; हक ।

du'-ol, *n.* द्वन्द्वयुद्ध ; दुइ जनाको बिचमा झगडा । du'-ol-ist, *n.* द्वन्द्वयुद्ध गर्ने मान्छे ।

du-et', *n.* दुइ स्वर वा बाजाको निम्ति संगीत रचना ।

duko, *n.* इङ्गल्याण्डमा सर्वोच्च राज-परिवारको पदवी ।

dull, *adj.* निस्तेज ; धीमा ; मधुरो ; मलिन ; मन्दबुद्धि ; मूर्ख ; धुम्म परेको । *v. t. and i.* मन्दबुद्धि ; मलिन वा निरानन्द हुनु ; भुत्ते पार्ने ; शक्ति, घनत्व वा तीक्ष्णता हराउनु । dull'-ard, *n.* निर्बोध व्यक्ति ; मूर्ख वा चेतनाहीन मानिस । dull'-ness, *n.* मलिनता ; मूढता ।

du'-ly, *adj.* यथा समयमा ; विधि अनुसार ; योग्यता सँग ।

dumb (dūm), *adj.* लाटो ; बोल्न न सक्ने ; गुंगो ; मौन । -bell, *n.* एक किसिमको कसरत गर्ने यन्त्र । -found, *v. t.* लाटो पार्नु । -show, *n.* न बोलीकन देखाइने नाटक वा खेल । dum'-my, *n.* मूर्ख वा मूढ व्यक्ति ; गुंगो ; नाम मात्रको नेता ; नकली वस्तु ।

dump, *v. t.* कसिंगर आदि फ्याँक्नु ; डुङ्ग आवाज गरी खस्नु ; ओइरनु । *n.* डुङ्ग आवाज गराइ ; कसिंगर आदि फेंकाइ । *n. pl.* दारुण ; दिक्कारी ; खिन्नता ; उदासीपन ; अन्धकार ; विषाद ।

dump'-ling, *n.* एक किसिमको मालपुवा ।

dun, *adj.* गहीरो खैरो रङ्ग ; पिङ्गलवर्ण । *v. t. and i.* ऋण माग्नको लागि उजुर गर्नु ; दुःख दिइ बस्नु ।

dunco, *n.* मन्दबुद्धि भएको केटाकेटी वा मानिस ।

dune or dun, *n.* किनारका बालुवाको ढिस्का ।

dung, *n.* गोबर ; पशुहरूको विष्टा ।

dun'-geon (-jun), *n.* कैदी राख्ने तहखाना ; जमीन मनिको घर ।

du-o-doe'-i-mal (-des'-), *adj.* द्वादशमिक ; बाह वा बाह्रौंको ; बाह बाह गरी जाने ; वार्षिक । *n.* बाह बाह अंश भएको कुनै चीज ।

du-o-de'-num, *n.* पाकस्थली मनिको सानो शुरुको आत्रो ।

dupe, *n.* सजिलै ठग्न सकिने मान्छे ।

v. t. ठगनु ; छक्याउनु । *dup'-a-ble*,
adj. दु-पेरी, *n.* छल ।
du-plic-ate, *n.* नकल ; दुइ मिलने
 भाग भएको वस्तु । *adj.* दोबर भए-
 को प्रतिरूप । *v. t.* नकल गर्नु ;
 दोबर पार्नु । *du-plic'-i-ty* (*-plis'-*),
n. छली ; कपट्याई ; धोखाबाजी ।
du'-ra-ble, *adj.* खप्ने ; टिकने ;
 मजबूत । *du-ra-bil'-i-ty*, *n.*
 खपाइ ; टिकाइ । *du-ra'-tion*, *n.*
 टिकाउ ; स्थिरता ; ठहराउ ; अव-
 छिन्नता ।
dur'-bar, *n.* दरबार ।
du-re, *v. i.* स्थायी हुनु ।
du'-rance or *du'-ress*, *n.* कैद ;
 स्थायित्व ।
du'-ring, *prep.* मा ; भरि ; भित्र ।
dusk, *n.* सन्ध्या समय ; सँझ ;
 ओझेल । *dusk'-y*, *adj.* अलि अलि
 अँध्यारो भएको ; ओझेल परेको ।
dust, *n.* धूलो ; माटो ; छारो । *v. t.*
 धूलो पुछ्नु वा झार्नु । *-bin*, *n.*
 फोहोर राख्ने बाकस वा ढाङ्ग ।
dust'-or, *n.* धूलो झार्ने वा पुछ्ने
 वस्तु ; झाडन ; बुरस ।
duty, *n.* कर्तव्य ; काम धन्धा ;
 महशूल ; मालताल झिकाउँदा वा
 पठाउँदा लाउने कर । *du'-ti-ful*,
adj. आज्ञापालक ; कर्तव्यपरायण ;
 भक्त ।
dux, *n.* कुनै श्रेणीको प्रथम छात्र ।
dwarf, *n.* बाउन्ने ; एकदमै होचो व्यक्ति
 वा वस्तु । *v. t.* कुनै किसिमले

सानो देखिने पार्नु ; बढ्न न दिनु ।
dwarf'ish, *adj.* साह्रै सानो ।
dwell, *v. t. and i.* वास गर्नु ; बस्नु ;
 रहनु । *dwell'-ing*, *n.* वासस्थान ।
-house, *n.* घर ; डेरा ।
dwin'-dle, *v. t. and i.* बिस्तारो
 बिस्तारो कम्ती हुनु ; अल्पदै जानु ;
 खिँदै जानु ।
dy'-ar-chy—see diarchy.
dye, *v. t.* रङ्गाउनु ; रङ्गिनु ; रङ्ग लाउनु ।
n. रङ्ग ; वर्ण । *dy'-or*, *n.* रङ्ग लाउने
 मान्छे । *dye stuffs*, *n. pl.* रङ्गको
 चीजबिज ।
dy'-ing, *adj.* मर्ने वेलाको ; मरणशील ।
dy'-na-mito (*dī'*), *n.* एक प्रकारको
 पड्कने द्रव्य । *dy-na'mic*, *dy-*
na-mi'-cal, *adj.* बल सम्बन्धी ।
n. गतिशील शक्ति । *dy-nam'-ics*,
n. गति विज्ञान ; बल विज्ञान ।
dyn'-as-ty (*din'-*), *n.* वंश ; कुल ;
 खानदान ; खलक । *dyn'-as-tic*,
adj. राजवंशीय ।
dys'-en-ter-y, *n.* रगतमासी ; अतिसार ;
 आँव ।
dys pop'-si-a, *n.* अजीर्ण रोग ; अपच ।
dys-pop'-tic, *adj.* अजीर्ण रोगले
 ग्रस्त भएको । *n.* अजीर्ण रोगले
 ग्रस्त भएको वा पारेको मान्छे ।

E

each, *adj* and *pron.* प्रत्येक ; एक
 एक ; हर एक ।

ea'-ger, *adj.* इच्छुक ; उत्सुक ; अघोर ।

ea'-ger-ness, *n.* इच्छा ; उत्सुकता ; आग्रह ; कामना ।

ea'-gle, *n.* चील ; अमेरिकाको बीस (20) डलर बराबरको सिक्का ।

-eyed, *adj.* तीक्ष्ण दृष्टि भएको ।

ea'-glot, *n.* चीलको बचेरा ।

ear, *n.* कान ; श्रवनेन्द्रिय ; अन्नको बाला । -acho, *n.* कर्णशूल ।

-drum, *n.* कानको पर्दा । -hole, *n.*

कानको प्वाल । -less, *adj.*

बहिरो ; कान नभएको वा बुच्चे ।

-mark, *n.* भेडाको कान जस्तो चिह्न ।

v. t. चिनो लाउनु ;

तोक्नु । -pick, *n.* कान कोठ्याउने

सिक्का । -ring, *n.* कुण्डल ;

लुका । -spot, *n.* सुन्न सकिने

सम्मको टाढा ठाउँ । -trumpet,

n. बहिराडरुका निमित्त बनेको

सुन्ने यन्त्र । -wax, *n.* कानेगुजी ।

-wig, *n.* कानेखुसी गर्ने मान्छे ।

-witness, *n.* कानले सुन्ने गवाही ।

earl (*ērl*), *n.* इङ्गल्याण्डको बीचको

दर्जाको अमीर । earl'-dom, *n.*

अर्लको पद वा अधिकार ।

ear'-ly (*ēr'-*), *adj.* and *adv.* बिहानै ;

सबेरै ; यथा समयमा ; पहिलो

अवसरमा ; शीघ्र ; झट्टै ।

earn (*ērn*), *v. t.* कमाउनु ; उपार्जन

गर्नु । earn'-ings, *n. pl.* कमाइ ।

ear'-nest (*ēr'-*), *adj.* उद्योगी ;

उत्साही ; उत्सुक ; दृढसंकल्प ;

आन्तरिक ; व्यग्र ; अकपट । *n.*

यथार्थ ; सूचना ; गान्भीर्य ।

-money, *n.* बैना ।

earth (*ērth*), *n.* पृथिवी ; जमीन ;

भूईँ ; माटो । *v. t.* and *i.* माटो

खन्नु ; कुनै वस्तुलाई माटाके छोप्नु ।

-born, *adj.* पार्थिव ; पृथिवीबाट

निस्केर जन्मने । -quake (*-kwāk*),

n. भूईँचालो ; भूकम्प । -works,

n. pl. माटाको बनिएको वस्तु ;

बाँध । -worm, *n.* गनेउला ।

earth'-on, *adj.* माटाको ; माटाबाट

बनिएको । -ware, *n.* माटाका

भाँडा कुँडा । earth'-ly, *adj.*

भौम्य ; सांसारिक । -minded,

adj. संसारमा भासक्त भएको ।

ease (*eez*), *n.* शान्ति ; आराम ;

विश्राम ; सुख ; सुविस्ता । ea'-sy

(*ee'-zi*), *adj.* सजिलो ; आराम-

साथको ; सज्जो भएको ; निश्चित ;

सुखी । -chair, *n.* आराम कुर्सी ।

-going, *n.* अल्सी ; आराम प्रिय ।

ea'-si-ly, *adv.* सजिलै सित ।

ease'-ment, *n.* आराम ; साहाय्य ;

घरको थपुवा छानु ; दुःख वा

बोझाबाट छुटकारा ।

ea'-sol (*ee'-zl*), *n.* नक्सा वा तस्ला

राख्नका लागि काठ वा अरु चीजको

फ्रेम ।

east, *n.* पूर्व दिशा । *adj.* पूर्व ।

east'-ern, *adj.* पूर्वीय । east'-

ward, *adv.* पूर्व पट्टि ।

Eas'-ter, *n.* यीशुको पुनरुत्थानको

उत्सव ।

eat, *v. t. and i.* खानु ; चपाएर निस्नु ;
क्षय गर्नु ; नाश गर्नु । eat'-a-ble,
adj. खान हुने ; भोजन योग्य ।
n. खानेकुरो । eat'-er, *n.* खाने
मान्छे ; भक्षक ।

eaves (eevz), *n. pl.* घरको बलेंसी ।
-drop, *v. i.* लुकेर कुरा सुन्नु ;
आइलागनु । *n.* बलेंसीको पानी ।

ebb, *v. i.* फर्केर बग्नु ; नाश हुनु ;
ओहालो लाग्नु । *n.* भाटा ; क्षय ;
अवनति ; नाश ।

eb'-o-ny, *n.* एक किसिमको कडा कालो
काठ ; अबनूसको काठ । eb'-on, *adj.*
कृष्णवर्ण ; कालो । eb'-on-ito, *n.*
गन्धक आदि मिसाएर बनाएको रबर ।

e'-bri-at-ed, *adj.* जड्याहा ; मतवाला ।

e-bri'-e-ty, *n.* मातेको अवस्था ।

e-bul'-lient, *adj.* उम्लने । e-bul-
li'-once, *n.* पोखाइ । e-bul-li'-
tion, *n.* उम्ल्दै गरेको पदार्थ ;
जोशिलो ; देखावट रिसाइ ।

e-cau'-late, *adj.* ठुटे ; पुच्छर नभएको ।

ec'-cen'-tric (ek-sen'-), *adj.* भिन्ना
भिन्नै केन्द्रबाट खिचिएको वृत्त ;
उत्केन्द्र । ec'-centric'-i-ty (-tris'-),
n. उत्केन्द्रता ; अनौठा भाव ।

ec-cle'-si-ast, *n.* पादरी ; पुरोहित ।
ec-cle-si-as'-tic, *adj.* धर्म
सम्बन्धी । ec-cle-si-as'-tic-al,
adj. गिर्जा घरको वा पादरीको ;
धर्म समाज सम्बन्धी ।

ech'-o (ek'-ō), *n.* प्रतिध्वनि ; पुनरुक्ति ;
गुन्जाइमान । *v. t. and i.* प्रति-

ध्वनि हुनु ; गुन्जाइमान हुनु ;
दोहोस्त्राउनु ।

e-clat' (ā-kld'), *n.* शोभा ; समारोह ;
प्रशंसा ; सर्व साधारणको तारीफ ।

e-clipse', *n.* ग्रहण ; अन्धकार । *v. t.*
and i. ग्रहण पार्नु ; प्रभाहीन गर्नु ;
अँध्यारो पार्नु । e-clip'-tic, *n.*
ग्रहण रेखा ।

e-con'-o-my, *n.* मितव्ययिता ;
किफायतीपन ; कम खर्च ; व्यवसाय
वा गृहस्थी व्यवस्था । e-co-nom'-
i-cal, *adj.* अर्थशास्त्र सम्बन्धी ;
मितव्ययी । e-con'-o-mist, *n.*
अर्थशास्त्रज्ञ ; अर्थशास्त्रको लेखक ;
मितव्ययी व्यक्ति । e-con'-o-mize,
v. t. and i. मितव्ययी हुनु ;
फारो गरी खर्च गर्नु । ec-o-nom'-
ics (ek'-), *n.* अर्थनीति शास्त्र ;
अर्थ-विज्ञान ।

ec'-sta-sy (ek'-), *n.* हर्ष ; परमानन्द ;
उन्मत्तता ; उत्साह । ec-stat'-ic,
ec-stat'-ic-al, *adj.* हर्षित ;
परमानन्दित ।

ec-u-men'-ic, ec-u-men'-ic-al, *adj.*
साधारण ।

ec'-ze-ma, *n.* दाद ; छालाको रोग ।

e-da'-cious, *adj.* खन्चुवा ; घिचुवा ।

ed'-dy, *n.* पानीको भँवरी ; घुमेर चलने
बतास, धँवा वा कुहिरो । *v. i.*
पानीमा भँवरी पर्नु ; घुमेर बतास
आदि चलनु ।

E'-den, *n.* आदम र ईभको वासस्थान ;
स्वर्ग ; रमणीय स्थान ।

o-don'tate, o-den'tat-ed, *adj.* दाँत न भएको; दन्तहीन । o-den-ta-tion, *n.*

edgo (*ej*), *n.* किनारा वा धार; धारिलो; डाँडाको टाकुरा । *v. i.* उद्याउनु; धारिलो पार्नु । -loss, *adj.* भुत्ते; धार न भएको । -ways, *adv.* धार भए तिर । edg'ing, *n.* घेरा; किनारा । edg'y, *adj.* धारिलो ।

ed'i-ble, *adj.* खान हुने; भोजनयोग्य । ed-i-bil'i-ty, *n.*

ed'ict (*ē-dikt*), *n.* राजाको हुकुम; उर्दी ।

ed'i-fice (-*fis*), *n.* घर; महल; हवेली ।

ed'i-fy, *v. t.* शिक्षा दिनु; शीलस्वभाव उन्नति गराउनु । ed-i-fi-ca'tion, *n.* ज्ञानोन्नति; शिक्षा; उपदेश । ed'i-fi-ca-tory, *adj.* उपदेशप्रद ।

ed'it, *v. t.* ग्रन्थ सम्पादन गर्नु; नयाँ संस्करण तयार गर्नु । o-di'tion, *n.* संस्करण । ed'i-tor, *n.* सम्पादक । ed-it-o'-rial, *adj.* सम्पादकीय । ed'i-tor-ship, *n.* सम्पादकको काम ।

ed'u-cate, *v. t.* शिक्षा दिनु; पढाउनु; तालीम गर्नु । ed-u-ca'tion, *n.* शिक्षा; तालीम । ed'u-ca-tor, *n.* शिक्षादाता । ed-u-ca'tion-ist, *n.* शिक्षानीतिज्ञ; शिक्षाप्रचारक । ed-u-ca'tion-al, *adj.* शिक्षाविषयक । ed'u-ca-tive, *adj.* शिक्षाप्रद ।

o-duce', *v. t.* बाहिर निकाल्नु; वृद्धि गर्नु; सिद्धान्त गर्नु; अनुमान गर्नु । o-duc'i-blo, *adj.* उत्पादनीय ।

eol, *n.* बाम माछा ।

e'en—'even' शब्दको संक्षेप ।

e'er—'over' शब्दको संक्षेप ।

of-face', *v. t.* मेट्नु; मेटाउनु; पुछ्नु; निकाल्नु; नष्ट गर्नु ।

of-fect', *n.* परिणाम; फल; वृत्तान्त; असर । *v. t.* पैदा गर्नु; पूरा गर्नु; सिद्ध हुनु । of-fec'ti-blo, *adj.* साध्य । of-fec't-ive, *adj.* खूब असर गर्ने; सेवाको योग्य; वास्तविक; हृदयग्राही । of-fec-tual, *adj.* फल दिने; असर पार्ने । of-fec-tual-ly, *adv.* गुणपूर्वक; सम्पूर्ण रूपले ।

of-fem'i-nate, *adj.* स्वास्नी-मान्छे जस्तो; कातर; विलासो । of-fem-i-macy, *n.* नारीत्व ।

of-fer-vesce' (-*ves*'), *v. i.* तरल पदार्थमा फिज निस्कनु; फोका फोका भई निस्कनु; हुस्स भएर माथि उठ्नु । of-fer-ves'-cence, *n.* फिज; फोका । of-fer-ves-cent, *adj.* फिज निस्कने ।

of-fete' (-*fet*'), *adj.* असक्त; थाकेको; निर्धो; लत्रक परेको ।

of-fi-ca-cy, *n.* असर वा फल पैदा गर्ने शक्ति; प्रभाव; गुण; उपकारिता । of-fi-ca'-cious (-*shus*), *adj.* असर पैदा गर्ने; उपकार गर्ने; प्रभाव पार्ने ।

ef-fi-cient (-shent), *adj.* निपुण ; योग्य ; गुणकारी ; फाइदा गर्ने ; उपयुक्त गुणशाली । ef-fi-ci-ence, ef-fi-ci-ency, *n.* कार्यकारिता ।

ef-fi-gy (ji), *n.* मूर्ति ; तस्वीर ।

ef-flo-resce, *v. i.* फुल्लु ।

ef-flu-ence, *n.* बाहिर बग्ने वा निस्कने काम ; बग्ने कुरो । ef-flu-ent, *n.* शाखा वा सहायक नदी ; प्रवाह ।

ef-flu-vi-um, *n.* दुर्गन्ध ; दूषित वायु ।

ef-flux, ef flux'ion, *n.* बाहिर बग्ने कुरा ; बाहिर बग्ने काम ।

ef-fort, *n.* चेष्टा ; उद्यम ; यत्न ; उद्योग ; शक्तिको प्रदर्शन । -less, *adj.* उद्यम विनाको ; सजिलो ।

ef-fron'ter-y, निर्लज्ज ; साहसिकता ; धृष्टता ।

ef-fulge', (fulj'), *v. t. and i.* चम्कनु ; उज्यालो गराउनु ; झल्काउनु : झल्कनु । ef-ful-gence, *n.* उज्ज्वलता ; महाज्योति : दीप्ति । ef-ful-gent, *adj.* उज्ज्वल ; झल्कने ; दीप्तिमान ।

ef-fuse, *v. t.* ओइराउनु ; खन्याउनु । ef-fu-sion, *n.* खन्याइ ; ओइस्त्राइ ; बहाउ ; नरोकिएको बोलाइ ; खनाइएको वा बहाइएको वस्तु । ef-fu-sivo, *adj.* धेर वर्षाउने ।

eft, *n.* एक किसिमको छेपारो ।

egg, *n.* फुल ; अण्डा । egg'er, egg-ler, *n.* फुल जम्मा गर्ने मान्छे । egg'ery, *u.* फुल पार्ने ठाउँ ।

ego, *n.* आत्मा ; अहम् । eg'o-ism, *n.* मायावाद ; स्वार्थपरता eg'o-ist, *n.* मायावादी । eg-o-ist-ic, eg-o-ist-i-cal, *adj.* आत्मानुराग सम्बन्धी । eg'o-tist, *n.* आत्माभिमानी व्यक्ति ; आम्नो प्रशंसा गर्ने मान्छे । eg'o-tism, *n.* अहङ्कार ; आत्माभिमान ; स्वार्थता । eg-o-tist'ic, eg-o-tist'i-cal, *adj.* दासिमक ।

o'-gress, *n.* बाहिर निस्कने काम वा बाटो ; प्रस्थान ; निस्कने हक ।

o'-gret, *n.* वकुला ।

oi'der (i'-dër), *n.* उत्तरी ध्रुव तिर पाइने एक किसिमको हाँस ।

oi'-do-graph, *n.* चित्र उतार्ने यन्त्र ।

oight, *adj.* आठ । eighth, *adj. and n.* आठौँ । eight'-een, *adj.* अठार । eight-eenth, *adj. and n.* अठारौँ । eighty, *adj.* असी । eight'-ieth, *adj. and n.* असीऔँ ।

eis-tedd'fod (i'-steth'-vōd), *n.* वेल्स देशका कवि र गवैयाहरूको सम्मेलन ।

oi'-thor (i'-er i'-), *adj., pron. and conj.* दुइमा एक ; प्रत्येक ; अन्यतर ।

e-jac'-u-late, *v. t. and i.* संक्षेपमा उच्चारण गर्ने ; अकस्मात् बोल्नु ।

e-jac-u-la'-tion, *n.* अकस्मात् बोलाइ ; आवेगपूर्ण स्वरोच्चारण ।

e-jac'-u-la-tory, *adj.*

e-jec't, *v. t.* बाहिर गर्नु ; निकालिदिनु ; फर्थाक्नु ; निकाल्नु । e'-jec'-tion, *n.* e-ject'-or, *n.* निकाल्ने मान्छे । e-jec't-ment, *n.* बाहिर गर्ने काम ।

eke, पनि ; यस्तै गरी । *v. t.* (esp. with *out*). पूर्ति गर्नु ; बढाउनु ; वृद्धि गर्नु ।

e-lab'-o-rate, *adj.* मिहिनतसँग गरेको ; परिश्रमले गरेको । *v. t.* मिहिनत वा यत्न लाएर कुनै काम गर्नु ; विस्तार पूर्वक सम्पादन गर्नु । e-lab-o-ra'-tion, *n.* उन्नति ; विशुद्धि ।

e-lan' (*ā*), *n.* उत्साह ; प्रबल आग्रह ; व्यग्रता ; सजीवता ।

e'-land, *n.* दक्षिण अफ्रिकामा पाइने बरौट ।

e-lapse', *v. t.* बिस्तारै बित्नु ।

e-las'-tic, *adj.* खुम्च्याउँदा वा तन्काए पछि फेरि आफैंआफ आम्फो स्वाभाविक आकार धारण गर्ने ; चामरो । e-las-tic'-i-ty (-tis'), *n.* चिम्टोपन ; जता लम्ग्यो उतै लाग्ने अवस्था ।

e-late', *v. t.* जोश दिनु । *adj.* जोशीलो । e-la'-ted, *p. p.* and *adj.* हर्षले फुलेको ; अभिमान ; गर्व ; उत्साहपूर्ण ; फुरुक परेको । e-la'-tion, *n.* उल्लास ।

el'-bow, *n.* कुहना । *v. t.* and *i.* कुहनाले घचेट्नु ; ठेलुनु । -chair, *n.* हात राखेर बस्ने मेच ।

eld, *n.* वृद्धावस्था ; प्राचीन अवस्था । el'-der, *n.* बढ्ता उमेर भएको मान्छे ; एक किसिमको होचो रुख । *adj.* ज्येष्ठो ; अग्रज । old'-est, *adj.* सबै भन्दा ज्येष्ठो ।

El-Dor-a'-do, *n.* काल्पनिक स्वर्णभूमि ; सुखको ठाउँ ।

e-lect', *v. t.* छान्नु ; चुन्नु ; रोज्नु । *adj.* छानिएको ; चुनिएको रोजेको । e-lec'-tion (-shun), *n.* छान्ने काम ; चुनाउ । e-lect'or, *n.* छान्ने हक भएको मान्छे । e-lect'-ive, *adj.* निर्वाचन सम्बन्धी । e'-lect'-o-rato, *n.* निर्वाचक पद वा अधिकार ।

e-lec'-tric (-trik), e-lec'-tric al, *adj.* बिजुली युक्त भएको । e-lec-tric'-ity (-tris'), *n.* रगड्याइँ ; बिजुली ; औँच वा चुम्बक द्वारा पैदा भएको कुरो ; बिजुली-विज्ञान । e-lec'-tri-fy, *v. t.* बिजुली युक्त पार्नु ; बिजुली द्वारा चल्ने पार्नु ; बिजुली लगाउनु । e-lec-tri'-cian, *n.* बिजुलीको काम गर्ने मानिस ; बिजुली-विज्ञानमा निपुण ।

e-lec'-tron, *n.* परमाणु ।

e-lec'-tro-cute, *v. t.* बिजुली लाएर मार्नु ।

e-lec'-tro-magnet, *n.* चुम्बक शक्ति भएको फलामको ढण्डा । -meter, *n.* बिजुली नाप्ने यन्त्र । -plate, *v. t.* बिजुलीले चाँदीको रंग चढाउनु । e-lec'-tro-scope, *n.*

बिजुलीको स्थिति वा काम जानिने
यन्त्र । *e-lec'-tro-type, n.* बिजुली-
का सहायताले धानुमा लेख्ने काम ।
el'-e-gance, n. सौन्दर्य ; शोभा ;
चारुता । *el'-e-gant, adj.* सुन्दर ;
लावण्यमय ; रुचिसंगत ; रमणीय ।
el'-o-gy (-ji), n. विलापको गीत ; शोक
जनाउने गीत । *el'-o-gi'-ne, adj.*
शोकसूचक । *el'-e-g-iso, v. t.*
and *i.* शोकको कविता बनाउनु ।
el'-e-g-ist, n. शोक संगीत बनाउने
मान्छे ।
el'-e-ment, n. तत्त्व : मूलकुरा ; कला
वा विज्ञानको प्राथमिक कुरा । *'el'-e-*
men'-tary ; adj. मौलिक ;
सजिलो : प्रारम्भिक : प्राथमिक ।
el'-e-ment'-al, adj. मूल सम्बन्धी ।
el'-o-phunt, n. हात्ती । *el'-o-phant-*
i'-a-sis, n. हात्ती खुट्टे रोग ।
el'-e-vate, v. t. उठाउनु ; अलगो पार्नु ;
उच्च पार्नु । *el'-e-va'-tion, n.*
उठाउने काम ; उच्चता ; उँचाइ ;
चढाइ ; उन्नति ; वृद्धि । *el'-e-*
va'-tor, n. उठाउने मान्छे ।
e-lev'-en, n. एघार । *e-lev'-enth,*
adj. and n. एघारौं ।
elf, n. अलौकिक जीव ; परी ; बाउन्ने ;
भूत । *elf'-in, adj.* भौतिक ।
elf'-ish, adj. भूत जस्तो । *elf'-*
land, n. अप्सराहरूको मुलुक ।
e-lic'-it (-lis'), v. t. तानेर बाहिर
निकाल्नु ; प्रकाशित गर्नु ; अनुमान
गर्नु ।

e-lide' (-e-lid'), v. t. स्वर वा मात्रा
झिक्नु । *e-li'-sion, n.* मात्रा वा
स्वरको लोप ।
el'-i-gi-ble, adj. छानिने लायकको ;
योग्य ; उपयुक्त । *el'-i-gi-bil'-i-ty,*
n. योग्यता ।
e-lim'-i-nate, v. t. निकाल्नु वा
हटाउनु ; रह पार्नु ; छोट्नु ।
e-lim-i-na'-tion, n.
e-lite' (-lee'), n. कुनै कुराको सर्वश्रेष्ठ
भाग ; सारभाग ।
e-lix'-ir, n. सारभाग ; उत्तेजक पदार्थ ;
कौथ ।
elk, n. उत्तरी यूरोप र उत्तरी अमेरिकामा
पाइने एक किसिमको जरायो ।
ell, n. लुगाको नाप ।
el-lipse', n. अण्डाकार क्षेत्र । *el-lip'-*
sis, n. पदशून्यता । *el-lip'-tic,*
el-lip'-tic-al, adj. अण्डाकार
भएको ; अङ्गहीन ।
elm, n. एक किसिमको रुख ।
el'-o-cu'-tion, n. बोल्ने रीति ; भाषण-
कौशल । *el'-o-cu'-tion-ist, n.*
सुवक्ता ; वाक्पटु ।
e-long'-ate (-gāt), v. t. तानेर बढाउनु ;
तन्काउनु ; लम्ब्याउनु । *e-long-*
a'-tion, n. लम्ब्याउने काम ।
e-lope', v. i. लोग्ने वा स्वास्नी घर
छाडेर भाग्नु । *e-lope'-ment, n.*
भाग्ने काम ।
el'-o-quence, n. वाक्पटुता ; अलङ्कार-
शास्त्र ; बोल्ने शक्ति । *el'-o-quent,*
adj. मधुर अनि मिठो बोल्ने ; सुवक्ता ।

else, *adj.* अर्को । *adv. and conj.* बाहेक ; होइनभने ; नत्र ; अरु ; अथवा । -where, *adj.* अन्यत्र ; अन्तै ; अर्को जगामा ।

olu'-ci-date, *v. t.* स्पष्ट पार्नु ; छल्ले पार्नु ; अर्थ खोल्नु ; बयान गर्नु ; व्याख्या गर्नु । o-lu-ci-da'-tion, *n.* व्याख्या । o-lu'-ci-da-tive, o-lu'-ci-da-tory, *adj.* व्याख्या गर्ने ।

o-lude', *v. t.* धोका दिएर भागनु ; चलाकी साथ उम्कनु ; छलेर भागनु ; छल्नु । o-lu'-sion, *n.* छलेर भगाइ वा उम्काइ । o-lu'-sive, *adj.* छली ; धोका ; झूठा । o-lu'-sory, *adj.* छल सम्बन्धी ।

o-lu'-tri-ate, *v. t.* धोएर चोखो पार्नु । o-lys'-i-an, [*adj.* अत्यन्त सुख दिने ; दिव्य । o-lys-i-um, *n.* स्वर्ग ।

o-ma'-ci-ate (ē-mā'-shi-), *v. t. and i.* पातलो पार्नु ; नष्ट गर्नु ; दुब्लाउनु ; गल्नु ; सुक्नु । o-ma'-ci-a-tod, *adj.* दुबलो भएको ; गलेको ; सुकेको । o-ma-ci-a'-tion, *n.* कृशता ।

em'-a-nato, *v. i.* उत्पन्न हुनु ; निकल्नु । em'-a-nant, *adj.* em-a-na'-tion, *n.* मूलबाट निस्कने कुरा ।

o-man'-ci-pate (ē-), *v. t.* अधीनता, दासत्व वा बन्धनबाट मुक्त पार्नु ; छुटकारा दिनु ; अमलेख गर्नु । o-man-ci-pa'-tion, *n.* पार ; छुटकारा ; अमलेख ; स्वाधीनता ।

e-man-ci-pa'-tion-ist, *n.* छुटकाराका पक्षपाती । e-man'-ci-pa-tor, *n.* उद्धारक ।

o-mas'-cu-lato, *v. t.* खसी पार्नु ; निर्धो पार्नु । e-mas-cu-la'-tion, *n.* e-mas'-cu-la-tor, *n.*

em-balo', *v. t.* गाँठ बाँध्नु ; भारी बाँध्नु ।

om-balu' (-bām), *v. t.* कुहुन न दिनको लागि तेल अथवा कुनै सुगन्धी वस्तु घस्नु ; सुवासित गराउनु ।

em-bank', *v. t.* बाँध बाँध्नु ; बाँध द्वारा घेर्नु वा रक्षा गर्नु । em-bank'-ment, *n.* बाँध ।

em-bark', *v. t. and i.* जहाजमा चढ्नु वा चढाउनु ; काममा लाग्नु । om-bar'-go, *n.* कुनै जहाज बन्दरमा प्रवेश गर्न वा बन्दरबाट छुट्न मना गर्ने आज्ञा ; प्रतिबन्ध ; बाधा । em-bar-ca'-tion or-ka', जहाजमा चढ्ने वा चढाइने काम ।

em-bar'-rass, *v. t.* हडबडाउनु ; सताउनु ; दुःख दिनु ; बाधा दिनु ; व्याकुल पार्नु । em-bar'-rass-mont, *n.* व्याकुलता ; सताइ ; हडबडाएको अवस्था ; विपद ।

em'-bas-sy, *n.* राजदूतको काम वा दर्जा वा बस्ने घर । am-bas'-sa-dor, *n.* राजदूत ।

em-bat'-tle, *v. t.* युद्धका निमित्त सेना सजाउनु ।

em-bay', *v. t.* खाडीमा पार्नु वा बन्द गर्न ।

em-bed', *v. t.* अल्पो ठाउँमा राख्नु ;
ओख्यानमा झैं ढल्कनु ।

em-bel'-lish, *v. i.* भूषित गर्नु ;
सजाउनु ; सिँगार्नु ; राम्रो पार्नु ।
em-bel'-lish ment, *n.* सौन्दर्य ।

em'-bers, *n. pl.* मर्न लागेको आगामा
भएको बस्दो कोइलाको सानो
टुक्रा ; तातो भुझ्ने वा भुतभुते ।

em-bez'-zle, *v. t.* मास्नु : आम्नो
प्रयोगका निम्ति ठगेर खानु ; नष्ट
गर्नु । em-bez'-zle-ment, *n.*

em-bit'-ter, *v. t.* तितो पार्नु ; विरक्त
पार्नु ।

em-bla'-zon, *v. t.* वंशसूचक ढालमाझैं
स्पष्ट गरी चित्र लेख्नु ; प्रशंसा गरी
बढाउनु ; प्रख्यात पार्नु । em-bla'-
zon-ry, *n.* चित्र कौशल ।

em'-blem, *n.* चिह्न ; नमूना ; निशान ।
em-blem at'-ic, em-blem at'-
ical, *adj.* चिह्न स्वरूप ।

em-bod'-y, *v. t.* शरीरले । ढाक्नु ;
मूर्तिमय रूप लिनु ; एकत्र गर्नु वा
बटुल्नु । em-bod'-i-ment, *n.*
प्रतिरूप ।

em-bold'-en, *v. t.* साहस गर्नु ; साहस
दिनु ।

em-bon-point' (*ang-bong-pwanj*), *n.*
मोटोपन ।

em-bord'-er, *v. t.* सीमाबद्ध । पार्नु ;
बोर्डर लाउनु ।

em-bos'-om (-um), *v. t.* आदर गर्नु ;
अंगालो हाल्नु ; अङ्कमाल गर्नु ।

em-boss', *v. t.* कुँद्नु ; बुट्टा भर्नु ।
em-boss'-ment, *n.*

em-bot'-tle, *v. t.* बोतल भर्नु ।

em-bou-chure' (*anj*), *n.* नदीको
मुख ।

em-bow', *v. t. and i.* धनु जस्तो पार्नु
वा हुनु ।

em-bow'-el, *v. t.* आत्रा-मुँदी निकाल्नु ।

em-bow'-er, *v. t. and i.* कुञ्जमा
राख्नु वा धुन्नु ; कुञ्जवनमा बस्नु ।

em-brace', *v. t. and i.* अंगालो मार्नु
वा हाल्नु ; काखमा लिनु ;
अम्बाउनु ; ग्रहण गर्नु ; मिल्नु । *n.*
अंगालो ; आलिङ्गन ।

em-bra'-sure (-zhur), *n.* किल्लाको
पर्खालमा भित्रबाट गोला हाक्नेको
लागि प्वाल ।

em'-bro-cate, *v. t.* मालिश गर्नु ;
मल्नु ; घस्नु । em-bro-ca'-tion,
n. मालिश ।

em-broi'-der, *v. t.* बुट्टा भर्नु ; कारचोपी
भर्नु । em-broi'-der-y, *n.*
कारचोपी ; बुट्टा मात्र भएको वस्तु ;
अलङ्कार ।

em-broil ; *v. t.* विपदमा पार्नु ; गडबडी
अवस्थामा ल्याउनु । em-broil'-
ment, *n.* गोलमाल ; गडबड ।

em'-bry-o, em'-bry-on, *n.* भ्रूण ;
मूल ; आदिम अवस्था ; अपूर्ण
अवस्था ।

e-mend', *v. t.* संशोधन गर्नु ; भूल
सुधारनु । e-men-da'-tion, *n.*
संशोधन ; भूल-सुधार । e'-men-

-da-tor, *n.* संशोधक । e-men'-da-tory, *adj.* संशोधन सम्बन्धी ।
 em'-er-ald, *n.* पन्ना ; हरित मणि ; एक किसिमको टाइप ।
 e-merge', *v. i.* पानीबाट निस्कनु ; उम्रनु । e-mer'-gence, e-mer'-gen cy, *n.* सहसा उपस्थित ; अकस्मात् आइलागेको अवस्था ।
 e-mer'-gent, *adj.* आकस्मिक ।
 e-mer'-sion, *n.* निस्कने काम ; उत्थान ।
 em'-er-y, *n.* धातुहरू टल्काउनकाई प्रयोग हुने कड़ा धातु ।
 e-met'-ic, *n.* बान्त गराउने औषधि । *adj.* बान्त गराउने ।
 em'-i-grate, *v. i.* आफ्नो देश छाडेर विदेशमा बस्नु ; अर्काको देशमा बसाई सर्नु । em'-i-grant, *n.* स्वदेशत्यागी ; स्वदेशत्याग गर्ने मानिसहरू । em-i-gra'-tion, *n.* स्वदेशत्याग ।
 em ir' (-ē'r'), *n.* स्वाधीन तुर्की सरदार ; तुर्की राजकुमार ; अमीर । Also Amir, Ameer.
 e-mit', *v. t.* निकाल्नु ; पठाउनु ।
 e-mis'-sary, *n.* गुप्तचर । *adj.* गुपी हिसाबले खोजी गर्ने । e-mis'-sion, *n.* बाहिर निकाल्ने वा पठाउने काम । em'-is-sar-y, *n.* दूत ; गुप्तचर ; छल कपटको काममा पठाइएको मान्छे ।
 em'-met, *n.* कमिला ।
 e-mol'-lient, *v. t.* नरम पार्नु । *adj.*

नरम पार्ने ; मृदु ; कोमलकारी ।
n. नरम वा कोमल पार्ने वस्तु ; मलम ; लेप ।
 e-mol'-u-ment, *n.* लाभ ; नाफा ; प्राप्ति ; आम्दानो ; तलब ; सुविधा ।
 e-mo'-tion, *n.* मनको भावना ; रिस, राग, कपट ; मानसिक आवेग ; चित्तको विकार । e-mo'-tion-al, *adj.* मनको भावना सम्बन्धी ।
 em-pale', *v. t.* घेर्नु ; बार्नु ।
 em-pan'-el—See impanel or impark.
 em'-per-or, *n.* सम्राट् ; बादशाह ।
 em-press, *n. f.* सम्राज्ञी ।
 em'-pha-sis, *n.* बोल्दा खास अर्थ देखाउनकाई शब्दहरूलाई दिइने झोका ; भावप्रकाश ; जोरसँग हुने उच्चारण । em-phat'-ic, *adj.* शब्दहरूको ठाउँ ठाउँमा झोका पर्ने ; जोडपूर्वक भावप्रकाश गर्ने ; मनको कुरा प्रकाश गर्ने । em pha size, *v. t.* जोर दिनु ; जोरसँग उच्चारण गर्नु ।
 em'-pi-ro, *n.* साम्राज्य ; सम्राट्को आधिपत्य वा शासन ; राजत्व ।
 em-pir'-ic, em pir'-ic-al, *adj.* अनुभवमा काम गर्ने वा भर पर्ने ।
 em-pir'-ic-ism, *n.* 'अनुभव नै समस्त ज्ञानको मूल हो' भन्ने मत ।
 em-ploy', *v. t.* काममा नियुक्त गर्नु ; काम लाउनु ; खटाउनु । *n.* काममा लाइएको अवस्था ; चाकरी ।
 em-ploy'-ment, *n.* काम ;

व्यवहार ; चाकरी ; सेवा । *em-ploy-ee' or em-ploy-e'*, *n.* काममा नियुक्त गरिएको मानिस ; चाकर ।
em-po'-ri-um, *n.* वाणिज्य केन्द्र ; दोकान ; पसल ।
em-pow'-er, *v. t.* हक दिनु ।
emp'-ty, *adj.* रिक्तो ; खालि ; रहित ; निर्बोध ; अर्थ विनाको ; भोको ।
v. t. and i. रित्याउनु ; खालि पार्नु ; कुनै कुराबाट चीजहरू झिक्नु ; खन्याउनु । *-handed*, *adj.* खालि हात । *emp'-ti-ness*, *n.* शून्यता ; असन्तोषजनक ; वृथा अभिमान ।
em-purple', *v. t.* बैजनी रंगको पार्न ।
em-py-re-an, *adj.* दिव्य ; स्वर्गीय ।
n. स्वर्गको वा ईश्वरको वासस्थान ।
emu, *emou*, *n.* अष्ट्रेलियामा पाइने एक किसिमको चाँडो दगुर्ने चरो ।
em'-u-late, *v. t.* बराबर हुन वा जित्न कोशिश गर्नु ; श्रेष्ठ हुन बल गर्नु ।
em-u-la'-tion, *n.* शत्रुता ; इखालुपन ; प्रतियोगिता । *em'-u-lous*, *adj.* बराबर हुने वा जित्न कोशिश गर्ने ; ईर्ष्यापूर्वक ।
o-mul'-sion, *n.* दूध जस्तो पनेलो औषधि । *o-mul'-sive*, *adj.* दूध जस्तो वस्तु भएको ।
ena'-ble, *v. t.* लायक हुनु ; योग्य हुनु ; समर्थ हुनु ; शक्ति दिनु ; सक्ने पार्नु ।
en-act', *v. t.* आदेश दिनु ; कुनै नाटकमा भाग लिनु ; ऐन बनाउनु ।

en-act'-ment, *n.* ऐन ; कानून ।
en-act'-or, *n.* सम्मानकारी ।
en-act'-ive, *adj.*
en-am'-el, *n.* दाँत वा अरु वस्तुको बाहिरी सेतो पत्र ; मीना ; कलाई ।
v. t. मीनादार पार्नु ; कलाई लाउनु ।
en-am'-our, *v. t.* मोहिनी लाउनु ; प्रेमोन्मत्त पार्नु ।
en-cage', *v. t.* पिञ्ज्रामा हाल्नु ।
en-camp', *v. t. and i.* खुला ठाउँमा पाल टाँगेर वास बस्नु ; डेरा हाल्नु ।
en-camp'-ment, *n.* डेरा ; छाउनी ।
en-case, *v. t.* मोड्नु ; खोल हाल्नु ।
en-caus-tic, *adj.* डढेको । *n.* पगालेको मैनामा चित्र बनाउने विद्या ।
en-cave', *v. t.* ओढारमा लुकाइ राख्नु ।
en-cen'-tro (äng-sant'), *adj.* गर्भिणी ; गर्भवती । *n.* चारै तिर लाएको पखाल ।
en-ceph'-al-on (-sef'), *n.* मस्तिष्क ; मगज ।
en-chain', *v. t.* सिक्किले बाँध्नु ; कमारो पार्नु ।
en-chant', *v. t.* मन्त्र जप्नु ; दुना गर्नु ; जादु गर्नु ; मोहिनी लाउनु । *en-chant'-ment*, *n.* दुना गर्ने वा मोहिनी लाउने शक्ति ; आनन्द ; हर्ष । *en-chant'-er*, *n.* जादूगर ।
en-chant'-ing, *adj.*
en-cir'-cle (-sēr'-), *v. t.* वरिपरि वृत्त बनाउनु ; घेर्नु ; घेरा बनाउनु ।
en-clasp', *v. t.* अग्राउनु ।

en-close', en-clos-ure—See inclose.

en-co'-mi-ast, *n.* साहै प्रशंसा गर्ने मान्छे । *enc-o-mi-ast'ic*, *adj.* प्रशंसासूचक । *en-co'-mi-um*, *n.* प्रशंसा ।

en-com'-pass (*-kum'-*), *v. t.* घेर्नु ; लपेट्ने ; बेहर्नु ।

en-coro' (*any-k'or'*), *adv.* फेरि ; दोहक्याइ ; फेरि एक पल्ट । *v. t.* दोहक्याउनु ।

en-coun'-ter, *v. t. and i.* चढाई गर्नु ; युद्ध गर्नु ; बाधा दिनु । *n.* चढाई ; सामना गराइ ; युद्ध ।

en-cour'-age (*k'ur' āj*), *v. t.* उत्साहो पार्नु ; साहस दिनु ; सुख्याउनु ; मदत दिनु । *en-cour'-age-ment*, *n.* उत्साह ; साहस । *en-cour-a-ging*, *adj.* साहस दिने ।

en-croach', *v. i.* अन्याय गरी अर्काको धनमान लिनु ; अर्काको जमीनमा अधिकार जमाउनु । *en-croach'-ment*, *n.* दखल ; आक्रमण ।

en-crust', *v. t.* कडा खोस्टा वा ढकनाले ढाक्नु । *en-crust-a'tion*, *n.*

en-cum'-ber, *v. t.* भारी लादनु ; ऋण ग्रस्त पार्नु । *en-cum'-brance*, *n.* बोझा ; भारी ; भुटो ; अल्झो ; झंझट ; झ्याउलो ।

en-cyc'-lic, *en-cyc'-lic-al*, *adj.* धेरै मानिसहरूमा प्रचार गरिएको । *n.* पोपको उपदेश पत्र वा चिट्ठी ।

en-cy-clo-pæ'-di-a or *en-cy-clo-pe'-di-a*, *n.* कलादि शास्त्रहरूको ठूलो

अभिधान ; विश्व-कोष ; ज्ञान-भाण्डार ।

en-cyst' (*-sist'-*), *v. t.* थैली भित्र हाल्नु । *en-cyst'-ed*, *adj.*

end, *n.* अन्त ; आखिर ; दुइको ; समाप्ती ; सीमा ; शेष । *v. t. and i.* दुइनु ; मृत्यु हुनु ; ध्वंश हुनु ; शेष पार्नु वा हुनु ; सिध्याउनु । *-less*, *adj.* असीम ; अनन्त ; नित्य ; निरन्तर । *-ways, -wise*, *advs.* पछिल्लिर ।

en-danger', *v. t.* विपदमा पार्नु ।

en-dear', *v. t.* प्यारो गर्नु वा पार्नु ।

en-deared', *adj.* प्रिय ; प्यारो ।

en-dear'-ing, *adj.* प्यारो गराउने ।

en-dear'ment, *n.* स्नेह ; आदर ।

en-deav'-our (*-dev'-ur*), *v. t.* चेप्टा गर्नु ; उद्यम वा उद्योग गर्नु ; कोशिश गर्नु ; प्रयत्न गर्नु । *n.* चेप्टा ; उद्यम ; कोशिश ।

en-dorse', *v. t.* कागज पत्रमा (पछिल्लो पट्टि) आफ्नो नाउँको सही गर्नु ; समर्थन गर्नु ; मञ्जूर गर्नु । *en-dorso-ment*, *n.* अनुमोदन ।

en-dow', *v. t.* दिनु ; प्रदान गर्नु ; विर्ता दिनु ; आभूषित गर्नु ; युक्त गर्नु । *en-dow'-ment*, *n.* प्रदान गरिएको वस्तु ; अर्पित पदार्थ ।

en-dure', *v. t. and i.* सहनु ; भोग्नु ; खप्नु ; टिक्नु । *en-dur'-ing*, *adj.* स्थायी । *en-dur'-ance*, *n.* सहने बानी ; सहने काम ; सहनशीलता ; भोग्ने शक्ति ; स्थिति । *en-dur'-*

a-ble, *adj.* सहने योग्य ; भोग्न
सकिने ; सहनीय ।
en'-o-ma, *n.* पिचकारी ।
en'-o-my, *n.* शत्रु ; बैरी ; विपक्षी ।
en'-er-gy, *n.* शक्ति ; बल ; वीर्य ;
जोड़ ; सामर्थ्य । en'-er-get'-ic
(-jet'-), en'-er-get'-ic-al, *adj.*
बलवान् ; प्रबल ; शक्तिशाली ;
फुर्तिलो ; जोड़दार । en'-er-gise,
en'-er-gize, *v. t. and i.* उद्यमी
बनाउनु ; बल दिनु ।
en'-er-vate, *v. t.* निर्धो पार्नु ; शिथिल
पार्नु ; दुर्बल पार्नु । en'-er-va'-
tion, *n.*
en'-fee'-ble, *v. t.* निर्धो पार्नु । en-
fee'-ble-ment, *n.*
en-fi-lad'- (-lād'-), *v. t.* शत्रुहरूलाई
सोत्तर पार्ने गरी तोप आदिको गोला
वर्षाउनु । *n.* सोझो रेखा वा बाटो ।
en-fold', *v. t.* दोब्ध्याउनु ; बेर्नु ।
en-force', *v. t.* दृढ़ गर्नु ; मजबुत
बनाउनु ; पेला दिनु ; भित्र सम्म
घुसाउनु ; बोकाउनु ; लगाउनु ;
माज्ज कर लाउनु । en-force'-
ment, *n.* बल प्रयोग ।
en-fran'-chise, *v. t.* स्वाधीन पार्नु ;
स्वतन्त्र पार्नु ; नागरिक हक दिनु ;
मुक्त गर्नु । en-fran'-chise-ment,
n. मुक्ति-दान ; मताधिकार दान ।
en-gage', *v. t. and i.* काममा नियुक्त
गर्नु ; बाँध्नु ; युद्ध गर्नु ; प्रतिज्ञा
गर्नु ; प्रवृत्त गराउनु ; मोहित हुनु ;
मोह गर्नु । en-gaged', *adj.*

वागदत्त ; नियुक्त । en-gage'-
ment, *n.* काम ; धन्दा ; युद्ध ;
प्रतिज्ञा ; नयाँ जोडा हुनको लागि
प्रेममा बाँधिने अवस्था ।
en-gon'-der, *v. t. and i.* उत्पन्न गर्नु ;
जन्माउनु ; बिउ छर्नु वा रोप्नु ।
en'-gine (-jin), *n.* यन्त्र ; कल ;
साधन ; उपाय ।
en-gin'-eer', *n.* कल काँटा आदि जोड्ने
वा बनाउने मान्छे ; सड़क, पुल ;
नहर, रेल, घर आदिको काम गर्ने
मान्छे । *v. t.* इन्जिनियरले गर्ने
काम गर्नु ; नयाँ नयाँ उपाय
निकाल्नु ; आविष्कार गर्नु । en-
gin'-eer'-ing, *adj.*
en-grave', *v. t.* दुङ्गा आदि कड़ा
धातुमा खोप्नु ; कुँदुनु ; बुट्टा हाबु ।
en-gra'-ving, *n.* कुँदेर बुट्टा हानेको
दुङ्गा वा कड़ा धातु ; खोपाइ वा
खोप्ने काम ।
en-gross', *v. t.* ठूला ठूला अक्षरमा
लेख्नु ; एकलौटी पार्नु ; कुनै चीज
किन्दा खालै उठाउनु ; व्यस्त पार्नु ;
निल्नु । en-gross'-ment, *n.* साफी
गरेको लेखौट ।
en-gulf, *v. t.* खाडल आदिमा गाड्नु ;
निल्नु ; फन्दामा पार्नु ।
en-hance', *v. t. and i.* वृद्धि गर्नु ;
बढाउनु ; बढ्नु ; मोल आदि
चढाउनु । en-hance'-ment, *n.*
वृद्धि ।
e-nig'-ma, *n.* अङ्को ; गाउँ खाने
कथा ; प्रहेलिका । en-ig-mat'-ic,

en-ig-mat'i-cal, *adj.* बुझ्न न सकिने । en-ig'-mat-ise, *v. t.* गाउँ खाने कथा भन्नु ; अङ्को थाप्नु ।

en-join', *v. t.* उर्दी दिनु ; आदेश दिनु ।

en-joy', *v. t.* आनन्द लिनु ; उपभोग गर्नु ; ऐश गर्नु । en-joy'-ment, *n.* आनन्द ; उपभोग ; ऐश । en-joy'-a-ble, *adj.* आनन्द दिने ।

en-kin'-dle, *v. t.* प्रज्ज्वलित पार्नु ; उत्तेजित पार्नु ; उज्यालो गराउनु ; दन्काउनु ।

en-largo', *v. t. and i.* बढाउनु ; बढ्नु ; मुक्त गर्नु । en-largo'-ment, *n.* वृद्धि ; विस्तृति ; मुक्ति ।

en-light'-en (-līt-), *v. t.* ज्ञान वा विद्या प्रदान गर्नु ; शिक्षा दिनु ; उज्यालो पार्नु वा दिनु ; प्रकाश गर्नु । en-light'-en-ment, *n.* ज्ञान प्रदान गराइ ; प्रकाश गराइ ; सम्यता । en-light'-ened, *adj.* आलोकित ; शिक्षित ; उज्ज्वल ।

en-list', *v. t. and i.* भर्ना गर्नु वा हुनु ; कागज पत्रमा नाउँ चढाउनु ; भर्ती हुनु । en-list'-ment, *n.* नाउँ चढाउने काम ; भर्ती ।

en-li'-ven, *v. t.* आनन्द दिनु ; उत्साहित गर्नु ; उत्तेजित पार्नु ; तेजिलो पार्नु ; बल दिनु । en-li'-ven-ment, *n.*

en'-mi-ty, *n.* शत्रुता ; विपक्षता ; विरोध ; विद्वेष ; घृणा ।

en-no'-ble, *v. t.* उन्नति गर्नु ; कुलिन बनाउनु ; उदार वा भद्र बनाउनु ।

en-nui' (än'-nuē'), *n.* उदासीनता ; विषाद ; झान्ति ।

o-nor'-mous (-mus), *adj.* असाध्य ठूलो ; साह्रै ठूलो ; अजङ्गको ; महापापी । o-nor'-mi-ty, *n.* दुष्टता ; अधर्म ; दुष्कर्म ; राक्षसी ; अपराध ; महापाप ।

o-nough' (-nuf'), or enow, *adj. and adv.* प्रशस्त ; प्रचुर ; यथेष्ट ; जति भने पनि ; पूर्ण रीतिले । *n.* परिपूर्ण ; यथेष्टता ; प्राचुर्य ।

en-quire'—see inquire.

en-rago', *v. t.* रिस उठाउनु ; क्रुद्ध पार्नु ।

en-rap'-ture, *v. t.* खुशी तुल्याउनु ।

en-rich', *v. t.* धनी पार्नु ; गुण, स्वाद आदिमा भन्न असल पार्नु ; प्रबल गराउनु ; अलङ्कृत पार्नु ; शिक्षा दिनु । en-rich-ment, *n.* धनी तुल्याउने काम ।

en-robe', *v. t.* पोशाक लाइदिनु ।

en-rol' or en-roll', *v. t.* नियुक्त गर्नु ; कागज पत्र आदिमा नाउँ चढाउनु ; कीर्तन गर्नु ; संज्ञनाको निमित्त अङ्कित गर्नु । en-rol-ment, or en-roll'-ment, *n.* भर्ना ; दलिल बह्यमा नाउँ चढाउने काम ।

en-san'-guino, *v. i.* रगत पोल्नु ।

en-sconce' (-skons), *v. t.* रक्षा गर्नु ; सुरक्षित राख्नु ; लुकाउनु ।

en-shrine', *v. t.* मन्दिर वा पवित्र

स्थानमा रक्षाको निमित्त बन्द गर्नु ;
 अतिथि हुन आएकालाई रक्षा गर्नु ।
 en-shroud', *v. t.* पूर्णरूपले ढाक्नु ;
 दृष्टिबाट लुकाउनु ।
 en'-sign (-sīn), *n.* झण्डा ; चिह्न ;
 ध्वजा ; पताका ; निसान ; स्थल वा
 जल सेनाको सानो अफिमर ।
 en-slave' *v.t.* कमारो पार्नु । en-slave'-
 ment, *n.* दासत्व ।
 en share' or in-share', *v. t.* जालमा
 पार्नु ; जाल हानेर समात्नु ; फन्दामा
 पार्नु ।
 en stamp', *v. t.* स्टाम्प वा टिकट
 लाउनु ।
 en-sue', *v. t. and i.* पछि हुनु वा
 आउनु ; परिणाम निक्कलनु ; फल-
 स्वरूप घटित हुनु ; पछ्याउनु ।
 en-tail', *v. t.* लगाउनु ; आवश्यक
 पार्नु ; भर पार्नु ; हक सार्नु । on-
 tail'-ment, *n.* उत्तराधिकारीको
 जग्गा जमीन अरु कसैले खोस्न न
 पाउने बन्दोवस्त ।
 en tan'-gle, *v.t.* अड्काउनु ; अल्झाउनु
 जालमा फँसाउनु । en-tan'-gle-
 ment, *n.* अल्झो ; उल्झन ।
 en'ter, *v. t. and i.* भित्र पस्नु ; प्रवेश
 गर्नु ; शुरू गर्नु ; भर्ना हुनु । en'-
 trance, *n.* प्रवेश गर्ने बाटो ; ढोका ;
 फाटक ; आरम्भ । en'try, *n.*
 प्रवेश ; भित्र पस्ने काम ; प्रवेश
 गर्ने ठाउँ ; ढोका ; फाटक ; नदीको
 मुहाना ; दर्ता ।

en-ter'-ic, *adj.* आत्रा सम्बन्धी ।
 en'ter-prise, *n.* साहसको काम ;
 बहादुरी काम ; उद्योग । en'ter-
 pris-ing, *adj.* साहसको ; उद्योगी ;
 साहसी ।
 enter-tain', *v. t. and i.* मन बह-
 लाउनु ; आनन्द पार्नु ; आदर साथ
 सत्कार गर्नु ; मेजमानी गर्नु ;
 स्वागत गर्नु ; मनमा राख्नु । en-
 ter-tain'-ment, *n.* मन बहलाउ ;
 अतिथि सत्कार ; जलसा ; भोज ;
 मेजमानी ।
 enthrall' (-thrawl') or in-thral, *v.t.*
 कमारो पार्नु वा बनाउनु ।
 enthrone', *v. t.* अभिषिक्त गर्नु ; राजा
 बनाउनु ; गद्दी चढाउनु । on-
 throne'-ment, *n.* राज्याभिषेक ।
 en-thu'-si-asm (-zi-azm), *n.* परम
 उत्साह ; जोश ; प्रयत्न । on-thu'-
 si-ast, *n.* उत्साही वा जोशिलो
 मानिस । en-thu si-as'-tic, on-thu-
 si-as'tical, *adj.* उत्साहपूर्ण ;
 जोशिलो ।
 en-tice', *v.t.* लोभ्याउनु ; फुसल्याउनु ;
 बहकाउनु ; कुबाटो लैजानु । en-
 tice'-ment, *n.* लोभ्याइ ; बहकाइ ;
 प्रलोभन ।
 en-tire', *adj.* सम्पूर्ण ; समग्र ; समस्त ;
 सग्लो ; सबै ; सोह्र आना ; पूरा ;
 अखण्ड ; केवल । entirely, *adv.*
 पूरै ; सिङ्गै ; सम्पूर्णरूपले ; एकदमै ।
 en-tire'-ty (-tir-), *n.* सम्पूर्णता ;
 जम्मा ; कुल ; मूठ ।

en-ti'-tle, *v. t.* अधिकार दिनु ; पदवी दिनु ; नाउँ दिनु ; हक दिनु ।

en-ti'-ty, *n.* प्रकृति पदार्थ ; अस्तित्व ; सारांश ।

en-tomb', *v. t.* गाड्नु ; चिहानमा हाल्नु । en-tomb'-ment, *n.*

en-to-mol'-o-gy, *n.* कीरा फटेंग्रा आदिको विज्ञान ; कीटतत्त्वविज्ञान ।

en-to-mol'-o-gist, *n.* कीटतत्त्वविद् ।

en-trails, *n. pl.* आन्त्राभँडो ।

en-train', *v. t. and i.* रेलगाडी चढ्नु वा हाल्नु ।

en-trance', *v. t.* मुर्छा पार्नु ; विह्वल पार्नु ; अचेत गराउनु ; मोहिनी लाउनु । en-trance'-ment, *n.*

en-trap', *v. t.* जालमा फँसाउनु ; फन्दामा पार्नु ; पासोमा पक्रनु ।

en-treat', *v. t. and i.* विन्ति गर्नु ; प्रार्थना गर्नु ; भिक्षा माग्नु ; कुचाल गर्नु । en-treat'-y, *n.* विनय ; निवेदन ; हार्दिक प्रार्थना ।

en-trust', *v. t.* भार दिनु ; जिम्मा दिनु ; सुम्पनु ।

en-twine', *v. t. and i.* जेल्लु ; बेर्नु ; बुझ्नु ।

en-twist', *v. t.* घेर्नु ; बाट्नु ।

en-u'-mor-ate, *v. t.* गन्नू ; तोक्नु ।

o-nu-mor-a'-tion, *n.* गणना ; संक्षिप्त विवरण ।

o-nun'-ci-ate (-shi-), *v. t.* उच्चारण गर्नु ; प्रकाश गर्नु ; स्पष्टयित बुझाएर भन्नु ; प्रतिज्ञा भन्नु (रेखागणित) । o-nun-ci-a'-tion,

n. प्रतिज्ञा (रेखागणित) ; कथन ; वर्णन । o-nun'-ci-a-tive, o-nun'-ci-a-tory, *adj.*

en-vel'-op (en-vel'-ōp or āny-vel'-ōp), *v. t.* ढाक्नु ; बेर्नु ; लुकाउनु ; छोप्नु । *n.* चिट्टीको खाम ; बेर्न वा ढाक्ने वस्तु । en-vel'-op-ment, *n.*

en-ven'-om, *v. t.* विष मिलाउनु ; विषालु पार्नु ; विष दिनु ।

en-vi'-ron, *v. t.* घेर्नु ; वरिपरि घेरा लाउनु । *n. pl.* नगर आदिलाई घेर्ने हाता ; गाउँका वरिपरिको जग्गा ; छिमेक । en-vi'-ron-ment, *n.* घेराइ ; घेरा लगाइ ; सेरोफेरो ; जग्गा वा परिस्थिति ।

en-vis'-age, *v. t.* विचार गर्नु ; सामना गर्नु ।

en'-voy, *n.* दूत ; प्रतिनिधि ।

en'-vy, *v. t. and i.* ईर्ष्या गर्नु । डाह गर्नु ; घृणा गर्नु । *n.* ईर्ष्या ; डाह ; घृणा ; द्वेष । en'-vi-a-ble, *adj.* डाह वा ईर्ष्या गर्न लायकको । en'-vi-ous, *adj.* ईर्ष्यापूर्ण ; डाह गर्ने ; द्वेषी ।

o-o'-lian or o'-o-lic, *adj.* हावा सम्बन्धी ।

op'-au-let or op'-au lotto, *n.* सैनिक वा नौ विभागका नायकहरूको कुममा लाउने चिह्न ; जङ्गी पोशाकको कुमको बुलीन ।

oph-em'-er-a, *n.* क्षणस्थायी पदार्थ । oph-em'-er-al, *adj.* अल्प आयु

- भएको ; थोरै दिन मात्र बाँच्ने ;
अचिरस्थायी ; क्षणिक । *epi-em'-or-is, n.* पात्रो ; डाइरी । *epi-em'-or-ist, n.* ज्योतिषी ।
- ep'-ic, adj.* महाकाव्य सम्बन्धी ;
वीररसात्मक । *n.* महाकाव्य ।
- ep'-i-cure, n.* खन्चुवा ; खान, पिउनमा
जुवुक्क र स्वाद मानिस ; मिठो
खाउँ भन्ने मानिस ; लम्पट । *ep-i-cure'-an, adj.* भोग विलासी ।
- epi-dem'-ic, ep-i-dem'-ic-al, adj.*
देशमा वा मानिसहरूमा फैल्ने ;
देशव्याप्य । *n.* मानिस वा गाइ-
बस्तुहरूमा फैल्ने रोग ; सन् रोग ;
सरुवा रोग ; महामारी ।
- epi-dor'-mis, n.* बौद्धको माथिलो
भाग ।
- ep'-i-gram, n.* हँसाउने छोटो मिठो
कविता । *ep-i-gra-mat'-ic, ep-i-gra-mat'-ic-al, adj.* रसमय कविता
भएको ; संक्षिप्त । *ep-i-gra'-mat-iso, v. t.* हँसाउने छोटो कविता
लेख्नु । *ep-i-gra'-mat-ist, n.*
हँसाउने छोटो कविता लेख्ने मानिस ।
- ep'-i-graph, n.* थेंगो : उद्धृत गरेको
वाक्य ; ढुङ्गा आदिमा लेखिएको
लेख, वचन वा श्लोक ।
- ep'-i-lep-sy, n.* छारे-रोग : मृगी-रोग ।
ep-i-lep'-tic, adj. छारे-रोग लागे-
को । *n.* छारे-रोग लागेको मान्छे ।
- ep'-i-loguo (-loj), n.* नाटकको आखिरी
भनिने श्लोक वा वक्तृता ; साहित्यिक
लेखको सकिने भाग ।
- epi-ph'-an-y (-pif-), n.* कृत्रिम्यनहरू-
को एउटा उत्सव ।
- ep-is'-co-pal, adj.* विशपको अधीनमा
भएको ; आचार्यशासित । *ep-is'-co-pa-cy, n.* विशपद्वारा गिर्जा
घरको शासन । *ep-is-co-pa'-lian, adj.* *ep-is-co-pa'-lian-ism, n.*
- ep'-i-sode, n.* उपाख्यान ; प्रासंगिक
कथा ; घटनापूर्णको बयान । *ep-i-sod'-ic, ep-i-sod'-ic-al, ep-is-o'-dial, ep'-is-o-dol, adjs.*
प्रासंगिक ।
- ep-is'-tlo (-pis'-l), n.* चिट्ठी ; पत्र ।
ep-is'-tol-ary, adj. पत्र सम्बन्धी ।
- ep'-i-taph (taf), n.* स्मारकको निम्ति
चिहानमा लेखिएको विषय ।
- ep-i-tha-la'-mi-um, n.* बिहे सम्बन्धी
गीत वा श्लोक ।
- ep'-i-thot, n.* गुण जाहेर गर्ने विशेषण ;
उपाधि ; गुणवाचक संज्ञा । *ep-i-thot'-ic, गुणवाचक संज्ञा*
सम्बन्धी ।
- epi't'-o-mē, n.* ग्रन्थ आदिको सारांश ;
किताबको संक्षेप ; संक्षिप्त सार ।
ep-i't'-o-mise, v. t. सार झिक्नु ।
- ep'-poch (-pok), n.* विशेष घटना पूर्ण
ऐतिहासिक काल ; युग ; संवत् ;
मिति ।
- ep'-ode, n.* एक किसिमको छन्द ।
- ep'-o-poe, n.* वीर रस प्रधान काव्य ;
महाकाव्य
- ep'-qual, n.* दाँजामा बराबरीको मान्छे ;
दाँतरी ; बराबरको चीज । *adj.*

संख्या, मात्रा, गुण, कदर आदिमा
बराबर; साहस, बल, बुद्धिको
कारवाइ आदिमा एकनासको;
सादृश्य; बराबरी। *v. t. and i.*
बराबर पार्नु वा हुनु। *e'-qual-ise,*
v. t. बराबर तुल्याउनु। *e'-qual-i-*
sa'-tion, n. e'-qual'-i-ty, n. सम-
तुल्यता; समता; एकता। *e'-qua-*
tion, n. बीजगणितमा समीकरण;
बराबर पार्ने काम।

e'-qua-nim'-i-ty, n. धीरता; स्थिरता;
मनको एकनासपन।

e'-qua'-tor, n. भूमध्यरेखा; विषुवत्
रेखा।

equ'-or-ry (ek'-we-ri), n. घोडाको हेर
विचार गर्ने अफिसर।

e'-ques'-tri-an, adj. घोडा चढाइ
सम्बन्धी; घोडा चढ्ने। *n.* घोडा
चढ्ने मान्छे; अश्वारोही।

e'-qui-an'-gu-lar, adj. बराबर कोण
भएको; समकौणिक।

e'-qui-dist'-ant, adj. बराबर दूर
भएको; समदूरस्थ।

e'-qui-lat'-or-al, adj. सबै भुजा बराबर
भएको; समभुजीय।

e'-quil-i'-brato, v. t. तौलमा बराबर
हुने पार्नु।

e'-qui-lib'-ri-um, n. समतुल्यता;
साम्य; बराबर अवस्था।

e'-qui-mul'-ti-ple, adj. समापवर्त्य।

e'-quine or e'-quin-al, adj. घोडा
सम्बन्धी।

e'-qui-nox, n. दिन र रात बराबर हुने

दिन (२१औं मार्च र २३ सौं
सेप्टेम्बर)। *e'-qui-noo'-tial (-shal),*
adj. विषुव सम्बन्धी।

e'-quip', v. t. अस्त्रसज्जले युक्त पार्नु;
सुसज्जित पार्नु। *e'-quip'-ment,*
n. सजाउने कुरो; साज।

e'-qui-pago (ek'-wi-), n. साज-सामान;
सरजाम; सामग्री; सहस समेत
भएको बग्गी।

e'-qui-ty (ek'-wi-ty), n. निसाफ;
न्याय; विचार; यथार्थता;
पक्षपात शून्यता। *e'-qui-ta-ble,*
adj. यथार्थ; ठीक; न्यायी;
पक्षपात-शून्य।

e'-quiv'-a-lent, adj. एकै अर्थ भएको;
गुणमा बराबर; बराबर मोलको।
n. तुल्य परिमाण वा वस्तु; बराबर
मोलको वस्तु। *e'-quiv'-a-lence,*
n. तुल्यता; समानता।

e'-quiv'-o-cal, adj. सन्देहकारी;
अनिश्चित; द्व्यर्थक; शंकनीय।
equiv'-o-cate, v. i. द्व्यर्थक हुने
गरी भन्नु; सत्यता लुकाउनलाई
दोषारे शब्द प्रयोग गर्नु। *e'-quiv-*
o-ca'-tion, n. वाक्चातुरी। *also*
e'-quiv-oke, e'-quiv-oque.

e'-ra, n. युग; संवत्; सन्; साल;
इतिहास-प्रसिद्ध काल।

e'-rad'-i-ate, v. i. किरण दिनु।

e'-rad'-i-cate, v. t. सम्पूर्ण नष्ट गर्नु;
जरै समेत उखेलनु; समूल नाश
गर्नु; ध्वंस गर्नु। *e'-rad-i-ca'-tion,*
n. विध्वंस। *e'-rad'-i-ca-ble, adj.*

e-rase', *v. t.* मेटाउनु ; न देखिने पार्नु ;
खुर्कुनु ; पुछ्नु ; धोइहाल्नु ; नष्ट
गर्नु । e-ra'-sure, *n.* मेटाउने
काम । also e-ra'-sion, e-rase'-
ment, e-ra'-ser, *n.* मेट्ने मान्छे ;
मेट्ने रबर आदि यन्त्र ।

ero(ār), *prep. and adv.* पहिले ;
अगाडि ; चाँडै । -long, *adv.* चाँडै ।
-now, *adv.* यसको अघि । -while,
adv. केही अघि ।

er'-e-bus, *n.* नरक ।

er-ect', *v. t.* खडा गर्नु ; सीधा पार्नु ;
ठड्याउनु ; स्थापन गर्नु । *adj.*
ठाडो ; उठेको । e-rec'-tion, *n.*
ठड्याउने काम ; स्थापन ; घर ।
e-rect'-ive, *adj.*

er'-mine (-min), *n.* लोखर्के वा न्याउरी
मुसाको जातको जानवर ; यसको
भुन्ला ।

e-rode', *v. t.* दाँतले काट्नु ; अलि अलि
गरी नाश पार्नु ; खियाउनु । e-ro'-
sion (-zhun), *n.* नाश गराइ ;
खियाइ ; नष्ट ; क्षय । e-ro'-sive,
adj. नाश हुने ।

er-ot'-ic, er-ot'-ic-al, *adj.* प्रेम-
सम्बन्धी । *n.* प्रेम-काव्य ।

err (ur), *v. t.* कुबाटो लाग्नु ; भूल
गर्नु ; बेठीक हुनु ; पाप गर्नु । er'-
rant, *adj.* कुबाटो लाग्ने ;
दुस्साहसी कामको खोजमा हिंड्ने ;
बराकिने ; असम्य । er'-rant-ry, *n.*
भ्रमण । er-rat'-ic, *adj.* गतिमा
अनिश्चित ; आचरण, बानी, ब्यहोरा,

राय आदिमा बेनियमको ;
अनियमित । er-ra'-tum (*pl. er-
ra'-ta*), *n.* भूल ; अशुद्धि ;
शुद्धिपत्र ।

er'-rand, *n.* खबर ; संवाद ।

er'-ror, *n.* भूल ; गलति ; चूक ;
अशुद्धि ; अपराध ; पाप । er-ro'-
no-ous, *adj.* भूल गरेको ; बेठीक ;
अशुद्ध ; भ्रमपूर्ण ।

erse, *n.* स्काटिज र आइरिस
हाइल्याण्ड्सको प्रान्तीय भाषा ;
केल्टिक भाषा ।

erst, erst'-while, *adv.* उहिले ;
पहिले ।

er-u-besc'-ont, *adj.* रातो ; रातो हुने ।
e-ruct' or e-ruc'-tate, *v. t.* डकार्न ।
e-ruc'-ta'-tion, *n.* डकार ।

er'-u-dite, *adj.* विद्वान् ; ज्ञानी ;
शिक्षित । er-u-di'-tion, *n.* विद्या ;
ज्ञान ; साहित्य ; पाण्डित्य ।

e-rupt', *v. t. and i.* फुटाउनु वा फुट्नु ।
e-rupt'-ed, *adj.* बलले फुटेको ।
e-rup'-tion' *n.* अकस्मात् फुटाइ
(ज्वालामुखी) ; पड्काइ ; खटिरा ;
बिमिरा । e-rupt'-ive, *adj.*
अकस्मात् फुटेर निस्कने ।

es-ca-lade', *n.* सिँदि । *v. i.* भल्याछ
लाएर पर्खाँच चढ्नु ।

es-cap-ade', *n.* बन्धनबाट फुत्कने
काम ; घोडाको बेदङ्गको गति ;
खेल ।

es-cape', *v. t. and i.* भाग्नु ; फुत्कनु ;
बौचनु ; उम्कनु । *n.* रक्षा ; बचाउ ;

उम्काह । *es-cape'-ment*, *n.* भगाह ; घड़ीका पुर्जा ।
es-carp', *v. t.* ओहालो पार्नु । ओहालो
 ठाउँ । *es-carp'-ment*, *n.* भिरालो
 ठाउँ ।
es-choat', *n.* धनी विनाको सरकार /
 लागेको सम्पत्ति । *v. t.* धनी
 विनाको धनमालमा सरकार लाग्नु ।
es-chow', *v. t.* छोड्नु ।
es-cort', *v. t.* सँगै हिंडाउनु ; रक्षाको
 निमित्त कोही सित जानु । *n.* रक्षक
 भई काम गर्ने मानिस वा सैन्यदल ।
es-cri-toire' (-twor'), *n.* लेख्ने डेस्क ।
es'-cu-lent, *adj.* खाने योग्य ; खान
 हुने ।
es-cutch'-eon (-un), *n.* ढाल ।
es'-ki-mo, *n.* अमेरिकाका उत्तर मेरु
 प्रदेशको आदिम निवासी ।
o-soph'-a-gus (-suf'), *n.* चोक्रो ।
es-oter'-ic, *adj.* गूढ ; गुप्त ।
es-par'-to, *n.* स्पेनमा पाइने कागज
 बनिने घाँस ; काँसे दुबो ।
es-poc'-ial (-pesh'-al), *adj.* प्रधान ;
 श्रेष्ठ ; विशेष ; खास ; मुख्य ।
es'-pi-on-age, *n.* गुप्त राख्ने काम ;
 जासूसी काम ।
es-pla-nade', *n.* जमीनको समतल
 ढुक्रा ; खुला मैदान ; नगर र किल्ला-
 का माझको सम्म जग्गा ।
es-pouse' (-pouz'), *v. t.* विवाह गर्नु ;
 विवाहमा दिनु वा लिनु ; बागदत्त
 दिनु । *es-pous'-al*, *n.* विवाह वा
 विवाहको नियुक्ति ; समर्थन गराइ ।

es-pri't (pre'), *n.* आत्मा ।
es-py', *v. t. and i.* टाढैबाट हेर्नु ;
 देख्नु ; फेला पार्नु ।
es-quire', *n.* भद्र मनिसहरूका नाउँको
 पछि जोडिने उपाधि ; घोडचढी
 योद्धाको पछि लाग्ने मानिस ;
 जमीन्दार ।
es-say', *v. t.* रचना लेख्नु ; चेष्टा गर्न ;
 परीक्षा गर्न । *n.* उद्यम ; परीक्षा ;
 प्रबन्ध ; निबन्ध ; रचना । *es-say'-*
er, *es say'-ist*, *n.* प्रबन्ध लेखक ।
es'sonce, *n.* सार भाग ; विशेष गुण ;
 प्रकृति ; सुगन्धी द्रव्य ; अत्तर ।
es-sential (-shal), *adj.* बडो
 कामको ; आवश्यक ; स्वच्छ ;
 निर्मल । *es-sen'-tially*, *adv.*
es-son-tial'-ity, *n.* आवश्यकता ।
es-tab'-lish, *v. t.* स्थापित गर्नु ; प्रमाण
 गर्नु ; इद गर्नु ; पक्का गर्नु ; स्थायी
 राख्नु । *es-tab'-lish-ment*, *n.*
 स्थापित गर्ने काम ; स्थापन ;
 प्रतिष्ठा ; गृहस्थी ।
es-tate', *n.* अवस्था ; सम्पत्ति ; पद ;
 राजनैतिक दल ; दशा ।
es-teem', *v. t.* आदर गर्नु ; मान्नु ;
 इज्जत गर्नु । *n.* आदर ; इज्जत ;
 श्रद्धा । *es'-ti-ma-ble*, *adj.*
 आदरणीय ; माननीय ।
es-thet'-ic or aesthet'-ic, *adj.* रुची
 विज्ञान सम्बन्धी । *n. pl.* रुची
 विज्ञान ।
es'-ti-mate, *v. t.* मोल गर्नु ; तोक्नु ;
 अन्दाज गर्नु ; श्रद्धा गर्नु । *n.*

अन्दाज ; तोकिएको परिमाण ; गुण वा चरित्रको कदर । *n. pl.* सूर्यको अन्दाज । *es-ti-ma'tion*, *n.* मूल्य तोक्ने काम ; श्रद्धा ; आदर ; कदर ।

es-top', *v. t.* रोक्नु ; छेक्नु ; थुन्नु ।

es-trango', *v. t.* छुट्याउनु ; टाड्नारुनु ; फाटो गराउनु । *es-trange'-ment*, *n.* त्याग ; फाटो ।

es-tu-ar-y, *n.* नदीको मुहाना ।

etch, *v. t.* धातु माथि चित्र बनाउनु । *etch'ing*, *n.* चित्र ; नक्सा ।

e-ter'-nal, *adj.* चिरस्थायी ; नित्य ; अमर ; अनन्त ; अनादि । *e-ter'-ni-ty*, *n.* नित्यकाल ; अनन्त जीवन ; परलोक । *e-ter'-nise*, *v. t.* चिरस्थायी गराउनु ; अमर बनाउनु ।

e-to'-sian (-zhan), *adj.* सामयिक ; वेलाको ; वार्षिक ।

e-ther, *n.* आकाश ; शून्य ; निर्मल वायु ; एक किसिमको रंगहीन हल्का उद्गने तरल पदार्थ । *e-the'-ro-al*, *adj.* अति सूक्ष्म ; आकाशीय ; हावा जस्तो । *e-the'-ro-al-ise*, *v. t.* आकाशमा परिणत गराउनु ; रोगीलाई इथर प्रयोग गर्नु ।

eth'-ic, *eth'-ic-al*, *adj.* नैतिक ; आचार सम्बन्धी । *eth'-ics*, *n. pl.* नीति विज्ञान ; आचार नीति । *eth'-i-cist*, *n.* नीतिशास्त्रज्ञ ; नीति शास्त्रका लेखक ।

eth'-nic, *eth'-nic-al*, *adj.* जातीय ।

eth'-ni-ci-sm, *n.* *eth-nog'-raphy*, *n.* पृथिवीमा भएका विभिन्न जातको विवरण । *eth-no-log'-ic*, *eth-no-log'-ic-al*, *adj.* मानव जाति सम्बन्धी । *eth-nol'-og-ist*, *n.* मानव जाति तत्त्वज्ञ । *eth-nol'-o-gy*, *n.* मानव जाति तत्त्व ।

et-i-quette', *(-ket')*, *n.* शिष्टाचार ।

et-y-mol'-o-gy (-jī), *n.* शब्द विद्या ; शब्द साधन ; शब्दको रचना र अर्थ ; पद विचार । *et-y-mol'-og'-ic-al*, *adj.* शब्द विद्या सम्बन्धी । *et-y-mol'-og-ist*, *n.* शब्द विद्याका पण्डित ।

eu-ca-lyp'-tus, *n.* तारपीनको रुख ; यसबाट बनिएको औषधि ।

eu-gen'-ics, *n. pl.* मानिसका स्वास्थ्यको उन्नति सम्बन्धी नीति ।

eu'-lo-gy (-jī), *n.* प्रशंसा वा तारीफको भाषण ; बड़ाइ । *eu'-lo-giso*, *v. t.* भाषण वा लेखमा प्रशंसा गर्नु । *eu'-log-ist*, *n.* प्रशंसा गर्ने मानिस । *eu-log'-ic*, *eu-log'-ic-al*, *adj.* प्रशंसापूर्ण ।

eu'-nuch (ū'-nuk), *n.* खसी पारेको मान्छे ; नपुंसक ।

eu'-pho-ny, *n.* स्वरको मधुरता वा लालित्य ; आनन्द दिने आवाज । *eu-phon'-ic*, *adj.* सुन्नमा मधुर वा आनन्द दिने ।

Eu-ra'-sian (ū-ra'-zi-), *n.* फिरीङ्गी ।

Eu-ro-pe'-an (ū-), *n.* यूरोपवासी ।

e-vac'-uate, *v.i.* शून्य गर्नु ; खाली

पार्नु ; रित्याउनु ; छाड्नु । *e-vac-u-a-tion*, *n.* स्थान त्याग ; परित्याग ; परित्यक्त विषय । *e-vac-u-a-tor*, *e-vac-u-ee*, *n.* छाड्ने मान्छे ; खाकी गर्ने मान्छे ।
e-vade', *v. t. and i.* उम्कनु ; छल्नु ; चलाकी खेल्नु । *e-va'-sion (-zhun)*, *n.* छलाह ; उपाय ; चलाकी खेल्ने काम । *e-va'-sive*, *adj.* छल ; कपट ; कुराछे भोका दिने ; टोल्ने ।
e-van'-gel-iso, *v. t. and i.* धर्मोपदेश प्रचार गर्नु ; ख्रीष्टको धर्म सुनाउनु । *e-van'-gel-ist*, *n.* यीशुको धर्म प्रचारक ; चार सुसमाचार लेख्नेहरू मध्ये एक । *e-van'-gel-i-cal*, *adj.* धर्मपुस्तक अनुसार ; बाइबलमा विश्वास गर्ने ।
e-vap'-o-rate, *v. t. and i.* वाफको रूपमा उड्नु ; वाफमा परिणत गर्ने । *e-vap-o-ra'-tion*, *n.* वाफको रूप ।
eve or *e'-ven*, *n.* सन्ध्या ; साँझ । *e'-ven-ing*, *n.* साँझ, बेलुकी ; जीवनको आखिरी भाग । *e'-ven-song*, *n.* साँझमा गाइने गीत ; बेलुकी पखको भजन ।
even, *adj.* समतल ; समान ; समथर ; सम ; बराबर वजन भएको ; संख्या वा परिमाणमा बराबर भएको ; विभाज्य । *adv.* पनि ; ठीक ; बरु ; तथा ; यद्यपि । *v. t.* बराबर पार्नु ; भाग जाने पार्नु ; दाँजिने पार्नु ; समतल वा चौरस बनाउनु ।

-handed, *adj.* पक्षपातशून्य ; न्याय युक्त । -minded, *adj.* स्थिर ।
e-vent', *n.* घटना ; परिणाम ; फल । *e-vent'-ful* ; *adj.* घटनापूर्ण । *e-ventu'-al*, *adj.* अन्तिम । *e-ven'-tu-ally*, *adv.* आखिरमा ; अन्यथा । *e-ven'-tu-ato*, *v. i.* सकिनु ।
ev'-er, *adv.* सधैं ; सर्वदा ; चिरकाल ; लगातार सँग ; कुनै समयमा । -green, *adj.* सधैं हरियो ; बाह्रमासे ; हरियाली । *n.* सधैं हरियो हुने उद्भिद् । -last'-ing, *adj.* चिर-स्थायी ; अनन्त ; सधैं रहने ; धेरै दिन सम्म टिक्ने ; खप्ने ; अजम्मरी । -more', *adv.* सदा ; नित्य ; सर्वदा । *n.* सदा-दिन ; अनन्तकाल ।
ev'-er-y, *adj.* हरएक ; प्रत्येक ; सबै । -where, *adv.* जताततै ; सबै ठाउँमा ; सर्वत्र ; जहाँ तहीं ।
e-vict', *v. t.* ऐनद्वारा वापस लिनु ; निकाल्नु । *e-vic'-tion*, *n.* ऐनद्वारा फिर्ता लिएको जग्गा ।
ev'-i-dence, *n.* प्रमाण ; साक्षी ; इजहार ; स्पष्टता ; प्रत्यक्षता । *ev'-i-dent*, *adj.* स्पष्ट ; प्रत्यक्ष ; प्रकट ।
e'-vil, *adj.* खराब ; हानिकर ; दुष्ट ; पापी । *n.* दुष्टता ; अनिष्ट ; दुर्भाग्य ; हानि ; बुराइ । -door, *n.* कुकर्म ; अपकारक ; पापी । -mind'-ed, *adj.* दुष्ट । -speak'-ing, *n.* अपवाद । -work'-er, *n.* कुकर्म गर्ने मानिस ।

e-vince', *v. t.* प्रमाण गर्नु; प्रकाश गर्नु; देखाउनु; जनाउनु; बताउनु।

e-vinc'ible, *adj.* प्रमाण साध्य।

e-vinc'ive, *adj.* प्रमाणकारी।

e-voke', *v. t.* बोलाउनु; आह्वान गर्नु।

e-vo-ca'tion, *n.* बोलाहट।

e-volve', *v. t. and i.* विकास हुनु;

खुल्नु; निकाल्नु; प्रकट गर्नु।

ev-o-lu'tion, *n.* खुल्ने काम;

विकास हुने काम; वृद्धि; प्रकाश।

ev-o-lu'tionist, *n.* क्रमविकासवादी।

e-vul'sion, *n.* जोरसँग चुँड्ने काम; जबर्जस्तीको थुताइ।

ewe (*ū*), *n.* भेडी।

ew'or (*ū-*), *n.* गाभी; लोहोटा।

ex-ac'erbate (*egz-as'*), *v. t.* तितो पार्नु; रिस उठाउनु; जङ्ग चलाउनु; बढाउनु।

ex-act', *adj.* दुरुस्तै; ठीक; एकदम ठीक; बिल्कुल शुद्ध। *v. t.*

माग्नु; दावा गर्नु; कर लाउनु;

बलपूर्वक लिनु। **ex-act'or or or**,

n. अन्याय दावी गर्ने मानिस। **ex-**

ac'tion, *n.* बलपूर्वक ग्रहण। **ex-**

act'ing, *adj.* बलपूर्वक लिने।

ex-act'ness, *n.* सत्यता;

यथार्थता।

ex-ag'gerato (*-af-ger-*), *v. t.* जमा गर्न; बढाउनु; गाढा पार्नु; ठूलो

गर्नु। **ex-ag-gor-a'tion**, *n.* अत्युक्ति।

ex-ag'gor-a-tive, **ex-ag'ger-a-**

tory, *adj.* अत्युक्तिपूर्ण।

ex-alt' (*-ält*), *v. t.* उन्नत गराउनु;

प्रशंसा गर्नु; बढाउनु; उच्च पार्नु;

तारीफ गर्नु। **ex-alt-a'tion**, *n.*

आत्माभिमान; प्रशंसा; स्तुति;

समृद्धि; उन्नति। **ex-alt'-ed**, *adj.*

उच्च; उन्नत; गौरवान्वित; महान्।

ex-am'ine (*-in*), *v. t.* परीक्षा गर्नु;

जाँच गर्नु वा जाँच्नु; खोज तलास

गर्नु। **ex-am-i-na'tion**, *n.* परीक्षा;

जाँच; तलास गर्ने काम। **ex-am'-**

in-er, *n.* परीक्षक; जाँच लिने

मानिस। **ex-am'-in-ee**, *n.*

परीक्षार्थी; जाँच दिने व्यक्ति। **ex-**

am'-i-na-ble, *adj.* परीक्षा गर्ने

योग्य। **ex-am'-i-nant**, *n.* परीक्षक।

ex-am'ple, *n.* उदाहरण; दृष्टान्त;

नमूना। **ex-am'plar**, *n.* आदर्श;

नमूना। **ex-am'plar-y**, *adj.*

प्रशंसनीय; अनुकरणीय।

ex-as'perato, *v. t.* रिस उठाउनु;

झोंक चलाउनु; उल्काउनु। **ex-**

as'-per-a-ting, *adj.* क्रोधजनक;

रिस उद्ने। **ex-as-per-a'tion**, *n.*

रिस; क्रोध।

ex'-cavate, *v. t.* खन्नु; खोदल्नु;

खोक्रो पार्नु; भित्र भित्रै काट्नु।

ex-ca-va'tion, *n.* खनाइ; खाल्डा।

ex'-cava-tor, *n.* खन्ने मानिस।

ex-ceed', *v. t. and i.* बढ्नु; अगाडि

जानु; सर्वश्रेष्ठ हुनु। **ex-ceed'-**

ing, *adj.* अतिशय; बढ्ता भएको।

ex-ceed'ing-ly, *adv.* अच्चाकली;

अत्युक्ति; साह्रै।

ex-cel' (*ek-sel'*), *v. t. and i.* बढ्ता हुनु ; सर्वश्रेष्ठ हुनु ; माथ गर्नु । **ex'-cel-lent**, *adj.* सर्वश्रेष्ठ ; अत्युत्तम ; अत्यन्त राम्रो । **ex'-cel-lence**, *n.* उत्तमता ; श्रेष्ठता ; योग्यता । **ex'-cel-len-cy**, *n.* राज-प्रतिनिधि, सेनापति वा राजदूतको पदवी ।

ex-cept', *v. t.* निकाल्नु ; बाहेक पार्नु ; आपत्ति उठाउनु ; बाधा गर्नु । *prep.* सिवाय ; बिना ; बाहेक । **ex-cept'-ing**, *prep.* बाहेक ; सिवाय । **ex-cep'-tion**, *n.* अपवाद ; बाहेक गर्ने काम वा गरिएको वस्तु । **ex-cep'-tion-al**, **ex-cept'-ive**, *adj.* असाधारण विशेष । **ex-cept'-or**, *adj.* बाधा गर्ने ।

ex-cerpt', *n.* उद्धृत गरेको वाक्य ; संग्रह । *v. t.* संग्रह गर्नु ; उद्धृत गर्नु ; उल्लेख गर्नु ।

ex-cess', *n.* बढ्ती ; अत्याचार ; कुनै निर्दिष्ट सिमाना नघाइ । अच्चाकली गरेको कुरा ; एका अर्काकाई नाघेको परिमाण । **ex-cos'-sive**, *adj.* अतिशय ; अत्यन्त ; अच्चाकली ; अपरिमित ; धेरै ।

ex-change', *v. t. and i.* साटासाट गर्नु ; एउटाको सट्टामा अर्को चीज दिनु वा लिनु ; बदल्नु । *n.* बदलाको चीज ; व्यापारीहरूको एकत्र हुने ठाउँ ; हाट-बजार ; पसल ; साटासाट गर्ने काम ; हुण्डी । **ex-change'-a-ble**, *adj.* **ex-change-a-bil'-i-ty**, *n.*

ex-choq'-uer (*-chek'-er*), *n.* राजकोष ; कुनै मानिसको आर्थिक अवस्था ; अदालत ।

ex-cise' (*-sīz'*), *n.* आम्ने देशमा चलब गर्नेहरूलाई बिक्री हुनभन्दा अगाडि लगाइएको महसूल ; मालपोत ; कर । *v. t.* मद्य आदि पदार्थमा कर काउनु ; बढ्ता मूल लिनु ।

ex-cise'-man, *n.* एक्साइज विभागका अफिसर ।

ex-ci'-sion, *n.* विनाश ; विध्वंस ।

ex-cite', *v. t.* उत्तेजित पार्नु ; उत्काउनु ; जगाउनु ; चंकाउनु ; भड्काउनु ; उत्काउनु । **ex-cite'-ment**, *n.* उत्तेजना ; उत्साह ; चंकाह । **ex-cit'-a-ble**, *adj.* उत्तेजनीय । **ex-cit'-ing**, *adj.* उत्काउने ; चंकाउने ।

ex-claim', *v. t.* आश्चर्य मानेर कराउनु ; क्रोध, विस्मय आदिमा कराउनु ; **ex-clam-a'-tion**, *n.* क्रोध, विस्मय आदिमा कराएको शब्द । **ex-clam'-a-tory**, *adj.*

ex-clude', *v. t.* बाहिर गर्नु ; बाहेक गर्नु ; निकाल्नु ; बन्द गर्नु । **ex-clu'-sion** (*-zhun*), *n.* बाहेक गर्ने काम । **ex-clu'-sive**, *adj.* बाहेक गर्ने ; प्रवेश नदिने ।

ex-cog'-i-tate, *v. t.* विचार गरेर आविष्कार गर्नु । **ex-cog-i-ta'-tion**, *n.* गम्भीर चिन्ता गरेर आविष्कार गरेको काम ।

ex-com-mu'ni-cate, *v. t.* समाजबाट
छ्युत गर्नु ; धर्म सम्बन्धी कुराबाट
बाहेक गर्नु ।

ex-co'ri-ate, *v. t.* छाला काट्नु ।

ex'-cre-ment, *n.* विष्ठा ; मल ;
गोबर । ex'-cre-ment-i'-tious, ex-
cre-ment'-al, ex'-cre-ment-i'-tial,
adjs. विष्ठा सम्बन्धी ।

ex-cres' conce, *n.* अस्वाभाविक वृद्धि ;
अनावश्यक अंश । ex-cres'-cent,
adj. अस्वाभाविक रूपले बढेको ।

ex-cro'te', *v. t.* मल त्याग गर्नु । ex-
cro'e'-ta, *n. pl.* मलमूत्रादि । ex-
cro'e'-tion, *n.* मल ; गोबर ; विष्ठा ।
ex-cro'e'-tive, ex-cro'e'-tory, *adj.*
मल त्याग गर्नेसक्ने ।

ex-cru'ci-ate (-crōō'-shī-), *v. t.* दुःख
दिनु । ex-cru'ci-a-ting, *adj.*
असह्य ; यन्त्रणादायक ; पीडा दिने ।
ex-cru-ci-a'-tion, *n.* यन्त्रणा ;
पीडा ।

ex'-cul-pate, *v. t.* निर्दोष प्रमाण गर्नु ;
दोषबाट मुक्त गर्नु ; माफ दिनु ।
ex-cul'-pat-o-ry, *adj.* दोष मुक्त
गर्ने ।

ex-cur'sion, *n.* आनन्दको लागि
भ्रमण वा सफर ; घुमघाम । ex-
cur'sion-ist, *n.* भ्रमण, सफर वा
घुमघाम गर्ने मानिस । ex-cur'-
sive, *adj.* भ्रमण गर्ने ।

ex-cuse' (-kūz'), *v. t.* अपराध क्षमा
गर्नु ; माफ गर्नु ; दोष हटाउने प्रयत्न
गर्नु । *n.* क्षमा ; माफ ; कर्त्तव्य

आदिबाट छुटकाराको निम्ति निर्हु ।

ex-cus'a-ble, *adj.* क्षमा गर्ने योग्य ।

ex-cus'a-tory, *adj.* क्षमापूर्ण ।

ex'-o-crate, *v. t.* अत्यन्त घृणा गर्नु ;
श्राप दिनु । ex'-o-cra-ble, *adj.*
घृणा गर्ने योग्य ; निन्दनीय ;
घृणित ; जघन्य । ex-o-cra'-tion,
n. घृणा ; सराप ।

ex'-o-cute, *v. t.* काम गर्नु ; निर्वह
गर्नु ; तामेल गर्नु ; प्राणदण्ड दिनु ।
ex-o-cu'-tion, *n.* तामेल ; प्राणदण्ड ;
गान बजानमा दक्षता । ex-o-cu'-
tion-er, *n.* घातक ; पोडे । ex-o-
cu'-tive, *adj.* कार्य सम्बन्धी । *n.*
शासनकर्ता ; शासन विभाग ।
ex-o-cu'-tor, *n.* तामेल वा सम्पादन
गर्ने मान्छे ; प्रबन्धकर्ता ; अध्यक्ष ।
ex-ec'u-trix, *n. fem.* तामेल वा
सम्पादन गर्ने स्वास्नी मान्छे ;
संचालिका । ex-ec'u-tory, *adj.*
कार्यकारी ।

ex-o-g'e'-sis, *n.* ख्रीष्टधर्मको व्याख्या ;
टीका । ex-o-get'ic, ex-o-get'-
ic-al, *adj.* व्याख्यासूचक ।

ex-em'plar, *n.* आदर्श ; ढाँचा ;
नमूना ; तुल्य उपमा । ex-em'-
pla-ry, *adj.* उदाहरण दिने योग्य ;
अर्थ खोल्ने ; अनुकरण गर्ने
योग्यको । ex-em'-pli-fy, *v. t.*
दृष्टान्त दिएर प्रकट गर्नु ; दृष्टान्त
दिनु ; नकल गर्नु ; प्रमाण गर्नु ।
ex-em-pli-fi-ca'-tion, *n.* उदाहरण ;
दृष्टान्त ; प्रमाण ।

ex-empt' (-emt'), *adj.* स्वतन्त्र ;
छोड़िएको वा मुक्त गरिएको मान्छे ।
v. t. छोड़िदिनु ; उद्धार गर्नु ;
बचाइराख्नु । ex-empt'-tion, *n.*
छुटकारा ; रक्षा ; मुक्ति ; उद्धार ।
ex'-er-cise (-sīz), *v. t.* व्यवहार गर्नु ;
सहन गर्नु ; अभ्यास गर्नु ; कसरत
गर्नु ; शिक्षा दिनु ; प्रयोग गर्नु । *n.*
व्यवहार ; अभ्यास ; कसरत ;
व्यायाम ; परिश्रम ; प्रयोग ।
ex-ort', *v. t.* चेष्टा गर्नु ; उद्योग गर्न ;
यत्न गर्नु ; प्रयोग गर्नु । ex-er'-tion,
n. चेष्टा ; परिश्रम ; उद्यम ।
ex-fo'-li-ate, *v. t. and i.* पापरा वा
कतला निकाल्नु वा निस्कनु ।
ex-hale', *v. t. and i.* वाफमा
निकाल्नु ; वाफ उड्नु ; सास
निकाल्नु वा निस्कनु । ex-ha-la'-
tion, *n.* वाफ ; प्रश्वास । ex-hal'-
ant, ex-hal'-ont, *adj.* वाफ भएर
निस्कने ।
ex-haust', *v. t.* खालि गर्नु ; खर्च गर्नु ;
थाक्नु ; तान्नु ; थुन्नु ।
ex-haust'-od, *adj.* खालि भएको ;
रिक्तिएको । ex-haust'-ive, *adj.*
खालि हुने ; रिक्तिने । ex-haust'-ion
(-yūn), *n.* खालि गर्ने वा तान्ने
काम । ex-haust'-i-ble, *adj.* खालि
हुने ।
ex-hib'-it, *v. t.* देखाउनु ; प्रदर्शन
गर्नु ; प्रकाश गर्नु ; प्रत्यक्ष गराउनु ।
n. प्रत्यक्ष ; प्रकाश ; प्रदर्शन ;
देखाउने काम । ex-hi-bi'-tion, *n.*

देखाउने काम ; प्रदर्शन ; प्रकाश ;
प्रदर्शनी ; मेला ; प्रदर्शित वस्तु ।
ex-hi-bi'-tion-er, *adj.* प्रदर्शक ।
ex-hil'-ar-ate, *v. t.* हर्षित वा
आनन्दित गराउनु ; बढाउनु ।
ex-hil'-a-ra-ting, *adj.* आनन्द
जनक ; बढाउने । ex-hil-a-ra-tion,
n. आनन्द ; उत्तेजना ।
ex-hort', *v. t.* अनुरोध गर्नु ; उपदेश
दिनु ; सल्लाह दिनु ; चर्ख्याउनु ।
ex-hor-ta'-tion, *n.* अनुरोध गर्ने
वा उपदेश दिने काम ; परामर्श ।
ex-hort'-a-tive, ex-hort'-a-to-ry,
adj. उपदेशक ।
ex-hume', *v. t.* चिहान खनेर निकाल्नु ;
जमीन भित्रबाट झिक्नु । also ex-
hu'-mate, ex-hu-ma'-tion, *n.*
ex'-i-gent, *adj.* अति प्रयोजनसूचक ;
खौँचो ; अत्यावश्यक । ex'-i-ge-nce,
ex'-i-gen cy, *n.* प्रयोजन ; माँग ;
चाह ; आकस्मिक आवश्यकता ;
अभाव ; संकट ; अत्यावश्यकता ।
ex'-i-gi-ble, *adj.* अदाय गर्ने
योग्य । ex-ig'-u-ous, *adj.* सानो ;
थोरै ।
ex'-ile, *v. t.* वनवास पठाउनु ; स्वदेश
छाड्नु । *n.* वनवास ; देशनिकासाला ;
देशत्यागी ।
ex-ist', *v. t.* वास्तविक अस्तित्व हुनु ;
घटित हुनु ; वर्तमान हुनु ; बाँचिरहेकै
हुनु । ex-ist'-ence, *n.* वर्तमानता ;
अस्तित्व ; जीवन ; स्थिति । ex-ist'-
ent, *adj.* वर्तमान । वास्तविक ।

ex-it, *n.* प्रस्थान : बाहिर जाने काम वा बाटो ; मृत्यु ; विदा ।

ex-o-dus, *n.* यात्रा ; प्रस्थान ; निस्कने काम ।

ex-og'a-my, *n.* असमवर्ण विवाह ।

ex-on'-er-ate, *v. t.* निर्दोष ठहर्‍याउनु ; दोषादिबाट मुक्त गर्नु । ex-on-er-a'-tion, *n.* ex-on'-er-a-tive, *adj.*

ex-or'-bi-tant, *adj.* अत्यधिक ; अत्यन्त ; असाध्य ; अञ्चाकली ; बहुतै ; बहुता । ex-or'-bi-tance, ex-or'-bi-tance-y, *n.*

ex-or'-cise, *v. t.* झारफुक गर्नु ; भूत धपाउनु । ex-or'-cist, *n.* झारफुके । ex'-or-cism, *n.* झारफुक गर्ने काम ।

ex-or'-di-um (*egz*), *n.* भूमिका ।

ex-ot'-or-ic, *adj.* सर्व साधारण ।

ex-ot'-ic, *adj.* वैदेशिक ; विदेशबाट ल्याएको ।

ex-pand', *v. t. and i.* बढाउनु ; फैल्याउनु ; फुलाउनु ; पूरा संग ब्याख्या गर्नु ; वृद्धि गर्नु ; फैलिनु । ex-pans'-ion, *n.* विस्तृति ; विस्तार ; फैलाउ । ex-pans'-ion, *n.* विस्तृति । ex-pans'-ive, *adj.* विस्तृत हुने ; फैलने । ex-pans'-ible, *adj.* विस्तार योग्य ।

ex-par'-te, *adj.* एकापट्टि ; एक तर्फ ।

ex-pa'-ti-ate (*shi-āt*), *v. i.* डुल्नु ; विस्तारपूर्वक भन्नु । ex-pa-ti-a'-tion, *n.*

ex-pa'-tri-ate, *v. t.* देश निकाला गर्नु । ex-pa-tri-a'-tion, *n.* देश त्याग ।

ex-pect', *v. t.* आशा गर्नु ; प्रतीक्षा गर्नु ; विचार गर्नु ; अनुमान गर्नु ।

ex-pec-ta'-tion, *n.* आशा ; प्रतीक्षा ; पर्खने काम । ex-pect'-ance, ex-pect'-ance-y, *n.* आशा । ex-pect'-ant, *n.* आशा गर्ने मानिस । *adj.* आशापूर्ण । ex-pect'-ing-ly, *adv.*

ex-pec'-tor-ate, *v. t.* खोकेर बाहिर निकाल्नु ; थुक्नु ; ख्कार्नु । ex-pec-to-ra'-tion, *n.* ख्कार्ने काम ; ख्कार । ex-pec'-to-ra-tive, *adj.*

ex-pe'-di-ent, *adj.* सुविधाजनक ; सुहाउँदो ; सार पर्ने ; फाइदाको ; उपयुक्त । *n.* उपाय ; जोडो ; कौशल । ex-pe'-di-ence, ex-po'-di-ency, *n.* योग्यता ; उपयुक्तता ; सुविधा ।

ex-pe'-dite, *v. t.* चोँडो गर्नु ; दाँडाउनु ; पठाउनु । *adj.* चोँडो ; शीघ्रतासँग गर्ने वा गरेको । ex-pe-di'-tion, *n.* निर्दिष्ट अभिप्राय निमित्तको सफर ; भ्रमण ; जल वा स्थल यात्रा । ex-pe-di'-tious, *adj.* शीघ्र ; फूर्तिलो ; तत्पर ।

ex-pel', *v. t.* बलपूर्वक बाहिर निकाल्नु ; लघार्नु । ex-pul'-sion, *n.* निकाल्ने काम ।

ex-pond', *v. t.* नष्ट गर्नु ; खर्च गर्नु ; उडाउनु । ex-pen'-di-ture, *n.* लगानी ; खर्च गराइ ; खर्च गरेको संख्या । ex-pens'-, *n.* खर्च ;

- व्यय ; लागत । *ex-pen'sive*, *adj.* महङ्गो ; धेरै खर्च लाग्ने ।
- ex-pe'ri-ence*, *n.* अनुभव । *v. t.* अनुभव गर्नु । *ex-pe'ri-enced*, *adj.* अनुभवी । *ex-pe-ri-en'tial*, *adj.* अनुभव सम्बन्धी ।
- ex-per'i-ment*, *n.* जाँच ; पारख ; परीक्षा ; अनुसन्धान । *v. i.* जाँच्नु ; परीक्षा गर्नु । *ex-per-i-ment'al*, *adj.* परीक्षा सम्बन्धी । *ex-per-i-ment'al-ist*, *ex-per'i-ment-ist*, *n.* परीक्षक ; अनुसन्धानकर्ता ।
- ex-port'*, *adj.* जाडो ; चलाक ; होशियार ; निपुण ; सिपालु ; दक्ष । *n.* काम गर्नु खुब जाडो वा निपुण मानिस ।
- ex'pi-ate*, *v. t.* प्रायश्चित्त गर्नु ; दण्ड तिर्नु ; क्षतिपूर्ण गर्नु । *ex-pi-a'tion*, *n.* प्रायश्चित्त ।
- ex-piro'*, *v. t. and i.* प्राणत्याग गर्नु ; मर्नु ; निम्नु ; निभाउनु ; अन्त हुनु । *ex-pir'a-ble*, *adj.* अन्त हुने ; नाश हुने । *ex-pir'y*, *n.* मृत्यु ; अन्त ; समाप्ति । *ex-pi-ra'tion*, *n.* अन्त ; शेष ; समाप्ति ; मृत्यु । *ex-pi'ra-to-ry*, *adj.* स्वास सम्बन्धी ।
- ex-plain'*, *v. t.* बुझाउनु ; संज्ञाउनु ; स्पष्ट वा सुगम पार्नु ; व्याख्या गर्नु । *ex-plan'a'tion*, *n.* बुझाउने काम ; अर्थ ; टीका ; बयान ; वर्णन ; व्याख्या । *ex-plan'a-to-ry*, *adj.* अर्थप्रकाशक ; व्याख्यात्मक ।
- ex-plain'a-ble*, *adj.* व्याख्या गर्ने योग्य ।
- ex'ple-tive*, *ex'ple-to-ry*, *adj.* अनुपूरक ; भर्न काम दिने ।
- ex'plicate*, *v. t.* व्याख्या गर्नु ; अर्थ खोल्नु । *ex'pli-ca-ble*, *adj.* व्याख्या गर्ने योग्य ; संज्ञाउने योग्य ।
- ex-pli'cit (-lis-)*, *adj.* स्पष्ट ; सफा ; प्रकाशित ; निश्चित ।
- ex-plod'e*, *v. t. and i.* ठूलो शब्द गरेर पड्कनु वा फुट्नु ; परित्याग गर्नु ; जोरसित कराउनु । *ex-pl'o'sion (-zhun)*, *n.* ठूलो आवाज गरेर पड्काइ । *ex-pl'o'sive*, *adj.* ठूलो आवाज गरेर पड्कने । *n.* त्यस्तो वस्तु ।
- ex-plot'*, *n.* साहसी काम ; उज्ज्वल सम्पादन । *v. t.* काम गर्नु ।
- ex-plor'e*, *v. t.* अनुसन्धान गर्नु ; खोज्नु ; नयाँ मुलुक खोज्नु वा जाँच्नु । *ex-plor'a'tion*, *n.* अनुसन्धान ; खोजाइ । *ex-plor'-or*, *n.* अनुसन्धान गर्ने मानिस । *ex-plor'a-to-ry*, *adj.* अनुसन्धान गर्ने योग्य ।
- ex-po'nent*, *n.* व्याख्या गर्ने मानिस ; प्रदर्शक ; व्याख्याता ; प्रकाश गर्ने वा अर्थ लाउने मानिस ; गाउने वा बजाउने मान्छे ; प्रतिनिधि ; बैजिक शक्ति ।
- ex-port'*, *v. t.* बिक्रीको लागि विदेश पठाउनु । *n.* विदेश पठाएको चीज ;

चलानको वस्तु ; निकासी । ex-porta-tion, *n.* विदेश पठाउने काम । ex-port'er, *n.* माल विदेशमा पठाउने मान्छे ।

ex-pose', *v. t.* जाहेर गर्नु ; बदनाम गर्नु ; देखाउनेका लागि खोल्नु ; उदाङ्ग पार्नु ; उज्यालोमा पार्नु । ex-po'sure (-zhur), *n.* दोष प्रकाश गराइ ; मालताल आदिको प्रदर्शनी ; घाम पानीमा पर्ने काम । ex-po-si'tion, *n.* बयान ; व्याख्या ; प्रदर्शनी ; प्रकाश गर्ने काम ; टीका । ex-pos'i-tor, *n.* टीकाकार । ex-pos'i-tory, *adj.* व्याख्या भएको ।

ex-pos'tu-late, *v. i.* छलफल गर्नु ; संज्ञाउनु ; प्रतिवाद गर्नु । ex-pos'tu-l'ation, *n.* तर्क-वितर्क ; छलफल ; प्रतिवाद । ex-post-u-latory, *adj.* प्रतिवादपूर्ण ।

ex-pound', *v. t.* व्याख्या गर्नु ; अर्थ खोल्नु ; विवरणमा प्रकाश गर्नु । ex-pound'er, *n.* व्याख्याकार ।

ex-press', *v. t.* बोल्नु ; बताउनु ; प्रकाश गर्नु ; निचोर्नु । *adj.* स्पष्ट ; एकदमै चौडो हिंड्ने ; खास अभिप्रायको निमित्त पठाएको । *n.* विशेष कार्यको लागि चौडो हिंड्ने रेल, मोटर, मान्छे आदि । ex-pres-sion (-pres'h'-un), *n.* वाक्य ; बात ; बोल्ने रीति ; प्रकाश ; शब्द रचना । ex-pres'sive, *adj.* सोझो बातले ; स्पष्ट बातले ; भाव-प्रकाश ; अर्थ बुझिने । ex-pres'sible, *adj.*

वाक्यले प्रकाश गरिने । ex-pres'sly, *adv.* स्पष्ट गरी ।

ex-punge', *v. t.* मेट्नु ; काट्नु ; झिक्नु । ex-punc't-ion, *n.* झिक्ने वा मेटाउने काम ।

ex-pur'gate, ex-purge', *v. t.* विशुद्ध पार्नु । ex-pur-ga'tion, *n.* ex-pur-ga-tor, *n.* विशोधक ; शुद्ध गर्ने मानिस । ex-pur'ga-tory, *adj.* शुद्ध गर्ने ।

ex'qui-site (-zit), *adj.* परमोत्तम ; तीव्र ; अति तीक्ष्ण ; अति सुन्दर ; उत्कृष्ट । *n.* दिमागी वा ठाँटी मान्छे ; गुण्डा ।

ex-cind', *v. t.* काट्नु ; छँट्नु ।

ex'-tant, *adj.* अझै रहेको ; न टुक्रिएको ; मौजूद ; जीवित ; वर्तमान ।

ex-tem'po-re, *adj.* उत्तिनै खेरि । *adv.* तयार नपारी ; अगिबाट विचार नगरी । ex-tem'por-ise, *v. t. and i.* अगिबाट न विचारीकन भन्नु ।

ex-tend', *v. t.* विस्तृत गर्नु ; बढिँत पार्नु ; लम्ब्याउनु ; तन्काउनु ; पसार्नु ; फैल्याउनु । ex-ten'sion, *n.* लम्ब्याइ ; तन्क्याइ ; विस्तार ; फलावट । ex-ten'sive, *adj.* चौडा ; टाढा सम्म पुग्ने ; विस्तृत । ex-tent', *n.* आयतन ; परिमाण ; सीमा ; विस्तार ; फैलाउ ।

ex-ten'uate, *v. t.* पातलो पार्नु ; घटाउनु । ex-ten-u-a'tion, *n.* छोट्याइ ; घटाइ ; न्यूनता ; लघुता ।

ex-ten'u-a-ting, *adj.* छोट्याउने ।
 ex-ten'u-a-tory, *adj.*
 ex-te'ri-or, *n.* बाहिरी आकार वा ढब ;
 बाहिरी भाग । *adj.* बाहिरी ;
 बाहिरको ; बाहिरबाट आएको ।
 ex-ter'mi-nate, *v.t.* समूल नाश पार्नु ;
 जरा समेत उखेल्नु । ex-ter-mi-na'-
 tion, *n.* नाश गराइ ; उखेलाइ ;
 ध्वंस । ex-ter'mi-na-tory, *adj.*
 विनाशी ; ध्वंस गर्ने ।
 ex-ter'nal, *adj.* बाहिरी ; बाहिरको ;
 बाहिरबाट आएको । ex-tern', *n.*
 बाहिर बस्ने विद्यार्थी । *adj.* बाहिरी ।
 ex-te'ri-or, *n.* बाहिरी भाग ।
 ex-tinct', *adj.* न निभेको ; अन्त
 भएको ; हराएको ; मरेको ; लोप
 भएको । ex-tin'-tion, *n.* निभाउने
 वा मार्ने काम ; लोप ; विनाश ।
 ex tin'-guish, *v. t.* निभाउनु ; मार्नु ;
 मेटाउनु । ex-tin'-guish-or, *n.*
 निभाउने मान्छे वा यन्त्र । ex-tin'-
 guish-a-ble, *adj.* निभाउन सकिने,
 निम्ने ।
 ex'tir-pate, *v. t.* समूल नष्ट गर्नु ;
 जरैसित उखेल्नु ; नाश गर्नु । ex-
 tir-pa'-tion, *n.* विनाश ।
 ex-tol', *v. t.* गुण गाउनु ; साह्रै प्रशंसा
 गर्नु ; उत्साह पूर्वक तारीफ गर्नु ।
 ex-tort', *v. t.* खोस्नु ; बलात्कार प्राप्त
 गर्नु । ex-tor'-tion, *n.* बलपूर्वक
 प्राप्त गराइ ; अत्याचार । ex-tor'-
 sive, *adj.* बलपूर्वक लिने । ex-
 tor'-tion-ary, *adj.* बलपूर्वक ग्रहण

सम्बन्धी । ex-tor'-tion-ate, *adj.*
 पीडादायक ; अत्याचारी । ex-tor'-
 tion-er, *n.* अत्याचारी ।
 ex'tra, *adj. and adv.* फुटकर ;
 फाल्टो ; थपुवा ; सामान्य भन्दा
 बढ्ता ; थपुवा गरी । *n.* थपुवा
 वा फाल्टो चीज ।
 ex-tract', *v. t.* आकर्षण गर्नु ; खिच्नु ;
 तान्न ; थुस्नु ; चुस्नु ; चुम्नु ;
 लेखेको कुनै अंश खिच्नु ; बलपूर्वक
 उखेल्नु ; निकाल्नु । *n.* सारभाग ;
 उद्धृत गरिएको अंश वा वाक्य ।
 ex-tract'i-ble, *adj.* उद्धृत गर्ने
 योग्य । ex-trac'-tion, *n.* निकाल्ने
 काम ; जन्म ; वंश ; पुख्यौली ;
 सार ।
 ex-tra-di'-tion, *n.* आफ्नो देशको कुनै
 अपराधीलाई अर्काको देशमा सुम्पने
 काम । ex'tra-dito, *v. t.* अर्का-
 लाई सुम्पनु ।
 ex'tra-judi-cial, *adj.* ऐनबमोजिम
 न चाहिने ; कानूनले अख्तियार न
 दिएको ।
 ex'tra-mun-dane, *adj.* अपार्थिव ;
 पृथिवीदेखि बाहिरको ।
 ex'tra-mu'-ral, *adj.* पर्खाल वा
 सिमाना बाहिरको ।
 ex'tra'ne-ous, *adj.* स्वतन्त्र ; भिन्न ;
 वैदेशिक ; बेग्लै ; फाल्तू ।
 ex-tra-or-di-na-ry, *adj.* असाधारण ;
 असामान्य ; अनौठा ; अद्भुत ।
 अपूर्व ; आश्चर्यको ।

ex-trav'a-gant, *adj.* अच्चाकली ; सीमा नाध्ने ; धेरै खर्च गर्ने ; उड़ाउने ।

ex-trav'a-gance, फजुल खर्चा ।

ex-treme', *adj.* अत्यन्त ; अतिशय ; अन्तिम आखिरको ; सब भन्दा बाहिरको ; सब भन्दा टाढाको ; उच्चमात्रामा पुग्ने । *n.* अन्त ; अत्यावश्यकता ; अन्त्यसीमा ; सके सम्म टाढाको वा भिन्न चीजहरू ।
ex-treme'ly, *adv.* छेउ ; दुप्पो ; साडै ।
ex-trem'i-ty, *n.* अन्त ; अत्यावश्यकता ; अभाव ; आखिरको छेउ ; दुःख ; क्लेश ; सीमा ।
ex-trem'ist, *n.* गरम दलको मान्छे ।

ex'tri-cate, *v. t.* उद्धार गर्नु ; मुक्त गर्नु ; छुटाउनु ; फुकाउनु ।
ex'tri-ca-tion, *n.* मुक्ति ; उद्धार ; छुटकारा ।

ex-trin'sic (-sik), ex-trin'sic-al, *adj.* बाहिरी ; अनावश्यक ; न चाहिने ।

ex-trude', *v. t.* निकाल्नु ; ठेल्नु ।
ex-tru'sion, *n.* निकाल्ने वा ठेल्ने काम ।

ex-u'-ber-ant, *adj.* प्रचुर ; प्रशस्त ; परिपूर्ण ; पोखिने गरी भरणको ; छेलोखेलो ; ज्यादै शब्दहरू भएको ;
ex-u'-ber-ance, *n.* प्रचुरता ; परिपूर्णता ।
ex-u'-ber-ate, *v. i.* छछल्कनु ; पोखिनु ।

ex-ude', *v. t. and i.* निकाल्नु ; पसिना बग्नु ; आफै आफ पानी निस्कनु ।

ex-ult', *v. i.* आनन्दले मग्न हुनु ; हर्षित हुनु ; विघ्ने दङ्ग पर्नु ।
ex-ult-a-tion, *n.* हर्ष ; परमानन्द ; खुशी ; उल्लास ।
ex-ult'-ant, *adj.* हर्षोत्फुल्ल ; साडै खुशी भएको ।

eye, *n.* आँखा ; दर्शन-शक्ति ; दृष्टि ; राय ; मत । *v. t.* हेर्नु ; निहार्नु ।
-ball, *n.* आँखाको नानी । -beam, *n.* कटाक्ष । -bright, *n.* आँखाको रोग निको पार्ने एक किसिमको लहरा । -brow, *n.* आँखी भौँ ।
-drop, *n.* आँसू । -glass, *n.* चश्मा । -lash, *n.* परेला । -less, *adj.* अन्धा । -shot, *n.* दृष्टिको सीमा । -sight, *n.* दृष्टि-शक्ति ।
-sore, *n.* आँखालाई बिशाउने वस्तु ।
-tooth, *n.* कुकुर-दाँत । -witness, *n.* आँखाले देख्ने गवाही । -let, *n.* प्वाल । -lid, *n.* आँखाको पटल ।

ey'-ry or ey'-rio (i'-ri), *n.* गिद्ध आदि शिकारी पक्षीहरूको गुँड वा बचेरा ।

F.

fa'ble, *n.* दन्त्यकथा ; उपाख्यान ; पौराणिक कथा ; नीतिकथा । *v. t. and i.* बढापर बयान गर्नु ; उपकथा आदि लेख्नु ।
fab'u-lise, *v. t.* दन्त्यकथा लेख्नु ।
fab'u-lous, *adj.* अनैतिहासिक ; पौराणिक ; कल्पित ; काल्पनिक ; मनले बनाएको ।
fab'-u-list, *n.* दन्त्यकथाका लेखक ।

fab'-ric, *n.* ढाँचा ; रचना ; एकै ठाउँमा जडेको चीज ; महल ; भवन ; चखोट ; बनौट ; बुनेको लुगा ।
fab'-ri-cate, *v. t.* रचना गर्नु ; बनाउनु ; रच्नु ; तयार गर्नु । fab'-ri-ca'-tion, *n.* रचना ; बनावटी कथा ।

fa-cado' *n.* अट्टालिकाको मोहोडा ।

face, *n.* अनुहार ; चेहरा ; मोहोडा ; सम्मुख भाग । *v. t. and i.* सम्मुख गर्नु वा हुनु ; सामना गर्नु वा हुनु ; साहस पूर्वक प्रतिरोध गर्नु ; बाधा गर्नु । fac'-ot, *n.* कुनै पाटा परेका वस्तुको एक भाग ; एक पाटा ; सानो मुख । fa'-ci-al, *adj.* चेहराको ; मोहोडा सम्बन्धी । fa'-cing, *n.* कुनै दिशा तिर फर्काइ ; सामना गराइ । *adj.* सामने पट्टि फर्केको ।

fa'-cia (-sha), *n.* मालिकको वा दोकानको नाउँ लेखिएको घरको वा दोकानको मोहोडामा राखिने पाता ; साइनबोर्ड ।

fa-ce'-tious (-shus), *adj.* हँसाउने ; रसिक ; छट्छोटो ; ढट्टुवारे ; आनन्दी ।

fac'-ile, *adj.* सुगम ; शिष्ट । fa-cil'i-tate, *v. t.* सजिलो पार्नु ; सुगम पार्नु ; अघि बढ्न मदत दिनु । fa-cil'i-ty, *n.* सुगमता ; सजिलो भएको अवस्था ।

fac-sim'-ile, *n.* ठीक उस्तै प्रति ; सादृश्य ; प्रतिरूप ।

fact, *n.* काम ; सत्यता ; घटना ; यथार्थ कुरा ; वास्तविकता ।

fac'-tion, *n.* विरोधो दल ; स्वार्थी ; फाटो । fac'-tion-ist, *n.* विरोध गर्ने मानिस । fac'-tious (-shus), *adj.* विरोधो ; राजद्रोही ।

fac-ti'-tious (-shus), *adj.* बनावटी ; कृत्रिम । fac'-ti-tive, *adj.* प्रेरणार्थक ; कारक ।

fac'-tor, *n.* प्रतिनिधि ; नायब ; जग्गाको गुमस्ता ; मुख्य कर्मचारी ; गुणन खण्ड ; परिमाण निकाल्ने परिस्थिति । fac'-tor-ago, *n.* गुमस्ताको फीस । fac-to'-ri-al, *adj.* आदत सम्बन्धी । fac-to-ry, *n.* कारखाना ; कार्यालय ; आदत ।

fac'-ul-ty, *n.* शारीरिक वा मानसिक शक्ति ; कार्यकारी योग्यता ; विश्वविद्यालयका अध्यक्षहरू ।

fad, *n.* धून ; सनक । fad'-dist, *n.* सनकी ।

fado, *v. t. and i.* रङ्ग जानु वा उड्नु ; ओइलाउनु ; ओइलिनु ; झोक्रिनु ; शक्ति गुमाउनु । fa'-dod, *adj.* ओइलिएको ; रङ्ग उडेको ।

fag, *v. t. and i.* साहँ परिश्रम गर्नु ; थकाउनु ; थकित पार्नु वा हुनु । *n.* साहँ परिश्रम गर्ने मानिस । fag'-end, *n.* लुगाको टाढो भाग ; शेष भाग ।

fag'-ot or fag'-got, *n.* दाउराको भारी ; हाँगा बिगाको बिटा ।

Fah'-ren-hoit (fā'-ren-hīt), *n.* मिस्टर फारेनहिटले आविष्कार गरेको तापमान यन्त्र ।

fail, *v. t. and i.* विफल हुनु ; असफल हुनु ; अभाव वा अपूरो हुनु ; उत्तीर्ण नहुनु ; निराशा हुनु ; चुक्नु । *n.* त्रुटि ; भूल ; अभाव । fail'-ing, *n.* दुर्बलता ; दोष ; न्यूनता ; त्रुटि । fail'-ure, *n.* विफलता ; सफल नहुने काम ।

fain, *adj.* सन्तुष्ट ; हृच्छुक । *adv.* हृच्छानुसार ; खुशीले ; खुशीसँग ।

faint, *adj.* निर्बल ; दुबलो ; लोसे ; शक्तिहीन ; मूर्च्छा परेको । *v. t. and i.* दुर्बल हुनु ; मूर्च्छा पर्नु वा पार्नु । faint'-ing, *n.* मूर्च्छा । faint'-ist, *adj.* निर्बल जस्तो । faint'-ness, *n.* दुर्बलता ; मूर्च्छा ।

fair, *adj.* राम्रो ; गोरो ; सन्तोषदायक ; सफा ; सुगन्ध ; निर्दोष ; ठीक ; मध्यम श्रेणीको । *n.* मेला ; हाट ; सुन्दरी स्त्री ।

fai'-ry, *n.* परी ; सुन्दरी बालिका । *adj.* काल्पनिक ; परी सम्बन्धी ; परी जस्तै । -land, *n.* रीहरूको राज्य । -tale, *n.* परीहरूको कथा ।

faith, *n.* विश्वास ; श्रद्धा ; धर्म विश्वास ; पत्याउनुपर्ने कुरा ; प्रतिज्ञा ; इमान्दारी । faith'-ful, *adj.* विश्वासी ; आस्तिक ; सत्य ; स्वामिभक्त ; विवेकी ; विश्वासपात्र । faith'-less, *adj.* विश्वास नभएको ; विश्वासघाती ; नास्तिक ।

fa-kir' (-keer'), *n.* फकीर ; मुसलमान संन्यासी ; जोगी ।

fal'-cate, fal'-cat-od, *adj.* बाङ्गो ; टेढो ।

fal'-chion (-shun), *n.* एक किसिमको सानो घुमेको तलवार ।

fal'-con (faw'-kn), *n.* बाज ; बेसारी ; शिकारी चरो । fal'-con-er, *n.* बाज पाल्ने वा सधाउने मान्छे ; बाजको सहायताले शिकार खेल्ने मान्छे । fal'-con-ry, *n.* बाज पाल्ने र त्यसद्वारा शिकार खेल्ने कला ।

fall, *v. i.* खस्नु ; झर्नु ; झुण्डिनु ; अदृश्य हुनु ; दुर्बल हुनु ; घट्नु ; ओल्हनु ; आहर्पण ; हमला गर्नु ; शरण लिनु । *n.* खस्ने काम ; पानी परेको परिमाण ; व्याएका भेडाका पाठाको संख्या ; छहरो ; छँगो ; तलतिरको झुकाउ ।

fal-lu'-cious (-shus), *adv.* कपट ; छुट्टा ; भ्रमजनक ; कुतर्कपूर्ण । fal'-la-cy, *n.* कुतर्क ; भ्रम ; त्रुटि ; गल्ती ; दोषयुक्तता ; निराशा गर्ने चरित्र ।

fal'-li-ble, *adj.* भ्रम गर्ने योग्य ; भूल गर्ने वा अशुद्ध हुनसक्ने । fal-li-bil'-i-ty, *n.* भूल गर्ने वा अशुद्ध हुनसक्ने काम ।

fal'-low, *adj.* कमाएको तर बाली न लाएको खेत ; बाँझो ।

false (fawls), *adj.* झूटो ; गल्ती ; अशुद्ध ; नकली ; बनावटी

अविश्वासी । false'-hood, *n.* असत्य कथा ; झूटो वर्णन ; झूटोपन ; ढोंट-कुरा । false'-fy, *v. t.* झूटो काम गर्नु ; झूटो वर्णन गर्नु ; ढोंट्नु ; सत्यभ्रष्ट गर्नु ; निराश पार्नु ; गल्ती पार्नु । false'-sity, *n.* ठगाइ ; झूटो बोलाइ ; दगाबाजी गराइ ।

false'-tor, *v. i.* बोल्दा भकभकाउनु ; धुकधुक गरी बोल्नु ; ठक्कर खानु । false'-tor-ing, *adj.* false'-tor-ing-ly, *adv.*

name, *n.* यश ; कीर्ति ; नाम ; सुनाम ; ख्याति ; प्रतिष्ठा । false'-mous, *adj.* प्रख्यात ; प्रसिद्ध ; विख्यात ; नामी ; नाउँ चलेको ; उत्तम ; श्रेष्ठ ।

false'-mil'-iar, *adj.* साह्रै चिनाजाना भएको ; ज्यादै परिचय भएको ; आफ्नै परिवारको ; चल्तीको ; साधारण । false'-mil'-iar-i'-ty, *n.* जानपहिचान ; घनिष्ठता ; संसर्ग ; सद्भाव । false'-mil'-iar-ise, *v. t.* प्रख्यात पार्नु ; खूब चिनाजाना हुने पार्नु ।

false'-mily, *n.* जहान ; सन्तान ; कुटुम्ब ; परिवार ; कुल ; वंश ; गोत्र ।

false'-mino (-in), *n.* अनिकाल ; अभाव ; दुर्भिक्ष । false'-ish, *v. t. and i.* अत्यन्त भोकमा परिणत हुनु वा गराउनु ; भोकले मार्नु ; खान न पाएर मर्नु ।

false, *n.* पंखा ; धान आदिको भूस उडाउने नांगलो ; हावाको प्रवाह दिने यन्त्र । *v. t.* पंखा हँकनु ; धान आदि

बत्ताउनु ; उत्तेजित पार्नु ; हावा लाउनु ।

false'-nat'-ic, *adj.* धर्मोन्मत्त ; अत्यन्त उत्साही । *n.* ईश्वरको भक्तिमा अनुरक्त भएको मानिस ; लहङ्गी मानिस । false'-nat'-i-cism (-ism), *n.* धर्ममा साह्रै विश्वास गर्ने मानिस ; धर्मोन्मत्तता ।

false'-cy, *n.* कल्पनाशक्ति ; कल्पना ; चिन्ता ; भ्रान्ति ; लहङ्ग ; तरङ्ग ; चाहा ; रुचि । *adj.* मनोहर ; सौखिन ; लहङ्गी ; तरङ्गी । *v. t.* कल्पना गर्नु ; पसन्द गर्नु ; मन पराउनु ; रुचाउनु ; सोच्नु । false'-ci'-ful, *adj.* काल्पनिक ; सिंगारिएको ; बनावटी ; तरङ्गी । false'-ci'-or, *n.* कल्पनाकारी ।

false, *n.* धर्ममन्दिर ; देवालय ।

false'-fare' *n.* अहङ्कार ; दम्भ । false'-fa-ron, *n.* अहङ्कारी मानिस । false'-far-on-ado, *n.* व्यर्थको अहङ्कार गर्ने मानिस ।

false, *n.* तीखो दाँत ; विपालु दाँत ; बिरालो आदिको पंजा ; नंग्रा ।

false'-tas'-tic, false'-tas'-tic-al, *adj.* काल्पनिक ; असत्य ; बनावटी ; अनोठो ; तरङ्गी । false'-ta-sy, *n.* कल्पना ।

false, *adj. and adv.* टाढा ; धेरै टाढा ; टाढामा । false'-fetched, *adj.* अस्वाभाविक । false'-sighted, *adj.* दूरदर्शी ।

false, *n.* तमासा ; हँसाउनलाई गरेको नाटकको खेल ; बाहिरी देखावट ।

far'-ci-cal, *adj.* हँसाउने । far'-
cour, *n.* हँसाउने मान्छे ; ढटुवारे ।

far'-ci-fy, *v. t.* प्रहसनका रूपमा
बदल्नु ।

fare, *v. i.* यात्रा गर्नु ; सफर गर्नु ;
जानु ; घटित हुनु ; भोजन गर्नु । *n.*
यात्री ; भ्रमण भाड़ा ; किराय ;
ज्याला । fare-well, *n.* बिदा ;
बिदावारी ; छुट्टिने समयको प्रणाम
वा स्वस्ति ; प्रस्थान । *intj.* स्वस्ति ;
तिम्रो मंगल होस् ।

far'-ri-ma, *n.* पिठो ; मैदा ; ढुटो । fa-
ri-ma'-co-ous, *adj.*

farm, *n.* खेत ; खनजोत गरेर अन्न
आदि उब्जाउने ठाउँ । *v. i.* खेत
कमाउन दिनु ; कमाउनु ; खनजोत
गर्नु । -house, *n.* ढुकुटी । -yard,
n. खलागरा : खला ; आंगन ।
farm'-er, *n.* किसान ; कृषक ;
खेतीको काम गर्ने मानिस । farm'-
ing, *n.* खेतीको काम गर्ने ।

far'-ri-er, *n.* घोडाको डाक्टर ; घोडाको
नाल होनेवाला मानिस । far'-ri-or-y,
n. घोडाको नाल बाँध्ने काम ;
घोडाको औषधि गर्ने काम ।

far'-row (-ū), *n.* सुँगुरको पाठो ।

far'-ther or fur'-ther, *adj.* टाढो ;
झन्टाढो ; बढ्ता फैलिएको ; बढी ;
थप । *adv.* झन् परको ठाउँ ; झन्
धेरै परिमाण । fur'-thest or fur'-
thest, *adj.* and *adv.* सब भन्दा
टाढाको ।

far'-thing, *n.* एक पेनीको चतुर्थांश ;
फार्दिग ।

fasc'-i-cle (fas'-i-kl), *n.* फूलको
झुप्पा ।

fasc'-i-nate, *v. t.* मोहित पार्नु ; वञ्चित
पार्नु ; लट्ख्याउनु ; जादू गर्नु । fas-
ci-na'-tion, *n.* मोह ; दुना ;
मोहिनीशक्ति । fasc'-i-na-tion, *adj.*
सुग्ध गराउने ।

fash'-ion (-un), *n.* आकार ; ढाँचा ;
टौट ; रीति ; आदर्श ; सामाजिक
सभ्यता । *v. t.* आकार दिनु ;
बनाउनु ; ढाल्नु ; उपयोगी पार्नु ।
fash'-ion-a-ble, *adj.* अनुसरण
गर्ने ; ढाँचा बढाउने ; टौट पार्ने ;
भद्र ; प्रचलित ; सौखिन ।

fast, *adj.* हृदय ; स्थायी ; अडिलो ;
गाढा ; विश्वासी ; निश्चय ; चोँटो ;
छिटो ; रंग न उड्ने । *n.* उपवास ;
बर्त ; भोको ; कङ्कन । *v. i.* उपवास
गर्नु ; बर्त बस्नु ; भोको रहनु ;
छाक छोड्नु ; कङ्कन गर्नु । fas'-
ten (-n), *v. t.* बाँध्नु ; जोड्नु ;
मिलाउनु ; बलियो गर्नु ; गाँस्नु ।
fas'-ten-er, *n.* जोड्ने वा बाँध्ने
वस्तु । fast'-ness, *n.* हृदयता ;
दुर्ग ; किल्ला ; गढी ; छिटोपन ।

fas-tid'-i-ous, *adj.* कठोर चित्त भएको ;
असन्तुष्ट ; नटखटे ; खुशी पार्न
गाह्यारो ; फुल्याउन न सकिने ।

fat, *adj.* मोटो ; मूर्ख । *n.* बोसो ;
चिल्लो पदार्थ । *v. t.* and *i.* मोटो
पार्नु वा हुनु ।

fate, *n.* भाग्य ; पुरपुरो ; मृत्यु ; दैवी-घटना । fate'ful, *adj.* दुर्भाग्य-सूचक । fat'-ed, *adj.* दैवनिर्दिष्ट ; भाग्यमा लेखिएको । fat'-al, *adj.* मार्ने ; प्राणघातक ; दैव ; भाग्य जस्तो ; अविवेकी । fat'al'i-ty, *n.* प्रभाव ; दुर्भाग्य ; मृत्यु । fat'-al-ism, *n.* दैवीघटना । fat'al-ist, *n.* अदृष्टवादी । fat'al-is-tic, *adj.* अदृष्टवाद ।

fat'-u-ous (-us), *adj.* निर्बोध ; अभिप्राय रहित ; लठेप्रो ; दुर्बल । fat'u'i ty, *n.* हीनबुद्धिता ; दुर्बलता ।

fa'-ther, *n.* बुवा ; बाबु ; पिता ; प्रतिपालक ; पूर्वपुरुष ; पुरुखा ; रोम देशको पुरोहित ; परमपिता । *v. t.* पुत्रत्व ग्रहण गर्नु ; जन्म दिनु । -hood, *n.* पितृत्व । -land, *n.* जन्मभूमि ; मातृभूमि ; स्वदेश । -less, *n.* पितृहीन । -in law, *n.* ससुरो । fa'thers, *n.* पितृपुरुष ; अग्रगामो पुरुष ; ज्येष्ठा बाठा । city-fathers, *n.* नगरका सभ्य वा माननीय मानिसहरू । fa'-ther-ly, *adj.* पिताले जस्तो ; पितृतुल्य ।

fath'-om, *n.* दुइ गजको नाप वा परिमाण । *v. t.* गहरो नाप्नु ; जरो भेटाउनु । बुझ्नु । fath'-om-less, *adj.* गहिराइ नाप्न न सकिने ; बुझ्न न सकिने ।

fa-tiguo' (-teef), *n.* थकावट ; थकाइ ; थकाउने काम ; क्लान्ति । *v. t.* थकाउनु ; शिथिल पार्नु ।

fat'-ting, *n.* मोटो सानो जन्तु । fat'-ty, *adj.* मोटो ; पोसिलो ; चिह्लो ; बोसो भएको ।

fault, *n.* अपराध ; कसूर ; दोष ; त्रुटि ; खोट । -finder, *n.* दोष देखाउने मानिस । -finding, *adj.* दोष खोजिहिँड्ने । -less, *adj.* निर्दोष । fault'y, *adj.* अपराधी ; दोषी ।

fau'-na, *n.* कुनै प्रदेशको वा समयको जीव-जन्तु ।

fa'-vour (-ver), *n.* अनुग्रह ; कृपा ; स्नेह ; सुविधा ; शुभेच्छा ; उपकार ; निगाह । *v. t.* निगाह गर्नु ; सहायता गर्नु ; उत्साह दिनु । fa'-vour-a-ble, *adj.* दयालु ; हितकारी ; अनुकूल ; सुविधाजनक ; सुहाउँदो ; उपयोगी । fa'-vour-ite, *adj.* प्रिय ; प्यारो ; मनले खाएको वा मन परेको । *n.* प्रेम-प्रिय ; प्यारो वस्तु । fa'-vour-it-ism, *n.* पक्षपातित्व ।

fawn, *n.* मृगको पाठो । *v. t. and i.* कुकुर आदिले जस्तो गरी पुच्छर हल्याइ भुईँमा लुटपुट भई माया देखाउनु ; चिप्लो घस्नु । *adj.* हल्का खैरो ।

fay (fā), *n.* परी ।

fo'-al ty, *n.* राजभक्ति ; स्वामिभक्ति ।

fear, *n.* डर ; त्रास ; भय ; शंका । *v. t. and i.* डराउनु ; शंका गर्नु ; भय-भीत हुनु । fear'-ful, *adj.* डर-लाग्दो ; भीषण ; भयानक ; धक-लाग्दो । fear'-less, *adj.* साहसी ; निडर ।

fea'-si-blo (-si-), *adj.* साध्य ; सकिने ; सम्भवको । fea'-si-bil'-i-ty, *n.*

feast, *n.* उत्सव ; चाड ; भोज ; पर्व ; आनन्द । *v. t. and i.* उत्सव मनाउनु ; भोज खानु ; परितृप्त पार्नु ।

feat, *n.* शक्ति ; प्रख्यात काम ; असाधारण काम ; कौशल ।

feath'-er (fel'-), *n.* प्वाँख ; झुल्ला ; साह्रै हल्का वस्तु । feath'-er-y, *adj.* प्वाँखले युक्त भएको ; प्वाँख जस्तो । feath'-er loss, *adj.* प्वाँख न भएको ।

fea'-ture, *n.* आकृति ; आकार ; अनुहार ; चेहरा । *n. pl.* जीउ-डाल ; अंग-प्रत्यङ्ग । -less, *adj.* अनुहार न परेको ।

fo-brif'ic, *adj.* ज्वरो काढ्ने ।

feb'-ri-fuge (fū-), *n.* ज्वरो घटाउने ओखती ।

fe'-bril, *adj.* ज्वरो भएको ।

Feb'-ru-ary, *n.* अंग्रेजी वर्षको दोस्रो महीना : फेब्रुवरी ।

fe'-cal, *adj.* मल भएको ।

feck'-less, *adj.* लक्ष्यशून्य ; विफल ।

fec'-u-lent, *adj.* फेहोर भएको ।

fec'-und, *adj.* प्रशस्त पैदा गर्ने । fec-und'-ate, *v. t.* मलिलो पार्नु । fec-und'-i-ty, *n.* मलिलोपन उत्पादन शक्ति ।

fed'-er-al, *adj.* परस्परमा मिलाप भएको ; सन्धि विषयक ; संघ-सम्बन्धी । *n.* संघ । fed'-er-al-

ist, *n.* संघवादी । fed'-er-ate, *v. t. and i.* सन्धिद्वारा सम्मिलित हुनु ; आधारमा बन्दोवस्त गर्नु । *adj.* सन्धिबद्ध । fed'-er-a'-tion, *n.* सम्मिलन ; संगठन ; सन्धिबद्ध नियम ; मित्रता ।

fee, *n.* तलब ; जागीर ; वकील, डाक्टर आदिलाई दिनुपर्ने खर्च ; अधिकार ; सम्पत्ति ; परीक्षा, समाज आदिमा प्रवेश गर्दा तिर्नुपर्ने दाम ; इनाम । *v. t.* तलब दिएर राख्नु ; खर्च वा दाम दिनु ।

fee'-ble, *adj.* निर्धो ; दुबलो ; कमजोर ; दुर्बल ; धमिलो ; अस्पष्ट ।

feed, *v. t. and i.* खुवाउनु ; पाल्नु ; पालन पोषण गर्नु ; चराउनु ; चर्नु ; खान दिनु ; खानु । food'-er, *n.* खुवाउने मानिस ; चरन ; घाँस आदि ।

feel, *v. t. and i.* छुनु ; छान्नु ; स्पर्श-द्वारा जाँच्नु ; अनुभव गर्नु ; दया गर्नु । feel'-er, *n.* स्पर्शशक्ति ; कीरा आदिको सुँड ; जुंगा । feel'-ing, *n.* स्पर्श ; बोध ; अनुभव ; शारीरिक चेतन्य ; ग्रहणशीलता ; सहानुभूति ; दया ; राय ; मत ।

feign (fēn), *v. t.* भान पार्नु ; देखाउनु ; कल्पना गर्नु ; बहना गर्नु ; कथ्नु ; टोपल्नु । feign'-ed, *adj.* कृत्रिम ; बनावटी । feint (fēnt) भान ; छल ; बहना ; झूटो लडाइँ ।

felic'-i-ty (-lis'-), *n.* अत्यन्त सुख ;

आनन्द ; चैन । *fe lic'i-tous (-tus)*,
adj. सुखी ; आनन्दी ; आनन्दमय ।
fe-lic'i-tate, v.t. सुखी तुल्याउनु ;
 अभिनन्दन गर्नु ; आनन्दमय पार्नु ;
 मंगलगान गर्नु ।
fe'-line, adj. बिरालो जस्तो ; बिरालो
 सम्बन्धी ।
fell, v. t. खस्नु ; काट्नु ; ढाल्नु । *n*
 भुत्ला मात्र भएको छाला ; घाँस
 रहित उच्च भूमि ; पहाड ; रुख-पात
 नभएको वा उजाड ढाँडा । *adj.*
 निर्दय ; कठोर ; क्रूर ; निष्ठुर ;
 नाशकारी । *fel'-ler, n.* दाउरे ।
fel'-low, n. साथी ; संगी ; विश्व-
 विद्यालयको सदस्य ; व्यक्ति ; जोडा
 मध्ये एउटा । *-countryman, n.*
 स्वदेशी । *-creature, n.* मनुष्य
 जाति । *-ship, n.* संसर्ग ; संगीपन ;
 समाज ; सभा ; मित्रता ; विश्व-
 विद्यालयको वृत्ति । *-student, n.*
 सहपाठी ।
fel'-on, n. महादोषी मान्छे ; महापापी
 मान्छे । *adj.* निष्ठुर ; निर्दय ;
 दुष्ट । *fel'-o-ny, n.* महादोष ;
 महापाप । *fe-lo'-ni-ous, adj.*
 दुष्ट ; अपराधी ; अपराध गरेको ।
felt, n. जमोट ; जानवरको भुत्लाबाट
 बनिएको लुगा आदि । *felt'-er, n.*
 जमोट बनाउने मानिस ।
fe'-male, n. स्वास्नी-मान्छे ; बालिका ।
adj. स्त्री सम्बन्धी ; कोमल । *fem'-*
in-ine, adj. स्त्री जातिको ; स्त्री

मानिसहरूको ; स्त्रीलिङ्ग । *fem'in-*
in'i-ty, n. स्त्री-स्वभाव ।
fe'-mur, n. तिघ्राको हाड । *fem'-or-*
al, adj. तिघ्रा सम्बन्धी ।
fen, n. धाप ।
fence, n. बार ; बाँध ; आलि ; घेरा ;
 किल्लाको पर्खाल । *v. t. and i.* बार
 बाँध्नु ; घेरा हाल्नु । *fence'-less,*
adj. नवेरिएको ; खुला । *fenc'-i-ble,*
adj. रक्षणीय । *fenc'-ing, n.* घेरा ।
fend, v. t. and i. रोक्नु ; हटाउनु ;
 घचेट्नु ; बाधा दिनु ; बचाउनु । *n.*
 आत्म-रक्षा । *fend'-er, n.* आड ।
fe-nes'-tral, adj. झ्याल सम्बन्धी ।
fe'-ni-an (-ne), n. आयरल्याण्डलाई
 छुट्याउने संस्था । *fe'-ni-an-ism, n.*
fen'-ol, n. सौँफ ; उम्रिद् विशेष ।
feoff, n. जागीर । *v. t.* जागीर दिनु ।
feof fe', n. जागीरे । *feof'-fer, n.*
 जागीर दिने व्यक्ति ।
fer'-o-tor y, n. चिहान ; मुर्दा हाल्ने खट
 वा बाकस ।
fe'-rine, adj. असभ्य ; जङ्गली ;
 दुर्दान्त ।
fer ing'-heo or fer-in'geo, n. फिरङ्गी ;
 यूरोपवासी ।
fer'-ment, n. मर्चा ; खमीर ; कुहाउने
 चीज वा काम ; कलह । *v. t. and*
i. कुहाउनु ; कुहुनु ; मताउनु ;
 रिस उठाउनु । *fer-men-ta'-tion,*
n. कुहाउने वा मताउने काम ;
 मानसिक उत्तेजना । *fer-ment'-*
a-tive, adj.

fern, *n.* उनिऊँ ; उद्भिद् विशेष ।

fer-ro'-ci-ous (-shus), *adj.* साह्रै डर-
लाग्दो ; मापाको ; हिंस्रक ; निष्ठुर ।

fer-roc'-i-ty, *n.* हिंस्रकता ; क्रूरता ;
निष्ठुरता ।

fer'-re-ous, *adj.* फलाम भएको ;
फलामे ।

fer'-rot, *n.* एक किसिमको मालसँग्रो ;
एक किसिमको फीता । *v. t. and i.*
खोज्नु ; पत्ता लाउनु ।

fer'-rule, *n.* लट्टी वा छाता आदिको
टुप्पा बलियो गर्ने धातुको टोपी ;
सामी ।

fer'-ry, *n.* घाट । -boat, *n.* डुंगा ।
-man, *n.* माझी । *v. t.* डुंगामा
लैजानु वा तार्नु ; डुंगा चलाउनु ;
डुंगामा ओहोर दोहोर गर्नु ।

fer'-tile, *adj.* उपज्ने ; पैदा हुने ;
मलिलो ; प्रशस्तसँग फल्ने । fer-
til'-i-ty, *n.* मलिलोपन ; पैदावारी ;
प्रशस्त । fer'-ti-lise, *v. t.* मलिलो
पार्नु ; खूब फल्ने पार्नु ।

fer'-ule (fē'-rūl), *n.* केटाकेटीलाई
पिट्ने बेत ; लट्टी ।

fer'-vent, *adj.* साह्रै गर्म ; तातो ;
उष्ण ; प्रोज्ज्वल ; जोशपूर्ण ; व्यग्र ;
गाढा । fer'-ven-ey, *n.* उत्साह ;
व्याकुलता । fer'-vid, *adj.* व्याकुल ;
व्यग्र ; तेजस्वी ; ज्वलन्त । for-
vour (-vur), *n.* तीव्रता ; उत्ताप ;
व्यग्रता ; उग्रता ; प्रोज्ज्वल
अवस्था ।

fes'-tal, fes'-tive, *adj.* भोज वा पर्व

सम्बन्धी ; छुट्टी मनाउने ; खुशीको ;
आनन्दपूर्ण । fes'-ti-val, *n.* भोज ;
उत्सव ; भोज वा चाडबाडको दिन ।
fes-tiv'-i-ty, *n.* उत्सव ।

fes'-ter, *v. t. and i.* घाउ आदि
पिलिनु ; पाक्नु ; दूषित हुनु वा
पार्नु ; पीडा दिनु ; कुहाउनु ;
सड़ाउनु । *n.* पिलिएको, पाकेको
वा कुहेको अवस्था ।

fes-toon', *n.* दुइ बिन्दु बीच वक्र परी
झुण्डिएको फूल वा पातको माला ।

fete (fāt), *n.* उत्सव ; भोज ; पर्वदिन ;
भारी तमाशा ।

fe'-tid, *adj.* दुर्गन्ध ; गह्वाउने ;
कुहेको ।

fe'-tish, *n.* देवताहरूले वास गरेको छ
भनी असभ्यहरूले पुज्ने निर्जीव
वस्तु ।

fet'-lock, *n.* घोडाको टापको पछिल्लो
पट्टि रौंको गुच्छा उम्रने ठाउँ ।

fe'-tor, *n.* दुर्गन्ध ।

fet'-ter, *n.* नेल ; बन्धन । *v. t.* बाँध्नु ;
नेल ठोकु । fet'-ter'ed, *adj.* नेल
ठोकेको ; बाँधेको ।

fouil-le-ton' (fuh-yuh-tony'), *n.*
फ्रान्सको संवादपत्र वा कागतमा
कथा, साहित्य, उपन्यास, समा-
लोचना आदिको लागि दिइएको
खण्ड ।

foud, *n.* शत्रुता ; दुइ जहानको माझमा
भएको झगडा ।

fou'-dal, *adj.* जमीन कमाउँदा भएको
रैती र मालिकको सम्बन्धमा

आश्रित ; जागीर सम्बन्धी । feu'-dal-ism, *n.* यूरोपको मध्यकालीन शासन प्रणाली ; जागीर प्रणाली । feud'-ary, feud'-a-tory, *adj.* जागीरदार ।
 fe'-ver, *n.* ज्वरो ; शरीरको उत्ताप ।
v. t. ज्वरो आउने गराउनु । fe'-ver-ish, *adj.* ज्वरोको प्रकृति भएको ; उत्तेजित ; अस्थिर ।
 few, *adj.* अलिकता ; थोरै ।
 fox, *n.* तुर्की टोपी ।
 fi-an-co'-e (fē-ong-sā'), *n.* वाग्दत्त बोलेको स्त्री । fi-an-co', *n.* वाग्दत्त बोलेको पुरुष ।
 fi-as'-co, अकृतकार्य्यता ; बेइज्जतीको परिणाम ।
 fi-at (fī'-), *n.* आज्ञा ; हुकुम ; आदेश ।
 fib, *n.* झूटा कुरा । *v. i.* झूटा बोल्नु ।
 fi'-bre, *n.* भागो ; कान्ति, बुन्ने वा जमोट बनाउन सकिने वस्तु ; चरित्र ; मसिना जरा वा हाँगा-बिगा । -less, *adj.* भागो न भएको । fi'-brous, *adj.* भागो जस्तो भएको ।
 fick'-le, *adj.* चञ्चल ; अस्थिर ; परिवर्तनशील ।
 fic'-tion, *n.* कल्पित कथा ; उपन्यास ; कथ्ने काम ; बनावट ; झूटा । fic-ti'-tious (-shus), *adj.* काल्पनिक ; कृत्रिम ; नकली ; असत्य ।
 fid'-dle, *n.* सारङ्गी ; बेहेला । *v. t.* सारङ्गी वा बेहेला बजाउनु ; व्यर्थमा

समय नष्ट गर्नु । fid'-dler, *n.* सारङ्गी वा बेहेला बजाउने मान्छे ।
 fi-del'i-ty, *n.* प्रभुभक्ति ; स्वामिभक्ति ; इमानदारी ।
 fidg'-et (fi/-), *v. i.* उदास भएर यता उति हिँडिबस्नु ; मलिन देखिनु ।
n. अस्थिरता । fidg'-e-ty, *adj.* चकचके ; छुकछुके ; चञ्चल ।
 fi du'-ci-al (-shi-), *adj.* विश्वस्त ।
 fi-du'-ci-ar-y, *adj.* अटक्क ; दृढ ।
n. जिम्मावाल ।
 fie (fi), *intj.* छिः ; भिक्कार ! ।
 fief (fēf), *n.* जागीर ; बित्त ।
 field (fēld), *n.* खेत ; रणभूमि ; मैदान ; जमीन ; खेत-बारी । -book, *n.* नाप सम्बन्धी किताब । -day, *n.* सेनाको मार्च पास । -glass, *n.* दूरबीन । -gun, *n.* एक किसिमको सानो तोप । -marshal, *n.* प्रधान सेनापति । -work, *n.* आमीनहरूको काम ; जमीन नाप्ने काम ।
 field'-er, *n.* गोलीको खेलमा गोली पक्ने वा रोक्ने काम गर्ने मानिस ।
 fiend, *n.* परमशत्रु ; भूत ; पिशाच ; शैतान । fiend'-ish, *adj.* पैशाचिक ।
 fierce (fērs), *adj.* डर लाग्दो ; भयानक ; क्रूर ; प्रचण्ड ; मापाको ।
 fi'-er-y, *adj.* आगो जस्तो देखिने ; उत्कट ; तेजस्वी ; दुर्दान्त ; प्रचण्ड ।
 fife, *n.* बाँसुरी । fi'-fer, *n.* बाँसुरी बजाउने मानिस ।

fil'-teen, *adj.* and *n.* पन्ध्र । fifth, *adj.* and *n.* पाँचौं ; पाँचौं भाग ; पञ्चमांश । fil'-tieth, *adj.* and *n.* पचासौं ; पचासौं भाग । fifty, *adj.* and *n.* पचास ।

fig, *n.* नेभारो ।

fig'-ar-o, *n.* कुचक्री ।

fight, *v. t.* and *i.* युद्ध गर्नु ; लड़ाई गर्नु ; झगडा गराउनु । *n.* युद्ध ; लड़ाई ; संग्राम ; झगडा ।

fig'-uro (-ur), *n.* आकार ; अंक ; चिह्न ; दृष्टान्त ; मूर्ति ; चित्र ; उपमा आदि अलङ्कार । *v. t.* and *i.* अङ्कित गर्नु ; आकार वा रूप बनाउनु ; कल्पना गर्नु ; चित्रमा देखाउनु ; गणना गर्नु । -head, *n.* प्रतिमूर्ति । fig'-ur-od, *adj.* चित्रित । fig'-u-ra-tive, *adj.* अलङ्कारयुक्त ; चिह्न जनाउने ; उपमा अर्थको ।

fil'-ament, *n.* झिनो धागो जस्तो अंग ; पुष्प केसर । fil-a-ment'-ous, *adj.* धागो जस्तो ; केसर युक्त ।

fil'-a-ture, *n.* रेशमको धागो निकाल्ने काम । fil'-a-tor-y, *n.* धागो काल्ने यन्त्र ; चर्खा ।

fil'-bert, *n.* एक किसिमको बदाम ।

filch, *v. t.* चोर्नु ; टापटिप गर्नु । filch'-or, *n.* चोर ; टापटिपे ।

filo, *n.* श्रेणी ; पंक्ति ; जोहो गरेर राखेको कागत-पत्र ; रेती । *v. t.* रेती लाउनु ; रेख्नु ; कागत-पत्र जोहो गरेर राख्नु ; पंक्ति मिलाउनु ।

fil'-i-al, *adj.* छोरा वा छोरो सम्बन्धी ।

fil'-i-ate, *v. t.* पुत्र वा कन्या भनी ग्रहण गर्नु ; पुत्रत्व ग्रहण गर्नु ।

fil'-i-bus-ter, *n.* जल-डौंकू ।

fil'-i-gree, *n.* सुन वा चाँदीका तारको काम ।

fill, *v. t.* and *i.* भर्नु ; भरिनु । *n.* पूर्णता ।

fil'-let, *n.* कपाल बाँध्ने फीता ; पट्टी ; फिलाको मासु मात्र भएको अंश । *v. t.* फीताले कपाल बाँध्नु ; माछा मासु आदि भाग भाग गरेर काट्नु ।

fil'-lip, *v. t.* डिबगोली आदि औलीले हान्नु ; उत्तेजित गर्नु । *n.* औलीले हनाइ ; उत्तेजन ।

fil'-ly, *n.* बछेडी ; छटार गर्ने बालिका ।

film, *n.* जुन सुकै वस्तुको पतला जालो जस्तो माथिल्लो भाग ; हल्का पर्दा ; नक्सा उतार्ने फिल्म ; चलचित्रको फिल्म ।

fil'-ter, *v. t.* and *i.* जलादि छान्नु वा निर्मल पार्नु ; तरल पदार्थ छान्नु । *n.* जलादि छान्ने यन्त्र ; चालनी ।

fil'-trate, *n.* छानिएको वा स्वच्छ पारिएको वा गरिएको तरल पदार्थ । *v. t.* तरल पदार्थ छान्नु वा स्वच्छ पार्नु । fil-tra'-tion, *n.* छान्ने वा निर्मल पार्ने काम ।

filth, *n.* मल ; फोहोर ; अश्लीलता ; अपवित्रता । fil'-thy, *adj.* अश्लील ; अपवित्र ; मैला ।

fil'-ter-ate, *v. t. and i.* छान्नु ;
निथार्नु ; कपडछान गर्नु । fil'-ter-a'-
tion, *n.*

fin' bri-ate, *v. t.* हेम गर्नु ; अंटार्नु ।

fin, *n.* माछाको पखेटा । fin'-less,
adj. पखेटा नभएको । fin'-ned,
adj. पखेटा भएको । fin'ny, *adj.*
माछाको पखेटा जस्तो ।

fi'-nal, *adj.* आखिरको ; अन्तिम ;
शेष ; निश्चित । fi'-nal-ly, *adv.*
आखिरमा ; परिणाममा । fi'-nal'-
i-ty, *n.* आखिरको काम ;
सम्पूर्णता ; उपसंहार । fi'-nal's',
n. अन्त्य ; संगीतको आखिरी
अंश ।

fi-nance' (fi' nans'), *n.* अर्थ-प्रबन्ध ;
राज्यको आर्थिक आम्दानी ;
राजस्व । *v. t. and i.* धनको
आवश्यकता पूरा गर्नु । fi'-nan'-
ci-or, *n.* अर्थ-विद्यामा कुशल ;
पूँजीपति ; आय-व्ययका अध्यक्ष ।
fi'-nan'-ci-al, *adj.* आय-व्यय
सम्बन्धी ; मालपोत वा दामका
बारे ; आर्थिक ।

finch (finsh), *n.* एक किसिमको
गाउने चरो ।

find, (found), *v. t.* पाउनु ; खोज्नु ;
भेटाउनु ; भेट्नु ; फेला पार्नु ; पत्ता
लाउनु । *n.* आविष्कार ; पाउने वा
खोज्ने काम ; पत्ता लगाइ ; प्राप्ति ।
find'-ing, *n.* खोज ; अनुसन्धान ;
पञ्चको राय ।

fine, *adj.* सुन्दर ; उत्तम ; राम्रो ;

पवित्र ; प्रशंसनीय ; सुकुमार ;
सूक्ष्म ; मिहिन ; मसिनो ; तीखो ;
उज्ज्वल । *n.* अर्थ-दण्ड ; जरिवाना ;
डौँड । *v. t. and i.* जरिवाना गर्नु ;
डौँड्नु । fine'-ness, *n.* सुन्दरता ;
सूक्ष्मता ; मसिनोपन । fi'-ner-y,
n. अलङ्कार ; शृङ्गार ; उत्तम
पोशाक ; छरितोपन ; लोहाको
कारखाना ; फलाम पगाल्ने भट्टी ।
fine'-spun, *adj.* हातको मसिनो
काम भएको ; सुरचित । fines'-so,
n. कौशल ; चतुरता । *v. i.* बढ्याइ
गर्नु ।

fin'-ger, *n.* औँला ; घडीको काँटा ;
औँलाको परिमाण । *v. t. and i.*
औँलाले छुनु ; घूस आदि लिनु ;
चिनो लाउनु ; बाजा बजाउनु ।
-board, *n.* बाजाको तार वा कि
राख्ने बोर्ड । -mark, *n.* औँलाको
दाग । -post, *n.* बाटो देखाउने
खौँबो । -print, *n.* औँलाको छाप ।

fin'-is, *n.* समाप्ति ; इति ; उपसंहार ।

fin'-ish, *v. t. and i.* सक्नु ;
सिध्याउनु ; सम्पूर्ण गर्नु ; शेष गर्न ;
खतम गर्नु ; पूरा गर्नु ; मार्नु ;
सकिनु ; पूर्ण हुनु । *n.* समाप्ति ;
पूर्णता ; अन्तिम अवस्था ; खतम ।

fi'-nite, *adj.* सोमाबद्ध ; निश्चित ;
तोकिएको ।

fjord, fjord (fyord), *n.* नर्वे देशको
समुद्रका साना साना खाडी ।

fir, *n.* सल्ला ; धूपी ; देवदार ।

fire, *n.* आगो ; अग्निकाण्ड ; हृदयको

आवेग ; उज्ज्वलता ; तेज ;
 उत्साह ; आग्रह । *v. t. and i.*
 आगो बालु वा सल्काउनु ; आगो
 लागनु ; बन्दूक आदि पड्काउनु ।
 -arm, *n.* बन्दूक ; तोप, पिस्तौल
 आदि । -ball, *in.* गोला ; उल्का ।
 -brand, *n.* अगुल्लो ; झगडा उठाउने
 मानिस वा वस्तु । -brick, *n.* ईट ।
 -brigade, *n.* आगो निभाउने दल ।
 -eater, *n.* आगो खाने जादूगर ;
 कलह प्रिय मानिस । -engine, *n.*
 आगो निभाउने यन्त्र ; दमकला ।
 -escape, *n.* आगोबाट बौचने यन्त्र ।
 -fly, *n.* जुनकिरी । -insurance, *n.*
 अग्निबीमा । -new, *adj.* नयाँ ;
 ताजा । *n.* आगाबाट भर्खर निकाले-
 को वस्तु । -ordnal, *n.* अग्नि परीक्षा ।
 -pan, *n.* फिलङ्गो राख्ने भौँडो ।
 -place, *n.* अगोनु ; चूहो ; आतस-
 खान । -proof, *adj.* न डड्ने ;
 अदाह्य । -side, *n.* अगेनाका वरिपरि-
 को ठाउँ ; गृहस्थ जीवन । -wood,
n. दाउरा । -work, *n.* आतसबाजी ।
 -worship, *n.* अग्नि-पूजा ; अग्नि-
 उपासना ।
 firm, *adj.* दृढ ; स्थिर ; अचल ;
 अडिलो ; अटल ; शक्त ; खँदिलो ।
n. हिस्सेदार ; व्यापारको घर ;
 महाजनको कोठी ; कारखाना ।
 firm'-ness, *n.* धैर्य ; दृढता ;
 अटलता ।
 fir'-ma-ment, *n.* आकाश ; गगन-
 मण्डल ।

fir'-man, *n.* सनद ; राजाको प्रमाङ्गी ।
 first, *adj.* पहिलो ; प्रथम ; प्रधान ;
 श्रेष्ठ ; आदिम । *adv.* अगाडि ;
 प्रथमोप्रथम । *n.* पहिलो स्थान ;
 पहिलो दिन ; सब भन्दा उत्तम
 कामको पुरस्कार । -aid, *n.* डाक्टर
 आइपुग्न भन्दा अगि चाहतेलाई दिने
 सहायता । -born, *adj.* जेठो ।
 -class, *adj.* सर्वोत्कृष्ट ; पहिला
 श्रेणीको । -fruit, *n.* मौसमका
 खेतीपातीको पहिलो उब्जा ; न्वागी ;
 कुनै कामको पहिलो फल । -hand,
adj. सोझो ; मूलबाट संग्रह गरेको ।
 -rate, *adj.* सर्वश्रेष्ठ ।

firth or frith, *n.* समुद्रको खाडी ;
 नदीको मुहाना ।

fisc or fisk, *n.* राजकर ; तहबील ;
 राज्यको कोष । fis'-cal, *adj.*
 राजकोष सम्बन्धी । *n.* कोषाध्यक्ष ।

fish, *n.* माछा ; हात्ती दाँतको टुक्रा ।
v. t. and i. माछा मार्नु ; झिक्नु ।
 -hook, *n.* बलछी । -monger, *n.*
 माछा पसले ; माछा बेच्ने मान्छे ।
 -wife, *n.* माछा बेच्ने स्वास्नी-मान्छे ।
 fish'-er-man, *n.* जालहारी ; माछा
 मारी जीविका चलाउने मान्छे ;
 माझी । fish'-er-y, *n.* माछा मार्ने
 ठाउँ ; माछा मार्ने काम । fish'-y,
adj. माछा जस्तो ; माछा प्रशस्त
 भएको ; माछाको जस्तो स्वाद
 भएको ; अनिश्रित ।

fis'-sion, *n.* दुइ प्याक पार्ने काम ।

fias'-ure (*fish'-ūr*), *n.* चिरिएको ठाउँ ;
साँगुरो प्वाळ ; छिद्र ।

fist, *n.* मुट्टी ; घुस्सा ; मुङ्की । *v. t.*
घुस्सा लाउनु ; मुक्काले हात्नु ।

fist'-i-cuff, *n.* मुङ्की ; मुक्काले जुध्ने
काम ; बक्सिङ्ग ।

fit'-u-la, *n.* भगन्दर ।

fit, *adj.* योग्य ; उपयुक्त ; उचित ;
ठीक ; मिल्ने ; लायक । *n.*
रोगादिले अकस्मात् आक्रमण
गराह ; मूर्च्छा पर्ने रोग ; कविताको
खण्ड । *v. t. and i.* उपयुक्त
हुनु ; मिल्नु ; सुहाउनु ; योग्य
पार्नु । -ful, *adj.* अनियमित ;
अस्थिर ; चञ्चल ; लहड़ी ; तरङ्गी ;
चञ्चल मन भएको । -ness, *n.*
योग्यता ; अनुकूलता ; उपयुक्तता ।

fix, *v. t. and i.* स्थापन गर्नु ; दृढ़ वा
स्थिर पार्नु ; जड्नु ; अँस्त्रा
गाड्नु ; ढेग न चल्ने पार्नु ; तोक्नु ।
n. अड्काउने चीज ; उम्कन वा
निकाल्न कठिन हुने अवस्था ; संकट
अवस्था ; उभयसंकट । fix-a'-tion,
n. दृढ़ता ; जमावट । fix'-ed, *adj.*
स्थिर ; दृढ़ । fix'-i-ty, *n.* fix'-
ture, *n.* जड्नेको ; टाँसेको ; स्थापित
भएको ; तोकिएको ।

fizz, *v. i.* स्याँक स्याँक गर्नु । *n.*
फिँज भएको पानी । Also fizzle.

flab'-by, *adj.* नरम ; कोमल ; ढीला ;
खुकुलो ; निर्धो ; जोश नभएको ;
शिथिल ; अहट् । flab'-bi-ness, *n.*
कोमलता ; खुकुलोपन ।

flac'-cid, *adj.* दुर्बल ; लुज्ज परेको ;
चाउरी परेको ।

flag, *n.* झण्डा ; ध्वजा ; पताका ;
जातीय झण्डा ; निशान ; चलेटी
ढुङ्गा ; ढुङ्गा छापेको जग्गा ; चिसो
ठाउँमा हुने एक किसिमको साग ।
v. t. and i. झण्डा फहराउनु ;
ढुङ्गा छान्नु ; झुण्डनु ; खुकुलोसँग
प्याट प्याट गर्नु ; लुज्ज पर्नु ;
शक्तिहीन हुनु । flag'-gy, *adj.*
झण्डा भएको ।

flag'-on, *n.* मद्य आदि राख्ने भाँडो ;
ध्याम्पो ।

fla'-grant, *adj.* बल्दो ; उग्र ; तीक्ष्ण ;
प्रसिद्ध ; निन्दाजनक ; उवलन्त ;
घोर ; दारुण ।

flail, *n.* धान, कोदो आदि अन्न कुट्ने
लहुरो ।

flake, *n.* फुकेको खो जस्तो हल्का
वस्तु ; आगाको झिल्ला वा
फिलिङ्गा ; हिउँको कणा । flak'-y,
adj.

flam'-beau (-bō), *n.* रौंको ; चिराग ।

flame, *n.* आगाको ज्वाला ; आगो ;
आग्रह ; उत्साह ; प्रीति ; प्रेम ;
प्रियतम ; प्रियतमा ; क्रोध । *v. i.*
आगो दन्कनु ; फुटेर निक्कनु ;
क्रोधित हुनु ; चम्कनु ; ढल्कनु ;
रिसाउनु । -less, *adj.* शिखाहीन ;
बिना ज्वालाको । flam'-ing, *adj.*
आइम्बरपूर्ण ; प्रचण्ड ; चहकिलो
रंग भएको ।

- fla'-men, n.* पुरोहित ; धर्माध्यक्ष ; पादरो ।
- fla min'-go, n.* ग्रीष्म कटीबन्ध प्रदेशमा पाइने एक किसिमको रातो चरो ।
- flango, n.* चक्का आदिको बाहिर निकलेको भाग ।
- flank, n.* बगल ; एकै पट्टि मात्र ; मानिस, सेना वा जहाज आदि समूहको बगल । *v. t. and i.* बगल लाग्नु ; बगल पट्टि रक्षा गर्नु वा आक्रमण गर्नु ; छेउ लाग्नु ।
- flan'-nel, n.* एक किसिमको नरम ऊनी लुगा ; फ्लेनल ।
- flap, n.* लट्केको कुनै वस्तु ; चाकलो केही चीजको हल्का प्रहार ; पखेटा आदिको गति । *v. t. and i.* फ्याट फ्याट गर्नु ; यता उता हल्लनु ; झट्कनु ।
- flaro, v. t. and i.* दन्कनु ; चंक्रनु ; धप् धप् गरेर बल्नु ; मास्तिर उक्सने पार्नु । *n.* तिमिर्याउने अस्थिर उज्यालो ; चंचल प्रभा ।
- flar'-ing, adj.* समुज्ज्वल ।
- flush, n.* अचानकको ज्वाला ; क्षणिक प्रभा वा उद्योति ; आनन्द । *v. t. and i.* अचानक ज्वाला निस्कनु ; बिजुली जस्तो हिंड्नु ; उल्लेर बग्नु । *adj.* नीच ; भङ्किलो ; देखावटी ; आङ्गुली गर्नेखाजे ; झूटा ; जाली ।
- light, n.* बिजुलीको बत्ती ।
- flash'-y, adj.*
- flask, n.* चिया आदि बोक्ने कुप्पा ; तुम्बी ; धातु वा काँचको बोतल ; ढुङ्ग्रो ।
- flat, adj.* च्याप्टो ; फिजिएको ; समथर ; बराबर ; नीरस ; स्पष्ट । *n.* मैदान ; समतल भूमि ; होचो जग्गा ; भास ; एक किसिमको ढुंगा । *-iron, n.* हखी । *-race, n.* सम्ममा दगुर्ने खेल । *flat'-ten, v. t. and i.* च्याप्टो पार्नु ; सम्म गराउनु ; चौरस पार्नु ; हताश गराउनु ।
- flat'-ter, v. t.* असाध्य प्रशंसा गर्नु ; झूटा तारीफ गर्नु ; आशा उप्जाउनु ; विश्वासले खुशी पार्नु ; चाप्लुसी गर्नु । *flat'-ter-or, n.* झूटा तारीफ गर्ने ; चिप्लो घनेने । *flat'-ter-ry, n.* चिप्लो घसाइ ; मिथ्या तारीफ ।
- flat'-ter-ing, adj.* प्रीतिजनक ; पक्षपाती ; आशाप्रद ।
- flat'-u-lent, adj.* खाएको पदार्थ लाने नालीमा ग्याँस पैदा गर्ने ; फुलेको ; गम्केको ; फोस्रो ; रिक्तो ; खाली ।
- flat'-ulence, n.* पेटबाट निस्कने दूषित वायु ; पाद । *flat'-us, n.* पाद ; सञ्चित वायु ।
- flaunt, v. t. and i.* ढाँचा देखाउनु ; घमण्डले फुल्नु । *flaunt'-y, adj.* आङ्गुलीपूर्ण ।
- fla'-vour (-vur), n.* खानेकुराको सुवासना वा स्वाद ; स्वादिलो गुण । *v. t.* स्वाद वा सुवासना भएको पार्नु । *fla'-vour-ous, adj.* स्वादिलो ।

flaw, *n.* चिरा ; छिद्र ; प्वाल ; दोष ; खोट ; आँधी ; हुरी ; तूफान । *v. t.*

प्वाल पार्न ; नोकसान गर्न ; बिगार्न ।

flaw'-y, *adj.* छिद्रपूर्ण ; दोषयुक्त ।

flax, *n.* धागो आदि बनाइनेको बोट ;

सन ; पटुवाको बिरुवा । flax'-en,

adj. सनबाट बनिएको ; खैरो रंगको ।

flay, *n. t.* बोक्रा तालुनु ; छाला काट्नु ; छोडाउनु ; समालोचना गर्नु । -flint, *n.* मक्खीचूस ;

कज्जस ; लोभी । flay'-or, *n.*

flay, *n.* उपियाँ । -bite, *n.* केही असुविम्ता ।

foam, *n.* गाईबस्तुको रगत झिक्ने एक किसिमको हतियार ।

fleck, *n.* छालाको दाग ; टाटा ; चिह्न ।

v. t. दाग लाउनु ; टाटा पार्न ।

-less, *adj.* दाग वा टाटा न भएको ।

fledge (*flej*), *v. t. and i.* पखेटाले युक्त हुनु वा गराउनु ; उड्ने योग्य हुनु । fledge'-ling, *n.* चराको बचेरा ।

floo, *v. t. and i.* उड्नु ; उम्कनु ; माग्नु ; त्याग्नु ।

flooce, *n.* ऊन ; भेडाको रौं ; पदें गरेको हिउँ । *v. t.* ऊन कालु वा केलाउनु । fleec'-ey (-si), *adj.* ऊन जस्तै ; नरम ।

flood, *v. t. and i.* गिह्ला गर्नु ; खिज्याउनु । *n.* परिहास ; गिह्ला ।

fleet, *adj.* चाँडो हिँड्ने ; छिटो ;

फूँतिलो । *n.* जहाजी सेना ; जहाजको झुण्ड वा समूह ; खाडी ; उपसागर ।

v. t. चाँडो हिँड्नु ; दगुर्नु ; छिटो छिटो जानु । fleet'-ing, *adj.* द्रुत-

गामी ; फूँतिलो ; अस्थायी । fleet'-ness, *n.* द्रुतता ।

Flem'-ing, *n.* फल्याण्डर्समा बस्ने मानिस । Flem'-ish, *adj.*

फल्याण्डर्स प्रदेश सम्बन्धी ।

flesh, *n.* मासु ; सगोष्ठ ; नातादार ; मनुष्यजाति ; शरीर ; फलको गुदि,

मासु आदि । *v. t.* पहिले चोटि तलवार आदिले हात्तु ; बानी पार्न ।

-less, *adj.* दुब्लो । -monger, *n.*

कसाई । -pot, *n.* मासु पकाउने भाँडो । flesh'-y, *adj.* मासु मात्र

भएको ; पुष्ट ; मोटो । flesh'-or,

n. कसाई । flesh'-ly, *adj.* शारीरिक ;

मर्त्य । flesh'-od, *adj.*

flex'-ible, *adj.* चाम्रो ; जता लग्यो

उतै जाने ; नुहुने ; शिष्ट । flex-i-

bil'-i-ty, *n.* चाम्रान ; कोमलता ।

flex'-ure, *n.* वक्रता ; नुहाइ ;

नुहेको अवस्था ।

flick, *n.* झट्का । *v. t.* झोक्का दिएर फ्याँक्नु ; फ्याट्ट हिकाउनु ।

flick'-er, *n.* अस्थिर प्रभा ; पिलि पिलि गर्ने वस्तु । *v. i.* जल्नु ; पिलि पिलि गर्ने ; चँकनु, पखेटा भ्याट् भ्याट् गर्ने ।

flight, *n.* हावामा उड्ने काम ; उडाइ ; चरा-जुहारी वा कीरा-फटेकाको बथान ; तीव्रगति ; भाग्ने काम ।

- flight'-y, *adj.* चंचल मन भएको ; तरङ्गी ; अधबेसरो ।
- flim'-sy (-si), *adj.* निर्बल ; कमजोर ; पतला ; दुब्लो ; सजिलोसँग नाश हुने ।
- flinch, *v. i.* हचकुनु ; हट्नु ; विमुख हुनु ।
- fling, *v. t. and i.* अफाल्नु ; फर्काउनु ; मिल्काउनु ; झटारो हान्नु ; त्याग गर्नु ; परास्त गर्नु ; छरपट्ट पार्नु । *n.* फेंकाइ ; अफालाइ ; परास्त गराइ ।
- flint, *v.* आगो पार्ने दलसिन ढुङ्गा वा कुनै कडा वस्तु ; चकमकको ढुङ्गा ।
- hearted, *adj.* निष्ठुर ।
- lock, *n.* बन्दकको आगो लाउने ढुङ्गा ।
- flint'-y, *adj.* ढुङ्गा जस्तै ; चकमकको बनिएको वा त्यस्तै ; निर्दय ।
- flip, *n.* चाबुक ; औला आदिको तीव्र हल्का प्रहार ; मद्य पदार्थको मिसावट । *v. t. and i.* औला वा चाबुक आदिले हिकाउनु ।
- flip'-pant, *adj.* खेलौची गर्ने ; बक् बक् गर्ने ; गफी ; चंचल ।
- firt, *v. t. and i.* झट्ट फेंक्नु ; आंग आदि मर्काउनु ; प्रेमालाप गर्नु । *n.* झट्काइ ; चंचल चाल भएकी स्वास्नी-मान्छे ।
- firt'-ta'-tion, *n.* प्रेमालाप ।
- flit, *v. i.* चाँडो उड्नु ; दगर्नु ; प्रस्थान गर्नु ।
- fitch, *n.* नुन हालेर न कुहुने पारेको सुँगुरको मासुको एक हर ।
- flit'-ter, *v. i.* फर्फराउनु ।
- flit'-ting, *adj.* चंचल । *n.* घर सार्ने काम ।
- float (flōt), *v. t. and i.* बगनु ; तरल पदार्थको सतहमा उत्रनु ; तर लाउनु ; तैर्याउनु ; हावामा उडाउनु । *n.* बग्ने काम ; बग्ने वस्तु ।
- float'-age, *n.* बग्दै गरेको वस्तु ।
- float'-ing, *n.* बग्दै गरेको अथवा समुद्रमा रहेको जहाज वा वस्तु । *adj.* बग्दै गरेको ; समुद्रमा रहेको ।
- flock, *n.* चरा-चुल्की वा मानिसको बथान वा बगाल ; उनको भारी ; दल । *v. t.* एकत्र हुनु ; हूँछ बाँध्नु ।
- floes (flō), *n.* पानीमा बग्दै गरेको हिउँको टुक्रा ।
- flog, *v. i.* चाबुक लाउनु ; कोराँछे हिकाउनु ; घरिघरि खोलामा बल्ली हान्नु ।
- flood (flud), *n.* भरु ; बाढी ; खोला नालामा भरु बगाइ ; जल-थल । *v. t. and i.* भरु बगाउनु वा बग्नु ।
- mark, *n.* उवारको चिनो ।
- tide, *n.* ज्वार ।
- floor (flōr), *n.* कोठाको भूँई ; पटाइ ; घरको एक एक तला । *v. t.* पटाइ लाउनु वा छान्नु ; भूँईमा पछार्नु ।
- floor'-ing, *n.*
- flop, *v. t. and i.* मुण्ड्याउनु ; अकस्मात् खस्नु ।
- flo'-ra, *n.* खास ठाउँ वा समयका उद्भिद्-हरू ; पुष्प-देवी ।
- flo'-ral, *adj.* पुष्पमय ; पुष्प-सम्बन्धी ।
- flor'-ist,

n. फूल बेच्ने वा उमानै मान्छे ; माली । *flo-res-cence, n.* फूल फुल्ने समय । *flo-res-cent, adj.* *flor'-et, n.* सानो फूल ; पुष्पिका । *flor'-iate, v. t.* फूल सजाउनु । *flor'-i-cul-ture, n.* फूलको खेती । *flor-i-cul'-tur-ist, n.* फूलको खेती गर्ने मानिस ।

flor'-id, adj. उज्ज्वल ; रक्तवर्ण ; पुष्पित ; अलङ्कृत ; पुष्पमय । *flor'-id-ness, n.* *flor-i'-fer-ous, adj.* फूल पैदा गर्ने । *flor i'form, adj.* पुष्पाकार ; फूलको आकार भएको ।

flor'-in, n. इङ्गल्याण्डको दुई शिलिङ्गको चाँदीको मुद्रा ।

floss, n. एक किसिमको खस्रो रेशम ।

float'-tion or float-a'-tion, n. भासन-तत्व ।

float'-la, n. ढुंगा वा साना जहाजहरूको झुण्ड ।

float'-sam, n. जहाज ढुवेर भौँचे बिग्रेको माछा ; सीपी कीराको फुल ।

flounce, v. t. अकस्मात् आइ मर्काउनु ; लुगामा झुम्का आदि हाल्नु । *n.* जाँउ चलाइ ; लुगामा झुम्का हाल्ने काम ।

floun'-der, v. i. पानी आदिमा परेर छट्पटाउनु । *n.* छट्पटाउने काम ; एक किसिमको सानो चेटो माछा ।

flour, n. पीठो ; आटा ; मैदा ; सातु । *v. t.* पीठो पार्नु ; पीठो छर्केनु । *flour'-y, adj.* *flour'-ish (flur'-), v. t. and i.* बढ्नु ;

उन्नति हुनु ; लहलहाउनु ; उत्तरोत्तर वृद्धि हुनु ; फलिफाप हुनु ; अलङ्कार प्रयोग गर्नु ; बुढा भर्नु ; नचाउनु । *n.* उत्तरोत्तर वृद्धि ; अलङ्कृत भाव प्रकाश ; हस्ताक्षरमा अक्षर वा शब्दको यता उति पुच्छर घुमाउने बुढा ।

flout, v. t. and i. गिल्ला गर्नु ; खिज्याउनु । *n.* अवहेलना ; उपहास ; गिल्ला ।

flow, v. t. and i. बग्नु ; सुगमतासँग चल्नु । *n.* धार ; प्रवाह । *flow'-ing, adj.*

flow'-er, n. फूल ; पुष्प ; अलङ्कार ; उत्तम भाग ; सार ; यौवन ; विख्यात व्यक्ति वा वस्तु । *v. t. and i.* फूल फुल्नु । *-bud, n.* कोपिला । *flow'-er'-et, n.* सानो फूल । *flow'-er-y, adj.* प्रशस्त फूल फुल्ने ; अलङ्कारले भरिएको ; प्रशंसा ; लालित्य-शब्द । *flower'-i-ness, n.*

fluc'-tu-ate, v. i. घटबढ हुनु ; तल-माथि हुनु ; अस्थिर हुनु ; धुक्-चुकाउनु ; अनकनाउनु । *fluc'-tu-ant, adj.* अस्थिर । *fluc-tu-a'-tion, n.* घटबढ ; अस्थिरता ।

fluo (floo), n. धुँवा निस्कने नली ; कोमल ऊन ; भुवा ; माछा मार्ने जाल ।

(०) इन्फ्लुएन्जाको छोटकरी शब्द ।

flu'-ent, adj. बग्ने ; स्थिर न भएको ; सुगम ; बोल्दा न अनकनाउने ; सुवक्ता । *flu'-ence or flu'-en-oy, n.* वाक्पटुता ; हल्का सुगम बनाइ ।

fluff, *n.* नरम रौं ; मुल्ला । *v. t.* नरम रौं जस्तो पार्नु ।

flu'id (flood-), *n.* तरल पदार्थ ; द्रव-द्रव्य । *adj.* तरल ; वाष्पीय । flu'id-i-ty or flu'id'-ness, *n.* तरलता ।

fluke, *n.* एक किसिमको सानो चेप्टो माछा ; भाला वा बर्छाको अगाडिको भाग वा टाउको ; हेल माछाको पुच्छर ; भाग्यको आकस्मिक प्रहार ।

flun'-koy (flung'-ki), *n.* नोकर ; बग्गी सइस । -dom, *n.* नोकरहरू बस्ने ठाउँ ।

flur'-ry, *n.* दैव लाभ ; मनको चंचलपन ; आत्तिएको अवस्था ; हुरी, बतास र हिउँ सहितको वर्षा ।

flush, *n.* पानीको वेगसँगको प्रवाह ; आकस्मिक प्रवाह ; चेहरामा रगतको चढ़ाइ ; एकै रंगको तासको खाल । *v. t. and i.* जोरसँग बगनु ; हुल हुल निस्कनु ; चेहरा रातो हुनु । *adj.* उज्ज्वल ; समतल ; पूर्ण ।

flus'-ter, *n.* गोलमाल ; हलचल । *v. t. and i.* गोलमाल गर्नु ; हलचल मचाउनु ; व्यस्त हुनु ।

flute, *n.* बाँसुरी ; मुरली । *v. t.* बाँसुरी बजाउनु । flute'-ist, *n.* बाँसुरी बजाउने मान्छे ।

flut'-tor, *v. t. and i.* न उड्दिकन पखेटा भ्याट्-भ्याट् गर्नु ; व्याकुल हुनु । *n.* चंचलता ; खलबली ; हडबडी ; हलचल ।

flux, *m.* प्रवाह ; परिवर्तन । *v. t. and i.* प्रशस्त बगनु ।

fly, *v. t. and i.* उड्नु ; उडाउनु ; भागनु ; विमानमा उड्नु ; बितेको हुनु ; त्यागनु । *n.* झिगा ; रुखपात-को रोग । -blow, *n.* झिगाको फुल ।

-blown, *adj.* झिगाले हगेको ।

-boat, *n.* एक किसिमको चौडो हिड्ने ढुंगा ।

-catcher, *n.* एक किसिमको झिगा खाने चरो ।

-leaf, *n.* पुस्तकका अगाडि वा पछाडि भएको सादा पाता ।

-trap, *n.* झिगा पक्रने पासो वा जाली ।

-wheel, *n.* कल ठीक गर्नलाई घुम्ने धूरा माथिको गहुँ बीट भएको पाङ्गुरो ।

fly'-ing fish, *n.* उड्ने माछा । -foz, *n.* राज पंखी ।

-squirrel, *n.* एक किसिमको लखर्क ।

foal (fōl), *n.* घोडाको बछेडा वा बछेडी । *v. t. and i.* घोडाको बछेडा वा बछेडी व्याउनु ।

foam (fōm), *n.* फीज । *v. i.* फीज उड्नु वा काड्नु । foam'-y, *adj.* फीज जस्तो ; फीज मात्र भएको ।

fob, *n.* घडी राख्ने सानो जेब ।

fo'-cus (-kus), *n.* किरण केन्द्र ; नाभि ; मध्य बिन्दु । *v. t.* संग्रह गर्नु ; स्पष्ट पार्नु ; एकाग्र गर्नु । fo'-cal, *adj.* केन्द्रीय । fo'-cal-ise or -ize, *v. t.* केन्द्रमा पार्नु ।

fod'-der, *n.* पशुहरूको खानेकुरो ; सुकेको घाँस, पराल, दाना, भूस आदि । *v. t.* पशुहरूलाई घाँस दाना खुवाउनु ।

foe, *n.* शत्रु ; बैरी ; दुश्मन ; विपक्षी ;
विरोधी । -man, *n.* सामरिक शत्रु ।

fog, *n.* कुहरो ; हुस्सी । fog'-gy, *adj.*
कुहरो लागेको ; धमिलो ; अस्पष्ट ।

fog or fog'-gye, *n.* काटेपछि पलाए-
को घाँस ।

foh, *intj*, छिः ।

foi'-ble, *n.* बुटि ; दुर्बलता ।

foil, *v. t.* व्यर्थको पार्नु ; नष्ट गर्नु ;
बिफल पार्नु ; छल्नु ; निराश पार्नु ।

n. धातुको पातलो पाता ; टक्कर
दिएर कुनै चीजलाई स्पष्ट पार्ने जुन
सुकै चीज ; भुत्ते तलवार ; ऐनाको
पाछेलिटर लागेको पारा ।

foist, *v. t.* नकली माललाई सकली
भनी चलाउनु ; ठाँसो लाउनु ।

fok'-ker, *n.* जर्मनहरूले प्रयोग गरेको
एक किसिमको वायुयान ।

fold, *v. t.* पढ्याउनु ; दोब्ध्याउनु ;
मोड्नु ; हात जोड्नु ; सुठी पार्नु ।
n. भेडा-गोठ वा खोर ; भेडाको
बथान ; यीशुको धर्म-मन्दिर ;
आलिङ्गन ; मुजा ; पढ्याइ । fold'-
ing, *adj.* दोब्ध्याउने योग्यको । *n.*
भेडाहरूलाई थुनेर राख्ने ठाउँ ;
खोर ।

fo-li-a'-ceous (-shus), *adj.* पात
जस्तो ; पात भएको । fo'-li-age,
n. रुखको पात ; पत्र समुदय ;
पल्लव । fo'-li-fer-ous, *adj.* पात
पैदा गर्ने ।

fo-li-ate, *v. t. and i.* टिन वा पाराले
छोप्नु । fo-li-a'-tion, *n.* पिटेर

पातलो पार्ने काम ; पात लाग्ने
काम ।

fo'-li-o, *n.* एक पल्ट दोबारेको कागत ;
हिसाब बहीको एक पन्ना ; छापिएका
किताबको पृष्ठाङ्क ।

folk (fōk), *n.* सर्व साधारण मानिस ;
जन साधारण ; जाति । -lore,
n. मानिसहरूमा प्रचलित भएको
दन्त्यकथा । -song, *n.* गाउँले
गीत ।

fol'-li-cle, *n.* बीजकोष ।

fol'-low, *v. t. and i.* पढ्याउनु ;
पछि लाग्नु ; साथ लाग्नु ; भनेको
मान्नु ; आज्ञा पालन गर्नु ; स्वीकार
गर्नु । fol'-low-er, *n.* पछि लाग्ने
मानिस ; सङ्गी ; अनुचर ; शिष्य ;
चेलाले ; सहचर । fol'-low-ing, *n.*
निम्नलिखित ; तल लेखेको । *n.*
अनुचरहरू ।

fol'-ly, *n.* मूर्खता ; मूर्ख्याई ।

fo-ment', *v. t.* सेक्नु ; गरम वा
औषधि पानीले धुनु । fo-men-ta'-
tion, *n.* सेकाइ ।

fond, *adj.* आशा गर्ने वा इच्छा गर्ने ;
प्यारो गर्ने ; प्रेमपूर्ण माया गर्ने ;
मोहित भएको । -ness, *n.* स्नेह ;
प्रीति । fon'-dle, *v. t.* आदर गर्नु ;
प्यारो गर्नु ; म्वाइ खानु ; सुम्सुम्था-
उनु । fond'-ling, *n.* प्रेमपात्र ।

font, *n.* जलसंस्कारको लागि पानी भरी
राखेको भाँडो ; पवित्र पानी वा तेल
हाल्ने भाँडो ।

fon'-tal, *adj.* मौलिक ।

food, *n.* खानेकुरा । -stuff, *n.* खाने चीज ।

fool, *n.* मूर्ख ; निर्बोध मानिस ; बेकूफ ।
v. t. and i. मूर्ख हुनु ; बेकूफ पार्न ;
 भुल पार्नु । fool'-ish, *adj.* मूर्ख ।
 fol'-ly, *n.* मूर्खता ; मूर्ख्याई । fools'-
 cap, *n.* १३ $\frac{1}{2}$ " x १६ $\frac{1}{8}$ " को कागत् ।
 fool's-errand, *n.* न चाहिँदो काम ।

foot (fōōt), *n.* खुट्टा ; पाइला ; कदम ;
 गोडा ; आधार : पाउ ; नाप्ने
 परिमाण : कविताको चरण । -ball,
n. फूटबल : एक किसिमको
 भकुण्डो । -baller, *n.* फूटबलको
 खेलाडी । -bath, *n.* खुट्टा धुने
 काम ; खुट्टा धुनका निम्ति प्रयोग
 हुने भाँडो । -board, *n.* पाउदान ।
 -boy or -man, *n.* बैठके ; पैदल
 हिड्ने मान्छे ; नोकर ; चाकर ।
 -bridge, *n.* सानो साधु । -fall, *n.*
 पाइलाको आवाज । -gear, *n.* जूता-
 मोजा । -guards, *n. pl.* पैदल
 सेना । -hold, पाइला राख्ने ठाउँ :
 अवस्थिति : नाच : सुती फिता ।
 -lights, *n. pl.* नाचघरमा भएको
 बत्ती । -mark or -print, *n.*
 पाइलाको चिन्हो । -note, *n.* टीका
 -टिप्पणी । -pad, *n.* पैदल डाँक ।
 -passenger, *n.* पथिक : बटुवा ।
 -path, *n.* गोरेटो : पैदल हिड्ने
 बाटो । -race, *n.* पैदल हुने दौड ।
 -rule, *n.* एक पुट परिमाणको नापो
 step, *n.* खुट्टाको चिह्न : पाइला :
 हिडेको शब्द । -soldier, *n.* पैदल

सिपाही । -stool, *n.* पाइला राख्ने
 पीरा । -wear, *n.* जूता : खडाउ ।

fop, *n.* बेकाममा पैसा खर्चे गर्ने मान्छे ;
 घमण्डी ; गुण्डा । fop'-ling, *n.*
 सामान्य गुण्डा । fop'-per-y, *n.*
 गुण्डापन । fop' pish, *adj.*
 आदम्बर प्रिय । fop'-pish-
 ness, *n.*

for, *prep.* निम्ति ; लागि ; अनुरोध ;
 सम्बन्ध ।

for'-age, *n.* घोडा, गाई-बस्तु आदिको
 आहारा : दाना ; घाँस ; लुट्ने
 काम । *v. t. and i.* बटुल्नु ;
 लुटपीट गर्नु : खोजतलास गर्नु ।

for'-a-men, *n.* छिद्र : प्वाल ; दुलो ।

for'-as much'-as, *conj.* किनकि ;
 किनभने ।

for'-ay (ā), *n.* लुट्नेका लागि अर्काको
 राज्यमा प्रवेश : चढाई ; आक्रमण ।
v. t. and i. चढाई वा आक्रमण
 गर्नु : लुट्नेका लागि हिड्नु ।

for'-bear', *v. t. and i.* सहनु ; बचाइ
 राख्नु ; धैर्य धारण गर्न ; उल्लेख न
 गर्नु वा प्रयोग न गर्नु । for'-bear'-
 ance, *n.* धैर्य : क्षमा : दया ;
 नम्रता : संयम । for'-bear'-ing,
 for'-bear'-ant, *adj.* धैर्यशील ।

for'-bid', *v. t.* रोक्नु ; बाधा दिनु ;
 मना गर्नु । for'-bid'-den, *p.p. and*
adj. निषिद्ध । for'-bid'-ding, *adj.*
 असन्तोषजनक : अरुचिकर ।

force, *n.* बल : शक्ति : तेज : जोर ;
 प्रभाव ; गुण ; क्षमता । *n. pl.*

फौज ; सैन्य-दल । *v. t. and i.*
बलपूर्वक ताड्नु ; जबर्दस्ती गर्नु ;
धकेल्नु ; ठेल्नु । *meat, n.* कोचनलाई
बनाएको मसिनो मासु । *forced,*
adj. अस्वाभाविक ; जबर्दस्ती ;
अनुचित । *force'-ful, adj.*
बलियो ; प्रबल ; उग्र । *force'-less,*
adj. दुर्बल ; बलहीन । *for'-ci-ble,*
adj. प्रबल ; शक्तिले भएको वा
गरेको ; पत्यार पार्ने । *for'-ci-ble-*
ness, n. *for'-ci-bly, adv.*

ford, n. कुनै नदीको साँगुरिएको अनि
कम पानी भएको भाग ; तर्न सकिने
ठाउँ ; जंघार । *v. t.* तर्न ; खोला
पार गर्नु ; जंघार तर्नु । *ford'-a-*
ble, adj.

fore, n. सम्मुख भाग ; अधिलो भाग ।
adj. सामुन्ने रहेको ; अघाडि पट्टि ;
सामु । *-bode', v. t.* अघाडि नै
भन्नु ; सूचना दिनु ; जनाउनु ;
भविष्य बताउनु । *-bode'-ment, n.*
अपशकुन । *-bod'-ing, n.* अमङ्गलको
आशङ्का ; पूर्वज्ञान । *adj.* अनिष्ट-
सूचक ; अलच्छिन । *-cast', v. t.*
and i. अनुमान गर्नु ; अड्कल गर्नु ;
पहिलेदेखि नै उपाय सोच्नु ;
कल्पना गर्नु । *n.* पूर्व कल्पना ;
दूरदर्ष्टि । *-castle or fo'-c's'le*
(fo'-ksl), n. जहाजको अधिलो पट्टि
उठाइएको भाग ; माझीहरू बस्ने
ठाउँ । *-cited, adj.* पूर्वाक्त ;
अघि भनेको । *-close, v. t.* रोक्नु ;
छेक्नु ; निकाल्नु । *-closure, n.*

रोकावट ; छेकाइ ; बन्धक लिन न
दिने काम । *-court, n.* आँगन ।
-date, v. t. अधिबाट तारिख हाल्नु ।
-deck, n. जहाजको अगिल्लो
भाग । *-end, n.* सामुन्नेको भाग ।
-father, n. पूर्वपूरुष ; पूर्खा ; बाजे-
बराज्य । *-fin'-gor, n.* चोर औला ।
-go, v. t. अघि नै जानु वा हिंड्नु ;
परित्याग गर्नु । *-gone, adj.*
अधिबाट ठीक गरेको । *-head, n.*
निधार ; ललाट ; पुरपुरा । *-land, n.*
अन्तरीप ; समुद्रमा पसेको धरतीको
खुच्चो । *-log, n.* पशुहरूको अधिल्लो
खुट्टा । *-man, n.* अरुहरूलाई रेख-
देख गर्ने काम गर्ने मुख्य मान्छे ;
परिदर्शक ; प्रधान कर्मचारी । *-most,*
adj. सर्वप्रथम वा सर्वप्रधान ;
मुख्य ; सर्वोत्तम । *-noon', n.*
मध्याह्न सम्मको दिन ; दोपहर
पहिलेको समय ; बिहान । *-run',*
v. t. पूर्व लक्षण हुनु ; अधिबाट छाया
पार्नु ; पहिल्यै दगुनु । *-run'-ner,*
n. अग्रदूत ; भावी वा पछि हुने
लक्षण । *-soc', v. t.* भविष्य देख्नु ;
पूर्वज्ञान हुनु ; अधिबाट देख्नु ।
-sight, n. दूरदृष्टि ; पूर्वज्ञान ।
-stall', v. t. पहिलेनै सोच्नु वा
लिनु ; खरीद गर्नु ; माल बजारमा
न आइ पहिल्यै किन्नु । *-thought,*
n. अधिबाट साच विचार गरेको
इरादा ; पूर्व-विचार ; दूरदर्शिता ।
-warn, v. t. अधिबाट जनाउनु ।
-word, n. भूमिका ; प्रस्तावना ।

- for'-eign (-in), *adj.* विदेशीय ; बाहिर-को ; अन्यदेशीय ; अपरिचित ; नचिनेको ; बिरानो । for'-eign-er, *n.* विदेशी ; परदेशी ; विदेशीय जहाज आदि ।
- for'-est, *n.* जंगल, बन ; अरण्य । for'-est-er, *n.* कुनै जङ्गलको जिम्मा लिएको अफिसर ; जङ्गलमा बस्ने मान्छे । for'-est-ry, *n.* बन आवाद गर्ने विद्या ।
- for'-ev-er, *adj.* सधैं ; सदा-सर्वदा ; चिरकालसम्म ।
- for'-feit (-fit), *v. t.* कुनै अपराध गरेर अधिकार गुमाउनु । *n.* दण्ड ; अर्थदण्ड ; जरिवाना । for'-feit-ure, *n.* दण्ड ; जरिवाना ।
- for'-fend', *v. t.* निवारण गर्ने ; रक्षा गर्नु ।
- forge (forj'), *n.* ज्यासल : आरन ; भट्टी । *v. t. and i.* आगामा तताएर र पिटेर आकार बनाउनु । for'-gor-y, *n.* जालसाजी ; जाली लेख पत्र आदि ।
- for'-got', *v. t.* भुल्नु ; बिर्सनु । -ful, *adj.* बिर्सने ; भुल्ने । -ful-ness, *n.* -me-not, *n.* फूल विशेष ।
- for'-give', *v. t. and i.* क्षमा गर्नु ; माफ गर्नु ; छोडिदिनु । -ness, *n.* क्षमा ; कृपा । -ing, *adj.* दयालु ; क्षमाशील ।
- fork, *n.* खन्ने काँटा ; मासु आदि रोपेर खाने काँटा ; शाखा छुट्टिएको रुख वा कुनै कुरो । *v. t.* शाखा छुट्टिनु ; काँटाले खन्नु । fork'-ed, fork'-y, *adj.* काँटा जस्तो ।
- for-lorn' (-lörn'), *adj.* छोडिदिएको ; त्यक्त ; अनाथ ; आशाहीन ; दया लाग्दो । अवस्था ; हताश भएको ; उदास ।
- form, *n.* आकृति ; आदर्श ; आकार ; रूप ; रीति ; ढंग ; श्रेणी ; वर्ग ; शिष्टाचार ; लेखेर भर्ने पर्ने खालि ठाउँ छाडेको कागत पत्र ; स्वास्थ्य र तालीमको अवस्था ; व्यवस्था । *v. t.* बनाउनु ; रचना गर्ने ; आकार धारण गर्नु ; तालीम गर्नु ; खँदिलो पार्नु ; ढाल्नु ; सजाउनु ; एकत्र पार्नु ; बानी, आदत आदि बसाल्नु ; मिलाता जमाउनु ।
- form'-al, *adj.* आकार ; अनुहार ; वाह्यरूप ; सारभूत ; नियमानुसार ; लौकिक ; लोकाचारी ; व्यावहारिक । form'-al-ism, *n.* लौकिकता । form'-al-ist, *n.* रीति-थीति मान्ने मान्छे ; लोकाचारी । form'-al-ly, *adv.* for mal'-i-ty, *n.* उपयुक्तता ; रीतिपूर्वकको काम ; यत्नपूर्वकको कारवाह ; नियमवशवर्तिता ; वाह्य-व्यवस्था ; प्रचलित प्रथा । for-ma'-tion, *n.* रचना ; बनावट ; निर्माण ; बनाउने काम ; बनाइएको अवस्था ; उत्पादन । form'-a-tive, *adj.* रचना योग्य ; बनौटको ।
- for'-mer, *adj.* अघिल्लो ; पहिलेको ; अघाडिको समयको ; प्राचीन ; प्रथमोक्त ; गत । for'-mer-ly, *adv.*

पहिले ; अगाडि ; पूर्वकालमा ;
पहिले भनिएको ।

form'ic, *adj.* कमिलाको बारेमा ।

for'mid-a-ble, *adj.* भयङ्कर ; भीषण ;

जित्न वा रोक्न नसकिने ; डरलाग्दो ।

form'less, *adj.* आकृति नभएको ;

अनुहार नपरेको ।

form'u-la, *n.* निर्दिष्ट नियम वा

पद्धति ; विधि ; सूत्र ; प्रणाली ;

सिद्धान्त । form'u-late, *v.t.* सूत्र

वा रूपमा ल्याउनु ; छोटकरीमा

भन्नु । form'u-la-ry, *n.* व्यवहार

संग्रह ; आदर्श नियमावली ।

for'ni-cate (-kat), *v. i.* व्यभिचार

गर्नु । for-ni-ca'tion, *n.*

व्यभिचार । for-ni-ca-tor, *n.*

व्यभिचारक ।

for-sake', *v. t.* छाड्नु ; त्याग गर्नु ;

मित्रता छुटाउनु ; माया मार्नु ।

for-sooth', *adj.* निश्चय ; वास्तविक ;

मुनासिब ; निःसन्देह ; साँचो ।

for-swear', *v. t. and i.* किरिया हालेर

त्याग वा अस्वीकार गर्नु ; झूटो

किरिया हाल्नु ।

fort, *n.* किल्ला ; दुर्ग ; गढी ; उत्तर

अमेरिकाको वाणिज्य-केन्द्र । for'ti-

fy, *v.t.* बलियो पार्नु ; किल्ला, गढी

आदि खडा गर्नु ; सुरक्षित आडहरू-

ले युक्त पार्नु । for-ti-fi-ca'tion,

n. बलियो वा सुरक्षित ठाउँ ; गढी ;

आड ; पखील ; आली । for'tress,

n. किल्ला ; गढी ।

forth, *adv.* अगित्तिर ; अगाडि ; घर-

को बाहिर । -with, *adv.* तुरन्तै ;

चाँडै ; अबेर वा बिलम्ब न गरी ।

for'ti-tude, *n.* साहस ; दृढता ; धैर्य ;

सहनशक्ति ; मानसिक बल ।

fort'night, *n.* एक पक्ष । fort'night-

ly, *adj. and adv.* पाक्षिक ।

for-tu'i-tous (-tus), *adj.* आकस्मिक ;

अचानक ; दैव-संयोग ; भाग्यले ।

-ness, *n.* for-tu'i-ty, *n.* आकस्मिक

घटना ।

for'tune, *n.* भाग्य ; दैव-संयोग ;

संयोग ; धन-सम्पत्ति ; सिद्धि ।

-hunter, *n.* धनी दुलही बिहे गरेर

भाग्यमानी हुनखोज्ने व्यक्ति ।

-toller, *n.* दैवज्ञ । -loss, *adj.*

निर्धन ; अभागी । for'tu-nate,

adj. भाग्यशाली ; भाग्यमानी ;

सौभाग्यशाली ; शुभ । for'tu-

nate-ly, *adv.* भाग्यले ।

for'ty, *adj. and n.* चालीस ।

for'-um, *n.* विचारालय ।

for'-ward, *adj.* सम्मुखवर्ती ;

अग्रगामी ; अगित्तिर ; अघि बढेको ;

राफ्तरी वृद्धि भएको ; तयार ;

उत्सुक । *adv.* अगाडि ; सम्मुख ;

उन्नति वा वृद्धि हुँदै गरेको । *v. t.*

अगाडि बढ्नु ; मालताल पठाउनु ;

चलान गर्नु ; चिट्ठी आदि अर्को

ठेगानामा पठाउनु ; उन्नति वा वृद्धि

गराउनु । for'-wards, *adv.*

अगाडि ; अगित्तिर ; व्यापार

सम्बन्धी चलानको बारे ; उत्तरोत्तर ।

foss, *n.* छौँगो ; खाडो ; खावा ।

foss'ile, *n.* उहिले उहिलेका जीव-जन्तु-का कङ्काल ; खनेर झिडेको वस्तु ; जमीन मनि दवेर ढुङ्गा जस्तै भएको रुख-पात वा जीव-जन्तु । *adj.* खनेर झिडेको ; गाडिएको पाइएको ; प्राचीन जीव-जन्तुको शरीर सम्बन्धी । **foss'ile**-ise or **ize**, *v. t.* and *i.* ढुङ्गा जस्तो पार्नु वा हुनु । **foss'ile**-ist, *n.* **foss'ile**-ial, *adj.* खन्ने ।

foss'ile-ter, *v. t.* पालन-पोषण गर्नु ; पाल्नु ; उत्साह दिनु ; दूध खुवाउनु ; प्रेमपूर्वक हेर्चाह गर्नु । **-brother**, *n.* एउटै दूध चुस्ने दाज्यू-भाइ । **-child**, *n.* पालेको सन्तान । **-daughter**, *n.* पालेकी छोरी । **-father** or **-mother**, *n.* पाल्ने बाबु वा आमा ।

foul, *adj.* अपवित्र ; मैला ; घृणित ; गह्वाउने ; अश्लील ; दुष्ट ; कपट ; पानी परेको । *v. t.* and *i.* नष्ट पार्नु ; मैला वा फोहोर पार्नु ; अलझने पार्नु ; जुझ्नु ; ठक्कर खानु । **-mouthed**, **-spoken**, *adj.* अश्लील बोल्ने ।

found, *v. t.* स्थापन गर्नु ; जग बसाल्नु ; खडा गर्नु ; उत्पत्ति गर्नु ; पगाल्नु ; गाल्नु । **foun-da'tion**, *n.* जग ; मूल ; जरा ; स्थापित गर्ने काम ; स्थायी आधारमा खडा गर्ने काम ; घरको सब भन्दा तल्लो भाग ; आधार । **-stone**, *n.* जगको ढङ्गो । **foun'der**,

n. संस्था खडा गर्ने मान्छे ; स्थापक ; प्रतिष्ठाता । *v. t.* and *i.* नाउ आदि पानो भरिएर ढुङ्गु वा ढुबाउनु ; विफल हुनु ; लड्नु ; लङ्गडा हुनु । **foun'dery**, or **foun'dry**, *n.* पगाल्ने, ढाल्ने काम वा कार्यालय । **foun'ding**, *n.* ढाल्ने काम ।

foun'd-ling, *n.* अनाथ बालक ; अज्ञात आमा-बाबुले छोडेको दुधे बालक ; परित्यक्त शिशु ।

foun'tain, *n.* पानीको मूल ; फोहरा ; उत्पत्तिस्थान । **-head**, *n.* मूल-उत्पत्ति ; आदि ; प्रारम्भ । **-pen**, *n.* मसी भरेको कलम । **-square**, *adj.* चारपाटे आकारको ; समचतुर्भुज ।

four, *adj.* and *n.* चार । **-cornered**, *adj.* चारकुने । **-fold**, *adj.* and *adv.* चार दोबर । **-footed**, *adj.* चारखुट्टे । **-score**, *adj.* चार कोरी वा असी । **four'teen**, *adj.* and *n.* चौध । **four'teenth**, *adj.* and *n.* चौधौं । **fourth**, *adj.* चौथो ।

fowl, *n.* चरा-चुरुङ्गी ; घरमा पालिने कुखुराहरू । **fowl'er**, *n.* चरा-चुरुङ्गी पाल्ने मान्छे ; चराको शिकारी ; व्याधा ।

fox, *n.* फ्याउरो ; स्याल ; धूर्त मानिस । **-earth**, *n.* स्यालको ओढार । **glove**, *n.* एक किसिमको फूलको बोट । **-hound**, *n.* स्याल पक्रनलाई काममा लाइने एक किसिमको कुकुर । **-like**, **fox'ish**, **fox'ly**, *adj.* धूर्त । **-terrier** *n.* एक किसिमको मसिनो

रौं भएको कुकुर । *foxy, adj.* स्याल सम्बन्धी ।
frac-cas' (-k'd'), *n.* गोलमाल ; कोलाहल ; खलबल ; विवाद ।
frac'tion, n. भिन्न ; भाग ; हिस्सा ; अंश ; विभक्ति गर्ने काम । *frac'tion-ed, adj.* भग्नांश सम्बन्धी ।
frac'tious (-shus), adj. कलह-प्रिय ; झगडालु ; वशमा न आउने ; रिसाहा ।
frac'ture, v. t. and i. भौत्नु ; चर्कुनु । *n.* भौत्ने काम ; हड्डी आदिको भौत्नाइ ।
frag'ile (-il), adj. सजिलै चुँडिने ; फुट्ने वा भौत्चिने ।
frag'ment, n. खण्ड ; टुक्रा ; क्षुद्र अंश । *frag'ment-ed, frag'ment-a-ry, adj.* खण्डित ; खण्ड खण्ड ; बेगला बेग्लै ; असम्पूर्ण ।
fra'grant, adj. सुगन्धित ; सुवास ; वासना । *fra'grance, n.* सुगन्ध ; सुवासना ।
frail, adj. निर्बल ; कमजोर ; अशक्त ; अस्थायी ; भौत्चिने । *frail'ty n.* कमजोरी ; मानसिक दुर्बलता ; अशक्ति ; शिथिलता ।
frame, v. t. and i. रचना गर्नु ; लेख्नु ; बनाउनु ; नक्सामा फ्रेम लाउनु ; जोहो गर्नु । *n.* शरीर ; रचना ; बनौट ; नक्साको फ्रेम ; तर्जुमा ; प्रणाली ; स्थापित नियम ; झ्यालका ऐना आदिको घेरा । *-work, n.* आधार । *fram'ing, n.*

franc, n. फ्रान्सको मुद्रा विशेष ।
fran'-chise (-chiz), n. भोट दिने अधिकार ; विशेष अधिकार वा असामान्य हक ; नागरिकता ।
frang'i-ble, adj. क्षणभङ्गुर ; चाँडै बिग्रने । *frang'i-bil-i-ty, n.*
frank, adj. सरल ; अकपट ; स्पष्टवादी ; सफा मन भएको ; उद्धार ।
frank'in-cense, n. धूप ।
fran'tic, adj. उन्मत्त ; बौलाहा ; प्रचण्ड ।
fra-ter'-nal, adj. भ्रातृवत् ; भ्रात्रीय ; दाज्यू-भाइको वा जस्तो । *fra-ter-ni-sa'-tion, n.* दाज्यू-भाइ जस्तो गरी मिल्ने काम । *fra'tor-nise, v. i.* दाज्यू-भाइ जस्तो गरी मिल्नु ।
fra'ter-nity, n. भ्रातृत्व ; समाज ।
frat'ri-cide (-sid), n. भ्रातृहत्या ।
fraud, n. जाल ; छल ; कपट ; चातुरी । *-less, adj.* अकपट । *fraud'-u-lent, adj.* छली ; कपटी । *fraud'-u-lence, fraud'-u-len-cy, n.*
fraught (frät), adj. भरिएको ; लादेको ; ढर देखाउने वा आशा देखाउने ; पैदा गर्न निश्चय भएको ; पूर्ण ।
fray, n. कलह ; झगडा ; खलबल ; कोलाहल । *v. t. and i.* तर्साउनु ; दलेर खिच्ने पार्नु वा हुनु ।
freak, n. अस्वाभाविक घटना ; तरङ्ग ; लहड्ङ्ङ ; लहड्ङ्ङीपन ; असामान्य रूप । *v. t.* रंग विरंगको पार्नु ; टाटे पाङ्छे

बनाउनु । freak'-ish, *adj.* चञ्चल-
मर्ति । freak'-ish-moss, *n.*
freck'-le, *n.* छालामा फिका खैरो
थोप्ला वा टाटा । *v. t.* रंगको टाटा
लाउनु । fleck'-ly, *adj.* दाग मात्र
भएको ।
free, *adj.* स्वाधीन ; स्वतन्त्र ; मुक्त ;
खुकुलो ; आफू खुशीको ; छाडा ;
रहित ; अश्लील ; उदार । *v. t.*
मुक्त गर्नु ; उद्धार गर्नु । -agency, *n.*
स्वाधीन भएर काम गर्नसक्ने शक्ति ।
-booter, *n.* डाँकू ; समुद्री डाँकू ।
-born, *adj.* जन्मैदेखिको स्वाधीन ।
-fight, *n.* मनपरीको लड़ाई ।
-handed, *adj.* खाली हातले बनाएको ।
-handed, *adj.* मुक्तहस्त । -heart-
ed, *adj.* सरल ; उदारचित्त । -hold,
n. जागीर ; जग्गाको मालिक ;
खजाना नलाग्ने जमान । -man, *n.*
जन्मैदेखिन् स्वाधीन ; स्वाधीन
मानिस । -mason, *n.* गुप्तमित्र-
मण्डलीको एउटा संगठन वा सदस्य ।
-minded, *n.* चिन्ताशून्य । -spoken,
adj. स्पष्टवादी । -thinker, *n.*
नास्तिक । -will, *n.* स्वेच्छाचार ।
free'-ly, *adj.* मनपरी ; स्वाधीन
हिसाबले ।
freeze, *v. t. and i.* जमाउनु वा
जम्नु ; हिउँले ढाकिएको वा मा
परिणत हुनु ; कक्रिनु । freeze'-ing-
point, *n.* जम-बिन्दु ।
freight (*frāt*), *n.* माल-ताल
पठाउँदाको जहाज आदिको भाडा ;

जहाजी माल ; महसूल । *v. t.*
जहाजआदिमा माल लादनु । -age,
n. भाडाका निमित्त तिरेको दाम ।
-train, *n.* मालगाडी ।
French, *adj. and n.* फ्रान्सको
अधिवासी ; फ्रेञ्च । -leave, *n.*
न भनीकन भाग्ने काम । -man,
n. फ्रेञ्च जातिको मान्छे ।
fren'-zy, *n.* उन्मत्तता ; बौलाहपन ।
fre'-quent', *v. t.* बराबर वा घरिघरि
जानु वा धाउनु । *adj.* बराबर ;
घरिघरि ; बराबर भइरहने ;
साधारण । fre'-quence, *n.* fre'-
quen-cy, *n.* बराबर भइरहने
घटना ; नित्यता ; बारम्बार ।
fre'-quent-ly, *adv.*
fres'-co, *n.* भित्तामा लेखिने एक
किसिमको चित्र ।
fresh, *adj.* ताजा ; सफा ; नयाँ ;
बलवान् ; प्रबल ; स्वास्थ्य ; स्वच्छ ;
निर्मल ; पवित्र ; हालेको ; भर्खर
आएको । fresh'-en, *v. t. and i.*
ताजा पार्नु ; स्वास्थ्य हुनु ; पवित्र
पार्नु ।
fresh'-et, *n.* नदीको आकस्मिक भल ।
fret, *v. t. and i.* दलनु ; घस्नु ;
टोकनु ; क्षय हुनु ; विरक्त पार्नु ;
रंग विरंगको पार्नु । *n.* विरक्ति ;
क्रोध ; झगडालुपन ; आन्दोलन ।
-ful, *adj.* चौडै रिसाउने ; रिसाहा ।
-work, *n.* काठमा कुँदने काम ;
कुँदिएको काठ वा ढुङ्गा । fret'-
ted, *adj.* चित्रविचित्र ; फलामका

जालले जेलेर बनाएको । *frot'-ting*, *adj.* क्षयशील ।
fri'-a-ble, *adj.* सजिलैसित धूलो हुने ;
 सुस्म हुने ।
fri'-ar, *n.* रोमन क्याथोलिक मत धारण गर्ने साधु, संन्यासी ; मठमा बस्ने संन्यासी । *fri'-ar-y*, *n.* मठ ।
frib'-ble, *v. i.* खेलौँची गर्नु । *n.* खेलौँची गर्ने वा ठट्टा गर्ने मान्छे ।
fric'-tion, *n.* दुइ वस्तुको रगडाइ ; घसेटाइ ; मलाइ वा मर्दन ।
friend (*frend*), *n.* साथी ; सङ्गी ; दोस्त ; प्रिय-बन्धु ; मित्र ; हितैषी ; उपकारी । *-ship*, *n.* मित्रता ; बन्धुत्व । *-less*, *adj.* बन्धुहीन ; एकलो ; असहाय । *-ly*, *adj.* मित्रभावले ; बन्धु सदृश ; हितकारी ; दयालु ; अनुकूल ।
frioz (*frees*), *n.* एक किसिमको बाक्लो ऊनी लुगा ; कार्निमको तल्लो भाग ।
frig'-ate, *n.* गत शताब्दीको सानो युद्ध गर्ने जहाज ।
fright (*frit*), *n.* त्रास ; डर ; आतस ; आकस्मिक भय : आतङ्क । *v. t.* तर्साउनु ; भयभीत पार्नु । *-en*, *v. t.* तर्सनु ; डराउनु ; डराउँदै काम गर्नु ; भयभीत पार्नु ; बिच्क्याउनु । *-ful*, *adj.* भयानक ; भीषण ; विकट ; डरलाग्दो ।
frig'-id (*frij-*), *adj.* शीतल ; शीत-प्रधान ; निर्जीव ; नीरस ; निस्तेज ; उत्साहहीन ; उदास । *fri-gid'-*

-ity, *n.* शीतलता ; सर्दी ; उदासीनता ; सुस्ती ।
frill, *n.* झुम्कादार लुगा ; चरा, जानवर आदिमा प्वाँख वा रौंको स्वाभाविक किनारा । *v. t. and i.* झुम्का द्वारा अलङ्कृत पार्नु ; जाडोले कामनु ।
fringe (*frinj*'), *n.* झुम्का ; लुगाको पारी । *v. t.* लुगामा झुम्का वा पारी लाउनु ।
frip'-pery, *n.* थाडनु ; पुरानो लुगा बेच्ने ठाउँ । *adj.* तुच्छ ।
frisk, *v. i.* खेल्नु ; उफ्रनु ; नाघ्नु ; फाल हाक्नु ; बुक्नुसि मार्नु । *frisk'-y*, *adj.* प्रफुल्ल ; खेल-कूद गर्ने ; फूर्तिलो ।
fris'-kot, *n.* छान्ने कलमा कागज अड्याउनलाई लाएको आधार ।
frith or firth, *n.* समुद्रको खाडी ।
fit'-ter, *n.* पुवा-विशेष ; भाजी गरेको मासु ; टुक्रा । *v. t.* टुक्रा टुक्रा पार्नु ; खेर फाल्नु ; नष्ट गर्ने ।
fri-vol'-ity, *n.* छोटोपन ; खेलौँची गराइ । *friv'-o-lous* (*-lus*), *adj.* तुच्छ ; नीच ; निर्बोध ; जाबो ; खेलौँचीको ; हँसीमा उड़ाउने ।
friz, *frizz* or *friz'-zle*, *v. t.* घुँगुरिएको बनाउनु ; प्यूरी पार्नु ; नागबेले पार्नु ; च्वाइँ च्वाइँ आवाज पाउँ पोल्नु, सेक्नु वा भुट्नु । *n.* घुँगुरिएको केश ; गुन्द्रुके कपाल ; प्यूरी परेको केश ।
fro, *adv.* पछिल्लिर वा पछिल्लिरबाट ।

frock, *n.* केटाकेटो वा स्वास्नी-मान्छेले लाउने अलखा ।

frog, *n.* भ्यागुतो ।

frol'ic, *n.* तमाशा ; रसरंग ; आनन्द-मनाइ ; फ्रीडा ; कौतुक । *v. i.* खेल-कूद गर्ने ; छट्टा-बाजी गर्ने । -some, *adj.* रसरंगमय । -some-ness, *n.*

from, *prep.* बाट ; देखि ; देखिन् ; टाढामा ।

frond, *n.* कुनै उद्भिद्को पात मात्र भएको शाखा ।

front, *n.* अगाडिको स्थान ; सम्मुख भाग ; निधार ; अनुहार । *v. t. and i.* अगाडि वा साम्ने खडा हुनु ; हेर्नु ; फर्कनु । -loss, *n.* लाज नभएको ; नकच्चरो । -lot, *n.* ललाट-बन्धन ; निधार बाँध्ने पट्टी । -ward, *adj.* अगित्तिर बसेको । -ago, *n.* घरको मूल ढोका पट्टिको साम्ने भाग ।

front'al, *adj.* ललाट-सम्बन्धी ।

fron'tier (-teer), *n.* सामान्त प्रदेश ; अर्कोसित जोरिएको मुलुकको भाग ; सीमाना ।

fron'tis-piece, *n.* किताबको पहिलो पाताका सम्मुख रहेको नक्सा ; अट्टालिकाका सम्मुख रहेको भाग ।

frost, *n.* तुषारो ; पानीको जमाइ । *v. t.* तुषारो पार्नु । -bite, *n.* तुषारोले खाएको अवस्था । -bound, *adj.* तुषारो परेको । -work, *n.* ऐना आदिमा तुषारोले बनाएको बुट्टा ।

frost'y, *adj.* तुषारोले ढाकिएको ; तुषारो जस्तो ; उदास भएको ।

froth, *n.* जीउमा मसिना फोकाहरू ; बिबिरा ; फीज ; कसरको तर । *v. t.* फोका उठ्नु ; फीज उठ्ने पार्नु ; फीज निकाल्नु । forth'y, *adj.* फीज उठेको ; फीज मात्र भएको ; शून्य ।

frounce, *v. t.* दोब्ध्याउनु ; निधार चाउरी पार्नु वा खुँच्याउनु । *n.* चाउरी ; खुँचिएको कुनै वस्तु ।

frou'zy or frow'zy, *adj.* मैला ; फोहोर ; दुर्गन्ध ; गह्वाउने ; कुहेको ।

fro'ward, *adj.* वशमा वा बाधा न भएको ; कुटिल ; हठी ; अविनीत ; अनाज्ञाकारी ; स्वेच्छाचारी ; विवेक नभएको ।

frown, *v. t. and i.* आँखा तरेर हेर्नु ; रिस जाहेर गर्दा आँखीभौँ जोर्नु ; अप्रसन्नता प्रकट गर्नु । *n.* आँखीभौँ जोडाइ ; आँखा तरेर हेराइ ।

fruc'tes cence, *n.* फूल लाग्ने समय ।

fruc-ti'far-ous, *adj.* फल लाग्ने ; फलवती ; फलशाली । fruc-ti-fi-ca'tion, *n.* फलोत्पादन ; फल फल्ने काम । fruc'ti-fy, *v. t. and i.* फल लाग्ने गराउनु ; फल फल्नु ।

fru'gal, *adj.* कम खर्च गर्ने ; फारो गर्ने ; किफायती ; मितव्ययी । fru-gal'i-ty, *n.* फारो गराइ ; मितव्ययिता ।

frug'i-vor-ous, *adj.* फल खाने ; फलाहारी ।

fruit (*froot*), *n.* फल वा उत्पत्ति ; परिणाम ; नतीजा ; सन्तान ; लाभ ।
-ful, adj. फलने ; सन्तान पैदा गराउने ; लाभ-दायक ; मलिलो ।
-age, n. फलसमूह । *-er-or, n.* फल बेच्ने मान्छे । *-er-y, n.* फलको भाण्डार । *-less, adj.* फलहीन ; निष्फल ; काम नलाग्ने ।

fru'-men-ty or fur'-mi-ty, *n.* गहुँको दूध र चिनी हालेर बनाएको खाने-कुरो ; खीर ।

frus-trate', *v. t.* बिफल पार्नु ; व्यर्थको पार्नु ; निराश पार्नु । frus-tra'-tion, *n.*

fry, *v. t. and i.* घिउ-तेलमा भाजी गर्नु ; झुट्नु । *n.* माछाको बच्चा ; जानवरको बथान ; मसिनो चीज-हरूको समूह ।

fu'-chsi-a (*fū'-shi-a*), *n.* पुष्प विशेष ।

ful'-dle, *v. t. and i.* जाँड-रक्सी खुवाएर बौलाहा पार्नु ; जाँड रक्सीमा लाग्नु ।

fudge, *n.* घृणाको शब्द ; छिः ।

fuel, *n.* दाउरा ; कोइला ।

fug-a'-ci-ous, *adj.* चाँडै उड्ने ; क्षणस्थायी ।

ful'-gi-tive (*-ji-*), *adj.* भगुवा ; भाग्ने ; एक छिन मात्र रहने ; अस्थिर । *n.* भाग्ने मानिस ; अस्थिर वस्तु ।
-ness, n.

ful'-crum, *n.* थेंकेको वा पयठ लगाएको ठाउँ ; चेपुवा ; अवलम्बन ।

ful'-fil', *v. t.* पूरा गर्नु ; मनको इच्छा

पुर्त्याउनु ; समाप्त गर्नु । *-ment, n.* पूरा भएको अवस्था ; सम्पादन ।

ful'-gent (*-jent-*), *adj.* उज्ज्वल ; चम्कने । ful'-gen-cy, *n.* उज्ज्वलता ।
 ful'-gin-ous, *adj.* धुवौं भएको ; धूममय ; मोसो लागेको ।

full, *adj.* पूर्ण ; पूरा ; परिपूर्ण ; प्रचुर ; प्रशस्त ; अटाइ नअटाइ भएको ; छेलो-खेलो ; तृप्त ; सम्पूर्ण । *n.* पूर्णता ; सम्पूर्णता ; पूरा वा प्रशस्त भएको अवस्था । *v. t.* लुगा आदि धोएर माड् आदि लाएर बाक्लो पार्नु ; जाँतो आदिमा पिध्नु ।

-aged, *adj.* सबालक ; पूर्ण वयस्क ।

-blooded, *adj.* आन्तरिक । -blown, *adj.* फुटेको ; पूर्ण विकसित ।

-bottomed, *adj.* ठूलो तल भएको ;

पछाडि लामो भएको । -faced, *adj.*

चौडा मुख भएको ; ठूलो मोहोडा

भएको । -grown, *adj.* पूर्ण वयस्क ।

-hearted, *adj.* पूर्ण साहसी ।

-moon, *n.* पूर्णिमा ; पूर्णचन्द्र ।

-ness, *n.* सम्पूर्णता ; समाप्ति ; शुद्ध

भावना ; आवेग । -now, *n.*

सम्पूर्णता । -stop, *n.* पूर्ण विराम ।

ful'-ly, *adv.* सम्पूर्ण रूपले ।

ful'-ler, *n.* धोबी ।

ful'-some, *adj.* अमन गराउने ; विरक्त गराउने ; घिनलाग्दो ; अझिल्ल ; फोहोर ।

ful'-vid, ful'-vous, *adj.* पिङ्गल ; खैरो रंगको ।

fum'ble, *v. t. and i.* हातले छामछाम छुमछुम गर्नु; बेदङ्गसँग हात चलाउनु ।

fume, *n.* धूवाँ; वाफ; रिसको झोक; क्रोध । *v. t. and i.* धूवाँ गुमिसुनु; धूपले सुगन्धित पार्नु; रिसाउनु ।

fu'mi-gate, *v. t.* धूवाँ दिनु; धूप हाल्नु । fu-mi ga'tion, *n.*

fum'ous, fu'moso, fum'y, *adj.* धूवाँ दिने; धूमपूर्ण; वाफ निस्कने ।

fun, *n.* टट्टा; दिहुरी; खेल; रसिकता; तमासा; आमोद प्रमोद । fun'ny, *adj.*

fu-nam'bu-lato, *v. i.* डोरी माथि हिंड्नु वा नाच्नु । fu-nam-bu-la'tion, fu-nam'bu-list, *n.* डोरी माथि हिंड्ने वा नाच्ने मानिस ।

func'tion, *n.* विशेष कार्य वा कर्तव्य; कार्यकारिता; अनुष्ठान; धर्म; योग्यता; व्यापार; स्वाभाविक वा कृत्रिम कार्य; प्रभाव; शक्ति; उत्सव । *v. i.* कार्य सम्पादन गर्नु; काम गर्नु । func'tion-a-ry, *n.* कर्मचारी; अधिकारी । func'tion-al, *adj.* कार्य वा अधिकार सम्बन्धी ।

fund, *n.* मूल धन; जम्मा गरिएको धन; स्थायी पूँजी; चन्दा । *n. pl.* जातीय वा सरकारलाई बुझाउनुपर्ने दाम वा ऋण ।

fun'da-ment, *n.* चाक; बेर्नु । fun-da-ment'al, *adj.* मौलिक; प्राथमिक; मुख्य; प्रधान ।

fu'nor-al, *n.* मृत शरीरलाई दाह गर्ने वा गाड्ने काम; अन्त्येष्टि क्रिया; समाधिकार्य; मृतकसंस्कार । *adj.* अन्त्येष्टि क्रिया सम्बन्धी । -ceremony, *n.* श्राद्ध । fu-ne're-al, *adj.* अन्त्येष्टि क्रियालाई सुहाउने; शोचनीय; अध्यारो; उराठलाग्दो; निरानन्द; भयानक ।

fun'gus, *n.* च्याउ वा त्यस्तै उद्भिद् । fun'gi-vor-ous, *adj.* च्याउ खाने । fun'gous, *adj.* च्याउ जस्तो; कोमल; क्षणस्थायी ।

funk, *n.* डर; भय; त्रास; कातरता । *v. t. and i.* डरले पछि सनु; हच्कनु; कातरपन देखाउनु । funk'y, *adj.*

fun'nel, *n.* धूवाँ जाने नली वा धुरी; तरल पदार्थ एउटा भौँडादेखि अर्कामा खन्याउँदा प्रयोग गरिने टिन वा कुनै धातुको वस्तु; काक ।

fur, *n.* भुल्ला; नरम ऊन; भुल्ला भएको छाला; जिब्रोमा लागेको लेउ । fur'ri-er, *n.* जानवरको भुल्लाको काम गर्ने मानिस; व्यापारी । fur'ri-er-y, *n.* भुल्लाको कारबार ।

fur'bish, *v. t.* टल्काउनु; खिया फर्चाउनु; पालिस लाउनु । fur'bish-er, *n.*

fur'cate, fur'cat-ed, *adj.* कापे; काँटाको जस्तै हाँगा फाटेको । fur-ca'tion, *n.*

fur'fur, *n.* चायाँ ।

furl, *v. t. and i.* बेर्नु ; पट्याउनु ;
बेहिन ।

fur'-long, *n.* एक माइलको अष्टमांश ;
२२० गज ।

fur'-lough (-lō), *n.* धेरै दिनको छुट्टी ;
बिदा ; सिपाहीहरूले पाउने रजा ।

fur'-nace, *n.* भट्टी ; आरन ।

fur'-nish, *v. t.* सजाउनु ; सिँगार्नु ;
पुर्‍याउनु ; जुटाउनु ; युक्त गर्नु ।

fur'-ni-ture, *n.* घर भित्रका चीज-बीज ;
सामग्री ; मालताल ; काठका चीज-
हरू ।

fur'-ror, *n.* रिस ; राग ; क्रोध ;
प्रचण्डता ; उत्साह ; उत्तेजना ।

fu-ror'-e, *n.* उत्साहले भरिएको
प्रशंसा ; अत्यन्त आग्रह ; उल्लास ।

fur'-row, *n.* हलले जमीनमा बनाएको
सियो ; सीता ; जहाजको बाटो ;
निधार खुंच्याउँदाका रेखाहरू ;
कुलेसो । *v. t.* सियो जोत्नु ;
खुंच्याउनु ।

fur'-th-er, *adv.* झन् टाढो वा अघाडि
बढेको ; फेरि ; अझ ; अरु । *adj.*
अझ टाढो ; थपिएको । *v. t.*
बढाउनु ; अघाडि बढ्नु । -ance,
n. सहायता ; मदत । -more, *adv.*
अरु पनि । -most, *adj.* सब भन्दा
टाढाको । fur'-thest, *adj. and*
adv. सबै भन्दा टाढो ; एकदमै
टाढो ।

fur'-tive, *adj.* गुप्त ; लुकाएको ;
चोरेको ।

fu'-ry, *n.* प्रचण्डता ; अग्निशर्मा ; रिस ।

fu'-ri-ous, *adj.* डरलाग्दो ; भीषण ;
प्रचण्ड ; झोकिएको ; क्रोधपूर्ण ;
उन्मत्त ; क्रोधान्ध ।

furze, *n.* एक किसिमको काडादार
झाडी वा बुटा । fur'-zy, *adj.*

fuso (fūz), *v. t. and i.* गाल्नु ;
पगाल्नु ; गालेर मिसाउनु वा
जोड्नु ; पगल्नु । *n.* गाल्ने काम ;
गालेर मिसाएको वस्तु । fu'-si-ble,
adj. द्रवणीय ; पगल्ने ; गाल्न
हुने ।

fu-soe', fu-zo', *n.* आलोक ; बारुद
भरिएको नाल ; सानो बन्दूक ।

fu'-so-lage (-se-lij), *n.* हावा जहाजको
चौखट ।

fu'-sil, *n.* एक किसिमको हल्का बन्दूक ।

fu' sil-oor or -ier, *n.* हल्का बन्दूक
बोक्ने सिपाही । fu'-sil-lade, *n.*

एकै चोटि धेरै बन्दूकहरू हाबे काम ।
v. t. एकै चोटि धेरै बन्दूकहरू
हाबु ।

fus'-ing-point, *n.* द्रवण-बिन्दु ।

fu'-sion (shun), *n.* मिश्रण ; मिसावट ;
सम्मिलन ; संयोग ; गाल्ने काम ।

fuss, *n.* गोलमाल ; वाझाडम्बर ; हल्ला ;
बाहिरी देखावट । *v. i.* गोलमाल
गर्नु ; आडम्बर देखाउनु । fus'-sy,

adj. fus'-si-ly, *adv.*

fus'-tian (-tyan), *n.* एक किसिमको
मोटो वा बाक्लो सुती लुगा ।

fus'-ti-gate, *v. t.* बेतले हिकार्डनु ।

fus-ti-ga'-tion, *n.* बेतले हिकार्डने
काम ; पिटाइ ।

fust'y, *adj.* दुर्गन्ध । -iness, *n.*

fu'-tile, *adj.* तुच्छ ; असार ; निरर्थक ;
व्यर्थको ; काम नलाग्ने ; सिर्तैको ;
जाबो । fu'-ti-li-ty, *n.* निरर्थकता ;
निष्फलता ।

fu'-turo, *adj.* भविष्यत् ; पछि हुने ;
भावी ; आगामी ; समयको ;
आइन्दा । *n.* भविष्य ; भविष्यत्-
काल ; आगामी हाल ; भावी
अवस्था । fu-tu'-ri-ty, *n.*
भविष्यता ; भावी अवस्था ;
भविष्यत् घटना ।

fuzz, *v. i.* फुस्स गरेर उड्नु । *n.*
परमाणु ।

fyke, *n.* माछा मार्न एक किसिमको
लामो जाल ।

G

gab, *n.* कुराकानी ; गफसफ ; फत्फत् ;
मुख । *v. t.* फत्फत् गर्नु ।

gab'-ble, *v. t. and i.* अस्पष्ट गरी कुरा
गर्नु ; साह्र छिटो बोल्नु । *n.* निरर्थक
वचन । gab'-bler, gab'-bling, *n.*

gab'-ol'-le, *n.* नूनको भंसार वा कर ;
व्याक्स ।

ga'-ber-line, *n.* पादरीहरूले लाउने एक
किसिमको लामो लुगा ; अलखा ।

ga'-bi-on *n.* आइका निमित्त बुनेको
माटाले भरिने चोयाको ढोको वा
धातुको वस्तु । ga'-bi-on-ade, *n.*
गेबियनहरूको लहर ।

ga'-ble, *n.* धुरीका छेउको तीन कुने
गारो ; ढोकाका माथिछो भाग ।

gab'-let, *n.* यस्तै सानो भाग ।

ga'-by, *n.* हरिलटक ; लठुवा ; मूख ।

Gae'-lic (gā'-lik), *n.* स्काटल्याण्डका
पर्वतीय जातिको भाषा । *adj.*
स्काटल्याण्डका पर्वतीय जाति
सम्बन्धी ।

gad, *n.* भाला वा बर्छाको ठिन्को वा
टुप्पो । -fly, *n.* ढाँस ; कुकुर
झिंगो ।

gaff, *n.* बल्ली । *v. t.* ठूलो बल्लीले
घोच्नु ।

gaff'-fer, *n.* बूढा मान्छे ; उमेर पुगेको
लठुवा ।

gag, *v. t. and i.* बुजो लाउनु ; घाँटी
अध्याएर चूष पार्नु ।

gagge, *n.* बन्धक राखेको चीज ; धितो ;
लडाइ गर्नका लागि वा कुनै कामका
लागि दिइएको हौक । *v. t.* बन्धक
राख्नु ; हौक गर्नु ; बाजि राख्नु ।

gag'-gle, *v. i.* हौसले जस्तो कराउनु ;
क्यौँ क्यौँ गर्नु । gag'-gling, *n.*

gai'-e-ty, *n.* हर्ष ; उल्लास ; खुशी
भएको अवस्था ; आनन्द ।

Gai'-kwar, *n.* बडोदाका राजाको
उपाधि ।

gai-ly, *adv.* आनन्द-साथ ; खुशीले ।

gain, *v. t. and i.* उपार्जन गर्नु ; लाभ
उठाउनु ; पाउनु ; जित्नु ; पुरनु ;
धनी हुनु । *n.* धनमाल आदिको
बढाइ, वृद्धि, नाफा, उन्नति ;
उपार्जन ; अर्थलाभ । -ful, *adj.*
लाभजनक । -less, *adj.* लाभशून्य ।

-loss-ness, *n.* gain-ings, *n. pl.*
उपार्जन ।

gain'-say, *v. t.* अस्वीकार गर्नु; इन्कार गर्नु; कुरा काट्नु । -er, *n.*

gait, *n.* चालचलन; हिंडाइको ढङ्ग ।

gait'-er, *n.* मोजा आदि अल्लाउनका निमित्त बाँधिने छाला वा रबरको पेटी; गेटर ।

gal'-la, *n.* उत्सव; पर्वदिन; भोज ।
-day, *n.* उत्सवको दिन; चाड ।
-dross, *n.* चाडबाडमा लाउने लुगा ।

gal-ac-tom'-e-ter, *n.* दूध जाँच गर्ने कल वा यन्त्र ।

gal'-ax-y, *n.* आकाशमा आँखाले न भ्याइने ताराहरूको पंक्ति; छाया-पथ; आकाशगंगा; नक्षत्रपुञ्ज ।

gal'-ba-num, *n.* सालधूप विशेष ।

gale, *n.* आँधी-बेहरी; हुरी; प्रबल वायु ।

gall (*gāl*), *n.* पित्त; तितो पदार्थ; द्वेष । *v. t.* टट्टाउने गरी दल्नु; दलेर घाउ पार्नु । -stone, *n.* एक किसिमको पित्तकोषमा हुने रोग वा दुङ्गो ।

gal'-lant, *adj.* बहादुर; शूरो; साहसी; विशाल; राम्रो; नारीहरूलाई रक्षा गर्ने । *n.* नारीहरूको हेर्चाह गर्ने मानिस; शूरवीर मानिस । -ry, *n.* साहसिकता; वीरता; बहादुरी; अशक्ति ।

gal'-le-on (*-i-un*), *n.* स्पेन देशको जहाज ।

gal'-ler-y, *n.* बरण्डा; पोटी; बार्दली; अलि अल्गो ठाउँ; नाट्यशाला ।

gal'-ley, *n.* प्राचीन समयको जहाज; छापाखानाको टाइप राख्ने पाटी ।
-proof, *n.* लामो कागजमा एक ग्याली छापेको नमूना । -slave, *n.* दण्ड रूपमा हुँगा चलाउन लाएको कमारो ।

gal'-li-ard, *n.* रसिक मान्छे । *adj.* चंचल; उरफुल ।

gal-li-gas'-kins, *n. pl.* खेल्दा लाउने एक किसिमको खुकुलो सुरुवाल ।

gal'-lin-a'-ceous, *adj.* घरेलु चरा सम्बन्धी ।

gal'-li-pot, *n.* ओखती राख्ने सानो माटाको भाँडो ।

gal'-lon, *n.* साढ़े तीन सेरको ओजन ।

gal'-loon, *n.* फिता ।

gal'-lop, *n.* पैयौँ; फड्दौल; छिटो दगुराइ । *v. t. and i.* पैयौँमा लैजानु; फड्दौल हान्नु; छिटो दगुर्नु; कण्ठ भन्नु ।

gal'-lows (*-lōz*), *n. pl.* फाँसी दिने काठ; टिँगुरा ।

gal'-van'-ic, *adj.* रासायनिक कर्मद्वारा पैदा गरिएको बिजुली सम्बन्धी; अचानक वा कृत्रिम मुस्कुराइ ।

gal'-van-ism, *n.* रासायनिक कर्मद्वारा उत्पन्न गरिएको बिजुली । gal'-van-ize, *v. t.* रासायनिक कर्मद्वारा बिजुली पैदा गर्नु । gal'-van-ist, *n.* gal'-va-nom'-e-ter, *n.* गेल-

भ्यानिक शक्ति नाप्ने एक किसिमको यन्त्र ।

gam'-ble, *v. t. and i.* जुवा आदि खेलनु ; अपव्यय गर्नु । -bling, *n.* जुवा । -ler, *n.* जुवाडे ।
 gam-bog'o' (-bōj' or -booj') *n.* पहुँलो रंग हुने खोटो वा गम ; रजन ।
 gam'-bol, *v. i.* आनन्दसँग नाच्नु ; उफ्रनु । *n.* नाच : खेल-कूद ।
 game, *n.* खेल ; शिकार । *adj.* शिकार सम्बन्धी ; साहसी । *v. i.* शिकार खेलनु । -cock, *n.* जुइन सिकाएको माले । -keeper, *n.* शिकार-रक्षक । -laws, *n. pl.* शिकार रक्षा गर्ने ऐन । -some, *adj.* आमोदजनक । -ster, *n.* जुवाडे ।
 gam'-ing, *n.* जुवा । -house, *n.* जुवा खेल्ने अड्डा ।
 gam'-mor, *n.* बूढी मान्छे ।
 gam'-mon, *n.* सुँगूरको सुकाएको वा नून लाएर राखेको फिलाको मासु । *n. t.* सुँगूरको मासु नकुटुने पार्ने ।
 gam'-der, *n.* रजहाँस ; भाले हाँस ।
 gang, *n.* दल ; हुल ; एकत्र भएको मानिसहरूको झुण्ड वा दल । -er, *n.* कामदारी ; काम गर्नेहरूको सरदार वा नायक ।
 gang'-gli-on, *n.* नसाको गाँठो ।
 gang'-grone, *n.* शरीरका कुनै अंशको सङ्ग्राह वा कुहाह । *v. t. and i.* कुटनु ; सङ्गु ।
 gang'-way, *n.* जहाजमा पस्ने वा निस्कने बाटो ; चारै तिर बारेको ठाउँमा पस्ने बाटो ।

gan'-net, *n.* एक किसिमको समुद्रमा हुने हाँस ; पानी हाँस ।
 gant'-lot, -lope, *n.* सैनिक दण्ड ।
 gaol (jāl) or jail, *n.* इयालखान ; कारागृह । gaol'-er or jail'-er, *n.* इयालखानको मालिक ।
 gap, *n.* फाँक ; भ्वाङ ; गल्लिना ; प्वाल ; पूर्ति गर्नुपर्ने जग्गा ।
 gape, *v. i.* मुख बाडनु ; हाइ गर्नु ।
 gap'-er, *n.* मुख बाडने मान्छे ; वालु परेर हेर्ने मान्छे ।
 gar'-age (-aj or -āsh), *n.* मोटरगाडी राख्ने घर ।
 garb, *n.* भेष ; पोशाक ; पहिरन । *v. t.* लुगा लाडनु ; लुगाले सजाडनु ।
 gar'-bage, *n.* मैला ; फोहोर ; व्यवहारमा न आउने मासु ; आत्रा-भुँडी ।
 gar'-ble, *v. t.* छान्नु ; रोज्नु ; नराम्रो उद्देश्यको लागि काँटछाँट गर्नु ।
 gar'-don, *n.* बारी ; बगेँचा ; बाग ; बगान ; उद्यान ; कुञ्ज ; मनलाई आनन्द दिने ठाउँ । *v. i.* बगानमा काम गर्नु । party, *n.* उद्यानोत्सव ; भोज । -er, *n.* बगानमा काम गर्ने मान्छे ; माली । -ing, *n.* बगेँचाको काम ।
 gar'-glo, *n.* घाँटी पखावने पानी वा औषधि । *v. t. and i.* घाँटी पखाल्नु ; कुल्हा गर्नु ; घाँटीमा पानी हालेर गड़गड़ शब्द निकाल्नु ।
 ga'-rish, *adj.* चहकिलो ; साह्रै उज्यालो ; बढ्ता सिंगारिएको ; आङ्गुर युक्त ।

gar'-land, *n.* फूलको माला ; पुष्पहार ; साहित्य-संग्रह । *v. t.* फूल-माला लाइदिनु ।
 gar'-lic, *n.* लसुन । -ky, *adj.* लसुन जस्तो ।
 gar'-ment, *n.* पोशाक ; पहिरन ; लुगा ; वस्त्र ।
 gar'-ner, *n.* अन्न राख्ने ठाउँ ; भकारी ; ढिकुटी । *v. t.* भकारी आदिमा अन्न राख्नु ।
 gar'-net, *n.* एक किसिमको रक्तवर्णको मणि वा पत्थर ।
 gar'-nish, *v. t.* शोभित पार्नु ; सजाउनु । *n.* सुशोभित वस्तु ; सजावट ; भूषण ; गहना आदि ; पोशाक ।
 gar'-ni-ture, *n.* साजबाज ; अलङ्कारका चीजहरू ।
 gar'-ret, *n.* घरको सबभन्दा माथिल्लो तलाको कोठा ; बुइगल । -eer, *n.* दरिद्र लेखक ; बुइगलमा बस्ने मानिस ।
 gar'-ri-son, *n.* किल्ला भित्र रहने फौज ; नगरको रक्षा निम्ति राखिएको फौज । *v. t.* रक्षाको निम्ति नगरमा फौज राख्नु ।
 gar'-rote, -rotte, *n.* घाँटी निचोरेर मृत्यु दण्ड दिइने यन्त्र । *v. t.* सास थुनेर मार्नु । gar'-rot-ter, *n.* घाँटी अँध्यार मान्ने बाटा-घाटाको ।
 gar'-ru-lous, *adj.* बकवादी ; फफटे ; बतुरे । -ru'-li-ty, -ness, *n.*

बकवाद ; प्रलाप ; कुरा धेरै गर्ने काम ; वाक्प्रियता ।
 gar'-ter, *n.* मोजा बाँध्ने फिता वा पेटी । *v. t.* फिता बाँध्नु ।
 gas, *n.* हावाका रूपको तरल पदार्थ ; वाफ ; ग्याँस । -fitter, *n.* ग्याँसको काम गर्ने मानिस । -light, *n.* ग्याँसको उज्यालो ; बलेका ग्याँसको सुसलो । -meter, *n.* ग्याँस खर्च भएको ज्ञाने यन्त्र । -works, *n.* ग्याँसको कारखाना । -om'-e-ter, *n.* ग्याँस जमा गर्ने भौँडो वा यन्त्र । -n-lier', *n.* वाफद्वारा जल्ने बत्ती ।
 gas'-o-ous, *adj.* वाफका आकारको ; वाष्पीय । gas'-i-fy, *v. t.* ग्याँसमा परिणत गर्नु ।
 gas-con-ado', *n.* गुड्डी हँकाइ ; धाक । *v. t.* गुड्डी हाँक्नु ; धाक लाउनु ; घमण्ड गर्नु ।
 gash, *v. t.* हतियारले गहीरो पारेर काट्नु ; चोट काउनु । *n.* शरीरमा कटाइ वा चोट लगाइ ; गहीरो चोट ।
 gasp, *v. t. and i.* स्याँ स्याँ गर्नु वा हुनु । *n.* स्याँ स्याँ गर्ने काम ।
 gas'-trio, *adj.* पाकस्थली सम्बन्धी ।
 gas-tri'-tis, *n.* पाकस्थलीको रोग ।
 gas-trol'-o-gy, *n.* पाक-विद्या । gas'-tron-o-me, *n.* पाक-पण्डित ; भोग-विलासी ; खान ज्ञाने मान्छे । gas'-tron'-o-my, *n.* असल खुवाइको कला र विज्ञान ; भोग-विद्या ।
 gate, *n.* फाटक ; प्रवेश-द्वार वा ढोका ;

कह्लाको मूल ढोका ; पस्ने उपाय ।
 house, *n.* फाटकका छेउको घर ;
 पालेघर । -keeper, *n.* ढोके ; द्वार-
 रक्षक ; पाले । -way, *n.* फाटक ;
 ड्योदी ।

gath'-or, *v. t. and i.* बटुल्नु ;
 जम्मा गर्नु ; संग्रह गर्नु ; एकत्र वा
 एकट्ठा गर्नु ; कल्पना गर्नु ; मनमा
 सोच्नु ; मुजा पार्नु । -ing, *n.*
 संग्रह ; भीड ; घुईचो ; सभा ;
 जनता ; समिति ; सम्मेलन ।

gauche, *adj.* वेढङ्गको ; मैला ;
 फोहोर ।

gaud, *n.* अलङ्कार ; गहना । gaud'-y,
adj. झिलिमिली पार्ने ; उत्ताउलो ।
 gaud'-i-ness, *n.*

gauge (gā), *n.* परिमाण ; नाप ; नाप्ने
 दण्ड वा फिता । *v. t.* नाप्नु ;
 परिमाण गर्नु ; अन्दाज गर्नु । -er, *n.*
 नाप्ने मान्छे ; अपकारी । -able,
adj. -ing, n. मदादिको पिपा नाप्ने
 काम ।

Gaul, *n.* फ्रान्स अथवा सो देशमा
 बस्नेहरूको प्राचीन नाउँ ।

gaunt, *adj.* दुबलो ; शक्तिहीन । -ly,
adv. -ness, n.

gaunt'-let, *n.* फलामले मोड्नेको पञ्जा ।

gauze (gaz), *n.* पातलो छर्लङ्ग देखिने
 लुगा ; जाली । gauz'-y, *adj.*

gaw'-ol, *n.* काठको मुहम्रो ।

gawk, *n.* बेढङ्गको वा लाज मान्ने
 मान्छे । gaw'-ky, *adj.*

gay (gā), *adj.* प्रफुल्ल ; प्रसन्न ;

खुशीले पूर्ण भएको ; हाँस-खेल गर्ने ;
 उज्ज्वल ; झिलिमिली पारेर सिंगारे-
 को ; लम्पट । gai'-ly (gā'-), *adv.*
 प्रफुल्ल भावले । gai'-e-ty or gay'-,
n. आनन्द ; खेल-तमासा ; मोज-
 मजा ; उज्ज्वल अनुहार ; खुशी
 भएको अवस्था ।

gaze, *v. t.* एकटक लाएर हेर्नु । *n.*
 स्थिर-दृष्टि ; पक्क परेर हेर्ने काम ।
 gaz'-or, *n.* पक्क परेर हेर्ने मान्छे ।

gaz-zello', -zel', *n.* एक किसिमको
 सानो मृग ।

ga-zette', *n.* सरकारी सम्बाद पत्र ।
v. t. सरकारी सम्बाद पत्रमा
 छापनु । gaz-et-toer', *n.* सरकारी
 सम्बाद पत्रको लेखक ; भौगोलिक
 शब्दकोष ।

gear, *n.* लुगाफाटा ; मालताल ; काम-
 कुरो ; एका अर्कोसँग जोडिएका
 दाँत भएका चक्काहरू । *v. t. and i.*
 कल सजाउनु । -ing, *n.* घोडाको
 साज ; भाँडाकुडा ।

ge-hen'-na, *n.* नरककुण्ड ।

ge-la'-tin-ate, ge-la'-tin-ise, -ize, *v. t.*
 and *i.* सरस बनाउनु ; सरसमा
 परिणत हुनु ।

gel'-a-tine (-teen or -tin), *n.* जीव-
 जन्तुको उमाल्दा तरल हुने अनि
 सेलाएपछि कडा ऐना जस्तो हुने
 भित्री भाग ; सरस । ge-lat'-i-
 nous, *adj.* घनत्व आदिमा थल-
 थले जस्तो ; सरसमय ।

geld, *v. t.* गाई-बस्तुलाई खसी पार्नु ।

-ing, *n.* खसी पार्ने काम ; खसी पारेको घोडा ।

gel'id, *adj.* हिउँ जस्तो चिसो । -ness, -i-ty, *n.*

gem, *n.* मणि ; रत्न ; जवाहिरात ; मूल्यवान वस्तु । *v. t.* मणि युक्त गर्नु ; रत्न जड्नु । -my, *adj.* रत्नपूर्ण ; उज्ज्वल ।

gem'i-nate, *adj.* जोडा भई मिलेको । *v. t.* दोबर गर्नु ; डबल्याउनु । -na'tion, *n.*

gem'i-ni, *n.* मिथुन राशि ।

gen'dor, *n.* लिङ्ग ; पुरुष वा स्त्री जाति । *v. t.* जन्माउनु ; जन्म दिनु ।

ge-ne-al'o-gy, *n.* वंशविवरण ; वंशावली ; वंश तालिका ; वंश-वृक्ष । gen-e-a-log'i-cal, *adj.* वंशानुक्रमिक ; परिवारको पिढी पत्ता लगाउने ; वंशावली सम्बन्धी । ge-ne-al'o-gist, *n.* कुलाचार्य ।

gon'er-al (jen'-), *adj.* सर्वसाधारण ; सामान्य ; प्रचलित ; मामूली ; अनिश्चित ; विस्तारहीन । *n.* सेना-पति ; फौजी अफिसर ; दुनियाँ ; जनता ; युद्ध-कुशल व्यक्ति । -ship, *n.* सेनापतिको काम । -ly, *adj.* साधारणतः ; प्रायः ; विस्तीर्ण रूपले ; धेरै जस्तो । -i-ty, *n.* अधिकांश रूप ; सर्वसाधारणता ; प्रधान अंश । -ize or -ise, *v. t.* एकाम्य गर्नु ; साधारण रूपमा लैजानु । -i-za'tion or -i-sa'tion, *n.* एकाम्य गराउने

काम ; साधारण रूपमा लैजाने काम ।

gon-or-al-is'si-mo, *n.* सर्वप्रधान सेनापति ; सेनाध्यक्ष ।

gen'er-ate (jen'-), *v. t.* उत्पन्न गर्नु ; पैदा गर्नु ; जन्माउनु ; विकाश गर्नु । -a'tion, *n.* उत्पादन ; सन्तान ; वंश ; पुस्ता ; तीस वर्षको समय ; समकालिक व्यक्ति । *n. pl.* वंश वृत्तान्त । -a-tor, *n.* जन्मदाता ; उत्पादन ; बिजुली, वाफ आदि पैदा गर्ने यन्त्र । -a-tive, *adj.* पैदा गर्ने वा गर्नसक्ने ।

ge-net'ic, -ic-al, *adj.* जाति वा श्रेणी-को विशिष्ट गुण भएको ; जातीय ; वर्गीय ; साधारण ।

gen'or-ous, *adj.* महानुभाव ; दानी ; उदार ; दयालु ; कुलीन ; प्रचुर ; महात्मा ; दाता । gon-or-os'i-ty, *n.* उदारता ; दानशीलता ; महत्त्व । gen'o-sis, *n.* उत्पत्ति ; जन्म ; आदि ; सृष्टि ; बाइबलको पहिलो पुस्तक ।

ge-net', gen-net', jen-net', *n.* स्पेन देशको एक किसिमको सानो घोडा ।

ge-net'ic, *adj.* जन्म वा उत्पत्ति सम्बन्धी । *n. pl.* जन्म, उत्पत्ति वा जन्माउने विद्याको अध्ययन ।

ge'ni-al, *adj.* वृद्धिजनक ; प्रफुल्ल-चित्त ; विवाह सम्बन्धी ; मिलन-सार ; सजीव पार्ने ; आनन्ददायक । ge-ni-al'i-ty, ge'ni-al-ness, *n.* प्रसन्नता ; आनन्दजनकता ।

ge-nic'-u-late, ge-nic'-u-la-ted, *adj.*

घुँडा जस्तो जोर्नी भएको ।

ge'-nie (jē'-ni), *n.* भूत ; पिशाच ।

gen'-i-tive, *n.* सम्बन्धकारक । *adj.*

सम्बन्धीय ; सम्बन्धकारक सूचक ।

gent, *n.* gentleman शब्दको छोटकरी रूप ; भलाश्री ।

gen-teel', *adj.* शिष्ट ; सुन्दर ; कुलीन ;

भद्र ; सुसभ्य । gen-teel'-ness, *n.*

gen'-tian, *n.* एक किसिमको औषधि

बनाइने झार ; चिरेतो वा चिराइतो ।

gen'-tile, *n.* यहूदी बाहेक अरु जातिका मानिसहरू ; मूर्तिपूजक ।

gen'-tle, *adj.* भद्र ; नम्र ; शिष्ट ;

सभ्य ; सुशील ; कुलीन । -folk,

-folks, *n. pl.* भलाश्री वा ठूला

घरानाका मानिस । gen-til'-i-ty,

n. भद्रता ; खानदानी कुल । gen'-

tly, *adv.* बिस्तारै ; सुस्तसँग ;

नम्रतासँग ।

gen'-tle-man, *n.* भलाश्री ; भद्रपुरुष ;

बडाश्री ; सुशिक्षित अनि शिष्टाचार

सम्पन्न मानिस : महाशय । -like,

-ly, *adj.* नम्र ; शिष्ट । -li-ness, *n.*

gen'-try, *n.* धन सम्पत्ति भएको मध्य

श्रेणीको मानिस ; भद्र मानिस ।

gen-u-flect', *v. i.* पूजा-अर्चना गर्दा

घुँडा टेक्नु । -flec'-tion, *n.* पूजा-

अर्चनामा घुँडा टेक्ने काम ।

gen'-u-ine (-in), *adj.* अकृत्रिम ;

प्राकृतिक ; सकली ; खास ; विशुद्ध ।

ge'-nus, *n.* मौलिक जाति ; वर्ग ;

श्रेणी ; कक्षा ।

geo-gen'-tric, -al, *adj.* पृथ्वीका केन्द्र-
बाट हेरिरहेको झैं ठानिएको ।

ge og'-no-sy, *n.* भूविद्या ।

ge-og'-o-ny, *n.* भूगठनतत्व ; भूगर्भ-

शास्त्र । ge-og'-o-nic, *adj.*

ge-og'-ra-phy, *n.* भूगोल विद्या ;

भौगोलिक विवरण ; भूगोलको

पुस्तक । ge-o-graph'-ic, -i-cal,

adj. भूगोल शास्त्र सम्बन्धी ;

भौगोलिक । ge-og'-ra-pher, *n.*

भूगोल-ग्रन्थ-लेखक ।

ge-ol'-o-gy (ji), *n.* भूगर्भ वा भूतत्व

शास्त्र । ge-o-log'-ic, -i-cal (-loj'-),

adj. भूगर्भ शास्त्र सम्बन्धी । ge-o-

log'-ise, -ize, *v. i.* भूतत्वको

आलोचना गर्नु । ge-ol'-o-gist, *n.*

भूतत्वविद् ।

ge-o-man'-cy, *n.* भूईँ कोरेर जोखना

हेर्ने काम । ge-o-man'-cor, *n.*

भूईँ कोरेर जोखना हेर्ने मान्छे ।

ge-o-man'-tic, *adj.* यस्तो जोखना

सम्बन्धी ।

ge-om'-e-try, *n.* ज्यामिति ; रेखागणित ।

ge-o-met'-ric, -ri-cal, *adj.* रेखा-

गणित सम्बन्धी ; ज्यामितिक । ge-

om'-e-ter, ge-om-e-tri'-cian, *n.*

ज्यामितिका पण्डित ; ज्यामितिज्ञ ।

ge-o-pon'-ic, -al, *adj.* कृषि-सम्बन्धी ।

Geor'-gic, -al, *adj.* कृषि-विषयक ;

ग्राम्य व्यापार सम्बन्धी । Geor'-

gics, *n. pl.* खेतीका बारेको

कविता ।

ge-ra'-ni-um, *n.* पुष्प विशेष ।

germ, *n.* कीटाणु ; जीवाणु ; जीव-जन्तु
वा बीटको मूल तत्त्व ; बिउको
दुसा ।

ger-man' (e'), *adj.* अत्यन्त अनुकूल ;
शुद्ध ।

ger'-mi-nate, *v. i.* बिउको दुसा
निस्कनु ; उब्जनु ; पैदा हुनु । ger'-
min-al, *adj.* बिउ सम्बन्धी । ger'-
min-ant, *n.* दुसा । ger-mi-na'-
tion, *n.* दुसा लाग्ने अवस्था ।

ger'-und, *n.* क्रियावाचक विशेष्यपद
वा संज्ञा ।

gest (jest) *n.* साहसिक कार्य ; बहादुरी
कामको विवरण ।

ges-ta'-tion, *n.* गर्भ ; गर्भधारण । ges'-
ta-to-ry, *adj.* गर्भधारण सम्बन्धी ।

ges'-tic, *adj.* उपन्यास वा दन्त्यकथा
सम्बन्धी ।

ges'-ture (jes'-), *n.* जीउको हल्लाह वा
चलाह ; इशारा ; हाव-भाव ; भाव-
भङ्गी ; चेष्टा । *v. t. and i.* हाव-
भाव देखाउनु । ges-tic'-u-late,
v. t. and i. जीउ हल्लाउनु ;
इशारा गर्नु । ges-tic'-u-la-tor, *n.*
इशारा गर्ने मान्छे । ges-tic-u-la'-
tion, *n.*

gey'-ser (gi'-zer or gā'-), *n.* समय
समयमा जमीनबाट बाहिर निस्कने
तातो पानीको फोहरा ; उष्ण-
प्रस्रवण ; पानी तताउने यन्त्र ।

gat, *v. t. and i.* पाउनु ; ल्याउनु ;
कमाउनु ; जुटाउनु ; उपार्जन गर्नु ;
प्राप्त गर्नु ; जिस्तु ; सिक्नु ; भोग्नु ;

पैदा गर्नु ; आदत बसाल्नु ; हुनु ।

-up, *n.* गठन ; भाषा ; आकार-
प्रकार । get'-ter, *n.* पाउने मान्छे ।

get'-ting, *n.* प्राप्ति ; प्राप्त-वस्तु ।

'
n. पुतली ; गुडिया ;
खेलाउने ।

ghast'-ly (gast'-), *adj.* मरेको जस्तो ;
डरलाग्दो ; भीषण ; भूत जस्तो ।
ghast'-li-ness, *n.*

ghat, *n.* घाँटी ; पर्वतश्रेणी ; घाट ।

ghoe, *n.* खारेको घिउ ।

ghost (gōst), *n.* भूत ; पिशाच ;
आत्मा ; हँस । ghost'-ly, *adj.*
आध्यात्मिक ; आत्मा सम्बन्धी ;
भौतिक ।

ghoul, ghole, *n.* राक्षस ; प्रेत ।

gi'-ant, *n.* दैत्य ; राक्षस ; असुर ;
असाध्य अल्लो मानिस ; असामान्य
साहस ; बल, योग्यता आदि गुण
भएको मान्छे । gi-gan'-tic, *adj.*
असाध्य ठूलो ; अजडको ; राक्षसी ।
gi'-ant-ly, *adj.* अजडको ;
आसुरिक ; राक्षसी ।

gib, *n.* बिरालो ।

gib'-ber, *v. i.* नबुझिने गरी भन्नु ।
gib'-ber-ish, *n.* नबुझिने बोली ;
अर्थ नभएको आवाज ।

gib'-bet (jib'-), *n.* फौसी दिने काठ ;
ठिँगुरो । *v. t.* फौसी दिनु ।

gib'-bon, *n.* भारतमा पाइने एक
किसिमको लामो हात भएको
बानर ।

gib'-bous, -boso, *adj.* ढँडाल्लो उठेको ;

कुप्रो ; अर्धवृत्त भन्दा बद्धता
अनि पूर्णवृत्त भन्दा कम भएको
चन्द्रमा आदिको उज्ज्वल भाग
gib' bous ness, *n.* gib-bos' ity, *n.*
gib' bous ly, *adv.*
gibe (*jib*), *n.* खिसीठ्युरी : हँसीठट्टा :
गिल्ला । *v. t. and i.* हँसीठट्टा
गर्नु ; खिसीठ्युरी गर्नु ; गिल्ला गर्नु ।
gib' lots, *n. pl.* आम्ना-भुङ्गी ; पकाउन
भन्दा अघि निकालिने चरा-चुरुङ्गीको
भित्री भाग ।
gid' dy, *adj.* रिडटा लागेको ; चंचल ;
अस्थिर ; ध्यान दिन नसक्ने ।
gid' di ness, *n.* रिडटा चलाइ ;
अस्थिरता ; चंचलता ।
gift, *n.* दान ; उपहार ; भेटी ; बक्स ;
बलि ; शक्ति ; गुण ; प्रतिभा वा
योग्यता । gif' tod, *adj.* गुणसम्पन्न ;
बुद्धिमान् ।
gig, *n.* दुइ चक्के घोडा गाडी ; एक्का ;
एक किसिमको लामो डुंगा ।
gig' gle, *v. i.* खितका छाडी हाँस्नु ।
gig' glor, *n.* खितका छाडेर हाँस्ने
मान्छे ।
gig' lot, -lot, *n.* चञ्चला बालिका ;
उत्ताउली केटी ।
gig' ot, -got, *n.* भेडाका फिलाको मासु ।
gild, *v. t.* सुनको जलप लाउनु ; पातलो
सुनको पाताले मोड्नु ; सुनौला
रंगको पार्नु ; उज्ज्वल पार्नु । gild'-
er, *n.* सुनको जलप, रंग आदिको
काम गर्ने मान्छे । gild' ing, *n.*
सुनको काम ।

gilt'-edged, *adj.* सुनौला धार वा पारी
भएको ।
gill, *n.* माछा र अरु पानीमा बस्ने
जन्तुको सास फेर्ने अंग ; कुखुरा
आदि चराहरूको च्यापु मनिको
लोती वा माला ।
gill (*jill*), *n.* परिमाण विशेष ; पाइण्ट-
को एक चौथाई भागको परिमाण ।
-house, *n.* भट्टो : रक्सी गड्डी ।
gim' lot, *n.* काठ आदि छेड्ने नका ढागि
प्रयोग हुने एक किसिमको सानो
हाते बर्मा ।
gimp, *n.* डोरी वा तारसित बटारेको
रेशमी, ऊनी वा सुती बाटेको
धागो ।
gin (*jin*), *n.* उँइटो ; कपासको रूवो वा
बिउ अलग गर्ने यन्त्र ; भारी
उचाल्ने यन्त्र विशेष ; जाल ;
पाशो ; धराप । *v. t.* कपासको
रूवो र बिउ अलग गर्नु ; उँइटनु ।
gin' gor (*jin'*) *n.* अदुवा ; उत्तेजना ;
जोश । -beer, *n.* एक किसिमको
रक्सी । -broad, *n.* एक किसिमको
अदुवा हालेको रोटी । -ado, *n.*
अदुवा र चिनी मिसाएर बनाएको
सरबत । gin' gor-ly, *adv.* बिस्तार
बिस्तार ; होशियारीसित ।
ging' ham, *n.* एक किसिमको रंगीन
सुती लुगा ।
gip' sy (*jip'*) *n.* एकैठाउँमा नबस्ने
अथवा घुमफिर गरिहिँड्ने जाति ।
Also gyp' sy, gyp' sey.

gi-raffé' (ji-raf'), *n.* एक किसिमको अल्लो, लामो घिन्नो भएको जन्तु ; जिराफ ।

gir'-an-dol, *n.* बत्ती राख्ने शामादान ।

gird, *v. t.* बाँध्नु ; पटुका आदिले लपेट्नु ; खुकुरो आदि कमरका भिर्नु ; आभूषित गर्नु ; ठट्टा गर्नु ; जिस्कनु । gir'-dor, *n.* घरका फलामको दलीन ; बाँध्ने कुरो । gir'-dle, *n.* कमरबन्दी ; पटुका ; पेटी । *v. t.* पटुका वा पेटी बाँध्नु ।

girl, *n.* बालिका ; कुमारी ; केटी ; ठिटो ; कन्या ; बाला । -hood, *n.* बालिकावस्था । girl'-ish, *adj.* बालिका जस्तो ।

girt, girth, *n.* घोडाको जीन अल्झाउने पेटी ; पटार ; कुनै चीजको वरिपरि-को नाप ।

gist (jist), *n.* सारांश ; सारकथा ; तेरीज ।

git'-tern, *n.* एक किसिमको वीणा ; गितार ।

give, *v. t. and i.* दिनु ; दान गर्नु ; अनुमति दिनु ; स्वीकार गर्नु ; नरम हुनु । giv'-er, *n.* दिने मानिस ; दाता ।

giz'-zard, *n.* चरा-चुरुङ्गीको दोस्रो पाक-स्थली ; गाँड ।

gla'-brous, *adj.* रौं नभएको ; चिल्लो ।

gla'-ci-er (-see-er or -sheer), *n.* हिउँ वा बर्फका ठूला ठूला चट्टान ; हिमशिला ; बिस्तारसँग बग्ने

नदी । gla'-ci-al (-shē-), *adj.* हिउँ वा बर्फको ; बरफिलो ।

gla'-cis (glā'-sis), *n.* किल्लाबाट तल तिर सलामि पर्दै गएको किनार ; अलि अलि ओहोला ।

glad, *adj.* खुशी ; आनन्दित । glad'-den, *v. t.* खुशी पार्नु । glad'-some, *adj.* आनन्दजनक ; सन्तुष्ट ।

glade, *n.* जंगलको बीचमा घाँस मात्र भएको खुला ठाउँ ; जंगल बीचबाट-को बाटो ।

glad'-i-a-tor, *n.* प्राचीन रोमको तमासा-मा तलवार र अरु हतियारले लड्ने तालीम गरिएको मान्छे ।

glair, *n.* चरा आदिका फुलको सेतो अंश । *v. t.* फुलको सेतो भागले वार्निस गर्नु । glair'-y, *adj.*

gla'-mour, *n.* जादू ; टुना । gla'-mour-ous, *adj.*

glance, *n.* एकासिको हेराइ ; झल्क ; चमक ; तलवार आदिको लुवाइ । *v. i.* झट्ट हेर्नु ; झल्क मार्नु ; चम्कनु ; टक लाएर हेर्नु ।

gland, *n.* गिर्खा ; गाँठो । -ular, -u-lous, *adj.* गिर्खा सम्बन्धी । -ule, *n.* सानो गिर्खा वा गाँठो ।

glan'-ders, *n.* घोडालाई लाग्ने एक किसिमको रोग ।

glare, *n.* चम्काइ ; उज्ज्वल प्रकाश ; एक टक लाएको हेराइ ; तीक्ष्णदृष्टि । *v. i.* चम्कनु ; तिरिमिरी हुने गरी झल्कनु । gla'-ring, *adj.* उज्ज्वल ;

तिरमिस्थाउने ; स्पष्ट ; साहसिक ; | *glen* *n.* उपत्यका ; भञ्ज्याङ्ग ; साँघुरो
निलेज्ज । -ness, *n.* खोंच ।

glass, *n.* ऐना ; काँच ; काँचको कचौरा ।
-blower, *n.* काँच बनाउने मान्छे ।
-cutter, *n.* काँच काट्ने मान्छे वा
यन्त्र । -house, *n.* काँचको घर ।
-ware, -work, *n.* काँचका भाँडा-
कुँडा । *n. pl.* चशमा । *glas'-sy*,
adj. काँच जस्तो ।

glau'-o'-ma, *n.* आँखाको रोग विशेष ।

glau'-cous, *adj.* समुद्री नीलो ।

glaze, *v. t.* कुनै कुरामा ऐना जड्नु ;
झ्यालमा ऐना लाउनु ; कल्प गर्नु ;
टल्कने पार्नु । *gla'-zier* (-*zier*), *n.*
झ्याल आदिमा ऐना जड्ने व्यवसाय
भएको मान्छे । *glas'-ing*, *n.* ऐना
जड्ने काम ; चिल्लो पार्ने काम ।

gloom, *n.* प्रभा ; उज्ज्वलता ; किरण ;
ज्योति ; क्षणिक प्रकाश ; रश्मि ;
मधुरो देखाइ । *v. i.* झल्कनु ;
टल्कनु ; प्रकाश हुनु । *gleam'-y*,
adj. ज्योति दिने ; रश्मिशाली ।

glean, *v. t. and i.* काट्नेहरूले
छाडेको अन्न शिला गरेर टिप्नु ; एक
एक गरेर बटुल्नु । *glean'-er*, *n.*

globe, *n.* पृथ्वी ; भूमि ; जग्गा ; खेत ;
पुरोहितको जमीन ।

glee, *n.* आनन्द ; खुशी ; हर्ष ; उल्लास ;
प्रमोद । -some, -ful, *adj.* आनन्द-
जनक । -man, *n.* गीताङ्गे ; गायक ;
कवि ।

gleet, *n.* पुरानो प्रमेह रोग

glib, *adj.* चिल्लो ; सुगम ; नभङ्ग-
किएको ; वाक्यपटु ; धाराप्रवाह ।
-ness, *n.* -ly, *adv.*

glide, *v. t. and i.* बिस्तारसित बग्नु
वा चलाउनु ।

glim, *n.* उज्यालो ; ज्योति । *glim'-*
mer, *v. i.* मधुरोसँग झिलिक्
झिलिक् गरेर टल्कनु ; धिप् धिप्
गरेर बल्नु । *n.* धिप् धिप् गर्ने
ज्योति ; मधुरो चमक । *glim'-mer-*
ing, *adj.* धिप् धिप् गरेर बल्ने ;
धिप् धिप् गर्ने ; झल्क ।

glimpse, *n.* क्षणिक प्रभा ; अस्थायी
दृश्य ।

glint, *v. t. and i.* झल्कनु ; झल्काउनु ।

glis'-ten (-*en*), *v. i.* चम्कनु ; टल्कनु ;
झल्कनु ।

glit'-ter, *v. i.* चम्कनु ; झल्कनु ;
टल्कनु ; उज्ज्वल हुनु । *glit'-ter-*
ing, *adj.* उज्ज्वल ; चम्किलो । *n.*
उज्ज्वलता ; चम्किलोपन ।

gloom, *v. i.* अँध्यारो हुनु ; खिन्न हुनु ;
मलिन हुनु । *gloom'-ing*, *n.*
नैराश्य ; धमिलोपन ; अन्धकार ;
सन्ध्या ; गोधुली ।

gloat, *v. i.* पाउनेको हृच्छाले वा राम्रो
लागेर वा कुनै कारणले कुनै वस्तु-
लाई हेरि रहनु ; चाह गर्नु ; मन-
लाई तृप्त पार्नको लागि हेर्नु ।

glob'-ate, *glo'-ba'-ted*, *adj.* गोलाकार ;
मण्डलाकार ।

globe, *n.* गोलकाकार वा डल्लो वस्तु ; पृथ्वी ; भूमण्डल ; गोलक । glob'ular, *adj.* गोलकाकार ; डल्लो । globoso', glob'ous, *adj.* गोलक जस्तो ।

glob'ule, *n.* सानो गोलक ; सानो डल्ला ।

glom'orate, *v. t.* डल्ला पार्नु । *adj.* डल्ला परेको ; गुजुल्लो परेको । glom'eration, *n.*

gloom, *n.* अन्धकार ; निरानन्द ; उदासी ; नैराश्य ; धमिलोपन । *v. t.* and *i.* अन्धकारमय हुनु ; उदास हुनु ; अँध्यारो मुख लाउनु ; न्यासो पार्नु । gloom'y, *adj.* अँध्यारो ; खिन्न भएको ; न्यासो ; उदास ; निदाउरो ; मथुरो । gloom'i-ness, *n.* gloom'i-ly, *adv.*

glo'ry, *n.* श्री ; गौरव ; महिमा ; यश ; तेज ; शोभा ; कीर्ति ; ख्याति ; अलौकिक सौन्दर्य ; स्वर्गीय आनन्द । glo'ri-ous, *adj.* प्रतापी ; गौरवपूर्ण ; उज्ज्वल ; तेजस्वी ; ऐश्वर्यवान् । glo'ri-fy, *v. t.* पूजा गर्नु ; गौरवान्वित गराउनु ; प्रशंसा गर्नु ; मान गर्नु ; सरहनी गर्नु । glo'ri-ous-ness, *n.*

gloss, *n.* बाह्य प्रभा ; झिलिमिली । *v. t.* झिलिमिली पार्नु । gloss'y, *adj.* चम्कने ; झिलिमिली देखिने । glossi-ness, *n.*

gloss, *n.* टीका ; व्याख्या । *v. t.* and *i.* टीका गर्नु ; व्याख्या गर्नु । gloss-ser, *n.* टीकाकार ।

glos'sa-ry, *n.* शब्दावली ; कठिन वा अप्रचलित शब्दहरूको कोष ; परिभाषा । glos'sa-rist, *n.* परिभाषा वा शब्दकोषका लेखक । glos-sa-ri-al, *adj.* परिभाषा सम्बन्धी ।

glob'tis, *n.* सास फेर्ने नली ।

glove, *n.* पञ्जा । *v. t.* पञ्जा लाउनु ।

glov'er, *n.* पञ्जा बनाउने मान्छे ।

glow, *v. i.* ज्वाला निकालीकन उज्यालो र आँच दिनु ; आगो दग्नु दग्नु । *n.* उज्ज्वलता । -worm, *n.* जुनकिरी ।

glow'er, *v. i.* एक टक लाएर हेर्नु ; घोरिएर हेर्नु ; डेरो आँखाले हेर्नु ।

glaze, *v. t.* and *i.* खुशामत गर्नु ; चिप्लो घस्नु ।

glu'cose (glou'kōs), *n.* अङ्गूरको चिनी ; द्राक्षाशर्करा ।

glue (gloo), *n.* सरेस ; खोटो ; लेई । *v. t.* कागज आदि खोटोले टाक्नु ; टाँस्नु ; जोड्नु । glu'ey, *adj.* च्याप् च्याप् लाग्ने । glu'ey-ness, *n.*

glum, *adj.* खिन्न भएको ; दिक्दार ।

glume, *n.* धान आदिको भूस ; ढुटो ।

glut, *v. t.* and *i.* निल्नु ; अघाउन्जेल खुवाउनु वा खानु ; अमन पार्नु ; बाक्क पार्नु । *n.* अति भोजन ; अमन ; बाक्क ।

glu'tin-ous, *adj.* च्याप् च्यापी ; च्याप् च्याप् लाग्ने ।

glu'ti-ness, *n.* माइ ; च्याप् च्याप् लाग्ने पदार्थ ।

glu'tin-ate, *v. t.* झरेसले जोड्नु ।

glu-ti-na'tion, *n.*

glut'-ton, *n.* अति भोजन गर्ने मानिस ;

घिचुवा ; खञ्जुवा ; खञ्जुरो ;

अगस्ति । glut'-ton iso, -ize, *v. i.*

अति भोजन गर्नु ; अगस्ति गरी खानु ।

glut'-ton-y, *n.* बढ्ता खाने

काम : अति भोजन । glut'-ton-

ous, *adj.*

glyc'-erine (*in*), *n.* एक किसिमको

औषधि ; ग्लेसरिन ।

gnarl (*närl*), *v. i.* डुरे गर्नु ; गर्जेनु ।

n. रुख वा काठको गाँठो वा आँखा ।

gnarl'-ed, gnarl'-y, *adj.* गाँठे गाँठा

भएको : बटारिएको ।

gnash (*nash*), *v. t. and i.* दाहा

किट्नु ।

gnat (*nat*), *n.* भुसुना ।

gnaw (*naw*), *v. t. and i.* दाँतले

टोक्नु ; चिथोर्नु ; चपाउनु ; चपाए

खियाउनु । gnaw'-er *n.*

gnome (*nom*) *n.* भूत ; गैडे ; बाउन्ने ;

ख्याक ; नीतिका कुरा ।

gno'-mon (*n'*), *n.* छाँया घडीको सियो

वा काँटा । gno'-monics, *n. pl.*

धूपघडी बनाउने विद्या ।

gnu (*nu*), *n.* एक किसिमको मृग ;

थार ।

go, *v. i.* जानु ; अघि सर्नु ; यात्रा गर्नु ;

उत्पत्ति हुनु । -between, *n.* दलाल ;

मध्यस्थ व्यक्ति ; कुटुनी । -by, *n.*

लुकेर वा छलेर जाने काम ; उछिन्ने

काम । -cart, *n.* एक किसिमको

सानो ढेल्ले गाढी ; हातेगाडा ।

go'-ing, *n.* प्रस्थान ; जीवन ।

goad (*gōd*), *n.* अंकुसे परेको लहुरो ;

गाई-बस्तु धपाउने कामो लहुरो ।

v. t. अंकुसे परेको लहुरोले धोच्नु

वा धपाउनु ; उत्तेजित गर्नु ।

goal (*gōl*), *n.* डङ्को ; ठेगाना ; अड्डा ;

दौडको अन्त चिनो लाउने बिन्दु ;

फुटबल आदि खेलमा गोली बीचबाट

छिराउनुपर्ने दुइट्टा खामा ; लक्ष्य ।

goat (*gōt*), *n.* बाखा ; खसी । -herd,

n. बाखागोठालो । -skin, *n.*

खसी वा बाखाको छाला । -sucker,

n. निशाचर पक्षी । goat'-ish, *adj.*

बाखा जस्तो ; लम्पट ।

gob'-bet, *n.* गौंस ; टुका ; मासुको

चोटो ।

gob'-ble, *v. t. and i.* कापल्याक्

कापल्याक् खानु ; खाँदा आवाज

गर्नु ।

gob'-lot, *n.* कचौरा ; अंखोरा ; काँच वा

धातुको सुराही ।

gob'-lin, *n.* भूत : पिशाच ; ख्याक ।

gob'-y, *n.* एक किसिमको सानो माछा ।

God, *n.* परमेश्वर ; ईश्वर ; देवता ;

सृष्टिकर्ता ; सर्वशक्तिमान् । -child,

n. धर्मपुत्र वा पुत्री । -daughter,

धर्मकन्या । -father, *n.* धर्म-

पिता । -mother, *n.* धर्ममाता ।

-head, *n.* ईश्वर ; ईश्वरत्व ; देव ।

-fearing, *adj.* धर्मपरायण ; धर्म-

भीरु । -less, *adj.* नास्तिक ;

धर्मद्रोही ; देवता नमान्ने । -like,

adj. स्वर्गीय ; दिव्य । -send, *n.* सौभाग्य ; ऐश्वरिक कृपा । -speed, *n.* सफलता । -ship, *n.* देवत्व । -son, *n.* धर्मपुत्र । -ly, *adj.* धर्मात्मा ; पुण्यात्मा ; भक्त ; धार्मिक । God'-dless, *n.* देवी । go-down', *n.* गोदाम ; मालताल राखने घर ।

go'-or, *n.* घोड़ा ; जाने व्यक्ति ।

gog'-gle, *v. i.* आँखा घुमाउनु ; कर्क गरी हेर्नु ; आँखा बाहिर निकाल्नु । *n.* आँखाको घुमाइ । *adj.* आँखा बाहिर निस्केको । -eyed, *adj.* टेढ़े ; डेरे । *n. pl.* घाम, धूलो आदिबाट आँखाको रक्षा गर्ने चश्मा ; घोड़ाको चश्मा ।

goi'-ter, goi'-tre, *n.* गौँड ; गलगण्ड । goi'-tred or goi'-tored, *adj.* गौँड भएको । goi'-trous, *adj.* गौँड सम्बन्धी ।

gold, *n.* सुन ; स्वर्ण ; काञ्चन ; स्वर्णवर्ण ; सुनौलो ; अर्थ । *adj.* स्वर्णनिर्मित ; सुनको ; सुनौलो रंग भएको । -beater, *n.* सुनार ; स्वर्णकार ; सुनको पात बनाउने मान्छे । -dust, *n.* सुनको धूलो ; स्वर्णरेणु । -fever, *n.* सुनको खोजी गर्ने इच्छा ; स्वर्णोन्माद । -field, *n.* सुनको खानि । -finch, *n.* एक किसिमको गाउने चरो । -lace, *n.* सुनको जरी । -leaf, *n.* सुनको पात । -ring, *n.* सुनको औँठी । -smith, *n.* सुनको काम गर्ने मान्छे ; सुनार ।

gold'-en, *adj.* सुनको बनेको ; सुनौलो ; बहुमूल्य ; उत्तम ; महत्वको ।

golf (*gawf*), *n.* खेल विशेष ।

gon'-do-la, *n.* एक किसिमको लामो ढुंगा । gon-do-lier' (-lee'), *n.* यस्तो ढुंगा चलाउने माझी ।

gong, *n.* धातुहरूको बनिएको घण्टा ।

gon-or-rhe'a, (-rhe'a), *n.* धातु सम्बन्धी रोग ; भिरङ्गी ।

good, *adj.* राम्रो ; उत्तम ; सद्गुण-सम्पन्न ; उपकारी ; उपयुक्त ; योग्य ; दयालु ; दक्ष ; प्रचुर । *n.* मङ्गल ; कल्याण ; लाभ ; उपकार ; उन्नति ; नैतिक गुण । -ness, *n.* सद्गुण ; उत्तमता ; उदारता । -breeding, *n.* भद्रता ; शिष्टाचार । -bye, *n.* and *intj.* बिदाइ ; छुट्टिने वेलाको नमस्कार । -day, *n.* and *intj.* दिउँसोको अभिवादन वा सलाम । -evening, *n.* and *intj.* साँझको सलाम । -Friday, *n.* यीशुलाई क्रुसमा टाड्केका दिनको स्मरण ; क्रिश्चियनहरूको चाड । -humoured, *adj.* प्रफुल्ल । -man, *n.* घर-बूढा । -morning, *n.* and *intj.* बिहानको अभिवादन । -matured, *adj.* भद्र ; सत्स्वभाव भएको । -night, *n.* and *intj.* रातीको विदा लिने सलाम । -sense, *n.* सुबुद्धि । -tempored, *adj.* धीरस्वभाव भएको । -wife, *n.* घर-बूढी ; गृहिणी । -will, *n.*

दया ; सुनाम ; मङ्गलकामना ।
good'-y, *n.* घर-बूढ़ी ; गृहिणी ;
मिठाई ।

goose, *n.* पोथी रजहाँस ; निर्बोध
मानिस ; लठुवा ; सुचीकारको
लुगामा लाउने इखी । -berry, *n.*
फल विशेष । -foot, *n.* शाग विशेष ।
-quill, *n.* हाँसका प्वाँखको कलम ।
goos'-er-y, *n.* हाँसको खोर । gos'-
ling, *n.* रजहाँसको बच्चा ।

gor'-di-an, *adj.* कठिन ; जटिल ;
अपठ्यारो । -knot, *n.* कठिन
समस्या ।

goro, *n.* जमेको रगत ; रक्तपिण्ड ;
तीनकुने जमीन । *v. t.* सीङ्गले
हान्नु ; दाराले छेँड्नु ; भालाले
छेँड्नु ; तीनकुने पार्नु । go'-ry,
adj. रक्तमय ।

gorge, *n.* घाँटो ; घोक्रो ; पाकस्थलीमा
रहेको वस्तु ; सानो बाटो ; दुइ
पहाड बीचको खोला भएको साँघुरो
खोंच । *v. t. and i.* खानु ;
निल्नु ; खाँदिर भर्नु ।

gor'-goous (-jus), *adj.* अनेक किसिमको
रंग भएको ; धुमधामको ; भडकिलो ।

gor'-goous-ness, *n.*

gor'-get, *n.* कण्ठकवच ; घाँटो
जोगाउने फलामे पोशाक ।

gor'-gon, *n.* डरलाग्दी अथवा अनुहार
नपरेकी स्वास्नी-मान्छे ; एक
किसिमको दैत्य ।

gor-il'-la, *n.* अफ्रिकामा पाइने एक
किसिमको बाँदर वा बनमान्छे ।

gor'-mand, *n.* खच्चुवा । gor-mand-
ise (-ize), *v. i.* धेरै खानु ।

gorse, *n.* एक किसिमको काँडादार
फूल फुल्ने बुटा ।

gos'-hawk, *n.* एक किसिमको बाज वा
चिल ।

gos'-pel, *n.* सुसमाचार ; यीशुले
दिएको आदेश ; धर्ममत ।

gos'-sa-mor, *n.* हावामा यताउति
हल्लुने रुखको हाँगा, पात अथवा
माकुराको जालो ; माकुराको जाल
जस्तो मसिनो धागो ।

gos'-sip, *n.* घनिष्ट मित्रता ; यताउताको
कुरा ; गफशफ ; गफ गर्ने मान्छे ;
गफी ; चिनार । *v. i.* गफ गर्ने ;
व्यर्थको वा बसीब्याँलो गर्ने कुरा
गर्नु ।

Goth, *n.* उहिले यूरोपमा बस्ने एक
असभ्य जातको मान्छे ; असभ्य
जाति । Goth'-ic, *adj.* असभ्य ;
अश्रुत ; अनौठो ; निपटुर । Goth'-i-
cism, *n.* असभ्य व्यवहार ; गोथ-
हरूको रीति-थीति ।

gouge (goug or gooj), *n.* एक
किसिमको काठ आदि खोप्ने
हतियार ; रामो । *v. t.* रामोले
छेँड्नु वा काट्नु ।

gourd (goord), *n.* लौका ।

gour'-mand, *n.* खच्चुवा ; घिचुवा ।

gout, *n.* गठिया वाथ ; वाथ रोग ।

gout'-y, *adj.* वाथ रोगले

समातेको । gout'-i-ness, *n.*

gov'-ern, *v. t. and i.* शासन गर्नु ;

राज्य गर्नु ; दमन गर्नु ; वशमा ल्याउनु ; प्रभाव पार्नु । *gov'-ern-able, adj.* शासन गर्ने वा वशमा ल्याउन सकिने ; शासनीय । *gov'-ern-ance, n.* शासन । *gov'-ern-ing, n.* शासनकारी ।

gov'-ern-ment, n. शासन ; शासन-प्रणाली ; राजशक्ति ; राजत्व ; शासनाधिकार ; व्यवस्था ; सरकार ; राज्य । *gov'-ern-mental, adj.* राजकीय ; शासन वा राज्य सम्बन्धी ।

gov'-er-nor, n. शासनकर्ता ; शासक ; शिक्षक ; अध्यापक । *-general, n.* सर्वप्रधान शासनकर्ता ; बडा लाठ । *gov'-er-ness, n. fem.* शासनकर्त्री ; शासिका ; अध्यापिका ।

gov'-an, n. एक किसिमको जंगली डेजी फूल ।

gown, n. स्वास्नी-मानिसले लाउने बाहिरको खुकुलो लुगा ; राज-कर्मचारी, वकील, पादरी प्रभृति मानिसहरूले लाउने पोशाक ; अलखा ; प्राचीन रोमको चोंगा । *-man, n.* धर्मयाजक ; पादरी ; विश्वविद्यालयको सदस्य । Also *gowns-man.*

grab, v. t. and i. एक्कासि पक्रनु ; गिरफ्तार गर्नु ; झण्टनु । *grab'-ber, n.*

grab'-ble, v. i. घोष्टनु ; चार हात-खुट्टाले हिँड्नु ; छामछाम छुमछुम गर्ने ।

grace, n. माधुरी ; सौन्दर्य ; शोभा ; आकर्षण गर्ने गुण ; सुशिलता ; उत्साह दिने ; अनुग्रह ; कृपा ; दया ; क्षमा ; मुक्ति । *v. t.* शोभा बढाउनु ; भूषित गर्नु ; दया गर्नु । *-ful, adj.* सुन्दर ; मनोहर ; शोभा दिने । *-less, adj.* माधुर्यरहित ; श्रीहीन ; चरित्रहीन ; कुमति ; पापिष्ठ ; नकच्चरो । *gra'cious (shus), adj.* कृपालु ; कल्याणमय ; दयालु ; मन पर्ने ; मनोहर ।

grade, n. क्रम ; श्रेणी ; दर्जा ; धाप ; घाट । *v. t.* दर्जा दर्जामा मिलाउनु ; श्रेणीबद्ध गर्नु । *grad'-or, n.* *gra-da'-tion, n.* उन्नतिको सिद्दी ; श्रेणी ; दर्जा ; श्रेणीबद्ध गर्ने काम । *-al, adj.*

gra'-di-ent, n. सडक आदिको सलामिको परिमाण । *adj.* सलामि ; ढाल ।

grad'-u-al, adj. बिस्तार बिस्तार अधि बढ्ने ; क्रमसँग हुने । *grad-u-al'-ly, adv.* क्रमसँग ; बिस्तार-सित । *grad-u-al'-i-ty, n.*

grad'-u-ate, v. t. and i. नियमित चिनो दिएर भाग गर्नु ; दाग लाउनु ; विश्वविद्यालयको उपाधि ग्रहण वा प्रदान गर्नु । *n.* विश्व-विद्यालयको उपाधि प्राप्त गर्ने मानिस । *grad'-u-a-tor, n.* गणितमा रेखा छुट्याउने यन्त्र । *grad-u-a'-tion, n.*

graft, n. फलफूलका बोटको जोड्न

हुने कलम वा हाँगा । *v. t.* कलम
अर्को बोटमा झर्ने वा बाँध्नु ।

Also graff.

grail, *n.* पात्र ; भौँडो ।

grain, *n.* अन्न : अनाज ; दाना ;
सूक्ष्मकण ; सब भन्दा सानो एकांश ;
कनिका ; रंग ; दानादार बुनौट ।

v. t. and i. रंगाउनु ; दानादार
पार्नु । *grain'-ed, adj.* मल्लु
पारेको ; पिथेको ; दानादार ।

gram, *n.* चना ।

gram or gramme, *n.* फ्रान्स देशको
तौल ।

gram'er'-cy, *intj.* धन्यवाद ; श्यावास,
श्यावास ।

gra-min'-eal, -e-ous, *adj.* घाँस
सम्बन्धी ; घाँस जातीय । *gram-*
i-niv'-o-rous, adj. घाँस खाने ;
तृणभोजी ।

gram'-mar, *n.* व्याकरण शास्त्र ।

gram-ma'-ri-an, *n.* वैयाकरण ;

व्याकरणका पण्डित । *gram-mat'-*

-ic, -i-cal, adj. व्याकरणका

नियमको ; व्याकरण सम्बन्धी ।

gram-mat'-i-cal-ly, adv.

gram'-o-phone, *n.* फोनोग्राफ ।

gram'-pus, *n.* एक किसिमको माछा ।

gran'-a-ry, *n.* धेरै अन्न उब्जाउ हुने
ठाउँ ; ढिकुटी ; भकारी ।

grand, *adj.* प्रधान ; महान् ; उच्च ;

उत्तम ; सब भन्दा उपल्लो दर्जाको ।

-child, *n.* नाती ; नातिनी । -father,

n. पितामह ; बाजे ; आफूबुवा ।

-mother, *n.* मातामही ; बज्यै ;

आफूमुवा । -aunt, *n.* बाबु-आमाकी

काकी, माइज्यू, फुपू इत्यादि ।

-daughter, *n.* नातिनी । -son, *n.*

नाती । -sire, *n.* पितामह वा

मातामह ; बाजे वा बज्यू । -duke,

n. हुसका शासनकर्ताको सन्तान ।

gran-dee', *n.* स्पेन देशको सब भन्दा

उच्च वंशको मानिस ; ठूला मानिस ।

grand'-eur (-'ur), *n.* महान् अधिकार ;

महिमा ; श्रेष्ठत्व ; प्रताप ; गौरव ;

जीवन वरिपरिको कुरा आदिको

प्रभा ।

gran-dil'-o-quent, *adj.* भाषामा

आइम्बरपूर्ण ; रवाफको कुरा गर्ने ।

gran-dil'-o-quence, *n.*

gran'-diose, *adj.* विस्मयजनक ;

महान् ।

grange, *n.* कृषकहरूका ठुकुटी गाँसिए-

को घर ; खेत-बारी । *gran'-i-fer-*

-ous, adj. अन्न उप्जाउने ।

gran'-ite, *n.* कड़ा ढुङ्गा ।

gra-niv'-o-rous, *adj.* अन्न खाने ।

gran'-ny, *n.* बज्यू ; बूढी ।

grant, *v. t.* प्रदान गर्ने ; अधिकार दिनु ;

मञ्जूर गर्ने ; कानूनी रूपले नाम-

सारी गर्ने । *n.* दान ; प्रदान ; वृत्ति ;

प्रसाद । *gran'-tee, n.* दान ग्रहण

गर्ने मानिस । *grant'-or, -er, n.*

दाता ।

gran'-u-lar, *adj.* मिहिन दाना भएको ;

दानादार ।

gran'-u-late, *v. t. and i.* दाना दाना

पार्नु; खसूयाउनु । gran-u-la'-
ted, *adj.* मिहिन दाना भएको;
दानादार; मसिन्याएको । gran-u-
la'-tion, *n.*

gran'-ule, *n.* मसिनो दाना; मसिन्या-
एको अवस्था; कणा । gran'-u-lous,
adj. दानादार; दाना जस्तो ।

grape, *n.* अङ्गूर; दाख । -fruit, *n.*
भोकटे वा संखन्न जस्तै एक किसिम-
को फल । -sugar, *n.* द्राक्षाशर्करा;
फल आदिको चिनी । -shot, *n.* एकै
चोटि हानिएका साना साना गोली-
हरू । -stone, *n.* अङ्गूरको बियाँ ।
-vine, *n.* अङ्गूरको लहरा । gra'-
per-y, *n.* अङ्गूरको खेती । grap'-y,
adj. अङ्गूर जस्तो ।

graph, *n.* लेखा-चित्र; गणित सम्बन्ध-
को प्रणाली जाहेर गर्ने विद्वद् सम्बन्धी
रेखा-चित्र । graph'-ic, -al, *adj.*
स्पष्टरूपले बयान गर्ने; रेखाचित्र-
सम्बन्धी । graph'-ics, *n.* अङ्कन-
विद्या; चित्र-कार्य ।

graph'-ite, *n.* पेन्सिल बनिने एक
किसिमको धातु; शीशा ।

grap'-nel, *n.* सानो लङ्गुर; फलामको
अंकुसे ।

grap'-ple, *v. t. and i.* अंकुसे अड्काएर
समात्नु; हातले अंठ्याउनु । *n.*
अंकुसे; समात्ने यन्त्र ।

grasp, *v. t. and i.* समात्नु; अंठ्याउनु;
झम्टनु; समात्ने चेष्टा गर्नु; माने
बुझ्नु । *n.* अंठ्याइ; बलियो पक्राइ;

धारण; ग्रहण । -ing, *adj.* लोभी;
कञ्जूस । -ingly, *adv.*

grass, *n.* घाँस । *v. t.* घाँस हाल्नु वा
फिजाउनु । -green, *adj.* घाँस जस्तो
हरियो । -hopper, *n.* फटेंग्रा ।
-widow, *n.* छोडेकी स्वास्नी । gras'-
sy, *adj.* हरियो; घाँस जस्तो ।

grate, *n.* मकल; अडेटी; चुह्रो । *v. t.*
and *i.* खवार खवार आवाज गरेर
दल्नु; कर्कर आवाज निकाल्नु;
दाहा किट्नु; खस्रो वस्तुमा दलेर
धूलो पार्नु; रिसाउनु; खिज्याउनु ।
gra'-ter, *n.* माथिल्लो भाग खस्रो
भएको एक किसिमको यन्त्र । gra'-
ting, *n.* खवार खवार आवाज;
कर्कश; झिझरी । grat'-ed, *adj.*
झिझरी भएको ।

grato'-ful, *adj.* कृतज्ञ; कृतज्ञतासूचक;
मनोरम; सुन्दर; आनन्ददायी;
स्वीकार गर्नेहुने; चङ्गा पार्ने ।
grate'-ful-ness, *n.*

grat'-i-fy, *v. t.* सन्तुष्ट पार्नु; खुशी
तुल्याउनु; सान्त्वना दिनु; नजराना
दिनु; तृप्त पार्नु । grat-i-fi-ca'-tion,
n. सन्तोष; आनन्द; तृप्ति;
पुरस्कार । grat'-i-fi-or, *n.*

gra' tis, *adv.* विनामूल्यमा; सित्तैमा;
त्यसै; मफतमा । gra-tu'-i-tous
(-tus), *adj.* सित्तैमा पाएको वा
दिएको; विनाकारणले; स्वेच्छा-
पूर्वक ।

grat'-i-tude, *n.* कृतज्ञता ।

gra-tu'i-ty, *n.* उपहार ; दान ; इनाम ; बकस ।

grat-u-la'tion, *n.* same as congratulation.

gra-va'men, *n.* पीर-पीराउ ; दुःख ; अनुयोग ।

grave, *v. t. and i.* काठ आदिमा चित्र खोप्नु ; कुँदनु ; गाड्नु ; अङ्कित गर्नु । *n.* चिहान ; समाधि ; कबर ; स्मारक चिह्न ; मृत्यु ; अन्त । *adj.* गम्भीर ; गह्रुँ ; महत्वपूर्ण ; डरलाग्दो । -clothes, *n.* कात्रो । -digger, *n.* चिहान खन्ने मानिस । -stone, *n.* चिहानको ढुंगा । -yard, *n.* चिहान ; गाड्ने ठाउँ ; मसान ; प्रेतभूमि । *gravo'ly, adv.* गम्भीरतापूर्वक ; गौरवसित ।

grav'el, *n.* मसिनो ढुङ्गा ; रोडा ; मिर्गौलाको रोग । *v. t.* रोडा पार्नु वा छप्नु ; अल्याउनु ; अलमल पार्नु ; वाल पार्नु । *grav'el-ly, adv.*

grav'or, *n.* कुँदने यन्त्र ; कुँदने मानिस ; भास्कर ।

grav'id, *n.* गर्भवती । *grav'id-i-ty, n.*

grav'ing, *n.* कुँदने काम ; जहाजको पीँध धुने काम ।

grav'i-tate, *v. t.* मध्याकर्षण शक्ति-द्वारा सर्नु वा झुक्नु ; पृथिवीतिर आकर्षित हुनु ; केन्द्रतिर झुक्नु ।

grav-i-ta'tion, *n.* मध्याकर्षण ; आकर्षण-शक्ति ; खिचाउ ।

grav'i-ty, *n.* गुरुता ; गम्भीर भाव ;

महत्व ; धीरता ; स्थिरता ; भार ; गह्रुँपन ; मध्याकर्षण ; गाम्भीर्य ।

gra'vy, *n.* पाकेको मासुको रस वा श्लो ; सुरुवा ।

gray or grey, *adj.* उमेर पुगेको फुलेको ; विभूति वा खरानी रंगको । *n.* धुन्नो रंग ; फुन्नो जन्तु विशेष । -beard, *n.* बृदा-पाका । Also -haired or -headed. -hound *n.* एक किसिमको शिकारी कुकुर ।

graze, *v. t. and i.* गाई-बस्तु चराउनु ; चर्नु ; खोस्नु । *graz'-er, n.* चर्ने जन्तु विशेष । *graz'-zier (-zier), n.* गोठालो । *graz'-ing, n.* चरन ; चराउने काम ।

grease, *n.* जीव-जन्तुको बोसो ; चिल्लो र बोसिलो पदार्थ । *v. t.* बोसिलो पदार्थ दल्नु ; घुस दिनु । *greas'-y, adj.* बोसो जस्तो ; चिल्लो । *greas'-i-ness, n.* *greas'-i-ly, adv.*

great, *adj.* ठूलो ; महान् ; विशाल ; असामान्य ; उच्च चरित्रको ; प्रबल ; प्रधान ; प्रसिद्ध ; प्रख्यात । -hearted, *n.* महात्मा ; साहसी । -ness, *n.* महिमा ; महत्व ; उच्चता ; उदारता ।

greaves (greevs), *n. pl.* उहिलेको गोडाका रक्षाको लागि लगाइने कवच ।

Gre'cian, *adj.* ग्रीस देश सम्बन्धी । *n.* ग्रीस देशवासी ; ग्रीस देशका भाषा र साहित्यका पण्डित ।

Gro'-cise, *v. t.* ग्रीक भाषामा उल्था गर्नु ; ग्रीक पार्नु ; ग्रीक भाषामा कुरा गर्नु ।
 groed, *n.* लोभ ; औत नपुर्ने तिसना ; लिप्सा । groe'-dy, *adj.* लोभी ; लालची ; धिचुवा ; खन्चुवा । groed'-i-noss, *n.*
 Greek, *n.* ग्रीसवासी ; ग्रीक भाषा । *adj.* ग्रीस प्रदेशको । -fire, *n.* पानीमा बल्ने पदार्थ ।
 green, *adj.* हरियो ; घाँसहरू ढकमक उम्रेको ; झारले ढाकेको ; काँचो ; ताजा ; नयाँ ; समय नपुगेको ; बढ्दो ; आलो । *n.* हरियो रंग ; हरियो वा काँचो वस्तु । *v. t. and i.* हरियो पार्नु वा हुनु । -grocer, *n.* साग-सब्जी बेच्ने मान्छे । -horn, लठुवा ; गोबरगणेश ; केटाकेटी मान्छे ; आलो काँचो मानिस । -house, *n.* फलफूल रक्षा गर्नको निमित्त बनाइएको ऐनाको घर । -room, *n.* नाटक आदि खेल्नेहरूका लागि बनाइएको विश्राम गर्ने ठाउँ । -sickness, *n.* युवतीहरूको रोग विशेष । -wood, *n.* हरियो वन । greens, *n. pl.* साग-सब्जी ; घाँस-हरू ढकमक उम्रेको ठाउँ । -ward, हरियो घाँसको चपरी । green'-noss, *n.* हरियोपन । green'-y, *adj.* हरियो । green'-th, *n.* हरियोपन ; श्यामलता ।
 greet, *v. t. and i.* नमस्कार गर्नु ; प्रणाम गर्नु ; अभिवादन गर्नु ;

स्वागत गर्नु ; ग्रहण गर्नु ; सलाम गर्नु । greet'-ing, *n.* अभिवादन ; अभिनन्दन ; अभ्यर्थना ; सलाम । gro-g'-ri-ous, *adj.* समाजप्रिय ; संगतप्रिय ; धेरैको हुलमा बस्ने ; झुप्पा भएर उम्रने । Gro-go'-rian, *adj.* पोप ग्रेगरीले प्रचार गरेको ; पोप ग्रेगरी सम्बन्धी । gro-nado', *n.* बारुदले भरिएको हातले फ्याँकिने बमगोला । gro-nadior' (-deer'), *n.* गोला वर्षाउने सिपाही ; पैदल सेनाको पहिलो दल । grid, grid'-i-ron (-urn), *n.* मासु आदि पकाउनको लागि सानो चिटिक्क परेको धातुको भाँडो । grid'-dle, *n.* केक पकाउने भाँडो ; तावा । grief, *n.* दुःख ; शोक ; सन्ताप ; वेदना ; शारीरिक वा मानसिक कष्ट । grieve, *v. t. and i.* शोक गर्नु ; सुर्ता मान्नु ; साह्रै सन्ताप दिनु ; दुःखले सताउनु । griev'-ance, *n.* कष्ट, दुःख, शोक आदिको कारण । griev'-ous, *adj.* शोक-जनक ; अति दुःख दिने ; कष्टपूर्ण । griev'-ous-noss, *n.*
 grif'-fin, grif'-fon, *n.* कल्पित जन्तु विशेष ; कडा अभिभावक ; एक किसिमको गिद्ध । grig, *n.* सानो बाम माछा ; फट्टेग्रा । grill, *v. t. and i.* भुट्नु ; भाजी बनाउनु ; दुःख पाउनु वा दिनु । *n.* एक किसिमको फलामको भाँडो ।

grim, *adj.* डरलाग्दो ; भयानक ; भीषण ; निष्टुर ; निर्दयी ; क्रूर ।

grim'ness, *n.*

grim'ace', *n.* अनुहार कस्तो कस्तो पार्ने काम ; हँसाउनको निम्ति मुख बिगार्ने काम । *v. i.* अनुहार बिगार्ने वा कस्तो कस्तो पार्नु ।

gri-mal' kin, *n.* बूढो बिरालो ।

grime, *n.* मैला ; फोहोर । *v. t.* मैला पार्नु । gri'my, *adj.* फोहोरी ।

grim'i-ness, *n.*

grin, *v. t. and i.* दाँत देखाउनु ; छिच्च गर्नु ; दाहा किटेर भन्नु । *n.* दाहा किट्ने काम ; कपटहास्य ।

grind, *v. t. and i.* पिँध्नु ; दाँतले मसिन्याउनु ; परिश्रम गर्नु । *n.* पिँधाइ ; मसिन्याइ । -stone, *n.* पिँध्ने वा उद्याउन हुने ढुङ्गा । grind'er, *n.* पिँध्ने कल वा मानिस ; बङ्गरा ।

grip, *n.* साहो गरी समात्ने काम ; कुनै विषयको पूरा ज्ञान । *v. t.* समात्नु ; अख्याउनु । grip'per, *n.*

gripe, *v. t. and i.* साहो गरी समात्नु ; अख्याउनु ; सोला हाड्नु । *n.* झूलको दुखाइ वा सोला हनाइ । grip'ing, *adj.* धनको लोभ गर्ने ; साह्रै दुख्ने ।

grip'pe, *n.* श्लेष्म ज्वर ; थाड्ने जरो ; इन्फ्लुएन्जा ।

gris'led, griz'led, *adj.* फुस्रो रंगको : धुस्ने ।

gris'ly, *adj.* डरलाग्दो ; भयानक ; विकट ।

grist, *n.* एक पल्टमा पिँध्नेको लागि अन्न ; लाभ । -mill, *n.* जाँतो ।

gris'tle (-l), *n.* शरीरको नरम हड्डी ; कुरकुरे हाड । gris'tly, *adj.* कुरकुरे हाड जस्तो । grist'li-ness, *n.*

grit, *n.* ढुङ्गा वा बालुवाका मसिना कण ; खस्रो बलौटे ढुङ्गा ; सहन-शक्ति ; चरित्रको बल ; साहस ; तेज । *n. pl.* खस्रो गरी पिँ धेको जौ । *v. t. and i.* ध्यार ध्यार आवाज गर्नु ; पिँध्नु ।

griz'zled, *adj.* कपाल फुलेको ; विभूति वा खरानी जस्तो । Also grised.

griz'zly, *adj.* खरानी रंगको वा धुस्ने रंगको । *n.* एक किसिमको फुस्रो - भालू ।

groan (grōn), *n.* पीडा, अफसोस आदिमा प्रकाश गर्ने गहिरो आवाज ; आर्त्तनाद । *v. i.* आर्त्तनाद गर्नु ; कपट पाउनु । groan'ing, *n.* गहिरो आर्त्तनाद ।

groat (grōt), *n.* चार पेन्सको पुरानो अंग्रेजी मुद्रा । *n. pl.* भूस झिकेको जौ आदि अन्न ।

gro'cer, *n.* पसले ; मोदी । gro'cer-y, *n.* मोदीको दोकान ; दाल-चामलको पसल ; पसलमा राखिएका दाल-चामल आदि ।

grog, *n.* पानी मिसाएको मद्य विशेष । -shop, *n.* मद बेच्ने भट्टी । grog'gy, *adj.* मातेको ; मद पिएर लठ भएको ।

groin, *n.* पेट र तिघ्राका बीचको खाटो ; कटि । groin'-ed, *adj.*

groom, *n.* सईस ; चाकर ; दुलहा ; ब्याहुलो । *v. t.* सईसको काम गर्नु । grooms'-man, *n.* लोकन्ते ।
 groove, *n.* रेखा ; नाली ; खाँद ; अविचल मार्ग ; नियमित कार्य-प्रणाली । *v. t.* नाली काट्नु ; खन्नु । groov'-er, *n.*
 grope (grōp), *v. t. and i.* अँध्यारामा छामछाम छुमछुम गर्नु ; छामेर भेट्दाउनु । grop'-er, *n.* grop'-ingly, *adv.*
 gros'-beak, *n.* एक किसिमको ठूलो बाङ्गो चुच्चो भएको चरो ।
 gross, *adj.* प्रशस्त ; प्रचुर ; ज्यादै पैदा हुने ; खाँदिलो ; घना ; बाक्लो ; अभ्लील ; असभ्य ; स्थूल ; खस्रो । *n.* बाह्र दर्जन ; जम्मे अंश ; मुठ ।
 grot or grot'-to, *n.* प्राकृतिक गुफा ; गुफा जस्तै कोठी ।
 gro-tesque' (-tesk'), *adj.* अनौठो चित्र वा शिल्प सम्बन्धी ; हास्यजनक ।
 gro-tesque'-ness, *n.* gro-tesque'-ly, *adv.*
 ground, *n.* पृथिवी ; जमीन ; मैदान ; टार ; आधार ; जग ; मूल कारण । *v. t. and i.* जमीनमा राख्नु ; स्थापित गर्नु ; जग बसाल्नु । -floor, *n.* भूईँतला । -age, *n.* बन्दरको भाडा । -nut, *n.* बदाम । -plot, *n.* घडेरी । -rent, *n.* जमीनको खजाना । -swell, *n.* समुद्रको उहलेको तरङ्ग । -work, *n.* जग ; मूल तत्त्व ; मूल कारण । grounds,

n. pl. मूल तत्त्व ; तरल पदार्थको थैप्रो ; खार वा तर । ground'-loss, *adj.* निष्कारण ; बिना आधारको ; झट्टो । ground'-ing, *n.* रात्ररी शिक्षा दिने काम ।
 ground'-ling, *n.* एक किसिमको माछा ; नाटकको दर्शक ।
 group (groop), *n.* हुल ; दल ; श्रेणी ; मण्डली ; झुण्ड ; समूह ; थुप्रो । *v. t. and i.* श्रेणीमा दल बाँध्नु ; थुपार्नु । group'-ing, *n.*
 grouse, *n.* वन कुखुरो ; लुईचे । *v. i.* गनगनाउनु ।
 grout, *n.* अपकृष्ट खाद्य ; नपच्ने खाने कुरा ; रक्सीको थैप्रो । *v. t. and i.* थुतुनाले माटो पल्याउनु वा उधिन्न ।
 grove, *n.* जंगल ; रुखहरूको समूह ; कुञ्जवन ; झाडी ; घारी ।
 grov'-el, *v. i.* घोप्टो परी पसारिनु ; घस्नु ; नीचता प्रकाश गर्नु । grov'-el-ling, *adj.* नीच ; हीन ।
 grow (grō), *v. t. and i.* उम्रनु ; पलाउनु ; दुसाउनु ; बढ्नु ; वृद्धि हुनु ; उत्पन्न हुनु ; उमार्नु ; बढाउनु ; वृद्धि गराउनु । grow'-or, *n.* उत्पादक । grow'-ing, *adj.* बढ्ने । grow'-ingly, *adv.*
 growl, *v. t. and i.* कुकुर, बिरालो रिसाउँदा जस्तो आवाज गर्नु ; इच्न गर्नु ; गर्जनु । *n.* इच्न गर्ने काम ; गर्जन ।
 growth, *n.* वृद्धि ; बढ्ने काम ; उन्नति ; उत्पन्न द्रव्य ।

grub, *n.* कीराको बच्चा ; झुसिलकीरा ;
लात्रे ; खानेकुरो । *v. t. and i.*
जमीन खन्नु ; भिक्षा माग्नु ; खोजी
गर्नु ; नीच काम गर्नु ; खानेकुरो
खुवाउनु । *adj.* हीन ; नीच ;
फोहोरी । grub'-ber, *n.* grub'-by,
adj.

Grub-street, *n.* लण्डनमा गरीब
ग्रन्थकार वा लेखकहरू बस्ने ठाउँ ;
कलकत्ताको वटतला जस्तो ठाउँ ;
गरीब लेखकको सम्मेलन । *adj.*
गरीब लेखक सम्बन्धी ।

grudge, *v. t. and i.* असन्तुष्ट हुनु वा
गर्नु ; अनिच्छापूर्वक दिनु वा मञ्जूर
गर्नु ; मन नपर्नु । *n.* असन्तोष ;
इबि ; इर्ष्या ; इख : घृणा । grudge'-
ingly, *adv.*

gru'-el (*groo'-*), *n.* माइ ; खोले ;
फौडो ; सजाय ; कठोर-दण्ड ।

grue'-some, *adj.* डरलाग्दो ; भीषण ;
घृणित ।

gruff, *adj.* अशिष्ट ; रूखो चालचलनको ;
उजाड़ । gruff'-ly, *adv.*

grum, *adj.* भयानक ; भीषण ; रूखो ;
कठिन ; गाहरो ।

grum'-ble *v. i.* गनगनाउनु ;
फतफताउनु ; बर्बराउनु । grumb'-
ler, *n.*

grume, *n.* रगतको जमावट ।

grunt, *n.* सुँगुरको कराइ ; घूँक् घूँक्
आवाज । *v. i.* घूँक् घूँक् गर्नु ।

grunt'-ling, *n.* सुँगुरको पाछो ।

gua-no' (*gwa-*), *n.* दक्षिण अमेरिका

तिर मल बनाउनको लागि प्रयोग
गरिने चराको सुली वा बिष्टा ।

guar-an-tee' (*gar-*), *n.* जमानी ;
अङ्गीकार । *v. t.* जमानी बस्नु ;
ठोकेर भन्नु ; निश्चय गर्नु । Also
guar'-an ty.

guard, *n.* रक्षक ; चौकीदार ; रक्षाका
निमित्त नियुक्त भएका सेना वा
सेनाको दल । -house, *n.* फाटक ;
पहरे घर । -room, *n.* सिपाही वा
पहरा बस्ने घर । *n. pl.* रक्षाका
निमित्त भएका सेनाका दल ;
सिपाहीहरू । -man, *n.* पहरेहरूको
सिपाही ; आठपहरिया । guard'-ed,
adj. होश गरेर भनेको ; सावधानता
पूर्वक गरेको । guard'-ed-ness, *n.*

guar'-di-an, *n.* रक्षक ; अभिभावक ;
प्रतिपालन गर्ने मानिस ; हेर बिचार
गर्ने काम । *adj.* रक्षा गर्ने ;
हेरचाह गर्ने ।

gua'-va, *n.* अम्बक ; अम्बा ।

gu-ber-na'-tion, *n.* शासन । gu-ber-
na-to'-ri-al, *adj.* शासनकर्ता
सम्बन्धी ।

gudg'-eon, *n.* एक किसिमको माछा ;
चारो ।

guer'-don (*ger'-*), *n.* पुरस्कार ; बक्स ;
इनाम ; उपहार ।

guer'-il-la, *n.* साना साना दल बाँधेर
जताभावी गरेको लडाइँ ।

guern'-sey, *n.* भोटो ; गङ्गी ।

guess, *v. t. and i.* अनुमान गर्ने ;
कल्पना गर्ने ; अन्दाज गर्ने ;

अङ्कलु । *n.* अनुमान ; अङ्कल ।
 -work, *n.* अनुमान गरिएको काम ।
 gues'-sing, *n.*
 guest, *n.* अतिथि ; पाहुना ; निमन्त्रित
 मानिस । -house, *n.* अतिथि-
 शाला ; पाहुनाहरू राख्ने घर ।
 guide, *v. t.* बाटो देखाउनु ; अगुवा
 हुनु ; अगाडि जानु ; शिक्षा दिनु ।
n. पथप्रदर्शक ; बाटो देखाउने
 मान्छे ; अगुवा । -book, *n.* बाटो
 आदिको विवरणपूर्ण पुस्तक । -post,
n. बटुवाहरूलाई बाटो देखाउने
 खाँबो । guid'-ance, *n.* बाटो
 देखाइ ; उपदेश ।
 guild, gild, *n.* सम्मेलन ; समाज ;
 समिति । -hall, *n.* समाज-गृह ।
 guile, *n.* छल ; कपट ; कुटिलता ;
 चातुरी ; विश्वासघात ; बहाना ।
 -ful, *adj.* धूर्त ; कपटपूर्ण । -less,
adj. छल, कपट रहित ; सरल ।
 -ful-ness, *n.* -less-ness, *n.*
 guilt'-lo-tine (-tin), *n.* मान्छेको टाउको
 काट्ने एक किसिमको यन्त्र । *v. t.*
 टाउको काट्नु ।
 guilt, *n.* अपराध ; दोष ; पाप ;
 दोषीपन । guilt' ty, *adj.* अपराधी ;
 दोषी । guilt'-less, *n.* निरपराध ;
 निर्दोष ।
 guin'-ea, *n.* इङ्गल्याण्डको २१ शिलिङ्ग
 बराबरीको सुनको मुद्रा । -fowl,
n. -hen, *n.* तित्ता । -pig, *n.*
 सँगूर वा खरायो जस्तो एक
 किसिमको मूसो ।

guise, *n.* बाहिरी रूप ; लुगाको ढाँचा ;
 आकृति ; भेष ; बहाना । guis'-er,
n. भेष बदलेको मान्छे ।
 gui'-tar' (gi-), *n.* औलाले बजाउने
 सारङ्गी ; गीतार ; तानपुरा ।
 gulf, *n.* उपसागर ; खाडी । gulf'-y,
adj.
 gull, *n.* समुद्रमा पाइने एक किसिमको
 चरो ; मूर्ख मान्छे ; ठगिने मान्छे ;
 चातुरी । *v. t.* ठगनु ; धोका दिनु ।
 gul'-let, *n.* घाँटो ; धिन्नाको नाली ;
 कण्ठ ; कण्ठनाली ।
 gul'-li-ble, *adj.* सजिलैसित ठगिने ।
 gul-li-bil'-i-ty, *n.*
 gul'-ly, *n.* सानो जल-प्रणाली ; कुलो ;
 कुलेसो । *v. t.* माटो काटेर कुलो
 बनाउनु ।
 gulp, *v. t.* हतार हतार निल्नु ; ठूलो
 ठूलो गौंस हाल्नु । *n.* निलाइ ;
 ठूलो गौंस ।
 gum, *n.* गिजा ; बङ्गराको मासु ; रत्नको
 चोप ; गुँद ; खोटो । -arabic, *n.*
 गुँद । -elastic, *n.* रबर । -boil,
n. गिजाको पिलो । -resin, *n.*
 धूप । gum'-my, gum'-mous, *adj.*
 च्याप् च्याप् लाग्ने ।
 gump'-tion, *n.* बुद्धि ; चातुर्य ;
 बढ्याइ ।
 gun, *n.* बन्दूक ; तोप । -barrel, *n.*
 बन्दूकको नाल । -boat, *n.* बन्दूक
 वा तोप बोक्ने ढुंगा । -carriage,
n. बन्दूक वा तोप बोक्ने गाढा ।
 -cotton, *n.* बारुदले जस्तै गरी पोल्ने

लुगा वा अरु उद्भिज्ज पदार्थ । -fire, *n.* तोप पङ्केको आवाज ; तोप । -lock, *n.* बन्दूकको कल । -man, *n.* बन्दूकधारी डाँकू । -powder, *n.* बारुद । -metal, *n.* बन्दूक बनाउने एक किमिमको पित्तल वा धातु । -shot, *n.* बन्दूक वा तोपको दूरी । -stick, *n.* बन्दूकको गज । -stock, *n.* बन्दूकको कुन्दा । -smith, *n.* बन्दूक बनाउने मानिस । gun'-ner, *n.* बन्दूक वा तोप चलाउने मानिस वा सिपाही । gun'-ner y, *n.* बन्दूक, तोप चलाउन सिकने विद्या । gun'-mage, *n.* लडाईँ गर्ने जहाजमा भएका बन्दूक वा तोप समूह । gun'-ning, *n.* बन्दूक हास्ने काम । gun'-wale, -nol, *n.* जहाज वा ढुंगाका बगलको माथिल्लो किनारा । gur'-gle, *v. i.* पानी आदि तरल पदार्थ कल्कल् वा ध्वात् ध्वात् आवाज गर्नु । *n.* कल्कल् शब्द । gur'-glet, *n.* पानी राख्ने सुराही वा भौँडो ; लोहोटी । gush, *v. i.* जोरसँग बग्नु ; अचानक ह्वाल-ह्वाल्ती निकुनु । *n.* प्रवाह ; अचानकको बगाइ । gush'-ing, *adj.* जोरसँग बग्ने । gus'-set, लुगाको भाग बढाउन वा बलियो गर्नका लागि हालिएको टुक्रा ; खार्पा ; सज्जाप । gust, *n.* हावा-बतास ; आवाज ; आगो ; हुरी ; वर्षा वा इन्द्रियवृत्तिको अचानकको आवेग ; सिहिरैटो ।

gus'-ty, *adj.* हावा-बतास जस्तै उड्ने । gus'-to, gust, *n.* स्वाद ; रुचि ; भागी ; आनन्द । gust'-a-to-ry, *adj.* रुचि वा स्वाद सम्बन्धी । gut, *n.* आन्त्रा । *n. pl.* आन्त्रा-भुँडी । gut'-ta, *n.* बिन्दु ; थोपो । gut'-ta-per-cha, *n.* मालय द्वीपमा पाइने एक किसिमको रुखको चोप जमाएको पदार्थ ; काँचो रबर । gut'-ter, *n.* पानीको नाली ; पानी बग्ने कुलेसो ; कुलो । *v. t. and i.* नाली वा कुलो बनाउनु ; खाँद पार्नु ; थोपा थोपा गरेर बग्नु । gut'-tle, *v. t. and i.* खन्नुवा जस्तो गरी खानु । gut'-tu-ral, *adj.* घाँटी सम्बन्धी ; कंठ्य । *n.* कंठ्य वर्ण, जस्तै,—ए, ऐ, ओ, औ । gut'-tu-ral-ly, *adv.* guy, *n.* पाल आदिलाई तानिराख्ने डोरी । *v. t.* डोरीले तानिराख्नु । guz'-zle, *v. t. and i.* घरिघरि खाइ-रहनु ; धेरै वा घरिघरि खानु । gym-kha'-na, *n.* खेल खेल्ने ठाउँ ; जिमखाना । gym-na'-si-um (-zi-), *n.* कसरत गर्नका लागि खेल्ने चीजहरू भएको ठाउँ । gym-nas'-tic, *adj.* शारीरिक कसरत वा व्यायाम सम्बन्धी । gym-nas'-tics, *n.* व्यायाम ; कसरत । gym-nos'-o-phist, *n.* जोगी ; नाङ्गो संन्यासी ।

gyn'-arch-y, *n.* स्त्री-शासन ; रमणी-
राज्य । Also gy-noc'-ra-cy.

gynae-col'-ogy, *n.* स्त्री-रोग विज्ञान ।

gyp, *n.* केम्ब्रोज कलेजको नोकर ।

gyp'-sum (jip'-), *n.* एक किसिमको
खरी ।

gyp'-sy, *n.* See gipsy.

gy'-rate (jiv'-), *v. i.* घुम्नु ; चकर खानु ।

n. चक्रगति । gy'-ra'-tion, *n.*

घुमाइ ; चकर लगाइ ; फनफनि

घुम्ने काम । gy'-ra-tor-y, gy'-ral,

adj. फनफनि घुम्ने ; चकर खाने ।

gyre, *n.* फनफनि घुम्ने काम ; चकर
लगाइ ।

gy'-ro-scope (jiv'-), *n.* चक्रगतिको नियम
देखाउने एक किसिमको यन्त्र ।

gyve (jiv), *n.* हात-खुट्टा बाँध्ने नेल ;
साङ्गलो ; हतकडी । *v. t.* हतकडी
लाउनु ; नेल ठोकनु ।

H

ha, *intj.* अः ; दुःख वा आनन्द जाहेर
गर्ने शब्द ।

hab'-er-dash-er, *n.* लुगाको मसिनो
चाँज, जस्तै—फिता, लेस आदि बेच्ने
मान्छे । hab'-er-dash-er-y, *n.*
हेबरड्यासरले बेच्ने मालताल ।

ha-ber'-ge-on, *n.* घाँटी र छाती रक्षा
गर्नका निमित्त कवच वा फलामको
कोट ।

ha-bil'-i-mant, *n.* पोशाक ; साज ;
लाउने लुगा ;

hab'-it, *n.* अभ्यास ; प्रथा ; बानी ;

शारीरिक वा मानसिक प्रकृति ;
स्वभाव ; स्वास्नी-मानिसहरूको

घोडा चढ्दाको पोशाक । makor,

n. स्वास्नी-मानिसहरूको घोडा

चढ्दा लाउने लुगा बनाउने

सुजीकार । hab'-it-ed, *adj.* लुगा

लाएको । hab'-it-a-ble, *adj.* बस्न

हुने । hab'-it-a-bly, *adv.*

hab'-it-at, *n.* जानवर वा उद्भिद्को

स्वाभाविक वासस्थान । hab'-i-

tant, *n.* निवासी ; बासिन्दा ; बस्ने

मान्छे । hab'-it-a-tion, *n.* वास-

स्थान ; बस्ने जग्गा ; डेरा ; घर ।

ha-bit'-u-al, *adj.* नित्य ; स्थिर ; बानी

लागेको ; प्रथानुकूल । ha-bit'-u-

ate, *v. t.* अभ्यास गर्नु ; बानी

पार्नु ; नित्य गर्नु । hab'-i-tude, *n.*

चलन ; अभ्यास ; प्रथा ; प्रकृति ।

hack, *v. t.* ढुक्का ढुक्का पारेर काट्नु ;

चुर चुर पार्नु ; छिन्न-भिन्न पार्नु ;

ढुक्का ढुक्का पार्नु ; घरि घरि खोक्नु ;

भाडामा लाउनु । *n.* कोदालो ;

जुत्ताको टुप्पाले हिकोएको चोट ;

भाडामा लाइने घोडा वा गाडी ; ईट

सुकाउने फल्याक ; तलब पाउने ग्रन्थ-

लेखक । hack'-er-y, *n.* गोरु-गाडा ।

hack'-le, *n.* सुत वा पाट कोर्ने वा साफ

गर्ने काँगियो ; कुखुराका भाले वा

अरु चरा-चुरुङ्गीको घाँटीमा हुने

लामो प्वाँख । *v. t.* सुत कोर्नु वा

साफ गर्नु ; काट्नु ; छिन्न-भिन्न पार्नु ;

ढुक्का ढुक्का पार्नु । hack'-ly, *adj.*

खस्रो । hack'-ler, *n.*

hack'-ney, *n.* भाड़ामा लाइने घोड़ा वा गाड़ी ; ज्यालादारी मान्छे । *adj.* तुच्छ ; हीन ; भाड़ामा लागेको ; बेसी चलेको वा काम गरेको । *v. t.* साह्रै धेर व्यवहार गर्नु ; बेसी चलाउनु ; साधारण वा मामुली पार्नु । -carriage, -coach, *n.* भाड़ाको गाड़ा । -man, *n.* घोड़ा-गाड़ी भाड़ामा लाउने मानिस ।

hack'-neyed, *adj.*

had'-dock, *n.* एक किसिमका माछा ।

Ha'dos, *n.* यमलोक ; पाताल ; परलोक ।

Hadj, Hajj, *n.* मक्काको यात्रा ।

Hadj'-i, Haj'-ji, *n.* हाजी अर्थात्

मक्काको यात्रा गरेर आउने मानिस ।

haft, *n.* बाँड ; हातो ।

hag, *n.* बोकसी ; डाइनी ; डंकिनी ; नराम्री बुढिया ।

hag'-gard, *adj.* जीङ्ग्रीङ्ग परेको ; पातलो ; दुब्लो ; नसधाएको । *n.* बाज ; बेसारी ।

hag'-gle, *v. t. and i.* भाव कसाकस गर्नु ; टुक्रा टुक्रा पारेर काट्नु ।

hag'-glor, *n.*

hag'-i-o-gra-phy, *n.* महात्माहरूको जीवनी । hag'-i-o-gra-pher, *n.* यस्ता जीवनीको लेखक ।

hail, *v. t. and i.* सम्बोधन गर्नु ; नाउँ काडेर बोलाउनु वा डाक्नु ; हप्पार्नु ; अभिवादन गर्नु ; स्वागत गर्नु ; असीना पर्नु । *n.* असीना ; अभिवादन । -stone, *n.* असीना । -storm, *n.* असीना समेतको आँधी ।

hair, *n.* केश ; कपाल ; रौं ; मुल्ला ।

-breadth, *n.* केश प्रमाण वा रौं

परिमाण ; सूक्ष्म । -brush, *n.*

केश कोर्ने ब्रूस । -cloth, *n.* रौंको

बनेको लुगा । -dressor, *n.* नाउ ;

हजाम । -pencil, *n.* चित्रकारीमा

लाग्ने ब्रूस । -pin, *n.* केशमा

लाउने पिन ; बालपिन । -powder,

n. केशमा लाउने पाउडर ; केशको

फा । -spring, *n.* घडोको केश

जस्तो स्प्रिङ्ग । -split-ting, *adj.*

अति सूक्ष्म ; भेद गर्ने ; भेदत्व ।

-stroke, *n.* सूक्ष्म-रेखा । hair'-y,

adj. रौं नै रौं भएको ; रौंले बनेको ;

केशयुक्त । hair'-less, *adj.*

केशहीन ।

hake, *n.* समुद्रमा पाइने एक किसिमको माछा ।

ha-kim', *n.* हकिम ; मुसल्मान वैद्य ; हाकिम ; विचारक ।

hal'-berd, *n.* भालार बन्दरो एकै ठाउँ भएको हतियार ; गणेशो ; परशु ।

hal'-berd-ier, *n.* परशु भिर्ने सेना ।

hal'-cy-on (-ci-), *n.* माछा खाएर जीवन निर्वाह गर्ने सामुद्रिक पक्षी ।

adj. शान्तिमय ; स्थिर ; सुखकारी ।

hale, *adj.* दृष्टपुष्ट ; खाइलाग्दो ; बलियो ; स्वास्थ्य । *v. t.* बलपूर्वक तान्नु ; घिसार्नु ।

half (haf), *n.* अर्द्धांश ; आधा भाग ; आधा परिमाण । *adj.* आधा ; असम्पूर्ण । -back, *n.* फूटबलको खेलमा ब्याकका अगिस्तिर खेल्ने

खेलाडी । -blood, *n.* एउटै बाबु तर बेग्लै आमा वा एउटै आमा तर बेग्लै बाबु भएका छोराछोरी ।
 -bound, *adj.* किताबको जिल्लामा आधा छाला भएको । -bred, *adj.* असभ्य ; जंगली ; अशिक्षित ।
 -breed, *n.* खच्चड ; वर्णसंकर ।
 -brother, *n.* सौतेनी दाज्यू वा भाइ । -caste, *n.* फिरङ्गी ; अंग्रेज बाबु र हिन्दुस्थानी आमाका छोराछोरी । -cock, *n.* बन्दूकको घोडा अलिकता चढेको अवस्था ।
 -crown, *n.* आधा क्राउन ; मुद्रा विशेष । -hearted, *adj.* आग्रह-शून्य ; मन नलाएको । -holiday, *n.* आधा दिनको बिदा । -moon, *n.* अर्द्धचन्द्र । -pay, *n.* आधा तलब । -penny (*hā'p'ni*), *n.* आधा आना बराबर तामाको मुद्रा ।
 -tint, *n.* कुनै दुई रंगका माझको रंग । -way, *n.* आधा बाटो ।
 -witted, मूर्ख ; लठुवा । -yearly, *adj.* अर्द्ध-वार्षिक । halve (*hālv*), *v. t.* आधा आधा गर्नु ; बराबर भाग लाउनु ; दुई फ्याक पार्नु ।
hal'i but, *n.* एक किसिमको ठूलो माछा ।
hall, *n.* घरको ठूलो कोठा ; साधारण घर ; विद्यालय ; मन्दिर ; सभागृह । -mark, *n.* सुन र चाँदीको ठहर चिह्न लाउनाको निमित्त सुनारको घरमा प्रयोग हुने चिह्न ।
Hal-le-lu'ia, -jah, *n.* and *intj.* धन्य होउन् ; ईश्वरका स्तुतिको गीत ।

hal-lo' or hal-loa', *intj.* ध्यान खिच्ने वा आश्चर्य जाहेर गर्ने आवाज ; इयावास । *v. t.* and *i.* कुरकुरलाई कराएर अग्रसर पार्नु ; ध्यान खिचाउनलाई कराउनु ।
hal'-low, *v. t.* पूजा गर्नु ; पूज्य मान्नु ; पवित्र पार्नु ।
hal-lu-cin-a'-tion, *n.* चित्तको आन्ति ; माया ; भ्रम ; झूटो भावना ।
hal-lu'-cin-a-tory, *adj.*
ha'-lo, *n.* सूर्य वा चन्द्रका वरिपरिको रातो घेरा ; प्रकाश-मण्डल ।
hals'er, *n.* डोरी ।
halt, *v. t.* and *i.* थामिनु ; बिसाउनु ; मुकाम गर्नु ; छन्द भङ्ग हुनु । *adj.* लंगडो ; कुँजे ; खोरण्डो ।
halt'-ing, *n.* बिसाउने काम । *adj.* खोच्याउने ।
hal'-tor, *n.* घोडा बाँध्ने वा फाँसी दिनको लागि झुण्ड्याउने डोरी ; बागडोर ।
hal'-yard, *hal'-li-ard*, *n.* जहाजको पाल लाउन वा झार्नको निमित्त डोरी ।
ham, *n.* फिला वा तिघ्राको पछिल्लो अंश ; नून हालेर सुकाएको सँगूरको मासु वा सपेटा ।
Ham'a-dry-ad, *n.* वनदेवी ।
Ham-it'-ic, *adj.* नूको छोरा ह्यामको वंश सम्बन्धी ।
ham'-let, *n.* धर्म मन्दिर नभएको सानो गाउँ ।
ham'-mer, *n.* मार्तल ; मुङ्ग्रो ; घन ।

v. t. मुङ्गोले होक्नु वा हिकाउनु ;
घन चुट्नु । -cloth, *n.* बग्गोको
आसन ढाक्ने एक किसिमको लुगा ।
-head, *n.* एक किसिमको माछा ।
-man, *n.* घन चुट्ने मानिस ।

ham'-mock, *n.* कोक्रो ; जहाजमा
सुत्ने झोलुंगो ।

ham'-per, *v. t.* रोक्नु ; अड्काउनु ;
अल्झाउनु ; ढोकामा हाल्नु ।
n. माझ्लो ; मिक्री ; ठूलो ढोको
वा टोकरी ; डेली ।

hams'tor, *n.* एक किसिमको छोटो
पुच्छर भण्डो मूसी ।

ham'string, *n.* धरनमो वा ढोइनमो ।
v. t. ढोइनसो काटेर खँजाहा पार्नु ।

hand, *n.* हात ; घडीको काँटा ; काममा
हिस्सा ; मजदूर ; दक्षता ; निपुण ;
कौशल ; अधिकार ; चार औंलाको
परिमाण । *v. t.* हातले दिनु ;
सुम्पनु ; बाटो देखाउनु ; छुनु ;
मदत दिनु । -bag, *n.* हाते-ब्याग ।

-ball, *n.* हाते-गोली ; हातले गोली
खेल्ने खेल । -barrow, *n.* हातले
ठेल्ने गाडी । -bill, *n.* विज्ञापन

पत्र । -book, *n.* सानो पुस्तक ;
गुटका । -breadth, *n.* हतकेला ।
-cart, *n.* हाते गाडी । -cuff, *v. t.*
हतकडी लाउनु । *n. pl.* हतकडी ।

-ker chief, *n.* रुमाल । -less
adj. हस्तहीन ; नरात्रो । -made,
adj. हस्तनिर्मित ; हातले बनाएको ।
-maid, *n.* दासी ; नोकरनी ;
चाकरनी । -mill, *n.* जाँतो । -post,

n. बाटो देखाउने खोँबो । -saw, *n.*
हाते करौंती वा आरा । -shake,
n. करमईन । -some *adj.* सुन्दर ;
मनोहर ; यथेष्ट ; उत्तम ; उपयुक्त ।
-writing, *n.* हस्ताक्षर ; हस्तलिपि ।
han'-dy, *adj.* सानो ; चिटिक्क
परेको ; व्यवहार गर्न सजिलो ;
कुनै किसिमको सिपमा खूब हात
बसेको ; निकटस्थ । han'-dle, *v. t.*
and *i.* हातमा लिनु ; समात्नु ;
प्रबन्ध गर्नु ; अभ्यास गर्नु ; व्यवहार
गर्नु । *n.* बीँड ; हातो । hand'-
ful, *n.* हात भरी ; मुठी भरी ;
अंजुलो ; सानो परिमाण ।

han'-di craft *n.* शिल्पकला ; हातको
सिप । han'-di-crafts-man, *n.*
शिल्पी ; कारिगर ।

hand'-i-cap, *v. t.* खेल आदिमा अरु
प्रतियोगिहरूको बराबर पार्नका
लागि उत्तम प्रतियोगिहरूलाई पछि
राख्नु वा भारी बोकाउनु । *n.*
खेलमा उत्तम प्रतियोगिलाई पछि
राख्ने काम वा भारी बोकाउने
काम ।

hang, *v. t.* and *i.* झुण्ड्याउनु ; फाँसी
दिनु ; टाङ्गुनु ; झुक्नु ; झुण्डनु ;
बिस्तारै बिर्नु ; ढिलो हुनु ; निर्भर
गर्नु । -dog, *n.* नीच मान्छे ; कुकुर
झुण्ड्याउने काम गर्ने योग्यको
मान्छे । -man, *n.* फाँसी चढाउने
मान्छे ; घातक । hang'-ing, *n.*
फाँसी ; पर्दा । *adj.* प्राणदण्ड
पाउने योग्यको ।

hang'-ar, *n.* हावा-जहाज राख्ने घर ;
विमानशाला ।

hang'-er, *n.* एक किसिमको सानो
तलवार ; कोट आदि झुण्ड्याउने
वस्तु । -on, *n.* आश्रित मानिस ;
जलग्रह ।

hank, *n.* बाटेको धागो ; डल्ला वा
गोली धागो वा अरु चीज ; प्रताप ;
शक्ति ।

han'-ker, *v. t.* इच्छा गर्नु ; यताउता
घुम्नु ।

Han'-sard, *n.* पार्लामेण्टका
महासभामा दिइएको वक्तृता
छापेको विषय ।

Hanse, *n.* समिति ; सभा ।

han'-som, *n.* एक किसिमको दुइ चक्के
गाढो । Also han'-som-cab.

hap, *n.* भाग्य ; दैव ; आकस्मिक
घटना ; संयोग ; मौका । *v. i.*
दैव-संयोग हुनु ; परी आउनु ।

hap-haz'-ard, *n.* दैव-संयोग ;
भाग्य ; दैव ; मौका । hap'-less,
adj. अभागी ; भाग्यहीन । hap'-ly,
adv. सम्भवतः ; मौकाले ; शायद् ।
hap'-pen, *v. i.* आइपर्नु ; हुनु ;
परी आउनु ; घटित हुनु ; मौका
पर्नु ।

hap'-py, *adj.* सुखी ; भाग्यमानी ;
सन्तुष्ट । hap'-pi-ness, *n.* सौभाग्य ;
सुख ; आनन्द ; सन्तोष ; कल्याण ।
hap'-pi-ly, *adv.* सुखले ; आनन्द-
सँग ।

ha-ra ki'ri, *n.* जापानका मानिसहरूले

कुनै किसिमको अपमान हुँदा आन्द्रा-
भुँडी झिकी गरिने आत्महत्या ।

ha-rangue' (-rang'), *n.* साधारण
वक्तृता वा भाषण । *v. t. and i.*
उच्च स्वरले भाषण दिनु । ha-rang'-
uer, *n.*

har'-ass, *v. i.* सताउनु ; कष्ट दिनु ।
har'-ass-ment, *n.*

har'-bin-ger, *n.* दूत ; अग्रदूत ; अगुवा ।
v. t. अगि जानु ।

har'-bour (-bur), *n.* बन्दरगाह ;
आश्रय-स्थान ; आश्रय । *v. t. and i.*
जहाज बन्दरमा हुल्नु ; आश्रय दिनु
वा लिनु ; अतिथि सत्कार गर्नु ।

-master, *n.* बन्दरको अध्यक्ष ।

har'-bour-age, *n.* आश्रय ।

hard, *adj.* कडा ; साह्रो ; खँदिलो ;
गाह्रो ; चर्को ; निष्टुर ; कठोर ;
महँगो ; निर्दय । *adv.* कष्टले ;
परिश्रमपूर्वक ; मुश्किलसँग ; नजिकै ।

-earned, *adj.* कष्टले कमाएको ।

-favoured, *adj.* उग्रमूर्ति ।

-featured, *adj.* घिनलाग्दो ;

अनुहार नपरेको । -fisted, *adj.*

लोभी ; कञ्जूस । -fought, *adj.*

घनघोर । -handed, *adj.* खस्त्रो हात

भएको ; कठोर ; निर्दय । -headed,

adj. बुद्धिमान् ; व्यवहारी ; सुचतुर ।

-hearted, *adj.* निर्दय ; निष्टुर ।

-money, *n.* नगद । -ship, *n.*

कष्ट ; दुःख ; सहन नसकिने कुरो ।

-visaged, *adj.* कुरूप ; उग्रमूर्ति ।

-ware, *n.* फलाम आदिका बनिएको

- चीज । -won, *adj.* कष्टले पाएको ।
 -working, *adj.* परिश्रमी ।
 hare, *n.* खरायो ; चौगडा । -bell, *n.* |
 एक किसिमको घण्टी जस्तो फूल ।
 -brained, *adj.* चञ्चल ; छुकछुके ।
 -footed, *adj.* चौडो हिंड्ने ।
 -hearted, *adj.* कातर ; डरछेरुवा ।
 -lip, *n.* खोंडे । hari'-sh, *adj.*
 खरायो जस्तो ।
 har'-em, *n.* अन्तःपुर ।
 har'-i-cot, *n.* उमालेको मासु वा
 सागपात ।
 hark, hark'-en, *intj.* सुन ।
 har'-lot, *n.* वेश्या । har'-lot-ry, *n.*
 वेश्या-वृत्ति ।
 harm, *n.* नोक्सान ; अपकार ; खति ;
 हानि ; अनिष्ट । harm'-ful, *adj.*
 हानिजनक ; अनिष्टकर । harm'-
 loss, *adj.* निर्दोष । harm'-less-
 ness, *n.*
 har'-mo-ny, *n.* एकसुर ; एकतान ;
 एकलय ; ताल ; मिलान ; मेल ;
 शान्ति । har-mo'-ni-ous, *adj.*
 सुसङ्गत ; सुर मिलेको ; तालदिने ;
 शान्तिपूर्ण । har-mo'-ni-ous-ly,
adj. तालसँग ; सुसङ्गत रूपले ।
 har'-mon-ise, -ize, *v. t. and i.*
 सुर वा तान मिलाउनु ; एक लयमा
 ल्याउनु ; मिलजुल गरेर बस्नु ;
 har-mon-i-sa'-tion, *n.* har-mon'-
 ies, *n.* संगीत-विद्या-विशेष । har-
 mo'-ni-um, *n.* हार्मोनियम बाजा ।
 har'-ness, *n.* घोडाको साज ; कवच ।
v. t. शस्त्र-अस्त्र आदिले सुसज्जित
 पार्नु ; छाँगे आदिलाई कुनै कामको
 लागि प्रयोग गर्नु ।
 harp, *n.* वीणा । *v. t. and i.* वीणा
 बजाउनु ; सुर दिनु । harp'-er or
 harp'-ist, *n.* वीणा बजाउने मान्छे ।
 har-poon', *n.* ह्वेल माछा मार्नका निम्ति
 डोरीमा बाँधेको भाला जस्तो यन्त्र ।
v. t. हापूँनले हात्ति । har'-poon-
 er, *n.*
 harp'-si-chord, *n.* वीणा जस्तै एक
 किसिमको बाजा ।
 har'-py, *n.* कल्पित राक्षस ; एक
 किसिमको चील ; लुटपिटा गर्ने
 मान्छे ।
 har'-que-bus, -buse or -buss, *n.* सानो
 किसिमको तोप ।
 har'-ri-er, *n.* खरायो खेदने शिकारी
 कुकुर ; एक किसिमको शिकारी बाज
 वा बेसारो ।
 har'-row, *n.* दाँदै । *v. t.* दाँदै लाउनु ;
 कष्ट दिनु ; छिया छिया पार्नु ।
 har'-row-ing, *adj.* हृदय-विदारक ।
 har'-ry, *v. t.* लुटपिटा गर्नु । ध्वंस पार्नु ;
 उजाड़ पार्नु ; सताउनु ।
 harsh, *adj.* रुखो ; निष्ठुर ; खस्रो ;
 अश्लोल ; शक्त ; कडा । harsh'-
 ness, *n.*
 hart, *n.* दारे मृग ; झौँक । harts'-
 horn, *n.* झौँकको सीङ ।
 ha'-rum-sca'-rum, *adj.* चञ्चल ;
 उत्ताउलो ; बेफिक्रिको । *n.* उत्ताउलो
 वा बेफिक्रिको मानिस ।

har'-vest, *n.* अन्न आदि काट्ने वा बटुल्ने काम ; बाली थन्काउने समय ; अन्न ; बाली ; फसल ; कर्म-फल ; श्रमफल । *v. t.* अन्नहरू काट्नु र बटुल्नु । -feast, *n.* अन्न काटेको वा बटुल्नेको हर्षमा उत्सव वा भोज । -home, *n.* अन्न भित्र्याएको हर्षमा भोज ; न्वागी । -man, *n.* अन्न आदि काट्ने वा बटुल्ने खेताला । -moon, *n.* शरद्-ऋतुकी पूर्णिमाको जून । -mouse, *n.* धानचरी । -queen, *n.* अन्नपूर्णा-देवी ; राशिपूजाकी देवी ।

hash, *v. t.* एक दमै मसिनो पारेर काट्नु । *n.* साग-सब्जीसित मसिनो पारेर काटेको मासु मिसाएर पकाएको तर्कारी ।

hash'-ish, *n.* गौँजा ; भाङ ।

hasp, *n.* फाली आदि अड्काउने करुवा ।

has-sock, *n.* धर्म मन्दिरमा घुँडा टेक्ने आसनी ।

haste, *n.* हतार ; हतपत ; शीघ्रता । or hasten *v. t. and i.* हतार गर्नु ; चौडो दगर्नु ; छिटो हिँड्नु । has'-ty, *adj.* छिटो ; चौडो ; हतार गरेको । has'-ti-ly, *adv.* चौडो वा छिटोसँग । has'-ti-ness, *n.*

hat, *n.* टोपी ; टोप । *v. t.* ह्याट लाउनु ।

hatch, *v. t. and i.* चला काट्नु ; फुलबाट निस्कनु ; ओश्रा बस्नु ; रच्नु र वृद्धि गर्नु । hatch'-er-y, *n.* चला काट्ने वा ओश्रा बस्ने ठाउँ ।

hatch'-et, *n.* बन्चरो ।

hatch'-way, *n.* जहाजको एक डेकदेखि अर्को डेकसम्म जाने खुला ठाउँ ।

hate, *v. t.* घृणा गर्नु ; द्वेष गर्नु ; तुच्छ मान्नु । *n.* घृणा । ha'-trod, *n.* घृणा ; द्वेष ; अश्रद्धा । hate'-ful, *adj.* घृणाजनक ; घृणित ; घिन-लाग्दो । ha'-ter, *n.*

haugh'-ty (*haw'-*), *adj.* अहंकारी ; घमण्डी ; शेखीवाल ; गर्वित । haugh'-ti-ness, *n.* अहंकार ।

haul, *v. t. and i.* जोरसित तान्नु ; घिसार्नु ; जहाजको बाटो बदल्नु । *n.* जालमा एक पल्ट परेको माछा-हरू ; आकर्षण ; बलपूर्वक तान्ने काम । haul'-age, *n.* आकर्षण ; ढुंगा तान्ने काम वा त्यसमा लाग्ने खर्च । haul'-ier, *n.*

haulm (*harwm*) or halm (*harwm*), *n.* खर ; पराल ।

haunch, *n.* कम्मर ; फिला ; शरीरको पछिल्लो भाग ; चाक ।

haunt (*harwt*), *v. t. and i.* सधैं आउ जाउ गर्नु ; बराबर वा घरि घरि आउनु वा जानु । *n.* बराबर आउने वा जाने ठाउँ ; अड्डा ।

haut'-boy (*hō-*), *n.* सनाही ; एक किसिमको भूँइँसेले जस्तो फल ।

ha'-ven, *n.* बन्दरगाह ; आश्रयस्थान ; नदीको मुख वा मुहाना ।

hav'-er-sack, *n.* सैनिकहरूको खानेकुरा आदि बोक्ने बलियो टाटको झोली ; रुकसाइट ।

hav'-oc, उजाड़ ; नाश ; ध्वंस ; उत्पात ।

v. t. उजाड़ गर्नु ; ध्वंस पार्नु ।

haw, *n.* पोथ्रा ; झाड़ी : फल विशेष ।

n. t. संकोच साथ भन्नु ।

hawk, *n.* बाज ; बेसारो । *v. t. and i.*

बिक्रीको निम्ति यताउति घुमाउनु :

म्बकानु ; बाजले झं झंटनु : बाज-

द्वारा चराहरूको शिकार गर्नु ।

hawk'-er, *n.* बिक्रीको निम्ति

यताउति घुम्दै कराउने मान्छे ;

फेरिवाल ।

haw'-thorn, *n.* ठूलो ठूलो काँडे झ्याङ ;

झाड़ी वा घारी ।

hay, *n.* पराल ; सुकाएको घाँस । *v. t.*

घाँस सुकाउनु । -cock, -stock or

-rick, *n.* परालको थुप्रो ; कुनिउ ;

परालको माच ।

haw'-ser (-ser), *n.* मोटो डोरी ; लट्टा

वा लठारो ।

haz'-ard, *n.* दैव घटना : संयोग ;

मौका ; एक किसिमको तासको खेल ;

खतरा ; विपद् । *v. t.* संकटमा पर्नु ;

साहस गर्नु । haz'-ar-dous (-dus),

adj. संकटमय ; खतरापूर्ण ।

haze, *n.* अस्पष्टता ; कुहरो ; तुवाँलो ;

मानसिक धमिलोपन ; अन्धकार ।

ha'-zy, *adj.* तुवाँलो वा कुहरो

लागेको ; धमिलो ; अस्पष्ट । haz'-i-

ness, *n.*

ha'-zel, *n.* वृक्ष विशेष । *adj.* उक्त वृक्ष

सम्बन्धी ; पिंगल वर्णको ; खैरो ।

ha'-zel-nut, *n.* यही रुखको फल ।

head, *n.* टाउको ; शिर ; प्रधान

मानिस ; अध्यक्ष ; अधिलो भाग ;

बुद्धि ; मगज ; नदीको उत्पत्ति

स्थान ; अन्तरीप ; एक्लो मानिस ।

v. t. and i. अध्यक्ष वा नायक

हुनु ; मुख्य स्थान प्राप्त गर्नु ;

शासन गर्नु ; अधि अधि हिंड्नु ।

-ache, *n.* कपाल दुखाइ । -band,

n. टाउकामा बाँध्ने फिता । -boy,

n. लडाकाहरूको मुखिया वा

सरदार । -dress, *n.* स्वास्थ्यी

मानिसले टाउकामा लाउने गहना

वा लुगा । -gear, *n.* टाउकामा

लाउने वस्तु । -land, *n.* अन्तरीप ;

खोलाका छेउको बाँझो जमीन ।

-loss, *adj.* टाउको नभएको ;

मुखिया बिनाको । -line, *n.* पत्र

वा पुस्तकमा हुने शीर्ष-रेखा ।

-long, *adv.* जिद्दी ; ढिपी ;

टाउकाको भरले ; झट्ट । -man, *n.*

मुख्य व्यक्ति ; मण्डल : मुखिया ;

अगुवा । -master, *n.* प्रधान

शिक्षक वा अध्यापक । -money,

n. जनरोगलाई लाएको कर । -piece,

n. फलामे टोपी ; बुद्धि ; किताब

आदिका शिरमा हुने बुट्टा । -quar-

ters, *n. pl.* सेनापति वा अध्यक्ष-

हरूको वासस्थान ; अड्डा ।

-stone, *n.* चिहानमा टाउका तिर

राखेको ढुंगो । -strong, *adj.*

हठी ; जिद्दी ; उग्रस्वभावको ;

अड्भङ्गे । -tire, *n.* टाउकामा

लाउने गहना वा लुगा । -way, *n.*

उन्नति ; सफलता । -work, *n.*

मगजले गर्ने काम । -workman,
n. प्रधान कारिगर । *heal'-y, adj.*
 मद आदि शिरमा चढेको ; स्वेच्छा-
 चारी ; प्रचण्ड । *head'-i-ness, n.*
heal, v. t. and i. निको पार्नु ; नीरोग
 वा स्वास्थ्यमा ल्याउनु ; दमन गर्नु ;
 निको हुनु । -resort, *n.* स्वास्थ्यप्रद
 स्थान ; सेनिटोरियम । *heal'-ing,*
adj. आरोग्यकारी । *n.* आरोग्य ;
 निको पार्ने काम वा यस्तो औषधि ।
health, n. स्वास्थ्य ; आरोग्य ; नीरोगी ;
 तन्दुरुस्ती ; कुशल ; स्वास्थ्य वा
 मंगल कामना । *health'-ful, adj.*
 स्वास्थ्य दिने ; बल दिने ; नीरोग
 पार्ने । *heal'-thy (hel'-thi), adj.*
 नीरोगी ; असल स्वास्थ्य भएको ;
 तगडा । *heal'-thi-ness, n.*
heap, n. राशि ; थुप्रो । *v. t.*
 थुप्प्याउनु ; थुपार्नु ; संग्रह गर्नु ।
hear, v. t. and i. सुन्नु ; ध्यान दिनु ;
 कान थाप्नु ; पत्र वा कुनै खबर
 पाउनु । *hear'-or, n.* सुन्ने मानिस ;
 श्रोता । *hear'-ing, n.* सुन्ने काम ;
 सुनाइ ; श्रवण शक्ति । *hear'-say,*
n. सुनेको कुरा ।
heark'-en (hark'-), v. i. सुन्नु ;
 स्वीकार गर्नु ।
hear'-say (hēr'-) n. जनश्रुति ; चर्चा ;
 समाचार ; हल्ला ।
hearse (hers), n. मुर्दा बोक्ने गाडा
 अथवा बाँस । -cloth, *n.* कात्रो ।
 -like, *adj.* दुःखमय ; शोकले पूर्ण
 भएको ; शोचनीय ।

heart (hart), n. मुटु ; अन्तःकरण ;
 छाती ; हृदय ; स्नेह ; चित्त ;
 साहस ; मर्म ; सार ; तासको
 पाला वा पत्ता ; मध्यस्थान । -ache,
n. दुःख ; सन्ताप ; मुटुको व्यथा ।
 -beat, *n.* मुटुको धड्काइ ; मुटु
 दुक दुक गर्ने काम । -blood, *n.*
 सारभाग ; जीवन ; प्राण वा
 प्राणरक्त । -break, *n.* छाती चिर्ने
 कुरा ; दुःख ; शोक । -breaking,
adj. हृदयविदारक ; मर्मभेदी ;
 छाती चिर्ने । -burn, *n.* छातीको
 तहो भागको जलन ; यस्तो व्यथा ।
 -burning, *n.* असन्तोष ; अन्तर्दाह ;
 मनोमालिन्य । *adj.* असन्तोष-
 जनक । -disease, *n.* मुटुको व्यथा ।
 -ease or heart's-ease, *n.* मनको
 प्रसन्नता ; हृदयमा शान्ति ; शान्ति ;
 एक किसिमको वाइलेट फूल ।
 -felt, *adj.* हार्दिक ; आन्तरिक ;
 भित्री मनले । -quake, *n.* डर ;
 भय । -rending, *adj.* हृदय-
 विदारक । -sick, *adj.* निराश ;
 खिन्न ; हताश ; उल्साहीन । -sore,
n. मनको वेदना । -stirring, *adj.*
 मुटु दुक दुक पार्ने । *heart'-less,*
adj. काफर ; साहसहीन ; निर्दयी ;
 निष्ठुर ; करुणारहित । *heart'-y,*
adj. आन्तरिक ; निर्मल ; सरल ;
 हार्दिक ; भित्री मनले ; बलवान् ;
 प्रशस्त ; फरासिलो । *heart'-i-ness,*
n. *heart'-i-ly, adv.*

hearth (harth), n. चुहा वा

आतशखानको भूईं : चौको ।
 -stone, *n.* चुहो बनाउने दुहा ।
 heat, *n.* तातो ; आगा आदिको राप ;
 ताप ; औच ; क्रोध ; रिम ; उत्ताप ;
 शारीरिक उत्तेजना ; गर्मी । *v. t.*
 and *i.* तातो पार्नु वा हुनु ;
 तताउनु ; उत्तेजित पार्नु । heat'er,
n. ताता गर दिने यन्त्र विशेष ।
 heath (*hēth*), *n.* एक किसिमको
 बाह्रमामे हरियो घाँस : घारी मात्र
 भएको ठाउँ । cock, *n.* एक
 किसिमको जंगली कुखुरो ; वन-
 कुखुरो । heath'y, *adj.* घारी
 मात्र भएको ।
 hea'then (*hē'thēn*), *n.* क्रिश्चियन धर्ममा
 विश्वास नगर्ने मान्छे ; मूर्तिपूजक ।
adj. अधार्मिक ; अमभ्य ; नास्तिक ।
 hea'then-ism, *n.* अमभ्यता ;
 नास्तिकता । hea'then-dom,
 hea'then-ry, *n.* मूर्तिपूजकहरूको
 राज्य । hea'then-isa-tion, *v. t.*
 नास्तिक पार्नु ; मूर्तिपूजक बनाउनु ;
 क्रिश्चियन धर्मको विश्वासबाट
 छुटाउनु । hea'then-ish, *adj.*
 hea'then-ish-ness, *n.*
 heath'er (*hēth'*), *n.* एक किसिमको
 घाँस । heath'er-y, *adj.*
 heave, *v. t. and i.* उचाल्नु ; उठाउनु ;
 फर्काउनु ; निकाल्नु : हटाउनु ;
 समुद्रको छाल जस्तै उठ्दै ओहल्दै
 गर्नु ; ताड्नु : किनारा लाउनु ; ठूलो
 सास फेर्नु । *n.* उठाउने वा हटाउने
 काम ; किनारा लाउने काम ।

heav'-en, *n.* आकाश ; स्वर्ग ; नभ ;
 गगन ; परमानन्दको ठाउँ ; ईश्वर ।
 -born, *adj.* दैवी उत्पत्तिको ।
 -gifted, *adj.* ईश्वरले दिएको ।
 -ward, *adj.* आकाश तिर । -heav'
 -enly, *adj.* स्वर्गीय ; पवित्र ;
 दिव्य ; परमसुखी । -minded,
adj. पवित्र ; शुद्ध ; भक्त ।
 heav'-y, *adj.* गहुँ ; भारी ; गहकिलो ;
 निरस ; उदास ; अँध्यारो ; बाक्लो ;
 प्रशस्त ; शोचनीय ; मन्द ;
 शोकात्मक ; निर्जोब ; पानी आदिले
 गर्दा हिड्न नसकिने । -armed,
adj. गहुँको हतियार आदि भिरेको ।
 -headed, *adj.* मूर्ख ; लडुवा ।
 -hearted, *adj.* खिन्न ; दिक्
 भएको ; शोकाकुल ; दुःखित ।
 -laden, *adj.* बेसरी लादेको ।
 -weight, *n.* तौलमा प्राकृतिक
 वजन भन्दा बढ्ताको मान्छे ।
 heav'-i-ly, *adv.* गहुँसँग ;
 प्रयत्नपूर्वक ; दुःखले ; कष्टसित ;
 जोरसँग । heav'-i-ness, *n.*
 heb-dom'a-dal, heb-dom'a-dar-y,
adj. साप्ताहिक ; साता सातामा
 हुने ।
 Hebe, *n.* यौवनकी देवी ।
 heb'e-tate, *v. t. and i.* बोधो पार्नु
 वा हुनु ; मन्द तुल्याउनु । heb'e-
 tude, *n.* मूढता ; स्थूल बुद्धि
 भएको अवस्था ।
 He'-brew, *n.* यहूदी ; हिब्रु ; हिब्रु
 भाषा । He'-bra'-ic, *adj.* यहूदी

जाति वा भाषा सम्बन्धी । *Hebra'ist*, *n.* हिब्रु भाषाका पण्डित ।
hec'a-tomb, *n.* एक सय गोरुको बलिदान ।
heck, *n.* घोडा-गाई आदिले पानी खाने भौँडो वा कृत्रा ।
hec'tic, *n.* क्षयरोग ; विलेपी ज्वर ।
adj. क्षयकारी ; नाश गर्ने ।
hec'tor, *n.* धम्की दिने मान्छे । *v. t.*
 डर देखाउनु ; धम्की दिनु ।
hedge, *n.* झाडी ; घारी । *v. t.* बार
 लाउनु ; घेरा लाउनु ; झिका
 आदिले घेर्नु । *-born*, *adj.* सानो
 घरानामा जन्मेको । *-hog*, *n.* हुस्सी ।
-shrew, *n.* एक किसिमको मृस्रो ।
-sparrow, *n.* एक किसिमको गाउने
 चरो ।
he'do-nism, *n.* भोगविलास वा आनन्द
 नै मुख्य असल चीज हो भन्ने
 सिद्धान्त । *he-don'ic*, *adj.*
 आनन्दको : सुखको ।
heed, *n.* सावधानता ; ध्यान ; यत्न ;
 होशियारी । *v. t.* ध्यान दिनु ; हेर-
 विचार गर्नु ; यत्न गर्ने । *heed'-less*
adj. असावधान ; होशियार न
 भएको । *heed'-ful*, *adj.* सावधान ;
 सतर्क । *heed'-less-ness*, *heed'-*
ful-ness, *n.* *heed'-less-ly*, *heed'-*
ful-ly, *adv.*
heel, *n.* कुर्कुच्चा , खुरा ; गाई-बस्तुको
 पछिल्लो खुट्टा ; कुनै कुराको अन्त्य
 भाग । *v. t. and i.* जुत्तामा एडी

लाउनु वा खुरा हाल्नु ; कुर्कुच्चा
 दाव्नु ; हिँड्नु ; कुलेलम ठोक्नु ।
heft, *n.* भार ; वजन ; चेष्टा ; उद्योग ।
v. t. भार जाँच्नु ; चेष्टा गर्नु ।
heft'-y, *adj.*
ho'gem-o-ny, *n.* नेता ; नायक ;
 नेतृत्व । *ho gem-on'-ic*, *adj.* सर्व-
 प्रधान ; शासन गर्ने ।
hoif'-er (*hef'-*), *n.* कोरली गाई ।
heigh, *-ho*, *intj.* उत्साहसूचक वा
 विस्मयसूचक ध्वनि ; ओहो !
 आहा ! ।
height (*hīt*), *n.* अलगाइ ; उँचाइ ;
 पहाड ; उन्नति ; चरमसीमा ।
heigh'-ten (*hē-*), *v. t. and i.*
 उन्नति गराउनु ; बढाउनु ; बढ्नु ;
 अहम्याउनु ।
hoi'-nous (*hū-*), *adj.* घृणित ; धिन-
 लाग्दो ; अतिकटोर ; डरलाग्दो ।
hoi'-nous-ness, *n.* *hoi'-nous ly*,
adv.
hoir (*ār*), *n.* उत्तराधिकारी ; वारीस ।
-apparent, *n.* सिंहासन पाउने
 उत्तराधिकारी । *-dom*, *n.* उत्तरा-
 धिकार । *-loom*, *n.* उत्तराधिकारीले
 पाउने सम्पत्ति । *-ship*, *n.* उत्तरा-
 धिकारित्व । *hoir'-less*, *adj.*
 उत्तराधिकारी नभएको । *hoir'-ess*,
n. fem. उत्तराधिकारिणी ।
helen, *n.* स्वास्नी-मानिसहरूका
 सौन्दर्यको आदर्श ।
he-li'-ac, *-al*, *adj.* सौर ; सूर्य-सम्बन्धी ।
he-li-an'-thus, *n.* सूर्यमुखी फूल ।

hel'i-cal, *adj.* बटारिका आकारको ।

he-li'-o, *adj.* सूर्य-सम्बन्धी । -con-
-tric, *adj.* सूर्य-केन्द्र सम्बन्धी ।

-graph, *n.* सूर्यको किरण द्वारा

टाढा टाउँमा खबर दिने यन्त्र ।

v. t. हेलियोग्राफ द्वारा खबर

पठाउनु । -graphy, *n.* सूर्यको

किरण द्वारा नक्सा खिच्ने काम ।

-meter, *n.* सूर्य आदि ग्रहहरूको

व्यास वा परिधि नाप्ने यन्त्र ।

-scope, *n.* सूर्य हेर्ने यन्त्र ; दूरबीन ।

-trope, *n.* सूर्यमुखी फूल ।

he-li-ol'a-try, *n.* सूर्यपूजा । he-li-
ol'a-ter, *n.* सूर्य देवता मान्ने

मान्छे ; सूर्योपासक ।

he'-li um, *n.* एक किसिमको हलुको

नजल्ने ग्याँस ।

he'-lix, *n.* झीर जस्तो रेखा वा तार ;

चिप्ले कीराको खप्पड ; कानको

बाहिरी भाग ।

hell, *n.* नरक ; पाताल-लोक ; नर्क-

कुण्ड ; मरेका वा भूत-प्रेतका

वासस्थान ; पापी ठाउँ ; जुवा खेल्ने

अड्डा । -born, *adj.* नरकमा

जन्मेको । -cat, *n.* दुष्ट आइमाई ;

डाहनी ; बोक्सी । -gate, *n.*

नर्क कुण्डको ढोका । -fire, *n.*

नरकको आगो ; दुःख ; यन्त्रणा ।

-hound, *n.* नरकको कुकुर ; पिशाच ।

hel'-le-bore, *n.* एक किसिमको विषालु

उद्भिद्-विशेष ।

Hel-le'-ni-an, *adj.* ग्रीस देशको ;

ग्रीक सम्बन्धी । Hel'-lon-ist, *n.*

ग्रीक भाषाका पण्डित । Hel'-len-
ic, *adj.* ग्रीसका अधिवासी

सम्बन्धी ।

helm, *n.* जहाजलाई खियाउने कर्ण वा

दण्डा । helms'-man, *n.* कर्ण

चलाउने मान्छे ; कर्णधार ; माझी ।

hel'-met or helm, *n.* विशेष सिपाहीले

लाउने फलामे टोपी ; हेल्मेट ।

hel'-minth, *n.* आन्त्राका कीरा ।

he'-lot, *n.* स्पार्टा नगरका दास ;

क्रीतदास ; कमारो । -age, *n.*

क्रीतदासको अवस्था ; दासत्व ।

he'-lot-ry, *n.* क्रीतदासका दल ।

help, *v. t.* सघाउनु ; सहायता दिनु ;

उपकार गर्नु ; मदद दिनु : निवारण

गर्नु ; भोजन आदि बाँड्नु । *n.*

उपकार ; मदद ; सगाइ ; सहायता ;

सघाउ-पघाउ । -mate, *n.* सहायता

दिने साथी ; सहभागी (विशेष

पत्नी) ; जीवन-संगी । help'-er,

n. सहायक ; उपकार गर्ने वा

मदद दिने मानिस । help'-less,

adj. निःसहाय ; दुर्बल ; निरुपाय ।

help'-ful, *adj.* उपकारी ; काम

लाग्ने ; लाभदायक वा फायदा

दिने ।

hel'ter-skel'ter, *adv.* झटपट ;

हतपत ; हतार हतार ; हस्याङ

फस्याङ ।

helve, *n.* बख्खरोको बीँड । *v. t.* बीँड

हाल्नु ।

Hel-vet'-ic, Hel-ve'-tian, *adj.*

स्वीजल्याण्ड सम्बन्धी ।

hem, *n.* लुगाको पारी ; औटारेको भाग । *v. t.* औटार्नु ; बिट मार्नु ।
-stich, *v. t.* हेम लाउनु ; बिट मार्नु ; औटार्नु ।

he'-mal, hæ'-, *n.* रगत सम्बन्धी ।

he'-m-v-tite, *n.* रक्तवर्ण खनिज पदार्थ ;
खानीबाट निकालिएको रक्तवर्णको फलाम ।

hem'-i-sphere (-s'fēr), *n.* गोलार्द्ध ;
भूमण्डलको विषुवत् रेखाले विभक्त गरेको एक भाग ।

hem'-i-stich, *n.* श्लोकका पंक्तिको
आधा भाग ; श्लोकको एक चरण ।

hem'-lock, *n.* विषालु उद्भिद् विशेष ।

hem'-or-rhage, hæm'- (-rāj or rij),
n. रगतको बहाइ ; रगत बग्ने
नसाबाट रगतको निक्काइ ।

hem'-or-rhoids, hæm'-, *n. pl.* अर्श ;
अलकाइ ; रोगविशेष ।

hemp, *n.* भाङ वा गाँजाको बोट ;
पटुवा ; सन । hemp'-y, *adj.*
सन जस्तो ।

hen, *n.* पोथी कुखुरा ; कुखुरी ।
-coop, *n.* कुखुराको खोर । -hearted,
adj. डरछेरुवा ; कातर ; भीरु ।
-harrier, *n.* एक किसिमको हिंस्रक
चरा । -pecked, *adj.* स्वास्नीको
वशमा भएको ; जोइडिइये ।
-roost, *n.* कुखुरा वास बस्ने ठाउँ ।
hen'-ner-y, *n.* कुखुराको खोर ।
hen'-ny, *adj.* कुखुरी जस्तो ।

hen'-bane, *n.* विषवृक्ष ; एक किसिमको
विषालु औषधि ।

hence, *adv.* तसर्थ ; यहाँबाट ; यस
ठाउँबाट ; यो समयदेखि ; यस
उसले । -forth, -forward, *adv.*
अबदेखि ; अब उप्रान्त ।

hench'-man, *n.* नोकर ; चाकर ;
अनुचर ।

hen'-na, *n.* एक किसिमको उद्भिद् ;
यसबाट निकालिएको नङ आदि
रंगाउने पदार्थ ।

he-pat'-ic, *adj.* कलेजो सम्बन्धी ।
he-pa-ti'-tis, *n.* कलेजो सुनिने
व्यथा ।

hop'-tad, *n.* सातको खाल ।

hop'-ta-gon, *n.* सप्तभुज ; सातवटा
रेखाले घेरिएको क्षेत्र । hop'-ta-
gon-al, *adj.*

hop'-ta-me-ron, *n.* हप्ता भरिका कामको
विवरण पुस्तक ; साप्ताहिक ।

hop'-tar-chy (-ki), *n.* सात राजाको
अधीनमा भएको देश । hop-tar'-
chie, -al, *adj.*

her, *pron.* उसको (स्त्री) ; उसलाई
(स्त्री) ।

her'-ald, *n.* राज्यको घोषणा गर्ने
मानिस ; अग्रगामी दूत ; कुलाचार्य ;
कर्मचारी । -ship, *n.* हेराल्ड मान
पाएको अवस्था । her'-al-dry, *n.*
उक्त कर्मचारीहरूको काम ;
कुलाचार्य-विज्ञान । her'-al'-dic,
adj. रण-दूत सम्बन्धी ।

herb (erb), *n.* औषधि ; जडीबुटी ;
झार-पात । her'-bage, *n.* जडीबुटीको
थुप्रो ; साग-सब्जी ; घाँस ; गाई-

बस्तु चर्ने जग्गा ; चरन । *herba-*
coous, her'-bal, adj. जड़ीबुटी
सम्बन्धी । *her'-balist, n.* झार-
पातको विज्ञान जान्ने मानिस :
जड़ीबुटीको व्यापारी । *herb'-ri-*
um, n. सुकेको घाँस वा जड़ीबुटीको
संग्रह ; औषधालय । *herb'-y, adj.*
जड़ीबुटीले भरिएको ।

herbiv'-ore, n. घाँस खाने जन्तु ।
herbiv'-or-ous, adj. झारपात वा
घाँस खाने ; तृणभोजी ।

Her cu'-lean, adj. हरक्युलीजको
जस्तो शक्ति भएको ; बलवान् ;
शक्तिशाली ; एकदमै गाहारा ।

herd, n. गाई-बस्तुको झुण्ड ; बथान ;
बगाल । *n. t. and i.* गाई-बस्तु
पाल्नु ; बथानमा मिलेर जानु ;
बगालमा आउनु । *-man or*
herds'-man, n. गोठालो ; गाई-
बस्तु पाल्ने मान्छे ।

here, adv. यहाँ ; यत्ता ; यस ठाउँमा ।
-abouts, adv. यतै ; छेउछाउमा ।
-after, adv. उपरान्त ; यस पछि ;
भविष्यमा । *-at, adv.* यस
कारणले । *-by, adv.* यसले गर्दा ;
यसो हुँदा । *-in, adv.* यस पत्र
आदिमा । *-of, adv.* यसको ।
-to, adv. यस विषयमा । *-tofore,*
adv. अघि ; उहिले । *-under, adv.*
यस मनि ; तल । *-upon, adv.*
यस पछि । *-with, adv.* यो सँगै ;
यो सहित ।

hered'-i-ta-ry, adj. एक पुस्तादेखि

अर्को पुस्तामा सरेको ; पैतृक ।
her-e-dit'-a-mont, n. पैतृक
सम्पत्ति ; अंश अपूताली ; अचल
धन । *her-e-dit'-a-ri-ness, n.*
her-e-dit'-a-ble, adj.

hered'-i-ty, n. जस्तो छ उस्तै पैदा गर्ने
झुकाव ; बाजे-बज्यूदेखि चलिआएको
गुण ।

her'-e-sy, n. स्थापित धर्मको विरोधी
मत । *her'-e-si-arch, n.* प्रचलित
धर्ममतका विरोध कुरा गर्नेहरूका
नेता । *her'-e-tic, adj.* धर्म
विरोधी ; पाखण्ड । *her'-e-tic-al,*
adj.

her'-it-a-ble, adj. आमा-बाबुबाट
छोरा-छोरीलाई सन्ने अंश अपूताली
पाउन सक्ने ।

her'-i-tage, n. पैतृक सम्पत्ति ; अंश
अपूताली पाएको वा पाइन सकिने
चीज । *her'-i-tor, n.* उत्तराधिकारी ।

her-maph'-rod-ite, n. उद्भिद्, जीव-
जन्तु आदिमा दुवै लिङ्ग भएको
अवस्था ; उभलिङ्ग ; नपुंसक लिङ्ग ।

her-me-nou'-tics, n. बाइबल आदिको
व्याख्या-विज्ञान ।

her-met'-ic, -al, adj. रासायनिक ;
इन्द्रजाल सम्बन्धी ; गुप्ती ; गुह्य ;
हावा नछिर्ने ।

her'-mit, n. संन्यासी ; योगी ; तपस्वी ।
her'-mi-tage, n. तपस्वीको आश्रम ;
तपोवन । *her-mit'-ic-al, adj.*

her'-ni-a, n. आन्त्राको रोग विशेष ।
her'-ni-al, adj.

- hero, *n.* वीर ; प्रख्यात योद्धा ; लड़ाका ; उपदेवता ; मुख्य व्यक्ति ; नायक । -worship, *n.* वीर-पूजा ; महापुरुषहरूको पूजा वा स्तुति । her-o'-ic, -al, *adj.* वीर रसले भरिएको ; वीरतापूर्ण ; वीरोचित । her'-o-ism, *n.* वीरत्व ; बहादुरी ; वीरता । her'-o-ino, *n. fem.* वीराङ्गना ; नायिका ; वीर-रमणी ; उपदेवी ।
- her'-oin, *n.* यातनानिवारक र निद्रा पैदा गर्ने एक किसिमको औषधि ।
- her'-on, *n.* बकुला ; सारस । -shaw, *n.* बकुलाको बचेरा । her'-on-ry, *n.* बकुला बस्ने अनि बढ्ने ठाउँ ।
- herp'es, *n.* छालाको रोग ; चर्मरोग ; जन खटिरा ।
- Herr, *n.* महाशय, श्रीयुक्त आदि बराबर जर्मनी शब्द ।
- her'-ring, *n.* सामुद्रिक माछा विशेष ।
- hes'-i-tate (hez'-), *v. i.* अकमकाउनु ; आनाकानी गर्नु ; दोमन गर्नु ; संकोच मान्नु । hes i-ta'-tion, hes'-i-tan-cy, *n.* आनाकानी ; शंका ; द्विधा ; सन्देह । hes'-i-tant, *adj.* आनाकानी गर्ने ; द्विधा-मा पर्ने । hes'-i-ta-ting-ly, *adv.*
- Hes'-per, Hes'-per-us, *n.* सन्ध्या-नक्षत्र ; शुक्र ग्रह ; सौम्यको तारा ।
- Hes-pe-ri'-an, *adj.* पश्चिमी ; पश्चिम-दिशाको ; पाश्चात्य ।
- hest, *n.* आदेश ; हुकुम ; आज्ञा ।
- het'-o-rar-chy (-ki), *n.* विदेशीय शासन वा राजत्व ।
- het'-er-o-dox, *adj.* प्रचलित मत-विरोधी ; विधर्मी । het'-er-o-dox-y, *n.* धर्म-विरुद्ध मत ।
- het er-og'-a-mous, *adj.* पुष्पलिङ्ग र योनिका बारेमा नियम नभएको ।
- het-er-og-e'-nous, *adj.* असदृश ; विभिन्नजातीय ; बेग्लै किसिमको ; विभिन्न तत्वले बनेको । het-er-og-e'-nous-ness, *n.*
- hew, *v. t. and i.* बच्चरोले काट्नु ; गिङ्नु ; चिर्नु ; आकार बनाएर कुँदनु ।
- hex'-a-gon, *n.* षड्भुज ; ६ वटा रेखाले घेरिएको क्षेत्र । hex'-a-gon-al, *adj.*
- hex-a-he'-dron, *n.* ६ पाटा भएको वस्तु । hex-a-he'-dral, *adj.*
- hex-am'-e-ter, *n.* कवितामा ६ पाउको पंक्ति ; छन्द विशेष । hex-a-met'-ric, -al, *adj.*
- hex-ang'-u-lar, *adj.* षट्कोण युक्त ; ६ वटा कोण भएको ।
- hex'-a-pod, *n.* ६ खुट्टे जन्तु ; कीरा-फट्टेरा ।
- hey, *intj.* ओहो ! ; प्रश्न वा आनन्द-जनक अव्यय ।
- hey'-day, *n.* आनन्द वा खुशीको दिन ; कौतुक ।
- hi-a'-tus, *n.* प्वाल ; छेँद ; खाली जग्गा ; व्याकरणमा दुइ स्वर-वर्णको सम्मिलन ।

hi'-ber-nal, *adj.* हिउँ परेको ; जाडो ; शीतकालीन ।

hi'-ber-nate, *v. i.* मध्यम हावा पानी भएको ठाउँमा जाडो बिताउनु ; केही काम नगरीकन बस्नु । hi-ber-na'-tion, *n.*

Hi-ber'-ni-an, *adj.* आयरल्याण्ड सम्बन्धी । *n.* आयरल्याण्ड निवासी ।

hic'-cough, hic'-cup (*hik'-kup*), *n.* बाडुली ; हिक्का । *v. t.* बाडुली लाग्दै कुरा गर्नु ।

hick'-o-ry, *n.* अमेरिकामा पाइने एक किसिमको ओखर जस्तो रूख ।

Hi-dal'-go, *n.* स्पेन देशका भद्र-मानिस ।

hido, *v. t. and i.* लुक्नु ; ढाक्नु ; छिपाउनु ; लुकाउनु ; कोराले हिकाँउनु । *n.* गाई-बस्तु आदिको छाला । -and-sock, *n.* लुकी-चोरीको खेल ; लुकि-खेल ; लुकामारी खेल ; कुक्कु-खेल । -away, *n.* भागेको मान्छे ; भगुवा । *adj.* आफैँ लुक्ने । -bound, *adj.* छाला वा बोक्रा कसिएको ; बाहिरी भाग कड़ा भएको । hi'-ding, *n.* लुकाइ ; लुकेको ठाउँ ; चुटाइ ; पिटाइ । -place, *n.* लुक्ने ठाउँ ।

hido or hydo, *n.* उहिलेका जमीनको नाप (प्रायः १२० ऐकर) ।

hid'-e-ous, *adj.* भयानक ; भीषण ; डरलाग्दो ; घिनलाग्दो ; मन नपर्दो । hid'-e-ous-ness, *n.* hid'-e-ous-ly, *adv.*

hie, *v. t. and i.* छिटो छिटो जानु ; छाडेर अघि जानु ।

hi'-er-arch, *n.* धर्माधिकार ; प्रधान धर्माध्यक्ष ; मुख्य पुरोहित । hi'-er-arch-y, *n.* पुरोहितहरूको शासन ; धर्माध्यक्षहरूको दल ।

hi-er-a'-tic, *adj.* पवित्र ; पुरोहित सम्बन्धी ।

hi'-er-o-glyph, hi-er-o-glyph-ic, *n. and adj.* मिश्रदेशको प्राचीन चित्राक्षर ; सांकेतिक अक्षर वा चिह्न ; संकेतात्मक । hi-er-o-glyph'-ist, *n.* सांकेतिक अक्षरका विद्वान् ।

hi'-er-o-gram, hi'-er-o-graph, *n.* पवित्र वा धर्म-सम्बन्धी लेख ।

hi-er-o-grap'-ic, -al, *adj.* धर्मग्रन्थ विषयक ।

hi-er-ol'-a-try, *n.* साधु-महात्माहरूको पूजा ।

hi-er-ol'-o-gy, *n.* धर्म सम्बन्धी विज्ञान ।

hi'-er-o-phant, *n.* पुरोहित ; धार्मिक कुरा सिकाउने मानिस ।

hig'-gle, *v. i.* भाव कसाकस गर्नु । hig'-gler, *n.*

hig'gledy-pig'gledy, *adv., adj. and n.* उलट-पलट ; खज्याड-मयाड ; गोलमालिएको ।

high (*hi*), *adj.* अग्लो ; उच्चा ठाउँको ; माथिल्लो ; उन्नति भएको ; उच्च गुणको ; प्रसिद्ध ; तीखो ; चर्को ; सर्वशक्तिमान् ; ईश्वर ; बहुमूल्य ; दामी ; महंगो । *adv.* उँभो ; उँचो ;

धेरै अल्लो ; एकदमै महंगो ।
 -born, *adj.* ठूला घरानामा
 जन्मेको ; कुलीन वंशको । -brod,
adj. ठूला घरानामा पालिएको ।
 -coloured, *adj.* चहकिलो रंगको ।
 -court, *n.* प्रधान विचारालय ।
 -day, *n.* छुट्टीको दिन ; विदा ;
 पर्व । -flown, *adj.* उच्च ; आइम्बर-
 पूर्ण ; चाहिंदो भन्दा बढ्ताको ।
 -handed, *adj.* गन्वित ; स्वेच्छा-
 चारी ; प्रबल ; मनपरी गर्ने ।
 -hearted, *adj.* साहसिक ; ठूलो
 मुटु भएको । -jump, *n.* अल्लो
 नवाइ ; यस्तो खेल । -land, *n.*
 पहाडी जग्गा ; डाँडै मात्र भएको
 प्रदेश । -lander or -landman, *n.*
 पहाडी जग्गामा बस्ने मानिस ।
 -mettled, *adj.* शक्तिशाली ;
 तेजस्वी । -minded, *adj.* उदार
 चित्त भएको ; उच्च मन भएको ;
 उन्नत ; गन्वित । -pitched, *adj.*
 तीखो स्वर भएको । -pressure, *adj.*
 साह्रै थिचेको । -priced, *adj.*
 अनमोल ; अमूल्य ; बहुमूल्य ।
 -priest, *n.* प्रधान पुरोहित । -prin-
 ciple, *adj.* उदारमतावलम्बी ।
 -reaching, *adj.* उच्चाभिलाषी ।
 -road, *n.* मूल सडक वा बाटो ;
 सोझो बाटो । -seasoned, *adj.*
 मरमसाला हालेर पकाएको ।
 -souled, *adj.* महात्मा ; भक्त ।
 -spirited, *adj.* जोशिलो ; तेजस्वी ;
 साहसिक । -strung, *adj.* जोशिलो ;

साहसिक ; अभिमानी । -tasted,
adj. तिक्खर स्वाद भएको । -tone^o
adj. तीखो स्वर भएको । -treason,
n. राज-द्रोह ; विद्रोह । -water,
 -tide, *n.* ज्वार-भाटा । -way, *n.*
 मूल बाटो ; मूल सडक । -way-
 man, *n.* मूल बाटामा डाँका मार्ने
 मान्छे ; डाँकू । -wrought, *adj.*
 उत्तेजित । high^o-ly, *adv.* उच्च
 मात्रामा । high^o-ness, *n.* उच्चता ;
 महत्त्व ; राजा वा रानी आदिका
 पदवी वा उपाधि ।

hight, *v. i.* भनिनु ; नाउँ हुनु । *adj.*
 नाउँ गरेको ; नाउँले प्रख्यात
 भएको ।

hil-ar^o-i-ty, *n.* प्रसन्नता ; हर्ष ; आनन्द ।

hil-a^o-ri-ous, *adj.* आनन्दपूर्ण ;
 हर्षित ; हर्षमय ।

hill, *n.* सानो पर्वत ; पहाड ; डाडा ।
 -fort, *n.* पहाडी दुर्ग ; गढी । -top,
n. पहाडको शिखर ; डाडाको चोटी ।
 hil^o-lock, *n.* सानो पर्वत । hil^o-ly,
adj. सानो पर्वत जस्तो । hil li-
 ness, *n.*

hilt, *n.* खुकुरी आदिको बीँड । *adj.*
 hilt^o-ed, *adj.* बीँड भएको ।

hind (*hind*), *n.* रातो रंगको मुडुली ;
 खेताला । *adj.* पछिल्लो ; पछि-
 ल्तिरको ; पछिको ; पछाइपछिको ।
 hind^o-er, *adj.* अछिपछिको । hind^o-
 er-most, *adj.* सबै भन्दा पछिको ।

hin^o-der, *v. t. and i.* अड्काउनु ;
 रोक्नु ; बाधा दिनु ; अडिनु वा

रोकिनु । *hin'-dranco, n.* अङ्काउ ;
रोकावट ; बाधा ।

Hin'-di, n. हिन्दी भाषा ।

Hin'-doo or Hin'-du, n. हिन्दू ।

Hin'-du-ism, n. हिन्दू-धर्म ।

Hin'-du-stan'-i, -stan'-ee, n. हिन्दी
वा उर्दू भाषा ।

hinge (hing) कब्जा । v. t. and i.
कब्जा लाउनु ; कब्जामा घुम्नु ;
भर पर्नु ।

hin'-ny, n. खच्चड़ ।

hint, n. सूचना ; संकेत । *v. t. and i.*
सूचना दिनु ; संकेत गर्नु ।

hint'-er-land, n. नदी वा समुद्रका
पछिल्लिरको जग्गा ।

hip, n. कम्मर ; पुट्टा ; जंगली गुलाबको
फल वा दाना ; धुरीदेखि बलेंसी-
सम्म छानाको उडिल्लो परेको
हिस्सा । *-joint, n.* तिघ्राको जोर्नी ।

hip'-po-drome, n. घोड़दौड़को बाटो वा
मैदान ; तमाशा गर्नका लागि गोलो
मैदान ।

hip'-po-pot'-a-mous, n. आफ्रिकामा
पाइने जलगैंडा वा जलहाती ।

hir'-cino, adj. बाखा जस्तो ; बाखा
जस्तो गह्वाउने ।

hire, n. भाड़ा ; ज्याला ; किराय । *v. t.*
भाड़ा तिर्नु ; ज्याला दिनु ; ज्याला
दिपर काममा लाउनु । *hir'-er, n.*
ज्याला वा भाड़ा तिर्ने मानिस ।
hir'-a-ble, adj. भाड़ाको । *hire'-*
ling, n. ज्यालामा काम गर्ने
मान्छे ।

hir'-sute, adj. रें मात्र भएको ;
असभ्य ।

hiss, n. सर्पको कराइ ; हिस्स आवाज ;
स्यौक् स्यौक् शब्द ; घृणासूचक
ध्वनि । *v. t.* हिस्स गर्नु ; स्यौक्
स्यौक् गर्नु । *his'-sing, n.*

hist, intj. ध्यान आकर्षण गर्ने शब्द ;
खबरदार ! चुप् ! । *n. pl.* एक
किसिमको छालाको रोग ।

his-tol'-ogy, n. इन्द्रिय सम्बन्धी प्राण-
विद्या ; उद्भिद् विद्या ।

his'-tory, n. इतिहास ; भइ सकेको वा
हुँदै गरेको घटना ; विवरण ; वृत्तान्त ।

his-tor'-ic, -al, adj. इतिहास
प्रसिद्ध ; ऐतिहासिक ; पौराणिक ।

his-to'-rian, n. इतिहास-लेखक ।

his-tor-i-og'-ra-pher, n. सरकारी
वृत्ति पाउने इतिहास लेखक ।

his-tor-i-og'-ra-phy, n. इतिहास लेख्ने
विद्या । *his-tor'-i-ot-te, n.* उपाख्यान
वा संक्षिप्त इतिहास ।

his-tri-on'-ic, -al, adj. नाटक आदि
सम्बन्धी ; नाटकीय ; कृत्रिम । *his-*
tri-on'-ics, n. pl. नट-विद्या ।

hit, v. t. and i. हाक्नु ; लाग्नु ; छुनु ;
उपयोगी हुनु ; नजोक पुग्नु ; सफल
हुनु । *n.* दैव-घटना ; प्रहार ; झटारो ।
hit'-ter, n.

hitch, v. t. and i. बाँध्नु ; पासोमा
पर्नु ; झट्काएर यताउति चलाउनु
वा सार्नु । *n.* झट्काइ ; अङ्काउ ;
बाधा ; विघ्न ।

hith'-er, adv. यता ; यहाँ ; यस

- ठाउँमा । -most, *adv.* यता तिर ;
 नजिकै । -to, *adv.* अझसम्म ;
 अहिलेसम्म ; यहाँसम्म । -ward,
adv. यतापट्टि ; यतातिर ।
 live, *n.* मौरीको गुँड ; चाका ; पोला ;
 गोला ; जनता । *v. t. and i.* बटुल्नु ;
 थुपार्नु ; संग्रह गर्नु ; सञ्चय गर्नु ;
 दल बाँधेर बस्नु ।
 hizz, *v. i.* हिस्स हिस्स आवाज गर्नु ।
 ho, hoa, *intj.* ध्यान खिच्ने आवाज ;
 अहो ! ; हो ! हो !!!
 hoar (*hōr*), *adj.* सेतो ; उमेरले
 फुलेको ; खरानी रंगको । -frost, *n.*
 सेतो तुषारो । hoar'-y, *adj.* खराने
 सेतो ; उमेरले फुलेको ; बूढा भएको ;
 उहिलेको ।
 hoard (*hōrd*), *n.* भण्डार ; खजाना ;
 पँजी । *v. t.* जम्मा गर्नु ; थन्क्याउनु ;
 बटुल्नु ; थुपार्नु । hoard'-er, *n.*
 hoard'-ing, *n.* घर बनाउँदा चारै तिर
 बारेको बार ।
 hoarse (*hōrs*) *adj.* खरो ; रखो ; कडा ;
 कर्कश ; धोद्रे । hoarse'-ness, *n.*
 hoax (*hōx*), *n.* हास्यरसको वा ख्याल
 ख्यालको ठगाइ ; छल । *v. t.* ख्याल
 ख्याल गरी ठगनु ; हाँसी हाँसी धोका
 दिनु ; छल्नु । hoax'-er, *n.*
 hob, *n.* चक्का वा पाङ्ग्राको धुरा ;
 गाउँले ; पाखे ; परी ।
 hob'-ble, *v. t. and i.* लङ्गडे वा कुँजे
 भएर हिड्नु ; खोच्याउनु ; खुट्टा
 खुकुलो गरेर बाँध्नु । *n.* लङ्गडे हिँडाइ ;
 संकट ; विपद । hob'-bling, *adj.*
- hob'-bled-hoy, *n.* वेढङ्गको तन्हेरी ।
 hob'-by, *n.* आफूलाई मन परेको विषय
 वा काम ; सौक वा सौकको वस्तु ;
 सक्नो बेसरो वा बाज । -horse,
n. केटाकेटीले खेल्ने काठको घोडा ।
 hob'-goblin, *n.* परी ; भूत ; ख्याक ;
 पिशाच ।
 hob'-nail, *n.* टाउको मोटो भएको
 काँटी ; मूर्ख मान्छे । *v. t.* मोटो
 थाप्ने भएको काँटी जुत्तामा ठोक्नु ।
 hob'-nob, *v. i.* एकै ठाउँ पिउनु ;
 आम्नो जस्तो भएर मिसिनु ।
 hock, *n.* मद्य विशेष ; पशुहरूको
 जाँघको जोर्नी । hock'-le, *v. t.*
 जाँघको मासु काटेर कुँजे पार्नु ।
 hock'-ey, *n.* हकी ; गीर ।
 ho'-cus, *v. t.* ठगनु ; दूषित पार्नु ;
 औषधिले लब्ध्याउनु ।
 ho'-cus-po'-cus, *n.* जादूगरको
 चलाकी ; चटकी ; जादूगर ।
 hod, *n.* घर बनाउँदा राज-मिस्त्रीको
 मसाला बोक्ने भाँडो । -man, *n.*
 यो भाँडो बोक्ने मान्छे ।
 hod'-den, *n.* मोटो, खस्तो जनी लुगा ।
 -grey, *n.* पाखे मानिसहरूले लाउने
 खस्तो, मोटो लुगा ।
 hodge, *n.* गाउँले ; बस्तीको मान्छे ;
 पाखे ।
 hod'-ge-pod'-ge, *n.* सबै कुरा मिसिएको
 अवस्था ; खिचड़ी ।
 hoo, *n.* कोदालो ; कुटो । *v. t. and i.*
 कोदालो वा कुटोले खन्नु वा गोड्नु ;
 कोदालो चलाउनु । ho'-er, *n.*

- hog, *n.* सुँगूर; हर्रा। *v. t. and i.* केश छाट्नु; कत्रनु; कुप्रो हुनु। -deer, *n.* एक किसिमको मृग। -fish, *n.* टाउकोमा जर्रो रौं भएको माछा। -plum, *n.* अमला; फल विशेष। -skin, *n.* सुँगूरको छाला। -sty, *n.* सुँगूरको चारो खाने ढाँड। hog-gish, hog'-like, *adj.* नीच; फोहोरी; सुँगूर जस्तै।
- hog's-head, *n.* पीपा; ५२½ ग्यालनको नाप।
- hoise, hoist, *v. t.* उचाल्नु; उठाउनु। *n.* उचाल्ने वा उठाउने काम; गहुँ वस्तु उचाल्ने यन्त्र।
- hoity-toity, *adj.* चंचल; छुकछुके; चक्चके; चुलबुले। *intj.* विस्मय अथवा घृणासूचक ध्वनि।
- hold, *v. t. and i.* समात्नु; पक्रनु; थाम्नु; अड्याउनु; अडाउनु। *n.* समात्ने वा थाम्ने काम; ग्रहण; धारण; आड़ा; अधिकार; गद्दी; किला; जहाजको माल राख्ने ठाउँ। -all, *n.* थैली; झोला; व्याग। -back, *n.* प्रतिरोध; बाधा। -fast, *n.* जोरसँग समात्ने काम; एक किसिमको लामो काँटी।
- hold'-ing, *n.* अधिकारमा रहेको जग्गा वा सम्पत्ति; जग्गा जमीन; प्रभाव; समातेको अवस्था।
- hole, *n.* प्वाल; दुलो; छिद्र; खोपिल्टा; गुफा; ओडार। *v. t. and i.* दुलो वा प्वाल पार्नु; छेँड्नु; प्वालमा हात्नु।
- hol'-i-day, *n.* छुट्टीको दिन; विदाको दिन; पर्वदिन; उत्सव।
- hol'-la, hol'-lo, hal'-loa, *intj.* ध्यान खिच्ने शब्द; सुन!; सुन्यौ!। *v. t. and i.* ठूलो स्वरले बोलाउनु।
- hal'-low, *adj.* खोक्रो; धोद्रो; प्वाल परेको; रित्तो; खाली; कपटी। *v. t.* खोक्रो वा धोद्रो पार्नु; खाडल बनाउनु। *n.* छेँड; प्वाल; खाडल; खोक्रो ठाउँ। -eyed, *adj.* आँखा गाडिएको। -hearted, *adj.* मन कालो भएको। hol'-low-ness, *n.* खोक्रोपन; खाडल वा प्वाल परेको अवस्था; कपटता; विश्वासघातकता।
- hol'-ly, *n.* एक किसिमको बाह्रमासे हरियो बुटा।
- hol'-ly-hock, *n.* फूल विशेष।
- holm, holme, *n.* द्वीप।
- holm'-oak, *n.* एक किसिमको सर्धे हरियो रहने वृक्ष।
- hol'-o-caust, *n.* सम्पूर्ण जलाएको बलि; होम; हत्याकाण्ड।
- hol'-o-graph, *n.* लेखकको आफ्नै हातले लेखेको दलील। *adj.* स्वहस्त-लिखित; आफ्नै हातले लेखेको।
- hol'-o-gra-phy, *adj.*
- hol'-om-e-ter, *n.* सबै कुरो नाप्न हुने यन्त्र
- hol'-ster, *n.* पिस्तोलको खोल। hol'-stered, *adj.*
- holt, *n.* वन; जंगल; जंगलले ढाकिएको पहाड; लुक्ने जग्गा; आश्रय-स्थान।

ho'-ly, *adj.* पवित्र ; शुद्ध ; ईश्वरीय ; ईश्वर-भक्त ; धार्मिक । -day, *n.* उत्सव ; धर्मोत्सव ; पर्वदिन ; छुट्टिको दिन । -ghost, -spirit, *n.* पवित्र-आत्मा । -one, *n.* ईश्वर ; यीशु । -rood, *n.* क्रुश । -water, *n.* पवित्र जल । -writ, *n.* क्रिश्चियनहरूको धर्मपुस्तक ; बाइबल । ho'-li-ness, *n.* पवित्रता ; पोषको उपाधि ।
hom'-age, *n.* पूजा ; सेवा ; सत्कार ; भक्ति ; कर्तव्यपरायण आदर ; प्रेम ।
home, *n.* घर ; वासस्थान ; आश्रम ; स्वदेश ; जन्मभूमि । -bred, *adj.* स्वदेशीय ; गार्हस्थ्य ; ग्राम्य ; स्वाभाविक ; सामान्य । -depart-ment, *n.* राज्यशासनको गार्हस्थ्य विभाग । -felt, *adj.* आन्तरिक ; भित्री हिसाबले अनुभव गरिएको । -keeping, *n.* गृहवासी । -like, *adj.* सुखकर ; सुपरिचित ; घर जस्तो । -made, *adj.* घरमा बनाइएको ; स्वदेशको । -rule, *n.* आत्मशासनाधिकार ; स्वायत्तशासन ; स्वतन्त्र शासन ; स्वराज । -sick, *n.* घरदेखि टाढामा हुनाले भएको छटपटता । -spun, *n.* घरमा बुनेको लुगा ; स्वदेशी लुगा । *adj.* स्वदेशी । -stead, -stall, *n.* घरका वरिपरिको जग्गा ; आफ्नै घर ; कटेरा ; वास-भूमि ; उत्पत्ति-स्थान । -wards, *adv.* घरतिर ; आगो मातृभूमितिर (फर्कने वा जाने) । home'-less, *adj.* घर नभएको । home'-ly, *adj.*

सिधा ; सोझो ; सरल ; साधारण ; उहिलेको ; गार्हस्थ्य ।
ho-me-op'a-thy, -moe-, *n.* होमियो-प्याथि चिकित्सा । ho-me-op'a-thic, *adj.* होमियोप्याथि चिकित्सा सम्बन्धी । ho-me-op'a-th-ist, *n.* होमियोप्याथि चिकित्सक ।
Ho-mer'-ic, *adj.* कवि होमर सम्बन्धी ।
hom'i-cide, *n.* नरहत्या ; खून गर्ने मान्छे ; खूनी । hom'i-cid-al, *adj.* नरहत्या सम्बन्धी ।
hom-i-let'-ic, *adj.* धर्मप्रचार वा आलाप सम्बन्धी । hom-i-let'-ics, *n.* धर्म-प्रचार विद्या ।
hom'i-ly, *n.* धर्मोपदेश ; धर्मनैतिक भाषण । hom'il-ist, *n.* धर्मोपदेश ।
hom'i-ny, *n.* दूध वा पानीमा पकाएको खोले ; फौँडो ।
hom'-mock, hum', *n.* पहाड ; ढोँडा ; स्तूप ।
ho-mo-cen'-tric, *adj.* एउटै केन्द्र भएको ; समकेन्द्रिक वा एक-केन्द्रिक ।
ho-mo-ge'-ne-ous, *adj.* एकै जातिको ; स्वधर्मसम्पन्न ; एकनासे । ho-mo-ge'-ne-ous-ness, *n.* सादृश्य । ho-mo-ge-no'-i-ty, *n.*
ho-mol'-o-gate, *v. t.* स्वीकार गर्नु ; मञ्जूर गर्नु ; अनुमोदन गर्नु ; समर्थन गर्नु ।
hom'-o-logue, *n.* परस्परमा मिल्ने वस्तु ; एकै किसिमको चीज । ho-mol'-o-gous, *adj.* उही सम्बन्धी ;

किसिमको ; मिलने ; अनुरूप ;
समानुपात । *homology*, *n.* एक
किसिमको अवस्था ; मिलनेपन ;
अनुरूपता ।

homonym, *n.* रूप एक तर अर्थ भिन्न
भएको शब्द । *homonymous*,
adj. एकै नाउँ भएको ; अर्थबोधक ।
homonymy, *n.* अर्थ ।

homophone, *n.* समध्वनि वर्ण वा
अक्षर ।

hono, *n.* हतियार आदि उद्याउने
ढुङ्गा ; सिल ; सान । *v. t.* सान
लाउनु ; उद्याउनु ।

hon'est, *adj.* ईमान्दार ; सोझो ;
सच्चरित्र ; निष्कपट ; न्यायपरायण ;
धार्मिक ; सत्यप्रिय । *hon'esty*,
n. ईमान्दारी ; सच्चरित्रता ; सत्य-
पूर्णता ; सरलता ।

hon'ey (*hun'i*), *n.* मह ; मधु ;
गुलियोपन ; मधुरता ; प्रेयसी ;
प्रिया । *v. t.* मिठो पार्नु । *-bee*, *n.*
मह काङ्ने मौरी । *-buzzard*, *n.*
मौरी खाने एक किसिमको चरो ।
-comb (*-kūm*), *n.* मौरीको चाका ।
-moon, *n.* विवाह पछि नयाँ
दम्पतीको पहिलो मिलन । *-mouth-*
ed, -tongued, *adj.* मिठो बोल्ने ।
-suckle, *n.* एक किसिमको लता ;
जुही । *hon'eyed or hon'ied*,
adj.

hon'our (*on'ur*), *n.* मान ; मर्यादा ;
सम्मान ; गौरव ; महत्त्व ; महिमा ;
इज्जत ; आदर ; यश ; उच्चस्थान वा

पदवी ; सतीत्व । *v. t.* आदर गर्नु ;
इज्जत गर्नु ; ग्रहण गर्नु ; स्वीकार
गर्नु । *hon'our-able*, *adj.* मान्य ;
माननीय ; विख्यात ; उपाधि ।
hon'or-ary, *adj.* अवैतनिक ;
विना तलबले काम गर्ने । *hon-our-*
a'-ri-um, *n.* व्यवसायी कामको
दाम वा तलब । *hon-or-ific*, *adj.*
and *n.* सम्मानसूचक ; आदर
जताउने ; आदरणीय शब्द ; सम्मान-
सूचक वाक्य । *hon'-our-ed*, *adj.*

hood (*hōōd*), *n.* टाउको छोप्ने कुनै
कुरो ; टोपी ; मजेत्रो ; घुमौटो ;
घुम ; सर्पको फणा ; गाडी आदिको
छाना । *v. t.* टाउको छोप्ने वस्तुले
छोप्नु वा ढाक्नु । *hood'-ed*, *adj.*
hood'-wink, *v. t.* आँखा छोप्नु वा
बाँध्नु ; आँखामा छारो हाल्नु ;
छल्नु ।

hoof (*hōōf*), *n.* गाई-बस्तुको खुर ;
टाप । *-marked*, *adj.* खुर वा टापको
दाग । *hoof'-ed*, *adj.* खुर भएको ।
hoof'-less, *adj.*

hook, *n.* बलछी ; अंकुसे परेको कुनै
चीज । *v. t.* and *i.* बलछी खेल्नु ;
अड्काउनु ; जोड्नु ; झुण्ड्याउनु ।
-nose, *n.* सुगा चुच्चे नाक ; घुमेको
नाक । *-nosed*, *adj.* सुगा चुच्चे नाक
भएको । *-worm*, *n.* एक किसिमको
आम्राको कीरा ; बलछे कीरा ।

hook'-y or hook'-ed, *adj.*

अंकुसे परेको ।

hoo'-kah (*-ka*), *n.* हुक्का ।

hoop'-li-gan, *n.* गुण्डा ।

hoop, *n.* पीपा आदि गोल वस्तु बाँधने धातुको घेरा । *v. t. and i.* यस्तो घेरा लाउनु वा बाँध्नु ; कराउनु ; चिच्याउनु । hoop'-er, *n.* पीपा बनाउने मान्छे ।

hoop'-ing-cough, *n.* लहरे खोकी ।

hoop'-oe (-ōō), *n.* एक किसिमको चरो ; फापरे चरा ।

hoot, *v. t. and i.* धिक्कार्नु ; चील आदि धपाउनको लागि ठूलो स्वरले कराउनु ; धपाउनु ; लाटोकोसेरो जस्तो कराउनु । *n.* धिक्कार ; ठूलो स्वरले कराउने काम ; लाटोकोसेरोको कराइ ।

hop, *v. i.* एक खुट्टाले उफ्रनु ; लंगडै हिँड्नु ; नाच्नु । *n.* एक खुट्टामा उफ्राइ ; नचाइ ; नाच ।

hope, *v. t. and i.* आशा गर्नु ; प्रतीक्षा गर्नु ; भरोसा गर्नु । *n.* आशा ; इच्छा ; भरोसा ; प्रतीक्षा । hope'-ful, *adj.* आशापूर्ण ; आशा भएको ।

hope'-less, *adj.* आशारहित ; निरास । hope'-ful-ness, hope'-less-ness, *n.* hope'-ful-ly, hope'-less-ly, *adv.*

hop'-per, *n.* एक खुट्टामा उफ्रने वा फड्का मार्ने कीरा ; घट्टामा अन्न हाल्नेका लागि अन्न हाल्ने बाकस ।

hop'-ple, *v. t.* खुट्टा जोल्छ्याएर बाँध्नु ।

hop'-scotch, *n.* नानीहरूको एक किसिमको उफ्रने खेल ।

hor'-a, *n.* एक घण्टाको समय । hor'-al, *adj.* एक घण्टा सम्बन्धी ।

horde, *n.* फौज जम्मा गरेर हिँड्ने मंगोल जाति ; दल ; झुण्ड । *v. i.* दल वा झुण्ड बाँधेर हिँड्नु ।

hor-i'-zon, *n.* आँखाले एक ठाउँबाट देखिने आकाशको घेरा ; क्षितिज ; मण्डल । hor-i'-zon'-tal, *adj.* तैसी ; सम ; समतल । hor-i'-zon'-tal-ly, *adv.*

horn, *n.* सीङ ; तुरही ; एक किसिमको पानी पिउने कचौरा ; बारुद राख्ने भौँडो । -beak, -bill, *n.* धनेश चरा । -book, *n.* प्राथमिक पाठ्य पुस्तक ; पहिलो किताब । -mad, *adj.* रिसले चूर भएको । -owl, *n.* एक किसिमको लाटोकोसेरो । -pipe, *n.* बाँसुरी जस्तै एक किसिमको बाजा ; माझीहरूको नाच । -work, *n.* सीङको काम । -stone, *n.* एक किसिमको कड़ा ढुङ्गा । hor'-ny, *adj.* सीङ जस्तो वा भएको ; कड़ा ; सीङको बनेको ।

hor'-not, *n.* बच्छुर्यु ; अरिजल ।

hor'-o-logy, *n.* टेबल आदि घडी ; घटिका यन्त्र । ho-rol'-o-gy, *n.* घडी बनाउने वा समय नाप्ने विज्ञान ।

hor'-o-meter, *n.* समय नाप्ने यन्त्र ।

hor'-o-scope, *n.* जन्म-पत्रिका ; चिह्न ; जन्मकुण्डली । hor'-o-scop-ist, *n.* ज्योतिषी । hor'-o-scop-y, *n.* चिह्न बनाउने विद्या ।

hor'-ror, *n.* त्रास ; भय ; डर ; कम्पन ; घृणा ; भयभीत भएको मानिस वा पशु-पक्षी । hor'-ri-ble, *adj.*

डरलाग्दो ; घिनलाग्दो ; भयभीत
वा विरक्त पार्न ।
hor'-rid, *adj.* डरलाग्दो ; भयानक ;
विकट ; असन्तोषजनक । hor'-rid-
ness, *n.* hor'-rid-ly, *adv.*
hor'-ri-fy, *v.t.* डर देखाउनु ; तर्साउनु ;
भयभीत पार्नु । hor'-ri-fic, *adj.*
डरलाग्दो ; भयानक ; विकट ।
hor-ri-pi-la'-tion, *n.* डरले रौं आदि
ठाडो भएको अवस्था ; रोमाञ्च ।
horse, *n.* घोडा ; घोडचढी सेना ।
-back, *n.* घोडाको पिछ्ठु । -block,
n. घोडा चढ्नेका निमित्त अलग्गो
ठाउँ । -boat, *n.* घोडा तार्ने डुंगा ।
-box, *n.* रेल आदिमा घोडा बोक्ने
डब्बा । -breaker, -tamer, *n.* घोडा
पाल्ने वा स्रधाउने मान्छे । -chest-
nut, *n.* एक किसिमको लहरे बोट ;
लेखपाङ्ग्रा । -dealer, *n.* घोडा
किन बेच गर्ने मान्छे । -doctor, *n.*
घोडा डाक्टर । -flesh, *n.* घोडाको
मासु । -fly, *n.* घोडालाई दुःख
दिने झिगो ; कुरुर झिगो । -guards,
n. इङ्गल्याण्डको घोडचढी सेनाको
अड्डा । -hair, *n.* घोडाको बाल ।
-hugli, *n.* ठूलो आवाजको हौंसो ।
-leech, *n.* ठूलो जूकाको किसिम ।
-man, *n.* घोडचढी ; सवार ।
-manship, *n.* घोडा चढ्ने कला ।
-milliner, *n.* घोडाको जीन-लगाम
बेच्ने मान्छे । -play, *n.* हल्ला
सहितको खेल । -power, *n.* घोडाको
शक्ति बराबर कुनै कलको शक्ति ।

-race, *n.* घोडदौड । -shoo, *n.*
घोडाको नाल । hors-y, hor'-sey,
adj. घोडा वा घोडदौड सम्बन्धी ।
hor-ta'-tion, *n.* उपदेश ; अर्ति ।
hor'-ta'-tive, *adj.* उत्तेजक ; उत्साह-
वर्द्धक । hor'-ta-tor-y, *adj.*
hor'-ti-cul-ture, *n.* कृषि विज्ञान ;
बगैँचाका खेतीको कला । hor'-ti-
cul-tur-al, *adj.* कृषि विज्ञान
सम्बन्धी । hor'-ti-cul'-tur-ist, *n.*
कृषि विज्ञानका पण्डित ।
hos-an'-na (-sān'-), *n.* प्रशंसाको
चिच्याइ ; ईश्वर-स्तुति ; आराधना ;
भजन । *intj* अहो ! ; श्याबल ! ;
बेस ! ।
hose (hōs), *n.* घुँडासम्म आउने
मोजा ; लामो मोजा ; जता लग्यो
उतै जाने पानीको नाली । ho'-sier
(-zyer), *n.* मोजा बेच्ने मानिस ।
ho'-sier-y, *n.* मोजाको थान वा
समूह ; मोजा बेच्नेको व्यवसाय ।
hos'-pice, *n.* संन्यासीहरूको चिकित्सा-
लय ; मुसाफिस्खाना ; धर्मशाला ;
अनाथ तथा अतिथिहरूका लागि
आश्रयस्थान ; अनाथालय ।
hos'-pi-tal, *n.* चिकित्सालय ; अस्पताल ;
रोगीहरूको आश्रयस्थान ।
hos-pi-tal'-i-ty, *n.* अतिथि-सम्कारण
hos'-pit-a-ble, *adj.* अतिथि तथा
पाहुनालाई यथोचित सत्कार गर्ने
प्रकृति भएको । hos'-pit-a-ble-ness,
n. hos'-pit-a-bly, *adv.*
host, *n.* पाहुनालाई निस्व्याउने मानिस ;

- घरपटी ; मालिक ; आश्रयदाता ; हुलो संख्या ; सैन्यदल । *host-ess*, *n. fem.* अतिथि सेविका ; घरपटी आमै ; मालिकनी ।
- hos'-tage*, *n.* जमानी बसेको मान्छे ; धितो वा बन्धक राखेको वस्तु ।
- hos'-tel*, *n.* विद्यार्थीहरू बस्ने अड्डा ; छात्र-आश्रम ; सराय । *hos'-tel-ry*, *n.* बस्ने घर ।
- hos'-tile* (*-tīl*), *adj.* विरोधी ; शत्रु पक्षको ; लडाइँ गर्न मन पराउने । *hos-til'-i-ty*, *n.* शत्रुता ; विरोध ; लडाइँ ; संग्राम । *hos-til'-i-ties*, *n. pl.* शत्रुको आक्रमण ।
- hos'-tler* (*os'-lēr*), *n.* धर्मशालाका घोडाको हेर विचार गर्ने सईस ।
- hot*, *adj.* तातो ; गरम ; उच्चतापको ; उष्णताको ; पोल्ने ; पिरो ; व्यग्र ; प्रचण्ड ; रिसाएको । *-bed*, *n.* बिउ आदि उमार्नको लागि गरम ठाउँ । *-blast*, *n.* भट्टी आदिमा तातो हावाको प्रवाह । *-blooded*, *adj.* जोशिलो ; उग्र स्वभावको । *-brained*, *-headed*, *adj.* उग्र स्वभावको ; गरम मगज भएको ; रिसाहा । *-house*, *n.* काँचो फल वा बिस्वा आदि राख्ने गरम घर । *-spring*, *n.* तातोपानी ; दवाई-पानी । *-tempered*, *adj.* रिसाहा । *hot'-ly*, *adv.* प्रचण्डतासँग ; व्यग्र भावले । *hot'-ness*, *n.* गरमपना ; प्रचण्डता ; व्यग्रता ।
- ho-tel'*, *n.* मुसाफिरखाना ; भोजनालय ; हुटेल ।
- Hot'-ten-tot*, *n.* दक्षिण-पश्चिम अफ्रिकाका निवासी ।
- hou'-dah*, *how'-dah*, *n.* हौदा ; हात्तीका पीठको आसन ।
- hough* (*hok*) or *hock*, *n.* पशुहरूको पछिल्लो खुट्टाको जोर्नी ।
- hound*, *n.* शिकारी कुकुर । *v. t.* शिकारमा कुकुर छाड्नु ; कुकुर लिएर शिकार खेल्नु ।
- hour* (*our*), *n.* घण्टा ; समय ; निर्दिष्ट समय । *-glass*, *n.* बालुवा घडी । *-hand*, *n.* घण्टाको काँटा । *plato*, *n.* घडीको डायल ।
- house* (*hows*), *n.* घर ; वासस्थान ; धर्मशाला ; परिवार ; जहान ; खलक ; सांसारिक कार्य । *v. t. and i.* आश्रय दिनु ; घरमा राख्नु ; वास दिनु वा गर्न । *-boat*, *n.* वरिपरि पाल आदिके घेरेको ढुंगा । *-breaker*, *n.* चोर ; डाँकू । *-break-ing*, *n.* चोरी ; डकैती । *-hold*, *n.* जहान ; परिवार ; खलक । *adj.* घर-जहान सम्बन्धी ; गार्हस्थ्य । *-holder*, *n.* घरको मालिक ; घरपटी ; गृहस्थ । *-keeper*, *n.* घरको धन्धा गर्ने आइमाई ; घरपटी ; घरको हेर्चाह गर्ने चौकी वा पाले । *-keeping*, *n.* घर-धन्धा गर्ने रीति वा विधि । *-maid*, *n.* नोकर्नी ; चाकर्नी । *-steward*, *n.* घरको मुख्य नोकर । *-surgeon*, *n.* अस्पताल मै बस्ने

डाक्टर । -warming, *n.* घरपैचो ।
 -wife, *n.* घरको मालिकनी ;
 गृहिणी ; मिलाइ बुनाइको चीजहरू
 राख्ने बट्टा । -wifery, *n.* घरको
 काम-धन्दा ; गार्हस्थ्य विधान ;
 घरको मालिकनीको काम ।
 hov'-el, *n.* साधारण घर ; कुटी ; झुपडी ।
v. t. झुपडीमा राख्नु ।
 hov'-er, *v. t.* हावामा झुण्डिएको झैँ
 एकै ठाउँमा उड्नु ; रल्लिनु ।
 how, *adv.* कसरी ; कुन रीतिले ; कुन
 रूपले । -ever, *adv.* कुनै प्रकारले ;
 कुनै उपायले ; कसै गरेर । *conj.*
 तैपनि ; जेभएपनि ; तथापि ।
 how'-itz-er, *n.* एक किसिमको छोटो
 तोप ।
 howl, *v. t. and i.* कुकुर, स्याल आदि
 भुक्नु वा कराउनु ; आर्तनाद गर्नु ।
n. कुकुर, स्याल आदिको कराइ ;
 आर्तनाद । howl'-er, *n.*
 how'-let, *n.* सानो लाटोकोसेरो ।
 how'-so-ever, *adv.* जे होस् ; जे पर्ला ।
 hoy, *n.* एक किसिमको सानो जहाज ।
intj. पर्ख ! पर्ख !! ; सुन ! सुन !! ।
 hoy'-den, hoy'-n. उत्ताउली बालिका ।
 hub, *n.* चक्का वा पाङ्ग्राको नाभि वा
 केन्द्र ।
 hub'-ble-bub'-ble, *n.* हुक्का ; गुडुडु
 गुडुडु आवाज ।
 hub'-bub, *n.* गोलमाल ; हल्ला ;
 खल्याङ मल्याङ ।
 huc'-kle, *n.* डँडालो ; पुट्टा ।
 huck'-ster, *n.* सड़क सड़कमा चीजहरू

बेची हिंड्ने मान्छे ; खुदरा बेच्ने
 मान्छे ; फेरिवाल । *v. t. and i.*
 खुदरा बेच्नु ।
 hud'-dle, *v. t. and i.* एक ठाउँमा
 जम्मा हुनु ; थुपार्नु ; एकत्र गर्नु ;
n. एक ठाउँमा जम्मा हुने काम ;
 थुप्राइ ; जनता ; गोलमाल ।
 hue (*hū*), *n.* वर्ण ; रंग ; चीत्कार ;
 कोलाहल ; अनुहार । hue and
 cry, *n.* कोलाहल ।
 huff, *v. t. and i.* डर देखाउनु ; धम्की
 दिनु ; गाली गर्नु ; पीर्नु ; बम्किनु ;
 रिसाउनु । *n.* सहसा रिसाउने
 काम । huf'-fy, *adj.* गर्वित ;
 रिसाएको । huf'-fish, *adj.* दाम्भिक ।
 huf' fish-nees, *n.*
 hug, *v. t. and i.* अंगालो हाल्नु ;
 बेसरी अँध्योउनु ; एकै ठाउँमा भेला
 हुनु ; थुप्रनु ; बधाइ दिनु । *n.*
 अंगालो ; अंकमाल ।
 huge (*hūj*), *adj.* एकदमै ठूलो ;
 अजडको ; विशाल । huge'-ly, *adv.*
 hug'-ger-mug'-ger, *n.* गुस्ती कुरा ;
 गोलमालिएको अवस्था । *adj.* गुस्ती ;
 गोलमालिएको ।
 Hu'-gue-not (*-genō*), *n.* फ्रान्सको
 प्रोटेटेण्ट क्रिश्चियन ।
 hulk, *n.* जहाजको बाहिरी भाग ;
 काममा ल्याउन नहुने थोत्रो जहाज ।
v. t. खाली गर्नु वा पार्नु ।
 hull, *n.* फलफूलको बोक्रा ; सिमी
 आदिको कोसा ; अन्त आदिको
 छाला वा ढाक्ने कुरा ।

hul'-la-ba-loo, *n.* खलबल; हल्ला खली ।

hum, *v. t. and i.* मौरी आदि हुन हुनाउनु; भूँ गर्नु; गुञ्जनु । *n.* भूँ शब्द; अस्पष्ट शब्द ।

hu'-man, *adj.* मानिस सम्बन्धी; मानव-गुण-सम्पन्न । *-kind, n.* मानव-जाति । hu'-man-ise, *v. t. and i.* साम्य पार्नु; कोमल पार्नु; दयालु हुनु ।

human'e, *adj.* सुहृदय; दयालु; उपकारी; कृपालु ।

hu-man-i ta'-rian, *adj. and n.* दयालु मानिस; विश्वप्रेमिक; हितैषी; दयालु । hu-man-i-ta'-rian-ism, *n.*

hu-man'i-ty, *n.* मनुष्य-जाति; मानिस मात्र; मानिसको प्रकृति; उपकारिता; दयालुपन; मानसिक उन्नति । hu-man'-ist, *n.* साहित्यका पण्डित; मानव-प्रकृतिका पण्डित ।

hum'-ble, *adj.* नम्र; विनीत; निरहंकार; नीच । *v. t.* नम्र पार्नु; निचो पार्नु; होच्याउनु; ह्याउनु । *-bee, n.* एक किसिमको मौरी; भमरा ।

hum'-bug, *n.* भोका; छल; कपट; ठगी; लुच्याई । *v. t. and i.* छर्नु; भोका दिनु; कपट गर्नु; ठगनु । hum-bug'-ger, hum-bug'-gery, *n.*

hum'-drum, *adj.* मूर्ख; निर्बोध; निरस; साधारण; मामुली; मन्द;

भूँ भूँ शब्द गर्ने । *n.* मूर्खता; मामुलीपन; मन्दता; भूँ भूँ शब्द ।

hu'-mor-us, *n.* पाखुरा; पाखुराको हाड ।

hu'-mid, *adj.* भिजेको; चिसो; सर्दी; शीत लागेको । hu-mid'i-ty, *n.* भिजेको अवस्था । hu'-mid-ness, *n.* hu'-midly, *adv.*

hu-mil'i-ate, *v. t.* नम्र पार्नु; नीचो देखाउनु; सेखी झार्नु । hu-mil-i-a't-ion, *n.* हीनता; नीचता; नम्रता; दर्पचूर्ण, अपमान । hu-mil'i-ty, *n.* विनय; गर्व-हीनता; क्षिप्रता; नम्रता; दीनता ।

hum'-mol, *n.* सीढ नभएको ।

hum'-ming-bird, *n.* एक किसिमको चरो ।

hum'-mock, *n.* सानो पहाड; डाँडो; हिउँको थुप्रो ।

hu'-mour (*hū'-mur* or *ū'-*), *n.* मनको वा मानसिक अवस्था; भिजास; ठट्ठोलोपन; रसिकता । *v. t.* खेलठट्टा गर्नु; तृप्ति गर्नु । hu'-mour-some, *adj.* सुरसिक; लहङ्गी । hu'-mour-less, *adj.* रसहीन । hu'-mor-ous, *adj.* हास्यरसपूर्ण; ठट्ठोलो; चंचल; रसिक । hu'-mor-ous-ness, *n.* hu'-mor-ous-ly, *adv.* hu'-mor-ist, *n.* हँसाउने मान्छे; ठट्ठोलो मान्छे; रसिक मानिस ।

hump, *n.* जुरो; जमीनको ढिस्को । *-back, n.* जुरो भएको पिठ्युँ ।

-backed, *adj.* जुरे पिछ्युँ भएको ।
 humped, hump'y, *adj.*
 humpt, *intj.* सन्देह ; विरक्ति जाहेर गर्ने शब्द ।
 Hun, *n.* प्राचीन मध्य एशियाका हून-जाति ।
 hunch, *n.* जुरो ; पिछ्युँ उटेको ; कुप्रो अवस्था । *v. t.* भक्का दिनु ; कुप्रो पार्नु ; नुहाउनु । -back, *n.* कुप्रो मान्छे । -backed, *adj.* कुप्रो ।
 hun'-dred, *n.* सय । -fold, *n.* एक सय दोबर ; सय गुना । -weight, *n.* तौल-परिमाण विशेष ; ११२ पौण्ड बराबरको वजन । hun'-dreds, *n. pl.* सय मानिस वा सयौँ मानिस । *adj.* सय संख्याको ।
 hun'-dredth, *adj.* सयौँ ।
 hun'-ger, *n.* भोक ; ठूलो तिसना । *v. i.* भोक लाग्नु । -strike, *n.* छुटकारा पाउनको लागि केही कुरो नखाने काम ; भोकै बस्ने काम ।
 hun'-gry, *adj.* भोकाएको ; भोको ।
 hung'-ri-ly, *adv.*
 hun'-kers, *n.* रक्षा गर्ने मानिस ; रक्षक ।
 hunks, *n.* कृपण ; कञ्जूस ; मबखीचूस ।
 hunt, *n.* लखेटेर खेल्ने शिकार ; शिकारीहरूको सभा ; अनुसन्धान ; अनुसरण । *v. t. and i.* लखेटेर शिकार खेल्नु ; खेदनु ; खोज्नु ; शिकार खेल्न जानु । hunt'-or, *n.* शिकारी ; व्याध ; शिकारी कुकुर ;

शिकारी घोडा । hunt'-ing, *n.* शिकार खेल्ने काम ; शिकार ।
 -horn, *n.* शिकार खेल्दा फुक्ने सीङ । -seat, -box, *n.* शिकार खेल्दा रुख आदिमा बनाइएको सानो घर ; मचान । hunts'-man, *n.* शिकारी ; व्याध । hunts'-man-ship, *n.* शिकारमा निपुण मानिस ।
 hur'-dle, *n.* बार ; खुट्किला ; यताउति सार्न हुने बार । *v. t.* बार लाउनु ।
 hur'-dy-gur-dy, *n.* एक किसिमको बाजा ।
 hurl, *v. t. and i.* जोरसँग फर्काउनु ; हुर्स्याउनु ; घुइँच्याउनु । hurl'-or, *n.*
 hur'-ly, hur'-ly-bur'-ly, *n.* हल्ली-खल्ली ; खलबली ; गोलमाल ; विशृङ्खलता ।
 hur'-rah' or hur'-ra', *intj.* आनन्द जाहेर गर्ने अव्यय ; हुँराँ ! ; हुँर्रे ! ; जय ! । *n.* आनन्दध्वनि ; जयध्वनि ।
 hur'-ri-cano, *n.* प्रचण्ड आँधी ; आँधो-बेहरी ; दुरी ।
 hur'-ry, *n.* हतपत ; एकदमै चाँडो ; उत्सुकता ; हतार ; गोलमाल । *v. t. and i.* हतपत गर्नु ; हतार गर्नु वा हुनु । hur'-ried, *adj.* वेगसित ; हतार हतार । hur'-ried-ly, *adv.*
 hurst, *n.* सानो पहाड ; वन ; जंगल ।
 hurt, *v. t.* पीडा दिनु ; दुःख दिनु ; चोट लाउनु ; हानि गराउनु । *n.* पीडा ; हानि ; चोट ; घाउ । hurt'-ful, *adj.* हानि गराउने ; चोट पार्ने ।

hurt'-ful-ness, *n.* hurt'-less, *adj.*
निर्दोष ; हानि नगर्ने । hurt'-less-
ness, *n.*

hur'-tle, *v. t. and i.* घरिघरि हिकौ-
उनु ; हुँरिएर जानु ; ठकर लाउनु वा
खानु ; जुध्नु ; जुझेको आवाज गर्नु ;
छ्याङ्छ्याङ् र दुङ्दुङ् आवाज गरेर
हिँड्नु ।

hus'-band (*huz'*), *n.* लोग्ने ; स्वामी ;
पति ; पोह । *v. t.* फारो गरी बन्दो-
वस्त गर्नु ; खेती गर्नु ; खनजोत गर्नु ।
hus'-band-man, *n.* खनजोत गर्ने
मान्छे ; खेतीवाल । hus'-band-ry,
n. खेती ; कमाइ ; चाहिँदो खर्च ;
मितव्ययिता । hus'-band-loss, *adj.*

hush, *intj.* चुप लाग ! । *v. t.* चुप
पार्नु ; बोल्न बदिनु ; शान्त पार्नु ।
n. चुपचाप ; सुनसान ; शान्ति ।
-money, *n.* कुरा फैलन नदिनको
लागि वा मुख बुजो लाउनको लागि
दिइएको पैसा ; घूस ।

husk'-od, *adj.* भूस मात्र भएको ;
खोष्ठ्याएको ; भूस निकालेको ।
husk'-ing, *n.* भूस वा खोष्टा
छुट्याउने काम । husk'-y, *adj.*
भूस मात्र भएको ; रूखो ; श्रुतिकटु ;
धोदो । husk'-i-ness, *n.* husk'-
i-ly, *adv.*

hus-sar' (*hūōz-zār'*), *n.* घोडचढी
सेना ।

hus'-sy, huz'-zy, *n.* काम नलाग्ने
आइमाई ; कुचरित्रकी स्वास्नी-
मान्छे ।

hust'-ings, *n.* लण्डन शहरको प्रधान
विचारालय ; पार्लामेण्टको सभ्य
निर्वाचन गर्ने मञ्च ।

hus'-tle (-l), *v. t. and i.* धक्का दिनु ;
वेपरवाहसित घचेट्नु ; धकेल्नु ;
हतारमा मिसाउनु ; जम्मा हुनु ;
भीड लाग्नु ; छिटोसँग जानु ।

hut, *n.* कुटी ; झुपडी ; झुप्रो । *v. t.*
झुपडीमा राख्नु ।

hutch, *n.* बाकस ; सानो घर ; खरायो
राख्ने खोर ; मुसा मार्ने कल ;
खानीमा प्रयोग हुने एक किसिमको
हाते गाडा ।

huz'-za, *n.* जयध्वनि ; आनन्दध्वनि ।
v. t. जयध्वनि गर्नु ; आनन्दसँग
कराउनु । *intj.* जय ! जय !! ;
या ! या !! ।

hy'-a-cinth (-*sinth*), *n.* पुष्प विशेष ;
बहुमूल्य रत्न वा पत्थर विशेष । hy-
a-cin'-thine, *adj.*

Hy'-a-des, Hy'-ads, *n. pl.* वृष-
राशिमा रहेका पञ्च नक्षत्र ।

hy'-a-line, *adj.* छर्लङ्ग देखिने ; ऐना
जस्तो ।

hy'-brid, *n.* भिन्न जात वा किसिमका
दुई जानवर वा बोटको बच्चा ;
खच्चर ; ठिमाहा । *adj.* वर्णसंकर ;
फरक फरक वस्तु मिलेर बनेको ।
Also hy'-brid-ous, hy'-brid-ism,
hy'-brid'-i-ty, *n.* खच्चरत्व ; ठिमाहा
निकाल्ने काम ।

hy'-dra, *n.* जति काठ्यो उति उम्रने
धेरै टाउका भएको सर्प ; पानीमा

बस्ने सर्प ; जरैसँग उखेल्न नसकिने वस्तु । -headed, *adj.* धेरै टाउका भएको ।

hy'-drant, *n.* मूलबाट पानी झिक्का निम्तिको टुटी ; पानीको कल ।

hy-draul'-ic (-drawl-), *adj.* पानीको यताउति चलाइ सम्बन्धी । Also

hy-draul'-ical, hy-draul-ics, *n.* *pl.* पानीको गति विज्ञान ।

hy'-dro, *n.* जल चिकित्सा गर्ने वा हुने ठाउँ । -colo, *n.* पानीसरा रोग ।

-ceph'-a-lus, *n.* गिदिमा पानी हुने रोग ।

-dy-nam'-ics, *n.* तरल पदार्थको गति विज्ञान । -graphy, *n.* पृथिवीका समुद्र, नदी आदिको वैज्ञानिक

बयान । -mel, *n.* मह मिसाएको पानी । -meter, *n.* तरल पदार्थको

घनत्व नाप्ने यन्त्र । -nette, *n.* पिचकारी । -phone, *n.* पानीद्वारा

आवाज चाल पाइने यन्त्र । -plane, *n.* पानीमा हिड्ने मोटर-बोट ।

-statics, *n.* जल-गणित ; तरल पदार्थको स्थिर विज्ञान । Also

-statistical.

hy'-dro-gen, *n.* पानीबाट बनेको ग्याँस ; हाइड्रोजन । hy'-dro-gen-ous, *adj.*

hy-drol'-o-gy, *n.* जल-विज्ञान ।

hy-drop'-a-thy, *n.* जल-चिकित्सा । hy-dro-path'-ic, -al, *adj.* जल-

चिकित्सा सम्बन्धी । hy-dro-path'-ist, *n.* जल-चिकित्सक ।

hy-dro-pho'-bi-a (-fō'-), *n.* पानीको आस हुने रोग ; बहुला कुकुर

आदिले टोकेर हुने रोग । hy-dro-phob'-ic, *adj.*

hy-dro'-xide, *n.* रासायनिक पदार्थ ।

hy-e'-na or hy-w'-na, *n.* एक किसिमको जानवर ; लकरुवा ।

Hy'-go-in, *n.* स्वास्थ्यकी देवी ।

hy-g'e'-ian, *adj.* स्वास्थ्य-रक्षा सम्बन्धी ; स्वास्थ्य सम्बन्धी ।

hy'-gi-ene (-ji-een), *n.* सामाजिक स्वास्थ्य विज्ञान ; सफा-सुगहर

सम्बन्धी विज्ञान । Also hy gi-

en'-ics, hy'-gi-en-ism, *n.* hy gi-

en'-ic, *adj.* स्वास्थ्य विज्ञान सम्बन्धी । hy'-gi-en-ist, *n.* स्वास्थ्य

विज्ञानका पण्डित । hy-gi-en-ic-al-ly, *adv.*

hy-gro'-scope, *n.* वायुको आर्द्रता नाप्ने यन्त्र ।

Hy'-men, *n.* विवाहका देवता ; काम-देव ; विवाह । hy-men-e'-al, hy-

men-e'-an, *adj.* विवाह सम्बन्धी ।

hymn (*him*), *n.* ईश्वरका स्तुतिको गान ; भजन ; स्तोत्र ; धर्म संगीत ।

v. i. स्तुति गर्नु वा भजन गाउनु ।

hymn'-ic, *adj.* स्तोत्र सम्बन्धी ।

hym'-nal, *n.* स्तोत्रसंग्रह । hym'-

nody, *n.* स्तोत्र-गान ; स्तोत्र-

रचना । hym-no'-gra-pher, *n.*

स्तोत्र रचयिता । hym-no'-gra-phy,

n. स्तोत्र-रचना वा रच्ने काम ।

hym-no'-lo-gist, *n.* स्तोत्र लेख्ने

मानिस ।

hy-pal'-lage, *n.* वाक्य-अलङ्कार विशेष ।

- hy-per'-bo-la, *n.* ज्यामितिक क्षेत्र विशेष ; परावृत्त ।
- hy-per'-bo-le, *n.* अत्युक्ति ; वाक्यको अलङ्कार ।
- hy-per'-bor'-e-an, *adj.* अति उत्तर देशीय । *n.* अति उत्तर देशवासी ।
- hy-per'-crit'-ic, *n.* सूक्ष्म समालोचक ।
- hy-per'-crit'-i-cal, *adj.* hy-per'-crit'-i-cize, *v. t. and i.* सूक्ष्म समालोचना गर्ने ।
- hy-per'-i-on, *n.* सुन्दरताको आदर्श ।
- hy-per'-phy si-cal, *adj.* अस्वाभाविक ; अलौकिक ।
- hy'-phen (-fen), *n.* अंश-चिह्न ; शब्द संयुक्त गर्ने चिह्न । hy'phen ate, *v. t.* हाइफनद्वारा जोड्नु ।
- hyp'-no-tiso, -tize, *v. t.* मस्त निद्रामा पार्नु । hyp'-no-tis-or, *n.* hyp'-no-tism, *n.* मस्त निद्रामा हुने अवस्था ; कृत्रिम-निद्रा । hyp-no'-sis, *n.* कृत्रिम उपायले पारेको निद्रा । hyp-not'-ic, *adj.* मस्त निद्रामा पार्ने ; निद्रा पैदा गर्ने कुरा ; निद्राकारक ।
- hyp-o-chon'-dria, *n.* चित्तोन्माद ; विषाद । hyp-o-chon'-dri-ac, *adj.*
- hyp'-o-crite (h'p'-o-krit), *n.* कपटी ; छली ; दोषी मान्छे । hy-poc'-ri-sy, *n.* सद्गुण वा असलपनको भान ; बहाना । hyp-o-crit'-ic-al, *adj.* कपट वा छल काम गर्ने ।
- hyp-o-der'-mic, *adj.* छाला भित्र पसेको वा हुने ।
- hy-pos'ta-sis, *n.* शरीरमा रगत घेर भएको अवस्था ।
- hy-pot'-e-nuso, *n.* कुनै त्रिभुजको सम-कोण सामुनेको भुजा ; अतिभुज ; कर्ण ।
- hy-poth'-o-cato, *v. t.* बन्धक राख्नु ; धितो राख्नु ।
- hy-poth'-o-sis, *n.* अनुमान ; कल्पना ; कारणविना मात्रै काम । hy-po-thet'-ic-al, *adj.* अनुमान सिद्ध ; कल्पित ।
- hys'-sop, *n.* एक किसिमको पदिना जस्तो झार ।
- hys-to'-ria, *n.* आइमाईहरूलाई हुने मूर्च्छा पर्ने रोग ।
- hys-ter'-ics, *n. pl.* छारे रोग ; मूर्च्छा पर्ने रोग । hys-ter'-ic, hys-ter'-i-cal, *adj.* मूर्च्छा पर्ने रोग लागेको ।
- i-am'-bus, i-am'-bic, *n.* छन्द विशेष । *adj.* छन्द छुट्याएको ।
- ibex, *n.* लामो घुमेको सीङ भएको जंगली बाख्रो ।
- ibi'-dem, *adv.* उही किताब, परिच्छेद आदिमा ।
- i'-bis, *n.* एक किसिमको पानीमा पाइने चरो ।
- ice, *n.* हिउँ ; वर्ष ; जमेको पानी । -berg, *n.* पानीमा यताउति बग्ने वर्षको चटान वा पर्वत । -boat, *n.* हिउँमा हिँड्ने नाउ । -bound, *adj.* हिउँले ढाकिएको । -cream,

n. गरममा खाइने हिउँ मिसाएको खानेकुरो । -float, -floe, *n.* पानीमा यताउति बग्ने हिउँको ढेला । -house, *n.* गरममा वर्ष राख्नको लागि घर । -machine, *n.* नकली वर्ष बनाउने यन्त्र । -man, *n.* वर्षमा काम गर्ने मान्छे । -water, *n.* वर्षजल ।

ich-neu'-mon, *n.* एक किसिमको न्याउरी मूँसो ।

ich-thy ol'-ogy, *n.* माछा विज्ञान ।

ich-thy-og'-ra-phy, *n.* माछाको विवरण ।

i'-ci-cle (-si-kl'), *n.* घरको छाना आदिबाट झुण्डिएको हिउँको टुक्रा ।

i'-cing, *n.* वर्ष वा चिनोको पाकले ढाकेको अवस्था । i'-cy (-si), *adj.* हिउँ जस्तै ; वर्षले भरिएको वा ढाकेको ; साह्रै चिसो ।

i'-con, *n.* मूर्ति ; प्रतिमा ; सालीक ।

i-con'-o-clasm, *n.* मूर्ति तोड्ने काम । i-con'-o-elast, *n.* मूर्ति तोड्ने वा भौँच्ने मान्छे ।

i-con'-o-lat-er, *n.* मूर्तिपूजक । i-con'-o-lat-ry, *n.*

i-co-sa-he'-dron, *n.* बीस समतल पाटाले बनेको पिण्ड ।

id-e'n, *n.* मौलिक ढाँचा ; नमूना ; भावना ; मत ; राय ; विचार ; कल्पना ।

id-e'al, *adj.* आदर्श ; सम्पूर्ण ; काल्पनिक ; मानसिक । *n.* उच्च आदर्श ; पूर्ण रूपको किसिम ।

id-e'al-ly, *adv.* id-e'al-ism, *n.* आदर्श रूपमा चीजको प्रदर्शन । id-e'al-ism, -ize, *v. t. and i.* कल्पना गर्नु ; मन मनमा सोच्नु । id-e'al-ist, *n.* अध्यात्मवादी । id-e'al-is-a'tion, *n.* id-e'al-is'-tic, *adj.* id-e'al'-i-ty, *n.* चरमोत्कर्ष ।

iden'-ti-fy, *v. t.* एकैनासको मान्नु ; स्थापित गर्नु ; यै हो भन्नु । iden'-ti-ty, *n.* एकनासको अवस्था ; बिलकुल सादृश्य । iden'-ti-cal, *adj.* एकैनासको ; प्रत्येक कुरो मिल्ने । iden-ti-fi-ca'tion, *n.* चिह्नाउने काम ; यही हो भन्ने काम ।

id-e-ol'-o-gy, *n.* मनोविज्ञान ।

i'-des, *n.* मार्च, मई, जुलाई र अक्टुबर महीनाको पन्ध्रौँ अनि अरु महीनाको तेह्रौँ तारीखको दिन ।

id'-i-om, *n.* भाषाको विशेष रीति वा प्रयोग ; वाक्पद्धति । id-i-o-mat'-ic, -al, *adj.* आत्मो भाषाको ; बोलचालको ।

id-i-o-syn'-cra-sy, id-i-o-cra'-cy, *n.* व्यक्तिगत प्रकृति विशेषता ; कुनै व्यक्तिको शारीरिक वा मानसिक भाव वा प्रकृति विशेष ; भावना ; ग्रन्थकारको निजी भावप्रकाशको तरीका । id-i-o-crat'-ic, -al, id-i-o-syn-crat'-ic, -al, *adj.*

id'-i-ot, *n.* मूर्ख मान्छे ; लट्प्रो ; निर्बोध-व्यक्ति । id-i-ot'-ic, -al, *adj.* मूर्ख ; मूर्खवत् । id'-i-o-cy

(-si), *n.* मूर्ख बुद्धि वा मति भएको मानिस ; मूर्खता । *id' i-ot-ism*, *n.* मूर्ख अवस्था ।

i'dle, *adj.* अलछे ; काम नलाग्ने ; व्यर्थको ; बेकम्मा ; अनावश्यक ; निरर्थक । *v. t. and i.* अलछे हुनु ; व्यर्थमा नष्ट गर्नु ; समय आलस्यमा बिताउनु । *i'dle ness*, *n.* आलस्य ; अलछीपना । *i'dler*, *n.* अलछे मानिस ।

i'dol, *n.* मूर्ति ; झटो देवता ; कल्पित आकार । *idol'a-try*, *n.* मूर्तिपूजा । *idol'a-ter*, *n.* मूर्तिपूजक । *idol'a-trous*, *adj.* मूर्तिपूजा सम्बन्धी । *idol'ize*, *v. t. and i.* मूर्तिपूजा गर्नु ; मूर्तिपूजक बनाउनु ; अतिशय आदर गर्नु । *idol'i-zer*, *n.*

i'dyll or i'dyl, *n.* पद्य वा गद्यमा चित्रात्मक दृश्य वा घटनाको छोटकरी विवरण ; प्राकृतिक वा अरु कुनै बयान भएको छोटो कविता । *i'dyll'ic*, *adj.* ग्राम्य-जीवन सम्बन्धी ; ग्राम्य-जीवनको वर्णन भएको ।

if, *conj.* यदि ; भने ।

ig'no-ous, *adj.* अग्निमय ; आग्नेय ; आगोको । *ig'nes-cent*, *adj.* आगोको झिल्ला पैदा गर्ने ।

ig'nis-fa'tuus, *n.* राँके भूत ।

ig-nite', *v. t. and i.* आगो बाल्नु वा बल्नु ; सल्काउनु ; दन्काउनु ; आगो लाग्नु वा लाउनु । *ig-nit'a-ble*, *adj.* बल्ने ; दाह्य । *ig-ni-*

tion, *n.* आगो लाउने वा सल्काउने काम ; आगो दन्काइ वा बलाइ ।

ig-no'ble, *ig-no-min'i-ous*, *adj.* मोच ; घृण्य ; अपमानजनक ; जघन्य ; हीन । *ig'no-min-y*, *n.* अपमान ; निन्दा ; कलंक । *ig-no'ble-ness*, *n.* *ig-no'bly*, *adv.* *ig-no-min'i-ous-ness*, *n.* *ig-no-min'i-ously*, *adv.*

ig'no-rant, *adj.* अज्ञात ; अबोध ; निर्बोध ; अशिक्षित ; मूर्ख ; निरक्षर । *ig'no-rance*, *n.* अज्ञान ; मूर्खता ; ज्ञानाभाव । *ig-no-ra'-mus*, *n.* निर्बोध व्यक्ति ; विद्याभिमानी ।

ig noro', *v. t.* अस्वीकार गर्नु ; देखेको नदेखे झैं गर्नु ; वास्ता नराख्नु ; टार्ने । *i-gua'-na*, *n.* एक किसिमको भाले-मुहुरो ; गोहोरो ।

il'i-ac, *adj.* आत्राको तल्लो भाग सम्बन्धी ।

I'-li-ad, *n.* महाकवि होमरले लेखेका महाकाव्य ।

ilk, *adv.* उस्तै ; उसैको ; त्यही जस्तो ।

ilka, *adj.* प्रत्येक ; हरएक ।

ill, *adj.* बिरामी ; बिसम्झो ; पापी ; दुर्भाग्य ; अनुपयुक्त ; अशुभ ; हानिकारक ; अशुद्ध । *adv.* खराब-सँग ; प्रतिकूलसँग ; मन्दभाव-सँग ; कठिनसँग ; मुश्किलसँग । *n.* अनिष्ट ; विघ्न ; पाप ; हानि ; दुर्भाग्य ; खति ; खराब वा नजाति कुरा ; अशुभ । *-advised*, *adj.* कुमन्त्रित ; बेबुद्धिमानी । *-affected*,

adj. अप्रसन्न; राम्रो हिमचिम नभएको। -blood, *n.* शत्रुता। -bred, *adj.* असभ्य; अशिष्ट; गमर। -breeding, *n.* असभ्य आचरण। -conditioned, *adj.* नराम्रो प्रवृत्तिको। -fated, *adj.* दुर्भाग्यले गर्दा। -disposed, *adj.* नराम्रो काममा झुकेको। -favoured, *adj.* बाधाजनक। -luck, *adj.* दुर्भाग्य। -natured, *adj.* दुष्ट प्रकृतिको। -omened, *adj.* कुलक्षण भएको। -starred, *adj.* अभागी; खराब नक्षत्रमा जन्मेको। -temper, *n.* क्रोधशीलता; रिसाहा। -timed, *adj.* असमयिक; बेमौकाको; समय नपुग्दै भएको। -treat, *v. t.* कुन्यवहार गर्नु। -turn, *n.* नराम्रो काम। -will, *n.* शत्रुता; द्वेष। ill'-ness, *n.* अस्वास्थ्य अवस्था; बिरामी। ill'-lapso, *n.* भित्र पस्ने काम। *v. i.* भित्र पस्नु। ill'-la'-tion, *n.* सिद्धान्त; मीमांसा; अनुमान। ill'-la'-tivo, *adj.* अनुमानसूचक। ill'-le'-gal, *adj.* बेकानूनी; ऐनविरुद्ध; अन्याय। ill'-le'-gal-ly, *adv.* ऐनको विरुद्धमा; अन्यायसित। ill'-le'-gal-ise, *v. t.* नियमविरुद्ध गराउनु। ill'-le'-gal'-i-ty, *n.* ill'-leg'-i-ble (-lej'-), *adj.* अस्पष्ट; नबुझिने; पढ्न नसकिने। ill'-leg'-i-bil'-i-ty, *n.* अस्पष्टता।

ill-le-git'-i-mate (-jit'-), *adj.* ऐन-विरुद्ध; ऐन बमोजिमको विवाह-बाट नजन्मेको; भित्रिनी पट्टिको; बेठीक; असाधारण। ill-le-git'-i-ma-cy, ill-le-git'-i-ma'-tion, *n.* ill-lib'-er-al, *adj.* स्वतन्त्र मान्छेलाई नसुहाउने; सानो चित्तको; नीच; अधम; लोभी। ill-lib'-er-al'-i-ty, *n.* ill-lib'-er-al-ly, *adv.* ill-lic'-it (-lis'-), *adj.* नियमविरुद्ध; अनुचित; बेकानूनी; मना भएको; ill-lic'-it-ness, *n.* ill-lim'-i-ta-ble, *adj.* अनन्त; असीम; विशाल। ill-lim'-i-ta-ble-ness, *n.* ill-lit'-er-ate, *adj.* अनपढ़; अशिक्षित; अपठित; लेख-पढ़ गर्न नसक्ने। ill-lit'-er-a-cy, *n.* अशिक्षित अवस्था; विद्याको अभाव; मूर्खता; निरक्षरता। ill-log'-ic-al, *adj.* नियमविरुद्ध। ill-lude', *v. t.* ठगनु; झुक्याउनु; धोका दिनु; खिज्याउनु; जिस्काउनु। ill-lume', ill-lu'-mine (-min), ill-lu'-mi-nate, *v. t.* बाल्नु; आध्यात्मिक वा बुद्धिको प्रकाश गर्नु; उज्ज्वल पार्नु; उज्यालो पार्नु; झलमल पार्नु; शोभित पार्नु; रंग, चित्र आदिले सिंगार्नु। ill-lu'-mi-na-tion, *n.* उज्यालोपन; जगमग; दीप्तिमान। ill-lu'-mi-nant, *adj.* उज्यालो दिने; प्रकाश दिने। ill-lu'-min-a-ble, ill-lu'-min-a-tive, *adj.* ill-lu'-min-a-tor, *n.*

- il-lu'-sion (-zhun), *n.* इन्द्रजाल ; भ्रम ; माया ; छल ; भ्रान्ति । il-lu'-sion-ist, *n.* जादूगर । il-lu'-sivo, *adj.* छलने ; भ्रमात्मक ; असार ; झूटो ।
- il-lus'-trato, *v. t.* स्पष्ट वा छलङ्ग पार्नु ; दृष्टान्त दिपर बुझाउनु ; व्याख्या गर्नु । il-lus-tra'-tion, *n.* दृष्टान्त ; उदाहरण ; प्रमाण ; व्याख्या ; चित्र । il-lus'-tra-tive, *adj.* अर्थ-बोधक । il-lus'-tra-tor, *n.* व्याख्या-कारी ।
- il-lus'-tri-ous, *adj.* उज्ज्वल ; विख्यात ; प्रसिद्ध ; प्रख्यात ; नामी । il-lus'-tri-ous'-ness, *n.*
- im'-age, *n.* मूर्ति ; प्रतिमा ; प्रतिरूप ; स्वरूप ; उपमा ; नमूना ; सादृश्य । *v. t.* प्रतिमूर्ति बनाउनु ; कल्पना गर्नु । im'-a-ger-y, *n.* कल्पना ; काल्पनिक दृश्य ; उपमालङ्कार ; उपमा अर्थको दृष्टान्त ; काठ आदिमा कुँदने काम ।
- im-ag'-ine (-aj'-in), *v. t.* कल्पना गर्नु ; विचार गर्नु ; अनुभव गर्नु ; ठान्नु ; अन्दाज गर्नु । im-ag'-i-na-ry (-aj'-), *adj.* काल्पनिक ; असम्भव । im-ag-i-na'-tion, *n.* कल्पनाशक्ति ; मनको सृष्टि गर्ने शक्ति ; भावना । im-ag'-i-na-ble, *adj.* कल्पना गर्न सकिने ।
- im-ag'-in-a-tive, *adj.* कल्पनात्मक ; कल्पनाको । im-ag'-in-a-tive-ness, *n.*
- i-ma'-go, *n.* कोराका पूर्ण जीवनको अवस्था ।
- im'-am, im'-aum (-ahm), *n.* मुसलमानहरूको पुरोहित ।
- im'-be-cile (-sil or -seel), *adj.* मानसिक रूपले निर्बल ; मूढ ; लठ्ठेरो । *n.* निर्बलता ; दुर्बल बुद्धि भएको मान्छे । im-be-cil'-i-ty, *n.* निर्बलता ; शक्तिहीनता ; शारीरिक वा मानसिक दुर्बलता ।
- im-bed', *v. t.* ओछ्यानमा झैं सुताउनु ।
- im-bibe', *v. t.* सुकाउनु ; चुस्नु ; सोस्नु ; सासले ताड्नु ; मनमा लिनु ।
- im-bib'-er, *n.*
- im-bit'-tor, *v. t.* तितो पार्नु ; असुखी बनाउनु ; रिस उठाउनु ।
- im-bord'-er, *v. t.* घेर्नु ।
- im'-bri-cate, *v. t. and i.* कतला जस्तो खपटे पारेर मिलाउनु ; एउटा माथि अर्को खप्टनु । im-bri-ca'-tion, *n.* माछाको कतला जस्तो मिलेको अवस्था ।
- im-brogl'-io (im-brol'-yo), *n.* जटिल अवस्था ; गोलमालिएको थुप्रो ।
- im-brown', *v. t.* खैरो रंगको पार्नु ; अँध्यारो बनाउनु ।
- im-brue', *v. t.* भिजाउनु ; चुस्नु ; रंगाउनु ।
- im-bue' (-bū), *v. t.* भिजाउनु ; रगतले रंगाउनु ; दाग लाउनु ।
- im'-i-tate, *v. t.* नकल गर्नु ; अनुकरण गर्नु ; देखासिकी गर्नु । im-i-ta'-tion, *n.* देखासिकी ; अनुकरण ।
- im'-i-ta-ble, *adj.* नकल गर्न हुने ; अनुकरणीय । im'-i-ta-tive, *adj.*

नकल गर्ने ; देखासिकी गर्ने । im'i-ta-tor, *n.* अनुकरण वा नकल गर्ने मानिस ।

im-mac'u-late, *adj.* निखुर ; दाग नलागेको ; पवित्र ; निष्कलंक ।

im'-ma-nent, *adj.* भित्र रहने ; आन्तरिक ।

im-ma-te'-ri-al, *adj.* अनावश्यक ; नचाहिदो ; देहरहित ; अभौतिक ।

im-ma-te'-ri-al-ise, -ize *v. t.* इन्द्रियज्ञानबाट भिन्न पार्नु ; आत्मिक पार्नु । im-ma-te'-ri-al'-i-ty, *n.*

im-ma-ture', *adj.* नपाकेको ; वेला नपुगेको ; असामयिक ; अपूर्ण ।

im-ma-tur'-i-ty, *n.* असम्पूर्णता ; नपाकेको अवस्था ; समय नपुगेको अवस्था ।

im-mu-cus'-ur-a-ble, *adj.* नाप्न न सकिने ; अपरिमित ; अनन्त ; असीम ।

im-mo'-di-ate, *adj.* झट्टै ; अविलम्बित ; वर्तमान ; मुख्य ; प्रत्यक्ष । im-mo'-di-ate-ly, *adv.* झट्टै ; तुरन्त ; अविलम्ब ; तत्क्षणत् । im-me'-di-ate-ness, *n.*

im-mo-mo'-ri-al, *adj.* संश्रना बाहिर भइसकेको ; उहिलेको ; पुरानो ।

im-mo-mo'-ra-ble, *adj.* अस्मरणीय ; समझ मै नआउने ।

im-mense', *adj.* असीम ; विशाल ; विचनै ठूलो ; धेरै असल ; बढिया ; उत्तम । im-mensu'-ly, *adv.* ज्यादै धेरै ; अत्यन्त ; अघोर ।

im-men'-si-ty, *n.* ज्यादै धेरै भएको अवस्था ; विशालता । im-mense'-ness, *n.*

im-merge', *v. t. and i.* मग्न पार्नु ; निमग्न हुनु ; चोभल्नु ; डुबाउनु ; डुल्नु ।

im-merse', *v. t.* डुबाउनु ; चोभल्नु ।

im-mer'-sion, *n.* डुबाइ ; चोभल्ने काम ।

im-me-thod'-ic-al, *adj.* अनियमित ; बेढंगसित ; नियमविरुद्ध ।

im'-mi-grate, *v. t. and i.* आफ्नो देश छाडेर अर्को देशमा गएर बसोबासो गर्नु ; प्रवासी हुनु । im'-mi-grant, *n.* अर्काको देशमा बसोबासो गर्ने मान्छे ; स्थायी-प्रवासी ; उप-निवेशिक । im-mi-gra'-tion, *n.* अर्को देशमा जाने वा बस्ने काम ।

im'-mi-nent, *adj.* हातको ; नजिकको ; हुनै आँटेको ; विपदजनक । im'-mi-nence, *n.*

im-mit', *v. t.* पठाउनु ; हाल्नु ; पिचकारी लाउनु ।

im-mit'-i-ga-ble, *adj.* नरम पार्नु नसकिने ।

im-mo'-bile, *adj.* नचल्ने ; चलाउन नहुने ; अचल ; अटल । im-mo-bil'-i-ty, *n.*

im-mod'-er-ate, *adj.* बद्धता ; ज्यास्ति ; अतिशय ; अघोर । im-mod'-er-ate-ly, *adv.*

im-mo-late, *v. t.* बलि दिनु । im-mo-la'-tion, im-mo-la-tor, *n.*

im-mor'-al, *adj.* पापी ; व्यभिचारी ;
दुष्ट ; लम्पट । im-mo-ral'-i-ty, *n.*
पाप ; व्यभिचार ; नीतिविरुद्धता ;
दुष्टाचरण ।

im-mor'-tal, *adj.* अमर ; अजम्मरी ;
धेरै ; दिन सम्म टिकने ; सधैंका
निमित्तको ; नित्य ; दैवी ; अनन्त ;
चिरस्थायी । im-mor'-tal-ise,
-ize, *v. t.* अमर पार्नु ; अजम्मरी
तुल्याउनु ; चिरस्थायी बनाउनु ।
im-mor-tal'-i-ty, *n.*

im-mov'-able, *adj.* अचल ; सार्न
नसकिने ; चलाउन नसकिने ;
नचल्ने ; निश्चल ; अटल ; स्थिर ।

im-mune', *adj.* सुरक्षित भएको ;
मुक्त ; अनधीन ; स्वतन्त्र ; संक्रामक
रोग नलाग्ने । im-mu'-ni-ty, *n.*
मुक्ति ; स्वतन्त्रता ; कुनै बिपदबाट
छुट्ने काम । im-mun'-ise, *v. t.*

im-mure', *v. t.* बन्द गर्नु ; कैद गर्नु ।

im-mu'-ta-ble, *adj.* नित्य ; अपरिवर्त्त-
नीय ; स्थिर ; नबदल्ने । im-mu-
ta-bil'-i-ty, *n.* नित्यता ; स्थिरता ;
नबदल्ने अवस्था ।

imp, *n.* सन्तान ; वंश ; भूत ; पिशाच ।

im-pact, *n.* ठक्कर खाने वा जुड्ने काम ;
धक्का ; धेरै जनाको संगठन वा बल ।

im-pair', *v. t.* निर्धो पार्नु ; नष्ट गर्न ;
बिगार्नु ; घटाउनु ; निर्बल पार्नु ;
खति गर्नु । im-pair'-ment, *n.*

im-pale', *v. t.* सूलीमा चढाउनु ;
सूली हाल्नु ; बार्नु ; घेरा हाल्नु ।
im-pale'-ment, *n.*

im-pal'-pa-ble, *adj.* छोपर जात्र
नसकिने ; अबोध ; अस्थूल ; अति
सूक्ष्म । im-pal'-pa-bil'-i-ty, *n.*
im-pal'-pa-bly, *adv.*

im-pan'-el, *v. t.* जुरीहरूको नाउँ
लेख्नु ।

im-par'-i-ty, *n.* विभिन्नता ; असमानता ।

im-park', *v. t.* बगानमा पशु आदिलाई
बन्द गर्नु ; बगानलाई बारले घेर्नु ।

im-part', *v. t. and i.* दिनु ; जनाउनु ;
सिकाउनु ; सूचित गर्नु ; अंश दिनु ।

im-par'-tial (-shal), *adj.* पक्षपात
रहित ; सबैलाई एकै भावले हेर्ने ;
न्यायी ; अनुहार नहेर्ने ; समदर्शी ।

im-par-ti-al'-i-ty, *n.* अपक्ष-
पातिता ; समदर्शिता ।

im-par'-ti-ble, *adj.* भाग भाग गर्न
नहुने ; बण्डा नहुने ; अविभाज्य ।
im-par-ti-bil'-i-ty, *n.*

im-pass'-a-ble, *adj.* जान नसकिने ;
अप्रवेशनीय ; अगम्य ; दुर्गम ।
im-pass'-a-ble-ness, im-pass-a-
bil'-i-ty, *n.*

im-pas'-se, *n.* उस्कन नसकिने अवस्था ;
बाटो टुंगिएको अवस्था ; एक मुखे
थैली ।

im-pass'-i-ble, *adj.* अचेतन ; क्लेश-
हीन । im-pas'-sion-ate, im-pas-
sioned, *adj.* उत्तेजित ।

im-pass'-ive, *adj.* शोकदुःखादि रहित ;
प्रशान्त ; धीर ; स्थिर । im-pass'-
ive-ness, *n.* im-pass'-ive-ly *adv.*

im-pa'-tience, *n.* सहन नसकिने

अवस्था ; अधीरता । *im-pa'-tient*,
adj. अधीर ; सहन नसक्ने ;
नसहने ; चटपटे । *im-pa'-tiently*,
adv.

im-pawn', *v. t.* बन्धक राख्नु ; वचन
दिनु ।

im-peach', *v. t.* दोष लाउनु ; निन्दा
गर्नु ; सन्देह गर्नु ; अविश्वास गर्नु ।
im-peach'-ment, *n.* अभियोग ;
अपवाद ; दोषारोपण । *im-peach'-*
n-ble, *adj.*

im-pec'-cable, *adj.* निष्पाप ; दोष-
रहित । *im-pec'-cant*, *adj.* निष्पाप ।
im-pec'-can-cy, *n.*

im-po-cu'-ni-ous, *adj.* धनहीन ; दीन ;
दरिद्र ; गरीब ; कङ्काल । *im-pe-*
cu-ni'-osity, *n.*

im-pede', *v. t.* बाधा दिनु ; ढिलो हुनु
वा गर्नु ; अड्काउनु ; रोक्नु । *im-*
ped'-i-ment, *n.* बाधा ; अड्काइ ;
रोकावट ; विघ्न ।

im-pol', *v. t.* चलाउनु ; दुर्गुर्नु ; धकेल्नु ;
अघि ठेल्नु । *im-pol'-lent*, *adj.*
चल्ने वा दगुर्ने गुण भएको । *im-*
pol'-ler, *n.*

im-pend', *v. i.* झुल्नु ; झुण्डिनु ; आइ
लागनु ; आसन्न हुनु । *im-pend'-*
ent, *im-pend'-ing*, *adj.* छेउको ;
नजिकैको ; सन्निहित ; आसन्न ।

im-pen'-e-tra-ble, *adj.* छेँड्न
नसकिने ; अभेद्य । *im-pen-e-*
tra-bil'-i-ty, *n.*

im-pen'-i-tent, *adj.* खेद नगर्ने ;

नपछुताउने ; अपश्चात्तापी । *im-*
pon'-i-tence, *im-pen'-i-ten-cy*, *n.*
im-per'-a-tive, *adj.* आज्ञासूचक ;
आदेश जताउने ; अवश्यपालनीय ।
im-per'-a-tive-ly, *adv.*

im-per-cep'-ti-ble, *adj.* इन्द्रियद्वारा
अगोचर ; अतीन्द्रिय ; अप्रत्यक्ष ;
अदृश्य ; सूक्ष्म । *im-per-cep-ti-*
bil'-i-ty, *n.*

im-per'-fect, *adj.* असम्पूर्ण ; अपूरो ;
अधूरो ; अपूर्णकाल ; दोषी । *im-*
per-fec'-tion, *n.* असम्पूर्णता ;
त्रुटि ; अभाव ; दोष । *im-per-*
fect'-ness, *n.* *im-per'-fect-ly*,
adv. असम्पूर्ण रूपले ।

im-per-fo'-ra-ble, *adj.* अभेद्य ;
छेँड्न नसकिने ।

im-po'-ri-al, *adj.* साम्राज्य वा सम्राट्
सम्बन्धी ; सर्वप्रधान ; प्रतापी ;
ओजस्वी ; समृद्धिशाली ; राजकीय ।
im-po'-ri-al-ism, *n.* अधिराज
शासन ; प्रभुत्व वा शक्ति ;
सम्राट्को शासन । *im-po'-ri-al-ist*,
n. राज्यका सेना ; राजपक्षका
मानिस ।

im-per'-il, *v. t.* खतरामा पार्नु ;
संकटमा पार्नु ; आपत्ति पार्नु ।

im-po'-ri-ous, *adj.* घमण्डी ; अहङ्कारी ;
शेखी गर्ने ; चढेको । *im-po'-ri-*
ous-ness, *n.*

im-per'-ish-a-ble, *adj.* अमर ; चिर-
स्थायी ; अविनाशी ; अक्षय ।

im-per'-me-a-ble, *adj.* छिर्ने वा छेँड्न

नसकिने; अभेद्य। im-per'-mo-a-ble-ness, *n.*
 im-per'-son-al, *adj.* अव्यक्तिक; भाववाचक; अकर्तृवाचक शब्द।
 im-per'-son-al'i-ty, *n.*
 im-per'-son-ate, *v. t.* शारीरिक रूपमा दर्शाउनु; अर्काको रूप धारण गर्नु; म त्यही मान्छे हुँ भनी भन्नु।
 im-per-mis'-si-ble, *adj.* इजाजत वा आज्ञा दिन नहुने।
 im-per'-ti-nent, *adj.* अशिष्ट; छट; अटेरी; ढिठ; अनुपयोगी। im-per'-ti-nenco, *n.* अशिष्टाचार; छष्टता; असंगति; ढिठाइ।
 im-per-tur'-ba-ble, *adj.* शान्त; अविचलित; उत्तेजित नहुने; स्थिर। im-per-tur'-ba-bil'i-ty, *n.*
 im-per'-vi-a-ble, im-per'-vi-ous, *adj.* नछिर्ने; बाटो नदिने; अगम्य; अभेद्य; अप्रवेशनीय। im-per'-vi-ous-ness, *n.*
 im-pot'-u-ous, *adj.* प्रचण्ड; प्रबल; उग्र; वेगसित चलने। im-pot-u-os'-i-ty, *n.* प्रचण्डता; वेग; तेजी; उग्रता।
 im'-pe-tus, *n.* आक्रमण; तत्परता; वेग; उत्तेजना; उद्यम; शक्ति; सवेग।
 im'-pi-ous, *adj.* अधर्मी; अपवित्र; दुष्ट; भक्तिहीन; पापिष्ठ। im-pi'-e-ty, *n.* भक्तिहीनता; धर्महीनता; नास्तिकता। im'-pi-ous-ness—Same as impiety.

im-pingo', *v. t. and i.* धक्का दिनु; ठोकर खानु; चोट लाग्नु। im-pingo'-ment, *n.* im-ping'-ent, *adj.*
 im-p'-ish, *adj.* दुष्ट स्वभावको।
 im-pl'-ca-ble, *adj.* खुशी पार्न नसकिने; निर्दयी; निष्ठुर। im-pl'-ca-ble-ness, im-pla-ca-bil'i-ty, *n.*
 im-plant', *v. t.* शिक्षा दिनु; रोप्नु; गाड्नु। im-plan-ta'-tion, *n.*
 im-pload', *v. t.* दोष लाउनु; दावा गर्नु; अपराधी बनाउनु। im-pload'-or, *n.*
 im'-ple-ment, *n.* यन्त्र; अस्त्रशस्त्रादि; मालताल; सामान। *v. t.* संशोधित गर्नु।
 im'-plox, *adj.* जटिल।
 im'-pli-cato, *v. t.* बटार्नु; पढ्याउनु; जटिल पार्नु; अलझाउनु; बोर्नु; सुझ्नु। im-plic'a'-tion, *n.* बटारिएको वा अलझाइएको कुरा; अनुमान; भावार्थ। im'-pli-ca-tive, *adj.* im'-pli-ca-tive-ly, *adv.*
 im-plied'-it (-plis'), *adj.* अनुमति; तर्कना रहित; वास्तवमा रहेको; जटिल; सम्पूर्ण; असीम; असङ्कुचित। im-plied'-it-ness, *n.* im-plied'-it-ly, *adv.* सम्पूर्ण रूपले; पूर्ण तौरले; अनुमतिद्वारा।
 im'-plied-ly, *adv.* अनुमानले; भावार्थले।
 im-plore', *v. t.* प्रार्थना गर्नु; बिन्ती

गर्नु ; निवेदन गर्नु । *im-plor'-ing-ly, adv.* बिन्तीपूर्वक । *im-plor'-er, n.*

im-ply', v. t. सूचना दिनु ; जनाउनु ; अर्थ बुझाउनु ।

im-pol'-i-cy, n. अविज्ञता ; कुनीति ; अनुपयोगिता ।

im-po-lite', adj. रुखो ; अभद्र ; असभ्य ; अशिष्ट ; बेसोहमती । *im-po-lite'-ness, n.* *im-po-lite'-ly, adv.*

im-pol'-i-tic, adj. नीतिविरुद्धको ; अनुचित ; अविवेकी ।

im-pon'-der-a-ble, adj. हलुको ; वजन नभएको । *im-pon'-der-a-ble-ness, im-pon-der-a-bil'-i-ty, n.*

im-port', v. t. बिरानो मुलुकबाट मालताल झिकाउनु ; भावार्थ बुझाउनु ; प्रकट गर्नु । *n.* बिरानो मुलुकबाट झिकाएको मालताल ; निकासी ; उद्देश्य ; अर्थ ; प्रयोजनीयता ; अन्तर कथा । *im-port'-a-ble, adj.* अर्को ठाउँबाट झिकाउन लायकको ; निकासी गर्न योग्यको । *im-por-ta'-tion, n.* आम्दानी ; झिकाउने काम ; निकासी । *im-port'-er, n.* विदेशबाट मालताल झिकाउने मान्छे ।

im-pr'-tant, adj. प्रयोजनीय ; आवश्यक ; महत्त्वको ; मुख्य ; प्रभावशाली ; भारी । *im-por-tance, n.* प्रयोजन ; महत्त्व ; गौरव ; गुरुत्व ।

im-por-tune', v. t. घरिघरि माग्नु वा

निवेदन गर्नु ; धरना कसो माग्नु । *im-por'-tu-nate, adj.* घरिघरि मागि बस्ने ; निवेदनमा जोड गर्ने ; अतियाचक । *im-por-tu'-an-cy, im-por-tu-nate-ness, n.* *im-por-tu-nate-ly adv.* *im-por-tu'-ni-ty, n.* बिन्ती ; प्रार्थना ; निवेदन ; अनुनय ; साग्रह प्रार्थना ।

im-poss'e', v. t. and i. (कर) स्थापन गर्नु ; लगाउनु ; ठगनु । *im-pos'-able, adj.* कर वा महसूल लाउन योग्यको । *im-po-si'-tion (-z''), n.* कर ; महसूल ; झारा ; ठगाइ वा बढ्ता दाम लिने काम ; दण्डको रूपमा दिइएको काम । *im-pos'-tor, n.* कर, महसूल आदि बढाउने मान्छे ; ठग । *im-pos-ture, n.* प्रतारणा ; ठगाइ ।

im-pos'-ing, adj. चित्त आकर्षक ; गौरवान्वित ; तेजस्वी ; प्रतापी ; बलवान् ; प्रभावशाली । *im-pos-ing-ness, n.* *im-pos'-ing-ly, adv.*

im-pos'-si-ble, adj. असम्भव ; असाध्य । *im-pos-si-bil'-i-ty, n.* असम्भवता ; असाध्यता । *im-pos'-sib-ly, adv.*

im'-post, n. कर ; महसूल ; झारा ; खोबा वा थामको माथिल्लो हिस्सा ।

im'-po-tent, adj. बलहीन ; असमर्थ ; शक्तिहीन ; अशक्त ; नामर्द । *im'-po-tence, im'-po-ten-cy, n.* दुर्बलता ; निर्बलता ; नामर्दपन । *im'-po-tent-ly, adv.*

im-pound', v. t. अर्काको बिगार गरेको

खण्डमा गाई-बस्तुलाई सरकारी
खोरमा थुनु ; पाउनमा थुनु ।
im-pound'-age, *n.* पशु आदिलाई
खोरमा थुन्ने काम ।
im-pov'-er-ish, *v. t.* गरीब पार्नु ;
दरिद्र बनाउनु ; दुर्बल पार्नु ;
रुख्याउनु । im-pov'-er-ish-ment, *n.*
im-prac'-tic-a-ble (-*prak'-tik*-), *adj.*
असाध्य ; कुनै काम गर्न असम्भव ;
अगम्य ; वशमा नआउने ; हुन
नसक्ने । im-prac'-tic-a-bil'-i-ty,
im-prac'-tic-a-ble-ness, *n.*
im'-pre-cate, *v. t.* श्राप दिनु ; गाली
गर्नु ; अमंगल पुकारा गर्नु । im-
pre-ca'-tion, *n.* श्राप ; अमंगल
पुकारा ; गाली । im-pre'-ca-tory,
adj. श्रापपूर्ण ।
im prog'-na-ble, *adj.* अजेय ; जित्न
नसकिने ; लिन नसकिने ; दुर्भेद्य ।
im-preg-na-bil'-i-ty, *n.* im-preg'-
na-bly, *adv.*
im-preg'-nate, *v. t.* गर्भवती बनाउनु ;
फलवती बनाउनु ; मलिको पार्नु ।
im-preg-na'-tion, *n.*
im-pre-sa'-ri-o, *n.* साधारण खेल वा
तमाशाको बन्दोवस्त गर्ने मान्छे ।
im-press', *v. t.* छापनु ; अङ्कित गर्नु ;
मोहोर लाउनु ; चिनो लाउनु ;
दबाउनु ; थिच्नु । *n.* छाप लाउने
काम ; छाप, मोहोर आदि द्वारा
बनेको चिनो ; चिह्न । im-pres'-
sion (-*pres'h-un*) छाप ; चिह्न ;
कुनै ग्रन्थको संस्करण ; विश्वास ।

im-pres'-sive, *adj.* हृदयग्राही ;
हृदयमा गहिरो भावना उत्तेजित
गर्न सक्ने ; हृदयस्पर्शी ; चित्ताकर्षक ।
im-pres'-si-ble, *adj.* अङ्कनीय ।
im-pres'-si-bil'-i-ty, *n.*
im-press'-ment, *n.* जबर्दस्ती सरकारी
काममा नियुक्त गराउने काम ।
im'-prest, *n.* परिश्रमले कमाएको धन ;
अगिबाटै दिइएको पैसा ; बैना ;
पेशगी ; दादानी । *v. t.* बैना
दिनु । -money, *n.* बैना ।
im-pri-ma'-tur, *n.* पुस्तक छापनलाई
दिइएको प्रमाङ्गी ।
im-print', *v. t.* छिप्नु ; छापनु ;
मुद्रित गर्नु ; अङ्कित गर्नु ; गाड्नु ।
n. छापेको वस्तु ; छाप ; दाग ।
im-pris'-on, *v. t.* जेलमा थुनु ; कैद
गर्नु ; थुनु । im-pris'-on-ment,
n. कैद गरिएको अवस्था ।
im-prob'-a-ble, *adj.* असम्भव । im-
prob-a-bil'-i-ty, *n.* असम्भावना ।
im-prob'-a-bly, *adv.*
im-prob'-i-ty, *n.* बेहमानो ; छल ;
कपट ; दुष्टता ।
im-promp'-tu, *adj.* अघिबाट तयार
नगरिएको ; उत्ति खेरै गरेको ;
तात्कालिक ।
im-prop'-er, *adj.* अनुचित ; अझिल्ल ;
बेठीक ; गर्न नहुने । im-prop'-er-
ly, *adv.*
im-pro-pri'-ate, *v. t.* आफ्नै कामको
लागि प्रयोग गर्नु । im-pro-pri-a'-
tion, *n.*

im pro-pri'-e-ty, *n.* अश्लीलता ;
अयोग्यता ; बेइतीकपन ।

im-prove', *v. t. and i.* उत्तरोत्तर वृद्धि
हुनु ; उन्नति हुँदै जानु ; सपार्नु ;
झन् असल पार्नु वा हुनु ; सुधानु ।
im-prov'-ing, *adj.* उन्नति हुने वा
गर्न सकिने । im-prove'-ment, *n.*
उत्तरोत्तर वृद्धि ; उन्नति ; सप्रिने वा
सुप्रिने काम । im-prov'-a-ble, *adj.*
वृद्धि हुने ; उन्नतिशील ; सुधारिने
योग्यको ।

im-prov'-i-ent, *adj.* पहिले विचार
नगर्ने ; होश नगर्ने ; अदूरदर्शी । im-
prov'-i-dence, *n.* अदूरदृष्टि ; अदूर-
दर्शिता ; असावधानता । im-prov'-
i-sa'-tore, *n.* सोच विचार नगरी पद्य
रचना गर्ने वा भन्ने मानिस ।

im'-pro-viso, im-pro-vis'-ate, *v. t.*
and *i.* पहिले तयार नगरेर रच्नु वा
बोल्नु ; युक्त पार्नु । im-pro-vi-sa'-
tion, *n.* पहिले तयार नगरेर भन्ने
काम । im-pro-vi-sa'-tor, *n.* im-
pro-vis'-er, *n.*

im-pru'-dent, *adj.* विचारशून्य ;
अविवेकी ; अपरिणामदर्शी ;
असावधान ; बुद्धिहीन ; हुर्दुङ्गे ।
im-pru'-dence, *n.* अपरिणाम-
दर्शिता ; असावधानी ; बुद्धिहीनता ।

im'-pu-dent, *adj.* निर्लज्ज ; छट्ट ;
अभद्र ; शील-स्वभाव रात्रो नभएको ।
im'-pu-dence, *n.* निर्लज्जता ;
छट्टता । im'-pu-dent-ly, *adv.*

im-pugn' (-pūn'), *v. t.* दोष दिनु ;

शंका गर्नु ; बाधा दिनु । im-
pugn'-er, *n.*

im-pu'-is-sant, *adj.* दुर्बल ; निर्धो ;
क्षीण । im-pu'-is-sance, *n.*

im'-pulse, im-pul'-sion, *n.* घचेटाइ ;
धक्का ; प्रभाव ; उत्तेजना ; शक्ति ;
आकस्मिक प्रवृत्ति । im pul'-sive,
adj. धकेल्ने ; तत्पर हुने । im-
pul'-sive-ly, *adv.* im pul'-sive-
ness, *n.*

im-pu'-ni-ty, *n.* मुक्ति ; सजायबाट
छुटकारा ; निर्विघ्नता ।

im-pure', *adj.* अपवित्र ; अशुद्ध ;
अश्लील ; दूषित ; फोहोर ; मिसाहा ;
मलिन ; कलुषित । im-pu'-ri-ty, *n.*
अपवित्रता ; मलिनता ; दूषित पदार्थ ।
im puro'-ness, *n.*

im-pur'-ple, *v. t.* रातो पार्नु ।

im-pute', *v. t.* दोष लाउनु ; आरोपण
गर्नु ; ठहर्याउनु । im-pu'-ta-ble,
adj. आरोपणीय । im-pu'-ta-ble-
ness, *n.* im-pu-ta-bil'-i-ty, *n.*
im-pu-ta'-tion, *n.* आरोपण ;
निन्दा । im-pu'-ta-tive, *adj.*
आरोपित ; दोष लाइएको ।

in, *prep.* भित्र ; मा । *adv.* भित्र ;
भित्रपट्टि ।

in-a-bil'-i-ty, *n.* शक्तिहीनता ;
अयोग्यता ; असमर्थता ।

in-ac-ces'-si-ble, *adj.* पुग्न नसकिने ;
चढ्न नसकिने ; अगम्य ; अप्राप्य ;
दुर्लभ ।

in-ac'-cu-rate, *adj.* अशुद्ध ; अमपूर्ण ;

बेठीक। *in-ac-cu-ra-cy, n.* अशुद्धि;
आन्ति; अम; त्रुटि।

in-ac-tion, n. अलक्षोपन; कामको
अभाव; विश्राम। *in-ac-tive, adj.* अलक्षी; निरुद्योगी; बिना-
कामको वा काम नभएको। *in-ac-tiv-i-ty, n.* अलक्षोपना; आलस्यता;
गतिहीनता।

in-a-dapt-a-bil'i-ty, n. अनुपयोगिता;
अमिल्दोपन।

in-ad'e-quate, adj. यथेष्ट नभएको;
थोरै; अयथेष्ट; अपूर्ण; अप्रचुर;
अल्प; अधूरो; अपुग। *in-ad'e-quacy, n.* अभाव। *in-ad'e-quate-ness, n.* *in-ad'e-quate-ly, adv.*

in-ad-mis'-si-ble, adj. स्वीकार गर्न वा
माझ नसकिने; अप्रहणीय;
अप्राह्य; अस्वीकारणीय। *in-ad-mis-si-bil'i-ty, n.* अप्राह्यता;
अस्वीकार्यता। *in-ad-mis'-si-bly, adv.*

in-ad-ver'-tent, adj. ठीकसँग ध्यान
नदिने; लापरवाही गर्ने; असाव-
धान। *in-ad-vert'-ence, in-ad-vert'-en-cy, n.* असावधानता;
भूल। *in-ad-ver-tent'-ly, adv.*
ध्यान नदिईकन; लापरवाहीसँग;
बेफिक्रीसँग।

in-ad-vis'-a-ble, adj. संज्ञाउन वा
बुझाउन नसकिने।

in-a'-li-en-a-ble, adj. छुट्याउन वा
छुटाउन नसकिने; हस्तान्तर गर्न
नहुने; नाउ आदि सार्न नहुने।

a-li-en-a-bil'i-ty, n. *in-a'-li-en-ably, adv.*

in-alt'-er-a-ble, adj. परिवर्तन गर्न
नसकिने; अपरिवर्तनीय।

in-ane', adj. शून्य; खाली; रिक्तो;
उद्देश्यहीन; अनर्थक; असार;
बुद्धिविहीन। *in-an'i-ty, n.*

in-an'i-mate, adj. चेत नभएको;
अचेतन; निर्जीव; जोश नभएको;
प्राण नभएको; मन्द; जड़;
मृत।

in-a-ni'-tion, n. खाली वा रिक्तो
भएको अवस्था; खाने कुरो केही
नभएको अवस्था।

in-ap-peas'-a-ble, adj. शान्त वा
सन्तोष पार्न नसकिने।

in-ap'pli-ca-ble, adj. अनुपयोगी;
नसुहाउने; नलाग्ने; अयोग्य;
असंगत; अनुचित। *in-ap'pli-ca-bil'i-ty, n.* अनुपयोगिता;
अयोग्यता; काममा नभाउने वा काम
नलाग्ने अवस्था। *in-ap'pli-ca-bly, adv.*

in-ap'po-site, adj. असंगत; अनुप-
योगी; अनुपयुक्त। *in-ap'po-site-ly, adv.*

in-ap-pro'-ci-a-ble (-shi-), adj. थाहा
नापाइने; कदर गर्न नसकिने;
गणना गर्न अयोग्य; सामान्य।

in-ap-proach'-a-ble, adj. पुग्न नसकिने;
अगम्य; अतुल्य; दुर्गम।

in-ap-pro'-pri-ate, adj. अनुपयोगी;
अयोग्य; असंगत; नसुहाउने। *in-*

- ap-pro'-pri-ate-ness, *n.* in-ap-pro'-pri-ate-ly, *adv.*
- in-apt', *adj.* अनुपयोगी ; असंगत ; अयोग्य ; अनुचित ; नसुहाउने ; दङ्ग नभएको । in-apt'-ly, *adv.*
- in-arch', *v. t.* बिरुवा आदिको कलम सार्नु । in-arch'-ing, *n.* कलम सार्ने रीति वा विधि ।
- in-ar-tic'u-late, *adj.* अस्पष्ट ; नबुझिने ; जोर्नी नभएको । in-ar-tic'u-late'-ness, *n.* अस्पष्टता । in-ar-tic'u-late-ly, *adv.* नबुझिने गरी ।
- in-ar-ti-fic'-ial, *adj.* प्राकृतिक ; अकृत्रिम ; अश्लिषक ; सहज ; सरल । in-ar-ti-fic'-ial-ly, *adv.*
- in-as-much'-as, *adv.* जुनकारणले ; यतिसम्म ।
- in-at-ten'-tion, *n.* ध्यान नदिएको अवस्था ; असावधानता ; अवहेलना । in-at-ten'-tive, *adj.* ध्यान नदिने ; मन नलाउने । in-at-ten'-tive-ly, *adv.* in-at-ten'-tive-ness, *n.*
- in-aud'-i-ble, *adj.* नसुनिने ; अस्फुट ।
- in-au'-gu-ral, *adj.* प्राथमिक ; प्रारम्भिक ।
- in-au'-gu-rate, *v. t.* कुनै काममा विधिपूर्वक प्रवेश गर्नु ; काम विधिपूर्वक आरम्भ गर्नु । in-au-gu-ra'-tion, *n.* प्रतिष्ठा ; अभिषेक । in-au'-gu-ra-tor, *n.*
- in-aus-pi'-cious, *adj.* अशुभ ; बेसाहूतको ; अपशकुनको । in-aus-pi'-ci-ous-ness, *n.* in-aus-pi'-cious-ly, *adv.*
- in'-born, *adj.* स्वभाव वा प्रकृति सिद्ध ; स्वाभाविक ; प्राकृतिक ; सरल ; सहज ।
- in'-breath, *v. t.* सास हाल्नु ; फुक्नु ।
- in'-bred, *adj.* प्रकृति सिद्ध ; स्वाभाविक ; स्वभावले नै ।
- in'-breed, *v. t.* भिन्न पैदा गर्नु वा उमार्नु । in'-breed-ing, *n.* मूल भिन्न बच्चा आदि पैदा वा उत्पादन गर्ने काम ।
- in-cage'—See encage.
- in-cal'-cu-la-ble, *adj.* गन्न नसकिने ; असंख्य ; विचार गर्न नसकिने ; अनिश्चित । in-cal'-cu-la-bly, *adv.*
- in-cal'-cu-la-bil'-i-ty, *n.*
- in-can-dor'-cent (-sent), *adj.* चहकिलो सँग झल्कने वा बल्ने ; रापले उज्ज्वल भएको । in-can-dor'-conce, *n.*
- in-can-ta'-tion, *n.* झारफुकको मन्त्र ; जादूगरी सूत्र ।
- in-ca'-pa-ble, *adj.* अयोग्य ; असमर्थ ; अशक्त ; अनुपयुक्त ; शक्ति बाहिरको । in-ca-pa-bil'-i-ty, *n.* अयोग्यता ; अक्षमता ; असमर्थता ।
- in-ca-pac'-i-ty (-pas'-), *n.* असामर्थ्य ; अयोग्यता ; अशक्तता । in-ca-pac'-it-ate, *v. t.* अशक्त पार्नु ; अयोग्य बनाउनु ; असमर्थ पार्नु । in-ca-pac'-i-ta-ted *adj.* अयोग्य ; अशक्त ।

n-car'-cer-ate, *v. t.* कैद गर्नु ; बन्द गर्नु । in-car'-cer-a'-tion, *n.*

n-car'-na-dine, *v. t.* गहीरो रातो रंगले रङ्गाउनु ।

in-car'-nate, *v. t. and i.* शरीरधारण गर्नु ; जीवितमूर्ति हुनु ; कार्यमा परिणत गर्नु । *adj.* शरीरधारी ; जीवितमूर्ति ; देही । in-car'-na'-tion, *n.* अवतार ; शरीरधारण ; मानिस झै आरोप गराइ ।

n-cas'o', *v. t.* बन्द गर्नु ; थुनु ; बाकस वा खोलमा हाल्नु । in-cas'o'-mont, *n.* बन्द गर्ने वा थुन्ने काम ।

n-cau'-tious, *adj.* असावधान ; बेहोशी ; असतर्क ; सुद्धि वा होश नभएको ; चेत नभएको । in-cau'-tious-ness, *n.*

n-con'-di-ry (-sen'-), *n.* द्वेष भावले अर्काको मालतालमा आगो लाउने काम ; अर्काको घर आदिमा आगो लाउने काम ।

n-cense', *v. t.* धूप जलाउनु ; सुवासित पार्नु ; रिस उठाउनु । *n.* धूप ; धूपको सुवासना ।

n-cen'-tive, *n.* उत्तेजना ; उत्काउने घटना वा अवस्था ; उद्देश्य ; अभिप्राय ; कारण । *adj.* साहस दिने ; उत्काउने ; उत्तेजित गर्ने ।

n-cep'-tion, *adj.* शुरु ; आरम्भ ; प्रारम्भ । in-cep'-tive, *adj.* प्रारम्भिक । in-cep'-tive-ly, *adv.*

n-cer'-ti-tude, *n.* पक्का नभएको अवस्था ; अनिश्चयता ।

in-cos'-sant, *adj.* अविराम ; निरन्तर ; बराबर ; नरोकिने ; दोहरिरहने ।

in-cos'-sant-ly, *adv.* निरन्तर वा लगातारसँग ; नरोकीकन ।

in'-cost, *n.* व्यभिचार ; हाडनाताकरणी । in-cost'-u-ous, *adj.* आफ्नै सन्तानमा व्यभिचार गर्ने वा भएको । in-cost'-u-ously, *adv.* in-cost'-u-ous-ness, *n.*

inch, *n.* इञ्च ; फुटको बाह्रौं अंश ; थोरै परिमाण ।

in'-cho-ate, *adj.* भरस्वर शुरु भएको ; नसिद्धिएको वा नसकेको । *v. t.* शुरु गर्नु ; थाल्नु ; उत्पत्ति गर्नु । in-cho-a'-tion, *n.* आरम्भ ; शुरु । in-cho-a'-tive, *adj.* प्रारम्भसूचक ।

in'-ci-dence, *n.* सूर्यका किरण आदि कुनै सतहमा पर्ने काम ; पतन ।

in'-ci-dent, *adj.* आकस्मिक ; हुने योग्य ; अनावश्यक ; घटित हुने ; दैवघटित । *n.* घटना ; दैवघटना ; प्रासंगिक कथा । in-ci-dent'-al, *adj.* आकस्मिक ; नैमित्तिक ; प्रासंगिक ; घटित हुने । in-ci-dent'-al-ly, *adv.* अचानक ; अकस्मात् ।

in-cin'-er-ate, *v. t.* जलाएर खरानी बनाउनु ; खाक पार्नु ; भस्म पार्नु । in-cin'-er-a'-tion, *n.* खरानी हुने काम । in-cin'-er-a-tor, *n.* ढढाएर खाक पार्ने कल ।

in-cip'-i-ent, *adj.* प्रथम ; प्राथमिक ; प्रारम्भिक ; आदिम ; शुरु गर्ने ।

in-cip'i-ence, in-cip'i-en-cy, *n*
 आरम्भ ; गुरु ; प्रारम्भ हुने समय ।
 in'-circle—See encircle.
 in-cise', *v. t.* काट्नु ; काटेर दुइ टुक्रा
 पार्नु ; कुँदनु । in-ci'-sion (-si'-
 zhun), *n.* काटेको चिनो ; गहीरो
 चोट ; काट्ने काम । in-cisod',
adj. काट्ने ; तीक्ष्ण ; तीखो ।
 in-ci'sive, *adj.* छेड्ने ; काट्ने ;
 कटोर ; तीव्र ; तीक्ष्ण ।
 in-ci'-sor (-si'), *n.* कुकुर दाँत बाहेक
 अरु दाँत ।
 in-cite' (si'), *v. t.* उत्तेजित वा
 उत्साहित पार्नु ; चंकाउनु ;
 सुत्याउनु । in-ci-ta'-tion, in-ci-to'-
 ment, *n.* उत्साह ; चंकाउने वा
 सुत्याउने काम ।
 in-ci-vil'i-ty, *n.* असभ्यता ; अभद्रता ;
 अशिष्टाचार । un-ci'-vil, *adj.*
 in-clem'-ont, *adj.* निष्ठुर ; निर्दयी ;
 उग्र ; प्रचण्ड । in-clem'-on-cy, *n.*
 साह्रै ठण्डा ; निर्दयता ; प्रचण्डता ।
 in-clem'-ent-ly, *adv.*
 in-cline', *v. t. and i.* ढल्कनु ;
 ढल्काउनु ; निहुराउनु ; झुकाउनु ;
 झुक्नु । in-clined', *adj.* इच्छुक ;
 झुकेको ; ढल्केको । in-cli-na'-
 tion, *n.* इच्छा ; मनको झुकाव ;
 प्राकृतिक स्वभाव ; ढल्काइ ।
 in-close' or en-close', *v. t.* घेर्नु ;
 बार लाउनु ; चिट्टी आदि खाममा
 खाम्नु ; बन्द गर्ने । in-clos'-ure,

en-, *n.* बार ; घेरेको ठाउँ ;
 हालेको वा खामिएको चीज ।
 in-clude', *v. t.* मिलाउनु ; जोड्नु ;
 अन्तर्गत गर्नु ; सामेल गर्नु । in-
 clud'-ing, *adj.* समेत ; सहित ।
 in-clu'-sive, *adj.* गाभ्ने ; खान्ने ;
 सहित ; समेत । in-clu'-sion, *n.*
 गाभ्ने वा खान्ने काम । in-clu'-
 sive-ly, *adv.*
 in-cog'-ni-to, *adj. and adv.* अज्ञात ;
 भेष बदल्ने वा बदलेको ; गुप्त
 रूपको ; लुकेको ; छिपाएको । *n.*
 अज्ञात मानिस ; भेष बदलेको
 मान्छे ।
 in-cog'-ni-za-ble, *adj.* थाहा वा चाल
 नपाउने वा पाउन नसकिने ;
 अज्ञेय । in-cog'-ni-zance, *n.*
 चाल वा थाहा पाउन नसकिने
 अवस्था । in-cog'-ni-zant, *adj.*
 थाहा नपाउने ; अज्ञात ।
 in-co-he'-rent, *adj.* नमिलेको ; भिन्दा
 भिन्दै भएको । in-co-he'-rence,
 भिन्दा भिन्दै भएको अवस्था ;
 असंलग्नता । in-co-he'-rent-ly,
adv.
 in-com-bust'i-ble, *adj.* नजल्ने ;
 अदहनीय ; अदाइ । in-com-
 bust'i-ble-ness, *n.*
 in'-come, *n.* आम्दानी ; आय ; लाभ ;
 आयस्ता ; प्राप्त । -tax, *n.*
 आम्दानीमा लगाइने कर । in-
 com'-ing, *n.* आउने-जाने मान्छे ;
 आगमन ; प्रवेश ; प्राप्त ; आय ;

- आम्दानी ; मालपोत । *adj.* आउने-जाने ; आगन्तुक ; आम्दानी हुने ।
in-com-men'su-ra-ble, adj. अतुल्य परिमाणको ; असमान ; अपूर्ण ; अनियमित । *in-com-men'su-rably, adv.* *in-com-men-su-ra-bil'i-ty, n.*
in-com-men'su-rate, adj. असमतुल्य ; अपरिमाणको ; बराबर नभएको ; अनियमित ; अपूर्ण ; अप्रचुर । *in-com-men'su-rately, adv.* *in-com-men'su-rate-ness, n.*
in-com-mode, v. t. दुःख दिनु ; असुविधा पार्नु ; जिस्क्याउनु ; रोक्नु । *in-com-mo-di-ous, adj.* असुबिस्ताको ; असुविधाजनक ; विरक्तिजनक ; दुःखदायक ; प्रशस्त ठाउँ नभएको ; अनुपयोगी । *in-com-mo-di-ous-ness, n.*
in-com-mu-ni-ca-ble, adj. भन्न नसकिने ; एकाअर्कोसँग काम गर्न नसकिने । *in-com-mu-ni-ca-tive, adj.* खबर नदिने ; असामाजिक ।
in-com-mu-ta-ble, adj. अपरिवर्तनीय ।
in-com'par-a-ble, adj. तुलना नहुने ; अतुलनीय ; दौज नहुने ; जोड़ा नमिल्ने । *in-com'para-bly, adv.* दौज नहुने गरी । *in-con'par-a-ble-ness, n.*
in-com-pat'i-ble, adj. असादृश्य ; अमिल्दो ; असंगत ; चरित्रमा विरुद्ध भएको ; बेमेलको ; विरुद्ध । *in-com'pat-i-bil'i-ty, n.* असादृश्य ; अमिल्दोपन ; बेमेलको अवस्था ; असंगति ।
in-com'po-tent, adj. अयोग्य ; अनुपयुक्त ; बेलायकको ; असमर्थ । *in-com'po-tence, in-com'po-tency, n.* अयोग्यता ; असमर्थता ; अनुपयुक्तता ; धेरै नभएको अवस्था ।
in-com-plete, adj. नसकिएको ; नसिद्धिएको ; अपूरो ; अधूरो ; असम्पूर्ण ; असमाप्त ; पूर्ण वा पूरा नभएको । *in-com-ple'tion, n.* अपूरो अवस्था ; असम्पूर्णता ; असमाप्ति ।
in-com-pli'ant, in-com-pli'ant-a-ble, adj. ननिदुरने ; वशमा नआउने ।
in-com-pre-hen'si-ble, adj. नबुझिने ; बुझ्न नसकिने । *in-com-pre-hen-si-bil'i-ty, n.*
in-com-pre-hen'sive, adj. सीमाबद्ध ; संकीर्ण ; संक्षिप्त ।
in-com-press'i-ble, adj. थिच्न नसकिने ; दबाउन नसकिने ।
in-com-put'a-ble, adj. गन्न नसकिने ; असंख्य ; अगणनीय ।
in-con-ceiv'a-ble, adj. कल्पना वा विचार गर्न नसकिने ; अनुमान गर्न नसकिने ; अचिन्तनीय । *in-con-ceiv-a-bil'i-ty, n.*
in-con-clu'sive, adj. फैसला हुन नसक्ने ; अप्रमाणिक ; अनिर्णीत ; विवादयुक्त ; अनिश्चित ।

in-con'dite, *adj.* नमिलेको ; भद्दा ;
बेदङ्गको ; अश्लील ।

in-conform'i-ty, *n.* बेमेलको अवस्था ;
असादृश्य ।

in-congru'i-ty, *n.* अमेल ; असमता ;
अमिल्दो अवस्था ; असादृश्य । in-
con'gru-ous, *adj.* नमिल्ने ; न-
सुहाउँदो ; अमिल्दो ; असंगत । in
con'gruent, *adj.* अमिल्दो ;
असंगत ; अशोध्य । in-con'gru-
ous ly, *adv.*

in-con'se-quent, *adj.* न्याय शास्त्रका
नियमविरुद्ध ; अप्रामाणिक ; असंगत ।
in con se-quen'tial, *adj.* in con'
se-quent ly, *adv.*

in-con-sid'era-ble, *adj.* विचार
नगरिते लायकको ; अविचारणीय ;
अगणनीय ; अल्प ; तुच्छ ।

in-con-sid'erate, *adj.* विचार नगर्ने ;
विचाररह्य ; अविवेको ; असावधान ;
हुर्दुङ्गे । in con-sid'erate ly, *adv.*
ध्यान नदिइकन ; विचार नगरीकन ।

in-con-sis'tent, *adj.* असंगत ; आत्म
विरुद्ध ; असुहाउँदो ; अमिल्दो । in-
con-sis'tence, in-con-sis'ten-cy,
n. असंगति ; विरुद्धता ; अमिल्दोपन ।

in-con-so-la-ble, *adj.* फुल्याउन
नसकिने ; सान्त्वना दिन नसकिने ।

in-con-spi-cu-ous, *adj.* नबुझिने ;
अस्पष्ट ।

in-con'stan-cy, *n.* अस्थिरता ;
चंचलता । in-con'stant, *adj.*
अस्थिर ; चंचल ; परिवर्तनशील ;

अनियमित । in-con'stant-ly,
adv.

in-con-sum'a-ble, *adj.* नजल्ने ; न-
बिग्रने ; अविनाशी ।

in-con-tes'ta-ble, *adj.* विवाद गर्न
नसक्ने ; निस्सन्देह ; स्वीकार गर्ने ।

in-con'ti-nen-co, in-con'ti-nen-cy,
n. केही कुरो मनमा राख्न नसक्ने
प्रकृति ; असतीत्व ; कुकर्म ; लम्पट-
पन ; व्यभिचार । in-con'ti-nent,
adj. मनमा राख्न नसक्ने ; अ-
जितेन्द्रिय ; व्यभिचारी ; लम्पट ;
व्यसनी ; दुश्चरित्र ; अष्ट । in-con'ti-
nent-ly, *adj.* तुरन्त ; झट्ट ;
विलम्ब नगरी ।

in-con-trol-la-ble, un-, *adj.* वशमा
ल्याउन नसकिने ; दमन गर्न न-
सकिने ; अदमनीय ; अदम्य ।

in-con-tro-vert'i-ble, *adj.* छलफल वा
विवाद गर्न नसकिने ; अखण्डनीय ;
स्पष्ट ; निस्सन्देह ; पक्का । in-con-
tro-vert-i-bil'i-ty, *n.*

in-con-ven'i-ence, in-con-ven'i-en-
cy, *n.* असुबिस्ता ; असुविधा ;
अपह्यारो अवस्था । in-con-ven'i-
ent, *adj.* अपह्यारो ; असजिलो ;
सुबिस्ता नभएको ; असुविधाजनक ।
in-con-ven'i-ent-ly, *adv.*

in-con-vert'i-ble, *adj.* बदलि गर्न
नसकिने वा नहुने ; सादृ नहुने ;
अपरिवर्तनीय । in-con-vert-i-bil'i-
ty, *n.*

in-con-vin'cible, *adj.* पत्या गरान

नसकिने; विश्वास दिलाउन नहुने किसिमको ।

in-cor-po-rate, *v. t. and i.* एकै ठाउँमा मिलाउनु; संयुक्त गराउनु; एकै पदार्थमा मिलाउनु; एकत्र हुनु । *adj.* एकै ठाउँमा मिलेको; संयुक्त भएको; मिलित; मिश्रित । in-cor-por-a-tion, *n.* संयुक्त वा एकत्र हुने काम वा भएको अवस्था; सम्मिलन; संयोग; समिति; सभा; समाज; संघ; सहयोगिता ।

in-cor-po're-al, *adj.* पदार्थको नबनेको; भौतिक अस्तित्व नभएको; अभौतिक; आध्यात्मिक । in-cor-po're-ally, *adv.* in-cor-po're-al-i-ty, *n.* in-cor-po-re-i-ty, *n.*

in-cor-rect, *adj.* अशुद्ध; बेठीक; दोषयुक्त; असत्य; भ्रमपूर्ण; भूल । in-cor-rect-ly, *adv.* भूल पारेर; बेठीकसँग । in-cor-rect-ness, *n.* अशुद्धता; भूल भएको अवस्था ।

in-cor-ri-gi-ble(-ji-), *adj.* अशासनीय; नसुधने गरी खराब वा भ्रष्ट भएको; अमंशोधनीय । in-cor-rig-i-bil-i-ty, *n.* in-cor-rig-i-bly, *adv.*

in-cor-ro-di-ble, *adj.* क्षय नहुने; ननाशित ।

in-cor-rupt, *adj.* नबिग्रिएको; निर्दोष; निर्मल; शुद्ध; पवित्र; पापरहित; धार्मिक । in-cor-rupt-ly, *adv.* in-cor-rupt-ness, *n.* in-cor-rupt-ion, *n.*

in-cor-rupt-i-ble, *adj.* नबिग्रने; न-

सङ्गने; नकुहुने; अविनाशी; भ्रमपरायण । in-cor-rupt-i-bil-i-ty, *n.*

in-cras'-sato, *v. t. and i.* बाक्लो पार्नु वा हुनु; जम्नु; जमाउनु । *adj.* बाक्लो भएको; जमेको । in-cras-sa'-tion, *n.* in-cras'-sa-tivo, *adj.*

in-creas'o, *v. t. and i.* वृद्धिहुनु; बढ्नु; ठूलो हुनु; धेरै पार्नु वा हुनु । *n.* वृद्धि; बढाइ; बढेको परिमाण; उन्नति । in-creas'-a-ble, *adj.* बढ्ने; वृद्धि हुने ।

in-cred'i-ble, *adj.* पत्याउन नसकिने; विश्वास नगर्ने योग्यको; अविश्वसनीय; असम्भव; अचम्भलाग्दो । in-cred'i-bly, *adv.* in-cred-i-bil-i-ty, in-cred'i-ble-ness, *n.*

in-cred'u-lous, *adj.* नपत्याउने; विश्वास नगर्ने; अविश्वासी; मन्दिध । in-cre-du-li-ty, *n.* अविश्वास; अपत्यार । in-cred'u-lous-ness, *n.*

in-cre-ma'-tion, *n.* अग्नि-संस्कार; सुर्दा पोल्ने काम ।

in'-cre-ment, *n.* वृद्धि; तत्त्वा आदिको बढाइ; अलिअलि गर्दै बढ्ने काम । in'-cre-ment-al, *adj.*

in-cres'-cent, *adj.* अलिअलि गर्दै बढ्ने; वर्द्धनशील ।

in-crim'i-na-to, *v. t.* दोष लाउनु; अपराधी बनाउनु । in-crim-i-na'-tion, *n.* in-crim'i-na-to-ry, *adj.*

in-crust', *v. t.* कुनै कुराको बाहिरपट्टि कडा लेप चढाउनु । in-crus-ta'-

tion, *n.* कुनै कुराको बाहिरी भाग ; बाहिरी पत्र ; कडा पात्र ।
 in'cu-bate, *v. t. and i.* ओथरा बस्नु ; चला काड्नु । in'cu-ba-tor, *n.* चला कोरल्ने यन्त्र ; दिन नपुगी जन्मेको बालक पाल्ने मान्छे ; मसिना कीरा बढाउने यन्त्र । in-cu-ba'tion, *n.* ओथरा बस्ने काम ; रोगका कीटाणुहरू शरीरमा पसेदेखि रोगको पहिला प्रकृति नदेखिए-सम्मको निर्दिष्ट समय ।
 in'cu-bus, *n.* नराम्रो सपना ; दुःस्वप्न ; ऐतन ; भार ; बोझ ।
 in'cul-cate, *v. t.* घरिघरि संज्ञाउनु ; मनमा लिनु ; शिक्षा दिनु । in'cul-ca-tor, in-cul-ca'tion, *n.*
 in-cul-pa-ble, *adj.* निर्दोष ; अनिन्दनीय ; निरपराध ; निष्कलङ्क ।
 in'cul-pate, *v. t.* दोष लाउनु ; अपराधी बनाउनु ; निन्दा गर्नु । in-cul-pa'tion, in-cul'pa-to-ry, *n.*
 in-cum-bent, *adj.* अवश्यकर्तव्य ; पालनीय ; कर्तव्यमा निर्भर रहने ; बाध्य । *n.* पदाधिकारी ; वृत्तिभोगी । in cum'ben-oy, *n.* भोगाधिकार ; कार्यकाल ; वृत्तिभोगकाल ; भार ; बाध्यता ।
 in-cum-ber—Same as encumber.
 in-cur', *v. t.* खाडल आदिमा पार्नु ; अर्काको अधीनमा पार्नु ; खतरा आदिमा ल्याउनु ।
 in-cur'a-ble, *adj.* निको पार्न नसकिने ; अचिकित्स्य ; असाध्य ; उपाय

नभएको । in-cur'a-ble-ness, in-cur-a-bil'i-ty, *n.* in-cur'a-bly, *adv.*
 in-cur'sion (-shun), *n.* शत्रुभावको हमला ; अचानकको आक्रमण ; चढाई । in-cur'sive, *adj.* आक्रमण सम्बन्धी ।
 in-curve', in-cur'vate, *v. t.* बाङ्गो पार्नु ; वक्र पार्नु ; बाङ्गो पारी नुहाउनु ; निहुराउनु ।
 in-debt'-ed (-det'-), *adj.* ऋण-ग्रस्त ; ऋणी ; कृतज्ञ ; आभारी । in-debt'-ed-ness, *n.*
 in-de'-cent, *adj.* फोहोरी ; मैला ; अश्लील ; अशिष्ट ; अभद्र ; अपवित्र ; निर्लज्ज । in-de'-con-cy, *n.* अशिष्टता ; अश्लीलता ; अभद्रता ; असभ्यता ; अपवित्रता ; लुच्चापन । in-de'-cent-ly, *adv.*
 in-de-ci'phor-a-ble, *adj.* हल गर्न नसकिने ; खुट्याउन नसकिने ।
 in-de-ci'sion, *n.* द्विधा ; सन्देह ; शंका ; दोषार ; अस्थिरता ; अनिश्चयता । in-de-ci'sive, *adj.* अनिश्चित ; सन्दिग्ध ; द्विधामा परेको । in-de-ci'sive-ness, *n.*
 in-de-clin'a-ble, *adj.* शब्द रूपावली नभएको ; रूप चलाउन नहुने ; अपरिवर्त्तनीय ; अव्यय ।
 in-de-com-pos'a-ble, *adj.* टुक्रा नहुने ; विच्छिन्न गर्न नसकिने ; अविच्छेदणीय ; अखण्डनीय ; हट् सम्बन्ध भएको ।

in-de-co'-rous, *adj.* अनुचित ; अशिष्ट ; असभ्य ; अविनीत । in-de-co'-rous-ness, *n.* in-de-co'-rous-ly, *adv.*

in-de-co'-rum, *n.* अशिष्टता ; अशिष्टाचार ; अनुचित कारवाइ ; कुम्यवहार ।

in-deed', *adv.* वास्तवमा ; सौचित्यै ; यथार्थ ; निश्चय । *intj.* के यसै हो ? ; सौचित्यै ? ; सौचित्यै हो कि ? ।

in-de-fat'i-ga-ble, *adj.* थकाउन नसकिने ; अविश्रान्त ; मेहनती ।

in-de-fat'i-ga-ble-ness, in-de-fat-i-ga-bil'i-ty, *n.*

in-de-fea'si-ble, *adj.* जय नहुने ; अजय ; जफत गर्न नसकिने ; खारीज गर्न वा जित्न नसकिने ; अखण्डनीय । in-de-fea-si-bil'i-ty, *n.*

in-de-fen'si-ble, *adj.* रक्षा नहुने ; अरक्षणीय ; बचाउ गर्न नसकिने ।

in-de-fen'si-bly, *adv.*

in-de-fin'a-ble, *adj.* अवर्णनीय ; अलक्षणीय ।

in-def'i-nite, *adj.* अनिश्चित ; अनिर्दिष्ट ; अस्पष्ट ; असीम ; अनन्त ।

in-def'i-nite-ly, *adv.* अनिश्चित वा अस्पष्टसँग । in-def'i-nite-ness, *n.*

in-de-lec'ta-ble, *adj.* नरात्रो ; रात्रो नदेखिने ; अरमणीय ।

in-del'i-ble, *adj.* मेट्न नसकिने ; नमेटिने ; चिरस्थायी ; पक्का रंगको ।

in-del'i-bly, *adv.* in-del-i-bil'i-ty, *n.*

in-del'i-ca-cy, *n.* अशिष्टता ; धृष्टता ; अश्लीलता ; निर्लेज्जता ।

in-del'i-cato, *adj.* अशिष्ट ; उक्त नभएको ; शीलताशून्य ; रुखो ; गाउँले ; पाखे ।

in-dem-ni-fy, *v. t.* बचाउनु ; रक्षा गर्नु ; क्षतिपूरण गर्नु ; सुरक्षित राख्नु । in-dem-ni-ty, *n.* क्षतिपूरण ; खति वा नोक्सानबाटको बचाउ । in-dem-ni-fi-ca'tion, *n.* क्षतिपूरण ।

in-de-mon'stra-ble, *adj.* प्रमाण गर्न नसकिने वा नहुने ।

in-dent', *v. t. and i.* दाँती जस्तो खुँडे पार्न ; काट्नु ; प्वाल प्वाल पार्नु ; अङ्कित गर्नु ; गह्वारो खाल्टा पार्नु ; कुनै कुराको ठीक उस्तै नकलमा निकाल्नु ; लेखेको पहिलो पंक्तिलाई किनारा छाडेर छापु वा लेख्नु ; माल आदिको लागि आदेश पठाउनु ; भित्री-बाहिरी गरेर हिँड्नु । *n.* कागतका किनाराको खाली जग्गा ; दाँती ; आदेश-पत्र ; प्वाल ; खाल्टा । in-denta'tion, *n.* दाँती ; छिद्र ; प्वाल ; खाल्टा ।

in-den'turo, *n.* अङ्गीकार-पत्र ; कवूलियत ; नियम-पत्र ।

in-de-pen'-dent, *adj.* स्वाधीन ; स्वतन्त्र ; कसैको हकमा नभएको ; छाड़ा ; फुको ; आफू खुशी गर्ने । in-de-pen'-dence, in-de-pen'-den-cy, *n.* स्वाधीनता ; स्वतन्त्रता ; कसैको हकमा नभएको अवस्था ।

in-de-pen'-dent-ly, *adv.* स्वाधीनतासंग ।
 in-do scri'-ba-ble, *adj.* अवर्णनीय ;
 अस्पष्ट ; अनिश्चित ; बयान गर्न
 नसकिने ।
 in-do struc'-ti-ble, *adj.* अविनाशी ;
 नाश नहुने वा गर्न नसकिने । in-
 do struc'-ti-ble-ness, in-do-
 struc-ti-bil'-i-ty, *n.*
 in-do-ter'-mi-nate, *adj.* अनिश्चित ;
 अनिर्दिष्ट ; अस्पष्ट । in-do-ter'-
 mi-nable, *adj.* निर्णय वा निश्चय
 गर्न नसकिने अविवेचनाय ।
 in-do-ter-mi-na'-tion, *n.*
 अस्थिरता ; द्विधा ; दोधर ;
 अनिर्णय । in-do-ter'-mined, *adj.*
 अनिश्चित ; अस्थिर ; अनिर्दिष्ट ।
 in-do-ter'-mi-nate-ness, *n.* in-do-
 ter'-mi-nate-ly, *adv.*
 in-do-vout', *adj.* अभक्त ; अधर्मी ।
 in'-dex, *n.* चोर अँला ; निर्देशक ;
 सूचक ; चिह्न ; घड़ी आदि यन्त्रको
 सियो ; किताबका अन्यको पञ्जिका ।
v. t. देखाउनु ; निर्देश गर्नु ;
 किताबमा पञ्जिका हाल्नु । in-
 dex'-er, *n.* सूचना वा सूचीपत्र वा
 पञ्जिका बनाउने मान्छे ।
 in dex ter'-i-ty, *n.* अदक्षता ; अपटुता ।
 In'-dia, *n.* हिन्दुस्थान ; भारतवर्ष ;
 भारत । -man, *n.* भारतीय
 व्यापारी जहाज । -office, *n.*
 भारत-शासनसित सम्बन्ध भएको
 लण्डनको कार्यालय । In'-di-an,

n. भारतवासी ; अमेरिकाका आदि
 निवासी । *adj.* भारतीय ; भारत-
 वर्षीय ; अमेरिकाका आदि निवासी
 सम्बन्धी । -corn, *n.* मकै ।
 —(India) rubber, *n.* रबर ।
 in'-di-cate, *v. t.* देखाउनु ; निर्देश
 गर्नु ; सूचना दिनु ; संकेत गर्नु ;
 प्रकाश गर्नु । in-di-ca'-tion, *n.*
 निर्दर्शन ; चिह्न ; लक्षण ; प्रदर्शन ;
 सूचना । in-dic'-a-tive, *adj.*
 प्रकाशक ; सूचक ; प्रदर्शक ;
 विज्ञापक ; सामान्य ।
 in'-dic-ant, *adj.* निर्देशक ; प्रदर्शक ।
 in'-di-ca-tor, *n.* सूचक ; प्रकाशक ;
 वाफ आदि नाप्ने यन्त्र । in'-di-
 ca-tor-y, *adj.* प्रदर्शक ;
 सूचनात्मक ।
 in-dict' (-dit'), *v. t.* अपराधी भनेर
 अदालतमा लैजानु ; दोषारोपण
 गर्नु । in-dic'-tion, *n.* घोषणा ;
 इश्रितहार । in-dict'-ment, *n.*
 दोषारोपण-पत्र ; दोषारोपण ।
 in-dif'-fer-ent, *adj.* निष्पक्षपाती ;
 समदर्शी ; मध्यस्थ ; मध्यम ;
 अमहत्त्वको ; उदासीन । in-dif'-fer-
 ence, *n.* मध्यस्थता ; निरपेक्षता ;
 लापरवाही ; हेलचक्राई ; अमहत्त्व ;
 अनादर । in-dif'-fer-ent-ly, *adv.*
 मध्यस्त रूपले ; समदर्शी हिसाबले ।
 in'-di-gence, *adj.* and *n.* देशीय ;
 देशज ; आफ्नै देशको ; देशीय जन्तु,
 उम्रिद् वा मानिस ।

in-dig'-o-nous (-di-j'), *adj.* स्वदेश जाति ; देशीय ।

in'-di-g'ent (-jent), *adj.* दरिद्र ; गरीब ; निर्धन ; तनाहा । in'-di-g'en-co, *n.* साह्रै गरीब भएको अवस्था ; दरिद्रता ।

in-di-ges't-ed (-jest'), *adj.* नपच्ने ; नपचेको ; अजीर्ण ; बेढङ्गको ; आकार रहित । in-di-ges't-i-ble, *adj.* नपच्ने ; पचाउन नसकिने । in-di-ges't-ion, *n.* खानेकुरो पचाउनमा कठिनता ; अजीर्ण रोग ; पाचन नभएको अवस्था । in-di-ges't-ive, *adj.* अजीर्ण रोग लागेको ।

in-dig'-nant, *adj.* घृणा, रिस आदिले क्रुद्ध भएको ; निर्दोषताको भावनाले विचलित भएको ; साह्रै रिसाएको । in-di-gna't-ion, *n.* दुष्टता, घृणा, अन्याय आदि दुराचार द्वारा उत्तेजित भएको रिस ।

in-dig'-ni-ty, *n.* असम्मान ; अपमान ; हेला ।

in-di-go, *n.* नीर ; नीरको रङ्ग ; नीलो रंग । *adj.* नीलो ।

in-di'-rect, *adj.* बाझो ; टेढो ; घुमाउरो ; असरल । in-di'-rect-ly, *adv.* घुमाएर ; सोझो नलगेर । in-di'-rect-ness, *n.*

in-dis-cern'i-ble, *adj.* नदेखिने ; खुट्याउन नसकिने ; अप्रत्यक्ष ; अदृश्य ।

in-dis-ci-pline, *adj.* तालीम नभएको ; बेतालीम ; शासन र शिक्षाको अभाव । in-dis'-ci-plin-a-ble, *adj.*

in-dis-cov'-er-a-ble, *adj.* पाउन वा पत्ता लाउन नसकिने ; अप्रकाश्य ।

in-dis-croot', *adj.* विवेचना नभएको ; अविवेकी ; बुद्धिहीन ; विचारशून्य ; असावधान । in-dis-croot'-ly, *adv.* in-dis-croot'-ness, *n.*

in-dis-cre'-tion, *n.* अविवेक ; अपरिणामदर्शिता ; अविचार ; अविनय ; मूर्खता ।

in-dis-crim'i-na-te, *adj.* जथाभावीको ; छयासमिसे ; गोलमालिएको । in-dis-crim'i-na-te-ly, *adv.* in-dis-crim-i-na't-ion, *n.*

in-dis-pen'-sa-ble, आवश्यक ; नभइ नहुने ; खाँचो । in-dis-pen-sa-bil'i-ty, *n.* in-dis-pen'-sa-ble-ness, *n.*

in-dis-posed, *v. t.* बेलायकको बनाउनु ; अनुपयुक्त पार्नु ; अयोग्य बनाउनु ; विरक्त पार्नु । in-dis-posed', *adj.* विरक्त ; रिसाएको ; इच्छा नभएको ; केही बिसझो भएको । in-dis-po-si-tion (-zi-), *n.* अस्वास्थ्य ; अरुचि ; बेथा । in-dis-posed'-ness, *n.*

in-dis-pu-ta-ble, *adj.* विवाद गर्न नसकिने वा नपर्ने ; निश्चित ; निश्चय । in-dis-pu-ta-ble-ness, in-dis-pu-ta-bil'i-ty, *n.*

in-dis-sol'-va-ble, *adj.* नपगल्ने ; अद्रवणीय ।

in-dis-tinct', *adj.* नबुझिने ; अस्पष्ट ; धमिलो ; मथुरो ; अनिश्चित । in-

dis tinct'-ly, *adv.* in-distinct'-ness, *n.*

in-dis-tin'-guish-a-ble, *adj.* छुट्याउन नसकिने ।

in-dite' (-fit'), *v. t. and i.* शब्दमा मिलाउनु ; रचनु ; चिट्ठी आदि लेख्नु ।

in-dite'-ment, in-dit' or, *n.*

in-di-vid' u-al, *adj.* एकलो ; विशेष ;

खास ; एउटा मात्र मानिस वा जन्तु

भएको ; प्रष्ट लक्षण भएको ;

प्रत्येक ; हरएक । *n.* अविभाज्य ;

अविभक्त ; एकलो मान्छे ; एउटै मात्र

मानिस वा जन्तु वा वस्तु । in-di-

vid' u-al ly, *adv.* एक एक गरेर ;

एकलै ; अलग अलग । in-di-vid'-

u-al ise, -ize, *v. t.* एक एक गरेर

छुट्याउनु ; तोक्नु ; लक्षण दिनु ।

in-di-vid' u-al-ism, *n.* व्यक्तित्व ।

in-di-vid u-al'i-ty, *n.* व्यक्तिगत

भावले ; पार्थक्य ; स्वातन्त्र्य । in-di-

vid u-al i sa'tion, *n.* in-di-vid'-

u-al-ist ic, *adj.*

in-di-vid'-u-ate, *v. t.* एकलो पार्नु ;

एक एक गरेर छुट्याउनु ।

in-di-vis'-a-ble, *adj.* छुट्याउन नसकिने ;

भाग नजाने ; अविभाज्य ; साह्रै

सानो अंश भएको । in-di-vis-i-

bil'i-ty, in-di-vis'-a-ble-ness, *n.*

in-doc'-ile, *adj.* सधाउन वा अधीनमा

ल्याउन नसकिने ; अशिक्षणीय ;

दमन गर्न नसकिने । Also in-doc'-i-

ble. in-doc'il'i-ty, in-doc'-i-ble-

ness, in-doc-i-bil'i-ty, *n.*

in-doc'-tri-nate, *v. t.* शास्त्र सिकाउनु ;

उपदेश दिनु ; नियम बताउनु ; कुनै

मत अनुसार शिक्षा दिनु ।

in'-do-lent, *adj.* अलसी ; आलस्यपूर्ण ;

उद्यम बिनाको । in'-do-lence, *n.*

आलस्य ; निरुत्साह ; सुस्ती ।

in-dom'-i-ta-ble, *adj.* नहट्ने ; नदब्बने ;

जिद्दीसाथ लागिरहने । in-dom'-i-

ta-ble-ness, *n.*

in'-door, *adj.* घरभित्रको ; घरभित्र

खेल्ने । in'-doors, *adv.* घरभित्रै ।

in-dorso', *v. t.* मञ्जूर गर्नु ; अनुमोदन

गर्नु ; कागतपत्र आदिको पछाडिपट्टि

लेख्नु । in-dorso'-ment, *n.* मञ्जूर ;

अनुमोदन ; हस्ताक्षर दिएर मञ्जूर

गरेको कागतपत्र । in-dorsoe', *n.*

हुण्डी आदिमा जसको नाउँ दरपीठ

गरिन्छ सो मान्छे । in-dors'-er, in-

dor-sa'tion, *n.*

in-du'-bi-ous, *adj.* निश्चित ; शंका

नगरिने ।

in-du'-bi-ta-ble, *adj.* शंका गर्न न-

सकिने ; निश्चित । in du'-bi-ta-ble-

ness, *n.*

in-duco', *v. t.* फकाउनु ; मनाउनु ;

उत्पादन गर्नु ; सिद्धान्त गर्नु । in-

duco'-ment, *n.* प्रलोभन ; फकाउने

कुरा । in-duc'-i-ble, *adj.* फकाउँदा

फकिने । in-duc'-er, *n.*

in-duct', *v. t.* प्रवेश गराउनु ; अधिकार

दिनु ; उपस्थित गर्नु ; स्थापित गर्नु ।

in-duc'-tion, *n.* प्रवेश आदि गर्ने

काम ; प्रवेश ; अनुमान ; सिद्धान्त ।

in-duct'-or, *n.* in-duc'-tion-al
adj.
 in-duc'-tile, *adj.* लव्याक् लुल्युक् पार्न
 नसकिने । in-duct-i-bil'-ity, *n.*
 in-duc'-tive, *adj.* अनुमानजनक ;
 प्रेरक ; कल्पना सम्बन्धी ।
 in-duc' (-dū'), *v. t.* गहना आदिले
 मूषित गर्नु ; मानसिक गुण भएको
 हुनु ।
 in-dulge' (-dul'), *v. t. and i.* प्रवेश
 दिनु ; अनुग्रह गर्नु ; आसक्त हुनु ;
 सन्तोष दिनु ; मन राख्नु ; सन्तुष्ट
 पार्नु । in-dul'-gence, *n.* अनुग्रह ;
 दिइएको विशेष अधिकार ; क्षमा ।
 in-dul'-gent, *adj.* अनुकूल ; क्षमा-
 शील । in-dulg'-or, *n.* in-dul'-
 gent-ly, *adv.*
 in'-du-rate, *v. t. and i.* कड़ा पार्नु वा
 हुनु ; साढो पार्नु । in-du-ra'-tion,
n. in'-du-ra-tive, *adj.*
 in-dus'-trial, *adj.* उद्योग वा श्रमशिल्प
 सम्बन्धी ; कृषि-शिल्प आदि
 सम्बन्धी ।
 in'-dus-try, *n.* परिश्रम ; श्रमशिल्प वा
 व्यवसायको शाखा ; श्रमशीलता ;
 अध्यवसाय ; श्रमशिल्प । in-dus'-
 tri-ous (-us), *adj.* परिश्रमी ;
 मेहनती । in-dus'-tri-ous-ly, *adv.*
 in'-dwell, *v. t. and i.* बास गर्नु । in-
 dwel'-ler, *n.* अधिवासी । in-dwel'-
 ling, *n. and adj.*
 in-e'-bri-ate, *adj. and n.* रक्सी लागेको ;
 मातेको ; मातेको मान्छे ; जँढ्याहा ।

v. t. रक्सी लागेको पार्नु ; मताउनु ;
 माल्नु । in-e-bri-a'-tion, in-e-bri'-
 o-ty, *n.* मातेको अवस्था ; मद-
 मत्तता ; मान्ने बानी । in-e'-bri-ous
adj. मातेको ; निशा लागेको ।
 in-ed'-i-ble, *adj.* खान नहुने ; अखाद्य ।
 in-ed'-it-ed, *adj.* नछापेको ; अमुद्रित ;
 अप्रकाशित ।
 in-of'-fa-ble, *adj.* अकथनीय ; शब्दले
 प्रकाश गर्न नसकिने ।
 in-of-fa'-cea-ble, *adj.* मेटाउन
 नसकिने ; नमेट्ने ।
 in-of-fec'-tive, *adj.* इच्छा अनुसार
 पैदा नगर्ने ; व्यर्थको ; निरर्थक ।
 in-of-fec'-tu-al, *adj.* निष्फल ; वृथा ;
 अशक्त ; परिणाम बिनाको ; व्यर्थको ।
 in-of-fec'-tu-al-ness, *n.*
 in-ef'-fi-ca-cy, *n.* पैदा नगर्ने अवस्था ;
 निष्फलता । in-ef'-fi-ca-cious, *adj.*
 पैदा नगर्ने ; व्यर्थको ; निष्फल ;
 फायदा नगर्ने ।
 in-ef-fi'-cient, *adj.* काम नलाग्ने ;
 बेकम्मा ; अयोग्य । in-of fi'-
 cien-cy, *n.* अयोग्यता ; काम
 नलाग्ने अवस्था ।
 in-e-las'-tic, *adj.* नतन्कने ; नलच्कने ।
 in-e-las-ti'-ci-ty, *n.*
 in-el'-e-gant, *adj.* नराम्रो ; बेढङ्गको ;
 भद्दा ; सौन्दर्यहीन ; अलङ्कारशून्य ;
 लावण्यरहित । in-el'-e-gance, *n.*
 लावण्यहीनता ; नराम्रोपन ;
 कुरूपता । in-el'-e-gance-y, *n.*
 in-el'-e-gant-ly, *adv.*

in-el'i-gi-ble, *adj.* अयोग्य ; अग्रहणीय ;
 नछानिने । in-el-i-gi-bil'i-ty, *n.*
 in-opt', *adj.* अयोग्य ; अनुपयोगी ;
 निरर्थक ; कुठाउँको ; असंगत ;
 मूर्ख । in-opt'i-tudo, *n.* अयोग्यता ;
 मूर्खता ; मूढता ।
 in-e-qual'i-ty, *n.* बराबर नभएको
 अवस्था ; असमानता ; असम-
 तुल्यता ; विभिन्नता ; अयोग्यता ;
 अनुपयोगिता ।
 in-e-qui-ty, *n.* अन्याय विचार वा
 आचरण । in-e-qui-ta-ble, *adj.*
 अन्यायको ; न्यायविरुद्धको ;
 बेइन्साफी ।
 in-e-rad'i-ca-ble, *adj.* जरैसँग
 उखेल्न नसकिने । in-e-rad'i-
 ca-bly, *adv.*
 in-er-ra-ble, *adj.* भूल नपार्ने ;
 अश्रान्त । in-er-ra-bil'i-ty, *n.*
 in-ert', *adj.* चेतना नभएको ; बोधो ;
 आलस्यको ; ढिलो ; जड़ । in-
 ert'-ness, *n.*
 in-er'-ti-ty (-shē-), *n.* निश्चलता ;
 जड़त्व ; आलस्य ।
 in-er'-u-dite, *adj.* अज्ञानी ; अपण्डित ।
 in-es-cap-a-ble, *adj.* उम्कन नसक्ने ।
 in-es-sen'tial, *adj.* अनावश्यक ;
 अप्रयोजनीय ।
 in-es-tim-a-ble, *adj.* अनमोल ;
 अमूल्य ; बहुमूल्य ; गन्न नसकिने ।
 in'e-unt, *n.* गणितमा चक्र रेखाको
 बिन्दु ।
 in-ev'i-ta-ble, *adj.* अनिवार्य ; रोक्न

नसकिने ; टार्न नसकिने ; नटर्ने ।
 in-ev'i-ta-ble-ness, *n.* in-ev-i-
 ta-bil'i-ty, *n.*
 in-ex-act', *adj.* बेटीक ; अशुद्ध ;
 असत्य ।
 in-ex-cus-a-ble, *adj.* क्षमा दिन
 नसकिने ; अक्षमणीय ; असमर्थनीय ।
 in-ex-cus-a-ble-ness, *n.*
 in-ex-o-cut'a-ble, *adj.* सम्पादन गर्न
 नसकिने ; असम्पादनीय ।
 in-ex-haust-ed, *adj.* नथाक्को ;
 नसिद्धिएको ; अकृान्त । in-ex-
 haust'i-ble, *adj.* नसिद्धिने ;
 क्षय नहुने ; सिध्याउन नसकिने ;
 प्रचुर ; प्रशस्त । in-ex-haust-i-
 bil'i-ty, *n.* in-ex-haust'i-bly,
adv.
 in-ex-ist'ent, *adj.* नफैलिएको ;
 नफिजिएको ; अस्तित्व नभएको ।
 in-ex-ist'-ence, *n.*
 in-ex'o-ra-ble, *adj.* अपरिवर्त्तनीय ;
 निष्ठुर ; निर्दयी ; कठिन । in-ex'-
 o-ra-bly, *adv.* in-ex'o-ra-ble-
 ness, in-ex-o-ra-bil'i-ty, *n.*
 in-ex-pe'-di-ent, *adj.* अनुपयोगी ;
 अनुचित ; असंगत ; अयोग्य ;
 असुविधाजनक । in-ex-pe'-di-
 ence, in-ex-pe'-di-en-cy, *n.*
 अयोग्यता ; अनुपयोगिता ।
 in-ex-pen'-sive, *adj.* सस्तो ।
 in-ex-pe'-ri-ence, *n.* अनुभव नभएको
 अवस्था ; अनुभव ; अनजानपन ।
 in-ex-pe'-ri-enced, *adj.* अज्ञान ;

अनभिज्ञ ; अपटु ; अनजान ;
नजानेको ।
in-ex-pert', *adj.* सिपालु नभएको ;
अदक्ष ; अनिपुण ; अपटु ; लट्ठक ।
in-ex-pi'-a-ble, *adj.* माफ दिन
नसकिने ; अशोधनीय । in-ex-pi'-
a-ble-ness, *n.*
in-ex'-pli-ca-ble, *adj.* अकथनीय ;
अर्थ खोलन नसकिने ; बुझाउन
नसकिने । in-ex-plic-a-bil'-i-ty,
in-ex-plic-a-ble-ness, *n.*
in-ex-plic'-it, *adj.* स्पष्ट नभएको ;
अस्पष्ट ।
in-ex-plor'-a-ble, *adj.* आविष्कार वा
अनुसन्धान गर्न नसकिने ।
in-ex-plo'-sive, *adj.* नपड्कने ।
in-ex-pres'-si-ble, *adj.* अवर्णनीय ;
शब्दमा प्रकाश गर्न नसकिने ।
in-ex-pres'-sive, *adj.* अस्पष्ट ;
अर्थशून्य ; भाव प्रकाश गर्ने ।
in-ex-pres'-sive-ness, *n.*
in-ex-ten'-si-ble, *adj.* बढाउन वा
लम्बाउन नसकिने ; फैल्याउन
नहुने ।
in-ex-tin'-guish-a-ble, *adj.* निभाउन
नसकिने ।
in-ex'-tri-ca-ble, *adj.* निकाल्न
नसकिने ; हल गर्न नसकिने ;
फुकाउन नसकिने ; जटिल ।
in-fal'-li-ble, *adj.* भूल नगर्ने ; अचूक ;
नबिराउने । in-fal-li-bil'-i-ty, *n.*
in'-fa-mous, *adj.* नाउँ नचलेको ;
दुर्नाम ; घृणित ; कलङ्कित ; अपमान-

जनक ; नीच ; पापी । in'-fam-y,
n. अकीर्ति ; अख्याति ; अपमान ;
कलङ्क ; नीचता ।
in'-fant, *n.* दूधे बालक ; सात वर्ष
भन्दा कम्तीको नानी । *adj.* शिशु
सम्बन्धी । in'-fan-cy (-si), *n.*
बालकपन ; नाबालकत्व ; शैशव
अवस्था । in'-fan-tile, *adj.* बालक
सम्बन्धी । Also in'-fan-tine.
in-fan'-ta, *n.* स्पेन र पोर्चुगल देशका
राजा वा रानीका उत्तराधिकारिणी
बाहेक अरु कन्याको उपाधि ।
in-fan'-ti-cide, *n.* बाल हत्या ; जन्मने
बित्तिकैको नानीलाई मार्ने चलन ;
बाल-हत्या गर्ने मान्छे । in-fan'-
ti-ci-dal, *adj.*
in'-fan-try, *n.* पैदल सेना ।
in-fat'-uate, *v. t.* मूर्ख बनाउनु ;
मोहित पार्नु । in-fat'-uated, *adj.*
in-fat-u-a'-tion, *n.* मोह ; मूर्खता ।
in-fea'-si-ble, *adj.* गर्न नसकिने ;
असाध्य ; दुष्कर । in-fea-si-bil'-
i-ty, *n.*
in-fect', *v. t.* दूषित पार्नु ; रोग
फैलाउनु ; मनलाई व्याप्त पार्नु ।
in-fec'-tion, *n.* रोगको सराइ ;
आचारी कलुपता ; संक्रमण । in-
fec'-ti-ous (-shus), *adj.* रोग
फैल्ने वा सर्ने ; विनाशजनक ;
संक्रामक । in-fec'-ti-ous-ness, *n.*
in-fe-lic'-i-ty, *n.* असुख ; क्लेश ;
दुःख ; दुर्भाग्य ; दुर्दशा ; अमंगल ।
in-fe-lic'-i-tous, *adj.* असुखी ;

दुःखी ; दुःखित ; सुखहीन ;
अमंगलजनक ।

in-fer', *v. t.* सिद्धान्त गर्नु ; अनुमान
गर्नु ; सूचना गर्नु ।

in-for'a-ble or in-for'ri-ble, *adj.*
अनुमान गरिने ; अनुमान गर्न
लायकको । in'for-ence, *n.*
अनुमान ; सिद्धान्त ; सूचना दिने
काम । in for-on'tial, *adj.*
सिद्धान्त द्वारा पाएको ।

in-fe'ri-or, *adj.* अधीनमा भएको ;
तल रहेको ; कम्ती दर्जाको ; घटिया ;
सस्तो । in-fe-ri-or'i-ty, *n.* हीनता ;
अधीनता ; दबाएको ; कम्तीपनको ।

in-for'mal, *adj.* नरक सम्बन्धी वा जाने
योग्यको ; अधम ; घृणित ।

in-fer'no, *n.* नरम ; डरलाग्दो वा
घृणित दृश्य ।

in-for'tile, *adj.* रुखो ; बाँझो ; पैदा
नगर्ने ; उप्जाउ नहुने । in-fer-til'i-
ty, *n.*

in-fest', *v. t.* उपद्रव गर्नु ; लुट्नेका
लागि आक्रमण गर्नु ; कीराहरू
बथानको बथान थुप्रनु ; आउजाउ
गर्नु ; विरक्त पार्नु । in-fes-ta'tion, *n.*

in-fi-del, *adj.* and *n.* नास्तिक ;
अविश्वासी ; सत्य धर्ममा अविश्वास
गर्ने मान्छे । in-fi-del'i-ty, *n.*
धर्ममा अविश्वास ; भक्तिरहितता ;
नास्तिकता ; विश्वासघातकता ।

in-fil'ter, in-fil'trate, *v. t.* and *i.*
छाड्नु ; चाल्नु ; छानिनु । in-fil-tra'-
tion, *n.*

in-fi-nite, *adj.* असीम ; अपार ;
अनन्त ; असंख्य ; विशाल ; ज्यादै
बढ्ता । in-fi-nite-ness *n.*

in-fin'i-tive, *adj.* असीम ; असामान्य-
रूप ; क्रिया बुझाउने धातुरूप
सम्बन्धी ।

in fin'i-ty, *n.* असीमता ; अनन्तता ।

in-fin'i-tude, *n.* असीमता ; गण
नसकिने संख्या ; असंख्य ।

in-fin-ites'i-mal, *adj.* अतिसूक्ष्म ;
अत्यल्प ; साह्रै कम्ती परिमाण ।

in-firm', *adj.* दुर्बल ; निर्धो ; रोगी ;
उमेर ढल्केको ; अदृढ ; अस्थिर चित्त ।

in-firm'a-ry, *n.* चिकित्सालय ;
अस्पताल ; गरीबहरूलाई काम
लगाइ पाल्ने घर । in-firm'i-ty, *n.*
दुर्बलता ; निधर्पण ; उमेर गएको
अवस्था ; अस्थिरता ; दोष ; ऋति ।
in-firm'-ness, *n.*

in-fix', *v. i.* जड्नु ; जोरसँग छोकनु ;
घुसाउनु ; अङ्कित गर्नु ।

in-flame', *v. t.* बाल्नु ; उत्तेजित पार्नु ;
आगो दन्काउनु ; व्यथा बढ्नु ;
उवरो चढ्नु । in-flam-ma'tion, *n.*
आगो बाल्ने वा दन्काउने काम ;
उत्तेजना । in-flam'-ma-tive, in-
flam'-ma-ble, *adj.* सजिलैसँग बल्ने
वा आगो लाग्ने ; दहनीय ; दाह्य ।
in-flam'-ma-to-ry, *adj.* बल्ने ;
आगो लाग्ने ; विद्रोह-जनक ।

in-flate', *v. t.* हावा भरेर फुलाउनु ;
हावा भर्नु । in-fla'tion, *n.* फुलिने

वा हावा भर्ने काम । *in-fla'-tor, n.*
in-flat'-ing-ly, adv.
in-fla'-tus, n. सास फेर्ने काम ।
in-flect', v. t. बह्ग्याउनु ; भिन्नतिर
 नुहाउनु ; विभक्ति जोड्नु ; शब्द-
 रूप गर्नु । *in-flec'-tion, in-flec'-*
xion, n. विभक्ति ; शब्दरूप वा
 धातुरूपको साधन ; नुहेको अवस्था ।
in-flec'-tive, adj. बाङ्गिने ; नुहुने ।
in-flexed', adj. बाङ्गो ; टेढो ; घुमेको ;
 नुहेको ।
in-flex'-ible, adj. बह्ग्याउन वा
 नुहाउन नसकिने ; ननिहुरने ; दृढ
 संकल्प ; मन फर्काउन नसकिने ;
 मनाउन नसकिने ; अपरिवर्त्तनीय ।
in-flex-i-bil'-ity, n. नुहाउन
 नसकिने पदार्थ ; दृढता ; कठिनता ;
 अपरिवर्त्तनशीलता । *in-flex'-i-bly,*
adv.
in-flict', v. t. चोट आदि लाउनु ;
 सजाय दिनु ; विधान गर्नु । *in-*
flic'-tion, n. विधान ; दण्ड दिने
 काम ; यन्त्रणा ; दुःख । *in-flic'-*
tive, in-flict'-able, adj. *in-flic'-*
tor, n.
in-flo-resc'-ence (-res'-), n. फूल
 फुलेको अवस्था ; कोपिलाहरूको
 फल्ने काम ; पुष्प-विकाश प्रणाली ।
in'-flow, n. भित्री बग्ने काम । *in'-*
flow-ing, adj.
in'-flu-ence, n. प्रभाव ; प्रभुत्व ;
 अधिकार ; आचारी ; शक्ति ;
 प्रभावशाली मानिस वा वस्तु ;

थाहा नपाउने गरी संचालन गरिएको
 काम । *v. t.* प्रवृत्त गर्नु ; प्रभाव
 पार्नु । *in flu on' tial (-shal),*
adj. प्रभावशाली ; प्रबल ; ठूलो
 प्रभुत्व भएको ।
in-flu'-ent, n. शाखानदी ; सहायक
 नदी ; उपनदी । *adj.* भिन्न बग्ने ।
in flu-on'-za, n. रुगा ; सर्दी ; सर्दीले
 गर्दाको ज्वरो ।
in'-flux, n. भिन्न बहने काम ; कुनै
 मानिसको आउने काम ; आम्दानी
 हुने काम ।
in-fold', v. t. बेहर्नु ; बटार्नु ; पट्याउनु ;
 अँगालो हाल्नु ।
in-form', v. t. and i. जनाउनु ;
 सूचना दिनु ; भन्नु ; चुक्ली हाल्नु ;
 दोष लाउनु । *in-for-ma'tion, n.*
 जनाउ ; सूचना ; सम्बाद ; उपदेश ;
 ज्ञान ; बयान । *in-form'er, n.*
 जनाउने मानिस ; खबर दिने
 मानिस ; अर्काको चुक्ली लाउने
 मान्छे । *in-form'-ant, n.* संवाद-
 दाता ; विज्ञापक ; सूचना वा
 उपदेश दिने मानिस । *in-for-ma-*
tive, in-for-ma-tor-y, adj.
in-form'al, adj. बेढङ्गको ; नियम-
 विरुद्धको ; रीति वा विधि अनुसार
 नभएको ; अनियमित । *in-form-*
al'-ity, n. *in-form'-ally, adv.*
in-fra'-ction, n. उल्लङ्घन ; नियमभङ्ग
 गराइ ।
in'-fra-dig, adj. आम्रो इमान मनिको ;
 आम्रो इज्जत नराख्ने ; नीच ; अधम ।

in-fran'-chise or on-, *v. t.* स्वाधीनता वा स्वतन्त्रता दिनु ; मुक्त गराउनु ; नागरिक हक दिनु ।

in-frang'-ible, *adj.* नभौचिने ; लङ्घन नहुने ।

in-fre'-quent, *adj.* कहिले कहीं ; धेरि धेरि नहुने ; विरालाकोटी । in-fre'-quent-ly, *adv.* कहिले कहीं मात्र । in-fre'-quency, in-fre'-quency, *n.*

in-fringe', *v. t.* भङ्ग गर्नु ; उलङ्घन गर्नु ; मिच्नु ; हেলা गर्नु । in-fringe'-ment, *n.* नियम उलङ्घन वा भङ्ग गराइ वा गरिएको अवस्था ।

in-fruc'-tu-ous, *adj.* फल ननिस्कने लाभ नहुने ; निष्फल ।

in-fu'-ri-ate, *v. t.* रिस उठाउनु क्रोधित पार्नु । *adj.* रिस उठेको ।

in-fuse' (fūz), *v. t. and i.* खन्याउनु ; पानीले भिजाउनु ; डुबाउनु ; डुव्नु ; उपदेश दिनु । in-fu'-sible, *adj.* पानीमा भिजाउन हुने ; नपगल्ने ; पगाल्न वा गाल्न नसकिने । in-fu'-sion, *n.* खन्याउने वा भिजाउने काम ; चियापत्ति आदि पानीमा भिजाएर त्यसबाट प्राप्त भएको पनेलो सार वस्तु ।

in-fu-so'-ria, *n.* पानी मनि पाइने एक किसिमको जीवाणु ।

in'-gath-or-ing, *n.* अन्न पाकेपछि बटुल्ने काम ; फसल ; बाली ; बाली काट्ने काम ।

in-go'-ni-ous (-jē'-ni-us), *adj.* जोहो

गर्नमा चलाक ; चलाकीसित बटुलेको ; निपुण ; चलाक । in-go-nu'-i-ty, *n.* सूक्ष्मबुद्धि ; चतुरता ; निपुणता ; जोहो गर्नमा दक्षता ; कौशल ; प्रतिभा । in-gen'-u-ous (jen'-ū-us), *adj.* उदार ; सरल ; सभ्य वा असल चालचलन भएको ; खुला ; निष्कपट ; निर्दोष । in-gen'-u-ous-ness, *n.* सरलता ; निर्दोष-पन । in-gen'-u-ous-ly, *adv.*

in'-gle, *n.* आगो बाल्ने ठाउँ ; आतश-खानमा बल्दै गरेको आगो ; अभ्रिकुण्ड ।

in-glo'-ri-ous (-us), *adj.* गौरवविहीन ; अप्रसिद्ध ; अयशस्वी ; नीच ; अपमानजनक ; लज्जापूर्ण । in-glo'-ri-ous-ness, *n.* in-glo'-ri-ous-ly, *adv.*

in'-going, *n.* भित्र पस्ने काम ; प्रवेश ; पस्ने बाटो । *adj.* भित्र जाने वा पस्ने ; अन्तर्गामी ।

in'-got, *n.* ढालेको धातुको ठिका ; सौँचोमा ढालेको धातुपिण्ड ।

in-graft' or en-, *v. t.* कलम सार्नु वा लगाउनु ; कहिल्यै नछुट्ने गरेर बाँध्नु ; चिनापची गर्नु । in-graft'-ment, *n.* कलम सार्ने काम ; सारेको कलम ।

in-grain', कौँचो वा आलो वस्तुलाई रंगाउनु ; कहिल्यै नछुट्ने गरी बाँध्नु ; गाड्नु । in-grained', *adj.* गडिएको ; भित्रसम्म गडेको ; बढ्मूल ।

in'-grate, *n.* अकृतज्ञ मानिस ।
 in-gra'-ti-ate (-shi-), *v. t.* निगाह
 गरेर भोजन खुवाउनु ; निगाहमा
 पार्नु ; कसैलाई श्रद्धा-भक्ति गर्नु ।
 in-gra'-ti-tude, *n.* अकृतज्ञता ;
 कृतघ्नता ।
 in gra-vos'-cent, *adj.* बिग्रने ; झन्
 नरात्रो हुने ।
 in gro'-di-ont, *n.* कुनै मिसावटको
 भित्र रहेको भाग ; अवयव ;
 उपादान ।
 in'gross, *n.* प्रवेश ; प्रवेशाधिकार ;
 प्रवेशद्वार ।
 in'grow-ing, *adj.* भित्री बढ्ने ।
 in'guinal, *adj.* जाँघ सम्बन्धी ।
 in'gulf' or on-, *v. t.* निलुनु ;
 उपसागरमा फ्याँक्नु ।
 in-gur'-gi-ato, *v. t.* निलुनु ; खञ्जुवाले
 खाएझैं गर्नु ।
 in-hab'-it, *v. t.* बाधा दिनु ; दखल
 गर्नु ; भित्र बस्नु ; स्थायी रूपले
 निवास गर्नु ; अधिकारमा ल्याउनु ।
 in-hab'-i-ta-ble, *adj.* बस्न हुने ;
 निवास गर्न योग्य । in-hab'-i-
 tant, *n.* अधिवासी ; निवासी ;
 बासिन्दा । in-hab'-i-tance, *n.*
 बस्ने ठाउँ ; वासस्थान ; निवास ।
 Also in-hab'-i-tan-cy. in-hab-i-
 ta'-tion, in-hab'-i tor, *n.*
 in-hale', *v. t.* सास लिनु ; सासले
 आकर्षण गर्नु । in-ha-la'-tion, *n.*
 सास लिने काम ।
 in-har-mon'-i-ous, *adj.* बेसुरको ;

लय वा सुर नमिलेको ; एकनास
 नभएको ; अमेलको ; असंगत ;
 अनमेल । in-har mon'-i ous ness,
n. in-har-mon'-i-ous-ly, *adv.*
 in-her'o', *v. t.* अस्तित्व हुनु ; दृढ़ रहनु ;
 स्थापित भएको हुनु ।
 in-hor'-ont (-heer'-), *adj.* स्वाभाविक ;
 सहज ; जाम भएको । in-her'-
 onco, *n.* जमेको अवस्था ।
 in-her'-it *v. t.* उत्तराधिकारीको रूपमा
 अधिकार प्राप्त गर्नु ; आमाबाबुबाट
 गुण-दोष आदि प्राप्त गर्नु ; हासिल
 गर्नु । in her'-i-tance, *n.*
 उत्तराधिकार ; पैतृक धन ; अंश
 अपुनाली । in her'-i tor, *n.*
 उत्तराधिकारी । in her'-i-ta-ble,
adj.
 in-hib'-it, *v. t.* मना गर्नु ; बाधा दिनु ;
 दमन गर्नु ; निवारण गर्नु ; रोक्नु ।
 in hi-bi'-tion, *n.* मनाइ ; रोकाइ ;
 बाधा दिने काम । in-hi bi'-to-ry,
adj. निषेधक ।
 in-hos'-pi ta-ble, *adj.* अतिथि सत्कार
 गर्ने गुण नभएको ; पाहुनाको सत्कार
 नगर्ने ; अनातिथेय । in hos-pi-
 tal'-i-ty, *n.* अतिथि सत्कार गर्ने
 गुण नभएको अवस्था ; असत्कार ।
 in-hos'-pi-ta-bly, *adv.*
 in-hu'-man, *adj.* क्रूर ; निर्दय ; निष्ठुर ;
 पशुत्व ; जंगली ; असम्य ;
 अमानुषिक । in-hu-man'-i-ty, *n.*
 निष्ठुरता ; पशुत्वपन ; अत्याचार ;
 क्रूरता । in-hu'-man-ly, *adv.*

in-hume', *v. t.* मुर्दा गाड़नु । in-hu-ma'tion, *n.* गाड़्ने काम ।

in-im'ic-al, *adj.* विपक्ष ; शत्रुभावको ; अनिष्टकारी ; विरोधी ; वैरी । in-im'ic-al-ly, *adv.*

in-im'i-table, *adj.* अनुकरण वा नकल गर्न नसकिने ; अनुपम । in-im'i-table-ly, *adv.*

in-i'qui-ty, *n.* दुष्टता ; अधर्मीपन ; दुर्नीति ; पाप ; दोष । in-i'qui-tous (-ik'wi-tus), *adj.* अधर्मी ; दुष्ट ; अन्याय ; पापी । in-i'qui-tously, *adv.*

in-i'tial (-ish'al), *adj.* प्राथमिक ; शुरूमा हुने । *n.* मानिसको नाउँ र कुल नाउँको पहिलो अक्षर । *v. t.* हस्ताक्षर दिनु ; चिनो लाउनु ; संक्षेपमा सही गर्ने ।

in-i'tiate (-i'shi), *v. t. and i.* शुरू गर्ने ; उत्पत्ति गर्ने ; प्रवेश गराउनु ; चल्ने पार्नु ; शिक्षा दिनु ; दीक्षा लिनु । in-i'tia-tion, *n.* दीक्षा ; आरम्भ ; शुरू ; शिक्षा ; मुहूर्त ; श्रीगणेश । in-i'tia-tive, *adj.* and *n.* शुरू हुने वा गर्ने काम ; उत्पत्ति हुने वा गर्ने काम ; पदार्पण । in-i'tia-tor-y, *adj.* शुरू हुने ; प्रारम्भिक ; आरम्भसूचक ; प्रवेश सम्बन्धी ।

in-ject', *v. t.* हुरिपर पस्नु ; कुनै कुरो जोरसँग हाल्नु ; पिचकारी वा सियो लाउनु ; कुनै किसिमले शरीर भित्र औषधि हाल्नु ; इन्जेक्सन दिनु ।

in-jec't-ion, *n.* पिचकारी वा सियो दिने काम ; इन्जेक्सन । in-jec'tor, *n.* इन्जेक्सन दिने यन्त्र ।

in-ju-di'ci-al, *adj.* ऐनविरुद्ध ; विधि-विरुद्ध ।

in-ju-di'ci-ous, *adj.* बुद्धि नपुर्त्याएको ; विचारशून्य ; अविवेकी ; असतर्क । in-ju-di'ci-ous-ly, *adv.*

in-junc't-ion, *n.* आदेश ; आज्ञा ; कानूनी निषेध आज्ञापत्र ; उपदेश ; अनुरोध ।

in-juro (-jur), *v. t.* चोटपटक लगाउनु ; नष्ट गर्नु ; हानि पुर्त्याउनु ; विरक्त पार्नु । in-ju-ry, *n.* नष्ट ; हानि ; विरक्त ; अहित ; अनिष्ट ।

in-ju'ri-ous, *adj.* नष्ट गर्ने ; हानिकारक ; विरक्त पार्ने । in-ju'ri-ous-ness, *n.* in-ju'ri-ous-ly, *adv.*

in-jus'tice, *n.* अन्याय ; न्याय नभएको काम ; इन्साफको अभाव ; अनुचित कार्य ।

ink, *n.* मसी । *v. t.* मसी दल्नु वा लाउनु । -bottle, -holder, -pot, -horn, -stand, -well, *n.* मसीदान ; मसीको डिबिया । ink'y, *adj.* मसी लागेको ; मसी जस्तो ।

in'kle, *v. i.* धेरै थोर थाहा हुनु ; संकेत हुनु । *n.* एक किसिमको चाकलो फिता ।

ink'ling, *n.* सूचना ; सूक्ष्मज्ञान वा शंका ; संकेत ।

- in'-land, *adj.* समुद्रदेखि टाढाको ;
मुलुक भित्रको । *n.* मुलुकको भित्री
भाग ; मुलुक वा सिमाना भित्रको
भाग ; आन्तरिक भाग । *adv.*
समुद्रदेखि टाढामा ; मुलुकतिर ।
in'-lander, *n.* मुलुकभित्र बस्ने
मानिस ।
- in lay', *v. t.* बसाउनु ; राख्नु ; जड्नु ;
कुनै कुरो राखेर बुढा भर्नु ।
- in'-lay, *adj.* आन्तरिक ; भित्रपट्टि
रहेको ; गुप्ती । *adv.* आन्तरिक वा
गुप्ती हिसाबले ।
- in'-let, *n.* प्रवेश गर्ने बाटो ; ढोका ;
समुद्रको खाडी ।
- in'-mate, *n.* गृहवासी ; भित्र बस्ने
मान्छे ; सहवासी ।
- in'-most, in'-ner-most, *adj.* ज्यादै
भित्रको ; सब भन्दा भित्रको ;
हार्दिक ; आन्तरिक ।
- inn, *n.* धर्मशाला ; पौवा ; सराय ;
मुसाफिरहरूको वासस्थान ।
- in nate', *adj.* स्वाभाविक ; अन्तर्जात ;
स्वभावसिद्ध ।
- in-nav'-i-ga-ble, *adj.* जहाज आदि
चलन वा जान नसक्ने ।
- in'-ner, *adj.* भित्रपट्टिको ; भित्रको ।
- in-nerve', in-ner'-vate, *v. t.* नसा-
हरूले युक्त गर्नु । in-ner-va'-tion,
n. स्नायुशक्ति ।
- in'-ning, *n.* बटुलेको वा उठाएको
बाली ; अन्न भर्ने काम । in-nings,
n. pl. खेल खेलदा हुँदिको पालो वा
समय ।
- in'-no-cent (-sent), *adj.* निर्दोष ;
अज्ञात ; पापरहित ; अनजान ; सरल ;
हानि नपुर्‍याउने । in'-no-ence, *n.*
निर्दोषता ; पवित्रता ; सरलता ।
in'-no-cent-ly, *adv.*
- in-noc'-u-ous (-us), *adj.* निर्दोष ;
हानि नपुर्‍याउने ; क्षति नगर्ने ।
in-noc'-u-ous-ly, *adv.* in-noc'-u-
ous-ness, *n.*
- in'-no-vate, *v. t. and i.* नयाँ कुरा
व्यवहार गर्नु ; पुरानो रीति परिवर्तन
गर्नु ; चाल-चलन, ढाँचा सब नयाँ
बनाउनु । in-no-va'-tion, *n.*
व्यवहार परिवर्तन ; नयाँ रीतिथिति ।
in'-no-va-tor, *n.* नयाँ रीति वा
विधि निकाल्ने मान्छे ।
- in-nox'-i-ous, *adj.* निर्दोष ; नोकसान
नगर्ने ; अहिसक ।
- in nu en'-do, *n.* पेचिलो सूचना ; छेड
हाच्चे कथन ।
- in-nu'-mer-a-ble, *adj.* असंख्य ; गण
नसकिने ।
- in-nu-tri'-tious, *adj.* ताकत नदिने ;
पोस नदिने ; अपुष्टिकर । in-nu tri'-
tion, *n.* ताकत वा पोस दिने
शक्तिको अभाव ।
- in-ob-serv'-a-ble, *adj.* नदेखिने ;
अदृश्य ; ध्यान दिन नलायकको ।
- in-ob-serv'-ance, *n.* ध्यान वा मन
नदिने काम ; पालन नगर्ने काम ।
in-ob-ser'-vant, *adj.* ध्यान नदिने ;
मन नलाउने । in-ob-ser'-vant-ly,
adv.

in-oc'u-late, *v. t. and i.* कुनै बिउको
डुसा निस्कनु ; फलफूल अदि बोटको
कलम काट्नु ; कुनै विशेष रोगबाट
बौचनको लागि खोप्नु । in-oc-u-la'-
tion, *n.* खोपाइ ; खोप्ने काम ;
कलम काट्ने काम ।

in-od'or-ous, *adj.* गन्ध नभएको ;
गन्धहीन ; निर्गन्ध ।

in of fen'sive, *adj.* निर्दोष ; बाधा
नदिने ; नरोक्ने । in-of-fen'sive-ly,
adv.

in of fi'cial, *un-, adj.* अनधिकार ;
पदविरुद्ध । in of fi'cially, *adv.*

in-of fi'ci-ous, *adj.* काम नभएको ;
पद वा कार्यविहीन ।

in op'or-a-tive, *adj.* काम नगर्ने वा
असर नपर्ने ; विफल ।

in-op-por-tune', *adj.* बेमौकाको ;
कुमाइतको ; असामयिक । in-op-
por-tune'ly, *adv.*

in-or-di-na-te, *adj.* अत्यन्त ;
अचाक्लीको ; बिना नियमको ।

in-or-di-na'tion, *n.* in-or-di-
na-to-ly, *adv.*

in-or-gan'ic, *adj.* अचेतन ; निरिन्द्रिय ;
अङ्गरहित ; व्यवस्थित ; शारीरिक
बनौट नभएको ; जड़ ।

in os'cu-late, *v. t. and i.* नसा आदि
जोड्नु ; जोड्नु ; संयोग हुनु ।
in os cu-la'tion, *n.* संयोग ।

in-pa-tient, *n.* अस्पतालमै रहने
रोगी ।

in'pour-ing, *adj.* भित्र खनिने ।

in'-quest, *n.* वास्तविक कुरा पत्ता-
लाउना निश्चितको कानूनी वा
अदालती अनुसन्धान ।

in qui'e-tude, *n.* शारीरिक वा मानसिक
असुविस्ता ; चिन्ता ; असुख ;
अशान्ति ; व्याकुलता ; बेचैनी ;
उद्वेग ।

in quire', *v. t. and i.* अनुसन्धान
गर्नु ; सोधपूछ गर्नु ; खोजतलास
गर्नु ; जाँच्नु । in-qui'ry, *n.* सोध-
पूछ ; खोजतलास ; जाँच ; अनु-
सन्धान । in quir'er, *n.* सोधपूछ
वा खोजतलास गर्ने मान्छे ।

in qui-si'tion (-zi'-), *n.* खोजतलास ;
सोधपूछ ; अनुसन्धान ; विचारालय ।

in quis'i-tive (-kwiz'-), *adj.*
सोधपूछ ; खोजीनिति गर्ने ; कौतूहल
भएको । in-quis'i-tor, *n.* खोज-
तलास गर्ने मान्छे ; कार्य सम्बन्धी
अनुसन्धान गर्ने मान्छे । in quis'i-
tive-ness, *n.* in-quis'i-tive-ly,
adv.

in'roud, *n.* आकस्मिक आक्रमण ;
हमला ।

in'rush, *n.* जवर्दस्ती गर्ने काम ; हुमिने
काम ।

in-sal'i-vato, *v. t.* खानेकुरो रालसित
मिसाउनु ।

in sa-lu'bri-ous, *adj.* स्वास्थ्यलाई
हानि पुऱ्याउने ; अस्वास्थ्यकारक ।

in sa-lu'bri-ty, *n.*

in sal'u-ta-ry, *adj.* स्वास्थ्य बिगार्ने ।

in sane', *adj.* बहुला ; उन्मत्त । in-

san'i-ty, *n.* बहुलापन ; उन्मत्त भएको अवस्था । in sano'ly, *adv.*
in-san'i-tary, *adj.* अस्वास्थ्यकर ; स्वास्थ्यलाई फायदा नगर्ने ।
in sa'ti-ate, *adj.* कहिल्यै तृप्त नहुने ।
in-sa'ti-a-ble, *adj.* अतृप्त ; अति-लोभी ; तृप्त पार्ने नसकिने । in-sa'ti-ate-ness, in-sa'ti-a-ble-ness, *n.*
in sa'ti-a-bly, *adv.*
in-scrib'e, *v. t.* अङ्कित गर्नु ; कुँदनु ; खोदनु ; कुनै रेखाचित्रको भित्रपट्टि वृत्तादि खिच्नु । in-scrib'-er, *n.*
in scrib'a-ble, *adj.*
in scrip't-ion, *n.* अङ्कित गरेको वा कुँदिएको शब्द वा नक्सा ; उपाधि ; ठेगाना । in-scrip't-ive, *adj.*
in-scr'u-ta-ble (-scrōō-), *adj.* अमेघ ; अज्ञेय ; रहस्यमय । in-scr'u-ta-bly, *adv.* in-scr'u-ta-ble-ness, in-scr'u-ta-bil'i-ty, *n.*
in'sect, *n.* कीटाणु ; कीरा-फटेंग्रा ।
in sec't-icide, *n.* कीरा मार्ने यन्त्र ; यस्तो औषधि ।
in-sec-ta'ri-um, *n.* कीरा-फटेंग्रा राख्ने ठाउँ ।
in-sec-tiv'o-rous, *adj.* कीरा-फटेंग्रा खाने । in-sec-tiv'o-ra, *n.* कीरा खाने प्राणी वा उद्भिद् ।
in sec-tol'o-gy, *n.* कीट-विज्ञान ।
in se-curo', *adj.* बिना आइको ; अरक्षित ; बचाउ नभएको ; अस्थायी ; विपद्जनक । in-se-cu'ri-ty, *n.* डर ; जोखिम ; संकट ।

in-sen'sato, *adj.* अबोध ; अनुभव-रहित ; मूर्ख ; ज्ञानहीन ।
in-sen'si-ble, *adj.* अनुभवशक्ति-हीन ; चेतनाशून्य ; अत्यल्प उदासीन । in-sen-si-bil'i-ty, *n.* मूर्खता ; लापर-वाही ; ज्ञानहीनता ; अचेतना ; मूर्छा ; बेहोश । in-sen'si-bly, *adv.*
in-sen'si-tive, *adj.* चेतना नभएको ; थाहा नहुने ; अचेतन ; जड ।
in-sop'a-ra-ble, *adj.* छुट्याउन नसकिने ; नछुट्दिने ; अवियोज्य ; अविश्लेष्य ; अविभाज्य । in-sop'a-ra-bly, *adv.* छुट्याउन नसकिने हिसाबले । in-sop'a-ra-bil'i-ty, *n.*
in-sort', *v. t.* भित्र हाल्नु ; राख्नु ; जड्नु ; सामेल पार्नु ।
in sor't-ion, *n.* भित्र हाल्ने वा जड्ने काम ; लेख आदिका बीचबीचमा पछि थपिएको भाग ; सज्जिवेश ।
in-sot', *n.* भित्र हालिएको वस्तु । *v. t.* भित्र हाल्नु ; जड्नु ।
in-sov'-er-a-ble, *adj.* अविभाज्य ; मसिन्याउन नहुने ।
in-sheathe', *v. t.* खुकुरी आदि दाप वा म्यानमा हाल्नु ।
in shor'e, *adj.* and *adv.* समुद्रको किनारमा ; तीरको नजिकै ; खोलाको बगरमा ।
in shrine'—Same as onshrine.
in-side', *n.* भित्रीभाग ; भित्र ; मध्य ; बीच । *adj.* आन्तरिक ; भित्री । *adv.* and *prep.* भित्रपट्टि ; भित्री-भागमा । in-sid'-er, *n.* भित्र लुकेको

मान्छे ; गुसी राखेको मान्छे वा
गुसकुराको मतियार ; कुनै समाजमा
रहेको मानिस ।

in-sid'i-ous, *adj.* कुटिल ; भोका दिने ;
कपटी ; मायावी ; घुसघुसे । in-
sid'i-ous-ness, *n.* in-sid'i-ous-ly,
adv.

in'sight, *n.* सूक्ष्मदृष्टि ; अन्तर्दृष्टि ;
तीक्ष्णदृष्टि ।

in-sig'ni-a, *n. pl.* पदवीसूचक चिह्न ;
परिचय छुट्याउने चिह्न ; लक्षण ।

in-sig-nif'i-can-co, in-sig-nif'i-can-
cy, *n.* तुच्छता ; नीचता ; अर्थ-
हीनता ; गुणहीनता । in-sig-nif'i-
ca-tion, *adj.* अर्थहीन : सामान्य ;
तुच्छ ; घृणित ; अमहत्त्वको । in-sig-
nif'i-cant, *adj.* अनर्थक ; तुच्छ ;
सामान्य ; अमहत्त्वको ; निरर्थक ।

in-sin-cere', *adj.* कपटी ; छकी ;
असरल ; सोझो नचिताउने ;
विश्वासघातक । in-sin-cer'i-ty, *n.*
कपटता ; असरलता ; असत्यता ;
दुष्टता ; प्रतारणा । in-sin-cere'-ly,
adv.

in-sin'u-ate, *v. t. and i.* बिस्तार
बिस्तार प्रवेश गर्नु वा गराउनु ;
घुमाउरो हिसाबले बुझाउनु ; सूचना
उल्लेख गर्नु । in-sin'u-ating, in-
sin'u-a-tive, *adj.* बिस्तार बिस्तार
पर्ने । in-sin-u-a-tion, *n.* संकेत ;
घुमाउरो हिसाबले लिने वा हात
पार्ने काम । in-sin'u-a-tor, *n.* in-
sin'u-a-ting-ly, *adv.*

in-sip'id, *adj.* बिस्वाद ; नीरस ;
खली ; उद्यमशून्य ; निस्तेज । in-
sip'id-ness, in-sip'id-i-ty, *n.*
in-sip'id-ly, *adv.*

in-sist', *v. t. and i.* जिद्दी गर्नु ; जोड्
दिनु ; दृढ़ भावले समर्थन गर्नु । in-
sist'-ent, *adj.* जोड् दिने ; जिद्दी
गर्ने । in-sist'-ence, *n.* in-sist'-
ing-ly, *adv.*

in-snare', *v. t.* जालमा फसाउनु ;
फन्दामा पार्नु ; जाल हानेर समात्नु ;
आपद्मा पार्नु ।

in-so-bri'e-ty, *n.* मद पिएर मातेको
अवस्था ; असंयमता ।

in-so-ci-a-ble, *adj.* असामाजिक ।

in'so-late, *v. t.* घाममा फिजाउनु ;
घाममा देखाउनु । in-so-la'-tion,
n. घाममा फिजाउने वा देखाउने
काम ।

in'so-lent, *adj.* घिनलाग्दो ; रिस
उद्दो ; अपमान गर्ने । in'so-
lence, *n.* घृष्टता ; अशिष्टता ;
दिठाइ ; शेखी ।

in-sol'u-ble, *adj.* नगल्ने ; नबिल्ने ;
गाल्न नसकिने ; अद्रवणीय ;
हल गर्न नसकिने ।

in-solv'-a-ble, *adj.* व्याख्या गर्न वा
हल गर्न नसकिने ।

in-sol'-vent, *adj.* टाट उठेको : असामी
सम्बन्धी । *n.* ऋण तिर्न नसक्ने
असामी ; टाट । in-sol'-ven-cy,
n. असामी अवस्था ; ऋण तिर्न
नसक्ने अवस्था ।

in-som'-ni-a, *n.* निद्रा नलाग्ने रोग ;
निद्राहीनता ; अनिद्रा ।

in so-much', *adv.* यहाँसम्म ;
यतिसम्म ।

in-sou'-ci-ant, *adj.* वास्ता नराख्ने ;
बेफिक्रीको ; परवाह नगर्ने ;
लापरवाही ।

in-span', *v. t.* गोरु वा घोडा आदि
नार्नु वा जोत्नु ।

in-spect', *v. t.* जाँच गर्नु ; परिदर्शन
गर्नु । in-spec'-tion, *n.* जाँच ;
परिदर्शन ; परीक्षा । in spec'-
tor, *n.* जाँच गर्ने मानिस ;
परिदर्शक ; परीक्षक । in-spec'-
tor-ship, *n.* इन्स्पेक्टरको पद वा
काम ।

in-spire', *v. t. and i.* श्वासद्वारा
खिंच्नु ; सास लिनु ; सजीव पार्नु ;
उत्तेजित गर्नु ; प्रेरणा गर्नु । in-spi-
ra'-tion, *n.* सास लिने काम ;
दैवी प्रभाव । in-spi-ra'-tor-y,
adj. श्वास सम्बन्धी । in-spired',
adj. सास भएको ; सास लिएको ;
सजीव । in-spir'-or, *n.* in-spir'-
a-blo, *adj.*

in-spir'-ing, *adj.* उत्तेजक ; जोशदिने ;
जोशिको ।

in-spir'-it, *v. t.* उत्साह दिनु ; सजीव
तुल्याउनु ; उत्तेजित पार्नु ।

in-spis'-sate, *v. t.* जमाउनु ; बाक्लो
पार्नु । in-spis'-sa'-tion, *n.*

in-sta-bil'-i-ty, *n.* अस्थिरता ;
चंचलता ; परिवर्तनशीलता ।

in-stall', *v. t.* विधिपूर्वक राख्नु ;
अभिषेक गर्नु ; स्थापित गर्नु ।

in-stal la'-tion, *n.* अभिषेक ;
स्थापित ; प्रतिष्ठा ।

in-stal'-ment, *n.* किश्तिबन्दि ; भाका
गरेर समय समयमा दिहने वस्तु ।

in'-stance, *n.* दृष्टान्त ; घटना ; आग्रह ;
अनुरोध ; उदाहरण । *v. t.* उदाहरण
दिनु ; अनुरोध गर्नु ; दृष्टान्तको
रूपमा उल्लेख गर्नु ।

in'-stant, *adj.* चाँडो ; छिटो ;
वर्तमान ; चल्ती । *n.* समयको
ठीक त्यही घडी ; तत्काल ; क्षण ;
चल्ती महीनाको कुनै दिन ; मुहूर्त ।
in'-stant-ly, *adv.* तुरुन्त ; झटपट ।

in-stan-ta'-ne-ous, *adj.* तुरुन्त गरिने
वा हुने । in stan ta'-ne-ous-ly,
adv.

in stato', *v. t.* स्थापन गर्न ; अधिकार
दिनु ।

in-stead', *prep.* सट्टामा ; बदलामा ।

in'-stop, *n.* मानिसका खुट्टाको माथिल्लो
भाग ।

in'-sti-gate, *v. t.* उत्साह दिनु ;
उस्काउनु ; चंकाउनु । in sti-ga'-
tion, *n.* उत्साह ; उत्तेजना ;
कुमन्त्रणा । in'-sti-ga-tor, *n.*
कुकर्म्म गर्नको लागि उस्काउने
मान्छे ; कुमन्त्रणा दिने मान्छे ।

in-stil', in-still', *v. t.* थोपा थोपा
गरेर झार्नु वा हाल्नु ; मनमा लिनु ।

in-stil-la'-tion, *n.*

in'-stinct, *n.* स्वाभाविक प्रवृत्ति ;

आन्तरिक झुकाव ; अन्तर्ज्ञान । *adj.*
 स्वभावसिद्ध ; सजीव ; प्रकृति
 परिचालित ; मौलिक ; सहज ।
in'sti-tute, v. t. स्थापित गर्नु ; खडा
 गर्नु ; नियुक्त गर्नु ; गुरु गर्नु । *n.*
 विधिव्यवस्था ; विद्यालय ; सभा ;
 संस्था । *in'sti-tu'tion, n.* स्थापन ;
 व्यवस्था ; विद्यालय ; समाज गृह ;
 सभा ; समिति ; नियम प्रणाली ।
in'sti-tu'tion-al, adj. शास्त्रीय
 नियम-सम्बन्धी ; आरम्भिक ज्ञान
 सम्बन्धी ; नियमित ।
in-struct', v. t. शिक्षा दिनु ;
 सिकाउनु ; उपदेश दिनु ; सूचना
 दिनु । *in-struc'tion, n.* उपदेश ;
 शिक्षा ; आज्ञा ; अर्ति । *in struc'-*
tive, adj. शिक्षाप्रद ; उपदेशपूर्ण ।
in-struct'i-ble, adj. उपदेश वा
 अर्ति दिन लायकको : शिक्षणीय ।
in-struc'tor, n. शिक्षा वा उपदेश
 दिने मानिस ; शिक्षक । *in-struc'-*
tively, adv. *in-struc'tivo-*
ness, n.
in'stru-ment, n. यन्त्र ; कलकाँटा ;
 हतियार ; काननी लेख-पत्र ; उपाय ;
 कुनै किसिमको बज्जे यन्त्र । *in-*
stru-ment'al, adj. यन्त्र सम्बन्धी ;
 कार्यसाधक ; मदत दिने ; सहाय्य-
 कारी ; प्रयोजनीय ; उपकारी ;
 करणकारक ; बजाउने यन्त्र सम्बन्धी ।
in'stru-ment-al'i-ty, n. कारण ;
 साधन ; जरिया । *in'stru-ment'-*
al-ist, n. बाजा बजाउने मानिस ।

in-sub-jec't-ion, n. वशमा नभएको
 अवस्था ; अवश्यता ।
in-sub-or-di-na-to, adj. विद्रोही ;
 भनेको नमान्ने ; वशमा नभएको ।
in sub-or-di-na'tion, n.
 विद्रोहिता ; वशमा नभएको
 अवस्था ; आज्ञा-उल्लङ्घन ; शासन-
 भङ्ग ।
in-sub-stan'tial, adj. काल्पनिक ;
 असार ।
in suf'-fer-a-ble, adj. असह्य ; सहन
 नसकिने । *in-suf'-fer-a-bly, adv.*
 सहन नसकिने हिसाबले ।
in-suf-fi'-cient, adj. नपुग्ने ; थोरै
 भएको ; अपुगदो ; अपचुर ; अपर्याप्त ;
 अयथेष्ट ; अनुपयुक्त ; असमर्थ ।
in-suf-fi'-cien-cy, n. थोरै भएको
 वा अपुगदो अवस्था ; अपचुरता ;
 न्यूनता ; असामर्थ्य ; अयोग्यता ।
in-suf-fi'ciently, adv.
in'su-lar, adj. द्वीपको ; टापूको
 प्रकृतिको ; टापूमा बस्ने बासिन्दा-
 हरूको । *in-su-lar'i-ty, n.* *in'su-*
lar-ly, adv.
in'su-late, v. t. छुट्याउनु ; छिन्नभिन्न
 पार्नु ; पानीले घेर्नु ; टापू बनाउनु ।
in-su-la'-ted, adj. स्वतन्त्र ;
 स्वाधीन ; अपरिचालक वस्तुले
 घेरेको । *in-su-la'tion, n.* अरु
 चीजहरुबाट छुट्याएको अवस्था ;
 स्वतन्त्रस्थिति । *in-su-la'-tor, n.*
 अपरिचालक पदार्थ ; छुट्याउने
 कुरो ।

in-su'-lin, *n.* बहुमूत्र रोगका निमित्त एक प्रकारको औषधि ।

in-sult', *v. t.* अपमान गर्नु ; अनादर गर्नु ; हेला गर्नु । *n.* अपमान गर्ने काम ; अनादर । in-sult'-ing, *adj.* अपमानजनक । in-sult'-ing-ly, *adv.* हेला वा अनादर गरेर ; अपमानपूर्वक ।

in-su'-per-a-ble, *adj.* जित्न नसक्ने ; नाश वा निवारण गर्न नसकिने ; अजेय । in-su'-per-a-bly, *adv.* in-su'-per-a-ble-ness *n.*

in sup-port'-a-ble, *adj.* असह्य ; सहन नसकिने । in sup-port'-a-ble-ness, *n.* in sup-port'-a-bly, *adv.*

in-sup-press'-i-ble, *adj.* थिच्न नसकिने ; दबाउन नसकिने ।

in-sure' (-shoor'), *v. t.* हानि हुनबाट बचाउनु ; बीमा राख्नु ; निश्चित पार्नु । in-sur'-a-ble, *adj.* बीमा गरिने योग्य । in su'-rance, *n.* बीमा ; हानि हुनबाट बचाउने काम । in-sur'-ant or in-sur'-or, *n.* बीमा राख्ने मानिस ; बीमा-कारक ।

in-sur'-gent, *adj.* and *n.* राजद्रोही ; विद्रोही ; विद्रोहमा उठ्ने । in-sur'-gen-cy, *n.* विद्रोह ।

in sur-rec'-tion, *n.* विद्रोह ; राज-विद्रोह ; विरुद्धमा उठ्ने काम । in-sur-rec'-tion-ist, *n.* विरुद्धमा उठ्ने मानिस ; विद्रोही ।

in sur-mount'-a-ble, *adj.* जित्न वा

दमन गर्न नसकिने ; पार गर्न नसकिने ; अजेय । in sur mount-a-bil'-ity, *n.* in-sur-mount'-a-bly, *adv.*

in-sus-cep'-ti-ble, *adj.* अनुभव-शक्ति नभएको ; प्रभाव नपर्ने । in sus-cep-ti-bil'-ity, *n.*

in-tact', *adj.* नछोएको ; नघटाएको ; पूर्ण ; सिङ्गै ; पूरै ।

in-ta'-glio (-tal'-yo), *n.* कुँदर बनाएको नमूना ; खोदेको बुट्टा भएको रत्न ।

in'-t-ko, *n.* नाला आदिको मुख वा शिर ; ल्याइएको वा लिइएको वस्तु ।

in-tan'-gi-ble, *adj.* स्पर्शद्वारा चाल नपाइने ; थाहा नहुने ; छुन नसकिने ; अस्पृश्य । in-tan gi bil'-ity, in tan'-gi-ble-ness, *n.* in-tan'-gi-bly, *adv.*

in'-te-ger (-jer), *n.* अखण्ड संख्या ; पूर्णाङ्क ; पूर्णराशि । in'-to-geal, *adj.* अखण्ड ; सिंगो ; पूर्ण ; पूर्णाङ्क मात्र भएको । in-to-geal'-ly, *adv.*

in-te'-grant, *adj.* पूरक ; पूर्णाङ्क कारक ।

in-te'-grate, *v. t.* अपुरो चीजलाई थपेर पूरा पार्नु ; पूर्णाङ्क बनाउनु ।

in-teg'-ri-ty, *n.* अखण्डता ; निर्दोष अवस्था ; इमानदारी ; पवित्रता ।

in-teg'-u-ment, *n.* कोसा ; बोक्रा ; छाला ; भूस । in-teg'-u-ment-a-ry, *adj.*

in'-tel-lect, *n.* बुद्धि ; विचार-शक्ति ; तर्कना-शक्ति । in tel-loc'-tion, *n.* अनुभव ; विचार वा बुद्धिको काम ।

in-tel-lec'-tive, *adj.* बुद्धि भएको ; विचारशक्ति भएको ।
 in-tel-lec'-tual, *adj.* मानसिक बुद्धि-सम्बन्धी ; शिक्षित वा ज्ञान प्राप्त भएको । in-tel-lec'-tu-al-ly, *adv.* in-tel-lec'-tu-al'-i-ty, *n.*
 in-tel-li-gent, *adj.* बुद्धिमान् ; अक्ली ; चलाक ; निपुण । in-tel'-li-gence, *n.* ताक्ष्ण-बुद्धि ; खबर ; समाचार । in-tel'-li-gence-or, *n.* खबर दिने मान्छे ; समाचार ल्याउने मान्छे ; जासूस ; गुप्तचर । in-tel'-li-gi-ble, *adj.* स्पष्ट ; बुझिने ; बुझ्न सकिने । in-tel'-li-gi-ble-ness, *n.* in-tel'-li-gi-bil'-i-ty, *n.* in-tel'-li-gent-ly, *adv.*
 in-tel-li-gent'-si-a, -zia, *n.* देशका विद्वान् मानिसहरूको समूह ।
 in-tom'-per-ate, *adj.* अपरिमित ; असंयमी ; नरोकेको ; छाडा छोडेको । in-tom'-per-ance, *n.* असंयम ; छाडा छोडेको अवस्था ; कापरवाही । in-tom'-per-ate-ly, *adv.*
 in-tend', *v. t.* इच्छा गर्नु ; संकल्प गर्नु ; मतलब गर्नु ।
 in-tend'-ant, *n.* धर्मशाला आदिको हेर-विचार गर्ने मान्छे ; मेनेजर ; अध्यक्ष । in-tend'-an-cy, *n.* अध्यक्ष वा मेनेजरको पद वा काम ।
 in-tend'-ed, *adj.* वागदत्त दिइसकेको ; इच्छा गरिसकेको ।
 in-tense', *adj.* अतिशय ; प्रचण्ड ; अत्यन्त ; कठोर ; प्रबल ; उग्र ।

in-tense'-ly, *adv.* प्रचण्डरूपले ।
 in-ten'-si-fy, *v. t. and i.* प्रबल पार्नु ; चँकाउनु ; चँकनु । in-tense'-ness, *n.*
 in-ten'-sion, *n.* लम्याउने वा बढाउने काम ।
 in-ten'-sive, *adj.* उग्रता वा बल-जनक ; बलदिने ; प्रबलता प्रकाश गर्ने ; तन्किने ; बढ्ने । in-ten'-sive-ly, *adv.*
 in-tent', *adj.* एकाग्र ; इच्छा गरेको ; उत्सुक । *n.* अभिप्राय ; इच्छा ; उद्देश्य । in-ten'tion, *n.* संकल्प ; अभिप्राय ; मतलब ; मनसुवा गर्ने काम ; उद्देश्य । in-ten'tion-al, *adj.* जानी जानी गरेको ; मतलबले गरेको । in-ten'tion-al-ly, *adv.* in-tent'-ness, *n.* in-tent'-ly, *adv.*
 inter', *v. t.* कास गाड्नु ; संस्कार्नु ।
 in-ter'-mont, *n.* संस्कार गर्ने काम ।
 in-ter-act', *n.* नाटकका दुइ अंक बीचको विश्राम । *v. t.* परस्पर मिलेर काम गर्नु ।
 in-ter-ac'-tion, *n.* परस्पर मिलेर गरेको काम । in-ter-ac'-tive, *adj.*
 in-ter-code', *v. i.* कसैको पक्ष लिनु ; अरुको निम्ति बीचमा पर्नु ; भनसुन गरिदिनु । in-ter-ce'-dent, *adj.* माझमा जाने ; मध्यवर्ती । in-ter-ces'-sion, *n.* मध्यस्थता ; माझमा जाने काम । in-ter-ces'-sor, *n.* मध्यस्थ । in-ter-ces'-sor-ial, *adj.* in-ter-ces'-sor-y, *adj.* मध्यवर्ती ।

in-ter-cel'-lu-lar, *adj.* दुइ प्वालका बीचको ।

in-ter-coapt', *v. t.* पक्रनु ; रोक्नु ; समात्नु ; दुइ वा अधिक सरल रेखाएकै अर्काकाई काट्नु । in-ter-coap'-tion, *n.* रोक्ने काम ; (रेखाहरूको बारे) एकाअर्काकाई काट्ने काम । in-ter-coapt'-er, *n.* in-ter-coap'-tive, *adj.*

in-ter-change', *v. t. and i.* परिवर्तन गर्नु ; बदलिनु हुनु ; बेनियमको पार्नु ; दुइ चीजलाई अदल बदल गर्नु । *n.* दुइ जनाको बीचमा साटासाट गर्ने काम ; परस्परमा सट्टापट्टा ; आलो पालो गराइ । in-ter-change'-a-ble, *adj.* परिवर्तनयोग्य ; बेनियमको पार्न लायकको । in-ter-change'-a-ble-ness, in-ter-change-a-bil'-i-ty, *n.*

in-ter-cip'-i-ent, *adj.* बाधा दिने ; गति रोक्ने । *n.* बाधा दिने वा गति रोक्ने मान्छे वा वस्तु ।

in-ter-clude', *v. t.* गति रोक्नु ; छुटाउनु ।

in-ter-col-le'-gi-ate, *adj.* दुइ कलेजका बीचमा भएको ।

in-ter-co-lo'-ni-al, *adj.* दुइ उपनिवेशका बीचको ।

in-ter-co-lum-ni-a'-tion, *n.* दुइ पंक्तिका बीचमा हाल्ने काम ।

in-ter-com'-mune, *v. i.* परस्परमा कुरा-कहानी गर्नु ।

in-ter-com-mun'-i-cate, *v. t.* परस्परमा

गफ-शाफ गर्नु ; एकाअर्कासँग लेखा-पढी गर्नु । in-ter-com-mun-i-ca'-tion, *n.* परस्परमा लेखापढी वा कुरा-कहानी गर्ने काम । in-ter-com-mun'-i-ca-ble, *adj.* एकाअर्कासँग लेखा-पढी गर्नहुने ।

in-ter-com-mu'-nion, *n.* परस्परमा मेल ; एकअर्कासँगको सम्बन्ध । in-ter-com-mu'-ni-ty, *n.* पारस्परिक सम्बन्ध ; धेरै मानिसहरूका साजा भएको अवस्था ।

in'-ter-course, *n.* संगम ; संयोग ; पारस्परिक सम्बन्ध वा व्यापार आदि ; वादविवाद ।

in-ter-cur'-rent, *adj.* भित्री बग्ने ; मध्यवर्ती । in-ter-cur'-rence, *n.* भिन्न बग्ने काम ; बीचमा जाने कुनै वस्तु ।

in-ter-de-pend', *v. i.* परस्परमा निर्भर रहनु ; एकाअर्कामा भर पर्नु । in-ter-de-pend'-ent, *adj.* परस्परमा निर्भर गर्ने । in-ter-de-pend'-ence, in-ter-de-pend'-en-cy, *n.* परस्परमा निर्भर गर्ने काम ; एकाअर्कामा भर पर्ने काम ।

in-ter-dict, *v. t.* मनाही गर्नु ; बाधा दिनु ; रोक्नु ; निषेध गर्नु । *n.* मनाही गर्ने काम ; बाधा ; रोकाइ । in-ter-dic'-tive, in-ter-dic'-tor-y, *adj.* बाधाजनक ; रोक्ने वा बाधा दिने । in-ter-dic'-tion, *n.* बाधा ; मनाही ; निषेध ।

in'-ter-est, *n.* अधिकार ; लाभ ;

व्यापार; अनुराग; कौतूहल; व्याज; मृद । *v. t.* व्यक्तिगत चाख वा हिस्सा लिन लाउनु : चाख लाग्नु; व्याज लिनु; कौतूहल उपजाउनु । *in'ter-est-ed, adj.* अनुरक्त; आसक्त; पक्षपाती; स्वार्थ-परायण; चाहा भएको । *in'ter-esting, adj.* आकर्षण गर्ने; चित्ताकर्षक : चाखलाग्दो । *in'ter-est-ingly, adv.*

in-ter-fere', v. t. माझमा पर्ने; बाधा दिनु : हस्तक्षेप गर्ने; भाग लिनु : विरोधी हुनु । *in-ter-fer'-ence, n.* हस्तक्षेप; विरोध । *in-ter-fer'-er, n.* *in-ter-fer'-ing-ly, adv.*

in-ter-fuse', v. t. and i. मिसाउनु; मिसिनु । *in-ter-fu'-sion, n.*

in'ter-im, n. मध्यकाल; बीचको समय ।

in-te'-rior, adj. अन्तर्वर्ती; भित्र रहेको; समुद्रको किनारा वा सीमा प्रान्तबाट टाढा । *n.* अन्तर्देश; भित्री मुलुकको प्रदेश; भित्री प्रकृति । *in-te'-ri-or-ly, adv.*

in-ter-jac'-cent, adj. मध्यवर्ती; मध्यस्थित : बीचमा रहेको । *in-ter-jac'-cen-cy, n.* बीचमा रहेको अवस्था; मध्यवर्तिता; माझको स्थान ।

in-ter-ject', v. t. and i. बीचमा फर्काउनु वा पर्नु; बीच बीचमा हाल्नु । *in-ter-jec'-tion, n.* हर्ष, घृणा, क्रोध, विस्मयादि सूचक अभ्यय ।

in-ter-knit', v. t. एकै ठाउँ बुन्नु; छेउ छेउमा मिलाउनु ।

in-ter-lace', v. t. एउटा भित्र अर्को हाल्नु; खल्ज्याउनु; जोल्ज्याउनु वा यमरी बाँध्नु ।

in-ter-lard', v. t. मिसाउनु; माझ माझमा हाल्नु ।

in-ter-lay', v. t. माझमा स्थापन गर्नु; माझमा सुत्नु ।

in-ter-leave', v. t. किताबका दुइ दुइ पन्नाको माझमा सादा पन्ना हाल्नु ।

in'ter-loaf, n. दुइ दुइ पन्नाको माझमा हालिएको सादा पन्ना ।

in-ter-line', v. t. दुइ रेखाका माझमा लेख्नु : तीन रेखा मध्ये दोस्रोमा चाहिँ लेख्नु । *in-ter-lin'-e-al, n.* दुइ रेखाका माझमा लेखिएको कुरो । *in-ter-linea'-tion, n.* दुइ पंक्तिका माझमा लेख्ने काम वा लेखिएको विषय ।

in-ter-link', v. t. एकै ठाउँ जोर्नु; एकै ठाउँमा बाँध्नु ।

in-ter-lock', v. t. and i. एकै ठाउँमा थुन्नु वा थुनिनु; एकाअर्कासँग जोल्डिनु; जोरेर मिलाउनु । *in-ter-loc-a'-tion, n.* एकाअर्कासँग जोल्डिने वा जोरिने काम ।

in-ter-loc-u'-tion, n. बातचीत; कुराकहानी; वादविवाद । *in-ter-loc'-u-tor, n.* वादविवाद वा कुराकानीमा भाग लिने मान्छे; संभाषण । *in-ter-loc'-u-tor-y, adj.* कुराकानीले पूर्ण भएको ।

in-ter-lo'-per, *n.* अनुमति बिना घर भित्र वा कुनै ठाउँमा पर्ने मान्छे ; अख्त्यार नपाएको व्यापारी ; अशधिकार हस्तक्षेपकारी ।

in-ter-ludo, *n.* नाटकको भाग भाग छुट्टिने वेलाको विश्राम ; विश्रामको वेलामा बजाइने बाजा आदि ; बीच बीचको घटना ; मध्यवर्ती विश्राम ।

in-ter-lu'-nar, *adj.* चन्द्रमा नदेखिने समयको ; औसीको ।

in-ter-mar'-ry, *v. i.* विवाहले सम्बन्ध जोड्नु ; दुइ जातिमा विवाह हुनु ।

in-ter-mar'-raigo, *n.* दुइ जातमा भएको विवाह ।

in-ter-mod'-dle, *v. i.* अनुचित हिसाबले काम गर्नु ; कुरा काट्नु ; हस्तक्षेप गर्नु ।

in-ter-me'-di-ate, *adj.* मध्यवर्ती ; माझको । *v. i.* मध्यस्थ हुनु ।

in-ter-me'-di-a-ry, *n. and adj.* मध्यवर्ती व्यक्ति वा मध्यस्थ ; माझको ; मझौलो ।

in-ter-me'-di-a-cy, in-ter-me-di-a'-tion, *n.* मध्यवर्तिता ; माझमा भएको अवस्था ; मध्यस्थ हुने काम ।

in-ter-me'-di-a-tor, *n.* मध्यस्थ ।

in-ter-me'-di-um, *n.* माझको चीज, यन्त्र आदि ; मध्यस्थ ।

in-ter'-ment, *n.* समाधि ; मुर्दा गाड्ने काम ; अन्तिम संस्कार ।

in-ter'-mi-na-ble, in-ter'-mi-nate, *adj.* कहिल्यै नटुङ्गिने ; टुङ्गो नभएको ; अनन्त ; असीम ।

in-ter-min'-gle, *v. t. and i.* एकै ठाउँमा मिसाउनु वा मिसिनु ।

in-ter-mis'-sion (-'mish'-un), *n.* विराम ; विश्राम ; अड्काइ ; रोकाइ ; अवसर ।

in-ter-mis'-sive, *adj.* समय समयमा निस्कने ; अवसरमा हुने ।

in-ter-mit', *v. t.* एकक्षणकोलागि रोक्नु ; क्षणभरकालागि विश्राम गर्नु । in-ter-mit'-tent, *adj.* क्षणभरका लागि रोकिने वा विश्राम हुने ।

in-ter-mit'-tence, in-ter-mit'-ten-cy, *n.* विश्रामको समय ।

in-ter-mix, *v. t. and i.* मिसाउनु वा मिसिनु । in-ter-mix'-ture, *n.* एकै ठाउँमा मिसाउने काम वा मिसाएको अवस्था ।

in-ter-mu'-ral, *adj.* दुइ पर्खालका माझको ।

in-ter-mus-cu'-lar, *adj.* मांसपेशीका माझको ।

in-ter-muta'-tion, *n.* बेनियमको ।

in-tern', *v. t.* नजरबन्द गर्नु ; मुलुक आदिको सीमा भित्र बस्न बाधित गर्नु । in-tern'-ment, *n.* नजरबन्द गरिएको अवस्था । in-ter'-nee, *n.* नजरबन्द गरिएको मानिस ।

in-ter'-nal, *adj.* आन्तरिक ; स्वदेशीय ; कुनै वस्तुको भित्रीपट्टिको वा भित्री प्रकृतिको ; स्वाभाविक । in-ter'-nal-ly, *adv.* आन्तरिक हिसाबले ।

in-ter-nal'-ity, *n.*

in-ter-na'-tion-al, *adj.* भिन्न भिन्न

जातिका बीचको वा बीचमा भएको ;
 अन्तर्राष्ट्रीय । *in-ter-na'tion-al-*
ly, adv.
in-ter-na'cine (-sin), adj. परस्पर
 विनाशकारी ; सांघातिक ।
in-ter-o-cu'lar, adj. आँखाका
 माझको ।
in-ter-nale, adj. दुई गौँठाका बीचको ।
in-ter-pol'late, v. t. प्रश्न गर्नु ; हस्त-
 क्षेप गर्नु । *in-ter-pol-la'tion, n.*
in-ter-pen'e-trate, v. t. and i. भित्र
 छिर्नु वा छिराउनु ; छेँड्नु ।
in-ter-plan'etary, adj. दुई ग्रहका
 माझको ।
in-ter'play, n. परस्परमा गरिएको काम ।
in-ter-pledge', v. t. प्रतिज्ञा भङ्ग गर्नु ।
in-ter-pole, v. t. बेदङ्गसित भित्र
 हाल्नु वा थप्नु । *in-ter-po-la'tor,*
n. बेदङ्गको वा झूटा लेख लेख्ने वा
 थप्ने मान्छे ।
in-ter-pose' (-pōz'), v. t. and i.
 माझमा पर्नु ; बीचमा राख्नु ;
 मध्यस्थ पार्नु । *in-ter-pos'al, n.*
 मध्यस्थता ; मध्यवर्तिता । *in-ter-*
po-si'tion, n. मध्यस्थता ;
 हस्तक्षेप ।
in-ter'pret, v. t. व्याख्या गर्नु ; अर्थ
 खोल्नु ; संज्ञाउनु ; अनुवाद गर्नु ।
in-ter-pre-ta'tion, n. व्याख्या ;
 अनुवाद । *in-ter'pre-ta-tive, adj.*
 व्याख्यापूर्ण ; अनुवाद गरिने ।
in-ter'pre-ter, n. अनुवाद गर्ने
 मानिस ; दोमासे ।

in-ter-reg'-num, n. राज्यको स्वाभाविक
 शासनकर्ता नभएको समय ; राजा
 मरेपछि अर्को राजा गही चढ्ने
 बीचको समय ; सिंहासनशून्यता ।
in-ter-re-la'tion, n. एकाअर्कासँगको
 सम्बन्ध ; परस्परको सम्बन्ध ।
in-ter'-rex, n. राजप्रतिनिधि ।
in-ter-ro-gate, v. t. and i. प्रश्न गर्नु ;
 सोध्नु ; खोज्नु । *in-ter-ro-ga-*
tion, n. प्रश्न ; प्रश्नसूचक चिह्न (?) ।
in-ter'-ro-ga-tive, adj. प्रश्नार्थक ;
 प्रश्नसूचक । *n.* प्रश्नसूचक पद वा
 शब्द । *in-ter-ro-g'a-tor-y, adj.*
 and *n.* प्रश्न ; प्रश्न सम्बन्धी ; प्रश्न-
 सूचक ।
in-ter-rupt', v. t. बाधा दिनु ; छिन्न
 भित्र पार्नु ; अड्काउनु ; छेड्नु ।
in-ter-rupt'-tion, n. भङ्ग ; विघ्न ;
 बाधा ; छिन्न भित्र भएको अवस्था ।
in-ter-rupt'-tive, adj. बाधा दिने ;
 बाधाजनक । *in-ter-rupt'-ed-ly,*
adv.
in-ter-scribe', v. t. बीच बीचमा
 लेख्नु ।
in-ter-sect', v. t. and i. दुई वा
 अधिक रेखाहरूले एकाअर्काकाई
 काट्नु ; यसरी काटेर विभक्त गर्नु ;
 खण्ड खण्ड पार्नु । *in-ter-sec'-tion,*
n. रेखाहरूले एकाअर्काकाई काट्ने
 काम ।
in-ter'-space, n. माझको ठाउँ ; मध्य-
 अवकाश । *v. t.* माझको ठाउँमा
 अड्का जमाउनु ।

inter-spere', *v. t.* छर्कनु ; छर्न ;
विचित्र पार्नु । inter-sper'-sion, *n.*

in'-ter-state, *adj.* राज्यहरूका बीचको
वा बीचमा ।

in ter-stel'-lar, in-ter-stel'-lar-y, *adj.*
सौर-जगत्देखि बाहिर रहेको ; तारा-
हरूका माझमा ।

in ter'-stice (-stis), *n.* बीचमा रहेको
ठाउँ ; चिरा ; काप ; फाँट ।

in-ter-tex'-ture, *n.* बुनोट ; बुनाइ ।

in ter-tri'-bal, *adj.* विभिन्न जातिका
माझमा ।

in-ter-trop'-ical, *adj.* पृथिवीका कर्कट
क्रान्ति र मकरक्रान्ति रेखाका
माझमा भएको ।

in'-ter-twine, in-ter-twist', *v. t. and i.*
एकै ठाउँमा बेहर्नु ; लपेट्नु ;
जेलनु ; जेलिएको हुनु । in-ter-
twin'-ing-ly, in-ter-twist'-ing-
ly, *adv.*

in'-ter-val, *n.* बीच बीचमा आउने
समय वा ठाउँ ; विश्राम ; विराम ;
खाली ठाउँ ; कहिले कहीं ; अन्तर ।

in ter-vane', *v. i.* माझमा पर्नु ;
हस्तक्षेप गर्नु ; मध्यस्थ हुनु ; बेग्ला
बेग्लै पार्नु । in-ter-ven'-tion, *n.*
मध्यवर्तिता ; मध्यस्थता ; हस्तक्षेप ।

in'-ter-view (-vū), *n.* मानिसहरूका
सम्मुखको भेट ; मुलाकात ; साक्षात्
दर्शन ; परामर्श ।

in-ter-weave', *v. t.* एकै ठाउँमा बुन्नु ;
मिलाउनु ; मिसाउनु ।

in-tes'-tate, *adj.* इच्छापत्र नगरेको ।

in-tes'-ta-cy, *n.* इच्छापत्र नगरीकन
मर्ने वेला भएको अवस्था ।

in-tes'-tine, *adj.* स्वदेशीय ; घरेलु ;
मुलुक भित्रको । in-tes'-tines,
n. pl. आन्त्रा-भुँडी । in tes'-ti-
mal, *adj.* आन्त्रा-भुँडी सम्बन्धी ।

in-thral', in-thrall', *en-, v. t.* कमारो
बनाउनु ; वशमा ल्याउनु ।

in'-ti-mate (-māt), *adj.* सुपरिचित ;
घनिष्ट ; चिह्नाजानी भएको । *v. t.*
सूचित गर्नु ; संकेत गर्नु ; खबर
दिनु ; प्रकाश गर्नु । *n.* साथी ;
संगी ; सहचर । in'ti-ma-cy, *n.*
अति घनिष्टता ; साह्रै मिठ्ठै सँगै ।
in-ti-ma'-tion, *n.* संकेत ; खबर ;
प्रकाश ; समाचार । in'ti-mate-
ly, *adv.* घनिष्टसँग ।

in-tim'i-date, *v. t.* डर देखाउनु ;
निरुत्साह पार्नु ; धंकी दिनु । in-
tim-i-da'-tion, *n.* डर देखाउने
काम ; धंकी । in-tim'i-da-tor, *n.*

in-to, *prep.* भित्र ; मा ।

in-tol'-er-a-ble, *adj.* असह्य ; सहन
नसकिने ; खल्न नसकिने । in-tol'-
er-ant, *adj.* सहन नसकिने ;
असहनशील । in-tol'-er-ance,
in-tol'-er-a'-tion, *n.* असहन-
शीलता । in-tol'-er-a-bly, *adv.*
सहन नसकिने हिसाबले ।

in-tomb', *en-, v. t.* मुर्दा गाड्नु ;
चिहानमा हाल्नु ।

in-tone', *v. t. and i.* गीत गाउने
स्वरमा भञ्ज ; गीत गाएको जस्तो

गरेर मन्त्र जप्नु । *in-to-nate'*,
v. i. गर्जनु ; शब्द हुनु ; बज्नु ;
 ताल वा सुर दिनु ; स्वर कागुनु ।
in-to-na'-tion, *n.* लय ; तान ;
 ताल ; सुर ; शब्द ; गर्जन ; स्वर
 कागुने काम ।

in-tor'-sion, *in-tor'-tion*, *n.* बाझिएको
 वा बटारिएको अवस्था ।

in-tort', *v. t.* बझाउनु ; बटार्नु ।

in-to-to, *adv.* पूर्णरूपले ; पूरातौरले ।

in-tox'i-cate, *v. t.* मताउनु ; मद
 आदि दिएर खुब जोशिलो पार्नु ;
 उत्तेजित पार्नु ; आनन्दित पार्नु ;
 पागल बनाउनु । *in-tox'i-cated*,
adj. मातेको ; मद आदिले लट्ट
 भएको । *in-tox'i-cant*, *n.* मादक
 पदार्थ । *in-tox'i-ca-ting*, *adj.*
 मान्ने ; उत्तेजक । *in-tox-i-ca'-*
tion, *n.* मातेको अवस्था ; अतिशय
 उत्तेजना ।

in-trac'-ta-ble, *adj.* अशासनीय ;
 सधाउन नसकिने ; वशमा ल्याउन
 नसकिने । *in-trac-ta-bil'i-ty*,
in-trac'-ta-ble-ness, *n.* *in-trac'-*
ta-bly, *adv.*

in-tra'-dos, *n.* गुम्बजको भित्री भाग ।

in-tra-mun'-dane, *adj.* पृथिवी भित्रै ;
 संसार भित्रै ।

in'-tra-mu-ral, *adj.* परखाल भित्र ;
 परखालका माझमा ।

in-tran-qui'l-li-ty, *n.* चंचलता ;
 अस्थिरता ; अशान्ति ।

in-tran'-si-ent, *adj.* स्थिर ; चिर-
 स्थायी ; नबदल्ने ।

in-tran'-si-tive, *adj.* अकर्मक । *in-*
tran'-si-tive-ly, *adv.*

in-trans-mis'-si-ble, *adj.* सार्न
 नसकिने ; एक ठाउँदेखि अर्का
 ठाउँमा खबर आदि पठाउन नसकिने ;
 अपरिचालनीय ।

in-trans-mut'-a-ble, *adj.* रूप फेर्न
 नसक्ने ; रूपान्तरहीन ; अपरिवर्तन-
 शील । *in-trans-mut-a-bil'i-ty*, *n.*
in'-trans, *adj.* भिन्न पस्ने ; प्रवेश गर्ने ;
 छेड्ने । *n.* भिन्न पस्ने वा प्रवेश
 गर्ने मान्छे ।

in-trench', *v. t. and i.* खाडल खन्नु ;
 आक्रमण गर्नु । *in-trench'-ment*,
n. खाडल ; गाँहरो खनेको ठाउँ ;
 आक्रमण ।

in-trep'id, *adj.* साहसी ; निर्भय ;
 निडर । *in-tre-pid'i-ty*, *n.*
 साहसिकता ; बहादुरीपन । *in-*
trep'id-ly, *adv.* निर्भयसित ;
 डर नमानिकन ।

in'-tric-ate, *adj.* जटिल ; विहल ;
 अलमल हुने गरी अल्लिएको ।
in'-tri-ca-cy, *n.* अल्लिएको
 अवस्था ; जटिलता । *in'-tric-*
ate-ness, *n.* *in'-tric-ate-ly*, *adv.*

in-trigue' (*-treeg'*), *v. t. and i.*
 षडयन्त्र रच्नु ; गुप्तीभाव प्रयोग
 गर्नु ; कपट परिवन्द गर्नु । *n.* षड-
 यन्त्र ; कपट कुमन्त्रणा गर्ने काम ।
in-trig'-uer, *in-trig'-ant*, *in-*

- trig'uant, *n.* षड्यन्त्र रच्ने मानिस ।
- in trin'sic, -al, *adj.* स्वाभाविक ; प्रकृत ; यथार्थ ; आन्तरिक ; आवश्यक । in-trin'sic-al-ly, *adv.* स्वभावतः ; वस्तुतः । in trin'sic-al-ity, *n.*
- in tro-duce', *v. t.* उपस्थित गराउनु ; भेट गराउनु ; चिनापर्वि गराउनु ; भित्र ल्याउनु ; परिचय दिनु ।
- in tro-duc'tion, *n.* परिचय ; भूमिका ; प्रावेशिक लेख । in-tro-duc'tory, in-tro-duc'tive, *adj.* प्राथमिक ; प्रावेशिक ; आनृक्रमणिक ; प्रारम्भिक ; परिचायक ; भूमिका-रूपी । in-tro-duc-tor'i-ly, *adv.*
- in-tro-flux'ion, *n.* कुनै चीजको भित्र-पट्टिको नुहाइ ।
- in-tro-gres'sion, *n.* भित्र आउजाउ गर्ने काम ।
- in-tro-mis'sion, *n.* भित्र पठाउने काम ; अर्काको चीज लिने काम
- in-tro-mit', *v. t.* भित्र पस्न दिनु ; प्रवेश गर्न दिनु ; लिनु ; ग्रहण गर्नु ।
- in-tro-spect', *v. t.* कुनै कुराको भित्र हेर्नु ; अन्तर्दर्शन गर्न ; आफ्नो मन वा भावना जाँच्नु । in-tro-spec'tion, *n.* अन्तर्दर्शन ; आत्म-परीक्षा ; आफूले आफैलाई जाँच्ने काम ।
- in-tro-sus-cep'tion, *n.* भित्र लिने काम ।
- in-tro-vert', *v. t.* मुख भित्रपट्टि पार्न वा फर्काउनु । *n.* भित्री फर्केको वस्तु । in-tro-ver'sion, *n.*
- intrude' (-troo.d'), *v. t. and i.* अनुमति बिना भित्र पस्नु वा आउनु ; जबर्दस्ती प्रवेश गर्नु ; घुस्नु । in-tru'der, *n.* जबर्दस्ती प्रवेश गर्ने मान्छे ।
- in-tru'sion, *n.* अनुमति बिना भित्र पस्ने काम ; घुस्ने काम । in-tru'sive, *adj.* अनुमति बिना उपस्थित भएको । in-tru'sive-ly, *adv.* in-tru'sive-ness, *n.*
- in-trust', *v. t.* भार अर्पण गर्नु ; विश्वासपूर्वक छोड्नु वा दिनु ।
- in-tu'it, *v. t. and i.* सहजज्ञान द्वारा जान्नु वा जानिनु । in-tu'ition, *n.* सहजज्ञान ; प्रत्यक्षज्ञान । in-tu'i-tive, *adj.* सहजज्ञान भएको । in-tu'i-tive-ly, *adv.* in-tu'i-tional, *adj.*
- in tu-mes'ce, *v. i.* सुनिनु ; फुलिनु वा फुल्नु । in-tu-mes'-cence, *n.* सुनिएको अवस्था । in-tu-mes'-cent, *adj.* सुनिएको ; उस्किएको ।
- in twine', *v. t.* एकै ठाउँमा जोर्नु ; बटुल्नु ; थुपार्नु ; फूल आदि गुँथ्नु वा उन्नु ।
- in-twist', *v. t.* एकै ठाउँमा बेर्नु ।
- in-um-brate', *v. t.* छाया पार्नु ; ओझेल पार्नु ; सियाँल पार्नु ।
- in-unc'tion, *n.* तेल दप्ने वा घस्ने काम ; मालिश गर्ने काम ।
- in'un-date, *v. t.* जलथल वा जलमय पार्न ; पानीले ढाक्नु । in-un-da-

tion, *n.* जलथल ; जलप्लावन ;
खोला बौह्याएको अवस्था ।

in-ur'bane, *adj.* जंगली ; असभ्य ।

in-ure', *en-*, *v. t.* बानी पार्नु ; लत
लाउनु ; अभ्यास गर्नु । in-ure'-
ment, *n.* अभ्यास ; लत बसाउने
काम ।

in-urn', *v. t.* मुर्दा गाड्नु ; अन्तिम-
संस्कार गर्नु ; चितामा राख्नु ।

in util'i-ty, *n.* अनुपयोगिता ;
बेकम्मा ; व्यर्थता ; निस्सारता ।

in-vade', *v. t.* आक्रमण गर्नु ; हमला
गर्नु ; मिच्नु ; उल्लङ्घन गर्नु ।

in vad'ler, *n.* हमला गर्ने फौज
आदि ; आक्रमणकारी । in-va'-
sion (-zhun), *n.* आक्रमण ; बिना
अधिकारको प्रवेश ; उल्लङ्घन । in-
va'sivo, *adj.* आक्रमणकारी ;
हमला गर्ने ; विद्रोही ।

in-val'id, *adj.* बिरामी वा चोट-पटक
द्वारा निर्धो वा आसक्त भएको ;
मधौरो ; दुर्बल ; बलहीन । *n.* रोगी
वा बिरामी मान्छे ; युद्ध गर्न नसक्ने
सैनिक । in-val'i-dato, *v. t.* काम
गर्न नसक्ने गराउनु ; असक्त पार्नु ;
दुर्बल पार्नु । in valid'i-ty, *n.*
दुर्बलता ; काम गर्न नसक्ने अवस्था ;
अस्वास्थ्य ।

in-val'u-a-ble, *adj.* अमूल्य ; किन्न
नसकिने ; मौलै नभएको ; अनमोल ।

in-va'ri-a-ble, *adj.* नबदल्ने ;
अपरिवर्तनीय ; अटल ; अचल ;
स्थिर । in-va'ri-a-bly, *adv.*

स्थिरसँग ; अटल हिसाबले । in-
va-ri-a-bil'i-ty, *n.*

in-vec'tive, *n.* साह्रै तिरस्कार ;
निन्दा ; कुवचन ; धिक्कार ।

in veigh' (-vā'), *v. t.* तिरस्कार गर्नु ;
निन्दा गर्नु । in-veigh'-er, *n.*

in vei'gle (-vēc'-gl), *v. t.* फँसाउनु ;
लोभ्याउनु ; कुपथमा लैजाउनु ;
चलाकी खेल्नु । in-voi'gle-ment,
n. फसाउने वा लोभ देखाउने काम ;
प्रलोभन ।

in vent,, *v. t.* आविष्कार गर्नु ; नयाँ
नयाँ चीज बनाउनु ; रचना गर्नु ;
सृष्टि गर्नु ; जाल रच्नु । in-ven'-
tion, *n.* आविष्कार ; रचना ;
आविष्कार भएको वस्तु ; रचेको
कथा ; बनावटी ; जाली ; झूटो ।
in-ven'ti-ble, *adj.* आविष्कार
हुने । in-ven'tive, *adj.* आविष्कार
गर्ने वा नयाँ कुरो उत्पन्न गर्ने बुद्धि
भएको । in-ven'tor, *n.* आवि-
ष्कारक । in-ven'tive-ly, *adv.*
in-ven'tive-ness, *n.*

in'ven-tor-y, *n.* मालताल आदिको
फिरिस्त वा तालिका वा सूची ;
मालमत्ताको संग्रह ।

in-verse', *adj.* उल्टा ; विपरीत स्थान ;
नियम वा सम्बन्धमा उल्टिएको ।

in-ver'sion, *n.* उल्टा पारेको
अवस्था ; उल्टापुल्टा ।

in-vert', *v. t.* घोप्टाउनु ; उल्टाउनु ;
उँधो मुण्टो पार्नु ।

in-ver'te-brate, *adj.* हाड वा मेरुदण्ड-

नभएको ; मेरुदण्डहीन । *n.* मेरुदण्ड
नभएको प्राणी ।

in-vest', *v. t.* सजित गर्नु ; भूषित
पार्नु ; दाम आदिमा लगानी लाउनु ;
घेरा हाल्नु । *in-vest'-ment*, *n.*
दाम आदिमा लगाएको लगानी ;
यसरी लगाइएको दाम । *in-ves'-*
tor, *n.*

in-ves'-ti-gate, *v. t.* खोज्नु ; जाँच
गर्नु ; अनुसन्धान गर्ने । *in-ves'-*
ti-ga-ble, *adj.* जाँच गरिने योग्य ;
अनुसन्धान योग्य । *in-ves'-ti-ga-*
tion, *n.* खोजी ; जाँच गर्ने काम ;
अनुसन्धान । *in-ves'-ti-ga-tor*, *n.*
खोजतलास गर्ने मानिस ।

in-ves'-ti-ture, *n.* सुसजित हुने काम ;
भूषित गर्ने काम ; अभिषेक ;
प्रतिष्ठा ।

in-vet'-er-ate, *adj.* पक्का ; चिर-स्थापित ;
गह्वीरो जरा हालेको । *in-vet'-er-*
ate-ness, *in-vet'-er-a-cy*, *n.* धेरै
दिनसम्म रहने अवस्था ; स्थायिता ।

in-vid'-i-ous (-us), *adj.* घृणा वा द्वेष
उत्पन्न गराउने छोट्को ; ईषाजनक ।
in-vid'-i-ous-ness, *n.* *in-vid'-i-*
ous-ly, *adv.*

in-vig'-i-late, *v. i.* कुनै परीक्षामा
विद्यार्थीहरूलाई पहरा दिनु । *in-*
vig-i-la'-tor, *n.* परीक्षार्थीहरूलाई
पहरा दिने मानिस ।

in-vig'-o-rato, *v. t.* तेजिलो पार्नु ;
उज्ज्वल पार्नु ; सजीव पार्नु ; बलियो
गराउनु ।

in-vin'-ci-ble, *adj.* जित्न नसकिने ;
अजेय । *in-vin'-ci-bly*, *adv.*
जित्न नसकिने हिसाबले । *in-vin-*
ci-bil'-i-ty, *in-vin'-ci-ble-ness*, *n.*
in-vi'-o-late, *adj.* उलङ्घन नगरेको ;
अदूषित ; पवित्र । Also *in-vi'-o-*
la-ble. *in-vi-o-la-bil'-i-ty*, *n.*
in-vi'-o-la-bly, *adv.*

in-vi-rile', *adj.* लोग्ने मान्छेको गुण
नभएको ; आइमाई जस्तो ।

in-vis'-i-ble, *adj.* नदेखिने ; देख्न
नसकिने ; अदृश्य । *in-vis'-i-ble-*
ness, *in-vis-i-bil'-i-ty*, *n.*
अदृश्यता । *in-vis'-i-bly*, *adv.*

in-vite', *v. t.* निमन्त्रण गर्नु ;
निम्त्याउनु ; शिष्टाचारपूर्वक निवेदन
गर्नु ; प्रलोभन देखाउनु ; आकर्षण
गर्नु । *in-vi-ta'-tion*, *n.* निमन्त्रण ;
निम्तो ; निवेदन गर्ने काम । *in-*
vit'-ing, *adj.* प्रलोभनजनक ;
हृदयप्राही वा आकर्षण गर्ने । *in-*
vit'-ing-ly, *adv.* *in-vit'-or*, *n.*

in'-vo-cate, *v. t.* बोलाउनु ;
निम्त्याउनु ; प्रार्थना गर्नु । *in-vo-*
ca'-tion, *n.* प्रार्थना आदिमा
ईश्वरको नाउँ लिने काम ; विनय ;
पुकार । *in'-vo-ca-tor-y*, *adj.*

in'-voice, *n.* मालतालको फिरिस्त ;
चलान । *v. t.* मालतालको फिरिस्त
वा चलान बनाउनु ।

in-voke', *v. t.* निमन्त्रण गर्नु ; विनय
गर्नु ; स्तुतिपूर्वक आह्वान गर्नु ;
प्रार्थना गर्ने ।

in-vol'-un-ta-ry, *adj.* अधीनमा
नभएको ; आफैँ काम गर्ने : मनसाय
बिनाको ; इच्छाविरुद्ध ; अनिच्छुक ।
in-vol'-un-tar-ily, *adv.* in-vol'-
un-tar-i-ness, *n.*

in'-vo-lute, *adj.* अलिप्तको ; बेहिएको ;
जटिल । in-vol'u-tion, *n.*
अल्लहाइ ; बेहिएको अवस्था ;
(गणित) घात-क्रिया ।

in-volve', *v. t.* बेर्नु ; बटार्नु ;
अल्लहाउनु ; फसाउनु ; आवश्यक
पार्नु ; जटिल पार्नु ।

in-vul'-ner-a-ble, *adj.* चोट लाउन
नसकिने ; अभेद्य । in-vul'-ner-
a-ble-ness, in-vul'-ner-a-bil'i-ty,
n. in-vul'-ner-a-bly, *adv.*

in'-ward, *adj.* भित्रपट्टि रहेको ; भित्री
फर्केको ; घनिष्ट ; मानसिक ;
आध्यात्मिक । *adv.* भित्री ;
भित्रपट्टि ; मनमा । in'-wards,
n. pl. आत्रा-भुँडी । in'-ward-ly,
adv. भित्रपट्टि : भित्री हिसाबले ;
मनमनै । in'-ward-ness, *n.*
आन्तरिक अवस्था ; भित्री प्रकृति ।

in'-wards—Same as inward.

in-weave', *v. t.* एकै ठाउँमा बुझ्नु ।

in-worn', *adj.* भित्रपट्टि लाएको ।

in-wrap', *v. t.* बेर्नु ; ढाकछोप गर्नु ।

in-wreath', *v. t.* माला वा हार लगाइ-
दिनु ; मालाले घेर्नु ।

in-wrought', *adj.* बेलबुट्टाले
सिँगारिएको ।

in-ya'-la, *n.* दक्षिण अफ्रिकामा पाइने
एक किसिमको बरौठ ।

i'-o-dide, *n.* आइडीन मिसिएको
रासायनिक तत्व विशेष ।

i'-o-dine, *n.* रासायनिक तत्व विशेष ;
आइडीन । i-o'-dize, *v. t.* आइडीन
मिसाउनु ।

i-od'-o-form, *n.* एक किसिमको घाउ
आदि बिग्रन वा पाक्न नदिने
औषधि ।

i'-o-lite, *n.* एक किसिमको छर्लङ्ग
देखिने धातु ।

ion, *n.* परमाणु ; कण ।

I'-o-nic, *adj.* ग्रीस देशको आइओनिया
शहर सम्बन्धी ।

i-o'-ta, *n.* अति अल्प मात्रा वा
परिमाण ; अणु ; बिन्दु ।

i-ra'-de (*ē-rā'-dī*), *n.* तुर्कीको सुल्तान
(शासक) को आदेश-पत्र ।

I-rak' or I-ra-q', *n.* इराक देश ।
I-rak'-i or I-ra-q'-i, *adj. and n.*
इराक देश सम्बन्धी ; इराकी ।

I-ran', *n.* इरान देश । I-ran'-i-an,
adj. इरान देश सम्बन्धी ; इरानीय ।
n. इरानी भाषा ; इरानी ।

i-ras'-ci-ble (*ī-*), *adj.* क्रोधशील ;
झनक रिस उठ्ने स्वभावको ; गरम
मिजासको । i-ras-ci-bil'i-ty, *n.*
झनक रिस उठ्ने स्वभाव ।

ire, *n.* क्रोध ; रिस ; झोक । i-rate'
(*ī-rāt'*), *adj.* रिसाएको ; झोकिएको ।

ire'-ful, *adj.* रिसले पूरा भएको ;
रिस उठेको ; अग्निशर्मा ।

ir-i-des'-cent, *adj.* इन्द्रेनी हैं धेरै रंग भएको । ir-i-des'-cence, *n.*

i-rid'-i-um (i-), *n.* एक किसिमको टल्कने कड़ा धातु ।

i'-ris, *n.* इन्द्रधनु ; इन्द्रेनी ; आँखाका नानी वरिपरिको रंगीन घेरा ; पुष्प विशेष ।

I'-rish, *adj.* आयर्ल्याण्ड देश सम्बन्धी । *n.* आयर्ल्याण्डमा बोलिने भाषा ; आइरिश भाषा । *n. pl.* आयर्ल्याण्डका बासिन्दा । -man, *n.* आयर्ल्याण्डका निवासी ।

i-ri'-tis, *n.* आँखाको रोग विशेष ।

irk (ark), *v. t.* दुःख दिनु ; विरक्त पार्नु ; हैरान गराउनु ; कष्ट दिनु । irk'-some, *adj.* दुःखजनक ; झर्को लाग्दो ; हैरान पार्ने ; पटाइलाग्दो ।

i'-ron (i'-urn), *n.* फलाम ; लोहा ; शक्ति । *adj.* फलाम जस्तो ; कड़ा ; कठोर ; निष्ठुर ; छेड्न् नसकिने ; असभ्य । *v. t.* लुगामा ईखी लाउनु ; नेल वा हातकडी बाँध्नु । -age, *n.* कलियुग । -bound, *adj.* फलामले मोड्नेको । -clad, *n.* फलामको पाताले मोड्नेको लडाइँको जहाज ; फलामले मोड्नेको कुनै वस्तु । -flings, *n.* फलामको धूलो । -grey, *n.* फलामे वा धुस्त्रो रंगको । -hearted, *adj.* निष्ठुर ; निर्दयी ; कठोर हृदय भएको । -horse, *n.* रेलको इञ्जिन । -monger, *n.* फलामे मालतालको व्यापारी । -smith, *n.* लोहार ;

कामी ; फलामको काम गर्ने मान्छे । -ware, *n.* फलामे चीज । -work, *n.* फलामको कारखाना । irons, *n. pl.* हातकडी ; नेल ; शक्ति ; बल ।

i'-rony (i'-), *n.* छेड् ; पेच ; व्याङ्ग ; ठट्टा ; इलेष । *adj.* फलाम जस्तो ; कड़ा । i-ron'-i-cal, *adj.* छेड् हानेर भनेको ।

ir-ra'-di-ate, *v. t. and i.* टल्कनु ; उज्यालो पार्नु ; कुनै कुरामा प्रकाश पार्नु ; घामको किरण पार्नु ; ज्ञान दिनु । ir-ra'-di-ant, *adj.* तेजिलो-सँग टल्कने । ir-ra'-di-ance, *n.* प्रकाश ; कान्ति ; टल्केको वा चल्केको अवस्था । ir-ra-di-a'-tion, *n.* उज्ज्वलता ।

ir-ra'-tion-al, *adj.* बुद्धिहीन ; विवेकहीन ; मूर्ख ; अज्ञान ; अवृष्ट ; असंगत । ir-ra-tion-al'-i-ty, *n.* ir-ra'-tion-al-ly, *adv.*

ir-re-but'-ta-ble, *adj.* अखण्डनीय ; टुक्रा टुक्रा पार्न नसकिने ।

ir-re-claim'-a-ble, *adj.* सुधारन वा दावा गर्न नहुने ; असंशोधनीय । ir-re-claim'-a-bly, *adv.*

ir-rec'-og-nis-a-ble, -niz-, *adj.* चिह्न नसकिने ।

ir-rec'-on-ci-la-ble, *adj.* मनाउन नसकिने ; साम्य पार्न नसकिने ; पुनर्मिलन नहुने ; मेल हुन नसक्ने । ir-rec'-on-ci-la-ble-ness, *n.*

ir-re-cov'-er-a-ble, *adj.* निको हुन

नसक्ने ; असल पार्न नसकिने ;
 असाध्य । *ir-re-cov'-er-a-ble-*
ness, n.
ir-re-cus'a-ble, adj. मञ्जूर गर्ने पर्ने ।
ir-re-deem'a-ble, adj. पैसा तिरेर
 छुटाउन नसकिने । *ir-re-deem'a-*
ble-ness, ir-re-deem-a-bil'i-ty, n.
ir-re-duc'i-ble, adj. घटाउन नसकिने ;
 अपरिवर्त्तनीय ।
ir-re-form'a-ble, adj. सुधारन नसकिने ;
 असंशोधनीय ।
ir-ref'-ra-g-a-ble, adj. जवाब दिन
 नसकिने ; अविवादनीय ; अकाट्य ।
ir-re-fran'-gi-ble, adj. भङ्ग गर्न
 नहुने ।
ir-re-fut'a-ble, adj. खण्डन गर्न नहुने ;
 अखण्डनीय ; अकाट्य ।
ir-reg-u-lar, adj. निर्दिष्ट समयमा
 नहुने ; अनियमित ; अस्वाभाविक ;
 अनुचित ; विशृङ्खल ; अव्यवस्थित ।
ir-reg'-u-lars, n. pl. अनियमित
 सैनिक ; तालीम नपाएको सेना ।
ir-reg-u-lar'i-ty, n. अनियमितता ;
 विशृङ्खलता । *ir-reg'-u-lar-ly,*
adv.
ir-re-la'tive, adj. साह्रनो नपर्ने ;
 असम्बन्ध ; कुनै सम्बन्ध नभएको ;
 नजोडिएको ।
ir-rel'e-vant, adj. अप्रासङ्गिक ; योग्य
 नहुने ; नलाग्ने । *ir-rel'e-van-cy,*
n. अप्रासङ्गिकता ।
ir-re-li'gion, n. अधर्म ; नास्तिकता ;
 पाखण्डता ; देव-निन्दा ; अश्रद्धा ;

धर्महीनता । *ir-re-li'-gi-ous, adj.*
 अधार्मिक ; धर्मविरुद्ध ; धर्महीन ;
 नास्तिक ; अभक्त ।
ir-re-mo'-di-a-ble, adj. असाध्य ;
 निको पार्न नसकिने ।
ir-re-mis'si-ble, adj. माफ दिन न-
 सकिने ; अक्षमणीय ।
ir-re-mov'-a-ble, adj. सार्न वा चलाउन
 नसकिने ; हटाउन नसकिने ; स्थिर ।
ir-rep'-ar-a-ble, adj. सुधारन वा पूर्ति
 गर्न नसकिने ; असंशोधनीय ।
ir-re-peal'a-ble, adj. अखण्डनीय ।
ir-re-place'a-ble, adj. पूर्ति गर्न
 नसकिने ।
ir-re'-pre-hens-i-ble, adj. दोष लाउन
 वा निन्दा गर्न नहुने ; अनिन्दनीय ।
ir-re-pres'-si-ble, adj. दबाउन वा
 रोक्न नसकिने ।
ir-re-proach'a-ble, adj. निर्दोषी ;
 दोषरहित ; निष्कलङ्क ; अनिन्दनीय ;
 निरपराधी ।
ir-re-pro'-va-ble, adj. निर्दोष ;
 निष्कलङ्क ; पवित्र ।
ir-re-sist'i-ble, adj. रोक्न वा थाम्न
 नसकिने ; साह्रै बलियो वा
 शक्तिशाली । *ir-re-sist'i-bly, adv.*
ir-re-sist'i-ble-ness, n.
ir-res'-o-lute, adj. चंचल मन भएको ;
 अनिश्चित ; अस्थिर ; अधीर ;
 चंचल-चित्त ; आनाकानी गर्ने । *ir-*
res-o-lu'tion, n. चंचलता ;
 चंचलचित्त भएको अवस्था । *ir-*
res'-o-lute-ly, adv.

ir-re-sol'-va-ble, *adj.* भाग भाग गरी
छुट्याउन नसकिने ; अविश्लेषणीय ।

ir-re-spec'-tive, *adj.* निरपेक्ष ;
स्वाधीन ; आदर वा मान नगर्ने ।

ir-re-spon'-si-ble, *adj.* चालचलन वा
कुनै कुराकोलागि जवाबदेही
नभएको । ir-re-spon-si-bil'-i-ty, *n.*

ir-re-triev'-a-ble (-treev'-), *adj.*
पूनर्लाभ वा उद्धार गर्न नसकिने ।

ir-rev'-er-ent, *adj.* अपमान वा अनादर
गर्ने ; भक्ति नभएको । ir-rev'-er-
ence, *n.* अभक्ति ; अश्रद्धा ;
असम्मान ; अपमान ; अनादर ।

ir-re-vers'-i-ble, *adj.* बदली गर्न
नसकिने ; उल्टाउन नहुने ; अपरि-
वर्त्तनीय ।

ir-rev'-o-ca-ble, *adj.* अपरिवर्त्तनीय ;
नफर्कने ; फिर्ता नहुने ।

ir'-ri-gate, *v. t.* कुलो वा नहरद्वारा
पानी ल्याउनु ; पानीले युक्त पार्नु ।

ir'-ri-ga-ble, *adj.* कुलो वा जल-
प्रणालीद्वारा पानी ल्याउन सकिने ;
कुलो बनाउन हुने । ir-ri-ga'-tion,
n. जल-प्रणालीद्वारा पानी ल्याउने
वा पुर्याउने काम ; जलसेचन ।

ir'-ri-tate, *v. t.* जिस्क्याउनु ;
खिज्याउनु ; रिस उठाउनु ; हैरान
पार्नु । ir'-ri-ta-ble, *adj.* झर्को
मान्ने ; चौडै रिसाउने ; झोकी ।
ir-ri-ta-bil'-i-ty, *n.* क्रोधशीलता ;
रिसाहा । ir'-ri-tant, *n.* उत्तेजक
पदार्थ । ir-ri-ta'-tion, *n.* रिस ;
राग ; क्रोध ; झोक्रिएको अवस्था ;

विरक्ति ; प्रदाह ; उत्तेजना । ir'-ri-
ta-tive, ir'-ri-ta-to-ry, *adj.*
रिसाह ; झोकी ; उत्तेजक ; प्रदाह-
जनक ।

ir-rup'-tion, *n.* हमला ; आक्रमण ;
धावा ; चढाह ; सहसा प्रवेश ।

ir-rup'-tive, *adj.* सहसा प्रवेश
गर्ने ; हठात् धावा गर्ने । ir-rup'-
tive-ly, *adv.*

is, *v. i.* छ ; हो ।

i'-sin-glass (-zin-), *n.* माछामा पाइने
एक किसिमको रेतो अर्द्ध-छल्लेङ्ग
देखिने पदार्थ ।

Is'-lam, Is'-lam-ism, *n.* महमदले
प्रचार गरेको धर्म ; इस्लाम धर्म ।

Is'-lam-ite, *n.* मुसलमान ।

is'-land (-i') or isle (île), *n.* द्वीप ;
टापू । is'-land-or, *n.* द्वीपनिवासी ।

is'-let, *n.* क्षुद्रद्वीप ।

i so-chrom-a'-tic, *adj.* उही रंगको ;
एकै रंगको ।

i soch'-ron-al i-soch'-ron-ous, *adj.*
एकै समयको ; उही समयमा हुने ;
समकालीन । i soch'-ron-ism, *n.*
समकालीनता ।

i-so-gon', समान कोणहरू भएको क्षेत्र ।

i'-so-late (i'-so or is'-so), *v. t.*
छुट्याउनु ; छुट्टै वा एक्लै राख्नु ;
स्वतन्त्र पार्नु । i-so-la'-tion, *n.*
छुट्याउने काम ; स्वतन्त्रता । i'-so-
la-ble, *adj.* i'-so-la-tor, *n.*

i so-met'-ric, -al, *adj.* बराबर नापको ;
समपरिमाण ।

i'-so no-my, *n.* राजनैतिक हकको समानता ; तुल्य अधिकार ।
 i'-sos'-ce les, *adj.* सम-द्विवाहु ।
 i-so-ther'-mal, *adj.* बराबर ताप भएको ।
 i'-so-ton'ic, *adj.* एकैनासे स्वर भएको ।
 Is'-ra-el, *n.* यहूदी जाति । Is'-ra-el-ite, *n.* इज्राइलको वंश ; यहूदी ।
 is' suo (ish'-u or is'-sū), *v. t. and i.* उत्पन्न हुनु ; बाहिर आउनु वा निस्कनु ; प्रकाश हुनु वा गर्नु ; प्रकाशित हुनु ; चलती फिर्ती पार्नु ; परिणाम हुनु । *n.* प्रचार ; उत्पत्ति ; बाहिर निस्कने काम ; सन्तान ; छोराछोरी ; प्रकाश ; परिणाम ; फल ; नदीको मुख । is' sue-less, *n.* सन्तान नभएको अवस्था ; सन्तानहीनता ।
 isth' mus (iss'), *n.* दुइ वटा ठूला भागलाई जोड्ने एउटा सानो साँगुरो भाग ; स्थल-संयोजक ; भूकन्दरा ।
 it, *pron.* त्यो ; त्यसले ; त्यसलाई ; यो ।
 I tal'-ian, *adj.* इटाली देशको । *n.* इटालीका बासिन्दा ; यिनीहरूको भाषा ।
 i-tal'-ics, *n. pl.* अक्षर विशेष ; एक किसिमको टेढो अक्षर ।
 itch, *n.* लुत्तो ; छालाको चिल्चिल्याइ ; चिलाउने सरुवा रोग । *v. i.* लुत्तो लाग्नु ; चिल्चिल्याउनु । itch'-y, *adj.* लुत्तो लागेको । itch'-i-ness, *n.*

i'-tem (i'), *adv.* उहि हिसाबले ; पनि । *n.* विषय ; रकम ; किसम ; एक एक कलम ; दफा । i'-tem-ise, *v. t.*
 it'-orate, *v. t.* दोहस्याउनु ; दुइपल्ट भन्नु वा गर्नु । it-er-a'-tion, *n.* दोहस्याइ ; दुइ पल्ट भन्ने काम ।
 it'-er-a-tive, *adj.* दोहस्याउने ।
 i-tin'-er-ant, *adj.* अनेक जगमा भ्रमण गर्ने ; घुमफिर गरी हिँड्ने । *n.* बटुवा ; भ्रमणकारी ; भ्रमण वा घुमफिर गरी हिँड्ने मानिस ।
 i-tin'-er-a'-cy, i-tin'-er-an'-cy, *n.* घुमफिर गरी हिँड्ने काम ।
 i-tin'-er-a-ry, *n.* भ्रमण-वृत्तान्त ; बाटो देखाउने पुस्तक । *adj.* भ्रमण वा मार्ग सम्बन्धी ; भ्रमणकारी ; सफर गर्दा गरिएको (कुनै काम) ।
 i-tin'-er-ate, *v. i.* उपदेश वा समाचार सुनाउनलाई भ्रमण गरी हिँड्नु ।
 its, *pron.* यसको ; त्यसको ।
 it self', *pron.* आफ आफ ; आफै ; स्वयं ।
 i'-vo-ry (i'), *n.* हात्ती-दाँत ; हस्ती-हाड । *adj.* हात्ती दाँतको बनेको ।
 i'-vy (i'-vi), *n.* एक किसिमको बाह्रमास हरियो रहने लहरे बोट ; आइभि ।
 i'-vied, i-vyed, i'-vy-mantled, *adj.* आइभि लहराले घेरिएको वा ढाकेको ।

J

jab, *v. t.* धोच्नु ; रोप्नु । *n.* चोट ; रोपेको वा धोचेको दाग ।

jab'-ber, *v. t. and i.* अस्पष्टसँग बोल्नु ; अर्थनबर्थसँग बक बक गर्नु ; चिरबिर वा छिटो छिटो बोल्नु । *n.* अस्पष्ट बोली ; नबुझ्ने कुरा ; चिरबिर चिरबिर गर्ने वा फतफताउने काम ।

jab'-i-ru, *n.* एक किसिमको सारस ।

jac'-a mar, *n.* एक किसिमको चरो ।

jac'-a-na, *n.* सामुद्रिक पक्षि विशेष ।

ja'-cent, *adj.* लम्बिएको ; लाम्चो भएको ।

ja cinth, *n.* एक किसिमको मणि ।

jack, *n.* भारी आदि उठाउने यन्त्र ;

तुच्छ मानिस ; नाविक ; जहाजको

जातीय झण्डा ; मूर्ख ; गोबरगणेश ;

पैदल सिपाहीहरूले लाउने बाहुला

नभएको कोट । jack-a dan'dy, *n.*

भड्क देखाउने वा स्वाडी मान्छे ।

jack'-a-napes, *n.* बाँदर ; चलाक

मान्छे ; स्वाडी मान्छे । jack'-ass,

n. गधा (पु०) ; मूर्ख ; लट्क ;

गोबरगणेश । jack'-boots, *n.*

घुँडासम्म आउने लामो जुताको

किसिम । jack'-daw, *n.* कागको

किसिम । jack'-fruit, *n.* रुख

कटहर । jack'-knife, *n.* ठूलो

छुरी । jack'-man *n.* बाहुला

नभएको कोट लगाउने सिपाही ।

jack-o'-lantern, *n.* राँकेभूत ।

jack'-pudding, *n.* ढढुवारे ;

लबरपाँडे ; भाँड । jack'-screw,

n. ठूलो चीज उचाल्ने यन्त्र ; गहुँ

भारी उठाउने कल ।

jack'-al, *n.* स्याल ; जम्बु-मन्त्री ।

jack'-et, *n.* छोटो कोट विशेष ; भोटो ।

Jac'-ob, *n.* यहूदीहरूका पूर्वपुरुष ।

Jac-o'-bin, *n.* संन्यासी वा भिक्षुक

विशेष ; फ्रेञ्च राजद्रोही ; एक

किसिमको परेवा । Jac-o-bin'-ic,

-al, *adj.* फ्रेञ्च राजद्रोह सम्बन्धी ।

Jac-o-bin'-ism, *n.*

Jac'o-bite, *n.* इङ्गल्याण्डका राजा

द्वितीय जेम्स र तिनका वंशको पक्ष

लिने मानिस ।

Jacob's-ladder, *n.* डोरीको लिस्नु ।

Jac'o'-bus, *n.* प्रथम जेम्सको स्वर्ण मुद्रा

विशेष ।

jac'o-net, *n.* मलमल जस्तो एक

किसिमको लुगा ।

jac-ti-ta'tion, *n.* बिरामी परेको वेलामा

जीउ चलाइरहने काम ; छलेर

फलानाकी स्वास्नी वा फलानीको

लोग्ने हुँ भनी दावा गर्ने अपराध ;

मांसपेशी वा शरीरको कुनै अङ्ग

फर्फराउने काम ।

jade, *n.* लडुवा घोडा ; टट्ट ; थाकेको

घोडा ; कुचरित्र भएकी स्वास्नी

मानिस ; गहीरो हरियो, नीलो वा

सेतो रंग भएको कडा रत्न । *v. t.*

थाक्नु ; थकाउनु । ja'-ded, *adj.*

थाकेको ।

jad'-ish, *adj.* दुष्ट ; अपवित्र ; अशुद्ध ।

jag, *n.* चट्टान आदिको झैं तिखो चोसो ;

दाँती । jag'-ged, *adj.* चोसो

निस्केको ; दाँती भएको । jag'-gy,

adj. नमिलेको ; ढाँडा-काँडा भएको ।

jag'-ger-y, *n.* उखु आदिको गुड़ ।

jag'-u-ar, *n.* दक्षिण अमेरिकामा पाइने
रुख चढ्ने किसिमको चितुवा ।

jail (jäl), *n.* इयालखान ; कैदी राख्ने
ठाउँ ; कारागार । -bird, *n.* कैदी ;

इयालखानमा थुनिएको डाँकू ; चोर ।

jail'-er, *n.* इयालखानको रक्षक ;
काराध्यक्ष ।

Jain, *n.* मझावीर जैनले प्रचार गरेको
मत ; जैनमत ।

jail'-ap, *n.* मेक्सिकोमा पाइने जुलाफ
बनाइने एक किसिमका लहराको
गौँठो वा जरा ।

jam, *n.* फलफूलको मुख्वा ; जाम ;
भीड भएको समूह ; कोचाइ ;
निचराइ । *v. t.* चेपाचेप हुनु ; कुनै
चीजलाई दुइ वटाको बीचमा
च्याप्नु ; बुजो लाउनु ।

jam'-a-tur, *n.* जमदार (सैनिक-विभाग) ।

jamb (jam), *n.* ढोका वा इयालको दुइ
छेउको खोँबो वा गाला ।

jam'-bo-ree', *n.* आनन्द मनाउने काम ;
उत्सव ।

jam'-gle, *v. t. and i.* झगडा गर्नु ;
कर्कश आवाज ; हडबडे हिसाबले
बोल्नु ।

jam'-i-tor, *n.* ढोके ; द्वारपाल ।

jam'-i-za-ry, -sa-, *n.* तुर्की देशको पैदल
सेना विशेष ।

jam'-ty, *adj.* स्वाडी ; आडम्बरप्रिय ।

Jam'-u-a-ry, *n.* अंग्रेजी वर्षको पहिलो
महीना ; जनवरी ।

Jap, *n. and adj.* जापानी ; जापानी
भाषा ; जापानी बासिन्दा ।

ja'-pan, *v. t.* कालो रंगको बाङ्को
वानिस लगाउनु । *n.* जापानमा
बनिएको कालो रंगको वानिस ।

Ja'-pa-nese, *n. and adj.* जापानी
जाति वा भाषा ; जापानी ।

jar, *n.* माटो, काँच आदिको दुङ्ग्रो जस्तै
भाँडो ; कलश ; गाग्रो ; लोहोटा ;
रुखो आवाज ; थर्काहट ; झगडा ;
परिमाण विशेष । *v. t. and i.*
बेसुरसँग आवाज गर्नु ; रुखोसँग
थर्कनु ; प्रतिध्वनि गर्नु ; झगडा
गर्नु । jar'-ringly, *adv.*

jar'-din-iere (zhär-dén-yar), *n.*
सजाउनकोलागि फूल भर्ने भाँडो ;
फूलदानी ।

jar'-gon, *n.* नबुझिने कुरा ; जंगली वा
बिघ्रेको भाषा ।

jar'-go-nelle, *n.* चौडै पाक्ने नास्पातीको
किसिम ।

jar'-ring, *n.* काम्ने काम ; थर्कने काम ।

jas'-mine (-min), jass'-a-mine (-min),
n. चमेली, मालती, मोतिया
आदि फूल विशेष ।

jas'-per, *n.* रातो पहेँलो वा खैरो रंगको
छर्लङ्ग नदेखिने पत्थर वा मणि ।

jaun'-dice, *n.* बिमारले गर्दा शरीर
पहेँलो भएको अवस्था ; कमलपित्त ;
पाण्डुरोग । jaun'-diced, *adj.*
बिमारले पहेँलो भएको ; कमलपित्त
वा पाण्डुरोग लागेको ।

jaunt (jánt), *n.* आनन्दका निम्तिको

सफर ; भ्रमण । *v. t.* डलनु ; घुम्नु ।
 jaun'-ty, *adj.* फूर्तिलो ; प्रसन्न-
 चित्त ; वाह्याङ्गप्रिय । jaun'-ti-
 noss, *n.*
 javo'-lin (jav'-), *n.* हलुङ्ग भाला । *v. t.*
 भालाले घोच्नु ।
 jaw, *n.* बङ्गरा । -bone, *n.* बङ्गराको
 हाड । -breaker, *n.* उच्चारण गर्ने
 गाह्रो हुने शब्द ।
 jay, jay'-pie, *n.* नीलकण्ठ चरो ।
 jeal'-ous (jel'-us), *adj.* रिस गर्ने ;
 डाह गर्ने ; ईर्ष्या गर्ने । jeal'-ous-y,
n. डाह ; ईर्ष्या ; द्वेष ।
 jean, *n.* जिन लुगा ।
 jeer, *v. t. and i.* खिसी गर्नु ; गिल्ला
 गर्नु ; हँसीमा उड़ाइ दिनु ; ठट्टा
 गर्नु । *n.* खिसी ; गिल्ला ; ठट्टा ;
 परिहास ; हाँसो । jeer'-ing, *adj.*
 खिसी वा गिल्ला गर्ने ; हँसी उड़ाउने ।
n. हँसी ; ठट्टा ; गिल्ला ; खिसी ।
 jeer'-ing-ly, *adv.*
 Je ho'-vah, *n.* यहूदी भाषामा
 परमेश्वरको नाउँ ।
 je'-hu, *n.* सारथि ; गाडा हाँक्ने मान्छे ।
 je'-june', *adj.* शून्य ; खालि ; रिक्तो ;
 सुकेको ; रसहीन ; नीरस ; बाँझो ।
 jel'-ly, *n.* फलफूल आदिको रसबाट
 बनिएको एक किसिमको खानेकुरो ;
 च्याट च्याट लाग्ने पदार्थ । -fish, *n.*
 माछा विशेष ।
 jem'-my, *n.* चोरहरूले प्रयोग गर्ने गल
 वा झम्पल । *adj.* सफा ; साफ-
 सुथरा ; फिटफाट ।

jen'-net, ge'-net, *n.* स्पेन देशमा पाइने
 सानो घोडाको किसिम ।
 jen'-net-ing, *n.* एक किसिमको स्याउ ।
 jen'-ny, *n.* धागो कान्ते यन्त्र ; चर्खा ;
 यताउति हिडाउन हुने घिनिकल ।
 jeep'-ard, jeep'-ard'-ise, -ize, *v. t.*
 संकटमा पार्नु ; खतरामा पार्नु ।
 jeep'-ar-dy (jep'-), *n.* विपद ; संकट ;
 खतरा ; आपत्ति ।
 je-re-mi'-ad, *n.* दुःखसूचक कहानी ;
 बिलौना ।
 jer-e-mi'-ah, *n.* अनुभूति भविष्य भन्ने
 मान्छे ; शोकपूर्ण जैसी ।
 jer'-i-cho, *n.* आफू बसेदेखि टाढाको
 ठाउँ ।
 jerk, *n.* झटका ; निमोख्याइ ; हुन्याइ ।
v. t. and i. झट्कार्नु ; हुन्याउनु ।
 jer'-kin, *n.* कोटका आकारको छाला
 आदिको टम्म मिल्ने लुगा ।
 jer-o-bo'-am, *n.* धातुको ठूलो भाँडो ।
 jer'-sey, *n.* एक किसिमको बुनेको गंजी ।
 jess, *n.* बेसारोको खुट्टा बाँध्ने पेटी वा
 फिता ।
 jes'-se, *n.* गिर्जामा प्रयोग हुने धेरै बत्ती
 बालिने दियो ।
 jost, *n.* खेल-ठट्टा ; तमाशा ; ख्याल
 ख्याल गराइ । *v. t. and i.* खेल-
 ठट्टा गर्नु ; हँसी-दिल्ली गर्नु ;
 खेलौँची गरी बोल्नु ।
 jes'-ter, *n.* ठट्ठौलो ; दरवार वा
 अमीरका घरमा पालिएको मन
 बहुलाउने कामको मान्छे ; लबर-
 पौँडे ; भाँडो ; विदुषक । jest'-ing,

- adj.* खेल-ठट्टा मन पराउने । *jost'*-
ingly, adv. हाँसी हाँसी ; ठट्टा
गरेर ।
- Jos'-uit (Jus'-), n.* यीशुको मत
विशेष ; धूर्त वा चालाक मान्छे ;
कपटी ।
- Jo'sus, n.* मानिसहरू उद्धार गर्ने,
ईश्वरका छोरा ; त्राणकर्ता यीशु ।
- jot, n.* एक किसिमको कालो अनि कड़ा
खनिज पदार्थ ; पानी आदि भुल
भुल माथि निस्कने काम ; अधिल्लिर
वा मास्तिर फ्याँकेको प्रवाह । *v. t.*
and i. भुल भुल गरी निस्कनु ;
पानी आदिको मुस्लो निस्कनु ।
black, adj. निखुर कालो ; एकदमै
कालो ।
- jot'-ti-son, jot'-sam, jot' son, n.*
विपतकालमा जहाजलाई हल्का
गर्नेकोलागि मालताल फ्याँकिने
काम ।
- jot' ty, n.* जहाज अडिने अनि मालताल
उतार्ने घाट ।
- Jow, n.* यहूरी ।
- jow'-ol, n.* होरा आदि मणि ; अलङ्कार ;
रत्न जडाउ गहना ; जुहारात । *jow'-*
ol ler, n. मणि, रत्न आदिको काम
गर्ने मानिस ; जाँहरी । *jew'-el-ry,*
jew'-el-ry, n. अनेक किसिमका
गहना, अलङ्कार आदि ।
- joz'-o-bal, n.* ढोठ वा व्यभिचारिणी
आइमाई ; नकच्चरी स्वास्नी-मान्छे ।
- jib, n.* जहाजको अघाडिपट्टि तन्काएको
तीनकुने पाल ।

- jibo, v. t. and i.* मुख बिगार्नु ; खिसी
गर्नु ; ठट्टा गर्नु ।
- jif'-fy, n.* मुहूर्त ; निमेष ; क्षण ।
- jig, n.* फुर्तिलो किसिमको नाच ; सुर वा
लय विशेष । *v. i.* नाच्नु । *jig'-*
glo, v. t. हल्कासँग हल्लाउनु वा
झट्काउनु ।
- ji-had', jo-had', n.* क्रिश्चियन र
मुसलमानहरूको बीचमा भएको
धर्मयुद्ध ।
- jill, n.* बालिका ; कुमारी ।
- jilt, n.* आम्नी प्रेमिलाई छल्ने आइमाई ।
- jin' glo, n.* धातुहरूको मिश्रित
आवाज ; मुद्रा आदिबाट निस्केको
आवाज ; टननन वा छिल्लिङ्ग
आवाज । *v. t. and i.* छिल्लिङ्ग
आवाज गर्नु वा हुनु ।
- jin'-go, n.* लडाका मानिस ; लडाईँ गर्न
मन पराउने मान्छे ; किरिया हालेको
वाक्य । *jin'-go-ism, n.* युद्ध
गर्ने नीतिको समर्थक ।
- jinn, jin'-neo, n.* भूत ; राक्षस ;
पिशाच ; जिन ।
- jin-rick'-sha, jin-rik'-i-sha, n.*
मान्छेले तान्ने दुइ पाङ्ग्रे बग्गी ;
रिक्सा ।
- jiu'-jit-su(zhoo'-zhit-soo), n.* जापानमा
खेलिने कुश्तीको किसिम ।
- job, n.* साधारण काम ; नौकरी ; ठीका
काम । *v. t. and i.* काम गर्नु ;
नौकरी गर्नु ; यताउतिको काम गर्नु ;
ठीका काम गर्नु । *master, n.*
घोडा वा बग्गी भाडा दिने मान्छे ।

job'-ber, *n.* ठिकादार ; दलाल ;
साधारण काम गर्ने मान्छे ।
job'-ber-y, *n.* कुकाम ; बेइमानी काम ;
असदुपाय ।
joc'-key, *n.* घोड़दौड़को व्यवसायी
सवार । *v. t.* ठगनु । joc'-key-
ism, joc'-key-ship, *n.*
jo-cose', *adj.* रसिक ; ठ्य्योलो । jo-
cos'-i-ty, *n.* रसिकता । jo-coso'-
ness, *n.*
joc'-u-lar, *adj.* हास्यरसको ; हास्य-
जनक ; प्रफुल्ल ; हँसिलो ; रसिलो ।
joc'-und, *adj.* प्रफुल्लचित्त भएको ;
रमाइलो ; फरासिलो ; आनन्दप्रद ।
joc-und'-i-ty, joc'-und-ness, *n.*
jog, *n.* धक्का ; ठकर ; झोका ; घच्चा ।
v. t. and i. घच्चा दिनु ; झोकाले
हलनु ; ठेलनु ; बिस्तारै हिँड्नु ।
jog'-gle, *v. t. and i.* धक्का दिनु ;
झोकाले हलनु ; कागनु ; थर्केनु ।
jog'-trot, *n.* बिस्तारैसित खुट्टा चलाउने
वा सानै काम ।
John Bull, *n.* आदर्श वा नमूना रूपको
अंग्रेज ; अंग्रेज जाति ।
john'-ny, *n.* ठूला घरानाको अल्छी
मान्छे ।
john'-ny-cake, *n.* मकैको पीठोको केक
रोटी ।
join, *v. t. and i.* संयुक्त हुनु वा गर्नु ;
जोर्नु ; मिलाउनु ; सँगसँगै हुनु ;
मिलित हुनु ; सदस्य आदि हुनु ।
join'-er, *n.* मिहिनि काम गर्ने

सिकर्मी । join'-er-y, *n.* सिकर्मीको
काम ; मिहिनि काम ।
joint, *n.* जोर्नी ; ओँखला ; कुनै वस्तुको
दुइ भाग जोडिने ठाउँ ; साजे धन ।
adj. जोर्नी वा ओँखला भएको ;
संयुक्त ; मिलित ; साजे । joint'-ly,
adv. एकै ठाउँमा मिलेर ।
joint-stock', *adj.* साजे ; हिस्सामा
बाँडिने । *n.* साजे धन ; हिस्सामा
बाँडिने वस्तु ।
join'-ture, *n.* पोह मरेपछि स्वास्नीको
जीउ भरी खान पाउने गरी उसलाई
मात्र दिइएको जग्गा आदि ;
स्त्री-धन ।
joist, *n.* आड़ा ; दलिन । *v. t.* दलिन
लाउनु ।
joke, *n.* रसिकता ; खेल-ठट्टा ; हाँसो
उठाउन गरिएको वा भनिएको कुरा ।
v. t. and i. खेल ठट्टा गर्नु । jo'-
ker, *n.* खेल ठट्टा गर्ने वा हाँसो
उठाउने मानिस । jok'-ingly, *adv.*
ठट्टा गरेर ; हाँसो उड़ाएर ।
jole, *n.* गाला ।
jol-li-fi-ca'-tion, *n.* हल्ला वा गोलमाल-
पूर्णको उत्सव ।
jol'-li-ty, *n.* मोजमजा ; खुशियाली ;
उत्सव ।
jol'-ly, *adj.* हर्षपूर्ण ; आनन्दी ;
हँसिलो ; प्रफुल्ल-चित्त । -boat, *n.*
जहाजमा भएको सानो डुंगा । jol'-
li-ly, *adv.* हँसिलोसँग ; खुशीसित ।
jolt, *n.* झट्काइ ; घच्याक् धुचक् गरेर
हिँड्ने काम । *v. t. and i.*

झट्काएर हल्याउनु ; खाल्टा खुल्टी
परेको बाटोमा हिँडे झैं घच्याक् घुचुक्
गरेर हिँड्नु । *jolt'ingly, adv.*

jo'nah, n. अशुभ वा कुसाइतमा
हिँड्ने यात्री ।

jon'gluer, n. घुमफिर गरिहिँड्ने
गवैया ; गाइने ।

jon'quill, n. गुनकेशरीका जातको फूल
विशेष ।

jon'dan, n. कोपरा ।

jon'um, n. रक्सी आदि पिउने कचौरा ।

jos'kin, n. गाउँको लाज मान्ने मान्छे ।

joss, n. चिनियाँ मूर्ति । -house, *n.*
चिनियाँहरूको मन्दिर । -stick, *n.*
चिनियाँ धूप ।

jos'tle (jos'tl), v. t. धक्का दिनु ;
ठेलमठेला गर्नु ; ठक्कर खानु ।

jot, n. बिन्दु ; अति अल्प परिमाण ;
श्रृङ्गाश ; तिलमात्र । *v. t.* संक्षेपमा
वा चाँडो लेख्नु । *jot'ting, n.*
स्मरणको लागि लेखिएको संक्षिप्त
लेख ।

jour'nal (jur'-), n. सम्बाद-पत्र ;
रोजनामचा ; दैनिक विवरण ।
jour'nal-ism, n. सम्बाद-पत्रको
सम्पादकता । *jour'nal-ist, n.*
लेखक ; सम्पादक ; परिचालक ।
jour'nal-ist-ic, adj. सम्बाद-
पत्रको सम्पादक सम्बन्धी ;
सम्पादकीय ।

jour'ney (jur'-ni), n. यात्रा ; भ्रमण ;
सफर । *v. i.* यात्रा गर्नु ; सफर
गर्नु । -man, *n.* ठीकामा काम

गर्ने मानिस ; ज्यालादारी मानिस ;
रोजमा काम गर्ने कालीगढ़ वा
कलाकार ; ज्यामी ।

joust, just, n. घोड़ामा चढेर गरिने
लड़ाई । *v. i.* घोड़ा चढेर लड़ाई
गर्नु ।

Jove, n. प्राचीन रोमको देवता ।

jo'vial, adj. हँसिलो ; रसिलो ;
आनन्दपूर्ण ; आनन्दित ; उत्फुल्ल ;
प्रफुल्ल । *jo'vial'-ity, n.* आनन्द ;
हर्ष ।

jowl, n. गाला ; बङ्गरा ।

joy, n. आनन्द ; हर्ष ; खुशी ;
मोजमजा । *v. t. and i.* आनन्दित
हुनु ; खुशी पार्नु ; हर्षित हुनु ; हर्ष
प्रकाश गर्नु । -ride, *n.* आनन्दको
भ्रमण । *joy'ful, joy'ous, adj.*
हर्षित ; आनन्दित ; सन्तुष्ट ;
प्रसन्न ; उत्फुल्ल ; हृष्ट । *joy'-less, adj.*
निरानन्द ; अहर्षित ; आनन्दित
नभएको ।

ju'bi-lant, adj. हर्ष वा जयध्वनि गर्ने ;
अत्यन्त आनन्दित ; आनन्दपूर्ण ।
ju'bil-ate, v. i. साह्रै खुशी हुनु ;
आनन्द प्रकाश गर्नु । *n.* यीशुका
पुनरुत्थानको उत्सव पछिको तेस्रो
आइतवार ; विजयको उल्लाह ।
ju-bi-la'tion, n. हर्ष ; आनन्द ;
जय जयकार ।

ju'bi-lee, n. अत्यन्त आनन्दको दिन ;
महोत्सव ; प्रत्येक पच्चीस, पचास
अनि साठी वर्षमा मनाइने उद्धार र
पुनर्स्थापनको वर्ष । Silver

- Jubilee, *n.* रजत-जयन्ती ; पच्चीस वर्षमा मनाइने उत्सव । Golden Jubilee, *n.* सुवर्ण-जयन्ती ; पचास वर्षमा मनाइने उत्सव । Diamond Jubilee, *n.* हीरक-जयन्ती ; साठौ वर्षमा मनाइने उत्सव ।
- Ju-da'ic, *al*, *adj.* यहूदी सम्बन्धी ।
- ju'-das, *adj.* विश्वास नगर्ने ; विश्वास-घातक ।
- Ju'-de-an, *adj.* यहूदीहरूको देश सम्बन्धी । *n.* यहूदी ।
- judge, *n.* न्यायाधीश ; विचारपति ; धर्माधिकारी ; मध्यस्थ । *v. t.* and *i.* विचार गर्नु ; न्याय गर्नु ; फैसला गर्नु ; निर्णय गर्नु ; अन्दाज गर्नु ; अनुमान गर्नु ; समालोचना गर्नु । -ship, *n.* विचारपतिको पद वा काम । judgo'-ment, judg'-ment, *n.* विचार ; विवेक ; अदालतको फैसला । -day, *n.* आखिरी विचार गरिने दिन । -hall, *n.* विचार-सभा ; धर्म-सभा । -seat, *n.* विचारपतिको आसन ।
- ju'-di-ca-ble, *adj.* विचार वा न्याय योग्य ।
- ju'-di-ca-tive, *adj.* विचार वा न्याय गर्ने हक भएको ; जजको शक्ति भएको ।
- ju'-di-ca-to-ry, *adj.* विचारपति सम्बन्धी ; न्याय सम्बन्धी । *n.* न्याय ; न्यायालय वा विचारालय ।
- ju'-di-ca-ture, *n.* न्याय ; अदालत ; विचारालय ; विचारशक्ति ।
- ju-di'-ci-al (-dish'-al), *adj.* धर्माधिकारी वा विचारालय सम्बन्धी ; इन्साफ गर्ने काम भएको । -depart-ment, *n.* विचार-विभाग ।
- ju-di'-ci-a-ry, *n.* आदालतसमूह ; धर्माधिकारहरूको समूह । *adj.* दण्ड दिइने ; विचारालय-सम्बन्धी ; व्यावहारिक ।
- ju-di' ci-ous, *adj.* ज्ञानी ; बुद्धिमान् ; विवेकी ; चतुर ; चलाकी ; न्याय-संगत । ju-di' ci-ous ly, *adv.* न्यायपूर्वक ; चलाकीसित ।
- ju'-dy, *n.* कुप्रो पिछ्छु भएको पुइको मान्छे ।
- jug, *n.* समाल्ने भएको पानी आदि हाल्ने भाँडो ; झारी ; सुरही ; जग ; बुलबुल चराको कराइ ; जग् जग् आवाज ।
- jug'-gle, *v. t. and i.* चटक गर्नु ; झूटो गरी देखाउनु ; छव्याउनु ; ठगनु । jug'-glor, *n.* चटक खेल्ने मान्छे ; बाजीगर ; इन्द्रजाल गर्ने मानिस । jug'-glor-y, *n.* चटक सिकने विद्या ; इन्द्रजाल ।
- ju'-gu-lar, *adj.* घाँटी वा गर्दनको हाड सम्बन्धी । *n.* गर्दनको नसो विशेष ।
- juice (joos), *n.* फलफूल आदिको रस ; शारीरिक रस । jui'-cy (joo'-st), *adj.* रसिलो ; चाखलाग्दो ।
- ju'-jube, *n.* बयर ; बयरको रुख ; एक किसिमको मिठाई ।
- ju'-lap, ju'-lep, *n.* पिउनकोलागि गुलियो औषधि ।

Ju'lian, *adj.* जुलियस सिजरको बही-सम्बन्धी ।

ju-li-anno', *n.* मासुसित मिसाएर पकाएको साग-पातको सुरुवा ।

Ju ly', *n.* अंग्रेजी वर्षको सातौं महीना ; जुलाई ।

jun'ble, *v. t. and i.* गोलमालमा पार्नु ; छासमिस पार्नु वा हुनु ; खल्याङ मल्याङ पार्नु वा हुनु । *n.* गोलमालिएको वा खल्याङ मल्याङ भएको अवस्था ; छासमिसे चीज । jun'blingly, *adv.* गोलमालिएको हिसाबले ।

jump, *v. t. and i.* उफ्रनु ; फाल हान्नु ; उछिन्नु ; झट्नु ; सरसरी हेर्नु ; कुदेर पार गर्नु वा हुनु । jump'-or, *n.*

jun'e-tion, *n.* मिलन ; संयोग ; जोर्नी ; मिल्ने ठाउँ ; दोभान ।

jun'e-ture, *n.* जोर्ने काम ; चीजहरू जोड्ने ठाउँ ; विपदको समय ; मंकटमय अवस्था ।

June, *n.* अंग्रेजी वर्षको छैटौं महीना ; जून ।

jun'gle, *n.* बन ; जंगल ; फारस ।

ju'ni or, *adj.* सानो चाहिँ ; कम्ती दर्जाको ; तल्लो स्थानको ।

ju'ni-pon, *n.* एक किसिमको बाह्रमास हरियो रहने लहरा वा बुटा ।

junk, *n.* चीन देशको सानो जहाज ; पुरानो डोरी ; नूनमा मिसाएको मासु ।

jun'-kor, *n.* जर्मनी देशको जवान भलादमी ।

jun'-kot, *n.* मीठो खानेकुरो ; गुलियो पदार्थ ; मिठाई ; भोज ; वनभात ।

v. t. and i. भोज खुवाउनु वा खानु ; वनभात खानु ।

jun'-ta, *n.* स्पेन देशको महासभा ; सम्मिलित समाज ।

jun'to, *n.* गुप्त-सभा ; षड्यन्त्र ।

Ju'-pi-ter, *n.* रोमन देवताहरूका गुरु ; इन्द्र ; बृहस्पति ग्रह ।

jur'al, *adj.* ऐनको ; ऐनमा बाँधिएको ।

ju-rid'-ic-al, *adj.* धर्माधिकार वा विचारपति सम्बन्धी ; अदालतमा व्यवहार गरिने ; कानूनी ; अदालती कारवाइको ।

ju ris-con' sult, *n.* ऐनमा पोख्त भएको मान्छे ; कानूनी विद्यामा निपुण मानिस ।

ju-ris-dic'-tion, *n.* विचारको अधिकार ; इन्साफको शासन ; कानूनी वा अरु अख्तियार फैलिएको हाता वा इलाका ।

ju ris pru'-dent, *adj.* ऐनमा पोख्त भएको ; कानूनी विद्यामा निपुण भएको । ju-ris-pru'-dence, *n.* ऐन वा कानूनी-विज्ञान ; दर्शनशास्त्र ; व्यवस्था-विज्ञान ; धर्मशास्त्र ।

ju'ry, *n.* किरिया हालेर विचार वा न्याय गर्ने मान्छेको मण्डली ।

-box, *n.* अदालतमा जूरीहरू बस्ने घेरिएको ठाउँ । -man or ju'-ror, *n.* पञ्चायतको सदस्य ; किरिया हाल्ने मान्छे । ju'-rist, *n.* ऐन जान्ने मान्छे ; कानूनी लेखक ।

just, *adj.* न्याय ; न्यायपरायण ; इन्साफी ; उचित ; ठीक ; इमानदार ; धार्मिक । *adv.* ठीकगरी ; उचित-हिसाबले ; ठिकमात्र । just-ly, *adv.* न्यायसँग ; न्यायपूर्वक ; यथायोग्य ; यथोचित । just-ness, *n.* न्यायपरता ; यथायोग्यता ; यथार्थता ।

jus'tice, *n.* न्यायपरायण आचरण ; इन्साफ ; विचारपति । -ship, *n.* विचारपतिको पद वा काम । jus-tic'i-ar, jus-tic'i-ar-y, *n.* प्रधान विचारपति ; प्रधान धर्माधिकार ।

jus'tify, *v. t.* सत्य हो भनेर प्रमाण गर्नु ; समर्थन गर्नु ; ठीक प्रमाण दिनु । jus-ti-fi'a-ble, *adj.* समर्थन योग्य । jus-ti-fi ca'tion, *n.* समर्थन ; सत्यता-प्रदर्शन । jus-ti-fi-ca-tive, jus-ti-fi-ca-to-ry, *adj.* समर्थन गर्ने शक्ति भएको । jus'ti-fi-or, *n.* समर्थनकारी ।

jut, *n.* कुनै कुराको बाहिर निस्केको चुच्चो ; चोसो । *v. t.* बाहिर चुच्चो निकाल्नु ; चोसो बनाउनु । jut'ty, *n.* घर आदिमा बाहिर निस्केको भाग ।

jute, *n.* पाट ; सनपाट ।

ju-venos'-cent, *adj.* तन्नेरी वा जवान हुँदै गएको । ju-venos'-once, *n.* अल्लारे वा तन्नेरी अवस्था ।

ju've-nile (joo'-ve-nil), *adj.* तन्नेरी ; अल्लारे ; जवान ; केटाकेटीको जस्तो ।

n. तन्नेरी वा जवान अवस्था ; अल्लारे मानिस । ju've-nil'-i-ty, *n.* यौवन ; अल्लारे अवस्था ।

jux-ta-pose', *v. t.* छेउछेउमा राख्नु ; हाराहारी राख्नु । jux-ta-po-si'-tion, *n.* हाराहारी ; छेउछेउमा राख्ने काम वा राखिएको अवस्था ; सन्निकर्ष ।

K

kaa'-ba, caa'-ba, *n.* मक्का नगरको मुख्य मस्जिद ।

kab'-ala, cab'-al-a or cab'-bal-a, *n.* यहूदी पुरोहितको गुप्ती धर्मशास्त्र ।

ka'-di, ca'-di, *n.* मुसलमाना देशको धर्माधिकार ।

Kaf'-ir or Kaf'-fir, *n.* पूर्व-दक्षिण अफ्रिकाको अधिवासी ।

kail, kale, *n.* बन्दाकोपी ।

kai'sor (kū'-zer or kū'-), *n.* जर्मन-सम्राट्को पदवी ।

ka-loi'-do scope, *n.* अनेक किसिमका रंग देखिने एक किसिमको यन्त्र ।

kal'-en der—Same as calender.

ka'-lif, ca'-lif, *n.* अरब देशका राजाको उपाधि ; खलीफा ।

Kal'-muck, Kal'-myk, Cal'-muc or Cal'-muck, *n.* मंगोल जातिका मानिस ।

ka'-long, *n.* मलया देशमा पाइने चमेरा ।

kan'-gar-oo, *n.* अष्ट्रेलियामा पाइने एक किसिमको पशु ; कङ्गारु ।

ka'-o-lin, *n.* चिनियाँ माटो ।

ka'-pok, *n.* सिमलको भुवा जस्तै एक किसिमको रुवो ।

kar'-roo or kar'-oo, *n.* दक्षिण अफ्रिकाको निर्जन प्रदेश ।

kay'-ak, *n.* हिउँमा चलाइने ढुंगा ।

ke'-a, *n.* निडजिल्याण्डमा पाइने एक किसिमको हिंसक सुगा ।

kodgo, kodg'-or, *n.* जहाजको सानो लङ्घर ।

kodg'-o roe, *n.* मसिपको अवस्था ; खिचडी ।

kook, *v. t.* च्याउनु ; खोजिनिति गर्नु ; चेवा गर्नु । kook'-ing, *n.* खोजनिति वा चेवा गर्ने काम ।

koel, *n.* जहाज ; जहाजको सब भन्दा मनिको भाग ; सम्म पीँध भएको जहाज । -age, *n.* जहाजको कर । koel'-ess, *adj.*

keen, *adj.* धारिलो ; तीव्र ; प्रबल ; सूक्ष्म ; व्यग्र ; उत्सुक ; तीव्र वा सूक्ष्मबुद्धि भएको । -edged, *adj.* धारिलो ; लाग्ने । -eyod, *adj.* तीखो आँखा भएको ; सूक्ष्मदृष्टि । keen'-ness, *n.* तीक्ष्णता ; तीव्रता ; तेजिलो बुद्धि ।

keep, *v. t. and i.* राख्नु ; रक्षा गर्नु ; पालन गर्नु ; मात्नु ; कायम गर्नु ; चलाउनु ; कुनै कुरो बिक्री गर्न राख्नु ; रोक्नु ; थुन्नु ; जोगाउनु । *n.* किल्ला ; दुर्ग ; भरण-पोषण ; जीविका । -ake, *n.* संझनाको निमित्त उपहार स्वरूप दिइएको कुनै किसिमको चीज ; चिनो । keep'-

ing, *n.* यत्न ; रक्षा ; रखवारी ; जिम्मा । keep'-er, *n.* रक्षक ; पालक । -ship, *n.* रक्षक वा पालकको पद वा काम ।

keg, *n.* सानो पीपा ।

kelp, *n.* सामुद्रिक झार विशेष ।

kol'-pie, kol'-py, *n.* घोडाका रूपको पानी-भूत ।

Kelt—Same as Celt.

ken, *v. t.* जान्नु ; टाढाबाट चिन्नु ; देख्ने बित्तिकै चिन्नु । *n.* दृष्टि वा ज्ञानको पहुँच ; दृष्टि-सीमा ।

kon'-nel, *n.* कुकुरको झुण्ड ; कुकुरको खोर ; स्याल आदिको ओडार ; सधैं जाने गरेको ठाउँ ; नाली ; कुलो ; कुलेसो । *v. t.* कुकुरलाई खोरमा राख्नु वा थुन्नु ; खोरमा बस्नु ।

kerb, kerb'-stone, *n.* ढुङ्गा छापेको ठाउँ ; अग्ला बाटाको ढुङ्गाको किनारा ।

ker'-chief, *n.* रुमाल ; मजेत्रो ।

kern, *v. t.* दाना दाना पार्नु । *n.* हाते जाँतो ।

kerno, kern, *n.* आयल्याण्डको पैदल सेना ; बस्तीका मान्छे ; गँवार ।

ker'-nel, *n.* अन्न ; भूस, खोष्ट भित्रको बियाँ वा बिउ ; भित्री भाग ; सारभाग ।

ker'-o-sene, *n.* मट्टीतेल ।

ker'-sey, *n.* खस्त्रो उनी लुगाको किसिम ।

ker'-sey-mere, *n.* मिहिन उनको खेस पारी बुनेको लुगा ; कस्मीरा ।

- kes'trel, *n.* एक किसिमको सानो बेसारो ।
- ketch, *n.* दुइ मस्तुल भएको सानो जहाजको किसिम ।
- kot'tle, *n.* पानी उमाल्ने भौँडाको किसिम ; चियादानी ; किल्ली ।
- drum, *n.* दमाहा ; नगरा ।
- key (*kē*), *n.* सौँचो ; चाबी ; कुनै पाठ्य-पुस्तकको टीका, अर्थ, व्याख्या आदि लेखिएको पुस्तक ; विचार वा भाव प्रकाशको कित्ता वा छोट । -board, *n.* पियानो आदि बाजाका पर्दाको समूह । -hole, *n.* सौँचो हाल्ने प्वाल ; तालाको प्वाल । -note, *n.* कुनै रागको मुख्य सुर । -stone, *n.* सबैलाई जकड्याउने गुम्बजको शिरको ढुङ्गा ; कुनै देवल आदिको मूल ढुङ्गा ।
- kha'ki, *adj.* धूलोको रंग ; खाकी रंग ।
n. खाकी लुगा ।
- kha'li-fa, kha'li-f, *n.* महमदको उत्तराधिकारी ; प्रधान मुसलमान सम्राट् ; खलीफा ।
- khan (*kan*), *n.* मध्य एशिया, इरान आदिको मुसलमान सरदार वा सानो राजा ; खान ; बटुवाहरू वास बस्ने ठाउँ ; पान्थनिवास । khan'ato, *n.* खानको राज्य वा अधिकार ।
- Khedivo' (*ke-deev' or ked'-iv*), *n.* मिश्र देशको शासनकर्ता वा राजा ।
- kibe, *n.* कुर्कुचामा हुने एक किसिमको रोग ; हर्नाथ ।
- kick, *v. t. and i.* लात्तले हिकौडनु ; लात मारनु ; खुट्टाले हिकौडनु । *n.* लात हिकौडने काम ।
- kick'shaw, *n.* अनौठो वस्तु ; बिना-नाउँको अचम्भको वस्तु ; स्वादिष्ट खाना ।
- kid, *n.* बाखाको पाठो ; पाठाको छाला ; सानो नानी ; केटाकेटी ।
- kid'dle, *n.* माछा मार्नलाई खोलामा बनाइएको दुवाली ।
- kid'nap, *v. t.* मानिसहरूलाई चोरेर लैजानु ; हरण गर्नु ; भगाउनु ।
- kid'ney (*-ni*), *n.* मिर्गौलो । -bean, *n.* मिर्गौलाका आकारको सिमी ।
- kil'der kin, *n.* पीपा विशेष ।
- kill, *v. t.* मारनु ; हत्या गर्नु ; वध गर्नु ; खून गर्नु ।
- kiln (*kil*), *n.* पोल्न, तताउन वा सुकाउनका निमित्तको भट्टी । -dry, *v. t.* भट्टीमा पोल्नु, तताउनु वा सुकाउनु ।
- kil'o-gramme, kil'o-gram, *n.* परिमाण विशेष ; फ्रान्सको भोजन विशेष ।
- kil'o-me-ter, *n.* फ्रान्सको लमाइ विशेष ।
- kilt, *n.* हाइल्याण्ड्सले लाउने लुगा विशेष ।
- kim'bo, *adj.* बाझो ; नुहेको ; वक्र ।
- kin, *n.* जाति ; कुटुम्ब ; घराना ; वंश ; नातेदार । -chin, *n.* बालक ; सानो नानी । -dred, *n.* भाइ-बन्धु ; रगतको नाता ; साखा-सन्तान । *adj.* रगतको सम्बन्ध भएको ; एउटै

सन्तानको । -ship, *n.* सम्बन्ध ;
नाता ; चरित्र आदिमा मिलान ;
सादृश्य ।

kins'-folk, *n.* जाति ; सास्त्रा-सन्तान ;
कुटुम्ब । Also kins' man.

kin'-cob, *n.* रेशमको लुगा विशेष ;
किनखाब ।

kind, *n.* जाति ; प्रकार ; किसिम ;
प्रणाली ; स्वभाव ; प्रकृति ; श्रेणी ।
adj. दयालु ; कृपालु वा कोमल
प्रकृतिको ; प्रिय ; माया गर्ने ; भद्र ;
सहृदय । -hearted, *adj.* दयालु ;
मायालु ; सहृदय । kind'-ly, *adv.*
दयालु हिमाबले । *adj.* स्वाभाविक ;
आफ्नै जातिको ; दयाले भरिएको ।
kind'-ness, *n.* दया ; करुणा ;
अनुग्रह ; उपकार ।

kin'-der gar-ten, *n.* केटाकेटीको खेल्ने
अनि पढ्ने ठाउँ ।

kin'-dle, *v.t. and i.* बाल्नु ; जलाउनु ;
जल्नु ; सल्काउनु ; उत्तेजित पार्नु ।

kin'-dred, *n.* नाता ; नातेदार ; कुटुम्ब ;
सन्तान ; परिवार ; सगोत्र ;
स्वजातीय ।

kine, *n. pl.* गाईहरू ।

ki'-no ma—Same as cinema.

ki-no-mat'-ics, *n. pl.* गति-विज्ञान ।

ki-no-mat'-o-graph—Same as cine-
matograph.

ki-no'-ties, *n. pl.* गति र गति सम्बन्धी
विज्ञान ।

king, *n.* राजा ; नृप ; तासको बादशाह
पत्ता । -craft, *n.* राजनीति ;

शासननीति ; राज्यशासन वा
राजत्वको कौशल । -fisher, *n.*
माछा समाती खाने चरो ; माटीकोरे ।
-maker, *n.* राजा खडा वा नियुक्त
गर्ने मान्छे । -ship, *n.* राजाको
उपाधि ; राजपद । King's Bench,
n. इङ्गल्याण्डको प्रधान विचारालय ।
King's-evil, *n.* गलगण्ड रोग ;
गौँड । King's-English, *n.* विशुद्ध
अंग्रेजी । king'-ly, *adj.* राजोचित ;
महान् ।

king'-dom, *n.* राज्य ; राजत्व ; राष्ट्र ।

king' lot, *n.* सानो राजा ।

kink, *v. i.* जोरसँग खोक्नु ; गौँठो
पार्नु । *n.* डोरी आदिको गौँठो ;
खोकी ।

kip, *n.* वेइयाहरू बस्ने अड्डा ; बास
बस्ने घर ; डेरा ; पलङ्ग ; ओछ्यान ;
साना साना जानवरको छाला ।

kip'-por, *n.* फुल पार्ने मौसमको भाले
सामन माछा ; नून दलेर सुकाएको
माछा (विशेष होरङ्ग माछा) ।

kirk, *n.* स्काटल्याण्डको धर्म-मन्दिर ।

kir'-tle, *n.* आइसाईहरूको अलखा वा
पेटाकोट ; जामा ; कुर्ता ; पैजामा ।

kiss, *v. i.* चुम्मा खानु ; म्वाइ खानु ;
अलिकतिमात्र छुनु ; आदर गर्नु ।
n. म्वाइ ; चुम्बन ।

kit, *n.* बिरालाको बच्चा ; न्याउरो ;
ठूलो बोटल ; काठको सानो ढोँड ;
सानो बेहला बाजा ; सारङ्गी ;
सिपाहीको खानेकुरो हाल्ने बलियो
टाटको ब्याग वा झोली ।

kitch'-on, *n.* भान्छा ; भान्साघर ।

-garden, *n.* साग-सब्जीको बगान ।

-maid, *n.* खानेकुरो पकाउने वा पकाउन सहायता दिने केटी ।

-stuff, *n.* भान्सामा प्रयोग हुने वस्तु । kitch'-en-er, *n.* भान्साको नोकर ।

kito, *n.* चील ; गुड्डी ; ठगार ।

kith, *n.* नातेदारहरू ; चिह्नारहरू ।

kit'-ten, *n.* बिरालाको बच्चा ; न्याउरा ।

kit'-tle, *adj.* गाह्रो ; अपछ्यारो ; असजिलो ।

ki'-wi (*kē'*), *n.* निउजिल्याण्डमा पाइने एक किसिमको पुच्छर नभएको चरो ।

klep-to-ma'-ni-a or clep-to-ma'-ni-a, *n.* कुनै चीज चोर्न इच्छा हुने एक किसिमको रोग ।

kloof, *n.* दक्षिण अफ्रिकाको पर्वतहरूका घाँटी ।

knack (*nak*), *n.* कौशल ; निपुणता ; दक्षता ; नानीहरूको खेलाउने वस्तु ; गुडिया ।

knack'-or (*nak'*), *n.* बूढो घोडा र कुकुरको मासु बेच्ने मान्छे ।

knack'-y (*nak'*), *adj.* धूर्त ; चङ्को ; चलाक ।

knag (*nag*), *n.* काठको गौँठा वा ओँख्वा ; ओँख्वा । knag'-gy, *adj.* ओँख्वा भएको ; गौँठादार ।

knap (*nep*), *n.* पहाडको टाकुरा ; डाँडा । *v. t.* घन हान्नु वा घनले फोर्नु ; ठूलो आवाज गरेर हिर्काउनु ।

knap'-sack (*nep'*), *n.* सैनिक वा

यात्रीहरूको खानेकुरो आदि हालेर पिछ्छुमा बोक्ने एक किसिमको नारजा वा झोला ; रुकसाइट ।

knarl (*narl*), *n.* काठको गौँठा ; ओँख्वा ।

knave (*nāv*), *n.* बदमाश ; दुष्ट ; तासको जगपत्ता । kna'-vor-y (*nā'*), *n.* दुष्टता ; छल ; कपट ।

knave'-vish (*nā'*), *adj.* दुष्ट ; धूर्त ।

knead (*nēd*), *v. t.* पीठो आदि माड्नु ; मिसाएर मल्नु । knead'-ing (*nēd'*), *n.* पीठो माड्ने वा मल्ने काम । -trough, *n.* पीठो मल्ने भाँडो ।

knob (*nē*), *n.* घुँडा । -cap, *n.* घुँडाको पाङ्ग्रा ; घुँडालाई सुरक्षित गर्न वस्तु । -doop, *adj.* घुँडा जति गहीरो । -high, *adj.* घुँडा जति अग्लो । -joint, *n.* घुँडाको जोर्नी । -pan, *n.* घुँडाको गोली हाड्ने वा पाङ्ग्रा । -tribute, *n.* घुँडा टेकेर दण्डवत् गर्ने काम ।

kneel (*nēl*), *v. i.* घुँडा टेक्नु ; घुँडा मार्नु ।

knell (*nel*), *n.* मृत्यु पछि वा अन्त्येष्टि क्रियामा गम्भीर हिसाबले बजाइएको घण्टाको आवाज । *v. t. and i.* शोकसूचक घण्टा बजाउनु ।

knick'-er-bock'-ers (*nik'-er-bok'-ers*) or knick'-ers (*nik'*), *n. pl.* घुँडा मन्त्रिरसम्म आउने सुरुवाल ; निक्कर ।

knick'-knack (*nik'-nak*), *n.* खेल्ने

कुरी ; गुड़िया ; सामान्य वस्तु ।

knick'-knack-or-y, *n.* सामान्य वस्तुहरूको समूह ।

knife (*nɪf*), *n.* छुरी ; कर्द ; स्याँगी ; चकमू । -board, *n.* छुरी उध्याउने दुङ्गा आदि । -edgo, *n.* छुरीको धार । -grindor, *n.* छुरी शान लाउने मान्छे ।

knight (*nɪt*), *n.* घोडचढी सेना ; सहकारी वा बहादुर भई सेवामा लागेको मान्छे ; 'सर' उपाधि युक्त मानिस । -errant, *n.* वीरताको काम गरिहिँड्ने वीर मान्छे । -errantry, *n.* वीरताको काम गरिहिँड्ने वीर मान्छेको काम । -hood, *n.* बहादुरी पदवी ; नाइटको पदवी । -marshal, *n.* इङ्गल्याण्डका राजघरानामा काम गर्ने मान्छे । -service, *n.* नाइटका अधीनमा भएको जग्गा । knight'-ago, *n.* नाइटहरूको समूह ।

knit (*nɪt*), *v. t.* काँटा कुर्सी आदिले बुन्नु ; सिलाउनु । knit'-ting, *n.* सिलाइ ; बुनाइ ; बुने वा सिलाउने काम ।

knit'-tlo (*nɪt'-l*), *n.* धागोको बनेको सानो डोरी ।

knob (*nɒb*), *n.* गौँठो ; लहुरो आदिको समानेपट्टि भएको डल्लो गौँठो ।

knob'-by, *adj.* गौँठो भएको ।

knock (*nɒk*), *v. t. and i.* ठक्ठकाउनु ; घच्घच्याउनु ; धक्का दिनु ; कडा प्रहारले हाक्नु । knock'-or, *n.*

ठक्ठकाउनेकोलागि प्रयोग हुने ढोका आदिमा राखिएको धातु आदिको वस्तु ; ठक्ठकाउने मान्छे ।

knoll (*nɒl*), *n.* सानो पहाड ; डाँडा ; ढिको ।

knop (*nɒp*), *n.* गौँठो ; फूलको कोपिला ।

knot (*nɒt*), *n.* गौँठो ; सुकाँउने ; जहाजी माइलको परिमाण ; शोचनीय वा कठिन समस्या ; पानीमा पाइने एक किसिमको चरो । *v. t. and i.* गौँठो पार्नु ; गौँठो पारी बाँध्नु ; गौँठो पर्नु वा हुनु । knot'-ly, *adj.* धेरै गौँठा परेको ; गौँठै गौँठा भएको ।

knout (*nɒut*), *n.* एक किसिमको कोरा ।

know (*nɒ*), *v. t. and i.* जान्नु ; बुझ्नु ; चिन्नु ; ठिग्याउनु ; परिचित हुनु ; चाल पाउनु ; थाहा हुनु । know'-ing, *adj.* धूर्त ; बुद्धिमान् ; ज्ञानी ; ज्ञात ; सुदक्ष । know'-a ble, *adj.* जानिने ; बुझिने ।

know'-ledge (*nɒl'-eɟ*), *n.* विद्या ; ज्ञान ; कौशल ; परिचय ; खबर ।

knuck'-le (*nuk'-l*), *n.* औँलाका जोर्नीको वा फेदको हाड ; चारखुट्टे जन्तु तथा चौपायाको घुँडाको जोर्नी । *v. t.* हिकार्डदा औँलाको जोर्नीपट्टिबाट हिकार्डउनु ; हार खानु वा मान्नु ।

knurr or knur (*nur*) or knurl (*nurl*), *n.* रुखको गौँठो वा आँखा । knurl'-y, *adj.* गौँठो भएको ।

ku'-balt—Same as cobalt.

ku'-dak, *n.* एक किसिमको नक्सा
उतार्ने यन्त्र ।

ku'-el, *n.* कोइलि चरो ।

koh'-i-noor, *n.* ब्रिटिश सरकारका
मुकुटमा भएको भारतवर्षको प्रख्यात
हीरा ; कोहिनुर हीरा ।

kohl-ra'-bi, *n.* गौँठकोपीको किसिम ।

koo'-doo or ku'-du, *n.* दक्षिण
अफ्रिकामा पाइने बरौँठको किसिम ।

kool'-ah, *n.* अष्ट्रेलियामा पाइने
दुग्धपेयी जानवरको किसिम ।

kop or kop'-je (*pi* or *yi*), *n.* दक्षिण
अफ्रिकाका साना साना पर्वत ।

ko'-peck or co'-pock, *n.* रुस देशको
तामाको मुद्रा विशेष ।

Ko'-ran (*Ko-ran*), *n.* महमदको धर्म-
शास्त्र ; कुरान ।

ko tow' or kow-tow', *n.* चिनियाँ-
हरूको निधारले भूईँ छोएर गरिने
दण्डवत् विशेष ।

kraul (*kräl* or *kräl*), *n.* दक्षिण
अफ्रिकाको निग्रोहरूको बारले
घेरिएको गाउँ ; जंगली हात्ती आदि
हुल्ने खोर ।

kra'-ken, *n.* काल्पनिक सामुद्रिक
राक्षस विशेष ।

krea'-tin, kreoso, kro'-o-soto or
kris, *n.* मालया देशमा पाइने
चुप्पीको किसिम ।

krem'-lin, *n.* रुसका नगर भित्रको
किल्ला (विशेष मस्कोको) ।

ku'-dos, *n.* प्रशंसा ; कीर्ति ; महिमा ।

kuk'-ri, *n.* खुकुरी ।

ky'-lin, *n.* चिनियाँ वा जापानी
भौडामा लेखिएको जानवरको चित्र ।

ky'-loe, *n.* स्काटल्याण्डमा पाइने एक
किसिमको गाई ।

kytho, *v. t. and i.* प्रचार गर्नु ;
फैल्याउनु ; देखाउनु ; उपस्थित
हुनु ।

L

lab'-a-rum, *n.* रोमको क्रिस्तानी चिनो
भएको लडाइँको झण्डा ।

la'-bol, *n.* सूचक-पत्र ; चिट्ठी आदिमा
टाँसिने टिकट । *v. t.* टिकट टाँस्नु ।

la'-bi-al, *adj.* ओठ सम्बन्धी ; ओठले
उच्चारण हुने । *n.* ओठले उच्चारण
हुने शब्द ; ओष्ठ्यवर्ण, जस्तै—प, फ,
ब, भ, म । *la'-bi-al-ly, adv.*

la bi-o-den'-tal, *n.* दन्त्योष्ठ्यवर्ण अर्थात्
दाँत र ओठले उच्चारण हुने शब्द ।

la'-bi-um, *n.* ओठ ।

lab'-o-ra-tor-y, *n.* वैज्ञानिक प्रयोग-
शाला ; वैज्ञानिक अनुसन्धान गरिने
ठाउँ ।

la'-bour (*-bur*), *v. i.* परिश्रम गर्नु ;
उद्योग गर्नु ; चेष्टा गर्नु ; विस्तार-
पूर्वक वर्णन गर्नु । *n.* शारीरिक
वा मानसिक परिश्रम ; उद्योग ;
मेहनत ; चेष्टा ; प्रसव-वेदना ;
छोराछोरी पाउने कष्ट । *-party, n.*
श्रमिकहरूले चुनेको पार्लामेण्ट
महासभाको मेम्बर ; ज्यामीहरूको
प्रतिनिधि भएर जाने मान्छे ।

-saving, *n.* खेताला कम्ती लाउने काम । *la'-bour-er, n.* श्रमिक ; खेताला ; ज्यामी ; ज्याला दिएर काममा लाइने मान्छे । *la-bo'-ri-ous, adj.* परिश्रमी ; मेहनती । *la'-bour-ist, la'-bour-ite, n.* मजदूरदल ; श्रमिक-सभा । *la-bo'-ri-ous-ly, adv.* *la-bo'-ri-ous-ness, n.*

la-bur'-num, n. चडकिला पहेंला फूलका झुप्या फुल्ने एक किसिमको सानो रुख ।

lab'-y-rinth, n. जटिल समस्या ; घुमाउरो बन्दोबस्त ; भूलभूलैया । *lab'-y-rinth'-ian, -ic, -ine, -al, adj.* जटिल ; घुमाउरो ; कसिएको । *lab'-y-rinth'-i-form, adj.* घुमाउरो वा कसिएको आकारको ; जटिल ।

lac (lak), n. लाहा ; गन्धक ; संख्यामा लाख ।

laco, n. फिता ; डोरी ; लेस । *lac'-ing, n.* कुनै कुरो बाँध्ने डोरी ; फिता ; लेस । *lac'-y, adj.* लेस जस्तो ।

lac'-er-ate (las'-), v. t. छिन्न भिन्न पार्नु ; धुजा धुजा पार्नु ; फार्नु ; चोट पार्नु ; दुःखित पार्नु । *lac'-er-a-ble, adj.* छिन्न भिन्न हुने ; चोट लाग्ने । *lac'-er-a-tion, n.* छिन्न भिन्न पार्ने काम ; चीरफाड़ ; काटकुट । *lac'-er-a-tive, adj.* चीरफाड़ वा काटकुट गर्ने शक्ति भएको ।

lach'-es, n. कापरवाही ; असावधानता ; अवहेला ; साह्रै ढिलो गर्ने काम ।

lach'-ry-mal, lac'-ry-mal, adj. आँसु आउने ; आँसु निकाल्ने । *lach'-ry-ma-ry, lach'-ry-ma-to-ry, adj.* आँसु आएको ; आँसु निस्केको । *lach'-ry-ma'-tion, n.* आँसु बग्ने काम ; आँसुको बहाइ । *lach'-ry-mose, lac'-ry-mose, adj.* आँसुले भरिएको ; रुच्ने ; पिच्ने ।

la-cin'-i-ate, la-cin'-i-ated, adj. नमिलेको ; मुजा परेको ; छुट्का हालेको ।

lack, n. अभाव ; हीनता ; कमी ; खाँचो ; न्यूनता । *v. t. and i.* अभाव हुनु ; खाँचो हुनु वा पार्नु ; कमी हुनु ; नभएको हुनु ; रहित हुनु । *-brain, n.* निर्बाध मान्छे ; मुख । *-land, n.* जग्गा जमीन नभएको मान्छे । *-lustre, adj.* किरण नभएको ; ज्योतिहीन ; निस्तेज ।

lack-a-dais'-ical, adj. चिन्ताले व्याकुल भएको ।

lack'-a-day, intj. हाय ! ; आहा ! ; अहो ! ; शोक वा खेदसूचक अव्यय ।

lack'-er—See lacquer.

lack'-ey or lacqu'-oy, n. अनुचर ; नौकर ; चाकर ; बैठके ।

Lac'-on-ian, n. ल्याकोनियाका बासिन्दा । *adj.* ल्याकोनिया प्रदेशको ।

la-con'-ic (-kon'-), adj. संक्षिप्त ; संक्षेप ; छोटकरी ; सारगर्भित । *la-con'-ic-al-ly, adv.*

la con'-ism, la-con'-ic-ism, *n.* छोटो सारगर्भित बनाइ; छोटकरीमा भनिएको कुरो; संक्षेपमा बोल्ने वा खेल्ने रीति ।

lac'-quer (*lak'-ēr*), *n.* पगालेको लाहाको सुनौला पालिश; बार्निश; देखावटी; आइम्बर । *v. t.* पालिश लाउनु; बार्निश गर्नु ।

lac-ta'-tion, *n.* दूध खुवाउने वा चुसाउने काम; दूध चुसाउँदै गरेको समय ।

lac'-te-al, *adj.* दूध सम्बन्धी; दूध जस्तो; दूधले भरिएको; दूधिलो ।

lac'-te-ous, *adj.* दूध जस्तो; दूधले भरिएको; दूधिलो ।

lac-tos'-cent, *adj.* दूध उत्पन्न गर्ने; दूध जस्तो रस निस्कने; दूधिलो; दूधालु ।

lac'-tic, *adj.* दूध सम्बन्धी; दूधको ।

lac-ti'-fer-ous, lac-tic'-fic, *adj.* दूध उत्पन्न गर्ने; दूध जस्तो रस उत्पन्न गर्ने ।

lac'-tino, lac'-toso, *n.* दूधको चिनी ।

lac-tom'-o-tor, *n.* दूधको गुण नाप्ने यन्त्र ।

la-cu'-na (*-ku'-*), *n.* सानो ढुलो; प्वाल; खालि ठाउँ; रिक्तो भाग; फौँक; टूट ।

la-cus'-tral, la-cus'-trine, *adj.* ताल सम्बन्धी ।

lad, *n.* छिटो; लड्को; केटो; अल्लारे मान्छे ।

lad'-der *n.* लिस्नु; भत्याड; सिढी; उन्नतिको साधन अथवा उपाय ।

lad'-dio, *n.* सानो छिटो; लड्को ।

lade, *v. t.* भारी लदाउनु वा ढाड्नु ।

lad'-on, *adj.* लादेको; भारी बोकेको; पीडित । la'-ding, *n.* माल; भारी ।

la'-dle, *n.* डाडु; ठूलो चम्चा; थुपी ।

la'-dy, *n.* शासन गर्ने आइमाई; महिला; कुलीन स्त्री; गृहस्वामिनी; पत्नी; प्रेमिका; आशकी; नाइट आदि मानिसहरूकी पत्नीको उपाधि ।

-bird, -cow, -clock, -fly, *n.*

गात्रेकीरा; कीरा । -day, *n.* स्त्रीष्ट-माताको पर्व दिन; २५ तारीख

माचेंको उत्सव । -fern, *n.* सब भन्दा उत्तम मानिएको एक किसिमको

उनिउँ । -like, *adj.* भद्र; नम्र; क्षिप्त; कोमल; सुकुमारी; महिला-

लाई सुहाउने । -love, *n.* आशकी; प्रेमिका । -ship, *n.* मान्य महिलाको

उपाधि; देवीत्व । lady's finger, *n.* सन्जी विशेष; भण्डी । -maid, *n.*

आइमाईहरूको सिंगार पटार गर्ने काममा लाग्ने केटी ।

lag, *adj.* ढिलो; विलम्बित; शेष । *n.* ढिलो मानिस; प्रवाह वा गतिमा पछि हटाइ । *v. i.* साह्रै ढिलो हुनु; पछाडि सर्नु ।

lag'-gard or lag'-ger, *n.* अल्छे मान्छे; ढिलो वा सुस्ती मान्छे । lag'-ging-ly, *adv.* अल्छे हिसाबले; सुस्ती चालले ।

la-goon' or la-gune', *n.* समुद्रसँग मिलेको पानीको तट्टा वा जलाशय ; ताल ; दह ।

laic, laic'-al, *adj.* पुरोहित बाहेकको ; विषयी मानिस सम्बन्धी ; सांसारिक ; लौकिक ।

lair (lā'r), *n.* जंगली जन्तुहरूको बस्ने ठाउँ ; पल्टेने वा सुत्ने ठाउँ ।

laird, *n.* घरका मालिक ; जमीनदार ; नायक ।

lais-sz fair (la'saf-ār) or lais'-sor-fair (la'-), *n.* स्वयम् चलित वा स्वतन्त्र राज्य ; स्वाधीन तन्त्र ।

la'i-ty, *n.* पुरोहित बाहेक अरु साधारण मानिस ; अव्यवसायी मानिस ।

lake, *n.* ताल ; दह । -dweller, *n.* ताल-निवासी । -dwellings, *n.* तालमा बनाइएको घर । lake'-lot, *n.* सानो दह वा ताल ।

lakh, lac, *n.* अङ्क विशेष ; लाख ।

la'-ma (lā'-), *n.* तिब्बतीय बौद्ध पुरोहित ; लामा । la'-ma so'-ry, *n.* बौद्ध मन्दिर ; लामाहरू बस्ने ठाउँ ; गुम्बा । la'-ma-is-tic, *adj.* लामा सम्बन्धी ।

lamb, *n.* भेडाको पाठो ; निर्दोष केटा-केटी । lamb'-kin, *n.* भेडाको पाठो । lamb'-like, *adj.* भेडाको पाठो जस्तै ; निर्दोष ; कोमल ; नम्र ; सुकुमार ।

lam'-bent, *adj.* बिस्तारै छुने ; खेल-कुद गर्ने ; चंचल ; छुकछुके ; छटपटे ;

प्रकाशिलो ; तेजिलो ; चंक्ने ; उज्ज्वल ।

lame, *adj.* लङ्गडो ; खोरण्डो ; कुजो ; खँजाहा ; खोच्याउने ; असन्तोष-जनक ; अपूर्ण ; अधूरो । *v. t.* खँजाहा पार्नु ; लङ्गडो पार्नु । lame'-ly, *adv.* लङ्गडो हिसाबले ; अपूर्ण रूपले । lame'-ness, *n.* खँजाहा अवस्था ; असम्पूर्णता ; दुर्बलता । lam'-ish, *adj.* अलिअलि खोच्याउने ।

la-mont', *v. t. and i.* सुर्ता गर्नु ; विलाप गर्नु ; खेद मान्नु ; दुःख प्रकट गर्नु । *n.* विलाप ; शोक ; सुर्ता ; खेद ; शोकसूचक कविता । lam'-on ta-ble, *adj.* शोचनीय ; शोक-पूर्ण ; खेद गर्नुपर्ने । lam-on-ta'-tion, *n.* बिलौना ; विलापको गीत ; प्रलाप । la-mont'-ing-ly, lam'-on ta-bly, *adv.*

la'-mi-a, *n.* राक्षसी ; डाहनी ; डंकिनी ।

lam'-i-ma, *n.* कुनै कुराको पतला पाता, जालो, तह, पत्र, कला वा चोइली ; जलप ।

lam'-i-ni-fer-ous, *adj.* कला, पत्र वा तह भएको ।

Lam'-mas, *n.* पहिला तारीख अगस्तमा अन्न-बाली घर हुल्दा मनाइने उत्सव वा भोज ।

lam'-i-nar, lam'-i-nar-y, lam'-i nose, *adj.* पत्रैपत्रा परेको ; जालो भएको ; चोइलिने । lam'-i-nate, lam'-i-na-ted, *adj.* पत्रैपत्रा परेको ।

lam i-na'-tion, *n.* पत्रैपत्रा परेको अवस्था ; पाता पाता खण्टिएको अवस्था ।

lamp, *n.* दियो ; पानस ; धिब्री ; मनबत्ती ; ग्याँसबत्ती । -black, *n.* धिब्री आदिका धूँवासोबाट बनेको रंग ; गाजल । -chimney, *n.* चीम । -light, *n.* पानस आदिको उज्यालो । -lighter, *n.* बत्ती बाल्ने मान्छे ; बत्ती बाल्ने सलाह । -post, *n.* बिजुली बत्ती आदिको खोँबो । -stand, *n.* दियो, पानस आदि राख्ने अलगो वस्तु ।

lamp'-ion, *n.* उत्सव आदिमा झिलिमिली हुने गरी बाल्न प्रयोग हुने रंगिन कौँचको भौँडो ।

lam-poon', *n.* उपहास ; विद्रुप ; तिरस्कार ; विषमय वा अश्लील व्यङ्ग्य वाक्य । *v. t.* ठट्टा गर्नु ; निन्दा गर्नु ; हँसी उडाउनु । lam-poon'-er, lam-poon'-ist, *n.* अर्काको निन्दा गरी लेख्ने लेख्ने मान्छे । lam-poon'-ry, *n.* अर्काको निन्दा गरी लेखेको लेख ।

lam'-prey, *n.* एक किसिमको बाम माछा ।

lance, *n.* भाला ; बर्छा ; सैन्य । *v. t.* हुर्त्याउनु ; हुर्त्याउनु ; भालाले रोप्नु । lan'-cor, *n.* भाला वा बर्छा चलाउने घोडचढी सैनिक ।

lan'-cet, *n.* चिर्न वा घोचनको निमित्त दुइ धार र तोखो टुप्पो वा आरी जस्तो धार भएको हतियार ; नस्तर ; सङ्गीन ।

lanch, *v. t.* बर्छा हानेझैं फर्काउनु ; हुर्त्याउनु ; भालाले रोप्नु ।

land, *n.* स्थल-भाग ; जग्गा ; जमीन ; देश ; भूमि ; माटो । *v. t. and i.* किनारमा उत्रनु ; कुनै किसिमको गाडीबाट ओर्हनु वा ओह्याल्नु । -breeze, -wind, *n.* जमीनबाट समुद्रतिर बग्ने हावा ; स्थल-वायु । -crab, *n.* जमीनमा पाइने गढटो । -fall, *n.* समुद्र-यात्रा पछि पहिलो पटक देखिएको जमीन ; पैरो । -force, *n.* स्थल सैन्यदल ; स्थल-सेना । -holder, *n.* जमिनको मालिक ; जमीनदार ; तल्लिसङ् । -lady, *n. f.* घरपट्टिनो ; जमीनकी मालिकनी ; सराय वा पाटीकी मालिकनी । -lock, *v. t.* जमीनले घेर्नु । -loper, *n.* घर न थरको मान्छे ; घुमी हिँड्ने मान्छे ; फिरङ्गी । -lord, *n. m.* जमीनको धनी ; तल्लिसङ् ; जमीनदार ; सराय वा पाटीको मालिक । -man, *n.* जमीनमा बस्ने मान्छे ; स्थलवासी । -mark, *n.* सीमा-चिनो ; मुलुक, जग्गा-जमीन आदिको साँध । -owner, *n.* जमीनको धनी ; तल्लिसङ् । -rail, *n.* एक किसिमको चरो । -roove, *n.* नायबका अधीनमा भएको गोमस्ता । -scape, *n.* जग्गाको प्राकृतिक दृश्य ; कुनै प्राकृतिक दृश्यको चिह्न । -slide, -slip, *n.* पैरो । -steward, *n.* तल्लिसङ्को नायब । -tax, *n.* जमीनको खजाना वा कर ; तिरो ।

- tio, *n.* जमीनको सीमाना वा सौध छुट्याउनकोलागि लाएको खामो वा गारो ; खुट्टो । -ward, *adv.* जमीनपट्टि । *adj.* जमीनपट्टि फर्केको ; समुद्रदेखि टाढाको ; गाउँ वा दस्तीको ; ग्राम्य ।
- lan'-dau (do), *n.* एक किसिमको चारचक्के गाडी ।
- lan'-guage (lang-wei), *n.* भाषा ; भाषाप्रकाशको तरीका ; मानिसको आभा भाव प्रकाश गर्ने शैली ; बोली ।
- lan'-guid, *adj.* निस्तेज ; बलहीन ; दुर्बल ; क्षीण ; लोभ ; निर्धो ; चाख नलाग्दो ।
- lan'-guish, *v. i.* निस्तेज हुनु ; दुर्बल हुनु ; चाख नलाग्ने हुनु । lan'-guish'-ment, *n.* दुर्बल वा निर्धो भएको अवस्था ।
- lan'-guor, *n.* क्लान्ति ; दुर्बलता ; ग्लानि ; मन्दता ; शिथिलता ; थकाइ ; शक्तिहीनता ।
- lank, *adj.* दुबलो, पातलो अनि अलंगो ; सिकुटे । lank'-y, *adj.* अलंगो अनि पातलो जीउ भएको ; सिकुटे ।
- lan-t'-ma, *n.* एक किसिमको फूल ।
- lan'-tern, lan'-thorn, *n.* लाल्टीन । -fly, *n.* जुनकिरी ।
- lap, *v. t. and i.* जिब्रोले चाट्नु ; माथिबाट राख्नु : बेर्नु ; गुटमुट्याउनु । *n.* काख ; कुनै कुरो खप्केको परिमाण ; खप्केको हिस्सा । -dog, *n.* एक किसिमको सानो कुकुर ।
- stone, *n.* सार्कीहरूले छाला पिट्दा अचानोझैँ प्रयोग गर्ने ढुङ्गा ।
- lap'-i-dary, *n.* जुहारात ; मणि, पत्थर आदि कुँदने मान्छे ; मणि, मोती आदि किनबेच गर्ने मान्छे ।
- lap'-i-de-ous, *adj.* ढुङ्गा मात्र भएको ; पत्थरमय । la-pid'-ify, *v. t.* ढुङ्गामा परिणत गर्नु ।
- la'-pis-laz, *n.* खानीबाट निकालिएको एक किसिमको नीलो रंगको ढुङ्गा ।
- Lap'-land-er, *n.* ल्यापल्याण्ड देशको बासिन्दा ।
- lap'-per, *n.* काखमा लिने मान्छे ; चीजहरू बेर्ने वा गुटमुट्याउने मान्छे ; जिब्रोले चाट्ने प्राणी ।
- lap'-pet, *n.* लुगा आदिको सानो झुण्डिएको भाग ; कान आदिको लोती ; झुम्का ।
- lapso, *v. i.* बग्नु ; बिन्नु ; बिस्तार बिस्तार बिन्नु ; निष्फल हुनु ; थुटि वा भूल हुनजानु । *n.* बिस्तारै बग्ने, बिन्ने वा हिँड्ने काम ; भूलचुक ; सानो थुटि ; पतन ; खस्काइ ; समाप्ति ; अन्त ।
- lap'-wing, *n.* एक किसिमको चरो ; हुटिआउँ ।
- Lar, *n.* गृह-देवता ; इष्ट-देवता ; पितृदेव ।
- lar'-board, *n.* जहाजको बायाँ बगल ।
- lar'-ce-ny, *n.* चोरी ; डकैती ; चोढ्याइ । lar'-cen-or, *n.* चोर ; ठग ; डाँकू । lar'-cen-ous, *adj.* चोरी हुने ; चोरी भएको ।

larch, *n.* एक किसिमको सानो देवदारको रुख ; तार्पीनको रुख ।

lard, *n.* सुँगूरको बोसो । *v. t.* बोसोसित मिसाउनु ; बोसिलो पार्न । **lar-da-ceous**, *adj.* सुँगूरको बोसो जस्तै । **lard'y**, *adj.* बोसो मात्र भएको ।

lar'dor, *n.* मासु राख्ने कोठा ; कुनै वस्तु राख्ने भाण्डार ।

large, *adj.* ठूलो ; विशाल ; विस्तृत ; प्रशस्त ; पर्याप्त ; प्रचुर ; उदार ; कृपालु ; महत् । **-hearted**, *adj.* उदार चित्त भएको । **-handed**, *adj.* लामो हात भएको ; अरुलाई खूब दिने ; दयालु । **-minded**, *adj.* उदार । **large'ness**, *n.* उदारता ; स्थूलता ; विस्तार ; महत्त्व । **large-ly**, *adv.*

lar'goss, **lar'gesso** (*-jes*), *n.* उपहार ; इनाम ; बक्स ; दान ।

lar'ient, *n.* घोडा आदि जंगली जानवरलाई बाँध्न प्रयोग गरिने डोरी ; पासो ।

lark, *n.* चरो विशेष ; जुम्लीको किसिम ; आनन्द वा मजा दिने घटना ।

lar'rup, *v. t.* पिट्नु ; हिकार्उनु ; चुट्नु ।

lar'um, *n.* विपद्को संवाद ; आकस्मिक त्रास ; भय ; भयसूचक ध्वनि ।

lar'va, *n.* कीराका जीवनको दोस्रो अवस्था ; काब्रे ।

lar-yn'-geal, **lar-yn'-gean**, *adj.* कण्ठनली सम्बन्धी ।

lar-yn-git'is, *n.* कण्ठनली सुनिएको अवस्था ।

lar-yn'-gos-cope, *n.* कण्ठनली वा घोक्रो जाँच्ने दर्पण-यन्त्र ।

lar'-ynx (*-inks*), *n.* स्वर तथा कण्ठनली ; घोक्रो ।

las'-car (*-kar*), *n.* पूर्वी इण्डिजको जहाजी वा नाविक ।

las-civ'-ious, *adj.* लम्पट ; भ्रष्टाचारी ; व्यभिचारी ; कामी । **las-civ'-iously**, *adv.* लम्पट हिसाबले ; अनाचारपूर्वक । **las-civ'-ious-ness**, *n.*

lash, *n.* कोरा आदिको प्रहार ; कोरा ; चाबुक ; आँखाको परेला ; कठोर प्रत्युत्तर ; परिहास ; विद्रुप । *v. t.* and *i.* कोरा ठोक्नु ; चाबुकले हिकार्उनु ; चुट्नु ; पिट्नु नन्दा गर्न ; गिह्या गर्न ; सिक्ती वा नेलले बाँध्नु ; रिसले झोकिनु ; कोरा ठोकिमार्नु ; चाबुक खानु । **lash-or**, *n.* कोरा ठोक्ने मान्छे ; चुट्ने वा पिट्ने मान्छे ; बाँध ; बाँध मनि जमेको पानी ; डोरी ; लखाकी । **lash'ing**, *n.* कोरा ठोक्ने काम ; दण्ड ; लखाकी ; डोरी ।

lass, *n.* बालिका ; केटी ; युवती ; ठिटी ; लडकी ।

las'-si-tude, *n.* क्लान्ति ; क्षीणता ; थकाइ ।

las'-so, *n.* गाई-गोरु आदि समाललाई प्रयोग गरिने डोरी ; पासो ।

last, *n.* सब भन्दा पछि कुरा चलेको

मान्छे वा चीज ; आखिरको दिन वा क्षण ; मृत्यु ; कुनै कामको अन्तिम सम्पादन । *adj.* अन्तिम ; पछिल्लो ; अन्त्यको ; गत ; गएको ; अहिले सम्ममा सब भन्दा पछिल्लो ; हाल-सालैको । *v. i.* स्थायी हुनु ; सधैंकोलागि रहनु ; टिक्नु ; खप्नु ; जरी राख्नु । *last'ing, adj.* स्थायी ; खप्ने ; टिक्ने ; पछिसम्म रहने ; दिगो रहने । *last'ing-ly, adv.* खप्ने हिसाबले । *last'ly, adv.* पछिल्लो अवस्थामा ; शेष भागमा ।

latch, n. आग्लो ; चुक्कुल ; छिटकिनी ।
-*key, n.* आग्लो आदिको समात्ने भाग ।

latch'ot, n. जुत्ता बाँध्ने फिता ; लेस ।
lato, adj. ढिलो हुने वा आउने ; पछौटै ; विलम्ब भएको ; दिन छिप्पिए पछिको ; निर्दिष्ट समय ; अब यस संसारमा नभएको ; भूतपूर्व ; मरेको वा जागीर छोडेको ; अहिले हुँदै गरेको ; हालको ।
late'ly, adv. हालसालै ; हिज-आजको समयमा ; भखेरै ।

lat'toon, n. तीनकुने वस्तु ।

lat'tent, adj. ढाकिएको ; छोपिएको ; लुकिएको ; प्रकट नभएको ; गुप्त ; नदेखिने । *lat'-ten-cy, n.* ढाकिएको वा गुप्ती अवस्था ; अन्धकार ; अदृश्यता ।

lat'-or, adj. अलि पछौटै ; पछि ; पछाडि ; दिन निकै छिप्पिए

lat'-or-al, adj. बगलको ; एकापट्टिबाट ।
lat'-or-al-ly, adv. बगलपट्टि ।
lat'-or-al'-i-ty, n.

Lat'-er-an, n. रोम नगरको प्रधान धर्म मन्दिर वा गिर्जा ।

lat'-er i-co-ous, adj. ईट रंगको ।

la'-tex, n. रुख-पातको दूधिलो रस ।

lath, n. काठको पातलो चीरा ; फल्याक ; लिस्ति ; बालचसी । *v. t.* फल्याक वा लिस्तिले घेर्नु ।

latho (lāth), n. कुम्हालेको चक्र ; कुँदने कल ।

lath'-or (lāth'-), n. साबुनको फीज ।
v. t. and i. फीज निकास्नु वा निकुनु ।

Lat'-in, adj. प्राचीन रोम नगरको बासिन्दा वा तिनीहरूको भाषा सम्बन्धी । *n.* ल्याटिन भाषा ।
Lat'-in-ise, -ize, v. t. and i. ल्याटिन शब्द प्रयोग गर्नु वा हुनु ; ल्याटिन भाषामा अनुवाद गर्नु ।
Lat'-in-ism, n. ल्याटिन भाषाको रीति वा भाव ; ल्याटिन भाषा-पद्धति । *Lat'-in-ist, n.* ल्याटिन भाषाका पण्डित । *Lat-in'-i-ty, n.* ल्याटिन शैली वा ल्याटिन लेख्ने तरिका ।

lat'-ish, adj. विलम्ब भएको ; ढिलाएको ।

lat'-i-tude, n. विस्तार ; फैलाव ; स्वाधीनता ; अक्षांश ; भूमध्यरेखाको उत्तर वा दक्षिणमा भएका समानान्तर रेखा । *lat-i-tud'-i-*

nal, *adj.* अक्षांश पट्टिको । *latitudinous*, *adj.* सुविस्तृत ; फैलिएको ।

latitudinarian, *adj.* धार्मिक काममा उदार चित्त भएको ; स्वतन्त्र वा स्वाधीन ; उदार ।

latrine or *lat-rine*, *n.* पाइखाना ; टट्टी ; चर्पी ।

lat-ton, *n.* टिनको पातो ; पित्तल मिसिएको एक किसिमको पातु ।

lat-tice (-tis), *n.* जालो जालो परेको कुनै चीज ; जालो : जालो जस्तो बार लगाएको खोर विशेष ।

laud, *v.t.* प्रशंसा गर्नु ; तारीफ गर्नु ; सर्काउनु । *n.* प्रशंसा ; स्तोत्र ; सरहनी । *laud'a-ble*, *adj.* प्रशंसनीय ; तारीफ गर्ने योग्य ; सरहनीय । *laud'a-to-ry*, *adj.* प्रशंसापूर्ण ; तारीफ गरिने योग्यको । *laud'a-tion*, *n.* प्रशंसा ; तारीफ ; सुख्यात । *laud'a-bly*, *adv.* *laud-a-bil'i-ty*, *n.*

lau'da-num, *n.* अफिमको अर्क ।

laugh (*lāf*), *n.* हँसाइ ; हँस्ने काम । *n.t.* and *i.* हँस्नु ; हँसेर बोल्नु ; निन्दा गर्नु । *laugh'a-ble*, *adj.* हँस उद्दो ; हँसो उठाउने ; हास्यजनक । *laugh'ter*, *n.* जोरसँगको हँसो । *laugh'ing-gas*, *n.* हँसो उठाउने ग्याँस ; हास्यजनक ग्याँस । *laugh'ing-ly*, *adj.* हँसै हँसै ; हँसिको भावले ।

launch, *lan-ach*, *v.t.* and *i.* फ्याँक्नु ;

हुत्थाउनु ; घँचेदनु ; आफल्नु ; झटारो हाक्नु ; एक्कासि निकाल्नु ; पठाउनु ; तैर्थाउनु । *n.* जहाज समुद्रमा तैर्थाउने विधि ; जहाजको सब भन्दा पहिलो तैराइ ; ठूलो ढुंगा ।

laun'-der, *n.* घोबी वा धोबिनी । *v.t.* लुगा धोएर इच्छी लाउनु । *laun'-dress* or *laun'-der* or, *n.* धोबिनी ; लुगा धुने स्वास्नी-मान्छे । *laun'-dry*, *n.* लुगा धुने ठाउँ । *-man*, *n.* धोबी ।

lau'-rate, *adj.* लरेल (रुख विशेष) का पातको माला वा मुकुटले शोभित भएको । *v.t.* लरेलको माला लगाइ दिनु ; उपाधि प्रदान गर्नु । *n.* राज-कवि ; लरेलको माला लगाउने मानिस ।

lau'-rol, *n.* एक किसिमको चिल्लो पात भएको रुख ; लरेलको पातको माला ; *lau-rols*, *n.pl.* यश ; सम्मान ; आदर ; ख्याति । *lau-rol'-led*, *adj.* यश कमाएको ; लरेलको माला लगाएको ।

lau'-va (*lā'-*), *n.* आग्नेयगिरिबाट निस्कने परलेको पदार्थ ।

lav'a-to-ry, *n.* हात-मुख धुने ठाउँ ; गोसलकमरा ; नुहाउने कोठा ; पाइखाना ; टट्टी ।

lave, *v.t.* and *i.* हात-मुख धुनु ; स्नान गर्नु ; नुहाउनु ; धोइ पस्वाली गर्नु ।

lav'-en-der, *n.* एक किसिमको

सुगन्धित उद्भिद् ; अनित्यसको फूल ;
सुगन्धित अत्तर विशेष ; हल्का
नीलो रंग । -water, *n.* सुगन्धित
जल विशेष ।

la'-ver, *n.* नुहाउनकोलागि हूलो
भौँडो ।

lav'-ish, *adj.* प्रशस्त ; फुक्का हातको ;
छेलोखेलो ; अतिव्ययी ; बढ़ता ;
अपरिमित । *v. t.* छेलो खेलो गर्नु ;
प्रशस्तसँग दिनु वा खर्च गर्नु ;
अपव्यय गर्नु । lav'-ish-ly, *adv.*
lav'-ish-ness, lav'-ish-ment, *n.*

law, *n.* नियम ; रीति ; विधि ; ऐन ;
कानून ; व्यवस्था ; राजाज्ञा ;
वैज्ञानिक जगत्को नियम ; नैसर्गिक
विधान ; स्मृति शास्त्र । -abiding,
adj. ऐन अनुसार हिँड्ने ; ऐनको
पालन गर्ने । -giver, -maker,
n. कानून बनाउने मानिस ;
व्यवस्थापक । -officer, *n.* कानूनी
काम गर्ने मान्छे । -suit, *n.*
मुकदमा ; नालिश ; दावा ;
अभियोग । law'-ful, *adj.* ऐनले
दिएको ; योग्य पारेको ; नियुक्त
गरेको ; उपयुक्त । law'-less, *adj.*
ऐनविरुद्ध ; ऐन नभएको ; ऐन
नचल्ने ; छाडा ।

lawn, *n.* हरियो दुबो मात्र भएको
जमीन ; चहुर ; एक किसिमको
मिहिन लुगा । lawn'-y, *adj.* दुबो
मात्र भएको ; चहुर भएको ।

law'-yer, *n.* वकील ; शास्त्रज्ञ ; कानूनी
शास्त्रका पण्डित ।

lax, *adj.* शिथिल ; दुर्बल ; कोमल ;
बलहीन ; खुकुलो ; लम्पट । lax-a'-
tion, *n.* दुर्बल वा शिथिल
अवस्था । lax'-ative, *adj.* दिसा
गराउने ; जुकाफ हुने । *n.* दिसा
गराउने औषधि ; जुकाफ । lax'-
ness, lax'-ity, *n.* शैथिल्य ;
शिथिलता ।

lay, *v. t.* राख्नु ; स्थापित गर्नु ; लम्प-
सार पार्नु ; उपस्थित गर्नु ; सजाउनु ;
फुल पार्नु ; छर्नु ; शान्त पार्नु ;
प्रयोग गर्नु ; कर लाउनु । *n.*
गीत ; कविता ; चराको बोली । *adj.*
अव्यवसायी ; अदक्ष ; साधारण
मानिस सम्बन्धी । -figure, *n.*
आदर्श रूपमा काठ वा माटा
आदिको मूर्ति । -man, *n.* कुनै
व्यवसाय, कला वा विज्ञानमा निपुण
भएको मानिस ; साधारण मानिस ।
lay'-er, *n.* स्थापक ; तह ; तह
माथि फैलिएको चीजको मोटाइ ;
माउ बोटमा टाँसिदा जरा हाल्न
माटामा पसेको दुसा ; कुनै कुराको
पत्रपत्रा । lay'-er-ing, *adj.*

la'-zar, *n.* कोरको रोग । -like, *adj.*
कोर रोगले ग्रस्त पारेको ; कोर लागेको
मान्छे जस्तो । la'-zar-et', la'-zar-et'-
to, la'-zar-house, *n.* कोर लागेको
मान्छे राख्ने घर ; कोरी अस्पताल ।
la'-zar-ous, *adj.* माग्ने ; भिक्षुक ;
गरीब मान्छे ।

la'-zy, *adj.* अलछे ; परिश्रम नगर्ने ;
लोसे ; छान्तिजनक । la'-zi-ness,

- n.* आलस्य ; अलछीपन । *la'-zi-ly*, *adv.* अलछे हिसाबले ।
- leazzaro'-no*, *n.* जुनसुकै काम गरेर पनि आफ्नो जीविका चलाउने नेपल्सको निवासी ।
- lea*, *loy*, *n.* गाई-बस्तु चर्ने ठाउँ ; चरन ; हरियो चौर ; धागोको नाप विशेष ।
- lead*, *v.t.* अगाडि हिंडेर बाटो देखाउनु ; शिक्षा दिनु ; शिशाले मोड्नु ; गहुँ पार्नु ; संचालन गर्नु ; व्यतीत गर्नु । *n.* शीशा ; परिचालन ; नेतृत्व । *pencil*, *n.* शीशाको पेन्सिल । *lead'-er*, *n.* नेता ; नायक ; अधिनायक ; बाटो देखाउने मान्छे ; संवाद पत्रको मुख्य प्रबन्ध : सम्पादकीय लेख । *-ship*, *n.* नेतृत्व ; नायकको उपाधि वा काम । *lead'-ing*, *adj.* प्रधान ; मुख्य । *n.* परिचालन । *-question*, *n.* उत्तर-सूचक प्रश्न । *-strings*, *n. pl.* केटा-केटीलाई हिंड्न सिकाइने डोरी ।
- lead'-on*, *adj.* शीशाको बनेको ; गहुँको ; भारी ; भद्दा । *-hearted*, *adj.* निष्ठुर ; कठोर ; निर्दयी ।
- lead'-er-et-to*, *n.* सम्वाद पत्रमा सम्पादकीय छोटो लेख ।
- leaf* (*lɛf*), *n.* पात ; पत्ता ; किताबको पातौ ; धातुको पतला पातौ । *-age*, *n.* पातको थुप्रो । *-let*, *n.* सानो पात ; कलिलो पात ; छापिएको कागजको छुट्टा छुट्टै पाता वा पाना ; पत्रिका । *-stalk*, *n.* पातको डोंठ । *leaf'-y*, *adj.* पात मात्र भएको ।
- league* (*lɛg*), *n.* प्रायः तीन माइलको परिमाण ; परस्परमा सहायता गर्नेकोलागि राज्य आदिको सन्धि ; संघ ; एकत्र मिलन : बन्धन । *v. i.* सन्धि गर्नु ; सम्मिलित हुनु । *leagu'-er*, *n.* संघ-सम्मिलित सदस्य ; घेरा ; घेरा हाल्ने सेनाको समूह ।
- leak*, *n.* चोट, खियाइ आदिद्वारा बनेको प्वाल ; पानी चुहुने वा छिर्ने जग्गा । *v. i.* चुहुनु ; रसिनु ; अलि अलि गरेर निस्कनु । *leak'-ago*, *n.* प्वालबाट चुहेको वा छिरेको पदार्थ ; रसिएको अवस्था । *leak'-y*, *adj.* चुहुने ; प्वाल परेको ; रसिएको ।
- leal* (*lɛl*), *adj.* विश्वासी ; इमानदार ; प्रभुभक्त वा स्वामिभक्त ; धार्मिक ।
- loan*, *v. t. and i.* अडेस लाग्नु वा लाउनु ; सहारा दिनु ; शरीर झुकाउनु ; पैठ दिनु ; भर पर्नु ; मन आदि एकापट्टि ढल्कनु । *adj.* पतला ; दुब्लो ; सुसुपाङ्ग ; कम गुणको । *-witted*, *adj.* अल्पबुद्धि भएको ; लठ्ठो । *loan'-ing*, *n.* प्रवृत्ति ; झुकाव । *loan'-ness*, *n.* पतला वा दुब्लो अवस्था ; क्षीणता ; दुर्बलता ।
- leap*, *v. t. and i.* उफ्रनु ; फाल हाल्नु ; हामफाल्नु । *n.* उफ्फाइ ; फाल हुनाइ ; फाल । *-frog*, *n.*

भ्यागुतोर्लै उफ्रने खेल । -year, *n.*
प्रत्येक चार वर्षमा एक दिन बढ्ने
वर्ष तथा ३६६ दिनको वर्ष ।

learn (*lern*), *v. t. and i.* जान्नु ;
बुझ्नु ; सिक्नु ; शिक्षा लिनु ; ज्ञान
प्राप्त गर्नु ; थाहा पाउनु । learn'-
er, *adj.* सुशिक्षित ; पण्डित ;
ज्ञानी ; विद्वान् ; निपुण ; दक्ष ।
learn'-or, *n.* विद्यार्थी ; शिक्षार्थी ;
शिष्य ; छात्र । learn'ing, *n.*
विद्या ; अध्ययन ; ज्ञान ; पाण्डित्य ।

lease (*lēs*), *n.* जमीनको पट्टा ; ठेका ।
v. t. पट्टा दिनु वा लिनु । -hold,
adj. पट्टाद्वारा पाएको । *n.* जोत ।

lessor, *n.* पट्टादार मानिस ;
ठेका लिने मान्छे ; जोतदार । less'-
sor, *n.* पट्टा वा ठेका दिने
मानिस ।

leash, *n.* कुकुर आदि बाँध्ने छालाको
डोरी ; पेटी ।

leas'ing, *n.* झुटो कुरा ; ढाँट कुरा ;
ढाँट्ने काम ।

least, *adj.* साह्रै अलिकता ; सब भन्दा
थोरै वा कम ; सब भन्दा सानो ।
adv. थोरै परिमाणमा ; कम
मात्रामा ।

leat, *n.* जल-प्रणाली ; कुलो ।

leath'-er, *n.* छाला ; चमड़ा । *adj.*
छालाको बनेको ; छाला भएको ।
-bag, *n.* छालाको थोक्रो । leath'-
ern, *adj.* छालाको बनेको ; छाला
जस्तो । leath'-or-y, *adj.* छाला
जस्तो ; चाम्रो ।

leath-or-ette', *n.* छाला जस्तो कागज
वा लुगा ; नकली छाला ।

leave, *v. t. and i.* छोड्नु ; त्याग
गर्नु ; रहन दिनु ; सुम्पनु ; इच्छा
पत्रद्वारा बिदा आदि दिनु ; अर्पण
गर्नु ; छोडिदिनु । *n.* अनुमति ;
बिदा ; छुट्टी ; रजाइ ।

leaved, *adj.* पात मात्र भएको ;
पातहरू भएको ।

leav'-en (*lev'*), *n.* उसिनेको कोदो
आदिमा हाल्ने मर्चा ; खमीर ;
परिवर्त्तनजनक वस्तु । *v. t.* मर्चा
हालेर कुहाउनु ; दूषित पार्नु ;
परिवर्त्तन गराउनु ।

leav'ings, *n. pl.* छाडिएका कुरा ;
शेष नभएका कुरा ।

lech'-er, *n.* लम्पट मान्छे ; कामी ।
lech'-er-ous, *adj.* लम्पट ; काम-
आसक्त । lech'-er-y, *n.* लम्पटता ;
काम आसक्त अवस्था । lech'-er-
ous-ly, *adv.*

lec'-tern or let'-tern, *n.* गिर्जाघरमा
धर्मग्रन्थ राखेर पढ्नुकोलागि
प्रयोग हुने डेस्क वा मेच ।

lec'-tion, *n.* पाठ ; उपासना गर्दा
पढ्ने भाग । Also lec'-tion-a-ry.

lec'-tor, *n.* पाठक ; धर्मग्रन्थ पढ्ने
मानिस ।

lec'-ture, *n.* व्याख्या ; भाषण ;
शिक्षा ; उपदेश । *v. t. and i.*
भाषण दिनु ; उपदेश दिनु ; व्याख्या
गर्नु । lec'-tur-er, *n.* भाषण वा
व्याख्या दिने मानिस ; वक्ता ;

- अध्यापक। -ship, *n.* वक्ता वा अध्यापकको पद।
- ledge, *n.* चीज-बीज राख्ने आल्मारी विशेष; टाँड; डौँडा; चट्टान; पहरा; किनारा; आलि; आँठा; धार; तह; पत्र। ledge-y, *adj.*
- ledge'er (lej'-), *n.* बेपारीको बहोखाता; खतियान; चिहानको चेप्टो ढुङ्गा।
- leg, *n.* हावा नलाग्नेपट्टिको बगल; हावा बग्ने दिशा। *adj.* हावा बग्ने दिशापट्टिको। -ward, *adv.* हावा नलाग्नेपट्टि। -way, *n.* समुद्र आदिमा हावा बग्ने बाटो।
- leech, *n.* डाक्टर; वैद्य; चिकित्सक; निको पार्न मान्छे; जुका। *v. t.* वैद्य लाएर निको पार्न; जुका लाउनु। -craft, *n.* आरोग्य-कौशल। -house, *n.* चिकित्सालय।
- look, *n.* पियाजको किसिम; लीक; वेल्स देशको जातीय-चिह्न।
- loer, *n.* टेडो गरी हेराइ, कर्क हेराइ। *v. i.* दुष्ट भावले हेर्नु; टेडो आँखाले हेर्नु। leer'-y, *adj.* leer'-ingly, *adv.*
- loes (lēz), *n. pl.* मद वा रक्सीको थैप्रो; मल।
- loot, *n.* कुनै आफिसमा भर्ना हुन उत्सुक भएकाहरूको तालिका; विचारालय; कचहरी।
- left, *adj.* देब्रे पट्टिको; बायाँ तर्फको। *n.* देब्रे पट्टिको स्थान। -hand, *n.* देब्रे वा बाँया हात। -handed, *adj.* देब्रे हात चलाउने; भद्दा; बेढङ्गको;

- दोधारे; दोअर्थी; शंकनीय; दुर्भाग्य; अपशकुनको।
- log, *n.* खुट्टा; गोडा; पाउ; पैठ; टेवा; आडा।
- log'-acy, *n.* पूर्खाबाट सरेर आएको भौतिक वा अभौतिक वस्तु; इच्छा-पत्रद्वारा दिइने सम्पत्ति। log-a too', *n.* अंश अपुताली पाउने मान्छे; उत्तराधिकारी।
- log'-gal, *adj.* ऐन-सम्बन्धी; ऐनले दिएको; योग्य पारेको। lo' gal-ize, -iso, *v. t.* कानूनी हिसाबले गर्नु; ऐन अनुसार गर्नु; ऐनले प्रमाण गर्नु; अधिकार दिनु।
- log'-gal'-ity, *n.* न्यायानुसार। lo'-gally, *adv.* कानूनी हिसाबले।
- log'-ate, *n.* राजदूत; पोपको प्रतिनिधि। log-a'-tion, *n.* दूतहरूको समूह; प्रतिनिधिहरूको मण्डली।
- log'-ond (lej'- or lē'-), *n.* पौराणिक कथा; दन्त्यकथा; उर्हिले उहिलेका कल्पित कथा। log'-ond-ry, *adj.* पौराणिक; काल्पनिक; आश्चर्य-लाग्दो; अनैतिहासिक; कृत्रिम।
- log'-er (lej'-), *adj.* हलुको; सानो; छुट्टा।
- log'-er-de main' (lej-), *n.* हातको सफाइ; जादू; इन्द्रजाल।
- log'-ging, *n.* खुट्टा ढाक्ने छालाको वस्तु।
- log'-horn, *n.* एक किसिमको कुखुरा; टोपीको किसिम।
- log'-i-ble (lej'-), *adj.* पढ्न सकिने;

स्पष्टाक्षर भएको ; बुझिने । *log'-i-bly, adj.* बुझिने गरी ; स्पष्टाक्षरमा ।
log i bil'-i-ty, log'-i-ble ness, n.
lo'-gion (-jun), n. प्राचीन रोमको ३०००—६००० संख्या भएको सेनाको दल । *lo'-gion-ary, adj.* ऐन सम्बन्धी ; धेरै संख्या भएको ।
log'-is-late (lej'-), ऐन तथा कानून बनाउनु । *log is-la'-tion, n.* ऐनहरू ; तिनीहरूको व्यवस्थापन ।
log'-is-lative, adj. व्यवस्थापक ; विधि-व्यवस्थापन सम्बन्धी । *log'-is-la-tor, n.* ऐन बनाउने मान्छे ; व्यवस्थापिका सभाको मेम्बर ।
log'-is-la-turo, n. व्यवस्थापक-सभा ।
lo'-gist, n. कानून वा ऐनमा निपुण भएको मानिस ; व्यवस्था-शास्त्रमा पारुत भएको मान्छे ।
lo-git'-i-mate (-jit'-), adj. न्यायसंगत ; न्याययुक्त ; नियमित ; उचित ; व्याहृतेबाट जन्मेको ; स्वाभाविक ।
lo-git'-i-mately, adv. ऐन अनुसारको ; नियमित रूपको । *lo-git'-i-macy, n.* ऐन अनुसार ; नियमित वा स्वाभाविक अवस्था ।
lo-git-i ma'-tion, n.
lo'-gumo, lo-gu'-men, n. फल आदिको कोया ; कोसा । *lo-gu'-mi-nous, adj.* कोसा वा कोया भएको ।
leis'-ure (lezh'-ur or lē'-), n. अवसर ; समय ; अवकाश ; फुर्सत ; आभो हातमा रहेको समय । *leis'-ure-ly,*

adv. बिस्तारैसित ; अवकाशमा काम गर्ने वा गरेको ; सुविस्तासँग ।
lem'-an, n. प्रेमी ; आशकी ।
lem'-ma, n. चित्र आदिमा लेखिएको आदर्श वाक्य ; उपप्रतिज्ञा ; पूर्व-प्रतिज्ञा ।
lem'-ming, n. उत्तरी यूरोपमा पाइने मूसाको किसिम ।
lem'-on, n. कागती ; नीबु । *lem-on-ade', n.* नीबुको रसमा चिनी मिसाएको ठण्डा पानी ।
lo'-mur, n. माडागास्कर द्वीपमा पाइने बानरको किसिम ।
lend, v. t. सापट दिनु ; ऋण दिनु ; चलाउन दिनु ; भाडामा दिनु ; बालगिरी दिनु ; दिनु ; प्रदान गर्नु ।
lend'-or, n.
length, n. लमाइ ; फैलाइ ; विस्तार ; दीर्घता । *-wise, adv.* लमाइपट्टि ।
length'-y, adj. असाधारण लमाइको ।
leng'-then, v. t. and i. लम्याउनु ; बढाउनु ; तन्काउनु ।
lo'-ni-ent, adj. कोमल ; हलका ; सुधो ; सहने ; मनपेट दिने ; क्षमावान् ; दयावान् । *len'-i-ty, n.* कोमलता ; दयाशीलता ; अकठोरता । *lo'-ni-ence, lo'-ni-on cy, n.* दया ; क्षमा ; कोमलता ; नम्रता । *lo'-ni-ent-ly, adv.* दयालु हिसाबले ; हलका गरी ।
len'-i-tive, adj. कम्ती पार्ने ; सज्जो

- पार्ने ; शान्तिकारक ; घटाउने । *n.*
सञ्ज्ञो पार्ने औषधि वा मरुहम ।
- lens (lens), n.* मास्रमा भित्र पसेको वा बाहिर उठेको प्तेना ; आँखाको देखिने भाग ।
- Lent, n.* रोम र इङ्गल्याण्डका क्रिश्चियनहरूको इष्टर भन्दा अघि चाक्तीस दिनको उपवास ।
- len-tic-u-lar, len'ti-form, adj.* लेन्सका आकारको ।
- len'til, n.* खानको निम्ति उमारिने वा रोपिने एक किसिमको कोसा लाग्ने बोट ; मुसुरो दाढ विशेष ।
- len'tisk, n.* झोटो निस्कने रुखको किसिम ।
- len'ti-tudo, n.* कोसेपन ; आकस्य ।
- len'toid, adj.* लेन्सका आकारको ।
- len'tor, len'tour, n.* च्याप च्याप लाग्ने वस्तु ; कस्सादार । *len'tous, adj.* च्याप च्याप लाग्ने गुण भएको ।
- Leo, n.* राशि चक्रको पाचौँ राशि ; सिंहराशि ।
- le'o-nine, adj.* सिंह सम्बन्धी ; सिंह जस्तै ; सिंहको गुण भएको ।
- leop'ard, n.* चितुवा ।
- lep'or, n.* कोरी ; यस्तो बिमार लागेको मान्छे । *lep'ra, lep'ro-sy, n.* कोरको रोग । *lep'rous, adj.* कोरको रोग लागेको ।
- lep-i-dop'ter-a, n. pl.* नदोब्रिने अनि जाँडिदार पखेटा भएका कीराको जात ; जस्तै—पुतली । *lep-i-dop'ter-al, lep-i-dop'ter-ous, adj.*
- lep'o-rine, adj.* चौगडा सम्बन्धी ; खरायोका किसिमको ।
- leso-maj'esty, n.* राजद्रोह ।
- lo'sion (-zhun), n.* चोट-पटक ; नोकसान ; खति ।
- less, less'er, adj.* अझ कम्ती ; झन सानो ; अलिकति ; न्यून ।
- les-soo', n.* जग्गा-जमीनको पट्टादार ; जोतदार ; ठेका लिने वा ठेकामा चढान गर्ने मान्छे ।
- less'on, n.* पाठ ; शिक्षा ; उपदेश ; बिहान वा साँझको पाठ ।
- les'sor, n.* पट्टा दिने मानिस ; ठेकामा दिने मान्छे ।
- lest, conj.* होइन भने ; नत्र ; कि भन्ने डरले ; नहोस् भन्नाका लागि ।
- let, v. t.* अनुमति दिनु ; आज्ञा दिनु ; रोकटोक नगर्नु ; भाडा वा कर दिनु ; हँजाहारा दिनु ; प्रतिरोध गर्नु ; बाधा दिनु वा गर्नु ; रोक्नु ; लिनु । *n.* बाधा ; रोकावट ; अडकाव ।
- le'thal, adj.* मारने ; मृत्यु गराउने ; प्राणनाशक ।
- leth'ar-gy (-ji), n.* अस्वाभाविक वा घोर निद्रा ; अचेतन ; उदासीन अवस्था ; आलस्य । *leth-ar'gic, adj.* झुठिरहने ; निद्रालु ; अल्छे ; चेष्टा वा उद्यम नगर्ने ।
- le'the, n.* पातालको नदी ; भूतकालको विस्मरण ।
- le'thean, adj.* विस्मृतिजनक ।
- let'ter, n.* वर्ण ; अक्षर ; चिट्ठी ; पत्र ; शब्दार्थ । *-box, n.* चिट्ठी हाल्ने

बाकस । *l-carrier, n.* हुलाक ; डाकवाला ; पिउन । *-founder, n.* छान्ने टाइप बनाउने मान्छे । *-press, n.* छापा ; अनुलिपि यन्त्र ; छापिएको अक्षरहरू वा विषय । *-patent, n.* सरकारबाट पाएको अनुमति । *-writer, n.* पत्र लेखक ; चिट्ठीलेखने विधिको पुस्तक । *let'-ters, n. pl.* विद्या ; साहित्य ; पाण्डित्य । *let'-tered, adj.* शिक्षित ; विद्वान् ; पण्डित । *let'-tor-loss, adj.* मूर्ख ; अज्ञान् ; निरक्षर ।

let'-tuce, n. एक किसिमको साग ; जिरीको साग ।

leu-co-der'ma, n. पाण्डु रोग ; श्वेत छाला ।

leu-co'ma, n. आँखाको रोग विशेष ।

leu-cor rhoe'a, n. आइमाईहरूका योनिबाट निस्कने सेतो पदार्थ ; श्वेतप्रदर ।

Lev'-ant, n. सूर्य उदाउने ठाउँ ; पूर्वी भाग ; पूर्व दिशा : भूमध्यसागरका पूर्वमा रहेका जग्गाहरू । *v. t.* सुट्क जानु ; कुलेलम ठोक्नु ; सुइकुच्चा ठोक्नु ; भागनु ।

lev'-ant-er, n. पूर्वीय हावा ; प्रबल पूर्व-वायु ।

Lev-an'tino, n. लेभेण्ट देशका बासिन्दा । *adj.* लेभेण्ट देश सम्बन्धी ; पूर्व देशीय ।

lev'-eo (-vẽ) n. राज-सभा ; दरबार ; नदीको बाँध ; आली । *-day, n.* दरबारको दिन ।

lev'-el, n. समतल वा समम जग्गा ; गुण, शैली, मिजास, इन्साफ आदिमा बराबर न्याय भएको अवस्था ; एकनास भएको अवस्था । *v. t.* समतल वा समम पार्नु ; एकनासको बनाउनु ; समान पार्नु ; तुल्य वा बराबर बनाउनु ; निशाना गर्नु वा ताक्नु । *lev'-eller, n.* समतल वा समम बनाउने मान्छे ; एक समान बनाउने वस्तु । *lev'-el-ling, n.* समतल बनाउने काम ; एक समान बनाउने विधि । *lev'-el-ness, n.* एक समान भएको अवस्था ; समतलता ।

lev'-er, n. गहुँ चीज निकाल्ने वा उचाल्ने यन्त्र ; गल ; गल-चेप ; साभेल ; झम्पल ; पैठ लाएर चलाउने फलाम आदिको डण्डी । *lev'-er-ago, n.* गल तथा झम्पलको काम ; झम्पल आदि प्रयोग गर्ने तरीका ।

lev'-er-et, n. खरायोको बच्चा ।

lev'-i-a-ble, adj. महसूल आदि लाइने योग्यको ; कर उठाउन लायकको ।

le-vi'a-ther, n. अजडको सामुद्रिक जन्तु विशेष ।

lev'-i-gate, v. t. पिपेर मसिनो पार्नु ; मसिन्याउनु ; चूर पार्नु ; धूलो बनाउनु ।

lev'-i-tate, v. t. बग्ने पार्नु ; पानीमा तर लाग्ने बनाउनु । *lev-i-ta'-tion, n.* हलुको बनाउने काम ।

Le'-vite, n. पुरोहित ; जेकबको छोरा लेभीको सन्तान । *Le-vit'-i-cus,*

n. यीशुका धर्मपुराणको ग्रन्थ विशेष ।

lev'i-ty, *n.* अस्थिरता ; अगम्भीरता ; चंचलता ; बेमौकाको ठग्यौलीपन ; हलकापन ।

lev'y, *v. t.* कर वा महसूल उठाउनु ; सेना जम्मा गर्नु ; व्याक्स स्थापन गर्नु । *n.* सेना वा कर संग्रह गर्ने काम ; बटुलिएको सेना वा कर ।

lowd, *adj.* अष्ट चरित्रको ; दुश्चरित्र ; कामी ; लम्पट ; अश्लील ; बिटुलो ; दूषित ; अपवित्र ; अष्ट ; विषयी ; भोगी ; कामासक्त । lowd'-ness, *n.* अष्टता ; अपवित्रता ; लम्पटपन ; व्यभिचार ।

Lew'-is gun, *n.* मिष्टर लुइले आविष्कार गरेको मेशीनगन ।

lex'i-con, *n.* अभिधान ; शब्दकोष ; कोष । lex'i-cal, *adj.* शब्दकोष सम्बन्धी ; अभिधानिक । lex-i-cog'-ra-pher, *n.* शब्दकोषका लेखक ; अभिधान-प्रणेता । lex-i-cog'-ra-phy, *n.* कोष लेख्ने काम वा विद्या ।

lex'i-col-o-gy, *n.* शब्द-विज्ञान । lex'i-col-o-gist, *n.* शब्द-विज्ञानविद् ।

loy—See lea.

li'a-blo, *adj.* कानूनी रूपले दोषी वा वाधित ; ऐनद्वारा बाँधिएको ; उत्तरदायी ; जवाबदेही ; अधीन । li-a-bil'-i-ty, *n.* वाधित भएको अवस्था ; दिनुपर्ने कुरा ; अधीनता ।

li'-ai-son (le'-a-jong), *n.* लग्ने मान्छे र आहमाईको बीचमा भएको अनुचित घनिष्टता ; प्रेम-बन्धन ; संयोग ।

li'-ar, *n.* झूटो बोल्ने मान्छे ; मिथ्यावादी ।

li-ba'-tion, *n.* देवतालाई मद आदि पदार्थ चढाउने काम ; अर्पण ; तर्पण ।

li'-bol, *n.* मानिसको सुनामलाई कलङ्क लाउने प्रकाशित बयान ; निन्दा गर्नकोलागि लेखिएको कुरो ; मानहानि । *v. t.* निन्दा गरेर वा कलङ्क लाएर नाम बिगार्नु ; कलङ्क लाउने कुरा लेखेर बेइज्जती गर्नु । li'-bol-ler, *n.* अर्काको निन्दा गर्ने मान्छे ; मानहानिकारक । li'-bol-lous, *adj.* निन्दापूर्ण ; सुनामलाई कलङ्क लाउने ; अपवादजनक ।

lib'-er-al, *adj.* उदार ; दानी ; भलादमी लायकको ; प्रशस्त ; खुला दिल भएको ; पक्षपातशून्य ; निष्कपट । *n.* उदार राजनीति र धर्मनीतिको पक्षपाती मानिस ; उदार दलको सदस्य । lib'-er-al'-i-ty, *n.* उदारता ; दानशीलता ; सरलता ; दान ; चित्तको विशालता ; निरपेक्षता । lib'-er-al-ise, -ize, *v. t.* उदार वा दयालु बनाउनु ; मन ठूलो वा विशाल पार्नु । lib'-er-al-ism, *n.* उदार-नीति ; स्वाधीनता ; स्वतन्त्रता ।

lib'-er-ate, *v. t.* बन्धनदेखि मुक्त गर्नु ; छोडिदिनु ; अमलेख गर्नु । lib'-er-a'-tion, *n.* बन्धनबाट मुक्त गर्ने

काम ; अमलेख गर्ने काम ; छोडि-
दिने काम ; मुक्ति-प्रदान ; छुटकारा ;
स्वाधीन पार्ने काम । *lib'-or-a-tor*,
n. मुक्तिदाता ; उद्धारक ; स्वाधीनता
दिने मानिस ।

lib'-or-tine, *adj.* अष्टाचारको ; नियम-
विरुद्धको ; लम्पट ; कामी ; विषयी ;
भोगी । *n.* लम्पट मान्छे ; भोग
विलासमा लागेको मान्छे । *lib' or-
tin-ism*, *n.* स्वेच्छाचारिता ;
लाम्पट्य ; व्यभिचार ।

lib'-or-ty, *n.* स्वाधीनता ; मुक्ति ;
अनुमति ; अधिकार ; अविनय ।

li-bid'-i-nous, *adj.* लम्पट ; विषयी ;
कामी ; भोगी ; इन्द्रिय सेवी ;
काम-आसक्त । *li-bid'-i-nist*, *n.*
भोग विलासमा लागेको मान्छे ;
लम्पट व्यक्ति ।

Li'-ben, *n.* राशिचक्रको सातौँ राशि ;
तुलाराशि ।

li'-bra-ry, *n.* ग्रन्थ-संग्रह ; पुस्तकालय ।
li-bra'-rian, *n.* पुस्तकालयका
पुस्तकहरू जिम्मा लिएको मान्छे ;
पुस्तकाध्यक्ष ।

li-brato', *v. t. and i.* बराबर पार्नु ;
एक नापको बनाउनु ; वजन
मिलाउनु ; तौलमा बराबर हुनु ;
दोदुल्यमान हुनु । *li-bra'-tion*, *n.*
तौल आदिमा बराबर पार्ने काम ;
दोदुल्यमान भएको अवस्था । *li'-
bra-tor-y*, *adj.* समान गतिशील ;
एकनाससित हल्लने ।

li'-cence or li'-cense, *n.* अनुमति ;

प्रदत्त अधिकार ; सम्मति ; अनुमति-
पत्र ; सनद ; स्वेच्छाचारिता । *li'-
cense*, *v. t.* अनुमति दिनु ; पूर्ण
स्वतन्त्रता दिनु ; परवाना दिनु ;
क्षमता प्रदान गर्नु । *li'-cen-sed*,
adj. अनुमति पाएको ; अधिकार
दिइएको । *li-con-see'*, *n.* कुनै
काम गर्नकोलागि अनुमति पाउने
मानिस ; सनद-प्राप्त मानिस । *li'-
cen-sor*, *n.* सनद वा अधिकार वा
अनुमति दिने मानिस ।

li-cen'-ti-ate, *n.* सनद-प्राप्त मानिस ;
अनुमति पाउने मानिस ।

li-con'-ti-ous, *adj.* व्यभिचारी ;
भोगी ; लम्पट ; अष्ट । *li-con'-ti-
ous-ness*, *n.* *li-con'-ti-ous-ly*,
adv.

li'-chon (*li'-ken or lich'-en*), *n.*
चारी वा सेउकामात्र हुने बोट ।

lich'-gate, *n.* गिर्जामा पादरी आउन
भन्दा अघि मुर्दा हालेको बाकस
राख्ने ठाउँ ।

lich'-wake, *n.* मुर्दा कुनै वा रङ्ग
राखेको पहरा ।

lic'-it, *adj.* नियम वा विधि अनुसार ;
न्यायपरायण ; ऐन वा प्रचाले
दिएको । *lic'-it-ly*, *adv.*

lick, *v. t.* चाट्नु ; जिभो निकालेर
खानु । *n.* लहुरो आदिको प्रहार ;
चाट्ने काम ; बिस्तारै छुने काम ।
-spittle, *n.* नीच मान्छे ; भतुवा ।

lick'-er, *n.*

lick'-er-ish, *adj.* स्वादिलो ; सुमिष्ट ;

भोजन-विकासी ; मिठो भोजन
हचाउने ; तिसैना गर्ने ; लोभी ;
कम्पट । lick'-er-ish-ly, *adv.*
lick'-er-ish-ness, *n.*

lic'-o-ric, liq'-uo-ric, *n.* एक
किसिमको औषधिर्हो प्रयोग हुने
बोट ; जेटिमधु ।

lic'-tor, *n.* प्राचीन रोमका म्याजिष्ट्रेटको
दण्ड आदि बोक्ने मानिस वा
कर्मचारी ।

lid, *n.* ढकनी ; बिको ; आँखाको पटल ।

lio, *n.* झूटो ; ढाँट ; ढाँट कुरा । *v. i.*
झूटो बोल्नु ; ढाँट्नु ; सुल्नु ; ढल्कनु ;
विश्राम गर्नु ; स्थित हुनु ; वास
गर्नु ; अधिकारमा हुनु ; कुनै
अवस्थामा रहनु । li'-ar, *n.* झूटो
बोल्ने वा ढाँट्ने मानिस ; ढाँट्नुवा ।

liof, *adv.* इच्छा अनुसार ; खुशीसँग ;
इच्छापूर्वक ।

liago (lēj), *adj.* राजभक्त ; सेवा .अनि
स्वामिभक्ति ; विश्वासी । *n.* राजा ;
स्वामि ; प्रभु ; सम्राट् ; प्रजा ।
-man, *n.* प्रजा ; रैती ।

li'-en, *n.* आफ्नो ऋण नछिनुज्जेल
अर्काको सम्पत्ति राख्ने अधिकार ;
दाबी ; अर्काको चीज राख्ने हक ।

li'-er, lie-a'bed, *n.* अवेलासम्म सुत्ने
मान्छे ; सुत्नुवा ।

lieu (lū), *n.* स्थान ; ठाउँ ; जग्गा ;
सट्टा ; बढका ।

lieu-ten'ant (lef'), *n.* स्थल वा जल
सेनाका सिपाहीहरूका नायकको
पदवी ; लेफ्टनेण्ट वा लेफ्टेन

(लफ्टन) । -colonel, *n.* सहकारी
कर्णेल । -general, *n.* प्रधान
सेनापति मनिको जनरल । -gover-
nor, *n.* सहकारी काठ । lieu-tan'-
an-cy, *n.* लेफ्टेनको काम वा
दर्जा ।

life, *n.* जीवन ; चैतन्य ; जीवन-यात्रा ;
जीवित-काल ; तेज ; शक्ति ; आयु ;
ज्यान ; प्राण । -annuity, *n.*
वार्षिक जीवन-वृत्ति । -assurance,
n. जीवन-बीमा । -belt, *n.*
पानीमा नडुन्नकोलागि बाँधिने
पेटो । -blood, *n.* प्राण थाम्नको
लागि काम लाग्ने रगत ; जीउकाई
आवश्यक भएको रगत । -boat, *n.*
जहाज हुन्दा ज्यान बचाउनका
निमित्त प्रयोग गरिने साना साना
हुँगा । -buoy, *n.* पानीमा नडुल्ने
गुण भएको वस्तु । -drop, *n.*
रगतको थोपो । -estate, *n.*
बाँचुज्जेल भोग गर्न पाउने सम्पत्ति ।
-giving, *adj.* जीवन दिने ; स्थापित
गर्ने ; समर्थन गर्ने ; उत्तेजक ।
-guard, *n.* जीवन-रक्षक ; शरीर-
रक्षक ; राजा आदिको रक्षा गर्ने
सिपाही । -hold, *n.* जीवन भरीको
लागि मात्र पट्टा गरेको जमीन ।
-insurance, *n.* जीवन-बीमा ।
-interest, *n.* बाँचुज्जेल भोग गर्ने
पाउने सम्पत्ति । -like, *adj.* जीवित
प्राणी जस्तै । -long, *adj.* जीवन-
भर ; बाँचुज्जेलसम्म ; प्राण रहूज्जेल-
सम्म । -preserver, *n.* आगो वा

हुनुबाट बाँच्नकोलागि प्रयोग गरिने यन्त्र विशेष । -size, *adj.* प्रमाण ; जीवित प्राणीका परिमाणको । -time, *n.* बाँच्नुजेल ; जीवित वा जीवन अवस्था । -work, *n.* जिन्दगीभरको काम ; जन्मभर गरेको काम । life'-loss, *adj.* बिना प्राणको ; मरेको ; सास नभएको ; निस्तेज ; निर्जीव ।

lift, *v. t. and i.* उचाल्नु ; उठाउनु ; चढाउनु ; उन्नति हुनु ; चोरेर भागनु ; बादल आदि हट्नु ; सुनिनु ; फुलिनु ; उठ्ने वा उन्नति हुने चेष्टा गर्नु । *n.* कुनै कुरालाई माथि उठाउने यन्त्र ; चढाउने वा उन्नति हुने वा चोरेर भाग्ने काम ; जमीनमा उठेको ठाउँ ।

lig'-a-ment, *n.* गाँठो ; मेलको बन्धन ; अङ्गहरूलाई टाउँ टाउँमा राख्ने वस्तु ।

lig-a'tion, *n.* बन्धन ; बाँधेको अवस्था ; बाँध्ने काम ।

lig'-a-ture, *n.* बाँध्नेमा प्रयोग हुने वस्तु ; बाँध्ने पट्टी ; व्याण्डेज ।

light, *n.* प्रकाश ; ज्योति ; उज्यालो ; उज्यालो दिने वस्तु ; दृष्टिशक्ति ; मानसिक वा आध्यात्मिक प्रकाश ; ज्ञान आलोक । *v. t. and i.* प्रकाश गर्नु ; ज्योति दिनु ; उज्यालो हुनु ; बाल्नु ; सल्कनु । *adj.* हल्का ; हलुङ् ; सामान्य ; चंचल ; हलका सवारीको निमित्तको ; चाँडो हिँड्ने ; हलका हतियार आदि भिरेको ।

-fingered, *adj.* चोर्न सियालु ; ढाँका गर्न खूब जान्ने । -footed, *adj.* चाँडो हिँड्ने ; छिटो-छरितो ; फूर्तिलो । -headed, *adj.* चंचल ; छटपटे ; अविवेकी ; चंचल-मन भएको ; चिन्ताशून्य ; अस्थिर ; मन नचाउने । -hearted, *adj.* प्रफुल्ल ; उत्फुल्ल ; हँसिलो ; चिन्ता नभएको ; फिक्री नभएको । -heeled, *adj.* चाँडो हिँड्ने ; द्रुतगामी । -horse, *n.* हलुको अस्त्र भिरेको ; घोडाचढी सेना । -house, *n.* समुद्रको बत्तीघर ; आलोक-गृह । -infantry, *n.* हलुको अस्त्र भिरेको पैदल सेना । -minded, *adj.* चंचल मन भएको ; अविवेकी । -skirts, *n.* अष्टाचारी आइमाई । -some, *adj.* प्रफुल्ल ; हर्षित ; आनन्दी ; फिक्री नलिने ; आनन्दजनक ; छोट परेको । -weight, *n.* साधारण वजन भन्दा कमती । lights, *n. pl.* जानवरको फोक्सो । light'-ly, *adv.* हलुकैसित ; सहजैसित ; विस्तारै ; उज्ज्वलतासित । light'-ness, *n.* हलुको अवस्था ।

light'-en, *v. t. and i.* हलका वा हलुङ् पार्नु ; कुन कुराको बोझ घटाउनु ; प्रकाश पार्नु ; उज्ज्वल हुनु ; तेजिलो पार्नु ; झल्कनु ; चंकनु ।

light'-er, *n.* प्रकाशित पार्ने मानिस वा वस्तु ; जहाजमा माल लादने वा

उतार्ने सानो ढुँगा । *light'er-ago*,
n. लाद्ने वा उतार्ने काम वा यसको
 भाडा ।

light'-ning, *n.* आकाशमा देखिने
 बिजुली ; विद्युत् ।

lign-al'oos (lin-), विडकुमारी ; हात्ती-
 बार ; अगुरूकाठ ।

lig'-ne-ous, *adj.* काठको ; काठको
 बनेको ; काठ भएको ।

lig'-ni-fy, *v. t. and i.* काठमा परिणत
 गर्नु ; काठ जस्तो हुनु ।

like, *adj.* सादृश्य ; एकै ; मिल्ने ;
 समान ; तुल्य । *v. t. and i.* मन
 पराउनु ; इच्छा गर्नु ; राम्रो लाग्नु ;
 रुचाउनु ; निको लाग्नु । *-minded*,
adj. एउटै विचार भएको ; उही
 रुचिको । *-wise*, *adv.* उही
 किसिमले ; उही रूपले ; पनि ; यस-
 बाहेक ; उसमाथि । *like'-ly*, *adv.*
 हुनसक्ने ; सम्भव ; सम्भाव्य ;
 विश्वासयोग्य ; उपयुक्त । *like'-li-*
hood, *n.* सम्भावना । *li'-king*, *n.*
 सन्तोष ; अभिरुचि ; पसन्द ; कसै-
 लाई मन पर्ने कुरा । *like'-ness*, *n.*
 तुल्यता ; सादृश्य ; एकै भएको
 अवस्था ; प्रतिमूर्ति ; नकल ।

li'-ken, *v. t.* तुलना गर्नु ; कुनै चीजमा
 सादृश्य पाउनु वा देखाउनु ।

li'-lac (li'-), *n.* एक किसिमको
 सुवासना भएको फूल ।

Lil'i-put, *n.* साना मानिसहरूको
 कल्पित देश । *Lil-i-pu'-tian*, *n.*

लिलिपुट देशका वासिन्दा ; बाउबे ।
adv. यिनीहरू सम्बन्धी ।

lil'-y, *n.* पुष्प विशेष ; लिलिफूल ।
-faced, *adj.* सुकोमल अनुहारको ।
-livered, *adj.* डराउने ; डरलेखा ;
 भीरु । *-white*, *adj.* लिलि जस्त
 पानीआन्ने ; सेतो । *lil'-ied*, *adj.*
 लिलिफूल ढकमक फुलेको ; लिलिले
 सिँगारिएको ।

limb (lime), *n.* शरीरको कुनै अङ्ग ;
 शाखा ; हाँगा । *limbod*, *adj.*

lim'-ber, *adj.* कोमल ; फुर्तिलो ;
 लल्याक् लुलुक हुने । *n.* तोप वा
 बग्गीको छुट्याउन हुने अग्र भाग ।

lim'-bo, *lim'-bus*, *n.* पाताल लोकको
 सीमान्त प्रदेश ; नरक ; इयालखान ।

limo (lime), *n.* चून वा चूना ; नीबुको
 बोट ; नीबु ; कागती ; चरा समातको
 लागि रुखको बोक्राबाट बनिएको
 एक किसिमको च्याप् च्याप् लाग्ने
 पदार्थ ; लिसो । *v. t.* चरा समात
 कोलागि रुख आदिमा लिसो दल्नु ;
 चूना लाउनु । *-juice*, *n.* नीबुको
 रस । *-kiln*, *n.* चून पोल्ने अवाल
 वा भट्टो । *-light*, *n.* चूनद्वारा बनिने
 उज्यालो । *-stone*, *n.* चूनको ढिको ;
 चूनपत्थर । *-tree*, *n.* यूरोपमा पाइने
 सुटुका आकारको पात हुने रुखको
 किसिम । *-twig*, *n.* चरा समातलाई
 लिसो दलिएको रुख । *-water*, *n.*
 चूनाको पानी ।

li-mit', *n.* सीमा ; हद ; प्रान्त ; अन्त ;
 शेष ; बाधा । *v. t.* सीमा लाउनु ;

- हृद बाँध्नु; बन्धेज गर्नु; थुम्नु ।
 lim'-it-a-ble, *adj.* सीमा लाइने
 योग्यको । lim'-it-a-ry, *n.* सीमामा
 स्थापित गरिएको अवस्था ; सीमा
 भित्र भएको अवस्था । lim'-it-a-
 tion, *n.* सीमा बाँध्ने काम ; सङ्कीर्ण
 अवस्था ; हृद बाँध्ने नियम वा
 परिस्थिति । lim'-it-less, *adj.*
 असीम ; अनन्त ; विशाल । lim'-it-
 od, *adj.* निर्दिष्ट ; परिमित ;
 सङ्कीर्ण ; नियममा बाँधिएको । lim'-
 it-ed-ness, *n.* lim'-it-od-ly, *adv.*
- limn, *v. t.* नक्सा बनाउनु ; तस्वीर
 लेख्नु ; चित्र खिच्नु ; रंग काउनु ।
 lim'-ner, *n.* तस्वीर लेख्ने मान्छे ;
 चित्रकार ।
- lim-mo'-sis, *n.* पीडाजनक भोक वा
 क्षुधा ।
- lim'-ous, *adj.* पातलो ; मुलुक परेको ;
 सिकुटे ; च्याप् च्याप् लाग्ने ; हिलो
 मात्र भएको ।
- limm'-ousine, (-oʊsɪn), *n.* चारैतिर
 बन्द भएको मोटर गाडी ।
- limp, *adj.* लुलो ; लल्याक् ललुक
 हुने ; लोते ; शक्तिहीन । *v. i.*
 खोच्याउनु ; हिँड्दा हिँड्दै रोकियो ;
 limp'-ing-ly, *adv.* खोच्याएर ।
- lim'-pot, *n.* एक किसिमको खबटा हुने
 कीरा ; चिप्लेकीरा ।
- lim'-pid, *adj.* निर्मल ; स्वच्छ ;
 पवित्र ; कञ्चन ; संगलो ; छर्लङ्ग
 देखिने । lim'pid-ness, *n.* lim-
 pid'-i-ty, *n.*
- lim'-y, *adj.* च्याप् च्याप् लाग्ने ;
 टालिने ।
- lin or lyn, *n.* सानो खोला ; खहरे
 खोला ।
- linch'-pit, *n.* चक्काको चुकुरा वा फेसा ।
- lin'-den, *n.* एक किसिमको रुख ।
- lino, *n.* डोरी ; भर्का ; रेखा ; ताँती ;
 पंक्ति ; कविता आदिको चरण ; वंश ;
 सन्तान ; विशेष लक्षण ; कार्य-
 प्रणाली ; विभाग ; *v. t. and. i.*
 रेखा खिच्नु ; एक ताँतीमा हुनु ;
 भर्का कोर्नु ; कविता आदि चरण
 चरण गरेर पढ्नु ।
- lin'-e-age, *n.* वंशावली ; वंश ; कुल ;
 पुर्ख्यौली ।
- lin'-e-al, *adj.* पुर्ख्यौलीको ; पैतृक ;
 रेखामय । lin'-e-al-ly, *adv.*
- lin'-e-a-ment, *n.* बाहिरी आकार वा
 रूप ; चेहराको आकृति ; विशिष्ट
 लक्षण ।
- lin'-e-ar, *adj.* रेखाहरूको ; रेखाले
 भरिएको ; सरल ; सीधा । lin'-e-
 ar-ly, *adv.*
- lin-e-a'-tion—Same as delineation.
- lin'-en, *n.* सुती लुगा । -draper, *n.*
 सुती लुगा बेच्ने मानिस ।
- li'-ner, *n.* यात्री-जहाजहरूको पंक्तिमा
 मिलेको जहाज ।
- lines'-man, *n.* फूटबल आदि खेलमा
 रेफरीलाई सहायता दिन नियुक्त
 गरिएको मान्छे ; रेजिमेण्टको
 सिपाही ।

ling, *n.* सामुद्रिक माछा विशेष ; झाडी विशेष ।

lin'-gor, *v. t. and i.* विलम्ब गर्नु ; ढिलो गर्नु ; बियाँलो गर्नु ; अल्मल गर्नु ; समय टड्याउनु ; सासको टंकी लाउनु । lin'-ger, *n.* बियाँलो गर्ने वा समय टोल्ने मान्छे । lin'-gor-ing, *adj.* धेरै दिनसम्म बस्ने वा रहने ; कष्टदायक ।

lin'-go, *n.* वाक्य ; भाषा ।

lin'-gua fran'-ca, *n.* ग्रीक, फ्रेञ्च, स्पेन र इटालीका भाषाहरूको मिसावट-बाट बनेको अर्को एउटा भाषा ; मिश्रित भाषा ; प्रायः सबैले बोल्ने भाषा ।

lin'-gual (-javel), *adj.* जिभ्रो सम्बन्धी ; जिभ्रोले बल्ने आवाज । lin'-gual-ly, *adv.*

lin'-guist (-gust), *n.* धेरै भाषाहरू लेख्ने वा बोल्ने जास्ने मानिस ; भाषावित् । lin'-guis'-tic, -al, *adj.* भाषा सम्बन्धी । lin'-guis'-tics, *n.* भाषा-विज्ञान । lin'-guis'-tic-ally, *adv.*

lin'-i-ment, *n.* पातलो मलम ; मालिश ; प्रलेप ।

lin'-ing, *n.* कुनै कुराको भित्री भाग ; भित्री ; अस्तर ; सञ्जाब ।

link, *n.* सिक्री वा साँगलोको एउटा मुद्रा वा घर ; जोर्नी ; जोरिएको वस्तु । *v. t. and i.* जोड्नु ; मिलाउनु ; जोल्ह्याउनु । -boy, -man, *n.* रौंको लिएर हिँड्ने

लड्का वा मानिस ; बाटो देखाउने मानिस ; अगुवा । links, *n. pl.* गल्फ खेल्ने मैदान ।

lin'-net, *n.* एक किसिमको सानो गाउने चरो ।

lin'-o'-lo-um, *n.* एक किसिमको भूईँमा ओछ्याउने टाट ।

lin'-o-type, *n.* मुद्राक्षरका पंक्ति मिलाउने यन्त्र ; एउटै पंक्तिमा ढालिएको मुद्राक्षरहरूको समूह ।

lin' seed or lint' seed, *n.* आलस वा तिसि ; सनपाटको बिउ । -oil, *n.* तिसिको तेल ।

lin'-sey-wool'-soy, *n.* ऊनी-सुती मसिएको लुगा ।

lin'-stock, *n.* उहिँकेको तोप हात्त वा पङ्काउन प्रयोग हुने रौंकोको घोचा ।

lint, *n.* घाउ आदिमा मलम काएर पट्टी बाँध्न प्रयोग गरिने लुगा ; पट्टी ।

lin'-tol, *n.* ढोका वा झ्यालको काठ वा ढुङ्गा ।

li'-on, *n.* सिंह ; साहसी मान्छे ; जोखिमी अवस्था । -heart, *n.* सिंहकोझैँ मुटु भएको मानिस ; साहसी ; वीर वा शूरो मानिस । -hearted, *adj.* साहै साहसी वा वीर । -hunter, *n.* सिंहको शिकार गर्ने मानिस ; साहसी शिकारी । -like, *adj.* सिंह जस्तो ; सिंहझैँ बलियो ; साहै साहसी ।

li'-on-ise, -ize, *v. t. and i.* प्रख्यात ब्यक्तिको रूपमा सलुक गर्नु ; प्रख्यात बनाउनु ।

lip, *n.* ओठ; भौंड़ा-कुँड़ाका बीट वा किनारा । *v. t.* स्वाइ खानु; चुम्बन गर्नु; बिस्तारयँग भन्नु । *deep, adj.* बाहिरी; सतहको; मौखिक; कपट; छल; असरल । *devotion, n.* कपटी काम; कपट पूजा वा भक्ति । *lip'-lot, n.* सानो ओठ । *lip'-ped, adj.* ओठ भएको; ओठका आकारको ।

liq'uate', *n.* धातुहरू गालेर सार निकाल्नु । *liq'-ua'tion, n.* द्रवण; गल्ने वा तरल हुने काम ।

liq'-uify, *v. t. and i.* पन्यालो पार्नु; ग्याँस वा कुनै खँदिलो वस्तुलाई गाल्नु; गल्नु; तरल हुनु । *liq'-u-o-fac'tion, n.* गाल्ने काम; द्रवण-प्रणाली; द्रावण । *liq'-u-o-fac'tive, adj.* *liq'-uo-fier, n.*

liq'-uos'-cent, *adj.* गल्ने वा पगल्ने गुण भएको; द्रवणशील । *liq'uos'-con'cy, n.*

li-queur', *n.* बासना आउने स्वादिलो मद विशेष ।

liq'-uid (*lik'-uid*), *n.* तरल पदार्थ; पनेलो वस्तु । *adj.* तरल; पानी जस्तो; पनेलो । *liq'-uid'-ity, liq'-uid'-ness, n.* *liq'-uid'-ly, adv.*

liq'-ui-dato (-*ui-*), *v. t. and i.* ऋण चुकाउनु; तिर्नु; छिनाफाना गर्नु; टाट उल्टाउनु; कारबार बन्द गर्नु । *liq'-ui-da'tor, n.* ऋण आदि चुक्ता गर्ने वा छिनाफाना पार्ने मानिस । *liq'-ui-da'tion, n.*

ऋण आदि छिनाफाना पार्ने काम; चुक्ता गर्ने काम । *liq'-ui-da-ble, adj.*

liq'-uor (*lik'-ur*), *n.* जौँइ रक्सी आदि तरल पदार्थ ।

liq'-uor-ice, *n.* जेठिमथुको बोट ।

li'-ra, *n.* इटाली देशको मुद्रा विशेष ।

lisp, *v. t. and i.* केटाकेटीको जस्तो तोते बोली बोल्नु; अस्पष्ट बोल्नु ।

lisp'-ing, n. अस्फुट-वाक्य; अस्पष्ट बोल्ने काम । *adj.* अस्फुट बोल्ने; तोते बोली गर्ने । *lisp'-ing-ly, adv.*

lis'-som, lis'-some, *adj.* कोमल; लल्ल्याक लल्लुक् हुने; नुहुने ।

list, *n.* फिरिस्त; तपसील; सूची; सूचीपत्र; नामावली; लुगाको किनारा वा खिका । *v. t. and i.* इच्छा गर्नु; इच्छुक वा उत्सुक हुनु; नाउँ चढाउनु वा लेखाउनु; भर्त्ता हुनु; एकापट्टि ढल्कनु । *lists, n. pl.* घोइचढीहरूले भाला खेल्ने ठाउँ घेर्ने घोचाको बार; वरिपरि घेरिएको खेल्ने जग्गा; रङ्गभूमि ।

lis'-ten (-*en*), *v. t. and i.* सुन्नु; ध्यान दिनु; स्वीकार गर्नु । *lis'-ten-or, n.*

list'-ful, *adj.* चाख मान्ने; ध्यान दिने; मनोयोगी । *list'-less, adj.* चाख नमान्ने; वास्ता नगर्ने; इच्छा रहितको; उदासीन । *list'-less-ness, n.*

lit'-an-y, *n.* प्रार्थना; प्रार्थना-विधि; प्रार्थनाको पुस्तक ।

- lit'-er-a-cy, *n.* लेखपढ़ गर्न सक्ने
ल्याकत वा अवस्था ।
- lit'-er-al, *adj.* आक्षरिक ; शाब्दिक ;
यथार्थ ; ठीक । lit'-er-al-ly, *adv.*
अक्षर-अक्षर ; यथाशब्द । lit'-er-
al-ness, *n.*
- lit'-er-a-ry, *adj.* साहित्य सम्बन्धी ।
lit'-er-a-ri-ness, *n.* lit'-er-a-ri-ly,
adv.
- lit'-er-ate, *adj.* and *n.* विद्वान् ;
पढ़्न लेख्न सक्ने मानिस ।
- lit'-er-a-tor, *n.* विद्वान्हरूको समूह ;
शिक्षित वर्ग ; लेखपढ़ेका मानिस ।
- lit'-er-a-ture, *n.* साहित्य ; विद्या ;
ज्ञान ।
- lit-er-a'-tus, *n.* विद्वान् मानिस ;
पण्डित ।
- lith, *n.* मानिसका शरीरको जोर्नी वा
अङ्ग विभाग ; अंश ।
- lithe, *adj.* कोमल ; नरम ; लुहुने ;
लत्याक् ललुक हुने । -some, *adj.*
चंचल ; चाँदो हिँड्ने ; लत्याक्
ललुक हुने गुण भएको ; लुहुने ।
-some-ness, *n.* lithe'-ness, *n.*
lithe'-ly, *adv.*
- lith'-i-a, *n.* समुद्रको क्षार विशेष ।
- lith'-ic, *adj.* पत्थर सम्बन्धी ;
दुङ्गाको ।
- lith'-o-graph, *v. t.* दुङ्गामा लेखेर वा
कुँदेर कागतमा छापु । *n.* दुङ्गामा
लेखेर वा कुँदेर कागतमा छापने
काम । lith-og'-ra-pher, *n.*
दुङ्गामा लेखेर वा कुँदेर कागतमा

- छापने काम गर्ने मान्छे । lith-og'-
ra-phy, *n.* दुङ्गामा लेखेर वा कुँदेर
कागतमा छापने कला वा विद्या ।
lith-o-graph'-ic, -al, *adj.* दुङ्गामा
लेखेर वा कुँदेर कागतमा छापने
कला वा विद्या सम्बन्धी ।
- li-thol'-ogy, *n.* दुङ्गा आदिको प्राकृतिक
विवरण ; प्रस्तरतत्व । li-thol'-o-
gist, *n.* दुङ्गा आदिको प्राकृतिक
विवरण भन्न सक्ने मानिस ;
प्रस्तरतत्वज्ञ पण्डित ।
- lith-ot'-o-my, *n.* मुत्राशयमा पत्थरी
काट्नकोलागि गरिने अस्त्रचिकित्सा ।
- lit'-i-gant, *adj.* मुद्दा, मामला गर्ने
रुचाउने ; मुकद्मा लड्ने । *n.*
मामला गर्ने वा मुद्दा चलाउन
रुचाउने मानिस ।
- lit'-i-gate, *v. t* and *i.* मुद्दा चलाउनु ;
मुकद्मा लड्नु ; मामला चलाउनु ।
lit-i-ga'-tion, *n.* मुद्दा ; मुकद्मा ।
lit'-i-ga-ble, *adj.*
- li-tig'-ious (-ti'-us), *adj.* मुद्दा लड्ने ;
मुद्दा, मामला गर्ने रुचाउने ।
li-tig'-ious-ness, *n.* li-tig'-ious-ly,
adv.
- lit'-tor, *n.* घाइते वा बिमारी ओसानें
गाइँ वा बग्गी ; मसिना जानवरका
बच्चा ; सोतर ; सोतर-मल आदिको
थुप्रो ; छाडेको फोहोर कसिङ्गर ;
जेतेमेते वस्तु ।
- lit'-o-tes, *n.* वाक्यालङ्कार विशेष ।
- li'-tre, *n.* फ्रान्सको तरल पदार्थको
परिमाण विशेष ।

lit-ter-a-teur', *n.* साहित्य-सेवी ;
साहित्यिक ।

lit'-tle, *adj.* सानो ; थोरै ; अलिकति ;
जाबो ; अल्प ; क्षुद्र ; सामान्य ;
अप्रबल ; नीच । *n.* न्यूनता ;
अल्पता ; थोरैपन ; सामान्य स्थान ;
क्रिञ्चित् ; अल्प परिमाण ; जाबो
कुरा । lit'-tle-ness, *n.* अल्पता ।

lit'-tor-al, *adj.* समुद्रका तट सम्बन्धी ।
n. समुद्रतट वा तीर ।

lit'-ur-gy (-jī), *n.* गिर्जाको उपासना-
पद्धति ; उपासना गर्ने रीति ।

live (*liv*) *v. t. and i.* जिउनु ; बाँच्नु ;
वास गर्नु ; बस्नु ; जीविका चलाउनु ।

(*liv*), *adj.* जीवित ; सजीव ;
बाँचेको ; जिउंदो ; बल्दै वा सल्कंदै
गरेको । -long, *adj.* चिरस्थायी ;
दीर्घकालिक । -stock, *n.* गाई

आदि घरमा पालिने जन्तु । live'-

ly, *adj.* चंचल ; सजीव ; उत्फुल ;
उत्साहपूर्ण ; चाखलाग्दो । live'-

liness, *n.* सजीवता ।

live'-li-hood, *n.* जीविका चलाउने
उपाय ; बाँच्ने उपाय ; जीविका ;
गुजारा ।

liv'-en, *v. t. and i.* उज्यालो पार्नु ;
हँसिलो पार्नु वा हुनु ; खुशी
तुल्याउनु ।

liv'-er, *n.* कलेजो । -colour or
coloured, *adj.* कलेजी रंगको ।

liv'-er-y, *n.* घोडा आदिको निमित्त
दानाको ठेका ; नोकर चाकरलाई
दिइने खाना र लुगाको ठेकबन्दी ;

मानिसहरूको दर्जा छुट्याउने लुगा ।

-man, *n.* लण्डन शहरको विशेष
अधिकार पाउने मानिस ; विशेष
लुगा लाउने चाकर । -servant,
n. विशेष लुगा लाउने चाकर ।
-stable, *n.* घोडा आदि भाडामा
लाउनकोलागि राखिने ठाउँ ।

liv'-er-ied, *adj.* विशेष लुगा
लाएको ।

liv'-id, *adj.* नीलो सीसाको रंग ;
नील-कृष्ण । liv'-id-ness, *n.*

liv'-id-ly, *adv.*

liv'-ing, *adj.* जीवित ; सजीव ;
चंचल ; चलाक ; बग्ने । *n.*

जीविका ; भरणपोषण ; पुरोहित
आदिको वृत्ति ; सम्पत्ति । liv'-

ing-ly, *adv.*

lix'-iv'-i-ate, *v. t.* कुनै चोजलाई
पानीमा छानेर पग्लने र नपग्लने
पदार्थहरूमा छुट्याउनु ।

lix'-iv'-i-un, *n.* खरानीसित मिसिएको
पानी ।

lix'-ard, *n.* भाले मुंग्रो ; छेपारोको
किसिम ।

lla'-ma (*ld'*), *n.* दक्षिण अमेरिकामा
पाइने ऊँट जस्तो एक किसिमको
जन्तु ।

lo, *intj.* हेर ! हेर ! !

loach, loche, *n.* खोलामा पाइने एक
किसिमको सानो माछा ।

load, *v. t. and i.* भारी लादनु वा
बोकाउनु ; गहुँ पार्नु ; बन्सूक
आदिमा गोली भर्नु ; कट दिनु ।

n. भारो ; बोझा ; सुता, अपसोस आदिको भार ; जहाजको माल ; कष्टदायक विषय ; परिमाण विशेष ।
-star or lode'-star, *n.* ध्रुवतारा ।
-stone, lode'-stone, *n.* चुम्बक भएको ढुङ्गा । load'-ing, *n.* लादने काम ; भारी ; माल ; बन्दूक भर्ने काम ।

loaf, *n.* पाउरोटी । *v. i.* समयलाई अल्सी गरेर खेरो फाल्नु ; बरालिनु ; रलिनु । -sugar, *n.* चिनिको ढिका । loaf'-er, *n.* अल्छे वा बरालिहिँड्ने मान्छे ।

loam, *n.* घर आदि लिप्ने गोबरसित मिसाएको माटो ; मलिलो माटो ।
loam'-y, *adj.*

loan, *n.* उधारो लिएको चीज ; ऋण ; पैचो ; सापट ।

loath or loth, *adj.* अनिच्छुक ; मन नगरेको ; आनाकानी गर्ने ।

loathe (loth), *v. t.* अत्यन्त घृणा गर्नु ; घिनाउनु ; सिकसिकाउनु ।
loath'-ing, *n.* अति घृणा ; घिन लाग्दो अवस्था ; सिकसिको ।
loath'-ing-ly, *adv.* loath'-ful, *adj.* घृणापूर्ण ; घिनलाग्दो ; घृणित ।
loath'-some, *adj.* घृणाजनक ; घिनलाग्दो ; घृणित ।
loath'-some-ness, *n.* loath'-some-ly, *adv.* loath'-ly, *adj.* घिनलाग्दो ; घृणाजनक ; घृणित ।

lob, *n.* अनौठो मान्छे ; गहुँ वा स्थूल वस्तु ; क्रिकेटको गोलो । *v. t.*

and *i.* बिस्तारै हुत्याउनु ; भद्दासँग हिँड्नु । lob'-ate, lobed, *adj.*

lob'-by, *n.* घरभित्र पस्न बित्तिकैको कोठा ; बरण्डा ; भटान अर्थात् कोठा बाहिरको चोटो ।

lobo, *n.* बाटुलो अनि चेप्टो आकारको बाहिर निस्केको वा झुण्डिएको भाग (विशेष कानको लोती) । lobe'-let, lob'-ule, *n.* सानो किसिमको यस्तै अंग ।

lob'-ster, *n.* झिगे माछा ।

lob'-worm, *n.* एक किसिमको गनेउला ।

lo'-cal, *adj.* स्थानीय ; प्रादेशिक ।

lo'-cal-ly, *adv.*

lo'-cale or lo'-cal, *n.* स्थान ; घटना भएको ठाउँ । lo'-cal-ise, -ize, *v. t.* एक ठाउँमा राख्नु ; ठाउँ बताउनु ; कुनै निर्दिष्ट स्थानमा स्थापित गर्नु । lo'-cal-i-sa'-tion, *n.* lo'-cal'i-ty, *n.* कुनै चीजको थलो वा स्थान ; चीजको आसन वा यो रहेको ठाउँ ।

lo'-cate, *v. t.* स्थापित गर्नु ; स्थान निर्देश गरेर देखाउनु । lo'-ca'-tion, *n.* स्थापन ; स्थान ; ठाउँ ; स्थिति । lo'-ca-tive, *adj.* कुनै घटना भएको ठाउँ सम्बन्धी ; आधार सम्बन्धी ; अधिकरण ।
-case, *n.* अधिकरण-कारक ।

loch or lough (lok), *n.* स्काटल्याण्ड वा आयरल्याण्डका समुद्रको खाडी ; साँघुरो भँगाछो ।

lock (lok), *n.* ताला ; बाल्चा ;

केशको गुच्छा ; बन्दूकको पङ्काउने पुर्जा । *v. t. and i.* ताला लाउनु ; बन्द गर्नु ; अङ्काउनु । -age, *n.* कुनै नहरबाट हिँड्दा दिनुपर्ने भाडा । -chain, *n.* ताला लाउन हुने सौँग्लो वा सिक्की । -gate, *n.* ताला होक्न हुने फाटक ; कुनै नहरको फाटक । -house, *n.* फाटक आदिका रक्षकको घर । -jaw, *n.* बङ्गरालाई दृढसँग जोड्नेवाइ राख्ने वस्तु । -keeper, *n.* नहरको रक्षक । -ram, *n.* एक किसिमको खस्रो सुती लुगा । -smith, *n.* ताला बनाउने मान्छे । -up, *n.* खोर ; कैदखान ; कारागृह । lock'-er, *n.* दराज ; आलमारी ; सन्दुस ; ताला मार्न हुने वस्तु । lock'-et, *n.* सानो ताला ; गहना राख्ने सानो बाकस ; कन्तुर । lo-co-mo'-tion, *n.* एक ठाउँदेखि अर्को ठाउँसम्म जाने गति ; गति-शक्ति ; सञ्चरण-शक्ति । lo-co-mo'-tive, *n.* हिँड्दुल गर्ने जीव-जन्तु ; हिँड्ने वा कुद्ने यन्त्र ; रेलगाडीको इन्जिन । *adj.* सञ्चरण-शील । lo-co-mo-tiv'-i-ty, *n.* lo'-co-mo-tor, *n.* गतिशील वस्तु वा प्राणी । lo'-u-lus, *n.* भिन्नभिन्न छुट्टिएका साना साना छिद्र वा प्वाल । lo'-u-lous, *adj.* साना साना प्वाल भएको । lo'-cus, *n.* स्थान ; कुनै निर्दिष्ट नियम

अनुसार यताउति हिँड्ने वा सर्ने बिन्दुबाट खिचिएको रेखा ; सञ्चार-पथ ; पथबिन्दु । -standi, *n.* हस्तक्षेप गर्ने अधिकार ।

lo'-cust, *n.* सलह ; स्वाहा गर्ने वा सर्वनाशी प्रवृत्ति भएको प्राणी ; एक किसिमको रुख ।

lode, *n.* कुनै धातुको देखिने नसा ; सजिलैसित बग्ने बाटो । -star —Same as loadstar. -stone —Same as loadstone.

lodge, *n.* घर ; कुटो ; बगैँचाको सानो घर । *v. t. and i.* घरमा पाहुना आदिलाई सुत्ने कोठा दिनु ; वास दिनु वा बस्नु ; डेरा दिनु । lodg'-er, *n.* प्रवासी ; भाडामा घरमा बस्ने मान्छे ।

lodg'-ing, *n.* अस्थायी वासस्थान ; बस्ने घर ; डेरा ; बन्दर । -house, *n.* यात्रीहरू बस्ने घर ; भाडामा लाइने घर ।

lodg'-ment or lodge'-ment, *n.* वास बस्ने काम ; वास बसेको अवस्था ; वासस्थान ; धरोट राख्ने काम ।

loft, *n.* उच्चता ; घरको माथिल्लो तला ; बुइगल ; परेवाको बथान ।

loft'-ty, *adj.* अल्हो ; प्रभाव पार्ने उचाइको ; उच्चाभिलाषी ; प्रख्यात ; महान् । loft'-ti-ness, *n.*

log, *n.* काठ वा रुखको मुडा ; जहाजको गति नाप्ने यन्त्र वा गतिको हिसाब । -board, -book, *n.* जहाजको गतिको हिसाब-बही ।

-cabin, -house, -hut, *n.* रुखका मुढाद्वारा बनाइएको घर । -line, *n.* जहाजको गतिमान डोरी । -man, *n.* मुढाको काम गर्ने मान्छे । -wood, *n.* एक किसिमको रातो काठ ।

log'a-rithm, *n.* गणितमा कुनै हर संख्याको एक क्रम वा पंक्ति ; लघुगणक ; घात संख्या विशेष ।

log'ger-head, *n.* निर्बोध मान्छे ; मूर्ख मान्छे ; लठुवा ; स्थूल बुद्धि ; गोबरगणेश ।

log'ic (log'-), *n.* न्याय-शास्त्र ; तर्क-शास्त्र वा शक्ति । log'i-cal, *adj.* न्याय वा तर्क-शास्त्र सम्बन्धी ; न्याय-शास्त्र अनुसारको ; न्याय-शास्त्रज्ञ ; तर्क शास्त्र ज्ञात्री । log'i-cal-ly, *adv.* तर्क शास्त्र वा न्याय-शास्त्र अनुसार । lo-gi'-cian, *n.* न्याय वा तर्क शास्त्रमा निपुण मानिस ; तर्क शास्त्रका पण्डित ; नैयायिक ; तार्किक ।

log'o-gram, *n.* संक्षेपमा शब्द दर्शाउने चिह्न वा अक्षर ।

lo-gom'a-chy (-ki), *n.* शब्दका विषयको विवाद ; कुनै कुरा लिएर तर्क-वितर्क गर्ने काम ।

log'os, *n.* त्रिमूर्तिको शब्दब्रह्म वा वाक्य ।

loin, *n.* कम्मर ; खसी सुँगूर आदिका फिलाको वरिपरिको मासु ; साँग्रो ।

loi'-ter, *v. t.* बिलम्ब गर्नु ; ठिक्को गर्नु ;

अस्सी गरेर समय बिताउनु ; बरालिनु । loi'-ter-er, *n.*

loll, *v. t. and i.* अल्छे हिसाबले उभिनु ; अडेस लाग्नु ; लडिरहनु ; जिओ निक्किरहनु वा निकाल्नु ।

lol'-ler, *n.* lol'-ling-ly, *adv.*

lol'-lop, *v. i.* अत्याङ्क टल्याङ्क गरी हिँड्नु ; रल्लिरहनु ।

lol'-ly, *n.* ढिका ; ढिस्को ; ठेला ; खण्ड ।

lol'-ly-prop, lol'-li-pop, *n.* बतासे मिठाई ।

Lom'bard, *n.* लम्बार्डी देशका निवासी ।

Lon'don-er, *n.* लण्डन शहरका निवासी ।

lone or alone, *adj.* एकलो ; एकलै ; साथी-सङ्गी नभएको ; एकलासको ।

lone'-some, *adj.* एकान्त ; सुनसान ; निर्जन ; एकलासको ।

lone-some-ness, *n.* lone'-some-ly, *adv.*

lone'-ly—Same as lone. lone'-li-ness, *n.* सुनसान अवस्था ; एकलासको ठाउँ ; निर्जनता ।

long, *adj.* लामो ; फिजिएको ; लामो समयको ; छटपट लाग्ने ; झर्को लाग्दो ; पछिसम्म टिकिरहने ।

v. i. इच्छा गर्नु ; तिर्सना गर्नु ; प्रबल रूपले आग्रह गर्नु ; अघोरै चाह गर्नु । -after, *n.* बहुत दिन पछि ; धेरै पछि । -ago, *n.* बहुत दिन अगाडि ; अस्तित्व ; उहिले ।

-armed, *adj.* लामो हात भएको ।
 -boat, *n.* कुनै जहाजमा भएको सबै
 भन्दा लामो डुंगा । -bow, *n.* लामो
 धनु ; गुलेली । -cloth, *n.* लामो
 सुती लुगा । -dozen, *n.* दर्जन भन्दा
 एक बेसी ; तेह्र संख्या । -hand,
n. साधारण लेखाइ । -headed,
adj. ज्ञानी ; बुद्धिमान् ; विद्वान् ;
 तीक्ष्ण बुद्धि । -jump, *n.* लम्ति
 उम्फने खेल । -lived, *n.* धेरै बाँच्ने ;
 दीर्घजीवी । -measure, *n.* लामो
 परिमाण । -primer, *n.* छान्ने अक्षर
 विशेष । -sighted, *adj.* टाढामा
 रहेको वस्तु देख्न सक्ने ; दूरदृष्टि ;
 दूरदर्शी । -spun, *adj.* लम्प्याएको ;
 लामो पारेको ; विरक्तिजनक ।
 -standing, *adj.* धेरै दिनसम्म
 स्थायी रहने । -stop, *n.* क्रिकेटको
 खेलाडी विशेष । -suffering, *adj.*
 धैर्यसँग उत्तेजना सहने । -tongue,
adj. खूब बोल्न सक्ने । -vacation,
n. अदालत वा विश्वविद्यालयको
 लामो छुट्टी । -winded, *adj.* प्राण
 लामो भएको ; विरक्तिकर । -wise
 or -ways, *adv.* लम्तिपट्टि । long'-
 ing, *n.* इच्छा ; अभिलाषा ;
 आग्रह ; तिसर्ना । long'-ish, *adj.*
 धेरैथोर लामो ।

long-eval, long-ev'-vous, *adj.*

उहिलेको ; पुरानो ; धेरै बाँचेको ।

long-ev'-i-ty (-jev'-), *n.* दीर्घ-जीवन ;

लामो आयु ; दीर्घायु ।

long'-imet-ry, दूरत्व नाप्ने यन्त्र ।

lon'-gi-tude (ji), *n.* लमाइ ; रेखांश ।

lon-gi-tu'-di-nal, *adj.* लमाइ-
 पट्टिको ; लमाइमा । lon-gi-tu'-
 di-nal-ly, *adv.* लम्ति हिसाबले ॥

loo, *n.* तासको खेल विशेष ।

loo'-by, *n.* मूर्ख मानिस ; लठुवा ;
 लठेप्रो ; सिल्ली मान्छे ।

look, *v. t. and i.* हेर्नु ; आँखा लट्टनु ;
 कुनै दिशापट्टि नजर फर्काउनु ; तुल्या
 हुनु । *n.* हेराइ ; हेर्ने काम ; दृष्टि ;
 आकार ; अनुहार ; भाव । -out, *n.*
 बाहिरी आकार ; नियालेर हेर्ने
 काम ; चारै तिर हेर्नेको लागि अल्गो
 ठाउँ ; अनुसन्धान ; खबरदारी ।

look'-ing, *adj.* दृष्टि-प्रद ;
 दर्शनीय । -glass, *n.* ऐना ; दर्पण ।

look'-er-on, *n.* दर्शक ।

loom, *n.* लुगा बुन्ने यन्त्र ; तान ।
v. i. अस्पष्ट रूपले देख्नु ; धमिलो
 र बढेको आकारमा देख्नु ।

loom'-ing, *n.* मृग-नृणा ; मरीचिका ।

loon, *n.* बदमाश ; दुष्ट ; ठग ; नीच
 मान्छे ; गँवार ; हाँसका जातिको
 चरो ।

loop, *n.* ढोरी आदिको सुकाँडनी ;
 उही ठाउँमा तल माथि गरेर
 हिँड्ने बाटो ; भाग्ने बाटो । *v. t.*
 सुकाँडनी पार्नु । -hole, *n.* किल्ला
 भित्रबाट गोली आदि हातका लागि
 बनाइएका मसिना प्याल ; भाग्ने

उपाय वा बाटो । -light, *n.*
 सानो झ्याल ; आँखी-झ्याल ।

-line, *n.* लुप्-लाइन ।

loose (*loos*), *adj.* बन्धन वा रोकवट-
बाट छुटेको ; असंयोजित ; स्वतन्त्र ;
खुकुलो ; यताउति सर्ने ; ढीला ;
फुकेको ; लम्पट ; दुश्चरित्र ; असती ।

v. t. रोकवट वा बन्धनबाट
छुटकारा दिनु ; फुस्काउनु ; खोल्नु ;
खुकुलो पार्नु । *loose'-ly, adv.*
अवहेलना गरेर ; खुकुलो सँग ;
छाडासित । *loose'-ness, n.*
शिथिलता ; लाम्पट्य ; चरित्र-
हीनता ।

loos'-en, v. t. and i. खुकुलो पार्नु वा
हुनु ।

loot, v. t. and i. हारालुछ गर्नु ;
लूटपीट गर्नु ; लुट्नु । *n.* लुटेको
माल ; लूट ।

lop, v. t. and i. छाँट्नु ; छाँटकाँट
गर्नु ; छोट्याउनु ; छोटो पार्नु ;
लम्प्याक परेर झुण्डिनु । *n.* छाँटेको
वा हाँगाबिगा छासेको रुख ।

lo-qua'-cious (-kwā'-shus), adj.
कुराैटे ; बतुरे ; कुरा गरी बस्न खूब
मन पराउने । *lo-qua'-i-ty*
(-kwās'), *n.* कुराैटे मानिस ; कुरा
गर्न वा बात मार्न रुचाउने मानिस ।
lo-qua'-cious-ness, n. *lo-qua'-*
cious-ly, adv.

lord, n. प्रभु ; स्वामी ; शासनकर्ता ;
नायक ; परमेश्वर ; (क्रिश्चियन
धर्ममा) यीशुख्रीष्ट । *v. t. and i.*
आधिपत्य गर्नु ; प्रभुत्व जमाउनु ।
-Mayor, n. इङ्गल्याण्डका ठूला
ठूला नगरका प्रधान म्याजिष्ट्रेट ।

-ship, n. प्रभुत्व ; आधिपत्य ;
स्वामित्व ; शासन । *lord'-ling,*
n. सानो नायक वा प्रभु वा स्वामी ।
lord'-ly, adj. चढेको ; गर्भित ;
रवाफिलो ; धूमधामको । *lord'-li-*
ness, n.

lore, n. विद्या ; ज्ञान ; पाण्डित्य ;
शिक्षा ; उपदेश ; चराका चुच्चो र
आँखाका माझको ठाउँ ।

lor'-i-cate, v. t. धातुको जलप लाउनु ;
कवच लाउनु । *lor-i-ca'-tion, n.*

lorn, adj. सबैले छाडेको ; परित्याग
गरेको ; परित्यक्त ; निर्जन ।

lor'-ry, n. चारचक्के मालगाड़ी ;
माल बोक्ने मोटरगाड़ी ; ढरी ।

lo'-ry, n. सुगाका किसिमको सानो चरो ।

lose (loos), v. t. and i. हराउनु ;
गुमाउनु ; अधीर हुनु ; रिसाउनु ;
नष्ट हुनु । *los'-ing, adj.* क्षति-
जनक ; नोकसान गराउने । *los'-*
ing-ly, adv. *los'-a-ble, adj.*

lo'-ser (loo'-zer), n. नोकसान सहने
मानिस ; क्षतिग्रस्त मानिस ।

loss, n. नाश ; क्षति ; हानि ;
नोकसान ; दुष्टा ; पराजय ; पराभव ;
हराउने काम ।

lost, adj. हराएको ; अधिकार अष्ट
भएको ; नष्ट ; विच्छिन्न ।

lot, n. भाग्य ; दैव ; अंश ; खण्ड ;
हिस्सा ; भाग ; निर्दिष्ट काम ;
घेरै संख्या वा परिमाण । *v. t.*
भाग भाग गरेर दिनु ; छुट्याइ
दिनु ; बण्डा लाउनु ।

loth—Same as loath.

lo't-ion, *n.* घाउ वा चर्मरोग निको पार्नेको लागि प्रयोग गरिने औषधि मिसिएको जल ।

lot'-ter-y, *n.* चिट्ठा ; भाग्य-परीक्षाको खेल ।

lo't-us, lote or lo't-os, *n.* पद्म ; कमल ; पङ्कज ; उत्तर अफ्रिकामा पाइने एक किसिमको रुख । -eater, *n.* अल्टे हिसाबले सुखभोगमा लागेको मानिस ; सुखप्रिय मानिस ।

loud, *adj.* उच्चस्वरको ; ठूलो स्वर भएको ; स्पष्ट सुनिने ; खल्याङ् मल्याङ्को ; खलबले ; उत्ताउलो ।

loud'-ly, *adv.* ठूलो स्वरले ; स्पष्ट सुनिने गरी । loud'-ness, *n.*

lough—Same as loch.

lounge (*lounj*), *v. i.* अल्छी मानेर हिँड्नु ; आलस्यसँग अड्कल लाग्नु ; समय व्यर्थमा खेर फाल्नु ; बिसाउनु । *n.* समय व्यर्थमा खेर फाल्ने काम ; टहलाइ ; विश्राम गर्ने चौकी विशेष । loun'-er, *n.* बेकार वा सुस्त मान्छे ; व्यर्थमा समय नष्ट गर्ने मान्छे ।

lour, lower, *v. i.* आँखो भौँ जोड्नु ; रिसाएको झैं हुनु ; अँध्यारो मुख लाउनु ; निधारमा गाँठो पार्ने । *n.* आँखी भौँ जोड्ने काम ; निधारमा गाँठो पार्ने काम ।

louse, *n.* जुन्नो ; सुलसुले । *v. t.* जुन्ना मार्नु वा टिप्नु । lous'-y, *adj.* जुन्ना परेको ।

lout, *n.* ढङ्ग नभएको मान्छे ; गँवार ।

lout'-ish, *adj.* ग्राम्य ; गाउँले ; पाखे ; बेढङ्गको ; असभ्य ।

lou'-ver, lou'-vre, *n.* अट्टालिका वा छतबाट उज्यालो भित्र पस्न दिनका लागि बनाइएको झ्याल ।

love, *v. t. and i.* स्नेह गर्नु ; प्रेम गर्नु ; प्यारो गर्नु ; माया गर्नु । *n.* स्नेह ; प्रेम ; प्रीति ; माया ; प्रेमिका ; प्रेमी । -apple, *n.* गोल भेडा ।

-bird, *n.* सुगाका किसिमको चरो ।

-broker, *n.* प्रीति छोड्ने मानिस ।

-charm, *n.* प्रीति लाउने मन्त्र ;

मोहिनी मन्त्र । -child, *n.* पालिएको

नानी ; वर्ण शङ्कर । -favour, *n.*

प्रेम रूपमा दिइएको चिनो । -knot,

n. प्रेमको गाँठो ; प्रेम-बन्धन ।

-letter, *n.* प्रेमपत्र । -lock, *n.*

टाउकामा निधार पट्टि वा कानको

छेउमा खसेको केशको झुप्पा ।

-lorn, *adj.* आफ्नो प्रेमीले त्यागेको ।

-match, *n.* प्रीतिले गर्दा भएको

विवाह । -sick, *adj.* प्रीतिले गर्दा

दुर्बल हुँदै गएको ; प्रणय पीडित ;

कामार्त । -song, *n.* प्रेमको गाना ;

प्रेम-गीत ; शृङ्गार रस युक्त गाना ।

-token, *n.* प्रेमरूपको चिनो ।

lov'-a-ble, *adj.* प्रेम गर्न

लायकको ।

love'-ly, *adj.* सुन्दर ; मनोहर ;

तृप्तिकर ; साह्रै आनन्द दिने ; मोहित

पार्ने । love'-li-ness, *n.* सौन्दर्य ;

सुन्दरता ; लावण्य ; लालित्य ।

lov'-er, *n.* प्रेमी वा प्रेमिका ; प्रेम-संगी ।

भक्त । lov'-er-like, lov'-er-ly, *adj.* and *adv.*

lov'-ing, *adj.* प्रिय ; प्रीतिपूर्ण ; स्नेह-मय ; प्रेममय ; प्रेम-प्रकाशक ; प्रीति गर्ने । lov'-ing-ly, *adv.* lov'-ing-ness, *n.*

low, (*lō*), *adj.* होचो ; तुच्छ ; हीन ; उन्नति नभएको ; मन्द ; धिमा ; नम्र ; विनीत ; कोमल । *v. i.* गाईले झैं राम्रु वा बाँ गर्नु । -bell, *n.* चरा समात्ने जाल । -born, *adj.* नीच घरानामा जन्मेको ; हीन अवस्थामा जन्मेको । -bred, *adj.* असभ्य ; अशिष्ट ; पाखे ; गँवार । -land, *n.* होचो जग्गा ; खोप्चो परेको ठाउँ ; तराइ ; बेंसी ; निम्न-भूमि । -lander, *n.* बेंसीमा बस्ने मान्छे । -spirited, *adj.* निस्तेज ; खिन्न भएको ; दुःखी । -tide, *water, n.* ज्वार भाटामा समुद्रको तल ; भाटाका समयमा जलको सीमा । low'-li-hood, low'-li-ness, low'-ness, *n.* निम्न अवस्था ; नीचता ; तुच्छता ; हीनता ; निचोपन ; दरिद्रता ।

low'-er (*lō'*) *v. t.* and *i.* झार्नु ; होचो पार्नु ; तुच्छ पार्नु ; घटाउनु ; गहीरिनु ; कम्ती हुनु ; घट्नु ; खिन्न हुनु ; रिसले आँखो भौँ जोड्नु ; बादलले ढाक्नु ; मेवाच्छन्न हुनु ; खसार्नु ; बेइजती गर्ने ; शरीरको अवस्था

घटाउनु ; दुब्लो पार्नु । -most, *adj.* सब भन्दा तलको । low'-er-ing, *adj.* रिसाएको ; धक्की दिने ; डर देखाउने ; अँध्यारो देखिने ; अपमान जनक । *n.* तल झार्ने वा खसार्ने काम ; अपमान गर्ने काम । low'-er-y, *adj.* अँध्यारो ; बादल लागेको ।

low'-ing, *n.* गाई रामेको आवाज ; ग्वाँ वा बाँ शब्द ।

low'-ly, *adj.* नम्र ; विनीत ; सुशील ; भावना ; नीच ; आचरण वा अवस्थामा हीन ।

loy'-al, *adj.* भक्त ; राज-भक्त ; स्वामि-भक्त ; विश्वासी ; आज्ञाकारी । loy'-al-ist, *n.* राज-भक्त मानिस । loy'-al-ly, *adv.*

loy'-al-ty, *n.* राजभक्ति ; स्वामि-भक्ति ; पतिव्रता ।

loz'-engo (-*enj*), *n.* समचतुर्भुज क्षेत्र ; छङ्के चारपाटे आकार ।

lub'-ber, lub'berd, *n.* स्थूल बुद्धि ; मूर्ख मान्छे ; लठ्ठवा ; पाखे मान्छे ; गाउँले ; लवरपौँडे ; दटुवारे ।

lu'-bri-cate (*loo'*- or *lū'*), *v. t.* तेल वा मलमल लाएर कुनै यन्त्रको पुर्जाहरू सजिलैसित चल्ने पार्नु । lu'-bri-cant, *n.* यन्त्रका कलपुर्जा-हरू सजिलैसित चल्ने पार्नका लागि प्रयोग गरिने पदार्थ ; तेल । lu'-bri-ca-tion, *n.* lu'-bri-ca-tor, *n.*

lu-bric'i-ty, *n.* चिप्लोपन ; चिल्लोपन ;
कम्पटता । lu bric'ious, lu'-
bric-ous, *adj.*

lu'-cent, *adj.* उज्ज्वल ; उज्यालो ;
ज्योतिर्मय ; टल्कने । lu'-cen-cy, *n.*
lu'-cern-al, *adj.* उज्यालो वा ज्योति
सम्बन्धी ।

lu-cid (loo'-sid or lū-), *adj.* उज्ज्वल ;
प्रभामय ; स्पष्ट ; तेजिलो ; उज्जर ।
lu-cid'i-ty, *n.* उज्ज्वलता ;
स्वच्छता ; स्पष्टता ; ज्योतिर्मय
अवस्था ।

Lu'-ci-fer (loo'-si-), *n.* शुक्रतारा ;
सलाइ ; शैतान ।

Lu'-oi-na, *n.* षष्ठी-देवी ।

luck, *n.* भाग्य ; दैव ; सौभाग्य ;
संयोग ; सुअवसर । luck'i-ly,
adv. भाग्यले ; संयोगले गर्दा ।
luck'-loss, *n.* दुर्भाग्य ; कुअवसर ;
भाग्यहीन । luck'-y, *adj.* भाग्य-
मानी ; सौभाग्यशाली ; शुभ ;
शुभमुहूर्त्तको ; श्रीमान् ; कृतार्थ ।
luck'-i ness, *n.*

lu'-cra-tive (loo'- or lū-), *adj.*
लाभजनक ; नाफा हुने ; पैसा
आउने । lu'-cra-tive-ly, *adv.*

lu'-cre (loo'-kēr or lū-), *n.*
अर्थलाभ ; धनप्राप्ति ; लाभ ;
आय ।

lu-cu-brate, *v. i.* राती काम वा
अध्ययन गर्नु । lu-cu-bra't-ion,
n. बत्तीको उज्यालोमा पढ्ने काम ;
राती रचेको साहित्य आदि ।

lu'-cu-bra-to-ry, *adj.* बत्तीको
उज्यालोमा रचेको ।

lu'-cu-lent, *adj.* निर्मल ; स्वच्छ ;
पवित्र ; सफा ; छर्लङ्ग ; उज्ज्वल ;
स्पष्ट ; विश्वास दिलाउने । lu'-cu-
lent-ly, *adv.*

lu'-di-crous (loo'-di-krus), *adj.*
हास्यजनक ; उपहास्य ; असंगत ।
lu'-di-crous-ly, *adv.* lu'-di-
crous-ness, *n.*

lu'-do, *n.* घरभिन्न खेल्ने खेल विशेष ।
lue, *v. t.* अर्को ठाउँमा सार्नु वा सार्नु ।
luff, *n.* जहाजमा बत्तास लाग्दै
गरेपट्टिको भाग । *v. t. and i.*
बत्तास चल्दै गरेपट्टि जहाज हिँड्नु ।

lug, *v. t. and i.* तान्नु ; चिस्याउनु ;
चिसार्नु । -sail, *n.* एक किसिमको
पाल । -worm, *n.* एक किसिमको
गनेडला ।

lug'-gage (gāj), *n.* यात्रीको झिटी-
मिटी ; भारी ; मालताल । -van,
n. मालगाडी ।

lug'-ger, *n.* सानो जहाज ।

lu-gu'-bri-ous (loo-gū-), *adj.* शोक-
जनक ; शोचनीय ; अपसोस
मानेको ; दिकदारी ।

luke'-warm, *adj.* मनतातो ; ठीकैको
तातो ; उत्साहशून्य ; उदासीन ।
luke'-warm-ness, *n.* luke'-
warm-ly, *adv.*

lull, *v. t. and i.* सान्त्वना दिनु ;
आवाजद्वारा नानीहरूलाई निद्रा
पार्नु ; शान्त गर्नु ; स्थिर हुनु ; नानी

फुल्याउनु । *n.* शान्त भएको समय ; क्षणिक स्थिरता ।
 lul'-la-by (*bi* or *bi*), *n.* नानीहरूलाई निद्रा पार्ने वा फुल्याउने गीत वा राग ; नानी फुल्याउने गीत ; सान्त्वना दिइने वचन ।
 lum-ba'-go, *n.* कम्मरको व्यथा ; कटिको बाथ ।
 lum'-bal, lum'-bar, *n.* कम्मर सम्बन्धी ; कटिको ; कटि छेउछाउको ।
 lum'-ber, *n.* अनावश्यक सामग्री ; बिनाकामको चीजबीज । *v. t. and i.* अनावश्यक सामग्रीहरू थुपार्नु ; चीजहरू जथाभावी पारेर राख्नु ; ठूला ठूला जंगलमा काठ काट्नु ; भद्दा हिसाबले हिँड्नु । -room, *n.* काम नलान्ने वस्तु थन्क्याउने ठाउँ ; गोदाम । lum-ber-er, *n.* lum'-ber-ing, *adj.*
 lu'-mi-na-ry (*loo-* or *lū-*), *n.* प्राकृतिक उज्यालो दिने वस्तु ; शिक्षक ; मनुष्यका शिक्षादाता ।
 lu-mi-ni'-er-ous, *adj.* उज्यालो दिने ; प्रकाश दिने ।
 lu'-mi-nous (*-nus*), *adj.* आलोकित ; ज्योतिःपूर्ण ; तेजिलो ; टल्कने ; विषयमा प्रकाश दिने । lu'-mi-nous-ness, *n.* lu-mi-nos'-i-ty, *n.* lu'-mi-nous-ly, *adv.*
 lump, *n.* ढेला ; ढीका ; ढल्ला ; रास ; थुप्रो ; समष्टि ; मोठ । *v. t.* ढेला पार्नु ; थुपार्नु ; मोठ गर्नु । -sum, *n.* एकै चोटि दिइएको पैसा ।

lump'-y, *adj.* ढेला वा ढीका भएको ।
 lump'-er, *n.* जहाजको माल लादने वा उतार्ने मान्छे ।
 lump'-ish, *adj.* गहुँ ; भारी ; मोठ ; समष्टि ; मूर्ख ; लठुवा ; अल्छी ।
 lump'-ish-ly, *adv.*
 lu'-na-cy (*loo'-nā-si* or *lū'-*), *n.* बहुलाइ ; पागलपन ; उन्माद ; भारी मूर्खता । lu'-nat-ic, *adj.* and *n.* पागल वा त्यस्तो मान्छे ; पागल भएको ; बहुला ।
 lu'-nar (*loo'-nēr* or *lū'-*), lu'-nar-y, *adj.* चन्द्रमाको ; चन्द्रमा सम्बन्धी ; चन्द्रमाद्वारा भएको । lu-na-ri'-an, *n.* चन्द्रलोकका बासिन्दा ।
 lu'-nate (*loo'* or *lū'*), lu'-na-ted, *adj.* अर्धचन्द्राकृति ; अर्ध चन्द्राकार ।
 lu na'-tion, *n.* औसीदेखि अर्को औसी सम्मको समय ।
 lunch or lunch-eon (*lunsh' un*) *n.* मध्याह्नको भोजन वा खाजा ; जलपान ।
 lune, *n.* अर्ध चन्द्राकृतिको कुनै वस्तु ।
 lu-nette', *n.* घरको सिलिङ तथा बिजुली आदि बत्तीको प्रछाया दिने अर्ध चन्द्राकार वस्तु ।
 lung, *n.* फोक्सो ; वायुकोष । lunged, *adj.*
 lunge (*lunj*), *v. t. and i.* एकाक्षि तलवार चलाउनु ; अर्कालाई हिर्काउनको लागि हातलाई जोरसित प्रहार गर्नु ।

lu'ni-form, *adj.* चन्द्राकार ; चन्द्रकला जस्तै ।

lu'ni-so'-lar, *adj.* सूर्य र चन्द्रमा सम्बन्धी ।

lunt, *n.* आगाको ज्वाला ; अग्नि-शिखा ; तोप आदिमा आगो सल्काउने सलेतो ।

lu'-nu-la, *n.* नडका फेद नेरको सेतो भाग ।

lu'-pine, *adj.* ढाँसो जस्तो ।

lu'-pus, *n.* चर्मरोग विशेष ।

lurch, *n.* एकापट्टिको अचानकको झुकाइ वा ढल्काइ । *v. i.* जहाज आदि झुकासि एकापट्टि ढल्कनु ; आपदमा पर्नु ; लुकेर बस्नु ; ढुक्नु । lurch-er, *n.* अचानक एकापट्टि लड्ने वा ढल्ने मान्छे ; शिकारी कुकुर ।

lure (loor or lūr), *n.* प्रलोभन ; लोभ्याउन प्रयोग गरिने कुनै चीज । *v. t.* लोभ्याउनु ।

lu'-rid (loo' or lū'-), *adj.* पहुँलो पहुँलो रंग ; डरलाग्दो ।

lurk, *v. i.* लुकेको हुनु ; ढुक्नु ; औखामा नपर्नु ; अप्रकाशित रहनु । lurk'-er, *n.* lurking, *adj.*

lush'-cious (lush-us), *adj.* स्वादिष्ट ; स्वाद वा बासनामा ज्यादै मीठो ; अमन पार्ने ; सुन्दा कहिल्यै नृस नहुने । lush'-cious-ly, *adv.*

lush, *adj.* रसिलो रसदार । *n.* रक्सी आदि पिउने पदार्थ । *v. t. and i.* पिउनु । lush'-y, रक्सी लाग्नेको ।

lust, *n.* इच्छा ; सम्भोग-इच्छा ; अभिलाषा ; लोभ ; कामना । *v. i.* साह्रै इच्छा हुनु ; सम्भोग गर्ने इच्छा हुनु ; कामाशक्त हुनु । lust'-ful, *adj.* लालसा वा सम्भोग-इच्छा भएको ; कामाशक्त ; कामातुर ; कामी । lust'-ful-ness, *n.* lust'-ful-ly, *adv.*

lus'-tral, *adj.* छानिने ; पवित्र पार्ने ; छनाइ सम्बन्धी ; छान्न प्रयोग भएको । lus'-trate, *v. t.* छान्नु ; पवित्र पार्नु ; शुद्ध पार्नु । lus'-tra'-tion, *n.* पूजा, जाप आदि लाएर पापमोचन गर्ने काम ; पवित्र पार्ने काम ; शुद्धता ; पवित्रता ।

lus'-tre (tēr), *n.* उज्ज्वलता ; प्रभा ; टल्कने तेजिलो ज्योति ; कीर्ति ; ख्याति ; यश । lus'-trous (-trus), *adj.* साह्रै उज्यालो ; चङ्किलो ; दीप्तिमान् । lus'-trous-ly, *adv.*

lus'-trum, lus'-tre, *n.* पाँच वर्षको समय ।

lus'-ty, *adj.* दृष्टपुष्ट ; तन्दरुस्त र बलियो ; शक्तिवान् ; बलवान् । lust'-i-ly, *adv.* जोरसँग ; तेजसित ; सतेज ; बल गरेर वा बलसित । lust'-i-ness, lust'-i-hood, *n.*

lu'-ta-rious, *adj.* माटो जस्तो ; माटाको ।

lute (lūt), *n.* वीणा ; सारङ्गी ; माटो । -string, *n.* वीणाको तार ; रेशमी डोरी । lu'-ta-nist, lut'-er or lu-tist, *n.* वीणा बजाउने मान्छे ।

Lu'ther-an, *adj.* मार्टिन लुथर र
तिनका चेलाहरू सम्बन्धी। *n.*
लुथरका चेला। **Lu'ther-an-ism**,
n.

lu'tose, *adj.* हिलो भएको।

lux'ate, *v. t.* सन्धि विश्लेषण गर्नु;
फुकाल्नु; छुट्याउनु; ठाउँ सार्नु।
lux-a'tion, *n.* फुकाल्ने वा
छुट्याउने वा सार्ने काम।

lux-u'ri-ant (*lug-zhū-*), *adj.* धेरै;
प्रचुर; प्रशस्त; अलंकृत। **lux-u'ri-**
ant-ly, *adv.* प्रशस्त सँग; छेलो-
खेलो गरेर; सुखचैनसित। **lux-**
u'ri-ance, **lux-u'ri-an-cy**, *n.*
प्रचुरता; सतेज-वृद्धि।

lux-u-ri-ate, *v. i.* धेरै हुनु; प्रशस्त
हुनु; चैन गर्नु।

lux-u'ri-ous, *adj.* विलासी; सुख-
चैनमा बस्ने; ऐशजनक; विषया-
शक्त। **lux-u'ri-ous-ly**, *adv.* **lux-**
u'ri-ous-ness, *n.*

lux'u-ry, *n.* भोग-विलास; ऐश;
सुख; चैन; मनलाई तृप्त पार्ने
वस्तु।

ly-can'thro-py, *n.* पागल हुने रोग;
ऐश्वर्य्य विशेष।

ly-cu'on, *n.* अफ्रिकामा पाइने स्थल
जातिको जानवर विशेष।

Ly-ce-um, *n.* साहित्यिक संस्था;
साहित्य-समाज; साहित्यिक
विषयमा व्याख्या दिइने ठाउँ;
विद्यालय; प्राचीन एथेन्स नगरको
साधारण मन्दिर।

ly-co-po'dium, *n.* उन्मिद् विशेष;
आम्नो नाउँमा प्रसिद्ध भएको
औषधि।

Lyā'i-an, *adj.* लिडिया देश सम्बन्धी;
नरम; कोमल; सुकुमारी।

lye (*lī*), *n.* क्षारयुक्त लुगा धुने पानी।

ly'-ing, *n.* ढँटाइ; झूटो बोलाइ;
झूटो बोल्ने बानी; पस्तेको वा
ढल्केको अवस्था। *adj.* झूटो;
छट्टू; छटेल; मिथ्या; झूटो बोल्ने।
ly'-ing-ly, *adv.*

lymph, *n.* पानी; जल; शरीरको
स्वच्छ तरल पदार्थ।

lym-phat'ic, *adj.* शरीरको स्वच्छ
तरल पदार्थ सम्बन्धी।

lynch (*linsh*), *v. t.* शोच विचार
नगरीकन दण्ड दिनु। **-law**, *n.*
अदालतले विचार नगरी दिइने
दण्ड।

lynx (*links*), *n.* वनबिरालो; हाप-
सिलो। **-eyed**, *adj.* तीखो आँखा
भएको; सूक्ष्मदर्शी; तीक्ष्णदृष्टि।

lyro (*līr*), *n.* वीणा।

lyr'-ic, *n.* गान; गीत; गीतिकाव्य;
गाउनलाई बनाइएको कविता
आदि; गीतिकाव्यको रचयिता;
कवि। **lyr'-ic, -al**, *adj.* वीणाको
सुरमा मिल्ने; गाउनलाई
बनाइएको कविताले मिल्ने।
lyr'-ist, *n.* वीणा बजाउने
मानिस; गीतिकाव्यको रचयिता
वा लेखक।

M

ma, n. केटाकेटीको बोलीमा आमा ;
मुवा ; मा ।

ma'am—Madam शब्दको छोटकरी
रूप ।

mab, n. परीहरूकी रानी ।

mac-ad'am, n. ढुङ्गाको मसिनो ढुङ्गा ;
रोङ्गा । mac-ad'am-ize, -ise,
v. t. सड्क आदिलाई मसिनो ढुङ्गा
वा रोङ्गाले ढाक्नु । mac-ad-am-i-
sa'tion, n.

ma'-caque or ma ca'-cus, n. एशिया
महादेशमा पाइने बानर विशेष ।

mac-a-ro'-ni, n. पीठोको लिटो ;
विभिन्न द्रव्यको मिसावट ; मिश्रण ;
लठुवा ; हौंस उद्दो मानिस ।
mac-a-ron'-ic, adj. मिश्रित ;
असार ; सामान्य ; गर्वित ; हौंसो
उद्दो । n. अनेक भाषाका शब्दहरू
मिलाएर बनाइएको हौंसो उद्दो
रचना ।

mac-a-roon', n. फुल, ओखर, किस-
मिस, चिनी आदि मिसाएर बनाएको
केकरोटी वा बिस्किट ।

ma-ca's-sar-oil, n. कपालमा लाउने
तेल ; सुगन्धि तेल ।

ma-caw', n. अमेरिकामा पाइने सुगा ।

maco, n. गदा ; गदा जस्तै अरु कुनै
वस्तु ; जाइपत्री । mac'-er, n.
गदाधारी ।

mac-er-ate, v. t. भिजाएर नरम पार्नु ;
पातलो पार्नु ; परिश्रम गर्नु । mac'-
er-a'-tion, n.

Mach'-ia-vel-lian (Mak'-), adj.
इटालीका ग्रन्थकार म्याकियाभेलि
सम्बन्धी ; राजनीतिज्ञ ; चतुर ;
सिपालु ; छद्म ; धूर्त ; विश्वास-
घातक । n. म्याकियाभेलिलाई
अनुकरण गर्ने मानिस । Mach'-i-
a-vel-lian-ism, n.

mach'-i-nate (mak'-) n. कल्पना गर्नु ;
रच्नु ; जालसाजी गर्नु । mach-i-
na'-tion, n. जालझेल ; जालसाजी ;
कपट प्रबन्ध ; षड्यन्त्र रच्ने काम ।
mach'-i-na-tor, n. कपट प्रबन्ध
वा षड्यन्त्र रच्ने मान्छे ।

ma-chine' (-sheen'), n. यन्त्र ; कल ;
शासन गर्ने राजनैतिक व्यवस्था ।
-gun, n. कलद्वारा चल्ने बन्दूक ;
मेशीनगन । ma-chin'-al, adj.
यन्त्र सम्बन्धी ।

ma-chin'-er-y (-sheen'-), n. कलपुर्जा ;
यन्त्रहरू ; साहित्यिक लेखमा
प्रयोग हुने जोहोहरू ।

ma-chin'-ist (-sheen'-), n. यन्त्र वा
कलपुर्जा बनाउने मान्छे ।

mac'-er-el, n. एक किसिमको
माछा ।

mac'-in-tosh, n. पानीमा लाउने
कोट ; बर्सादी ।

mac'-ro-cosm, n. पृथिवी ; विश्व ;
ब्रह्माण्ड ।

mac'-u-la, n. सूर्यको दाग ; कलङ्क ;
कोटी । mac-ul'-ate, v. t. दाग
लाउनु ; कलङ्कित पार्नु । mac-
ul-a'-tion, n.

mad, *adj.* बौलाहा ; पागल ; उन्मत्त ।
 -cap, *n.* उग्रप्रकृतिको मान्छे ।
 -house, *n.* बौलाहा मान्छेहरू राख्ने घर । -man, *n.* बौलाहा मान्छे । mad'ly, *adv.* mad'ness, *n.*
 mad'am or ma dame' (-dām'), *n.* भद्र महिला ; आईमाईलाई बोलाउने नम्र विधिपूर्वकको बोली ।
 mad'den, *v. t. and i.* बौलाहा पार्नु वा हुनु ; पागल पार्नु ; रिस उठाउनु ; बौलाहाले झैं काम गर्नु ।
 mad'der, *n.* लहरा विशेष ।
 ma-dei'ra, *n.* मदिरा ; मद, विशेष ।
 ma-de-moi-selle', *n.* कुमारी ; अविवाहिता स्वास्नी-मान्छे ।
 madge, *n.* एक किसिमको चरो ; सीसाको मार्तोल ।
 Madon-a, Ma-don'-na, *n.* कुमारी मेरी वा उनको तस्वीर ।
 mad'-ri-gel, *n.* प्रेम सम्बन्धी कविता ; प्रेम-गीत ।
 mad'-wort, *n.* उन्मिद् विशेष ।
 mael'-storm, *n.* नर्वेको समुद्रमा हुने भँवरी ।
 maf'-fick, *v. i.* खुशीले जताभावी नाच्नु
 mag-a-zine' (-zēn') *n.* पत्र वा पत्रिका ; भाण्डार ; सैनिक-गोदाम ; जहाजमा बारुद राख्ने कोठा ।
 mag'-da-len or mag-da-lene, *n.* परिष्कृत वेष्ट्या ।
 ma-gen'-ta, *n.* नीलो र रातो मिसिएको रंग ।

mag'got, *n.* गोब्रेकीराका किसिमको कीरो ; औंसा ; लहङ् । mag'-got-y, *adj.* औंसा परेको ; औंसा मात्र भएको ।
 ma'-gi (mā'-jī), *n. pl.* प्राचीन फारसी-हरूको पुरोहित । ma'-gi-an, *adj.*
 mag'-ic (maj'-), *n.* जादू ; जादूगरो ; इन्द्रजाल ; हातको सफाइ । mag'-i-cal, *adj.* जादू सम्बन्धी । mag'-i-cally, *adv.*
 ma-gi'-cian (jīsh'-), *n.* जादूगर ; इन्द्रजाली ।
 mag'-is-trate (maj'-), *n.* फौजदारी मुद्दाको विचार गर्ने मानिस ; न्यायकर्ता ; शासनकर्ता ; म्याजिस्ट्रेट ।
 mag'-is-tra-cy, *n.* म्याजिस्ट्रेटको पद वा मर्यादा ; न्यायकर्ताहरूको दल । mag'-is-to'-ri-al, *adj.* प्रभु वा स्वामी सम्बन्धी ; अख्त्यारले भूषित भएको ; अहङ्कारी ।
 Mag'-na-Char'ta, *n.* इङ्गल्याण्डको इतिहासमा सब भन्दा पहिलेको सनद-पत्र ।
 mag-nan'-i-mous (-mus), *adj.* महानुभाव ; उदार ; विशाल हृदय भएको ; ठूलो मन भएको । mag-na-nim'-i-ty, *n.* उदारता ; महानुभावता ; महत्त्व ; महिमा । mag-nan'-i-mous ly *adv.*
 mag'-nate, *n.* ठूला मानिस ; धनी वा भद्र मानिस ।
 mag-ne'-si-a, *n.* औषधि विशेष ।
 mag-ne'-si-um, *n.* धातु विशेष ।

mag'-net, *n.* चुम्बक ; आकर्षण गर्ने चीज । **mag-net'-ic**, *-al*, *adj.* चुम्बकीय ; आकर्षण गर्ने शक्ति भएको । **mag'-net-ic-ally**, *adv.* **mag'-net-ise**, *-tize*, *v. t.* साधारण फलामलाई चुम्बक बनाउनु ; आकर्षित गर्ने पार्नु । **mag-net'-i-ser**, *n.* **mag'-net-ism**, *n.* चुम्बकत्व ; आकर्षण शक्ति ; आकर्षण । **mag'-net-ist**, *n.* चुम्बक शास्त्रका पण्डित ।

mag-nif'-ic, **mag'-ni-fied**, *adj.* महान् ; गौरवशाली ; उदार ; दयालु ।

mag-nif'-i-cent, *adj.* खूब उदार ; रवाफलो ; असल ; उत्तम ; ऐश्वर्यशाली ; शोभायमान । **mag-nif'-i-cent-ly**, *adv.* **mag-nif'-i-cence**, *n.* ऐश्वर्य ; शोभा ; झिल्लिमिली भएको कुनै वस्तु ।

mag'-ni-fy, *v. t.* सानो चीजलाई ठूलो देखाउनु ; बढाउनु ; साह्रै प्रशंसा गर्ने । **mag'-ni-fi-a-ble**, *adj.* ठूलो देखिने ; बढ्ने । **mag-ni-fi-ca'-tion**, *n.* ठूलो देखाउने काम ; बढाउने काम । **mag'-ni-fi-er**, *n.* ठूलो देखाउने यन्त्र ।

mag-nil'-o-quent, *adj.* ठूला ठूला शब्दले भरिएको ; कठिन शब्द भएको ; शब्दाङ्गुली प्रिय ; गर्वपूर्ण ; गर्वले भरिएको । **mag-nil'-o-quence**, *n.* **mag-nil'-o-quent-ly**, *adv.*

mag'-ni-tude, *n.* आयतन ; महत्त्व ; ठूलोपन ; मान ; कद ।

mag-no'-lia, *n.* चोपका किसिमको फूल ।

mag'-num, *n.* दुइ सेर अटाउने बोतल ।

ma'-got, *n.* बानरको किसिम ।

mag'-pie, *n.* एक किसिमको चरो ; अख्खे फतफते मान्छे ।

Ma-gy'-ar, *n.* हङ्गेरी देशका निवासी ; तिनीहरूको भाषा ।

Ma-ha-ra'-ja, *n.* महाराजा ।

ma-hat'-ma, *n.* अलौकिक शक्ति भएको मानिस ; महात्मा ।

mah'-di (*ma'-di*), *n.* मुसल्मानहरूको प्रतीक्षा गरिएका नेता ।

ma-hl'-stick, *n.* चित्रकारले चित्र बनाउँदा हातलाई अड्डेस दिनका लागि प्रयोग गरिने कट्टी ।

ma-hog'-an-y, *n.* एक किसिमको कड़ा काठ हुने रुख ।

Ma-hom'-e-dan, **Ma-hom'-e-tan**, *n.* मुसल्मान जाति ; महमदका चेला । *adj.* महमद वा तिनका मत वा धर्म सम्बन्धी । **Ma-hom'-e-dan-ism**, *n.* मुसल्मानहरूको धर्म । **Ma-hom'-e-dan-ise**, *v. t.* मुसल्मान धर्म स्वीकार गर्ने लाउनु ।

maid, *n.* कन्या ; कुमारी ; बिहे नभएको स्वास्नी-मान्छे ; दासी ; नोकरनी । **-servant**, *n.* दासी ; चाकरनी ; नोकरनी ।

maid'-en, *n.* कुमारी ; कन्या ; अविवाहिता रमणी । *adj.* कुमारी

सम्बन्धी ; विशुद्ध ; पवित्र ; काममा
नल्याएको ; दूषित नभएको ;
अकलुषित । -hood, -head, *n.*
कुमारी अवस्था ; चरित्रमा दोष
नलागेको अवस्था । -knight, *n.*
लडाइँ कहिल्यै नदेख्ने वीर ।
-name, *n.* स्वास्नी-मानिसको बिहे
गर्ने भन्दा अधिको नाउँ । -speech,
n. कुनै मानिसको सब भन्दा
पहिलेको व्याख्यान वा भाषण ।
maid'-en-ly, *adv.* maid'-en-li-

ness, *n.*

mail, *n.* चिट्ठी-पत्र आदिको थैली ;
डाक ; डाक-गाडी ; फलामले
मोडेको लडाइँमा लाइने लुगा ।
v. t. डाक छाड्नु ; चिट्ठी आदि
पठाउनु ; फलामले मोडेको वा
फलामे लुगा लाउनु । -bag, *n.*
डाकको थैली । -boat, *n.* डाक
बोक्ने ढुंगा । -coach, *n.* डाक
बोक्ने गाडी । -train, *n.* डाक
बोक्ने रेल ।

maim, *v. t.* अङ्गभङ्ग पार्नु ; कुँजो पार्नु ।

n. जीउको कुनै अङ्ग बिग्रैको प्राणी ।

maimed, *adj.* maimed'-ness, *n.*

अङ्गभङ्ग भएको अवस्था ।

main, *n.* शक्ति ; बल ; प्रधान अंदा ;
मुख्य भाग ; समुद्र ; महादेश ;
पानीको मुख्य नाली वा कुलो ।
adj. प्रधान ; मुख्य । -body, *n.*
लडाइँमा सेनाको मुख्य भाग ।
-deck, *n.* जहाजको प्रधान डेक ।
-guard, *n.* शरीर-रक्षक ; घोडचढी

सेना । -land, *n.* महादेश ; महा-
द्वीप ; मूल-भूमि । -mast, *n.*
जहाजको मूल मस्तुल । -sail, *n.*
जहाजको मुख्य पाल । -spring,
n. कलकाँटाको मुख्य यन्त्र । -stay,
n. प्रधान अवलम्बन । -top, *n.*
मूल मस्तुलको माथिल्लो भाग ।
-yard, *n.* मूल मस्तुलको तल्लो
भाग । main'-ly, *adv.* खास गरी ;
विशेष गरेर ; प्रधानतः ; बहुधा ।

main-tain', *v. t.* पालन-पोषण गर्नु ;
गरिराख्नु ; जारी राख्नु ; समर्थन
गर्नु । main-tain'-a-ble, *adj.*
पोषणीय ; रक्षणीय ; समर्थनीय ।
main'-te-nance, *n.* पालन-पोषण ;
जीविका ; रक्षा ; समर्थन । main-
tain'-er, *n.*

maize, *n.* मकै ।

maj'-es-ty, *n.* राजा, रानी आदिको
उपाधि ; महिमा ; गौरव ;
मर्यादा । ma-jes'-tic, -al, *adj.*
राजा हुने योग्य ; प्रतापवान् ;
महान् ; उदार ; गौरवान्वित ;
रवाफिलो । ma-jes'-tic-al-ly, *adv.*
maj'-or, *adj.* धेरै जसो ; कुनै कुराको
आधा भन्दा बेसी । *n.* सैनिक
अधिकारी विशेष ; मेजर ; उमेर
पुरोको मान्छे । -domo, *n.* घरको
मुख्य काम गर्ने मानिस ; प्रधान
मन्त्री ; देवान । -General, *n.*
मेजर-जनरल । ma'-jor-ate or
ma'-jor-ship, *n.* मेजरको पद वा
काम ; अधिकांश ।

ma-jor-i-ty, *n.* आधा भन्दा बढ्ता संख्या; धेर जसो भाग; अधिकांश ।

make, *v. t. and i.* बनाउनु; रच्नु; सृष्टि गर्नु; निर्माण गर्नु; उपार्जन गर्नु; उत्पादन गर्नु; सम्पादन गर्नु; परिणत गर्नु; निश्चय गर्नु; जानु; अप्रसर हुनु; सहायता दिनु; सघाउनु; भान पार्नु । *n.* गठन; आकृति; आकार; बनावट; ढाँचा; बाहिरी रूप । -believe, *n.* भान; बहाना । -shift, *n.* अस्थायी ठाउँ भर्ने कुरा; भर्ना; जोहो । -up, *n.* गठन । -weight, *n.* तौल मिलाउनलाई थपिएको सानो परिमाण; कना । mak'-er, *n.* बनाउने वा रच्ने मान्छे; कारक; कर्त्ता; निर्माता; विधाता; सृष्टि-कर्त्ता । mak'-ing, *n.* निर्माण; गठन; उत्पादन; आकार ।

mal-ad-just'-ment, *n.* अनुचित व्यवस्थापन; विशृङ्खला ।

mal-ad-min-is-tra'-tion, *n.* कु-शासन; कु-परिचालन ।

mal'-a-droit, *adj.* अदक्ष; अनिपुण; अशुद्ध; ठुङ्ग नभएको; भद्दा ।

mal'-a-droit-ly, *adv.*

mal'-a-dy, *n.* पीडा; रोग; ब्यथा ।

ma-la-fi'-de, *adv.* छुक्क्याएर; छक्क्याएर; ढोंटेर ।

Mal-a-ga'-sy, *adj.* माडागास्कर द्वीप र त्यहाँका निवासी सम्बन्धी ।

ma-laise', *n.* शारीरिक असुबिस्ता ।

mal'-a-pert, *adj.* चंचल; छट्टु; घट्ट; ढोठ; अटेरी; निर्लज्ज; अविनीत ।

mal'-a-pert-ly, *adv.* ma-la'-pert-ness, *n.*

mal-ap-pro'-pri-ate, *v. t.* अपव्यवहार गर्नु ।

mal-ap-ro-pos', *adj.* अप्रासंगिक; बेमौकाको; असंगत । *adv.* बेमौकासँग; नमिल्ने गरी ।

mal'-lar, *adj. and n.* गाला सम्बन्धी; गालाको हाड ।

ma-la'-ri-a, *n.* औलको ज्वरो; औलो; मलेरिया; दूषित-वायु । ma-la'-ri-ous, ma-la'-ri-al, *adj.*

Ma-lay' or Ma-lay'-an, *n.* मालय देशका बासिन्दा । *adj.* मालय देश सम्बन्धी ।

mal'-con-tent, *adj.* असन्तुष्ट; विद्रोही । *n.* विरक्त वा विद्रोही-प्रजा; असन्तुष्ट मानिस । mal'-con-tent-ed-ness, *n.*

male, *adj. and n.* पुरुष जाति सम्बन्धी; पुं जातिका; मर्दाना; भाले ।

mal-e-dic'-tion, *n.* सराप; सरापे काम; भर्मगलप्रार्थना । mal-e-dic'-tor-y, *adj.*

mal'-e-fac'-tion, *n.* अपराध; कुकर्म; अनिष्ट । mal'-e-fac'-tor, *n.* कुकर्म गर्ने मानिस; अपराधी ।

mal'-e-fic, *adj.* अपराध गर्ने; हानि गर्ने; अनिष्टकारक । mal-e-fic-ence, *n.* अपकार; अपकर्म । mal'-e-fic-ent, mal'-e-fic-ient, *adj.*

ma-lev'-o-lent, *adj.* अर्कालाई अनिष्ट गर्ने इच्छा भएको ; द्रोही । ma-lev'-o-lence, *n.* ईर्ष्या ; डाह ; द्वेष । ma-lev'-o-lent-ly, *adv.*
mal-feas'-anco, *n.* दुष्कर्म ; कुकर्म ; अपकार ; अनिष्ट गर्ने काम ।
mal-for-ma'-tion, *n.* विकृति ; नमिलेको बनौट ।
mal'-ice (-is), *n.* ईर्ष्या ; शत्रुता ; द्वेष ; कुकामना ; द्रोह ।
ma-li'-cious (-shus), *adj.* ईर्ष्यापूर्ण ; द्वेषजनित ; अपराधजनक ; हिंस्रक ।
ma-li'-ciously, *adv.* ma-li'-cious-ness, *n.*
ma-lign' (-lin), *adj.* निन्दाजनक ; हानि गर्ने ; प्रतिकूल ; दुष्ट ; अशुभ ।
v. t. निन्दा गर्नु ; बदनाम गर्नु ।
ma-lign'-er, *n.* निन्दा गर्ने मान्छे ।
ma-lign'-ly, *adv.*
ma-lig'-nant, *adj.* द्रोही ; अशुभ ; अनिष्टकर ; बैरी ; द्वेषी । ma-lig'-nant-ly, *adv.*
ma-lig'-ni-ty, *n.* द्वेष ; घृणा ; मारात्मकता ; शत्रु भाव ; दुष्टता ।
mal-ig'-nan-cy, *n.* द्वेष ; हिंसा ; शत्रुता ।
ma-lin'-ger, *v. i.* काम गर्ने नपरोस् भनेर कुनै किसिमको भान वा बहाना गर्नु ।
mal'-i-son, *n.* श्राप ; सराप ; अमङ्गल-प्रार्थना ।
mal'-kin, मैली स्वास्नी-मान्छे ।
mall, *n.* काठको मुङ्गो ; मुसल ;

ओझेल परेको बाटो ; जनसाधारण हिड्ने चहुर वा बाटो । *v. t.* गहुँ चीजले हिकौउनु ।
mal'-lard, *n.* जंगली हाँस ।
mal'-le-a-ble, *adj.* मिलाउनु हुने ; भनेको मान्छे ; पिटेर चप्प्याउनु वा छोट पार्नु हुने । mal'-le-a-ble-ness, *n.* mal-le-a-bil'-i-ty, *n.*
mal'-le-ate, *v. t.* मुङ्गोले हिकौउनु ; पिटेर पातलो पार्नु ।
mal'-let, *n.* काठको मुङ्गो । mal'-let-a-tion, *n.*
mal'-low, *n.* उम्रिद विशेष ।
malm'-sey, *n.* एक किसिमको अङ्गूर ; मद विशेष ।
mal-ob-ser-va'-tion, *n.* मायावी दृश्य ।
mal o'-dour, *n.* दुर्गन्ध । mal-o'-dour-ous, *adj.*
mal-prac'-tice, *n.* दुर्व्यवहार ; कुकर्म ।
malt, *n.* पकाउन वा कुहाउनको निम्ति तयारी जौ । *v. t. and i.* जौङ बनाउनु ; अञ्जलाई रक्सी आदि बनाउने रूपमा परिणत गर्नु ।
-liquor, *n.* जौको रक्सी । malt'-ster, *n.* माल्ट बनाउने मान्छे ।
mal-treat', *v. t.* रात्रो व्यवहार नगर्न ; कुव्यवहार गर्नु । mal-treat'-ment, *n.* दुर्व्यवहार ; नरात्रो काम ।
mal-ver-sa'-tion, *n.* कुव्यवहार ; धूर्तता ; चातुरी ।
ma'-ma, mam'-ma, *n.* नानीहरूको बोलीमा आमा ; मुवा ; मा ।

mam'-ma, *n.* प्राणीहरूमा दूध पैदा गर्ने अङ्ग ; फाँचो ; स्तन ।

mam'-mal, *n.* माउको दूध पिउने वा चुस्ने जन्तु । mam-ma'-li-a, *n. pl.*

सबै किसिमका माउको दूध खाने जन्तुहरू । mam-ma'-li-an, *adj.*

mam-ma'-lo gy, *n.* दूध पिउने जन्तु-हरूको विज्ञान ।

mam'-ma-ry, *adj.* स्तन, फाँचो वा थनौरो सम्बन्धी ।

mam'-mi-for, *n.* स्तन भएको जन्तु ।

mam'-mi-fer-ous, *adj.*

mam'-mi form, *adj.* स्तन वा फाँचोका आकारको ; स्तनाकार ।

mam'-mil-la, *n.* स्तनको थून् । mam'-

mil-la-ry, *adj.* स्तन सम्बन्धी ; स्तन जस्तो ।

mam'-mon, *n.* धन ; सम्पत्ति ; धनको देवता ; कुबेर । mam'-mon-ish,

adj. धनको लोभ गर्ने । mam'-

mon-ist, mam'-mon-ite, *n.* धन-सम्पत्ति थुपार्ने मान्छे । सांसारिक ।

mam'-moth, *n.* प्राचीन समयको अजङ्गको लामा लामा रौं भएको हात्ती । *adj.* अजङ्गको ; एकदमै ठूलो ।

mam'-my, *n.* आमा ; सुवा ; मा ।

man, *n.* मनुष्य ; मानिस ; उमेर पुगेको लोग्ने-मान्छे ; नौकर ; स्वामी ; पति । *v. t.* काम वा

सुरक्षाको निम्ति मानिसहरूले युक्त पार्नु ; दृढ गर्नु ; रक्षा गर्नु । -eater,

n. मान्छेको मासु खाने प्राणी ।

-hater, *n.* नर-द्वेषी ; विश्व-निन्दक ।

-hood, *n.* मनुष्यत्व ; पौरुष ; साहस ; कुनै मुलुकका लोग्ने-

मानिसहरू । -kind, *n.* मनुष्य-जाति ; मानव-जाति ; पुरुष-जाति ।

-like, *adj.* मान्छे जस्तो ; मानिस-लाई चाहिने गुण भएको ।

-slaughter, *n.* नर-हत्या । -slayer,

n. नरहत्याकारी ; पोडे । -trap, *n.* मान्छे समात्नको लागि लाहने

पासो । -worship, *n.* मानव-पूजा ।

man'-ful, *adj.* साहसिक ; नडराउने ; बहादुर । man'-ful-ly,

adv. नडराईकन ; साहसपूर्वक ।

man'-ly, *adj.* मानिसलाई चाहिने गुण भएको ; साहसी ; उदार-प्रकृति । man'-li-ness, *n.*

साहसिकता ; दृढता ।

man'-a-cle, *n.* हतकड़ी ; नेल ; सिक्री ।

v. t. हतकड़ी लाउनु ; बाँध्नु ।

man'-age (-āj), *v. t. and i.* चलाउनु ; परिचालन गर्नु ; संचालन गर्नु ;

व्यवस्था गर्नु ; निर्वाह गर्नु ; प्रबन्ध गर्नु ; शासन गर्नु ; शिक्षा दिनु ; जिम्मा लिनु । man'-age-a-ble,

adj. साध्य ; शासन योग्य ; व्यवहार उपयोगी ; वशमा ल्याउन

सकिने । man'-age-a-bly, *adv.*

man'age-ment, *n.* बन्दोबस्त ; निर्वाह ; परिचालन ; शासन ; कौशल ; अध्यक्षमण्डली ।

man'-a-ger, *n.* परिचालन वा संचालन गर्ने मानिस ; अध्यक्ष ; मेनेजर ।

man-a-ger-ship, *n.* man-a-ger'-i-al, *adj.*

man'a-kin, *n.* बाउन्ने ।

man-a-tee', *n.* पानीमा पाइने जन्तु विशेष ।

man-da'-mus, *n.* उच्च अदालतले तहो वा निम्न अदालतलाई दिइने हुकुमनामा वा आदेश-पत्र ।

man'-dar-in, *n.* चीन देशको राजकर्म-चारी वा शासनकर्ता ।

man'-date, *n.* हुकुम ; राजाको आज्ञा ; लिखित आदेश । man'-da-to-ry, *adj.* आदेशात्मक ; आज्ञासूचक ।

man'-di-ble, *n.* बङ्गरा । man-dib'-u-lar, *adj.*

man'-do-lin(e), *n.* सारङ्गीका किसिमको बाजा ।

man'-drake, *n.* उद्भिद् विशेष ।

man'-drill, *n.* एक किसिमको बानर ।

mane, *n.* सिंह वा घोडा आदिको गर्दनको जगर ; याल । maned, mane'-less, *adj.*

ma-nego', *n.* घोडा चढ्ने शिक्षा वा विद्या ; घोडा चढ्न सिकाइने स्कुल ।

manes, *n. pl.* पुरुषा ; पितृपुरुष ; पूर्वपुरुष ; पितृलोक ।

man'-ga-nese, *n.* धातु विशेष ।

mange (*mānj*), *n.* कुकुर आदिलाई हुने चर्मरोग ; लुतो । man'-gy, *adj.* लुते ।

man'ger, *n.* गाई-बस्तुलाई दाना दिने गोठ आदिमा भएको काठको बास्ती ; ढुङ्ग ।

man'-gle, *v. t.* टुक टुक पार्ने ; धुजा धुजा पार्ने ; टुक्रा टुक्रा पार्ने ; लुगामा ईखी लाएर चिहो पार्ने ; ठूलो भूलले बिगार्ने । *n.* लुगामा लाउने ईखी । man'-gl-er, *n.*

man'-go, *n.* औप । -fish, *n.* माछा विशेष । -steen or -stan, *n.* एक किसिमको बोट र त्यसको फल ।

man'-grove, *n.* एक किसिमको रुख ।

ma'-ni-a, *n.* उत्तेजना, भ्रम र प्रचण्डता भएको मानसिक गोलमाल ; ठूलो उत्साह ; बौलट्टिपन ।

ma'-ni-ac, *n.* ठूलो उत्साह वा बौलाह भएको मान्छे ; पागल । ma'-ni-ac-al, *adj.* ma'-ni-ac-al-ly, *adv.*

man'-i-cure, *n.* हात र औलाका नङ्को सुसार गर्ने काम ।

man'-ifest, *adj.* स्पष्ट ; प्रत्यक्ष । *v. t.* स्पष्टसँग देखाउनु ; प्रत्यक्ष पार्ने ; प्रकट गर्नु । man'-i-fest-ly, *adv.* स्पष्टसँग ; प्रत्यक्षरूपले । man'-i-fest-a-ble or man'-i-fest-i-ble, *adj.* स्पष्टसँग देखिने ; प्रत्यक्ष हुने । man-i-fes-ta'-tion, *n.* प्रचार ; प्रकाश ; प्रदर्शन ; स्पष्टसँग देखाउने काम ।

man-i-fes'-to, *n.* राज, राष्ट्र र व्यक्ति-हरूको दलले प्रकाश गरेको घोषणा-पत्र ।

man'-i-fold, *adj.* अनेक किसिमको ; विविध ; कैयौं रूप भएको । man'-i-fold-ness, *n.* man'-i-fold-ly, *adv.*

man'-i-kin, man'-a-kin, *n.* बाउन्ने ;
मानिसका शरीरको अंशहरू छुट्याएर
देखाएको नमूना ।

man'-il-la, *n.* मनिह्ला देशमा बनेको
चुरोट ।

man'-i-plo, *n.* थोरै पैदल सेनाको दल ;
रोमन सेनाको एउटा विभाग ।

ma-nip'-u-late, *v. t.* हातले चलाउनु ;
हातले काम गर्नु ; दक्षता सहित
सलूक गर्नु ; आम्नो मतलब
पुत्याउनालाई हेरफेर गर्नु । ma-
nip'-u-la'-tion, *n.* हातले सम्पादन
गराइ ; हातको काम । ma-nip'-
u-la-tive, ma-nip'-u-la-to-ry,
adj. हातले चलाइने ; हातले
गरिने । ma-nip'-u-la-tor, *n.*
हातले काम गर्ने मान्छे ।

man'-nis, *n.* एक किसिमको कमिला
खाने जन्तु ।

man'-na, *n.* रुखबाट निकालिएको
अमृत विशेष ।

man'-ner, *n.* कार्य-प्रणाली ; रीति ; विधि ;
भौति ; ढब ; आचार ; आचरण ;
चाला ; ढाँचा । man'-ners, *n.*
pl. चालचलन ; व्यवहार ; अभ्यास ;
नीति ; आचरण ; शिष्टाचार ;
भद्रता । man'-ner-ly, *adj.* शिष्ट ;
सुसभ्य ; विनयी ; भद्र । *adv.*
भद्र हिसाबले । man'-ner-li-ness,
n. भद्रता ; शिष्टता । man'-nor-
ism, *n.* आचरण वा साहित्यशैलीको
विशेषता । man'-ner-ist, *n.* साह
रीति-भौतिको खोज गर्ने मानिस ।

ma-nœu'-vre (-noo'-vēr or -nū'-), *n.*
छल ; चलाकी ; कौशल ; फौज वा
लडाइका जहाजको तर्जुमा मिलाएको
चाल ; ठाने वा भ्रमकारी गति ।
v. t. and i. चातुरी खेल्नु ; छल-
कपटद्वारा विवश गर्नु । ma-nœu'-
vr-er, *n.*

man-of-straw', *n.* खेल्ने गुडिया ;
साररहित मानिस ।

man-of-war', *n.* लडाइको जहाज ।

ma-nom'-e-ter, *n.* वाफ नाप्ने यन्त्र ।

man'-or, *n.* भूमिको अधिकार ;
जमिन्दारी ; तालुक । -house,
-seat, *n.* जमिन्दारको घर । man'-
or-i-al, *adj.* जमिन्दारको ;
जमिन्दार सम्बन्धी ।

manse, *n.* पुरोहितको घर ।

man'-sion, *n.* राजभवन ; महल ;
हवेली । -house, *n.* जमिन्दार
वा अधिपति वा जग्गा धनीको घर ;
अट्टालिका ; लण्डन र डब्लिन
शहरका लार्ड मेयरको सरकारी घर ।

man'-tel, man'-tle-piece or man'-
tle-shelf, *n.* आतशखान वा चुल्हा
माथिको वा वरिपरिको काठ ।

man'-til-la, *n.* आइमाईहरूको कपाल
ढाक्ने घुमौटो ।

man'-tle, *n.* बाहिरपट्टि लाउने वा
ओड्ने खुकुलो लुगा ; अलखा ।
v. t. and i. अलखा ओड्नु वा
लानु ; लुक्नु ; दूध आदि तरले
ढाक्नु वा ढाकिएको हुनु ; लाजले
मुख रातो हुनु ।

man'tlet, man'tel-et, *n.* स्वास्नी-
मान्छेहरूको छोटो अलखा ।

man'ton, *n.* शाल ; दोलाई ।

man'tu-a, *n.* आइमाईहरूको खुकुलो
अलखा । -maker, *n.* आइमाई-
हरूको लुगा बनाउने सूजिकार ।

man'ual, *adj.* हातको ; हातले गरेको
वा बनाएको । *n.* पुस्तिका ;
संक्षिप्त-ग्रन्थ ; हरबखत काममा
लाग्ने सानो ग्रन्थ । man'ual-ly,
adv.

man-u-fac'ture, *n.* हात वा यन्त्रद्वारा
बनिएको वस्तु ; मौलिकतारहित
रचना ; निर्माण ; शिल्प-कर्म ;
तयारी वस्तु । *v. t. and i.*
प्रयोगको निमित्त कुनै चीज बनाउनु ;
परिश्रमले मालमत्ता पैदा गर्नु ;
कथनु । man-u-fac'to-ry, *n.*
कारखाना ; शिल्पशाला । man'u-
fac'tu-er, *n.* कारिगर ; शिल्पि ;
रचयिता । man-u-fac'tur-al, *adj.*

man-u-mit, *v. t.* कमारा कमारीलाई
उद्धार गर्नु ; अमलेख गर्नु ; छाडि-
दिनु ; पारदिनु । man-u-mis'-
sion, *n.* कमारा कमारीलाई उद्धार
गर्ने काम ; अमलेख ।

ma-nure', *n.* मल ; माटोलाई मलिलो
पार्ने वस्तु । *v. t.* माटोलाई मल
आदि हालेर मलिलो पार्नु । ma-
nur'-i-al, *adj.* ma-nur'-ing,
ma-nur'-er, *n.*

man'-us, *n.* हात ।

man'-u-script, *n.* हस्तलिखित

वा कागत-पत्र ; लेखौट । *adj.*
हस्तलिखित ।

Manx, Manks, *n.* म्यान द्वीपमा
बोल्ने भाषा । *adj.* म्यान द्वीप
वा त्यहाँका बासिन्दा सम्बन्धी ।

many (mæn'-i), *adj.* धेरै ; अनेक ।
n. and pron. धेरै संख्या ; साधारण
दुनियाँ ; जनता ।

Maor'-i, *n.* निउजिल्याण्डका निवासी
वा तिनीहरूको भाषा ।

map, *n.* मानचित्र ; भूचित्र ; अटलास ;
नक्सा । *v. t.* चित्र खिच्नु ;
मानचित्र बनाउनु ; तर्जुमा गर्नु ।

ma'-ple, *n.* एक किसिमको रुख ।

mar, *v. t.* नष्ट गर्नु ; हानि गर्नु ; खति
गर्नु ; बिगार्नु ; नाश पार्नु ; श्रीभ्रष्ट
गर्नु ; दाग लाउनु ।

mar'-a-bou, *n.* बकुला विशेष ; एक
किसिमको सेतो रेशम ।

mar-an'-a-tha, *n.* सरापले भरिएको
शब्द ।

ma-ras'-mus, *n.* शरीर सुक्ने काम ;
शरीरको सुकाइ ; सुकेनाश ।

ma-raud' (-rüd'), *v. t. and i.* लुटनका-
लागि यताउति घुम्नु ; लुटपिट
गर्ने हिँड्नु ; टापटिप गर्दै हिँड्नु ।

ma-raud-er, *n.* जताततै लुट्दै
हिँड्ने मान्छे ; लुटाहा ; टापटिपे ।

mar-a-ved'-i, *n.* स्पेन देशका तामाको
मुद्रा विशेष ।

mar'-ble, *n.* सङ्मर्मर ; केटाकेटोले
खेल्ने डिब्बोली । *adj.* सङ्मर्मरले
बनिएको ; कठोर-प्रकृति । *v. t.*

सङ्मर्मर जस्तो देखाउनकोलागि
रंगबिरङ्ग रंग चढाउनु । -hearted,
adj. निर्दयी ; कठोर ; निष्ठुर ।

March, *n.* अंग्रेजी वर्षको तेस्रो महिना ;
मार्च ; सीमान्त देश ; सीमाना ;
सौध ; युद्ध-यात्रा ; अधि बढ्ने
काम ; उन्नति । *v. t. and i.*
नियमित र ताल मिलेको कदमले
फौजी चालमा हिँड्नु ; गम्भीर
भावले हिँड्नु ।

mar'chion-ess (-shun-), *n. f.*
मार्कुइसकी पत्नी ।

mar co'-ni-gram, *n.* बिना तारको
टेलिग्राफ संवाद ; बेतार-संवाद ।

mare, *n.* घोड़ी ।

mar'ga-rine (-rin), *n.* नकली नौनी ।

mar'gin, *n.* किनारा ; ; तीर ; बगर ;
धार ; सीमा ; पुस्तक आदिको एक
छेउको नलेखेको भाग । mar'gin-
al, *adj.* किताब आदिका किनारामा
लेखिएको ; धार वा सीमामा
रहेको । mar'gin-ate, mar'gin-
ated, *adj.* धार वा किनारा भएको ।

mar'grave, *n.* जर्मन देशका उच्चकुलको
मानिस ।

mar'-gue-rite (ji'reet), *n.* एक
किसिमको डेजी फूल ।

mar'-i-gold, *n.* सयपत्रो फूल ।

marine' (-reen'), *adj.* सामुद्रिक ;
नाविक सैन्य सम्बन्धी । *n.* जहाजी
योद्धा ; युद्ध जहाजको समूह ;
सामुद्रिक व्यापार । mar'-i-ner, *n.*
नाविक ; जहाजी ; मल्लाह ।

Mar-i-ol-a-try, *n.* कुमारी मेरीको
उपासना ।

mar'-i-tal, *adj.* लोग्ने सम्बन्धी ; बिहे
सम्बन्धी ।

mar'-i-time (-i-tim), *adj.* सामुद्रिक ;
समुद्रको नजीकमा भएको ।

mar'-jo-ram, *n.* पुदिना जस्तो एक
किसिमको झार ।

mark, *n.* चिनो ; चिह्न ; अङ्क ; दाग ;
लक्ष्य ; प्रमाण ; निशाना ; निर्दिष्ट
सीमा ; ख्याति । *v. t. and i.* चिनो
वा दाग लाउनु ; निशाना राख्नु ;
ख्याति पाउनु ; स्वाभाविक चिह्न
हुनु ; लक्षण हुनु । marked, *adj.*
विख्यात ; नामी ; नाउँ चलेको ;
चिनो वा दाग लागेको । mark'-ing,
adj. दाग दिएको ; चिनो लागेको ।
n. चिनो वा दाग लाउने काम । -ink,
n. लुगा आदिमा चिनो लाउने मसी ।
-nut, *n.* मसी बनाउन प्रयोग
हुने फल विशेष । mark'-er, *n.*

mar'-ket, *n.* हाट ; बजार ; क्रय-विक्रय
स्थान । -cross, *n.* हाट लाग्ने ठाउँ
दर्शाउने क्रस । -day, *n.* बजार लाग्ने
दिन । garden, *n.* साग-सब्जीको
बगान । -place, *n.* हाट-घर ; किन-
बेच गर्ने ठाउँ । -price, *n.* बजारको
भाव ; चल्ती वा प्रचलित दर ।
-town, बजार लाउने अधिकार
पाएको नगर ; बजार लाग्ने नगर ।
mar'-ket-ing, *n.* सौदा गर्ने काम ।
mar' ket-a-ble, *adj.* बेच्न हुने ;
बिक्री हुने ; बिकने ।

marks'man, *n.* बन्दूक वा धनु चला-
उनमा निपुण ; तारो हाच्च सिपालो ।

marl, *n.* चूना र माटो मिसाएर बनाए-
को वस्तु ; मलिलो माटो विशेष ।

marl'-y, *adj.*

mar'-line, *n.* दुइ पोयाको सानो डोरी ।

mar'-ma-lade, *n.* सुन्तला वा अरु
फलको मुरब्बा ।

mar-mo'-ra-ceous, mar-mor'-e-al or
mar-mor'-e-an, *adj.* सङ्मर्मरको
बनेको ; सङ्मर्मर जस्तो ।

mar'-mo-set (-zet), *n.* अमेरिकामा
पाइने एक किसिमको बानर ।

mar'-mot, *n.* पहाडमा पाइने मूसो ;
मलसौँप्रोको किसिम ।

ma-roon', *n.* खैरो रातो रङ्ग ; भगुवा
कमाराहरू । *v. t. and i.* सुनसान
ठाउँमा राख्नु ; व्यर्थमा समय
फाल्नु ; रल्लिनु ।

marquo (*mark*), *n.* दुश्मनको
व्यापारी जहाज पक्रनलाई दिइएको
अनुमति ; यस्तो अनुमति पाएको
जहाज ।

mar-quee' (-kē'), *n.* ठूलो पाल ।

mar'-quis (-kwis) or mar-quess
(-kwes), *n.* ड्यूक र अर्लका बीचको
पद पाएको मानिस ; मार्कुइस ।
mar'-quis-ate, *n.* मार्कुइसको
पद । mar'-quise, *n.* मार्कुइसकी
पत्नी ।

mar'-riage (-rij), *n.* विवाह ; बिहे ।

mar'-riage-a-ble, *adj.* विवाह गर्ने

योग्य ; बिहे योग्यको । mar'-ried,
adj. बिहे भएको ; विवाहित ।

mar'-row, *n.* हाड भित्र रहने मासी ;
सारांश । -bone, *n.* मासी रहेको
हाड । -squash, *n.* फर्सि विशेष ।
mar'-row-ish, *adj.* मासी भएको ;
मासी जस्तो ।

mar'-ry, *v. t. and i.* बिहे गर्नु वा हुनु ;
विवाह गरिदिनु ; जोड्नु वा पोड्नु
लिनु ; विवाह हुनु । *intj.* सौँचो ;
मुनासिब ।

Mars, *n.* मङ्गल ग्रह ; लडाइँको देवता ।

mar'-sa-la, *n.* मद विशेष ।

marsh, *n.* सिमसार जग्गा ; धाप ।
-fever, *n.* मलेरिया वा औले जरो ।
marsh'-y, *adj.* सिमसार वा धाप
भएको ; धापिलो ।

mar'-shal, *n.* सैनिक विभागको सब
भन्दा उच्च पद पाएको कर्मचारी ;
प्रधान सेनापति । *v. t.* उचित
काममा मिलाउनु ; विधि पूर्वक
लैजानु । -ship, *n.* मार्सलको उपाधि
वा काम ।

mar-su'-pi-al, *adj.* दुइ गर्भ भएको ;
पशुहरूमा बच्चा बोक्ने थैलो भएको ।
mart, *n.* बजार ; हाट ; किनबेच गर्ने
ठाउँ ।

mar-tel'-lo, *n.* रक्षाको लागि बनाइएको
गोलाकार किल्ला ।

mar'-ten, *n.* लोखर्के विशेष ।

mar'-tial (-shāl), *adj.* सामरिक ; युद्ध-
प्रिय ; साहसी ; लड्ने रुचाउने ।

mar'-tial-ly, *adv.*

mar'-tin or mart'-let, *n.* एक किसिम-को चौडो उड्ने चरो ।

mar'-tin-et, *n.* कडा नियम प्रिय शिक्षक ; कठिन शासनकर्ता ।

mar-tin-gale (-gal), *n.* घोडाको पेटो विशेष ; जेरबन्द ।

Mar'-tin-mas, *n.* ११ ताः नवेम्बरको दिन मनाइने सेण्ट मार्टिनको पर्वदिन ।

mar'-tyr (-tēr), *n.* धर्म, सत्य वा स्वदेश रक्षाको निमित्त प्राण दिने मानिस । mar'-tyr-dom, *n.* धर्म आदि रक्षाको निमित्त प्राण-दान ।

mar'-vel, *v. i.* आश्चर्य वा चकित हुनु ; ताजुप माझु । *n.* आश्चर्यजनक उदाहरण ; चकित पार्ने वस्तु ।

mar'-vel-lous (-lus), *adj.* विस्मय-जनक ; अलौकिक ; ताजुप लाग्ने ।

mar'-vel-lous-ly, *adv.* mar'-vel-lous-ness, *n.*

mas'-cu-line (-lin), *adj.* मनुष्योचित गुण सम्पन्न ; बलवान् ; साहसिक ।

-gender, *n.* पुंलिङ्ग । mas'-cu-line-ly, *adv.* mas'-cu-line-ness, *n.*

mash, *v. t.* मिसाउनु ; मिश्रित गर्नु ; लिटो पार्नु ; घोल्नु । *n.* मिश्रण ; एकै ठाउँ मिसाएको पदार्थ । mash'-y, *adj.*

mask or masque (mask), *n.* अनुहार छोप्ने कुनै कुरो ; मुखण्डो ; मान ; बहाना ; छल । *v. t.* अनुहार छोप्नु ; मुखण्डो लगाउनु ; भेष बदल्नु ।

mask'-er, *n.* मुखण्डो लाएको मान्छे ; भेष बदलेको मान्छे ।

ma'-son, *n.* ढुङ्गाको काम गर्ने मान्छे ; राज ; कर्मी । ma'-son-ic, *adj.* ढुङ्गाको काम सम्बन्धी ; ढकर्मि सम्बन्धी । ma'-son-ry, ढुङ्गाको काम ; राजले गरेको काम ।

masque—Same as mask.

mas-quer-ade' (-ker-), *n.* मुखण्डो लाएर खेलेको खेल ; झूटो प्रदर्शन । *v. i.* झूटो आकृति धारण गर्नु ।

mas-quer-a'-der, *n.*

mass, *n.* थुप्रो ; समूह ; राश ; ठूलो संख्या ; राशि ; जनसाधारण । *v. t.* and *i.* जम्मा गर्नु ; राश लाउनु ; भेला हुनु । -education, *n.* साधारण मानिसहरूको शिक्षा ; लोकशिक्षा । -meeting, *n.* ठूलो सभा । mas'-sy, *adj.*

mas'-sa-cre (-kēr), *n.* हत्या ; धेरै मानिसहरूको संहार ; ठूलो मारकाट । *v. i.* निर्दयतापूर्वक हत्या गर्नु ।

mas'-sage (-sāzh), *n.* मालिस वा मर्दन गर्ने काम ; आङ्ग आदि मिचाइ । *v. t.* मालिस गर्नु ; मल्लुनु ; मर्दन गर्नु ।

mas'-sive, *adj.* ठूलो र गाह्ँ वा खँदिलो ; ठूलो आयतन वा परिमाण भएको । mas'-sive-ly, *adv.* mas'-sive-ness, *n.*

mast, *n.* जहाजको मस्तूल ; एक किसिमको फल । *v. t.* मस्तूल उठाउनु । -head, *n.* मस्तूलको टुप्पो ।

mas'-ter, *n.* स्वामी ; मालिक ; प्रभु ; नेता ; गुरु ; अध्यापक ; शिक्षक ; कुनै कलामा निपुण मानिस ; विश्व-विद्यालयको उपाधि विशेष ; अध्यक्ष ; शासक ; बेपारी जहाजको मुखिया वा कप्तान । *adj.* प्रभु वा स्वामी सम्बन्धी ; प्रधान ; मुख्य । *v. t.* कुनै विषयको पूरा ज्ञान हुनु ; वशमा ल्याउनु ; अधीनमा ल्याउनु ; परास्त गर्नु ; प्रभुत्व जमाउनु ; शासन गर्नु । -hand, *n.* सुनिपुण मानिस ; सुदक्ष व्यक्ति । -key, *n.* मूल वा मुख्य चाबी ; धेरै ताल्चाहरू खोलिने एउटै सौँचो । -mind, *n.* श्रेष्ठ बुद्धि ; असामान्य बुद्धि भएको मानिस । -piece, *n.* कारीगरीको सब भन्दा उत्तम काम ; ग्रन्थकारहरूको सब भन्दा उत्तम ग्रन्थ । -ship, *n.* प्रभुत्व ; श्रेष्ठत्व ; कुनै कुरामा निपुण मानिस वा तिनको उपाधि । -stroke, *n.* सब भन्दा उत्तम कामको सम्पादन । -work, *n.* सब भन्दा उत्तम काम ; उत्तम रचना । mas'-ter-ful, *adj.* अहङ्कारी ; प्रभुत्व जमाउन खोज्ने ; स्वेच्छाचारी । mas'-ter-less, *adj.* स्वामी नभएको ; प्रभुहीन ; अशासित । mas'-ter-ly, *adj.* दक्षतापूर्ण ; कुनै काममा साह्रै सिपाछू ; गुरु जस्तै । mas'-ter-li-ness, *n.* सुनैपुण्य ; सुदक्षता । mas'-ter-y, *n.* आधिपत्य ; विजय ; प्रभुत्व ; शासन ; पाण्डित्य ।

mas'-ti-cato, *v. t.* चपाउनु । mas'-ti-ca-ble, *adj.* चपाउन हुने । mas'-ti-ca'-tion, *n.* चपाउने काम । mas'-ti-ca-tor-y, *adj.* चपाउन हुने ; चपाउन उपयोगी हुने । mas'-tiff, *n.* एक किसिमको ठूलो अनि बलियो कुकुर । mas ti'-tis, *n.* स्वास्नी-मान्छेको स्तनको रोग । mas'-to-don, *n.* पृथिवी मनि अरु कुनै पदार्थमा परिवर्तन भएको हात्ती । mas'-toid, *adj.* स्वास्नी-मान्छेको स्तन सम्बन्धी वा त्यस्तो आकारको । mas'-tur-bato, *v. t.* हस्त-मैथुन गर्नु । mas-tur-ba'-tion, *n.* हस्त-मैथुन । mas'-tur-ba-tor, *n.* mat *n.* गुन्द्री ; भकारी ; मान्द्रो ; चटाइ । *adj.* नटल्कने ; चिप्लो नभएको । *v. t.* गुन्द्री ओछ्याउनु ; गुन्द्री वा मान्द्रो बुझ्नु ; लट्टा पार्नु वा परेको हुनु । mat'-ting, *n.* गुन्द्री ओछ्याउने काम ; गुन्द्री बनाउन प्रयोग हुने वस्तु ; गुन्द्रीको झैं बुनाइ । mata-dore' (-dor'), *n.* सौँदेसित लडाइँ गर्दा त्यसलाई मार्न नियुक्त गरिएको मान्छे । match, *n.* समकक्ष ; समयोगी ; सदृश व्यक्ति वा वस्तु ; एकै रूप भएको चीज ; जोडाँ मिल्ने कुरो ; विवाह ; विवाह-सम्बन्ध ; सलाह ; माचिस । *v. t. and i.* समतुल्य हुनु ; अनुकूल हुनु ; जोडी मिल्नु ; विवाह

हुनु वा गर्न । -box, *n.* सलाइको बाक्स ; माचिसको खोड । -lock, *n.* बन्दूकको घोडा । -maker, *n.* (विवाहमा) लमी ; लोकरन्ते । -stick, -wood, *n.* माचिसको छेस्का वा सिन्का । match'-less, *adj.* जोडा नमिल्ने ; अद्वितीय ; अनुपम ; अतुल्य ; असमान । match'-loss-ly, *adv.* match'-less-ness, *n.*

mate, *n.* सँगी ; सहचर ; साथी ; सँगै काम गर्ने मान्छे ; जोड् वा पोड् ; कुनै प्राणीको जोडी मध्ये एउटा ; व्यापारी जहाजको दोस्रो चाहि मुल्की ; कुनै कर्मचारीको असिष्टेण्ट । *v. t.* साथी वा सँगी तुल्याउनु ; जोडा बाँध्नु ; विवाह गर्नु । mate'-loss, *adj.* सँगीविहीन ; साथी नभएको ।

ma'-ter, *n.* आमा ; मुवा ; मा ।

ma-to'-ri-al, *adj.* भौतिक ; दैहिक ; प्राकृतिक ; आवश्यक ; महत्वको ; सांसारिक ; शारीरिक ; अनाध्यात्मिक । ma-to'-ri-als, *n. pl.* साज-सजर्मा ; हात-हतियार ; सामग्री ; तत्व ; चीज-बीज । ma-to'-ri-al-ness, *n.* ma-te'-ri-al'-i-ty, *n.* ma-to'-ri-al-ly, *adv.* भौतिक रूपले ; अत्यावश्यक हिसाबले ; विशेष गरेर ।

ma-te'-ri-al-ism, *n.* जड़ता ; भौतिकवाद ; विषयाशक्ति । ma-te'-ri-al-ist, *n.* देहात्मवादी ; अनात्मवादी ; जड़वादी । ma-te'-ri-al-ist-ic, -al,

adj. अनात्मवाद-सम्बन्धी ; जड़वाद-सम्बन्धी । ma-te'-ri-al-ist-ic-ally, *adv.*

ma-te'-ri-al-ise, ize, *v. t. and i.* पदार्थमा परिणत गर्नु वा हुनु ; भौतिक पार्नु ; शारीरिक रूपमा ल्याउनु । ma-te'-ri-al-i-sa'-tion, *n.* भौतिक पार्ने वा शारीरिक रूपमा ल्याउने काम ।

ma to'-ri-a-med'-i-ca, *n.* भैषज्य विज्ञान ; ma-te'-ri-el', *n.* सेनाहरूका बन्दूक आदि सामग्री ।

ma-ter'-nal, *adj.* आमा सम्बन्धी ; आमाहरूको ; आमापट्टिबाट साइनो परेको ; मावली । -uncle, *n.* मामा । ma-ter'-ni-ty, *n.* मातृत्व ; मातृधर्म मातृभाव । ma-ter'-nal-ly, *adv.*

math, *n.* घँस उन्नने ठाउँ ; चरन ।

math-o-mat'-ics, *n.* अङ्क शास्त्र ; गणित विद्या । math-o-mat'-ic, -al, *adj.* गणित शास्त्र सम्बन्धी ; रेखा, अङ्क तथा बीजगणित सम्बन्धी । math-o-ma-ti'-cian, *n.* गणित शास्त्रका पण्डित ; गणितज्ञ । math-e-mat'-ic-ally, *adv.*

mat'-in, *n.* प्रातःकाल ; बिहान ; उज्यालोले सब भन्दा पहिले खुट्टा हाल्ने समय । mat'-ins, *n. pl.* बिहानको प्रार्थना ; प्रातःकालिन उपासना ।

ma-ti-nee' (-nā'), *n.* मध्याह्न पछिको नाटकीय वा सङ्गीत सम्बन्धी सम्पादन ।

mat'-rass, *n.* लामो घाँटी भएको काँचको भौँडो ।

ma'-tri-arch, *n.* कुनै सन्तानको हेर-विचार गर्ने आमा । ma'-tri-arch-y, *n.*

ma'-trice—Same as matrix.

mat'-ri-cide, *n.* मातृ-हत्या ; आम्नी आमाको हत्या गर्ने मान्छे । mat'-ri-cidal, *adj.*

ma'tric'u-late, *v. t. and i.* विश्व-विद्यालयमा नाउँ लेखाउनु ; भर्ती गर्नु वा हुनु ; प्रवेशिका परीक्षामा उत्तीर्ण हुनु ; म्याट्रिक पास गर्नु । ma'tri-cu-la'tion, *n.* विश्व-विद्यालयमा प्रवेश हुने काम -examination, *n.* प्रवेशिका वा म्याट्रिक-परीक्षा ।

mat'-ri-mo-ny, *n.* विवाह ; विवाहित अवस्था । mat'-ri-mo'-ni-al, *adj.* विवाह सम्बन्धी ; वैवाहिक । mat'-ri-mo'-ni-al-ly, *adv.*

ma'-trix, *n.* कुनै कुरा वृद्धि हुने ठाउँ ; खानिमा धातु आदिलाई ढाकेको वरिपरिको माटो वा चट्टान ; गर्भ ; गर्भस्थान ; पाठेघर ; पाँच मुख्य रंग ; मूल वर्ग ।

ma'-tron, *n.* विवाहिता आइमाई ; गृहिणी ; अस्पताल, स्कूल आदिका काम काज बन्दोबस्त गर्ने आइमाई ; नानी जन्माउन सक्ने उमेर पुगेको आइमाई । -age or -hood, *n.* नानी जन्माउनु सक्ने अवस्था ; गृहिणीत्व ; गृहिणीगण । -like, *adj.* नानी

जन्माउन सक्ने आइमाई जस्तो । ma'-tron-al, *adj.* नानी जन्माउन सक्ने आइमाई सम्बन्धी ; आमा जस्तो ; गम्भीर । ma'-tron-ise, *ize, v. t.* नानी जन्माउन सक्ने पार्न ; रक्षाका निम्ति आइमाईसँग हिँड्नु वा बस्नु । ma'-tron-ly, *adj.* आमा जस्तो ; जन्म दिन सक्ने आइमाई जस्तो ; गम्भीर ।

mat'-ta-more', *n.* जमीन मनि बनाइएको घर वा खजाना ।

mat'-ted, *adj.* बटारेको ; बाटेको ; चुल्छो पारेको ।

mat'-ter, *n.* वस्तु ; प्रकृति ; विषय ; व्यापार ; पदार्थ ; द्रव्य ; परिमाण ; सम्बन्ध । *v. i.* महत्वपूर्ण हुनु ; प्रयोजनीय हुनु ; सूचन गर्नु ।

mat'-tock (-tok), *n.* कोदालो ; फरुवा ; चपरा ।

mat'-tress, *n.* तोषक ; डसना ।

ma-ture', *adj.* राम्ररी पाकेको ; परिपक्व भएको ; स्वाभाविक वृद्धिमा पूरा भएको ; छिप्पिएको ; पाको । ma-tu'-ri-ty, ma-ture'-scent, *n.* परिपक्वता ; पूर्णता ; छिप्पिएको अवस्था । mat'-u-rate, *v. t. and i.* परिपक्व हुनु वा पार्न ; राम्ररी पकाउनु ; पूर्ण वृद्धि हुनदिनु । ma-ture'-ly, *adv.* परिपक्व हिसाबले ; विवेचनापूर्वक ; सावधानतासित ।

matu-tin'-al, mat'-u-tine, *adj.* बिहानको ; प्रातःकाल सम्बन्धी ।

maud'-lin, *adj.* मातेको ; रक्सी
लागेको ; निर्बोध ; मूर्ख ; लटुवा ।

maul—Same as mall.

maul'-stick—Same as mahlstick.

maund, *n.* भारतीय ओजन् विशेष ;
मन ; ४० सेरको परिमाण ।

maund'-er, *v. i.* असन्तोष प्रकट गर्नु ;
गन्गनाउनु ; अस्पृष्टसँग भन्नु ।

mau-so le'-um, *n.* गौरवान्वित चिहान ;
स्मृति-स्तम्भ । mau-so le'-an, *adj.*

mauve (*mawv* or *mōv*), *n.* एक
किसिमको उज्ज्वल बैजनी रंग ।
mauv'-ine, *adj.*

mav'-is, *n.* एक किसिमको गाउने चरो ।

maw, *n.* जानवरको पाकस्थली ।
-seed, *n.* पपी फूलको बिउ ।
-worm, *n.* आम्राको जुका ।

max'-il-la, *n.* बङ्गराको हाड । max'-
il-la-ry, max'-il-lar, *adj.*

max'-im, *n.* सिद्धान्त ; सार-कथा ;
मूल-वाक्य ; तत्व-कथा ; नीति-
वाक्य ; आहान ; कहानी । -gun,
n. एक किसिमको मेशीन-गन ।

max'-i-mum, *n.* सर्वोच्च परिमाण ;
चरम सीमा ।

May, *n.* अंग्रेजी वर्षको पाँचौं महीना ;
मङ्ग ; वर्षको पहिलो भाग ; जीवनको
प्रथम भाग । *v. i.* सक्ने हुनु ;
दैवसंयोग हुनु ; फूल जमा गर्नु ;
मङ्ग-फूल टिप्नु । -be, -hap, *adv.*
शायद ; सम्भवतः ; सकभर ।
-day, *n.* मङ्ग महीनाको पहिलो
दिन । -flower, *n.* मङ्ग महीनामा

ढकमक फुल्ने फूल ; मङ्ग-फूल ।

-fly, *n.* थोरै समय मात्र बाँच्ने
कीरा ; भुसुनाको किसिम । -lily,
n. एक किसिमको पत्र । -pole, *n.*
मङ्ग महीनाको पहिलो दिन उत्सव
मनाउनकोलागि वरिपरि नाचनको
निमित्त फूल आदिले सिंगारेर
बनाइएको खामो । -queen, *n.*
पहिला तारीख मङ्गका उत्सवमा
बनाइएको रानी ; वसन्त-रानी ।

may'-or, *n.* शहरको सर्वप्रधान
म्याजिस्ट्रेट ; नगरका अध्यक्ष ।
may'-or-ally, may'-or-ship, *n.*
नगराध्यक्षता ; मेयरको पद वा
व्यवस्था ।

muz'-ard, muz'-zard, *n.* टाउको ;
खप्पर ; चेहरा ; पैरुँको दाना ।

maze, *n.* बोटहरूको जटिल जेलन ;
कुटिलता ; अनिश्चयता ; गोलमाल-
एको अवस्था । *v. t.* गोलमाल
पार्नु ; भर्माउनु । ma'-zy, *adj.*
कुटिल ; जटिल ; भ्रमजनक ;
विह्वलताजनक । ma'-zi-ly, *adv.*
ma'-zi-ness, *n.*

me, *pron.* मलाई ; आफूलाई ।

mead, *n.* कुहाएको मङ्ग र पानीको
रक्सी ।

mead'-ow (*med'-o*) or mead, *n.* हरियो
घाँस भएको चहुर ; खर्क ; चरन ।
mead'-ow-y, *adj.* चहुर जस्तो ;
चहुर सम्बन्धी ।

mea'-gre (*mē'-gēr*), *adj.* दुबलो ;
पातलो ; क्षीण ; बलहीन ; अल्प ;

- अलिकति ; थोरै । *meal'-gre-ness*,
n. *meal'-gre-ly*, *adv.*
meal (meel), *n.* पीठो ; मैदा ; आँटा ;
 एक पल्टको भोजन । *-time*, *n.*
 भोजन गर्ने वेला । *meal'-y*, *adj.*
 कोमल ; पीठो वा मैदा जस्तो ।
-mouthed, *adj.* नरम बोली
 भएको ; मृदुभाषी ; मीठो बोल्ने ।
meal'-ie, *n.* मकैको जुहा । *n. pl.*
 मकै ।
mean (mēn), *n.* क्षुद्र ; तुच्छ ; अधम ;
 हीन ; सानो दिल भएको ; कञ्जूस ;
 मध्यम ; मध्यवर्ती ; माझको ।
v. t. सूचना दिनु ; बुझाउनु ;
 चाहनु ; इच्छा गर्नु ; अभिप्रायः
 गर्नु ; मतलब गर्नु । *n.* मध्यस्थल ;
 मध्यबिन्दु ; मध्यवर्ती अवस्था ।
-born, *adj.* नीच वा सानो घरानामा
 जन्मेको । *-sprited*, *adj.* सानो
 चित्त भएको ; सानो मनको ।
-time, *-while*, *adj.* यही बीचमा ;
 त्यस वेलासम्म । *means*, *n. pl.*
 सम्पत्ति ; धन-दौलत ; आर्थिक
 आय ; उपाय । *mean'-ness*, *n.*
 नीचता ; तुच्छता ; कञ्जूसीपन ।
mean'-ly, *adv.*
mean'-der, *n.* घुमाउरो बाटो ; कुनै
 कुराको नागबेले घुमाइ ; जटिलता ।
v. i. नागबेले भएर हिँड्नु वा
 बग्नु ; घुमाउरो जानु ; जटिल हुनु ।
mean'-der-ing, *adj.* नागबेले ;
 घुमाउरो ; कुटिल ।
mean'-ing, *n.* अर्थ ; माने ; उद्देश्य ;

- अभिप्राय । *mean'-ing-less*, *adj.*
 अर्थ नभएको ; बेअर्थको ; उद्देश्य
 बिनाको ; निरर्थक ।
meal'-sles (mē'-zls), *n. pl.* दादुरा ।
meal'-sly, *meal'-sled*, *adj.* दादुरा
 निस्केको ।
meal'-ure (mez'-), *n.* मात्रा ;
 परिमाण ; नाप ; आयतन ; नाप्ने
 यन्त्र ; निर्दिष्ट सीमा ; उपाय ;
 कविताको लय ; छन्द ; ताल । *v. t.*
 नाप्नु ; नाप लिनु ; छेक्नु ; परिमाण
 गर्नु ; चिह्न लाउनु ; विभाग गर्नु ;
 भाग भाग गरेर दिनु ; बाँड्नु ।
meal'-ured, *adj.* समान ; तुल्य ;
 एक नापको ; दृढ़ ; स्थिर ; नियमित ;
 लयदार । *meal'-ur-a-ble*, *adj.*
 नाप्न हुने ; नाप्न योग्यको । *meal'-*
ur-less, *adj.* नाप्न नसकिने ;
 असीम ; विशाल । *meal'-ure-*
ment, *n.* नाप ; नपाइ वा नाप्ने
 काम । *meal'-ur-a-bly*, *adv.*
meal'-ur-a-ble-ness, *n.*
meal, *n.* खाने कुरो ; खान हुने मासु ।
meal'-y, *adj.*
me'-chan'-ic (-kan'-), *adj.* यन्त्र
 सम्बन्धी ; यन्त्रद्वारा बनिएको ;
 आफैँ चल्ने । *n.* यन्त्र-विज्ञान ;
 कालीगढ़ ; कलपुर्जा बनाउने वा
 जोड्ने मान्छे । *me'-chan'-ics*,
n. pl. यन्त्र-विद्या ; शक्ति अनि
 कलको विज्ञान । *me'-chan'-i-cal*,
adj. कलपुर्जा सम्बन्धी । *me'-chan'-*
i-cal-ly, *adv.* *mech'-an-ism*, *n.*

यन्त्र रचना ; कलपुर्जाहरूको जोडाइ ।

med'ian-ist, *n.* कलपुर्जा जोड्ने

वा बनाउने सिपालु मानिस ; यन्त्र विज्ञानमा दक्ष मानिस ।

med'al, *n.* तक्मा ; मानसूचक मुद्रा ।

med'al-et, *n.* सानो तक्मा ।

me-dal'li-on, *n.* ठूलो तक्मा ।

med'al-ist, med'al-list, *n.*

तक्मा पाउने मानिस ; तक्मा

बनाउने मान्छे । med'al-lic, *adj.*

med'al-le, *v. t.* अर्काको काममा हात

हाल्नु ; हस्तश्रेय गर्नु ; अर्घेलो हुनु ।

-some, *adj.* अर्घेलो ; झगडा

उठाउने । med'aller, *n.* अर्काको

काममा हात हाल्ने मानिस ।

med'dling, *adj.* अर्काको काममा

हात हाल्ने । *n.* अर्काको काममा

हात हाल्ने काम ।

med-i-a'-val, med-i-a'-val, *adj.*

मध्ययुगको ; मध्ययुग सम्बन्धी ।

med-i-a'-val-ist, med-i-a'-val-

ist, *n.* मध्ययुगको इतिहास-लेखक

वा इतिहासका पण्डित ।

med'ial, *adj.* माझको ; बीचको ;

मध्यस्थ ; हरदर परिमाणको ।

med'ian, *adj.* माझमा रहेको ;

मध्यस्थित ; मध्यमा । me'dian-

ly, *adv.*

me'di-ato, *v. t. and i.* मध्यस्थ हुनु ;

बीचमा जोड्ने सुत्र बन्नु ; झगडा

आदि मिलाउनलाई बीचमा पर्नु ।

adj. मध्यस्थित ; मध्यस्थ ; मध्य ;

माझको ; बीचमा रहेको । me-di-a-

tion, *n.* मध्यस्थता ; सीमांसा ;

माझमा भएको अवस्था ।

me'di-at-ise, -ize, *v. t.* एउटा राज्य

अर्को राज्यसित मिलाउनु ; मध्यस्थ

राखेर सबै कुरा आफ्नो पार्नु ।

me'di-a-tor, *n.* मध्यवर्त्ती ; मध्यस्थ ।

me'di-a-tor-al, *adj.* मध्यस्थ

सम्बन्धी । me'di-a-tor-y, *adj.*

med'i-ca-ble, *adj.* चिकित्सा गर्न

सकिने ; औषधि लाग्ने ; चिकित्स्य ;

साध्य ।

med'i-cal, *adj.* चिकित्सा सम्बन्धी ;

आयुर्वेदिक ; औषधि सम्बन्धी ।

-jurisprudence, *n.* चिकित्सा

सम्बन्धी ऐन ; आयुर्वेदिक व्यवहार

शास्त्र । -man or -practitioner, *n.*

चिकित्सक ; हकीम ; वैद्य ; डाक्टर ।

-profession, *n.* चिकित्सा-व्यवसाय ।

-science, *n.* चिकित्सा-विज्ञान ;

आयुर्वेद । med'i-cal-ly, *adv.*

med'i-ca-ment, *n.* औषधि ; दवाई ;

चिकित्सामा प्रयोग हुने पदार्थ ।

med'i-cast-er, *n.* थोरै मात्र जान्ने ;

चिकित्सक ; कठवैद्य ।

med'i-cate, *v. t.* औषधि बनाउनु ;

औषधि खुवाउनु वा दिनु ; दवाई

प्रयोग गर्नु ; चिकित्सा गर्न । med'i-

cated, *adj.* निको भएको ; औषधि

दिइएको ; औषधि बनाउने काम ;

ओखती खुवाउने वा दिइने काम ।

med'i-ca-tive, *adj.* नोरोग पार्ने ;

निको पार्ने वा हुने । med'i-ca-

tion, *n.*

med'i-cine (-sin), *n.* दवाई ; औषधि ; ओखती ; जरीबुटी ; चिकित्साशास्त्र । med-i-c'i-nal (-dis'), *adj.* आरोग्यजनक ; निको पार्ने गुणहरू भएको ; चिकित्सा शास्त्र सम्बन्धी । med-i-c'i-nal-ly, *adv.*

me'di-co, *n.* वैद्य ; चिकित्सक ; हकीम ; डाक्टर ।

me-di-e-val—See mediæval.

me-di-o'-cre (ō'ker), *adj.* मध्यम कदको ; माझको ; सामान्य ; मझौला ; न असल न खराब । me-di-o'-ri-ty, *n.* मध्यम अवस्था, भाव वा परिमाण ; सामान्य व्यक्ति ।

mod'i-tate, *v. t. and i.* तन मन लाएर चिन्ता गर्नु ; ध्यान गर्नु ; ध्यान मग्न हुनु ; मन मनै गुञ्जु ; सोच्नु ; कल्पना गर्नु ; संकल्प गर्नु ।

med-i-ta'-tion, *n.* ध्यान चिन्ता ।

med'i-ta'-tod, *adj.* चिन्ता वा ध्यान गरेको ; कल्पना गरेको । mod'i-ta-tive, *adj.* ध्यान वा चिन्ता गर्ने ; संकल्पित ; चिन्ताशील ; ध्यानमा मग्न भएको ।

mod'i-ter-ra-ne-an, *adj.* पृथिवीका माझमा भएको ; भूमध्यस्थित ; जमानले घेरिएको ।

me'di-um, *n.* मध्यमस्थित पदार्थ ; मध्यस्थल ; बीचको गुण ; मध्यवर्ती मानिस, स्थान वा परिमाण ; उपाय ; साधन ; मध्यपुरुष । *adj.* मध्यम ; मध्यवर्ती ; माझको ।

med'-ler, *n.* एक किसिमको सानो रुख ; सो रुखको फल ।

med'-ley, *n.* नाना वस्तुको संमिश्रण ; भिन्न भिन्न वस्तुको मिसावट ; मिश्रित दल ; छ्यासमिस अवस्था ; खिचड़ी ।

me-dul'-la, *n.* डडाल्नाको मासी ; मजा । me-dul'-lar, me-dul'-la-ry, *adj.*

Me-du'-sa, *n.* ग्रीसका दन्त्यकथाको तीन गर्गण मध्ये एक जना ।

mood (mēd), *n.* पुरस्कार ; इनाम ; बकस ; दान ; भाड़ा ; अजित भाग । mood'-ful, *adj.*

moek (mēk), *adj.* विनम्र ; विनीत ; शान्त ; कोमल ; नरम । moek'-ness, *n.* moek'-ly, *adv.*

moor'-schaum (mēr'-shum), *n.* एक किसिमको धातु ; ढुक्का ।

meet (mēt), *adj.* उचित ; उपयुक्त ; योग्य ; सुहाउँदो । *n.* सम्मिलन । *v. t. and i.* भेट्नु ; मिल्नु ; अगाडि उपस्थित हुनु ; भेट गर्नु ; युद्धमा सामना गर्नु ; एकत्रित हुनु ; जम्मा हुनु ; ग्रहण गर्नु । meet'-ly, *adv.* meet'-ness, *n.*

meet'-ing, *n.* एकत्रित हुने काम ; सभा ; सम्मिलन ; सम्मेलन ; जनता ; सङ्गम ; मेल ।

meg'-a-phon, *n.* आवाजलाई टाढा-सम्म फैल्याउने यन्त्र ।

me'-grim, *n.* आधा कपालको दुखाइ ; तरङ्ग ; लहङ्ग ।

mel'-an-chol-y, *n.* उदासीनता ;
 खिन्नता ; दुःख ; अपसोसी वा
 दिक्दार अवस्था । *adj.* दिक्दार ;
 मलिन ; शोकजनक ; उदास ।
 mel-an-cho'-lia, *n.* दिक्दार
 अवस्था ; खिन्नता ; उदासीनता ।
 mel-an-cho'-lic, *adj.* मलिन ;
 उदास ; दुःखजनक ।

me-loo' (mā-lā'), *n.* छयासमिसे
 लडाई ; हात मिसामिस भएको
 अवस्था ।

mel'-io-rate, *v. t. and i.* सुधारनु ;
 सपार्नु ; उन्नति गर्नु ; सुधनु ; सप्रनु ;
 उन्नति हुनु । mel-io-ra'-tion, *n.*
 सुधारने वा सपार्ने काम ; सुधार ;
 उन्नति ; उन्नति-विधान ।

mel-lif'-er-ous, mel-lif'-ic, *adj.* मह
 काढ्ने ; मह निकासने वा पैदा
 गर्ने ।

mel-lif'-lu-ous (-loo-), mel-lif'-lu-ent
 (-loo-), *adj.* मह र्ने बग्ने ; मह
 जस्तो मीठो ; चिप्लो ; चिह्लो । mel-
 lif'-lu-ence, *n.* mel-lif'-lu-ent-ly,
 mel-lif'-lu-ous-ly, *adv.*

mel'-low, *adj.* कोमल ; नरम ; पाकेको ;
 परिपक्व भएको ; रात्ररी छिपिएको ;
 मलिलो ; मधुर ; हौंसिखुशीको ।
v. t. and i. कोमल वा नरम पार्नु ;
 परिपक्व वा पाकेको हुनु ; मधुर
 बोलोले बोल्नु । mel'-low-y, *adj.*
 कोमल ; नरम ; तेल भएको । mel'-
 low-ness, *n.*

mel'-o-dy, *n.* मधुर स्वर ; मलिन

बोली ; मधुर सङ्गीत वा तान ;
 गीतिकाव्य । me-lo'-di-ous (-us),
adj. सुस्वर ; मीठो आवाज भएको ;
 मलिन बोली पैदा गर्ने ; सुरिलो ;
 रसिलो । mel'-o-dic, *adj.* मीठो
 स्वर वा आवाज भएको ; रसिलो ;
 सुरिलो । mel'-o-dics, *n. pl.*
 सङ्गीतमा स्वरको विज्ञान । mel'-
 o-dise, -dize, *v. t.* मीठो आवाज
 भएको पार्नु ; सुरिलो वा रसिलो पार्नु ।
 mel'-o-dist, *n.* मीठो आवाजमा
 गाउने वा रचना गर्ने मानिस ; गीति-
 काव्य गाउने वा रचना गर्ने मानिस ।

mel'-o-dra-ma, mel'-o dra-me, *n.*
 अन्यथा खुशी पार्ने नाटक ; गीति-
 नाटक । mel-o dram'-a-tist, *n.*
 गीति-नाटकको रचयिता ; गीति-
 नाटक बनाउने मानिस । mel-o-
 dra-mat-ic, -al, *adj.*

mel'-on, *n.* फर्सी जस्तै एक किसिमको
 फल ; तरबुजाको किसिम ।

melt, *v. t. and i.* पगाल्नु ; गाल्नु ;
 पातलो पार्नु ; तरल पार्नु ; पगल्नु ;
 गल्नु ; अदृश्य हुनु ; बिलाउनु ।
 melt'-ing, *n.* पगाल्ने वा गाल्ने
 काम ; तरल पार्ने काम । -point,
n. द्रवण-बिन्दु । -pot, *n.* धातु
 गाल्ने भाँडो । melt'-ing-ly, *adv.*
 melt'-a-ble, *adj.*

mem'-ber, *n.* कुनै समाजको सदस्य ;
 सभासद ; मेम्बर ; शरीर आदिको
 अङ्ग ; कलकौटाको पुर्जाहरू । -ship,
n. सदस्यको पद ।

mem'-brane, *n.* कुनै प्राणीको अङ्गमा लुल्याक लुलुक हुने वस्तु ; जालो इत्यादि । mem'-brane-ous, mem'-bran-ous or mem-bran-a-ce-ous, *adj.* पातलो जालो सम्बन्धी ; पातलो छाला भएको ।

mem-men'-to, *n.* स्मारक चिह्न ; संज्ञनाको निमित्त राखिएको वस्तु ।

mem'-oir (-wor), *n.* स्मरणको लेख ; संक्षिप्त जीवनी ; घटनाहरूको लिखित विवरण ; प्रबन्ध । mem'-oir-ist, जीवनी-लेखक ।

mem'-o-ra-ble, *adj.* स्मरणीय ; प्रसिद्ध ; विख्यात ; संज्ञन लायकको ; अति प्रयोजनीय । mem'-o-ra-bly, *adv.* mem'-o-ra-ble-ness, *n.*

mem'-o-ran'-dum, *n.* स्मरण-लिपि ; भविष्यमा याद रहोस् भन्नाको निमित्त लेखिएको टिप्पण ; संक्षिप्त विवरण ।

me-mo'-ri-al, *adj.* स्मारक ; स्मृति-जनक । *n.* स्मरणको लागि बनाइएको वस्तु ; स्मृति-चिह्न ; दर्शास्ति ; निवेदन-पत्र ।

me-mo'-ri-al-ise, -ize, *v. t.* स्मारक पार्नु ; निवेदन-पत्र लेखेर प्रार्थना गर्नु ; प्रार्थना-पत्र पठाउनु ; अर्जी पेश गर्नु ।

mem'-o-rise, -rise, *v. t.* याद गर्नु ; सुखस्थ पार्नु ; कण्ठस्थ गर्नु ।

mem'-o-ry, *n.* स्मृति ; स्मरण-शक्ति ; संज्ञना-शक्ति ।

men'-ace (-ās), *v. t.* डर देखाउनु ;

धम्की देखाउनु ; घुर्की लाउनु । *n.* धम्की ; घुर्की ; डर देखाउने काम । men'-ac-ing, *adj.* डर-लाग्दो ; भयजनक ; भीषण । men'-ac-ing-ly, *adv.*

me-nage' (menazh'), *n.* घरायसी बन्दोवस्त ; गार्हस्थ्य-जीवन वा विज्ञान ।

me-nage-rie (-naz'-eri), me-nag'-o-ry, *n.* पशुशाला ; खोर आदिमा हालिएको पशुहरूको समूह ।

mend, *v. t. and i.* मरम्मत गर्नु ; टालटुल पार्नु ; सुधार्नु ; सपार्नु ; सप्रनु ; सुधनु ; उन्नति हुनु । mend-ing, mend'-able, *adj.*

men-da'-cious (-dā'-shus), *adj.* मिथ्यावादी ; झूटो बोल्ने ; ढँडुवा ; असत्य । men-dac'-i-ty (-das'-), *n.* झूटो बोलाइ ; असत्यता ; मिथ्या ; ढँट ।

men'-di-cant, *n.* भिक्षुक ; संन्यासी ; माग्ने ; भिखारी ; भीखमग्ना । *adj.* दरिद्र ; गरीब ; कङ्काल ; भिक्षा मागेर जीविका चलाउने । men'-di-can-cy, *n.* भिक्षुक अवस्था ; भिखारीपन । men-dic'-i-ty, *n.* भिक्षुक-जीवन ।

me'-ni-al, *n.* घरको नोकर ; चाकर ; नीच प्रकृतिको मान्छे । *adj.* नोकर सम्बन्धी ; नीच प्रकृतिको ; नीच काम गर्ने ।

men-in-gi'-tis, *n.* गिदीको जाको सुनिने रोग ।

me nis-cus, *n.* अर्धचन्द्राकार रूपको आकृति ।

men'-sal, men'-su-al, *adj.* महीना महीनामा हुने ; मासिक ।

men'-ses, *n. pl.* आइमाईहरूका गर्भ-बाट महीनामा एक पल्ट रगत जाने काम ; स्त्री क्रतु ; रजस्वला ; रजोवती ।

men'-strual, *adj.* मासिक ; रजस्वला सम्बन्धी ।

men'-stru-ate, *v. i.* रजोवती हुनु ; क्रतुमती हुनु ।

men'-stru-ous, *adj.* क्रतुमती ; रजोवती सम्बन्धी ।

men'-sur-a-ble, *adj.* नाप्न हुने ; परिमेय ।

men'-sur-al, *adj.* परिमाण सम्बन्धी ।

men su ra'-tion, *n.* क्षेत्रमिति ; क्षेत्र-विद्या ; नपाइ ; परिमाण ।

men'-tal, *adj.* मानस ; मानसिक ; मनको ; मनमनै गरिने । -Arith-metic, *n.* मुखजवानी हिसाब ।

-Science, *n.* मनोविज्ञान । men-

tal'-i-ty, *n.* मानसिक शक्ति ।

men'-tal-ly, *adj.* मानसिक ; बुद्धि-वा ज्ञान सम्बन्धी ।

men'-thol, *n.* पेपरमिण्ट आदिको तेलबाट निकालिएको कपूर जस्तो चीज ।

men'-tion (-shun), *v. t.* संक्षेपमा उल्लेख गर्न वा भन्नु ; नाउँद्वारा तोक्नु । *n.* उल्लेख ; प्रसङ्ग ; नाउ लिने काम । men'-tion-a-

ble, *adj.* उल्लेख गरिने योग्यको ; वर्णनीय ।

men'-tor, *n.* उपदेश दिने मानिस ; सम्मतिदाता । men'-tor-i-al, *adj.*

men'-u, *n.* भोज्य तालिका ; खाने कुराको सूची ।

me-phit'-is, *n.* जमीनबाट निस्कने हानिकारक वाफ ; विषालु ; दुर्गन्ध ।

me phit'-ic, *adj.* दुर्गन्ध ; अस्वास्थ्यजनक ।

mer'-can-tile, *adj.* सौदागरी ; महाजनी ; व्यापारिक ; व्यापार सम्बन्धी ।

mer'-ce-na-ry, *adj.* ज्यालादारी ; भाडामा लिएको । *n.* ठीकामा काम गर्ने मान्छे ; ज्याला लिएर काम गर्ने व्यक्ति ; भाडामा लिएको वस्तु । mer'-ce-na-ri-ly, *adv.*

mer'-cer, *n.* रेशमी आदि लुगा बेच्ने मानिस । mer'-cer-y, *n.* रेशम आदिको लुगा ।

mer'-chan-dise, *n.* वाणिज्य-द्रव्य ; व्यापारको मालताल ; पैकार ।

mer'-chant, *n.* व्यापारी ; सौदागर ।

-man, *n.* व्यापारी जहाज । *n.*

-prince, *n.* धनी महाजन । -ship,

n. व्यापारी जहाज । mer'-chant-

a-ble, *adj.* बिक्री लायकको । mer'-

chant-ry, वाणिज्य ; व्यापारीहरूको

समूह ।

Mer'-cu-ry, *n.* बुधग्रह ; देवदूत ; पारा

(धातु विशेष) ; संवाद-पत्र । mer'-

cu-ri-al, *adj.* पारायुक्त ; फूतिलो ;

जौगरिलो ; चंचल ; अस्थिर । *mer'-cu-ri-al-ly*, *adv.* *mer'-cu-ri-al-ise -izo*, *v. t.* पारायुक्त पार्न । *mer'-cu-ric*, *mer'-cu-ri-ous*, *adj.* पारा भएको ; पाराको बनेको ।

mer'-cy (-si), *n.* दया ; अनुग्रह ; क्षमा ; कृपा । *seat*, *n.* ईश्वरको सिंहासन । *mer'-ci-ful*, *adj.* दयालु ; कृपालु ; क्षमापरायण ; क्षमाशील । *mer'-ci-ful-ness*, *n.* *mer'-ci-fully*, *adv.* *mer'-ci-less*, *adj.* निर्दयी ; क्रूर ; निष्ठुर ; कठोर । *mer'-ci-less-ly*, *adv.* *mer'-ci-less-ness*, *n.*

mere, *n.* सरोवर ; झील ; ताल ; पोखरी ; सीमा ; संध । *adj.* खालि ; सिर्फ ; मात्र ; एकमात्र ; केवल ; शुद्ध । *mere'-ly*, *adv.* खालि ; केवल ; सिर्फ ; एकमात्र ।

mer-e-tri'-cious, *adj.* झटो ; देखावटी ; वाह्य-आङ्गुर ; देखाएर आकर्षण गर्न ; आङ्गुरयुक्त ; वेभ्या जस्तो वा वेभ्या सम्बन्धी । *mer-e-tri'-cious-ness*, *n.* *mer-e-tri'-cious-ly*, *adv.*

merge (merj), *v. t. and i.* मग्न हुनु ; डुबाउनु वा डुव्नु ; बुझ्नु ; गाभ्नु । *merg'-er* मिश्रण ; मिसावट ; मिसाउने काम ; गाभ्ने काम ।

me-rid'-ian, *adj.* मध्याह्नको ; मध्याह्न-कालीन । *n.* मध्याह्नकाल ; मध्याह्न ; चरम सीमा ; आकाशीय ध्रुव र पृथिवीका सतहको जुनसुकै शिरो-बिन्दुबाट जाने वृत्त ; पूर्णकान्ति ; पूर्णयौवन ।

me-rid-i-on-al, *adj.* दक्षिण तर्फको । *me-ri'-no (-rē')*, *n.* स्पेन देशको भेड़ो ; सो भेड़ोको ऊनबाट बनेको लुगा आदि ।

mer'-it, *v. t.* योग्य हुनु ; उपयोगी हुनु । *n.* योग्यता ; गुण ; सदगुण ; उत्तमता ; मोल । *mer'-its*, *n. pl.* पुरस्कार वा कृतज्ञता दिने चीज ।

mer-i-to'-ri-ous (-us), *adj.* कुनै कुराको योग्य ; श्लाघ्य ; प्रशंसनीय ; गुण-सम्पन्न । *mer-i-to'-ri-ous-ness*, *n.* *mer-i-to'-ri-ous-ly*, *adv.*

merle, *n.* कोइली विशेष ।

mer'-lin, *n.* सानो बेसरो ।

mer'-maid, *n.* पेटदेखि उभो मान्छेको जीउ अनि उधो माछाको जीउ भएको कल्पित प्राणी ; मत्स्यनारी ।

mer'-ri-ment, *mer'-ri-ness*, *n.* आनन्द ; हर्ष ; खुशी ; मजा ; उल्लास ।

mer'-ry, *adj.* आनन्दित ; हर्षित ; प्रफुल्ल ; उत्फुल्ल ; हास्य वा हर्ष-जनक ; आनन्दपूर्ण ; हाँसिखुशीको ; रमाइलो ; चंचल ; सरल स्वभाव । *-andrew*, *n.* ढुवारे ; भौँड ; लबर-पौँडे । *-go round*, *n.* काठको घोडा आदि भएको फनफनी घुम्ने यन्त्र ; जौँते पीङ्ग । *-making*, *n.* उत्सव ; आनन्दोत्सव ; खुशी मनाउने काम ; मोजमजा । *mer'-rily*, *adv.* खुशीसित ; आनन्दपूर्वक ।

mer'-sion, *n.* डुबाउने काम ; गाभ्ने काम ; मग्न हुने काम ।

me'-seems, *v. i.* मलाइ यस्तो लाग्छ ।

mes'-en-ter-y, *n.* आन्त्राको जालो ।

mesh, *n.* जालको छिद्र ; प्वाल ; जाली ।

v. t. and i. जालमा पार्नु वा पर्नु ।

mes'-si-al, *adj.* मध्य ; माझको ; कुनै अङ्गको ; बीचको रेखा आदि सम्बन्धी ।

mes'-mor-ism, *n.* कुनै प्राणीलाई लट्-ट्याउने शक्ति ; यस्तो विद्या ; मेस-मेरिजम । mes'-mor-ic, -al, *adj.*

लट्-ट्याउने शक्ति सम्बन्धी । mes-

mor-ise, -ize, *v. t.* मन्त्र आदि-

द्वारा लट्-ट्याउनु ; मेसमेरिजम गर्नु ।

mes'-mor-is-or, mes'-mer-ist,

mes-mer-i-sa'-tion, *n.*

mesne, (mēn) *adj.* मध्यवर्ती ; माझको ; बीचको ।

mess, *n.* मिश्रण ; मिसावट ; विशृङ्खला ;

एक प्लेटको भोजन ; भोजनालय ;

बेगला बेग्लै कुरा मिसाएर बनाएको

वस्तु ; छयासमिस । *v. t. and i.*

नाना दर्जाका मानिसहरू मिलेर एकै

ठाउँ भोजन गर्नु । -mate, *n.* सह-

भोजी ; एकै ठाउँ भोजन गर्ने

मानिस ।

mess-age, *n.* खबर ; समाचार ; सन्देश ; सम्बाद ।

mes'-sen-gor, *n.* खबर यताउति लैजाने मानिस ; दूत ।

Mes-si'-ah, *n.* यीशु ख्रीष्ट ।

mes'-sieurs, *n.* महाशयगण ; महोदय-गण ।

Mes'-srs—messieurs शब्दको छोट-करी रूप ।

mes'-suage (-swāj), *n.* बाहिरी घर र

घडेरी भएको बस्ने घर ।

me-tab'-o-lism, *n.* देहमा पोषक पदार्थ-को रासायनिक परिवर्तन ।

met-al, *n.* धातु ; सङ्क आदिमा छाम्रकोलागि प्रयोग गरिने रोड़ा ; साहस ; तेज ; स्वभाव ।

me-tal'-lic, me-tal'-line, *adj.* धातु-मय ; धातु सम्बन्धी ।

me-tal'-ling, *n.* धातु वा रोड़ा आदि छान्ने काम ।

me-tal'-lise, -lize, *v. t.* धातुका गुणको बनाउनु ; धातवीय पार्नु । me-tal-i-sa'-tion, *n.*

me-tal'-list, *n.* धातुको काम गर्ने मान्छे ।

met'-al-lur-gy (-jī), *n.* धातु-विद्या ; धातुको काम गर्ने कला । met'-al-

lur-gist, *n.* धातु-विद्यामा निपुण

मानिस ; met'-al-lur-gic, -al, *adj.*

met-a-mor'-phic, *adj.* रूप बदल्ने ; परिवर्तनशील ; रूपान्तरिक । met-

a-mor'-phism, *n.* परिवर्तनशीलता ।

met-a-mor'-phose, *v. t.* रूप बदल्नु ; प्रकृति बदल्नु ; परिवर्तन गर्नु ;

आकार अर्को बनाउनु ।

met-a-mor'-pho-sis (-fō-), *n.* रूपको परिवर्तन ; चरित्र ; अवस्था आदिको परिवर्तन ; रूपान्तर ।

met'-a-phor, *n.* उपमा ; रूपक ; अलङ्कार । met'-a-phor-ic, -al, *adj.* रूपक ; उपमात्मक वा उपमायुक्त ।

met'-a-phrase, *n.* शब्दानुवाद ; शाब्दिक अनुवाद ।

meta-phys-ics, *n.* दर्शन-शास्त्र ;
अध्यात्म विद्या ; आत्मज्ञान ; मनो-
विज्ञान ; तत्त्व-विज्ञान । met-a-phy-
si'-cian, *n.* आत्म-तत्त्व ज्ञानी ;
आत्मज्ञानी ; दर्शन-शास्त्रका पण्डित ;
दार्शनिक । met-a-phys'-ic-al, *adj.*
मनोविज्ञान वा दर्शन-शास्त्र सम्बन्धी ;
आध्यात्मिक ।

me-tas'-ta-sis, *n.* शब्दालङ्कार विशेष ।

mote (*meet*), *v. t.* नाप्नु ; बण्डा वा
भाग लाइदिनु । *n.* सीमा ; सौँध ;
परिमाण ; नाप ।

me-temp-sy-cho'-sis, *n.* मरे पछि फेरि
जन्मने काम ; पुनर्जन्म ।

me'-te-or, *n.* खस्ने तारा ; उल्का ।
me-te-or'-ic, *adj.* उल्का सम्बन्धी ।
me'-te-or-ite, me'-te-or-o-lite,
n. उल्काका रूपमा खसेका ढुङ्गा ।

me-te-or-ol'-o-gy (*'ji*), *n.* वायु
मण्डलीका गति र घटनाको
अध्ययन ; वायु मण्डलीय प्रकृति ;
अन्तरिक्ष-विद्या ; वायु-विज्ञान ;
वायुचक्र-विज्ञान । me-te-or-ol'-o-
gist, *n.* वायुविज्ञानविद् । me-te-
or-o-log'-ic-al, *adj.* वायु मण्डल
सम्बन्धी ; वायुचक्र सम्बन्धी ।

meter, *n.* ग्याँस, पानी आदिको
आयतन नाप्ने यन्त्र ।

me-thinks, *v. impers.* मलाई यस्तो
लाग्यो ।

meth'-od, *n.* विधि ; रीति ; प्रणाली ;
पद्धति ; व्यवस्था ; ढंग । me-
thod'-ic, -al, *adj.* प्रणालीबद्ध ;

क्रमसंगत ; अनुसरण गर्ने ;
सुव्यवस्थित । me-thod-ise, -ize,
v. t. नियमपूर्वकको रीतिमा
मिलाउनु ; प्रणालीबद्ध गर्नु ;
क्रमानुसार वा विधि अनुसार गर्ने ।

Meth'-od-ism, *n.* जोन र चार्लस वेस्ली
नाउँ गरेका दुई दाज्यू-भाइले प्रचार
गरेको क्रिश्चियन धर्ममत । Meth'-
od-ist, *n.* यो धर्ममत अवलम्बन
गर्ने मानिस ।

me-tic'-u-lous, *adj.* साना साना
वस्तुको खुब हेरविचार वा नाटीकुटी
गर्ने ।

me-ton'-y-my, *n.* वाक्यालङ्कार विशेष ।
me-ton'-y-mic, -al, *adj.* me-
ton'-y-mic-al-ly, *adv.*

me'-tre (*tēr*) or me'-ter, *n.* कविताको
छन्द ; कविताको लयमा पाउहरूको
जोडा ; सङ्गीत आदिमा ताल ;
फ्रान्सको १६:१७ अंग्रेजी इञ्च बराबर
लमाइको परिमाण ।

met'-ric, -al, *adj.* छन्द भएको ; ताल
दिने ; परिमाण वा छन्द सम्बन्धी ।

me-trol'-o-gy, *n.* वजन र नापको
विज्ञान ; परिमाण विज्ञान ।

me-trop'-o-lis, *n.* राजधानी ; मुख्य
शहर ; प्रधान धर्माध्यक्षका कार्य-
कारिताको केन्द्र । met-ro-pol'-i-
tan, *adj.* राजधानी सम्बन्धी ;
प्रधान धर्माध्यक्षको हुलाका
सम्बन्धी । *n.* कुनै राज्यको प्रधान
बिशाप ; प्रधान धर्माध्यक्ष ।

met'-tle, *n.* तेज ; वीर्य ; साहस ;

स्वाभाविक जोश । *met'-tled* or
or *met'-tle some*, *adj.* तेजस्वी ;
जोशिलो ; साहसी ; उद्यमशील ।

mew, *n.* बिरालोको कराइ ; म्याउ
म्याउ आवाज ; बेसारो राख्ने
पित्ररा ; सामुद्रिक पक्ष विशेष ;
घोडा राख्ने तबेला ; अस्तवल ।
n. f. and f. छोड्नु ; त्याग गर्नु ;
पित्ररामा थुन्नु वा थुनिनु ; प्वाँख
फेर्नु ; म्याउ म्याउ गर्नु ।

mewl, *n. f.* जोरसँग कराउनु ;
चिच्याउनु ।

mi-as'-ma (*-at'-*), *n.* नरात्रो गन्ध
आउने हावा ; दूषित वायु ।

mi'-ca, *n.* अभ्रक (खनिज विशेष) ।
mi-ca'-ceous or *mi-ca'-cious*,
adj.

mice, *n. pl.* मूसाहरू ।

Mich'-el-mas, २६ औं सितम्बरमा
सेण्ट माइकलका नाउँमा गरिने
भोज ।

mic'-kle, *adj.* धेरै ; अधिक ; ठूलो ।
n. धेरै वा ठूलो परिमाण ।

mi'-crob, *n.* जीवाणु ; कीटाणु ; रोग
आदिका बीजाणु । *mi-crob'-ic*, *mi-*
erob'-i-an and *mi-crob-i-al*, *adj.*

mi'-cro cosm, *n.* सानो पृथिवी ; छुद्र
जगत ; मनुष्य । *mi'-cro-cosm-ic*,
-al, *adj.*

mi' cro-graph, *n.* मसिनो लेख्ने वा
अङ्कन गर्ने यन्त्र ।

mi-crog'-ra-phy, *n.* आँखाको नभ्याइने
वस्तुको विवरण ।

mi-crom'-e-ter, *n.* एकदमै कम्ती दूरी
नाप्ने यन्त्र । *mi-crom'-e-teric*,
-al, *adj.*

mi'-cro-phon, *n.* बिम्बरो बोलेको
आवाज स्पष्ट सुनिने यन्त्र ।

mi'-cro-scope, *n.* आँखाले नभ्याइने
वस्तुलाई ठूलो देखाउने यन्त्र ;
अनुवीक्षण यन्त्र वा सूक्ष्मदर्शक ।

mi-cros'-cop-ist, *n.* अनुवीक्षण
यन्त्र व्यवहार गर्ने सिपालु मानिस ।

mi-cros'-cop-y, *n.* अनुवीक्षण
यन्त्र व्यवहार गर्ने काम ।

mi-cro-scop'-ic, *-al*, *adj.* साह्रै सानो ;
अति सूक्ष्म ; आँखाले नभ्याइने ;
अनुवीक्षण यन्त्रको ।

mic'-tion, *n.* लघुशंका ; पिसाब फेर्ने
काम ; मूत्रत्याग ।

mic tu rate, *n. f.* पिसाब फेर्नु ;
लघुशंका गर्नु ; मूत्रत्याग गर्नु ।

mic tu ra'-tion, *n.* पिसाब ; घरि घरि
पिसाब गर्ने इच्छा ।

mid, *adj.* माझको ; बीचको ;
मध्यस्थित ; मध्यवर्त्ती ; मध्यम ।

-air, *n.* मध्य-आकाश । *-day*, *n.*

मध्याह्न ; दोपहर । *-hour*, *n.*

मध्याह्न । *-land*, *n.* कुनै देशको

मध्य भाग ; मध्यदेश । *-most*,

adj. झण्डै माझको । *-night*, *n.*

आधीरात ; घोर अन्धकार । *-rib*, *n.*

पातका माझको डोँठ ; मध्यशिरा ।

-riff, *n.* छाती र पेट छुट्याउने ठूलो

आग्रा ; तनुपट । *-ship*, *n.* जाहाजका

माझको भाग । *-ship-man*, *n.*

जहाजको कर्मचारी ; जल सेनाको साधारण सिपाही भन्दा अलि माथिल्लो दर्जाको कर्मचारी ।

summer, *n* ग्रीष्म-ऋतुको मध्य-काल ; कर्कट क्रान्तिको समय ।

-way, *n*. आधा बाटो ; दुइ ठाउँको ठाक बीच । *adj*. बीच बाटामा रहेको । *adv*. आधा बाटामा ; बीच बाटामा ।

-wife, *n*. धाई ; बुबू ; सुँडिनी ।

-wifery, *n*. धाईको काम ; सुँडिनीको काम ।

-winter, *n*. ठण्डा सहीनाको मध्य भाग ।

mid'den, *n*. खरानीको थुप्रो ; गोबरको थुप्रो । -stead, *n*. गोबर थुपार्ने ठाउँ ।

mid'dle, *adj*. माझको ; बीचको ; मध्य ; मध्यस्थ ; मध्यवर्ती ; मध्यस्थित । *n*. माझको ठाउँ ; मध्यस्थान ; मध्यबिन्दु वा अंश ।

-ages, *n*. रोमको पतन अनि यूरोपको उदय भएको मध्यवर्ती समय ।

-aged, *adj*. अर्धबृद्ध ।

-class, *adj*. मझौलो श्रेणीको ।

-man, *n*. मझौलो श्रेणीको मानिस ; दलाल ।

-sized, *adj*. मझौलो कदको ।

mid'dling, *adj*. मध्यम ; मझौलो ; माझको ; बीचको । *adv*. मध्यम हिसाबले । *n*. पीठोको किसिम ; सुजी ।

midge, *n*. लामखुट्टेका किसिमको कीरा ।

midst, *n*. माझको स्थान ।

mien (*mēn*), *n*. मुखको आकृति ;

अनुहार ; आकार ; ढाँचा ।

niiff, *n*. साधारण रिस ।

might (*mīt*), *n*. शक्ति ; पराक्रम ; प्रभाव ; बल ; सामर्थ्य ; क्षमता ।

might'y, *adj*. शक्तिशाली ; तेजस्वी ; बलवान् ; बलियो ;

विशाल ; ठूलो ; अजडको । *adv*.

अत्यन्त ; धेरै । might'i-ly, *adv*.

might'i-ness, *n*.

mig-no-netto' (*min-yō-net'*), *n*. एक वर्ष बाँच्ने सुवासना भएको फूल ; उद्भिद् विशेष ।

mi'grate, *v. i*. एउटा मुलुक छाडी अर्को मुलुकमा गएर बस्नु ; बसाई सर्नु ; ऋतु लागेपछि चरा आदि आउनु वा जानु ।

mi-gra'tion, *n*. एक ठाउँ छाडेर अर्को ठाउँमा जाने काम ; बसाई सर्ने काम । mi'gra-to-ry, *adj*. भ्रमणशील ; देश देशान्तर हुने ।

Mi-ka'do (*-kō*), *n*. जापानका सम्राट्-को उपाधि ।

mil'-age—Same as mileage.

milch, *adj*. दूधालु ; दूधको निम्ति पालिने ।

mild, *adj*. दयालु ; कृपालु ; धीर ; शान्त ; कोमल ; मधुरो ; नरम ;

सौम्य । mild-on, *v. t. and i*.

कोमल वा शान्त पार्नु वा हुनु ।

mild-ly, *adv*. mild'-ness, *n*.

कोमलता ; धीरता ।

mil'-dew, *n*. उद्भिद्हरूमा हुने सानो प्याउ जस्तै हानिकारक वृद्धि । *v. i*. बोटहरूमा यस्तो हुनु ।

mile, *n.* १७६० गजको नाप ; माइल ; मील । *age, n.* माइल अनुसारको भाडा ; प्रति माइलको खर्च । *-post, -stone, n.* माइल निर्देश गर्ने टुक्रा आदि : खूट्टी ।

Mi-lé-suin (-zhan), *adj.* आयर्ल्याण्ड वा म्यहाँका बासिन्दा सम्बन्धी । *n.* आयर्ल्याण्ड निवासी ; आइरिश-जाति ।

mil'-i-tant, *adj.* युद्धकारी ; जुध्ने ; लडाका ; लडाइँमा लागेको । *mil'-tan cy, n.*

mil'-i-tary, *adj.* सैनिक ; सामरिक ; पल्टनिया ; युद्धप्रिय : सिपाहीलाई सुहाउँदो । *n.* सेना ; सेनादल । *mil'-i-tar-ism, n.* सामरिक अवस्था ; सिपाहीहरूकोभैँ जोश ।

mil'-i-tate, *v. i.* लडाइँ हुनु : विरोधी हुनु : विरुद्ध काम गर्नु ; वादविवाद गर्नु ।

mi-li'-bin (-ish'-a), *n.* स्वदेश रक्षाको लागि शिक्षित सैन्यदल । *-man, n.* स्वदेशको रक्षा गर्ने सैनिक ।

milk, *n.* दूध ; रुख आदिबाट निस्कने रस । *v. t.* दूध दुहुनु : दूध दिनु ; दूध चुस्नु । *-feaver, n.* सुत्केरी हुने बित्तिकै आइमाईलाई हुने ज्वरो । *-livered, adj.* डरछेरुवा ; डरपोक ; भीरु । *-maid, n.* ग्वालनी ; ग्वालनी ; दूध दुहुने आइमाई । *-man, n.* ग्वाला ; दूध बेच्ने मान्छे । *-pail, n.* दूध दुहुने भाँडो ; दूधेरो ; दुग्धो ; गबुवा । *-sop, n.* दूधमा

भिजाएको रोटी वा रोटीको टुक्रा ; नामर्द ; आइमाई जस्तो मान्छे ; उत्साहहीन मान्छे । *-tooth, n.* साटिने दाँत ; दूधे दाँत । *-tree, n.* दूध निस्कने रुख । *-woman—* Same as *-maid.* *milk'-y, adj.* दूधले भरिएको ; दूधिलो ; दूधालु ; दूधको बनेको ; दूध जस्तो ; खीवत् ; कोमल ; नरम ; धीर । *M-way, n.* छायापथ ; आकाशगंगा ; आकाशमा आँखाले नभ्याइने तारा-हरूको पंक्ति ; कामधेनु गाईको बाटो । *milk'-en, adj.* दूध भएको ; दूधको बनेको ; दूध जस्तो । *milk'-er, n.* दूध दुहुने मानिस वा यन्त्र ; दूध दिने जन्तु । *milk'-ing, n.* एक पल्ट दुहेको दूधको परिमाण । *-stool, n.* दूध दुहुँदा बस्ने पिरा वा मुढा ।

mill, *n.* अन्न पीठो पार्ने यन्त्र ; घट्टा ; जाँतो ; कारखाना । *v. t.* पीठो पार्नु ; पिँध्नु ; प्रहार गर्नु ; मुक्का काट्नु । *-cog, n.* जाँतो आदिको दाँत । *-dam or -pond, n.* घट्टा चलाउनकालागि सँचेको पानीको कूवा । *-race, n.* घट्टा चलाउने पानीको प्रवाह । *-stone, n.* जाँतो आदि बनाउने टुक्रा । *-tooth, n.* खानेकुरो पिँध्ने दाँत । *-wright, n.* घट्टा आदि बनाउने मानिस । *mil'-ler, n.* घट्टाको धनी ; घटेरो ।

mil-le-na'-ri-an, *adj.* हजारौँ वर्ष रहने ; यीशुको राजत्व सम्बन्धी । *n.* यसमा विश्वास गर्ने मानिस ।

mil'-le na-ry, *adj.* सहस्र ; हजारौ वर्षको । *n.* हजारौ वर्ष ; एक हजार वर्षको समय ।

mil-len'-ni-um, *n.* सहस्र वर्ष ; पृथिवीमा आई काइष्टले गरिने राज्यकाल ; एक हजार वर्षको समय । mil-len'-ni-al, *adj.* सहस्र वर्ष स्थायी ।

mil'-le-ped or mil'-le-pedo, *n.* अनेकौं खट्टा भएको कीरा ; अरिसुटेको जात ।

mil'-let, *n.* कोदो ; मडुवा ।

mil'-les'-im-al, *adj.* हजारौं ।

mil'-li-ard, *n.* सय करोड ।

mil'-li-ner, *n.* स्वास्ती-मानिसहरूको शिरमा ओड्ने लुगा ; मजेत्रो ; मजेत्रो आदि बनाउने मानिस । mil'-li-ner-y, *n.* स्वास्ती-मानिसहरूले शिरमा लाउने वा ओड्ने वस्तु ।

mil'-lion, *n.* दश लाख ; असंख्य ।

mil'-lionth, *adj.* दश लाख भागको एक भाग ।

mil'-lion-aire, *n.* करोडपति ; धन-कुबेर ; लखपति ।

milt, *n.* प्राणीहरूको फियो ; भाले माछाको फुल (बीजकोष) । *v. t.* गर्भवती पार्नु । milt'-er, *n.* भाले माछा ।

mime (*mīm*), *n.* अनुकरण गरिएको उपहासजनक काव्य वा नाटक ; यस्ता नाटकमा भागलिने मानिस । mim'-et-ic, -al, *adj.* अनुकरण गर्ने ; नकल गर्ने ।

mim'-e-o-graph, *n.* अनुलिपि गर्ने यन्त्र विशेष ।

mim'-ic, *v. t.* अनुकरण गर्नु ; नकल गर्नु ; देखासिको गर्ने । *n.* नकल वा देखासिकी गर्ने मानिस ; नकली ; अनुकरण गर्ने सिपालु मान्छे ; भौंइ । mim'-ic, -al, *adj.* नकल गर्ने ; देखासिकी गर्ने । mim'-ic-ry, *n.* अनुकरण ; देखासिकी ।

mi-mo'-sa (-za), *n.* बुहारी झारको किसिम ।

min'-a-ret, *n.* मस्जिदको सब भन्दा माथिल्लो भाग ।

min'-a-tor-y, min'-a'-cious, *adj.* डर देखाउने ; धम्की देखाउने ।

mince (*mins*), *v. t. and i.* टुक्रा टुक्रा पार्नु ; भुजुरी पार्नु ; बिस्तार बिस्तार बोल्नु वा हिँड्नु । -mont, *n.* भुजुरी वा टुक्रा टुक्रा पारेको मासु ; कीमा बनाएको मासु । -pie, *n.* कीमा हालेको रोटी आदि ।

minc'-ing, *adj.* बोल्दा कुरा लुकाउने । minc'-ing-ly, *adv.*

mind, *n.* मन ; बुद्धि ; मनोभाव ; आत्मा ; इच्छा ; संकल्प ; अभिप्राय ; अभिरुचि ; स्मृति ; संज्ञना ; विश्वास । *v. t. and i.* चिन्ता गर्नु ; प्रतिपालन गर्नु ; स्मरण गर्नु ; मनमा राख्नु ; भार छिनु ; mind'-ed, *adj.* इच्छुक ; लहसिएको । mind'-ful, *adj.* विचार वा होश गर्ने ; सावधान ; यत्नशील ; सचेत ।

- mind'-less, adj.* विचार वा होश नगर्ने ; मन नलगाउने । *mind'-fulness, n.* *mind'-fully, adv.*
- mine, n.* धातु आदिको खानि ; ठूला ठूला ढुङ्गा फुटाउनलाई बारुद राखिने सुरुङ्ग ; कुनै कित्ताको परम्वाल मनिको सुरुङ्ग ; अर्थलाभ गर्ने उपाय । *v. t. and i.* जमीन मनि सुरुङ्ग बनाउनु ; धातु आदि निकाल्नको लागि खानि खन्नु वा खनिनु । *adj. and pron.* मेरो ; मेरो अधीनमा भएको ।
- miner, n.* खानिमा काम गर्ने मान्छे ।
- min'ing, n.* खानि खन्ने विद्या ; खानिमा काम गर्ने कला । *adj.* खानि सम्बन्धी ।
- min'eral, n.* धातु ; खनिज पदार्थ । *adj.* खनिज ; खानि खनेर प्राप्त गरिएको । *min'eralise, -ize, v. t. and i.* धातुमा परिणत गर्नु ; धातुसँग मिलाउनु वा मिसाउनु ; धातु बढल्नु । *min'eral-i-sa'-tion, min'eral-is-er, n.* *min'eral-ist, n.* धातु वा खनिज विद्यामा निपुण मानिस ; खनिजज्ञ । *min'er-al'-ogy, n.* खनिज विद्या । *min'er-al'-ogist, n.* खनिज विद्याका पण्डित । *min'er-al'-ogic-al, adj.*
- Min'er'-va, n.* सरस्वती देवी ; शारदा ।
- min'gle, v. t. and i.* मिश्रित बनाउनु ; मिसाएर वा मिलाएर एक पार्नु ; मिसाउनु ; छ्यासमिस पार्नु ; मिसिनु ; छ्यासमिस हुनु ।
- min'-i-a-ture, n.* सानो आकारको रङ्गीन चित्र ; मिहिन रूपले तयार पारिएको तस्बिर । *adj.* सानो मात्रामा दर्शाएको ; सानो नापको । *n. t.* सानो आकारमा देखाउनु ।
- min'-i-kin, n.* प्यारो नानी ; बनावटी सुकुमारीपनले बोल्ने वा हिङ्गने मानिस ; सानो आलसपन । *adj.* सानो ; छुद्र ; कृत्रिम ; बनावटी ; नकली ।
- min'-im, n.* तरल पदार्थको सब भन्दा कम्ती परिमाण ; एक थोपाको परिमाण ; सङ्कीर्तको आधा सुर वा तान ।
- min'-i-mum, n.* सब भन्दा सानो परिमाण ; कम से कम संख्या ।
- min'-i-mise, -mize, v. t.* थोरै पार्नु ; घटाउनु ; कम्ती पार्नु ; हुन सक्ने सम्म सानो पार्नु । *min-i-mis-a'-tion, n.*
- min'-ion, n.* प्रियपात्र ; खूब मन परेको कुरो ; छापाको मसिनो अक्षर ।
- min'-is-ter, n.* सेवक ; कर्मचारी ; राजमन्त्री ; पुरोहित ; दूत । *v. t. and i.* सेवा गर्नु ; सहायता दिनु ; युक्त गर्नु ; प्रदान गर्नु ; काम चलाउनु वा दिनु । *min'-is-ters, n. pl.* पुरोहित ; राज्य शासनको भार पाएको कर्मचारीहरू । *min'-is-try, n.* सेवा ; मन्त्रित्व ; पुरोहित दल ; राज्यको विभाग ।
- min-ister'-ial, adj.* राजमन्त्री सम्बन्धी ; पुरोहितको ; लेखक

सम्बन्धी ; आदेश अनुसार काम गर्ने । *min-is-ter'ial-ist, n.* राज-मन्त्रीको सामर्थक । *min'-is-trant, adj.* आदेश अनुसार काम गर्ने ; सँगै हिँड्ने वा जाने । *min-is-tra'tion, n.* कार्य सम्पादन ; सेवा ; मन्त्रणा ; राजमन्त्रीको काम वा तिनको उपाधि ; उपस्थित । *min'is-tra-tive, adj.* सहायता गर्ने ; सेवक ।

min'-i-um, n. सिँदूर ।

min'-i-ver, n. साइबेरियामा पाइने एक किसिमको बिरालो ।

mink, n. एक किसिमको लोखर्के (लोथर्के) ।

min'-now (-nō), n. एक किसिमको सानो माछो ।

min'-nor, adj. सानो चाहिँ ; मनिको ; सामान्य ; तुच्छ । *n.* उमेर नपुगेको मान्छे । *mi-nor'i-ty, n.* अल्प संख्या ; नाबालकपन ।

mi'-nor-ite, n. संन्यासी ।

Min'-o-aur, n. टाउको सौँदेको अनि जीउ मानिसको भएको काल्पनिक प्राणी ।

min'-ster, n. प्रधान गिर्जा ।

min'-strel, n. गाइने ; भाट ; प्राचीन कवि ; मध्ययुगको गवैया वा संगीतकार । *min'-strel-sy, n.* गवैया वा संगीतकारको कला ; गाइनेहरूको समूह ; गीत-संग्रह वा गीतमाला ।

mint, n. पुदिनाको साग ; रुपियाँ पैसा बनाउने सौँचो ; टक्सार ; उत्पत्ति

स्थान ; आविष्कार हुने ठाउँ ; प्रचुर वा प्रशस्त परिमाण । *v. t.* टक्सारमा हालेर पैसा बनाउनु ; टक मार्नु ; रच्नु ; कच्नु ; आविष्कार गर्नु । *-ago, n.* मुद्राङ्कन ; मुद्रित पदार्थ ; सिक्का आदि बनाएको वा ढालेको अवस्था । *n.* टक्सारको मालिक ।

min'-u-end, n. गणितमा वियोज्यराशि ।

min'-u-et, n. बिस्तारो नाचिने नाच विशेष ।

mi'-nus, adj. घटाइने योग्य ; घटाइएको ; वञ्चित भएको । *n.* वियोग-चिह्न (-) ।

mi-nute' (mī-nūt'), adj. साह्रै सानो ; सानो भन्दा पनि सानो ; अति सूक्ष्म ।

mi-nute'-ness, n. सूक्ष्मता । *mi-nu-to'-ly, adv.* अलि अलि गरेर ।

min'ute (-it), n. अल्प समय ; क्षण ; डिग्री वा घण्टाको $\frac{1}{60}$ भाग ; मिनिट । *min'-utes, n. pl.* स्मारक-छिपि ; छोटकरी विवरण वा बयान ।

v. t. संक्षेपमा लेख्नु ; स्मरणका लागि अङ्कित गर्नु । *-book, n.*

संक्षिप्त विवरण भएको पुस्तक ।

-glass, n. दगुर्दा मिनिट जान्न सकिने घडी । *-gun, n.* आपदसूचक पङ्क-का-

एको तोपको आवाज ; आपद्को बेलामा पङ्ककाइने बन्दूक । *-hand,*

घडीको मिनिटको कौँटा (अक्सर लामो कौँटा) *min'-ute-ly, adv.*

मिनिट मिनिटमा ; मिनिटै पिट्टे ।

min'-u-tiae, n. pl. तुच्छ विवरण वा वस्तु ।

minx, *n.* बयलपाते केटी ; अष्ट वा निर्लज्ज आहमाई ; छिनाल ; कुकुरको बच्चा (छाउरी) ।

miny, *n.* खानिमात्र भएको ; जमीन भिल भएको ।

mi'o-cine, *n.* भू-तत्वमा तृतीय स्तरको माझको भाग ।

mir'u-cle, *n.* आश्चर्य वा अचम्भको काम ; अलौकिक घटना । mi-rac'u-lous (-lus) *adj.* साह्र अचम्भको ; अलौकिक ; छक्क पर्दो । mi-rac'u-lous-ly, *adv.* mi-rac'u-lous-ness, *n.*

mi-rage' (-razh), *n.* मृगतृष्णा ; मरु-भूमिमा देखिने अमात्मक पोखरी आदि ।

mire, *n.* हिलो ; भास । mi'-ry, *adj.* हिलो वा भास भएको ।

mirk, *adj.* अँध्यारो ।

mir'ror, *n.* ऐना ; दर्पण ; आदर्श ; नमूना । *v. t.* प्रतिबिम्बित पार्नु ; ऐना देखाउनु ।

mirth, *n.* आनन्द ; मोजमजा ; खुशियाली । mirth'-ful, *adj.* आनन्दपूर्ण ; मोजमजाको । mirth'-less, *adj.* निरानन्द ; बेमजाको । mirth'-less, less-ness, mirth'-ful-ness, *n.* mirth'-less-ly, mirth'-ful-ly, *adv.*

mis-ad-ven'ture, *n.* दुर्भाग्य ; दुर्घटना ; विपद ।

mis-ad-vert'ence, *n.* असावधानता ; भूल ।

mis-ad'vise, *v. t.* कुमन्त्रणा दिनु ; नरात्रो सल्लाह दिनु । mis-ad'vised, *adj.* कुमन्त्रणा दिइएको ।

mis-al-li'ance, *n.* अनुचित सम्बन्ध ; असङ्गत विवाह ।

mis'an-thrope, mis'an-thro-pist, *n.* मानिसहरूको निन्दा गर्ने प्राणी । mis-an-throp'ic, -al, *adj.* मानिसहरूको निन्दा गर्ने ; नरद्वेषी ; मनुष्यद्रोही ; विश्वनिन्दक । mis-an'thro py, *n.* मनुष्यद्रोह ; विश्वनिन्दा ।

mis-ap'ply, *v. t.* दुरुपयोग गर्नु ; अप-व्यवहार गर्नु । mis-ap-plic'a-tion, *n.*

mis-app-re-hend', *v. t.* भूल संझनु ; उल्टा बुझ्नु ; विरुद्ध संझनु । mis-ap-pre-hen'sion, *n.* भ्रम ; भ्रान्ति ; उल्टा बुझ्ने काम ।

mis-ap-pro'pri-ate, *v. t.* बेठीकसँग प्रयोग गर्नु । mis-ap-pro-pri-a-tion, *n.*

mis-ar-range', *v. t.* बेठीकसँग मिलाउनु । mis-ar-range'-ment, *n.*

mis-as'cribe, mis-as'sign, *v. t.* बेठीकसँग प्रयोग गर्नु ।

mis-be-come', *v. t.* अयोग्य हुनु ; नसुहाउनु ; नमिल्नु ; नखुल्नु ।

mis-be-got'-ton, mis-be-got, *adj.* ठिमाहा ; खच्चङ्ग ; वर्णशंकर ।

mis-be-have', *v. t.* दुर्व्यवहार गर्नु ; कुचाल गर्नु ; अनुचित आचरण गर्नु । mis-be-haved', *adj.* नरात्रो चाल-

चलन भएको; दुराचार; दुर्व्यवहार;
अभद्र। *mis-be-hav'-i-our, n.*
नराम्रो चालचलन; कुव्यवहार; कु-
आचरण।

mis-be-lieve', v. t. झूटो संझनु; झूटो
विश्वास गर्नु। *mis-be-lief', n.* झूटो
विश्वास; मिथ्या धर्म; अधर्म।
mis-be-liev'-er, n.

mis-cal'-cu-late, v. t. बेठीकसँग हिसाब
गर्नु; गल्ती; अनुमान गर्नु; गन्दा
भूल गर्नु। *mis-cal-cu-la'-tion, n.*
mis-call', v. t. झूटो नाउँले बोलाउनु;
गालि गर्नु।

mis-car'-ry', v. i. विफल हुनु; समय
नपुगदै जन्माउनु; गर्भपात हुनु;
ठाउँमा नपुगनु। *mis-car'-riage, n.*
असिद्ध; विफलता; गर्भपात।

mis-cel-la'-ne-ous (-sel-), adj. नाना
रकमको; विविध विषयको;
मिसाहा; छयासमिसे; विविध;
मिश्रित। *mis-cel-la'-ne-ous-ness,*
n. *mis-cel-la'-ne-ous-ly, adv.*

mis-cel'-la-ny (-sel'-), n. धेरै किसिम-
को वस्तु मिसाइएको अवस्था;
मिसावट। *mis-cel'-lan-ist, n.*
अनेक प्रकारका विषयमा प्रबन्ध
लेखक; विविध विषयका लेखक।

mis-chance', n. दुर्भाग्य; दुर्घटना;
विपत्ति। *mis-chance'-ful, adj.*

mis'-chief, n. अपकार; नौकसान;
खति; अनिष्ट; हानि। *-maker, n.*
हानिकारक; क्षतिकारक। *mis'-*
chie-vous (-chiv-us), adj. अनिष्ट-

कारी; हानिकारक प्रभाव भएको।
mis'-chie-vous-ness, n. *mis'-chie-*
vous-ly, adv.

mis'-ci-ble, adj. मिसाउनु हुने वा
सकिने; मिसिने।

mis-con-ceive', v. t. and i. भूल गर्नु;
भूल संझनु; गल्ती हिसाबले बुझ्नु।
mis-con-cep'-tion, n. मिथ्या विचार;
विरुद्ध वा उल्टा बुझ्ने काम।

mis-con'-duct, n. नराम्रो चालचलन;
दुश्चरित्रता; अशिष्ट आचरण;
कुचाल। *v. t.* नराम्रो चालचलन
गर्नु; कसैसित दुर्व्यवहार गर्नु।

mis-con-jec'-ture, n. बेठीकसित
गरिएको अनुमान। *v. t. and i.*
बेठीकसित अनुमान गर्नु।

mis-con'-struct, v. t. बेहिसाबसित
बनाउनु; अशुद्ध रूपले गर्नु।
mis-con-struc'-tion, n. अशुद्ध
वा झूटो अर्थ वा गठन।

mis-con'-strue, v. t. अशुद्ध वा
विपरीत अर्थ लेख्नु वा संझनु।

mis-count', v. t. and i. गन्दा भूल
गर्नु वा हुनु; अशुद्ध गणना गर्नु;
गल्तीसँग गङ्गु वा वर्णन गर्नु। *n.*
अशुद्ध गणना।

mis'-cre-ant, n. दुराचारी;
अविश्वासी; भ्रष्टाचारी; प्रचलित
धर्मको विरोधी मान्छे।

mis-date', n. गल्ती तारीख। *v. t.*
गल्ती गरेर तारीख हाल्नु।

mis-deed', n. कुकर्म; दुष्कर्म; अप-
कर्म; नराम्रो काम; दोष; अपराध।

mis-de-mea'-nour (-mē'-nur), *n.*
सामान्य अपराध ; कुकार्य ; दुष्ट-
चरण ; कुव्यवहार ; साधारण
अपराध ; विराम ।

mis-di-rect', *v. t.* कुबाटो देखाउनु वा
लागनु ; कुमन्त्रणा दिनु । mis-
di-rec'-tion, *n.*

mis-do', *v. t. and i.* भूल गर्नु वा
हुनु ; अशुद्ध हिसाबले गर्नु । mis-
do'-er, *n.*

mis-do'-ing, *n.* दुष्कर्म ; नराश्रो काम ।

mis-doubt', *v. t.* सन्देह गर्नु ; शंका
गर्नु ; अविश्वास गर्नु ।

mis-em-ploy', *v. t.* अनुचित काममा
लगाउनु ; दुष्प्रयोग गर्नु ; अप-
व्यवहार गर्नु । mis-em-employ'-
ment, *n.*

mi'-sor (-sor), *n.* कञ्जूस ; कृपण ;
चुइयाँ ; लोभी मान्छे । mi'-ser-ly,
adj. लोभी ; मक्खीचूस ; कञ्जूस ।

mis'-er-a-ble (mis'-), *adj.* अत्यन्त
असुखो ; दुःखी ; दुःखी पान् ;
तुच्छ ; घृणित ; शोचनीय ; दीन-
हीन ; दरिद्र ; नीच । mis'-er-
a-ble, *adv.*

mis'-er-y, *n.* दुर्गति ; यन्त्रणा ; कष्ट ;
शोचनीय अवस्था ; दीनहीन
अवस्था ।

mis-fea'-sance, *n.* कानूनी अख्त्यारको
दुरुपयोग गरी थिचोमिचो गर्ने
काम ; अत्याचार ।

mis-for'-tune, *n.* दुर्भाग्य ; दुर्घटना ;
विपत्ति ।

mis-give', *v. t. and i.* विश्वासहीन
हुनु वा गर्नु ; शंका गर्नु । mis-
giv'-ing, *n.* शंका ; संशय ;
अविश्वास ; सन्देह ; धुक्चुक ।

mis-go', *v. i.* कुबाटा लाग्नु ।

mis-got'-ton, *adj.* अन्याय गरेर
पाएको ।

mis-gov'-ern, *v. t.* कुशासन गर्नु ;
अन्यायपूर्वक राज गर्नु । mis-
gov'-ern-ment, *n.*

mis-guide', *v. t.* कुबाटा लैजानु ;
कुमन्त्रणा दिनु ।

mis'-hap, *n.* दुर्घटना ; दुर्भाग्य ;
विपद् ।

mis-hear', *v. t. and i.* भूल सुन्नु ;
सुन्दा भूल हुनु ।

mis-in-form', *v. t.* झूटो समाचार
दिनु ; गल्ती खबर दिनु । mis-in-
for-ma'-tion, mis-in-form'-er, *n.*
mis-in-form'-ant, *n.* झूटो समाचार
दिने मान्छे ।

mis-in-ter'-pret, *v. t.* गल्ती अर्थ
लाउनु ; अशुद्ध अर्थ बताउनु ;
अनर्थ पार्नु ; बिनामानेको बनाउनु ।
mis-in-ter-pre-ta'-tion, *n.* mis-
in-ter'-pret-er, *n.*

mis-join', *v. t.* भिन्दा भिन्दै जोड्नु ;
नमिल्ने गरी जोड्नु । mis-
join'-er, *n.*

mis-judge', *v. t. and i.* राय आदिमा
गल्ती हुनु ; गल्ती राय कायम
गर्नु ; न्याय गर्दा भूल गर्नु । mis-
judg[e]'-ment, *n.*

mis-lay', *v. t.* बेठिकानमा राख्नु ।
 mis-lead', *v. t.* कुबाटा देखाउनु ;
 धोका दिनु ; भूल गरिदिनु । mis-
 lead'-ing, *adj.* mis-lead-ing-ly,
adv.
 mis-man'-age, *v. t.* बेठीकसँग बन्दोवस्त
 गर्नु ; नराम्रो चालले परिचालन गर्नु ;
 दुःशासन गर्नु । mis-man'-age-
 ment, *n.*
 mis-match, *v. t.* नमिल्ने गरी
 मिलाउनु ।
 mis-name', *v. t.* झूटो नाउँले बोलाउनु ;
 अर्कै नाउँले बोलाउनु ।
 mis-no'-mer, *n.* अपनाम ; गल्ती
 नाउँको प्रयोग ; मिथ्या नाउँ ।
 mis-og'y my, *n.* विवाह प्रतिको घृणा ।
 mis-og'-a mist, *n.* विवाह विद्वेषी ।
 mis-og'-y-ny, *n.* स्त्री-निन्दा । mis-og-y-
 nist, *n.* आहमाईहरूको निन्दा गर्ने
 मान्छे ।
 mis-paint', *v. t.* बेहोशियारसित रंग
 लगाउनु ।
 mis-place', *v. t.* अर्कै ठाउँमा राख्नु ;
 ठीक ठाउँमा नराख्नु । mis-place'-
 ment, *n.*
 mis-print', *v. t.* अशुद्ध छापनु ; भूल
 मुद्रित गर्नु ; छपाइको भूल ।
 mis pri'-son, *n.* अवहेला ; अपराध
 आदि लुकाउने काम ।
 mis-prize', *v. t.* अवहेलना गर्नु ; कदर
 गर्ने नसक्नु ; तुच्छ मान्नु ।
 mis-pro-nounce', *v. t.* अशुद्ध उच्चारण
 गर्नु । mis-pro-nunc-i-a-tion, *n.*

mis-quote', *v. s.* भूल उद्धृत गर्नु ;
 गल्ती गरेर उद्धृत गर्नु । mis-quo-
 ta'-tion, *n.*
 mis read', *v. t.* अशुद्ध बाँच्नु ; अर्कै
 पाठ पढ्नु वा भन्नु ।
 mis-reck'-on, *v. t.* अशुद्ध गणना गर्नु ।
 mis-rep-re-sent' (-sent'), *v. t. and i.*
 झूटा वर्णन गर्नु ; बेठीकसँग दर्साउनु ।
 mis-rep-re-sent-a'-tion, *n.* झूटा
 वर्णन ; मिथ्या वर्णना ।
 mis-rulo', *n.* विशृङ्खला ; गुलमाल ;
 कुशासन ; कुराज ।
 miss, *n.* कुमारी ; कन्या ; अविवाहिता
 आइमाई ; कुमारी बालिका ;
 अभाव ; भूल ; भ्रान्ति ; क्षति ।
v. t. and i. नलाग्नु ; हराउनु ;
 असफल हुनु ; पुग्न वा भेटाउन
 नसक्नु ; भुलाउनु ; भूल हुनु ;
 छोड्नु । mis'-sing, *adj.* आक्रो
 ठाउँमा नरहेको ; नभएको ;
 हराएको ।
 mis'-sol, -bird, *n.* एक किसिमको
 गाउने चरो ।
 mis-shapo', *v. t.* बेरूपको बनाउनु ;
 विरूप वा कुडौलको पार्नु । mis-
 shap'-en, *adj.* कुरूपको ;
 कुबनौटको ।
 mis'-sile (-sil), *n.* काँड, भाला आदि
 जस्तो प्रहार गरिने अस्त्र । *adj.*
 फ्याँकिने योग्यको ; फ्याँक वा झटारो
 हान्नु हुने ।
 mis'-sion (mish'-un), *n.* कुराकानी
 आदि मिलाउन ठाउँ ठाउँमा

पठाइने मानिसहरूको हूक ;
 धर्मप्रचारक मण्डली ; जीवनको
 उद्देश्य ; विशेष काम । *mis'sion-
 ary, n.* धर्मप्रचारक । *adj.* धर्मप्रचार
 सम्बन्धी ; धर्मोपदेश सम्बन्धी ;
 विशेष कार्यसाधन सम्बन्धी ।
mis'sive, n. प्रचार गरिएको सम्वाद
 पत्र ; सन्देश । *adj.* प्रचार गरिने ;
 पर्याप्त ।
mis-spell', v. t. अशुद्ध हिज्जे गर्नु ।
mis-spell'-ling, n. अशुद्ध हिज्जे ।
mis spend', v. t. अपव्यय गर्नु ; फजुल
 खर्च गर्नु ।
mis-state', v. t. झूटो वर्णन गर्नु ; गल्ती
 गरेर बयान गर्नु ;
mist, n. तुवाँलो ; हुस्सी ; धमिलो
 आकृति । *mist'y, adj.* तुवाँलो वा
 हुस्नी लागेको ; धमिलो ; अस्पष्ट ।
mista'ke, n. गल्ती ; भूल ; भ्रम ;
 चूक । *v. t. and i.* गल्ती संझनु ;
 भूल हुनु ; भूल गर्नु ; गल्ती पार्नु ;
mis-ta'-ken, adj. भ्रमात्मक ;
 अशुद्ध ; झूटो वा अशुद्ध संझको ।
mis-tak'-a-ble, adj.
mis'ter, n. महाशय ; श्रीमान् ;
 श्रीयुक्त ; मानिसका नाउँको अगाडि
 राख्ने उपाधि ।
mis-tern', v. t. झूटा नाउँले बोलाउनु ;
 अर्कै नाउँले बोलाउनु ।
mis-time', v. t. झूटा समय बताउनु ;
 बेर्माकामा भन्नु वा काम गर्नु ।
mis-ti-tle', v. t. अर्कै नाउँ वा उपाधि
 बोलाउनु ।

mis'tle-toe (miz'el-to), n. एक
 प्रकारको लिसो बनाउन प्रयोग हुने
 बोट विशेष ।
mis-trans-late', v. t. अशुद्ध अनुवाद
 गर्नु ।
mis'tress, n. घरकी स्वामिनी ; गृहिणी ;
 अध्यापिका ; प्रिया ; श्रीमती ;
 विवाहिता आहमाईहरूका नाउको
 अगाडि राख्ने उपाधि ; भित्रिनी ।
mistrust', n. विश्वासको अभाव ;
 अविश्वास ; अपत्यार ; शंका ;
 सन्देह । *v. t.* शंका गर्नु ; अपत्यार
 गर्नु । *mis trust'-ful, adj.* अवि-
 श्वासपूर्ण ; अविश्वासी ; अपत्यारो ।
mis trust'-ful-ly, adv. *mis-
 trust'-ful-ness, n.*
mis-under-stand', v. t. गल्ती संझनु ;
 केको के संझनु ; गल्ती अर्थमा
 लिनु । *mis-und-er-stand'-ing, n.*
 मतभेद ; मतविरोध ।
mis us'age, n. दुर्व्यवहार ; असत्
 व्यवहार ; अपमान ।
mis-use', n. कुव्यवहार ; दुरुपयोग ।
v. t. दुरुपयोग गर्नु ; दुर्व्यवहार
 गर्नु ।
mite, n. अति क्षुद्र पदार्थ ; कीटाणु ;
 कम मोलको सिका ; अति अल्प
 परिमाण ।
mit'i-gate, v. t. छोट्याउनु ; कम
 गर्नु ; मन्द वा शान्त पार्नु ; शाम्य
 पार्नु ; कटोरता घटाउनु । *mit'i-ga-
 ble, adj.* छोट्याउन हुने ; कम्ती
 पार्न सकिने । *mit-i-ga'-tion, n.*

न्यूनता ; कमी ; घटी ; हास ; शान्ति । *mit'i-ga-tive*, *mit'i-ga-tor-y*, *adj.* शान्तिदायक ; कम्ती पार्न सकिने ; छोट्याउन हुने । *mit'i-gant*, *adj.* छोट्याउने ; मन्द वा शान्त पार्ने ।

mit're (*mī'tēr*), *n.* बिशपको मुकुट वा पद ।

mit'ten, *n.* एक किसिमको पञ्जा ।

mit'ti-mus, *n.* आसामीलाई इयालखानमा हाल्ने लिखित-आदेश ; एउटा अदालतदेखि अर्को अदालतमा बदलि हुनकोलागि दिइएको सरकारी हुक्म ; पदच्युति ।

mix, *v. t. and i.* मिश्रित पार्नु ; मिलाउनु ; मिसाउनु ; मिसिनु ; मिस्नु । *mix'ture*, *n.* मिश्रण ; मिनाघट ; रासायनिक संयोग ; मिश्रित तरल पदार्थ वा औषधि ।

miz'en or miz'zon, *n.* सबै भन्दा पछिल्लो भाग ; जहाजको सब भन्दा पछिल्लो भागमा रहेको भाग । *-mast*, *n.* जहाजको सब भन्दा पछिल्लो मस्तुल ।

miz'zle, *v. i.* सिमसिम पानी पर्नु ; *n.* सिमसिम पानी ।

mem-mon'ic (*nē-mon'ic*), *-al adj.* स्मरण गर्न सहायता दिने ; स्मरण शक्ति बढाउने ; स्मृति सहायक । *mem-mon'ics*, *n. pl.* स्मृतिसहाय-विद्या ; स्मरण शक्ति बढाउने विज्ञान ।

moan (*mōn*) *v. t. and i.* आर्त्तनाद

गर्नु ; विलाप गर्नु ; बिलौना गर्नु ; दुःख पुकार्नु । *n.* कर्ण स्वर ; बिलौना गरेको आवाज ; दुःख पुकार । *moan'ful*, *adj.*

moat (*mōt*), शहर, किल्ला आदिलाई घेरेको गहरी चौडा खावा ।

mob, *n.* तल्लो दर्जाको मानिस ; मानिस-हरूको छयासमिसे थुप्रो । एक किसिमको टोपी । *v. t.* भीड लाग्नु ; हमला गर्नु । *-law*, *n.* अदालतमा तल्लो दर्जाका मानिसले दिएको शास्ति ।

mo'bile (*-bil*), *adj.* सजिलैसित चल्ने ; परिवर्त्तनशील ; सार्न हुने । *mo-bil'ity*, *n.* परिवर्त्तनशीलता ; चंचलता ; सजिलैसित चल्ने अवस्था । *mo'bil-ise, ize*, *v. t.* युद्धको निमित्त सेना आदि तयारी गर्नु ; सजिलैसित सार्नु हुने तुल्याउनु ।

mob oc'ra-cy, *n.* तल्लो दर्जाका मानिस-हरूको शासन ; साधारण तन्त्र शासन ।

mob oc'-rate, *n.* मुद्दा आदिमा तल्लो दर्जाको मान्छेद्वि लाग्ने मानिस ।

mock, *v. t. and i.* जिस्काउनु ; खिज्याउनु ; देखासिकी वा नकल गर्नु ; गिल्ला गर्नु । *v.* देखासिकी ; नकल ; गिल्ला । *adj.* नकली ; झटो । *mock'er-y*, *n.* नकली प्रदर्शन ; गिल्ला । *mock'er*, *n.* नकल वा देखासिकी गर्ने मान्छे ; भौंङ्ग ; ढटुवारे ; लबरपाँडे । *mock'-*

ing, *adj.* नकल गर्ने ; देखासिकी गर्ने । *n.* ठट्टा ; गिह्ला ; नकल ।

-bird, *n.* अरु चराको बोली अनुकरण गर्ने एक किसिमको चरो ।

mod'al, *adj.* आकार-सम्बन्धी ।

mode, *n.* रीति ; विधि ; ढाँचा ; ढँग ; अवस्था ; चलन ; प्रकार ; प्रचलित प्रथा ।

mod'el, *n.* आदर्श ; नमूना ; नकल ; शली ; प्रतिरूप । *v. t. and i.* नमूना निकाल्नु ; छोट पार्नु ; कुनै चीजको नमूना बनाउनु । mod'el-ler, mod'el-ling, *n.*

mod'erate, *adj.* सामान्य ; माझको ; मध्यम ; मझौला । *v. t. and i.* सामान्य हुनु ; जल्दवायुमा न ठण्डी न गर्मी हुनु ; मझौला कदको हुनु ; मध्यस्थ भई काम गर्नु । mod'erate-ly, *adv.* मध्यम रीतिले ; शान्तहिँसाबले । mod'er-a'tion, *n.* मझौला पार्ने काम ; धैर्य ; शान्त-चित्तता । mod'er-a'tor *n.* सभापति ; दुइ थरिको कुरा मिलाइ दिने मान्छे ; शान्ति फैल्याउने मानिस । mod'er-ate-ness, *n.*

mod'ern, *adj.* आधुनिक ; नयाँ ढाँचाको ; आजकालको ; वर्तमान । mod'ern-ise, -ize, *v. t.* नयाँ रीति अनुसार काम गर्नु ; आधुनिक विधि अनुसार चल्नु । mod'ern-ism, *n.* आधुनिक व्यवहार ; नवीन वा प्रचलित विचार वा रीतिथिति । mod'ern-ist, *n.* आधुनिक पद वा

भावप्रकाश । mod-ern'i-ty, *n.* आधुनिकत्व ।

mod'est, *adj.* शिष्ट ; सम्य ; विनीत ; नम्र भाव भएको ; लाज मान्ने ; संकोच मान्ने । mod'es-ty, *n.* विनय ; लज्जाशीलता ; सतीत्व । mod'est-ty, *adv.*

mod'i-cum, *n.* अल्प परिमाण ।

mod'i-fy, *v. t.* परिवर्तन गर्नु ; गुण जाहेर गर्नु ; mod'i-fi-ca'tion, *n.* परिवर्तन ; बदलेको आकार वा अवस्था ; रूपान्तर-विधान ; विकृति । mod'i-fi-er, *n.* mod'i-fi-a-ble, *adj.*

mod-ish, *adj.* लुगा-फाटामा रवाफ देखाउने ; प्रचलित ढाँचाको ; लोका-चारी ; व्यावहारिक । mod-ish-ly, *adv.* mod-ish-ness, *n.*

mod'ist, *n.* लुगा-फाटामा रवाफ देखाउने मान्छे ; प्रचलित ढाँचा अनुसार हिँड्ने मानिस ।

mod'u-late, *v. t. and i.* मिलाएर ठीक पार्नु ; ठीक ठाक हुनु ; संगीत आदिमा सुर मिलाउनु । mod-u-la'tion, *n.* नियमित पार्ने काम ; मधुर-स्वर । mod'u-la-tor, *n.*

mod'ule, *n.* आदर्श ; नमूना ; मान ; मात्रा ; एकांश ।

mo'dus, *n.* कुनै विषय वा कुरा प्रकाश गर्ने तरीका । -operandi, *n.* कार्य-साधन-प्रणाली ।

mo-fus'sil, *n.* मोफसल ।

mo'hair, *n.* अंगोरा बाख्राको रौं ; यसबाट बनिएको लुगा ।

Mo ham'-me-dan—See Mahomedan

Mo-ham-me-dan-ism—See Mahomedanism.

mo'-hur, *n.* सुनको सिका ; मोहर ।

mo'-lore, *n.* पोर्तुगलमा चलाइने सुनको मुद्रा विशेष ।

mo'-oty (*moy'-*), *n.* अर्द्धांश ; आधा ।

moil, *v. t. and i.* मैला पार्नु ; फोहोर बनाउनु ; अपवित्र पार्नु ; परिश्रम गर्नु ; उद्यमी हुनु । *n.* दाग ; परिश्रम ; उद्यम ।

moire, *n.* रेशमको किसिम ।

moist, *adj.* अलि अलि भिजेको ; चिसो ; ओसिएको । moist'-ness, *n.* चिसो वा ओसिएको अवस्था ।

mois'-ten (*-en*), *v. t.* अलि अलि भिज्नु ; चिसो पार्नु ; ओसिनु ।

mois'-ture, *n.* वाफको रूपमा अलि अलि निस्केको अवस्था ; ओस ।

mo'-tur, *n.* कुनै खानेकुरालाई धूलो पार्ने वा मसिन्याउने दाँत । *adj.* पिघ्ने वा मसिन्याउने ।

mo-lass'-os, *n.* उखु वा खजुरको रसबाट बनेको खुट्टो ; गुड ।

mole, *n.* छुचुन्द्रो ; मान्छेको छालामा भएको दाग, कोठी आदि ; नदी आदिमा हुङ्गाको बाँध । *v. t.* जमीन मनि खन्नु ; खोदल्नु ; प्वाल पार्नु । -cast, -hill, *n.* छुचुन्द्रोले जमीन खन्दा थुपारेको माटो ; सानो पहाड ; बाँझा ; साधारण आपद् । -eyed, *adj.* सानो आँखा भएको । -skin, *n.* छुचुन्द्रोको छाला ; यस्तो

छाला जस्तो एक किसिमको लुगा ।

mol'-e-cule, *n.* परमाणु ; सानो ; अंश ।

mo-lec'-u-lar, *adj.* परमाणुको ।

mo-lest', *v. t.* कष्ट दिनु ; सताउनु ; दिक दिनु । mo-les-ta'-tion, *n.* कष्ट दिने काम ; सताइ ।

mol'-lient, *adj.* नरम पार्ने ; कोमल पार्ने ।

mol'-li-fy, *v. t.* शान्त गर्नु ; कोमल वा नरम पार्नु । mol-li-fi-ca'-tion, *n.* न्यूनता ; कमी ; घटी ; हास ; शान्ति । mol'-li-fi-a-ble, *adj.*

mol'-lusc, mol'-lusk, *n.* मेरुदण्ड नभएको प्राणी ; चिप्ले कोराको जात । mol'-lus-can, mol'-lus-cous, *adj.*

Mo'-lock, 'Mo'-loch, *n.* मान्छेको भोग खाने देवमूर्ति ।

mol'-ten, *adj.* गालेको ; पगालेको ।

mome (*mōm*), *n.* मूर्ख मान्छे ; लट्वा ।

mo'-ment, *n.* क्षण ; निमेष ; मुहूर्त ; आवश्यकता ; बल ; मूल्य । mo'-mently, *adv.*

mo'-men-ta-ry, *adj.* क्षणिक ; थोरै दिनसम्म मात्र रहने । mo'-men-ta-ri-ly, *adv.* mo'-men-ta-ri-ness, *n.*

mo-men'-tous (*-tus*), *adj.* प्रयोजनीय ; अत्यन्त महत्वपूर्ण ; महार्थ ; महान् ।

mo-men'-tous-ly, *adv.* mo-men'-tous-ness, *n.*

mo-men'-tum, *n.* हिंडुदै गरेका

पदार्थको शक्ति ; गतिवेग ; गति-
शक्ति ।

mon'-achism, *n.* संन्यास धर्म ; संसार-
त्याग ; संन्यासी-जीवन । mon'-a-
chal, *adj.* संन्यासी-सम्बन्धी ।

mon'-ad, *n.* परमाणु ; अणु ; एकांश :
अखण्डनीय कणिका ; कीटाणु
विशेष । mon'-adic, -al, *adj.*

mon an'-drian, mon an'-drous, *adj.*
एउटा मात्र पुपु केशर भएको ।

mon an'-dry, *n.* एउटा मात्र लोम्ने
ग्रहण गर्ने प्रथा वा पद्धति ।

mon'-arch (-ark), *n.* अद्वितीय शासन-
कर्त्ता ; अधिपति ; सम्राट् ; राजा ।

mon'-arch-al, *adj.* राजकीय ; राज

सम्बन्धी । mon'-ar chy (-ki), *n.*

राजतन्त्र शासन ; राज्य ; अधिपत्य ।

mon ar'-chie, -al, *adj.* राजकीय ;

सम्राट् सम्बन्धी । mon'-arch ism,

n. राजतन्त्र शासन-नीति । mon'-

arch ist, *n.* राजापट्टिको मानिस ;

राज्यका पक्षको मानिस ।

mon'-as ter-y, *n.* संन्यासीहरूको
आश्रम ; लामाहरू बस्ने गुम्बा ।

mon as ter'-ial, *adj.* mon-as'-

tic, *adj.* आश्रमिक ; मठ वा गुम्बा

सम्बन्धी । *n.* संन्यासी । mon-as'-

ti-ci-sm, *n.* संन्यासी-जीवन ;

संसार त्याग । mon-as'-tic al, *adj.*

mon-as'-tic-al ly, *adv.*

Mon'-day, *n.* साताको दोस्रो दिन ;

सोमवार ; चन्द्रवार ।

mon'-e-ta-ry, *adj.* आर्थिक ; अर्थ वा
धन सम्बन्धी ।

mon'-ey (mun'-i), *n.* प्रचलित मुद्रा ;

धन ; दौलत ; द्रव्य । -broker, -

-changer, *n.* सराफी ; रुपियाँ-पैसा

यताउति गर्ने दलाल । -lender, *n.*

महाजन ; कर्जा दिने मानिस ।

-maker, *n.* रुपियाँ-पैसा बनाउने

मानिस । -making, *n.* पैसा बनाउने

वा कमाउने उपाय ; धनोपाज्जन ।

-market, *n.* पैसा माटासाट गर्ने

हाट । -order, *n.* पैसा एक ठाउँ

देखि अर्को ठाउँमा ढाकद्वारा पठाउने

रीति वा नियम । mon'-ey-ed,

adj. धनी ; धनाढ्य ; धनवान् ;

आर्थिक ; पैसावाल । mon'-ey-loss,

adj.

mon'-ger, *n.* व्यवसायी ; व्यापारी वा
बेपारी ; विक्रेता ; सौदागर ।

mon'-goose, mun'-goose, *n.* न्याउरी
मूखो ।

mon'-grel (munng'-) *adj.* धेरै जात वा
किसिम मिसाएर भएको ; खच्चड ;

ठिसाहा ; वर्णशंकर ।

mon'-ism, *n.* अद्वैतवादी मत ; कुनै
कुरो एउटै मात्र छ भन्ने सिद्धान्त ।

mon'-ist, *n.* अद्वैतवादी । mon'-

ist-ic, *adj.*

mon-i-tion, *n.* उपदेश-वाक्य ; उपदेश ;
शिक्षा ; सम्बाद ; सावधानतासूचक

वाक्य ; चेतावनी ; जनाउ ; सूचना ;

विज्ञापन । mon'-i-tive, *adj.*

उपदेशजनक ; जनाउसूचक ।

mon'-i-tor, *n.* उपदेशक ; उपगुरु ; चेता-
वनी दिने मानिस ; स्कूल आदिमा
कुनै श्रेणीको नायक । -ship, *n.*
मनिटरको काम वा पद । mon'-i-
tor-i-al, *adj.* मनिटर सम्बन्धी ।
mon'-i-tor-y, *adj.*

monk, *n.* मठ वा गुम्बामा बस्ने मानिस ;
संन्यासी ; लामा ; भिक्षुक । -hood,
n. संन्यासीको पद ; तपस्या ।
-house, *n.* संन्यासीको घर ; मठ ;
धर्म आश्रम । monk'-or-y, *n.*
संन्यास धर्म ; मठ वा आश्रम-
जीवन । monk'-ish, *adj.* संन्यासी
सम्बन्धी ; संन्यासी जस्तो ; मठ
सम्बन्धी ।

mon'key, *n.* बौंदर ; छट्पटे नानी ,
ठूलो मुङ्ग्रोको किसिम ।

mon'-o-chord, *n.* एउटा तार मात्र
भएको बाजा विशेष ।

mon'-o-chrome, *n.* एउटै रंगमा प्रदर्शन
भएको चित्र आदि । mon-o-chrom-
at'-ic, *adj.* एउटै रंग मात्र भएको ।

mon'-o-cle, *n.* एक आँखे वा एउटा
आँखामा मात्र लाउने चश्मा ।

mon'-o-cra-cy, *n.* एउटा मात्र राजाको
शासन ।

mon'-o-crat, *n.* राजा ; सम्राट् ।

mon-o-cot-y-lo'-don-ous, *adj.* एउटा
मात्र बीजकोष भएको ।

mon-oc'-u-lar, mon-oc'-u-lous, *adj.*
एउटा मात्र आँखा भएको ; कानो ।

mon-o-da'-ty-lous, *adj.* एउटा मात्र
औंला भएको ।

mon'-o-drama, *n.* एउटै मानिसले मात्र
खेलन सक्ने नाटक । mon'-o-dram-
at'-ic, *adj.*

mon'-o-dy, *n.* एक जनाले मात्र गाउने
शोकजनक गीत ; बिलौनाको कविता ।
mon'-o-dist, *n.* बिलौना-कविताको
लेखक । mon'-o-dic, -al, *adj.*

mo-nog'-a-my, *n.* एउटै लोग्ने वा एउटै
स्वास्नी मात्र बिहे गर्ने प्रथा वा
चलन । mo-nog'-a-mist, *n.* mo-
nog'-a-mous, *adj.*

mon'-o-gram, *n.* एक, दुई वा बढ्ता
अक्षरहरूको संक्षिप्त नाउँ ; सम्मान-
सूचक चिह्न ; मोनोग्राम ।

mon'-o-graph, *n.* कुनै एउटा विषयको
विवरण ; एउटै विषयमा मात्र
लेखिएको प्रबन्ध । mo-nog'-ra-
pher, mo-nog'-ra-phist, *n.* मनो-
ग्राफ लेखक ।

mo-nog'-ra-phy, *n.* रेखाचित्र ; कुनै
नक्साको बाहिरी नकल ।

mo-nog'-y-ny, *n.* एउटी स्वास्नी मात्र
बिहे गर्ने चलन ।

mo-nol'-at-ry, *n.* एउटै ईश्वरको मात्र
पूजा गर्ने काम ; एउटै मात्र देवताको
उपासना ।

mon'-o-lith, *n.* एउटै ढुङ्गाको बनेको
स्मारक स्तम्भ आदि । mon'-o-lith-
ic, mon'-o-lith-al, *adj.*

mon'-o-logue, *n.* एक जनाले मात्र
गाइने कविता वा गीत ; एकलो
पात्रको निमित्त बनाइएको ड्रामाको
रचना । mo-nol'-og-ise, -ize, *v. i.*

आफू आफैसँग कुरा गर्नु । *mon'-ol-o-gist, n.*
mon-o-ma'-ni-a, n. एउटा कुरालाई
 धरिधरि संझने काम ; एउटै कुराको
 धून ; एउटै विषयमा मात्र बौलट्टि ।
mon-o-ma'-ni-ac, adj. एउटै कुराको
 मात्र विचार गरिरहने ; एउटै कुरामा
 मात्र धून भएको मान्छे । *mon-o-*
ma'-ni-ac-al, adj.
mon o-mot'-al-lism, n. एउटै धातुको
 मात्र बनिएको मुद्रा वा सिक्काको
 चलन ।
mon'-o plane, n. एउटै मात्र प्लेन
 भएको हवाई-जहाज ।
mon'-o-pode, n. एउटै मात्र खुट्टा भएको
 जन्तु ।
mo-nop'-o-ly, n. ब्यापार सम्बन्धी एक-
 लौटी अधिकार । *mo-nop'-o-lise,*
-lize, v. t. कुनै वस्तु वा कामको
 एकलौटी अधिकार वा कब्जा प्राप्त
 गर्नु । *mo-nop'-o-liser, -lizer, n.*
mo-nop'-o-list, n.
mon-o spor'-mous, adj. एउटै मात्र
 बिउ भएको ।
mon'-o-stich, n. एउटै श्लोकमा सिद्धि-
 एको कविता ; एकश्लोकी-कविता ।
mon-o syl'-la-ble, n. एकाक्षर शब्द ;
 एक पदविशिष्ट शब्द । *mon-o-*
syl'-lab-ic, adj.
mon'-o-the-ism, n. एउटै ईश्वर मात्र
 छ भन्ने विश्वास ; एकेश्वरवाद ।
mon -o-the-ist, n. एकेश्वरवादी ।
mon-o the-is't-ic, adj.

mon'-o-tone, n. स्वरमा वा लेखमा
 शैलीको एकनासपन ; एक स्वर ।
mo-not'-o-ny, n. एकैनास भएको स्वर ;
 पटाइ लाग्दो स्वर । *mo-not'-o-*
nous, adj. गीत आदिको स्वर वा
 आवाजमा एकैनास भएको । *mo-*
not'-o-nous ly, adv.
mon-seig-neur' (-sā-nyer'), n. कुलीन
 मानिसहरूलाई दिइने फ्रान्सको
 उपाधि ।
mon-sieur' (mō-syē'), n. फ्रान्सका
 भद्र मानिसहरूका नाउँका अगाडि
 राखिने उपाधि ।
mon-soon', n. भारतवर्षको मौसिमी
 हावा ।
mon'-ster, adj. अजङ्गको ; अत्यन्तै
 ठूलो ; विशाल ; विकट आकारको ।
n. अजङ्गको प्राणी वा वस्तु ;
 अचम्भको पदार्थ ; अति निर्दयी
 मान्छे । *mon'-strous (-strus),*
adj. अद्भुत ; अचम्भको ;
 अस्वाभाविक ; अनौठा हिसाबले
 बनेको ; घोर ; प्रकाण्ड ; डरलाग्दो ;
 असाधारण । *mon-stros'-ity, n.*
 अचम्भको प्राणी ; अद्भुत सृष्टि ।
mon'-tan-ic, adj. पार्वतीय ; पहाडी ।
month, n. महीना ; मास । *month'-*
ly, adj. मासिक ; महिना पिछे
 हुने । *n.* मासिक-पत्रिका । *adv.*
 महीना महीनामा ; महीनामा एक
 पल्ट ।
mon'-u-ment, n. स्मृति-स्तम्भ ; स्मरण-
 चिह्न । *mon-u-men'tal, adj.*

स्मारक; स्मृतिजनक। mon-u-men'tal-ly, *adv.*
 mood, *v. t.* गाईसँ राम्नु; गोखसँ डुकनु।
 mood, *n.* मनको भावना वा अवस्था;
 मानसिक भाव; चित्तवृत्ति;
 क्रियाको एउटा रूप; प्रकार;
 रीति; विधि; चलन; प्रथा।
 mood'y, *adj.* दुःखित; उदास;
 मलिन; दुस्स परेको; खिन्न भएको;
 रिसाएको। mood'i-ness, *n.*
 mood'ily, *adv.*
 moon, *n.* चन्द्रमा; चन्द्र; जून;
 उपग्रह विशेष। -beam, *n.*
 चन्द्रमाको ज्योति वा किरण।
 -blind, *adj.* अलि अलि मात्र
 देखने; अस्पष्ट-दृष्टि। -blink, *n.*
 थोरै समयकोलागि अन्धा भएको
 अवस्था। -calf, *n.* अजङ्को
 जन्तु; निर्बोध मान्छे; लठुवा।
 -light, *n.* चन्द्रमाको उज्यालो;
 चन्द्रप्रभा; जुनेली रात। -ling,
n. मूर्ख; निर्बोध; लठुवा; गमार।
 -lit, *adj.* जूनले उज्यालो पारेको।
 -raker, *n.* मूर्ख मान्छे; गमार;
 लठुवा। -shine, *n.* चन्द्रमाको
 उज्यालो; चन्द्रप्रभा; बाहिरी
 आङ्गुर। -stone, *n.* चन्द्रकान्त।
 -struck, -stricken, *adj.* मगज
 बिग्रेको; उन्मत्त। -less, *adj.* जून
 नलागेको; चन्द्रहीन। -moon'y,
adj. चन्द्रमाको; जून जस्तो;
 चन्द्रमाले उज्यालो पारेको;
 निर्बोध; बाहिरी आङ्गुर देखाउने।

moor, *n.* झाडीहरू केही नभएको
 खुला जग्गा; सीमसार; बाँझो
 जग्गा। *v. t. and i.* जहाज
 आदिलाई स्थायी लङ्गूरमा जोड्नु।
 -age or moor'ing, *n.* जहाजलाई
 लङ्गूर हाल्ने ठाउँ। -cock, -fowl,
n. सीमसारमा पाइने एक किसिमको
 वनकुखुरो; सीमकुखुरो। -land,
n. सीमसार जग्गा; धाप।

Moor'ish, Moor'y, *adj.* अफ्रिकाको
 मुर जाति सम्बन्धी; धापिलो;
 सीम भएको।

moose, *n.* अमेरिकामा पाइने मृगको
 किसिम।

moot, *v. t. and i.* तर्क गर्नु; बहस
 गर्नु; छलफलको निम्ति प्रश्न
 उठाउनु। *adj.* विवादनीय;
 विचारयोग्य। *n.* सभा; बहस वा
 छलफल गर्ने ठाउँ। -case, -point,
n. छलफलका निम्तिको विषय।
 -court, *n.* छलफल गर्नका निम्ति
 ठहर्‍याएको अदालत।

mop, *n.* झाडु; कुचो। *v. t.* झाडु
 काउनु; कुचोले बढार्नु।

mope, *v. t. and i.* निस्तेज हुनु;
 उदास हुनु; अनुत्सुक अवस्थामा
 आफूलाई छाड्नु। -eyed, mop'-
 sic-al, *adj.* दूरदृष्टि नभएको;
 मूर्ख; निर्बोध; लठुवा। mop'ish,
adj. निर्बोध; मूढ; मूर्ख; निस्तेज।
 mop'pet, *n.* थाङ्कनाको पुतली;
 गुडिया।

mop'py, *adj.* मातेको; निशा लागेको।

mop'-sy, *n.* फोहोरी आइमाई ;
अपवित्र आइमाई ।

mor'-al, *adj.* आचार, व्यवहार वा
चरित्र सम्बन्धी ; नैतिक ; विवेकी ।

n. नैतिक उपदेश ; कथा आदिको
नैतिक शिक्षा । mor'-als, *n. pl.*

आचारपद्धति ; चालचलन आदिको
बानी । moral'-ity, *n.* नीति-

विद्या ; नैतिक चरित्र ; स्वाभाविक
प्रणाली ; नैतिकता ; धर्म ;

धर्माचरण । mor'-al-ise, -ize,

v. t. and i. नैतिक वा आध्यात्मिक
रूपले अर्थ लाउनु ; शुद्ध आचरण

वा व्यवहार गर्नु ; नैतिक उपदेश
प्रयोग गर्नु । mor'-alist, *n.* नीति-

शिक्षक ; नैतिक कर्त्तव्य पालन-
कारी । mor'-ally, *adv.* नीति

वा शास्त्र अनुसार ।

mo'-rale', *n.* नैतिक अवस्था ; मानसिक
अवस्था ; मानसिक भाव ; मनो-
वृत्ति ; आचरण ।

mo-rass', *n.* सोमसार ; धाप ; भास ।

mo-ra-to'-ri-um, *n.* दाबी धन आदि
तिर्ने समय स्थगित राख्ने कानूनी
अधिकार ।

Mo-m'-vi-an, *adj.* क्रिश्चियन सम्प्रदाय
सम्बन्धी ; मोरेभिया देशको
बासिन्दा सम्बन्धी ।

mor'-bid, *adj.* रोगी ; रोगले ग्रस्त
पारी राख्ने ; अस्वास्थ्य । mor'-
bid-ly, *adv.*

mor-bif'-ic, *adj.* रोगजनक ; पीडा-
कारक ।

mor-da'-cious, *adj.* चिल्ने ; परपराउने ;
घोच्ने ; पिरो ; छेड़ हात्ने ; कठोर ।

mor-da'-ciously, *adv.* mor-dac'-
i-ty, *n.*

mor'-dant, *adj.* चिल्ने ; घोच्ने ; पर-
पराउने ; छेड़ हात्ने । *n.* फिटकिरी

वा त्यस्तै पदार्थ ; सुनको पात गाँस्ने
एक किसिमको च्याट् च्याटे पदार्थ ।

more, *adj.* अझ धेरै ; अझ ; अलिक ;
बढ्ता । *adv.* बढ्ता मात्रामा ;

धेरै परिमाण ; थपिएको वस्तु ।

mo-reen', *n.* पर्दाको निमित्त प्रयोग गरिने
एक किसिमको बलियो लुगा ।

mor'-el, *n.* एक किसिमको खाने च्याउ ;
विषालु रुखको किसिम ।

more-o'-vor, *adv.* अनि ; फेरि ; अझ ;
उसमा पनि ।

Mo-resque' (-resk'), *adj.* अफ्रिकाका
मुरहरूका क्रमविकाश अनुसार
गरिएको वा बनाइएको ।

mor-gan-at'-ic, *adj.* कुलीन मान्छे र
तल्लो श्रेणीका आइमाईका बीचमा
बिहे भएको ; यस्तो बिहे सम्बन्धी ।

morgue (morg), *n.* भेटाइएको लास
चिक्का निति राख्ने घर ।

mor'-i-bund, *adj.* मर्न आँटेको ; मृत्यु-
शय्यामा परेको ; कालचक्रमा
परेको ।

mor'-i-on; mor'-ri-on, *n.* फलामे टोपी
तथा हेलमेट विशेष ।

Mor-is'-co, *n.* अफ्रिकाका मुरहरूको
भाषा ; मुरहरूको नाच विशेष ।

Mor'-mon, *n.* संयुक्त अमेरिकाका

जोसेफ स्मिथले स्थापित गरेको
धार्मिक दलको मानिस ।

morn, *n.* बिहान ; प्रभात ; प्रातःकाल ।

adj. बिहानको ; प्रातःकालीन ;

प्रभातिक । -*gift*, *n.* बिहेको पछिल्लो

दिनको बिहान लोग्नेले स्वास्नीलाई

दिएको उपहार । -*land*, *n.* पूर्व-

दिशा ; पूर्वपट्टिको जग्गा । -*star*, *n.*

n. बिहानको तारा ; शुक्रतारा ।

-*tide*, *n.* बिहान ; प्रातःकाल ; दिन-

को पहिलो भाग ।

mo-roc'-co, *n.* बाखाको छालाबाट

बनेको पाको छाला ।

mo-rosé' (-rōs'), *adj.* निदाउरो ; दिक-

दार । *mo rose'-ness*, *n.* *mo-rose'-*

ly, *adv.*

Mor'-phous, *n.* स्वप्न-देवता ।

mor'-phi-a or *mor'-phine* (*-fi-a* or

-fin), *n.* अफीमको अर्क वा

सारभाग ।

mor-phol'-o-gy, *n.* जीवित प्राणीहरूका

रूप वा आकारको अध्ययन । *mor-*

phol'-o-gist, *n.*

mor'-ris or *mor'-rice*, *n.* अफ्रिकाका

मुरहरूको नाच विशेष ।

mor'-row, *n.* आउने दिन ; भोलि ;

पछिको दिन ।

mor-se, *n.* एक किसिमको पानीमा पाइने

जानवर ; वालरस वा पानो घोडा ।

mor'-sel, *n.* एक टुक्रा ; एक गौंस ।

mort, *n.* शिकार मरेको खण्डमा

जनाउकोलागि कराएको शब्द ।

mor'-tal, *adj.* मर्ने ; मृत्युजनक ;

सांघातिक ; मृत्यु गराउने । *n.*

मरणशील प्राणी ; मर्न जोव । *mor-*

tal'-i-ty, *n.* मर्ने प्रकृति ; मृत्यु ;

मृत्युसंख्या । *mor'-tal-ly*, *adv.*

mor'-tar, *n.* ढुङ्गा आदि जोड्नका लागि

बालुवा, बेलाइती र पानी मिसाएर

बनाइएको पदार्थ ; मसाला ; ओखल ;

खल ; गोला फ्याँक्ने एक किसिमको

सानो तोप ।

mort'-gage (*mor'-*), *n.* बन्धक ; धितो ;

धरोट ; नासो । *v. t.* बन्धक राख्नु ;

धितो वा नासो राख्नु । *mort'-ga-*

gee', *n.* बन्धक लिने मान्छे । *mort'-*

ga-ger, *n.* बन्धक राख्ने मान्छे ।

Also *mort'-ga-gor*.

mor'-ti-fer-ous, *adj.* मृत्युजनक ;

मरणात्मक ।

mor'-tify, *v. t. and i.* निर्जीव हुनु ;

वशमा ल्याउनु ; नष्ट गर्नु ; विरक्त

हुनु ; चोट पार्नु । *mor'-ti-fi-ca'-tion*,

n. इन्द्रियदमन ; अपमान ; विरक्ति ।

mor'-ti-fy-ing, *adj.* अपमानजनक

विरक्तिकर ; नष्ट ; अधीन ।

mor'-tise, *n.* काठमा बनाइएको प्वाल ।

v. t. प्वाल पार्नु ; प्वाल पारेर

जोड्नु ।

mort'-main, *n.* ऐन आदिले हुत्याउन

नहुने गरी भोग गरेको जग्गा वा

जायदातको अवस्था ।

mor'-tu-a ry, *n.* केही समयकोलागि

लास राखिने घर । *adj.* मृत्यु वा

अन्त्येष्टि क्रिया सम्बन्धी ।

mo-sa'-ic, *n.* अनेक प्रकारका रंगद्वारा

अलंकृत चित्र । *adj.* यस्तो चित्र सम्बन्धी ; चित्र-विचित्र । *mo-sa'-ic-al-ly, adv.*

Mos'-lem, n. इस्लाम धर्ममा विश्वास गर्ने मान्छे ; मुसल्मान । *adj.* मुसल्मान सम्बन्धी ।

mosque (mosk), n. मुसल्मानहरूको धर्म-मन्दिर ; मस्जिद ।

mos-qui'-to (-kē'), n. लामखुट्टे ; मच्छड । *-net, n.* लामखुट्टे पस्न नदिनकोलागि प्रयोग गरिने जाको ; मुसुरी ; झूल ।

moss, n. सीमसार ठाउँमा पाइने झारको किसिम ; इयाउ । *v. t.* इयाउले ढाक्नु । *-grown, adj.* इयाउ उंग्रेको । *-land, n.* इयाउले भरिएको जमीन । *-rose, n.* गुलाबको फूल विशेष । *mos'-sy, adj.* इयाउ मात्र भएको ; इयाउले भरिएको । *mos'-si-ness, n.*

most, adj. and adv. सब भन्दा धेरै वा बढ्दा परिमाण वा मात्रामा रहेको ; एकदमै धेरै ; धेरै जसो ; धेरै । *n. and pron.* धेरै संख्या ; सर्वोच्च संख्या वा परिमाण ; अधिक भाग ; धेरै जसो भाग । *most'-ly, adv.* धेरै जसो ।

mot, n. छोटो-मोटो वचन ; बढ्याई-पूर्णको बनाइ ।

mote, n. कण ; कणिका ; अणु ; बिन्दु ; साह्रै सानो भाग ; सानो दाग ।

mo-tet', n. छोटो धर्म संगीत ।

moth, n. रातो उड्ने पुतली ; घुन ।

-eaten, adj. कीराले खाएको ; घुन लागेको । *-hunter, n.* चरो विशेष । *moth'-y, adj.* घुन वा कीरा मात्र भएको ।

moth'-er, n. आमा ; मुवा ; जन्म-दायिनी ; सन्तान उत्पत्ति गराउने गुण वा अवस्था । *adj.* स्वाभाविक ; आमाको कोखको । *-country, n.* जन्मभूमि ; मातृभूमि । *-hood, n.* आमा भएको अवस्था ; मातृत्व । *-in-law, n.* सासू । *-land, n.* जन्मभूमि । *-tongue, n.* मातृ-भाषा ; आदि वा मूल भाषा । *-wit, n.* स्वाभाविक वा साधारण बुद्धि । *moth'-er-less, adj.* आमा नभएको ; मातृहीन । *moth'-er-ly, adv.* आमा जस्तै ; आमाका हृदयको ; मातृस्नेहपूर्ण ; मायालु ; कृपालु ।

mo-til'-i-ty, n. गतिशक्ति ; संकोच-नीयता । *motile, adj.*

mo'-tion, n. चाल ; गति ; चालचलन ; हिंड्दा आदि जीउ चलाउने ढाँचा ; चल्ने कलपुर्जा । *v. t. and i.* इशारा वा सानद्वारा निर्देश गर्नु ; सान गर्नु । *mo'-tion-less, adj.* गतिहीन ; स्थिर ; निश्चल ; नचल्ने ; हिंड्दुल नगर्ने ।

mo'-tive, n. अभिप्राय ; मतलब ; उद्देश्य ; हेतु । *adj.* गतिलाई आरम्भ गर्ने झुकाउ भएको ; चल्ने वा चलाउने । *-power, n.* गति-शक्ति ; कुनै कुरो चल्ने वा

चलाउने शक्ति । *mo-tiv'-i-ty, n.*
गति वा चाल उत्पादन गर्ने शक्ति ;
यस्तो शक्तिले चलाउँदा चल्ने गुण
भएको अवस्था ।

mot'-ley, adj. रंग विरंगको ; टाटे-
पांग्रे ; विभिन्न प्रकारको ; विचित्र ।
n. रंग विरंगको वस्तु ; टाटे-पांग्रे
लुगा ।

mot'-tor, n. गति-शक्ति ; गति संचालक
यन्त्र । *-car, n.* गति-शक्ति द्वारा
चल्ने यन्त्र ; मोटर गाडी । *mo'-tor-*
ist, n. मोटर गाडीमा घुमफिर गर्ने
मानिस ; मोटर चलाउने मान्छे ।

mot'-tlo, v. t. रंग विरंगको बनाउनु ;
टाटे-पांग्रे पार्नु । *'mot'-tled, adj.*
विचित्र ; रंगविरंगको ; टाटे पांग्रे ।

mot'-to, n. आदर्श वा नीति वाक्य ;
दोहरिने वाक्यांश ; थैगो ।

mould (mōld), n. खुकुलो माटो ;
धूलो ; कुनै चीज बनाउनकोलागि
प्रयोग गरिने सौँचो ; फर्मा ; रूप ;
आकार । *v. t. and i.* सौँचोमा
ढालेर कुनै कुरा बनाउनु ; माटाले
ढाक्नु । *mould'-a-ble, adj.* धूलो
पार्न सकिने ; कुनै किसिमको रूप
वा आकारमा ल्याउन सकिने ।
mould'-ing, n. सौँचो आदिमा
ढालेर बनाएको वस्तु ।

moul'-der (mol'), v. t. and i. मक्किएर
धूलो हुनु ; चूर्ण हुनु वा पार्नु ;
क्रमशः नष्ट हुनु । *n.* कुनै कुराकाई
सौँचोमा ढालेर बनाउने कालीगढ़ ।
mould'-er-y, adj. धूलो मात्र

भएको ; धूलोले भरिएको ; धूलो
जस्तो ।

mould'-y, adj. दुस्सी परेको ; बासी ;
चल्ती हराएको ; पुरानो भएको ; झर्को
लाग्दो ; नरमाइलो ; पटाइलाग्दो ।

moult (mōlt), v. t. and i. चराहरूको
प्वाँख फेर्दा भुल्का झर्नु ; नयाँ सींग
उम्रनकोलागि पुरानो सींग चाहिँ
झर्नु ; प्वाँख, सींग आदि नयाँ
फेर्नकोलागि फार्नु वा फुकाउनु ।
moult'-ing, n. प्वाँख, सींग आदि
झार्ने वा फुकाउने काम ।

mound (mound), n. माटाको ढिस्को
वा धुप्रो ; आलि ; बाँध ; सानो ढाँडो
वा पहाड ।

mount, n. पहाड ; पर्वत ; नक्सा
टोप्ने गत्ता ; घोडा आदि (सवारी) ।
v. t. पहाड चढ्नु ; उकालो हिंड्नु ;
घोडा आदिमा चढ्नु ; परिमाणमा
बढ्नु ; गालामा रगत चढ्नु ;
नक्सा गत्तामा टोप्नु । *mount'-*
a-ble, adj. चढ्न हुने ; चढ्ने
योग्यको ।

moun'-tain (-tān or -tin), n. पर्वत ;
अलगो अनि ठूलो पहाड ; अजङ्गको
वस्तु । *-chain, -range, n.* पर्वत-
हरूको शृङ्खला वा तौँती । *-pass, n.*
दुइ पर्वतका बीचको बाटो ; घाट ।
moun-tain-er', n. पर्वतवासी ;
पर्वते मान्छे ; पर्वत चढ्न सिपालु
मान्छे ; गाउँले ; पाखे ; *moun'-*
tain-ous (-us), adj. पहाडै पहाड
भएको ; पार्वतीय ; अजङ्गको ।

moun'-to-bank, *n.* कठवैद्य ; मूर्खवैद्य ।

moun'-ing, *n.* चढ्ने काम ; अलङ्कार
आदिले सजाउने काम ; सजावट ।

mourn (*mōrn*), *v. t. and i.* विलाप
गर्नु ; मरेकोमा शोक गर्नु ; दुःखित
हुनु ; दुःख वा शोक प्रकट गर्नु ।
mourn'er, *n.* शोककारी ; विलाप
गर्ने मानिस ; खेद मान्ने मान्छे ।
mourn'-ful, *adj.* शोकसूचक ;
उदास ; अपसोरी ; दुःखित ।
mourn'-ing, *n.* शोक ; शोकसूचक
लुगाफाटा आदि ; बरखी बार्ने
काम । mourn'-ful-ly, mourn'-
ing-ly, *adv.*

mouse, *n.* मूसो । *v. t. and i.* मूसा
समानु ; मूसा मार्नु ; कुनै कुरालाई
खुब मेहनत लाएर खोज्नु । -hole,
n. मूसाको ढुलो ; मूसाले बनाएको
प्वाल ; सानो प्वाल । -trap, *n.*
मूसा मार्ने कल ; मूसाउरो । mous'-
er, *n.* मूसा मार्ने बिरालो । mous'-
ie, *n.* सानो मूसो ।

mous-tacho' (*-tash'*), *n.* जुंगा ;
जानवरहरूको जुंगा ।

mouth, *n.* मुख ; प्रवेशद्वार । *v. t.*
खानु ; मुखमा हाल्नु ; चपाउनु ;
मुख बिगार्नु वा बनाउनु । -friend,
n. कपटी मित्र । honour, *n.*
देखायटी भद्रता ; मौखिक शिष्टता ।
-piece, *n.* मुरली आदिको फुकिने
भाग ; अर्कोकोलागि बोली दिने
मान्छे ; ढुका आदिको टुटी । mouth-
ed, *adj.* मुख भएको । mouth'-

ful, *n.* एक गौंसको परिमाण ।

mouth'-less, *adj.* मुख नभएको ।

mo'-va-ble, *adj.* यताउति सर्ने ; सार्ने
सकिने । mo'-va-bles, *n. pl.*
यताउति सार्ने सकिने वस्तु ; चल-
सम्पत्ति ।

move (*moov*), *v. t. and i.* चल्नु ;
अघि सर्नु वा हिंड्नु ; स्थान परि-
वर्तन गर्नु । *n.* चाल ; संचालन ;
कौशल । move'-less, *adj.* गति-
हीन ; स्थिर ; निश्चल ; नचल्ने ;
हिंड्नुल नगर्ने । mov'-er, *n.*
चलाउने मान्छे वा यन्त्र ; प्रस्तावक ;
सञ्चालनशील व्यक्ति वा वस्तु । mo'-
ving, *adj.* चलनशील ; परिवर्तन-
शील ।

move'-ment, *n.* गति चालचलन ;
मानसिक उत्तेजना । सञ्चालन ;
राजविद्रोह ; हलचल ।

mov'-ies, *n. pl.* चलचित्र ; बाइस्कोप ;
सिनेमा ।

mow, *n.* धान आदिको बिटा ; पराल
आदिको कुन्युँ ; घाँसको थुप्रो ।
v. t. and i. धान, पराल, घाँस
आदि काट्नु वा बिटा पार्नु वा कुन्युँ
लाउनु वा थुपार्नु । mow'-er, *n.*
धान आदि बाली काट्ने मान्छे ; बाली
काट्ने यन्त्र ; हँसिया । mow'-ing,
n. हँसिया आदि यन्त्रद्वारा बाली
काट्ने काम ; बाली काटिने जग्गा ।

Mr.—Mister शब्दको संक्षेप ।

Mrs.—Mistress शब्दको छोटकरी रूप ।

much, *adj.* धेरै ; प्रचुर ; यथेष्ट ;

- अत्यन्त; धेरै दिनसम्म रहने । *mu-ed'-din or mu-oz'-zin, n.* मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
n. and pron. धेरै वा प्रचुर भनी कराउने मुसल्मान ।
 परमाण; अचम्भको विषय । *adv.* मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 यथेष्ट हिसाबले; सदासर्वदा; सधैं; मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 घरिघरि; प्रायः । *mu'-cid, adj.* सङ्केको; कुहेको । *mu'-cid-ness, n.* मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
mu'-ci-lage, n. साग-सब्जीमा भएको मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 च्याट् च्याट् लाग्ने पदार्थ; गुँद । *mu ci-lag'-in-ous, adj.* च्याट् मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 च्याट् लाग्ने । *muck, n.* भिजेको गोबर; मैला वा मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 फोहोर पदार्थ; घिनलाग्दो पदार्थ । *v. t.* मलको निम्ति गोबर वा फोहोर मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 हाल्नु; फोहोर पार्नु । *-worm, n.* मलको निम्ति गोबर वा फोहोर मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 गाबरमा बस्ने कीरो; गोब्रेकीरो । *muck'-ly, adj.* मैला; फोहोर । मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
mu'-cus (-kus), n. आउँ; सिंगान । *mucl, n.* हिलो; गिलो माटो । *v. t.* मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 हिलोमा गाड्नु; मैला पार्नु; मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 हिलो पार्नु । *mud'-dy, adj.* हिलो भएको । *-headed, -brained, adj.* निबोध; मूर्ख; लडुवा; मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 गमार । *mud'-di-ly, adv.* *mud'-di-ness, n.* मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
mucl'-dlo, v. t. and i. एकै ठाउँमा मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 मिसाउनु; गज्जगोल पार्नु; भताभुङ्ग मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 पार्नु; पानी धमिल्याउनु; हतबुद्धि मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 पार्नु । *n.* गज्जगोल; भताभुङ्ग; हतबुद्धि भएको अवस्था ।
mud'-lark, n. फिरङ्गी; घुमफिर गरेर मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 जीविका चलाउने मान्छे; शहरका मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 नाली आदि सफा गर्ने मान्छे । *mu-ed'-din or mu-oz'-zin, n.* मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
muff, n. स्वास्नी-मानिसहरूले हात मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 आदि गरम राख्नकालागि प्रयोग मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 गर्ने एक किसिमको न्यानो लुगा; मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 बेढङ्गको वा निर्धो मानिस । *muf'-fin, n.* च्याउ जस्तो सानो केक-
 रोटी; सानो रिकाबी । *muf'-flo, v. t. and i.* ढाक्नु; बेनु; मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 बोल्ल नदिनकोलागि मुखमा लुगा मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 खाँदुनु; आँखा बाँध्नु । *muf'-fled, adj.* बेहेको; ढाकेको; आँखा मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 बाँधेको । *muf'-flor, n.* गलेबन्द; गलफन; मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 मफलर । *muf'-ti, n.* मुसल्मान पुरोहित वा मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 कानूनी व्याख्या गर्ने मान्छे; मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 पल्टनका मानिसहरूले उर्दि बाहेक मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 अरु लाएको लुगा । *mug, n.* पानी आदि तरल पदार्थ पिउने मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 भौँडा; जलपात्र; मग । *mug'-er, n.* हिन्दुस्थानी गोही; मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 घडियाल । *mug'-gish, mug'-gy, adj.* कुइरो मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 लागेको; गुम्म परेको; शीत मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 लागेको; भिजेको । *mulat'-to, n.* युरोपियन र दृष्टीको मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 खचडा सन्तान । *mul'-bor-ry, n.* किम्बुको रुख; यसको मस्जिदमा प्रार्थना गर्ने वेला भयो
 फल; किम्बु । *mulch, n.* आधा कुहेको पराल ।
mulet (mulkt), n. जरिवाना; अर्थ-

दण्ड । *v. t.* जरिवाना गर्नु ; दण्ड दिनु । *mulct'-a-ry, mulct'-u-ary*, जरिवाना गर्ने वा अर्थ-दण्ड लिने काम ।

mule, n. खच्चर ; धागो काले यन्त्र । *mule'-teer, n.* खच्चर धपाउने मान्छे ; खच्चरवाल । *mul'-ish, adj.* खच्चर जस्तो ; तहमा नभाउने ; नबुझ्ने ; जिद्दीवाल ।

mull, v. t. मसलादार बनाउनु ; स्वादिलो पार्नु । *n.* नरम लुगा विशेष ; मलमल ।

mul'-lah, n. धर्मज्ञान भएको मुसल्मानी विद्वान् ।

mul'-let, n. माछाको किसिम ।

mul'-lion, n. झ्यालको प्रकाश वा उज्यालो दुई भाग पार्ने ठाडो ढण्डी ।

mul'-lock, n. फोहोर कसिङ्गर ।

mul'-mul, n. नरम लुगाको किसिम ; मलमल ।

mulso, n. स्वादिलो मद विशेष ।

mulsh, mulch, n. फोहोर कसिङ्गर । *v. t.* कसिङ्गरले ढाक्नु ।

mult, v. t. आम्नो घट्टा आदिमा अन्न पिँध्न दिनकोलागि कर लिनु ।

mul-tan'-gu-lar, adj. धेरै कोणहरू भएको ; बहुकोणी । *mul-tan'-gu-lar-ly, adv.* *mul-tan'-gu-lar, ness, n.*

mul-te'-i-ty, n. धेरै भएको अवस्था ।

mul-ti-fa'-ri-ous, adj. नाना किसिमको ; अनेक भागमा विभक्त भएको ।

mul-ti-fa'-ri-ous-ly, adv. *mul-ti-fa'-ri-ous-ness, n.*

mul'-ti-fold, adj. धेरै संख्या भएको ; धेरै पल्ट दोबारेको वा पट्याएको ।

mul'-ti-form, adj. अनेक आकारको ; धेरै किसिमका रूपको ।

mul-ti-lat'-er-al, adj. धेरै भुजा भएको ।

mul-ti-lin'-e-al, mul-ti-lin'-e-ar, adj. धेरै रेखाहरू भएको ।

mul-ti-no'-mi-al, adj. धेरै नाउँ भएको ; (बीजगणितमा) बहुपदिक ।

mul-tip'-a-rous, adj. धेरै जन्माउन सक्ने ।

mul'-ti-ped, n. धेरै खुट्टा भएको कीरो ।

mul'-ti per'-tite, adj. धेरै भागमा विभक्त भएको ।

mul'-ti-ply, v. t. and i. गुणा गर्नु ; गुन्नु ; संख्या वृद्धि हुनु ; जन्माएर संख्या बढाउनु ; फैल्याउनु ।

mul'-ti-ple, n. गुणा गरिएको संख्या ; अपवर्त्य । *mul'-ti-plex, adj.* अनेक ; धेरै संख्या भएको ; धेरै तत्वहरूको ।

mul'-ti-pli-a-ble, mul'-ti-pli-ca-ble, adj. गुन्नु हुने ; गुणनीय । *mul'-ti-pli-cand, n.*

गुन्नु पर्ने संख्या ; गुण्य ; गुणनीय संख्या । *mul-ti-pli-ca'-tion, n.*

गुणा ; गुणन ; संख्या वृद्धि । *mul'-ti-pli-ca-tive, adj.* गुणन-शील । *mul'-ti-pli-ca-tor, mul'-ti-plier, n.* गुन्ने संख्या ; गुणक ।

mul-ti-PLIC'-i-ty, n. धेरै संख्या ; अनेक किसिम ।

mul'ti-tude, *n.* धेरै वा ठूलो संख्या ;
अनेकता ; मानिसहरूको ठूलो भीड ;
घुइँचो । mul'ti-tu'di-nous, *adj.*
धेरै ; बहुत ; अधिक ; अनेक ।
mul'ti-tu'di-nous-ness, *n.* mul-
ti-tu'di-nous-ly, *adv.*

mul'ture, *n.* आम्ना घटा आदिमा अन्न
पिँध्न दिनकोलागि लिइने कर ।

mum, *adj.* निस्तेज ; मौन । *n.*
मौनता ; निस्तेजता ; एक किसिमको
सुर वा मद ।

mum'ble, *v. t. and i.* अस्पष्टसँग
बोल्नु ; नबुझिने गरी भन्नु । mum'-
bling, *adj.* नबुझिने ; अस्पष्ट ।

mumm, *v. t.* मखुण्डो लाउनु ; भेष
बद्लेर हिँड्नु ; मखुण्डो लाएर
तमाशा देखाउनु ।

mum'-mer, *n.* ढटुवारे ; लवरपाँडे ;
भाँड ; मखुण्डो लाएर खेल तमाशा
देखाउने मान्छे । mum'-mer-y,
n. मखुण्डो लाएर वा भेष बद्लेर
खेल-तमाशा देखाउने काम ;
ढटुवारे हुने काम ।

mum'-ming, *n.* मखुण्डो आदि लाएर
खेलेको खेल ; ढटुवारेहरूको खेल ।

mum'-my, *n.* सुगन्धि औषधिद्वारा
कुहुन नदिएको लास ; नानीको
बोलीमा आमा वा मुवा । mum'-
mi-fy, *v. t.* लासलाई सुगन्धि
औषधि आदि दलेर कुहुन नदिनु ।

mump, *v. t.* खानेकुरो मुख बन्द
गरेर चपाउनु ; छिटो छिटो चपाउनु ;
भीख माग्नु ; अस्पष्टसँग बोल्नु ।

mump-er, *n.* भीख माग्ने मान्छे ;
भिखारी ; भिक्षुक । mump'ish,
adj. मौन ; निस्तेज । mump'-
ish-ly, *adv.* mump'ish-ness, *n.*

mumps, *n. pl.* गलफुला ; हाडे ।

munch, *v. t. and i.* आवाज निकालेर
चपाउनु ; खूबसित चपाएर खानु ;
मुख बन्द गरेर चपाउनु ।

mun-dano (-dān), *adj.* सांसारिक ;
पार्थिव ; यो संसारको ; यस
लोकको ।

mun'-goose—See mongoose.

mu-nic'i-pal (-nis'), *adj.* नागरिक ;
नगरका विधि अनुसार काम गर्ने
सभा आदि सम्बन्धी ; स्थानिक
स्वराज सम्बन्धी । mu-nic-i-pal'-
ity, *n.* नागरिक विभाग ;
स्व-शासित नगर ; स्थानिक वा
नागरिक शासन ।

mu-nif'i-cent (-sent), *adj.* दानशील ;
उदार ; कृपालु ; दयालु ; दाता ;
दानी । mu-nif'i-conce (-sens),
n. दानशीलता ; उदारता । mu-
nif'i-cent-ly, *adv.*

mu'-ni-ment, *n.* किल्ला ; दुर्ग ; गढी ;
विशेष अधिकार वा हकमा राखिएको
दलिल-पत्र ।

mu-ni'-tion, *n.* युद्धको सामग्री (गोला
बारुद आदि) ।

mu'-ral, *adj.* परखाल वा देवल
सम्बन्धी ; परखाल जस्तो ; भित्ताको
वा भित्ता जस्तो ; परखाल वा
भित्तामा रहेको ।

mur'-der, *n.* नरहत्या ; खून । *v. t.*
 खून गर्नु ; नरहत्या गर्नु । mur'-
 der-er, *n.* हत्या वा खून गर्ने
 मानिस ; हत्याकारी ; खूनी ।
 mur'-der-ous, *adj.* हत्याजनक ;
 खून हुनसक्ने ; क्रूर ; निर्दयी ;
 निष्ठुर । mur'-der-ous-ly, *adv.*
 muro, *v. t.* परखालले घेर्नु ;
 झ्यालखानमाझैँ थुल्नु ।
 mu-ri-at'-ic, *adj.* समुद्रको नूनबाट
 उत्पन्न भएको ; हाइड्रोक्लोरिक ।
 murk'-y, murk, *adj.* अन्धकार ;
 अँध्यारो । murk'-i-ly, *adv.*
 mur'-mur, *n.* मधुरो आवाज ; खोला
 आदिको कलकल ध्वनि । *v. t.*
 and *i.* मधुरो आवाज गर्नु ;
 गनगनाउनु ; कलकल ध्वनि गर्नु ।
 mur'-mur-ing, *adj.* mur'-
 mur-er, *n.*
 mur'-rain (-rin), *n.* गाई-बस्तुलाई हुने
 रोग ; खोस्योत ।
 mus'-cle (mus'-l), *n.* मांसपेशी ;
 मुस्ला । mus'-cu-lar, *adj.* मांसपेशी
 सम्बन्धी ; हृष्टपुष्ट । mus'-cu-lar'-i-
 ty, *n.* mus'-cu-lar-ly, *adv.*
 mus'-coid, *adj.* झ्याउं जस्तो । *n.*
 उद्भिद विशेष ।
 mus-co'-va-do, *n.* नछानेको वा नतारेको
 गुड ; खुदो ।
 Muse, *n.* विद्याकी देवी ; शारदा ;
 सरस्वती ; कवि ; चिन्तन ; ध्यान ;
 काव्यशक्ति । *v. t.* and *i.* ध्यान
 गर्नु ; चिन्ता गर्नु ; सोच्नु ; घोरिनु ;

ध्यानमा मग्न हुनु ; संगीत आदिका
 सञ्चारक हुनु । mus'-ing, *n.* ध्यान ;
 चिन्ता ; भावना । mus'-er, *n.*
 mus'-ing-ly, *adv.*
 mu-se'-um (-ze'-), *n.* प्राचीन वस्तुहरू
 देख्नुअनकालागि राखिएको ठाउँ ;
 चिडियाखान वा जादूघर ;
 म्यूजियम ।
 mush'-room, *n.* च्याउ ; एक्कासि बढ्ने
 काम ; एक्कासि वृद्धि भएको कुरा ।
 mu'-sic (-zik), *n.* संगीतविद्या ; गीत,
 बाजा आदि ; स्वर-माधुर्य ; खूब
 सुरिलो आवाज । mu'-sic-al, *adj.*
 मथुर ; संगीत सम्बन्धी ; संगीत-
 प्रिय ; मीठो ; मिलेको । mu-si'-
 cian (-jish'-un), *n.* गाइने ; बाजा
 बजाउन वा गाउनमा सिपालु ।
 mu'-sic-al-ly, *adv.*
 musk, *n.* कस्तुरी ; मृगनाभि । *v. t.*
 कस्तुरी हालेर सुगन्धित पार्नु । -deer,
n. कस्तुरी-मृग । -melon, *n.*
 खरबूजा । -rat, *n.* मूसा जस्तो एक
 किसिमको जन्तु । musk'-y, *adj.*
 कस्तुरी जस्तो गन्धाने ।
 mus'-ket, *n.* बन्दूक । -proof, *n.*
 बन्दूकका गोलीले छेड्न नसक्ने
 वस्तु । -shot, *n.* बन्दूकका गोली
 पुग्नेसम्मको दूरी ; बन्दूकको गोली ।
 mus-ket-er', *n.* बन्दूक लिएको
 सिपाही । mus'-ket-ry, *n.* बन्दूक
 भिरेका सेनाको दल ; बन्दूकका
 गोलीको वर्षा वा परा ; बन्दूक
 चलाउने शिक्षा वा कला ।

- musk'-e-toon, musqu'-e-toon, *n.* सानो बन्दूक ; यस्तो बन्दूक बोक्ने सिपाही ।
- mus'-lin (*mu'-*), *n.* एक किसिमको नरम लुगा ; मलमल । mus'-lin-et, *n.* खस्रो मलमलको किसिम ।
- mus'-role, *n.* घोडाका नाकको छेउमा लगाइने लगामको भाग ।
- mus'-sal, *n.* रौंको ; चिराग ।
- mus'-sol, *n.* एक किसिमको खपटे माछा ।
- Mus'-sul-man, *n.* मुसल्मान ।
- must, *v. i.* अवश्य हुनु ; निश्चय हुनु ।
n. नपाकेको अङ्गूरको रस ; नयाँ रक्सी ।
- mus'-tache, mus'-ta'-chio, *n.* जुँगा ।
- mus'-tard, *n.* रायो वा तोरीको साग ; यसको गेडा । -oil, *n.* रायोको तेल ; खानेतेल ।
- mus'-ter, *v. t. and i.* एकत्र गर्नु ; संग्रह गर्नु ; बटुल्नु ; जम्मा हुनु ।
n. जमात ; समूह ; संग्रह गरिएको वस्तु । -roll, *n.* सेनाहरूका नाउँ लेखेको फिर्स्त वा तालिका ।
- mus'-ty, *adj.* खिया परेको ; पुरानो ; सङ्केको ; बासी ; दुर्गन्ध ; अपवित्र ।
- must'-i-ly, *adv.*
- mu'-ta-ble, *adj.* परिवर्तनशील ; अस्थिर ; चंचल ; mu'-ta-bil'-i-ty, *n.* परिवर्तनशीलता ; अस्थिरता ; चंचलता । mu'-ta'-tion, *n.* परिवर्तन ; बदलाइ । mu'-ta-ble-ness, *n.* mu'-ta-tive, mu'-ta-tor-y, *adj.* mu'-ta-bly, *adv.*
- mute, *adj.* नबोल्ने ; गुँगो ; मौन ; लाटो । *n.* लाटो वा मौनी मान्छे ।
v. i. चरालेहँ बिपट्याउनु ; mu'-te'-ly, *adv.* चूपचापसित ; मौनपूर्वक ।
- mute'-ness, *n.*
- mu'-ti-late, *v. t.* अंगहीन पार्नु ; अंग भंग पार्नु ; हात-गोडा काटिदिनु ।
- mu'-ti-la'-tion, *n.* अंगहीनता ।
- mu'-ti-la-tor, *n.*
- mu'-ti-ny, *n.* सिपाही विद्रोह । *v. i.* विद्रोह गर्नु वा हुनु ; राज्यमा उपद्रव मचाउनु । mu'-ti-neer', *n.* विद्रोही ; राजविद्रोही ; बागी । *v. i.* विद्रोही वा बागी हुनु । mu'-tin-ous (-us), *adj.* राजविद्रोही ; विद्रोह गर्ने । mu'-tin-ous-ness, *n.* mu'-tin-ous-ly, *adv.*
- mut'-ter, *v. t. and i.* मन्त्र आदि जप्नु ; गुनगुनाउनु ; अस्पष्टसित भन्नु । *n.* अस्पष्ट उच्चारण । mut'-ter-ing, *n.* गुनगुनाउने वा मन्त्र आदि जप्ने काम ।
- mut'-ton, *n.* भेडाको मासु । -chop, *n.* भेडाको मसिन्याएको मासु ; भाजी बनाउनकोलागि भेडाका करछको मासु ।
- mu'-tu-al, *adj.* परस्परको ; साजे गरिएको वा राखिएको । mu'-tu-al'-i-ty, *n.* परस्परको सम्बन्ध । mu'-tu-al-ly, *adv.* आपसमा ; एकाअर्कासँग ।
- muz'-zle, *n.* मुख ; थुनु ; बन्दूक आदिको मोहोरी ; गाई-बस्तुले अन्न आदि नखाओस् भन्नाको निम्ति

- मुखमा लाउन प्रयोग हुने मोहोला ।
v. t. मोहोला लगाइ दिनु ; चूप रहन काउनु ।
muz'-zy, adj. मातेको ; होश नभएको ; सुद्धी वा चेत नभएको ।
my, pron. and adj. मेरो ; आफ्नो ।
my-ol'-o-gy, n. मानिसका शरीरको मांसपेशीको वृत्तान्त वा विज्ञान ; मुस्लाको वर्णन ।
my'-ope, n. टाढा नदेख्ने मान्छे ।
my'-o-py, my'-o'-pi-a, n. टाढा नदेखिने दृष्टि ; अदृष्टदृष्टि । *my-op'-ic, adj.*
my-o-si'-tis, n. मांसपेशीको प्रदाह ।
myr'-iad (mir'-), n. दशहजार ; अनिश्रित रूपको ठूलो संख्या ; अनगन्ति संख्या । *adj.* असंख्य ।
myr-mi-don (mer'-), n. ज्याला लिएर बदमाश काम गरिदिने मान्छे ; नीच नीकर । *-of the law, n.* सिपाही ; पहरै ; ढोके ; पाले ; चौकादार पुलिस ।
my-rob'-u-lan, n. हिन्दुस्थानी फल विशेष ; बरौं ; हरौं ।
myrrh (mēr'), n. अरब देशमा पाइने एक किसिमको गन्धरस ।
myr'-tle (mer'-), n. सधैं हरियो रहने एक किसिमको सुवासना आउने घाँस ।
my'-self, pron. म आफैं ; मपाइँ ।
mys'-ter-y (mis'-), n. विषम-समस्या ; रहस्य ; गूढ विषय ; गुप्त-ज्ञान ; अर्थ खोज्न नसकिने कुरा ; व्यवसाय ; बेपार ; हातको काम ; शिल्प ।
n. pl. नाटक विशेष । *mys-te'-ri-ous, adj.* गुप्त ; बुझ्न नसकिने ; अगम ; रहस्यमय । *mys-te'-ri-ous-ness, n.* *mys-to'-ri-ous-ly, adv.* कसैले चाल नपाउने हिसाबले ; गुप्ती हिसाबले ।
mys'-tic, n. ज्ञानी ; योगी ; आध्यात्मिक ज्ञान भएको मान्छे । *mys'-tic-al, adj.* रहस्यमय ; गुप्ती ; बुझ्न नसकिने ; अस्पष्ट ; अलङ्कारिक ; रूपक । *mys'-tic-al-ly, adv.*
mys'-ti-fy, v. t. बुझ्न नसकिने पार्नु ; गुप्त राख्नु ; रहस्यमय पार्नु । *mys-ti-fi-ca'-tion, n.*
myth (mith), n. काल्पनिक कथा ; पौराणिक कथा ; दान्त्यकथा । *myth'-ic, -al, adj.* काल्पनिक ; पौराणिक ।
myth-o-log'-ic, -al, adj. पौराणिक ; देव-कथा सम्बन्धी ।
myth-ol'-o-gy, n. पौराणिक कथा समूह ; पुराण-शास्त्र । *myth-ol'-o-gist, n.* पुराण-शास्त्रका लेखक ; देवतोपाख्यानाचार्य ; पौराणिक (पुरुष) ।
my'-thus, n. काल्पनिक कथा ; पौराणिक कथा ; उपकथा ।
N
nab, v. t. एक्कासि समात्नु ; अकस्मात् पक्रनु ; झटनु । *n.* अल्लो ; डाँडो ; ढिस्को ; ढिस्कुरो ।
na'-bob, n. मोगल सम्राट्का अधीनमा रहेका वा प्रतिनिधि रहेका शासनकर्ता ; नवाब ; धनाढ्य मानिस ।

nac'-a-rat, *n.* हल्का रातो रंग ; यस्तो रंगको लुगा ।

na'-cre, *n.* मोती पाइने माछो ; सिपी माछा ।

na'-dir (*nī-dēr*), *n.* हेने मान्छेको ठीक मन्तिरको आकाशको बिन्दु ; अधो-बिन्दु ।

nag, *n.* सानो घोडो ; टट्टु । *v. t.* जिस्काउनु ; खिज्याउनु ; विरक्त वा हेरान पार्नु ।

Na'-id, *n.* जल-देवी ; अप्सरा ।

na-if'—See naive.

na'il (*nīl*), *n.* नङ ; नङ्गरा ; काँटी ; कीला ; एक गिरह तथा २१ इञ्चको परिमाण । *v. t.* काँटी वा कीला ठोकनु ; काँटी ठोकेर बलियो पार्नु ।

na'il'-er, *n.* काँटी बनाउने काम भएको मान्छे । na'il'-er-y, *n.* काँटी बनाउने ठाउँ वा कारखाना ।

na'in'-soek, *n.* मिहिन सुतो लुगाको किसिम ; नैनसुक ।

na-ive' (*nī-eev'*), *adj.* अकपट ; सरल ; स्वाभाविक । naive-ty' or na-ive-te' (*-tī'*), *n.* सरलता । na-ive'-ly, *adv.*

na'-ked, *adj.* बाङ्गो ; अरक्षित ; खोल नहालेको ; ढाकछोप नगरेको ; खुला-पात बभएको ; बाँझो ; असजित ।

-eye, *n.* प्राकृत-आँखा । -sword, *n.* दाबबाट बिकालेको तरवार आदि ।

na'-ked-ness, *n.* नाङ्गोपन ; ढाक-छोप नगरेको अवस्था । na'-ked'-ly, *adv.* नाङ्गो भएर ; नाङ्गै ।

nam'-by-pam'-by, *adj.* फिफा हिसाबको राम्रो ; रसहीन ; असार । *n.* निरस काव्य आदि ; रसहीन कविता वा कथा ।

name, *n.* नाउँ ; उपाधि ; ख्याति ; कीर्ति ; यश ; गौरव ; कुल ; वंश ; जाति ; नाम ; संज्ञा । *v. t.* नाउँ राख्नु ; फलाना फलाना भन्नु ; नाउँ काढेर बोलाउनु ; निर्दिष्ट गर्नु वा तोक्नु । namo'-loss, *adj.* अज्ञात ; कीर्ति रहित ; नाउँ नचलेको ; नाउँ नभएको ; बेनामो ; विनलाग्दो । namo'-ly, *adv.* अर्थात् ; यथा । namo'-sako, *n.* नाउँकालागि ; एकै नाउँ भएको मानिस वा वस्तु ।

nan'-keen', nan'-kin', *n.* चीन देशमा बनिएको पहेँलो रंगको सुतो लुगा । *n. pl.* यस्तो लुगाको सुरुवाल ।

nap, *n.* थोरै मात्र निदाउने काम ; अल्प निद्रा ; उँघ्ने काम ; तन्द्रा ; लुगामा भएको भुवादार सतह । *v. t. and i.* उँघ्नु ; फुल्नु ; निद्राले लट्टिएको हुनु ; समाप्नु ; पक्रनु ; हरण गर्नु ; हर्नु । nap'-less, *adj.* भुल्छा वा रौं नभएको ; जीर्ण ।

napo, *n.* घुच्चुक ; गर्दन ।

na'-par-y, *n.* मेचमा ओछ्याउने लुगा ।

naph'-tha (*naf-*), *n.* खनिज तेल विशेष ।

naph-tha-lene (*naf'*), *n.* रासायनिक पदार्थ विशेष । लुगा आदिमा कीरा नलागोस् भनेर हाल्ने कपूर ।

nap'-kin, *n.* तौलिया ; रूमाल ;
अंजुला ।

na-po'-le-on, फ्रान्सको स्वर्ण मुद्रा
विशेष ; एक किसिमको लामो अङ्गो
जुता ।

nar'-cis'-sus (-sis'), *n.* एक किसिमको
उज्यालो रूप भएको फूल ; पानी-
कमल ।

nar'-cot'-ie, *adj.* निद्राजनक ; निद्रा ;
अचेतन वा बेहोशी पैदा गर्ने । *n.*
निद्रा पार्ने औषधि ।

nar'-co-tine, *n.* अफीमको अर्क वा रस
विशेष ।

nard, *n.* एक किसिमको बासना आउने
लहरा ; यसबाट बनाइएको मलहम ।

nar-rato', *v. t.* वर्णन गर्नु ; बयान वा
बखान गर्नु ; कथा आदि भन्नु वा
लेख्नु । nar-ra'-tion, *n.* विवरण ;
वृत्तान्त ; वर्णन गरिएको विषय ;
कथा । nar'-ra-tive, *n.* कथा आदि
कुराको मुख्य वर्णन ; विवरण ;
वृत्तान्त ; वर्णन गरिएको विषय ।
adj. वर्णनात्मक ; ऐतिहासिक कथा
आदिसित सम्बन्ध भएको । nar'-ra-
tor, *n.* वर्णन गर्ने मानिस ; वर्णन-
कर्ता ।

nar'-row, *adj.* कम चौडा भएको ;
साँघुरो ; संकीर्ण भएको ; सानो
फाँदको ; स्वार्थी ; सावधान ;
ठीक ; नजिकको ; रौ परिमाणको ;
सीमाबद्ध ; परिमित ; संकटपूर्ण ;
कृपण ; कम्जूस । *n. pl.* साँघुरो
बाटो ; कम चौडा भएको प्रणाली ।

v. t. and i. साँघुरो पार्न वा हुनु ;
खुँच्याउनु ; संक्षिप्त पार्नु ; संकीर्ण
पार्नु ; घटाउनु ; घट्नु । -minded,
adj. सानो चित्त भएको ; अनुदार ।
-minded-ness, *n.* nar'-row-ly,
adv. साँघुरो हिसाबले ; कठिनता-
सित । nar'-row-ness, *n.* नीचता ;
संकीर्णता ; साँघुरोपन ।

na'-sul (-sal), *adj.* नाकको ; अनु-
नासिक ; नाके स्वरको । *n.* नाकले
उच्चारण गरिने वर्ण ; अनुनासिक
वर्ण । na'-sal-ise, -ize, *v. t.* नाके
स्वरले उच्चारण गर्नु । na'-sal-ly,
adv. na-sal'-i-ty, *n.*

nas'-cent, *adj.* भरखर जन्मेको वा पैदा
भएको ; बढ्ने वा बढ्दो ; भरखर
हुन लागेको ; अझ पाको नभएको ।

nas-tru'-ti-um, *n.* गोलपात अनि
सुन्तला रंगको फूल फुल्ने बगैँचामा
हुने एक किसिमको लहरे बोट ।

nas'-ty, *adj.* मलिन ; अश्लील ;
अशुद्ध ; अपवित्र ; दूषित ; फोहोर ;
बाधाजनक ; दुष्ट प्रकृति भएको ।
nas'-ti-ness, अशुद्धता ; अपवित्रता ;
अश्लीलता ; मलिनता । nas'-ti-ly,
adv.

na'-tal, *adj.* जन्म वा उत्पत्ति सम्बन्धी ;
स्वाभाविक ; जन्म वा जन्म दिन-
देखि । na-tal'-i-ty, *n.* जन्मको
दर ।

na'-tant, *adj.* पौडी रहने ; तैरने ;
नडुब्ने ।

na'-tion, *n.* जाति ; राष्ट्र ; देशको

बासिन्दाहरूको समूह । *na'-tion-al* (*nash'-on-*), *adj.* जातीय ; राष्ट्रीय ; देशीय ; स्वदेशभक्त ; जनसाधारण । *-anthem*, *n.* जातीय-संगीत । *-custom*, *n.* जातीय रीति-थीति वा विधि । *-debt*, *n.* राष्ट्रीय-ऋण । *-flag*, *n.* जातीय-झण्डा । *na'-tion-al-ise, -ize*, *v. t.* जातीय वा राष्ट्रीय बनाउनु । *na'-tion-al-ism*, *n.* जातित्व ; जातीय भाव वा चरित्र ; स्वदेश अनुराग । *na'-tion-al-ist*, *n.* स्वदेशीय वा जातीय रीति-थीति वा विधि मान्ने मानिस । *nation-al'-i-ty*, *n.* जातीयता ; राष्ट्रीयता ; स्वदेश-भक्ति । *na'-tion-al-ly*, *adv.* राष्ट्रीय वा जातीय हिसाबले । *na'-tion-al-i-sa'-tion*, *n.* *na'-tive* (*-tiv*), *adj.* स्वाभाविक ; देशीय ; जन्मैदेखिको ; मौलिक ; स्वभावसिद्ध । *n.* देशवासी ; अधिवासी ; स्वदेशी प्राणी वा कुनै वस्तु । *na'-tive-ly*, *adv.* *na'-tive-ness*, *n.* *na-tiv'-i-ty*, *n.* जन्म ; जन्मेको समय, स्थान वा रीति ; जन्मभूमि ; जन्म पत्रिका वा चिह्न । *na'-ture*, *n.* सृष्टि ; स्वभाव ; प्रकृति ; प्रकार ; रूप ; गुण ; जाति ; चरित्र ; कुनै पदार्थको मुख्य गुण ; स्वाभाविक स्नेह वा भक्ति । *nat'-u-ral*, *adj.* स्वाभाविक ; प्राकृतिक ; प्रकृतिले नै बनेको ; सामान्य ; अकृत्रिम ; नैसर्गिक ; प्रकृतिसिद्ध ;

स्वभावसिद्ध । *-history*, *n.* जीव-जन्तु आदिको विवरण । *nat'-u-ral-ism*, *n.* स्वाभाविक प्रकृति ; प्राकृतिक अवस्था ; शुद्ध प्राकृतिक वा स्वाभाविक आधारमा रहेको धार्मिक प्रणाली ; प्राकृतिक वा स्वाभाविक धर्म । *nat'-u-ral-ist*, *n.* जीव वा बोटहरूको अध्ययन गर्ने मानिस ; प्राकृतिक विज्ञान वा इतिहास जान्ने मानिस । *nat'-u-ral-ise, -ize*, *v. t.* विदेशीलाई स्वदेशको अधिकार दिनु ; स्वाभाविक पार्नु । *nat'-u-ral-ly*, *adv.* स्वभावतः ; स्वाभाविक वा प्राकृतिक हिसाबले ; आफैं आफै ; जरुर । *nat'-u-ral-i-sa'-tion*, *n.* *naught* (*naut*), *n.* शून्य ; फास नफुस ; फुस्सा कुरा ; निर्गुण ; असार । *naught'-y*, *adj.* व्यर्थको ; बेकम्मा ; दुष्ट ; भनेको नमान्ने ; नटेर्ने ; अटेरी ; अनिष्टकारी । *naught'-i-ness*, *n.* दुष्ट ; अनिष्टता । *naught'-i-ly*, *adv.* दुष्टता वा अनिष्ट हिसाबले । *nau'-sea* (*-shē-*), *n.* रीँगाटा लाग्ने ब्यथा ; वाकवाकी ; बान्त हुने अवस्था ; अमन ; अरुचि । *nau'-seate*, *v. t. and i.* घिनाउनु ; घृणा गर्नु ; खान अमन हुनु ; उल्टी आउनु ; वाक् लाग्नु । *nau'-seous*, *adj.* वाकवाकी लाग्ने ; वमन हुने ; उल्टी आउने ; अमन

- गराउने ; घिनलाग्दो । nau'-seous-ly, *adv.* घिनलाग्दो हिसाबले । nau'-seous-ness, *n.* घिनलाग्दो अवस्था ।
- nau'-tic, -al, *adj.* नाविक तथा जहाज सम्बन्धी ; नौ-विद्या सम्बन्धी ; समुद्री ; सामुद्रिक ।
- nau'-tilus, *n.* सामुद्रिक जीव विशेष ।
- nav'-al, *adj.* जहाजी ; सामुद्रिक ; समुद्री ; नौविभागीय ; समुद्री सेना वा समुद्री युद्ध सम्बन्धी ।
- nave, *n.* कुनै चक्का वा पांग्राको नाभि ; धर्म मन्दिर तथा गिर्जाको माझको भाग ।
- nav'-el, *n.* नाभि ; नाइटो । -string, *n.* जन्मदाको नानी र साललाई जोड्ने वस्तु ; नाभिसूत्र ।
- navic'-ular, *adj.* सानो जहाज सम्बन्धी ; नावका आकार भएको । *n.* हाड विशेष ।
- nav'-igate, *v. t. and i.* जहाज चलाउनु ; समुद्र यात्रा गर्नु ; समुद्रको बाटो निर्देश गर्नु । nav'-ig'-tion, *n.* नाविक विद्या ; जहाज चलाउने वा समुद्र यात्रा गर्ने काम ; जलयात्रा । nav'-ig'-tor, *n.* नाविक ; माझी ; जहाजी । nav'-ig'-able, *adj.* जहाज आदि चलाउन हुने ; समुद्रमा यात्रा गर्न लायकको । nav'-ig'-ably, *adv.* nav'-ig'-able-ness, nav'-ig'-bil'-ity, *n.*
- nav'-vy, *n.* रेड्को बाटो, सडक, नहर आदि खन्ने काममा लाइने मजदूर ।
- nav'-vy, *n.* नौ-विभाग ; जहाज समूह ; जलसेना ; सामुद्रिक बल ।
- navy, *adv.* होइन ; त्यति मात्र होइन ; अहँ । *n.* अप्रमति ; अस्वीकृति ; बेमञ्जर ; इन्कार ।
- Naz'-arene', Naz'-are'n', *n.* न्याजरथ नगरको अधिवासी ।
- Naz'-ar-ite, *n.* न्याजरथको बासिन्दा ; शुद्ध वा पवित्राचारी यहूदी ।
- neal, *v. t.* तताएर पाइन चढाउनु वा दिनु ; पाइन हाल्नु वा लाउनु ।
- neap, *adj.* तल्लो ; सब भन्दा मनिको ; निम्न । -tide, *n.* मन्द-ज्वार ; नदी घट्ने काम (भाटा) ।
- Nea-pol'-i-tan, *n.* नेपल्स शहरको बासिन्दा । नेपल्स शहर वा त्यहाँका बासिन्दा सम्बन्धी ।
- near, *adj.* निजिकैको ; छेउको ; वरको ; लोभी ; कञ्जूस ; कृपण स्वभावको । *adv. and prep.* नजिकमा ; छेउमा । *v. t. and i.* नजिकै हुनु ; छेउमा ल्याउनु वा आउनु । -by, *adv.* छेउमा रहेको ; सन्निकट । -relation, *n.* नाता-गोता ; आम्हो मान्छे । -sighted, *adj.* टाढा नदेख्ने ; दूरदृष्टिहीन ; अदूरदर्शी । near'-ly, *adv.* झण्डै ; प्रायः ; घनिष्ट रूपले । near'-ness, *n.* घनिष्टता ; कृपणता ।
- neat, *adj.* सफा ; सुगन्धर ; शुद्ध ; पवित्र ; निर्मल ; निपुण ; सिपाखु ;

दक्ष । *n.* गाई-गोरु । -handed, *adj.* सुदक्ष ; निपुण ; सिपालु ।
-herd, *n.* गाई-बस्तु चराउने
मान्छे ; गोठालो । -house, *n.*
गोठ । neat'-ly, *adv.* सफासित ;
सुगधर हिसाबले ; दक्षतासित ;
निपुण हिसाबले । neat'-ness, *n.*

neb, *n.* नाक ; चराको चुच्चो ।

Neb'-ul-*n.* नक्षत्रसमूह ; बादल ।

neb'-u-lar, *adj.* नेबुला सम्बन्धी ।

neb'-u-lose, neb'-u-lous, *adj.*

नेबुलाहरूको ; बादलले ढाकेको ;

धमिलो ; धुम्म परेको ; अस्पष्ट ।

nee'-ces-sa-ry (nes'-), *adj.* आवश्यक ;

प्रयोजनीय ; नभई नहुने ; गर्ने

पर्ने ; जरूरी ; अवश्यम्भावी । *n. pl.*

आवश्यक द्रव्य ; प्रयोजनीय वस्तु ।

nee'-ces-sa-ri-ly, *adv.* आवश्यक

हिसाबले ; खास गरेर ।

no'-ces-si-ta'-ri-an, no'-ces-sa'-ri-an,

adj. अदृष्टवादी ; दैववादी ।

nee'-ces-si-ate, *v. t.* आवश्यक वा

खाँचो पार्नु ; प्रयोजनीय पार्नु ;

करलाउनु ; बाध्य गर्नु ।

ne'-ces-si-tous, *adj.* दीन ; दरिद्र ;

गरीब ; निर्धन ; अर्थहीन ; अभाव-

ग्रस्त ।

ne'-ces-si-ty, *n.* प्रयोजन ; अभाव ;

आवश्यकता ; खाँचो ; दशा ।

neck, *n.* घिन्नो ; गर्दन ; घाँटी ; कण्ठ ।

-band, -cloth, *n.* गलामा लाउने

लुगा विशेष ; गलेबन्द । -erchief,

n. गलामा बाँध्ने रुमाल । -lace,

n. हार ; माला ; कण्ठा ; गलाको

गहना । -piece, *n.* गलाको

अलङ्कार वा गहना ; गर्दनका

बचाउकोलागि लगाइने वस्तु ।

-tie, *n.* गला बाँध्ने गलफन आदि ;

टाइ ।

noc'-rol'-o-gy, *n.* मरेकाहरूको फिरिस्ति

तथा तालिका वा उल्लेख । nec-

rol'-o-gic, -al, *adj.*

noc'-ro-man-cy, *n.* पिशाच-विद्या ;

जादू-विद्या ; मन्त्र-तन्त्र ; इन्द्रजाल ।

noc'-ro-man-tic, *adj.* जादू-विद्या

सम्बन्धी ; ऐन्द्रजालिक । noc'-ro-

man-cor, *n.* जादूवाल ; जादूगर ;

मन्त्र-तन्त्र गर्ने मानिस ।

noc'-rop'-o-lis, *n.* कबरस्थान ; चिहान ।

no'-cro'-sis, *n.* हाडहरूको गलाइ ;

हड्डीको रोग ।

noc'-tar, *n.* अमृत ; पुष्परस ; मह ।

nec'-tar'-e-an, nec'-tar'-e-al, *adj.*

अमृत सम्बन्धी ; अमृत जस्तो ;

सुस्वादु ; सुमधुर । nec'-tar-ed,

adj. अमृत वा रसले भरिएको ;

अमृतमय ; रसिलो ; मधुर । nec'-

tar'-e-ous, *adj.* अमृत जस्तो ;

सुस्वादु ; सुमधुर । nec'-tar'-ous,

adj. अमृत जस्तो मीठो । nec'-

tar-y, *n.* फूलहरूको मधुकोष ।

noc'-tar-ine, *n.* आरुको फल विशेष ।

need, *n.* प्रयोजन ; अभाव ; खाँचो ;

हर्जा ; आवश्यकता ; दरिद्रता ;

कारण । *v. t.* चाहिनु ; प्रयोजन

हुनु ; खाँचो हुनु ; आवश्यक हुनु ;

अभाव हुनु । *needs, adv.* अवश्य ; अवश्यं ; अनिवार्यरूपले । *needful, adj.* प्रयोजनीय ; आवश्यक ; उचित । *need-loss, adj.* अनर्थक ; व्यर्थको ; नचाहिने । *need'y, adj.* दरिद्र ; गरीब ; हीन अवस्थाको । *need'-ful-ness, need'-less-ness, n.* *need'-ful-ly, need'-less-ly, adv.*

neo'-dle, n. सियो ; खापसियो ; कम्पास आदिको चुम्बकीय काँटा । *-gun, n.* एक किसिमको बन्दूक । *-woman, n.* जीविकाको निम्ति सिलाइ-बुनाइ गर्ने आइमाई । *-work, n.* सूचिकर्म ; सिलाइ-बुनाइ ।

ne'er—'never' शब्दको संक्षेप ।

ne-fa'-ri-ous, adj. अति दुष्ट वा घृणित ; अन्यायी । *ne-fa'-ri-ous-ness, n.* *ne-fa'-ri-ously, adv.*

ne-ga'-tion, n. अस्वीकार ; इन्कार ; प्रतिवाद ; अभाव ।

neg-a-tive (-tive), adj. अस्वीकार-सूचक ; उल्टा वा विपरीत बुझाउने ; मनाही गर्ने । *v. t.* मन्जूर नगर्नु ; मनाही गर्नु ; इन्कार गर्नु । *n.* अस्वीकारसूचक वाक्य ; 'अह' वा 'होइन' शब्द । *neg'-a-tive-ly, adv.* *neg'-a-tive-ness, n.*

neg-a-tiv-ism, n. नास्तिकता ।

neg-lect', v. t. उपेक्षा गर्नु ; हेल्नु गर्नु ; वास्ता नराख्नु ; छुटाउनु ; नगरीकन त्यसै छोड्नु । *n.* अव-

हेलना ; अनादर ; उपेक्षा । *neg-lect'-ed, adj.* उपेक्षित । *neg-lect'-ful, adj.* अनादरकारी ; उदासीन ; लापर्वाही । *neg-lect'-ful-ly, adv.*

neg'-li-gent, adj. असावधान ; लापर्वाही ; दिथिल ; अचेत । *neg'-li-gence, n.* असावधानता ; शैथिल्य ; अवहेला । *neg'-li-gible, adj.* उपेक्षणीय ; नगनिने । *neg'-li-gi-bly, neg'-li-gent-ly, adv.*

neg-o'-ti-ate or ne-go'-ci-ate (-shi-), v. t. and i. सहमत हुनु ; कुराकानी गरेर मिलाउनु ; किनबेचको दाम गर्नु ; नाध्नु । *ne-go-ti-a'-tion, n.* विशेष कामको बातचीत ; धन्धा ; व्यापार ; व्यवसाय ; सन्धि-संस्थापन । *ne-go'-ti-a-ble, adj.* बेचन हुने ; लेख-पढ् वा बातचीत गरिने ; बदली दिन हुने ; परिवर्तनीय । *ne-go'-ti-a-tor, n.* *ne-go'-ti-a-tor-y, adj.*

ne'-gro, n. हब्बो ।

ne'-gus, n. तताएको रक्सी ; सर्वत पानी ।

neigh (nā), n. घोडा कराएको आवाज ; हिं हिं आवाज ; हिनहिनाहट । *v. t.* घोडा हिनहिनाउनु ; हिं हिं गर्नु ।

neigh'-bour (nā'ber), n. गाउँ-छिमेकी ; नजिकको कुनै वस्तु वा मुलुक । *-hood, n.* नजिकमा भएको ठाउँ ;

छिमेक ; छिमेक अवस्था । *neigh'-bouring*, *adj.* नजिकै भएको ; समीपवर्ती ; सन्निकट । *neigh'-hourly*, *adj.* सामाजिक ; छिमेकीको ; मिलनसार ।

nei'ther (*nī-* or *nē'*), *adj.* and *pron.* दुइमा एउटा पनि होइन ; यो पनि होइन उ पनि होइन ; नत यो नत उ ।

nem'o-sis, *n.* बदला दिने इन्साफ ; प्रतिहिंसा ; न्यायकी देवी ।

neo-lith'-ic, *adj.* प्रस्तर युगको ; उहिलेको ।

neo-ol'-ogy, *n.* नयाँ शब्दहरूको बनावट वा प्रयोग ; नयाँमत ; नव-तन्त्र ।

neo-ol'-o-gist, *n.* नयाँ शब्द वा तन्त्रहरू प्रयोग गर्ने मानिस । *neo-ol'-o-gise*, *v. i.* नयाँ शब्दहरू प्रयोग हुनु । *neo-ol'-o-gism*, *n.*

neo-o-phyte, *n.* कुनै काम गर्ने नयाँ मान्छे ; शिकारु ; नौलो ; नवीन मतावलम्बी ।

neo-ter'-ic, -al, *adj.* आधुनिक ; हाल-सालको ; हालैको ; भर्खरको ।

neph'-ew (*nev'-ū*), *n.* भतिजो ; भाब्जा ; भान्जि ; भदो ।

ne-phri'-tis, *n.* मिर्गौलाको प्रदाह । *ne-phrit'-ic*, *adj.*

nep'-o-tism, *n.* भाज्जा-भाज्जी वा भतिजाहरूलाई प्यारो गर्ने काम ; आफ्नो सन्तान प्रति अनुग्रह प्रदर्शन ।

Nep'-tune *n.* जल-देवता ; वरुण-देव ; ग्रहविशेष ।

Ne'-re-id, *n.* जल-देवी ; समुद्रकी अप्सरा ।

nerve, *n.* नसा ; स्नायु ; शक्ति ; साहस ; बल । *v. t.* शक्तिशाली बनाउनु ; साहस दिनु । *nerv'-ine*, *adj.* नसाको उत्तेजना निको पार्ने । *n.* यस्तो औषधि । *nerve'-less*, *adj.* नसा नभएको ; बलहीन ; शक्तिहीन ; दुर्बल ; कमजोर ।

nerv-ous, *adj.* नसा मात्र भएको ; तेजस्वो ; प्रबल ; संक्षिप्त ; उत्तेजनीय ; खूब चौडो असर पर्ने । *nerv'-ous-ness*, *n.* *nerv'-ous-ly*, *adv.*

nes'-cience, *n.* ज्ञान नभएको अवस्था ; अज्ञान ; अज्ञता ; ज्ञानको अभाव ; ज्ञानविहीनता ।

nest, *n.* चराको गुँड ; फुल पार्ने वा बच्चा हुर्काउने ठाउँ ; वासस्थान ; डेरा । *v. t. and i.* गुँड बनाउनु ; गुँड बनाएर बस्नु ।

Nes'-tor, *n.* बूढो भइसकेको ज्ञानी मान्छे ; बुद्धिमान् मान्छे ; बूढा-पाका वा ज्येठो-बाठो ।

nes'-tle (*nes'-l*), *v. t. and i.* प्रेमपूर्वक आरामसँग बस्नु ; सुबिस्तापूर्वक बस्नु ।

nest'-ling, *n.* चराको बच्चा ; गुँड छाड्न नसक्नेसम्मको सानो चरो ।

net, *n.* जाली ; पासो ; माकुराको जालो । *v. t. and i.* जालीमा वा पम्सोमा पार्नु ; माछा मार्नु ; जाल बुझ्नु ; जालीदार बनाउनु । *adj.* नघट्ने ; घटाउन नहुने ; खूद ;

वास्तविक । -trap, *n.* चरा समाप्ते
जालो । -work, *n.* जालो जस्तो
काम ; जालोदार काम ।

neth'-er, *adj.* तल्लो ; पाताल ; नरक ;
निम्नस्थ । -most, *adj.* सब भन्दा
तल्लो ; पाताल लोकको ।

nett, net, *adj.* शुद्ध ; विशुद्ध ; अ-
मिश्रित ; खालि ; केवल ; खूद ;
मात्र ; घटाउन नपर्ने ।

net'-ting, *n.* जालो जस्तो वस्तु ; जालो-
झैं बनिएको पदार्थ ; जालीदार वस्तु ;
मृत ; पिशाच ।

net'-tle, *n.* सिस्नु । *v.t.* सिस्नु लाउनु ;
सिस्नुले पोल्नु ; विरक्त पार्नु । -rash,
n. सिस्नुले पोल्दा निस्कने डाम ।

neu'-ral, *adj.* नसाहरूमा दुखाइ ;
बातरोग ।

neu-ras-the-ni'-a, *n.* स्नायु विज्ञान ;
नसाहरूको ज्ञान ; नसाहरूको
दुर्बलता । neu-ras-then'-ic, *adj.*

neu-ri'-tis, *n.* नसाहरूको सूज वा
प्रदाह ।

neu-rol'-ogy, *n.* स्नायु-विज्ञान ; नसा-
हरूको ज्ञान । neu-rol'-o-gist, *n.*
स्नायु-विज्ञानमा निपुण मानिस,
स्नायु-तन्त्र-लेखक ।

neu-rop'a-ty, *n.* नसाहरूको दुखाइ ;
नसाको रोग । neu-rop'a-thist, *n.*
नसाको रोग चिन्न सक्ने र निको पार्ने
सक्ने मानिस ; neu-rop'a-thic,
adj.

neu-ro'-sis, *n.* नसाको रोग विशेष ।

neu-rot'-ic, *adj.* नसा सम्बन्धी । *n.*

नसाको रोग ; यस्ता रोग निको पार्ने
औषधि ।

neu-rot'-o-my, *n.* नसाको कटाइ ।

neu-ter, *adj.* कतैपट्टि पनि नभएको ;
नपुंसक । *n.* अपक्षपाती मानिस ;
नपुंसक ; झोव ।

neu'-tral, *adj.* निष्पक्षपाती ; मध्यस्थ ;
निरपेक्ष ; उदासीन ; गर्भकेशरहीन ।

neu-tral'i-ty, *n.* निष्पक्षता ; उदा-
सीनता । neu-tral'-iso, -ize, *v. t.*

विशेष गुण नाश गर्नु ; नष्ट गर्नु ;
बेकम्मा पार्नु ; पक्षहीन बनाउनु वा
पार्नु ; बाहेक पार्नु । neu-tral'-i-ser,
-zer, neu-tral-i-sa'-tion, *n.*

nev'-er, *adj.* कहिल्यै पनि ; कहिले पनि
होइन ।

nev'-er-the-less', *conj.* तथापि ; परन्तु ;
तैपनि ; त्यसो हुँदा हुँदै पनि ; त्यसो
भए तापनि ; फेरि पनि ।

new (*nū*), *adj.* नयाँ ; नौलो ; आधुनिक ;
हालसालैको ; ताजा ; आछो ; पहिले
नै देखिएको ; अपरिचित । -born,
adj. भर्खर जन्मेको ; हालैमा
जन्मेको । -come, *adj.* हालैमा वा
भर्खर आएको । -comer, *n.* हालैमा
आइपुगेको मानिस आदि ; आगन्तुक ;
नवागन्तुक । -fangled, *adj.* नयाँ
बनाएको ; भर्खरै बनाएको ; नयाँ
कुरा रुचाउने । -fashioned, *adj.*
नयाँ चालचलनको ; आधुनिक ढाँचा-
को ; हालसालै प्रचलित भएको ।
-moon, *n.* औसीको चन्द्रमा ;
औसी । -year's-day, *n.* नयाँ वर्षको

पहिलो दिन । *new'-ish, adj.*
हालसालैको ; आलो ; भर्खरको ।
new'-ly, adv. नयाँ हिसाबले ;
आधुनिक ढङ्गले ; हालैमा ; हाल-
सालै ; भर्खरै ।

new'-el, n. घुमाउरो सिङ्गिका बोचको
खाँबो ।

news, n. समाचार ; खबर ; सम्वाद ।
-boy, man, *n.* खबर कागज तथा
सम्वाद-पत्र-विक्रेता ; समाचार-पत्र
बेचनको लागि घुमिहिँड्ने केटा ।
-letter, *n.* समाचारले भरिएको पत्र
वा चिट्ठी । -monger, *n.* समाचार
फैल्याउने मानिस ; सम्वाददाता ।
-paper, *n.* सम्वाद-पत्र वा समाचार-
पत्र ; खबर-कागज ; अखबार ।
-room, *n.* खबर-कागज पढिने घर ;
अखबार पढिने कोठा । -vender,
-vendor, *n.* अखबार बेच्ने मानिस ।

newt (nūt), n. पानी छेपारो ।

New-to'-nian, adj. विज्ञानवित् निउटन
वा तिनको मत सम्बन्धी । *n.* निउ-
टनका शिष्य ।

next, adj. and adv. सब भन्दा
नजीकको ; छेउको ; छेउमा रहेको
वा बसेको ; अर्को वा अर्कोपट्टि ।

nex'-us, n. बन्धन ; परस्परमा भएको
सम्बन्ध ; योजक ।

nib, n. कलमको टुप्पो ; धातु आदिको
नीब ; चराको चुच्चो ।

nib'-ble, v. t. and i. कुट्ट कुट्ट टोकेर
खानु ; अलि अलि गरेर खानु ;
टोक्नु ; निन्दा गर्नु ; दोष निकाल्नु ।

nice, adj. नटखटे ; कोमल ; रुचिकर ;
सन्तोषजनक ; आनन्दप्रद ; सुन्दर ;
मनोहर ; मन खिँच्ने ; मनपर्दो ;
सुस्वादु । *ni'-ce-ty, n.* सूक्ष्मता ;
शुद्धता ; निर्दिष्टता ; सुखाद्य । *nice'-
ly, adv.* असल हिसाबले ; सूक्ष्म-
रूपले । *nice'-ness, n.*

niche (nich), n. फुलदान आदि राख्ने
ठाउँ ; भित्ताको खोपा । *niched,
adj.* खोपामा राखेको ।

nick, n. ठोक समय ; उपयुक्त मुहूर्त ;
खोपिल्टो ; शैतान ; पाखण्ड । *v. t.*
खोपिल्टो बनाउनु ; काम आदि ठोक
समयमा गर्नु । -nack, *n.* साधारण
कुरा ; सामान्य वस्तु । -name, *n.*
बोलाउने नाउँ ; प्यारो नाउँ ;
उपनाम । *v. t.* बोलाउने नाउँ वा
प्यारो नाउँ राख्नु ।

nick'-el, n. एक किसिमको मिश्रित
धातु ।

nick'-er, n. चोर्नको लागि दाउ हेरि-
रहने मान्छे ।

nic'-o-tine, n. तमाखु वा सुतीबाट
निस्कने विषालु रस । *nic o'-ti-an,
adj.* तमाखु वा सुती सम्बन्धी ।

nic'-tate, v. i. आँखा झिम् झिम् गर्नु ;
पलक मार्नु ।

nid'dle-nod'dle, adj. काम्ने ; कम्पन-
शील ; चंचल ; अस्थिर ।

nid-i-fi-ca'-tion, n. चरा-चुरुङ्गीको गुँड
बनाउने काम ।

nid'-nod, v. t. and i. घरि घरि शिर
झुकाउनु ।

- ni'-dor, *n.* पाकेका खानेकुराको सु-
बासना; गन्ध ।
ni'-dus, *n.* कीराहरूले फुल पार्ने ठाउँ ।
niece (*nēs*), *n.* भदै; भतीजी; भाँजी;
दाज्यू भाइ वा दिदी-बहिनीका छोरा-
छोरी ।
nig'-gard, *n.* कृपण वा कञ्जूस मान्छे ।
adj. कृपण; लोभी । nig'-gard'-ly,
adj. फारो गर्ने; उबारने; कृपण;
कञ्जूस । nig'-gard'-li-ness, *n.*
nig'-ger, *n.* हब्बरी ।
nigh (*nī*), *adv.* and *prep.* नजीक;
छेउमा; निकटवर्ती; प्रायः ।
• night, *n.* रात्रि; राति; अँध्यारो;
रजनी; अविद्या; मूर्खता; अज्ञता;
दुःख; मृत्यु; मरण । -bird, *n.* राति
उडिँहिँड्ने चरो; भुस्का वा बुलबुल
चरो; लाटोकोसेरो; राति हिड्नुहुल
गर्ने कुचरित्रको मानिस । -blind
ness, *n.* राति देख्न नसकिने रोग ।
-cap, *n.* सुत्दा लाउने टोपी । -fall,
n. सौँझ; बेलुकी; सन्ध्याकाल;
सायंकाल । -fire, *n.* राति बालिने
आगो । -house, *n.* नरात्रो ठाउँ;
कुर्म गरिने घर । -jar, *n.* चराको
किसिम । -long, *adj.* रातभरी
बस्ने; रातभर रहने । -man, *n.*
पाइखाना सफा गर्ने मान्छे;
मेहतर । -mare, *n.* डर पैदा गर्ने
भयङ्कर सपना; दुःस्वप्न; ऐठन ।
-shade, *n.* एक किसिमको विषालु
उज्झिद् । -soil, *n.* बिष्टा; पाइखाना
आदिको फोहोर । -watch, *n.*

- रातिको पहरा; राति रक्षा गर्ने
मानिस; चौकी ।
ni'-hil-ist, *n.* रूसका जारको शासन-
कालको आफूखुशी गर्ने मानिस ।
ni'-hil-ism, *n.* कुनै कुरामा पनि
विश्वास नगर्ने मानिस; सबै
अस्तित्वलाई इन्कार गर्ने अविश्वास;
रूसको विप्लवकारी दलको
सिद्धान्त; तुच्छकुरा; शून्यता;
शून्य । ni-hil'-i-ty, *n.* अस्तित्व
नभएको अवस्था; शून्यता ।
nil, *n.* शून्यता; शून्य संख्या वा
परिमाण ।
nim'-ble, *adj.* फूर्तिछो; छिटो;
छरितो । nim'-bly, *adj.* छिटो
वा फूर्तिछोसँग; शीघ्रतापूर्वक ।
nim'-bus, *n.* पानी बोकेको बादल;
पानी वर्षाउने मेघ ।
nine, *adj.* and *n.* नौ; नवौं संख्या ।
ninth, *adj.* and *n.* नवौं; नवौं
भाग । ninth'-ly, *adv.* नवौं
स्थानमा । -fold, *adj.* नौ दोबर ।
-pins, *n.* खेल विशेष । nine'-
teen, *adj.* and *n.* उन्नाईस;
उन्नाईसौं संख्या । -teenth, *adj.*
and *n.* उन्नाईसौं; उन्नाईसौं भाग ।
nine'-ty, *adj.* and *n.* नब्बे;
नब्बेऔं संख्या । -tieth, *adj.* and
n. नब्बेऔं; नब्बेऔं भाग ।
nin'-ny, *n.* मूर्ख वा निर्बोध मानिस;
भुत्तुक मान्छे ।
nip, *v. t.* चिमोदनु; निमोदनु; विनाश
वा नष्ट गर्नु; काट्नु; टोकनु; कुनै

बद्धै गरेको वस्तुलाई रोक्नु । *n.*
 चिमोटाइ ; निमोटाइ ; टोकाइ ;
 निचोराइ ; तुषारो आदिद्वारा नाश ।
nip'-per, n. घोडा आदिको अधिल्लो
 दाँत ; निमोठ्ने वा चिमोठ्ने मान्छे ।
nip'-pers, n. pl. सनासो ; चिम्टा ।
nip'-ple, n. स्तनको थून् ; दूधको मुण्टो ।
nit, n. जन्ना आदि कोराहरूको फुल ।
nit'-ty, adj.
ni'-trate, n. सोडाका तेजाबबाट
 बनेको नून ।
ni'-tre, n. सोडा । *ni'-tric, adj.*
 सोडाबाट बनेको । *-acid, n.*
 सोडाबाट बनेको पदार्थ ; काष्टिक ।
ni'-tro-gen (-jen), n. वायु-मण्डलको
 एक किसिमको स्थायी वाफ ;
 नाइट्रोजन । *ni-trog'-en-ous, adj.*
ni'-trous, adj. सोडासँग मिल्ने वा
 सोडा भएको ; सोडा सम्बन्धी ।
Ni-zam', n. हैदरावादका शासकको
 उपाधि ।
no, adj. होइन ; अहँ ; हुन्न ; नाहँ ;
 कुनै पनि होइन ; कोही पनि होइन ।
adv. होइन ; कति पनि होइन ;
 नहोस् । *n.* अस्वीकार ; नामञ्जर ;
 इन्कार ; मनाही ; प्रतिकूल मत ।
No-a'-chian, No-a'-chie, adj.
 नू सम्बन्धी वा तिनका समयको ।
nob, n. बेकाममा पैसा खर्च गर्ने
 मान्छे ; घमण्डी गुण्डा ; आइम्बर
 वा रवाफ देखाउने मान्छे ।
no'-ble, adj. उच्चवंशीय ; कुलीन ;
 भद्र ; उच्च चरित्र वा आदर्शको ;

महानुभाव ; उदार ; गौरवपूर्ण ।
n. कुलीन मानिस ; भारदार ;
 अमीर ; प्राचीन स्वर्णमुद्रा । *-man, n.*
 कुलीन वा ठूला घरानाका
 मानिस ; राजकीय वा सम्भ्रान्त
 व्यक्ति । *-minded, adj.* उदार ;
 ठूलो चित्त भएको ; महानुभाव ।
no-bil'-i-ty, n. कुलीन मानिसहरूको
 दर्जा ; कुलीनता ; उच्चपद ; महत्त्व ;
 गौरव । *no'-ble-ness, n.* महत्त्व ;
 महिमा ; उच्चता ; श्री । *no'-bly, adv.*
 उदारतासँग ; कुलीन
 हिसाबले ।
no'-body, n. कोही पनि नभएको
 अवस्था ; तुच्छ मानिस ; अगन्य
 मान्छे ।
no'-turn, n. रातको उपासना वा
 पूजा ।
noc-tur'-nal, adj. रात्रि सम्बन्धी ;
 रात्रिकालीन ; रात परेपछि हिड्ने
 वा निस्कने ; *noc-tur'-nal-ly, adv.*
noc'-turne, n. रातिको दृश्य ।
nod, v. t. and i. शिर झुकाउनु वा
 झुक्नु ; शिर निहुराउनु ; झुल्नु ;
 उङ्नु । *n.* शिर झुकाउने वा
 निहुराउने काम ; अभिवादन ।
nod'-dle, n. टाउको ; शिर ; थाप्लो ।
nod'-dy, n. निर्बोध ; मूर्ख ; लठुवा ;
 सामुद्रिक पक्षी विशेष ।
node, n. रुखका हाँगा आदिको गाँठो ;
 कुनै चीजको गाँठो । *nod'-al, adj.*
 गाँठा सम्बन्धी । *nod'-at-ed or*
nod'-ose, adj. गाँठो भएको ।

nod'ule, *n.* सानो गोंडो ; ग्रन्थि ; गानु ; गेड़ी । nod'-u-lar, nod'-u-lose, *adj.*

nog'-gin, *n.* काठको सानो भौँडो ; काठको मग ।

noise (noiz), *n.* ध्वनि ; आवाज ; शब्द ; खेलाबैला ; कोलाहल ; हल्ला । *v. t. and i.* प्रकाश गर्नु ; फिजाउनु ; शब्द निकाल्नु ; हल्ला मचाउनु । noise'-less, *adj.* हल्ला नभएको ; चूपचाप ; शान्त ; मौन । noise'-less-ness, *n.* noise'-loss-ly, *adv.* noi'-si-ness, *n.* noi'-sily, *adv.* noi'-sy (-zi), *adj.* साह्रै आवाज गर्ने ; हल्ला गर्ने ; कोलाहल-पूर्ण ।

noi'-some, *adj.* स्वास्थ्यलाई हानि पुर्याउने ; अनिष्ट गर्ने ; हानिकारक ; दुर्गन्धमय ; अरुचिकर । noi'-some-ness, *n.* noi'-some-ly, *adv.*

nom'-ad, nom'-ade, *n.* पशुहरू चराउनेको निमित्त ठाउँ ठाउँ घुम्नेहरूको जाति ; एक ठाउँमा नबस्ने मान्छे । no-mad'-ic, *adj.* ठाउँ ठाउँ हिँड्ने ; एक ठाउँमा नबस्ने ; भ्रमणशील ; असम्य । -tribe, *n.* घुमफिर गरि हिँड्ने जाति ।

nom-de-plume' (nonj'-dieh), *n.* लेखकको कृत्रिम नाउँ ।

no'-men-cla-ture, *n.* नाउँहरूको तालिका वा फिरेस्त ; संज्ञावली ; नाम-शैली ; नामावली ; विज्ञानका परिभाषाहरूको शब्दावली ।

nom'-i-nal, *adj.* नाउँमात्रको ; सौँच्चिको वा वास्तविक होइन । nom'-i-nal-ism, *n.* nom'-i-nal-ist, *n.*

nom'-i-nate, *v. t.* नियुक्त गर्ने ; तान्नु ; चुनाइको निमित्त प्रस्ताव गर्ने । nom'-i-na'-tion, *n.* नियुक्त गर्ने वा चुन्ने काम ; नियुक्ति । nom'-i-na-tor, *n.* नियुक्त गर्ने वा चुन्ने मानिस ।

nom-i-nee', *n.* नियुक्त गरिएको मानिस ।

nom'-i-na-tive, *adj.* कर्तृकारक सम्बन्धी । *n.* कर्तृकारक ; प्रथमा विभक्ति ।

non'-age, *n.* नाबालकपन ; उमेर नपुगेको अवस्था ।

non-o-gen-ar'-i-an, *n.* नब्बे वर्ष पुगेको जुनसुकै मानिस ।

non'-a-gon, *n.* नौ भुजा र नौ कोण भएको क्षेत्र ; नवभुज ।

nonce, *n.* वर्तमान समय ; यही उपलक्ष ; हालसाल ।

non'-chal-ance, *n.* अविचलितता ; उदासीनता ; उपेक्षा । non'-chal-ant, *adj.* non'-chal-ant-ly, *adv.*

non-com-mis'-sioned *adj.* जहाजी वा जङ्गी सेनामा 'कमीशन' नपाएको अफिसर सम्बन्धी ।

non-com-mit'-tal, *adj.* कुनै पक्षमा पनि आएको मत प्रकट नगर्ने ।

non-com mu'-nal, *adj.* असारप्र-दायिक ।

non con-duct'-or, *n.* बिजुली शक्तिको राप नआउने वा नलाने पदार्थ ; अपरिचालक पदार्थ ।

non-con-form'ing, *adj.* स्थापित मत वा प्रथाको विरोधी; भिन्न मतावलम्बी।

non-con-for'mist, *n.* भिन्न मतावलम्बी मानिस; स्थापित धर्मको विरोधी।

non-con-form'i-ty *n.* प्रचलित धर्म वा प्रथा नमान्ने सिद्धान्त; अमेल; असम्मति; मतभेद।

non-de-liv'er-y, *n.* जिम्मा नलागेको अवस्था।

non'-de-script, *adj.* वर्णन गर्न नसकिने; श्रेणीबद्ध नहुने; अनौठो। *n.* वर्णन नभएको वा नगरिएको वस्तु।

none, *adj.* and *pron.* कोही पनि वा कुनै पनि होइन; केही पनि होइन; अलिकति पनि होइन। *adv.* कति पनि होइन।

non-en'ti-ty, *n.* अस्तित्व नभएको अवस्था; अमहत्त्वको वस्तु; अभाव; भएको र नभएको एकै हुने मान्छे।

nones, *n. pl.* रोमन पात्रोमा मार्च, मह, जुलाई र अक्टोबर महीनाको सातौँ अनि अरु महीनाको पाचौँ दिन।

none'-such, *n.* साह्रै असल मानिस वा वस्तु; अतुल वस्तु; असामान्य द्रव्य।

non-es-sen'tial, *adj.* उपयोगी नभएको; अनावश्यक।

non-ex-ist'-ence, *n.* अस्तित्व नभएको अवस्था; अवर्तमानता।

non-fea'sance, *n.* कामको अवहेलना।

non-inter-ven'tion, *n.*

non ob-serv'-ance, *adj.* पालन पोषण वा रक्षा नगर्ने।

non-pa-reil' (-rel'), *n.* जोडा नभएको वस्तु। *adj.* जोडा नभएको; नमिल्ने; अद्वितीय।

non-per-form'-ance, *n.* असम्पादन।

non'-plus, *v. t.* अलमल्याउनु; विषम समस्यामा पार्नु। *n.* अलमलको अवस्था; विषम समस्या।

non-res'i-dent, *adj.* एकै ठाउँमा नरहने वा नबस्ने।

non'-sense, *n.* असंगत वा अर्थै नभएको शब्द वा विचार; मूर्खतापूर्ण व्यवहार।

non-sen'si-cal, *adj.* अनर्थक; असंगत; निरर्थक; बिनाबिस्थाको। *non-sen'si-cal-ly, adv.* *non-sen'si-cal-ness, n.*

non'-suit (-sūt), *n.* मुद्दाको खारेज; कानूनमा नलाग्ने नालिश। *v. t.* खारेज गर्नु।

noo'-dle, *n.* निर्बोध वा लठुवा मान्छे; मूढ़ व्यक्ति।

nook, *n.* निर्जनस्थान; एकलासको ठाउँ; घरको एक कुना।

noon, *n.* मध्याह्न; १२ बजे दिनको समय; दोपहर; चरमसीमा; उन्नति। *-day, -tide, n.* मध्याह्न; दिनको मध्य भाग।

noose, *n.* पासो; सुकाँडनी; जाल। *v. t.* पासोमा पार्नु; जालमा पार्नु; सुकाँडनी पार्नु।

nor, *conj.* न त; होइन; अहँ।

norm, *n.* आदर्श; नमूना; ठहर।

nor'-mal, adj. स्वाभाविक ; नियमित ;
ठीक ठहरमा रहने ; मामूली । *n.*
स्वाभाविक वा मामूली अवस्था ;
लम्ब । *nor'-mal-ly, adv.* *nor-*
mal'-i-ty, n. *nor'-mal-ise, -ize, v.*
Nor'-man, n. नर्ममाण्डो देशको
अधिवासी । *adj.* नर्ममाण्डो देश
वा त्यहाँका निवासी सम्बन्धी ।
Norse, adj. प्राचीन स्क्याण्डिनेभिया
सम्बन्धी । *n.* यस देशको भाषा ।
north, n. उत्तर दिशा । *adj.* उत्तरीय ;
उत्तरतर्फको । *-east, n.* उत्तर-पूर्व
दिशा ; ईशानकोण । *-easterly,*
adj. उत्तर-पूर्व दिशाबाट आएको
वा आउने । *-eastern, adj.* उत्तर-
पूर्वपट्टि भएको ; उत्तर-पूर्व सम्बन्धी ।
-east-ward, adv. उत्तर-पूर्वपट्टि ;
ईशान कोणतिर । *-pole, n.* उत्तर-
मेरु ; उत्तरी ध्रुव । *-star, n.* ध्रुव-
तारा ; हलतारा । *-ward, -wardly,*
adj. and adv. उत्तरतिर ; उत्तर-
पट्टि ; उत्तरी । *-west, n.* उत्तर-
पश्चिम दिशा ; वायुकोण । *adj.*
पश्चिमोत्तर सम्बन्धी । *-westerly,*
adj. उत्तर-पश्चिमबाट आएको वा
आउने । *-western, adj.* उत्तर-
पश्चिमपट्टि भएको पश्चिमोत्तरी ।
nor'-ther-ly, adj. उत्तरी ; उत्तर
दिशा बाटको । *nor'-thern, adj.*
उत्तरी ; उत्तरतिर बस्ने ।
Nor-we'-gian, adj. नोर्वे देश सम्बन्धी ।
n. नोर्वेको बासिन्दा ।
nose, n. नाक ; घ्राण-शक्ति । *-bag, n.*

घोडाको दाना खाने थैली ; टोप्ला ।
-gay (-gā), n. फूलको गुच्छा ।
-ring, n. नाकमा लाउने कुण्डल
वा दुङ्ग्रो । *-less, adj.* नाक
नभएको ।
nos'-ol'-o-gy, n. रोग-विज्ञान । *nos-*
ol'-og'-ic-al, adj. *nos'-ol'-og-ist, n.*
nos'-tril, n. नाकको प्वाल ।
nos'-trum, n. कठवैद्यको औषधि ।
not, adv. अहँ ; होइन ; नाहँ ।
no'ta-be'ne, v. हेर ; यसलाई विशेष
ध्यान देऊ (*Abb. = N. B.*) ।
no-ta-bil'-i-ty, n. प्रसिद्ध वस्तु वा
व्यक्ति ; विख्यात मानिस ।
no'-ta-ble, adj. स्मरणीय ; प्रसिद्ध ;
विख्यात । *n.* प्रसिद्ध मानिस ।
no'-ta-ry, n. करार कबुलियत आदि
लेख्ने वा यसमा साक्षी बस्ने
मानिस । *no'ta'-ri-al, adj.* *no-*
ta'-ri-al-ly, adv.
notch, v. t. अंकुसे पार्नु ; दाँती वा
खोपिल्टो बनाउनु । *n.* दाँती वा
खोपिल्टो ; अंकुसे ; अखटो ; खोच ।
notch'-y, adj.
note, n. संगीतको सुर ; स्वर ; ध्वनि ;
चिह्न ; सुर ; लय ; विशिष्ट लक्षण ;
संक्षिप्त स्मारक-लेख ; टीका,
टिप्पणी ; पत्र ; ख्याल ; ध्यान ।
v. t. विचार राख्नु ; ध्यान दिनु ;
लेख्नु ; टिप्नु ; टीका हाल्नु ; चिनो
लाउनु । *-book, n.* स्मरणका
लागि लेख्ने सानो खाता ; टीका-
टिप्पणी लेख्ने खाता । *-paper, n.*

- चिट्ठी लेखने कागत ।-worthy, *adj.*
स्मरणीय ; ध्यान दिने योग्यको ;
ख्याल गरिने लायकको ; प्रसिद्ध ।
no-ti-tion, *n.* चिन्तो लाउने काम ;
संक्षेपमा लेखाइ ; कुरा टिपाइ ।
no'ted, *adj.* प्रसिद्ध ; विख्यात ।
noth'ing, *n.* केही पनि नभएको
अवस्था ; तुच्छ पदार्थ ; सानो कुरो ;
शून्य ; बिना मोलको वस्तु । noth'-
ing-ness, *n.*
no'tice, *n.* विज्ञापन ; उल्लेख ;
सूचना ; चेतावनी ; जनाउ ;
घोषणा ; ध्यान ; ख्याल । *v. t.*
हेर्नु ; ख्याल राख्नु ; थाहा पाउनु ;
सूचना दिनु । no'tice-a-ble, *adj.*
ध्यान दिने योग्य, हेर्न लायकको ।
no'tice-a-bly, *adv.*
no'ti-fy, *v. t.* विज्ञापन गर्नु ; सूचना
दिनु ; थाहा दिनु ; जनाउनु ; खबर
दिनु ; भन्नु । no-ti-fi-ca'tion, *n.*
घोषणा ; विज्ञापन ; सूचना ;
इतिहास ; खबर ।
Lo'tion, *n.* संस्कार ; धारणा ; मनको
भावना ; अनुमान ; विश्वास ; मत ;
राय ; शक्ति ; सामर्थ्य ; इच्छा ।
no'tion-al, *adj.* काल्पनिक ;
कल्पना प्रिय ।
no-to'ri-ous (-us), *adj.* साधारणतः
थाहा पाइएको ; दोषारोपण सूचन
गर्ने ; नरात्रो काम गर्नमा प्रसिद्ध ।
no-to-ri'e ty, *n.* अपकीर्ति ;
प्रसिद्धि ; दुर्नाम । no-to'ri-ous-
ness, *n.* no to'ri-ous-ly, *adv.*
not with-stand'ing, *prep. and conj.*
हुँदा हुँदै पनि ; त्यसो भए तापनि ;
adv. तथापि ; तैपनि ; भए तापनि ।
nou'gat, *n.* पेस्ता, बदाम आदि हालेर
बनाएको हलुवा ।
nought (naut), *n.* केही पनि होइन ;
फुस्सा ; शून्य । *adv.* कुनै परि-
माणको पनि होइन ।
noun, *n.* संज्ञा ; नाम ; विशेष्य पद ।
nour'ish (nur'-), *v. t.* पालन पोषण
गर्नु ; धारण गर्नु ; स्थान दिनु ;
उत्साह दिनु ; शिक्षा दिनु । nour'-
ish ment, *n.* भरण पोषण ; पुष्टिकर
खानेकुरो । nour'ish-ing, *adj.*
पुष्टिकर ; पोसिलो । nour'ish-a-
ble, *adj.*
nous, *n.* बुद्धि ; ज्ञान ; प्रतिभा ; समझ ।
no'-vel, *adj.* नयाँ ; आधुनिक ; अपूर्व ;
अचम्भको ; अनौठो । *n.* उपन्यास ।
nov-el-etto' (-et'), *n.* छोटो
उपन्यास । nov'-el-ist, *n.* उपन्यास
लेखक । nov'-el-ty, *n.* नवीन वा
अपूर्वको वस्तु ; नौलो वा असामान्य
चीज वा घटना ।
No vem'ber, *n.* अंग्रेजी वर्षको एघारौँ
महीना ; नभेम्बर ।
no-ver'-cal, *adj.* सौतेनी आमा
सम्बन्धी ।
nov'-ice (-iss), *n.* नयाँ धर्म लिएको
मानिस ; शिक्षार्थी ; नौलो ;
शिकार । no-vi'ti-ate (-vish'-i),
or no-vi'-ci-ato, *n.* नौलो वा
शिकार मान्छे ; शिक्षाकाल ।

now, *adv. and conj.* अहिले ; अब ; हालमा ; तर ; किन्तु ; यस पछि ; त्यहाँदेखि ; यस्तो हिसाबले । *n.* हिजोआजको समय ; वर्तमानकाल ; ब्रिटै गरेको समय । **now-a-days**, *adv.* हिजोआज ; आजकाल ; यो गमयमा ।

no'-wise, *adv.* कुनै किसिमको पनि होइन ; कति पनि होइन ।

no'-way, *-ways adv.* कुनै किसिमले पनि होइन ; जसरी पनि होइन ।

no'-where, *adv.* कतै पनि होइन ; कहाँ पनि होइन ; कुनै ठाउँमा पनि होइन ।

nox'-ious (*nok'-shus*), *adj.* क्षतिजनक ; हानिकारक ; अस्वास्थ्यकर ; अनिष्टजनक ; विषाक्त ; दूषित ।

noy'-ylo, *n.* नालीको मुख ; अधिलो भाग ; नाक ; शिर ।

nub, **nub'-ble**, *n.* गौँठो ; गानु ; गेड़ी ; ग्रन्थि ।

nu'-cle-us, *n.* बीजमूल ; बिउ ; बियाँ ; गर्भ ; मध्यवस्तु ; पुच्छरे ताराको टाउको पट्टिको भाग । **nu'-cle-al**, **nu'-cle-ar**, **nu'-cle-ar-y**, **nu cle-at-ed**, *adj.*

nude, *adj.* नाङ्गो ; लुगा नलाएको ; नछोपेको । **nu'-di-ty**, *n.* नग्नता ; नाङ्गो अवस्था ; नाङ्गो मूर्ति । **nude-ly**, *adv.* **nude'-ness**, *n.*

nudge (*nyj*), *v. t.* सुस्तसँग धकेल्नु ; बिस्तारै धक्का दिनु । *n.* सुस्तसँग धकेलाइ ।

nu'-ga-tory, *adj.* वृथा ; व्यर्थ ; बेकम्मा ; विफल ; अकारण ; निरर्थक ; काम नदिने ।

nug'-gole, *n.* सुनआदिको ढिक्का ; पिण्ड ; ढेला ।

nui'-sance (*nū'*), *n.* विरक्तिजनक पदार्थ ; अनिष्टकर विषय ; मन नपर्ने जुनसुकै वस्तु ; जञ्जाल ।

null, *adj.* निष्फल ; विफल ; व्यर्थ ; वृथा ; बलहीन ; चरित्रहीन ; अस्तित्वरहित । **null'-lify**, *v. t.* रद्द गर्नु ; व्यवहारमा नल्याउनु ; निष्फल पार्नु । **null'-li-ty**, *n.* व्यर्थता ; चरित्रहीन अवस्था ; निष्फलता ; शून्यता ।

null'-lah, *n.* खोला ; नाला ; खोल्सा ।

numb (*num*) *adj.* जाडाले कटांग्रिएको ; भावना वा गतिको शक्तिबाट वञ्चित भएको । *v. i.* कटांग्रिनु ; लाटो पार्नु ; निर्जिव पार्नु । **numb'-ness**, *n.*

num'-ber, *n.* संख्या ; अङ्क ; समूह ; गन्ती ; *v. t.* गन्नु ; गन्ती गर्नु ; गनिएको हुनु । **num'-ber-a'-ble**, *adj.* गन्न हुने ; गणनीय । **num'-ber-less**, *adj.* असंख्य ; अगणनीय ।

nu'-mer-al, *adj.* संख्यावाचक । *n.* अङ्क । **nu'-mer-a-ry**, *adj.* कुनै एउटा संख्याको ; अङ्क सम्बन्धी ; दल मध्येको ।

nu'-mer-ate, *v. t.* गणना गर्नु ; गन्नु । **nu-mer-a'-tion**, *n.* गन्ने वा गणना गर्ने विधि वा रीति ; गणना । **nu-**

- mer a-tor, *n.* अंश ; गन्ने वा गणना गर्ने मानिस ।
- nu-mer'-ic, *al, adj.* संख्या सम्बन्धी ; संख्यावाचक ; संख्यासूचक । nu-mer'-ic-al-ly, *adv.* nu'-mer-ous (-us) *adj.* अनगन्ती ; अनेक ; धेरै ; थुप्रो । nu'-mer-ous-ness, *n.* nu'-mer-ous-ly, *adv.*
- nu-mis-mat'-ic, *adj.* सिका वा मुद्रा सम्बन्धी । nu-mis-mat-ics, or nu-mis-mat'-ol-o-gy, *n.* मुद्रा वा सिकाको विज्ञान । nu-mis'-ma-tist, *n.* मुद्राहरू बटुलेर यसको अध्ययन गर्ने मानिस ।
- num'-skull, *n.* निर्बोध वा लठुवा मान्छे ; मूड ; मूर्ख ।
- nun, *n.* संन्यासिनी ; लमिनी ; वैरागिनी ; ब्रह्मचारिणी ; बिहे नगरीकन बस्ने तपस्विनी । nun'-ner-y, *n.* ब्रह्मचारिणी वा चिरकुमारी हरूको आश्रम ।
- nunch'-oon, *n.* जलपान ; हल्का भोजन ।
- nun'-ci-o, *n.* संवाददाता ; पोपको दूत ।
- nun'-cu-pa-tive, nun'-cu-pa-to-ry, *adj.* नाउँमात्रको ; मौखिक ; मुखजवानी । अलिखित ।
- nup'-tial (shol), *adj.* विवाह वा विवाहोत्सवको ; बिहे सम्बन्धी । *pl.* विवाह ; विवाहको उत्सव ।
- nurse, *n.* धाई ; बुबूधाई ; रोगीकी सेविका । *v. t.* पालन पोषण गर्नु ;

- सेवा-सुश्रूषा गर्नु ; बुबूधाई भई काम गर्नु । nurs'-ling, *n.* दूधे बालक ; काखको नानी । nur'-ser-y, *n.* केटा-केटीहरूलाई पालन पोषण गरिने घर ; बिरुवाहरू हुर्काउने ठाउँ ; माछा हुर्काउने पोखरी । -man, *n.* नर्सरीमा काम गर्ने मानिस ।
- nur'-ture, *n.* पालन ; पोषण ; शैशव शिक्षा ; खानेकुरा ; आहार ; खाना । *v. t.* पालनपोषण गर्नु ; हुर्काउनु ; शिक्षा दिनु ; तालीम गर्नु ; पाल्नु ।
- nut, *n.* सुपारी, बदाम, ओखर आदि फल । *v. t.* सुपारी, ओखर आदि बटुल्नु । -breaker, -cracker, *n.* एक किसिमको चरो । *n. pl.* ओखर आदि फुटाउने यन्त्र ; सरौता । -brown, *adj.* बदामे रंगको ; फुस्रो ; खैरो । -hatch, *n.* सानो चराको किसिम । -hook, *n.* ओखर, सुपारी आदि झार्नेको लागि प्रयोग गरिने लामो लहुरो ; अंकुश । -meg, *n.* जाइफल ; जाइयत्रीको दाना । -oil, *n.* बदाम आदिको तेल । -shell, *n.* ओखर आदिको खोस्टा ; कम मोलको वस्तु ; तुच्छ द्रव्य ; सारसंग्रह ; संक्षिप्त भाव प्रकाश । nut'-ant, *adj.* शिर झुकेको वा निहुरेको । nuta'-tion, *n.* मुण्टो झुकाउने वा निहुराउने काम ; फुलहरूको सूर्यपट्टि फर्कने काम ; पृथ्वीका कक्षको दोलन ।
- nu'-tri-ent, *adj.* पोसिलो ; बल दिने ; ताकत दिने । *n.* पोसिलो खानेकुरा ।

nu'tri-ment, *n.* पोसिलो खानेकुरा ; ताकत दिने भोजन । nu'tri-ment-al, *adj.* पोसिलो गुण भएको ।

nu'tri-tious (-shus), *adj.* पोसिलो । -trious, nu'tri-tion, *n.* पोसिलो खानेकुरा ; पालन पोषण ; पुष्टि ; पोषणशक्ति । nu'tri-tive, nu'tri-to-ry, *adj.* पोसिलो ; पुष्टिकर ; पोष दिने ; ताकत दिने । nu'tri-tious-ly, nu'tri-tive-ly, *n.* nu'tri-tious-ness, nu'tri-tive-ness, *n.*

nux-vom'i-ca, *n.* एक किसिमको विषालु राखको फल ; कुचिला फल ।

nu'z-zle, *n. t. and i.* दुम्सोले झैं टाउको लुकाउनु ; नाक वा थुनुनोले खसु ; आदर वा मान गर्नु ।

nye-ta-lo'pia, nye'ta-lo-py, *n.* धमिलो प्रकाश वा उज्यालोमा मात्र देख्न सक्ने आँखाको रोग विशेष ; रतन्धो रोग ।

nymph (nimf), *n.* खोला, नदी, समुद्र, जंगल, पहाड आदिकी देवी ; देवी ; अप्सरा ; परी ; अति सुन्दरी कुमारी ।

nym-pho-lep-sy, *n.* एक किसिमको बौलाहा रोग ।

nym-pho-ma'ni-a, *n.* आइमाईहरूलाई हुने थामिनसक्नु संभोगको इच्छा ; आइमाईहरूको कामोन्मत्तता ।

O.

O, *intj.* विस्मय, यातना, सम्बोधन वा शोक-दुःख आदि प्रकाश गर्ने अज्यय-पद ; आह ! ; ओह ! ; अफ ! ; डफ ! ।

oaf, *n.* निर्बोध वा लटुवा मान्छे ; मूख ; सिल्लो वा मूढ मान्छे ; चोरीद्वारा सटपट गरेका परीहरूका छोराछोरी ।

oak, *n.* बज्रौँठको रुख । -apple, *n.* बज्रौँठका पातमा बनाएको एक किसिमका कोराको गुँड । oak'-en, *adj.* बज्रौँठका काठको बनिएको । oak'-ling, *n.* बज्रौँठको बिरुवा । oak'y, *adj.* बज्रौँठ जस्तो ; कड़ा ; साहो ।

oak'-um, *n.* पुरानो डोरी, लठारो आदि लाई फुकाई पारेको खुकुलो त्थान्द्र ।

oar (ōr), *n.* नाव खियाउने डौँडी । oars'-man, *n.* डौँडी चलाउने मान्छे ।

oar'-age, *n.* डौँडीहरूको थुप्रो ।

oared, *adj.* डौँडीले युक्त भएको ।

o-a'-sis, *n.* मरुभूमिको माझमा भएको मलिलो जग्गा ; मरु-उद्यान ।

oat, *n.* जौ वा जह ; जौको दाना ।

-cake, *n.* जौको पीठोबाट बनेको केकरोटी ।

-meal, *n.* जौको पीठो ।

oat'-en, *adj.*

oath (ōth), *n.* शपथ ; किरिया ; कसम ; धर्मभकाइ ।

ob'-du-rate (-rāt), *adj.* कठोर-हृदय ; कड़ा मन भएको ; निर्दयी । ob'-du-

ra-cy, *n.* कठोरता ; निष्ठुरता ।

ob'-du-rate-ly, *adv.* ob'-du-rate-ness, *n.*

o-be'-di-ent, *adj.* आज्ञाकारी ; आज्ञा-पालक ; कर्तव्यपरायण ; भनेको मान्ने । o-be'-di-ence, *n.* आज्ञा-पालन ; आज्ञाकारिता ।

o-bei'-sance (o-bi'-), *n.* अभिवादन ;
नमस्कार ; प्रणाम ; सम्मान-प्रदर्शन ।

ob'e-lisk, *n.* सूची स्तम्भाकार चुच्चो
भएको खण्डमा वर्गाकार वा
आयताकार ढुङ्गाको तिस्रारिदै गएको
एउटै ढिकको खम्बा ; पुस्तकादिमा
टीकालाई सूचना गर्ने चिह्न ;
यस्तो ' + ' चिह्न ।

o'bose' (-lēs'), *adj.* मोटो ; मासुमात्रै
भएको । o-bes'-i-ty, *n.* स्थूलता ;
मोटोपन । o-bese'-ness, *n.*

o-bey' (-bē), *v. t.* आज्ञा पालन गर्नु ;
मान्नु ; आज्ञाकारी हुनु ; टेर्नु ; आदेश
अनुसार काम गर्नु । o bey'-ingly,
adv.

ob-fus'-cate, *v. t.* अँध्यारो पार्नु ;
धमिलो पार्नु ; दूषित वा अपवित्र
पार्नु ।

obit, *n.* मृत्यु ; मरण ; अन्येष्टिक्रिया ;
मरेको दिन वा तारीख ।

ob'i-ter, *adv.* कुरैकुरामा ।

o-bit'-u-ar-y, *n.* मृत्युको सूचना ;
मरेको खबर ; मरेका मानिसहरूको
फिरिस्त वा तालिका । मरेका
मान्छेको संक्षिप्त जीवनी । *adj.*
मृत्यु सम्बन्धी । o-bit'-u-al, *adj.*

ob'ject, *n.* विषय ; पदार्थ ; वस्तु ;
कुनै कुरो ; उद्देश्य ; अभिप्राय ;
व्याकरणको कर्मपद । *v. t. and i.*
आपत्ति उठाउनु ; प्रतिवाद गर्नु ;
बाधा वा अरुचि हुनु ; विरुद्धमा
कुरा गर्नु । -glass, *n.* दूरबीन
आदिको कुनै हेर्ने पर्ने वस्तुपट्टि

रहेको काँच । -lesson, *n.* कुनै
कुरो देखाउन वा बुझाउनका
निमित्तको मौलिक शिक्षा ; वास्तव-
पाठ ; वस्तु-पाठ । ob'ject-less,

adj. उद्देश्यविहीन ; लक्ष्यहीन ।

ob'jec'-tive, *adj.* बाहिरी वस्तु
सम्बन्धी ; अनात्म ; वास्तविक ;
कर्म सम्बन्धी ; आश्रित । *n.* कर्म
कारक ; द्वितीया विभक्ति ; उद्देश्य ।

ob'jec'-tive-ly, *adv.* ob'jec'-tive-
ness, ob'jec'-tiv'-i-ty, *n.* ob-

jec'-tion, *n.* आपत्ति ; प्रतिवाद ;
बाधा ; खण्डन ; अपवाद ; विरुद्ध

वचन ; दोष ; शंका । ob'jec'-tor,

n. आपत्ति उठाउने वा बाधा दिने
मानिस । ob'jec'-tion-a-ble, *adj.*

बाधा गर्न हुने ; आपत्तिजनक ;
अप्रीतिकर ; दोषजनक ।

ob-jure', *v. i.* किरिया हाल्नु ; शपथ
खानु । ob-jur-a'-tion, *n.* किरिया
हालेको अवस्था ; पूजा ; होम ;
मैवेद्य ।

ob-jur'-gate, *v. t. and i.* तिरस्कार
गर्नु ; धिक्कार्नु ; झर्पार्नु ; हर्पार्नु ;

हप्काउनु । ob-jur'-ga'-tion, *n.*
हकार-पकार ; झर्पार्ने वा हर्पार्ने काम ;

हप्काइ । ob-jur'-ga-tor-y, *adj.*

ob'-late, *adj.* ध्रुवपट्टि च्याटिएको ;
सुन्तलाका आकारको । ob'-late-

ness, *n.* .

ob-la'-tion, *n.* ईश्वरका नाउँमा अर्पण
गरेको चीज ; धार्मिक दान ; बलि ;
उपहार ; उत्सव ।

ob'-li-gato, *v. t.* अनुग्रह गर्न ;
अशक्तता हिसाबले बन्धन गर्नु ।
ob-li-ga'-tion, *n.* अनुग्रह ;
कर्तव्य ; सेवा वा उपकार ;
कृतज्ञता ; बन्धन ; वाध्यता ;
अङ्गीकार-पत्र । ob'-li-ga-to-ry,
adj. गर्ने पर्ने ; अवश्य पालनीय वा
करणीय ; अलङ्घनाय ।

oblig', *v. t.* करहार आदिद्वारा
मानिसलाई बन्धन गर्नु ; अनुग्रह
गर्नु ; सन्तुष्ट पार्नु । ob-li-geo', *n.*
करहार आदिद्वारा बाधित हुने
मानिस । ob-li-gor, *n.* करहार
आदिद्वारा बाधित पार्ने मानिस ।

ob-li-ging (-blī'ging), *adj.* अनुग्रह-
शील ; भद्र : उपकारी ; शिष्ट ;
कृपालु ; दयालु : उपकारक ।
ob-li-ging-ly, *adv.* ob-li-ging-
ness, *n.*

ob-lique' (-līk'), *adj.* तैर्सी ; टेढो ;
ढल्केको ; बाङ्गो ; कर्कको । ob-
lique'-ly, *adv.* ob-lique'-ness,
ob-liqu'-ui-ty, *n.* टेढो वा तैर्सी
भएको अवस्था ; वक्रता ; छुट्के वा
कर्क गति ; तिर्यक ।

ob-lit'-er-ate, *v. t.* मेट्नु ; खुर्कनु ;
नाश गर्नु ; नामनिशान उद्दाह-
दिनु । ob-lit-er-a'-tion, *n.* लोप ;
विलोप ; क्षय ; नष्टता ; नाश
भएको अवस्था ।

ob-liv'-i-on, विस्मरण ; बिर्सिएको
अवस्था ; क्षमा । ob-liv'-i-ous,
adj. विस्मृतिजनक ; बिर्सने ;

भुल्ने । ob-liv'-i-ous-ly, *adv.*
ob-liv'-i-ous-ness, *n.*

ob'-long, *adj.* लाम्चो ; आयत । *n.*
आयतक्षेत्र ; लाम्चो आकारको कुनै
चोख ।

ob'-lo-que (-kwi), *n.* निन्दा ;
तिरस्कार ; अपमान ; घृणासूचक
शब्द ।

ob-nox'-ious (-nok'-shus), *adj.* घृणा-
जनक ; घृणित ; निन्दनीय ; मन
नपरेको ; बाधाजनक ; अप्रोतिकर ;
अधीन ।

ob'-bo-e, *n.* सनही जस्तो एक किसिमको
काठको बाजा ।

ob-scene' (-seen'), *adj.* अश्लील ;
अशिष्ट ; लज्जाजनक ; घिनलाग्दो ।

ob-scene'-ly, *adv.* अश्लील
भावको ; अशिष्ट स्वभावको ;
अपवित्र हिसाबले । ob-scen'-i-ty,
ob-scene'-ness, *n.* अश्लीलता ;
अपवित्रता ; दुर्वचन ; असभ्यता ;
नाङ्गोपन ।

ob-scu'-rant, *n.* अन्धकारमयता ; गुप्त-
भाव ; नम्रता । ob-scu'-rant-ism,
ob-scu'-rant-ist, *n.* अध्यारो पार्ने
वस्तु ; सुधार वा सभ्यताको विरुद्ध
काम गर्ने मान्छे ।

ob-scuro', *adj.* अन्धकारमय ;
अध्यारो ; अस्पष्ट ; अनिश्चित ;
अज्ञात ; दुर्बोध ; ढाकिएको ;
अप्रसिद्ध ; सामान्य । *v. t.* अध्यारो
वा अस्पष्ट पार्नु ; दुर्बोध पार्नु ।
ob-scu-ra'-tion, *n.* दृष्टिबाट

लुकाउने काम ; धमिलो पार्ने काम ।
 ob-scu'-rity, *n.* अप्रसन्नता ;
 अस्पष्टता ; हीनावस्था ; अन्धकार ।
 ob-se-qui-es (-*quies*), *n. pl.* अन्त्येष्टि-
 क्रियाको विधिविधान ; अन्त्येष्टि-
 क्रिया ; सत्कार ।
 ob-se'-qui-ous (*kwi-us*), *adj.* आज्ञा-
 कारी ; कर्तव्यपरायण ; आदेश
 अनुसार काम गर्ने । ob-se'-qui-
 ous-ness, *n.* ob-se'-qui-ous-ly,
adv.
 ob-serve' (-*serv*'), *v. t.* निरीक्षण गर्नु ;
 हेर्नु ; पालन गर्नु ; लागिरहनु ;
 अनुसरण गर्नु । ob-serv'-a-ble,
adj. हेर्न लायकको ; दर्शनयोग्य ;
 दर्शनीय ; माननीय ; लक्षणीय ।
 ob-ser-va'tion, *n.* निरीक्षण ;
 पालन ; ख्याल राख्ने काम वा
 ख्याल राखिएको अवस्था ; कथन ;
 उक्ति । ob-ser-va'tion-al, ob-
 serv'-a-tive, ob-ser'-vant, *adj.*
 पालनकारी ; ध्यान दिने ।
 ob-ser'-vance, *n.* पालन ; नियम ;
 आचार ; रीति ।
 ob-ser'-va-tory, *n.* मान-मन्दिर ; वेध-
 शाला । ob-ser'-ver, *n.* पालक ;
 दर्शक ; समालोचक । ob-serv'-
 ing, *adj.*
 ob-sess', *v. t.* संक्षिरहनु ; दखल गर्नु ;
 हैरान पार्नु । ob-ses'-sion, *n.*
 निरन्तर आक्रमण ; हैरान ।
 ob-so-lete *adj.* अप्रचलित ; बेचस्तीको ;
 अस्पष्ट ; लुप्त ; लोप ।

ob'-sta-cle, *n.* बाधा ; विघ्न ; अल्झो ;
 अड्काउ ; रोकावट ।
 ob-stet'-ries, *n.* सुदिनोको काम ;
 धाई-शिक्षा । ob-stetric, -al, *adj.*
 ob-stet-ric'-i-an, *n.*
 ob'-sti-mate, *adj.* ननुहुने ; एकोहोरो ;
 तहमा राख्न नसकिने ; दिपि गर्ने ;
 हठी । ob'-sti-na-cy, ob'-sti-nate-
 ness, *n.* ननुहुने अवस्था ;
 एकोहोरोपन । ob'-sti-mate-ly, *adv.*
 ob-strep'-er-ous (-*us*), *adj.* खलबले ;
 साह्रै हल्ला गर्ने ; ठूलो आवाजको ।
 ob-strep'-er-ous-ly, *adv.*
 ob-struct', *v. t.* रोक्नु ; बाधा दिनु ;
 थुन्नु ; दुर्गम वा जान नहुने पार्नु ।
 ob-struc'-tion, *n.* रोक्ने काम वा
 रोकिएको अवस्था ; अड्काउने
 काम ; बाधा ; विघ्न ; प्रतिरोध ।
 ob-struc-tive, *adj.* बाधादायक ;
 विघ्न गराउने । ob-struc'-tive-ly,
adv. ob-stru'-ent, *adj.* बाधा-
 जनक ; विघ्न गराउने ; अड्काउने ;
 रोक्ने ।
 ob-tain', *v. t.* प्राप्त गर्नु ; उपार्जन
 गर्नु ; पाउनु ; कमाउनु ; प्रचलित
 हुनु ; सुफल हुनु । ob-tain'-a-ble,
adj. पाउन सक्ने ; प्रचलित भएको
 वा चल्तीको ।
 ob-test', *v. t. and i.* बित्ति गर्नु ;
 निवेदन गर्नु ; प्रार्थना गर्नु । ob-test-
 a'-tion, *n.*
 ob-trude', *v. t. and i.* नसोधीकन
 भित्र पस्नु ; सुरुन्धारसँग निवेदन

गरी अगाडि घुचेदुनु । *ob-tru'-sion*, *ob-trud'-ing*, *n.* नसोधोकन भित्र पस्ने काम । *ob-tru'-sive*, अधि सर्न वा नसोधोकन हात हाल्ने; बीचमा बोल्ने । *ob-tru'-sively*, *adv.*

ob-tuse', *adj.* भुत्ने वा टुटे आकारको; निस्तेज; अतीक्ष्ण; शिथिल; बोधो; एक समकोण भन्दा बढ्ता अन दुइ समकोण भन्दा कम भएको कोण; अधिक-कोण; स्थूलकोण । *-angled*, *-angular*, *adj.* *ob-tuse'-ness*, *n.* निस्तेजपन; अतीक्ष्णता; मूढता । *ob-tuse'-ly*, *adv.*

ob-verse', *adj.* कुनै चीजको दुप्पामा भन्दा आधारमा साँवुरो भएको । *n.* मुद्रा वा तक्माको मुख्य चिह्न रहेको भाग; कुनै चीजको अधिल्लो वा माथिल्लो भाग । *ob-verse'-ly*, *adv.* *ob-ver'-sion*, *n.*

ob-vert', *v. t.* अगाडिपट्टि फर्काउनु ।

ob'-vi-ate, *v. t.* हटाउनु; पर सार्नु; छुटकारा लिनु; छुटाउनु । *ob-via'-tion*, *ob-vi'-a-tor*, *n.*

ob'-vi-ous, *adj.* प्रत्यक्ष; स्पष्ट; थाहा हुने; अधीन; वशमा हुने । *ob'-vi-ous-ly*, *adv.* *ob'-vi-ous-ness*, *n.*

oc-ca'-sion (*-zhun*), *n.* घटना; अवसर; सुयोग; मौका; हेतु; कारण; आवश्यक; प्रयोजन । *v. t.* कारण हुनु; घटित पार्नु । *oc-ca'-sion-al*, *adj.* समय समयमा हुने; अनियमित; सामयिक; आकस्मिक ।

oc-ca'-sion-al-ly, *adv.* कहिले कहिँ ।

oc'-ci-dent, *n.* पश्चिमी आकाश; पश्चिम दिशा । *oc'-ci-dent-al* *adj.* पश्चिम दिशापट्टि भएको वा रहेको । *oc'-ci-dent-al-ly*, *adv.*

oc'-ci-put, *n.* टाउकाको पछिल्लो वा पछाडिपट्टिको भाग । *oc-ci'-put-tal*, *adj.* टाउकाको पछाडिपट्टिको भाग सम्बन्धी ।

oc-cult', *adj.* गुप्त राखिएको; रहस्यमय; भज्ञात; लुकेको । *oc-cult-ness*, *n.* *oc-cult'-ly*, *adv.* *oc-cult-ta'-tion*, *n.* गुप्त भाव; अन्तर्धान; (ज्योतिष) ग्रह आदिको ग्रहण ।

oc'-cu-py, *v. t.* दखल गर्नु; अधिकार गर्नु; बस्नु; धारण गर्नु; काममा लगाइराख्नु; नियुक्त गर्नु । *oc'-cu-pan'-cy*, *n.* अधिकार; दखल गर्ने काम; भोग गरेको अवस्था । *oc'-cu-pant*, or *oc'-cu-pi-er*, *n.* पद, स्थान, सम्पत्ति आदिको अधिकारी; जमीन वा घरमा रहेको मानिस; भोग गर्ने मान्छे । *oc-cu-pa'-tion*, *n.* अधिकार; वृत्ति; व्यवसाय; पेशा; इलम ।

oc-cur', *v. i.* हुनु; रहनु; पाइनु; आम्हो मनमा उब्जनु; घटित हुनु; आइ-लागनु । *oc-cur'-rence*, *n.* घटना; संयोग ।

o'-cean (*-shan*), *n.* समुद्र; महासागर; *o-cean'-ic*, *adj.* सामुद्रिक; समुद्र सम्बन्धी ।

o'-cher, o'-chre (-ker), *n.* फलाम भएको एक किसिमको पहुँलो माटो ।

o'-cher-ous, o'-chor-e-ous, o'-cher-y, *adj.*

oc'-ta gon, *n.* अष्टभुज क्षेत्र । oc'-ta-gon-al, *adj.*

oc-ta ho'-dron, *n.* आठ समतल पाटाले घेरिएको घनक्षेत्र । oc ta ho'-dral, *adj.*

oct-an'-gu-lar, *adj.* आठवटा कोण भएको ; अष्टकोणी ।

oc'-tant, *n.* कुनै वृत्तको अष्टम भाग वा अंश ।

oc'-tavo, *adj.* आठवटा वस्तुले युक्त भएको । *n.* कुनै उत्सवको वा उत्सव पछिको आठौँ दिन ; अष्टम भाग ।

oc-ta'-vo, *n.* एक ताउको आठ पन्ने सानो पुस्तक ।

oc-ten'-ni-al, *adj.* आठ वर्षसम्म मात्र रहने ; आठ वर्ष पछि फेरि हुने ।

Oc-to'-ber, *n.* अंग्रेजी वर्षको दशौँ महीना ; अक्टोबर ।

oc-to-dec'-i-mo, *adj.* एक ताउको अठार पाता हुने ।

oc-to-ge-na'-ri-an, *n.* असी वर्षको उमेर पुगेको मान्छे ।

oc'-to-pod, oc'-to-pus, *n.* एक किसिमको आठवटा हात खुट्टा भएको सामुद्रिक जीव ; माछा विशेष ।

oc-to-syl'-la ble, *adj.* आठ मात्रा भएको ; आठ शब्दांश भएको ।

oo-troi' (ok-tru'a'), *n.* नगर भित्र आउने मालहरूमा लाग्ने महसूल ।

oc'-tu-ple, *adj.* आठ दोबर वा आठ पत्र भएको ।

oc'-u-lar, *adj.* आँखा वा दृष्टि सम्बन्धी ; आँखाले जानिने । oc' u-list, *n.* आँखाको रोगको चिकित्सा गर्ने मानिस । oc'-u lato, oc'-u-lat-ed, *adj.* आँखाले युक्त भएको ।

odd, *adj.* बिजोडा ; बिजोर ; अतिरिक्त ; फाल्टो ; अनियमित ; असाधारण ; विचित्र ; अनौठा । -looking, *adj.* अनौठा देखिने । od' di-ty, *n.* अनौठोपन ; अचम्भको वस्तु वा व्यक्ति ; विचित्रता ; अपूर्व घटना । odd'-ly, *adv.* odd'-ness, *n.*

odds, *n.* (sing. or pl.) विभिन्नता ; असामानता ; बेमेल ; सुविधा ; श्रेष्ठता ; फरक ; अन्तर ; रहेपहेका वस्तु ; वाद-विवाद ।

ode, *n.* गाउनको लागि बनाएको कविता ; गीति-काव्य ; गीत ; गाना । o-de'-um, *n.* गान-बजान गर्ने घर ; संगीतालय ।

o'-di-ous (-us), *adj.* घृणार्थ ; घिन-लाग्दो ; अप्रिय ; घृणित । o'-di-ous-ly, *adv.* घिनलाग्दो हिसाबले । o'-di-ous-ness, *n.*

o'-di-um, *n.* घृणा ; निन्दा ; अश्रद्धा । o-don'-tal-gia, o-don'-tal-gy, *n.* दाँत दुख्ने व्यथा ; दन्तशूल । o-don-tol'-ogy, दन्त-विज्ञान ।

o'-dor, o'-dour (dur), *n.* बासना ; सुगन्ध । o'-dour-loss, *adj.* गन्ध-हीन ; बासना नआउने । o'-dor-

ous, *adj.* सुगन्धि ; सुवासित ;
गन्ध वा बासना चल्ने । *o'-dor-*
ously, adv.
o'-dor-if'-er-ous, adj. सुगन्धित ; मीठो
बासना आउने ; मकमक बासना
चल्ने । *o'-dor-if'-er-ous ly, adv.*
o'-de'-ma, n. शरीरको कुनै अङ्गमा
फुल्लिएको वा सुनिएको अवस्था ;
सोथ ; फुला ।
o'-er—'over शब्दको छोटकरी रूप ।
o'-soph'-i'-cus, o'-soph'-i'-cus, n. घोक्रो ;
अन्ननली ; कण्ठनली ।
of, (ov) prep. को ; का ; की ; बाट ;
देखि ; देखिन् ; मध्ये ; सम्बन्धमा ।
off, adv. टाढा ; अलग ; भिन्न ।
off'-ful, n. सिनु ; कुद्नेको मासु ;
व्यवहारमा नआउने चीज ; कसर ;
थेग्रो ।
of-fend', v. t. and i. असन्तुष्ट हुनु ;
विराम गर्नु ; अपराध गर्नु ; उलङ्घन
गर्नु ; रिस उठाउनु ; विरक्ति पैदा
गर्नु ; चित्त दुखाउनु ; रुष्ट पार्नु ।
of-fend'-er, n. अपराधी ; पापा-
चारी ; दोषी ; नियम उलङ्घन गर्ने ।
of-fence', n. अपराध ; दोष ;
त्रुटि ; असन्तोष ; अग्रसन्नता ; चित्त
दुखाइ ; बाधादिने कुरा ; आइलाग्ने
काम ; अघेलो ; आक्रमण ; चढ़ाइ ।
of-fence'-less, adj. अपराध वा
त्रुटि नभएको ।
of-fen'-sive, adj. विरक्तिकर ; अपमान-
जनक ; घृणाजनक ; प्रथम आक्रमण-
कारी ; दुःखदायक ; पीड़ाजनक ।

of-fen'-sive-ly, adv. *of-fen'-sive-*
ness, n.
of'-fer, v. t. and i. निवेदन गर्नु ;
अर्पण गर्नु ; चढ़ाउनु ; उपहार
दिनु ; प्रस्ताव गर्नु ; भेटो राख्नु ;
चेष्टा गर्नु ; उपस्थित हुनु । *n.*
चढ़ाउने वा अर्पण गर्ने काम ;
प्रदान ; प्रस्ताव । *of'-fer-able,*
adj. बलि दिन वा अर्पण गर्न हुने ।
of'-fer-ing, n. देवता आदिको
नाउँमा अर्पित वस्तु ; नैवेद्य ;
बलि ; उपहार ।
of'-fer-to-ry, n. गिर्जाको दान संग्रह ;
धार्मिक विधिमा चढ़ाइएको वस्तु ;
भेटी ; दक्षिणा ।
off'-hand, adv. दिलो नगरीकन ;
नअलमलीकन ; विचार नगरी ।
adj. एकाएक गरेको वा कथेको ।
of'-fice (-fis), n. कर्तव्य ; कार्य ; पद ;
कार्यालय ; अड्डा ; पूजा-आजा ;
उपासना । *-bearer, -holder, n.*
कर्मचारी ; पदाधिकारी । *of'-fi-*
cer, n. सर्कारी कर्मचारी ; सैनिक
कर्मचारी । *of-fi'-cial (-fish'-al),*
adj. सर्कारी कार्य सम्बन्धी ;
सर्कारी ; पदवी धारण गर्ने ; विधि-
पूर्वक अधिकार युक्त । *n.* सर्कारी
कर्मचारी । *of-fi'-cial-ly, adv.*
of-fi'-ci-ate (-fish'-i-), v. i. धर्मकार्य
सम्पादन गर्नु ; पुरोहितको काम
गर्नु ; प्रतिनिधिको रूपमा काम
गर्नु । *of-fi'-cious, (-fish'-us), adj.*
न चाहिएको सेवा गर्न अधि सर्ने ;

चाहिएको भन्दा बढ्ता गर्ने ;
 अर्काको काममा हात हाल्ने । *of-
 fi-cious-ly, adv. of-fi-cious-
 ness, n.*
of-fi-cin-al, adj. दोकान वा पसल
 सम्बन्धी ।
off-ing, n. तीर वा बगरदेखि टाढाका
 समुद्रको भाग ।
off-ish, adj. लजाउने ; लाजमान्ने ।
off-scour-ing, n. काठ-कसिगर ; कुनै
 कुराको बेकम्मा भाग ; कसर ।
off-scum n. मैला ; फोहोर ; खार वा
 कसर ।
off-set, n. शुरु ; आरम्भ ; प्रस्थान ;
 बिउको टुसा ; फाटेर गएको शाखा ;
 अर्कोलाई टुकर दिने कुरो ।
off-shoot, n. टुसा ; शाखा ; हाँगा ;
 व्युत्पत्ति ।
off-spring, n. सन्तान ; सन्तति ; वंश ;
 उत्पादित वस्तु वा जीव ; परिणाम ।
oft, of-ten, adv. सधैं ; घरिघरि ;
 बहुधा ; अक्सर ; बराबर ; प्रायः ।
-times, adv. घरिघरि ; बहुधा ;
 बारम्बार । *of-ten-ness, n.*
o'-gle, v. t. कर्कें आँखाले हेर्नु ; तेर्सो
 वा टेढे आँखाले हेर्नु । *n.* कर्कें
 किसिमको हेराइ ; कटाक्ष । *o'-gler,*
o'-gling, n.
o'-gre, n. मान्छे खाने राक्षस ; दैत्य ।
Oh, intj. विस्मय, शोक वा यातना-
 सूचक अव्यय ; अहो ! ; हा ! ;
 हाय ! ।
oil, n. तेल । *v. t.* तेल दल्नु ;

तेल लाउनु । *-lay, n.* प्राणीहरूका
 शरीरमा भएको तेल कोष । *-cake,*
n. पीना । *-cloth, n.* तेल लगाएको
 लुगा । *-colour, n.* एक किसिमको
 तेल मिसाएको रंग । *-gas, n.* तेल-
 बाट निकालिएको ग्याँस । *-man,*
n. तेल किनबेच गर्ने वा. बनाउने
 मान्छे ; तेली । *-mill, -press, n.*
 तेल पेलने कल ; कोल । *-painting,*
n. तेलको रंगले बनाइएको चित्र ;
 तैल-चित्र । *-seed, n.* तिल, तोरी,
 राया आदि बिउ । *oil'-y, adj.*
 तेल मात्र भएको ; तेल जस्तो ;
 चिप्लो ।
oint'-ment, n. प्रलेप ; लेप ; मलहम ;
 सुवासित द्रव्य ।
o-ka'-pi (-k'ā-), n. मध्य अफ्रिकामा
 पाइने एक किसिमको जिराफ ।
old, adj. बूढो ; वृद्ध ; उमेर गह-
 सकेको ; पाको भएको ; पुरानो ;
 उहिलेको ; धेरै वर्ष अघिको ;
 निपुण ; खूब जान्ने ; अभिज्ञ ; जीर्ण ;
 खिहसकेको । *-bachelor, n.* पछि-
 सम्म कुमार तथा बिहे नगरीकन
 बस्न प्रण गरेको मान्छे । *-fashioned,*
adj. पुरानो ढाँचाको ; अप्रचलित ।
-maid, n. बिहे नगरेकी बूढी
 आइमाई । *-school, n.* उहिलेका
 पाठशाला वा समिति । *-ster, n.*
 बूढो हुँदै गएको मान्छे । *-world,*
n. पुरानो संसार तथा पूर्व गोलार्द्ध ।
old'-en, adj. पुरानो ; उहिलेको ;
 प्राचीन ; अघिल्लो जमानाको ।

- old'-ish, *adj.* थोत्रा-थानी ; पुरानो हुँदै गएको ; अलि अलि पुरानो ।
- o-le-ag'-in-ous, *adj.* तेल मात्र भएको ; बोलिलो ; चिल्लो ; चिप्लो घस्ने ।
- o-le-ag'-in-ous-ness, *n.*
- ole-an'-der, *n.* एक किसिमको बाहे-मास हरियो रहने रुख ; कणेलको रुख ; यसको फूल ।
- o'-le-o-graph, *n.* एक प्रकारको तैलचित्र ।
- ol-fac'-to-ry, *adj.* सुँघाइसित सम्बन्ध भएको ; घ्राण-सम्बन्धी ।
- ol'-i-garch, *n.* शासन मण्डल ; देशका श्रेष्ठ मानिसहरूमध्ये एक जना ।
- ol'-i-gar-chy' (-ki), *n.* थोरै मान्छेहरू-द्वारा शासन गरिएको राष्ट्र । ol-i-garch'-i-cal, ol'-i-garch-al, *adj.*
- ol'-lio, *n.* विभिन्न पदार्थ मिसिएको अवस्था ; मिश्रण ; मिसावट ।
- ol'-ive, *n.* जतून वा भद्राक्षेको बोट वा फल । -branch, *n.* शान्तिको चिह्न वा लक्षण । -oil, *n.* जतून वा भद्राक्षेको तेल ।
- ol-ym'-pi-ad, *n.* चार वर्षको समय वा परिमाण ।
- ol-ym'-pi-an, ol-ym'-pic, *adj.* ग्रीस देशको ओलिम्पस पर्वत सम्बन्धी ; ओलिम्पिया शहर सम्बन्धी । *n.* ओलिम्पस पर्वतका बासिन्दा ।
- ol-ym'-pus, *n.* ग्रीक देवताहरूका बस्ने ठाउँ तथा ओलिम्पस पर्वत ।
- om'-lere, *n.* तासको खेल विशेष ।
- o'-me-ga, *n.* ग्रीक वर्णमालाको अन्तिम अक्षर ।
- om'-e-let or om'-e-let-e, *n.* फुल फिरेर बनाएको रोटी ।
- o'-men, *n.* पूर्व लक्षण ; भविष्य सूचना ; साह्रत ; जोखना ।
- om'-in-ous, *adj.* अनुभूति ; अमङ्गल-सूचक ; कुलक्षणको ; अशुभ वा अनिष्टसूचक । om'-in-ous-ness, *n.* om'-in-ous-ly, *adv.*
- o'-mit', *v. t.* नगर्नु ; छोड्नु ; त्याग्नु ; ध्यान नदिनु ; उल्लेख नगर्नु ।
- o-mis'-si-ble, *adj.* छोडिने वा ध्यान नदिइने योग्य । o-mis'-sion (-mish'-un), *n.* त्रुटि ; छोड्ने काम ; अवहेला नगरेको कर्तव्य ।
- o'-mis'-sive, *adj.* छोडिएको ; ध्यान नदिइएको वा नदिइने ।
- om'-ni-bus, *n.* धेरै जना चढ्नु हुने ठूलो चारचक्के गाडी ।
- om-ni-fa'-ri-ous, *adj.* सबै किसिमको ; विभिन्न रूपको ।
- om-nip'-o-tent, *adj.* सर्वशक्तिमान ।
- om-nip'-o-tence, om-nip'-o-tenc-y, *n.* सर्वशक्तिशालिता ; असीम क्षमता ; अपरिमित शक्ति ।
- om-nip'-o-tent-ly, *adv.*
- om-ni-pres'-ent, *adj.* सर्वव्यापी ; सर्वत्रविद्यमान् ; जहाँ तहीं ; जताततै । om-ni-pres'-ence, *n.*
- om-nis'-cient (-nish'-ent or nish'-i-ent), *adj.* सर्वज्ञ ; अन्तर्यामी ।
- om-nis'-cience, सर्वज्ञता ; सर्व-ज्ञान । om-nis'-cient-ly, *adv.*

om-niv'-o-rous (-rus), *adj.* सर्वभक्षी ;

सबै किसिमका खानेकुरा खाने ।

om-phag'-ic, *adj.* कौंचा मासु खाने ।

om-phal'-ic, *adj.* नाभि वा नाइटो सम्बन्धी ।

on, *prep.* मा ; माथि ; नजिक ; पट्टि ;

तिर ; उप्रान्त । *adv.* मास्तिर ;

अगाडिपट्टि ; लगातार ; क्रमागत ;

क्रमशः । *intj.* हिङ् ! ; अघाडि

बढ ! ।

once, *adv.* एक पल्ट ; एक पल्ट मात्र ;

एक बाजि ; एक पटक ; एक फेर ;

उहिले ; कुनै एक समयमा । *conj.*

तुरन्तै ; इवाट्टै ; उत्तिनै खेरि ।

one, *adj.* एक ; एउटा ; एकलो ;

अद्वितीय ; अविभाज्य ; अविभक्त ।

n. एकत्व ; एउटै मानिस वा वस्तु ;

एकको अंक । *pron.* कुनै मानिस

वा वस्तु ; एक (१) संख्या । -eyed,

adj. एउटामात्र आँखा भएको ;

काना । -self, *pron.* आफै ;

निज ; खुद ; स्वयं । -sided, *adj.*

बराबर नभएको ; असमान ; पक्ष-

पाती ; अन्याययुक्त । one'-ness,

n. अद्वितीयत्व ; एकत्व ।

on'-er-a-ry, *adj.* भारी बोक्न सुहाउने ।

on'-er-ous (-us), *adj.* कष्टदायक ;

भारी ; गह्रौं । on'-er-ous-ly, *adv.*

on'-going, *n.* अगाडि बढ्ने वा जाने

काम ; अभ्रगति ; कार्यप्रणाली ;

घटना ।

on'-hanger, *n.* अधीनमा भएको मान्छे ;

भर पर्ने कुरो ; आशामुखी ।

on'-i-on (un'-) *n.* पियाज ।

on'-look-er, *n.* दर्शक ।

on'-ly, *adj.* एकमात्र ; एक ; एउटा ;

एकलो ; अद्वितीय । *adv.* केवल ;

मात्र ; खालि ; फकत । *conj.* त्यो

बाहेक ; यस पर्यन्त ।

on-o-mat-o-poe'-ia, *n.* कुनै आवाजलाई

अनुकरण गर्ने शब्द ; अनुकरण-शब्द ;

जस्तै—कागू कागू, कुक्कु, म्याउ ;

प्याच्च ; ध्याच्च इत्यादि । on-o-

mat-o-poe'-ic, -poet'-ic, *adj.*

on'-rush, on'-set, *n.* आक्रमण ;

हमला ; प्रबल आरम्भ ।

on'-slaught (-slaut), *n.* भीषण

आक्रमण ।

on-tol'-o-gy, *n.* तत्त्व-विद्या ; ' पदार्थ-

विज्ञान । on-tol'-o-gist, *n.* तत्त्व-

विद्याका पण्डित ; पदार्थ-विज्ञानवित् ।

on-to-log'-ic, -al, *adj.* on-to-log'-

ic-al-ly, *adv.*

o'-nus, *n.* भारी ; बोझा ; दायित्व ;

प्रमाण-भार ।

on'-ward, on'-wards, *adv.* अधिल्लिर ;

सामुन्नेतिर ; अधि बढ्ने गतिले ।

on'-y-mous, *adj.* नाउँ भएको ; बेनामी

होइन ; स्वनामी ।

on'-yx, *n.* मणि विशेष ।

oof, *n.* धन-दौलत ; नगद ; दाम ;

अर्थ । oof'-y, *adj.* धनी ; पैसावाल ;

अर्थशाली ।

ooze (ooz), *n.* हिलो ; लेउ ; बिस्तार-

सितको बगाइ ; रसाएर निस्कने

काम । *v. t.* खुहुनु ; अलिअलि

बगनु ; रसाउनु वा रसिनु । *ooz'-y*,
adj. हिलो वा लेउ भएको ।

o-pac'-i-ty (*-pas'-*), *n.* अस्वच्छता ;
अस्पष्टता ; धमिलोपन ; छलङ्ग न
देखिने अवस्था ।

o'-pal, *n.* मणि विशेष ; बहुमूल्य पत्थर ।
o-pa-lesc'-ent, *adj.* ज्योति वा
किरण फिजाउने ।

o-paque' (*-pāk'*), *adj.* वारपार
नदेखिने ; उज्यालो नछिर्ने ; अस्पष्ट ;
धमिलो । *o-paque'-ness*, *n.*

ope, *o'-pen*, *adj.* खुला ; नथुनेको ;
नघेरिएको ; नढाकिएको ; उघारो ;
नाङ्गो ; राम्ररी देखिने ; ढ्वाङ्ग पारेको ;
निष्कपट ; खुलासा ; स्पष्ट । *n.*
खुला ठाउँ ; निष्कपटता । *v. t.*
and *i.* खोल्नु ; फुकाउनु ; उघार्नु ;
प्रारम्भ हुनु वा गर्नु ; दृष्टिगोचर
पार्नु ; प्रकाश गर्नु वा भन्नु । *-eyed*,
adj. ध्यान दिने ; सतर्क । *-handed*,
adj. उदार ; दानशील ; खुकुलो ।
-hearted, *adj.* उदारचित्त ; सरल ;
शुद्ध अन्तःकरण ; निष्कपट ।
-mouthed, *adj.* मुख खोलेको वा
उघारेको । *o'-pen-ing*, *n.* प्रारम्भ ;
शुरु ; खालि ठाउँ ; बाटो ; छिद्र ;
प्वाल । *adj.* प्रारम्भिक ; प्राथमिक ;
पहिलो । *o'-pen-ly*, *adv.* स्पष्ट
रूपले ; खुल्लमखुल्ला ; नलुकाएर ।

op'-e-ra, *n.* संगीतमय नाटक ; गीति
वाद्य । *-glass*, *n.* नाटक आदि हेर्दा
प्रयोग गरिने सानो दूरबीनको

किसिम । *-house*, *n.* नाट्यशाला ;
नाचघर ।

op'-e-rate, *v. t. and i.* काम गर्नु ;
प्रभाव पार्नु ; अस्त्र प्रयोग गर्नु ;
चिरफार गर्नु । *op-e-ra'-tion*, *n.*
चिरफार गर्ने काम ; कुनै काम ;
काय-प्रणाली ; आर्थिक लेनदेन ।

op'-e-ra-tive, *adj.* फलदायक ; असर
नभएको । *n.* काम गर्ने मान्छे ;
कालीगद्दु ; शिल्पी । *op'-e-ra-tor*, *n.*
कार्यकारक ; चिरफारको काम गर्ने ।

op-er-at'-ic, *op-er-at'-ic-al*, *adj.*
संगीतमय नाटक वा गीति नाट्य
सम्बन्धी ; गीति नाट्य जस्तो ।
op-er-at'-ta, *n.* छोटो संगीतमय
नाटक ।

op'-er-ose, *adj.* परिश्रम वा कोशीश
गर्न लायकको ; कष्टजनक ; दुःख-
दायक ; क्लेशजनक ; विरक्तिकर ।
op'-er-ose-ness, *n.* *op'-er-ose-ly*,
adv.

o-phid'-i-an, *o-phid'-i-ous*, *adj.*
साँपको ; साँप तथा सर्प सम्बन्धी ।
o-phid'-i-an, *n.* साँपका-जातिको
जन्तु ।

oph-thal'-mi-a, *oph-thal'-my*, *n.*
आँखाको रोग विशेष ; आँखाको
जलन वा सूजन । *oph-thal'-mic*,
adj. आँखाको वा आँखा सम्बन्धी ।
oph-thal'-mist, *n.* आँखाका रोगको
चिकित्सक ।

oph-thal'-mos-cope, *n.* आँखाको भित्री
भाग जाँच गर्ने यन्त्र ।

o-pine', *v. t. and i.* चिन्ता गर्नु ;
विचार गर्नु ; मनमा लिनु ; राय
जाहेर गर्नु ; सम्मति लिनु ; सहमत
हुनु ।

o-pin'-i-on, *n.* मत ; राय ; धारण ;
सम्मति ; विचार ; सामयिक
विश्वास ; सल्लाह । o-pin'-i-on-at-
ed, o-pin'-i-on-a-tive, *adj.* एउटै
मतको ; आफ्नै मतमा हिँड्ने ;
लिङ्गेढिपी गर्ने ; अटल विश्वासी ।
o-pin'-i-on-ist, *n.* आफ्नै मतमा
मस्त भएको मानिस ।

o'-pi-um, *n.* अफीम । o'-pi-ate, *n.*
निद्राजनक औषधि । *adj.* निद्रा
लाग्ने वा पार्ने ; निद्रालु ।

op-po'-nent, *n. and adj.* शत्रु ;
विरोधी ; विपक्षी ; सामुन्ने खडा हुने
वा उभिने ; विपरीत ; उल्टा ।

op'-por-tune, *adj.* सुविधाजनक ;
सु-अवसरको ; उपयुक्त ; ठीक
समयमा । op-por-tun-ist, *n.*
बुझेर काम गर्ने मानिस ; सुअवसरमा
काम गर्ने मानिस । op'-por-tun-
ism, *n.* मौकामा मात्र गर्ने काम ।
op-por-tu'-ni-ty, *n.* दाउ ; मौका ;
सुयोग ; सुविधा ; सुअवसर । op'-
por-tune-ness, op'-por-tune-ly,
adv.

op-pose, *v. t. and i.* विरुद्धमा
उपस्थित हुनु ; सामना गर्नु ; प्रति-
रोध गर्नु ; रोक्नु । op-posed', *adj.*
विरुद्ध ; प्रतिकूल । op-pos(e)-a-ble,
adj. विरुद्धमा उपस्थित हुन सकिने ;

सामना गर्नसकिने ; प्रतिवाद गर्न
लायकको ।

op'-po-site (*sit*), *adj.* विपरीत ;
विरोधी ; विरुद्ध ; सामनेको ; उल्टा ।
n. विपरीत वस्तु वा व्यक्ति ; विपक्ष ;
प्रतिपक्ष । op'-po-site-ly, *adv.*
op'-po-site-ness, *n.*

op-po-si'-tion, (-*zish'-um*), *n.* विपक्षता ;
बाधा ; विरोध ; वैरभाव ;
अधिकारमा नरहेको वा विरुद्ध भएको
जुनसुकै दल । op-po-si'-tion-ist,
n. विपक्षको मानिस ; शत्रुपट्टिको
मान्छे ।

op-press', *v. t.* अत्याचार गरी शासन
गर्नु ; भार पार्नु ; थिच्नु ; दुःख
दिनु ; थिचोमिचो गर्नु ; खेदो
गर्नु ; op-pres'-sion, *n.* अत्याचार ;
उपद्रव ; निर्दयी व्यवहार । op-
pres'-sive, *adj.* पीडादायक ; क्रूर ;
निर्दयी ; अत्याचारी । op-pres'-sor,
n. प्रजालाई दुःख दिने शासक ;
दुरात्मा ; अत्याचारी मानिस । op-
pres'-sive-ness, *n.* op-pres'-sivo-
ly, *adv.*

op-pro'-bri-um, *n.* अपमान ; निन्दा ;
बदनाम ; बेइजती । op-pro'-bri-
ous, *adj.* अपमानजनक ;
निन्दात्मक ; बेइजत गर्ने लायकको ;
op-pro'-bri-ous-ly, *adv.* op-pro'-
bri-ous-ness, *n.*

op'-ta-tive, *adj.* इच्छा जाहेर गर्ने ;
इच्छासूचक ; इच्छार्थ । op'-ta-
tive-ly, *adv.*

op'tic or op'tic-al, *adj.* आँखा वा दृष्टि-विद्या सम्बन्धी । op'tics, *n.* (*sing.* or *pl.*) दृष्टि वा प्रकाश विज्ञान । op-ti'-cian (-i-sh'-un), *n.* आँखा सम्बन्धी यन्त्र वा चश्माहरू बनाउने वा बेच्ने मानिस । op'ti-mism, *n.* दुःख पछि सुख तथा खराब कुरा उपर असल कुराले अन्त्यमा विजय पाउँछ भन्ने सिद्धान्त ; आशापूर्ण आचरण ; हितवाद । op'ti-mist, *n.* संसारमा सबैलाई राम्रै होस् भन्ने मतलब गर्ने मानिस । op'ti-mist-ic, *adj.* op'tion, *n.* इच्छा ; अभिरुचि ; रोजी ; रोजाइ ; रोज्न हुने वा रोजिएको वस्तु ; रोज्ने स्वतन्त्रता । op'tion-al, *adj.* इच्छा अनुसार ; कर नलाग्ने । op'tion-al-ly, *adv.* op'u-lent, *adj.* ऐश्वर्यशाली ; धनी ; धनाढ्य ; प्रचुर ; प्रशस्त । op'u-lence, *n.* ऐश्वर्य ; धन-दौलत ; सम्पत्ति । op'u-lent-ly, *adv.* or, *conj.* अथवा ; वा ; किता ; अर्थात् । or'-a-cle (-a-kl), *n.* देववाणी ; झोँकी ; जोखना हेर्ने मानिस ; जोखना ; भविष्य कथन । *n. pl.* धर्मशास्त्र ; भविष्य भन्ने मानिस । o-rac'-u-lar, *adj.* देववाणी सम्बन्धी ; प्रामाणिक ; निश्चयात्मक । o-rac'-u-lar-ly, *adv.* o-rac'-u-lar-ness, *n.* o'-ral, *adj.* मुखजवानी ; बोलेर ; मौखिक ; अलिखित ; मुख-सम्बन्धी ।

o'-ral-ly, *adv.* मुखमुखसँग ; मुखजवानीसित । o'-rang or o-rang'-ou-tang or o'-rangu'-tan, *n.* मान्छे जस्तो बानरको किसिम ; बनमान्छे । or'-ange, *n.* सुन्तला । *adj.* सुन्तला रंगको । or'-ang-er-y, *n.* सुन्तलाको बगैँचा । o-ra'-tion, *n.* वक्तृता ; भाषण । or'-a-tor, *n.* भाषण दिने मान्छे ; वक्ता । or-a-tor'-i-al, or-a-tor'-i-cal, *adj.* भाषण सम्बन्धी । or'-a-to-ry, *n.* भाषण कला ; वक्तृताको अलङ्कार ; भजनालय ; निजी पूजा-पाठ गर्ने ठाउँ । or-a-to'-ri-o, *n.* धार्मिक गीतिनाट्य । orb, *n.* गोलक मण्डल ; वृत्त ; चीज ; वृत्त आकारको वस्तु ; चक्र ; आँखा । *v. t.* गोलक वा मण्डलाकारको बनाउनु ; घेर्नु । or-b'ed, *adj.* गोलाकार ; डल्लो ; गोलो ; वृत्ताकार वा मण्डलाकारको । or-bic'-u-lar, *adj.* गोलो ; डल्लो ; गोलाकार ; मण्डलाकार ; वृत्ताकार । or-bic'-u-lar-ly, *adv.* or-bic'-u-lar-ness, *n.* or-bic'-u-late, or-bic'-u-lat-ed, *adj.* मण्डलाकार ; गोलो ; डल्लो ; गोलाकार वा वृत्ताकार जस्तो । or-bic-u-la'-tion, *n.* or'-bit, *n.* ग्रह आदिको परिभ्रमण गर्ने बाटो ; ग्रह-कक्ष ; आँखाको घर ; आँखाका वरिपरिको छाला ।

or'-chard, *n.* फलहरूको बगैँचा ।

or'-ches-tra (-kes-tra), संगीतालयमा
बाजा बजाउने मान्छेहरू वा उनी-
हरूले सम्पादन गरेको सम्मिलित
संगीत ; गान-बजान गर्ने निर्दिष्ट
स्थान । or'-chestral, *adj.*

or'-chis, or'-chid, (*kid*), *n.* सुनाखरी
वा सुनगाभा फूल । or'-chi-da'-
ceous, *adj.* or'-chid-ist, *n.*

or'-chi'tis, *n.* अण्डकोष प्रदाह ;
एकशिरा रोग ।

or'-dain', *v. t.* व्यवस्था गर्नु ; विधि-
पूर्वक पादरी नियुक्त गर्नु ; पवित्र
पदवी प्रदान गर्नु ; आदेश दिनु ।

or'-dain'-er, *n.* or'-dain'-a-ble, *adj.*

or'-de-al, *n.* अग्नि-परीक्षा ; कठिन जाँच ।

or'-der, *n.* व्यवस्था ; नियम ; विधान ;

आज्ञा ; आदेश ; हुक्म ; दर्जा ;

पंक्ति ; श्रेणी ; अनुक्रम ; बन्दोबस्त ;

किसिम ; प्रकार ; धार्मिक संघ ;

v. t. and i. मिलाउनु ; मिलाएर

राख्नु ; नियमपूर्वक राख्नु ;

नियमित गर्नु ; आज्ञा दिनु वा गर्नु ;

अह्नाउनु ; खटाउनु ; नियुक्त गर्नु ।

or'-der-ly, *adj.* विधिपूर्वक

मिलाइएको ; नियमित ; असल

आचरण भएको । *n.* सर्कारी

अफिसरको साथमा रहने सिपाही ;

अर्देकी । or'-der-ness, *adj.* विधि-

पूर्वक नराखेको ; नमिलाएको ;

जथाभावीको ।

or'-di-nal, *adj.* क्रमसूचक ; क्रमवाचक ;

n. क्रमवाचक संख्या ; क्रमाङ्क ।

or'-di-nance, *n.* व्यवस्था ; विधि ;
रीति ; अख्तियारपूर्वकको निर्देश ;
धार्मिक विधान ।

or'-di-na-ry, *adj.* चल्ती ; नियमित ;
साधारण ; सामान्य ; सामूली ;
स्वाभाविक । *n.* धर्मविभागका
विचारक ; पुरोहित ; पादरी । or'-
di-na-ri-ly, *adv.*

or'-din-ate, *adj.* व्यवस्था अनुसारको ;
नियमित ; यथाक्रम । *n.* (गणितमा)
अर्देज वा कोटि । or'-din-ato-ly,
adv.

or-di-na-tion, *n.* विधि-विधान ;
नियोग ; व्यवस्थापन ; धार्मिक
पदको प्रदान ; नियुक्ति ; संस्कार ;
निश्चित नीति ; आज्ञा दिने
काम ।

ord'-nance, *n.* ठूलो तोप ; लडाइँमा
चाहिने सामग्रीको विभाग । -sur'-
vey, *n.* इङ्गल्याण्ड, स्काटल्याण्ड
र आयर्ल्याण्डको सर्कारी नाप ।

or'-dure, *n.* गोबर ; बर्कुला ; सुली ;
विष्टा ; मल ।

ore, *n.* खानिबाट निकालेको सफा
नगरेको धातु ; माटोसँग मिसिएको
धातु ।

o'-read, *n.* डाँडाको देवी ; संसारी-माई ।

or'-gan, *n.* शरीरको इन्द्रिय ; साधन ;
यन्त्र ; उपाय ; खल्लौँति बाजा ;
मध्यस्थ वा प्रतिनिधि ; अङ्ग ;
समाचार-पत्र । or'-gan'-ic, or-
gan'-ic-al, *adj.* इन्द्रिय सम्बन्धी ;
यान्त्रिक । or'-gan'-ism, *n.* यान्त्रिक-

गठन वा रचना ; सजीव प्राणी वा वस्तु ।

or'gan-ize, -ise, *v. t.* अङ्गहरूले युक्त गर्नु ; बन्दोबस्त गर्नु ; काम गर्ने नियममा बनाउनु वा राख्नु ।

or-gan-i-za-tion (-s'a-), *n.* ऐन्द्रियिक वस्तु वा व्यवस्थापित प्रणाली वा समाज ; बन्दोबस्त गर्ने काम । or'gan-iz-er, or'gan-is-or, *n.*

or'gan-ist, *n.* खलौंति वा यस्तै अरु बाजा बजाउने मान्छे ।

or'gy (:ji), *n.* कैयौं देवताहरूका पूजाको गुप्त विधिहरू ; रक्सी पिएर मस्त हुने वा व्यसनमा आशक्त भएको मोजमजाको उत्सव ; राती मनाइने उत्सव ।

o'-ri-el, *n.* कुनै घरको बाहिर निस्केको झ्याल ।

o'-ri-ent, *adj.* उज्ज्वल ; चहकिलो ; बहुमूल्य ; उदाउन लागेको ; भरस्वर झल्कन लागेको ; पूर्वीय । *n.* पूर्व दिशा वा पूर्व पट्टिको हिस्सा ; पूर्व तिरको मुलुक । ori-en'tal, *adj.* पूर्वीय ; एशियाको सभ्यता सम्बन्धी ; उज्ज्वल । पूर्व देशीय व्यक्ति ; एशियाका बासिन्दा । ori-en'tal-ize, -ise, *v. t.* ढाँचा आदिमा पूर्वीय पार्नु । ori-en'tal-ism, *n.* पूर्वी भाषा ; पूर्वी विचार शैली ; एशिया महादेशको रीति वा व्यवहार । ori-en'tal-ist, *n.* पूर्वी भाषाका पण्डित ।

or'i-fice (-fis), *n.* मुख ; दुलो ; छिद्र ; प्वाल ।

or'i-gin (-jin), *n.* उत्पत्ति ; जन्म ; मूल ; प्रारम्भ ; जड़ ; निकास ; कारण । orig'i-nal, *adj.* आदिम ; मौलिक ; प्रारम्भिक ; पहिलेदेखिको ; सबभन्दा पहिलेको ; भौतिक । *n.* असल नमूना ; मूल ; मूल ग्रन्थ ; आदर्श । orig'i-nal-ly, *adv.* पहिलेदेखि ; शुरुदेखि ; पहिले ; शुरुमा । orig-i-nal'i-ty, *n.* मौलिकत्व ; अपूर्व कल्पनाशक्ति ; प्रारम्भिक काम ।

orig'i-nate, *v. t. and i.* सृष्टि गर्नु ; उत्पादन गर्नु ; उत्पन्न हुनु ; प्रारम्भ गर्नु ; थाल्नु । orig'i-na'tion, *n.* मूल ; आरम्भ ; उत्पत्ति । orig'i-na'tor, *n.* उत्पादक ; आरम्भ गर्ने मानिस ।

ori'-ole, *n.* चराको किसिम ।

o-ri'-on, *n.* राशिचक्र ; मृगशिरा नक्षत्र ; कालपुरुष ।

or'i-son, *n.* प्रार्थना ; स्तुति ; उपासना ; भजन ।

or'-lop, *n.* जहाजको सबभन्दा तल्लो डेक ।

or'-na-ment, *n.* गहना ; भूषण ; अलङ्कार ; सिंगानेको निम्ति प्रयोग गरिने चीज ; रत्न ; सम्मान । *v. t.* गहना आदिले भूषित पार्नु ; सिंगार्नु ; राम्रो पार्नु ; सजाउनु । or-na-ment'al, *adj.* शोभाजनक ; शोभा बढाउने ; सुहाउने । or-na-

ment'-ally, *adv.* or-na-men-ta'-tion, *n.* सिंगाने काम ; शृङ्गार ; सजावट ; शोभा दिने काम ; अलंकृत ; भूषण ।

or-nate', *adj.* अलङ्कारद्वारा सुशोभित ; सिंगारिएको ; अलङ्कृत ; भूषित ।

or-nate'-ness, *n.* or-nate'-ly, *adv.*

or-ni-thol'-ogy (-ji), *n.* चरा-चुरुङ्गीको विज्ञान ; पक्षि-विद्या । or-ni-thol'-o-gic-al, *adj.* or-ni-thol'-o-gic-ally, *adv.* or-ni-thol'-o-gist, *n.* or-ni-th'-o-man-ey, *n.* चरा-चुरुङ्गीको गति हेरेर भविष्य भन्ने काम ।

or-ni-tho-rhyn'-chus, *n.* अष्ट्रेलियामा पाइने एक किसिमको हाँसको झैं चुच्चो भएको पानीमा पाइने जन्तु ।

orog'-ra-phy, *n.* पर्वतहरूको वृत्तान्त ; शैल-विज्ञान । orog'-ra-phy, orog'-ra-phy-cal, *adj.*

orol'-o-gy—Same as orography.

or'phan (-fan), *n.* आमा-बाबु नभएको सन्तान ; दुहुरो ; अनाथ । *adj.* आमा-बाबु नभएको । -age, *n.* अनाथ आश्रम ; दुहुरोपन ; आमा-बाबु नभएको अवस्था । -asylum, *n.* अनाथालय ; दुहुरा-दुहुरीका निमित्त बनाइएको बस्ने घर ।

or-phe'an, or-phic, *adj.* पौराणिक गायक-कवि अर्फियस सम्बन्धी ; रसिलो ; सुरिलो ।

or'pi-ment, *n.* एक किसिमको विष बनिने खनिज पदार्थ ; हरिताल ।

or'-ro-ry, *n.* ग्रहहरूका आकार आदि देखाउनका निमित्त प्रयोग गरिने यन्त्र विशेष ।

or'-ris, or'-rice, *n.* आइरिस जातका फूलको किसिम ।

ort, *n.* छाडिएको पदार्थ ; रोटी आदिको डुका ; रहल-पहल ।

or'-tho-dox, *adj.* प्रचलित मतावलम्बी ; स्वधर्मपरायण ; शास्त्रविश्वासी ; कट्टर-धर्मी ; आस्तिक । or'-tho-dox-y, *n.* स्वधर्मपरायणता ; आस्तिकता ; सत्य धर्म ; धार्मिक कट्टरता ।

or'-tho-e-py, *n.* शब्दहरूको उच्चारण गर्ने विद्या ; शुद्ध उच्चारण विधि ; शब्दहरूको विशुद्ध उच्चारण । or'-tho-e-pist, *n.* विशुद्ध उच्चारण गर्न सक्ने मानिस ; शब्दोच्चारण विज्ञानमा निपुण मानिस । or'-tho-e-pic, or'-tho-e-pic-al, *adj.* or-tho-e-pic-al-ly, *adv.*

or'-tho-gon, *n.* समकोणी क्षेत्र । or'-tho-gon-al, *adj.* समकोणीय । or'-tho-gon-al-ly, *adv.* समकोणी हिसाबले ; समकोण पारेर ।

or-thog'-ra-phy (-fi), *n.* शुद्ध हिज्जे गराइ ; वर्ण विचार । or-tho-graph'-ic, -al, *adj.* विशुद्ध हिज्जे तथा वर्ण-विचार सम्बन्धी । or-tho-graph'-er, or-tho-graph'-ist, *n.* विशुद्ध हिज्जे गर्ने मानिस ; शुद्ध वर्ण-विन्यास कर्ता । or-tho-graph'-ic-al-ly, *adv.*

or-to-lan, *n.* एक किसिमको मीठो गाउने चरो ।

os'cil-lat (sil-) *v. t. and i.* यता-उति हलनु ; दोलक जस्तो झुलनु ; अधि पछि सर्नु । os'cil la'tion, *n.* अधि पछि हलिरहने वा थर्कने वस्तु ; दोलन । os'cil-la-tor-y, *n.* अधिपछि हलिरहने ; दोलायमान ।

os'ci-tate, *v. i.* निद्राले हाय हाय गर्नु । os'ci-tant, *adj.* निद्रा-जनक ; निद्रालु ; हाय आउने । os'ci-tant-ly, *adv.* os'ci-tan-cy, os-ci-ta'tion, *n.*

os'cu-late, *v. t. and i.* छुनु ; स्पर्श गर्नु ; चुमा खानु । os'cu-lant, *adj.* टाँसिएको ; छोएको ; एकाधर्कालाई छुने ; चुमा खाने । os'cu-la-tor-y, *adj.* चुमा वा चुम्बन सम्बन्धी ।

o'sier (-her) *n.* टोकरी आदि बुझ्नु हुने पानीको छेउमा उम्रने एक किसिमको बोट ।

os'prey (prē), *n.* माछाको शिकार गर्ने एक किसिमको ठूलो चरो ; हाड-फोडा ; चील विशेष ।

os'se-ous, *adj.* हड्डी वा हाड भएको ; हाड जस्तो ।

os'bi-cle, *n.* सानो हड्डी ।

os'si-fer-ous, *adj.* हाड उत्पन्न गर्ने ; हड्डी पैदा गर्ने ; हड्डी भएको ।

os'si-fy, *v. t. and i.* हड्डीमा परिणत गर्नु ; हड्डीमा परिवर्तन हुनु ; हड्डी जस्तो पदार्थमा बदलनु । os'si-fi-ca'-

tion, *n.* हड्डीमा परिणत हुने वा हड्डी बनिने काम ।

os-si-vo'rous, *adj.* हड्डी खाने ।

os-su-ar-y, *n.* हड्डी थुपार्ने ठाउँ ।

os-ten'si-ble, *adj.* प्रदर्शनीय ; सुस्पष्ट ; प्रत्यक्ष ; बनावटी । os-ten'si-bly, *adv.* os-ten-si-bil'i-ty, *n.* os-ten'sive, *adj.* देखाउने ; प्रदर्शक ; स्पष्ट ; प्रकट ; खुला ; प्रत्यक्ष ; प्रदर्शनशील । os-ten'sive-ly, *adv.*

os-ten-ta'tion, *n.* आडम्बर ; बाहिरी देखावट ; ढाँचा । os-ten-ta'tious (-shus), *adj.* आडम्बरपूर्ण ; बाहिरी ढाँचा ; देखावटी । os-ten-ta'tiously, *adv.* os-ten-ta'tious-ness, *n.*

os-te-ol'o-gy, *n.* हड्डीको विज्ञान ; अस्थितत्व । os-te-ol'o-gic, -al, *adj.* os-te-ol'o-ger, os-te-ol'o-gist, *n.*

os-teot'o-my, *n.* हड्डी चिरफार गर्ने काम ।

os-ti-tis, *n.* हाडको प्रदाह ।

os'tler, *n.* सरायका तवेलाको मान्छे ; घोडाको सहस ।

os'tra-cize, -cise (-sīz-), *v. t.* समाज-बाट बाहिर हुनु ; देशबाट निकालि-दिनु । os'tra-cism, *n.* समाजबाट बाहिर गरिएको अवस्था वा गर्ने काम ।

os'trich, *n.* अफ्रिकामा पाइने एक किसिमको ठूलो चरो ; शतुरमुर्ग ।

o'tal-gia, o'tal-gy, *n.* कान दुख्ने ब्यथा ।

oth'er, *adv.* अर्को ; अन्य ; भिन्न ; छुट्ट ; अतिरिक्त । *pron.* अन्य व्यक्ति वा वस्तु । -wise, *adv.* अर्कै हिसाबले ; भिन्नै तरीकाले ; अथवा ; होइन भने ।

o'ti-osə, *adj.* अल्टे ; काममा नलागेको ; बेकम्मा ; निरर्थक ; निष्फल ।

o-ti'tis, *n.* कान सुनिने व्यथा ।

otor-rhoe'a, *n.* कानबाट निस्कने पीप ।

o'tos-cope, *n.* कान जाँच गर्ने यन्त्र ।

ot'ter, *n.* माछामा निर्वाह गर्ने न्याउरी मूसाका किसिमको जन्तु ; ओत ।

ot'to or at'tar, *n.* अत्तर ।

ot'to-man, *adj.* and *n.* तुर्कीको साम्राज्य ; तुर्की सम्बन्धी ; तुर्कीका निवासो ; गद्दी वा आसन विशेष ।

ouch, *n.* कुनै वस्तुमा मणि जडिने खोपिल्टा वा घर ।

ought (*adv.*), *n.* शून्य ; फुस्सा जाहेर गर्ने अङ्क । *v. i.* उचित हुनु ; आवश्यक हुनु ; चाहिन्छ ; पर्छ ।

ounce, *n.* ओजन परिमाण विशेष ; प्रायः ; आधा छोटोको तौल ; चितुवाका किसिमको जन्तु विशेष ।

our, *adj.* and *pron.* हाम्रो ; हामीहरूको । -self, *pron.* म आफैँ ; हामीहरू आफैँ । ours, *pron.* हाम्रो ; हामीहरूको ।

ou'sel, *n.* एक किसिमको गाउने चरो ।

oust, *v. t.* निकालिदिनु ; बाहिर गर्नु ; रहित पार्नु ; अधिकार आदिबाट वञ्चित गर्नु । oust'er, *n.* बाहिर

निकाल्ने काम ; वञ्चित गर्ने वा रहित पार्ने काम ।

out, *adv.* बाहिर ; घरदेखि बाहिर ; बाहिरपट्टि ; देखिने गरी ; सम्पूर्ण रूपले ; स्पष्ट हिसाबले ; हृदयसँग ; स्वतन्त्र भावले ; बलपूर्वक ; बलै-सित । *n.* बाहिरपट्टिका ठाउँ ; बाहिरी स्थान ; निकालिएको व्यक्ति वा वस्तु । *v. t.* and *i.* बाहिर निकाल्नु ; बाहिर भाउनु वा जानु ; बत्ती आदि निभाउनु । *intj.* पर जा ! ; बाहिर निक्कि ! ।

out-and-out, *adj.* सम्पूर्ण ; परिपूर्ण ; समस्त । *adv.* सम्पूर्ण रूपले ।

out-bal'ance, *v. t.* ओजन बढ्ता हुनु ।

out-bar'gain, *v. t.* भाव कसाकस गर्दा जित्नु ।

out-bid', *v. t.* लिलाम आदिमा तोकिएको दाम भन्दा बढ्ता ढाँक बोल्नु ; बढ्ता मोल दिन चाहनु ।

out-break' *n.* उद्वेग ; उत्पात ; उद्गम ; फुटेर निस्कने काम ; कुनै कुरो इवाट्टे हुने काम ; गोलमाल ; विद्रोह ।

out-burst', *n.* फुटेर निस्कने काम ; फुट्ने वा पड्कने काम ।

out-cast, *adj.* समाजदेखि बाहिर भएको ; च्युत भएको ; परित्यक्त ; निकालिएको । *n.* निकालिएको मान्छे ; च्युत भएको वा परित्यक्त मानिस ।

out-come', *n.* उत्पत्ति ; नतिजा ; अन्तिम ; परिणाम ; फल ; सिद्धान्त ।

out'-crop, *n.* पृथिवीका सतहमा निस्कने काम ।

out'-cry, *n.* कोहोलो ; हल्लाखल्ला ; चिच्याउने काम ; क्लेशजनक शब्द ।

out-dis'-tance, *v. t.* तोकिएको निशाना भन्दा धेरै टाढा पुगनु ।

out-do', *v. t.* जित्नु ; कसैलाई छिनेर जानु ।

out'-door, *adj.* बाहिर ; घर बाहिर ; खुला ठाउँमा गरिने । -doors, *adv.* घरको बाहिर ; खुला ठाउँमा ; मैदानमा ।

out'-er, *adj.* बाहिरी ; बाहिरपट्टिको ; बाहिरको । -most, *adj.* सबभन्दा बाहिरको ; सबभन्दा टाढाको ।

out'-fit, *n.* यात्रा आदिमा चाहिने पूरा सरजाम ; सामग्री ; चीजबीज ।

out'-fit-ter, *n.* साज-सरजाम जोर्ने मानिस । out'-fit-ting, *n.* साज सरजाम ; सामग्री ।

out-flank', *v. t.* शत्रुको बगललाई ढाक्ने गरी आफ्नो सेना फैल्याउनु ।

out'-flowing, *n.* बाहिर बग्ने काम । *adj.* बाहिर बग्ने ।

out'-going, *adj.* बाहिर निस्कने । *n.* बाहिर जाने वा निस्कने काम । *pl.* खर्च ; व्यय ।

out-grow', *v. t.* नियमित परिमाण भन्दा बढ्ता बढ्नु ; चौडो बढ्नु । -growth, *n.* दुसा ; पाउला ; अङ्कुर ; अतिवृद्धि ।

out-her'ed, *v. t.* निर्दयी काम वा आचरण गर्ने ।

out'-house, *n.* ठूलो घरको छेउमा रहेको सानो घर ।

out'-ing, *n.* सुखसयलको भ्रमण ; सफर ; घर बाहिर जाने काम ।

out'-land'-ish, *adj.* विदेशीय ; अप्रचलित ; अपरिचित ; अनौठो ।

out'-last, *v. t.* चिरकालसम्म रहनु ; स्थायी हुनु ; टिक्नु ।

out'-law, *n.* ऐनले रक्षा नगर्ने मानिस ; देश निकाला गरिएको मानिस । *v. t.* ऐनले रक्षा गर्नबाट हटाउनु ; देश निकाला हुनु । out'-law-ry, *n.* कुनै मानिसलाई ऐनद्वारा रक्षा नगरिने काम ।

out'-lay, *n.* लागत ; खर्च ; व्यय ; मूलधन ।

out'-lot, *n.* उत्पत्ति-स्थान ; निर्गम-स्थान ; बाहिर निस्कने ढोका वा बाटो ; निकास ।

out'-line, *n.* कुनै चित्रको बाहिरी रेखा ; बाहिरको सिमाना ; आवश्यक भागको मात्र बयान ; सारांश ; संक्षेप । *v. t.* बाहिरी रेखा खिच्नु ; संक्षेपमा वर्णन गर्नु ।

out'-live, *v. t.* पछिसम्म बाँच्नु ; धेरै वर्षसम्म जीवित रहनु ।

out'-look, *n.* पहरा ; चौकी ; हेरिरहने काम ; हेरिने ठाउँ ; दृश्य ।

out-lus'-tre, *v. t.* प्रभा वा उद्योतिमा जित्नु ; चंकिलो पार्नु ।

out'-lying, *adj.* बाहिर रहेको ; कुनै प्रान्तको सीमामा रहेको ; सोमान्त ।

out'-march, *v. t.* नियमित भन्दा चौडो हिड्नु ।

out'-most—Same as outermost.

out'-ness, *n.* बाहिरी अवस्था ; बाहिर भएको अवस्था ।

out-num'-ber, *v. t.* संख्यामा जित्नु ।

out-of-door', *adj.* घरदेखि बाहिर भएको ; खुला जग्गामा रहेको ।

out-of-the-way', *adj.* मानिसका घुइँचोदेखि टाढामा रहेको ; बाटो बाहिरको ; एकान्त ; निभृत ; असाधारण ।

out-pace', *v. t.* नियमित भन्दा चौडो हिड्नु ।

out-pa'-tient, *n.* अस्पतालदेखि औषधि पाउने बाहिरको रोगी ।

out'-port, *n.* प्रधान बन्दरदेखि टाढामा रहेको अर्को बन्दर ।

out'-post, *n.* झुक्क्याउन नदिनलाई व्यापकबाट केही टाढा पहरामा रहेको पल्टनको एक हिस्सा ; चौकी बस्ने ठाउँबाट टाढामा रहेको चौकी ।

out'-pour, *v. t.* धारा दिने पार्नु ; बगाउनु । *n.* बाहिरी बग्ने काम ।

out'-put, *n.* कुनै निर्दिष्ट समयमा पैदा गरेको वस्तु आदिको परिमाण ।

out'-rage, *n.* उपद्रव ; अत्याचार ; बलात्कार । *v. t.* अपमान गर्नु ; अत्याचार गर्नु ; उपद्रव मचाउनु ; जुलूम गर्नु । out-ra'-geous (-jus), *adj.* अत्याचारपूर्ण ; अनाचारी ; अघोरै निष्ठुरी ; मापाको ; भीषण ; प्रचण्ड । out-ra'-geous-ness, *n.*

out-ra'-geous-ly, *adv.* अत्याचार गरेर ; अन्याय रूपले ।

out-reach', *v. t.* बढ्नु ; अगाडि जानु ; अधि निस्कनु ।

out-ride', *v. t.* घोडा आदिमा अरु भन्दा चौडो चढ्नु ; घोडा आदि चढेर अरुलाई उछिन्न । out'-rider, *n.* बग्गीको अधिपछि लाग्ने घोडचढी मानिस ।

out-right, *adv.* सम्पूर्णरूपले ; सबै ; एकै चोटि ; स्याँट्टै ; ढिलो नगरी ।

out-ri'-val, *v. t.* उत्तम रूप वा गुणमा जित्नु ; मलिन पार्नु ।

out-run', *v. t.* दगुर्नमा जित्नु ; उछिन्न ।

out'-sat, *n.* शुरु ; आरम्भ ; प्रस्थान ; पहिले ; आदि ।

out-shine', *v. t. and i.* प्रभा वा ज्योतिमा चँकिलो हुनु ; समुज्वल हुनु ; किरण वा ज्योति फिँजाउनु ।

out'-side, *n.* बाहिरी सतह वा हिस्सा ; बाहिरी रूप ; वाह्य आकृति । *prep. and adv.* बाहिरपट्टि । *adj.*

बाहिरको ; बाहिरी ; बाहिरपट्टिको ।

out'-sider, *n.* दल बाहिरको मानिस ; चिनजान नभएको ; परदेशी ; आगन्तुक ।

out'-skirt, *n.* सीमाना ; प्रान्तदेश ; काँठ ; शहरको बाहिरी हाता । *n. pl.* शहर ; हाता आदिको बाहिरी सीमाना ।

out-speak', *v. t. and i.* स्पष्टसित भन्नु ; ठूलो स्वरले बोल्नु ; अरुको भन्दा ठूलो स्वरमा भन्नु ।

out spo'-ken, *adj.* स्पष्ट बोल्ने; स्पष्ट-वादी; सत्यवादी; खसोखासको कुरा गर्ने; खुलासा भन्ने।

out-spread', *v. t.* फिँजाउनु; फैलाउनु; पसार्नु। *adj.* फैलिएको; फिँजिएको।

out-stand', *v. t. and i.* थप्नु; टेका दिनु; ऋण आदि नतिरेको हुनु; छिनाफाना नभएको हुनु।

out-stand'-ing, *adj.* प्रमुख; अपरिशोधित; अझ छिनाफाना नभइ सकेको।

out-stare', *v. t.* आँखीभौँद्वारा डर देखाउनु; आँखा तर्नु।

out-stretch', *v. t.* फैलाउनु; फिँजाउनु; पसार्नु; लम्बाउनु; विस्तृत पार्नु।

out-strip', *v. t.* धेरै हुनु; बढ्ता हुनु; बढ्नु; पछि छोड्नु; उछिन्न।

out-turn, *n.* पैदा गरेको सामग्री वा वस्तु।

out-vie', *v. t.* प्रतियोगितामा जित्नु।

out-vote', *v. t.* अरुको भन्दा बढ्ता भोट प्राप्त गर्नु। सम्मति-संस्थामा अरुलाई जित्नु।

out-walk', *v. t.* हिँड्नुमा जित्नु; उछिन्न; हिँड्दा अरुलाई पछि छोड्नु।

out-ward, *adj.* बाहिरको; बाहिरी; बाह्य; सतहको। out-ward'-ness, *n.*

out-ward or out-wards, *adv.* बाहिर पट्टि; बाहिरी भाग वा सतहमा; विदेशी बन्दरतिर। out-wardly,

adv. बाहिरी हिसाबले; हेर्नमा मात्र; देखावटी।

out-weigh' (-wɪt'), *v. t.* तौल; मोल वा प्रभावमा बढ्ता हुनु।

out-wit', *v. t.* बुद्धि वा चातुरीद्वारा जित्नु; ठगनु।

out-work', *n.* किला आदिको छुट्टै भाग; घर बाहिर गरेको काम। *v. t.* धेरै काम गर्नु; गुण वा रूपमा उत्तम निस्कनु।

o'-val, *adj.* फुलका आकारको; बदामी; *n.* फुलका आकारको कुनै वस्तु।

o-va'-ri-ous, *adj.* फुल वा अण्डा भएको।

o-va-ri'-tis, *n.* गर्भाशयको प्रदाह।

o'-va-ry, *n.* गर्भाशय; बीजकोष; डिम्बकोष। o-var'-ian, o-var'-ial, *adj.*

o'-vate, o'-vat-ed, *adj.* फुलका आकारको।

ov'-en, *n.* ईट आदिको चूल्हो।

ov'-er, *prep. adv. and adj.* माथि; वारपार; अति; बढी; थप; ज्यादै; धेरै; छुट्टै; सम्पूर्ण हिसाबले; अतिरिक्त भावले; एक छेउदेखि अर्को छेउसम्म; बाहिरको; सतहको; माथिको वा माथिल्लो; श्रेष्ठ।

o-ver-act', *v. t. and i.* नियमित भन्दा बढ्ता काम गर्नु; ज्यादै काम गर्नु।

o'-ver-alls, *n.* एक किसिमको खुकुलो सुरुवाल; पैजामा।

o-ver-anx'ious, *adj.* साहै चिन्तित भएको ।

o-ver-arch', *v. t. and i.* खिलान वा गुम्बज बनाउनु ; गुम्बज तथा वृत्ताकार वस्तुले ढाक्नु ।

o-ver-awe' (-aw'), *v. t.* डर देखाएर अभ्मीनमा राख्नु वा दमन गर्नु ; थर्कमान पार्नु ।

o-ver-balance, *v. t.* तौल फुस्कनु र खस्नु ; तौल, मोल आदिमा बढ्ता हुनु ; गह्रौं हुनु ।

o-ver-bear', *v. t.* दमन गर्नु ; जित्नु ; दबाउनु ; महत्त्व आदिमा माथ गर्नु ।

o-ver-bear'-ing, *adj.* हठी ; चढिएको ; दाम्भिक ; छट्ट ; उद्धत ; गर्व वा अहङ्कारपूर्ण । o-ver-bear'-ingly, *adv.*

o'-ver-board, *adv.* जहाजबाट पानीमा ; जहाजदेखि ।

o'-ver-bridge, *n.* रेलको बाटो पार गर्नकालागि बनाइएको पूल ।

o-ver-burden, *v. t.* भारी वा बोझ चाहिंदो भन्दा बढ्ता लादनु ।

o-ver-cast', *v. t. and i.* बादल आदिले ढाक्नु ; अँध्यारो पार्नु ; लुगा आदि खुदनु ।

o-ver-cau'-tions, *adj.* साहै होशियारी गर्ने ; साहै हिसाब गर्ने । o-ver-cau'-tiously, *adv.* o-ver-cau'-tious-ness, *n.*

o-ver-charge', *v. t.* बढ्ता लादनु वा बोझा पार्नु ; मोल बढ्ता लिनु ;

बिजुली आदिलाई बढ्ता शक्तिवान् बनाउनु । *n.* बढ्ता दाम ; बोझ बढ्ता भएको अवस्था ।

o-ver-cloud', *v. t.* बादलले ढाक्नु ; अँध्यारो हुनु ।

o-ver-cloy', *v. t.* वाक्क पार्नु ; अमन गराउनु ।

o-ver-coat, *n.* साधारण कोट तथा अरु लुगा माथिबाट लाइने ठूलो कोट ।

o-ver-come', *v. t. and i.* दमन गर्न ; पराजय गर्नु ; हटाउनु ; विजयी हुनु ।

o-ver-crowd', *v. t.* घुइँचो हुनु ; भीड लाग्नु ।

o-ver-elo', *v. t.* नियमित भन्दा बढ्ता काम गर्नु ; खानेकुरा आदि बढ्ता बेरसम्म पकाउनु, उमाल्नु वा सेकाउनु ; थकाउनु ; विरक्त पार्नु ।

o-ver-close', *n.* औषधि आदिको अतिरिक्त मात्रा वा परिमाण । *v. t.* औषधि आदि ठूलो मात्रामा दिनु ।

o-ver-draft', *n.* ब्याङ्कबाट आफ्नो हर हिसाब भन्दा बढ्ता रुपियाँ किने काम ; हर हिसाब भन्दा बढ्ता लिएको रुपियाँ ।

o-ver-draw', *v. t.* आफ्नो हर हिसाब भन्दा बढ्ता रुपियाँ लिनु ; अत्युक्ति वा अचाकली गर्नु ; बढाएर भन्नु वा लेख्नु ।

o-ver-dress', *v. t.* अचाकली हिसाबले सिँगार्नु ; बढ्ता लुगा लाउनु ।

o-ver-due', *adj.* म्याद पुगेको ; निर्दिष्ट समय पुगेको ।

o-ver-est-i-mate, *v. t.* साह्रै बढ्ता अनुमान गर्नु; ज्यादै कदर गर्नु।
n. अतिरिक्त अनुमान; साह्रै बढ्ता कदर। o-ver-estima'tion, *n.*

o-ver-flow', *v. t. and i.* भल बग्नु; सतह भन्दा माथि बग्नु; चारैतिर फैलनु; बढ्ता हुनु। *n.* भल; बाढ; प्रशस्त भण्डको अवस्था।
 o-ver-flow'ing, *adj.* प्रचुर; प्रशस्त परिपूर्ण; भल वा बाढी आउने; *n.* प्राचुर्य; प्रशस्तता; परिपूर्ण भएको अवस्था।

o-ver-grow', *v. t. and i.* घाँस-पात आदिले भरिनु; फैलनु; प्राकृतिक भन्दा धेरै बढ्नु। o-ver-growth', *n.*

o-ver-hang', *v. t. and i.* झुण्डिनु; बाहिर निस्कनु; झर्ने लागेको हुनु; झुकाउनु वा निहुराउनु; झुक्नु।

o-ver-haul', *n. t.* उल्टाइ दिनु; जाँचको निमित्त खोलखाल पार्नु; फैला पार्नु। *n.* विधिपूर्वकको जाँच; परीक्षा; परिदर्शन।

o-ver-head', *adv.* टाउका माथि; सीधा माथि; आकाशमा।

o-ver-hoar', *v. t.* सुन्न नहुने कुरा सुन्न; इठार वा इवाट्टै सुन्न।

o-ver-joy', *v. t.* साह्रै खुशी पार्नु; खुशीले अभिभूत पार्नु। *n.* साह्रै खुशी भएको अवस्था; परमानन्द।

o-ver-land', *adj. and adv.* जमीनबाट भएको वा आएको।

o-ver-lap', *v. t.* खप्टिनु; ढाक्नु।

o-ver-lay', *v. t.* फिँजाउनु; फैलाउनु; कुनै कुराको सतह ढाक्नु; लिप्नु; रंग आदि लाउनु। *n.* ढाक्ने वा फैल्याइएको कुरो।

o-ver-leaf', *adv.* किताबका पाताको अर्कोपट्टि।

o-ver-leap', *v. i.* नाघेर जानु; नाघ्नु; पार गर्नु; वास्ता नगर्नु।

o-ver-lie', *v. t.* केही कुरो माथि पल्टनु वा सुत्नु।

o-ver-live', *v. t. and i.* प्राकृतिक उमेर भन्दा बढ्ता बाँच्नु; धेरै वर्षसम्म बाँच्नु।

o-ver-load', *v. t.* बोक्न सक्ने भन्दा बढ्ता बोझ लादनु। *n.* अतिरिक्त बोझ।

o-ver-long', *adj.* साह्रै लामो; पटाइ-लाग्दो लामो।

o-ver-look', *v. t.* अलग ठाँउबाट हेर्नु; रखवाली गर्नु; हेरविचार गर्नु; जाँच्नु; परिदर्शन गर्नु; उपेक्षा गर्नु; आग्रह गर्नु; क्षमा गर्नु; ध्यान नदिनु; वास्ता नगर्नु।

o-ver-lord', *n.* परम प्रभु; अधिराज; सर्वश्रेष्ठ मालिक।

o-ver-match', *v. t.* जित्नु; विजय प्राप्त गर्नु; साह्रै शक्तिशाली हुनु। *n.* शक्तिशाली तथा बलवान् मानिस।

o-ver-much', *adj. and n.* चाहिएको भन्दा बढ्ता; अति धेरै; अति; अचाकली; अति धेरै परिमाण।

o-ver'nice', *adj.* साह्रै राम्रो; अति

- सुकुमार ; नाकनिक वा नाटीकुटी गर्ने ।
- o-ver-night'*, *adv.* रातको समयमा ; रातभर ; राती ; गए रातमा ; साँझको पहिलो भाग ।
- o-ver-pass'*, *v. t.* खर्चे गर्नु ; आनाकानी गर्नु ; वास्ता नराख्नु ; चारपार जानु ।
- o-ver-pay*, *v. t.* कुनै कुराको मोल साहै बढ्ता दिनु ; परिश्रम वा योग्यता भन्दा बढ्ता दिनु । -ment, *n.*
- o'-ver-plus*, *n.* उब्रेको परिमाण ; साहै छेलोखेलोपन ।
- o-ver-pow'er*, *v. t.* रोकन नसक्ने गरी कुनै कुरो ल्याउनु ; शत्रुका सेना भन्दा बढ्ता सेना ल्याउनु ; जित्नु ; दमन गर्नु ; दबाउनु ; वशमा ल्याउनु ; ँच गर्नु । *o-ver-pow'or-ing*, *adj.* *o-ver-pow'or-ing-ly*, *adv.*
- o-ver-produc'tion*, *n.* मागेको भन्दा बढ्ता दिने काम ; चाहिंदो भन्दा बढ्ता भएको अवस्था ।
- o-ver-rate'* *v. t.* साहै बढ्ता दाम लाउनु ; अति उच्च विचार हुनु ।
- o-ver-reach'*, *v. t.* अघाडि बढ्नु ; टगाइ, छल वा चातुरीले परास्त गर्नु ; सीमा नाघेर जानु ।
- o-ver-ride'*, *v. t.* साहै चढेर घोडालाई थकाउनु ; टाढा टाढासम्म घोडा चढ्नु ; खुट्टाले कुल्चनु ; कुल्ची-मिल्ची पार्नु ; खारेज गर्नु ।
- o-ver-ripe'*, *adj.* साहै पाकेको ; पाकेर फतक गलेको ।
- o-ver-rule'*, *v. t.* शासन गर्नु ; वशमा पार्नु ; मेदनु ; रद गर्नु ।
- o-ver-run'*, *v. t. and i.* आक्रमण गर्नु ; दुःख दिनु वा लुट्नु ; भगाडि बढ्नु ; उछिन्न ; खुट्टाले कुल्ची-मिल्ची पार्नु ; साहै बढ्ता हुनु ; फैलनु ; विस्तृत हुनु ; बढ्ता भएर सतह भन्दा माथि बग्नु ।
- o'-ver-soa*, *adj.* विदेशको ; समुद्रपारीको ; वैदेशिक । *adv.* विदेशमा ; समुद्रपार ।
- o-ver-see'*, *v. t.* परिदर्शन गर्नु ; रेखदेख गर्नु ; हेर विचार गर्नु ; कामको सम्पादन गर्नु ।
- o'-ver-so-or*, *n.* परिदर्शक ; कामको हेर-विचार गर्ने कर्मचारी ; रेखवाल ; रक्षक ।
- o-ver-set'*, *v. t. and i.* उल्टनु ; उल्ट्याउनु ; उभिण्डो पार्नु वा उभिण्डो परेको हुनु ।
- o-ver-shade'*, *v. t.* ओझेल पार्नु ; छाया पार्नु ।
- o-ver-shad'ow*, *v. t.* आश्रय दिनु ; रक्षा गर्नु ; शरण दिनु ; छाया वा ओझेल पार्नु ; अँध्यारो वा अस्पष्ट पार्नु ।
- o-ver-shoot'*, *v. t. and i.* निशाना भन्दा टाढा हाक्नु ; एकदमै चौडो उछिनेर जानु ; निशानलाई हानेको कुरोले नाघेर जानु ।
- o-ver-sight* (-sit), *n.* हेर विचार गर्ने कर्मचारी ; भूलचुक ; भ्रम ।
- o-ver-sleep'*, *v. t. and i.* निर्दिष्ट समय

भन्दा बढ्ता सुनु; धेर बेरसम्म सुनु ।

o-ver-spread', v. t. and i. सतहमा छरिनु वा छरिएको हुनु; फिँजाउनु; फैलाउनु; फिँजिनु; छाड्नु; ढाक्नु ।

o-ver-state', v. t. अचाकली वा अभ्युक्ति गर्नु; बढाएर कुरा गर्नु; साह्रै बढ्ता वर्णन गर्नु । *o-ver-state'-ment, n.*

o-ver-stay', v. t. निर्दिष्ट समय भन्दा बढ्ता बस्नु; तोकिएको दिन नाघेर बस्नु ।

o-ver-stop', v. t. अभ्युक्ति वा अचाकली गर्नु; हृद तथा सोमा भन्दा पर जानु ।

o-ver-stock', v. t. साह्रै बढ्ता मात्रामा राख्नु; कुनै कुरो अटाइ नभटाइ भर्नु ।

o-ver-strain', v. t. and i. जोरसँग ताक्नु; साह्रै परिश्रम गर्नु; अत्यधिक चेष्टा गर्नु ।

o'-vert, adj. प्रत्यक्ष; स्पष्ट; नलुकाइएको; प्रकाशित । *o'-vertly, adv.* स्पष्टसित; प्रत्यक्षरूपले ।

o-ver-take', v. t. दगुरेर भेटाउनु; सँगसँगै आइपुग्नु; पक्रनु; कुनै कामको लागि अचानक पुग्नु; पक्कासि आइलाग्नु । *o-ver-tak'en, adj.* रक्सी लागेको; मातेको ।

o-ver-tax', v. t. अचाकली गरेर कर आदि उठाउनु वा लगाउनु; साह्रै बढ्ता तिरो लाउनु ।

o-ver-throw' (thrō'), v. t. पराजित गर्नु; हराउनु; उल्टाईदिनु; नष्ट-

भष्ट पार्नु । *n.* पराजय; हार; विध्वंस; नाश; भताभूङ्ग ।

o'-vor-time, n. तोकिएको भन्दा बढ्ता समय ।

o-ver-top', v. t. साह्रै अग्लो हुनु; साह्रै धेरै हुनु; बढ्नु ।

o-ver-trade', v. i. मूलधन भन्दा बढ्ता बेपार गर्नु ।

o'-ver-ture, n. प्रस्ताव; प्रस्ताव; कविता आदिको आरम्भ; गान आदिको शुरु गरिने टुक्रा; थालनी ।

o-ver-turn', v. t. उल्टाईदिनु; उभिण्डो पार्नु; पल्टाउनु; खारीज गर्नु; जिउनु; हराउनु; नाश गर्नु; नष्ट पार्नु । *n.* पराजय; हार; पल्टाइ; उल्टापुल्ट ।

o-ver-val'ue, v. t. साह्रै बढ्ता मोल लाउनु; चर्की दाम राख्नु । *o-ver-valu-a'-tion, n.*

o-ver-ween'-ing, adj. घृष्ट; चढिएको; धमण्डी; अहङ्कारी ।

o-ver-weigh', v. t. भोजनमा बढ्ता हुनु; तौलमा नास्नु । *o-ver-weight', n.* तौलमा नाघेको भार; अतिरिक्त भार; मुनासीब भन्दा बढी तौल ।

o-ver-whelm', v. t. व्याकुल पार्नु; अत्याउनु; तुलुल्याउनु; एकदमै गाड्नु; धुलोपिठो पार्नु । *o-ver-whelm'-ing, adj.* शक्तिशालो; अति प्रबल; रोक्न नसकिने ।

o-ver-wise', adj. साह्रै बुद्धिमानी; अतिज्ञानी; आत्माभिमानो; अहङ्कारी । *o-ver-wis'd'-ly, adv.*

over-work, *v. t. and i.* निर्दिष्ट समय भन्दा बढ्ता काम गर्नु ; जीउले सक्ने भन्दा बढ्ता काम गर्नु ; बेसरी काम गर्नु ; कामले थकाउनु वा हैरान पार्नु । *n.* अत्यन्त परिश्रम ; आफ्नो शक्ति भन्दा बाहिरको काम ।
 o'-ver-worn, *adj.* थाकेको ; शिथिल भएको ; जीर्ण भएको ; पुरानो ; फाटे-टुटेको ।
 o'-ver-wrought, *adj.* साह्रै परिश्रम गरेर बनिएको ; ज्यादा उत्तेजित भएको ; अति श्रमित ; अति उत्तेजित ।
 o'-vifer-ous, *adj.* फुल पार्ने ; अण्डोत्पादक ।
 o'-vi-form, *adj.* फुलका आकारको ; अण्डाकार ।
 o'-vine, *adj.* भेड़ा सम्बन्धी ; भेड़ा जस्तो ; भेड़ाको ।
 o'-vip'-ar-ous, *adj.* फुल पार्ने ।
 o'-void, o'-void-al, *adj.* फुलका आकारको ; डिम्बाकार वा अण्डाकार ।
 o'-vule, *n.* बिउको पूर्वरूप ; बीजमूल ; अण्डाणु ; मसिना फुल ।
 o'-vume, *n.* अण्डा ; फुल ; डिम्ब ; आइमाई तथा पोथी जीवको भ्रूण-कोष ।
 owe (*o*), *v. t. and i.* ऋणी हुनु ; कृतज्ञ हुनु ; वाध्य हुनु । *ow'-ing*, *adj.* ऋण लागेको ; अझै तिर्नुपर्ने । *ow'-ing-to*, *prep.* कार्य-वशात् ; कारणले ।
 owl, *n.* लाटोकोसेरो ; भुल्का ; उल्लु ।

owl'-ot, *n.* सानो लाटोकोसेरो ।
 owl'-ish, *adj.* लाटोकोसेरो जस्तो ; भुल्कासित मिल्ने ; बेढपको देखिने ; रूप नभएको ।

own (*on*), *v. t.* आफ्नै जस्तो गरी भोग गर्नु ; अधिकार जमाउनु ; स्वोकार गर्नु ; अंगीकार गर्नु ; दखल गर्नु ।
adj. आफ्नो ; निजी ; स्वाधीन ।

own'-er, *n.* मालिक ; अधिकारी ; स्वामी ; वारिस । -ship, *n.* अधिकार ; स्वत्व ; स्वामित्व ; मालिक्याई ।

ox, *n.* गोरु ; सँढे ।

ox'-ide, *n.* रासायनिक पदार्थ विशेष ; अक्सिजनको मिलावट ; मेल वा मिश्रण ।

ox'-i-dise, -dize, *v. t. and i.* अक्सिजन मिल्न दिनु वा मिलाउनु ; अक्साइडमा परिणत गर्नु वा हुनु ।

Ox-o'-ni-an, *n.* अक्सफोर्ड नगरका बासिन्दा ; अक्सफोर्ड विश्वविद्यालयको छात्र वा उपाधिप्राप्त मानिस ।
adj. अक्सफोर्ड सम्बन्धी ।

ox'-y-gen, *n.* जीव-जन्तु तथा उद्भिद् आदिलाई आवश्यक हुने ग्याँस विशेष ; अक्सिजन । *ox'-y-gen-ous*, *adj.*

ox-y-mor'-on, *n.* विरोधी वाक्यालङ्कार ।

o'-yes, o'-yez, *intj.* ध्यान जताउने अव्यय ; सुन ! सुन !! ।

oy'-ster, *n.* एक किसिमको खपटे माछा ; सिपी माछा ।

o-zou'-na, *n.* नाक भित्रको पीप निस्कने
बाउ ।

o'-zong, *n.* एक किसिमको गन्ध भएको
ग्याँस ; शुद्ध वायुको किसिम ।

P

pa, *n.* बाबु ; बुवा ; बाबा ।

pal'-u-lar, *adj.* भोजन तथा खानेकुरा
सम्बन्धी ।

pal'-u-lum, *n.* खानेकुरा ; बालन वा
जलाउनको लागि दाउरा ।

pace (pās), *n.* हिँडा वा दगुदाको
एक कदम : फड्का ; एक फड्काको
जग्गा ; हिँडाइ । *v. t.* नियमित
कदमले हिँड्नु ; नाप्नु । pac'-or,
n. नियमित कदमले हिँड्ने मानिस
वा घोडा ।

pa'-ce (pā'sē), *adv. and prep.*
तिमीलाई ; यथोचित सन्मानसहित ।

pa'-cha (pā'-sha or pā'-shaw'), *n.*
तुर्की देशको शासक ।

pac'h-y-dern, *n.* मोटो छाला भएको
चारखुट्टे जानवर ।

pac'-ify (pas'-), *v. t.* शान्त गराउनु ;
सान्त्वना दिनु । pa-cif'-ic (-sif'-),
adj. शान्तिजनक : शान्ति दिने ;
प्रशान्त । pa-ci-fi-ca'-tion, *n.*
शान्ति संस्थापन ; सन्धि-स्थापन ;
मिलाप ; मेल । pa-cif'-i-ca-tor,
pa-cif'-er, *n.* शान्ति-स्थापक ; मेल-
मिलाप गर्ने मानिस । pa-cif'-i-
ca-tor-y, *adj.* शान्तिजनक ;
शान्तिकर । pac'-if-ism, pac'-if-
i-cism, *n.* शान्तिवाद । pac'-i-

fist, *n.* शान्ति चाहने मानिस ;
साम्यवादी ; शान्तिवादी ।

pack, *n.* कुम्लो ; पोको ; भारी ; गाँठ ;
कुकुरको झुण्ड ; एक जोर तास ।
v. t. कुम्लो पार्नु ; जम्मा गर्नु ; पूर्ण
गर्नु ; दल बाँध्नु । -age, *n.* कुम्लो-
कुदुरो ; पोका-पतेरो ; गाँठ ; पार्सल ।
-horse, *n.* पोका-पतेरो बोक्ने घोडा ।
-house, *n.* माल थन्काउने ठाउँ ;
गोदाम । -man, *n.* घुमफिर गर्दै
माल बेच्ने मान्छे ; गाँठ वा भारी
बोक्ने मान्छे । -sad-dle, *n.* भारी
आदि लडाउनका लागि घोडाको
पिठियुको जोन । -thread, *n.* गाँठ
आदि बाँध्दा प्रयोग हुने डोरी ।
pack'-et, *n.* सानो कुम्लो ; डाकको
जहाज । pack'-ing, *n.* गाँठ आदि
बाँध्ने काम । -sheet, *n.* गाँठ
आदि बाँध्दा प्रयोग हुने एक
किसिमको चट्टो लुगाको किसिम ।

pack'-or, *n.*

pack-off, हतार गरेर गइहाल्नु ।

pact, *n.* सन्धि ; मेल ; मिलन ; मञ्जूर
भएको वा एक मतमा आएको
अवस्था ; सहमत ; नियम-पत्र ।

pad, *n.* नरम गद्दा ; घोडाको जोन ;
हल्का कदम हिँड्ने घोडा ; डौँकु ।

pad'-ding, *n.* अनावश्यक कुरा वा शब्द
द्वारा पुस्तक, भाषण आदि भराइ ।

pad'-dle, *v. t.* बहनाहरूको सहायताले
पानीमा सर्नु ; ढुंगा घचेदुनु ; बिस्तारै
बिस्तारै ख्याउनु ; पानीमा हात खुट्टा
चलाउनु । *n.* ख्याउने वस्तु ; पानीमा

हात-खुट्टा चलाउने काम । -wheel,
n. वाष्प-इन्जिन भएको ढुंगा ख्याउने
चक्का वा पाङ्ग्रा जस्तै यन्त्र ।

pad'dock, n. भ्यागुता ; पाङ्ग्रा ; गाई-
बस्तु चर्ने सानो खेत । -stool, n.
च्याउ ।

pad'dy, n. धान । -field, n. धानको खेत ।

pad'lock, v. t. ताल्चा मार्नु । n.
ताल्चा ।

pa'o'-an, n. जयध्वनि ; विजयको गाना ;
हर्षको गीत ।

pa'-gan, n. देवदेवता पुज्ने मान्छे ;
मूर्तिपूजक । adj. देवदेवता पुज्ने ।

pa'-gan-ism, n. मूर्तिको पूजा गर्ने
काम ; मूर्तिपूजन ; अधार्मिकता ।

pa'-gan-iso, v. t. मूर्तिपूजक
बनाउनु । pa'-gan-ly, adv. pa'-
gan-ish, adj.

pago, n. बडा बडा मानिसहरूका पछि
पछि हिंड्न खटाएको केटो ; अनुचर ;
किताबको पृष्ठ वा पाता । n. pl.
रचना ; ग्रन्थ ; लिखित विषय ।
v. t. पत्रहरूमा क्रमैसँग मिलेको अङ्क
हाल्नु ; पत्राङ्क लेख्नु । pag-in-a'-
tion, n. किताब आदिमा क्रमैसित
अङ्क हाल्ने काम ; पत्राङ्क ।

pa'-geant (pa' or pa'-jant), n.
प्रभावको निम्ति मिलाइएको उज्ज्वल
दृश्य ; तमाशा ; समारोह ; प्रदर्शनी ।
adj. देखावटी ; आङ्गम्बरपूर्ण । pa'-
geant-ry, n. देखावट ; बाह्या-
ङ्गम्बर ; भङ्किलो प्रदर्शन ; रमिता ;
तमाशा ; दृश्य ।

pa-go'-da (-da), n. हिन्दू तथा बौद्ध-
हरूको धर्म-मन्दिर ; दक्षिण भारतमा
चल्ती भएको प्राचीन स्वर्णमुद्रा ।

pap, intj. अपमान वा घृणासूचक शब्द ;
छिः छिः ! ।

pail, n. गबुवा ; दुहुम्रो ; दुदेरो । pail'-
ful, adj. एक दुहुम्रो वा एक गबुवा ;
दुदेरो भरी ।

pain, n. शारीरिक वा मानसिक यन्त्रणा ;
वेदना ; कष्ट ; सन्ताप । n. pl. छोरा-
छोरी पाउने व्यथा ; उठाइएको
तकलीफ ; उद्योग ; प्रयत्न । v. t.
कष्ट दिनु ; दुखाउनु ; पिर्नु ।
pain'-ful, adj. दुःखदायक ;
कष्टजनक । pain'-fully, adv.
pain'-ful-ness, n. pain'-less, adj.
पीडा वा क्लेशरहित ; नदुख्ने ;
दुःख नहुने । pain'-less-ly, adv.
pain'-less-ness, n. pains'-taking,
adj. परिश्रमो ; उद्योगी ; मेहनती ;
कष्ट गर्ने । n. परिश्रम ; उद्योग ।

paint, n. रंग ; रोगन । v. t. and i. रंग
लाउनु ; रंगाउनु ; दशाडनु ; वर्णन
गर्नु ; रंगद्वारा तस्वीर लेख्नु ; चित्र-
कला सिक्नु ; लाली लाउनु ।
paint'-or, n. चित्रकार ; रंग लाउन
सिपालु मान्छे । paint'-ing, n.
रंगाएको वस्तु ; चित्र ; चित्रविद्या ;
वर्णन ; विवरण ।

pair, n. जोर ; जोडी ; जोव जन्तुका
भाले-पोथी ; दम्पती । v. t. and i.
जोडी जोडी गरी मिलाउनु ; जोडा
बाँध्नु ; बाँधिपको हुनु ; प्रेम वा

विवाहमा संमिलित पार्नु ; भाले पोथी भई जोडा बन्नु ।

pal, *n.* साथी ; सङ्गी ; जोडा ; सहवासी ।

pal'-ace, *n.* राजमहल ; राजा वा बिशपको कार्य सम्बन्धी दरबार ; ठूलो घर ; महल । pa-la'-tial (-shal), *adj.* राजकोय ; महल जस्तो ; खूब सुहाउँदो ; भद्किलो ।

pal'-a-din, *n.* विल्यात थोडा ; दिग्विजयी वीर ; अश्वारोही वीर ; नाइट ।

pa-læ-og'-ra-phy, *n.* उहिलेका लेख र खोदेका लेखाइको अध्ययन ।

palæ-ol-ith'-ic, *n.* प्राचीन प्रस्तरयुग सम्बन्धी ; पूर्व पाषाणकालीन ।

pa-læ-ol'-o-gy, pa-le-ol'-o-gy, *n.* उहिलेका लेख, सभ्यता आदिको विवरण ; पुराकालीन विवरण ।

pa-læ-on-tol'-o-gy, *n.* पृथिवीमा भएका उहिले उहिलेका जीव-जन्तुहरूको विज्ञान ।

pa-læ-ozo'-ic, *adj.* उहिले उहिलेका जीव-जन्तु सम्बन्धी ; आदिजीव सम्बन्धी ।

pal-an-quin' or keen' (-keen') *n.* पाल्की ; म्यानाको किसिम ।

pal'-a-ta-ble, *adj.* स्वादिलो ; मीठो ; रुचिकर ; मन पर्ने । pal'-a-ta-bly, *adv.* pal'-a-ta-ble-ness, pal'-a-ta-bil'-i-ty, *n.*

pal'-a-tal, *adj.* तालु वा मूर्द्धा सम्बन्धी ; तालस्थ ।

pal'-ate (-āt), *n.* तालु ; मूर्द्धा ;

मानिसक रुचि ; पसन्द ; स्वादको इन्द्रिय ।

pal'-a-tine, *adj.* राजभवन सम्बन्धी ; राज्याधिकारी ; राजोचित वा राजकीय अधिकार भएको ; तालु सम्बन्धी । *n.* राजकीय अधिकार पाएको मानिस ।

pa-la'-ver (-lā-), *n.* न्यर्थको लम्बा चौडा कुरा ; सभा ; छलफल । *v. t. and i.* सल्लाह गर्नु ; लम्बा कुरा गर्नु ।

pale, *adj.* पहुँलो ; विभूति रंगको ; मलिन ; धमिलो । *v. t. and i.* पहुँलो हुनु ; मलिन हुनु ; दाँज्दा फीका हुनु ; खोँबा दिएर घेर्नु ; मलिन वा विवर्ण पार्नु । *n.* बार आदिको निम्ति बाँस आदिको घोचा ; खोँबो ; किलो । pa'-ling, *n.* खोँबो ; घोचा वा भाटा आदिको बार । pale'-ness, *n.* पहुँलो भएको अवस्था ; मलिनता ।

pa-les'-tra, *n.* कुस्ती लड्ने सिकाइने विद्यालय । pa-les'-train, pa-les'-tric, pa-les'-tric-al, *adj.*

pale'-tot (-tō), *n.* खुकुलो ठूलो कोट ।

pal'-ette, *n.* चित्रकारको रंग मिलाउने सानो भाँडो ; रंगदानी ।

pal'-frey (-fri), *n.* महिलाहरूले चढ्ने मामूली सानो घोडो ।

pal-i-sade', *n.* फलामको वा काठको बलियो खोँबो ; कठबेरो । *v. t.* कठबेरो आदिले युक्त पार्नु ; घेर्नु ।

pal'-ish, *adj.* पहुँलो वर्णको ।

pall (*pal*), *n.* मुर्दा हालेको बाकस
आदि ढाक्ने कालो रंगको लुगा ;
पादरीहरूले लाउने पोशाक । *v. t.*
and *i.* कालो लुगाछे छोप्नु ;
निस्तेज हुनु ; मन्द हुनु ; थक्नु ;
परितृप्त पार्नु ; अमन पार्नु ।

pal-la'-di-um, *n.* प्याल्यास देवीको
मूर्ति ; रक्षाका निमित्तको उपाय ;
बचाउ ; गद्दी ; किल्ला ; धातु
विशेष ।

Pal'-las, *n.* ग्रीसमा कहलाइने
सरस्वतीको अर्को नाउँ ।

pal'-let, *n.* कुम्हालेको चक्र वा अरु
प्रयोग गरिने यन्त्र ; कलाकारको
रंग मिलाउने सानो भौँडो ; परालको
ओछ्यान ।

pal'-li-ate, *v. t.* आराम वा विश्राम
दिनु ; दोष लुकाउनु ; न्यून गर्नु ;
घटाउनु ; ढाकछोप गर्नु । pal-li-
a'-tion, *n.* ढाकछोप गर्ने काम ;
दोष लुकाइ ; न्यून गराइ ; घटाइ ।
pal'-li-a-tive, *n.* ढाकछोप गर्ने
काम दिने ; त्यस्तो वस्तु ।

pal'-lid, *adj.* पहेंलो वर्णको । pal'-
lid-ness, pal'-lid'-i-ty, *n.* pal'-
lid-ly, *adv.*

pal'-lor, *n.* पहेंलोपन ।

palm (*pam*), *n.* ताडका जातको रुख ;
विजय-चिह्नको रूपमा यसको हाँगा ;
हतकेला । *v. t.* हातमा लुकाउनु ;
कपट गरी ठगनु । -house, *n.* ताड
उमार्नको लागि बनाइएको काँचको
घर । -Sunday, *n.* क्रिश्चियनहरूका

इष्टर उत्सवको अघिल्लो आइतबार ।
-wine, *n.* ताडि ।

palm'-y, *adj.* ताडमात्र भएको ; उन्नति
हुँदै गएको ; विजयी ; वृद्धिशास्त्री ।

palm'-ar, palm'-ar-y, *adj.* हतकेला
सम्बन्धी ; पुरस्कार पाउने । palm'-
ar-ian, *adj.* पुरस्कार पाउने ; श्रेष्ठ ।

pal'-mate, palm'-ated, *adj.* हतकेलाका
आकारको ।

pal'-mer, *n.* तीर्थयात्री ; ताडका हाँगा
वा पात लिएर फर्कने जात्रु ; ठग ;
लुब्ध ।

palm'-i-ped, *adj.* हाँसको झैं जालीदार
खुट्टा भएको । *n.* जालीदार खुट्टा
भएको पक्षी ।

pal'-mis-try, *n.* हतकेला हेरेर जोखना
हेर्ने काम ; सामुद्रिक विद्या ।
palm'-ist, palm'-ist-er, *n.* हतकेला
हेरेर जोखना हेर्ने मान्छे ।

pal'-myr'-a, *n.* ताडका रुखको किसिम ।

pal'-pa-ble, *adj.* छुन सकिने ; प्रत्यक्ष ;
स्पष्ट । pal'-pa-bil'-i-ty, pal'-pa-
ble-ness, *n.* सुस्पष्टता ; खुला
अवस्था ।

pal'-pi-tate, *v. i.* काम्नु ; ढुक ढुक गर्नु ।
pal'-pi-ta'-tion, *n.* कमाइ ; ढुक
ढुक गराइ ; मुटु ढुक ढुकाउने काम ।

pal'-sy (*päl'-*), *n.* लड्कुवा वा पक्षवात
रोग ; विरकुल निस्सहायको अवस्था ।
v. t. नचल्ने पार्नु ; शक्तिहीन पार्नु ।

pal'-ter, *v. i.* तुच्छ मात्र ; छलछास
गर्नु ; कपट्याइ गर्ने ; छल्नु । pal'-
ter-er, *n.*

pal'-try, *adj.* हीन ; सामान्य ; तुच्छ ;

जाबो ; व्यर्थको । pal'-tri-ness, *n.*

pal'-tri-ly, *adv.*

pa lu'-dal, *adj.* सिमसार वा धाप भएको ; सीम जस्तो ; धापिलो ।

pal'-y, *adj.* धमिलो ; प्रत्यक्ष नभएको ; पहुँलो वर्णको ।

pam'-pas, *n. pl.* दक्षिण अमेरिकाको रुखपात नभएको मैदान ।

pam'-per, *v. t.* सक्दोभर खुवाउनु ; मीठा मीठा खानेकुरा खुवाउनु ; सन्तुष्ट वा तृप्त पार्नु ।

pam'-phlet (-flet), *n.* सानो किताब ; पुस्तिका । pan'-phlet-ter, *n.* पुस्तिका-लेखक ।

pan, *n.* भान्सामा प्रयोग हुने एक किसिमको फ्यात्त परेको भाँडो ; कराही ; ताक्के ; ताह ; बन्दूकका बारुद राख्ने छुत्तीको हिस्सा ; वन-देवता ; जीव-जन्तुको खप्पर । -cake, *n.* मैदा, चिनी, दूध, फूल आदि मिसाएर ताइमा पकाएको केक रोटी ।

pan-n-co'-a (-sē'-), *n.* सर्वव्याधिनाशक औषधि ।

pa-nache' (-āsh'), *n.* टोपी आदिमा लाइने प्वाँखको छुप्पा ।

pan'-cre-as, *n.* पाकस्थलीमा खानेकुरो पचाउने शक्ति भएको यन्त्र । pan'-cre-at'-ic, *adj.*

pan'-doct, *n.* विज्ञान-शास्त्र ; ऐन-संग्रह ।

pan-de-mo'-ni-um, *n.* नरक ; दैत्यहरूको वासस्थान ; पिशाच वा दानव-हरूको सभा ।

pander, *n.* गुस्ती आशक्को लमी ; कुटुनी ; खराब मतलबलाई मदद दिने मान्छे । *v. t. and i.* कुटुनीको काम गर्नु ; इन्द्रियवासनालाई सहायता गर्नु । -age, *n.* कुटुनीसँग काम गर्ने मान्छे । pan'-der-ess, *n.*

pano, *n.* झ्याल आदिको एउटा ऐना ; छुट्टै खण्ड ; विभाग । paned, *adj.*

pan-e-gyr'-ic (-ē-jir'-), *n.* प्रशंसापूर्ण भाषण ; गुणगान ; स्तुति । pan-o-gyr'-ic, -al, *adj.* pan-o-gyr'-ic-al-ly, *adv.*

pan-e-gyr'-ist, *n.* प्रशंसा वा स्तुति गर्ने मानिस ; प्रशंसात्मक लेख लेख्ने मान्छे ।

pan'-ol, pan'-nel, *n.* कुनै वस्तुको चार कुनै भाग ; जूरीहरूको तालिका ; जूरीदल ; चित्रकारले चलाउने पातलो काठको फल्याक । *v. t.* काठीले पशु आदिलाई कस्नु ; कुनै वस्तुको चार कुनै टुक्राहरूले सजाउनु ।

pang, *n.* आकस्मिक यन्त्रणा वा व्यथा ; सोला हाक्ने वेदना ; प्राणान्त दुःख । *v. t.* यन्त्रणा दिनु ; असह्य कष्ट दिनु ।

pan'-ic, *n.* आकस्मिक डर वा त्रास । *adj.* अत्यन्त ; आकस्मिक ; अचानक ; निष्कारण । -monger *n.* आकस्मिक डर देखाउने मानिस । -stricken, -struck, *adj.* डराएको ; झसझ भएको ; होश-हवाश उड्नेको । pan'-ic-ky, *adj.* झसझ हुने ; साह्रै तर्सने ।

pan'-ni-er, *n.* मान्छे वा घोडा आदि जानवरहरूले बोक्ने टोकरी ; रोटी बोक्ने ढालो ।

pan'-ni-kin, *n.* सानो कटौरा ।

pan'-o-ply, *n.* सैनिकहरूको फलामे पोशाकको पूरा साज ; कवच । pan'-oplied, *adj.*

pan'-o-ra'-ma (-ra'-), *n.* धेरै सानासाना चित्रहरू एकै ठाउँमा गाँसिएर बनेएको लामो ठूलो चित्र ; चारै दिशाको विस्तृत दृश्य । pan'-o-ram'-ic, *al, adj.*

pan'-sy (-zi), *n.* एक किसिमको पुतली फूल ।

pan't, *v. t. and i.* र्यौं र्यौं गरी बोल्नु ; दम फुलेर र्यौं र्यौं गर्नु ; तर्सना गर्नु ; छिटो छिटो सास फेर्नु ; *n.* छिटो छिटो सास फेर्ने काम ; इच्छा ; आकांक्षा । pants, *n. pl.* पतलन ; पैजामा ।

pan'-ta-loon', *n.* नाटक आदिमा हुँसाउने भाग लिने मान्छे ; ढट्टुवारे ; लवरपाँडे ; भौँड । *n. pl.* लामो खुकुरो सुरुवाल ; पतलन ।

pan'-the-ism, *n.* प्रकृति वा सारा जगत् नै परमेश्वर हुन् भन्ने मत ; अद्वैतवाद । pan'-the-ist, *n.* अद्वैतवादी ; विश्वेश्वरवादी । pan'-the-ist'-ic, -al, *adj.*

pan'-the-on, *n.* रोम नगरको सर्वदेव-मन्दिर ; सर्वदेवता ।

pan'-the-ol'-o-gy, *n.* सारा देव-देवता

वा धर्म विषयक ज्ञान । pan'-the-ol'-o-gist, *n.*

pan'-ther, *n.* चितुवा ।

pan'-tile, *n.* बाङ्गो वा घुमेका आकारको घर आदिका छप्परको झिँगटो ।

pan'-to-graph, *n.* तस्वीर नकल गर्ने यन्त्र विशेष ।

pan'-to-mime, *n.* मूक प्रदर्शनमा काम गर्ने मानिस ; देखासिकी गर्ने नाट्य-पात्र ; संकेतद्वारा गरिने काम ।

pan'-to-mim-ist, *n.* देखासिकी वा संकेतद्वारा काम गर्ने नाट्यपात्र ; मूकप्रदर्शनमा निपुण मान्छे । pan'-to-mim'-ic, -al, pan'-to-mim'-ic-al-ly, *adv.*

pan'-try, *n.* खानेकुराहरू राख्ने कोठा ; भाण्डार ।

pap, *n.* साना नानीहरूका लागि बनाइएको खानेकुरो ; लिटो ; दूधको थून् ; स्तनको मुण्टा ; फलको गुदी ।

pa'-pa', *n.* बाबु ; बुवा ; बा ; पापा ; दीक्षागुरु ।

pa'-pa-cy, *n.* पोपको पदवी ; पोपको शासन प्रणाली ।

pa'-pal, *adj.* पोप, र उसको पद सम्बन्धी । pa'-pal-ly, *adv.*

pa-paw', *n.* मेवाको बोट ; यसको फल ।

pa'-per, *n.* कागज ; पत्र ; ताव ; समाचारपत्र ; दखिल ; हुण्डी ; संक्षिप्त रचना ; कागजको मुद्रा ; कागजको पर्दा ; जाँचको प्रश्नपत्र । *adj.* कागजको बनेको ; कागजमात्र भएको । *v. t.* कागजले मोड्नु ;

कागजले ढाक्नु । -currency, -money, *n.* नोट ; हुण्डी आदि । -hangings, *n.* कागजको पर्दा आदि । -mill, *n.* कागज बनाउने यन्त्र । -weight, *n.* टुक्रा कागजहरू थिच्ने सानो गह्रौं वस्तु । *pa'-per-y*, *adj.* कागज जस्तो पातलो ; कागज जस्तो ।

pa-pil'-la, *n.* जीव-जन्तु आदिका शरीर-को कुनै अंगमा मुण्टा जस्तो सानो टुसो । *pa-pil'-la-ry*, *adj.* मुण्टा जस्तो सानो टुसाका आकारको । *pa-pil'-late*, *pa-pil'-lose*, *adj.* मुण्टा जस्तो मसिना टुसाहरू भएको ।

pa'-pist, *n.* पोपका प्राधान्यताको समर्थक ; पोपको धर्म मान्ने मानिस ; रोमन क्याथलिक । *pa-pist'-ic*, -al, *adj.* *pa-pist'-ic-al-ly*, *adv.* *pa'-pist-ry*, *n.* पोपको विचार वा नीति ।

pap'-u-la, *n.* सानो बिमिरा वा बिफिरा । *pap'-u-lar*, *pap-u-lous*, *adj.* बिमिराले भरिएको ; बिफिरै बिफिरा भएको ।

pa-py'-rus, *n.* मिश्रदेशमा पाइने एक किसिमको कागज बनाइने रुख ; पेपाइरसमा लेखिएको हस्तलिपि ।

par, *n.* बराबर अवस्था ; समानता ; सममूल्य ; साम्यावस्था ; बराबरी ; *par'-i-ty*, *n.* समता तुल्यता । *at par*, कम्पनीबाट अङ्कित भएको मूल्यमा ; एकै मोलमा ।

para—Paragraph को संक्षेप रूप । *par'-a-ble*, *n.* उपदेशात्मक कथा ; नीति कथा ; प्रहेलिकामय कथन ; दृष्टान्त ; उपमा ; उखान ।

pa-rab'-o-la, (गणित) अनुवृत्त ; अधिवृत्त । *pa-ra-bol'-ic*, *adj.*

par'-a-chute (-shoot), *n.* हावाजहाज-बाट निर्विघ्नसित ओर्ल्नका निमित्तको छाता जस्तो यन्त्र ; अवतरण-छत्र ।

pa-rade', *n.* श्रेणीबद्ध सेनाहरूको सामरिक कौशल प्रदर्शन ; परेड खेल्ने मैदान ; प्रदर्शन ; आङ्गुली ; समा-रोह ; *v. t. and i.* आङ्गुलीसाथ प्रदर्शन गर्नु ; परेड खेल्नु । -ground, *n.* परेड खेल्ने मैदान ।

par'-a-digm (-dim), *n.* धातुरूपको उदाहरण ; दृष्टान्त ; आदर्श ; नमूना । *par-a-digm-at'-ic*, -al, *adj.* उदाहरणपूर्ण ; नमूनास्वरूप । *par-a-digm-at'-ic-al-ly*, *adv.*

par'-a-dise, *n.* ईडेनको बगैँचा ; स्वर्ग ; परमानन्दको ठाउँ ; आनन्द धाम ; बैकुण्ठ । *par'a-dis'-i-ac-al*, *para-di-sa'-ic*, *adj.*

par'-a-dox, *n.* साँचो कुराकाई झूठो देखिने जस्तो उक्ति ; प्रचलित मतको विरुद्ध मत ; छोकविरुद्ध कथन । *par'-a-dox-ic-al*, *adj.* *par'-a-dox-ic-al-ly*, *adv.*

par'-af-fin or *par'-af-fine*, *n.* मैनेबन्ती आदि बनाउन प्रयोग गरिने पेट्रो-लियमबाट निकालिएको पदार्थ ।

par'-a-gon, *n.* पूर्ण आदर्श वा दृष्टान्त ;

सौन्दर्यको प्रतिमा ; उत्तमताको नमूना ; उपमा ।

par'-a-graph (*graf*), *n.* अनुच्छेद ; परिच्छेद ; प्रबन्ध आदिको एक एक अंश । par-a-graph-ic, -al, *adj.*
par-a-lip'-sis or par-a-leip'-sis, *n.* अलङ्कारशास्त्र ।

par'-al-lax, *n.* स्थिति वा आकारको बदलाइ ।

par'-al-lel, *adj.* समानान्तर ; समान ; तुल्य ; सादृश्य । *n.* तुल्यता ; समता ; सादृश्य ; तुलना ; उपमा ; समदूरवर्ती कल्पित रेखा ; समानान्तर सरल रेखा । *v. t.* तुलना गर्नु ; सादृश्य बनाउनु ; तुल्य पार्नु ; समानान्तर रेखा खिच्नु । par'-al-lel-ism, *n.* समानान्तरता ; समान भएको अवस्था ; सादृश्य ; तुल्य ; तुलना । par-al-lel-o-pi'-ped, *n.* समानान्तर षड्भुजहरू भित्र रहेको घनक्षेत्र । par-al-lel'o-gram, *n.* समानान्तर चतुर्भुज ; सामान्तरिक । par-al'-lel-o-gram-mat-ic, *adj.*

pa-ral'o-g-ism, *n.* झूटो सिद्धान्त ; कुतर्क ; भ्रान्ति ।

pa-ral'y-sis, *n.* पक्षवात ; हर बस्ने रोग ; बिलकुल शक्तिहीनताको अवस्था । par'-a-lyse, -lize (-*lize*), *v. t.* पक्षवातले असर गर्नु ; शक्तिहीन पार्नु ; अर्धाङ्ग बनाउनु ; विनाकामको वा निष्फल पार्नु । par-a-lyt'-ic (-*lit'*), *adj.* पक्षवात भएको । *n.* पक्षवात भएको मान्छे ।

par-a-mat'-ta, *n.* सुत, उन, रेशम आदि मिसाएर बनाएको लुगा ।

par'-a-mount, *adj.* प्रधान ; सर्वश्रेष्ठ ; महान् ; विशाल ।

par'-a-mour, *n.* उपपत्ति वा उपपत्नी ; विवाहित लोग्ने वा स्वास्नी मान्छेको आसकी ; जार ।

par'-a-pet, *n.* छाती जति अल्गो पर्खाल ; खावा अगाडिको आलि ।

par'-a-peted, *adj.*

par-a-pher-na'-li-a (*fer-*), *n. pl.* कलपुर्जा सम्बन्धी सरजाम ; व्यक्तिगत धनमाला ; साज-समान ; वस्त्र आदि ; अलङ्कार आदि ।

par'-a-phrase (*frāz*), *n.* कुनै लेखांशको अरु शब्दहरूमा अर्थको प्रकाश ; शब्दान्तरद्वारा अर्थ-प्रकाश ; टीका ; व्याख्या विशेष । *v. t.* अरु शब्दहरूमा लेखांशको अर्थ जाहेर गर्नु ; टीका लेख्नु । par'-a-phrast, *n.* व्याख्या गर्ने वा टीकाकार मानिस । par-a-phrast'-ic, *adj.* व्याख्या गर्न सकिने ; टीका लेख्न सकिने ।

par'-a-site, *n.* स्वार्थ भएको भतुवा ; अर्काको कृपामा निर्भर रहने प्राणी ; पर्खाल वा रुख आदिमा चढ्ने बोट । par-a-sit'-ic, -al, *adj.* अर्काको भर पर्ने ; कुनै अर्को वस्तुमा निर्भर रहने । par-a-sit'-ic-al-ly, *adv.* par'-a-sit-ism, *n.*

par-a-sol', *n.* महिलाहरूले प्रयोग गर्ने छाता ।

par-boil', *v. t.* अलि अलि गरेर उमाल्नु ।

par'-cel (-sel), *n.* अंश वा खण्ड ; हिस्सा ; जमीनको एक टुक्रा ; पुलिन्दा ; पोका ; पार्सल । *v. t.* हिस्सामा बाँड्नु ; विभिन्न अंशमा विभक्त गर्नु ।

par'-ce-ner, *n.* सह-उत्तराधिकारी ; साजे मानिस ; अंशदार वा हकवाला ।

parch, *v. t. and i.* सेकाएर सुखा पार्नु ; खह्याउनु ; झुत्याउनु ; नीरस हुनु । parched, *adj.* खहरिएको ; झुरिएको । parched'-ly, *adv.* parched'-ness, *n.*

parch'-ment, *n.* लेखन तयार पारिएको भेडा वा बाख्राको चर्मपत्र ; यसमा लेखिएको पुस्तक आदि ।

pard, *n.* चितुवा ।

par'-don, *v. t.* क्षमा गर्नु ; माफ दिनु ।

n. क्षमा ; मुक्ति ; माफ । par'-don-a-ble, *adj.* क्षमा दिइन सकिने ; माफ हुने ; क्षमा योग्य ; छोडि दिन लायकको । par-don-a-bly, *adv.* par'-don-a-ble-ness, *n.*

pare, *v. t.* नमिलेको भाग काटेर मिलाउनु ; छिल्नु ; ताछ्नु ; छँट्नु ; छोट्याउनु । pa'-ring, *n.* छिलाइ ; ताछ्ने वा छँट्ने काम ।

par-e-gor'-ic, *adj.* वेदना वा यन्त्रणा निवारक ; शान्तिदायक । *n.* यस्तो औषधि ।

par-e-net'-ic, -al, *adj.* उत्साहजनक ।

par'-ent, *n.* आमा वा बाबु ; पुरूखा ; उत्पत्ति ; मूल । -age, *n.* कुल ; वंश ; जन्म ; घराना । par'-ent-less, *adj.* आमा बाबु नभएको ; दुहुरा-दुहुरी । pa-rent'-al, *adj.* आमा-बाबु सम्बन्धी ; पैतृक ; स्नेहमय ।

pa-ren'-the-sis, *n.* लेखांशमा आवश्यक नहुँदा पनि अंश चिह्न वा पाद विराम-चिह्न भित्र हालिएको वाक्य ; ( ) यस्तो चिह्न ; कोष्ठक । pa-ren-thet'-ic, -al, *adj.* प्यारेन्थिसिस भित्र हालिएको ; कोष्ठ सम्बन्धी । pa-ren-thet'-ic-al-ly, *adv.*

pa'-ri-ah, *n.* दक्षिण भारतको नीच जातको मान्छे ; समाज च्युत मान्छे ।

-dog, *n.* खिच्चा वा भुस्याहा कुकुर ।

Par'-i-an, *adj.* प्यारस द्वीप सम्बन्धी वा त्यहाँ पाइएको । *n.* प्यारस द्वीपका बासिन्दा ।

pa-ri'-et-al, *adj.* पर्खाल वा भित्ता सम्बन्धी ; शरीर वा यसका कुनै प्वालका वरिपरीको सतह सम्बन्धी ।

par'-ish, *n.* पादरीको अधीनमा भएको जिल्ला । *adj.* प्यारिस सम्बन्धी ।

par-ish'-ion-er (-un-), *n.* पादरीको अधीनमा भएको जिल्लामा बस्ने अधिवासी ; प्यारिसको निवासी ।

Par-is'-ian, *adj.* पेरि(स) शहर सम्बन्धी । *n.* पेरि(स) शहरका बासिन्दा ।

par'-i-ty, *n.* समता ; तुल्यता ; सादृश्य ; बराबरी ।

park, *n.* देहाती घर आदिमा जोड़िएको जंगल र चौर भएको ठूलो घेरिएको जग्गा ; उद्यान ; घुमफिर गर्नका लागिको बगैँचा ; तोपखाना ।
v. t. जग्गा गर्नु ; एकै ठाउँ पार्नु ; धुपार्नु ; घेर्नु । park'-er, *n.* पार्कको रखवाल वा चौकी ।

par'-lance, *n.* कुराकानी ; बातचीत ; बोल्ने रीति ; भाषा ।

par'-ley, *n.* शर्तहरूको बहस ; प्रश्नोत्तर ; सन्धि-चर्चा ; तर्क वितर्क ; शत्रु-सँगको बहस । *v. t. and i.* छलफल गर्नु ; बाद-विवाद गर्नु ; शत्रुसँग सन्धि गर्ने कुरा गर्नु ।

par'-lia-ment (-li-), *n.* इङ्गल्याण्डको प्रधान व्यवस्थापक सभा ; महा-सभा ; मन्त्रणा-सभा ; पार्लामेण्ट ।
 par-lia-men-tar'-ian, *n.* प्रथम चार्ल्सका विरुद्धमा उठेका पार्लामेण्टका सदस्य ; पार्लामेण्टमा बहस गर्ने सिपालु मान्छे । *adj.* यिनीहरू सम्बन्धी । par-lia-men'-ta-ry, *adj.* पार्लामेण्ट सम्बन्धी ; महासभा सम्बन्धी ; पार्लामेण्टमा छलफल गरेर पास भएको वा गरिएको ।

par'-lour (-lur), *n.* घरको साधारण बस्ने कोठा ; गुप्त कुराकानीको निम्ति सरायको कोठा ; बैठक ।

pa-ro'-chi-al (-ki-), *adj.* पादरीको अधीनमा भएको जिल्ला सम्बन्धी ; संकीर्ण ठाउँमा बाँधिएको । pa-ro'-chi-al-ly, *adv.*

par'-o-dy, *n.* उपहासजनक नकल ;

भिन्न भिन्न शब्दको प्रयोग ; हाँसो-उद्दो काव्य । *v. t.* हाँसो उद्दो लेख वा कविता आदि लेख्नु ; विभिन्न वा अनौठा शब्द प्रयोग गर्नु । par'-o-dist, *n.* हाँसो उद्दो कविता आदिको लेखक ; प्यारोडिका लेख ।

pa-role' (-röl'), *n.* कैदीको मौखिक प्रतिज्ञा ; सैनिक अफिसर आदिले मात्र प्रयोग गरिने संकेत शब्द ।
adj. मुखले भनेको ; मौखिक ।

par-on-o-ma'-si-a, *n.* द्व्यर्थ वाक्य ; श्लेष वाक्य ; शब्दको खेल ।

par'-on-ym, par'-on-yme, *n.* एकै रूप तर विभिन्न अर्थ भएको शब्द । par'-on-ym-ous, *adj.* एकै रूप भएको ।

par'-ox-ysm, *n.* रोगको प्रचण्ड आक्रमण ; क्रोध वा रिस आदिको प्रचण्ड वेग । par-ox-ysm'-al, *adj.*

par-o quet' or par'-ra-keet, *n.* सुगाको किसिम ।

par'-ri-cide (-side), *n.* मातृ वा पितृ हत्या ; आमा/बाबु मार्ने मान्छे ।
 par-ri-cid'-al, *adj.*

par'-rot, *n.* सुगा ; बोल्ने चराको किसिम ।

par-ry, *v. t.* निवारण गर्नु ; छेक्नु ; छल्नु । *n.* प्रहार रोक्ने वा छेक्ने काम ।

parse, *v. t.* कुनै वाक्यलाई अवयव भागहरूमा विभक्त गर्नु ; पदसाधन वा पदान्वय गर्नु । pars'-ing, *n.* पद वा शब्द-अन्वय ।

- Parsee, *n.* इरान तथा पर्सियाका बासिन्दा ; पार्सी ।
- par'si-mo-ny, *n.* थोरै खर्च गर्ने मानिस ; अल्प व्यय ; कृपणता ; मितव्ययिता । par-si-mo'-ni-ous, *adj.* थोरै खर्च गर्ने ; कृपण ; मितव्ययी ; लोभी ; कञ्जूस । par-si-mo'-ni-ous-ness, *n.* par-si-mo'-ni-ous-ly, *adv.*
- pars'-ley, *n.* सोलहरी ; साग विशेष ।
- pars'-nop, pars'-nip, *n.* मूलाको किसिम ।
- par'son, *n.* पादरी ; पाष्टर ; क्रिश्चियन पुरोहित । -age, *n.* पादरी बस्ने घर ; पादरीको वृत्ति ।
- part, *n.* एकांश ; खण्ड ; अङ्क ; हिस्सा ; भाग ; पक्ष । *v. t. and i.* भाग भाग छुट्याउनु ; विभक्त गर्नु ; छुट्याउनु ; संगत ल्यानु ।
- par-take', *v. t. and i.* भाग वा हिस्सा लिनु ; खानु वा पिउनु । par-ta'-ker, *n.* भोगी ; भाग लिने मान्छे ।
- par-tak-ing, *n.* हिस्सा लिने काम ; कुकर्मको लागि भेला हुने काम ।
- par-terre', *n.* बगैँचा ; कुञ्ज ; फूलबारी ; खेल-तमाशा गर्ने ठाउँ ।
- par'-tial (-shal), *adj.* आंशिक ; अपूर्ण ; पक्षपाती । par-ti-al'-i-ty (-shi-), *n.* अपूर्णता ; पक्षपात ।
- par'-tial-ly, *adv.* अलिकति मात्र ; आंशिक हिसाबले ; पक्षपात गरेर ।
- par-ti-ble, *adj.* टुक्रा टुक्रा हुने ; छुट्याउन सकिने ; विभाज्य ; छुट्याउन योग्यको । par'-ti-bil'-i-ty, *n.*
- par-tic'-i-pate, (-tis'-), *v. t. and i.* भाग वा हिस्सा ग्रहण गर्नु ; भाग लिनु ; भागो हुनु ; सम्मिलित हुनु ।
- par-tic'-i-pant, *adj.* हिस्सेदार ; भाग लिने ; साजे । par-tic-i-pa'-tion, *n.* हिस्सा लिने वा बाँड्ने काम ; सहभागिता ; सहभोग ।
- par-tic'-i-pator, *n.* par-tic'-i-pant-ly, *adv.*
- par'-ti-ci-pial, *adj.* गौण क्रिया सम्बन्धी ।
- par'-ti-ci-plo, (-si-) कृदन्त ; गौण क्रिया ।
- par'-ti-cle, *n.* कणिका ; कणा ; अणु ; परमाणु ; रति ; कुनै वस्तुको सूक्ष्म भाग ।
- par'-ti-coloured, *adj.* चित्र विचित्र ; नाना रंगको ।
- par-tic'-u-lar, *adj.* विशेष ; असाधारण ; निर्दिष्ट ; मुख्य ; ठीक ; सूक्ष्म ; स्वतन्त्र ; खास । par-tic'-u-lar-ise, -ize, *v. t.* निर्दिष्ट गर्नु ; तोक्नु ; वा तोकेर भन्नु ; एक एक गरी नाउँ लिनु ; विशेष घटना उल्लेख गर्नु ; सविस्तार वर्णन गर्नु ।
- par-tic-u-lar'-i-ty, *n.* वर्णन गर्दा कुनै घटना वा विवरणको पूर्णता वा सूक्ष्मता ; स्वतन्त्रता ; असाधारण विषय ।
- par-tic'-u-lar-ly, *adv.* विशेष

- गरेर ; मुख्य गरी ; सूक्ष्म हिसाबले ; एक एक गरेर ; अलग अलग ।
- part-ing, *n.* बिछोड ; वियोग ; बिदाइ ; विरह ; विभाग ; विभक्तीकरण ; विच्छेद ; विभाजकरेखा ।
- par'ti-san (-zan), *n.* पक्षावलम्बी तथा दल-भुक्त मानिस ; साथी ; लामो बाँड भएको भाला । *adj.* पक्षीय ; साथी भई रहने । -ship, *n.* भाग ; पक्ष ; साजे ; सङ्गी ; हिस्सेदार ; सम्बन्ध ; पक्षपात ।
- part'-ite, *adj.* पीद वा जरासम्म छुट्टिएको ।
- par-ti'-tion, *n.* विभाग ; दुइ घरलाई छुट्याउने देवल ; घरका दुइ कोठालाई छुट्याउने भित्ता ; सीमा निर्देशक गारो । *v. t.* भाग भाग गरेर छुट्याउनु ; घरका दुइ कोठा छुट्याउनको लागि पर्दा आदि लगाउनु ; सीमा निर्देश गर्नको लागि गारो उठाउनु ।
- par'-ti-tive, *adj.* विभागसूचक ; विभाजक । *n.* विभागसूचक पद ।
- par'-ti-tive-ly, *adv.*
- part'-let, *n.* कुखुराको पोथी ; कुखुरी ।
- part'-ly, *adv.* अलिकति मात्र ; आंशिक हिसाबले ; केही ; कुनै मात्रामा ।
- part'-ner, *n.* अंशी ; सहभागी ; साजेदार ; जीवनको सुख-दुःख भोग गर्ने छोप्ने वा स्वास्नी ; कुनै खेल खेल्दाको साथी । part'-ner-ship, *n.* अंशभोगी ; हिस्सेदार ।
- part'-ridge (-rij), *n.* एक किसिमको बन-कुखुरा ।
- par-tu'-ri-ent, *adj.* नानी पाउन लागेको ; ब्याउन लागेको । par-tu'-ri'-tion, *n.* जन्माउने वा ब्याउने काम ; जन्म ; उत्पत्ति ; प्रसव ।
- par'-ty, *n.* दल सम्प्रदाय ; पक्ष ; जनता ; भोज आदिको लागि निमन्त्रित मानिस ; निमन्त्रण ; वादी वा प्रतिवादी । *adj.* भिन्न भिन्न हिस्सामा विभक्त भएको ; दल सम्बन्धी ; विभिन्न ; विभक्त । -coloured, *adj.* नानावलीका रंगको ; चित्रविचित्र । -politics, साम्प्रदायिक राजनीति । -spirit, *n.* आत्मा पक्ष वा दलका निमित्तको जोश वा उत्साह ।
- par'-ven-u, *n.* टुप्पादेखि पलाएको मान्छे ; थोरै समय मै खूब नाउँ चलेको मान्छे ।
- par'-vis, par'-vise, *n.* विद्यामन्दिर वा देवमन्दिर आदिका सामुन्नेको घेरिएको जग्गा ।
- pasch (pask), *n.* यहूदीहरूको पर्व विशेष ; यीशुख्रीष्टका पुनरुत्थानको उपलक्ष्यमा मनाइने उत्सव । pas'-chal, *adj.*
- pash'-a or pach'-a (pash-shaw'), *n.* तुर्की देशको उच्च अफिसरको पद ; तुर्कीका शासनकर्ताको उपाधि ।
- pas'-quin, pas'-quin-ade, *n.* हाँसो-उद्दो कविता ; खिसी वा गिछा गरी

लेखेको कविता वा लेख । *v. t.*
हौसोउद्दो लेख आदि लेख्नु ।

pass, v. t. and i. जानु ; अगाडि
बढ्नु ; घटित हुनु ; पार हुनु ;
बित्नु ; मञ्जूर हुनु ; प्रचार हुनु ;
खतम हुनु ; मर्नु ; अदृश्य हुनु ;
परीक्षा आदिमा उत्तीर्ण हुनु ;
फैसला गर्नु ; पार गर्नु ; उछिन्न ;
सारु । *n.* परीक्षामा सफलता ;
अनुमतिपत्र ; पास ; संकटको
अवस्था ; दशा ; धक्का ; पहाडको
बीचको साँगुरो बाटो ; खोच ।
-book. *n.* हातचिट्टा ; पोष्ट
अफिसका सेमिङ्स ब्याङ्कको वा अरु
ब्याङ्कको खाता । *pass'-a-ble, adj.*
जान हुने ; पार हुने लायकको ;
प्रचलित ; ग्रहणीय ; स्वीकार गर्ने
योग्य । *pass'-a-ble-ness, n.* *pass-*
ably, adv. *pass'-ing, n.* घटित
हुने वा पार हुने काम ; जाने काम ;
मरण । *adv.* अत्यन्त ; अतिशय ।

pass'-age (-āj), n. जाने काम ; पार गर्ने
काम ; बाटो ; लेखको कुनै अंश ;
जहाज आदिको भाडा ; घटना ;
वृत्ति ।

pas'-sant, adj. चलित ; हिँड्दुल
गर्ने ।

pass'-en-ger (-jer), n. यात्री ;
मुसाफिर ।

pas'-ser, n. मुसाफिर ; पथिक ; यात्री ।

-by, *n.* यात्री ; पथिक ; मुसाफिर ;
बाटो हिँड्ने मान्छे ; बटुवा ।

pas'-ser-ine, n.n. भइराका जातको ।

pas'-sion (pāsh'-un) n. इन्द्रिय वृत्ति ;
कडा उद्वेग ; मनको वेग वा
उत्तेजना ; प्रबल इच्छा ; कष्ट ; क्रोध ;
प्रेम ; यीशुको मरण । *pas'-sion-*
ate, adj. उत्साही ; जोशिलो ;
क्रोधशील ; चाँडै रिसाउने ; रिसाहा ।
pas'-sion less, adj. अनुरागहीन ;
वेगहीन ; शान्त ; धीमा । *pas'-sion-*
ate-ly, adv. *pos'-sion-ate-ness, n.*

pas'-sive (-iv), adj. सहनशील ;
उदासीन ; धीर ; संतोषी ; बाधा
नगर्ने ; कर्मवाच्य । *pas'-sive-ly,*
adv. सहनशीलतासित ; उदासीन
हिसाबले ; चुपचापसित । *pas'-*
sive-ness, pas'-siv-ity, n. सहन
शीलता, शान्ति ; विराग ।

pass'-o-ver, n. यहूदीहरूको वार्षिक
चाडहरू मध्येको एउटा चाड ।

pass'-port, n. विदेश जानको लागि
अनुमतिपत्र ; राहदानी ; दस्तक ;
आज्ञापत्र ।

pass'-word, n. चिनजानको शब्द ;
आफ्ना पक्षको गुप्ती आवाज ।

past, adj. बितेको ; भइसकेको ; गह-
सकेको ; व्यतीत ; अतीत ; भूत ।
भूतकाल ; अतीतकाल ; बितेको वा
भइसकेको अवस्था ; बितेको वा
गइसकेको समय ; घटित भएको
कुरा । *prep.* अझ टाढा ; भएर ;
बितेर ; भ्याउन नसकिने ; अझ
नसकिने । *adv.* गतकालमा ; बितेको
वेलामा ; नजिकैबाट वा नगीच
भएर ।

paste (*pāst*), *n.* लेई ; खोटो ; लिटो ; माइ । *v. t.* माइ लाउनु ; खोटो आदि काएर जोड्नु ; भित्ता आदिमा सूचनापत्रहरू टाँस्नु । -board, *n.* बाक्लो कागत ; गत्ता ।

pas'tel, *n.* रंगबिरङ्गको पेन्सिल वा खरी ।

pas'tern, *n.* घोडाको टापको छेउको भाग ।

Pas'teur'-ism (*-ter'-*), *n.* लुइ पास्च्योर-को सिद्धान्त अनुसार इन्जेक्सनद्वारा रोगहरूको चिकित्सा ।

pas'time, *n.* खेल-कुद ; मनोरञ्जन ; आमोद-प्रमोद ।

pas'tor, *n.* धर्ममा उपदेश दिने मानिस ; पादरी ; भेडा गोठालो ।

-ship, *n.* पादरीको उपाधि वा काम ।

pas'toral, *adj.* गोठाला सम्बन्धी ;

ग्राम्य-जीवन सम्बन्धी ; गाँउले ;

गाँवार ; पाले ; पादरीको । *n.* ग्राम्य

जीवनको गान, भजन, कविता

आदि ; गोठालाहरूले गाउने ग्रामीण

गीत ; धर्मोपदेश । pas'to-rate, *n.*

पादरीको पदवी वा बहाली ; पादरी-

हरूको दल ।

pas'try (*pās'-*), *n.* पूआ ; रोटी आदि खानेकुरो ।

pas'ture, *n.* गाई-बस्तु चर्ने हरियो घाँस भएको चौर ; खर्क ; गौचर ; चरन ।

v. t. and i. गाई-बस्तु चौरमा लगेर

चराउनु ; चौरमा चर्नु । pas'tu-

rage, *n.* गाई-बस्तु चर्ने वा चराउने

काम ; चरन भूमि अनि त्यहाँको

घाँस ।

pas'ty, *n.* लिटो जस्तो खानेकुरा ; मुछेको पीठो भित्र मोड्ने वा ढाकी पकाएको मासु, फल आदिको परिकार । *adj.* लिटो वा लेई जस्तो ।

pat, *n.* धाप ; प्याट्ट हात्ते काम ; हल्का

डिम्का । *v. t.* धाप मार्नु ; हल्का

डिम्का दिनु ; प्याट्ट प्याट्ट हिकौउनु ।

adj. दुरुस्त भिल्ने ; यथोपयुक्त ;

ठीक समयमा ; औसरपारी ; योग्य ;

अनुकूल ; ठीकसँग ।

patch (*patch*), *v. t.* लुगा आदि टालो काएर टाल्नु । *n.* च्यातिपको ठाउँ

टाल्नेको निम्ति हालिएको लुगा वा

अरु चीज ; टालो ; जमीनको सानो

टुक्रा । -work, *n.* टालो हाल्ने वा

टाल्ने काम ; विभिन्न किसिम वा

रंगका टुक्राले बनेको काम ।

pate, *n.* टाउको ; थाप्लो ; बाछाका

टाउकाको छाला ।

pat'-en, *n.* रोटी राख्ने धातुको पतला

बाटुलो रिकापी ।

pa'-tent, *adj.* प्रचारित ; प्रचलित ;

स्पष्ट ; प्रत्यक्ष ; सर्वविदित ;

सुरक्षित ; राजद्वारा जोडो गरिएको ।

n. राजप्रदत्त अधिकार-पत्र ; सनद

विशेष ; नयाँ आविष्कार गर्न वा

बिक्री गर्नाको पूर्ण अधिकारको

सर्कारी प्रदान ; रेजिष्टरी गरेको

पदार्थ । *v. t.* कुनै कुराको लागि

अधिकार दिनु वा लिनु । pa'-tent-

able, *adj.* अधिकार पत्र दिन वा

लिन लायकको । pa-tent-tee', *n.*

अधिकार लिने वा पाएको मानिस ;
सनद पाउने मानिस ।

pa-ter, *n.* बुवा ; बाबु । pa-ter'-nal,
adj. पैतृक ; बाबुको ; बाबुपट्टिको ;
बाबु जस्तो । pa-ter'-nal-ly, *adv.*
pa-ter'-ni-ty, *n.* पितृत्व ; पितृधर्म ;
पितृकुल ; बाबुको अधिकार वा
सम्बन्ध ; पैतृक उत्पत्ति ; मूल ;
आदि ; उत्पत्ति ।

pa-ter-nos-ter, *n.* प्रभुको प्रार्थना ;
यीशुको स्तुतिगान ; भजन ; मन्त्र
वा जपमाला ।

path or path'-way, *n.* बाटो ;
पाकडण्डी ; गोरेटो ; रेल आदिको
लीक ; जीवनको बाटो ; व्यवहार ;
काम गर्ने रीति ; उपदेश ; नैतिक
शासन । path'-less, *adj.* बाटो
नभएको ; मान्छे नहिँडेको ।

pa-thet'-ic, -al, *adj.* करुण ; करुणा
जनक ; दया वा माया लाग्दो ;
मर्मस्पर्शी वा हृदयस्पर्शी ; करुण
रसको । pa-thet'-ic-al-ly, *adv.*
pa-thet'-ic-al-ness, *n.*

pa-thog'-no-my, *n.* इन्द्रियवृत्ति तथा
उद्वेगको अध्ययन वा विज्ञान ।
pa-thog-nom'-ic, *adj.*

pa-thol'-o-gy, *n.* शारीरिक रोगहरूको
विज्ञान ; निदान-शास्त्र । pa-thol'-
o-gist, *n.* यस्ता विज्ञान वा शास्त्रका
पण्डित ।

pa'-thos, *n.* करुणरस ; अपशोच
उत्तेजित गर्ने कुरो ; दया वा माया
उब्जाउने आवाज आदि ।

pa'-tience, *n.* धैर्य ; सहनशीलता ;
वेदना वा कुनै किसिमका उत्तेजनाको
शान्तसँग सहने काम ; दृढता ;
अध्यवसाय ।

pa'-tient (-shent), *adj.* सहने ; धीर ;
क्षमाशील । *n.* रोगी ; बिरामी ;
मधोरू । pa'-tient-ly, *adv.*
धैर्यसित ; खामस गरेर ; सहेर ।

pat'-ois (-waw), *n.* ग्रामीण वा ग्राम्य
भाषा ; पाखे बोली ।

pa'-tri-arch (-ark), *n.* आफ्नै वंश वा
जातिको शासक ; गृहपति ; कुनै
नियम, विज्ञान आदिको स्थापक ;
आदरणीय वृद्ध जन । pa-tri-arch'-
al, pa-tri-arch'-ic, *adj.* गृहपति
वा कुलपति सम्बन्धी ; पुरोहित वा
धर्मध्यक्ष सम्बन्धी ; माननीय ;
महामान्य । pa'-tri-arch-y, *n.*
कुलपति तथा गृहपतिका अधीनमा
रहेका सामाजिक प्रणाली ; वृद्ध-
तन्त्र ।

pa-tri'-cian (-trish'-un), *n.* कुलीन
मानिस ; उच्चवंशीय व्यक्ति ।

pat'-ri-cide, पितृहत्या ; आफ्ना बाबु-
काई मार्ने मान्छे । pat ri-cid'-al,
adj.

pat'-ri-mon-y, *n.* पैतृक सम्पत्ति वा
धन ; उत्तराधिकार । pat-ri-mo'-
ni-al, *adj.* पुर्खादेखि आएको वा
चलिआएको । pat-ri-mo'-ni-al-ly,
adv.

pa'-tri-ot (pā- or pat'-), *n.* स्वदेश-
हितैषी ; स्वदेशानुरागी ; स्वदेशभक्त ;

आम्ना देशलाई माया गर्ने मानिस ;
मातृभूमि सेवक । *pa-tri-ot'-ic*,
adj. आम्ना देशलाई माया गर्ने ;
मातृभूमिलाई प्रेमको दृष्टिले हेर्ने ;
स्वदेशको भलो चिन्ताउने । *pa-tri-*
o'-tism, *n.* देशभक्ति ; स्वदेश-प्रेम ।
pa-trist'-ic, *-al*, *adj.* क्रिश्चियन धर्मका
आदि पुरुषहरू सम्बन्धी ।
pa-trol', *v. t. and i.* पहरा दिनु ;
चौकी बस्नु ; आम्ना गाउँ आदिको
हेर विचार गर्दै वरिपरि घुम्नु । *n.*
फौज रहेको ठाउँ ; फौज आदिको
एक एक दल ; चौकी ।
pa'-tron, *n.* प्रतिपालक ; संरक्षक ;
रक्षाकारी ; सिद्धपुरुष ; गिर्जाघरको
वृत्ति दिने अधिकार भएको मान्छे ।
-age, *n.* आश्रय ; संरक्षकता ;
नियुक्त गर्ने अधिकार ; अनुग्रह ;
उत्साह ; धर्म आदिका वृत्ति दिने
अधिकार । *pat'-ron-ise-er*, *-ize*,
n. pat'-ron-ize, *-ise*, *v. t.* आश्रय
दिनु ; सहायता गर्नु ; प्रोत्साहन
गर्नु ।
pat-ro-nym'-ic, *n.* आम्ना कुल वा
पुरुखाको नाउँ ; पैतृक । *pat-ro-*
nym'-ic, *-al*, *adj.* आम्ना पुरुखा
वा गोत्रको नाउँ सम्बन्धी ; कुलका
नाउँबाट आएको ।
pat'-ten, *n.* कुनै खामा वा स्तूपको
आधार वा पीँदको भाग ; हिलो
आदिमा काटने जुत्ताको किसिम ;
खड़ाउ ।
pat'-ter, *v. t. and i.* असिना परेझै

पटपट आवाज गर्नु ; छिटो छिटो
बोल्नु ; छोटो छोटो फड्काले दगर्नु ;
मन्त्र आदि फलाक्नु ; प्रार्थना
गर्नु । *n.* गौँडले वा ग्रामीण भाषा ;
पाखे बोली ; साह्रै चौडो बोल्ने काम ;
पटपट आवाज ।
pat'-tern, *n.* आदर्श ; नमूना ; बेलबुट्टे-
दार नमूना ; नक्सा ; उदाहरण ;
दृष्टान्त । *v. t.* नकल गर्नु ; आदर्श-
स्वरूप उतार्नु ।
pat'-tle, *n.* हलोको काठ ; हरीस ।
pat'-ty, *n.* मासुको परिकार विशेष ।
pau'-ci-ty (*-si-*), *n.* अल्पता ; न्यूनता ;
कमी ; कम्ती वा थोरैपन ।
paunch, *n.* पेट ; भुँडी ; उदर ;
पाकस्थली । *v. t.* पेट चिर्नु ; आम्ना-
भुँडी झिक्नु ।
pau'-per, *n.* गरीब ; दरिद्र ; कङ्काल ;
मग्ने ; मगन्ता ; भिखारी । *pau'-*
per-ise, *-ize*, *v. t.* दरिद्र पार्नु ;
गरीब तुल्याउनु । *pau-per-i-sa'-*
tion, *n.* दरिद्र वा कङ्काल पार्ने
काम । *pau'-per-ism*, *n.* दरिद्री
वा कङ्काली अवस्था ; गरिबीपन ;
भिखारीपन ; दरिद्रता ।
pause (*paws*), *n.* विराम ; विश्राम ;
निवृत्ति ; पद द्वा वा बोल्दा एक
छनको रोकाइ वा अड्काइ ; विराम-
चिह्न । *v. i.* रोक्नु ; अड्कनु ;
पर्खनु ; थाम्नु ; अल्मस्किनु ; विश्राम
गर्नु । *paus'-ing-ly*, *adv.* माझमा
अड्केर ; छिन छिनमा रोकेर ;
विश्राम गर्दै ।

pave, *v.t.* ढुङ्गा आदिले छापनु ; ढाक्नु ; सुगम, सहज वा निरापद पार्नु ।
pave'-ment, *n.* ढुङ्गा आदिले छापेको बाटो ; पक्का सडक ; फर्श । pa'-
ver, pa'-vier, pa'-vior, pa'-
viour (-*vyer*), *n.* ढुङ्गा आदि छापन काम गर्ने मान्छे ; डकर्मी ।

pa-vil'-ion, *n.* ठूलो पाल ; सामियाना ; थोरै समयको लागि बनिएको घर ; तम्बु ; चँदुवा ; राज-छत्र । *v. t.* पाल वा तम्बु टाँगनु ।

pav'-o-nine, *adj.* मुजुरको पुच्छरसँगै नाना रंगको (खनिज सम्बन्धी) ।

paw, *n.* मासु खाने पशुहरूको खुट्टा ; सिंह आदिको पञ्जा । *v. t. and i.* जानवरहरूका अधिला खुट्टाले भूईँ कोर्नु ; पञ्जाले समात्नु वा हिकोउनु ; खस्रो हिंसाबले समात्नु ; असाध्य प्रशंसा गर्नु ; चाप्लुसी गर्नु ।

pawn, *n.* बन्धक ; धितो ; धरौटी ; बन्धक राखिएको जिनस ; धितोको रूपमा अरुलाई राख्न दिइएको वस्तु वा मान्छे । *v. t.* बन्धक वा धितो राख्नु ; जमानत दिनु ।
-broker, *n.* बन्धकी लिने मान्छे ; महाजन । pawn'-ee', *n.* बन्धक लिने मानिस । pawn'-er, *n.* बन्धक वा धितो राख्ने मानिस ।

pay, *v. t. and i.* ऋण आदि तिर्नु ; मोल तिर्नु ; बकस दिनु ; इनाम दिनु ; सर्जाय वा शास्ति दिनु ; प्रदान गर्नु ; दिनु ; क्षतिपूरण गर्नु ; लाभजनक हुनु ; काम आदिको

साटो वा बदला दिनु । *n.* बेतन ; तनाखा ; तलब ; ज्याला ; मोल ; खर्च ; भाडा । -bill, *n.* तलब वा तनाखाको फिरेस्त ; वेतन-तालिका । -clerk, *n.* तलब बाँड्ने मानिस ; खर्च बाँड्ने मान्छे । -day, *n.* तलब वा खर्च पाउने दिन । -master *n.* तलब वा खर्च दिने मानिस । pay'-
a-ble, *adj.* तिर्नुपर्ने ; दिनुपर्ने दिइने । pay'-ee', *n.* तलब आदि पाउने मान्छे ; दाम दिनुपर्ने मान्छे । pay'-ment, *n.* तिर्ने वा दिने काम ; दिइएको वा तिरिएको मोल ; बकस ।

pea, *n.* मटर तथा केराउको बोट ; यसको गेडा ।

peace (*pēs*), *n.* शान्ति ; लडाइँबाट स्वतन्त्रता ; मेल मिलाप ; सन्धि ; मित्रता ; विश्राम ; मानसिक स्थिरता । *intj.* चुप लाग ! स्थिर होऊ ! । -maker, *n.* शान्तिस्थापक ; सन्धि वा मिलाप गराउने मान्छे ।
-offering, *n.* मंगलकामनाको लागि यहूदीहरूले ईश्वरलाई चढाउने नैवेद्य । peace'-ful, *adj.* शान्तिमय ; शान्तिपूर्ण ; शान्त ; स्थिर । peace'-
fully, *adv.* peace'-ful'-ness, *n.* peace'-a-ble, *adj.* शान्त प्रकृति ; शान्तिप्रिय ; शान्तिजनक ; शान्तिको अवस्थाको । peace'-a-bly, *adv.* चुपचापसित ; शान्तिसित । peace'-
a-ble-ness, *n.*

peach, *n.* आरुको बोट ; यसको फल ।

-coloured, *adj.* आरुका फल वा फूलको झैं रंग भएको ; हल्का रातो रंगको ।

pea-chick, *n.* मुजूरको बच्चा ।

pea'-cock, मुजुर ।

pea'-jacket, *n.* नौविभागका मानिस-हरूले लाउने एक किसिमको मोटो ऊनी कोट ।

peak, *n.* पर्वतको टाकुरा ; शिखर ; चोटी ; चुचुरो ; चुच्चो ; कुनै कुराको सब भन्दा उच्च वा चरम बिन्दु ।
peaked, *adj.* चुच्चो वा चुचुरो निस्किएको ; टाकुरा भएको ; रोग लागेको ; निधौरो ; सिकुटे ; पतला शरीरको ।

peal, *v. t. and i.* घण्टा आदिबाट ठूलो आवाज निकाल्नु ; घण्टा बज्नु ; ठूलो स्वरले कराउनु वा बोल्नु ।
n. घण्टा आदिको आवाज ; ठूलो स्वर ; मेघ आदिको गर्जन ; घण्टा-हरूको खाल ।

pear, *n.* नासपातीको बोट वा फल ।

pearl (*pĕrl*), *n.* मोती ; रत्न ; मणि ; मुक्ता ; छापाको साह्रै सानो अक्षर ।
adj. मोती सम्बन्धी ; मोतीको बनेको । pearl'-y, *adj.* मोती सम्बन्धी ; मणि जस्तो ; मोती जडैको । pearl'-i-ness, *n.*

peas'-ant (*pez'*), *n.* गाँउले ; किसान ; देहाती मान्छे । *adj.* गाँउले ; ग्रामीण ; ग्राम्य ; गव्वार ; पाखे ; देहाती । peas'-antry, *n.* गाँउले वा किसानहरूको दल वा सम्प्रदाय ।

peat, *n.* बालुको निम्ति प्रयोग गरिने सडैको वा सुकेको उम्रिद् पदार्थ ।

peat'-y, *adj.*

pob'-ble, *n.* खोलाको बगरमा पाइने मसिनो गोल दुङ्गा ; रंगहीन छर्लङ्ग देखिने दुङ्गाको किसिम ; बिलौर ।

pob'-bly, *adj.*

pec'-cable, *adj.* पाप गर्ने ; पापात्मा ।

pec-ca-bil'-i-ty, *n.*

pec-ca-dil'-le, *n.* सामान्य दोष ; तुच्छ कसुर ; सानो अपराध ।

pec'-cant, *adj.* दोषी ; अपराधी ; दुष्ट ; पाप गर्ने । pec'-can-cy, *n.* pec'-cant-ly, *adj.*

pec'-cary, *n.* दक्षिण अमेरिकामा पाइने सुँगुर जस्तो जानवर ।

peck, *n.* सुखा वस्तुको परिमाण विशेष ; चराका चुच्चोको ठुँगाह । *v. t. and i.* चुच्चोले ठुँगु ; चुच्चोले च्याप्नु वा चुच्चोमा लिनु ; खन्नु । peck'-er, *n.* घरि घरि ठुँग्ने वस्तु ; लाहाचे चरो ; कुटो ; उत्साह ; जोश ।

pec'-tin-al, *adj.* काङ्गियो जस्तो ; काङ्गियोको आकार भएको । pec'-tin-ate, pec'-tin-a-ted, *adj.* काङ्गियोको झैं दाँत भएको ; काङ्गियोको दाँत जस्तो ; काङ्गियो जस्तो । pec-tin-a'-tion, *n.* pec'-tin-ate-ly, *adv.*

pec'-to ral, *adj.* छाती सम्बन्धी ; छातीको ; छातीका निम्ति । *n.* छातीमा रहेको पखेटा ; छाती दुखेकोमा लाउने औषधि ।

pec'ulate, *v. t. and i.* हरण गर्नु ;
ठग्यइ गरी आम्हो काममा मास्नु ।

pec-u-la'tion, pec'u-la-tor, *n.*

pe-cu'li-ar, *adj.* निजी ; खास आफ्नै ;
खास ; विशेष ; असाधारण ;
अनौठो ; अपूर्व । pe-cu-li-ar'i-ty,
n. अनौठोपन ; विशेष लक्षण ;
स्वतन्त्रता । pe-cu'li-ar-ly, *adv.*
विशेषतः ; विशेष रूपले ; खास
गरेर ; व्यक्तिगत हिसाबले ।

pe-cu'ni-ar-y, *adj.* आर्थिक ; रुपियाँ
पैसा सम्बन्धी । pe-cu'ni-ar-i-ly,
adv. आर्थिक हिसाबले ।

ped'a-gogue, *n.* केटाकेटीहरूको
शिक्षक ; अध्यापक ; पाठक । ped-
a-gog'ic, -al, *adj.* केटाकेटीहरूका
गुरु सम्बन्धी ; शिक्षा सम्बन्धी ।
ped-a-gog'ics, ped'a-gog-y, *n.*
शिक्षा-विज्ञान ; गुरु-विद्या ; अध्यापन
विद्या ; ped'a-gog-ism, *n.*
शिक्षकता ; अध्यापकता ।

ped'al, *n.* कुनै यन्त्रको खुट्टाले चलाउने
भाग । *adj.* चरण सम्बन्धी ;
खुट्टाको ।

ped'ant, *n.* विद्याभिमानी मानिस ।
ped'an-try, विद्याको अहङ्कार ;
विद्याभिमान ; पाण्डित्यप्रदर्शन ।

ped'dle, *v. t. and i.* फेरिवालको
व्यवसायमा लाग्नु ; धुमफिर गरेर
बेच-बिखन गर्नु ; खुद्रा कारबार
गर्नु । ped'dler, ped'lar, ped'-
ler, *n.* फेरिवाल ; धुमफिर गरेर
बेच-बिखन गर्ने मानिस । ped'-

dlar-y, फेरिवालले बेच-बिखन गर्ने
वस्तु । ped'dling, *n.* फेरिवालको
व्यवस्था ।

ped'es-tal, *n.* स्तम्भ वा मूर्तिको
आधार ।

pe-des'trian, *n.* पैदल हिँड्ने
मानिस ; पैदल यात्री ; पैदल हिँड्ने
सिपालु मान्छे । *adj.* पैदल
हिँड्ने ; पैदल सफर गर्ने । pe-
des'tri-an-ism, *n.* पैदल हिँड्ने
वा सफर गर्ने काम ।

ped'i-cal, ped'i-cle, *n.* फल वा
पातहरूमा डाँठ जस्तो बनौट ।

ped'i-gree, *n.* वंश-विवरण ; वंशावली ;
वंशवृक्ष ; पुस्तावरी ; प्राचीन
पुखौली ।

ped'i-ment, *n.* ढोका वा ह्याल वा
घरका मोहोडा माथिको तीनकुने
भाग । ped'i-ment-al, *adj.*

pe-dom'e-ter, *n.* हिँडेको पाइला नाप्ने
यन्त्र ; कदम गन्ने यन्त्र ।

pe-dun'cle, *n.* फूलको डाँठ ; फूल
फुल्ने हाँगा । pe-dun'cu-lar,
pe-dun'cu-late, *adj.*

pæ'l, *v. t. and i.* बोक्रा ताक्नु ;
छोडाउनु ; छिर्नु ; खुहल्याउनु ;
छुट्नु ; डाँका मार्नु ; खुहलिनु । *n.*
छाका ; बोक्रा ; कोसा ; बाहिरी
पत्र ; पाउरोटी बनाउँदा प्रयोग
हुने काठको बेल्चा आकारको वस्तु ;
सानो गद्दी वा किल्ला ।

peep, *v. i.* च्याउनु ; चोरी हेराइ गर्नु ;
आँखा गाढेर हेर्नु ; नियालेर हेर्नु ;

देखिन थालनु ; चला झैं चिँप् चिँप् शब्द गर्नु ; चराहरू झैं चूँ चूँ चिँ चिँ गर्नु । *n.* चूँ चूँ, चिँ चिँ शब्द ; देखिन लाग्ने काम ; उदय हुने काम ; पहिलेको देखा पराइ ; च्याएको हेराइ । -hole, *n.* च्याउने प्वाल ; आँखीझ्याल । peep'-er, *n.* च्याउने वा लुकेर हेर्ने प्राणी ; कुखुराको चिङ्गना ।

peep'-ul-tree, *n.* पिपलको रुख ।

peer, *n.* समपदस्थ वा समकक्ष व्यक्ति ; ड्यूक आदि कुलीन व्यक्ति ; अमीर ; इङ्गल्याण्डको हाउस-अब्लर्डस्का सदस्य ; सङ्गी ; सहचर ; सहाय । *v. t. and i.* आँखा गाढेर हेर्नु ; दृष्टि-गोचर हुनु ; कर्कें वा टेढे आँखाले हेर्नु ; च्याउनु ; उपस्थित हुनु ; बरा-बर पार्नु । -age, *n.* कुलीन-समाज ; कुलीन मानिसहरूको पद ; अमीरी-पन । peer'-less, *adj.* तुलना हुन नसकिने ; अतुलनीय ; अद्वितीय ; अनुपम । peer'-less-ness, *n.* peer'-less-ly, *adv.*

pee'-vish, *adj.* कचकचे ; नराम्रो स्वभावको ; काम्ने स्वभावको । pee'-vish-ly, *adv.* pee'-vish'-ness, *n.*

peg, *n.* काठको कीला ; चुकुल ; आग्लो, खुटी आदि । *v. t. and i.* काठको कीला ठोक्नु ; कीला ठोकेर जोड्नु ; चुकुल मार्नु ; आग्लो लाउनु ; नबिसाइ काम गर्नु । -leg, *n.* काठको खुट्टा ।

peg'-a-sus, *n.* बाइपंखी घोडा ; नक्षत्र मण्डली विशेष ; कविता गर्ने शक्ति ।

pe'-koo, *n.* सुवासना भएको कालो चियाको किसिम ।

pe-lag'-ian, पिलेजियसका शिष्य । *adj.* पिलेजियसका शिष्य सम्बन्धी ।

po-lag'-ic, *adj.* समुद्रमा गरिने ; समुद्र-सम्बन्धी ; सामुद्रिक ।

pelf, *n.* अर्थ ; दाम ; धन ।

pel'-i-can, *n.* एक किसिमको ठूलो चुच्चो भएको सामुद्रिक चरा विशेष ।

pe-lisso', *n.* आइमाईहरूको रेशमी लुगा विशेष ।

pell, *n.* जानवरको छाला ।

pel'-lot, *n.* कागत ; माडेको पीठो आदिको सानो डल्लो ; मठ्याङ्ग्रा । *n. pl.* मसिनो गोली ; छर्पा ।

pel'-li-de, *n.* पातलो छाला ; पातलो जालो जस्तो पदार्थ ; हल्का पर्दा ।

pell-mell', pele-mele', *adv.* छयास-मिसे अवस्थामा ; बेहिसाब वा बेधडकसँग ।

pel-lu'-cid (-lu'-or-loo'), *adj.* स्वच्छ ; निर्मल ; पवित्र ; छर्लङ्ग देखिने ।

pel-lu'-cid-ness, *n.* pel lu'-cid-ly, *adv.*

pelt, *n.* रौंमात्र भएको काँचो छाला ; बाजको शिकार । *v. t. and i.* अख-हरूले लगातार हात्ति ; अखले हमला गर्नु ; कुनै वस्तुले झटारो हात्ति ।

pelt'-ing, *n.* दुङ्गाले हात्ति काम ; झटारो हात्ति काम । pelt'-ry, *n.*

जानवारको रौमात्र भएको काँचो छाला ; रौ समेतको छाला ।

pel'-vis, *n.* मेरुदण्डका पीधको थाले बटुका आकारको भाग ; तलपेट ; कोख । pel'-vic, *adj.*

pen, *n.* लेखनी ; कलम ; लेखन-शैली ; लेखने सीप ; गाई-बस्तुको गोठ-विशेष ; पोथी हाँस । *v. t.* कुनै कुरो भित्र बन्द गर्नु ; लेख्नु ; रचना गर्नु । -knife, *n.* सानो छुरी ; चक्कु । -man, *n.* लेखक ; ग्रन्थकार ; ग्रन्थकर्ता । -name, *n.* लेखकको कल्पित नाउँ ।

pe'-nal, *adj.* सजायको ; दण्ड दिने ; दण्ड सम्बन्धी ; फौजदारी ; ऐन सम्बन्धी । -code, *n.* दण्ड विधिको ऐन । pen'-al-ty, *n.* दण्ड ; अर्थ-दण्ड ; जरिवाना ; ऐन भङ्ग गरेकोमा दिइएको सजाय ।

pen'-ance, *n.* प्रायश्चित्त ; पश्चात्ताप ; अनुताप ; तपस्या ।

Pe-nat'-os, *n. pl.* प्राचीन रोमको गृह वा कुल-देवता ।

pen'-chant', *n.* पक्षपातिता ; झुकाव ; प्रवृत्ति ; रुचि ।

pen'-cil (-sil), *n.* शीशा-कलम ; पेन्सिल ; चित्रकारको रंग लाउने बुरुस ; किरणरेखा वा किरणावली ; किरणमाला । *v. t.* पेन्सिलले लेख्नु ; नक्सा खिच्नु ; अङ्कन गर्नु । pen'-cil-led, *adj.*

pen'-dant, *n.* झुम्का ; लर्कने गहना ; कुनै कुराको झुण्डिएको भाग ;

तिसारिदै गएको झण्डा । pen'-dent, pen'-dant, *adj.* लट्कने ; झुण्डिएको । pen'-dent-ly, *adv.* pen'-dence, pen'-den-cy, *n.* झुण्डिएको वा लट्किएको अवस्था ; फैसला आदि छिनाफाना नभएको अवस्था । pend'-ing, *adj.* अनिश्चित ; फैसला आदि छिनाफाना नभएको ; थाँति रहेको ; विचाराधीन । pen'-du-lous, *adj.* झुलिरहने ; लट्कने ; दोलक झैं यताउति हलिरहने ; दोलायमान pen'-dulous-ness, *n.* pen-du-lous'-i-ty, *n.* दोदुल्यमान ।

pen'-du-lum, *n.* झुल्ने गरी झुण्डिएको वस्तु ; दोलक ; देवल घडीको लङ्गूर ।

pen'-e-trate, *v. t. and i.* छेड्नु ; उच्चुः भित्र पस्नु ; मर्मभेद गर्नु ; जान्नु ; बुझ्नु । pen'-e-tra-ble, *adj.* प्रवेशनीय ; भेद खुल्ने ; छेड्न सकिने ; बुझ्न सकिने । pen'-e-trat-ing, *adj.* छेड्ने ; तीक्ष्ण ; तीक्ष्ण वा तीक्ष्ण बुद्धि भएको ; भेदकारी ; प्रवेशशील । pen'-e-tra-bil'-i-ty, *n.* pen'-e-tra-bly, *adv.* pen'-e-tra-tor, *n.* pen'-e-tra'-tion, *n.* सूक्ष्म-बुद्धि ; तीक्ष्णज्ञान ; छेड्ने वा भित्र पसेको अवस्था । pen'-e-tra-tive, *adj.* तीक्ष्ण ; सूक्ष्म ; मनमा गड्ने ; बिड्ने ; प्रवेशशील ; भेदकारी ; हृदयभेदी ।

pen'-guin, *n.* दक्षिण मेरुमा पाइने सामुद्रिक चरा विशेष ।

pe-nin'-su-la, *n.* उपद्वीप; प्रायद्वीप ।

pe-nin'-su-lar, *adj.* उपद्वीप सम्बन्धी; प्रायद्वीपका प्रकृतिको ।

pen'-nis, *n.* जननेन्द्रिय; लिङ्ग ।

pen'-i-tent, *adj.* पश्चात्ताप गर्ने; पछुताउने । *n.* पश्चात्ताप वा प्रायश्चित्त गर्ने मान्छे ।

pen'-i-tence, *n.* पश्चात्ताप; प्रायश्चित्त; पछितो; अनुताप ।

pen-i-ton'-tial, *adj.* पश्चात्ताप सम्बन्धी; प्रायश्चित्तको ।

pen-i-ten'-tia-ry (-sha-ri), *n.* प्रायश्चित्त गर्ने मानिस; कुआचरण सुधार्न इच्छा गर्नेहरूको लागि इयालखान जस्तै ठाउँ; पछुताउनका निमित्तको घर; इयालखान ।

pen'-i-tent-ly, pen-i-ten'-tial-ly, *adv.*

pen'-knife, *n.* सानो छुरी; चक्कु ।

pen'-man, *n.* लेखक; ग्रन्थकार ।

-ship *n.* लेखकको कौशल; लेख्ने ढाँचा; लिपिविद्या; लेखक ।

pen'-nant or pen'-non, *n.* सानो झण्डा; लामो ध्वजा ।

pen'-nate, pen'-nated, *adj.* पखेटाले युक्त भएको ।

pen'-ned, *adj.* लेखेको; लिखित; रचित । *v. t.* सानो ठाउँमा थुन्नु वा बन्द गर्नु ।

pen'-non—See pennant.

pen'-ny, *n.* कौंसको अंग्रेजी सिक्का ।

-a-liner, *n.* बेतन पाउने वा ज्यालादारी लेखक । -weight, *n.* तौलका परिमाण विशेष; २४ ग्रेनको तौल । -wise, *adj.* अलिकृता पनि

खर्च नगर्ने; कञ्जूस; कृपण ।

-worth, *n.* एक पेनीको बराबर;

आना भरको चीज; लाभजनक

बेपार । pen'-ni-less, *adj.* एक

कौड़ी पनि नभएको; साह्रै गरीब ।

pen'-sile, *adj.* झुण्डिरहने वा झुण्डिने; झुल्ने; लटकने ।

pen'-sion, *n.* धेरै दिन काम गरे पछि

घर बसी बसी सर्कारबाट पाइने

वार्षिक वा मासिक वृत्ति; पेन्सन ।

v. t. पेन्सन दिनु । pen'-sion-ar-y,

n. पेन्सन पाउने वा वृत्तिभोगी

मानिस । *adj.* वृत्तिभोगी ।

pen'-sion-er, *n.* वृत्ति वा पेन्सन पाउने

मानिस; भर पर्ने मान्छे ।

pen'-sive (-siv), *adj.* चिन्तित; ध्यान-

मग्न; विचारमा डुबेको; शोका-

त्मक; उदास; खिन्न ।

pen'-sive-ness, *n.* pen'-sive-ly, *adv.*

pen'-stock, *n.* बाँध वा नहर आदिको

पानी थुन्ने वा छोड्ने ढोका;

खोतोद्वार ।

pent, *adj.* थुनेको वा थुनिएको; बन्द

गरिएको ।

pen'-ta-chord, *n.* पाँचवटा तार भएको

बाजा विशेष; पञ्चतारा ।

pen'-ta-gon, *n.* पञ्चभुज वा पञ्चकोण

क्षेत्र । pen'-ta-gon-al, *adj.*

pen'-ta-he'dron, *n.* पाँच पाटा भएको

पिण्ड वा ढोस आकृतिको वस्तु ।

pen-tam'-e-ter, *n.* छन्द विशेष; पाँच

पाउ वा पद भएको श्लोक । *adj.*

पाँच पाउ वा पद भएको ।

pen-tang'-u-lar, *adj.* पाँच कोण भएको; पञ्चकोणी ।

pen-tar'-chy, *n.* पाँच जना मानिसद्वारा शासन गरिने राज्य ।

pen'-ta-touch, *n.* क्रिश्चियन धर्ममा पुरानो सुसमाचारको पहिलो पाँच ग्रन्थ ।

pen'-te-cost, *n.* यहूदीहरूको पर्व वा उत्सव विशेष । pen'-te-cost-al, *adj.*

pent'-house, *n.* घरमा जोरिएको सलामी परेको छानु र यस मनि रहेको ओत लाग्ने ठाउँ ।

pent'-roof, *n.* एकपट्टि मात्र सलामी परेको घरको छानु ।

pen'-ult, pe-nul'-ti-ma, *n.* एउटा छोडी अन्त्यको वाक्यांश । pe-nul'-ti-mate, *adj.* एउटा छोडी अन्त्यको ।

pe-num'-bra, *n.* ग्रहणको वेलामा चन्द्र आदि ग्रहहरूका वरिपरि रहने अपूर्ण छाया ; उप-छाया । pe-num'-bral, *adj.*

pen'-u-ry, *n.* अभाव ; दारिद्र्य ; दरिद्रता ; हीनता । pen-u'-ri-ous, *adj.* कृपण ; कञ्जूस ; मक्खीचूस ; लोभी ; नीच ; अपुग ; थोरै ।

peon, *n.* हिङ्ने मान्छे ; पैदल हिँडेर काम गर्ने मान्छे ; सहस ; नौकर ; चाकर ।

peo'-ple (pē'-), *n.* जन-साधारण ; जनता ; जाति वा राष्ट्र ; समाज ; प्रजा । *v. t.* बास गर्नु ; मानिस-हरूले पूर्ण पार्नु ।

pep'-per, *n.* मरीच वा यसको रूख ।

v. t. मरीच हाल्नु । -corn, *n.*

मरीच ; सामान्य वा साधारण वस्तु ।

-mint, *n.* एक किसिमको उग्रगन्ध

भएको उद्भिद् वा यसबाट बनाइएको

अरक । pep'-per-y, *adj.* पीरो ;

बिड्ने ; कटु ; मिजास गरम

भएको ।

pep'-sin, pep'-sino, *n.* शरीरमा खाएको पचाउने शक्ति भएको रसहरू मध्ये एक रस ।

pep'-tic, *adj.* पचाउने ; पाचन गर्ने ; पाचक ।

per, *prep.* प्रत्येक ; हरएक ; द्वारा ; प्रति । -annum, *adj.* वार्षिक ।

-cent, *adj.* सयकडा । -diem,

दैनिक ; प्रतिदिन । -mensem, *adj.*

मासिक ; मैद्दावारो ।

per-ad-ven'-ture, *adv.* दैव संयोग ; कथम् कदाचित् ; कथम् काल ; केही गरी ; यदि ; शायद ।

per-am'-bu-late, *v. t.* परिभ्रमण गर्नु ; जाँचनको लागि बीचबाट जानु ।

per-am-bu-la'-tion, *n.* परिभ्रमण ।

per-am'-bu-la-tor, *n.* परिभ्रमण

गर्ने मानिस ; केटाकेटीहरूको हाते-

गाडी ।

per-ceive' (-sēv'), *v. t.* प्रत्यक्ष पार्नु ; विदित गर्नु ; बुझ्नु ; देख्नु ; सुन्नु ।

per-ceive'-a-ble, *adj.* इन्द्रियहरूले

जान्न सकिने ; इन्द्रियगोचर ;

दर्शनीय ।

per-cent, *adv.* प्रति सयकडा । per-

cent'ago, *n.* दर ; अनुपात ; सयकडी ।

per'-cept, *n.* इन्द्रियद्वारा जानिएको कुरो । per-cep'tion (-sep'-), *n.* अनुभव वा अनुभव शक्ति ; ज्ञान ; बोध । per-cep'ti-ble, *adj.* इन्द्रियद्वारा बुझ्न सकिने ; प्रत्यक्ष देखिने । per-cep-ti-bil'i-ty, *n.* अनुभवनीयता । per-cep'ti-bly, *adv.* प्रत्यक्ष हिसाबले ; स्पष्टसित । per-cep'tive, *adj.* अनुभव गर्ने सकिने ; अनुभवी ; सचेतन । per-cep-tiv'i-ty, *n.* अनुभव-शक्ति ; बोध-शक्ति ।

perch, *n.* एक किसिमको माछा ; चरा बस्नका निमित्तको तेर्सो ढण्डी ; साढे पाँच गजको परिमाण विशेष । *v. t. and i.* चराहरू बस्ने ठाउँमा बस्नु ; अल्लो ठाउँमा राख्नु । perch'er, *n.* रुखको तेर्सो ढण्डीमा बस्ने चरो ।

per'-chance, *adv.* दैवसंयोगले ; सम्भवतः ; कदाचित् ; अकस्मात् ; कथंकाल ; शायद ।

per-cip'i-ent, *adj.* अनुभव गर्ने ; अनुभव-शक्ति भएको ; चेतना भएको ; थाहा पाउने । *n.* अनुभव गर्ने मानिस ; थाहा पाउने मान्छे ।

per-co-late, *v. t. and i.* छास्नु ; छिन्कनु ; निधानु ; निर्मल पार्नु । per-co-la'-tion, *n.* छनाइ ; छिन्काइ ; निर्मल पार्ने काम । per-

co'-la-tor, *n.* केही कुरो छास्ने भाँडो ; छास्ने यन्त्र ।

per'-cuss, *v. t.* ठक्कर दिनु ; हिकौडनु । per-cus'sion (-kush'-un), *n.* ठक्कर ; एउटा वस्तुसित अर्को वस्तुको जुसाइ । per-cus'sive *adj.*

per-di'-tion, *n.* विनाश ; ध्वंस ; सर्वनाश ; अधोगति ; अनन्त मृत्यु ; नरक यातना ।

per'-e-gri-nate, *v. i.* परिभ्रमण गर्नु ; देशविदेश घुम्नु ; सफर गर्नु । per-e-gri-na'-tion, *n.* परिभ्रमण ; सफर । per'-e-gri-na-tor, *n.* परिभ्रमण वा सफर गर्ने मानिस ।

per'-emp-tor-y, *adj.* निश्चित ; अन्तिम ; आवश्यक ; अटल । per'-emp-tor-i-ness, *n.* per'-emp-tor-i-ly, *adv.* per-en'-ni-al, *adj.* स्थायी ; नित्य ; बाह्य-मासे ; सधैंभरि रहने । *n.* स्थायी वस्तु ; नित्य बगिरहने खोलो ; बाह्य-मास भइरहने उज्जिद् ; दुइ वर्ष भन्दा बढ्ता बाँच्ने रुख-पात । per-en'-ni-al-ly, *adv.*

per'-fect, *adj.* सम्पूर्ण ; सुदक्ष ; निर्दोष ; सर्वाङ्गपुष्ट ; पूरा ; बिलकुल ; ठीक ; निर्दिष्ट ; विशुद्ध चरित्रको ; पवित्र चालचलनको । *n.* पूर्णकाल (व्याकरण) । per-fec'-tion, *n.* सम्पूर्णता ; पूर्णावस्था ; परिपक्व भएको अवस्था ; पूर्णवृद्धि ; तुलना गर्दाको श्रेष्ठता ; दक्षता । per-fec'-ti-ble, *adj.* पूर्ण पार्ने सकिने ; पूरा गर्ने सकिने । per-fec'-ter, *n.* साधक

सम्पादक; काम आदि पूरा गर्ने मानिस। *per-fec'tive, adj.* पूरा गर्ने; सम्पादन गर्ने। *perfect'ly, adv.* पूर्ण रूपले; पूर्ण तौरले; ठीकसित। *perfect'-ness, n.* सम्पूर्णता; सर्वाङ्गपुष्ट भएको अवस्था।

per'fid-y, n. विश्वासघात; छल; कपट; बेइमानी। *per-fid'i-ous, adj.* विश्वासघातक; अविश्वासी; कपटी; छली। *per-fid'i-ous-ly, adv.* कपटी वा छली हिसाबले। *per-fid'i-ous-ness, n.* विश्वास-घातकता।

per'fo-rate, v. t. and i. छेँड् पार्नु; दुलो पार्नु; प्वाल बनाउनु। *adj.* छेँड बनाएको; दुलो वा प्वाल पारेको। *per'-for-ant, adj.* छेँड पार्ने; प्वाल पार्ने। *per'-for-a-ble, adj.* छेँडिने; प्वाल हुने; दुलो पर्ने। *per-for-n'-tion, n.* छेँड वा प्वाल पार्ने काम; छेँडेर पारिएको प्वाल। *per'-for-a-tor, n.* प्वाल पार्ने यन्त्र; बर्मा; छिनो; प्वाल पार्ने मानिस।

per-force', adv. बलपूर्वक; जोरसित; जबरदस्तीसित।

per-form', v. t. and i. पूरा गर्नु; सम्पादन गर्नु; निर्वाह गर्नु; पालन गर्नु; नाटकमा खेल् गर्नु; बजाउनु; नाच्नु। *per-form'a-ble, adj.* सम्पादन गर्न सकिने; साध्य; पालन गरिने। *per-form'ance, n.* सम्पादन; अभिनय; तामेल्; काम-

कुरो; कार्य; कीर्ति। *per-form'er, n.* तमाशा आदि देखाउने मान्छे; अभिनेता; नाट्य-पात्र।

per'-fume, n. सुवासना; सुगन्धी द्रव्य; सुगन्ध। *v. t.* सुवासित पार्नु; सुगन्धित पार्नु। *per-fum'er, n.* सुवासित वा सुगन्धित पार्ने मान्छे; सुगन्धित वस्तु बेच्ने मानिस। *per-fum'er-y, n.* सुगन्धित वस्तुहरूको समूह; सुवासित पार्ने काम।

per-func'tory, adj. अश्रद्धा गरेको; उदासीन; असावधान; तुच्छ। *per-func'-to-ri-ly, adv.* *per-func'-to-ri-ness, n.*

per'haps, adv. सम्भवतः; कदाचित्; शायद; दैवसंयोगले।

per'i, n. परी।

per-i-car'di-um, n. मुटुलाई ढाक्ने जालो झैं थैली; हृदय-कोष। *per-i-car'di-al, per-i-car'di-an, per-i-car'di-ac, adj.*

per'i-carp, n. बीजकोष।

per-i-cra'ni-um, n. खप्पर ढाक्ने जालो; खप्पर।

per'i-gee, n. पृथिवीको सब भन्दा नजीक रहेको चन्द्रमा आदि ग्रहको पथ-बिन्दु।

per-i-he'-lion, per-i-he-li-um, n. सूर्यको सबभन्दा नजीक रहेको धूम-केतु वा कुनै ग्रहको पथ-बिन्दु।

per'il, n. विपत्ति; संकट; आपद्; खतरा; जोखीम। *v. t.* विपत्तिमा पार्नु; खतरामा पार्नु; जोखीममा

हालनु । *per'il-ous, adj.* विपदमय ; संकटपूर्ण । *per'il-ous-ness, n.* *per'il-ous-ly, n.*
per-im'e-ter, n. कुनै क्षेत्रको बाहिरी रेखा ; परिमित ; परिसीमा । *per-im-e-tric'al, adj.*
pe'ri-od, n. कालचक्र ; निर्दिष्ट समय ; युग ; पूर्ण वाक्य ; पूर्ण विरामको चिह्न । *pe-ri-od'ic, pe-ri-od'ic-al, adj.* सामयिक ; निर्दिष्ट समयमा आउने ; नियत कालिक । *pe-ri-od'ic-al-ly, adv.* *pe-ri-od'ic-al, n.* सामयिक पत्र-पत्रिका आदि । *pe-ri-od'ic-al-ist, n.*
per-i-os'te-um, n. हाडलाई ढाकेको जाको ।
per-i-pa-tet'ic, adj. परिष्टोटलको दर्शन-शास्त्र सम्बन्धी ; कामको लागि एक ठाउँदेखि अर्को ठाउँ डुकिहुँड्ने ; परिभ्रमणशील ; डुलुवा । *n.* परिष्टोटलको चेला ; घुमफिर गर्ने मानिस । *pe-ri-ph'e-ry, n.* वृत्त आदि गोल छेत्रको परिधि ; बाहिरी वा माथिल्लो सतह ।
per-i-phrase', pe-ri-ph'ra-sis, n. बोलचाल गर्ने घुमाउरो विधि ; घुमाउरो वाक्यांश । *per-i-phras'tic, -al, adj.* घुमाउरो गरेर भनेको ; छेड़ हानेर भनेको वा लेखेको ; लेख आदिमा घुमाउरो भएको । *per-i-phras'tic-al-ly, adv.*
per'i-sis, n. नकली केश वा कपाल । *v. t.* नकली केश लाउनु ।

per'ish, v. t. and i. विनष्ट हुनु ; अकालमा मर्नु वा अन्त हुनु ; मर्नु ; नाशहुनु ; सताउनु ; नाश गर्नु ; नष्ट पार्नु । *per'ish-a-blo, adj.* नाश हुने ; मर्ने ; अमर नरहने । *per'ish-able-ness, n.* *per'ish-ably, adv.*
per'isty-le, n. कुनै घर वा मन्दिरमा खम्बाहरूले घेरिएको ठाउँ ।
per-i-to-ne'-um, n. भुँडीलाई घेरेको जालो जस्तो पदार्थ । *per-i-to-ni'-tis, n.* भुँडीलाई घेरेको जालोको प्रदाह वा सूज ।
per'i-winkle, n. एक किसिमको खान हुने चिप्ले कीरा ; जंगली लहरे बोटको किसिम ।
per'jure v. झूटो साक्षि दिनु ; झूटो किरिया हालनु । *per'jur-er, n.* झूटो साक्षि दिने वा झूटो किरिया हाल्ने मान्छे । *per'-ju-ry, n.* झूटो साक्षि ; सौँचो कुरालाई झूटो हो भनी किरिया हाल्ने काम ।
perk, adj. अहङ्कारी ; घमण्डी ; अटेरी । *v. t. and i.* स्नेहको रूपमा शिर उठाउनु ; छरितो पार्नु । *perk'y, adj.* अटेरी ; अहङ्कारी ; आगो हक दावा गर्ने । *perk'ily, adv.* *perk'-i-ness, n.*
per'-ma-nent, adj. चिरस्थायी ; अपरिवर्त्तनीय ; नित्य । *-settle-ment, चिरस्थायी-बन्दोबस्त । per'-ma-nence, per'-ma-nen-cy, n.* अपरिवर्त्तनीयता ; स्थायित्व वा

स्थापिता ; धेरै दिन सम्म टिक्ने-
अवस्था ; चिरस्थापिता ; स्थायी
अधिकार ।

per-me-ate, *v. t. and i.* प्रवेश गर्नु ;
पस्नु ; सोस्नु ; व्याप्त गर्नु ; छेँड्नु ।

per-me-a-ble, *adj.* प्रवेश्य ; भेद्य ;
व्याप्य ; छेँड्न सकिने ; छिर्न सक्ने ।

per-me-a-bil-i-ty, *n.* per-me-a-
bly, *adv.*

per-mit', *v. t. and i.* आदेश दिनु ;
अनुमति दिनु ; गर्नदिनु ; मञ्जूर
गर्नु । *n.* अनुमति ; लिखित-आज्ञा ।

per-mis-si-ble, *adj.* अनुमति दिन
योग्यको ; ग्राह्य । per-mis'sion
(-mish'-un), *n.* आदेश ; अनुमति ;

आज्ञा ; प्रमाज्ञी ; स्वीकार-पत्र ;
इजहार । per-mis'sive, *adj.* आज्ञा
वा अनुमति दिने ; आज्ञा पाएको ;
स्वीकृत । per-mis'sive-ly, *adv.*

per-mut'a-ble, *adj.* परिवर्तनीय ;
अदल बदल हुने । per-mu-ta'-tion,
n. गणित सम्बन्धी वस्तु वा वर्ण-
मालाको परिवृत्ति ; विनिमय ;
अदल-बदल ; परिवर्तन । per-mut'-
a-ble-ness, *n.* per-mut'a-bly,
adv.

per-ni'-cious (-shus), *adj.* नाश गर्ने ;
सर्वनाशकारी ; अति अनिष्टकर ;
हानिकर ; विनाशक ; क्षयकारी ;
सांघातिक । per-ni'-ci-ous-ly, *adv.*

per-or-a'-tion (-shun), *n.* कुनै भाषण
आदिको शेष भाग ; उपसंहार ।

per-pon-dic'-u-lar, *n. and adj.* आधार-

सित समकोण परेको ; लम्ब ; खड़ा ;
ठाडो ; साह्रै भिरालो । per-pon-dic'-
u-lar-ly, *adv.* समकौणिक हिसाबले ;
लम्ब भएर । per-pon dic-u-lar-ity,
n. लम्ब भएको अवस्था ।

per-pe-trate, *v. t.* अपराध, भूल आदि
सम्पादन गर्नु ; कुकर्म गर्नु । per-
pe-tra'-tion, *n.* अपराध ; कुकर्म
आदि गर्ने काम ; सम्पादन । per-
pe-tra-tor, *n.* अपराध ; दुष्कर्म
आदि गर्ने मान्छे ।

per-pet'-u-al, *adj.* चिरस्थायी ; नित्य ;
अनन्त ; जीवन भर स्थायी । per-
pet'-uate, *v. t.* चिरस्थायी वा
अनन्त पार्नु ; बचाइराख्नु ; पतन
हुनुबाट रक्षा गर्नु । per-pe-tu'-i-
ty, *n.* नित्यता ; अनन्तकाल ;
चिरस्थायित्व वा चिरकालसम्म रहने
गुण । per-pe-tu-a'-tion, *n.* चिर-
स्थायी पार्ने काम । per-pet'-u-al-
ly, *adv.* सदा ; सर्वदा ; सधैं ;
नित्य ; हमेशा ।

per-plex', *v. t.* व्याकुल वा हैरान
पार्नु ; छक खुवाउनु ; अलमल
पार्नु ; विरक्त पार्नु । per-plex'-
ing, *adj.* जटिल ; कुटिल ; सन्देह
पूर्ण ; शंकाजनक । per-plex'-i-ty,
n. व्याकुलता ; हैरानी ; जिल्लपन ;
अलमल पार्ने कुरा ।

per'-qui-site (kwi-zit), *n.* नाफा ;
कुनै कुराको नियमित कृत बाहेक
माछिकलाई आउने पैसा आदि ;
बढ्ता पाउना ।

per'-ry, *n.* नासपातीको रसबाट बनिएको मद ।

per'-se-cute, *v. t.* खेदो गर्नु ; पिछा गर्नु ; हैरान पार्नु ; विरोधी मतको लागि दुःख दिनु । per se-cu-tion, *n.* अत्याचार ; दुःख ; क्लेश ; पीडा ; द्रोह । per'-so-cu-tor, *n.* अत्याचार गर्ने वा दुःख दिने मान्छे ; अत्याचारी ।

per-se-vero', *v. t.* दृढ़तापूर्वक लागि रहनु ; खुरन्धारसँग गरिरहनु ; अध्यवसाय गर्नु ; उद्योग गर्नु । per-se-ve'-rance, *n.* दृढ़प्रयत्न ; अध्यवसाय ; धून् ; उद्योग । per-se-ver'-ing, *adj.* उद्योगी ; अध्यवसायी ; दृढ़व्रत लिएको ; भीष्म-प्रतिज्ञा गरेको ; अघोरै चेष्टा गर्ने ।

Per'-sian, *adj.* पर्सिया देश सम्बन्धी ; यहाँका अधिवासी सम्बन्धी । *n.* पर्सियाका बासिन्दा ; पार्सी भाषा ।

per-sist', *v. t.* दृढ़तापूर्वक लागि रहनु ; अध्यवसाय हुनु ; निश्चल रहनु ; नहट्नु ; खुरन्धार गर्नु । per-sis'-tence, per-sis'-tency, *n.* दृढ़ प्रयत्न ; दृढ़ता ; अटलता ; दृढ़ चेष्टा वा उद्योग । per-sis'-tent, *adj.* अटल ; अविचलित ; स्थायी ; दृढ़ ; यत्नशील । per-sis'-tent-ly, *adv.*

per'-son, *n.* जन-साधारण ; व्यक्तिगत मान्छे ; मानिसको जीवित शरीर ; (व्याकरण) नाट्य-पात्र ; पुरुष ।

-age, *n.* मान्य व्यक्ति ; नाटकको पात्र वा पात्री ; बाहिरी आकार ; रूप । per'-son-al, *adj.* व्यक्तिगत ; आफ्नै ; निजी ; व्यक्ति-सम्बन्धी ; स्वयंकृत ; शारीरिक ; दैहिक ; पुरुष वाचक (व्याकरण) । -estate, *n.* चंचल सम्पत्ति ; चलधन । per-son-al-ise, -ize, *v. t.* व्यक्तिगत बनाउनु ; दैहिक वा शारीरिक पार्नु । per-son-al'-i-ty, *n.* मानिसको हाव-भाव वा चाल-चलन ; व्यक्तित्व ; कुनै विशेष मानिसलाई गरेको निन्दा । per'-son-al-ly, *adv.* व्यक्तिगत हिसाबले ; स्वयं ; आफै ; निज ; खुद । per'-son-al-ty, *n.* सबै किसिमको चंचल सम्पत्ति वा चलधन । per'-so-nate, *v. t.* अर्कै मान्छे भनी परिचय गर्नु वा भान गर्नु ; छल गर्नु ; per-son-a'-tion, *n.* अर्काको लुगा आदि लाएर भान वा छल गर्ने काम । per-son-a-tor, *n.* यसरी छल वा भान गर्ने मान्छे । per-son'-ify, *v. t.* मानिसको रूपको आकृतिले चिह्नित पार्नु ; चेत नभएको वस्तुलाई सचेत रूपमा वर्णन गर्नु । per-son-i-fi-ca'tion, *n.* चेत नभएको वस्तुलाई सचेत रूपमा वर्णन गर्ने काम ; समासोक्ति अलंकार ।

per'-so-na, *n.* व्यक्तिगत मान्छे ; जन-साधारण ; व्यक्ति ; लोक । -grata, *n.* ग्रहण गरिन लायकको मानिस ;

रुचिकर व्यक्ति । *per-son-a-ble*,
रात्रो ; ढिल-ढौल मिलेको ; सरूप ;
मनोहर ; सुन्दर ; रात्रो देखिने ।

per-son-nel', *n.* कुनै काममा नियुक्त
गरिएको मानिस ; कुनै काममा
लागेको मानिसहरूको दल ।

per-spec'tive (-tiv), *n.* दृश्य ; दर्शन ;
चित्र खिच्ने विद्या ; नक्सा बनाउने
कला वा कौशल ; हेरेर बनाएको
तस्वीर । *adj.* दृश्य आदि सम्बन्धी ;
दर्शन-शास्त्र सम्बन्धी । *per-spec'-*
tive-ly, *adv.*

per-spi-ca'-cious, *adj.* सूक्ष्मदृष्टि ;
तीक्ष्णदृष्टि ; सूक्ष्मदर्शी ; तीक्ष्णबुद्धि ।

per-spi-cac'i-ty, *n.* तीक्ष्णदृष्टिता ;
सूक्ष्मदृष्टिता ; तीक्ष्णबुद्धिता ; दृष्टि
वा बुद्धिमा तीक्ष्णता ।

per-spic'u-ous (-us), *adj.* स्पष्ट ;
सुगम ; सजिलै वा सहजसित
बुझिने ; जान्न सकिने । *per-spi-*
cu'i-ty, *n.* सुस्पष्टता ; सुगमता ;
सजिलै वा सहजसित बुझिने
अवस्था । *per-spic'u-ous-ness*,
n. *per-spic'u-ous-ly*, *adv.*

per spiro', *v. t. and i.* पसिना आउनु
वा निस्कनु । *per-spi-ra'-tion*, *n.*
पसिना निस्कने काम ; पसिना ।
per-spi-ra'-tor-y, *adj.* पसिना
आउने वा निकाल्ने ।

per-suade' (-swād), *v. t.* पत्यार पार्नु ;
मनाउनु ; बुझाउनु ; विश्वास
गराउनु । *per-sua'-si-ble*, *adj.*
पत्यार पार्ने छाथकको ; मनाउन

योग्यको । *per-sua'-sion (-shun)*,
n. मनाउने वा बुझाउने काम ;
फकाइ-फुसकाइ ; दृढविश्वास ; एउटै
धर्म-मत मान्ने मानिसहरूको दल ।

per-sua'-sive, *per sua'-so-ry*, *adj.*
प्रवृत्तिजनक ; निश्चय दिहाउने ;
आफ्नो पक्षमा ल्याउने । *per-sua'-*
sive-ness, *n.* *per-sua'-sive-ly*,
adv.

pert, *adj.* घट्ट ; अविनीत ; अशिष्ट ;
निर्लज्ज ; चंचल ; कुनै काममा अधि
सर्ने । *pert'-ness*, *n.* घट्टता ;
अशिष्टता ; चंचलता । *pert'-ly*,
adv.

per-tain' (-tan'), *v. i.* सम्बन्ध राख्नु ;
सरोकार हुनु ; उपयुक्त हुनु ; अधिकार
वा अधीनमा हुनु ।

per-ti-na'-cious (-shus), *adj.* हठी ;
दृढप्रतिज्ञ ; ढिपी गर्ने ; जिद्दीबाक ;
आग्रह गर्ने । *per-ti-nac'i-ty*
(-nas'), *n.* ढिपी ; जिद्दी ; दृढ-
प्रतिज्ञा ; दृढता ; आग्रह । *per-ti-*
na'-cious-ness, *n.* *per-ti-na'-*
cious-ly, *adv.*

per'ti-nent, *adj.* संगत ; उपयुक्त ;
योग्य ; सम्बन्ध भएको ; प्रसंगको ;
मिल्ने ; अनुकूल । *per'ti-nence*,
per'ti-nent-ly, *adv.*

per-turb', *v. t.* विन्न वा ब्याकुल पार्नु ;
ब्यग्र पार्नु ; मन गोलमालमा पार्नु
वा खलबल्याउनु ; अस्थिर पार्नु ।
per-tur-ba'-tion, *n.* मनको उद्वेग ;
ब्याकुलता ; हडबडी ; चंचलता ;

अशान्ति ; खलबलिङ्को वा
गोलमालिङ्को अवस्था ।

per'-uke, *n.* नकली कपाल ; बनावटी
केश ।

per-us' (-ooz'), *v. t.* पूर्णरूपले वा
ध्यान लाएर पढ्नु ; जाँच गर्नु ;
जाँच्नु । pe-ru'-sal (-zal), *n.*
पाठ ; पढाइ ; पठन-पाठन ; परीक्षा ;
जाँच ।

per-uv'-ian, *adj.* दक्षिण अमेरिकाको
पेरु देश सम्बन्धी । *n.* पेरु देशका
बासिन्दा ।

per-vado', *v. t.* व्याप्त गर्नु ; सोस्नु ;
चारैतिर फैल्नु ; पस्नु ; प्रवेश गर्नु ;
per-va'-sive, *adj.* सर्वव्यापी ;
चारैतिर फैल्ने ।

per-verse', *adj.* ढिपी गर्ने ; हठी ;
जिद्दीवाल ; दिक्क गराउने ; विरक्ति-
कर ; बिमठ्या ; कुबाटा लाग्ने वा
लागेको । per-ver'-sion, *n.* कुबाटा
लाग्ने काम ; भ्रष्टता ; कुटिलता ;
कुप्रयोग ; विकार ; सत्यभ्रष्ट ;
अशिष्टाचार ; अपव्यवहार । per-
ver'-si-ty, *n.* सत्यभ्रष्टता ; न्याय-
भ्रष्टता ; कर्कशता ; दुष्टता । per-
ver'-sive, *adj.* per-verse'-ly, *adv.*
per-verse'-ness, *n.*

per-vert', *v. t.* धार्मिक विश्वासबाट
बहकाउनु ; बराहनु ; विचलित
पार्नु ; नष्ट गर्नु ; दुरुपयोग गर्नु ;
कुबाटा लाग्नु ; सत्यभ्रष्ट गर्नु ;
दूषित पार्नु ; अपवित्र पार्नु । *n.*
स्वधर्मत्यागी मान्छे ; सुपथ-भ्रष्ट

व्यक्ति ; कुबाटा लाग्ने मान्छे ।

per-ver'-ti-ble, *adj.* नाश वा नष्ट
वा भ्रष्ट हुने योग्यको ; भ्रष्टनीय ;
नाशनीय ; कुबाटा लाग्ने किसिमको ।

per'-vi-ous, *adj.* छिर्ने ; छेँदेर जाने ;
बाटो दिने ; प्रवेशनीय । per'-vi-
ous-ness, *n.* per'-vi-ous-ly, *adv.*

Pesh'-wā, peish'-wah, *n.* महरट्टा
राज्यका राजा ; पेशवा ।

pes'-sim-ism, *n.* 'जगत्तुःखमय' भन्ने
मत ; विश्व-निन्दा । pes'-sim-ist,
n. यस्तो मतमा विश्वास गर्ने मान्छे ;
'यस विश्वमा भएका सबै कुरा
अमङ्गलजनक हुन्' भन्ने मतावलम्बी
मानिस ; विश्वको निन्दा गर्ने मान्छे ।

pest, *n.* महामारी ; देशान्न ; रुढी ;
अनिष्टकर व्यक्ति वा वस्तु । -house,
n. संक्रामक रोगीहरूको अस्पताल ।

pes'-ter, *v. t.* दुःख दिनु ; क्लेश वा
कष्ट दिनु ; हैरान पार्नु ; विरक्त पार्नु ।

pes-tif'-er-ous, *adj.* स्वास्थ्यलाई हानि
गर्ने ; हानिकारक ; दुःखदायी ;
अनिष्टकर ; संक्रामक ; सर्ने । pes-
tif'-er-ous-ly, *adv.*

pos'-tilence, *n.* महामारी ; रुढी ;
देशान्न ; एकै चोटि धेरै मर्ने किसिमको
सर्ने रोग ; मारात्मक विषय वा
वस्तु । pos'-ti-lent, *adj.* क्षति-
कारक ; दुःखदायी ; अनिष्टकारी ;
संक्रामक ; प्राणघातक ; अजीत
पार्ने ; जीवनलाई नाश गर्ने ; अति
दुष्ट । pos-ti-len'-tial, *adj.*
संक्रामक ; मारात्मक ; विनाशजनक ।

pes'-tle, *n.* ढिकी, ओखल आदिको मुसल । *v. t. and i.* यस्ता वस्तुले पिँध्नु वा कुट्नु; ओखल, ढिकी आदि चलाउनु ।

pet, *n.* मन परेको कुरा; प्यारो कुरा; पाल्तु जन्तु; प्रियपात्र । *adj.* प्रिय; प्यारो; मन परेको । *v. t.* आदर गर्नु; प्यारो वा प्रेम गर्नु ।

pet'-al, *n.* पुष्पदल; फूलको पत्ता ।
pet'-aled, pet'-al-ous, *adj.* पुष्पदल भएको । pet'-al-ine, *adj.* पुष्पदल सम्बन्धी; पुष्पदल जस्तो ।

pet'-ard, *n.* युद्ध-यन्त्र विशेष; आग्नेयास्त्र ।

pet'-i-ole, *n.* पातका डाँठ ।

pet'-it, *adj.* सानो; तुच्छ; क्षुद्र ।

pe-ti'-ti-on, *n.* अर्जी; प्रार्थना; निवेदन; विन्तिभाव; विन्तिपत्र; निवेदन पत्र; दर्खास्त । *v. t. and i.* प्रार्थना गर्नु; अर्जी गर्नु; निवेदन पत्र लेखेर चढाउनु; दर्खास्त लेख्नु; नम्रतापूर्वक विन्ति गर्नु । pe-ti'-tion-ary, *adj.* प्रार्थना वा अर्जी गर्ने; अनुनय-सूचक । pe-ti'-tion-er, *n.* प्रार्थना वा अर्जी गर्ने मान्छे; दर्खास्त वा निवेदन पत्र लेखेर चढाउने मान्छे ।

pet'-re, *n.* सोडा ।

pet'-rel, *n.* सामुद्रिक चराको किसिम ।

pet'-re-scent, *adj.* ढुङ्गा जस्तो हुने; ढुङ्गाका आकारमा परिवर्तन हुने ।
pet'-re-scence, *n.*

pet'-ri-fy, *v. t. and i.* ढुङ्गामा परिणत हुनु वा पार्नु; अचम्भ, डर आदिले

ढोल्याइ दिनु । pet'-ri-fac'-tion, *n.* ढुङ्गामा परिणत हुने वा गराउने काम ।
pet'-ri-fac'-tive, pet'-rif'-ic, *adj.* ढुङ्गामा परिणत गराउने शक्ति भएको ।

pet'-rol, *n.* सफा गरेको मट्टी तेल; पेट्रोल । pet'-ro'-le-um, *n.* मट्टी तेल; चटानहरू वा पानीको सतहमा पाइने खनिज तेल ।

pe'-trous, *adj.* ढुङ्गा जस्तो; कड़ा कठोर; कठिन ।

pet'-ted, *adj.* सन्तुष्ट भएको; आदर गरिएको; सुसुम्न्याएको ।

pet'-ti-coat, *n.* आइमाईहरूको भित्री चोको; सानो जामा वा कोट ।
-government, *n.* स्त्री-शासन; आइ-माईहरूद्वारा चलाएको शासन ।

pet'-ti-fog-ger, *n.* सामान्य वकील; तल्लो दर्जाको कानूनो व्यवसायी ।
pet'-ti-fog-ging, *adj.* सामान्य वकील वा तिनको काम सम्बन्धी; तुच्छ; नीच काम गर्ने । pet'-ti-fog, *v. i.* pet'-ti-fog-ger-y, *n.*

pet'-tish, *adj.* विरक्तिकर; दुःखजनक; क्लेशजनक; झर्कने स्वभावको; चाँडै रिसाउने; रिसाहा ।

pet'-ty, *adj.* क्षुद्र; सानो; सामान्य; तुच्छ; जाबो; अमहत्वको । pet'-ti-ness, *n.* pet'-ti-ly, *adv.*

pet'-u-lant, *adj.* अधैर्य; चाँडै रिसाउने; ढोट; गरम मिजाज भएको; विरक्तिजनक । pet'-u-lance, pet'-u-lan-cy, *n.* घृष्टता; अशिष्टता; विरक्ति; झनक रिसाउने स्वभाव ।

pew, *n.* क्रिश्चियन धर्म मन्दिरमा घेरिएको आसन । *pow'-y, adj.*

pe'-wot, pe'-wit, pee'-wit, *n.* पक्षी विशेष ; हुटिह्याउँ ।

pew'-ter, *n.* टिन र सीसा वा अरु धातुको मिश्र धातु ; जस्ता ; जस्ताको बनिएको भौंझा-कुड़ा । *adj.* जस्ताको बनिएको । *pew'-ter-er, n.* जस्ताको काम गर्ने मानिस ।

pha'-e-ton (*fā'*), *n.* चार चक्के खुला गाड़ी ; चराको किसिम । *pha'-e-ton-ic, adj.*

phal-an'-ges, *n. pl.* औंलीमा भएका हाडहरूको समूह ।

phal'-anx, *n.* टम्म पारेर क्रममा मिलाएको सेनाका दल ; औंलीको हाड ।

phan'-tasm, *n.* कल्पित मूर्ति वा दृश्य ; छाया ; भ्रम ; गाथा ; स्वप्न ; कल्पना । *phan'-tas-mal, adj.* *phan-tas-ma-go'-ri-a, n.* छाया ; चित्र ; दर्शन ; म्याजिक-लाइटिन ।

phan-tas'-tic, phan'-ta-sy—see fantastic, fantasy.

phan'-tom (*fan'-*) भूत ; प्रेत ; मूर्ति ; मानसिक भ्रम ; अमात्मक जीव ; कल्पित दृश्य ।

Phar'-aoh, *n.* प्राचीन मिश्र देशका राजाको उपाधि ।

Phar'-i-see, *n.* स्वनामख्यात यहूदी धर्म सम्प्रदाय विशेष ; कट्टर यहूदी । *Phar-i-sa'-ic, -al, adj.* फ्यारिसीहरू सम्बन्धी वा तिनीहरू जस्तो कपटी । *Phar'-i-sa-ism, Phar'-i-*

see-ism, n. फ्यारिसी-नीति ; कपटता ।

Phar-i-sa'-ic-al-ness, n. *Phar-i-sa'-ic-al-ly, adv.*

phar-ma-ceu'-tic, -al, adj. औषधि बनाउने कला सम्बन्धी । *phar-ma-ceu'-tics, n. pl.* औषधि बनाउने विद्या वा विज्ञान । *pher-ma-cou'-tist, n.* औषधि बनाउने विद्यामा निपुण भएको मानिस ; औषधि बनाएर बेच्ने मानिस । *phar-ma-co-poo'-ia, n.* औषधिहरूको फिरस्त रहेको किताब । *phar'-ma-cy, n.* औषधि तयार पारेर बेच्ने ठाउँ ; औषधालय ।

pha'-ros, n. समुद्रका तीरमा रहेको बत्तीघर ।

phar'-ynx, n. गलनाली ; कण्ठनलीको माथिल्लो भाग ।

phase (fāz), कुनै वस्तुको विविध रूप ; चन्द्रमा वा ग्रहको कला ; परिवर्तन वा वृद्धिको अवस्था ।

pheas'-ant (fēz-), n. एक किसिमको हेर्नमा खूब राम्रो चरो । *pheas'-ant-ry, n.* यस्तो चरा राख्ने पिंजडा ।

phe'-nix, phoe'-nix, n. कहिल्यै नमर्ने कल्पित चरा विशेष ।

phenom'-e-non (fē-), n. अचम्भको व्यक्ति वा वस्तु ; असाधारण दृश्य ; अपूर्व दृश्य ; इन्द्रियज्ञानको तत्कालीन वस्तु ; घटना । *phe-nom'-en-al, adj.* दृश्य सम्बन्धी ; असाधारण ; अद्भुत ; अचम्भको ; अनौठो ; विलक्षण ; विचित्र ।

phil'-al, *n.* औषधि आदि हाल्ने सानो कौचको भाँडो ; शिशि ।

phi-lan'-dor, *v. t.* प्रेम गर्नु ; प्रेमको कुराकानी गर्नु ; आहमाई प्रति आम्नो मनको इच्छा प्रकट गर्नु ।

phil-an'-thro-py (*fil-*), *n.* विश्वप्रेम ; लोकोपकार ; मानव-प्रीति । phil-an-throp'-ic, -al, *adj.* सर्वोपकार-परायण ; लोकहितैषी ; सर्वहित-चिन्तक ; लोकोपकारी ; विश्वप्रेमिक ; मानिस मात्रलाई प्रेम गर्ने । phil-an'-throp-ist, *n.* लोकोपकारी व्यक्ति ; सर्वहितैषी मानिस ; विश्व-प्रेमिक ।

phil-at'-o-list, चिट्टीमा टाँस्ने नाना देशका टिकट जम्मा गर्ने मान्छे ।

phil'-lip pie, *n.* मेसिडनका राजा फिलिपका विरुद्धमा डिमस्थेनिसको वक्तृता ; तिच्छरो गाली वा निन्दा ।

Phil-is'-tine, *n.* सिरिया प्रदेशका पुराना बासिन्दा ; अशिक्षित व्यक्ति ; असभ्य मान्छे ।

phil-ol'-o-gy (*fil-ji*), *n.* भाषाको विज्ञान ; विद्या र साहित्यको प्रेम । phil-ol'-o-gist, *n.* भाषाका विज्ञानको पण्डित ; भाषाविज्ञानवित् । phil-o log'-ic, -al, *adj.* phil-o-log'-ic-al-ly, *adv.*

phil'-o-mel, phil'-o-mela, *n.* बुलबुल तथा नाइटिंगेलका जातको चरो ।

phil-os'-o-phy, *n.* दर्शनज्ञान ; दर्शन-शास्त्र ; तत्त्वज्ञान ; पाण्डित्य ; स्थिर-चित्तता । phil-os'-o-pher (*fil-fer*), *n.* दार्शनिक विद्या ज्ञान मानिस ;

तत्त्वज्ञानी ; दर्शनविज्ञानवित् ; ज्ञान-द्वारा जीवन संचारित गर्ने मान्छे ।

phil-o-soph'-ic, -al, *adj.* दर्शन-शास्त्र सम्बन्धी ; दार्शनिक ; विज्ञ ; शान्त ; स्थिर ; बुद्धिमान् ; पुण्यात्मा । phil'-os-o-phise, -phize, *v. t.* विचार गर्नु ; दर्शनविज्ञानवित्हरू झैं ध्यानमा मग्न हुनु ; कुनै कुराका कारणको खोजी गर्नु ।

phil'-ter, phil'-tro, *n.* प्रेम उब्जाउने औषधि वा मन्त्र ।

phle-bot'-o-my, *n.* रगत बग्ने दिने काम ; रगत निकाल्ने काम ।

phlogm (*flem*), *n.* कफ ; खकार उदा-सीनता ; मलिनता ; मूढता । phlog-mat'-ic, -al, *adj.* कफमय ; निस्तेज ; मूढ ; अनासक्त ; अलछे । phlog-mat'-ic-al-ly, *adv.*

phlox, *n.* फूलको किसिम ।

Phoeb'-e (*fēb'-*), *n.* चन्द्र ; डायना देवी ।

Phoeb'-us (*fēb'-*), *n.* सूर्य ; सूर्य देवता ।

phœ'-nix—Same as phenix.

phone, *n.* स्वर वा व्यञ्जन वर्णको शब्द वा आवाज ; टेलिफोन । *v. t. and i.* टेलिफोनमा कुरा गर्नु ; फोन गर्नु ।

pho-net'-ic (*fō-*), -al, *adj.* शब्द वा स्वर सम्बन्धी । pho-net'-ics, *n.* स्वर-विज्ञान ; शब्द-विज्ञान । pho-net'-ic-al-ly, *adv.*

phon'-ic, *adj.* स्वर सम्बन्धी ; आवाज-को । phon-ics, *n.* स्वर-विज्ञान ; शब्द-विज्ञान

pho'-no-gram, *n.* बोलेको वा उच्चारण गरेको शब्द दर्शाउने चिह्न ।

pho'-no-graph, *n.* शब्द, सुर अनि वाक्यको आवाजहरू आफै अङ्कित गर्ने र पुनरुपादन गर्ने यन्त्र ; ग्रामोफोन बाजा । pho'-nog-raphy, *n.* वाणी युक्त आवाज दर्शाउने संक्षेपलिपि ; स्वर-प्रदर्शन चिह्न ; शब्द विवरण ; फोनोग्राफ द्वारा शब्दांकन । pho'-no-graph-er, pho'-no-graph-ist, *n.* स्वर-प्रदर्शन चिह्नमा निपुण मानिस । pho'-no-graph-ic, -al, *adj.* pho'-no-graph-ic-al-ly, *adv.*

pho'-no-log-y, *n.* शब्द-विज्ञान ; स्वर-विज्ञान ; आवाजहरूको प्रणाली । pho'-no-log-ist, *n.* शब्द विज्ञानमा निपुण मान्छे ; शब्द विज्ञानविद् । pho'-no-log-ic-al, *adj.*

pho'-no-type, *n.* उच्चारण गरेको शब्द दर्शाउने चिह्न ; स्वर-प्रकाशक अक्षर, वर्ण वा चिह्न ।

phos'-phate, *n.* अधातुक तत्वमा रहेको लवण ।

phos-pho-resce', *v. i.* फस्फरस झैं अंधारामा जल्नु । phos-pho-res-cent (*fos-fō*), *adj.* अंधारामा जलेको देखिने । phos-phor-es'-cence, *n.*

phos'-phor-us, *n.* अधातुक तत्व ; अंधारामा झरीलो देखिने वा जल्ने पदार्थ । phos-phor'-ic, phos'-phor-ous, *adj.*

pho'-to, *n.* छाया ; प्रतिच्छाया ; प्रति-रूप ; आलोक-चित्र । pho'-to-graph, (*fō-tog'-raf*), *n.* आलोक-चित्र ; छाया-चित्र ; तस्वीर ; आकृति । *v. t.* तस्वीर खिच्नु । pho-tog'-raph-er, pho'-to-graph-ist, *n.* नक्सा उतार्ने आदि काम गर्ने मान्छे ; फोटोग्राफको काम गर्ने मान्छे । pho-to-graph'-ic, -al, *adj.* आलोक-चित्र-विद्या सम्बन्धी । pho-to-graph'-ic-al-ly, *adv.* pho-tog'-ra-phy, *n.* आलोक-चित्र-विद्या ; तस्वीर खिच्ने विज्ञान ।

pho-tom'-et-er, *n.* प्रकाश नापक यन्त्र ; उज्यालोको मापक नापने यन्त्र ।

pho-to-pho'-bia, *n.* उज्यालोको डर ; उज्यालोदेखि डराउने रोग ।

pho'-to-shpore, *n.* सूर्य आदि ग्रह-हरूको ढकनी झैं उज्ज्वल भाग ।

phrase (*frāz*), *n.* वाक्यांश ; पद ; भाव प्रकाशको विधि ; लेखन वा कथन प्रणाली । *v. t.* भन्नु ; शब्दमा जाहेर गर्नु । phra-se-ol'-ogy (*-jē*), भाव प्रकाशको रीति ; शब्दहरूको रोजाइ । phra-se-o-log'-ic, -al, *adj.* भाव प्रकाशको रीति वा विधि सम्बन्धी ; छुट्टै वाक्य वा वाक्यांश भएको । phra-se-o-log-ic'-al-ly, *adv.*

phre-net'-ic, *adj.* पगला ; उन्मत्त ; बौलाहा ।

phre-nol'-o-gy, *n.* मगजको विज्ञान ; मस्तिष्क विद्या । phre-nol'-og-

- ist, *n.* मराजको विज्ञानमा निपुण मानिस ; मस्तिष्क विद्यावित् ।
 phre-nol-og'-ic-al, *adj.* phre-nol-og'-ic-al-ly, *adv.*
 phthis'-ic (*tis'*), -al, *adj.* सुकेनाश रोग लागेको ; थाइसिस भएको ; क्षयरोग सम्बन्धी । phthi'-sis (*thi'*), *n.* सुकेनाश ; क्षयरोग ; थाइसिस ।
 phys'-ic (*fiz'-ik*), *n.* औषध-विज्ञान ; चिकित्सा-व्यवसाय ; औषधि । *v. t.* चिकित्सा गर्नु ; औषधि दिनु ।
 phys'-i-cal, *adj.* प्राकृतिक ; स्वाभाविक ; भौतिक ; शारीरिक ; पदार्थ विद्या सम्बन्धी । -exercise, *n.* शारीरिक व्यायाम । -geogra-phy, *n.* प्राकृतिक भूगोल । -science, *n.* प्राकृतिक विज्ञान ।
 phys'-i-cian (*fiz-ish'-un*), *n.* चिकित्सक ; वैद्य ; हकीम ; डाक्टर ।
 phys'-ics, *n.* पदार्थ-विद्या ; प्राकृतिक-विज्ञान ; भौतिक-विज्ञान ; औषध-विज्ञान ; जड़-विज्ञान । phys'-i-cist, *n.* प्राकृतिक-विज्ञान-वेत्ता ; पदार्थ विद्या सिक्ने वा जान्ने मानिस ।
 phys-i-og'-no-my (*fiz-*), *n.* मुखको आकृति वा भाव तथा अनुहारको आकृति वा शरीरको बनौटबाट चरित्र निर्णय गर्ने कला । phys-i-og'-no-mist, *n.* यस्तो कलामा निपुण वा विश्वास गर्ने मानिस । phys-i-og-nom'-ic, -al, *adj.* phys-i-og-nom'-ic-al-ly, *adv.*
 phys-i-og'-ra-phy (*-fi*), *n.* प्राकृतिक भूगोल विद्या ; जल-वायु, जीव-उद्भिद् आदिको विज्ञान ।
 phys-i-ol'-o-gy (*fiz'-ji*), *n.* शरीर-विज्ञान ; नर-देह विज्ञान ; जीवित वस्तुको स्वाभाविक काम र घटनाको विज्ञान । phys-i-o-log'-ic, -al, *adj.* phys-i-o-log'-ic-al-ly, *adv.*
 phys-iquo' (*-eek'*), *n.* मानिसका शरीरको स्वाभाविक गठन ; शारीरिक बनौट, व्यवस्था र वृद्धि ।
 phy-ton'-o-my, phy-tol'-o-gy, *n.* उद्भिद् आदिका उत्पत्ति वा वृद्धि सम्बन्धी विज्ञान-शास्त्र ।
 pi'-affe, *v. i.* दुल्को हिँडे र्हेँ हिँड्नु ।
 pi-a'-no, *adv.* बिस्तार बिस्तार ; कोमल-सँग ; धीमा चालले । pi-a'-no 'or pi-an'-o-ior-te (*fort*), *n.* सौँवा र धातुको तारले युक्त भएको बाजा विशेष ; पियानो । pi-a'-nist, *n.* पियानो बजाउने मान्छे ।
 pi-as'-ter, pi-as-tre, *n.* चाँदीको सिक्का विशेष ।
 pi-az'-za, *n.* घरको बरण्डा वा बार्दली ।
 pi'-broch (*pē-*), *n.* लङ्गाँ वा युद्ध-क्षेत्रमा बजाइने बाजाको किसिम ।
 pi'-ca, *n.* छापाका ठूला अक्षरको किसिम ।
 pice, *n.* पैसा ।
 pick, *v. t. and i.* उठाउनु ; टिप्नु ; चुँड्नु ; संग्रह गर्नु ; बटुल्नु ; चुन्नु ; छाड्नु ; निर्वाचन गर्नु ; छुट्याउनु ; फरक पार्नु ; खोल्नु ; उघार्नु ; खोजी

गर्नु ; अनुसन्धान गर्नु ; अन्वेषण गर्नु ; चोर्नु ; लामो हात गर्नु ; टाप-टिप गर्नु ; कुनै काम जतन गरेर वा यत्नपूर्वक गर्नु ; अलि अलि गरेर खानु । *n.* अगिल्लो भाग तीखो भएको कुनै यन्त्र ; जमीन आदि कोट्याउने यन्त्र ; चुच्चे हतियार ; इच्छा ; सब भन्दा असल वस्तु । *-axe, n.* कोदालो ; कुटो । *-lock, n.* ताला खोल्ने काँटो ; ताला फोर्ने मान्छे ; चोर । *-pocket, -purse, n.* हिंडुँदा हिंडुँदै खस्तीबाट चोरी गर्ने मान्छे ; बगलीमारा । *pick'ed, adj.* होशियारसित छानेको वा चुनेको ; तीखो ; चुच्चो ; चोरेको ।

pick'et (piġ-), n. कुनै कामकोलागि जमीनमा घुसारिने चुच्चो परेको किलो वा खामो ; शत्रुहरूको हेरफेर गर्नका लागि पठाइएको सेनाको दल ; एक किसिमको तासको खेल ।

pick'ings, n. pl. लाभ ; प्राप्ति ; नाफा ; चोरेका चीजहरू ।

pick'le, v. t. साग-सब्जी वा मासु आदि नकुहुने पारेर राख्नु ; नून-चूक लाउनु । *n.* नून-पानी ; नून-पानीमा भिजाएर नकुहुने पारी राखेको खानेकुरो ; शोचनीय अवस्था ; दुष्ट लडका ।

pic'nic, n. वन-भात ; वन-भतेर ।

v. i. वन-भात खेल्नु ; वन-भतेर खानु ।

picqu'et—Same as picket.

pic'ture, n. चित्र ; नक्सा ; आलेख्य ;

मूर्ति ; रात्रा रात्रा वस्तु ; रात्रो चीज । *v. t.* चित्र बनाउनु ; नक्सा खिच्नु ; कल्पना गर्नु ; छर्लङ्ग पारेर बयान गर्नु । *-book, n.* केटाकेटीहरूका लागि को तस्वीरको किताब ; चित्र-पुस्तक । *-frame, n.* तस्वीर राख्ने फ्रेम । *-gallery, n.* चित्रशाला ; तस्वीरहरू राखेको बैठक । *-house, n.* चलचित्रशाला ; चित्रघर ; वाइस्कोप हुने घर । *pic-to-ri-al, adj.* सचित्र ; चित्रमय ; तस्वीर भएको ; चित्र सम्बन्धी । *pic-tu-resque' (-resh'), adj.* सुन्दर ; रात्रो ; सुदर्शन ; सुस्पष्ट ; रमणीय ; नक्सेमात्र भएको ; स्वाभाविक ; प्राकृतिक ।

pid'dle, v. i. साधारण वस्तुहरूको लेनदेन गर्नु ; खेलौँची हिसाबले काम गर्नु ; तुरि गर्नु ; पिशाब गर्नु ।

pie, n. लाहाचे चराको किसिम ; मासु, फल-फूल आदि पोथोमा हालेर पकाएको परिकार ; रोमन क्याथलिकहरूको उपासनाको किताब ; अक्षर विशेष ; छान्ने अक्षरहरूको थुप्रो ; पाई (सिका) ।

pie'bald, pied, pye'bald, adj. चित्र विचित्र ; नाना रंगको ; टाटे पाङ्ग्रे ; दाग लागेको ; मिसाहा ; मिश्रित ।

piece (pēs), n. खण्ड ; टुक्रा ; हिस्सा ; अंश ; नमूना ; एउटै मात्र चीज ; प्रबन्धरचना ; बन्दूक ; सिका । *v. t.* जोड्नु ; जड्नु ; पूर्ति गर्नु ;

टाहनु ; मर्मत गर्नु । -goods, *n.* लुगा-फाटा आदि बिक्रीको वस्तु ।
-meal, *adv.* टुक्रा टुक्रा गरेर ;
मसिन्याप्तर ; अलिअलि गरेर ;
एकलै ; छुट्टै ; टुक्रा टुक्रा । -work,
n. अलिअलि गरेर गरेको काम ;
फाटफुटे काम ।

pier (*pier*), *n.* खोलाको बाँध ; तरङ्ग
वा छालको बेग रोक्ने पर्खाल ;
पुलको खम्बा ; घाट । -age, *n.*
घाटको कर वा महसुल । -glass,
n. झ्यालका बीचमा रहेको दर्पण वा
ऐना ।

pierce (*pierce*), *v. t. and i.* छेँड्नु ;
उद्गु ; रोप्नु ; प्वाल पार्नु ; मनमा
चोट लाग्नु ; मोहित पार्नु ।
pierce'-able, *adj.* छेँडिने ; उनिने ;
भेदनीय । pier'-cing, *adj.* क्षीण ;
तोक्षण ; तीव्र ; छेँड्ने ; मुटु छेँड्ने ;
(दृश्य आदि) ।

Pi'-er'-ian, *adj.* कलाविद्याका अधिष्ठात्री
देवीहरू सम्बन्धी । -spring, *n.*
ज्ञान ; भावको आवेग ।

piet, *n.* लाहौँचेका जातको चरो ।

pi'-e-tism, *n.* धार्मिक भावना ; एउटा
श्रेणीको धर्मेनीति ; धर्मको बाहिरी
देखावट । pi'-e-tist, *n.*

pi'-e-ty, *n.* ईश्वर-भक्ति ; धर्मात्मा ;
धार्मिकता ; धर्मपरायणता ; पुण्य-
शील ; आमाबाबु प्रति भक्ति ;
स्वदेशानुराग ; पुण्यकर्म ।

pig, *n.* सुँगूर ; सुँगूरको पाठो । *v. t.*
and *i.* सुँगूरको पाठो ब्याडनु ;

सुँगूरका पाठाहरू झैं एकै ठाउँमा
सुनु । -headed, *adj.* जबर्दस्ती
गर्ने ; जिद्दीवाल ; मूढ । -iron, *n.*
सफा नगरिएको फलाम । -tail, *n.*
सुँगूरको पुच्छर ; मान्छेका टाउकाको
टुपो । pig'-ger-y, *n.* सुँगूरको
खोर । pig'-gish, *n.* सुँगूर जस्तो ;
सुँगूरको पाठो जस्तो ; फोहोरी ;
लोभी ।

pig'-eon (*pigeon*), *n.* परेवा ; निर्बोध
व्यक्ति । -breast, *n.* परेवाको झैं
उठेको छाती । -hearted, *livered*,
adj. ढरछेरुवा ; साह्रै ढराउने ;
ढरपोक ; कातर । -hole, *n.* परेवाको
खोर वा गुँड ; कागज आदि राख्ने
सानो खोपा । -house, *n.* परेवाको
गुँड वा खोर । pig'-oon-ary, *n.*
परेवाको गुँड वा खोरहरूको समूह ।

pig'-gin, *n.* काठ वा माटाको सानो
भौँडो ।

pig'-ment, *n.* रंग निस्कने वस्तु ; रंगाउने
पदार्थ । pig'-ment-ed, *adj.*
रंगिएको ।

pig'-my or pyg'-my, *n.* पुडुके जाति ;
बाउजो ; साना साना अभौतिक
प्राणी । *adj.* साह्रै सानो ।

pike, *n.* भाला ; बर्छा ; लामो तीखो
घोचो ; माछाका किसिम ; पहाड
वा पर्वतको चुचुरो ; झारा ; झारा
नदिई आउजाउ गर्ने नदिनलाई
सडकमा बनाएको ढोका । -man,
n. यस्तो ढोकाको रखवाल ; भाला,
बर्छा लिएको मानिस । -staff, *n.*

एकपट्टि तीखो भएको वा भाला जोडेको लामो घोचो । *piked, adj.* चुच्चो वा तीखो भएको ; भाला जस्तो भएको ।

pi-las'-ter, n. गारो तथा देवलमा जकडिएको चारकुने हवेली वा खामो ।

pi-lau', pi-law', n. पुलाउ (खाने कुराको परिकार विशेष) ।

pil'-chard (-shard), n. एक किसिमको सामुद्रिक माछा ।

pile, n. राश ; थुप्रो ; कङ्कु ; चिता ; चुच्चो पारेको खामो वा थाम ; अलग्गो घर । *v. t.* संग्रह गर्नु ; थुपार्नु ; कङ्कु पार्नु ; चिता बनाउनु ।

pilos, n. बेर्नु निस्कने रोग ; अल्काइ ।

pil'-fer, v. t. and i. टापटोप गर्नु ; साना तिना परिमाणमा चोर्नु ; कामो हात गर्नु । *pil'-fer-er, n.* टापटोप वा कामोहात गर्ने मान्छे । *pil'-fer-ing, pil'-fer-y, n.* सामान्य चोरी ; टापटोप ।

pil'-grim, n. तीर्थयात्री ; मुसाफिर ; यात्री ; भ्रमणकारी ; पान्थ ; पथिक ; बटुवा । *-ago, n.* तीर्थ-यात्रा ; यात्रा ; भ्रमण ; सफर ।

pill, n. औषधिको गोली । *v. t.* यस्तो गोली बनाउनु ; छाला ताक्नु वा खुइल्याउनु वा छिस्नु ; छुट्नु ; डाँका मार्नु । *-age, n.* छुटेको माल ; छुटपीट ; छुट ; छुटपीट गर्ने काम । *v. t.* छुट्नु ; सखाब पार्नु ; ध्वंस पार्नु ।

pil'-lar, n. स्तम्भ ; खामो ; थाम ; हवेली ; मुख्य आइ वा सहारा । *-box, n.* बाटामा रहेको चिट्टी हाल्ने ढाढ । *pil'-lared, adj.* खामो आदिले आइ दिएको ; स्तम्भका आकारको ।

pil'-lau, n. खाने कुराको परिकार विशेष ; पुलाव ।

pil'-li-on, n. भट्भटे आदिमा चलाउने बाहेक अर्को मान्छे बस्ने गहो वा जीन ।

pil'-lo-ry, n. कुनै अपराधीको हात र टाउको छिराउने प्वालहरू भएको काठको ठिगुरो । *v. t.* यस्तो यन्त्र-द्वारा दण्ड दिनु ।

pil'-low (-lō), n. शिरानी ; तकिया । *-case, -slip, n.* शिरानी वा तकियाको खोल । *pil'-low-y, adj.* शिरानी जस्तो ; कोमल ; नरम ।

pi'-lose, pi'-lous, adj. रौं वा भुल्लामात्र भएको ; रौंले ढाकिएको । *pilos'-ity, n.*

pi'-lot, n. जहाज चलाउने मान्छे ; कर्णधार ; बाटो देखाउने मान्छे ; अगुवा । *v. i.* जहाज चलाउनु ; बाटो देखाउनु । *pi'-lot-age, n.* जहाज चलाउने काम ; पाइलटको पद वा काम ; पाइलटको वेतन ।

pil'-ule, n. औषधि आदिको सानो गोली ।

pimp, n. कुनै खास्नी मानिसलाई फकाएर अर्कासँग लगाइदिने आइ-माई ; कुटुनी । *v. i.* कुटुनी काम गर्नु ।

pim'-plo, *n.* बिमिरो ; डण्डीफोर ;
कनिके खटिरो । pim'-pled, pim'-
ply, *adj.* डण्डीफोर वा बिमिरा
निस्केको ।

pin, *n.* सानो मियो ; आलपिन ; सानो
कीलो ; तुच्छ वस्तु । *v. t.* आलपिन
आदि खिल्नु ; पिनले रोपेर टाँस्नु ;
अडकाउनु ; बाँध्नु । -case, -cushion,
n. आलपिन राख्ने बाकस आदि ।

pin'-a-fore, *n.* कंटाकंटीहरूले लुगा
फोहोर नपारोस् भन्नाको निमित्त
अघाडि पट्टि लाइने अर्को लुगा ।

pince'-nez, *n.* नाकमा च्याप्ता अङ्गिने
स्प्रिङ भएको चश्मा ।

pin'-cers or pin'-chers, *n. pl.* सनासो ।

pinch, *v. t. and i.* चिमोर्दनु ; थिच्नु ;
निचोर्नु ; दुःख वा कष्ट दिनु ; च्याप्नु ;
समाप्नु ; अँठ्याउनु ; कम खर्ची
हुनु । *n.* चिमोटाइ ; निचोर्ने वा
थिच्ने काम ; यन्त्रणा दिने शक्ति ;
दुःख ; वेदना ; क्लेशजनक अवस्था ।
-fist, -penny, *n.* कृपण ; कञ्जूस ।
pinch'-ing, *adj.* क्लेशदायक ;
पीडादायक ; विनाशकारी ; अत्यन्त
लोभी ।

pinch'-beck, *n.* तामा र जस्ता मिसिएको
धातु ।

pin'-der, *n.* गाई-बस्तुलाई थुत्ने अड्डाको
हेरचाह गर्ने मालिक ।

pine, *n.* देवदारको रुख ; धुपि वा सल्ला-
को रुख । *v. i.* सुक्नु ; क्षीण हुनु ;
अपसोस आदिले झोक्राउनु ; अपसोस
गर्नु ।

pine'-apple, *n.* भूईँ कटहर ।

pin'-er-y, *n.* भूईँ कटहरको बगान ;
भूईँ कटहरको खेती ।

pin'-fold, *n.* गाई-बस्तुलाई थुत्ने अड्डा ।

ping, *n.* बन्दूकवाट छोडिएको कार्तोस
वा गोलीको आवाज । *v. i.* यस्तो
आवाज हुनु ।

ping'-pong, *n.* घर भित्र खेलिने खेल
विशेष ।

pin'-hole, *n.* सियोले पारेको प्वाल ;
सियोको टुप्पो बराबरको प्वाल ।

pin'-ion (-yun), *n.* चराको पखेटा वा
पखेटाका टुप्पाको भाग ; प्वाँख ;
ठूलो चक्कासँग जोडिने सानो दाँता-
वाला चक्का ; हातकडी । *v. t.* पखेटा
काट्नु ; बाँध्नु ; हातकडी लाउनु ।

pink, *n.* पुष्प विशेष ; गुलाफी रंग ;
माछाको किसिम ; लता विशेष ;
मर्यादामा उच्चता ; उत्कृष्टता । *v. t.*
तलवार आदिले रोप्नु ; छेँड्नु ;
मसिनो प्वाल पार्नु । -eyed, *adj.*
सानो आँखा भएको ।

pin'-money, *n.* खासनीलाई हातखर्च
वा पाकिट खर्चको लागि दिइने
पैसा ।

pin'-nose, *n.* लडाइँका जहाजको
सहायक साना साना नाउ ।

pin'-na-cle, *n.* टुप्पा ; प्राकृतिक टाकुरा ;
शिखर ; चरम सीमा ; मन्दिर आदि-
को अगिल्लो भाग ।

pin'-nate, pin'-na-ted, *adj.* प्वाँखका
आकारको ; माछाका पखेटा जड्को
वा लगाएको ।

- pin'-ner, *n.* आलपिन बनाउने मान्छे ; गाई-बस्तुलाई थुन्ने अड्डाको हेरचाह गर्ने मालिक ।
- pin'point, *n.* आलपिनको अधिल्लो भाग ; सामान्य वा तुच्छ वस्तु ।
- pint, *n.* तरल पदार्थको परिमाण विशेष । बाह (१२) आउन्सको नाप ।
- pin'tle, *n.* सानो आलपिन ; फलामको लामो बल्टु ।
- pin'y, *adj.* देवदार आदि रुखले भरिएको ।
- pi-o-neer', *n.* प्रथम आविष्कारक ; कुनै काम शुरू गर्ने मान्छे ; प्रारम्भिक अन्वेषण गर्ने मान्छे ।
- pi'-ous, (-us), *adj.* धार्मिक ; धर्म-परायण ; धर्मात्मा ; साधु ; भक्त ।
- pi'-ous-ly, *adv.*
- pip, *n.* कुखुराहरूलाई लाग्ने रोग ; फलहरूको बिड वा बीजन ; तासको चिनो ।
- pipe, *n.* बाँसुरी ; मुरली ; मसक बाजा ; धातु आदिको नली वा नालो ; वायुनाली ; ठूलो पीपाको किसिम । *v. t. and i.* बाँसुरी वा मुरली बजाउनु ; सिटो बजाउनु । -clay, *n.* हुक्काको नली आदि बनाइने माटाको किसिम ।
- pip'-er, *n.* सनही, बाँसुरी, मसक आदि बजाउने मानिस ।
- pip'-ing, *adj.* दुर्बल ; निर्धो ; दुबलो ; कमजोर ; रोगी ; उम्लंदै गरेको ; उत्तप्त ; ताप चढेको ; बाँसुरी आदि बाजा बजौंदै गरेको ।
- pip'-kin, *n.* सानो माटाको भाँडो ; हाँडी ।
- pip'-pin, *n.* स्याउको किसिम ।
- pi'-quant (*pē-kant*), *adj.* तीव्र ; कटु भएको ; तिक्खर ; तीक्ष्ण ; कड़ा ।
- pi'-quan-cy, *n.* तीव्रता ; तिक्खर-पन ।
- pi'-quant-ly, *adv.*
- pi-quo (*pēk*), *n.* विरक्ति ; असन्तोष ; बैरभाव ; अप्रसन्नता ; द्वेष । *v. t. and i.* रिस उठाउनु ; उत्तेजित पार्नु ; उस्काउनु ; सेखी झार्नु ; गर्व गर्नु ; विरक्त पार्नु ।
- piq'-uot, *n.* तासको खेल विशेष ।
- pi'-ra-cy (-si), *n.* समुद्रमा डाँका मार्ने काम ; समुद्री डकैती ; लेख आदिको चोरी ।
- pi'-rate, *n.* सामुद्रिक डाँकू ; ग्रन्थकर्ताको अनुमति बिना तिनको ग्रन्थबाट लेखांश झिक्ने मान्छे । *v. t. and i.* लुट्नु ; ग्रन्थकारको अनुमति बिना लेखांश झिक्नु ।
- pi-rat'-i-cal, *adj.* समुद्री डकैती सम्बन्धी ।
- pir-ou-ette' (-oo-et'), *n.* नाच्दा एउटा खुट्टा वा औंलाको टुप्पामा फनफन्ती घुम्ने काम । *v. i.* औंलाको टुप्पामा घुम्नु ।
- pis-card', *n.* इशतिहार ; घोषणा-पत्र ।
- pis'-ca-tor-y, pis'-ca-tor-i-al, *adj.* माछा सम्बन्धी ; माछा मार्ने कला वा कौशल सम्बन्धी ।
- Pis'-ces, *n.* राशिचक्रको बाह्रौं चिह्न ; मीन-राशि ।
- pis'-ci-cul-ture, *n.* माछा पाल्ने काम ।

pis'-cine, *adj.* माछा-सम्बन्धी ;
माछाको ।

pis-civ'-or-ous, *adj.* माछा खाने ।

pish, *intj.* अवज्ञासूचक शब्द ; इस् !
छि !

pis'-i-form, *adj.* मटर तथा केराउका
आकारको ।

pis'-mire, *n.* कमिलो ।

pis, *v. i.* मुत्र त्याग गर्नु ; पिशाच
फेर्नु ; मुलु ।

pis-ta'-chio, pis-ta'-cia, *n.* एक
किसिमको रुख॥ अनि यसको फल ;
पेस्ता ।

pis'-til, *n.* (फूट्को) गर्भकेसर वा
छीकेसर ; पराग ; बीजकोष ; पुष्प-
योनि ।

pis'-tol, *n.* हातमा खेलाउने सानो
बन्दूक ; पिस्तोल । *v. t.* पिस्तोलले
हिर्काउनु ।

pis'-tole, *n.* स्पेन देशमा चलाइने सुनको
मुद्रा विशेष ।

pis'-tol-et, *n.* सानो पिस्तोलको किसिम ।

pis'-ton, *n.* वाष्प इंजिनमा प्रयोग गरिने
धातुको तल-माथि सर्ने नरुदण्ड ।

-rod, *n.* पिष्टन चलाउने दण्ड विशेष ।

pit, *n.* गह्वीरो खाडल ; खाल्टो ; जमीन
खनेर बनाएको खाल ; भड्खाल ;
कूवा ; उदर ; पेट ; नाट्यशाळामा
दर्शकहरू बस्ने ठाउँ ; खानीमा
पस्नको लागि बनाइएको सुरङ्ग ;
वसन्त रोगको दाग वा चिह्न । *v. t.*
साना साना खाडल खनेर चिनो
लाउनु ।

pit'-a-pat, *n.* पिट् पिट् शब्द ; दुक्, दुक्,
शब्द ; धड्काइ (मुटु) । *adv.*
पिट् पिट् वा दुक्, दुक् गरेर ।

pitch, *n.* अलकत्रा ; शिखर ; उच्चता ;
निम्नता ; पतन । *v. t.* अलकत्रा
लाउनु ; तम्बु आदि खडा गर्नु ;
ढेरा हाल्नु ; पाल टाँग्नु ; फ्याँक्नु ;
मिल्काउनु ; आक्रमण गर्नु ; हमला
गर्नु ; स्वर वा लय मिलाउनु ।

-dark, *n.* अलकत्रा जस्तो अँध्यारो ;

चुक घोप्याए झैं अँध्यारो । -fork,

n. घाँस फ्याँक्ने यन्त्र विशेष ।

pitch'-y, *adj.* अलकत्रा जस्तो
अँध्यारो वा कालो ; अलकत्रा
लाएको ; अँध्यारो ; डरलाग्दो ;
भीषण ।

pitch'-er *n.* गात्री ; करुवा ; जलदानी ;
कलस ।

pit'-fall, *n.* जानवर समात्नको लागि
बनाइएको गुप्त खाडल ; भड्खाल ;
जाल ; पासो ।

pith, *n.* बोटहरूको भित्रपट्टि हुने गुभा ;
गुदी ; शक्ति ; बल ; तेजस्विता ;
सारभाग । pith'-less, *adj.* गुभा
वा गुदी नभएको ; शक्ति नभएको ;
बलहीन ; निरुद्यम ; क्षीण । pith'-y,
adj. गुभा वा गुदीमात्र भएको ;
तेजस्वी ; बलवान् ; उद्यमशील ।

pith'-i-ness, *n.* pith'-i-ly, *adv.*

pit'-man, *n.* खाडल आदि खन्ने काम
गर्ने मान्छे ।

pit'-saw, *n.* रुख वा काठ काट्ने ठूलो
आरा ।

pit'-tance, *n.* सामान्य वेतन ; भत्ता ;
मेहेनताना ; अर्काको दुःख हटाउनका
लागि दिइएको दान ।

pit'-y, *n.* दया ; करुणा ; सहानुभूति ;
दुःखजनक विषय । pit'-e-ous
(-us), *adj.* करुण ; शोचनीय ;
सामान्य ; नीच । pit'-i-a-ble, *adj.*
दया गर्ने योग्य ; दया उब्जाउने ;
दीनहीन ; मर्मभेदी ; शोचनीय ;
शोकावह । pit'-i-ful, *adj.* करुणा-
जनक ; दयालु ; कोमल हृदयको ;
घृणित ; घृणाजनक ; शोचनीय ।
pit'-i-less, *adj.* निष्ठुर ; निर्देयी ;
कठोर हृदय भएको ; दयाहीन ।
pit'-e-ous-ness, pit'-i-a-ble-ness,
pit'-i-ful-ness, pit'-i-less-ness, *n.*
pit'-e-ous-ly, pit'-i-a-bly, pit'-i-
fully, pit'-i-less-ly, *adv.*

pit'-ot, *n.* कुनै कुरो घुम्न वा झुल्नको
लागि राखिएको छोटो ढण्डी वा
कलीको ; दिशा वा केन्द्रिय बिन्दु ।

pix'-ie, pix'-y, *n.* सानी परी ।

plac'-a-ble (plak'-), *adj.* क्षमाशील ;
सान्त्वनीय ; दयाशाल ; कोमल ।
plac'-a-bly, *adv.* plac'-a-ble-
ness, plac-a-bil'-i-ty, *n.*

plac'-ard, *n.* घोषण-युक्त विज्ञापन ;
इश्रितहार ; घोषणा-पत्र ; विज्ञापन-
पत्र । *v. t.* विज्ञापन दिनु ;
घोषणा गर्नु ।

pla-cate', *v. t.* शान्त पार्नु ; शान्त
गर्नु ।

place, *n.* ठाउँ ; जग्गा ; स्थान ; नगर ;
शहर ; वासस्थान ; पदवी ; पद ;
उपाधि ; दर्जा ; ठूलो घर ; महल ;
अट्टालिका ; आँगन ; किताबको
अनुच्छेद ; खुला ठाउँ । *v. t.*
राख्नु ; कुनै ठाउँमा स्थापन गर्नु ;
स्थान वा ठाउँ दिनु ; नियुक्त गर्नु ;
आरोप गर्नु ।

place'-man, *n.* सरकारी कर्मचारी ;
पदस्थ व्यक्ति ।

pla-cen'-ta, *n.* गर्भमा नानीसित रहने
साल । pla-cen'-tal, *adj.*

plac'-id (plas'-), *adj.* शान्त ; स्थिर ;
धीर ; नम्र ; सौम्य ; शान्तपूर्ण ;
प्रशान्त ; सन्तुष्ट । plac'id'-i-ty,
n. स्थिरता ; नम्रता ; शान्तभाव ;
गाम्भीर्य । plac'-id-ly, *adv.*
plac'-id-ness, *n.*

plack'-ot, *n.* जामा आदिको खल्ती वा
पाकिट ; गोजी ।

pla'-gia-rise, -rise, *v. t.* अर्काको लेख
वा रचनाबाट चोर्नु । pla'-gia-
rism, *n.* अर्काको लेख वा रचनाबाट
चोरी गर्ने काम । pla'-gia-rist
or pla'-gia-ry, *n.* अर्काको लेख
चोरेर आफ्नै भनी प्रचार गर्न
मानिस । pla'-gia-ry, *adj.* अर्काको
लेख चोरी गर्ने व्यवसायी ।

plague (plāg), *n.* महामारी ; रूढ़ी ;
महाकष्ट ; आपत्ति ; विपत्ति ;
उपद्रव ; प्लेग । *v. t.* विरक्त पार्नु ;
महामारीले ग्रस्त पार्नु ; दुःख दिनु ;
हैरान खेलाउनु ।

plaiice (*plās*), *n.* च्याष्टो किसिमको सामुद्रिक माछा ।

plaid (*plad* or *plād*), *n.* हाइल्याण्डस-ले प्रयोग गर्ने एक किसिमको ऊनी लुगा । *plaid'-ed*, *adj.* यस्तो लुगा लगाएको ।

plain (*plān*), *adj.* समतल ; चौरस ; सम ; स्पष्ट ; सरल ; सजिलो ; नसिगारिएको ; सादा ; खुलमखुला ; अशिक्षित ; सामान्य ; स्वाभाविक ; अकपट । *n.* समतलभूमि ; चौरस वा खुला जग्गा । *-dealer*, *n.* सरल वा सीधा मानिस ; सोझो चिताउने मान्छे । *-dealing*, *adj.* सरल ; सोझो ; सीधा ; अकपट । *n.* सोझो कारवार ; सहज व्यवहार ; अकपटता ; सरलता ; खुलमखुलापन । *-hearted*, *adj.* अकपट ; सरल ; सोझो ; सीधा । *-looking*, *adj.* साधारण ; सामान्य । *-speaking*, *n.* स्पष्टवादिता । *-spoken*, *adj.* सोझो हिसाबले बोल्ने ; स्पष्ट-वक्ता ; स्पष्टवादी ; खुलमखुला ; साफ । *-work*, *n.* सुजीकरको सादा काम । *plain'-ness*, *n.* समतलता ; स्पष्टता ; नसिगारिएको अवस्था । *plain'-ly*, *adv.* स्पष्ट हिसाबले ; सहजसित ; साफ-साफ ।

plaint, *n.* विलाप ; बिलौना ; खेद ; दुःखपुकार ; अभियोग ; दोष ; दुःखजनक सङ्गीत ; शोकसूचक गीत ; अभियोग-पत्र ; अर्जो ; नालिश ; वर्णना-पत्र । *plain'-tive*, *adj.*

शोकार्त ; शोकसूचक ; दुःखजनक ; बिलौना गर्ने ; दुःखित ।

plain' tiff, *n.* वादी ; अभियोग लाउने मान्छे ।

plait (*plat* or *plāt*), *n.* लुगा आदि पट्याउने वा खापखाप पारेर दोबार्ने काम ; फिता ; पराल आदिका बाटेको पयोहरूको बुनोट ; चुल्ली । *v. t.* पट्याउनु ; चुल्हा बाट्नु । *plait'-ed*, *adj.* पट्याएको ; चुल्ली बाटेको । *plait'-er*, *n.* पट्याउने वा चुल्ली बाट्ने मान्छे वा यन्त्र ।

plan, *n.* नक्सा ; चित्र ; आकार ; आदर्श कल्पना ; उपाय ; ढाँचा ; परामर्श ; अभिप्राय ; पद्धति । *v. t.* नक्सा बनाउनु ; मतलब गर्ने ; अघाडिबाटै बन्दोवस्त गर्नु ; कुनै उपाय गर्नु ; युक्ति सोच्नु । *plan'-ner*, *n.* नक्सा खिच्ने वा कुनै उपाय विचारने मानिस । *plan'-less*, *adj.*

plan'-ar-y, *adj.* समतल क्षेत्र सम्बन्धी ।

plan'-chet, *n.* सिक्का आदि बनाइने धातुको साधा चक्की ।

plan-chette', *n.* भूत-प्रेतलाई बोलाउन सकिने यन्त्र विशेष ।

plane, *n.* समतल क्षेत्र वा भूमि ; रण्डा ; वायुयान ; हावा-जहाज ।

adj. समतल ; चौरस । *v. t.*

सम्याउनु ; रण्डा लाउनु ; चौरस पार्नु । *plan'-er*, *n.* सम्याउने वा

चौरस पार्ने मानिस वा यन्त्र ; केही कुरो छान्न भन्दा अघि फर्मासा

रहेको टाइपहरू सम्म पार्नको लागि प्रयोग गरिने काठको टुक्रा ।

plan'-et, *n.* ग्रह । plan'-e-tar-y, *adj.*

ग्रह-सम्बन्धी । -system, *n.*

ज्योतिष्क मण्डल । plan-e ta'-ri-um, *n.* ग्रहहरूका गति अनि कक्ष वा गतिपथ देखाउने यन्त्र ।

plan'-ish, *v. t.* मुङ्गो आदिले हिकीएर समतल बनाउनु ; कुटेर वा पिटेर धुलो वा मसिनो पार्नु ।

plane'-tree, *n.* प्रशस्त पात भएको रुख विशेष ।

plank, *n.* तखता ; पटाइ ; फल्याक । *v. t.* फल्याक लाउनु ; तखता ठोकनु ।

plant, *n.* उद्भिद् ; बोट ; रुख ; लहरा ; व्यवसायी विधिमा प्रयोग गरिने यन्त्र । *v. t.* रोप्नु ; स्थापित गर्नु ; गाड्नु ; मनमा राख्नु । plant'-er, *n.* बिरुवा आदि रोप्ने मान्छे ; बगान वा बगैँचाको मालिक ; जमीन आबाद गर्ने मान्छे । plant'-ing, *n.* बिरुवा आदि रोप्ने काम ; बगान ; बगैँचा ।

plan'-tain, *n.* केराको बोट ; केरा ।

plan-ta'-tion, *n.* बिरुवाहरू रोपेको जग्गा ; बगान ; बगैँचा ; बगान लाउने विधि ; बिरुवा रोप्ने काम ; उपनिवेश ।

plant'-i-grade, *adj.* पैतालाले टेकेर हिँड्ने । *n.* यसरी हिँड्ने जानवर ।

plant'-let, *n.* सानो बोट ।

plash, *n.* पोखरी ; ताल ; तलाउ ;

दह ; छयापल्याङ्ग वा चुचुलुङ्ग गर्ने काम ; रुखको काटिएको हाँगो । *v. t. and i.* पानीमा चुचुलुङ्ग पार्नु ; छयापल्याङ्ग गर्ने ; रुखको हाँगो नुहाउनु । plash'-y, *adj.* धापिलो ; जताततै दह भएको ।

plas'-ter, *n.* मलहम ; लेप ; बेलाइती, बलुवा र पानी मिसाएर बनाएको वस्तु ; मसाला । *v. t.* मलहम लाउनु ; घर आदि बनाउँदा मसाला लाउनु वा पोल्नु । plas'-ter-ing, *n.* मलहम, मसाला आदि लाउने वा पोल्ने काम । plas'-ter-or, *n.*

plas'-tic, *adj.* नरम अनि कमलो ; आकार दिने ; ढाल्न सकिने । plas-tic'-ity, ढाल्न सकिने वा आकार दिने गुण भएको अवस्था ।

plat, *n.* जमीनको टुक्रा ; आकार ; नक्सा ।

plate, *n.* धातुको पाता ; थाल ; रिकाबी ; कुँदनका निर्मितको धातु आदिको चिप्लो टुक्रा ; नक्सा उताउता प्रयोग गरिने काँचको प्लेट । *v. t.* धातुको पाताले मोड्नु ; सुन, चाँदी आदिको जलप लाउनु ; पिटेर पातलो पार्नु । plate'-ful, *n.* थाल भरी हालिएको खानेकुरो । plat'-ing, *n.* सुन, चाँदी आदिको जलप लाउने काम ।

plat'-eau' (-'ô'), *n.* सम्म जग्गा भएको अल्लो ठाउँ ; टार ; मालभूमि ; अधित्यका ।

plat'-form, *n.* घर आदिमा उठेको

सम्म सतह ; टाँड़ ; चौतारो ;
फलैँचा ; राजनैतिक दलको कार्य
प्रणाली वा मत ।

plat'-in-um, *n.* एक किसिमको कड़ा
धातु । plat'-in-ise, -ize, *v. t.*

plat'-i-tude, *n.* निरस भाषा ; निरसता ;
साधारण कथा ; मामूलीपन ;
अनर्थक कुरा ।

Pla-ton'-ic, -al, *adj.* ग्रीक दार्शनिक
प्लेटो वा तिनको मत सम्बन्धी ;
आध्यात्मिक ; मानसिक ; निर्मल ।
-love, *n.* स्वर्गीय-प्रेम ; पवित्र-
प्रीति । Pla'-ton-ism, *n.* प्लेटोको
मत वा नीति वा दार्शनिक सिद्धान्त ।
Pla'-ton-ist or Pla'-ton-ic, *n.*
प्लेटोका शिष्य वा चेला ।

pla-toon', *n.* पैदल सेनाका दल ; सैन्य-
विभाग विशेष ; पल्टन ।

plat'-ter, *n.* थाके कचौरा वा रिकाबी ;
डबका ।

plau'-dit, *n.* उच्च प्रशंसा ; बढ़ाइ ;
तारीफ ; धन्यवाद । plau'-di-tor-y,
adj. प्रशंसाकारी ; तारीफ गरिने
योग्यको ।

plau'-si-ble (-zi-), *adj.* सँचो वा सत्य
देखिने गरी ; हुन सक्ला जस्तो
देखिने ; मिजासिलो ; लोकाचारे ;
प्रशंसनीय ; लोकप्रिय । plau'-si-
ble-ness, *n.* plau'-si-bil'-i-ty, *n.*
plau'-si-bly, *adv.*

play, *v. t. and i.* खेल्नु ; यताउति
उफ्रनु ; चल्नु ; तमाशा देखाउनु ;
भुरै भुरै उड्नु ; चलाकी खेल्नु ;

बाजा बजाउनु ; सम्पादन गर्न ।
n. खेल ; क्रीडा ; आमोदप्रमोद ;
खेलकूद ; काम ; व्यवस्था ; नाटक
आदि देखाउने काम ; गति ; कुनै
कामको स्वाधीनता । -bill, *n.*
खेल-तमाशाको विज्ञापन-पत्र ।
-follow or -mate, *n.* खेलको
साथी ; खेल्ने साथी । -goer, *n.*
दिनहुँ नाटक आदि खेल हेर्ने
मानिस । -ground, *n.* खेलको
मैदान । -house, *n.* नाच-घर ;
नाटकालय ; थिएटर ; रङ्गालय ।
-thing, *n.* गुडिया ; खेलौना ;
खेल्ने कुरो । -time, *n.* खेल्ने समय ।
-wright, -writer, *n.* नाटक लेख्ने
मानिस ; नाट्यकार ; नाटक-लेखक ।
play'-er, *n.* खेल खेल्ने मानिस वा
केटाकेटी ; खेलाडी ; बाजा बजाउने
मानिस ; नाट्यपात्र ; जुवाडे ।
play'-ful, *adj.* खेलकूद रुचाउने ;
आमोदप्रमोद गर्ने ; खेलवाड गर्ने ;
रसिक ; ठग्यौलो ; चंचल ; छुकछुके ।
play'-ful-ness, *n.* play'-ful-ly,
adv.

play'-ing-card, *n.* खेलका लागि
तास ।

plea, *n.* बहस ; वादविवाद ; बहाना ;
निहुँ ; छल ; विनय ; प्रार्थना ;
उजुर ; मुकद्दमा ।

plead, *v. t. and i.* कुनै झगडामा पक्ष
समर्थन गर्न ; दोष स्वीकार वा
अस्वीकार गर्नु ; विधिपूर्वक बहसको
रूपमा पेश गर्नु ; मुद्दा चलाउनु ;

प्रमाण गर्नु वा गरेर देखाउनु ।
plead'-ing, *adj.* प्रार्थना गर्ने ;
अर्जी चढाउने । *n. pl.* वादी अनि
प्रतिवादीको उत्तर र प्रत्युत्तर ।
plead'-ing-ly, *adv.*

plead'-er, *n.* वकील ; पक्षसमर्थनकारी ।

please (plēz), *v. t.* खुशी पार्नु ; सन्तुष्ट
पार्नु ; चाहनु ; इच्छा गर्नु ;
रिझ्याउनु । pleas'-ing, *adj.*
आनन्ददायक ; सन्तोषजनक ;
सुखकर ; सुन्दर ; मनोहर ; मधुर ।
pleas'-ant (plēz'-), *adj.* आनन्द-
प्रद ; रमणीय ; मनोहर ; खुशी
तुल्याउने ; मन पर्ने ; ठ्योलो ;
दिल्लीको । pleas'-ant-ry, *n.*
सुख ; आनन्द ; खुशी ; ठ्योलोपन ;
रसिकता । pleas'-ance, *n.* सुख-
भोग ; आनन्द ; विलासस्थान ।
pleas'-ant-ness, *n.* pleas'-ant-ly,
adv. pleas'-uro (plēzh'-), *n.*
सुख ; आनन्द ; इच्छा ; अनुग्रह ;
सन्तोष ; तृप्ति ; रुचि ; इन्द्रिय-सुख ।
-boat, *n.* घुमफिर गर्नको लागि
प्रयोग गरिने ढुंगा ; रङ्ग-ढुंगा ।
-ground, *n.* मन बहलाउनको लागि
खेलकूद गरिने मैदान ; रङ्ग-भूमि ।
-trip, *n.* मन बहलाउनको निम्ति
गरिने सफर ; प्रमोद-भ्रमण ।

pleb'-ian (-yan), *adj.* साधारण
दुनियाँको ; हीन कुलको ; जन-
साधारण सम्बन्धी ; नीच ; हीन ।
n. साधारण दुनियाँ ; नीच कुलको
मानिस । pleb'-is-cite (-sit or

-sit), *n.* सर्वसाधारणको मत ;
साधारण दुनियाँले जारी गरेको ऐन ।
plebs, *n.* तल्लो श्रेणीका मान्छे ।

pledge (plēj), *n.* बन्धक वा धितो
राखेको चीज ; प्रतिज्ञा ; बाचा-
बन्धन ; चिह्न ; साबुत ; जमानी ।
v. t. बन्धक वा धितो राख्नु ;
प्रतिज्ञा गर्नु ; वचन दिनु ; जमानत
राख्नु । pled'-gee', *n.* बन्धक लिने
मान्छे । pled'-ger, *n.* बन्धक
राख्ने मान्छे ।

Plo'-iads, Plo'-iad-es, *n.* सप्तर्षि-तारा ;
सप्तर्षि-मण्डल ।

ple'-na-ry, *adj.* पूरा ; पूर्ण ; स्याँढै ;
बिलकुल ; सम्पूर्ण ; समस्त ।

plen-i-poten'-ti-a-ry, *adj.* पूर्ण
अधिकार पाएको ; आम्नो शक्ति
भएको । *n.* पूर्ण अधिकार पाएको
राजदूत वा कुनै मानिस ।

plon'-i-tude, *n.* पूर्णता ; प्राचुर्य ;
प्रचुरता ; प्रशस्तता ; भरिभराउपन ।

plen'-ty, *n.* प्रचुरता ; प्रशस्तता ;
परिपूर्ण अवस्था ; पर्याप्ति ; प्राचुर्य ;
भरिभराउपन । *adj.* प्रचुर ; पर्याप्ति ;
यथेष्ट ; मनग्य । plen'-te-ous
(-us), *adj.* प्रशस्त ; परिपूर्ण ;
प्रचुर ; यथेष्ट । plen'-ti-ful, *adj.*
प्रचुर ; यथेष्ट ; मनग्य ; छेलेखेलो ;
प्रशस्त ; फल्ने ; लाभदायक । plen'-
ti-ful-ness, plen'-te-ous-ness, *n.*
plen'-ti-ful-ly, plen'-te-ous-ly,
adv.

ple'-o-nasm, *n.* भावप्रकाशको

आधिक्य ; शब्दाधिक्य ; शब्द-
बाहुल्य ।

pleonas'tic, -al, *adj.* अतिरिक्त ;
चाहिंदो भन्दा धेर । ple-onas'-
tically, *adv.*

pleth'or-a, *n.* धेरै रगतको वृद्धि ;
रक्ताधिक्य ; अस्वास्थ्यजनक पूर्णता ।
ple-thor'-ic, *adj.*

plou'ra, *n.* फोक्सोलाई ढाकेको वा
जेलेको जालो जस्तो पदार्थ । pleu'-
ral, *adj.* pleu'-ri-sy or pleu'-
rit-is, *n.* फोक्सोलाई जेलेको जालो
जस्तो पदार्थको प्रदाह । pleu-
rit'-ic, -al, *adj.* यस्तो प्रदाह
सम्बन्धी ; यस्तो रोग लागेको ।

pli'a-ble, *adj.* कमलो ; आकार दिने ;
सजिलै वशमा आउने ; नम्र ;
सजिलैसित परिवर्तन हुने । pli-
a-bil'i-ty or pli'a-ble-ness, *n.*
कमलोपन ; नम्रता ; नमनीयता ।
pli'a-bly, *adv.*

pli'ant, *adj.* नमनीय ; आकार दिने ;
कमलो ; नुहुने ; सजिलै वशमा
आउने ; लल्ल्याकल्लुलु हुने । pli'-
an-cy, *n.* नमनीयता ; नम्रता ;
वश्यता ; कमलोपन । pli'-ant-ly,
adv.

pli'cate, pli'cated, *adj.* पत्रैपत्रा
भएको ; पठ्याएको ; दोबारेको ;
कैयन दोबर भएको ; प्लेट हानेको ।

pli'ers, *n. pl.* तार आदि बङ्ग्याउनको
निमित्त प्रयोग हुने लामो समाल्ने
भएको हतियार ; सनासो ।

plight (*plīt*), *n.* अवस्था ; दशा ;
हालत ; गति ; बन्धक ; प्रतिज्ञा ।
v. t. and i. बन्धक राख्नु ; प्रतिज्ञा
गर्नु ; जमानत दिनु ; वचन दिनु ;
आबद्ध गर्नु ; बागदान गर्नु ।
plighted, *adj.*

plinth, *n.* खामो तथा हवेली आदिका
पीँदको तल्लो चारपाटे अङ्क ।

plod, *v. t. and i.* ज्यानदिएर हिँड्नु ;
परिश्रमपूर्वक हिँड्नु ; साह्रै परिश्रम
गर्नु ; नियालेर वा खूब मन लाएर
पढ्नु ; करियो जस्तो जोतियो ;
परिश्रमपूर्वक आफ्नो बाटो लाग्नु ।
plod'-der, *n.* बिस्तारै हिँड्ने
मानिस ; उद्यमी तथा परिश्रमी
मानिस । plod'-ding, *adj.* श्रम-
शोल ; धोमा चालको परिश्रमी । *n.*
श्रमशीलता । plod'-ding-ly, *adv.*

plot, *n.* जमीनको सानो खण्ड ; कु-
मन्त्रणा ; षड्यन्त्र ; कविता,
उपन्यास, नाटक आदिको कथा ;
जमीन जरीबले नापेको ठाउँको
नक्सा । *v. t.* षड्यन्त्र रच्नु ; मन-
मनै सोच्नु ; इन्तजाम गर्नु ; चित्र
खिच्नु ; नक्सा बनाउनु । plot'-ter,
n. षड्यन्त्रकारी ; मन्त्रणाकारी ।

plough (*plou*), *n.* हलो ; जमीन जोत्ने
काम । *v. t. and i.* हलोलै जमीन
जोत्नु ; छुट्याउनु ; छिन्न भिन्न पार्नु ।
-boy, *n.* हलोमा नारेको गोरु आदि
धपाउने केटो ; कृषि-बालक । -man,
n. हलो जोत्ने मानिस ; हली ;
कृषक ; खेतिवाला । -share, *n.*

हलको सियो ; फालो ; plough'-able, *adj.* जोह हुने ।

plow'-ver (*plu'-ver*), *n.* एक किसिमको पानीमा पौरने चरो ।

pluck, *n.* टिप्ने वा चँड्ने काम ; खोस्ने वा तास्ने काम ; निमोठाइ ; जानवरको मुटु, कलेजो अनि फोक्सो ; साहस ; तेज ; जोश । *v. t.* चुँड्नु ; टिप्नु ; खोस्नु ; तास्नु ; निमोड्नु ; उखेल्नु ; परीक्षा तथा जाँचमा असफल तुल्याउनु ; फेल पार्नु । plucked, *adj.* परीक्षामा सुफल तथा उत्तीर्ण नभएको ; फेल भएको । pluck'-y, *adj.* साहसी ; जोशिलो ; तेजस्वो । pluck'-i-noss, *n.* pluck'-ily, *adv.*

plug, *n.* प्वाल आदि बुच्याउनको लागि प्रयोग गरिने काठको टुक्रा ; टेडी ; बुच्चो ; काक । *v. t. and i.* टेडी लगाउनु ; बुच्चो वा काक लाएर बन्द गर्नु ।

plum, *n.* आरुबखडा ; फल विशेष ; किसमिसको किसिम । -cake, *n.* किसमिस आदि हालेको केक रोटी ।

plu'-mage (*ploo'-*), *n.* चराको प्वाँख ।

plumb (*plum*), *n.* सीसाको डल्लो ; डकमोँहरूले प्रयोग गर्ने साधनी वा साहुल । *v. t.* गहीराइ नाप्नु ; साधनी वा साहुलले जाँच्नु । -line, *n.* साहुलको डारो । plumb'-er, *n.* पानीको नाला जोड्ने काम गर्ने मान्छे ; सीसाको काम गर्ने मान्छे । plumb'-er-y, *n.* पानीको नाला

आदि जोड्ने काम । plumb'-ing, *n.* सीसाको काम गर्ने कला वा कौशल ; पानीको नाला आदि जोड्ने काम ।

plum-ba'-go, *n.* सीसाकलममा प्रयोग गरिने एक किसिमको कालो सीसा ।

plum-bo'-an, plum-bo'-ous, *adj.* सीसा भएको ; सीसा जस्तो ; गहुको ; जड ; मूर्ख ; निर्बोध ।

plumb'-ic, *adj.* सीसा सम्बन्धी ; सीसाबाट बनिएको ।

plum'-bum, *n.* सीसा ।

plume, *n.* चराको प्वाँख ; गहनाको रूपमा लगाइएको प्वाँख ; सम्मानचिह्न ; विजयको झण्डा ; प्रातियोगिताको इनाम ; सिउर ; शिक्षा । *v. t.* गहनाको रूपमा प्वाँख लाउनु ; प्वाँख उखेल्नु ; अहङ्कार गर्नु ; बडाइ वा प्रशंसा गर्नु ।

plum'-i-pad, *adj.* खुट्टामा प्वाँख भएको ।

plum'-met, *n.* साहुलमा भएको सीसाको डल्ला ; समुद्रको गहीराइ नाप्ने यन्त्र ; पेन्सिल ।

plu'-mose, plu'-mous, *adj.* प्वाँख भएको ; प्वाँख जस्तो ।

plump, *adj.* हृष्टपुष्ट ; बलियो ; मोटो ; मुकुल परेको ; स्पष्ट ; प्रचुर । *adv.* आकस्मिक झराइले ; सहसा खसाइले । *v. t. and i.* हृष्टपुष्ट हुनु वा पार्नु ; सहसा खस्नु । plump'-y, *adj.* बलियो ; मोटो ।

plu'-mule, *n.* गर्भे बिस्वाको पहिलेको सानो दुसा ।

plun'-der, *v. t.* लुटनु ; लुटपीट गर्नु ।
n. लूट ; लुटेको माल । plu'-der-
er, *n.* लुटाहा ; डाकू ; चोर ।

plunge (plunj), *v. t. and i.* पानीमा फालहाल्नु वा डुबनु ; बुझनु ; बल-पूर्वक घुचेटनु वा हुल्नु ; हामफाल्नु ; घोडा आदि तेजीसँग अगाडि कुद्नु ।
n. पानीमा हामफलाइ ; बुझाइ ; घोडा आदि जस्तो तेजीसँग अगाडि कुद्ने काम । plung'-er, *n.* पानीमा हाम-फाल्ने प्राणी ; डुबुल्की मान्ने वस्तु । plung'-ing, *adj.* वेगसित अगाडि बढ्ने । *n.* सवारलाई लडाउन खोज्ने घोडाको चेष्टा ।

plu'-ral (ploo'-) *adj.* एक-भन्दा धेरै जाहेर गर्ने ; बहुवचनान्त । *n.* बहु-वचन । -number, *n.* बहुवचन । plu'-ral-ise, -ize, *v. t. and i.* बहुवचनान्त बनाउनु वा पार्नु ; बहु-वचनमा जाहेर गर्नु ; एउटा भन्दा बढ्ता वृत्ति पाउनु । plu'-ral-ism, *n.* गिर्जाघर आदिको एक पल्टमा एउटा जागीर भन्दा बढ्ता पाउने काम । plu'-ral-ist, *n.* एक भन्दा बढ्ता वृत्ति पाउने गिर्जाका कर्मचारी वा पुरोहित । plu'-ral-i-ty, *n.* बहुत्व ; अनेकत्व ; धेरै संख्या ; भीड ; एक भन्दा बढ्ता पाउने काम ।

plus, *n.* योग-चिह्न । *adj.* अतिरिक्त ; थपिएको ; थपुका ; थप ; बढी ।

plush, *n.* एक किसिमको भुवामात्र भएको लुगा ; पिलाइ ।

Plu'-to, *n.* यमराज । Plu-to'-nian, Plu'-to-mic, *adj.* पाताल सम्बन्धी । plu'-toc'-ra-cy, *n.* धनाढ्यहरूले गर्ने शासन ।

plu'-to-crat, *n.* धन मध्येको क्षमता वा प्रभावशाली मानिस ; धनी मान्छे ।

Plu'-tus, *n.* कुबेर ; धनदेवता ।

plu'-vial, *adj.* झरीको ; झरी भएको ; झरी सम्बन्धी ; वर्षा जताउने ।

plu'-vi-ous, *adj.* झरीले गर्दा भएको ।

plu'-vi-om'-o-ter, *n.* झरी तथा परेको पानी नाप्ने यन्त्र ; वृष्टि-परिमापक यन्त्र ।

ply, *v. t. and i.* प्रयोग गर्नु ; बलपूर्वक चलाउनु ; पठ्याउनु ; पत्रेपत्रा पार्नु ; खूब परिश्रम गरेर काम गर्नु ; एक बन्दरदेखि अर्को बन्दरमा आउ-जाउ गरिरहनु । *n.* धागो आदिको पोथा ; लुगाको सरो वा पत्र ।

pneu-mat'-ic (nu-), *adj.* हावा, बतास सम्बन्धी ; हावाले चल्ने । pneu-mat'-ics, *n.* वायु विज्ञान । pneu-mat'-ic-al-ly, *adv.*

pneu-mo'-ni-a (nu-), *n.* फोक्सोको बिरामी ; ओँठे रोग । pneu-mo'-nic, *adj.* फोक्सो सम्बन्धी ।

poach, *v. t. and i.* चोचु ; काट्नु ; टापले कुल्चनु ; चोर शिकार खेल्नु ; फुल उम्लँदै गरेको पानीमा पकाउनु ।

poa'-cher, *n.* चोर शिकार खेल्ने मान्छे । poach'-y, *adv.* नरम ; कमलो भिजेको ।

pock, *n.* वसन्त रोग लाग्दा उछेको डाबरा । -mark, -pit, *n.* यस्तो चिह्न ।

pock'-et, *n.* गोजो ; बगली ; खल्ती ; जेब ; सानो थैलो । -book, *n.* खल्तीमा राखिने बही खाता ; पोकेट-बुक । -knife, *n.* सानो छुरी ; चक्कु । -money, *n.* साधारण खर्चका लागिको पैसा ; पागिट-खर्च । -edition, *n.* सानो आकारको किताब ।

pod, *n.* सिमी ; मटर आदिको कोसा । *v. t.* कोसा छोडाउनु ; कोसा लाग्नु वा फल्नु ।

po'-em, *n.* पद्य ; काव्य ; कविता ; छन्दोबद्ध रचना ।

po'-e-sy, *n.* कविता बनाउने विद्या वा शिक्षा ; कविता ; पद्य ।

poet, *n.* कवि ; पद्य-लेखक ; काव्य-रचयिता ; कल्पना शक्ति भएको मानिस । -aster, *n.* तल्लो श्रेणीको कवि ; कु-कवि ; चुथ्यो कवि । -laureate, *n.* राज-कवि । po-et'-ic, po-et'-i-cal, *adj.* काव्य सम्बन्धो ; कविहरू वा कविताको ; कविताका असल गुणहरू भएको ; काव्यालङ्कृत ; कल्पनाप्रिय । po-et'-ics, *n.* कविताको समालोचना ; काव्य वा पद्य-समालोचना ; काव्यनीति । po-et'-ise, -ize, *v. t.* कविता

लेख्नु ; पद्य रचना गर्नु । po'-et-ry, *n.* काव्य-शास्त्र ; कविता ; काव्य-रचना ; पद्य ; कवित्व ।

po'-grom, *n.* यहूदीहरूमा कुनै दल वा वर्गको व्यवस्थापित संहार ।

poh, *intj.* अवज्ञाबोधक अव्यय ।

poig'-nant (*poi-*), *adj.* तीखो ; लाग्ने ; धारिलो ; तीक्ष्ण ; तीव्र ; तिक्खर ; उग्र ; मर्मभेदी । poig'-nan-cy, *n.* तीव्रता ; तीक्ष्णता ; कटुता । poig'-nant-ly, *adv.*

point, *n.* नोक ; बिन्दु ; ठीक मुहूर्त ; ठीक स्थान ; विषय ; लक्ष्य ; उद्देश्य ; मात्रा ; प्रधान विशेषता ; अन्त ; अवस्था ; सीमा ; हतियार आदिको तीखो दुप्पा ; अन्तरीप । *v. t. and i.* तिखार्नु ; तीखो पार्नु बिन्दु लाउनु ; सुचित पार्नु ; निशान लाउनु ; विराम चिह्न लाउनु ; औंलाके देखाउनु । -blank, *adv.*

सुस्पष्ट ; स्पष्ट ; प्रत्यक्ष ; सोझै ।

points'-man, *n.* रेल आदि संचालन गर्ने मानिस । point'-ed, *adj.* तीखो ; घोच्ने ; तीव्र ; ठीक ; प्रत्यक्ष ; व्यक्तिगत ; संक्षिप्त । point'-er, *n.* कुनै कुरालाई देखाउने वस्तु ; निर्देशक ; प्रदर्शक ; घडिको काँटा ; शिकारी कुकुर । point'-ing, *n.* विराम-चिह्न लाउने काम ; घर बनाउँदा मसला आदि हाल्ने काम । point'-less, *adj.* बिनावित्याको ; अर्थ नभएको ; बेँदा नभएको ; दुप्पो वा तीखो नभएको ; डुटे ; बुट्टे ; सुचे ।

poise (*poiz*), *v. t. and i.* बराबर पार्नु ; तौलनु ; झुण्ड्याइ राखनु ।

n. बराबर अवस्था ; समता ; अनिश्चितताको अवस्था ; द्विविधा ।

poi'-son (-*sn*), विष ; जहर ; अनिष्ट गर्ने मत । *v. t.* विष खुवाउनु ; विष खुवाएर मार्नु ; दूषित पार्नु ; विषालु बनाउनु । poi'-son-ous-

(*us*), *adj.* विषालु । poi'-son-ous-ness, *n.* poi'-son-ously, *adv.*

poi'-son-er or poi'-son-fang, *n.* सर्पको दाँत विशेष ।

poke, *v. t. and i.* लामो घोचा आदिले धोच्नु वा धँचेदुनु ; धकेल्नु ; सीङले हाक्नु ; छामछाम छुमछुम गर्नु ; छाम्नु ; खोज्नु । *n.* थैलो ; झोली ; जाबी ; बोरा ; ठेकाइ ; धँचेटाइ ; चोलो आदिको लामो बाहुला ।

pok'-er, *n.* रोटी आदिको भट्टीमा प्रयोग गरिने फलामको लामो सुइरो ; आगो धँचेदुहा चलाइने फलामे घोचो ।

po'-lar, *adj.* मेरु-सम्बन्धी ; ध्रुव-सम्बन्धी ; ध्रुवत्व-युक्त ; चुम्बकीय ।

po'-lar-ise, -ize, *v. t.* ध्रुवत्व दिनु ; ध्रुवित गर्नु ; चुम्बक शक्ति उत्पन्न गर्ने । po'-lar-i-sa'-tion (-*sa*-), *n.* ध्रुवपट्टि फर्कने काम ; ताद्वित-यन्त्रको विपरीत प्रवाह ।

pol'-der, *n.* दलदल भूमि ; धाप ; सीमसार ; सीम ।

pole, *n.* काठ वा धातुको डण्डी ; खामो ; साढे पाँच गजको नाप

विशेष ; पृथ्वीका अक्षका उत्तर र दक्षिण ध्रुव ; मेरु ; भूमेरु । North Pole, *n.* सुमेरु । South Pole, *n.* कुमेरु । -axe, *n.* बखरो ; परशु । -cat, *n.* न्याउरी मूसाका जातको जानवर विशेष । -star, *n.* ध्रुव नक्षत्र ; ध्रुवतारा ; प्रथम दर्शक ; नेता ।

po-lem'-ic, *adj. and n.* विवादनीय ; तर्कप्रिय ; तार्किक ; तर्कनाशक्ति भएको मानिस ; तर्कशास्त्रका पण्डित । po-lem'-ics, *n. pl.* वादानुवाद ; वादविवादको पुस्तक ; आलोचनात्मक पुस्तक ; तर्कविद्या । po-lem'-ical, *adj.* po-lem'-ical-ly, *adv.*

po-lice' (-*lēs'*), नागरिक शासन ; पुलिस-विभाग ; पुलिस-दल ; पुलिस । -court, *n.* थाना वा ठाना । -inspector, *n.* पुलिस इन्स्पेक्टर । -man, *n.* नागरिक शान्ति-रक्षक ; पुलिस । -officer, *n.* थाना सम्बन्धी कर्मचारी । out-post, *n.* -station, *n.* थाना ; पुलिसको भट्ठा ; गारद ।

pol'-i-cy (-*si*) राज्यशासन-प्रणाली ; राजनीति ; कार्य कौशल ; अभिप्राय ; चलाकी ; बुद्धि ; चातुर्याई ; कारा भएको कागज-पत्र ; वीमा-पत्र ।

pol-ish, *v. t. and i.* घोट्टेर चिप्लो अनि टल्कने पार्नु ; छरितो पार्नु ; सुधार्नु ; सभ्य पार्नु ; उजिल्याउनु ; पालिस लाउनु ; चिप्लो अनि टल्कने हुनु ;

n. चिल्लो अनि टल्कने पार्ने काम ;
शिष्टता ; उज्ज्वलता ; टल्काउन
प्रयोग गरिने पदार्थ ; पालिस ।

po-lite', *adj.* शिष्ट ; नम्र ; भद्र ;
सुशील ; विनीत ; सुशिक्षित ;
सभ्य ; परिष्कृत ; राम्रो तालीम
पाएको । *po-lite'-ness*, *n.* सभ्यता ;
शिष्टता ; शिष्टाचार ; भद्रता ;
नम्रता ; मानमिजास । *po-lite'-ly*,
adv. शिष्टता वा भद्रता हिसाबले ;
सभ्यतासित ।

pol'i-tic, *adj.* नैतिक ; राजनैतिक ;
नीतिज्ञ ; दूरदर्शी ; सूक्ष्मदर्शी ;
विवेकी ; बुद्धिमानि । *pol'-it-ics*,
n. pl. राजनैतिक काम वा जीवन ;
राजनीति ; शासन-विज्ञान ; राज-
व्यवहार ; राजनीतिका कुराकानी ।

pol-i-ti'-cian (*-tish-an*), *n.* राज-
नीतिज्ञ ; चतुर वा विवेकी मानिस ।
pol-it'-i-cal, राज्य र यसको
शासनको राजनैतिक ; शासनप्रणाली
सम्बन्धी ; जातिगत ; जाति
सम्बन्धी ; जन-साधारण सम्बन्धी ।
-division, *n.* राजकीय विभाग ;
राजनैतिक विभाग । *-economy*,
n. लोकाचार-विज्ञान ; अर्थ-शास्त्र ;
अर्थनीति-विज्ञान । *-rights*, *n.* राज्य
सम्बन्धी अधिकार । *-science*, *n.*
नीतिशास्त्र । *po-lit'-i-cal-ly*, *adv.*
राजनैतिक हिसाबले ; राजनीति
अनुसार । *pol'-i-ty*, *n.* राज्यशासन-
प्रणाली ; राजतन्त्र ; शासनविधि ;
शासन-व्यवस्था वा बन्दोबस्त ।

pol'-ka, *n.* नाच विशेष ।

poll, *n.* मान्छेको टाउको ; टाउकाको
रौं उग्रने भाग ; टाउकाको पछिल्लो
भाग ; कुनै मत प्रकाश गर्ने प्रणाली ;
सुगा ; केम्ब्रीज विश्वविद्यालयबाट
पास गरेको मानिस ; प्रतिनिधि
सभा वा अरु चुनावमा भोटहरू
गन्ने काम ; मानिसहरूको तालिका ;
चुनाउ गर्ने ठाउँ ; चुनाव । *v. t.*
and *i.* काट्नु ; कपाट कट्नु ;
भोट दिनु वा लिनु ; गन्नु । *-tax*,
n. प्रत्येक मानिसमा काट्ने कर वा
ठ्याक्स ।

pol'-lack, *pol'-lock*, *n.* सामुद्रिक
माछा विशेष ।

pol'-lard, *n.* टुप्पो काटेको रुख ; सीङ
नभएको जानवर । *v. t.* रुखको
टुप्पा काट्नु । *polled*, *adj.* सीङ
नभएको ; सुडुलो ।

pol'-len, *n.* पुष्प-रेणु ; केसर ; पराग ।

pol-lute', *v. t.* दूषित पार्नु ; अपवित्र
पार्नु ; भमिलो वा मैला पार्नु ;
कलङ्कित पार्नु । *pol-lu'-tion*, *n.*
अपवित्र तथा दूषित पार्ने काम ;
अपवित्रता ; अशुद्धता ; फोहोर वा
मैला पार्ने काम । *pol-lut'-ed*,
adj. कलुषित ; दूषित ; फोहोर
पारेको ।

po'-lo, *n.* घोडा चढेर खेल्ने खेल
विशेष ।

po-lo'-ny, *n.* मासुको परिकार ।

pol-troon', *n.* डरपोक वा जोश रहित
मानिस ; भीरु वा डरछेल्ने मान्छे ।

- adj.* नीच ; हीन ; घृणाजनक ।
pol-troon'-er-y, n. कापुरुषता ;
 भीरुता ; मानसिक नीचता ।
- pol-y-an'-dry, n.* धेरै पुरुषहरूसित
 भएको विवाह ; एकै पल्टमा धेरै
 लोग्ने ग्रहण गर्ने काम ।
- pol-y-am' thus, धेरै फूलहरू पैदा गर्ने*
गुलाबको किसिम ।
- polyg'-a-my, n.* बहुविवाह ; एक
 भन्दा बढ्ता बिहे गर्ने काम ।
polyg'-a-mist, n. एक भन्दा
 बढ्ता बिहे गर्ने मानिस ; बहु
 विवाहको पक्षपाती । *polyg'-a-*
mous, adj. एक भन्दा बढ्ता
 स्वास्नी भएको ।
- pol'-y-glot, adj.* धेरै भाषामा
 लेखिएको ; विभिन्न भाषामा भएको ।
n. विभिन्न भाषामा लेखिएको
 किताब ।
- pol'-y-gon, n.* धेरै कोण वा भुजा भएको
 क्षेत्र ; बहु-कौणिक वा बहुभुज क्षेत्र ।
pol'-y-gon-al, adj.
- pol'-y-graph, n.* प्रतिलिपि-यन्त्र ;
 नकल उतार्ने यन्त्रको किसिम ।
- pol-y-he'-dron, n.* बहुभुज घनक्षेत्र ;
 बहुभुज क्षेत्र । *pol-y-he'-dral,*
pol-y-he'-drous, adj.
- pol-y-no'-mial, n.* बीजगणितमा बहु-
 पदी राशि । *adj.* बहुपदी ।
- pol'-yp (-ip) or pol'-y-pul, n.* एक
 किसिमको धेरै हात-खुट्टा भएको
 जल-जन्तु ।
- pol-y-pet'-a-lous, adj.* फूलको पात
 धेरै भएको ; बहुदल ।
- pol'-y-pod, pol'-y-pode, n.* अनगन्ति
 हात-खुट्टा भएको जानवर ।
- pol'-y-pus, n.* जुडा जस्तो हाँगा-बिगा
 भएको ।
- pol'-y-syl-la ble, n.* धेरै शब्दांश भएको
 शब्द ; अनेक पदयुक्त शब्द ।
pol'-y-syl-la-bic, pol'-y-syl-la-
bic-al, adj.
- pol-y-tech'-nic (-tek'-), adj.* विविध
 कला सम्बन्धी ; बहुशिल्पविद्या
 सम्बन्धी । *n.* अनेक किसिमको
 कलाहरूमा शिक्षा दिइने विद्यालय ।
- pol'-y-the-ism, n.* एउटा भन्दा बढ्ता
 देवताहरूमा विश्वास गर्ने मत ;
 अनेकेश्वरवाद ; बहुदेवाचर्चना ; बहु-
 देवाचर्चना-नीति । *pol'-y-the-ist,*
n. अनेकेश्वरवादी ; बहुदेवोपासक ।
pol-y-the-is'-tic, -al, adj. अनेक-
 श्वरवाद-सम्बन्धी ।
- pom'-ace, n.* स्याउको सारभाग ।
- pomade', po-ma-tum, n.* केश आदिका
 निमित्त प्रयोग गरिने सुगन्धि लेपन-
 पदार्थ ।
- pome'-gran-ate (pom'-), n.* दारीम वा
 अनारको बोट वा फल ।
- pom'-fret, n.* सामुद्रिक माछाको
 किसिम ।
- pom'-mel (pum'-), n.* तलवारका
 बाँड्मा भएको बाटुलो ढल्लो भाग ;
 घोडाका जीनको चोसो उठेको
 अगिल्लो भाग ; कुनै वस्तुको गोली

वा डलो भाग । *v. t.* रात्ररी हात्तु
वा पिदनु ।

pomp, *n.* आङ्म्बर ; रवाफ ; भङ्क ;
ढाँचा ; ठाँट ; बाहिरी शोभा ।

pom'pous (-pus), *adj.* आङ्म्बर-
पूर्ण ; रवाफिलो ; अभिमानी ;
ठूला ठूला शब्द भएको । pom'-
pousness, pomp-os'i-ty, *n.*
pom'pous-ly, *adv.*

pom'pom, *n.* छिटोसँग टाढा गोली
जाने एक किसिमको सानो तोप ।

pom'pon, *n.* टोपो वा मजेत्रो आदिमा
लाइने झुम्का ।

pond, *n.* पोखरो ; ताल ; दह ; तलाउ ;
कृत्रा ; इनार ।

pon'der, *v. t. and i.* सोच्नु ; विचार
गर्नु ; चिन्ता गर्नु ; ध्यान गर्नु ;
मन मनमा विचार गर्नु । pon'-

der-a-ble, *adj.* बोझ भएको ;
भार विशिष्ट । pon'-der-ous (-us),
adj. गहुको ; भारी ; थकाइलाग्दो ।

pon'der-ousness, pon-der-os'i-
ty, pon-der-abil'i-ty, *n.* pon'-
der-ous-ly, *adv.*

pon-joo', *n.* चीन देशमा बनिएको एक
किसिमको नरम रेशम ।

pon'i-ard, *n.* कटारी ; किरोच ; चुप्पी ;
पाताङ । *v. t.* कटारोले रोप्नु ।

pont-age, *n.* पुलमा हिँड्दा लाइने
कर वा व्याक्स ।

pon'ti-fex, *n.* प्रधान पुरोहित ।

pon'tiff, *n.* रोमन क्याथलिकहरूको
प्रधान पुरोहित ; बिशप ; पोप ।

pon-tif-ic, -al, *adj.* प्रधान पुरोहित
तथा पोप सम्बन्धी ; आङ्म्बरपूर्ण ।

pon-tif'-ic-al, *n.* धर्मविधानका
किताब । *n. pl.* पोप वा बिशपको
पोशाक । pon-tif'-i-cate, *n.* पोप
वा बिशपको पद, मर्यादा वा
अधिकार ; पोपको शासनकाल ।

pon-toon', pon-ton', *n.* अस्थायी पुल
थाम्नका लागि प्रयोग गरिने
हुँगाहरू ।

po'-ny, *n.* सानो घोडा ; टट्ट ।

poo'dle, *n.* लामो भुत्ला भएको
प्यारो गरी पालिने सानो किसिमको
कुकुर ।

pooh, *intj.* घृणा जाहेर गर्ने अव्यय ;
उफ् ! ; उस् ! ; घत् ! । pooh'-
pooh, *v. t.* घृणा जाहेर गर्नु ; उफ् !
वा उस् ! गर्नु ।

pool, *n.* सानो तलाउ ; ताल ; आहल ;
दह ; जुवा आदि खेलमा पैसा थाप्ने
ठाउँ । *v. t.* चन्दा दिनु ।

poop, *n.* जहाजका पछाडिको उच्च भाग ।

poor, *adj.* गरीब ; कङ्काल ; दरिद्र ;
दोन ; धनहीन ; दुःखी ; अभाव-
ग्रस्त ; दुर्बल ; निर्धो ; दुबलो ;
घटी ; अचूरो ; अपूरो ; नपुग ;
थोरै ; सौन्दर्यहीन ; मर्यादाहीन ;
तुच्छ ; नीच ; गुणहीन ; निन्दनीय ।

-box, *n.* चन्दा हाल्ने बाकस ।

-house, *n.* अतिथिशाला ; अनाथ-
शाला ; गरीबलाई काम लगाइ
पाल्ने घर । -law, *n.* गरीबहरूको

पालन-पोषण गरिने विधि । -rate,

n. गरीबहरूका पालन-पोषणको निम्ति उठाइएको कर । -spirited, *adj.* डरछेरुवा ; कातर ; भीरु ; लाछी ; कमजोर हृदय भएको । poor'-ly, *adv.* साधारण हिसाबले ; तुच्छ गरी ; अधुरोसँग । poor'-ness, *n.* कुनै असल गुणको अभाव ; अधूरोपन ; दरिद्रता ; कङ्गाली ।

pop, *n.* ठक् ठक् शब्द ; कुनै अचानकको शब्द । *v. t. and i.* ठक् ठक् गर्नु । एक्कासि कुनै किसिमको शब्द हुनु ; अकस्मात् ठेलुनु वा घँचेटनु ; धक्का दिनु ; इवाट्टे अर्को ठाउँमा जानु । *adv.* हठात् ; सहसा ; इवाट्टे ; अकस्मात् ; एक्कासि ; अचानक ।

Pope, *n.* रोमको सर्वप्रधान धर्माध्यक्ष ; पोप । pop'-e-mom, *n.* पोपको पद वा अधिकार । po' per-y, *n.* रोमको क्रिश्चियन धर्म ; रोमन क्याथलिक धर्म । pop'-ish, *adj.* पोप वा तिनको धर्म सम्बन्धी ।

pop'-gun, *n.* हावा बन्दूक ; केटाकेटीले खेलाउने बन्दूक ।

pop'-in-jay, *n.* सुगा : चढेको मान्छे ; रसिक मानिस ; विलासी व्यक्ति ।

pop'-lar, *n.* एक किसिमको अल्गो रुख ।

pop'-lin, *n.* रेशमी वस्त्र विशेष ।

pop'-py, *n.* अफीम उत्पन्न हुने एक किसिमको बोट ; यसको फूल ।

pop'-u-lar-i-ty (-lās), *n.* जन-साधारण ; सर्वसाधारण ; दुनियाँ ; प्रजा ।

pop'-u-lar, *adj.* साधारणतः दुनियाँले

रुचाएको ; लोकप्रिय ; जनप्रिय ; लौकिक ; जन-साधारण सम्बन्धी ; सजिलै जानिने वा बुझिने । pop'-u-lar-ise, -ize, *v. t.* लोकप्रिय पार्नु ; सबैले रुचाउने बनाउनु ; जन-साधारणमा विस्तृत पार्नु । pop'-u-lar-i-sa'-tion, *n.* pop'-u-lar'-i-ty, *n.* लोकप्रियता ; दुनियाँमा प्रचलित ।

pop'-u-late, *v. t.* कुनै गाउँ स्थापित गरेर बस्नु ; जन संख्या बढाउनु ; बासिन्दाहरूले युक्त पार्नु । pop'-u-la'-tion *n.* बासिन्दाहरूको जम्मा संख्या ; जनसंख्या ; अधिवासी-संख्या ; प्रजावर्ग ; आबादी । pop'-u-lous (lus), *adj.* बाक्लो गाउँ भएको ; जनसंख्या धेरै भएको । pop'-u-lous-ly, *adv.* pop'-u-lous-ness, *n.*

por'-ce-lain (pōr'-se or pōrs'), *n.* चिनीयाँ माटाका बनिएको भाँडा-कुडा ।

porch, *n.* घरको भित्र पस्ने ढोका माथिको छत ।

por'-cine, *adj.* सुँगूर सम्बन्धी ।

por'-cu-pine, *n.* दुम्सी ।

pore, *n.* सानो छिद्र ; शरीरको पसिना निस्कने प्वाल । *v. i.* खूब गडेर विचार गर्नु वा हेर्नु ।

pork, *n.* सुँगूरको मासु ; मूख् मान्छे ।

pork'-er, *n.* सुँगूरको पाठा ।

po'-rous (-rus), por'-y, *adj.* प्वाल मात्र भएको ; छिद्रमय । po-ros'-i-

ty, *n.* प्वाल मात्र भएको अवस्था ।
 po'-rous-ly, *adv.*
 por'-phy-ry, *n.* विचित्र पत्थर विशेष ।
 por'-phy-rit'-ic, por'-phy-rac-eous,
adj.
 por'-poise (*pōr'-pus*), एक किसिमको
 समुद्रमा पाइने जन्तु ।
 por'-ridge (*-rij*), *n.* हलुवा ; ढिँडो ।
 por'-rin-ger, *n.* सुरुवा आदि पिउने
 सानो डबका ।
 port, *n.* बन्दर ; बन्दर भएको नगर :
 फाटक ; द्वार ; जीउको हलाइ वा
 चलाइ ; भाव-भङ्गी ; आचरण ;
 ढाँचा ; जहाजको बायाँ बगल ; मध्य
 विशेष । -hole, *n.* जहाजका बगलमा
 तोप आदि सोझ्याउने वा हावा वा
 उज्यालो भाउन दिनका लागि
 बनाइएको प्वाल ।
 por'-ta-ble, *adj.* सजिलैसित बोक्न हुने ;
 सानो ; चिटिक्क परेको ; हलुको ;
 व्यवहार गर्न सजिलो ।
 port'-age, *n.* भारी बोक्ने वा ओसाने
 काम ; भारी बोक्नेको खर्च ।
 port'-al, *n.* फाटक ; द्वार ; ढोका ;
 प्रवेश ।
 port'-cul'-lis, *n.* किल्लाका ढोकाको
 अगाडि तलमाथि सने बलियो गह्रौं
 बार ।
 Porte or Sub-lime Porte, *n.* तुर्कीको
 राज-सभा वा शासन ।
 por'-tend', *v. t.* लच्छिनको रूपमा अधि-
 बाटे देखाउनु ; हुने कुरो भन्नु ;
 संकेत दिनु । por'-tent, *n.*

अलच्छिन ; अशुभ-चिह्न ; अलक्षण ;
 कुलक्षण ; अमंगल । por'-ten'-tous
 (-tūs) *adj.* अमंगलसूचक ; अशुभ-
 जनक । por'-ten'-tive, *adv.* por-
 ten'-tous-ly, *adv.*
 por'-ter, *n.* ढोके ; पाले ; भरिया ;
 कुली ; मध्य विशेष । -age, *n.*
 भरियाले भारी बोक्नेको खर्च ;
 भरियाको ज्याला ; कुली वा भरिया-
 को पद ।
 port'-fo'-li-o, *n.* फाल्टो खुकुलो कागज-
 हरू अड्याइने जिल्ला ; मन्त्रीको काम
 वा पद ; कुनै कामको विभाग ।
 por'-ti-co (*pōr'-*), *n.* घरको बरण्डा ।
 por'-ti-coed, *adj.*
 por'-tior' (*-tyar'*), *n.* ढोकामा
 झुड्याएको पर्दा ।
 por'-tion, *n.* बण्डा ; अंश ; खण्ड ;
 टुक्रा ; भाग ; हिस्सा ; विभाग ;
 सोधा ; दाइजो । *v. t.* भाग भाग
 छुट्याउनु ; बण्डा लाउनु ; हिस्सा
 छुट्याउनु ; अंश वा खण्ड पार्नु ;
 दाइजो दिनु । por'-tion-er, *n.*
 बण्डा लाउने मानिस । por'-tion-
 ist, *n.* विद्यालयबाट वृत्ति पाउने
 मानिस । por'-tion-less, *adj.* अंश
 वा हिस्सा नभएको ; बण्डा नपाउने ;
 स्त्रीधन वा दाइजो बिनाको ।
 port'-ly, *adj.* हट्टपुष्ट ; बलियो ; मोटो ;
 रवाफिलो अनुहारको । port'-li-
 ness, *n.*
 port-man'-teau (-tō), *n.* छालाको
 बाकस ।

por'-trait, कुनै कुराको अनुरूप ; तस्वीर ;
आलेख्य ; चित्र ; सुस्पष्ट वर्णन ।
por'-trait-ure, *n.* चित्रावली ;
चित्र ; चित्र-विद्या ; चित्राङ्कन ;
तस्वीर खिच्ने वा प्रतिमूर्ति बनाउने
काम ; वर्णना ; चित्रमय वर्णन ।

por-tray', *v. t.* सादृश्य बनाउनु ;
चित्रमयरूपले वर्णन गर्नु ; चित्र
खिच्नु ; नक्सा बनाउनु । por-tray'-
al, *n.* चित्राङ्कन वा चित्राङ्कन-विद्या ;
चित्रकारी । por-tray'-er, *n.* नक्सा
वा तस्वीर खिच्ने वा बनाउने
मानिस ; बयान गर्ने मानिस ;
चित्रकार ।

Por-tu-guese', *adj.* पोर्तुगल देश वा
त्यहाँका निवासी सम्बन्धी । *n.*
पोर्तुगल देशमा बस्ने मानिस वा
त्यहाँ बोलिने भाषा ।

pose (*poz*), *v. t. and i.* कुनै निर्दिष्ट
ठाउँमा राख्नु ; ढब वा आकार धारण
गर्नु ; बयान गर्नु ; अगाडि राख्नु ;
स्थापित राख्नु ; प्रश्न वा समस्याले
अलमल पार्नु ; अड्को थाप्नु । *n.*
ढब धारण गर्ने काम ; निर्दिष्ट
अवस्था । pos'-er, *n.* कुट प्रश्न ;
कठिन वा जटिल प्रश्न गर्ने मानिस ।

posi'-tion (*-zesh'*), *n.* अवस्था ; स्थान ;
पद ; चाकरी ; मानसिक भाव ;
सामाजिक अवस्था ; दशा ; भाव ;
स्थिति ; प्रकृत-प्रस्ताव ; मूल कथा ;
प्रतिज्ञा ; पक्ष ।

pos'-i-tive (*poz'*), *adj.* निश्चय ;
निश्चित ; स्पष्ट ; स्पष्टरूपले अग्रसर

गरिएको ; प्रकृत ; यथार्थ ; वास्तविक ;
प्रत्यक्ष ; दृढ़ ; साक्षात् ; निर्दिष्ट ;
ज्यादै निश्चय भएको ; रायमा ठीक
मानेको ; समर्थनकारी ; अहङ्कारी ;
घमण्डी । pos'-i-tive-ly, *adv.* निश्चय
हिसाबले ; प्रकृतरूपले ; अवश्य ;
दृढ़ वा स्पष्ट भावले । pos'-i-tive-
ness, *n.* निश्चयता ; वास्तविकता ।
pos'-i-tiv-ism, *n.* निःसन्दिग्ध कुरा
मात्र मात्र दार्शनिक प्रणाली ;
प्रत्यक्षवाद ; नास्तिकता । pos'-i-tiv-
ist, *n.* प्रत्यक्षवादो ; देखे मात्र
पत्याउँछु भन्ने मानिस ; अगष्ट कमटे-
का मतावलम्बी ।

pos-se', *n.* मानिसहरूको दल ; जनता ;
बलियो दल वा जमात ; क्षमता ।

pos sess' (-ses'), *v. t.* अधिकार गर्नु ;
आम्नो पार्नु ; लिनु ; दखल गर्नु ;
प्रभुत्व जमाउनु ; जनाउनु ; जताउनु ।
pos-ses'-sion (*-zesh'-un*), *n.* अधि-
कार ; आधिपत्य ; प्रभुत्व ; आम्नो
पारेको वा प्रभुत्व जमाएको वस्तु ;
असबाब । pos sess'-sor, *n.* अधि-
कारी ; स्वामी ।

pos-ses'-sive, *adj.* अधिकारसूचक ;
अधिकारयुक्त ; सम्बन्धवाचक ।

pos'-set, *n.* सुरा वा द्रावक हालेर फटा-
एको तातो दूधबाट बनिएको पेय
पदार्थ ।

pos'-si-ble, *adj.* हुन सक्ने ; गर्न सकिने ;
सम्भव ; साध्य ; सम्पादनीय । pos-
si-bil'-i-ty, *n.* सम्भावना ; हुन
सक्ने अवस्था ; हुन सक्ने विषय ।

pos'-si-bly, *adv.* सम्भवतः ;
कदाचित् ; शायद ।

post, *n.* स्तम्भ ; खामो ; बलियो घोचो ;
अड्डा ; थाना ; निर्दिष्ट स्थान ; डाक ;
हुलाक ; खबर वा चिट्ठी-पत्र ओसाने
मान्छे ; पद । *v. t. and i.* ठाउँ
ठाउँमा खडा बस्नु वा राख्नु ; अड्डामा
राख्नु ; चिट्ठी आदि डाकघर वा
चिट्ठी हाल्ने ढाडमा हाल्नु ; चिट्ठी
पठाउनु ; राख्नु ; खटाउनु ; जनता-
को अपमान वा निन्दा गर्नु । *adv.*
वेगसित ; छिटो चालले । -age, *n.*
डाक-महसूल ; डाक-खर्च । -boy, *n.*
चिट्ठी आदि पुर्‍याउने वा ओसाने
घोडचढी लड्का । -box, *n.* चिट्ठी
हाल्ने बाकस वा ढाड । -card, *n.*
पोष्टकार्ड । -free, *adj.* डाक महसूल
नपर्ने । -haste, *n.* डाक झैँ चाँडो ;
साहे चाँडो ; ठूलो वेग ; द्रुतगति ।
adv. वेगसित ; चाँडो गरी । -horse,
n. डाक ओसाने घोडा । -man, *n.*
चिट्ठीहरू बाँड्ने वा दिने मानिस ;
हुलाक ; डाकवाला । -mark, *n.*
डाकघरको मोहर-छाप । -master, *n.*
डाकघरको अध्यक्ष ; पोष्ट-माष्टर ।
-office, *n.* डाकघर । post'-al, *adj.*
डाक-विभाग सम्बन्धी ।

post'-date, *v. t.* वास्तविक भन्दा पछिको
तारीख हाल्नु वा लेख्नु ; घटना
पछिको मिति दिनु ।

post-di-lu'-vian, post-di-lu'-vi-al,
adj. यीशुका धर्म-ग्रन्थ अनुसार महा-
प्रलय पछि भएको वा रहेको । post-

di-lu'-vi-an, *n.* महाप्रलय पछि
बाँचेको मानिस ।

post'-er, *n.* विज्ञापन-पत्र ; डाक ओसाने
घोडा ; डाकवाला ।

post-te'-ri-or, *adj.* पछिल्लो ; पछिको ;
नियम वा समयमा पछि आउने ।

post-te'-ri-ors, *n. pl.* जन्तुका शरीर-
को पछिल्लो भाग । post-te'-ri-or'-i-ty,
n. post-te'-ri-or'-ly, *adv.*

pos'-ter'-i-ty, *n.* सन्तान-सन्तति ; पछि
आउने सबै पुस्ता ; वंश ; भविष्य-
काल ।

pos'-tern, *n.* पछाडिको ढोका वा चोर
ढोका ; शहर भित्र पर्ने फाटक ।
adj. पछिल्लो ; पछिको ; गुप्त ।

post'-grad-uate, *adj.* विश्वविद्यालयको
उपाधि प्राप्त भए पछिको ।

pos'-thu-mous (-tū-mus), *adj.* बाबु
मरे पछि जन्मेको ; ग्रन्थकार मरे
पछि प्रकाशित भएको । pos'-thu-
mous-ly, *adv.*

post-il'-lion, postil'-ion, *n.* रथ
चलाउने मानिस ; सारथि ।

post-me-rid'-i-an, *adj.* दिनको बाह
बजे उपरान्त ; अपराह्निक ।

post-mor'-tem, *adj.* मृत्युपछि ; मृत्यु-
पछि गरेको । -examination, *n.*
मरेपछिको जाँच ; लास जाँच ; मृत-
देह-परीक्षा ।

post-na'-tal, जन्मपछि हुने ।

post-pon'e. *v. t. and i.* टँग्याउनु ;
पर सार्नु ; थाती राख्नु । post-pon'e-
ment, *n.* थाती राख्ने काम ।

post-pran'-di-al, *adj.* मुख्य भोजन पछिको ।

post'-script, *n.* पत्र, पुस्तक आदिको अन्तमा थपिने भाग ; थप लेखांश ।

post'-script-al, *adj.*

pos'-tu-late, *v. t.* प्रमाण बिना स्वीकार गर्न ; सावित गर्न ; माग्नु । *n.* स्वतः सिद्धता ; स्वीकार गरिने विषय ; मौलिक शर्त ; स्वीकृत । pos-tu'-la-tion, *n.*

pos'-ture, *n.* चाल ; शरीर वा मनको ढब ; मानसिक भाव ; स्थिति ; अवस्था ; दशा ; रूप ; प्रकृति ।

post'-war, *adj.* यूरोपका महायुद्ध पछिको ।

po'-sy, *n.* थेंगो : श्लोक आदिको पंक्ति ; आदर्श वाक्य ; श्लोक ; औंठीमा कुँदिएको शब्द ; फूलको गुच्छा ।

pot, *n.* धातु ; माटा वा काँचको भौँडा ; पानी वा सुरा आदि पिउने भौँडो ; कचौरा ; माटाको हौँडी वा हण्डी ।

v. t. हौँडा वा हण्डी आदिमा हालिराख्नु । -hook, *n.* भौँडा-कुडा छुण्ड्याउन वा उठाउनका निमित्तको

अगेना माथि राखिएको अंकुसे किरिडमिरिड वा धस्काएको लेख ; नबुझिने लेख । -house, *n.* सुरा-पानी आदि पिउन पाइने ठाउँ ; भट्टी । -luck, *n.* भाग्यले पाइएको

खानेकुरो : खानको निमित्त पाइने जुनसुकै कुरा ।

po'ta-ble, *adj.* पिउन हुने ; पेय ; तरल । *n.* पिउन हुने पदार्थ ;

तरल वा पेय पदार्थ । po'-ta-ble-ness, *n.*

pot'-ash, *n.* क्षारोद विशेष ; काठका खरानीको क्षार ।

po-tass'-ium, *n.* पोत्यासबाट बनिएको धातविक तत्व विशेष ।

po-ta'-tion, *n.* पिउन हुने वस्तु ; पिउने काम ; घुटका ; रक्सी धोक्ने काम ।

po-ta'-to, *n.* आलु ।

po'-tent, *adj.* बलियो ; बलवान् ; बलिष्ठ ; वीर्यवान् ; प्रभावशाली ; शक्तिमान् । po'-ten-cy, *n.* बल ; शक्ति ; वीर्य ; क्षमता । po'-tent-ly, *adv.* बलसित ; प्रबल हिसाबले । po'-tent-ness, *n.*

po'-ten-tate, *n.* राजाधिराज ; नरपति ; राजा ; सम्राट् ; शासक ।

poten'-tial (-shal), *adj.* वीर्यवान् ; शक्तिपूर्ण ; फलदायक ; असर पैदा गर्ने ; उपकार गर्ने ; प्रभाव पार्ने ; सम्भावनासूचक । po-ten-ti-al'-i-ty, *n.*

poth'-er, *n.* गोलमाल ; दौडादौडी ; कोलाहल ; हल्लोखल्ली ; खैलाबैला ; खलबल । *v. t. and i.* विरक्त पार्नु ; राडो मचाउनु ; कष्ट दिनु ; गोलमाल पार्नु वा हुनु ।

po'-tion, *n.* औषधि आदिको मात्रा वा परिमाण ; पिउने वस्तु ; तरल पदार्थ ।

pot'-tage, *n.* मासु र सबजीको बाझो झोल वा सुरुवा ; क्वाथ ।

pot'-ter, *n.* कुम्हाले । *v. i.* अल्याङ

टोल्याङ्क गर्दै काम गर्नु ; खेलौँची
गरेर बिताउनु ; विशेष काम छोडेर
साधारण काममा लाग्नु । *pot-
ter-y, n.* माटाको भाँडो ; कुम्हालेले
काम गर्ने ठाउँ ; कुम्हालेको काम ।
pot'-tle, n. पन्यालो वा तरल पदार्थको
नाप वा परिमाण ; फलफूल राख्ने
सानो टोकरी ।
pouch, n. सानो छालाको थैली ;
बाहिरी बगली ; जीव-जन्तुको
पाकस्थली । *v. t.* थैलीमा राख्नु
वा हाल्नु ।
poult, n. कुखुराको चिङ्गना वा चला ।
poul'-tice (pōl'-tis), n. मलम ; प्रलेप ;
पुल्टिस । *v. t.* मलम लाउनु ;
पुल्टिस बाँध्नु ।
poul'-try (pōl'-), n. कुखुरा आदि
घरमा पालिने पक्षी । *poul'-ter-er,*
n. कुखुरा आदिको व्यापार गर्ने
मान्छे ।
pounce, v. t. and i. हातबाट सहसा
खस्नु ; अकस्मात् झट्नु ; एक्कासि
हमला गर्नु ; मसी चुस्ने धूलो छर्कनु ।
n. मांसाहारी चराको नंग्रा ;
अचानकको झंटाइ ; मसी वा स्याही
चुस्ने एक किसिमको धूलो ।
pound, n. आधा सेर तौलको परिमाण ;
बीस शिलिङ्ग मोलको मुद्रा ; गोठ ;
खोर ; थुन्ने ठाउँ । *v. i.* चूर्ण पार्ने ;
धूलोपीठो पार्नु ; खोर आदिमा थुन्नु ;
अड्कनु ; मुक्काले हिकौँउनु । *-age,*
n. गाई-बस्तुलाई गोठ वा खोरमा
राखेको खर्च ; प्रति पाउण्डको दिनु

पर्न दाम । *pound'-er, n.* कुनै
कुरोलाई धूलो पार्ने यन्त्र ; पिन्ने
यन्त्र । *-foolish, adj.* दामको
काम नगरी बिनाबिस्थाको काम
गर्ने ; चीज नचिन्ने ; मोल नजान्ने ।
pour, v. t. and i. (पन्यालो वा तरल
पदार्थ) बगाउनु ; खन्याउनु ;
पोख्नु ; बस्नु ; बेसरी वैरिनु ; पर्नु ;
झर्नु । *n.* खोला ; भल ; बाढी ।
pour par'-ler (pōr-par'-lā), n. सन्धि
हुन भन्दा अधिको मन्त्रणा वा
छलफल ।
pout, v. t. and i. ओठ चुरस पार्नु ;
थुत्तुनो पसार्नु । *n.* चुस्स पार्ने काम ;
चुस्स परेको अनुहार । *pout'-er,*
pout'-ing, n.
pow'-er-ty, दरिद्र वा गरिबी अवस्था ;
दरिद्रता ; न्यूनता ; अभाव ;
अल्पता ; दुर्लभता ; कमी ;
विहीनता ; कम्तीपन ; दोष ; त्रुटि ।
pow'-der, n. धूलो ; पीठो ; अनुहार
आदिमा दल्ने धूलो ; फा ; बारुद ।
v. t. and i. धूलो पार्नु वा हुनु ;
छर्कनु ; ढाक्नु ; फा दल्नु । *pow'-
der-od, adj.* धूलोपीठो भएको ।
pow'-der-y, adj. धूलो ; धूलो मात्र
भएको वा धूलोले ढाकेको ; धूलो
हुने ; झुरम्म हुने ।
pow'-er, n. शक्ति ; वीर्य ; सामर्थ्य ;
क्षमता ; बल ; प्रभाव ; वेग ;
प्रताप ; तेज ; हुत ; राजशक्ति वा
राज्य ; शासन ; अधिकार ; सैन्य-
बल । *-loom, n.* वाष्प आदिद्वारा

चल्ने लुगाको तान । *pow'-er-ful*, *adj.* शक्तिशाली ; प्रबल ; बलवान् ; वीर्यवान् । *pow'-er-ful-ly*, *adv.* *pow'-er-ful-ness*, *n.* *pow'-er-less*, *adj.* दुर्बल ; कमजोर ; निर्धो ; शक्तिहीन ; बलहीन ; प्रभाव नभएको ; असमर्थ । *pow'-er-less-ly*, *adv.* *pow'-er-less-ness*, *n.*

pox, *n.* वसन्त रोग ; बिफर । *chicken-pox*, *n.* पानी-वसन्त । *cow-pox*, *n.* गो-वसन्त । *small-pox*, *n.* वसन्त रोग ।

prac'tic-a-ble (*prak'-tik-*), *adj.* गर्न सकिने ; साध्य ; सम्पादनीय ; अनुकरणीय ; व्यवहार्य । *prac'tic-a-ble-ly*, *adv.* *prac'tic-a-ble-ness*, *n.*

prac'ti-cal, *adj.* व्यवहारिक ; वास्तविक ; प्रयोगात्मक ; काममा लाग्ने ; अभ्यासिक ; कार्य सम्बन्धी ।

prac'tice (*tis*), *n.* काम ; सम्पादन ; प्रथा ; रीति ; चाल ; प्रणाली ; पद्धति ; अभ्यास ; बानी ; साधना ; वकील वा डाक्टरहरूको व्यवसाय ; व्यवहार-गणित । *prac'tise*, *v. t.* and *i.* अभ्यास वा बानी गर्नु वा हुनु ; साधन गर्नु ; बारम्बार गर्नु ; निश्चय गर्नु ; सम्पादन गर्नु ; वकील आदिले व्यवसाय गर्नु ; तालीम गर्नु । *prac'tis-er*, *n.* *prac'tised*, *adj.* *prac'ti-tion-er*, *n.* व्यवसायी ; डाक्टर ; वकील ; खुब अभ्यास गर्ने मान्छे ।

prac'tor, *n.* शासनकर्ता ; प्राचीन रोमको राजकर्मचारी विशेष ।

prag-mat'-ic, *-al*, *adj.* अर्काको काममा अधि सन्ने ; उनसुकै काम गर्न तयार हुने ; अनधिकार चर्चा गर्ने ; दार्शनिक ; दक्ष ; धृष्ट , चलाक । *prag-mat'-ic*, *n.* कुनै काम गर्ने सिपालु मानिस ; निपुण वा दक्ष मानिस । *prag-mat'-ic-al-ly*, *adv.*

prai'-rie (*prā'-rē*), *n.* उत्तर अमेरिकाको घाँस मात्र भएको भूमि ; रुखहरू नभएको घाँसिलो मैदान ।

praise, *n.* प्रशंसा ; बड़ाइ ; तारीफ ; स्तुति ; गुणकीर्तन । *v. t.* बड़ाइ गर्नु ; तारीफ गर्नु ; स्तुति गर्नु ; प्रशंसा गर्नु । *-worthy*, *adj.* प्रशंसनीय ; तारीफ योग्यको ; कदर गर्न लायकको ।

prance, *n. i.* फाल हाल्नु ; हाम फाल्नु ; उफ्रनु ; घोडा नचाउनु ।

pran'-cor, *n.* उफ्रने वा नाच्ने घोडा ।

pran'-dial, *adj.* भोजन तथा खानेकुरा सम्बन्धी ।

prank, *n.* रस-रंग ; तमाशा ; आनन्द मनाइ ; फ्रीडा ; कौतुक । *v. t.* and *i.* लुगा आदि लाएर सिंगार्नु ; शोभित पार्नु वा हुनु ।

prat, *v. t.* and *i.* बक्बक् गर्नु ; फत्फताउनु ; बिना बिस्थाको कुरा गर्नु । *prat'-er*, *n.* बक्बक्उने वा फत्फताउने मानिस । *prat'ing*, *adj.*

prat'-tle, *n.* साना केटाकेटीले झैं कुरा

गराइ ; केटाकेटाको बोल्छा ; बिना बिच्चको कुरा । *v. t. and i.* केटा-केटी बोले झैं बोल्नु ; फत्फत्ताउनु । *prat'tler*, फत्फत्ताउने वा बक्-बकाउने मानिस ; केटाकेटी ।

prav'i-ty, *n.* भ्रष्टता ; हीनता ; नष्टता
दूषितता ; खराबपन ; व्यभिचार ।
prawn, *n.* झिगे वा चिङ्ङि माछा ।

prax'is, *n.* अभ्यास ; अनुशीलन ;
उदाहरण ।

pray, *v. t. and i.* प्रार्थना गर्नु ;
आराधना गर्नु ; ब्रिन्ति गर्नु । *pray'-
or*, *n.* प्रार्थना ; आराधना ; ब्रिन्ति ;
स्तुति ; प्रार्थना वा आराधना गर्ने
मानिस । *-book*, *n.* भजनावली ;
स्तोत्रावली ; प्रार्थनाको किताब ।
pray'-er-ful, *adj.* प्रार्थना वा
आराधना गर्नेमा बित्ताउने ; प्रार्थना-
परायण ; भक्त । *pray'-er-ful-ly*,
adv. *pray'-er-ful-ness*, *n.* *pray'-
or-less*, *adj.* प्रार्थना नगर्ने ;
उपासनाशून्य ; आराधनाशून्य ;
पापी । *pray'-er-less-ly*, *adv.*
pray'-er-less-ness, *n.*

preach, *v. t. and i.* प्रचार गर्नु ; धर्म-
शिक्षा वा धार्मिक भाषण दिनु ;
धर्मोपदेश दिनु ; घोषणा गर्नु ;
preach'-er, धर्म प्रचारक ; धर्मो-
पदेशक । *preach'-ing*, *n.* धर्म-
प्रचार ; धर्मोपदेश ।

pre-am'-ble, *n.* ग्रन्थ आदिको भूमिका ;
प्रस्तावना ; शिरबेहोरा ।

pre-ar-range', *v. t.* पहिल्यै बन्दोबस्त
मिलाउनु ; ठीक ठीक पारिराख्नु ।

prob'-end, *n.* पुरोहितहरूको वृत्ति वा
तनखाह । *prob'-end-a-ry*, *n.* धर्म
मन्दिरको वृत्ति भोगी पुरोहित ।

pre-ca'-ri-ous, (*-us*), *adj.* अनिश्चित ;
भर नपर्ने ; सन्दिग्ध ; अनुमान
गरिएको ; शंकित । *pre-ca'-ri-ous-
ness*, *n.* *pre-ca'-ri-ous-ly*, *adv.*

pre cau'-tion, *n.* बचाउको निम्ति
अघिबाटै गरेको उपाय ; पूर्वचिन्ता ।
v. t. चेतावनी दिनु ; सावधान वा
होशियार पार्नु । *pre-cau'-tion-
ary*, *adj.* पूर्वसावधानयुक्त ; पूर्व-
सतर्कतासूचक ; चेतावनी दिन
योग्यको । *pre-cau'-tious*, *adj.*
अघिबाटै उपाय गर्ने ; पहिले देखिनै
होशियार वा सावधान हुने ।

pre-cede', *v. t. and i.* अगाडि जानु
वा हुनु ; पूर्ववर्ती हुनु ; सामुन्ने
हिँड्नु । *pre-ced-ing*, *adj.* पूर्व-
वर्ती ; पूर्वस्थित ; अगाडिको ।

pre-ce'-dence, *pre-ce'-den-cy*, *n.*
अगाडि भएको अवस्था ; पूर्व-
वर्त्तिता ; अग्रवर्त्तिता ; प्रधान्यता ;
श्रेष्ठ स्थान ; उच्चता ; श्रेष्ठता । *pre-
ce'-dent*, *adj.* पूर्ववर्ती ; अग्रगामी ;
अगुवा ।

prec'-e-dent (*pres'-*) पूर्व व्यवस्था ;
पूर्व दृष्टान्त ; उदाहरण ; पहिलेको
घटना । *prec'-e-dented*, *adj.*
दृष्टान्तद्वारा प्रमाण वा समर्थन
गरिएको ।

pre-cen'tor, *n.* गायक-मण्डलीको नेता ।

pre'-cept (-sept), *n.* उपदेश ; आदेश ; विधि ; विधान ; नियम ; नीति-वाक्य ; धर्माधिकारको आदेशपत्र ।

pre'-cep-tive, *adj.* विधिपूर्ण ; नीति अनुसार ; शिक्षाप्रद ।

pre-cep'tor, *n.* शिक्षक ; अध्यापक ; उपदेशक ; गुरु ; आचार्य । pre-cep'tor-y, *adj.* शिक्षाप्रद ।

pre-ces'sion (-sesh'-un), *n.* अगाडि जाने काम ; पूर्ववर्त्तिता ; अग्रगति ।

pre'-cinct (sinkt), *n.* सीमा ; सीमाना ; घरको बाहिरी पर्खाल ; प्रादेशिक विभाग ।

pre'-cious (presh'-us), *adj.* अमूल्य ; बहुमूल्य ; दामो ; मूल्यवान ; किम्मतो ; अनमोल । pre'-cious-ness, *n.* pre'-cious-ly, *adv.*

pre'-i-picu (pres'-), *n.* पहाड ; पर्वत ; चट्टानको भिरालो भाग ।

pre-cip'i-tous, *adj.* भिरालो ; अविवेकी ; आकस्मिक ; चौडो हिँड्ने ; उत्ताउलो गर्ने ; हत-पताउने । pre cip'i-tous-ness, *n.*

pre-cip'i-tous-ly, *adv.* pre cip'i-tant, *adj.* छिटो छिटो गरेको ; बेधइकको ; हतपताएको ; प्रचण्ड रूपले गरिएको ; विचार नगरेको ।

pre-cip'i-tance, pre-cip'i-tan-cy, *n.* बेधइकको हतपत ; प्रचण्ड रूपले गरेको अवस्था । pre-cip'i-tant-ly, *adv.*

pre-cip'i-tate, *v. t. and i.* हुत्पाएर फर्पौंनु ; हुत्पाउनु ; हुरेल्लु ; छिटो गराउनु वा गर्नु ; हतपत गर्नु । *adj.* छिटो छिटो गरेको ; उत्ताउलो ; हत-पताएको ; अविवेकी ; विचार नगरेको । *n.* तरल पदार्थको सतहमा रहेको भाग ; स्वार ; लेदो । pre-cip'i-tate-ly, *adv.* उत्ताउलो गरेर ; हतपताएर ; शीघ्रतासित । pre-cip'i-ta'tion, *n.* हतार ; कुनै काम खूब चौडो गरेको अवस्था ; प्रचण्ड-रूपले खस्ने वा दगुर्ने काम ।

pre'-cis (pri'-sē), *n.* संक्षिप्त विवरण ; संक्षेप ; सार ; सारांश ; तेरिज ।

pre-cise', *adj.* निर्दिष्ट ठीक ; निश्चित ; नियमानुसार । pre-cise'-ly, *adv.* ठीकसित ; ठीक-ठीक ; नियत रीतिले । pre-cise'-ness, *n.* ठीक-ठीक कुरा ; यथार्थता ।

pre-cis'-ian, *n.* नियमानुसार काम गर्ने मानिस ; नैतिक । pre-ci'-sion (-sish'-un), *n.* निश्चयता ; निर्दिष्टता ; शुद्धता ; सूक्ष्मता ।

pre clude', *v. t.* बाधा दिनु ; प्रतिरोध गर्नु ; हुन नसक्ने पार्नु ; रोक्नु ; बाहेक गर्नु ।

pre clu'-sion, *n.* प्रतिरोध ; निवारण ; बाधा ; रोकावट । pre-clu'-sive, *adj.* प्रतिरोधक ; निवारक ; बाधा दिने । pre-clu'-sive-ly, *adv.* pre-clu'-sive-ness, *n.*

pre-co'-cious (-shus), *adj.* समय नपुग्दै भएको ; समय नपुगिकनै

- पाकेको ; मानसिक शक्तिमा उमेर नपुग्दै बढेको । *pre-co'ciousness, n.* *pre-co'ciously, adv.* *pre-coe'i-ty, n.* समय नपुग्दै भएको अवस्था ; नियत समय भन्दा अघिनै पाकेको अवस्था ।
- pre-cog-ni-tion, n.* पूर्वज्ञान ; पूर्व-परीक्षा ; अग्रबोध ।
- pre-con-coive', v. t.* अघिबाटै कल्पना गर्नु ; पहिलेदेखिनै विचार गर्नु ; पहिल्यै मनमा राख्नु । *pre-con-cep'tion, n.* पूर्व-कल्पना ; पूर्व-धारणा ; पूर्व-विचार ।
- pre-con-cert', v. t.* पहिलेनै ठोक गरि-राख्नु ; पहिल्यै मनमा राख्नु वा कल्पना गर्नु । *pre-con-cert'ed, adj.* *pre-con-cert'ed-ly adv.*
- pre-cur'sor, n.* अग्रदूत ; अग्रगामी दूत ; पूर्ववर्ती दूत ; पूर्वलक्षण । *pre-cur'sor-y, adj.* अग्रवर्ती ; अग्रगामी ।
- pre-da'ceous (-shus), adj.* लुटपीट गर्ने ; स्वभावैले अरुको शिकार गर्ने ।
- pred'a-tor-y, adj.* लुटमार-सम्बन्धी ; लुटपीट गर्ने ; आक्रमणकारी । *pred'a-tor-ily, adv.*
- pre-de-ceive' (-sēs), n.* अर्को भन्दा पहिले मनै काम ; पूर्वमृत्यु । *v. t.* अरु भन्दा पहिल्यै मर्नु ; अघि मर्नु ।
- pre-de-cess'or, n.* पूर्वपुरुष ; पूर्वाधि-कारी ; साबिकवाल ।
- pre-des-ti-na'ri-an, n.* अदृष्टवादी । *adj.* अदृष्टवादी सम्बन्धी ।
- pre-des'ti-nate, v. t.* पहिले नै नियुक्त गर्नु ; पहिले नै निश्चय गर्नु ; अघिबाटै ठोक गर्नु । *pre-des-ti-na'tion, n.* भाग्य ; प्रारब्ध ; कर्म ; विधि ; पूर्वनिर्देश ; पूर्वनिर्धारण ; अदृष्ट । *pre-des'ti-na-tor, n.* अदृष्टवादी ; पूर्वनिर्धारक ।
- pre-des'tine, v. t.* अघिबाटै जताउनु ; जनाउनु ; सूचना दिनु ; पूर्वनिर्देश गर्नु ।
- pre-de-ter'mi-nate, adj.* अघिबाटै स्वीकार गरेको ; पहिल्यै विचार गरेको । *pre-de-ter'mine, v. t.* अघिबाटै पक्का वा ठोक गर्नु ; पहिल्यै निश्चय गर्नु । *pre-de-ter-mi-na'tion, n.* पहिल्यै ठोक गरेको पक्का विचार ; पूर्वविचार ; पूर्वनिर्णय ।
- pre'di-al, adj.* कृषि वा भूमिसम्बन्धी ; खेत वा जमीनको ; खेतीपातीको ; देहाती ।
- pred'i-ca-ble, adj.* साँचो हो भन्न सकिने ; ठोकेर भन्न सकिने ; वक्तव्य ; कथनीय ; वाच्य । *n.* साँचो हो भन्न वा ठोकेर भन्न सकिने कुरा । *pred-i-ca-bil'i-ty, n.*
- pre-dic'a-ment, n.* पदार्थ ; श्रेणी ; वर्ग ; जाति ; अवस्था ; गति ; कष्ट परेको दशा ; दुर्दशा ; संकट ; साँचो भनिएको चीज ।
- pred'i-cate, v. t.* सत्य हो भनी ठोकनु ; भएको हो भन्नु ; वर्णन गर्नु ; भन्नु ; अर्थ लाउनु । *n.* साँचो वा भएको हो भनिएको कुरा ; उक्ति ; विधेय ;

क्रिया-पद । *pred-i-ca'tion, n.* वचन ; कथन ; प्रकाशन । *pred-i-ca'tive, adj.*
predict', v. t. and i. अगाडि नै भन्नु ; भविष्य भन्नु ; पछि हुने कुरा भन्नु । *pred-i-c'tion, n.* पूर्वकथन ; भविष्य ; भविष्यत् वाक्य ; भाविकथन ; भविष्यद्वाणी । *pred-i-c'tive, adj.* पूर्वप्रदर्शक । *pred-i-c'tive-ly, adv.* *pred-i-c't-a-ble, adj.* *pre-di-ec't-ion, n.* पूर्वानुराग ; पूर्व-रुचि ; पक्षपात ।
pre-dis-pose', v. t. अनुकूल गर्नु ; अगाडिनै आफ्नो अधीनमा गराउनु ; बाध्य पार्नु ; अधिदेखिनै झुकेको पार्नु । *pre-dis-po-si't-ion, n.* अधिदेखिको मनको रुचि ; पूर्व-प्रवृत्ति ; पूर्वानुकूलता ।
pre-dom'i-nant, adj. प्रबल ; प्रधान ; श्रेष्ठ । *pre dom'i-nance, pre-dom'i-nan-cy, n.* सर्वश्रेष्ठता ; प्रबलता ; प्राधान्य ; प्रभुता । *pre-dom'i-nant-ly, adv.*
pre-dom'i-nate, v. t. and i. कब्जा हुनु वा गर्नु ; बढ्ता बलियो हुनु ; प्रबल हुनु ; श्रेष्ठ हुनु ; शासन गर्नु ; प्रभुत्व जमाउनु ; प्रचलित हुनु । *pre-dom-i-na't-ion, n.* प्राधान्य ; प्रभुत्व ; आधिपत्य ।
pre-em'i-nent, adj. सर्वश्रेष्ठ ; प्रधान ; प्रसिद्ध ; मुख्य । *pre-em'in-ence, n.* सर्वश्रेष्ठता ; मुख्यता ; प्रधानता । *pre-em'i-nent-ly, adv.*

pre-emp't-ion, n. अरुहरू भन्दा पहिले कुनै कुरो किन पाएको अधिकार ; क्रयाधिकार ।
preen, v. t. लुगा छाउँदा छरिछाँट पार्नु ; चुच्चाले प्वाँखहरू सम्म्याउनु ।
pre-en-gage', v. t. पहिलेदेखिनै काममा नियुक्त गर्नु ; पहिल्यै अधिकार गर्नु ।
pre-en-gage'-ment, n. पूर्व प्रतिज्ञा वा नियम ; पूर्वनियोग ।
pre-es-tab'lish, v. t. पहिलेनै स्थापित गर्नु ; अघिनै स्थायो राख्नु । *pre-es-tab'lish-ment, n.*
pre-ex'ist, v. i. अघिदेखिनै रहनु वा हुनु ; वर्तमान हुनु । *pre-ex-ist'-ent, adj.* अघिदेखिनै वर्तमान भएको पूर्वजीवी ; पूर्वस्थिर ।
pre-ex-ist'-ence, n. पूर्वविद्यमानता ; पूर्वस्थिति ; पूर्वोपस्थिति ।
pref'ice, n. भूमिका ; प्रस्तावना ; उपक्रमणिका । *v. t.* भूमिका हाल्नु वा लेख्नु ; प्रस्तावना दिनु ; प्रवेश गराउनु । *pref'a-tor-y, adj.* भूमिका-सम्बन्धी ; प्रस्तावनास्वरूप ।
pre'fect, n. प्रधानकर्मचारी ; शासन-कर्ता ; अधिनायक ; अध्यक्ष । *pre'fect-ship, pro-fec'-ture, n.* शासन-कर्ताको पद वा अधिकार ; अध्यक्ष वा अधिपतिको काम ।
prefer', v. t. इच्छा गर्नु ; मन पराउनु ; बढ्ता रुचाउनु ; रोज्नु ; बढाउनु ; पेश गर्नु ; सामु ल्याउनु ; निवेदन गर्नु ; आदर गर्नु ; समर्पण गर्नु । *pre-fer'-ment, n.* मान बढ्ने काम

पदोन्नति ; वृत्ति ; उच्चपद । *pref'-er-a-ble, adj.* मन पर्ने ; रोजन लायकको ; आदरणीय । *pref'-er-a-bly, adv.* *pref'-er-a-ble-ness, n.*
pref'-er-ence, n. एउटालाई भन्दा अर्कालाई बढ्ता रुचाउने काम ; अघिल्लो हक ; पूर्वाधिकार ; अभिरुचि ; अनुराग ।
pref'-er-en'-ti-al, adj. पूर्वाधिकार पाउने ; आदरणीय ; सम्मानशाली ।
pre-fig'-ure, v. t. चिह्न वा नमूनाले पहिले नै दर्साउनु ; अघिबाटै मनमा चित्र खिच्नु ; पहिल्यै लक्षण देखाउनु । *pre fig-u-ra'-tion, n.* पूर्वसूचना ; पूर्वलक्षण । *pre-fig'-u-ra-tive, adv.* पहिल्यै सूचना दिने वा लक्षण देखाउने ।
pro-fix', v. t. अगाडि राख्नु ; उपसर्गको रूपमा जोड्नु ; भूमिकाको रूपमा थप्नु ; पहिल्यै नियत वा ठीक गर्नु ।
n. उपसर्ग ; उपपद ।
preg'-nant, adj. दोजिया ; गर्भवती ; गभिणी ; फलशाली ; अर्थपूर्ण ; परिपूर्ण ; आश्वाप्रद ; आविष्कारक ।
preg'-nan-cy, n. गर्भावस्था ; दोजिया भएको अवस्था ; अर्थपूर्णता ; कल्पना-शक्ति ; सुयुक्ति ; उपाय ; ज्ञान ।
pre-hen'-si-ble, adj. समात्न हुने वा सकिने ; ग्राह्य ।
pre-hen'-sile, adj. समात्ने ; लिने ; धारण गर्ने ।
pre-hen'-sion, n. समात्ने काम ; अठ्याउने काम ; धारण ।

pre-his-tor'-ic, adj. ऐतिहासिक भन्दा अगाडिको समयको ।
pre-judge', v. t. सुझ भन्दा पहिले विचार गर्नु ; मुद्दा केलाउन भन्दा अघि फैसला गर्नु ; मामला लड्नु भन्दा अघि राय कायम गर्नु ।
pre-judge'-ment, n. जाँचको पहिले गरिएको विचार, निर्णय वा निश्चय ।
pre-jud'-i-cate, v. t. and i. मुद्दा वा मामला सुझ भन्दा पहिले फैसला गर्नु ; जाँच नलिई कनै राय दिनु ।
pre-jud-i-ca'-tion, n. *pre-jud'-i-ca-tive, adj.*
prej'-u-dice, n. पहिले विचार गरिएको राय ; पूर्वमति ; पक्षपात ; ढल्काइ ; अपकार ; हानि ; क्षति । *v. t.* पक्षपात युक्त पार्नु ; हानि पुर्याउनु ; नष्ट पार्नु ; क्षति गराउनु । *prej-u-di'-cial (-di'-shal), adj.* पक्षपातपूर्ण ; अनिष्टकर ; हानि पुर्याउने ; क्षति गर्ने ; अपकारक ; प्रतिरोधक ।
prej-u-di'-cial-ly, adv.
prel'-ato, n. उच्चपदको पुरोहित ; प्रधान धर्माचार्य । *prel'-a-cy, n.* प्रधान धर्माचार्यको पद वा अधिकार । *prel'-ate-ship, n.* *prel-at'-ic, -al, adj.*
pre-la-ture, n. सर्वप्रधान पुरोहितको पद वा अधिकार ।
pre-lect', v. i. कुनै प्रबन्ध पढ्नु ; भाषण दिनु ; वक्तृता दिनु । *pre-lec'-tion, n.* जन साधारणमा

पढिएको प्रबन्ध ; वक्तृता ; भाषण ;
ब्याख्यान ; लेखक । *pro-lector*,
n. प्रबन्ध पढ्ने मानिस ; भाषा
दिने मानिस ; वक्ता ।

pre-li-ba'-tion, *n.* पूर्व-स्वाद ।

pre-lim'i-nar-y, *adj.* पूर्व ; प्राथमिक ;
प्रारम्भिक ; प्रावेशिक ; भूमिका-
स्वरूप ; अग्रवर्ती ; आदिम ; कुनै
काममा अघि हुने वा आउने । *n.*
सूचना ; भूमिका ; पूर्ववर्ती विषय ;
अनुक्रमणिका ; अघि हुने कुरा वा
अवस्था ।

pre-lu'de, *n.* प्रस्तावना ; भूमिका ;
प्रारम्भ ; पूर्वलक्षण ; मङ्गलाचरण ;
अग्रगामी । *pre-lu'de'*, *v. t. and i.*
अघाडिनै सूचना दिनु ; प्रस्तावना
दिनु ; शुरु गर्नु ; प्रारम्भ हुनु ।
pre-lu'sive, *pre-lu'sor-y*, *adj.*
प्रस्तावनास्वरूप ; भूमिकास्वरूप ;
पारिभाषिक ; पूर्वसूचक ; प्रारम्भिक ।

pre'-ma-turo (*pre'-ma-tur* or *prem'-*),
adj. असामयिक ; अप्रामाणिक ;
उपयुक्त समय भन्दा अगाडि हुने ;
समय नपुगीकन फल्ने वा फुल्ने ;
हतपतको ; ज्यादै चाँडो हुने ; सोच-
विचार नगरीकन । *-ness*, *pre-*
ma-tur'-i-ty, *n.* *pre'-ma-ture-ly*,
adv.

pre-med'i-tate, *v. t.* अघिबाटै सोच्नु ;
पहिलेदेखिनै विचार गर्नु ; तर्जुमा
गर्नु ; पहिल्यै कल्पना गर्नु । *pre-*
med'i-ta-ted, *adj.* पहिल्यै विचार
गरिएको ; पूर्वकल्पित ; पूर्वचिन्तित ;

पूर्वनिश्चित । *pre-med-i-ta'-tion*, *n.*
पहिलेको विचार ; पूर्व-चिन्ता ;
पूर्व-कल्पना ।

pre'-mi-er, *adj.* प्रथम ; प्रधान ; श्रेष्ठ ;
मुख्य । *n.* राजमन्त्री ; प्रधान-
मन्त्री । *pre'-mier-ship*, *n.*

prem'-ise (-is) or prem'-iss, *n.*
सूचना ; प्रतिज्ञा ; उदाहरण ; मूल-
तत्व ; मूल-कुरा ; अनुमान ; तर्क
शास्त्रको प्रस्ताव । *n. pl.* पहिले
भनिएको कुरा ; घर अथवा जमीनको
हाता । *pre-mise' (-miz')*, *v. t.*
and i. सूचना दिनु ; भूमिका
लेख्नु वा भूमिकाको रूपमा भन्नु ;
पहिल्यै निर्देश गर्नु ।

pre'-mi-um, *n.* इनाम ; बकस ;
पुरस्कार ; ब्याज ; सुद ; ज्याला ;
बीमाको किस्ती ; व्यवसाय आदिमा
शिक्षाका निमित्तको फीस ।

pre-mon-ish', *v. t.* पहिलेनै जनाउनु ;
पूर्व सूचना दिनु ; तिरस्कार गर्नु ।

pre-mo-ni'-tion, *n.* चेताउनी ;
जनाउ ; पूर्वसूचना । *pre-mon'-i-*
tive, *pre-mon'-i-tor-y*, *adj.*
पहिलेनै सूचना दिने । *pre-mon'-*
i-tor, *n.* पहिलेनै सूचना दिने
मानिस ; चेतावनी दिने वा जनाउ
 गर्ने मानिस ।

pre-n'-tice, *n.* काम सिक्ने नौलो
मानिस ; सिकार ।

pre-oc'-cu-pan-cy, *n.* पूर्वाधिकार ;
पहिलेको अधिकार ; पहिल्यै अधीनमा
ल्याउने काम । *pre-oc'-cu-py*,

- v. t.* पहिलेनै अधिकार जमाउनु ; पहिल्यै अङ्ग जमाउनु वा दखल गर्नु ; अधिबाटै आम्नो गराउनु ।
pre-oc-cu-pa'-tion, n. पूर्वाधिकार ; पहिल्यै अधिकार जमाएको अवस्था ; कुनै ठाउँको अधिबाटोको दखल ; पूर्व-संस्कार ; मानसिक व्यवस्था ।
- pre-or dian', v. t.* पहिल्यै नियुक्त गर्नु ; अधिबाटै तोक्नु वा स्थिर गर्नु । *pre-or-di-na'-tion, n.*
- pre paid, adj.* पहिल्यै दिइएको वा तिरेको ।
- pre-para'e, v. t. and i.* तयार पार्नु ; तयारी गर्नु ; उपयुक्त पार्नु ; पाठ आदि पढ्नु ; संग्रह गर्नु ; सज्जित पार्नु ; बन्दोवस्त मिलाउनु । *pre'-pared, adj.* तयारी ; तयार ; तत्पर । *pre-pa-ra'-tion, n.* बनाउने काम ; तयारी पार्ने काम ; रचना ; तत्परता ; तयारी ; उद्योग ; पहिलेको बन्दोवस्त । *pre-par'-a-tive, adj.* तयारी गर्ने ; तयार पार्ने ; बन्दोवस्त मिलाउन योग्यको । *n.* आयोजन ; पूर्वसाधन । *pre-par'-a-to-ry, adj.* पूर्वोचित ; प्रारम्भिक ; प्राथमिक ; उद्योग-आत्मक ; बन्दोवस्त मिलाउनु पर्ने ।
- pre-pay, v. t.* पहिल्यै दिनु ; अधिबाटै तिर्नु । *pre-pay'-ment, n.*
- pre-pense', adj.* पहिल्यै विचार गरेको ; अधिबाटै सोचेको ; पूर्व-चिन्तित । *pre-pense'-ly, adv.*
- pre-pon'-der-ance, pre pon'-der-an-*
- cy, n.* प्रबलता ; प्रधानता ; गह्रौं भएको अवस्था । *pre-pon'-der-ant, adj.* गह्रौं ; भारी ; प्रबल ; प्रधान ; उत्तम ।
- pre-pon'-der-ate, v. t. and i.* साह्रै गह्रौं हुनु वा पार्नु ; संख्या, बल वा प्रभावमा बढ्ता हुनु ; प्रबल हुनु । *pre-pon'-der-a'-tion, n.*
- pre-po-si'-tion (-zi'-), n.* सम्बन्धसूचक ; अव्यय ; नामयोगी । *pre-po-si'-tion-al, adj.* *pre-po-si'-tion-al-ly, adv.*
- pre pos-sess' (-zes'), v. t.* अधिनै अधिकारमा पार्नु ; दखल गर्नु ; संचार गर्नु ; घुमाउनु ; पक्षपाती तुल्याउनु । *pre-pos-sess'-ing, adj.* हृदयग्राही ; चित्तकर्षणकारी ; मोहित पार्ने ; *pre-pos-ses'-sion, n.* पक्षपात ; अनुकूलभाव ; पूर्व अधिकार ; पूर्व-संस्कार ।
- pre-pos'-ter-ous (-us), adj.* असंगत ; अस्वाभाविक ; नहुने कुरो ; अशुद्ध ; निरर्थक ; युक्ति-विरुद्ध ; विपरीत ; उल्टा ; मूर्ख ; मूढ । *pre-pos'-ter-ous-ness, n.* *pre-pos'-ter-ous-ly, adv.*
- pre-po'-tent, adj.* साह्रै बलियो ; खूब शक्तिशाली ; अति प्रबल । *pre-po'-ten-cy, n.*
- pre-raph'-ac-lite, n.* चित्रकार त्याफेलको समय अघाडि फैलिइएको भावमा काम चलाउन खोज्ने चित्रकार ।
- pre-req'-ui-site (-rek'-wi-zit), adj.*

पहिलो अवसरमा चाहिने ; पूर्वा-
वश्यक । *n.* पहिल्यै चाहिने वस्तु ।

pre-rog'-a-tive (-tiv), n. (राजा
आदिको) विशेष अधिकार वा
क्षमता ; मानसिक शक्ति ; असाधारण
शक्ति ।

pres'-age, n. अधिबाटै दिइएको सूचना ;
पूर्व-लक्षण ; अशुभ-चिह्न ; शकुन ।
pre-sage', v. t. and i. अधिबाटै
जनाउनु ; भविष्य बताउनु ; पूर्व
ज्ञान हुनु ; लच्छिन दिनु ।

pres'-by-ter (pres'-bi-), n. पहिले
पहिलेको गिर्जांमा काम गर्ने कर्म-
चारी ; पुरोहित ; आचार्य । *pres-*
by-te'-ri-an, pres-by-te ri-al, adj.
गिर्जां आदि पादरीको अधीनमा
भएको ; प्रेज्बिटर-सम्बन्धी । *pres-*
by-te'-ri-an, n. प्रेज्बिटरका
अधीनमा रहेको मानिस । *pres-*
by-te'-ri-an-ism, n. प्रेज्बिटर-
शासन प्रणाली । *pres'-by-ter y, n.*
प्रेज्बिटर-सम्प्रदाय तथा यिनीहरूको
समाज ।

pre'-sci-ence, n. पूर्व-ज्ञान ; भावि-
दर्शन ; भविष्य ज्ञान ; पूर्व-दृष्टि ।

pre'-sci-ent, adj. पूर्व-ज्ञान वा
भविष्य ज्ञान भएको ; भविष्यदर्शी ;
अग्रजानी । *pre'-sci-ent-ly, adv.*

pre-scribo', v. t. and i. स्थापित गर्नु ;
आदेश वा निर्देश गर्नु ; बताउनु ;
निश्चय गर्नु ; सेवन गर्नका लागि
सल्लाह दिनु । *pre'-script', n.*
उपदेश ; व्यवस्थापत्र ; आदेश ;

ऐन । *pre scrip'-tion, n.* व्यवस्था
पत्र ; स्थापित गर्ने काम ; औषधि-
विधि ; औषधिको प्रयोग र रचनाका
निमित्तको डाक्टरले दिएको निर्देश-
पत्र ; व्यावहारिक अधिकार । *pre-*
scrip'-tive, adj. व्यवहारसिद्ध ;
निर्णीत ; व्यवस्थापित ।

pres'-ence, n. समुपस्थिति ; वर्तमानता ;
तत्परता ; प्रत्यक्षता ; विद्यमानता ;
हाजिरी ; राजपुरुष ; गौरव ;
दरबार ; आकृति ; चाल-चलन ;
ढब । *-chamber, -room, n.*
दरबार-घर ; बैठकखाना ; दर्शन-
शाला ।

pres'-ent, adj. उपस्थित ; हाजिर ;
वर्तमान ; अहिले ; आधुनिक ;
विद्यमान ; मनोयोगी । *n.* वर्तमान
समय ; सौगात ; कोसेली ; उपहार ;
बकस ; दान ; इनाम ; नजराना ।
pre-sent', (-zent'), v. t. and i.
उपस्थित गराउनु वा हुनु ; परिचय
गराउनु ; पेश गर्नु ; अगि सार्नु ;
प्रदान गर्नु ; बकस दिनु । *pres-*
en-ta'-tion, n. प्रदर्शनी ; परिचय
गर्ने काम ; दान ; बकस ; उपहार ।
pres'-ent-a-ble, adj. प्रदान
योग्य ; उपहार दिनका निमित्त
सुहाउने ; दर्शनीय । *pres'-ent-ee,*
n. उपहार वा बकस पाउने
मानिस ; दरबार आदिमा परिचित
गराइएको मानिस ; वृत्तिको निमित्त
सिफारिश गरिएको पादरी । *pre-*
sent'-ment, n. दान ; उपहार ।

बकस ; प्रदर्शन ; अभियोग ; व्यवहार ; समर्पण ; उपस्थापन ; वर्णन गर्ने तरीका । *pres'-ent-ly*, *adv.* केही समयमा ; तुरन्तै ; झटै ; अहिल्यै ।

pres-en'-ti-ment, *n.* पूर्व लक्षण ; पूर्व-बोध ; पूर्वधारणा ; चिन्ता ; अप-शकुन ।

pre serve' (-serv'), *v. t.* रक्षा गर्नु ; बचाउनु ; निर्विघ्न राख्नु ; सजीव राख्नु ; कुहुन नदिनु ; नष्ट हुन नदिनु ; हानि वा नाश हुनबाट बचाउनु । *n.* रक्षा गरेको अवस्था ; रक्षित वस्तु ; अचार ; सुरक्षा ; *pres-er-va'-tion*, *n.* रक्षा ; पालन ; रक्षण ; शिकारको निम्ति पशुहरूको रक्षा गरिने ठाउँ । *pre-serv'-a-tive*, *adj.* हानि वा नष्ट हुन नदिने ; कुहुन नदिने ; रक्षणशील ; रक्षक ; पालक ; रक्षा गर्ने ; बचाउने । *n.* हानि वा नष्ट हुन नदिने वस्तु ; रक्षा गर्ने औषधि, उपाय आदि ।

pre-side' (-sid'), *v. i.* सभापति हुनु ; अध्यक्ष हुनु ; सभापतिको काम गर्नु । *pres'-iden-cy*, *n.* अध्यक्षता ; सभा-पतित्व ; भारतवर्षको राज्य-विभाग ; सुबा ; प्रान्त ; प्रदेश ।

pres'-i-dent, *n.* सभापति ; अध्यक्ष । *-ship*, *n.* सभापतित्व । *pres-iden'-tial*, *adj.* सभापति सम्बन्धी ; सभापतिको ।

pre-sig'-ni-fy, *v. t.* अधिबाटै जनाउनु ; पहिल्यै चेतावनी दिनु ।

press, *v. t. and i.* थिच्नु ; किचिराख्नु ; निचोर्नु ; बेसरी पोल्नु ; पीडा दिनु ; कष्ट दिनु ; घँचेदुनु ; धकेल्नु ; कर लगाउनु ; अक्काछो हाल्नु ; घुइँचो हुनु ; भीड लाग्नु । *n.* छाप्ने कल ; छापाखाना ; मुद्रण व्यवसाय ; भीड हुने काम ; घुइँचो ; जनता ; सम्बाद-पत्र आदि । *-man*, *n.* छापाखानामा काम गर्ने मान्छे ; मुद्राङ्कणकारी ; सम्बाद-पत्र-लेखक । *press'-ing*, *adj.* अत्यावश्यक ; प्रयोजनीय ; जरूरी ; खुरन्धार लाग्ने ; छिपी गर्ने ; कष्टजनक ; दुःखदायी । *press'-ing-ly*, *adv.* *pres'sure' (pres'h'-ur)*, *n.* थिचाइ ; किचाइ ; दबावट ; भार ; दुःख ; कष्ट ; क्लेश ; अत्याचार ; प्रयोजनीयता ; संकट ; झंझट ।

prest, *adj.* तयार ; तत्पर ; सफा ; परिच्छन्न ; नजिकैको ; हातैमा भएको । *n.* नगद ; हाताहाती ; भरण ; उधारो ; पैँचो । *v. t.* नगद दिनु ; उधारो वा पैँचो दिनु ।

pres-tige' (-teezh'), *n.* इज्जत ; ख्याति ; यश ; सुनाम ; गौरव ; प्रतिष्ठा ।

pres'-to, *adv.* झटपट ; शीघ्र ; चाँडो ; झट्टै ; छिटो ।

pre-sume' (-zūm'), *v. t. and i.* मान्नु ; मानिलिनु ; साहस गर्नु ; स्वतन्त्रता लिनु ; ठान्नु ; अनुमान गर्नु । *pre-sum'-a-ble*, *adj.* अनुमान गरिने ; संभवनीय ; विश्वास योग्य ; विश्वसनीय । *pre-sum-a-bly*, *adv.*

अनुमान गरेर; विश्वास गरेर; मानी लिएर। *pre-sum'-ing, adj.* चलाक; धूर्त; साहसी; दुःसाहसी। *pre-sum'-ing-ly, adv.*
pre-sump'-tion, n. अडकल; अन्दाज; अनुमान; दुःसाहस; अहङ्कार; धारणा; दृष्टता; सम्भावना। *pre-sump'-tive, adj.* सम्भावनीय; आनुमानिक; अप्रत्यक्ष। *pre-sump'-tive-ly, adv.*
pre-sump'-tu-ous, adj. साहसिक; साहसी; दुःसाहसी; घमण्डी; अहङ्कारी; अट्टेरी; चाहिंदो भन्दा बढ्ता विश्वास गर्ने। *pre-sump'-tu-ous-ness, n.* *pre-sump'-tu-ous-ly, adv.*
pre-sup pose', v. t. अधिबाटै अनुमान गर्ने; अडकल गर्नु; अन्दाज गर्नु; पहिल्यै मान्नु; अधिबाटै ठान्नु। *pre-sup po-si'-tion, n.* पूर्वकल्पना; पूर्वअनुमान; अधिबाटै मानेको कुरा।
pre-tend', v. t. and i. बहाना गर्नु; भान गर्नु; छल गर्नु; लोकाचार गर्नु; अधिकार जमाउनु। *pre-tend'-er, n.* ठग; छली; बहाना गर्ने वा बिज्ञा लाउने मान्छे। *pre-tence', n.* छल; भान; बहाना; निहुँ; धाक; बिज्ञा। *pre-ten'-sion, n.* भान गर्ने काम; बहाना गराइ; दाबी। *pre-ten'-tious, adj.* भानपूर्ण; छली; कपटी; धूर्त; अहङ्कारी; भड्क देखाउने।

pret'-er-it or *pret'-er-ite, adj.* बितेको; बितिसकेको; गएको; गत; अतीत। *n.* भूतकाल; अतीतकाल; बितेको समय। *pre-ter-i'-tion, n.* बित्ने काम; उछिनेर जाने काम; अनादर; छोड्ने काम। *pre-ter-mit', v. t.* छोड्नु; नगरो राख्नु; हेला गर्नु; अनादर गर्नु। *pre-ter-mis'-sion, n.*
pre-ter-nat'-u-ral, adj. अस्वाभाविक; असाधारण; अलौकिक; अचरमको; अनौठो। *pre-ter-nat'-u-ral-ly, adv.*
pre'-text, n. छल; भान; बहाना; बिज्ञा; निहुँ।
pre'-tor, n. रोम नगरको राजकर्मचारी। *pre-tor'-i-al, adj.*
pret'-ty, adj. सुन्दर; मनोहर; राम्रो; पुतली जस्तो; रुचिकर। *pret'-ti-ly, adv.* सुन्दर वा मनोहर हिसाबले; राम्ररी; रुचाइने हिसाबले। *pret'-ti-ness, n.* सुन्दरता; मनोहरता।
pre-vail', v. i. प्रबल हुनु; सफल हुनु; उत्तीर्ण हुनु; प्रचलित हुनु; जय पाउनु; फैलनु; जयलाभ गर्नु। *pre-vail'-ing, adj.* प्रचलित; प्रबल; प्रधान; साधारण; असर वा फल पैदा गर्ने; प्रभाव पार्ने; उपकार गर्ने।
prev'-a-lent, adj. प्रबल; विजयी; प्रचलित; स्थापित; साधारण। *prev'-a-lence, prev'-a-len-cy, n.*

प्रबलता ; प्रभाव ; चलन ; फैलैएको अवस्था । *prev'a-lent-ly, adv.*
pre-var'i-cate, v. i. छलेर कुरा वा काम गर्नु ; दोधारे कुरा गर्नु ; दुइ अर्थ निस्कने वाक्य भन्नु । *pre-var-i-ca'tion, n.* झुटो कुरा ; वाक्छल । *pre-var'i-ca-tor, n.* छलेर काम वा कुरा गर्ने मान्छे ।
pre-vent', v. t. रोक्नु ; बाधा दिनु ; मनाइ गर्नु ; बचाउनु ; रक्षा गर्नु ; निवारण गर्नु । *pre-vent'a-ble, adj.* बचाउन सकिने ; रोक्न सकिने । *pre-vent-a-bil'i-ty, n.* *pre-ven'tion, n.* रोकटोक ; निवारण ; बाधा ; रक्षा गर्ने काम ; रोग आदि हटाउने उपाय । *pre-ven'tive, adj.* निवारक ; बाधाजनक ; रोग आदिले भेटाउन नसक्ने । *n.* निवारक वस्तु ; रोग आदि हटाउन-लाई प्रयोग गरिने औषधि ; उपाय ।
pre'vi-ous (-us), adj. पूर्ववर्ती ; अघिल्लो ; अगाडिको ; पहिलेको ; पूर्वगामी । *pre'vi-ously, adv.* पहिल्यै ; अघिबाटै । *pre'vi-ous-ness, n.* पूर्ववर्तिता । *pre'vi-sion, n.* पूर्व दृष्टि ; पूर्वज्ञान । *pre-vise', v. t.* अघिबाटै देख्नु ; पहिल्यै कल्पना गर्नु ।
pre'war, adj. यूरोपीय महायुद्ध भन्दा अघिको ; चौदह सालको धावा खन्दा पहिलेको ।
pre-warn', v. t. पहिल्यै सूचना दिनु ; अघिबाटै जनाउनु ।

prey (prā), n. शिकार ; बलि ; लुटेको माछ ; लुटपीट । *v. i.* लुट्नु ; शिकार खेल्नु ; अनिष्ट गर्ने प्रभाव निकाल्नु ।

price, n. दर ; भाव ; मूल्य ; दाम ; मोल ; इनाम ; बकस । *prico'-less, adj.* अमूल्य ; बहुमूल्य ; अनमोल ; मूल्यहीन ; बिना कामको ।

prick, n. कोठ्याउने वा घोच्ने काम ; प्वाल परेको अवस्था ; तीखो घोचा ; अनुताप ; यातना ; क्लेश । *v. t.* and *i.* घोच्नु ; कोठ्याउनु ; प्वाल पार्नु ; एढी हान्नु ; उत्तेजित पार्नु ; कट दिनु ; मौरी आदिले चिल्नु ; ठाडो पार्नु ; प्वाल पार्नु । *prick'-er, n.* तीखो टाउको भएको घोचा ; घोइचढी ; घोच्ने वा कट दिने वस्तु ; काँदो । *prick'-ly, adj.* काँदो भएको ।

prie'-kle, n. काँदो ; सियो जस्तो तीखो वस्तु । *v. t.* काँदाले खोज्नु ; चास्स घोच्नु ।

pride, n. अहङ्कार ; घमण्ड ; गौरव ; गर्व ; सेखी ; अभिमान ; शोभा ; सौन्दर्य ; अलङ्कार । *v. t.* अहङ्कार गर्नु ; घमण्ड गर्नु ; कुनै कुरामा गौरव लिनु ; घमण्डले फुलिनु । *pride'-ful, pride'-less, adj.*

priest (pre'st), n. पूजाहारी ; पुरोहित ; धर्ममन्दिरको कर्मचारी ; लामा ; पादरी । *-craft, n.* पूजाहारीहरूको नीति वा विधि ; छडी पुरोहित । *-hood, n.* पौरोहित्य ; पुरोहितहरूको

- दल ; लामा भएको अवस्था ;
पूजाहारी भएको अवस्था । -ridden,
adj. पूजाहारीहरूको अधीनमा भएको
वा रहेको ; पुरोहित-शासित । *priest'-*
ly, adv. पूजाहारी सम्बन्धी ; पुरो-
हितलाई सुहाउने ; पादरीहरूको
जस्तो ।
- prig, n.* घमण्डी मानिस ; नाटोकुटी
गर्ने वा नरख्ने मान्छे ; डाँकू ; चोर ।
v. t. चोर्नु ; डाँका गर्नु । *prig'-gish,*
adj. *prig'-gery, prig'-gism, n.*
- prim, adj.* ठीक ; दुरुस्त ; यथार्थ ;
रीति-भौतिको ; चिटिक्क परेको । *v. t.*
सजाउनु ; सुसज्जित पार्नु । *prim'-ly,*
adv. *prim'-ness, n.*
- prim'-ma-cy, n.* प्रधान । पुरोहितको । पद ;
सर्व श्रेष्ठता ।
- prim'-ma-don'na, n.* कुनै नाटकमा मुख्य
नटी वा गायिका ।
- prim'-ma-fu'cio, adv.* देख्ने बित्तिकै ।
- prim'-mage, n.* जहाजको माल उतार्दा
वा लाद्दा दिहने कर ।
- prim'-mal, adj.* आदिम ; सर्वप्रधान वा
प्रथम ; मुख्य ; मौलिक ।
- prim'-ma-ry, adj.* पहिलेको ; प्रथम ;
प्राथमिक ; मुख्य ; प्रधान ; मूल ;
मौलिक ; आदिम । *n.* प्रधान वा
मुख्य ग्रह ; मूल तत्व ; प्रथमशिक्षा ।
-cause, *n.* मूल कारण । -colours,
n. मुख्य रंगहरू । -education, *n.*
प्राथमिक शिक्षा । -qualities, *n.*
सर्वप्रधान गुणहरू । -school,
प्राथमिक पाठशाला । *prim'-ma-ri-ly,*
adv. पहिलो अवस्थामा ; पहिले-
देखिनै ; सबभन्दा पहिले ; प्रथमतः ;
प्रधानतः ।
- pri'-mate, n.* इङ्गल्याण्डको सर्वप्रधान
पुरोहित ।
- prime, adj.* सर्वप्रथम ; प्रधान ; उत्तम ;
मुख्य ; आदिम ; मौलिक ; बिहानै ।
n. यौवन अवस्था ; वसन्त ऋतु ;
पूर्व स्वास्थ्य वा सौन्दर्य ; पूर्ण अवस्था ;
सर्वोत्तम भाग ; प्रारम्भ ; आरम्भ ।
v. t. बन्दूकमा केप वा टोटा भर्नु ;
युक्त पार्नु ; कुनै कुरामा सबै भन्दा
पहिलो पल्ट रंग दल्नु । -minister,
n. प्रधान मन्त्री । -number, *n.*
मौलिक संख्या ।
- prim'-er (prē-), n.* केटाकेटीहरूले पढ्ने
पहिलो पाठ्य-पुस्तक ; वर्ण परिचय ;
साउँ अक्षर ; छापे अक्षर विशेष ।
- pri-me'-val, adj.* आदिकालको ; संसार-
को पहिलो युगको ; आदिम ;
मौलिक ; प्राथमिक ।
- prim'-ing, n.* बन्दूकमा भरेको टोटा ;
छुब्बिमा हालेको बारुद ।
- prim'-itive (-tiv), adj.* उहिलेको ;
प्राचीन ; आदिम ; मौलिक ;
प्राथमिक ; अप्रचलित ; पुरानो
ढाँचाको । *n.* मौलिक शब्द वा
मूल शब्द ; मूल धातु । *prim-i-tive-ly,*
adv. *primi-i-tive-ness, n.*
- pri-mo gin'-i-tor, n.* पुरुखा ; पूर्वपुरुष ;
आदि पुरुष ।
- pri-mo gin'-i-ture, n.* जेठो अवस्था ;
अग्रज ; ज्येष्ठ अधिकार ।

pri-mor'-di-al, *adj.* सर्वप्रथम ; आदिम ;
उहिलेदेखिको ।

prim'-rose, *n.* वासन्ती-गुलाब ; पुष्प
विशेष । *adj.* सुखमय ; सुन्दर ;
रान्नी ; फूल मात्र भएको ; पुष्पमय ;
पहेँलो ।

pri'-mus, *adj.* and *n.* लडकाहरूको
स्कूलमा एउटै नाउँ भएको सबभन्दा
जेठो । *n.* तेलको ग्याँसले पकाउन
हुने चुल्हाको किसिम ।

prince, *n.* राजकुमार ; राजपुत्र ; राजा ;
नेता ; नायक । -dom, *n.* प्रिन्सको
अधिकार ; राजत्व ; राज । prin-
cess, *n. f.* राजकुमारी ; रानी ;
राजकुमारकी पत्नी । prince'-ly,
adj. राजकुमारोचित ; ऐश्वर्यशाली ;
प्रतापशाली ; धूमधामको ; राजकीय ।

prin'-cipal, *adj.* प्रधान ; सर्वश्रेष्ठ ;
श्रेष्ठ ; मुख्य ; उत्तम । *n.* विद्या-
लयका प्रधान अध्यक्ष ; मुख्य काम
गर्ने मानिस ; नायक ; शासक ;
मूलधन । prin'-cipal-ly, *adv.*
विशेष गरेर ; प्रधानतः मुख्य गरी ;
धेरै जसो । prin-ci-pal'i-ty, *n.*
कुमारद्वारा शासन गरिएको राज्य ;
राष्ट्र ; राज्य ; राजत्व ; आधिपत्य ;
श्रेष्ठता ; राजा ।

prin-cip'-ia, *n. pl.* आदि नियम ; मूल-
कारण ; मूलतत्त्व ; मूलसूत्र ।

prin'-ci-ple, *n.* मूलतत्त्व ; मौलिक
उत्पत्ति ; सिद्धान्त ; नियम ; कुनै
कामको निर्दिष्ट विधि ; मनोवृत्ति ;
आदि कारण ; बीज ; मूल ।

prink, *v. t.* सुसज्जित पार्नु ; सजाउनु ;
छरितो पार्नु ।

print, *v. t.* छापु ; मुद्रित गर्नु ; छापा
हाल्नु ; प्रकाश गर्नु ; प्रचार गर्नु ।
n. छापा ; डाम ; डोप ; दाग ;
मुद्राङ्कन ; समाचार-पत्र ; छापा लुगा ।

prin'-ter, *n.* मुद्रक ; किताब आदि
छापने मान्छे । print'-ing, *n.* छापा ;
छपाइ ; मुद्राङ्कन । -house, *n.* छापा-
खाना । -ink, *n.* छापाको मसी ।
-press, *n.* मुद्रायन्त्र । -paper, *n.*

छापने कागज ।

pri'-or, *adj.* पूर्ववर्ती ; अगाडिको ;
पहिलेको । *n.* मठ वा मन्दिर आदिको
मुख्य कर्मचारी ; मठाध्यक्ष ; महन्त ;
लामा । pri'-or-ess, *n. f.* मठकी
मालिकनी ; लमिनी ; महन्तिनी ।
pri-or'i-ty, *n.* पूर्वत्व ; श्रेष्ठता ;
पूर्ववर्तिता ; प्रथमता । pri'-or-y, *n.*
मठ ; धर्म मन्दिर ; गुम्बा ; आश्रम ।

prism, *n.* समपाद्वर्ष क्षेत्र ; त्रिकोण
आकार भएको छल्लङ्ग देखिने पदार्थ ।
pris-mat'-ic, -al, *adj.* समपाद्वर्ष क्षेत्र
सम्बन्धी । pris-mat'-ic-colour, *n.*
प्रिजमद्वारा बनिएको रंग ।

pris'-on (*priz'-*), *n.* इयालखान ;
कैदखान ; कैदी राख्ने ठाउँ । *v. t.*
कैद गर्नु ; इयालखानमा थुम्नु । pris'-
on-er, *n.* कैदी ; थुनुवामा रहेको
मान्छे ; बन्दी ; आसामी ।

pris'-tine (*tin*), *adj.* आदिम ;
प्राथमिक ; प्राचीन ; उहिलेको ;
पुरानो चालको ।

priv'-va-cy (-si), *n.* निर्जनता ; एकान्त-वास ; गुप्त भएको अवस्था । priv'-vate, *adj.* गुप्त ; आफ्नै ; निजी ; एकान्त ; अप्रकाश्य ; निर्जन ; गार्हस्थ्य ; घरेलु । *n.* साधारण सैनिक । pri va teer', *n.* शत्रु-हरुको जहाज लुट्ने लडाइँको गुप्त जहाज । pri'-vate-ly, *adv.* गुप्ती हिसाबले ; कसैले चाल नपाईकन ; चुपचापसित । pri'-vate-ness, *n.* priv'-v' tion, *n.* कष्ट ; क्लेश ; हीनता ; अनुपस्थिति ; अविद्यमानता ; अभाव ; एकान्त । priv'-a-tive, *adj.* अभावसूचक ; अभावजनक ; (स्याकरण) अनुपस्थिति जाहेर गर्ने । priv'-et, *n.* रुखको किसिम ; हानि-कारक । priv'-i lego (-lej), *n.* विशेष अधिकार ; विशेष उपकार वा क्षमता ; सुविधा ; फाइदा । *v. t.* विशेष अधिकार दिनु ; मुक्त गर्नु । priv'-i-legged, *adj.* विशेष अधिकार दिइएको ; क्षमता-प्राप्त । priv'-y, *adj.* निज ; गुप्त ; लुकेको ; निर्जन ; मर्मभेदी । *n.* पाइखाना ; चर्पी ; कुनै काम वा विषयमा हिस्सा वा सरोकार भएको मान्छे । -cham-ber, *n.* राजभवनको कोठा । -council ; *n.* प्रधान राजसभा ; मुख्य अहालत । -councillor, *n.* प्रधान राजसभाका सभ्य । -purse, *n.* राजा-को आफ्नै धन । -seal or -signet,

n. राजाको आफ्नै मोहर ; राजमुद्रा । priv'-i-ly, *adv.* गुप्तो हिसाबले ; चुपचापसित । priv'-i-ty, *n.* गुप्तो कुरा ; एकै मतमा भएको अवस्था । prize, *n.* इनाम ; पुरस्कार ; पाउन कोशिश गरिने वा गर्ने योग्य जुन सुकै वस्तु ; मूल्यवान् द्रव्य ; बल-पूर्वक लिएको द्रव्य ; जितेर ल्याएका शत्रुको जहाज । *v. t.* मोल गर्नु ; धेरै दाम हाव्नु ; अत्यन्त आदर गर्नु ; खूब कदर गर्नु । -fight, *n.* बाजी राखेर खेलेको खेल । -money, *n.* लुटेका धनको पूरै वा आधा मूल्य । -ring, *n.* बाजीको खेल खेल्ने वरिपरि घेरिएको ठाउँ । pro-, prefix, उपसर्ग विशेष । *adv.* निमित्त ; लागि । prob'-a-ble, *adj.* सम्भव ; घटित हुन वा सत्य ठहरिन आशा गर्न सकिने । prob'-a-bly, *adv.* सायद् ; कदाचित् ; सम्भवतः । proba-bil'-i-ty, *n.* सम्भावना ; आकस्मिक घटना ; संयोग । pro'-bate, *n.* अदालतमा इच्छापत्रद्वारा वा सरकारी प्रमाण ; प्रमाण गरि-एको इच्छापत्रको नकल । pro-ba'-tion, *n.* परीक्षा ; जाँच ; परीक्षा हुँदै गरेको अवस्था । pro-ba'-tion-al, pro-ba'-tion-ar-y, *adj.* प्रमाण वा परीक्षा सम्बन्धी । pro-ba'-tion-er, *n.* नवशिष्य ; परीक्षा दिँदै गरेको मानिस । pro-ba'-tion-ship, *n.* pro'-ba-tive, *adj.* प्रमाण

- दिने ; प्रमाण सम्बन्धी ; प्रामाणिक ।
 pro ba'tor, *n.* परीक्षक ; जाँच
 लिने मानिस ।
 probe, *v. t.* तीखो हतियारले घाउ वा
 कुनै चीज खोदल्नु, चिर्नु वा काट्नु ।
n. घाउ आदि खोदल्ने वा चिरफार
 गर्ने एक किसिमको यन्त्र ।
 pro'bi-ty, *n.* इमानदारी ; न्यायपरता ;
 सरलता ; सत्यता ; धार्मिकता ।
 prob'lem, *n.* कठिन विषय ; समस्या ;
 बुझ्न गाह्रो कुरा ; सम्पाद्य प्रतिज्ञा ।
 prob'lem-at'ic, -al, *adj.*
 अनिश्चित ; सन्देहयुक्त ; शङ्कनीय ।
 prob'lem-at'ic-al-ly, *adv.*
 pro-bos'-cis (-is), *n.* हात्तीको सूँड ;
 कीराहरूको रस आदि चुस्ने नाली ।
 pro-co'dure, *n.* काम ; कार्य-प्रणाली ;
 अगाडि बढ्ने काम ; कारवाह ;
 मेलो ।
 pro-ceed', *v. i.* अघाडि बढ्नु ; बाटो
 लाग्नु ; कानूनी कारवाह गर्नु ;
 मुकद्मा चलाउनु ; भन्दै जानु ;
 निस्कनु ; उत्पन्न हुनु । pro-ceed'-
 ing, *n.* कार्य ; कार्य-प्रणाली ;
 उपाय ; युक्ति ; कारवाह । *n. pl.*
 (सभा आदिको) कार्यावली ;
 कार्य-विवरण । pro-ceeds, *n. pl.*
 नाफा ; आम्दानी ; फल ; उत्पत्ति ;
 लाभ ; प्राप्ति ।
 pro'-cess, *n.* उन्नति ; सार्थक ; क्रम ;
 कामको विधि ; रीति ; चाल ;
 प्राकृतिक काम ; कानूनी कारवाह ।
 pro ces'sion (-sesh'-un), *n.* समारोह ;

- मानिसहरू तौँती लागेर हिड्ने
 काम ; बरियाँत ; जन्ती । pro-ces'-
 sion-al, *adj.* समारोह सम्बन्धी । *n.*
 धर्म विधिको पुस्तक । pro ces'-
 sion-ist, *n.*
 pro-claim', *v. t.* घोषणा गर्नु ; प्रचार
 गर्नु ; प्रकट गर्नु ; मना गर्नु ; रोक्नु ;
 जनाउनु । pro-cla-ma'tion, *n.*
 घोषणा ; प्रचार गर्ने काम ; प्रकट
 गर्ने सूत्र वा लिखित पत्र ; घोषणा-
 पत्र ; विज्ञापन ; इशितहार ।
 pro-cliv'-i-ty, *n.* प्रवृत्ति ; स्वाभाविक
 इच्छा ; झुकाउ ; ढल्काइ ।
 pro-con'sul, *n.* प्राचीन रोमको शासन-
 कर्त्ता (गवर्नर) विशेष । pro-con'-
 su-lar, *adj.* शासनकर्त्ता सम्बन्धी ।
 pro-con'su-late or pro-con'-
 sul-ship, *n.* प्रादेशिक शासन-
 कर्त्ताको पद ।
 pro-cras'-ti-nate, *v. t. and i.* विलम्ब
 गर्नु ; ढोढो गर्नु ; हुनु ; काम
 टङ्ग्याउनु ; थाती राख्नु । pro-
 cras-ti-na'tion, *n.* विलम्ब ;
 टङ्ग्याउने काम ; थाती राख्ने
 काम ।
 pro'-cre-ate, *v. t.* जन्म दिनु ;
 जन्माउनु ; पैदा गर्नु ; उत्पन्न गर्नु ;
 उप्जाउनु ; उमानु । pro-cre-a'-
 tion, *n.* उत्पत्ति ; जन्म ; जन्माउने
 काम । pro'-cre-a-tor, *n.* जन्म-
 दाता ; पिता ; उत्पादक । pro'-
 cre-a-tive, *adj.* पैदा गर्ने वा गर्ने

सक्ने; उत्पादनकारी। *pro'-cro-a-tive-ness, n.*
pro'-tor, n. प्रतिनिधि; कार्याध्यक्षक;
 विश्वविद्यालयका कर्मचारी विशेष;
 मुक्तियार। *pro'-to'-ri-al, adj.*
pro'-tor-ship, n.
pro-cum'-bent, adj. लम्पसार पर्ने;
 भूईँमा पसारिने।
pro-cu-ra'-tion, n. अर्काको निमित्त कुनै
 कुरो गर्ने काम; प्रतिनिधित्व;
 कुटुनी काम।
pro-cu-ra-tor, n. प्रतिनिधि; रोम
 साम्राज्यको प्रादेशिक शासनकर्ता;
 मुक्तियार; वकील।
pro-curo', v. t. and i. संग्रह गर्नु;
 बटुल्नु; प्राप्त गर्नु वा हुनु; उपार्जन
 गर्नु; घटित पार्नु; कुटुनी काम गर्नु।
pro-cure'-ment, n. प्राप्ति; संग्रह।
pro-cur'-er, n. कुटुनी।
prod, v. t. औला वा लट्टोले घोच्नु;
 रिस उठाउनु; जिस्काउनु।
prod'-ig-al, adj. अपव्ययी; बेपरवाह-
 सित खेर फाल्ने; उड्नुता; प्रशस्त-
 संग दिने; फुङ्गाने। *n.* अपव्ययी
 मानिस; फजुलखर्ची। *prod'-i-gal-ity, n.* अपव्यय; अमित-
 व्ययिता; फजुलखर्च। *prod'-i-gally, adv.*
prod'-ig-y (-ji), n. अलौकिक विषय वा
 वस्तु; आश्चर्यको घटना वा दृष्टान्त;
 अद्भुत व्यापार; दैत्य; दानव;
 राक्षस। *pro-dig'-ious (-di-j'-us),*
adj. अलौकिक; अद्भुत; अजङ्गको;

असाधारण; असामान्य; छक्काग्दो;
 प्रकाण्ड; भीषण। *pro-dig'-ious-ly,*
adv. *pro-dig'-ious-ness, n.*
pro-duce', v. t. उपस्थित पार्नु; पैदा
 गर्नु; देखाउनु; बनाउनु; घटित
 पार्नु; दिनु; बढाउनु; खिच्नु।
pro-du'-cer, n. उत्पादक; खिच्ने वा
 बढाउने वस्तु।
pro-du'-ci-ble, adj. उत्पादनीय; खिच्ने
 वा बढाउने योग्यको।
prod'-uct, pro'-duce, n. उत्पन्न भएको
 वस्तु; फल; फसल; बाली;
 उब्जनी; उत्पत्ति; आय; रचना;
 कार्य; कर्म; काम; लाभ; प्रभाव;
 (गणित) गुणनफल।
pro-duc'-tion, n. पैदा; उत्पत्ति; फल;
 ग्रन्थ; उत्पन्न भएको वस्तु; पैदा
 गर्ने काम; उत्पादन-रीति; काम;
 कर्म; कार्य रचना। *pro-duc'-tive-*
ness, pro-duc'-tive-ly, adv.
pro'-em, n. प्रस्तावना; भूमिका;
 परिचय।
pro-fane', adj. अपवित्र; सांसारिक;
 अधार्मिक; धर्मविरुद्ध; पापात्मक;
 अशुद्ध; भ्रष्ट। *v. t.* दूषित वा
 अपवित्र पार्नु; अपव्यवहार गर्नु;
 भ्रष्ट पार्नु; अनादर गर्नु। *pro-fan'-*
i-ty, n. अपवित्र भाव; धर्मनिन्दा;
 अश्लील भाषा; अभक्तिपूर्ण कुरा वा
 आचरण; पाप-कर्म। *pro'-fane-*
ness, n. pro'-fane-ly, adv.
pro-fess', v. t. स्वीकार गर्नु; दावा
 गर्नु; साफ साफ भन्नु; प्रतिज्ञा गर्नु;

कुनै कुरामा विश्वास प्रकट गर्नु ; मान गर्नु । *pro-fessed'*, *adj.* साफ साफ भनेको ; दावा गरेको ; स्वयं स्वीकृत । *pro-fessed'-ly*, *adv.* प्रकाश्य हिसाबले ; स्पष्टसित । *pro-fes'sion (-fesh'-un)*, *n.* पेशा ; वृत्ति ; खुल्लमखुला कुरा ; प्रतिज्ञा ; उद्योग ; व्यवहार ; घोषणा ; व्यवसाय ; धर्म-विश्वास । *pro-fes'sion-al*, *adj.* व्यवसाय वा वृत्ति सम्बन्धी ; व्यवसायी ; व्यवहार वा जीविका सम्बन्धी ; पेशादार । *pro-fes'sion-al-ly*, *adv.* *pro-fess'-or*, *n.* अध्यापक ; पण्डित ; आचार्य । *pro-fess'-or-ship*, *pro-fess-or-i-ate*, *n.* अध्यापकको काम वा पद ।

prof'-er, *v. t.* अघाडि राख्नु ; भेटी चढाउनु ; टर्थाउनु ; दिनु ; प्रस्ताव गर्नु ; निवेदन गर्नु । *n.* भेटी ; टर्थाएको कुनै कुरो ; प्रस्ताव ।

pro-fi'-cient (-flesh'-ent), *adj.* सिपालु ; दक्ष ; निपुण ; प्रवीण । *n.* सिपालु मानिस ; उस्ताद ; गुणी ; विज्ञ । *pro-fi'-cience*, *pro-fi'-cien-cy*, *n.* निपुणता ; दक्षता ; योग्यता ; प्रवीणता ; उन्नति ; वृद्धि ।

pro'file (-fil or feel), *n.* बाहिरी आकार ; प्रतिमूर्ति ; एकापट्टिको अनुहार वा मुख । *v. t.* एकापट्टिको मात्र अनुहार बनाउनु ।

prof'-it, *n.* लाभ ; नाफा ; आम्दानी ; उपकार ; फायदा ; उन्नति ; सुफल ।

v. t. and i. लाभ हुनु ; नाफा निस्कनु वा निकाल्नु ; उपकार गर्नु ; फलदायक हुनु ; मङ्गलजनक हुनु ; *prof'-it-less*, *adj.* नाफा नहुने ; लाभहीन ; निष्फल ; बेकामको । *prof'-it-a-ble*, *adj.* लाभजनक ; उपकारी ; फायदा दिने ; काम लाग्ने ; हितकारी ; *prof'-it-a-ble-ness*, *-ly*, *adv.* *prof'-li-gate*, *adj.* दुराचार ; भ्रष्ट ; नष्ट ; पापिष्ठ ; ननिको काम गर्ने ; कामासक्त ; लम्पट ; निर्लज्ज । *n.* पापिष्ठ वा लम्पट मान्छे । *prof'-li-ga-cy*, *n.* दुष्टता ; लम्पटता ; भ्रष्ट चरित्रता ; कुकर्म । *prof'-li-gate-ness* *n.* *pro-found'*, *adj.* गम्भीर ; गहिरो ; हार्दिक ; गाढा ; पूरा ; अगाध ; विनीत ; सुविज्ञ ; ज्ञानी । *n.* समुद्र ; महासागर । *-sloop*, *n.* मस्त-निद्रा ; *-sorrow*, *n.* गभीर शोक । *pro-fund'-ly*, *adv.* गहिरो हिसाबले ; गाढा हिसाबले । *pro-fun'-di-ty*, *pro-found'-ness*, *n.* गम्भीरता ; अगाधता ; अथाह गहिरोाइ ।

pro-fuse', *adj.* प्रचुर ; प्रशस्त ; छेलो खेलो हुने ; धेरै खर्च गर्ने ; अमित-व्ययी ; दानशील ; अतिशय । *pro-fuse'-ness*, *n.* *pro-fu'-sion*, *n.* प्रशस्तपन ; छेलो खेलो हुने अवस्था ; प्राचुर्य ; अमितव्ययिता ; प्रशस्त परिमाण । *pro-fuse'-ly*, *adv.*

pro-gen'i-tor, *n.* पूर्व-पुरुष ; पुरुखा ;
आदि पुरुष ।

prog-en-y (*prof'*), *n.* सन्तान ;
सन्तति ; वंश ; बालबच्चा ।

prog-no'sis, *n.* पूर्वज्ञान ; रोगको गति
वा परिणाम सम्बन्धी अनुमान ।

prog-nos'tic, *adj.* and *n.* पूर्व-
सूचक ; पूर्व-लक्षण ; भविष्य भन्ने ;
पूर्व कल्पना ; भावी कथा ; अधिबाट
जनाउने । prog-nos'ti-cate, *v.t.*

अधिबाटै सूचना दिनु ; भविष्य
भन्नु ; चेतावनी दिनु ; जनाउनु ;

prog-nos-ti-ca'-ble, *adj.* prog-
nos-ti-ca'-tion, *n.* पूर्व-सूचना ;

पूर्व-लक्षण । prog-nos-ti-ca-tor, *n.*
ज्योतिषी ; भविष्यवक्ता ; अगम-
वक्ता ; लक्षण बताउने मानिस ।

pro'-gram or pro'-gramme, *n.* घटना
आदिको बयान सहितको सूचना ;
सभा वा खेलको इशितहार ; कार्य-
क्रम ।

pro'-gress, *n.* उन्नति ; वृद्धि ; विकाश ;
अघाडि बढाइ ; राजसी भ्रमण ;
यात्रा ; परिभ्रमण ; अग्रगति । *v. i.*
उन्नति हुनु ; वृद्धि हुनु ; अघाडि
बढ्नु । pro-gres'-sion, *n.* प्रभाव ;
चाल ; गति ; बाढ ; अग्रगमन ;
अगाडि बढ्ने काम ; एक एक गरेर
बढ्ने काम ; क्रमवृद्धि ; संख्या
आदिको नियमित वृद्धि वा हास ।

pro-gress'-ive, *adj.* उन्नतिशील ;
अघाडि बढ्ने ; बढ्दै गरेको ;

अग्रगामी । pro-gress'-ive ness,
pro-gress'-ive-ly, *adv.*

pro-hib'-it, *v. t.* मना गर्नु ; रोक्नु ;
निषेध गर्नु ; बाधा दिनु । pro-hib'-
it-ed, *adj.* निषिद्ध ; मना गरिएको ।

pro-hibi'-tion, *n.* मना गर्ने वा
रोक्ने काम ; बाधा दिने काम ;
निषेध ; मनाही । pro-hib'-itive,
pro-hib'-it-or-y, *adj.* मना गर्ने ;
रोक्ने ; बाधा दिने ; निषेधक ;
प्रतिरोधक ।

project', *v. t. and i.* युक्ति वा उपाय
गर्नु ; बाहिर निस्कनु ; फर्काउनु ;
तर्जुमा गर्नु ; कल्पना गर्नु ; जोहो
गर्नु ; अंकन गर्नु ; खिच्नु ; देखाउनु ;
उज्यालो छाँयालाई सतहमा पर्ने
पार्नु ; बाहिर निस्केको हुनु । *n.*
युक्ति ; उपाय ; कौशल ; अभिप्राय ;
तर्जुमा ; कल्पना ; मतलब । pro-
jec'-tion, *n.* निकास ; उपाय ;
युक्ति ; इरादा ; कल्पना ; मतलब ;
चित्राङ्कन ; चित्र ; कुनै कुराको बाहिर
निस्केको भाग ; चोसो निस्कने काम ।

proj'-ect-or, *n.* उपाय सोच्ने वा
कल्पना गर्ने मानिस ।

pro-jec'-tile, *n.* अगाडि निस्केको वस्तु ;
बाहिर निस्केको भाग ; प्रक्षेप्य अस्त्र ।

pro'-lapse or pro-lap'-sus, *n.* जीउमा
झुण्डिएको भाग ।

pro'-late, *adj.* बढाएको ; लम्बिएको ;
विस्तृत ।

pro-leg-om'-o-non, *n.* उपक्रमणिका ;
परिचय ; भूमिका ; प्रस्तावना ।

prolep'sis, *n.* पूर्वज्ञान ; पहिल्यै विचार गर्ने काम ; अलङ्कार विशेष । prolep'tic, *adj.* prolep-tic-al-ly, *adv.*

pro-le-ta'-ri-an, pro-le-ta'-ri-at or pro-le-ta'-ri-ate, *n.* तल्लो श्रेणीको मर्निस; गँवार; पाखे; मजदूर दल ।

pro-lif'-ic, -al, *adj.* फलप्रद ; फलशाली ; प्रशस्त उब्जनी हुने ; बालबच्चा पैदा गर्ने ; मलिको । pro-lif'-ic-ness, *n.*

pro'lix, *adj.* लम्बा चौडा ; झर्को लाग्दो ; धिरक्तजनक ; धेरै शब्द भएको ; बहुशब्दिक । pro-lix'-i-ty ; pro'lix-ness, *n.* pro'lix-ly, *adv.*

pro'logue (-log), *n.* प्रारम्भिक भाषा ; प्रस्तावना ; भूमिकाको रूपमा काम दिने कार्य वा घटना ।

pro-long', *v. t.* बढाउनु ; लम्बाउनु ; विस्तृत गर्नु ।

pro-lon'-gate, *v. t.* बढाउनु ; वृद्धि गर्नु ; विस्तृत गर्नु ; लम्बाउनु ।

pro-lon ga'-tion, *n.* फैलाव ; विस्तार ; बढेको अवस्था ; लम्बाएको भाग ।

prom-en-ade' (-ād'), *n.* कसरत ; आमोद-प्रमोद आदि गर्ने ठाउँ वा काम ; हिँड्नुल गर्ने ठाउँ । *v. t.* आमोद-प्रमोद गर्नु ; केही कुरा हेर्नको लागि यताउति घुम्नु ; कसरतको लागि हिँड्नुल गर्ने ।

Pro-me'the-an, *adj.* ग्रीस देशका प्रोमिथियस सम्बन्धी ।

prom'i-nent, *adj.* प्रधान ; प्रसिद्ध ; प्रख्यात ; विख्यात ; बाहिर निस्केको ; राम्ररी देखिने । prom'i-nence, *n.* उच्चता ; स्पष्टता ; प्रख्याति ; उत्कृष्टता ; विशिष्ट ; बाहिर निस्केको अंश । prom'i-nent-ly, *adv.* अघि बढेर ; सविशेष रूपले ; सुप्रकाशित हिसाबले ।

pro mis'-cu-ous (-us), *adj.* मिसिएको ; मिश्रित ; विमिश्र ; भेदभाव नभएको ; विमिश्रक ; सबै जातको । pro mis'-cu-ous-ness, pro mis'-cu'i-ty, *n.* pro mis'-cu-ous-ly, *adv.*

prom'ise, *n.* प्रतिज्ञा ; वचन ; कबूल ; अङ्गीकार ; स्वीकार ; आशा । *v. t.* कबूल गर्नु ; प्रतिज्ञा गर्नु ; वचन दिनु । prom'is-ing, *adj.* आशाप्रद ; आशापूर्ण ; असल हुने सम्भवको ; खाइलाग्दो ।

prom'is-so-ry, *adj.* प्रतिज्ञायुक्त ; वचनात्मक ; वचन दिएको ।

prom'on-tor-y, *n.* चुच्चो ; समुद्रमा पसेको पृथ्वीको भाग ; अन्तरीप ।

pro mote', *v. t.* उन्नति हुनु ; अघाडि बढ्नु ; दर्जा बढाउनु ; उत्तेजित पार्नु । pro-mo'-tion, *n.* पदोन्नति ; पद वा दर्जा बढ्ने काम ; बढ्ती ; उन्नति ; वृद्धि ; अभ्युदय । pro mo'-ter, *n.* दर्जा बढाउने मानिस ; सहायक ; उपकारी ; उद्योगी ; उत्साही ; उत्साह दिने मानिस । pro-mo'-tive, *adj.* दर्जा बढ्ने ; उत्साहप्रद ।

prompt (*promt*), *adj* तत्पर ; झट्ट ; चौंढो ; शीघ्र ; कृतिस्सँग काम गर्ने ; आनन्दजनक । *v. t.* सहायता गर्ने ; उत्तेजित पार्नु ; उक्काउनु ; शब्द-हरूले युक्त पार्नु । *prompt-ti-tude*, तत्परता ; कृति ; चलाकी ; उद्योग । *prompt-ing*, *n.* संझाउने काम ; उत्तेजित पार्ने वा उक्काउने काम । *prompt'er*, *n.* संझाउने मानिस ; स्मारक । *prompt-ness*, *n.* *promptly*, *adv.*

pro-mul'-gate, *v. t.* प्रचार गर्नु ; प्रकाश गर्नु ; ठाउँ ठाउँमा फैल्याउनु ; घोषणा गर्नु ; विज्ञापन दिनु ; जनसाधारणलाई थाहा दिनु । *prom-ul-ga'-tion*, *n.* घोषणा ; प्रकाश ; प्रचार ; विज्ञापन । *pro'-mul-ga-tor* or *pro-mul'-ger*, *n.* घोषणा गर्ने वा विज्ञापन दिने मानिस । *prono*, *adj.* निहुरेको ; झुकेको ; अधोमुख गरेको ; पेटको हिस्सा तलतिर परेको ; तलतिर मुख गरेको ; घोप्टो परी लेटेको ।

prong, *n.* टुप्पा तीखो भएको यन्त्र ; काँटा ।

pro-nom'-i-nal, *adj.* सर्वनाम सम्बन्धी ; सर्वनामको ।

pro'-noun, *n.* सर्वनाम ।

pro-nounce', *v. t.* उच्चारण गर्नु ; विधिपूर्वक वा गम्भीरतापूर्वक बोल्नु ; फैसला आदि सुनाउनु ; हुकुम वा उर्दी दिनु ; घोषणा गर्न ; आम्हो राख दिनु ।

pro-nounced', *adj.* असन्दिग्ध ; निश्चित ; स्पष्ट ; उच्चारित ।

pro-noun'-cing, *adj.* उच्चारण गर्ने सिकाइने ; उच्चारण हुने ।

pro-nounce'-a-ble, *adj.* उच्चारणीय ; उच्चारण गर्ने सकिने ; प्रकाशनीय ।

pro-nounce'-ment, *n.* विधिपूर्वक प्रकाश ; घोषणा ; निर्देश ।

pro-nun-ci-a'-tion, *n.* उच्चारण ; उच्चारण-रीति ; उच्चारण-प्रणाली ।

proof, *n.* प्रमाण ; सबूत ; परीक्षा ; जाँच ; साक्षी ; छलफल ; दृढ़ता ; संशोधन गरिने परीक्षा निमित्तको छपाइ । *adj.* अभेद्य ; छेड्न नसकिने ; सहनशील ; आदर्श ।

prop, *v. t.* टेवा दिनु ; खामो लाउनु ; आडा दिनु ; रक्षा गर्नु । *n.* आश्रय ; अवलम्बन ; खामो ; टेवा ।

prop-a-gan'-da, *n.* कुनै विशेष मत प्रचार गर्ने व्यवस्था वा सभा ।

prop-a-gand'-ism, *n.* कुनै विशेष मतको प्रचार ; मत-प्रचार ।

prop-a-gand'-ist, *n.* कुनै विशेष मत गर्ने मानिस ; मत-प्रचारक ।

prop'a-gate, *v. t.* and *i.* वंशवृद्धि गर्नु ; जन्म दिनु ; पैश गर्नु ; फैलाउनु ; प्रचार गर्नु ; उत्पन्न गर्नु ; उत्पादन गर्नु ; उमान् ; उब्जाउनु ; उत्पन्न हुनु ; पैश हुनु । *prop-a-ga'-tion*, *n.* उत्पत्ति ; वंशवृद्धि ; विस्तार ; प्रचार । *prop'a-ga-tor*, *n.* फैलाउने वा प्रचार गर्ने प्राणी ; प्रचारक ।

prop-el', *v. t.* अघाड़ि दौड़ाउनु ;
अधिल्लिर धकेलनु ; डेलनु ; चलाउनु ।

pro-pol'-ler, *n.* जहाजको गति-
चक्र ; चलन-चक्र ; परिचालक ।

prop-ensō', *adj.* झुकेको ; ढल्केको ;
इच्छुक । prop-ensō'-ly, *adv.*

prop-en'-si-ty, *n.* स्वाभाविक प्रवृत्ति ;
इच्छा ; झुकाव ; ढल्काइ ।

prop'-er, *adj.* विशेष ; ठीक ; उचित ;
संगत ; उपयुक्त ; क्षिष्ट ; भद्र ;
वास्तविक ; नीजको ; आफ्नो ;
व्यक्तिगत ; स्वाभाविक । prop'-er-
ly, *adv.* ठीकसित ; चाहिँदो
हिसाबले ; उचित रूपले ।

prop'-er-ty, *n.* सम्पत्ति ; जेथा ; जाय-
दात ; धनमाल ; सामग्री ; सम्पदा ;
माल ; अधिकार ; आफ्नो गुण वा
धर्म ; स्वामित्व ।

prop'h-e-cy (-si), *n.* भविष्यद्वाणी ;
भावी सूचना ; पछि हुने घटनाहरू
अघिबाटै भन्ने काम । prop'h-e-sy
(-sē), *v. t. and i.* भविष्य भन्नु ;
भविष्यवक्ताले झैं बोल्नु ; पछि
हुने घटनाहरू अघिबाटै भन्नु ;
धर्मोपदेश दिनु ।

prop'h-et (*prof-*), *n.* परमेश्वरका इच्छा
प्रकट गर्ने मानिस ; भविष्यवक्ता ;
भावीवक्ता ; धर्मोपदेशक । pro-
phet'-ic, -al, *adj.* भविष्य कुरा
भन्ने ; भविष्य कुरा रहेको ; भविष्य
वक्ता सम्बन्धी । prop'h-et'-ic-al-
ly, *adv.*

pro-phy-lac'-tic, *adj.* बचाउने ; रोग

हटाउने ; निवारक । *n.* रोग हटाउने
औषधि ।

pro-pin'-qui-ty, *n.* नजीक भएको
अवस्था ; सामीप्य ; घनिष्ठता ।

prop-it'-i-a-ble (-pish'-i-), *adj.*
रिझाउन सकिने ; खुशी तुल्याउन
सकिने ।

pro-pi'-ti-ate (-pish'-i-), *v. t. and i.*
प्रसन्न पार्नु ; साम्य गर्नु ; शान्त
पार्नु ; मन्साउनु ; सन्तुष्ट पार्नु ;
रिझाउनु ; खुशी तुल्याउनु ;
प्रायश्चित्त गर्नु । prop-i-ti-a'-tion,
n. खुशी ; प्रसन्नता ; साम्य गराइ ;
पुनर्मिलन ; प्रायश्चित्त । pro-pi'-
ti-a-to-ry, *adj.* शान्ति हुने ;
शान्तिकर ; रिझाउन वा खुशी पार्ने
काम दिने ; प्रायश्चित्तकारी ।

pro-pi'-tious (-pish'-us), *adj.* शुभ ;
अनुकूल ; प्रसन्न ; सुहाउँदो ;
कृपालु ; दयालु ; हितचिन्तक ।
pro-pi'-tious-ness, *n.* pro-pi'-
tiously, *adv.*

pro-por'-tion, *n.* संख्या, आकार वा
परिमाणमा परस्पर सम्बन्ध ;
आपेक्षिक सम्बन्ध ; सामानता ;
त्रैराशिक अंश ; अनुपात । *v. t.*
बराबर भाग गर्नु ; अनुपाती पार्नु ;
विन्यास गर्नु ; अंश छुट्याउनु ।
pro-por'-tion-a-ble, *adj.* सम-
परिमाण ; अनुपाती पार्न सकिने ।
pro-por'-tion-al, *adj.* समानु-
पातिक ; समान ; अनुरूप ; बराबर ।
pro-por'-tion-al'-i-ty, *n.* pro-por-

tion-al-ly, *adv.* pro por'tion-ate,
adj. समानुपातिक ; समान ;
 अनुरूप । pro-por'tion-ate-ly,
adv.

prop-ose', *v. t. and i.* अभिप्राय गर्नु ;
 इच्छा गर्नु ; करुपना गर्नु ; संकल्प
 गर्नु ; चाहनु ; प्रस्ताव गर्नु ;
 विवाहको कुरा चलाउनु । pro-po'-
 sal, *n.* प्रस्ताव ; निवेदन ; विचार ;
 मनोरथ ; युक्ति ; उपाय ; कल्पना ।

prop-o-si'tion (-zi'-), *n.* बयान ;
 प्रतिज्ञा गर्ने कुरा ; प्रतिज्ञा ; ठोक्नुवा
 भनाइ ; प्रस्ताव ; विचारवाक्य ।

prop-o-si'-tion-al, *adj.*

prop-ound', *v. t.* प्रस्ताव गर्नु ; निसाफ
 गराउनु ; सुम्पनु ; प्रदर्शन गर्नु ;
 देखाउनु ; प्रकाश गर्नु ।

pro-pri'e-tor, *n.* अधिकारी ; स्वामी ;
 मालिक ; धनी । pro-pri-e-tor-y,
adj. अधिकारी सम्बन्धी ; स्वामी
 वा स्वामित्व सम्बन्धी । *n.* स्वामी ;
 मालिक ; धनी ; अधिकारी ;
 स्वामित्व । pro-pri'e-tress, *n. f.*
 स्वामिनी ; मालिकनी ; अधिकारिणी ।

pro-pri'e-ty, *n.* उपयुक्तता ; योग्यता ;
 लायक ; शुद्धता ; सभ्यता ।

pro-pul'sion, *n.* धक्का ; ठेलाइ ;
 घचेटाइ ; धकेल्ने प्रभाव । pro-pul'-
 sive, *adj.* ठेल्ने वा घचेट्ने प्रभाव
 भएको ।

pro-rogue' (-rōj/) or pro-rog'ate,
v. i. सभा आदि खारेज नगरेर
 थाम्नु ; तारीख वा समय बढाउनु ;

बेर लाउनु ; स्थगित राख्नु । pro-ro-
 gā'tion, *n.* स्थगित राख्ने काम ।

pro-sa'-ic, -al, *adj.* गद्य सम्बन्धी ;
 गद्यात्मक ; नीरस ; मामूली ;
 अरोचक । pro'-sa-ist, *n.* गद्य
 लेखक ।

pro-sce'-ni-um, *n.* नाट्यशालामा स्टेज-
 को अघिल्लो भाग ।

pro-scribe', *v. t.* न्यायदेखि बाहिर ;
 पार्नु ; देश निकाला गर्नु ; प्राणदण्ड
 दिनु ; निषेध गर्नु ; खारेज गर्नु ;
 निन्दा गर्नु ।

pro-scrip'-tion, *n.* प्राणदण्ड दिने काम ;
 देशनीतिको विरुद्ध ठहराउने काम ;
 सम्पूर्ण परित्याग ; देश-निकाला ;
 नामञ्जुरी ; निषेध ; निन्दा । pro-
 scrip'tive, *adj.*

prose (prōz), *n.* गद्य ; सरल बोली ;
 अलङ्कार नभएको सरल भाषा । *adj.*
 गद्य जस्तै ; पद्यको सौन्दर्य नभएको ;
 सरल ; नीरस ; सामान्य ; *v. t.* गद्य
 लेख्नु ; नीरस पार्नु ; पटाइ लाग्ने
 हिसाबले लेख्नु वा भन्नु ।

pros'-e-cute, *v. t. and i.* अनुसरण
 गर्नु ; पछाडि लाउनु ; चलाउनु ;
 फौजदारीमा नालिश गर्नु ; अभियोग
 लाउनु । pros-e-cu'-tion, *n.* अनु-
 सरण ; पिछा ; फौजदारी मुकदमा ;
 परिचालन ; अभियोग । pros'-e-cu-
 tor, *n.* पछि लाग्ने मानिस ; वादी ;
 फौजदारी मुद्दा केलाउने वकील ।

pros'-e-lyte, *n.* आत्मो मत छोडी
 पराईको धर्म मान्ने मान्छे ; पर-

धर्मावलम्बी ; स्वधर्मःयागी । *pros'-ely-tize, -tise, v. t.* पराईको धर्म मान्नु ; अर्को धर्म लिनु । *pros'-e-ly-tism, n.* धर्म वा मत बदल्ने काम । *pros'-o-dy, छन्दशास्त्र । pros'-o-di-al, pro-sod'-ic, -al, adj.* छन्दशास्त्र सम्बन्धी । *pros'-o-dist or pro-sod'-i-an, n.* छन्दशास्त्रका पण्डित । *pros'-pect, n.* मुलुक आदिको भित्री दृश्य ; मानसिक दृश्य ; प्रत्याशा ; आशा ; भविष्यदृष्टि ; दृष्टि ; दर्शन । *v. t. and i.* खोज्नु ; आशा देखाउनु ; अनुसन्धान गर्नु ; भरोसा-मा पार्नु ; भरोसा गर्नु । *pros'-pect-ing, n.* सुन आदि धातुको खानि खोज्ने काम । *pros-pec'-tion, n.* पूर्वज्ञान ; भविष्य दर्शन ; पूर्वदृष्टि ; परिणामदर्शिता । *pros-pec'-tive, adj.* भावी ; भविष्य ; आशा हुने ; दूरदर्शी । *pros-pec'-tus, n.* सूचना-पत्र ; पुस्तक-हरूको इशितहार ; विवरण-पत्रिका । *pros'-per, v. t. and i.* सफल हुनु ; उन्नति हुनु ; फलिफाप हुनु ; सुख-सँग बस्नु ; सुखी पार्नु ; सफल गर्नु । *pros-per'-ity, n.* उन्नति ; सौभाग्य ; फलिफाप ; कल्याण ; मङ्गल ; सफलता ; सिद्धि । *pros-per'-ous (-us), adj.* शुभ ; अनु-कूल ; सफल ; सम्पन्न ; सौभाग्य-शाली ; समृद्धिशाली ; कृतार्थ ; श्रीमान् ; भाग्यमानी । *pros'-ti-tute, n.* वेइया ; रण्डी ;

छिनाल । *v. t.* आईमाईहरूलाई वेइया तथा रण्डी बनाउनु ; धनको लोभले नरात्रो काम गर्नु । *pros-ti-tu'-tion, n.* रण्डी-काम ; रण्डी-बाजी ; वेइया-वृत्ति ; वेइयाजीवन ; नीचकाम ; अपव्यवहार ; व्यभिचार । *pros'-trate, adj.* घोप्टो परेर पसारिएको ; पछारिएको ; लमतन्न तैसिएको ; शारीरिक रूपले थाकेको ; पराजित ; दण्डवत् तथा प्रणाम गर्न निहुरेको ; भक्तिसित घोप्टेको । *v. t.* घोप्टो परेर पसारिनु ; जमीनमा ढाल्नु ; वशवर्ती पार्नु ; जित्नु ; साईँ थाक्नु ; दुर्वल पार्नु ; ध्वंस पार्नु ; विनाश गर्नु । *pros-tra'-tion, n.* जमीनमा पसारिने काम ; एकदमै बल नभएको अवस्था ; उद्यम भङ्ग ; निराश ; साष्टांग प्रणाम ; भक्तिसित घोप्टेने काम । *pros'-y, adj.* गद्यमय ; नीरस ; पटाइ-लाग्दो ; झर्कोलाग्दो । *pros'-i-ness, n. pros'-i-ly, adv.* *pro-tag'-on-ist, n.* नाटक आदिमा मुख्य पात्र ; नायक । *pro'-te-an, adj.* परिवर्तनशील ; बहु-रूपी ; चपल ; बदलिने । *pro-TECT', v. t.* रक्षा गर्नु ; बचाउनु ; सुरक्षित राख्नु ; आश्रय दिनु । *pro-tec'-tion, n.* रक्षा ; बचाउ ; सुरक्षा ; शरण ; आश्रय ; राहदानी वा छोडपत्र । *pro-tec'-tive, adj.* रक्षक ; बचाउने ; रक्षा गर्ने । *pro-tec'-tion-ist, n.* संरक्षणवादी ;

ऐनद्वारा वाणिज्यको रक्षा चाहने मानिस । *pro-tec'-tion-ism, n.* ऐनद्वारा वाणिज्यको रक्षा होस् भन्ने कथन । *pro-tec'-tor, n.* बचाउने वा रक्षा गर्ने मानिस ; रक्षक ; आश्रयदाता ; शरणदाता ; प्रतिपालक ; राज प्रतिनिधि । *pro-tec'-tor-ato, n.* राज प्रतिनिधिको शासन ; आश्रित राज्य ।

pro-te-gé' (prō-tā-zhū'), *n.* शरण पर्ने आएको मानिस ; छात्र ; नाबालक ।

pro-te-id, n. उद्भिद् वा जन्तुका शरीरमा भएको सार पदार्थ विशेष ।

pro'-te-in, n. अन्नसार ; अन्नमूल ।

pro-test', v. t. and i. विरोध वा प्रतिवाद गर्नु ; सबैको सामु भन्नु ; इदतापूर्वक भन्नु । *pro'-test, n.* स्पष्ट प्रतिवाद ; लिखित असम्मति ; विधिपूर्वकको घोषणा । *pro test-a'-tion, n.* प्रतिवाद ; विरोध ; असम्मति-प्रकाश ।

Prot'-es-tant, n. रोमन क्याथलिक धर्मको विरोधी क्रिश्चियन ; प्रोटेस्टेन्ट । *adj.* प्रतिवाद गर्ने ; विरुद्धमा उठ्ने । *Prot'-es-tant-ism, n.* रोमका धर्मको विरुद्धमा उठेको धर्ममत ।

pro'-to-col, n. सन्धिपत्र ; सन्धि आदिको मूल आदर्श पत्र ; कुनै कागज पत्रको मौलिक नकल ।

pro'-ton, n. साह्रै सानो ताडित-बिन्दु ; धनात्मक बिजुलीको एकांश ।

pro'-to-plasm, n. प्राणी वा उद्भिद्को

जीवनाधार ; अक्सिजन, हाइड्रोजन, नाइट्रोजन, कार्बोन रहेको अर्ध-तरल अनि अर्ध-छल्लङ्ग देखिने रंगहीन पदार्थ ; मौलिक जीवनी-पदार्थ ; सूक्ष्म-जीवितान्श ।

pro'-to-type, n. आदर्श ; असल नमूना ; मूल ; नकल ; प्रतिमूर्ति ; मूलप्रतिमा ।

pro-tract', v. t. लम्बाउनु ; टङ्ग्याउनु ; विलम्ब गर्नु ; बेर लाउनु । *pro-trac'-tion, n.* टङ्ग्याउने वा स्थगित राख्ने काम ; विलम्ब ; अबेर । *pro-trac'-tive, adj.* ढिलो गर्ने ; अबेर गर्ने ।

pro-tract'-or, n. कोण नाप्ने यन्त्र ।

pro-trude, v. t. and i. अगाडि निकाल्नु ; चोसो निकुने पार्नु ; बलै-सित घुसाउनु ; बाहिर निस्कनु । *pro-tru'-sion, n.* बाहिर निस्केको ; चोसो निस्केको । *pro-tru'-sive-ness, n.*

pro-tu'-ber-ant, adj. सुनिएको ; फुलिएको ; हुट्ट उठेको । *pro-tu'-ber-ance, n.* सुनिएको वा फुलिएको अवस्था ; गौँठा ; सुज ; हुट्ट उस्केको आकार । *pro-tu'-bor-ato, v. i.* सुनिनु ; फुलिनु ; हुट्ट उठ्नु ।

proud, adj. घमण्डी ; अभिमानी अहङ्कृत ; गर्वित ; साहसिक ; आफू-लाई खूब इज्जत गरिएको ठान्ने ; घमण्ड देखाउने ; भड्किलो ; मनोहर । *proud'-ly, adv.*

prove (prov), v. t. and i. प्रमाण

दिनु ; साबित गर्नु ; निश्चय पार्नु ;
सिद्ध गर्नु ; गुण परीक्षा गर्नु ; जँच्नु ;
पछि गरेर देखाउनु ; प्रमाणित हुनु ।
prov'-a-ble, *adj.* प्रमाण हुने ;
प्रमाणित गर्न योग्यको ; सिद्धनीय ।
prov'-a-ble-ness, *n.* prov'-a-bly,
adv.

prov'-en-der, *n.* गाई-बस्तुको खानेकुरो ।
दाना ; घाँस ; पराल ।

prov'-erb, *n.* उखान ; आहान ; जाज्ञे
कथा ; लोकोक्ति ; जनश्रुति । pro-
ver'-bi-al, *adj.* लोकप्रसिद्ध ;
उखान वा लोकोक्ति सम्बन्धी ;
लौकिक । pro ver'-bi-al-ly, *adv.*

pro-vide, *v. t. and i.* संग्रह गर्नु ;
सज्जित हुनु वा पार्नु ; चाहिँदो
तयारी गर्नु ; युक्त पार्नु ; पूर्ति गर्नु ;
संयुक्त पार्नु ; जुटाउनु ; प्रयत्न गर्नु ;
उपाय सोध्नु ।

pro-vided, *conj.* यदि ; भने ; यद्यपि ।

prov'-i-ident, *adj.* परिणामदर्शी ; दूर-
दर्शी ; किफायती ; विवेकी ; मित-
व्ययी ; सतर्क । prov'-i-dence, *n.*
दूरदृष्टि ; परिणामदर्शिता ; किफायत ;
अग्रचिन्ता ; विधाता ; परमेश्वर ;
ईश्वरकृपा । prov-i-den'-tial (-shal),
adj. ऐश्वरिक ; दैवी ; ईश्वरीय ;
भाग्यशाली ; सौभाग्यको ; मौकाको ।
prov-i-den'-ti-al-ly *adv.*

prov'-ince, *n.* राज्यको मुख्य विभाग ;
प्रान्त ; प्रदेश ; कर्तव्य-कर्म ; कार्य ;
ज्ञान-विभाग ; व्यवसाय ; इलाका ;
अधिकार । pro-vin'-cial (-shal),

adj. प्रदेशीय ; प्रादेशिक ; प्रान्तको ;
ग्राम्य ; असभ्य । *n.* प्रान्त-निवासी ;
गाउँ वा पाखाको बासिन्दा । pro-
vin'-cial-ism, *n.* गाउँले बोली ;
देशी भाषा ; प्रान्तीय चालचलन वा
रीति-थीति ।

pro-vi'-sion (-vizh'-un), *n.* अगाडिको
बन्दोबस्त ; जुटेको वस्तु ; व्यवस्था ;
नियम ; तयारी गर्ने काम । *n. pl.*
खानेकुरो ; रासिन ; खुराक । *v. t.*
खानेकुरो पुर्याउनु ; रासिन
पुर्याउनु । pro-vi'-sion-al or pro-
vis'-ion-a-ry, *adj.* अल्पकालिक ;
सामयिक ; अस्थायी ; थोरै दिनको
लागि । provi'-sion al-ly, *adv.*

pro-vi'-so (-zo), *n.* कागज-पत्रमा शर्त
वा बन्देजको बोली ; प्रण ; कर-
हार ; नियम ; उपाय ।

pro-vi'-sor-y, *adj.* नियमबद्ध ;
सामयिक ; क्षणस्थायी ; तात्कालिक ।

prov-o-ca'-tion, *n.* रिस उठाउने वा
खिज्याउने काम ; उत्तेजना ; रिसा-
एको कारण । pro vo'-ca-tive, pro-
vo'-ca-tor-y, *adj.* उत्तेजक ; रिस
उठाउने ।

pro-voke', *v. t.* रिस उठाउनु ; क्रोधित
पार्नु ; बोलाउनु ; पैदा गर्नु ; उत्तेजित
पार्नु ; गिज्याउनु । pro-vok'-ing,
adj.

prov'-ost, *n.* स्काटल्याण्डको प्रधान
म्याजिस्ट्रेट ; धर्म मन्दिरको प्रधान
अधिकारी ; कुनै कालेजको मुख्य

व्यक्ति ; परिदर्शक ; फौजी सिपाही-
को मुख्य कर्मचारी ।

prow, *n.* जहाजको अगिलो हिस्सा ।

prow'-ess, *n.* वीरता ; बहादुरी ;

पराक्रम ; साहस ; दूरता ।

prowl, *v. i.* शिकार वा लुट्नको निमित्त
यताउति घुम्नु ।

prox'-i mate, *adj.* सबभन्दा नजिकको ;
लगभगको ; प्रायः ; सन्निकटित ;
आसन्न । **prox'-i mate-ly**, *adv.*
झण्डै नजिकको ।

prox-im'-i-ty *n.* निकटता ; समीपता ;
नजिकको अवस्था ; उपस्थिति ;
सन्निकर्ष ।

prox'-i-mo, *adj.* आगामी महीनाको ;
आउने महीनाको ।

prox'-y, *n.* प्रतिनिधि ; प्रतिनिधित्व ।

prude, *n.* बनावटी बोली वा आचरण
गर्ने आइमाई ; घमण्डी आइमाई ;
छिनाल । **pru'-der-y**, **pru'-dish**,
adj.

pru'-dent, *adj.* सावधान ; बुद्धिमान् ;
विवेकी ; बुज्जुग ; विज्ञ ; संसार-
ज्ञानी ; परिणामदर्शी ; मितव्ययी ।

pru'-dence, *n.* सावधानता ; बुद्धि-

मानी ; विज्ञता ; परिणामदर्शिता ;

मितव्ययिता । **pru-don'-tial**, *adj.*

विवेक भएको ; विवेकी ; परिणाम-

दर्शी ; पूर्वविचार सम्बन्धी । **pru'-**

dent-ly, *adv.* बुद्धिमानोसित ;

चतुरैसित ।

prune (*pron*), *v. t.* नचाहिने भागलाई
सफा गर्ने वा काट्नु ; काटेर

छाँट्नु ; छिमल्नु ; काटछाँट गर्न ।

n. सुकाएको आरुबखडा । **prun'-**

ing, *n.* छिमल्ने वा काटछाँट गर्ने

काम । **prun'-er**, *n.*

pru-nol'-la, **pru-nol'-lo**, *n.* कालो

ऊनी लुगाको किसिम ।

pru'-ri-ent, *adj.* कुनै नरान्नो काम गर्ने

इच्छा भएको ; कामासक्त ; कामो ।

pru'-ri-ence, **pru'-ri-on-ey**, *n.*

अत्यभिलाषा ; नरान्नो काम गर्ने

इच्छा ।

Prus'-sian, *adj.* प्रशिया देश सम्बन्धी ;

प्रशिया देशको । *n.* प्रशिया देशका

निवासी ।

pry, *v. i.* च्याउनु ; लुकेर हेर्नु ; ध्यान

लाएर हेर्नु ; चेवा गर्नु ; सोधपुछ

गर्नु ।

psalm (*salm*), *n.* धर्म-सङ्गीत ; भजन ;

स्तोत्र । **psalm'-ist**, *n.* धर्म-सङ्गीत

रचयिता ; स्तोत्र लेखक ।

psalm'-o-dy (*salm'-*), *n.* धर्म-सङ्गीत

गाउने प्रथा वा कला ; भजन गाउने

रीति ; स्तुतिगान ; भजन । **psalm'-**

o-dist, *n.* भजन वा स्तुति गाउने

मानिस ।

psal'-ter (*sal'-*), *n.* भजन-संग्रह ;

स्तोत्र-ग्रन्थ ; भजनावली ; जप-

माला ।

psal'-ter-y (*sal'-*), *n.* बाजा विशेष ।

pseu'-do (*sū'-*), *adj.* झूटो ; मिथ्या ;

कल्पित ।

pseu'-do-nym (*sū'-*), *n.* कल्पित नाउँ ;

उपनाम ; झूटो नाउँ । **pseu'-do-**

nym-ous, *adj.* कल्पित वा झूटो
नाउँ लेखिएको ; उपनाम भएको ।

pshaw (*sha*), *interj.* छि ; इस् ;

उस ; फू ; ।

psori'a-sis (*so*), *n.* कारी जस्तो एक
किसिमको रोग ।

psy-che (*siki*), *n.* मन ; आत्मा

प्राण ; अन्तःकरण । psy'-chic, -al,

adj. आध्यात्मिक ; मानसिक ;

आत्मा-सम्बन्धी । psy'-chol'-o-gy,

n. मनोविज्ञान ; मान्छेको आत्मा

वा मनको प्रकृति । psy'-cho-log'-

ic, -al, *adj.* आत्मिक ; आध्यात्मिक ;

मनोविज्ञान सम्बन्धी । psy'-chol'-

o-gist, *n.* मनोविज्ञानविद् ;

दार्शनिक पण्डित ।

pto'-maine (*-to'*), *n.* पचाउने शक्ति

भएको विषालु क्षार जस्तो पदार्थ ।

pu'-ber-ty, *n.* यौवन अवस्था ; जवानी

अवस्था ; वयसकाल ।

pu-bes'-cence, *n.* यौवन अवस्था ।

pu-bes'-cent, *adj.*

pub'-lic, *adj.* सर्वसाधारण ; जातीय

जनसमूह सम्बन्धी ; सर्वलौकिक ;

प्रकाशित ; अगुस ; सर्वजनविदित ।

n. जनसाधारण ; जनता ; प्रजा ;

मानवजाति । -spirited, *n.* जन-

हितैषी ; सर्व-हितैषी ।

pub'-li-can, *n.* कर उठाउने मान्छे ;

सरायवाला ; ठेकादार । public-

ly, *adv.* खुलुमखुल्ला ; देखादेखी ;

हाकाहाकी ।

pub'-li-ca'-tion, *n.* प्रचार ; प्रकाश ;

मुद्रित वा प्रकाशित पुस्तक आदि ;

खुलुमखुल्ला थाहा दिने काम ;

घोषणा ।

pub'-li-cist, *n.* विधि-न्यवस्था-लेखक ;

संवादपत्रको लेखक ; सरकारी

कानून लेख्ने मानिस ।

pub'-lic'-i-ty (*-lis'*), *n.* प्रकाश ;

प्रसिद्धता ; जन-राष्ट्रता ।

pub'-lish, *v. t.* प्रकाश गर्नु ; छपाउनु ;

विधिपूर्वक घोषणा गर्नु ; प्रचार गर्नु ;

सबैले थाहा पाउने पार्नु ; हल्ला

फिजाउनु ; फैलाउनु । pub'-lish-

er, *n.* प्रकाशक ; प्रचारक ।

puce (*pūs*), *adj.* बैगनी-खैरो रंगको ।

puck, *n.* भूत ; प्रेत ; पिशाच ;

प्रेतात्मा ।

puck'-er, *v. t.* पट्याउँदै जम्मा गर्नु ;

खुम्च्याएर पोका पार्नु ; समेट्नु ;

खुम्च्याउनु । *n.* चाउरी ; खुम्चिएको

अवस्था ।

pud'-ding, *n.* रोटी ; हलुवा विशेष ।

pud'-dle, *n.* धमिलो पानी भएको कूवा

वा दह ; बालुवार माटाको मिश्रण ।

v. t. मैला वा धमिलो पार्नु ; आहाल

खेल्नु ; फलामलाई पिटेर वा गालेर

सफा पार्नु ।

pud'-dly, *adj.* मैला ; हिलो ; धमिलो ।

pu'-er-ile, *adj.* बालकपन ; अशुश ;

केटाकेटी जस्तो ; तुच्छ ; जाबो ।

pu'-er-il'-i-ty, *n.* केटाकेटी अवस्था ;

बुझ नसक्ने अवस्था ।

pu'-er'-per-al, *adj.* प्रसव सम्बन्धी ;

प्रसवको । -fever, *n.* जन्माउँदा हुने ज्वरो ।

puff, *n.* हावाको झोक्का ; श्वास ; पृष्ठासि हावाको प्रवाह ; अतिरिक्त प्रशंसा ।
v. t. and i. हावाको झोक्काले चलाउनु ; हावाले फुलिनु ; झूटा प्रशंसा गर्नु ; फुक्नु ; लिलाममा ढाक बोल्नु । puff-for, *n.* फुलाउने वा साँढे प्रशंसा गर्ने मानिस ; लिलाममा ढाक बोल्ने मानिस ।

puff-y, *adj.*

puffin, *n.* सामुद्रिक चरो विशेष ।

pug, *n.* बौंदर ; कुकुरको किसिम ; साँढे सानो जातको जन्तु ; पानीमा मुछेको माटो । -face, *n.* बौंदरको जस्तो मुख ।

pugh, *intj.* फूः ; फुस् ; इस् ।

pugilist, (-jil'-), *n.* हाताहाती लडाइ गर्ने मान्छे ; बक्सिङ खेल्ने मान्छे ।

pugilism, *n.* बक्सिङ खेल्ने काम वा विद्या ।

pugnacious (-shus), *adj.* युद्ध-प्रिय ; झगडालु ; लडाको ; कलह-प्रिय ।

pugnacity (nas'-), *n.* विवाद-प्रियता ; लड्नुको इच्छा ; झगडालु पन ।

pug-nose (jū'-nē), *adj.* तल्लो दर्जाको ; सामान्य ; छुद्र । *n.* तल्लो दर्जाको जज ।

pug-sant, *adj.* बकियो ; बहादुर ; बलवान् ; शक्तिशाली ; पराक्रमी ।

pug-sance, *n.*

puke, *v. t. and i.* बान्त् गर्नु ; वमन गर्नु ; छाड्नु ; वाक गर्नु ।

pule, *v. i.* कुखुराका चिहना जस्तो कराउनु ; चलाए झैं चीप चीप गर्न ; जबर्दस्ती रुनु ; केटाकेटी झैं रुनु ।

pull, *v. t. and i.* तान्नु ; खिच्नु ; घसान्नु ; विस्थाउनु ; आकर्षण गर्नु ; टिप्नु ; चुँड्नु ; लुछ्नु ; च्याल्नु ; *n.* तान्ने वा खिच्ने काम ; आकर्षण ; विवाद ; उद्यम ; उद्योग ; पानी आदि पिउने काम ; कुनै कुराको हातो ।

pull'-let, *n.* सानो कुखुरी ; कुखुराको चल्ला ।

pull'-ley, *n.* धिर्नी ; वेग वा शक्ति बढाउनलाई प्रयोग गरिने धुरमा जडिएको र लोताले घुमाउने पाङ्ग्रा ।

pull'-man-car, *n.* सुत्ने ठाउँ भएको रेलगाडी ।

pul'-mon-ar-y, *adj.* फोक्सो तथा वायुकोष सम्बन्धी । pul-mon'-ic, *adj.* फोक्सो सम्बन्धी । *n.* फोक्सोका रोगको औषधि ; फोक्सोमा रोग भएको मानिस ।

pulp, *n.* गुदी ; मासी ; रुख आदिको कमलो भित्री भाग ; गुभा ; सार ।
v. t. गुभा वा गुदीमा परिणत गराउनु ; गुदीदार बनाउनु ; गुदी निकाल्नु । pul'-py, pulp'-ous, *adj.* गुदी मात्रै भएको ; कमलो ; नरम ।

pul'-pit (pol'-), *n.* धर्म उपदेश गर्नेको

आसन ; धर्म-मन्दिरको उच्च आसन ।
 pul-pit-oor', *n.* प्रचारक ; उपदेशक ।
 pul'-sate, *v. t.* दुक् दुक् गर्न ; बल्कनु ;
 सन्दिग्ध हुनु ।
 pul'-sa-tile, *adj.* बल्कने ; दुक् दुक्
 गर्ने ; थर्कने ।
 pul-sa-til'-la, *n.* एक किसिमको फूल ;
 औषधि विशेष ।
 pul-sa'-tion, *n.* नाडीको चाल ; दुक्
 दुक् गराइ ; बल्कने काम ; थर्काइ ।
 pul sa'-tive, pul-sa'-tor-y, *adj.* थर्कने ।
 pulse, *n.* नाडी ; मुटुको गति ; सिनी-
 मटर आदि । pulse'-less, *adj.*
 दुक्दुकी नभएको ; नाडी नभएको ।
 pul'-ver-ize, -ise, *v. t. and t.* चूर्ण
 पार्नु ; पीठो पार्नु ; धूलो वा मैदा
 पार्नु ; धूलोपीठो पार्नु । pul'-ver-a-
 ble, pul'-ver-is-a-ble, *adj.* धूलो
 पार्न सकिने ; पीठो हुने । pul'-
 ver-ous, *adj.* धूलोले भरिएको ;
 धूलोपीठो भएको । pul-ver'-u-lent,
adj. धूलोले भरिएको ; धूलोले
 ढाकिएको ; धूलो सम्बन्धी ।
 pu'-ma, *n.* अमेरिकामा पाइने बाघका
 जातको हिंस्रक जन्तु विशेष ।
 pu'-mice (*pu'-mis or pum-*), *n.*
 ज्वालामुखी पर्वतबाट निस्कने
 पदार्थ ; लावा ।
 pun'-mal—Same as pommel.
 pump, *n.* पानी तान्ने यन्त्र ; पिचकारी ;
 हावा भर्ने यन्त्र ; एक किसिमको
 हल्का जूता । *v. t.* पानी ताक्नु ;
 हावा भर्नु ।

pump'-kin, *n.* फर्सी ।
 pun, *n.* दुइ अर्थ भएको वाक्य ; अर्थ
 वाक्य ; श्लेष ; श्लेश-अलङ्कार ;
v. t. दुइ अर्थ निस्कने वाक्य भन्नु ;
 अर्थ वाक्य वा शब्द प्रयोग गर्ने ।
 punch, *n.* पिउने पदार्थ ; शर्बत ; मद
 आदि ; कागज, छाला आदि प्वाल
 पार्ने यन्त्र ; प्रहार ; धक्का ; पुइको
 अनि मोटो शरीर भएको घोडा वा
 मान्छे ; भौंइ ; ढटुवारे ; लबरपौंढे ।
v. t. प्वाल पार्नु ; छेंइनु ; धक्का
 दिनु ; ठेलनु ; टाउकोमा हिर्काउनु ।
 punch'-oon, *n.* कागज, छाला वा धातु
 छेंइने यन्त्र ; ठूलो पीपाको किसिम ।
 punch-i-nel'-lo, *n.* भौंइ ; ढटुवारे ;
 लबरपौंढे ; विदुषक ।
 punc-til'-io, *n.* शिष्टाचार ; अति-
 सूक्ष्मता ।
 punc-til'-i-ous (-us), *adj.* व्यवहार
 आदि कार्यमा उचित ; विधि
 अनुसार गरिएको काम ; ठीक ;
 शिष्टाचारी । punc-til'-i-ous-ness,
n. punc-til-i-ous-ly, *adv.*
 punc'-tual, *adj.* निर्दिष्ट समयमा काम
 गर्ने ; यथा समयको ; कार्यक्रम ।
 punc-tu-al'-i-ty, *n.* निर्दिष्ट समय ;
 ठीक बेला ; ठीक समयमा उप-
 स्थिति ; कार्यक्रमता । punc'-tu-al-
 ist, *n.* यथा समयमा काम गर्ने
 मानिस । punc'-tu-al-ly, *adv.*
 ठीक बेलामा ; निर्दिष्ट समयमा ।
 punc'-tu-ate, *v. t.* लेख आदिमा विराम
 आदि चिह्न लगाउनु ; विराम चिह्न

- हाल्लु । *punc-tu-a'-tion*, *n.* पद-च्छेद ; विराम आदि चिह्न लाउने कला ।
- punc-ture*, *n.* छेँड परेको अवस्था ; प्वाल पार्ने काम ; सानो प्वाल ; छिद्र । *v. t. and i.* प्वाल पार्नु ; छेँड्नु ; दूलो पार्नु ।
- pun'-dit*, *n.* संस्कृत, दर्शनशास्त्र अनि धर्मशास्त्रका विद्वान् ; पण्डित ।
- pun'-gent*, *adj.* तीखो टुप्पा भएको ; छेँड्ने ; गड्ने ; उग्र ; तीव्र ; तिक्खर ; तीतो ; पिरो ; चहक्याउँदो ; पोल्ने ; कटु । *pun'-gon-ey*, *n.* उग्रता ; तीव्रता ; तीतोपना ; तीक्ष्णता ।
- Pu'-nic*, *adj.* कार्येज देश वा जाति सम्बन्धी ; विश्वासघातक ; छली ; अधर्मी ; नास्तिक ।
- pun'-ish*, *v. t.* दण्ड वा सजाय दिनु ; कष्ट दिनु ; यातना भोग गर्न लाउनु ।
- pun'-ish-a-ble*, *adj.* दण्ड दिहने योग्यको ; दण्डनीय । *pun'-ish-ment*, *n.* दण्ड ; सजाय ; कष्ट दिने काम ; शास्ति ।
- pu'-ni-tive*, *adj.* सजा हुने ; दण्ड हुने ; सजाय दिने वा दिन लायकको ; शास्ति सम्बन्धी ।
- pun'-ka*, *n.* पंखा ।
- pun'-stor*, *n.* दुइ अर्थ निस्कने शब्द वा प्रयोग गर्ने मानिस ; श्लेषार्थी ।
- punt*, *n.* च्याप्टो पींद भएको ढुँगा ; ढुँगाहरूको पुल । *v. t. and i.* ढुँगा चलाउनु ; जुवा खेल्नु ; बाजी थाप्नु ।
- pu'-ny*, *adj.* सानो भन्दा सानो ; जाबो ; निर्धो ; कमजोर ; दुर्बल ; सामान्य ।
- pup*, *n.* कुकुरको छाउरो । *v. t. and i.* कुकुरले छाउरो ब्याउनु ।
- pu'-pa*, *pu'-pe*, *n.* कीराका वृद्धिको तेस्रो अवस्था ; कुकुल्लु । *pu'-pal*, *adj.*
- pu'-pil*, *n.* आँखाको नानी वा पुतली ; चेला ; छात्र ; शिष्य ; नाबालक ।
- pu'-pil-age* or *pu'-pil-lage*, *n.* छात्र-अवस्था ; शिष्यत्व ; नाबालक-पन ; उमेर नपुगेको अवस्था । *pu'-pil-a-ry* or *pu'-pil-la-ry*, *adj.* छात्र वा आँखाको नानी सम्बन्धी ।
- pup'-pot*, *n.* कठपुतली ; मूर्ति ; अर्काको अधीनमा भएको मान्छे ।
- pup'-py*, *n.* कुकुरको छाउरो ; घमण्डी ; भड्क देखाउने मान्छे । *pup'-pi-ism*, *n.*
- pur* or *purr*, *v. i.* बिरालोले झैं हुर्नम्याउ हुर्नम्याउ गर्नु । *n.* हुर्नम्याउ शब्द ।
- pur'-blind*, *adj.* अर्धान्ध ; क्षीणदृष्टि ; अस्पष्ट दृष्टि । *pur'-blind-ness*, *n.* अर्धान्धता ; क्षीणदृष्टिता ; अन्धापन ।
- pur'-chase*, *v. t.* किन्नु ; खरीद गर्नु ; हासिल गर्नु । *n.* खरीद ; किन्ने काम ; खरीद गरेको वस्तु । *pur'-chas-a-ble*, *adj.* खरीद गर्न लायकको ; किन्नु पर्ने । *pur'-chas-er*, *n.* ग्राहक ; खरीदार ; किन्ने मानिस ।
- pure*, *adj.* सफा ; शुद्ध ; निर्मल ;

- पवित्र ; चोखो ; नमिसिपुको ;
 अमिश्रित ; निर्दोष ; निष्पाप ;
 निष्कलङ्क ; सच्चरित । *pure'ly*,
adv. शुद्ध हिसाबले । *-ness*, *n.*
 निर्मलता ; पवित्रता ; शुद्धता ।
pur-ga'tion, *n.* शुद्ध पार्ने काम ; दोष
 काट्ने काम ; विशोधन ; सफाइ ।
pur'-ga-tive, *adj.* and *n.* पवित्र पार्ने
 काम दिने ; पेट सफा गर्ने औषधि ;
 जुलाब ।
pur'-ga-tor-y, *n.* आध्यात्मिक दोष-
 क्षालनको अवस्था वा ठाउँ ; मरे
 पछि पापीहरूको पाप मुक्त हुने
 ठाउँ ; पाप मोचन-स्थान ।
purge, *v. t. and i.* औषधि द्वारा सफा
 गर्नु ; विराम आदिको निमित्त प्राय-
 श्रित्त गर्नु ; पापबाट मुक्त हुनु ;
 निर्दोष पार्ने ; निर्मल वा पवित्र हुनु ;
 घरिघरि झाडा हुनु । *purg'-ing*, *n.*
 विशुद्ध वा पवित्र पार्ने काम ;
 विशोधन ; अतिसार ; छेरौटी ;
 पखाला ।
pur'-rify, *v. t. and i.* शुद्ध पार्नु ;
 निर्मल पार्नु ; पवित्र बनाउनु ;
 चोखा पार्नु ; विशुद्ध हुनु । *pu-ri-fi-*
ca'tion, *n.* शुद्ध पार्ने काम ;
 सफाइ ; पवित्रता ; शौच ; शोधन ।
pur'-i-fi-ca-tor, *n.* विशोधक ;
 संशोधक ।
pur'-ism, *n.* विशुद्ध चरित्र वा भाषा ;
 विशुद्ध भाषा प्रयोग ; शुद्धिवाद ।
pur'-ist, *n.* विशुद्ध भाषा रुचाउने
 मानिस ; विशुद्ध भाषाका लेखक ।
Pu'-ri-tan, *n.* धर्म अनि नीतिमा अति
 कडापना ढाँचा गर्ने व्यक्ति ;
 एलिजाबेथका समयको प्रोटेस्टेण्ट
 क्रिश्चियनहरूको दल । *adj.* प्युरिटन
 सम्बन्धी । *Pu-ri-tan'-ic*, *-al*, *adj.*
 प्युरिटन सम्बन्धी ; कट्टर । *Pu'-ri-*
tan-ism, *n.* प्युरिटनहरूको धर्म वा
 मत ; कट्टरपना ।
pu'-ri-ty, *n.* निर्मलता ; पवित्रता ;
 शुद्धता ; विशुद्धि ; निष्कलङ्कता ;
 सतीत्व ।
purl, *n.* खोलाको आवाज ; कल् कल्
 ध्वनि ; छङ् छङ् आवाज ; भुल भुल
 आवाज ; फीता ; लेस । *v. t. and i.*
 छङ्छङ् वा कल्कल् ध्वनिसित बग्नु ;
 फीता जङ्नु ; फीता लापर
 सुहाउने पार्नु ।
pur'-liou, *n.* सीमा ; सीमान्त ; हद ;
 सीमाना ; सीमाना बाहिर रहेको
 जग्गा ; नजीकको प्रदेश ।
pur-loin', *v. t.* चोरी गर्नु ; चोर्नु ;
 अपहरण गर्नु ।
pur'-ple, *n.* बैजनी वा बैगनी रंग ;
 सामानसूचक पोशाक ; राजकीय
 पोशाक । *adj.* बैजनी रंगको ;
 साह्रै रातो । *v. t.* बैजनी रंगको
 बनाउनु ; बैजनी रंगले रंगाउनु ।
pur'-port, *n.* अभिप्राय ; इच्छा
 संकल्प ; मर्म ; सारांश ; अर्थ
 भाव ; उद्देश्य ; मतलब । *v. t.*
 इच्छा गर्नु ; अभिप्राय गर्नु ; अर्थ
 प्रकाश गर्नु ।
pur'-pose (*-pus*), *n.* उद्देश्य ; अभि

प्राय ; मतलब ; आशय । *v. t.* उद्देश्य लिनु ; अभिप्राय राख्नु ; इच्छा गर्नु । *pur'pose-ness, n.* उद्देश्यहीन ; व्यर्थ ; निष्फल ; विफल ; निरर्थक । *pur'pose-ly, adj.* इच्छापूर्वक ; अभिप्राय अनुसार ; मिल्दो ; काम लाग्ने ; जानी बुझीकन ।

purr—See *pur*.

pursu', n. रुपियाँको पोका वा थैली ; रुपियाँ ; दाम ; धन ; पूँजी ; राजकोष । *v. t.* रुपियाँ आदि थैलीमा राख्नु । *-proud, adj.* धनले मातेको ; धनमत्त । *pursu'-ful, n.* थैली भरीको रुपियाँ ।

pur'ser, n. जहाजमा तलब बाँड्ने खजाञ्ची ; जहाजको हरहिसाबराख्ने खजाञ्ची ।

pur-su'-ant, adj. अनुसार ; अनुरूप ; अनुकूल ; मिल्ने ; उपयोगी । *pur'-su-ance, n.* अनुसरण ; अनुगमन ; पछि लाग्ने काम ; सम्पादन गर्ने काम ; फल ; परिणाम ।

pur-sue', v. t. and i. खेद्नु ; पछि लाग्नु ; पछ्याउनु ; लक्ष्य गर्नु ; खोज गर्नु ; खोज्नु ; अनुकरण गर्नु । *pur-suit', n.* अनुसरण ; पछि लाग्ने काम ; खोज ; काम ; व्यवसाय ; उद्यम । *pur'sui-vant, n.* राजदूत ; अनुचर ; अनुगामी ; पछि लाग्ने मान्छे ।

pur'sy, adj. मोटो ; स्थूल ; दम फुल्ने ; स्त्री स्त्री गर्ने ।

pur'te-nance, n. जीव जन्तुको भित्रिअंस ; आन्द्रा-भुङ्गी ।

pu'ru-lent, adj. पीपले भरिएको ; पीप निस्कने ; पीप जस्तो । *pu'-ru-lence, pu'-ru-len-cy, n.* पीप ।

pur-voy' (-vā'), v. t. and i. खानेकुरो बाँड्नु ; रासिन दिनु ; रसद दिनु ; प्रवन्ध गर्नु वा हुनु ; संग्रह गर्नु ; बटुल्नु ; जुटाउनु । *pur-voy'-ance, n.* खानेकुरो बाँड्ने काम ; खाने कुरो ; संग्रह ; बटुल्ने वा जुटाउने काम । *pur-voy'-or, n.* खानेकुरो जुटाउने काम भएको मान्छे ; रसद साहू ; भण्डारी ; मोदी ।

pur'-view, n. सीमा ; विस्तार ; फैलाउ ।

pus, n. पीप ।

push, v. t. and i. थिच्नु ; धक्केल्नु ; ठेल्नु ; धक्केल्नु ; धक्का लाउनु ; अघाडि बढ्नु वा बढाउनु ; प्रयत्न गर्नु ; चेष्टा गर्नु ; प्याकप्याक्ती लाउनु । *n.* थिच्ने वा ठेल्ने काम ; धक्का ; धक्का ; उत्तेजना ; आक्रमण ; उद्यम ; प्रयत्न ; चेष्टा ; आवश्यकता । *push'-ing, adj.* उद्योगी ; उद्यमी ; उद्यमशील ; साहसी ; साहसिक ।

pu sil-lan'-i-mous (-mus), adj. साहसहीन ; कायर ; कातर ; डरछेहवा ; भोरु ; दुर्बल । *pu-sil-lan'-i-mous-ness, pu sil-la-nim'-i-ty, n.* *pu-sil-lan'-i-mous-ly, adv.*

puss, n. बिरालो ; बिरालोको बोलाउने

नाउँ ; खरायो ; चौगाडा । *pus'-sy*,
n. प्यारो बिरालो ; सुरी ; म्याउ ।
pus'-tule, *n.* बिमिरा ; ढण्डीफोर ।
pus'-tu-late, *v. t.* बिमिरा
 निस्कनु ; ढण्डीफोर उग्रनु । *pus-*
tu-la'-tion, *n.* *pus'-tu-lar*, *pus'-*
tu-lous, *adj.*
put, *v. t. and i.* राख्नु ; स्थापन गर्नु ;
 थन्क्याउनु ; जोड्नु ; संयुक्त
 पार्नु ; उत्तेजित पार्नु ; उस्काउनु ;
 चम्काउनु ; एकासि उपस्थित पार्नु ;
 प्रस्ताव गर्नु ; घुम्नु ; जानु ; हिड्नु ।
n. स्थापन ; धक्का ; ठेलाइ ।
pu'-ta-tive, *adj.* कल्पित ; ठानिएको ;
 भनिएको ।
pu'-tid, *adj.* सडेको ; कुहेको ; बेकम्मा ;
 तुच्छ ; नोच ।
pu'-trid, *adj.* सडेको ; गलेको ; कुहेको ;
 दूषित ; दुर्गन्ध ; हानिकारक ।
pu'-tre-fy, *v. t. and i.* कुहुनु ;
 सड्नु ; गल्नु ; पिलिनु ; बिग्रनु ;
 नष्ट हुनु वा पार्नु । *pu-tre-fac'-*
tion, *n.* सडे-गलेको अवस्था ;
 दूषित अवस्था ; दुर्गन्धता । *pu-*
tre-fac'-tive, *adj.* सड्ने ; गल्ने ;
 दूषित हुने ; गह्माउने । *pu-tros'-*
cent, *adj.* पचनशील ; गल्ने ;
 सड्ने ; कुहुन वा सड्नु लागेको ।
pu-tres'-cence, *n.*
put'-ty, *n.* पुटीन । *v. t.* पुटीनले
 जोर्ने वा अढ्याउनु ।
puz'-zle, *n.* जटिल प्रश्न वा विषय ;
 कठिन समस्या ; अड्को ; प्रहेलिका ;

जिल्ल वा अलमल्ल हुने काम । *v. t.*
 and *i.* कठिन समस्यामा पार्नु ;
 जिल्ल पार्नु वा पर्नु ; अलमल्ल हुनु ।
puz'-zling, *adj.* जटिल ; कुटिल ;
 जिल्ल वा अलमल्ल पार्ने ; विरक्तिकर ।
pyg'-my or *pig'-my*, *n.* बाउघे ;
 एकदमै होचो ब्यक्ति वा वस्तु । *adj.*
 पुङ्को ; होचो ; साह्रै सानो ।
py-jas'-mas (*pi-jas'-mas*), *n. pl.* सुत्दा
 लाइन खुकुलो सुरुवाल र भोटो ।
pyor-rhoe'-a, *n.* पीप निस्कने काम ;
 पीपको बगाइ । दाँतको बिमारी ।
pyr'-a-mid, *n.* मिश्रदेशको चारपाटे पीँद
 भएको र सलामी परेको भुजाहरू
 शीर्षमा जोडिएको सूचीस्तम्भ ; सियो
 झैं टाउको औ तलतिर मोटो हुँदै
 आएको कुनै वस्तु । *pyr'-am'id-*
ally, *adv.* *pyr'-a-mid-i-cal-ly*,
adv.
pyre, *n.* चिता ; दाउराको थुप्रो ।
py-ri'-tos, *n.* अरु धातुसित गन्धकको
 मिश्रण ।
py-rog'-e-nous, *adj.* आगो निस्कने ;
 आग्नेय ; आगो भएको ।
py-rol'-o-gy, *n.* अग्नि-विज्ञान । *py-rol'-*
o-gist, *n.* अग्नि-विज्ञानका पण्डित ।
py-rom'-o-ter, *n.* आगोको ताप नाप्ने
 यन्त्र ; तापमान यन्त्र विशेष ।
py-ro-tech'-nics or *py-ro-tech'-ny*
 (*-tek-*), *n.* आतशबाजी बनाउने
 कला वा विद्या । *py-ro-tech'-nic*,
-al, *adj.* आतशबाजी सम्बन्धी ।
py-ro-tech'-nist, *n.*

pyr'-rhic, *n.* प्राचीन ग्रीकहरूका लडाइँ-को नाच विशेष ।

pyr'-rhon-ism, *n.* नास्तिकता ; संदिग्धता ; अविश्वास ; अश्रद्धा ।
pyr'-rhon-ist, *n.*

Py-thag-o-re'-an, *adj.* पाइथगोरास वा तिनको दर्शनशास्त्र सम्बन्धी । *n.* पाइथगोरासका चेला । Py-thag-or'-ism, *n.* पाइथगोरासका मत ।

py-thon, *n.* अजिङ्गर ; अजङ्गको सौँप ।

py-thon'-ist, *n.* भविष्य भन्ने मानिस ; ज्योतिषी ।

pyx (*pix*), *n.* क्याथलिक गिर्जांमा पवित्र गरिएको रोटी राख्ने भाँडो ; विभिन्न मुद्राको नमूना राख्ने बाकस आदि ।

Q

quack (*kwaik*), *v. i.* हाँस कराउनु ; कथौं कथौं गर्नु ; झूटो तारिफ गरी बढाइ गर्नु ; अहङ्कार गर्नु । *n.* कथौं कथौं शब्द ; औषधि वा चिरफारमा सिपालु छु भनी भाक लाउने वैद्य ; काठ वैद्य । *adj.* काठ वैद्य सम्बन्धी ।
quack'-ish, *adj.* quack'-ism, *n.*
quack'-er-y, *n.* झूटा चिकित्सा ; कु-चिकित्सा ।

quad, *n.* कैदी ; थुनामा परेको मान्छे ; चतुर्भुज क्षेत्र ।

quad-ra-go-nor'-i-an, *adj.* चालिस वा चालीस वर्षको । *n.* चालीस वर्षको मान्छे ।

Quad-ra-ges'-i-ma, *n.* क्रिश्चियन धर्ममा

इष्ट भन्दा अघि चालीस दिनको उपवास ।

quad'-ran-gle, *n.* चतुर्भुज क्षेत्र ; चतुर्भुजीय भाकृति ; वरिपरि घेरारु भएको चारपाटे आँगन । quad-rang'-u-lar, *adj.* चतुर्भुज ; चतुष्कोणी ।

quad'-rant, *n.* कुनै वृत्त वा परिधि को चतुर्थांश गोल वस्तुको एक चौथाइ भाग ; उचाइ नाप्ने यन्त्र विशेष ।

quad'-rant-al, *adj.*

quad'-rate, *n.* साधारण छाप-अक्षर भन्दा अलि होचो शीशाको टुक्रा ।

quad'-rate, *adj.* चतुर्भुजाकार ; चतुष्कोणी ; चार बराबर भागमा बाँडिएको ; चौकस ; ठीक ; उचित ; उपयुक्त ; उपयोगी । *n.* समचतुर्भुज क्षेत्र ; वर्गक्षेत्र । *v. i.* मिल्नु ; एकै हुनु ; उस्तै हुनु ।

quad'-rat'-ic, *adj.* वर्गक्षेत्र सम्बन्धी ; चतुर्भुज सम्बन्धी ; वर्गात्मक (गणित) ; वर्गक्षेत्रसूचक । -equa-tion, *n.* वर्गीय वा द्विघात समीकरण ।

quad'-ra-ture, *n.* समचतुर्भुज ; वर्गीकरण ; वर्ग बनाउने काम ।

quad-ren'-ni-al, *adj.* चार वर्षमा एक पल्ट हुने ; चतुर्वर्षीय ; चतुर्वार्षिक ।

quad-ri-la'-ter-al, *n.* चतुर्भुज क्षेत्र ; चतुष्कोण क्षेत्र । *adj.* चतुर्भुज ।

quad-ri-l'-i-ter-al, *adj.* चार वटा अक्षर भएको ; चतुरक्षर । *n.* चारवटा अक्षर भएको शब्द ।

qua-drille' (*kwa-dril'*), *n.* चारजनाले खेलने तासको खेल विशेष ; नाच-विशेष ।

quad-ril'-lion, *n.* १ को पछि २४ वटा शून्य राख्दा जति हुन्छ त्यति संख्या ।

quad-ri-par'-tite, *adj.* चार भागमा बाँडिएको ; चार भागको ।

quad-ri-syl'-la-ble, *n.* चार पद भएको शब्द ।

quad'-roon, *n.* खच्चर सन्तान विशेष ; वर्णशंकर जाति ।

quad'-ru-ma-ne, *n.* बाँदर आदि दुग्ध-पेयी जन्तु ।

quad'-ru-ma-nous, *adj.* चार हात भएको ।

quad'-ru-pod, *n.* चारखुट्टे जन्तु ; चौपाया । *adj.* चारखुट्टे ।

quad'-ru-ple, *adj.* चारदोबर । *n.* चार-दोबरको परिमाण वा संख्या । *v. t.* चारदोबर पार्नु ।

quad-ru'-pli-cate, *adj.* चारदोबर बनाएको ; चार पटक दोहर्‍याएको । *v. t.* चारदोबर पार्नु ।

quaff, *v. t. and i.* धेरै पिउनु ; ठूलो ठूलो घुट्कामा घुट्काउनु ; ज्यादै धोक्नु ।

quag, *n.* सीमसार ठाउँ ; धापिलो वा भास जग्गा । *quag'-gy, adj.*

quag'-ga, *n.* दक्षिण अफ्रिकामा पाइने बनघोडाका किसिमको जन्तु विशेष ।

quag'-mire, *n.* थलथले वा सीमसार ठाउँ ; धापिलो वा भास जग्गा ; दलदल जमीन ।

quail, *v. t. and i.* थरथर हुनु ; कायल पार्नु ; काबु तुल्याउनु ; थरहरी पार्नु ; डराउनु ; साहसहीन हुनु । *n.* बट्याइ-चराको किसिम ।

quaint, *adj.* पुरानो ढाँचाको ; अपरूप ; अनौठो ; अचम्भको ; विचित्र ; असाधारण । *quaint'-ness, n.* *quaint'-ly, adv.*

quake, *v. i.* डरले वा जाडाले काग्लु ; थरहरी हुनु ; थरथराउनु ; *n.* काग्ले काम ; थरथराहट ।

Quak'-er, *n.* जर्ज फक्सले स्थापित गरेको ख्रीष्ट-धर्म-सम्प्रदाय विशेषको सभासद वा सदस्य ।

qua-li-fi-ca-tion, *n.* योग्यता ; मर्यादा ; गुण ; गुणआदिको प्रमाण दिने कागजपत्र ; सीमाबद्धता ; परिवर्तन ; रूपान्तर । *qual'-i-fy, v. t.* योग्य पार्नु ; उपयुक्त पार्नु ; सीमाबद्ध गर्नु ; गुण बताउनु वा जाहेर गर्नु ; समर्थ तुल्याउनु । *qual'-i-fied, adj.* योग्य ; उपयुक्त ; सङ्कीर्ण ।

qual'-ity, *n.* गुण ; धर्म ; रकम ; किसिम ; शक्ति ; उत्तमताको मात्रा ; चरित्र ; पद ; उच्चकुल ; उच्चवंश । *qual'-i-ta-tive, adj.* गुण सम्बन्धी ।

qualm (*quæm*), *n.* वाकवाकी ; वमन ; चान्त ; कुचिन्ता ; पछितो ; पछताउ ; पश्चात्ताप ; हृदयवेदना ; एक्कासी रोगको आक्रमण । *qualm'-ish, adj.* वमन गर्ने ; चान्त हुने ।

quan-da'-ry, *n.* संकट ; आपद ; विपद ; कठिन अवस्था ।

quan'-ti-fy, *v. t.* परिमाण निश्चित गर्नु । quant-i-fi-ca'-tion, *n.* परिमाण निर्देश ।

quan'-ti-ta-tive, *adj.* परिमाण सम्बन्धो ; परिमेय ।

quan'-ti-ty, *n.* परिमाण ; मात्रा ; नाप ; संख्या ; जम्मा ; मोठ ; समष्टि ; राशि ; आकृति ; आकार ।

quan'-tum, *n.* परिमाण ; मात्रा ; जम्मा ; मोठ ; समष्टि ।

quar'-an-tine (-teen or -tin), *n.* रोग आदि सर्छे भन्ने डरले जहाजलाई यताउति चल्न नदिने समय ; चालीस दिनको समय ।

quar'-rel, *n.* झगडा ; विवाद ; कलह ; वादविवाद ; बाझाबाझ । *v. t.* झगडा गर्नु ; वादविवाद गर्नु । वाझनु ; मित्र भावको सम्बन्ध टुटाउनु । quar'-rel-some, *adj.* झगडालु ; कचिङ्गले ; कलहप्रिय ; बाझ्न खूब मन पराउने ।

quar'-ry, *n.* ढुङ्गाको खानि ; शिकारी कुकुर ; हिंस्रक चरो ; शिकार गरिने जन्तु ; शिकार । *v. t.* खानिबाट ढुङ्गा निकाल्नु ; झिक्नु ; खानि खन्नु । -man or quar'-rier, *n.* ढुङ्गाको खानिमा काम गर्ने मान्छे ।

quart, *n.* परिमाण विशेष ; दुइ पाइण्ट-को मात्रा ।

quar'-tan, *adj.* हरएक चार दिन पछि

हुने । *n.* प्रत्येक चार दिनमा हुने ज्वरो ।

quar'-ter, *n.* चतुर्थांश ; एक चौथाइ भाग ; सुका ; हाता ; दिशा ; प्रान्त ; प्रदेश ; स्थान ; प्राय ; चौदह सेरको वजन । *n. pl.* वासस्थान ; निवास ; डेरा ; टोल ; दया ; कृपा । *v. t.* चार भागमा विभक्त गर्नु ; आश्रय दिनु ; वास दिनु । -day, *n.* तेस्रो महीनाको आखिरी दिन ; कर वा भाडा दिइने दिन । -dock, *n.* जहाजका पछिस्तिरको माथिल्लो तला । -master, *n.* सेनाहरूका निम्ति वासस्थान अनि खानेकुराको बन्दोबस्त गर्ने भार लिएको मान्छे ।

-sessions *n. pl.* प्रत्येक तीन महीनामा न्यायाधीशले हेर्ने इङ्गल्याण्डको कचहरो । -staff, *n.* प्राय ६ फीट लामो डण्डा वा लाठो । quar'-ter-ly, *adv. and adj.* प्रत्येक तीन तीन महीनामा हुने । त्रैमासिक ; तीन तीन महीनाको फरक । *n.* त्रैमासिक पत्रिका ।

quar'-tern, *n.* चार पौण्ड तौलको कुनै वस्तु ; पाइण्टको चतुर्थांश । loaf, *n.* प्रायः दुइ सेर वजनको पाउरोटी ।

quar-tet or quar-tetto', *n.* चार स्वर वा बाजाका निम्तिको संगीत रचना ; चारको खाल ; चौपदी ।

quar'-to, *adj.* चार पृष्ठ भएको ; दुइ पाता वा पन्नाको । *n.* चार पृष्ठ वा दुइ पाताको किताब ।

quarty, *n.* स्फटिक ; मणि ; एक किसिमको पथर ।

quash, *v. t.* थिच्नु ; दमन गर्नु ; खण्डन गर्नु ; रद्द गर्नु ; व्यर्थ गर्नु ; खतम पार्नु ।

qua'si, *conj. and adv.* प्रायः ; झण्डै ; जस्तै ; यानै ; अर्थात् ।

quas'sia, *n.* दक्षिण अमेरिकामा पाइने रुखको किसिम ; यस रुखको बोट्टा ।

quat'or-cente'nary, *n.* चारसयौं वार्षिक उत्सव ।

quater'na-ry, *adj.* चार हिस्सा भएको ; संख्या चारसित सम्बन्ध भएको । *n.* संख्या चार ; चार चीजहरूको खाल ।

quater'ni-on, *n.* चारको खाल ; दुइ जोडा । quater'ni-ons, *n. pl.* गणितशास्त्रको तन्त्र विशेष ।

quat'-rain, *n.* पहिलो र तेस्रो वा दोस्रो र चौथोमा छन्द मिलेको चार पंक्तिको श्लोक ।

qua'ver, *v. t. and i.* काम्नु ; थर्कनु ; थरथराउनु ; काम्ने स्वरमा उच्चारण गर्नु । *n.* काम्ने काम ; स्वर-कमाइ ; संगीत स्वर विशेष ।

quay (*kē*), *n.* जहाजमा माल लादने वा झिक्ने वा मान्छे चढ्ने कृत्रिम वा प्राकृतिक घाट ; जहाजबाट उत्रने ठाउँ । -age, *n.* यस ठाउँमा लाउने कुरा ।

quench'y, *adj.* हल्लँदै गरेको ।

quench, *n.* वेइया ; रण्डी ; अष्ट चाल चलन भएको आइमाई ।

quoa'sy, *adj.* बान्त हुन लागेको ; वमन हुने । quoa'si-ness, *n.* quoa'si-ly, *adv.*

queen, *n.* रानी ; राजेश्वरी ; महारानी ; निर्दिष्ट जग्गामा सर्वश्रेष्ठ स्त्री ; कमिला, मौरी आदिको रानी । -consort, *n.* राजपत्नी ; महारानी ; पटरानी । -dowager, *n.* स्वर्गवासी राजाको पत्नी । -mother, *n.* राजाकी आमा ; विधवा राजमाता । -regent, *n.* आम्ला सन्तानका लागि राज्य गरिदिने रानी । -regnant, *n.* आफ्नै इच्छा अनुसार राज्य चलाउने रानी ।

queer, *adj.* अचम्भको ; अनौठो ; अद्भुत ; असाधारण ; अपरूप ; एक तमासको ; बिचित्र ; शंकनीय ; धमिलो ; अस्वास्थ्य ; ग्लानि भएको । queer'-ish, *adj.*

quell, *v. t.* दमन गर्नु ; थिचोमिचो गर्नु ; दबाउनु ; साम्य पार्नु ; शान्त पार्नु । quell'-ler, *n.*

quench, *v. t.* पानी आदिले तिर्खा मेट्नु ; ठण्डा पार्नु ; वत्ती आदि निभाउनु ; चूप पार्नु ; मुख बन्द पार्नु ; ध्वंस पार्नु ; नष्ट पार्नु ; दबाउनु ; रोक्नु ; दमन गर्नु । quench'a-blo, *adj.* तिर्खा मेटिने ; रोक्न सकिने ; दबाउन सकिने ; दमन हुने । quench'-less, *adj.* अशान्त ; अशाम्य ; दबाउन नसकिने ; अदमनीय ।

quer'i-mon-i-ous, *adj.* असन्तुष्ट

चित्त नवुझेको ; अनृत । *quer'-i-mon-i-ous* *noss*, *n.* *quer'-i-mon-i-ous-ly*, *adv.*

quern, *n.* हाते जाँतो ।

quer'-u-lous (-lus), *adj.* दोषग्राही ; चित्त नवुझेको ; असन्नुष्ट ; अनृत ; कचकचाउने । *quer'-u-lous-ness*, *n.* *quer'-u-lous-ly*, *adv.*

quer'-ry, *n.* प्रश्न ; प्रश्नको चिह्न ; कसेको चालचलन आदि जान्नाको आकांक्षा ; जिज्ञासा । *v. t. and i.* सोध्नु ; प्रश्न गर्नु ; सोधपुछ गर्नु ; बोली वा लेखाइमा बाधा उठाउनु ; शंका गर्नु । *quer'-rist*, *n.* सोध्ने वा प्रश्न गर्ने मान्छे ।

quest, *n.* खोज ; जाँच ; परीक्षा ; अनुसन्धान ; अन्वेषण ।

ques't-ion, *n.* प्रश्न ; सवाल ; अनुसन्धान ; मामला, समस्या, विवाद आदिको विषय ; तर्क वितर्क ; शंका ; सन्देह । *v. t. and i.* प्रश्न गर्नु ; सवाल सोध्नु ; प्रश्नद्वारा परीक्षा गर्नु ; शंका गर्नु ; अवधान गर्नु ।

ques't-ion-a-ble, *adj.* सन्देहपूर्ण ; शंकर्नीय ; अनिश्रित ; विवादनीय ।

ques't-ion-a-ry, *n.* प्रश्नहरूको खाल । *ques't-ion-ist*, *n.* प्रश्न गर्ने वा सवाल सोध्ने मानिस ; प्रश्नकर्ता ।

ques'-tor, *n.* प्राचीन रोम राज्यको म्याजिस्ट्रेट ; राजकोषको मालिक ; कोषाध्यक्ष ।

queue (kü), *n.* नकली चुल्हो ; लामो टुप्पी ; लहरे तौत ।

quib'-ble, *n.* शब्दहरूमा खेल ; श्लेष ; बहाना ; वक्रोक्ति । *v. i.* शब्दहरूमा खेल आदि गर्नु ; बहाना गर्नु ।

quick, *adj.* चाँडो ; छिटो ; फुर्तिको ; तीखो ; तीक्ष्ण ; बाँचेको ; जीउँदो ; सजीव ; गर्भवती । *n.* पारो , चित्तवृत्तिको चञ्चलता ; सजीव जन्तु वा वृक्ष ; जीवित । *adv.* शीघ्रता सित ; विलम्ब नगरी ; तुरन्तै ; झट्ट ; छिटो । *-lino*, *n.* कार्बोन नभएको चून वा चूना । *-sand*, *n.* बलौटे जग्गा ; विश्वासघातक विषय ।

-sighted, *adj.* तीखो आँखा भएको ; तीक्ष्णदृष्टि । *-silver*, *n.*

पारो । *v. t.* ऐना आदिमा पारो पोल्नु । *-witted*, *adj.* ठग्यौलो ।

quick'-en, *v. t. and i.* प्राकृतिक वा आध्यात्मिक बल वा जीवन दिनु ; जीवित पार्नु ; सजीव पार्नु ; उत्तेजित हुनु वा पार्नु ; छिटो चलाउनु ; चाँडो गर्नु ; प्राण-पस्नु ; जीउँदो हुनु ; तीखो पार्नु ; चाँडो चल्ने हुनु ।

quick'-set, *adj.* हरिया विरुवाले बनेको ।

quid, *n.* चपाउने वस्तु ; चपाउनका लागि खानेकुरा ; मुखमा च्यापी राख्ने सुर्तीको टुक्रा ।

quid'-dity, *n.* कुनै वस्तुको सार ; सूक्ष्मता ; अनर्थक तर्क ।

quid'-nune, *n.* कुरा हाक्ने मान्छे ; सबै कुरा जान्दछु भनी धाक लाउने मान्छे ।

quiesce, *v. i.* चूप हुनु ; सुनसान हुनु ; शान्त हुनु ।

qui-es'-cent (-es'-cent), *adj.* स्थिर ; निश्चल ; गतिहीन ; चूपचाप ; शान्त ; मन्द ; मौन । qui-es'-cence, *n.* निश्चलता ; स्थिरता ; शान्ति ; मौनावस्था । qui-es'-cent-ly, *adv.*

qui-et, *adj.* शान्त ; नम्र ; स्थिर ; चूपचाप ; मौन ; सुनसान ; निर्विघ्न ; गुप्त ; लुकेको । *v. t.* शान्त पार्नु ; साम्य गर्न ; सञ्चो पार्नु ; मान्द्वना दिनु ; चूप पार्नु । *n.* निर्विघ्नता ; शान्ति ; मानसिक सुस्थिरता । quiet'ism, *n.* मानसिक शान्ति ; वैराग्य । quiet'ly, *adv.* शान्त हिसाबले ; स्थिर भण्ण । quiet'-ness, *n.* शान्त अवस्था ; स्थिर अवस्था ; चूपचाप वा सुनसान अवस्था ।

qui-e'tude, *n.* शान्ति ; निरवता । विश्राम ; सुख ; चैन ।

qui-e'tus, *n.* विश्राम ; शान्ति ; अन्त-काल ; आखिरी समय ; मृत्यु ; मरण ; अन्तिम मुक्ति ; जीवनदेखि छुटकारा ।

quill, *n.* खोक्रो डाँठ भएको प्वाँख ; प्वाँखको कलम ; दुम्सीको काँडा ।

quilt, *n.* and *v. t.* बिछ्याउना ; ढाक्ने लुगा ; गद्दी ; तोपक ; गद्दी बनाउन ।

qui-na-ry, *adj.* अङ्क पाँचको ; पञ्चक ।

quin-ino' (-in' or in), *n.* किनाइन वा कुलैन ; औले ज्वरोको औषधि विशेष ।

quin-quag'-ge nar'-i-an, *adj.* पचासको लग लागेको ; पचास वर्षको । *n.* यस्तो मान्छे ।

quin-quan'-gu-lar, *adj.* पाँच कोण भएको ; पाँचकोणी ।

quin-quen'-nial, *adj.* प्रत्येक पाँच वर्षमा हुने ; पाँच वर्षसम्म रहने ; पञ्चवार्षिक । *n.* पञ्चवार्षिक घटना वा उत्सव ।

quin'-sy (-zi), *n.* घाँटीको रोग विशेष । घाँटीमा जलन सहितको दुखाइ ; कण्ठमाला ।

quin'-tal, *n.* तौलको परिमाण विशेष ; १०० वा ११२ पौडको तौल ।

quin'-tan, *n.* प्रत्येक पाँच दिन पछि हुने ज्वरो वा वेदना । *adj.* प्रत्येक पाँच दिनमा हुने ।

quin-tess'-ence, *n.* सारांश ; सार-भाग ; जुनसुकै पदार्थको सब भन्दा आवश्यकिय हिस्सा ।

quin'-tu-ple, पाँच दोबर ; पाँच गुणा । *v. t.* पाँच दोबर बनाउनु ।

quip, *n.* खिसीछुरी ; गिह्ठा ; ठट्टा ; छेड़ पेचको भनाइ । *v. t.* गिज्याउनु ; खिसी गर्नु ; गिह्ठा गर्नु ।

quiro, *n.* कागजको चौबीस ताउको परिमाण विशेष ; एक दिस्ता वा ठेप ।

quirk, *n.* हँसी ; ठट्टा ; गिह्ठा ; छेड़-पेचको उक्ति ; वक्रोक्ति ; छल ; कपट ; युक्ति ; आत्माभिमान ।

quit, *v. t.* मुक्त गर्नु ; त्याग गर्नु ; त्यागनु ; छोड्नु ; छुटकारा दिनु ; स्वतन्त्रता दिनु ; रयाना हुनु ; बाटो

लागनु । *adj.* छुटकारा दिइएको ; मुक्त भएको ; छोड्नेको ; त्याग गरेको । *-claim, n.* हकको त्याग ; मुक्तिपत्र । *v. t.* हक छोड्नु वा त्याग गर्नु ।

quite, adj. सम्पूर्ण रूपले ; सिंगै ; स्थोष्टि ; अन्यन्त ; बिल्कुलै ; पूरै ; एकदमै ; सर्वथा ।

quit'tance, n. मुक्त गराइ ; मुक्ति ; ऋणमुक्ति ; छुटकारा ; उद्धार । *-rent, n.* सेवाको सट्टामा तिरिने तिरो ।

quiver, n. कमाइ ; थकाइ ; काँड हाल्ने ढोक्रो । *v. i.* थर्कनु ; हलनु ।

quix-ot'ic, adj. दुःसाहसिक ; उपन्यासिक ; विचित्र ; अनौठो ; अद्भुत । *quix-ot'ic-al-ly, adv.*

quizz, n. जटिल प्रश्न वा विषय ; कठिन समस्या ; अड्को ; प्रहेलिका ; हौसो उट्दो अनुहारको मान्छे ; अनौठो मान्छे ।

quoif (koiif), n. शिरमा लाउने लुगा ; मजेत्रो ; टोपी । *v. i.* टोपी लाउनु ।

quoin (koin), n. बहिस्थ कोण ; कोण बनेको ढुङ्गा वा इँट ; घरको बाहिरी कुना ।

quoit (koiit), n. विशेष खेलमा फ्याँकिने एक किसिमको फलामे मुन्द्रा ।

quon'-dam, adj. पहिलेको ; उहिले भएको ; एक समयको ; भूतपूर्व ; पूर्ववर्ती ।

quo'-rum, n. सभा आदिमा काम गर्नेहरूको निर्दिष्ट संख्या ।

quo'ta, n. आनुपातिक अंश ; भाग ; अंश ; हिस्सा ।

quote, v. t. उद्धृत गर्नु ; उल्लेख गर्न ; कसैको कुरा दोहर्‍याउनु ; मोल तोक्नु । *quo ta'-tion, n.* उल्लेख गर्ने काम ; उद्धृत वाक्य ; उल्लेख गरिएको लेखांश ; प्रमाणको रूपले उल्लेख गराइ ; बजार-भाव ; चल्ती-दर ।

quoth, v. t. भन्यो ; भने ।

quoth'-n, intj. वास्तविक ; वास्तवमा । सौँच्चनै ।

quo-tid'i-on, adj. दैनिक ; दिनहुँ हुने । हरएक दिनको । *n.* प्रतिदिन हुने कुरा ; दिनदिनै आउने उबरो ।

quo'tient (-shent), n. (गणित) एक संख्यालाई अर्को संख्याले भाग गर्दा निक्कले परिमाण ; भागफल ।

R

rab'-bit, n. काठ आदिको बाहिर निस्केको कोण वा पाटा काटिएको खुङ्किलाका आकारको खाँद ; एउटामा कुनै अर्को ढुक्राको टुप्पा वा साल बस्ने खाँद । *v. t.* एउटामा अर्को ढुक्राको टुप्पा वा साल बसाएनका लागि खाँद खोप्नु वा काट्नु ।

rab'-bi, n. यहूदीहरूका धर्मशास्त्रको पण्डित ; यस्ता पण्डितको उपाधि । *rab bin'-ic, -al, adj.*

rab-bin-ism, n. यहूदीहरूको धर्ममत ।

rab'-bit, n. खरायो ; चौगडा ।

rab'-ble, n. व्यवस्थाशून्य भीड ;

- थुईचो ; पग्लेको धातु चलाउने टुप्पा
घुमेको फलामे ढण्डी ।
- rab'id, *adj.* प्रचण्ड ; उत्कट ; उन्मत्त ;
अबोध ; बौलाहा ; पागल ; होमिने ;
तर्क नगर्ने । rab'id-ness, rab'id-
i-ty, *n.* rab'idly, *adv.*
- ra'bi-es (rā'-bi-ēs), *n.* कुकुरहरू
बौलाहा हुने रोग ; कुकुर बौलाएको
अवस्था ।
- rac'coon, ra'-coon, *n.* उत्तर अमेरिका-
मा पाइने मासु खाने जन्तु विशेष ।
- race, *n.* वंश ; कुल ; जाति ; घराना ;
यात्रा ; दल ; पशुहरूको झुण्ड ;
प्रकार ; श्रेणी ; तेजसित बग्ने खोला ;
मद आदिको गन्ध वा कड़ाइपन ;
दौड बाजि ; दौड ; अवादि बढ्ने
गति । -course, *n.* घोडदौड हुने
जग्गा । -horse, *n.* घोडदौडको
घोडा ; रसको घोडा ।
- ra-ceme', *n.* फूलको झुप्पा ।
- rack, *n.* तीव्र वेदना ; यन्त्रनादायक
यन्त्र विशेष ; फलाम आदिको नंग्रा
जरतै घाँस आदि सोहोर्ने यन्त्र ; गाई-
बस्तुले घाँस खाने ढुङ्ग ; किताब,
भौडा कुँडा आदि राख्ने तेस्रो तल्ला ;
दौँदै ; जोरसँग अघि बढ्ने बादल ;
विनाश ; नाश । *v. t.* यन्त्रणा दिनु ;
नंग्रा जस्तो यन्त्रले सोहोर्नु ; बादल
बेगले बढ्नु ।
- rack'et, *n.* टेनिस खेल्ने व्याट ; हिउँमा
हिँड्दा लाउने जूता ; गोलमाल ;
लैलाबैला ; सानो जाल ।
- rack'rent, *n.* तिर्न नसकिने कर ।
- ra'-cy, *adj.* फूर्तिलो ; जोशिलो ; तीव्र ;
सुगन्ध ; सुवासना भएको ; स्पष्ट
लुट्याउने गुण वा बलहरू भएको ।
- rad'dle, *v. t.* एकै ठाउँमा बुझ्नु । *n.*
रुखका हाँगाहरू जोरिएर बनेको
घारी ।
- ra'-di-al, *adj.* किरण वा ज्योति जस्तो
निस्कने ; पाखुराको हड्डी सम्बन्धी ।
- ra'-di-ant, *adj.* दीप्तिमान ; उज्ज्वल ;
प्रभाशाली ; जगमगाउने ; तिर-
मियाइ दिने । *n.* व्यासार्ध ;
उज्यालो वा तातो फैल्ने बिन्दु ।
- ra'-di-anco, ra'-di-an cy, *n.* दीप्ति ;
प्रभा ; उज्ज्वलता ; ज्योति ; प्रकाश ।
- ra'-di-ate, *v. t. and i.* चंकनु वा
चंकाउनु ; झल्कनु ; ज्योति वा
किरण वा प्रकाश चारै तिर फिजाउनु
वा फैल्याउनु ; माझबाट भएर
निस्कनु ; बिनातारको तारबाट खबर
पठाउनु । ra-di-a'-tion, *n.* उज्यालो
वा तातो फिजिने काम ; विकिरण ।
- ra'-di-a-tor, *n.* उज्यालो वा तातो
फैल्याउने वस्तु ।
- rad'i-cal, *adj.* जरा वा मूल सम्बन्धी ;
मौलिक ; प्रकृत ; प्राकृतिक ;
स्वाभाविक ; सत्य ; सौचो ; बिलकुल
सम्पूर्ण ; पूरा ; पक्का ; आदिम ;
प्रारम्भिक ; प्राथमिक ; प्रजातन्त्र
राजनीतिक । *n.* (धातु) मूल ;
मूल जरा ; मूल शब्द वा वर्ण ;
औषधि आदि बनाइने पदार्थको मूल ;
तत्व ; प्रजातन्त्र राजनीतिका पक्षको
मानिस ; बीजगणितको मूलराशि ।

rad'-i-cal-ism, *n.* प्रजातन्त्र राजनीति ;
उन्नतशील मानिसहरूको सिद्धान्त ।

rad'-i-cate, *v. t.* उखेलन नसक्ने गरी
रोप्नु वा गाड्नु । *adj.* उखेलन
नसक्ने ।

rad'-icle, *n.* साना वा मासिना जरा ;
कुनै बिउबाट निस्कने सब भन्दा
पहिला जरा ।

rad'-i-o, *n.* बेतारको खबर आउने यन्त्र ;
रेडियो । -activity, *n.* अस्वच्छपदार्थ
(छलङ्ग नदेखिने पदार्थ) लाई छेड्ने
र बिजुलीको प्रभाव पैदा गर्ने शक्ति ।
-graph, *n.* घामको तीव्रता र अवधि
अङ्कित गर्ने यन्त्र । -telegraphy, *n.*
बेतारको तार-खबर द्वाराको खबर ।
-therapy, *n.* एकसरैद्वारा गरिने
चिकित्सा ।

rad'-ish, *n.* मूला ।

rad'-i-um, *n.* बिजुलीको प्रभाव पैदा
गर्ने, छलङ्ग नदेखिने वस्तुलाई छेड्ने
अनि औखाले नदेखिने किरण
निकाल्ने शक्ति भएको एक किसिमको
धातु ।

ra'-di-us, *n.* निश्चित बिन्दुबाट वृत्तमा
खिचिएको बद्लने रेखा ; कुनै गोल
वस्तुको केन्द्रबाट परिधिमा खिचि-
एको बद्लने रेखाहरू ; व्यासार्ध ;
त्रिज्या ।

ra'-dix, *n.* मूल ; मूलशब्द ; जड़ ।

raff, *n.* फोहोर ; कसिगर ; भत्के बिघ्रे-
को थुप्रो ; रद्दी माल ; नीच मान्छे ।

raf'-fish, *adj.*

raf'-fle, *n.* एक किसिमको भाग्यको

परीक्षाको खेल ; जुवा । *v. t.* भाग्य
परीक्षाको खेलमा आफ्नो भाग्यको
विचार गर्नका लागि नाउँ चढाउनु ;
raft, *n.* खोला आदि तर्नका लागि मूढा-
हरू जोडेर बनाएको ढुंगाको किसिम ;
समुद्रमा पौरैदै गरेको काठको मूढा ।
v. t. काठको मूढा आदि भलले
बगाउनु ।

raf'-ter, *n.* काठको ठूलाठूला टुक्रा ;
नीम ; मूढा । छानाको ढाँडा ।

rag, *n.* झुत्रो ; झुप्रो ; चिरै चिरा वा
छिन्न भिन्न भएको लुगा ; धुजा
धुजा भएको टुक्रा ; टुक्रा-टुक्रा ;
रहेपहेको कुरा । rag'-gad, *adj.* झुत्रे
झुत्रा भएको ; चिरा चिरा वा धुजा
धुजा भएको ; छिन्न ; जोर्ण ; सडे-
गलेको ; खस्रो सतह भएको ।

rag'-a-muff-in, *n.* अल्ले अनि बेकम्मा
मान्छे ; झुत्रे मेला मान्छे ।

rage, *n.* रिस ; राग ; क्रोध ; उग्र रिस वा
त्यसको आवेग ; रीति ; ढाँचा ।

v. t. आगो हुनु ; साह्रै रिसाउनु ;
रिसले चूर हुनु ; साह्रै झोक्नु ।

ra'-ging, *adj.* रिसाएको ; आगो
भएको ; प्रचण्ड ;

ra'-gout, *n.* खूब मसला हाली बनाएको
मासुको परिकार ।

raid, *n.* लुटन आदिका निमित्तको
आकस्मिक आक्रमण वा प्रवेश ।

v. t. एक्कासि आक्रमण गर्नु । raid'-

er, *n.* आक्रमणकारी ।

rail, *n.* खोँबोमा अड्याइएको काठ वा
फलामको बार ; रेलगाडी हिड्ने

फलामे लीक ; एक किसिमको चरो ।
v. t. and i. बन्द गर्नु ; घेर्नु ; बार-
 लाउनु ; लीक बनाउनु ; दुर्वाच्य
 बोल्नु ; गालि गर्नु ; गिल्ला गर्नु ;
 रेलगाडीबाट पठाउनु । -road or
 way, *n.* रेलको सडक ; रेलगाडी
 हिँड्नेका लागि लीक ओछ्याएको
 बाटो ।

rail'-ing, *n.* फलाम वा काठको बार वा
 घेरा ।

rail'-ler-y, *n.* गिल्ला ; ठट्टा ; उपहास ;
 गिल्ला गर्ने काम ; हाँसी हाँसी
 गरेको गिल्ला ।

rail'-mont, *n.* लाउने लुगा ; पोशाक ;
 वस्त्र ; आभूषण ।

rain, *n.* झरी ; पानी ; वर्षा ; वृष्टि ।
v. t. and i. पानी पर्नु ; वृष्टि हुनु ;
 झरो लाग्नु । -bow, *n.* इन्द्राणी ;
 इन्द्रधनु ; इन्द्रेनी । -drop, *n.*
 पानीको थोपो । rains, *n. pl.* वर्षा ;
 झरोको वेला ; वर्षाऋतु । -fall, *n.*
 झरी ; वर्षा । -guage, *n.* झरी नाप्ने
 यन्त्र । rain'-y, *adj.* पानी पर्ला
 जस्तो ; झरीको ।

raise, *v. t.* उठाउनु ; उचाल्नु ; उभ्या-
 उनु ; ठड्याउनु ; ठाढो अवस्थामा
 राख्नु ; उन्नति वा वृद्धि हुने
 बनाउनु ; उत्तेजित पार्नु ; जगाउनु ;
 जीवित पार्नु ; आरम्भ गर्नु ; शुरु
 गर्न ; उच्चशब्द गर्नु ; साह्रो कराउनु ;
 सुनिने वा फुलिने पार्नु ; भूतलाई
 बोलाउनु ।

rai-sin (*rā'-zn*), *n.* किसमिस ; दाख ;
 सुनाका ; सुकाएको अङ्गूर ।

ra'-jah or ra'-ja (*rā'-*), *n.* भारतीय
 शासक ; राजा ।

rake, *n.* फलाम आदिको नंग्रा जस्तै
 घाँस आदि सोहोर्ने यन्त्र ; दाँते
 फ्याउरी ; दाँदे ; दुराचारी मान्छे ;
 नीच मान्छे ; जुवा आदिमा पैसा
 सोहोर्ने काम । *v. t. and i.* दाँते
 फ्याउरीले घाँस आदि सोहोर्नु ; पैसा
 सोहोर्नु ; कष्टसँग बटुल्नु ; संग्रह गर्नु ;
 यताउति हिँड्नु ; भ्रमण गर्नु ; धुई
 धुईती लाग्नु खोज्नु ; औखाले
 सोहोरेर हेर्नु ; एक छेउदेखि अर्को
 छेउसम्म गोलीको परा छोड्नु ।

ral'-ish, *adj.* लम्पट ; कुचरित्र ; भ्रष्ट ;
 नष्ट ।

rak'-ly, *v. t. and i.* गोलमालिएको
 चीजहरूलाई फेरि जम्मा गर्नु ;
 बटुल्नु ; पुनर्मिलित हुनु ; यताउति
 लागेको फौज बटुलिनु ; व्यथा आदि-
 बाट फेरि स्वास्थ्य लाभ गर्नु ; गिल्ला
 गर्नु ; उपहास गर्नु ; खिज्याउनु ।
n. स्वास्थ्य लाभ ; कुनै व्यवस्था
 गर्नका लागि एकत्रित हुने काम ।

ram, *n.* खसी भेडा ; सौँड थुमा ; मेप-
 राशि ; देवल आदि भत्काउने यन्त्र
 विशेष । *v. t.* काठको मुंग्रो आदिले
 केही कुरालाई खंदिलो पार्नु ;
 खौंदनु ; कुट्नु ; कोच्नु ; भेडाको
 जुसाइ सँग गर्नु ; धक्का दिनु ; ठेल्नु ।

ram'-ble, *n.* भ्रमण ; घुमफिर ;
 परिभ्रमण ; अनिश्चित सफर । *v. i.*

- अनिश्चित सफर गर्नु ; भ्रमण गर्नु ; घुम फिर गर्नु ; शिर न पुच्छर वा टुप्पा न फेदको कुरा गर्नु । *ram'-bling*, *adj.* फिरन्ता ; डलुवा ; अनियमित ; अमिल्दो ।
- ram'-ie* or *ram'-ee* (*ram'-*), *n.* एक किसिमको चिनिया घाँस ; काँडा नभएको सिस्नुको किसिम ; यसबाट बनेको पाट ।
- ram'-ify*, *v. t. and i.* विभिन्न शाखा वा भागमा विभक्त गर्नु ; उप-विभागमा विभक्त हुनु ; हाँगाबिगा झैं फैलनु वा फैलाउनु ।
- ram-i-fi-ca-tion*, *n.* हाँगाबिगा ; शाखाप्रशाखा ; धेरै शाखा वा भागमा विभक्त गर्ने काम ; भाग ; खण्ड ।
- ram'-mer*, *n.* छेँदने हतियारको किसिम ; मुँग्रो ; धुपिस ।
- ra'-mose* or *ra'-mous*, *adj.* हाँगाबिगा भएको ; शाखा फैलिएको ।
- ramp*, *n.* उफ्रने वा हामफाल्ने काम । *v. i.* बाघ आदिले झैं उफ्रनु ; घेर्नु ; चढ्नु ।
- ram'-pant*, *adj.* सिंह आदिले पछिल्लो दुइ खुट्टामा उभिएको ; रोक-टोक नभएको ; प्रचण्ड ; प्रबल ; नियम बाहिरको ; आक्रमणशील ; खूब सप्रेको ; मौलाएको । *ram'-pan-cy*, *n.* *ram'-pant-ly*, *adv.*
- ram'-part*, *n.* किल्ला आदिका वरिपरि घेरेको पर्खाल ; बचाउकालागि चारै तिर घेरेको भित्ता ; बचाउ ; सुरक्षा ।

- ran'-rod*, *n.* बन्दूकमा बारुद खाँदने गज ।
- ram'-shackle*, *adj.* कच्चा ; हल्लने ; थर्कने ; चाँडै भत्कने ; निर्बलियो ।
- ra'-mus*, *n.* सानो हाँगा ; डाला ।
- ranch* or *ranch'-o*, *n.* उत्तर अमेरिकामा गाई-बस्तुको बच्चा निकाल्ने संस्था ।
- ran'-cid*, *adj.* दुग्न्थ कुबासना ; साह्रै गन्हाउने ; कुहेको ; सडेको ।
- ran-cid'-i-ty*, *ran'-cid-noss*, *n.* *ran'-cid-ly*, *adv.*
- ran'-cour* (*-kur*), *n.* हिंसा ; ईर्ष्या ; द्वेष ; घृणा ; उग्रता ; तीक्ष्णता ; जरा गाढेको वैमनस्य ; विद्वेष-कारिता । *ran'-cor-ous* (*-us*), *adj.* द्वेषपूर्ण ; घृणापूर्ण ; ईर्ष्याजनक ; अतिद्रोही ।
- ran'-dom*, *adj.* जताभावी ; बिना ठेगानमा ; बेपरवाहसँग ; दैव योगले ; अनियमित ; कुनै उद्देश्य वा सिद्धान्त बिना । *ran'-dom-ly*, *adv.*
- rango*, *v. t. and i.* श्रेणीबद्ध हुनु वा गर्नु ; पंक्ति पंक्तिमा राख्नु ; परिभ्रमण गर्नु ; घुमफिर गर्नु ; घट्नु-बढ्नु ; चढ्नु-उत्रनु ; हद बदलिनु ; पुगनु । *n.* श्रेणी ; पंक्ति ; तरेली ; लहर ; फैलाउ ; प्रसार ; विस्तार ; दौड ; आसन ; दिशा ; परिभ्रमण ; चान वा तारा हाब्रे ठाउँ ; बन्दूक आदिको गोला पुग्न सक्ने हद ; लामो सीमा ; खुल्हाको किसिम ।

ran'-ger, *n.* घुमफिर गर्ने वा भ्रमण गर्ने मानिस ; फिरन्ता ; डुलुवा ; शिकारी कुकुर ; जंगलको हेरविचार गर्ने अफिसर ; बनजौंचको हाकिम ।

ran'-nine, *adj.* भ्यागुता सम्बन्धी ।

rank, *n.* श्रेणी ; पंक्ति ; तरेली ; तौती ; लहर ; स्थान ; मान ; पद ; उच्चपद ; दर्जा ; मर्यादा । *adj.* चाहिंदो भन्दा बढ्ता सप्रेको ; मौलिपको ; मौलापको ; हलक्कै वा हल-हल्ली बढेको ; खूब उज्जा हुने ; दुर्गन्धमय ; कुवासना ; वाक्कलाग्दो ; विपालु । *v. t. and i.* श्रेणीबद्ध गर्नु ; उक्तिमा रहनु ; तरेलीमा मिलाउनु ; दर्जा वा स्थान हुनु ; मान वा पद पाउनु ।

ran'-kle (rang'-kl), *v. i.* घाउ आदि पाक्नु ; पिर्नु ; दुखिरहनु ; जलन हुनु ; निरन्तरको वेदना दिनु ; असह्य हुनु ।

ran'-sack, *v. t.* लूट गर्नु ; लुट्नु ; धुई धुईतो खोज्नु ; तलास गर्नु ; कुना काप्ची सबैतिर खोज्नु ।

ran'-som, *n.* शत्रुको हातबाट मान्छे वा कुनै वस्तु छुटाउनलाई दिइएको धन ; दण्ड आदि छुटकाराको निमित्त तिरिने दाम ; बन्धनबाट मुक्ति वा उद्धार ; जमानत । *v. t.* पैसा तिरेर उद्धार गर्नु ; बन्धनबाट मुक्त गर्नु । ran'-som-er, *n.* ran'-som-less, ran'-som-a-ble, *adj.*

rant, *n.* ठूला ठूला शब्द लाएर वा अलङ्कार पूर्णरूपले बोल्ने काम ; अर्थहीन वाक्य ; खोक्रो शब्दपूर्ण

कुरा ; अर्थ बिनाको शब्द वा वाक्य ।

v. t. and i. बड्बडाउनु ; हड्बडाउनु ; बक्बक् गर्नु ; ठूला ठूला शब्द लाएर बोल्नु ; अलङ्कार-पूर्ण रूपले भन्नु ; साहो कराएर धर्म शिक्षा दिनु । ran'-tor, *n.* बक्बक् गर्ने मान्छे । ran'-ty, *adj.*

rap, *v. t. and i.* धक्का दिनु ; ठोक्कर दिनु वा खानु ; ठ्याक ठ्याक गर्नु ; छिटो छिटो हान्नु ; थप्पड लाउनु ; चोर्नु ; अपहरण गर्नु ; कडा वचन भन्नु । *n.* धक्का ; ठोक्कर ; थप्पड ; थोरै दामको सिका ।

ra-pa'-cious (-shus), *adj.* बलपूर्वक लिने ; जवर्जस्ति लिने ; निचोर्ने ; हिंस्रक ; लूटपीट गरेर खाने ; साह्रै लोभी । ra-pa'-ciously, *adv.* ra-pa'-cious-ness, *n.*

ra-pac'-i-ty (-pas'-), *n.* अत्याचार ; लूटपीट गराइ ; अतिलोभ ; बल-पूर्वक लिने काम ।

rape, *n.* जवर्जस्ति गर्ने काम ; बलपूर्वक लिएको वस्तु ; बलात्कार ; हठ-संभोग ; मूलाका किसिमको उद्भिद् । *v. t.* आइमाईहरूको सतीत्व नष्ट गर्नु ; जवर्जस्ति लिनु ; बिगार्नु ।

rap'-id, *adj.* छिटो ; चौडो ; शीघ्र ; द्रुत ; वेगवान । rap'-id-ly, *adv.* छिटो छिटो ; चौडो गरेर ; शीघ्रता-सित । rap'-id-noss, *n.*

ra-pid'-i-ty, *n.* शीघ्रगति ; चौडो हिँडेको अवस्था ; तेजी ; वेग ; द्रुतता ; शीघ्रता ।

ra'pi-or, *n.* सानो वा छोटो तरवार ;
किरिच ।

rap'ine (-in), *n.* लट ; लटपटि ; लटाइ ;
डकैती । *v. t.* लट्ठनु ; डकैत गर्नु ।

rap'pol, *n.* मेनाका साज भिर्नको लागि
बजाइएको ढोल ।

rap'port, *n.* एकै नामे भएको अवस्था ;
सादृश्य ; सम्बन्ध ; नाता ।

rap proche'ment, (*rā-pros-mang*),
n. पुनर्मिलन ।

rapt, *adj.* खुशीले भूईँमा खुट्टै
नभएको ; मोहित भएको ; मुग्ध
भएको ; परम हर्षित ; लीन ;
मग्न ; व्यस्त ।

rap'tor-i-ous, *adj.* बलपूर्वक हर्ने वा
हरण गर्ने ; हिंस्रक ; लुटाहा ।

rap'turo, *n.* साह्रै खुशीको अवस्था ;
अतिहर्ष ; महानन्द ; मोहित वा
मुग्ध भएको अवस्था । rap'tur-
ous, *adj.* हर्षजनक ; अतिहर्षित ;
साह्रै खुशीको ; मुग्ध भएको ।

rare, *adj.* असाधारण ; कम पाइने वा
हुने ; दुर्लभ ; पातलो ; खुकुलो ;
सब भन्दा उत्तम । rare'-ly, *adv.*
असाधारण रूपले ; कहिले कहीं ;
बिरलै ; कदाचित् ; दैवात् ।

ra'refy, *v. t. and i.* छोट्याउनु ;
पातलो पार्नु ; कहिले कहीं मात्र
पाउनु ; असाधारण हुनु । ra-re-
fac'-tion, *n.* ताप आदिद्वारा
पातलो पार्ने काम ।

ra'ri-ty, *n.* दुर्लभता ; दुर्लभ वस्तु ;
असाधारण चीज ।

ras'-cal, *n.* दुष्ट ; बदमाश ; दुरात्मा ;
धूर्त ; अधम । ras-cal'i-ty, *n.*
दुष्टता ; धूर्तता ; अधमपना ;
नीचपन । ras-cal'-ly, *adv.* नीच ;
अधम ।

rase or raze, *v. t.* पूर्णरूपले नष्ट गर्ने ;
मोटाउनु ; स्वच्छ वा पवित्र पार्नु ;
सदाको लागि उठाइदिनु ।

rash, *adj.* दुःसाहसी ; अति सुरो ;
उत्ताउलो ; बेधइकको ; हतपते ;
हुर्दङ्गे । *n.* छालाको रोग विशेष ।

rash'-ness, *n.* उत्ताउलोपन ;
हतपत गर्ने वा हुर्दङ्गे अवस्था ।

rash'-ly, *adv.*

rash'-er, *n.* सुँगुरको मासुको पातलो
टुक्रा ।

rasp, *v. t.* रेत आदिले खन्नो हिसाबले
रेनु ; दल्नु ; पिँध्नु । *n.* खन्नो रेत ।

rasp'-ber-ry (*ras'*), *n.* ऐसेलु वा
असेलु ; यसको बोट ।

rat, *n.* मूँसो ; आम्नो दल त्याग गर्ने
मान्छे । *v. t.* आम्नो दल त्यागेर
अर्काको दलमा जानु ; आम्नो दल
छाड्नु ।

rat'-an or rat-tan, *n.* बेत ; सानो लट्टी ।

rate, *n.* परिमाण ; दर ; भाउ ; मोल ;
दाम ; कर महशूल ; लागत ; तिरो ;
गति ; जहाजका श्रेणी । *v. t. and i.*
मोल गर्नु ; दाम गर्नु ; स्थायी मोल
निश्चित गर्नु ; दर्जा वा दर गरिएको
हुनु ; गन्नु ; श्रेणीबद्ध हुनु । ra'ta-
ble or rate'-a-ble, *adj.* भाउ वा
मोल गर्न सुहाउँदो ; अनुपातीय ।

rath'-or (*rdth'*), *adv.* बरु ; यो बाहेक ; भन्दा त ; अझ ठीक ; भनु भने ; पो ; केहीमात्रामा ; केही ; अलिकति ।

rat'-i-fy, *v. t.* अनुमोदन गर्नु ; मञ्जूर गर्नु ; प्रमाण दिनु ; साँचो ठहर्‍याउनु । rat-i-fi-ca'-tion, *n.* अनुमोदन ; समर्थन ; मञ्जूर ।

ra'-ti-o (*-shi'*), *n.* (गणित) हार ; अनुपात ; निष्पत्ति ; (ऐन) मुकद्दमा ; मुद्दा ; राय । rat-i-o-ci-na'-tion (*-rash*), *n.* विचार ; तर्क ; कल्पना । rat-i-oc'i-na-to, *v.* rat-i-oc'i-na-tive, *adj.*

ra'-tion, *n.* सेनाहरूको खानेकुरो ; रासिन ; रसद ; भत्ता ।

ra'-tion-al (*rash'*), *adj.* विवेकी ; विज्ञ ; ज्ञानी ; सचेतन ; ज्ञान भएको ; समझदार ; बुद्धिमान् ; युक्तिसंगत ; यथोचित ।

ra'-tion-al-ism, *n.* हेतुवाद ; यौक्तिक-धर्म । ra'-tion-al-ist, *n.* हेतुवादी । ra'-tion-al-ist-ic, -al, *adj.* ra'-tion-al-ise, -ize, *v. t.* विचार गर्नु ; युक्तिसंगत पार्नु ; व्याख्या गर्नु । ra-tion-al-ist'-tion, *n.* ra-tion-al'-ity, *n.* न्यायशक्ति ; तर्कसिद्धता । ra'-tion-al-ly, *adv.* युक्तिपूर्वक ।

ra-tion-ale', *n.* युक्तिपूर्ण विवरण ।

rats'-bane, *n.* मूसो मार्ने विष ।

rat'-tan—see ratan.

rat'-tle, *v. t. and i.* घड्ढुङ्गु शब्द

गर्नु ; यस्तो शब्द गर्दै हिंड्नु ; बक्-बक गर्नु ; गालि गर्नु ; हतियार आदि छडलाङ छुडलुङ गर्नु । *n.* घड्ढुङ्गु शब्द ; छडलाङ छुडलुङ गरेको आवाज ; गुडिया ; पुतली । -snake, *n.* अमेरिकामा पाइने बिपालु साँपको किसिम ।

rau'-cous, *adj.* कर्कश आवाज भएको ; धोत्रे ; रुखो । rau'-ci-ty, *n.*

rav'-age, *v. t.* लूटपीट गर्नु ; नष्ट वा ध्वंस पार्नु ; उत्पात मचाउनु ; स्वाहा पार्नु । *n.* लूटपीट ; नाश ; विध्वंस ; संहार ; उत्पात ; हानि । rav'-a-ger, *n.*

rave, *v. i.* रिसले आगो भएर वा बेहोसी अवस्थामा बोल्नु ; प्रलाप गर्नु ; कराउनु ; गर्जेनु ; बोलाउनु ; भूले भूलको कुरा गर्नु । rav'-er, *n.*

rav'-el, *v. t. and i.* अलझाउनु वा अलझिएको हुनु ; जटिल पार्नु ; फुकाउनु ; खोल्नु ।

ravo'-lin, *n.* किल्लाको बाहिरी बनौट ।

ra'-ven, *n.* लेकको काग ; कारकौवा । *adj.* कालो ।

rav'-en, *v. t. and i.* लूट्दै जानु ; लूट-पीट गर्नु ; अति लोभले खानु ; बल-पूर्वक शिकार मार्नु । *n.* शिकार ; लूटपीट । rav'-en-ous (*-us*), *adj.* साह्रै भोकाएको ; आँत नपूरेको ; खँचुवा । rav'-en-ous-ness, *n.* rav'-en-ous-ly, *adv.*

rav'-in, *v. t.* बलपूर्वक आएको पार्नु ।

ra-vine' (*-veen*), *n.* गहीरो ; साघुरो ;

खोल्सो ; खोंच आदि भण्को पहाङ्-
को बाटो ; घाटी ।

rav'-ing, *n.* प्रलाप ; विलाप ; सुर्छा ;
बेहोसी निरर्थक वाक्य । *adj.* विलाप
गर्ने ।

rav'-ish, *v. t.* हरण गर्नु ; खोस्नु ;
बलजफत गर्नु ; अति हर्ष मान्नु ;
खुसीले मग्न पार्नु ; आनन्दले भर्नु ।

rav'-ish-ing, *adj.* रात्रो ; सुन्दर ;
मनोहर ; मोहित पार्ने । rav'-ish-

ment, *n.* अपहरण ; बलात्कार ;
कसैलाई बलपूर्वक वेपत्ता पार्ने काम ।

raw, *adj.* काँचो ; नपाकेको ; अपटु ;
अनजान ; अज्ञान ; नमिसिएको ;
अमिश्रित ; नसिध्याएको । raw'-
ness, *n.* नपाकेको अवस्था ;
अपक्वता ।

ray, *n.* प्रभा ; ज्योति ; किरण ; प्रकाश ;
बोधशक्ति ; एक किसिमको माछा ।

raze, *v. t.* जमीनसित बराबर पार्नु ;
ध्वंस बनाउनु ; स्वाहा पार्नु ; मेदनु ;
उखेल्नु ।

ra'-zor, *n.* छुरा ; अस्तुरा । -strop, *n.*
छुरा उध्याउने छाला ।

ra'-zure, *n.* मेदने काम ; लोप पार्ने
काम ।

re, *n.* विषय ; मुकद्दमा ; मुद्दा । *prep.*
फेरि ; विरुद्ध ; विपक्ष ; प्रतिकूल ।

reach, *v. t. and i.* पुग्नु ; पाउनु ;
आइपुग्नु ; प्राप्त गर्नु ; लाभ गर्नु ;
फैल्नु ; फैलाउनु ; विस्तार हुनु ;
विस्तोर्ण गर्नु ; पसार्नु ; पुग्ने गति वा
प्रयत्न गर्नु ; हात पसारेर लिनु । *n.*

विस्तृति ; विस्तार ; बुद्धि ; कौशल ;
क्षमता ; शक्ति ; सीमा ; जल्-
प्रणाली ।

re-act, *v. i.* प्रतिक्रिया गर्नु ; कर्ता माथि
काम गर्नु ; बदल्नु ; रूपान्तर हुनु ;
मिलिजुली काम गर्नु । re-ac'-tion,
n. प्रतिक्रिया ; पारस्परिक वा मिली-
जुली गरेको काम ; अधोगति ; प्रति-
प्रहार । re-ac'-tion-a-ry, *adj.* re-
ac'-tive, *adj.*

read, *v. t. and t.* पढ्नु ; बाँच्नु ;
अध्ययन गर्नु ; बुझ्नु । *adj.* पण्डित ;
शिक्षित ; विद्वान् । read'-able,
adj. पढ्न सकिने ; पढ्न लायकको ;
चाख लाग्ने गरी लेखिएको ; पाठ्य ।

read'-ing, *n.* पढ्ने काम ; पढाइ ;
पठन ; पाठ ; अध्ययन ; पुस्तक
आदिको व्याख्या ; विद्या । *adj.*
पाठ पढ्ने ; पुस्तकको पाठ सम्बन्धी ।
-book, *n.* पाठ्यपुस्तक । -room, *n.*
पढ्ने ठाउँ ।

re-ad'-dress, *v. t.* चिट्ठीको ठेगाना
बदल्नु ।

re-ad'-er, *n.* पाठक ; पढ्ने वा अध्ययन
गर्ने मानिस ; प्रफुसंशोधक ; विश्व-
विद्यालयको अध्यापक ; पाठ्यपुस्तक ।
-ship, *n.* पाठकको पद ।

re-ad'-journ, *v. t.* फेरि थौंति राख्नु वा
परसार्नु ; फेरि टाढ्नु ।

re-ad'-just, *v. t.* फेरि ठीक गर्नु वा
मिलाउनु ।

re-ad'-mit, *v. t.* फेरि भर्ने गर्नु ; फेरि

- भर्ति हुनु । *re ad-mis'sion, n.* फेरि भर्ना वा भर्ति हुने काम ।
- read'y (-rel'-), adj.* तयार ; प्रस्तुत ; ठीक ठाक ; उत्सुक ; इच्छुक ; उपस्थित ; नजिकको ; सजिलो ; दक्ष । *-made, adj.* तयारी ; पहिल्यै बनाएको । *-money, n.* नगद रुपियाँ । *-reckoner, n.* बेपारमा हरबखत चाहिने अधिवाटे गरी राख्नेको हरहिसाबको किताब । *-witted, adj.* ठीक समयमा काम गर्न सक्ने ; प्रत्युत्पन्नमति ; चलाक ; चखो ; बाठो । *read'i-ly, adv.* *read'i-ness, n.* तत्परता ; ठीकठाक भएको अवस्था ।
- re-a'-gout, n.* प्रतिक्रिया गर्ने पदार्थ वा शक्ति । *re-a'-goncy, n.*
- re'al, adj.* खास ; सौँच्चिको ; प्रकृत ; वास्तविक ; अकृत्रिम ; यथार्थ ; सत्य ; असल ; चोखो । *n.* स्पेन देशमा पाइने मुद्रा विशेष । *re-al'-i-ty, n.* वास्तविकता ; प्रकृत वा सौँच्चिक घटना ; यथार्थता ; सत्यता । *re'al-ly, adv.* वास्तवमा ; सौँच्चिकै ; यथार्थमा ; सौँचो भनु भने ।
- re'al-ism, n.* चीजहरूलाई जस्तो देख्यो उस्तै सल्लु गर्ने काम । *real'-ist, n.*
- re-al'-iso, -ize, v. t.* साधन गर्नु , काममा ल्याउनु ; मनमा लिनु ; अनुभव गर्नु ; जान्नु ; बुझ्नु ; रुपियाँ पैसामा परिणत गर्नु ; पैसा आदि अदाय गर्न वा चुक्ता लिनु । *re-al-*
- isa'tion, n.* कार्यमा परिणत गर्ने काम ; मनमा लिने काम ; अनुभूति ; ज्ञान ; समझ ; अदाय वा चुक्ता लिने काम । *re'al-isa-ble, adj.* साधनीय ; अदाय वा चुक्ता हुने ।
- realm (relm), n.* राष्ट्र ; राज्य ; देश ; प्रान्त ; हाता ; अधिकार ।
- re'al-ly, n.* अचल धन ; सदाको अधिकार ।
- ream, n.* बौस दिस्ता कागजको परिमाण ; रीम ।
- re-an'i-mate, v. t.* फेरि जीवित पार्नु ; जियाउनु ; फेरि सजीव पार्नु ।
- reap, v. t.* बाली आदि काट्नु ; उज्जनी बटुल्नु ; परिश्रम गरेको उपहार स्वरूप पाउनु । *reap'-er, n.*
- re-ap'-pear, v. t.* फेरि देखा पर्नु । *re-ap'-pear-ance, n.*
- re-ap'-point, v. t.* फेरि नियुक्त गर्नु । *re-ap'-point-ment, n.*
- rear, n.* पछिल्लो वा पछाडिको भाग ; सेना आदिको सब भन्दा पछिल्लो भाग । *adj.* पछाडि ; पछिल्लो । *v. t. and i.* उठाउनु ; ठाडो पार्नु ; ठड्याउनु ; बनाउनु ; पालन-पोषण गर्नु ; शिक्षा दिनु ; घोडा आदि पछाडिको खुट्टामा उभिनु ।
- admiral, n.* जहाजको तेस्रो कमाण्डिङ्ग अफिसर । *-guard, n.* सेनाहरूको बचाउको निमित्त सब भन्दा पछाडि हिँड्ने सैन्यदल । *-most, adj.* सब भन्दा पछिल्लो ।

-ward, *n.* सब भन्दा पछिको सेना ।
 re-ar-range, *v. t.* फेरि मिलाउनु ; नयाँ हिसाबले सजाउनु । re-ar-range-ment, *n.*
 re-as-cend', *v. t.* फेरि चढ्नु ।
 re-ason (re'-son), *n.* विचार ; विवेक ; बुद्धि ; कारण ; हेतु ; अभिप्राय ; आशय ; युक्ति ; उद्देश्य ; प्रमाण ; योग्यता ; विचार शक्ति ; मानसिक ; स्वास्थ्यता । *v. t. and i.* विचार गर्नु ; परीक्षा गर्नु ; जाँच्नु ; कारण बताउनु ; दलिल आदि पत्र द्वारा प्रमाण खोल्नु । re-ason-able, *adj.* युक्ति संगत ; न्याय संगत ; परिमित ; यथोचित ; सुनासिन्न ; ठीक । re-ason-ing, *n.* विचार ; तर्क ; युक्ति । re-ason-less, *adj.*
 re-as-se-mble, *v. t. and i.* फेरि जम्मा पार्ने वा हुनु ।
 re-as-sert', *v. t.* फेरि समर्थन गर्नु ; फेरि उल्लेख गर्नु ; फेरि पेश गर्नु ।
 re-assess', *v. t.* फेरि अर्को पटक मूल्य निर्धारण गर्नु । re-assess'-ment, *n.*
 re-as-sign', *v. t.* नामसारी गरी फिर्ता दिनु । re-as-sign-ment, *n.*
 re-as-sume', *v. t.* फेरि लिनु ; फिर्ता लिनु ; आफ्नो पुरानो ठाउँ फेरि लिनु ।
 re-as-sure', *v. t.* फेरि स्थापित गर्नु ; फेरि पत्थारमा पार्नु ; डर दूर गरिदिनु ; निर्भय पार्नु । re-as-sur'-ance, *n.*

reave or reive, *v. t. and i.* बलपूर्वक हरण गर्नु ।
 re-a-wak'en, *v. t.* फेरि जगाउनु ।
 re-bate', *v. t.* भुत्ते पार्नु ; धार मोड्नु ; कुनै कुराबाट घटाउनु ।
 re-bate'-ment, *n.* मोल आदि घटेको अवस्था ; तिर्नु पर्ने अङ्कबाटको घटाइ ।
 re-bel', *v. i.* विद्रोह गर्नु ; बागी हुनु ; कुनै प्रचलित चलन प्रति शृणाको दृष्टिले हेर्नु ।
 reb'-el, *n. and adj.* राजद्रोही ; विद्रोही ; बागी ; बागियान । re-bel'-li-on, *n.* राजद्रोह ; राज-विद्रोह ; कानूनी अख्तियारको पर्वाह नगर्ने मान्छे । re-bel'-li-ous (-us), *adj.* राजद्रोही ; उपद्रवी ; विद्रोही ; बागी ।
 re-boun'd', *v. t. and i.* ठक्कर खाएर पछिल्लिर आउनु ; पछिल्लिर उफ्रनु ; प्रतिध्वनि हुनु । *n.* ठक्कर खाएर पछिल्लिर आउने काम ।
 re-buff', *n.* अधि बढ्नु नदिने काम ; प्रतिरोध ; बाधा ; अस्वीकार ; अस्वीकृति । *v. t.* रोक्नु ; बढ्नु नदिनु ; प्रतिरोध गर्नु ; बाधा दिनु ; अस्वीकार गर्नु ।
 re-build', *v. t.* फेरि बनाउनु ।
 re-buke', *v. t.* गाली गर्नु ; धम्की दिनु ; दप्काउनु ; हप्काउनु । *n.* धम्की ; गालि ; दप्काइ ।
 re'-bus, *n.* नक्साद्वारा शब्द प्रकाश गर्ने काम ।

re-but', *v. t. and i.* प्रत्युत्तर दिनु ;
रोक्नु ; पछि हटाउनु ; खण्डन गर्नु ;
झूटो साबित गर्नु । re-but'-ta-ble,
adj. re-but'-ter, *n.*

re-cal'-ci-train, *adj.* प्रतिवादी ;
विरोधी ; विद्रोही ; वशमा नभएको ।

re-cal'-ci-trato, *v. t.* प्रतिरोध
गर्नु ; रोक्नु ; इन्कार गर्नु ; वशमा
नआउने हुनु ।

re-call', *v. t.* फेरि बोलाउनु ; डाक्नु ;
फेरि सम्झनामा ल्याउनु ; सम्झनु ;
स्मरण गर्नु ; फेरि जीवित पार्नु ;
रद्द गर्नु । *n.* फेरि बोलाउने वा
डाक्ने काम ; रद्द गर्ने काम ।

re-cant', *v. t. and i.* गल्ती ठानेर
छोड्दिनु ; पहिलेको राय अस्वीकार
गर्नु ।

re-cant'a-tion, *n.* प्रतिसंहार ; प्रति-
घोषणा ; खण्डन ।

re-ca-pit'u-late, *v. t.* संक्षेपमा फेरि
वर्णन गर्नु ; छोटकरीमा दोहोर्‍याएर
भन्नु । re-ca-pit-u-la'tion, *n.*

re-cap'ture, *v. t.* फेरि पक्रनु ; फेरि
लिनु । *n.* फेरि लिने वा पक्रने
काम ।

re-cast', *v. t.* नयाँ आकार बनाउनु ;
नयाँ सौचोमा ढाल्नु ; फेरि गन्नु ।

re-code', *v. t. and i.* फर्केर जानु ;
पछि हट्नु ; हट्क्नु ; चरित्र वा
गुणमा अवनति हुनु ।

re-ceipt' (-set'), *n.* प्राप्ति ; प्राप्ति-
स्वीकारपत्र ; रसीद ; भर्पाइ ;
आम्दानी ; आय । *v. t.* रसीद दिनु ।

re-ceive' (-seev'), *v. t.* ग्रहण गर्नु ;
स्वीकार गर्नु ; लिनु ; पाउनु ;
हातपर्नु ; प्राप्त गर्नु ; सभादर ;
स्वागत गर्नु ।

re-coiv'-er, *n.* ग्रहण गर्ने वा पाउने
मान्छे ; खजाञ्ची ; चोरेको चीज
लिने मान्छे ; टेलिफोन वा बेतारको
तारको शब्द वा खबर टिप्ने यन्त्र ।

re-coiv'-a-ble, *adj.*

ro'-con-sy, *n.* नयाँपन ; आधुनिकत्व ;
नूतनत्व ।

ro-con'sion, *n.* समालोचना ;
प्रत्यालोचना ; पुनर्विचार ; ग्रन्थको
दोहोर्‍याइ ; दोहोर्‍याएको ग्रन्थ ।

'cent (-sent), *adj.* हालसालैको ;
नयाँ वा भर्खरको ; आली ; साजो ;
नूतन ; आधुनिक । ro'-cent'-ly,
adv. भर्खरै ; हालसालै ; अलिक
अघि ।

cep'-ta-cle, *n.* केही कुरा राख्ने
भौँडा, ठाउँ वा जग्गा ; आधार ;
फलफूल आदिका झुप्पाको बीचको
डोँट । ro-cep'-tion, *n.* प्राप्ति ;
ग्रहण ; लिने काम ; लिने वा
सभादर स्वागत वा सत्कार गर्ने
काम ; स्वीकार ; सत्कार । ro-cep'-
tive, *adj.* भावना वा विचार लिन
छिटो वा सक्ने ; छिटो कुरा टिप्ने ।

ro-cess', *n.* गुफा ; एकान्त ; निर्जन-
स्थान ; सुनसान ठाउँ ; काम
आदिबाट विश्राम ; छुट्टी ; बिदा ;
बिदाको दिन । re-ces'sion, *n.*
पछि हटाइ ; पछि हट्ने काम ।

rec'i-po (*rī's-ē-pē*), *n.* औपधि वा खानेकुरो कसरी बनाउनु वा खानु पर्ने वयान लेखिएको कागज-पत्र ; औषध-विधि ।

re-cip'i-ent, *n.* पढाएको कुरो पाउने मान्छे ; कही कुरो लिने मान्छे ।

re-cip'-ro-cal, *adj.* परस्परको ; आफुसको ; बदलामा ; सट्टाको ; उल्टा रूपले मिल्ने ; पारस्परिक कर्म वा सम्बन्ध जाहेर गर्ने । *n.* (गणित) एका अर्काको राशि एकै हुने गरी अर्कोसँग सम्बन्ध भएको फल ; व्युत्क्रम ; विपरीत । re-cip'-ro-cal-ly, *adv.* एका अर्कोसँग ; आफुसमा ; परस्परमा ।

re-cip'-ro-cate, *v. t.* आफुसमा दिनु वा लिनु ; बदलनु ; साटासाट गर्नु ; सट्टापट्टा गर्ने । re-cip-ro-ca'-tion, *n.* आफुसमा दिने वा लिने काम ; सट्टापट्टा गर्ने काम ; बदलाइ ; परिवर्तन ।

rec-i-proc'i-ty, *n.* परस्परमा मिलेको अवस्था ; आफुसको काम ; दिनु वा लिनुको सिद्धान्त ।

re-cite', *v. t.* दोहर्ह्याउनु ; वर्णन गर्नु ; कसको वचन खुल्लुह भन्नु ; कण्ठस्थ सुनाउनु ; मुखस्थ भन्नु । re-ci'-tal, *n.* वर्णना ; विवरण सहितको वयान ; यथार्थ कुराहरू दर्साउने कागज पत्रका हिस्सा । rec-i-ta'-tion (*ros-*), *n.* कण्ठ गरेर भन्ने काम ; कुनै ठाउँको वा कुराको वर्णन गर्ने काम ।

rock, *v. t. and i.* ध्यान दिनु ; चिन्ता गर्नु ; खयाल गर्नु ; वास्ता राख्नु ; परवाह गर्नु ; विचलित हुनु । rock'-loss, *adj.* अचेत ; अविवेकी ; असावधान ; हुर्दुङ्गे ; बेफिक्रि गर्ने ; ध्यान नदिने ; परवाह नगर्ने । rock'-loss ness, *n.* rock'-loss-ly, *adv.* rock'-ling, *adj.* दुब्लो ; निर्धो ; दुर्बल । *n.* दुर्बल वा असहाय नानी ; हुर्दुङ्गे मान्छे ।

rock'-on, *v. t. and i.* गन्नु ; हिसाब लाउनु ; संख्या गर्नु ; हिसाब निकास गर्नु ; जोड्नु ; श्रेणीमा राख्नु ; माप्नु ; ठाप्नु । rock'-on-ing, *n.* गणना ; हिसाब ; ऋणा वा ऋणदाताको हिसाब ; समयको हिसाब ।

re-claim', *v. t. and i.* उद्धार गर्नु ; फेरि फर्काउनु ; सुधारण ; संशोधन गर्नु ; सभ्य पार्नु ; खेती गर्नु ; कराउनु ; चिच्याउनु । re-claim'-able, *adj.* उद्धार गर्न सकिने ; सुधारण हुने ; संशोधनीय । re-claim-a'-tion, *n.* दावा गरेको कुरो ; मागेको चोज ; सुधारण काम ; संशोधन ; पुनः प्राप्ति ।

re-cline', *v. t. and i.* झुकेको अवस्थामा हुनु ; झुक्नु ; लडिरहनु ; सहारा लिनु ; अडेस लाग्नु ; निर्भर वा आश्रित हुनु ; विश्वास गरी भर पर्नु ; विश्राम गर्नु ; थकाइ मार्नु ।

re-cluse' (-cloos'), *adj.* एकान्तवासी ; एकान्त ; एकलास ; शून्य ; निर्जन ।

n. एकान्तवासी मानिस; संन्यासी; वैरागी; एकान्त वा एकलासमा भएको स्थान।
rec'-og-nise, v. t. चिन्नु; स्वीकार गर्नु; कबुल गर्नु; सल्लूक गर्नु; स्पष्टसंग बुझ्नु। *rec'-og-ni-tion, n.* चिनापर्ची; चिन्हारी; स्वीकार; स्मरण; पुनर्ज्ञान। *re-cog'-ni-sance, n.* स्वीकार; कबुल; अङ्गीकार; प्रतिज्ञापत्र; चिन्ने; पुनः परिज्ञान; जमानत।
re coil', v. i. ठक्कर खाएर वा डरले पछि हट्नु; हच्कनु; पल्टनु; पछि फर्कनु; बन्दूक पङ्काउँदा पछित्तिर घचेटेनु। *n.* पछि हटाइ; पल्टाइ; पछि फर्काइ।
rec-ol-lect', v. t. स्मरण गर्नु; मनमा ल्याउनु; संझनु। *rec-ol-lec-tion, n.* स्मरण; स्मृति; संझने काम; स्मरण शक्ति; संझना, मानसिक स्थिरता।
re-com'-fort, v. t. फेरि सान्त्वना दिनु; फुल्याउनु; ढाढस दिनु।
re-com-mence', v. t. फेरि शुरु गर्नु; फेरि थाल्नु। *re-com-mence'-ment, n.*
rec-on-mend', v. t. गुण गाउनु; प्रशंसा गर्नु; उपयुक्त भन्नु; शिफारिश गर्नु; सल्लाह दिनु। *rec-om-men-da'-tion, n.* प्रशंसा पत्र; सल्लाह; शिफारिश; अनुरोध; गुण। *re-com-mend'-a-ble, re-com-mend'-a-tor-y, adj.*

re-com-mit', v. t. फेरि दिनु; फेरि समर्पण गर्नु।
rec'-om-pense, v. t. बदला दिनु; इनाम दिनु; क्षतिपूर्ति गर्नु। *n.* साटो; बदला; इनाम; सट्टा भर्ना दिएको कुरा; क्षतिपूर्ति।
re-com-pose', v. t. शान्त पार्नु; फेरि रच्नु; नयाँ स्थापित गर्नु।
rec'-on-cile, v. t. मेलमिलाप गर्नु; संतुष्ट गर्नु; विधिपूर्वक चोख्याउनु; मिल्ने पार्नु; मिलाउनु; शान्त पार्नु। *rec'-on-cil-a-ble, adj.* मेल-मिलाप हुने। *rec-on-cil-i-a'-tion, rec'-on-cile-ment, n.* मेल; पुन-मैत्री; संगति; पुनर्मिलन। *rec'-on-cil-a-tor-y, adj.*
rec'-on-dite, adj. गुप्त; दुर्बोध; नजानिने; जान्न नसकिने; गूढ; छिप्ट; थोरै जानिएको।
re-con'-duct, v. t. फर्काएर लैजानु; फेरि बाटो देखाउनु।
re-con'-naissance (-nā-sans), n. शत्रु बसेको ठाउँ पत्ता लाउने काम; निरीक्षण; जाँच। *rec-on-noi'tre (-tēr), v. t.* शत्रु बसेको ठाउँ पत्ता लाउनु; निरीक्षण गर्नु; जाँच गर्नु।
re-con-sid'-er, v. t. फेरि विचार गर्नु। फेरि अर्को पटक जाँच्नु। *re-con-sid-er-a'-tion, n.*
re-con'-s-ti-tute, v. t. फेरि बनाउनु वा रचना गर्नु।
re-con-struct', v. t. फेरि बनाउनु वा

निर्माण गर्नु ; फेरि रस्नु ; नयाँ खडा गर्नु । *re-con-struc-tion, n.*
re-con-vey', v. t. पुरानो मालिक कहौ पुन्याइदिनु ।
re-cord', v. t. लेख्नु ; लेखिराख्नु ; संसना र सूचनाका लागि टिप्नु ; उम्सव मनाउनु । *rec'-ord, n.* बही ; कागजपत्र ; व्यक्तिगत इतिहास वा जीवनी ; प्रमाण ; सबै भन्दा प्रख्यात घटना ; स्मरण चिह्न । *re-cord'-er, n.* लेखक ; हाकिम । *re-cord'-er-ship, n.* लेखकको पद ।
re-count', v. t. सविस्तार वर्णन गर्नु ; फेरि गनु ।
re-coup', v. t. क्षतिपूर्ति गर्नु ; घटाउनु ; कट्टा गर्नु ।
re-course', n. आश्रय ; गति ; सहारा ; अवलम्बन ; शरण ।
re-cov'er, v. t. and i. फेरि अधिकार जमाउनु ; पुनर्लाभ गर्नु ; हराएको वस्तु फेरि पाउनु ; भेटाउनु ; निको हुनु । *re-cov'-er-a-ble, adj.* पुनर्प्राप्ति हुने ; फेरि पाइने । *re-cov'-er-y, n.* प्राप्ति ; पुनः प्राप्ति ; पुनरुद्धार ; स्वास्थ्य-लाभ ।
rec'-eant (-rē-), adj. अविश्वासी ; स्वपक्षत्यागी ; भीरु ; लाछी ; पानी-भान्ने । *n.* अविश्वासी मान्छे ; स्वधर्मत्यागी मानिस ; कायर मान्छे । *rec'-e-an-cy, n.* स्वधर्म त्याग ; भीरुता ।
re-cree'-ate, v. t. and i. विश्राम गर्नु ;

थकाइ मार्नु ; जिउ चक्का वा ताजा पार्नु ; दिल बहलाउनु ; खेलबहाइमा लाग्नु । *re-cree'-ate', v. t.* फेरि सृष्टि गर्नु ; नयाँ रचना गर्नु ; पैदा गर्नु ; उत्पन्न गर्नु । *rec'-re-a'-tion, n.* विश्राम ; दिल बहलाउ ; आमोद प्रमोद ; खेलवाड ; नयाँ वा नूतन सृष्टि । *rec'-re-a-tive, adj.* दिल बहलाउने ; आमोदजनक ; मनोरञ्जक ।
rec'-re-ment, n. पैदा भएको रद्दी वस्तु ; कीट ; धमल ।
re-crim'-i-nate, v. t. and i. उल्टो दोष लाउनु ; प्रत्यपवाद दिनु ।
re crim-i-na'-tion, n. उल्टा अपवाद वा दोष ; प्रतिदोष ।
re-cru-des'-cenco, re-cru-des'-cen-cy, n. असन्तोष फैल्ने काम ; फेरि रिस उठ्ने काम ।
re-cruit' (croot'), v. t. and i. अभाव पूरा गर्नु ; न्यूनता पूर्ण गर्नु ; सिपाही आदि नयाँ भर्ना गर्नु ; स्वास्थ्य लाभ गर्नु ; फेरि बलियो पार्नु । *n.* नयाँ भर्ना गरिएको सैनिक ; रंगरुट ; सभा, समाज आदिको नयाँ सदस्य ; शिकार ।
re-cruit'-ment, n.
rect'-an-gle, n. समकोण भएको चतुर्भुज ; आयत ; आयतक्षेत्र ।
rec tan'-gu-lar, adj. आयत ; समकोण ; आयत आकारको ; समकोणी ।
rec'-ti-fy, v. t. संशोधन गर्नु ; शुद्ध

गर्न ; ठीक गर्न ; मिलाउनु ; मच्याउनु ; सपार्न ; स्वारीज गर्न ।
rec-ti-fi-a-ble, adj. सपार्न वा सुधार्न सकिने ; संशोधनीय । *rec-ti-fi-ca'tion, n.* संशोधन ; सुधार्न वा सपार्न काम । *rec-ti-fi-er, n.* संशोधक ।
rec-ti-lin'o-ar, rec-ti-lin'o-al, adj. सरल रेखाहरूले घेरेको वा बनेको ; ऋजुभुज ; सरल रेखात्मक ।
rec'ti-tude, n. सरलता ; निष्कपटता ; न्यायपरता ; सचाइ ; सत्यता ; शुद्धता ।
rec'to, n. खुला पुस्तकको दाहिने पट्टिको पाता ।
rec'tor, n. विद्यालय आदिका प्रधान अध्यापक वा शासक ; धार्मिक संस्थाका नायक ; मठका अध्यक्ष ।
rec'tor-ate or rec'tor-ship, n. रेक्टरको पद वा काम । *rec'tor-y, n.* पुरोहितको घर वा वृत्ति ; रेक्टरको घर ।
rec'tum, n. गुदद्वार अन्त हुने आत्राको भाग ।
re-cum'bent, adj. विश्रामको निमित्त लेटेको ; अड्डेस लागेको ; अल्टे । *re-cum'bence, re-cum'ben-cy, n.*
re-cu'per-ate, v. t. स्वास्थ्य अनि शक्ति फेरि लाभ गर्नु ; पुनर्लाभ गर्नु । *re-cu-per-a'tion, n.* पुनर्लाभ ; आरोग्य ; नीरोग । *re-cu-per-a-tive, adj.* आरोग्यजनक ; निरोगी ।

re-cur', v. i. स्मरण हुनु ; फेरि मनमा उब्जनु ; फेरि सुद्धि वा चेतमा आउनु ; घरि घरि आउनु ; विचार वा बोलीमा फर्कनु ; दोहोरिनु ; फेरि हुनु । *re-cur'rence, n.* पुनरागमन ; मनमा उब्जने काम ; पुनरुत्पत्ति ।
re-cur'ent, adj. फेरि फर्केर आउने ; फेरि वा अक्सरमा सामयिक रूपले हुने ।
re-cur'ring, adj. (गणित) आवर्त्त ।
rec'u-sant (-ant, also rek'ū), n. धर्म विधिहरूमा उपस्थित हुन इनकार गर्ने मानिस ; धर्म-विरोधी ।
rec'u-san-cy, n. नियमविरोध ; शासनविरोध ।
red, adj. रातो ; रक्तवर्ण ; लालवर्ण । *n.* रातो रंग । *-broad, n.* रातो गाउने चराको किसिम । *-coat, n.* वृटिश सिपाही । *-cross, n.* सेण्ट जार्जको क्रस वा इङ्गल्याण्डको राष्ट्रीय चिह्न ; लड़ाईमा वा अरु वेला दुखेका वा हात-खुट्टा भौँचेका मानिसहरूलाई सहायता दिने अन्तर्राष्ट्रीय समितिको चिह्न । *-hot, adj.* बल्लै गरेको ; जल्लै गरेको ; रन्केको ; रातो हुने गरी तातेको ; ज्वलन्त ; प्रचण्ड । *-lead, n.* नक्सामा लाउने रातो रंग विशेष । *-letter, adj.* रातो मसीले लेखेको ; शुभलक्षण युक्त चिनो ; हर्षपूर्ण घटनाका मितिको रूपमा स्मरणीय । *-letter day, n.* अवकाशको दिन ; शुभ-दिन । *-tape,*

n. कागज आदि बाँध्ने रातो फिता ; कुनै विशेष काममा चलाइने फिता ; स्वेस्ताको कायदा । *red'-ness, n.* रातो भएको अवस्था । *red'-den, v. t. and i.* रातो पार्नु हुनु ; रक्तवर्णको बनाउनु । *red'-dish, adj.* रातो रातो रंगको ।

red-act', v. t. सम्पादन गर्नु ; प्रकाशको रूपमा मिलाउनु ; साहित्यिक रूपमा ल्याउनु । *red-ac'-tion, red-ac'-tor, n.*

re-dan', n. किल्लाको परखाल ।

red-di'-tion, n. समर्पण ; प्रत्यर्पण ; प्रतिदान ; व्याख्या ; विवरण ।

re-deem', v. t. दण्ड तिरेर कैद आदिबाट छुटाउनु ; बचाउनु ; मुक्त गर्नु ; वचन वा प्रतिज्ञा पूरा गर्नु ; उद्योगद्वारा पुनः प्राप्त गर्नु ; सम्पादन गर्नु ; पछुताउनु । *re-deem'-able, adj.* छुटाउन लायकको ; उद्धार योग्य ; मोचनीय ; परिवर्तनीय । *re-deem'-er, n.* त्राणकर्ता ; उद्धार गर्ने वा छुटाउने मानिस ; मुक्तिदाता । *re-demp'-tion, n.* मुक्ति ; उद्धार ; प्रतिज्ञा पालन । *re-demp'-tive, re-demp'-tor-y, adj.*

re-de-liv'-er, v. t. फेरि उद्धार गर्नु ; अर्को पटक मुक्त गर्नु । *re-de-liv'-er-y, n.* फेरि अपेण गर्ने काम ; प्रत्यर्पण ; पुनरुद्धार ; मुक्ति । *re-de-liv'-er-ance, n.*

red-in-te-grate', v. i. पुनरुद्धार गर्नु ;

नयाँ बनाउनु ; पूरा वा सिंगो बनाउनु । *red-in-te-gra'-tion, n.*

red'-o-lent, adj. सुगन्ध ; सुवास ; वासना भाउने ; खुशबुदार । *red'-o-lence, red'-o-len-cy, n.*

re-dou'-ble, v. t. and i. फेरि द्विगुना बढाउनु ; झन् ठूलो पार्नु ; गाढा पार्नु ; साह्रै बढ्नु ; गाढा हुनु ।

re-doubt' or re-doub', n. किल्ला आदिको बाहिरी आड वा घेरा ; किल्ला ; गढी ; दुर्ग ।

re-doubt'-a-ble, adj. डरलाग्दो ; भयङ्कर ; भीषण ; साहसी ।

re-draft', v. i. नयाँ नक्सा बनाउनु वा खिच्नु ; फेरि लेख्नु ।

re-draw', v. t. नयाँ तस्वीर खिच्नु वा बनाउनु ; नयाँ हुण्डी बनाउनु ।

re-dress', v. t. फेरि मिलाउनु ; ठीक ठाक गर्नु ; सपार्नु ; सच्याउनु ; उद्धार गर्नु ; बदला दिनु । *n.* प्रतिकार ; क्षतिपूर्ति ; उपाय ; रक्षा ; सहायता । *re-dress'-i-ble, re-dress'-ive, adj.*

re-duce', v. t. निम्न अवस्थामा ल्याउनु ; परिवर्तन गर्नु ; कम गर्नु ; घटाउनु ; जित्नु ; दबाउनु ; होच्याउनु ; निर्धो पार्नु ; ओह्याल्नु । *re-duc'-tion, n.* परिवर्तन ; कमी ; हास ; निम्न अवस्थामा ल्याउने काम ; लघूकरण ; वशीकरण ; विजय । *re-du'-ci-ble, adj.*

re-dun'-dant, adj. अत्यधिक ; अतिरिक्त ; प्रशस्त ; प्रचुर ; छैलोखैलो ;

- भावप्रकाशको अचाक्छीपन भएको ; फजुलको । *re-dun'-dance* or *re-dun'-dan-ey*, *n* प्रचुरता ; अतिरिक्तता ; छेलोखेलो भएको अवस्था ।
- re du'-pli-cate*, *v. t.* दोबर पार्नु ; द्विगुना पार्नु ; डबल्याउनु ; गुना गर्नु ; दोहर्त्याउनु । *re-du-plic-a'-tion*, *n.*
- re-ech'-o*, *v. t. and i.* गुञ्जनु ; प्रतिध्वनि गर्नु वा हुनु । *n.* प्रतिध्वनि भएको शब्द ; गुञ्जेको आवाज ।
- reel*, *n.* सिमसार जगामा उम्रने बोटको किसिम ; निगालो ; बेत ; नरकट वा परालको बजाउने नली ; कुनै बाजाको बग्ने हिस्सा ; ग्राम्य जीवन दर्साउने कविता ।
- reel*, *n.* समुद्रको सतहमा रहेको चट्टान ; बेहेको पाल । *v. t.* जहाजको पाल बेर्नु ; छोट्याउनु । *reel'-y*, *adj.* समुद्रको सतहमा चट्टान मात्र भएको ।
- reek*, *n.* वाफ ; धूँवाँ ; दुर्गन्ध । *v. i.* वाफ निक्कनु ; धूँवाँ निक्कनु ; दुर्गन्ध आउनु । *reek'-y*, *adj.* वाष्पमय ; धूँवाँमात्र भएको ; अपवित्र ; मलिन ।
- reel*, *n.* धागो, सूत, कागज, लुगा, तार आदि बेहिदै घुम्ने यन्त्र ; फिर्के ; लट्टाइ ; स्काटल्याण्डका एक नाचको किसिम । *v. t. and i.* फिर्के वा लट्टाइमा बेर्नु ; रिडटा चल्नु ; झुल्नु ; टनमुनाउनु ; चकर खानु ।

- re o-lect'*, *v. t.* फेरि चुन्नु ; अर्को पटक पनि छाड्नु । *re-o-loc'-tion*, *n.*
- re el'-i-gi-ble*, *adj.* फेरि चुनिने वा छानिने योग्यको ; उही उपाधिमा फेरि चुनिनसक्ने ।
- re em-bark'*, *v. t. and i.* जहाजमा फेरि लाड्नु ; फेरि जहाज चढ्नु । *re-em bark-a'-tion*, *n.*
- re-o-mact'*, *v. t.* फेरि नियम वा विधि प्रचलित हुनु ; ऐन आदि फेरि पास गर्नु । *re-o mact'-ment*, *n.*
- re-on-force'*, *v. t.* सहायता पठाउनु वा दिनु ; बल दिनु ; मदद गर्नु ; बलियो पार्नु । *re-on-force' ment*, *n.*
- re-en-gage'*, *v. t. and i.* फेरि काममा लाउनु वा लाग्नु ; फेरि नियुक्त गर्नु वा हुनु ।
- re-en'-ter*, *v. t.* फेरि पस्नु ; फेरि भित्र जानु ; फेरि प्रवेश गर्नु । *re-en'-trance*, *re-en'-try*, *n.*
- re-en-throne'*, *v. t.* फेरि गद्दी चढाउनु ।
- re-es-tab'-lish*, *v. t.* फेरि स्थापन गर्नु ; फेरि नियुक्त वा स्थापित गर्नु । *re-es-tab'-lish-ment*, *n.*
- re-eeve*, *n.* नगरका मुख्य म्याजिस्ट्रेट । *v. t.* प्वालमा डोरी छिराउनु ।
- re-exam'-ine*, *v. t.* फेरि परीक्षा लिनु ; फेरि जाँच्नु । *re-exam-in-a'-tion*, *n.*
- re-ex-port'*, *v. t.* मगाएको माललाई फेरि बाहिर पठाउनु ; फेरि निकासी गर्नु । *n.* फेरि निकासी गरिएको माल । *re-ex-port-a'-tion*, *n.*

refection, *n.* जलपान ; भोजन ;
हल्का खाना ; अल्प चमेना ।

refectory, *n.* भोजन गर्न प्रयोग
गरिने कोठा ; खाने-कोठा ;
भोजनालय ।

refer', *v. t. and i.* कारण वा उत्पत्तिको
रूपमा पत्ता लाउनु ; उल्लेख गर्नु ;
बयान आदिमा सम्बन्ध हुनु ;
खोज्नु ; पत्ता लाउनु ; निश्चित
गर्नु ; सुम्पनु ; दिनु ।

reference', *n.* मध्यस्थ ; विचारक ;
पञ्च ; न्यायकर्ता । refer'able,
refer'ible, *adj.* refer'en-
dum, *n.*

reference, *n.* उल्लेख ; सम्बन्ध ;
निर्देश ; संकेत ; मध्यस्थता ।

refine', *v. t. and i.* निर्मल वा पवित्र
पार्नु ; विशुद्ध पार्नु ; सफा बनाउनु ;
खार्नु ; राम्रो वा सभ्य पार्नु ; निर्मल
हुनु ; विशुद्ध हुनु ; पवित्र हुनु ।

refined', *adj.* सफा ; शुद्ध ;
पवित्र ; विशुद्ध ; निर्मल ; सभ्य ;
सूक्ष्म । refine'-ment, *n.*

विशोधन ; विशुद्धता ; पवित्रता ;
सूक्ष्मता ; शिष्टाचार ; सजावट ;
शृङ्गार ।

re-fit', *v. t. and i.* फेरि बनाउनु वा
जोर्नु ; मरम्मत गर्नु ; फेरि जड्नु ;
मरम्मत हुनु ।

reflect', *v. t. and i.* भइसकेका
कुराको विचार गर्नु ; चिन्ता गर्नु ;
ध्यानमग्न हुनु ; प्रतिक्षेप गर्नु ;
ठहर्न खाएर फर्कनु ; प्रतिबिम्बित

हुनु ; छाया दिनु ; कटाक्ष हुनु ;
लाज पार्नु । reflect'-ed, *adj.*

प्रतिबिम्बित ; छाया परेको । re-
flec'-tion, *n.* प्रतिबिम्ब ; छाया ;
चिन्ता ; पुनर्विचार ; मनमा उठ्ने
भावना ; सारगर्भित कथन ;
अपवाद ; निन्दा ; तिरस्कार । re-
flec'-tive, reflect'-ing, *adj.*
चिन्ताशील ; भावनात्मक ; विचार-
पूर्ण ; घोरिने ; छाया ; प्रकाश
आदिको परावर्तक । reflect'or,
n. परावर्तक ; प्रकाश वा प्रतिबिम्ब-
परावर्तक यन्त्र ; ऐना विशेष ।

reflex, *adj.* प्रतिबिम्बित ; छाया
परेको ; पछिल्लिर लुहेको । *n.*
प्रतिबिम्ब ; छाया ।

reflex'-ive, *adj.* कर्ता-सम्बन्धी ;
बितेको समय सम्बन्धी ; प्रतिबिम्ब
वा छाया दिने । reflex'-ively,
adv.

reflu'ent, *adj.* पछिल्लिर बग्दै गरेको ;
पछाडि बग्ने । ref'lu-ence, *n.*
पछिल्लिरको बहाइ ।

reflux, *n.* पछिल्लिरको बहाइ ;
पछाडि पट्टिको प्रवाह ; भाटा ।
adj. पछिल्लिर बहने ।

re fold', *v. t.* फेरि दोबार्नु ; पट्याउनु ।

re-form', *v. t. and i.* आचरणलाई
सुधार्नु ; सपार्नु ; फेरि बनाउनु ;
नराम्रो कामलाई त्याग्नु ; संशोधन
गर्नु । *n.* दूषित चलनको हटाइ ;
कुआचरण सुधार्ने काम ; सुधार ;
संशोधन ; उद्घाटन । re-form'a-

to-ry, *adj.* सुधानुपर्ने; सपानुपर्ने; सुधारजनक; सुधार गर्ने झुकेको। *n.* जवान दोषी वा कसुरदारहरूलाई सपानका निम्ति पठाइने शिक्षालय; सुधार-स्कूल; सुधारजनक; अपराधीहरूलाई उनीहरूको चालचलन सुधारको लागि राखिने घर; सुधार-घर।
 re-formed', *adj.* सप्रेको; सुध्रेको; सुधार भएको; संशोधित; परिवर्तित; बदलेको। re-form'-or, re-form'-ist, *n.* सुधार गर्ने मानिस; सुधारक। re-for-ma'-tion, *n.* संशोधन; सुधार; धर्म-सुधार; धार्मिक, राजनैतिक वा सामाजिक कार्यमा असलको लागि सम्पूर्ण परिवर्तन। re-form'a-tive, *adj.*
 re-fract', *v. t.* स्वाभाविक गति भङ्ग गर्नु; सोझो बाटो छोड्नु; कुबाटो लाग्नु। re-frac'-tion, *n.* प्रकाश वा किरण आदि सोझो रेखामा नभएर टेड्नेको अवस्था; परावृत्ति। re-frac'-tive, *adj.*
 re-frac'-to-ry, *adj.* जिद्दी; हठी; सम्हाल्न नसकिने; विद्रोही; औपधिको असर नपर्ने। re-frac'-to-ri-ly, *adv.* re-frac'-to-ri-ness, *n.*
 re-frain', *v. t. and i.* वाधा हाल्नु; दमन गर्नु; फरक रहनु; हट्नु; रोक्नु; रोकिनु; थाम्नु; थामिनु। *n.* दोहरिने वाक्यांश वा पंक्ति; ध्रुव; टेक।

re-frame', *v. t.* फेरि रचना गर्नु; फेरि बनाउनु।
 re-fran'-gi-ble, *adj.* सोझो बाटोबाट बाझिने; टेढो हुने। re-fran'-gi-bil'-i-ty, *n.* किरणको टेढापना; सोझो बाटोबाट बाझिएको अवस्था।
 re-fresh', *v. t. and i.* फेरि सजीव पार्नु; चङ्गा पार्नु; ठण्डा पार्नु; विश्राम लिनु वा दिनु; शीतल गराउनु; थकाइ मार्नु; उत्साहित वा उत्तेजित पार्नु; ताजा पार्नु; चियापानी खानु। re-fresh'-ment, *n.* विश्राम; थकाइ मार्ने काम; खाने वा पिउने पदार्थ; चिया-पानी; खाजा। re-fresh'-ing, *adj.*
 re-frig'-er-ant, *adj. and n.* शीतल गराउने; शान्तिदायक; सञ्जो पार्ने; ताप कम पार्ने औषधि; ठण्डा वा शीतल पार्ने वस्तु।
 re-frig'-er-ate, *v. t.* शीतल पार्नु; ठण्डा पार्नु; चिसो पार्नु। re-frig'-er-a-tion, *n.* re-frig'-er-a-tive, *adj.* re-frig'-er-a-tor, *n.* औषधि वा कुनै पदार्थलाई चिसो पारी राख्ने यन्त्र। re-frig'-er-a-tor-y, *n.* कुनै पदार्थलाई चिसो पारी राख्ने औँझो।
 ref'-uge, *n.* आश्रय; अनाथालय; शरण; आश्रयस्थान; रक्षाको छाउँ; आइ; सहारा; उपाय; जूक्ति। ref-u-gee', *n.* शरण पर्ने

आउने मानिस ; आश्रय लिन आउने मानिस ; शरणार्थी ; धार्मिक वा राजनैतिक खेदोबाट उक्केर बिरानो मुलुकमा गएको मान्छे ।

re-ful'-gen't, *adj.* टल्कने ; उज्यालो ; तेजिलो ; दीप्तिमान ; प्रकाश दिने ; प्रभामय ; प्रभाशाली । reful'-gence, re-ful'-gen'-cy, *n.* प्रभा ; प्रकाश ; उज्ज्वलता ; दीप्ति ; तेज ; ज्वाला । re-ful'-gent-ly, *adv.*

re-fund', *v. t.* रुपियाँ आदि फर्काई दिनु ; फिर्ता दिनु ; भर्ना दिनु । *n.* फिर्ता तिराइ ; भर्ना ; प्रत्यर्पण ।

re-fuse' (-fuz'), *n. t. and i.* अस्वीकार गर्नु ; इन्कार गर्नु ; बेमञ्जूर गर्नु ; ग्रहण नगर्नु ; निवेदन नमान्नु ; असम्मत हुनु । re-fu'-sal, *n.* अस्वीकार ; असम्मति ; अस्वीकृति ; त्याग । re'-fuse (-ūs), *n.* छोड्नेको पदार्थ ; परित्यक्त द्रव्य ; फोहोर ; कसिगर ।

re-fute', *v. t.* असत्य बोलेर प्रमाण गर्नु ; झूटो साबित गर्नु ; खण्डन गर्नु ; कुरा काट्नु । re-fu'-ta'-tion, *n.* खण्डन ; खण्डन गर्ने विधि ; झूटो साबित ; असत्य प्रमाण । re-fu'-tal, *n.* re-fu'-ta'-ble, re-fu'-to-ry, *adj.*

re-gain', *v. t.* फेरि पाउनु ; फिर्ता पाउनु ; पुनर्लाभ गर्नु ; अधिकार फेरि प्राप्त गर्नु ।

re'-gal, *adj.* राजा सम्बन्धी ; राजाका निमित्तको ; राजालाई सुहाउने ;

राजकीय ; राज्यको ; देदीप्यमान । re-gal'-i-ty, *n.* राजत्व ; राजकीयता ; शाही शक्तिको गुण ।

re'-gal-ly, *adv.*

re-gale', *v. t. and i.* मनपर्दो खानु ; तृप्त वा प्रसन्न हुनु वा पार्नु ; रोजी हिसाबले स्वागत गर्नु । *n.* रोजी-खाना ; खानेकुराको असल परिकार । re-gale'-ment, *n.* मन बहलाउ ; जलसा ; भोज ; मेजमानी ।

ro-ga'-lia, *n.* छत्र-चामर आदि राजचिह्न ; राजाको अधिकार ; राजलक्षण ।

re-gard', *v. t.* आदर गर्नु ; मान्नु ; संझनु ; वास्ता गर्नु ; ठान्नु ; टक्कटकी लाएर हेर्नु ; ध्यान दिनु । *n.* दृष्टि ; आदर ; सम्मान ; ध्यान ; परवाह ; चिन्ता ; सम्बन्ध ; शुभकामना ; श्रद्धा । re-gard'-ful, *adj.* सजादर वा श्रद्धापूर्ण । re-gard'-less *adj.* वास्ता नगर्ने ; श्रद्धाविहीन ; बेपरवाह ; उदासीन । re-gard'-ing, *prep.* सम्बन्धीय ; सम्बन्धमा ; विषयमा ; बाबत ; निमित्त ।

re-gat'-ta, *n.* ढुंगा आदिको ढोड ।

re'-gen'-cy, *n.* राज प्रतिनिधिको शासन ; पद वा अधिकार ; राजप्रतिनिधित्व ; शासनकर्ताहरूको सभा ।

re-gen'-or-ate, *v. t.* फेरि पैदा गर्नु, फेरि उत्पन्न गर्नु ; नयाँ जीवन वा बल प्रदान गर्नु ; नयाँ र उच्चतर आध्यात्मिक प्रकृतिले भूषित गर्नु ; पुनर्जन्म दिनु ; पुनरुद्धार गर्नु । *adj.* आरोग्य ; निरोगी ; चञ्चल ; द्विज ।

re-gen-er a'-tion, *n.* पुनर्जन्म ; पुनरुद्धार ; पुनर्ग्रह ; उत्पत्ति ; नव-जीवन । re-gen'-er-a-tive, *adj.*
 re'gent, *n.* राज-प्रतिनिधि ; नाबालक राजाका लागि शासन गरिदिने मन्त्री । *adj.* शासक ; शासनकारी ।
 -ship, *n.*
 reg'i-cide (rej'-), *n.* राजहत्या ; राज-हिंसा ; राजा काट्ने तथा मार्ने मान्छे ।
 reg'ild', *v. t.* फेरि गिल्टी चढाउनु वा मोदनु ।
 reg'imo' (rā-sheem'), *n.* राजशासन-प्रणाली ; शासन-पद्धति ; शासन वा परिचालन-पद्धति ; शासनकाल ; शासन ; राजत्व ।
 reg'i-men, *n.* खानेकुरा आदिको नियम वा व्यवस्था ; शासन-प्रणाली ; नियमित शासन ; जीवनको रीति ।
 reg'i-ment, *n.* एक कर्नेलको अधीनमा भएको पल्टन ; फौज ; सैन्यदल ।
 reg'i-men'tal, *adj.* पल्टन वा फौज सम्बन्धी । reg'i-men'tals, *n. pl.* सेनाहरूको उर्दी वा पोशाक ; पल्टनियौं वा फौजी-लुगा ।
 re'gion (-jun'), *n.* मुलुकको टुक्रा ; प्रदेश ; देश ; भूभाग ; जग्गा ; क्षेत्र ; सीमा ; शरीरको भाग ; मण्डल ; विस्तार ।
 reg'ister, *n.* बही ; खाता ; कार्य सम्बन्धी वा सप्रमाण फिरेस्त ; सरकारी तालिका वा सूची ; रेजिष्टरी-बही । *v. t. and i.* बहीमा चढाउनु ;

खातामा लेख्नु ; सरकारी तालिकामा चढाउनु ; रेजिष्टरी गर्न ।
 reg'is-trar, *n.* बही खाता राख्ने मान्छे ; कार्य सम्बन्धी अङ्कित गर्ने मान्छे । reg'is-try or regis-tra'-tion, *n.* बही खातामा चढाउने काम ; यो गर्ने ठाउँ ।
 reg'-nan-cy, *n.* शासन ; राजत्व ; राज्य ; राजगद्दी ; प्रबलता ; प्रचण्डता ।
 reg'-nant, *adj.* राज्याधिकारी ; आफ्नै हकमा शासन गर्ने ; राज्य चलाउने ; प्रभावशाली ; बली ।
 re'gress, *n.* फर्कने काम ; फेरि आउने काम । *v. t.* फर्कनु ; फेरि आउनु ; पछिल्लिर हट्नु । re-gres'-sion, *n.* फर्कने काम ; पछिल्लिरको गति ; हटाइ । re-gres'-sive, *adj.* पछिल्लिर आउने ; फर्कने ।
 re-gret', *v. t.* खेद प्रकाश गर्नु ; फेरि पाए हुन्थ्यो भनी इच्छा गर्नु ; पछुताउनु ; पश्चात्ताप गर्नु ; विलाप गर्नु । *n.* शोक ; खेद ; पछुताव ; पश्चात्ताप ; विलाप ; मनको वेदना ; दुःख । re-gret'-ta-ble, *adj.* चाहान भएको ; इच्छा नगरिने ; निन्दनीय ; अनुशोचनीय । re-gret'-ful, *adj.* दुःखपूर्ण ; दुःखित । re-gret'-ful-ly, *adv.*
 reg'-u-lar, *adj.* नियमित ; नियम परायण ; यथाविधि ; क्रमसित ; प्रणालीबद्ध ; सम्पूर्ण ; ठीक । *n.*

साधु ; सन्यासी ; कामा ; स्थायी
सेना ; सैनिक ; योद्धा ।

reg-ular-i-ty, *n.* reg-u-lar-ly, *adv.*
नियम ; सुप्रणाली ; व्यवस्था ;
नियमवर्तिता ; समानता ; एक-
रूपता ।

reg-u-late, *v. t.* सुबन्दोबस्त गर्नु ;
नियमित पार्नु ; मध्यम पार्नु ;
घड़ी आदि मिलाउनु ; नियमको
अर्धानमा राख्नु ।

reg-u-lation, *n.* व्यवस्थिति ;
व्यवस्थापन ; नियम ; कानून ;
बन्दोबस्त ; नियमित पार्ने काम ।
reg-u-la-tive, *adj.*

reg-u-lator, *n.* शासक ; व्यवस्थापक ;
घड़ीको गति परिचालन गर्ने स्प्रिङ्ग ;
गति-परिचालक ।

re-ha-bili-tate, *v. t.* फेरि नियुक्त
गर्नु ; फेरि उही अधिकार दिनु ;
re-ha-bili-ta-tion, *n.*

re-hear', *v. t.* फेरि सुन्नु ; फेरि विचार
गर्नु ;

re-hearso' (-hers'), *v. t.* दोहर्‍याउनु ;
पाठ गर्नु ; वर्णन गर्नु ; गङ्ग : कण्ठ
भङ्गु : सुनाउनु । re-hear'sal
(-hers'-), *n.* दोहर्‍याउने वा वर्णन
गर्ने काम ; पाठ ; कथन ; व्याख्यान ;
खेलिने दिन भन्दा अघि खेल्नको
नाटक आदिको खेल ।

reign (*rān*), *v. t.* राज्य गर्नु ; शासन
गर्नु ; राजकाज चलाउनु ;
अधिकार जमाउनु । *n.* राज्य ;

राज-शक्ति ; आधिपत्य ; राजत्व ;
राजत्वकाल ; शासन ।

re-im-burse', *v. t.* फिर्ता दिनु ; भर्ना
गर्नु ; टुट्टा तिर्नु ; क्षतिपूरण गर्नु ।
re-im-burse'-ment, *n.* फिर्ता
तिराइ ।

rein (*rān*), *n.* लगाम ; करेली ;
बागडोर ; कट्जा गर्ने उपाय ; वशमा
ल्याउने उपाय । *v. t.* आम्नी घोडा
थाम्नु ; रोक्नु ; दमन गर्नु ; वशमा
राख्नु ; शासन गर्नु ।

rein'-deer (*rān'*), *n.* बाहसिङ्गे
जरायो ।

re-in-force', *v. t.* थप मानिस वा
वस्तुद्वारा बलियो पार्नु ; बल वा
शक्ति दिनु ; सेना आदि थप्नु ।
re-in-force'-ment, *n.* बल वा
शक्ति दिने काम ; बलियो पार्ने
काम ।

reins (*rans*), *n. pl.* मिर्गौला ;
मूत्राशय ; मुटु ।

re'in-sort', *v. t.* फेरि घुसानु ; लेख
आदि फेरि थप्नु वा लेख्नु ।

re-in-spect', *v. t.* फेरि परिदर्शन गर्नु ;
जाँच गर्नु । re-in-spect'-tion, *n.*

re-in-state', *v. t.* फेरि स्थापन गर्नु ;
फेरि अधिकार दिनु ; फेरि कट्जामा
ल्याउनु ; फेरि (अर्को पटक) नियुक्त
गर्नु । re-in-state'-ment, *n.* पुनः
स्थापन ; फेरि नियुक्त गर्ने काम ।

re-in-sure', *v. t.* फेरि बीमा गर्नु ।
re-in-sur'-ence, *n.*

re-in-vest' *v. t.* दामलाई अर्को

- लगानीमा सार्नु ; फेरि स्थापन गर्नु ।
re-in-vest'-ment, n.
- re-in'-ves-ti-gate, v. t.* अर्को पटक अनुसन्धान गर्नु । *re-in-vest-i'ga-tion n.*
- re-in-vig'-o-rate, v. t.* अर्को पटक तेजिलो वा बलवान् पार्नु ; बलियो बनाउनु ; बलवान् शक्ति दिनु ।
re-in-vig-o-ra-tion, n.
- re-in'-vite, v. t.* फेरि निम्त्याउनु ; निम्तो दिनु ; निमन्त्रण गर्नु ।
- re-is-sue', v. t.* फेरि बाहिर निकाल्नु ; फेरि प्रकाश गर्नु ।
- re-it'-e-rate, v. t.* घरिघरि भन्नु ; कैयन् चोटि भन्नु ; घरिघरि दोहर्त्याउनु ; गरिबस्नु वा घरिघरि गर्नु । *re-it-er-a'-tion, n.*
- re-ject', v. t.* अस्वीकार गर्नु ; इन्कार गर्नु ; बेमञ्जर गर्नु ; नमान्नु ; छोड्नु ; रद्द गर्नु ; बान्त गर्नु ; वाक गर्नु ; झाडा गर्नु । *re-ject'-tion, n.* अस्वीकार वा इन्कार गर्ने काम ; नालिने काम ।
- re-joince', v. t. and i.* हर्षप्रकाश गर्नु ; खुशी पार्नु ; दङ्गदास पार्नु ; आनन्दित हुनु ; रमाउनु ; खुशी मनाउनु ;
re-join'-ing, n. आनन्द ; हर्ष ; रमाहट ; हर्षप्रकाश ; आनन्दोत्सव ; रमाहटको समय । *-ly, adv.*
- re-join', v. t. and i.* पुनर्मिलन हुनु ; फेरि मिलाउनु वा मिल्नु ; युक्त गर्नु ; प्रत्युत्तर दिनु ; जवाब दिनु ; मुख फेकाउनु ।
- re-join'-der, n.* प्रत्युत्तर ; जवाबमा अनिएको कुरा ; प्रतिवाद ; जवाब ।
- re-judge'- v. t.* फेरि न्याय गर्नु ; फेरि इन्साफ गर्नु ।
- re-ju'-ven-ate, v. i.* फेरि जवान बनाउनु ; नयाँ जीवन पाउनसक्नु ।
- re-ju-ve-nesc'e', v.* *re-ju-ve-nesc'-ence, n.*
- re-kin'-dle, v. t.* फेरि बाल्नु ; फेरि सल्काउनु ; उत्तेजित पार्नु ; उस्काउनु ।
- re-lapse', v. i.* निको भएर फेरि बिसञ्चो हुनु ; फेरि थलिनु ; फेरि खस्नु । *n.* विराम गर्ने काम ; फेरि थलिएको अवस्था ; निको भए पछि फेरि रोगको उल्ल्साइ ।
- re-late', v. t. and i.* वर्णन गर्नु ; भन्नु ; सम्बन्धमा ल्याउनु ; सम्बन्ध हुनु ; नाता वा साइनु लाग्नु । *relat'-ed, adj.* सम्बन्ध भएको ; साइनु पर्ने ; वर्णन गरिएको ; अनिएको ।
- re-la'-tion, n.* विवरण , वर्णन ; कथन ; इतिहास ; उल्लेख ; सम्बन्ध ; नाता ; साइनु पर्ने मान्छे ; कुटुम्ब । *re-la'-tional, adj.* सम्बन्धवाचक । *re-la'-tion-ship, n.* आझो पर्ने वा साइनु पर्ने अवस्था ; कुटुम्बिता ; साइनु ; नाता ।
- rel'-a-tive, adj.* सम्बन्धी ; साइनु भएको ; प्रासङ्गिक ; सम्बन्धकारक वा सम्बन्धवाचक । *n.* साइनु पर्ने मान्छे ; नातिदार ; सपिण्ड ; कुटुम्ब ; सम्बन्धवाचक शब्द ; आत्मीय । *rel'-a-tive-ly, adv.* *rel'-a-tiv-ity, n.*

relax', *v. t. and i.* खुकुलो पार्नु ; ढीला पार्नु ; शिथिल हुनदिनु ; दुर्बल पार्नु ; निर्धो पार्नु ; कोमल बनाउनु ; घटाउनु ; कम्ती पार्नु ; शिथिल हुनु ; निर्धो हुनु । *adj.* शिथिल ; निर्धो ; असावधान । *relax'able, adj.* *relax-a'tion n.* शिथिलता ; विश्राम ; आंशिक छुटकारा ; होलोपन ; निर्धो वा दुर्बल अवस्था ; ढीलापन ।

relay', बीच बीचमा थाकेको घोडा वा मान्छे बदल्ने काम ; घोडाको डाक । *v. t.* फेरि राख्नु ; फेरि स्थापन गर्नु ।

release', *v. t.* मुक्ति दिनु ; मुक्त गर्नु ; छुटकारा दिनु ; उद्धार गर्नु ; छोडि दिनु ; स्वतन्त्र पार्नु ; दाबी छोड्नु । *n.* मुक्ति ; मुक्ति-पत्र ; उद्धार ; छुटकारा ; स्वतन्त्रता ।

relegate', *v. t.* देश निकाला गर्नु ; बनवास पठाउनु ; धपाउनु ; ओढाउनु ; खबर आदिको निम्ति निर्देश गर्नु । *rel-e-ga'tion, n.*

relent', *v. i.* कडाइ खुकुलो पार्नु ; कम कडा हुनु ; कोमल हुनु ; नरम हुनु ; दया गर्नु ; कठोर विचार छोड्नु । *relent'-ing, n.* दया नभएको अवस्था ; क्रूरता ; कठोरता ; निर्दयता । *relent'-less, adj.* निर्दयी ; निष्ठुर ; दया नभएको ; कठोर । *relent'-less-ness, n.* *relent'-lessly, adv.*

rel'e-vant, *adj.* प्रसंग उडेको विषय ; प्रासङ्गिक ; सम्बन्ध भएको ; उचित ; उपयुक्त । *rel'e-vance, rel'e-vancy, n.* प्रासङ्गिकता ; उपयुक्तता ; प्रसंग ।

re-li'a-ble, *adj.* विश्वासनीय ; भर पर्नु सकिने । *re-li-a-bil'i-ty, re-li'a-ble-ness, n.* *re-li-a-bly, adv.*

re-li'-ance, *n.* निर्भर ; भर ; भरोसा ; सहारा ; विश्वास ; पत्यार ।

rel'-ic, *n.* स्मरण-चिह्न । *n. pl.* लास ; मानिसको मृत शरीर ; अवशेष ; बाँकी रहेको चिह्न वा सम्झौटो ; मरेका प्राणीको रहेपहेको हाड-खोड आदि ।

re-lic't, *n.* विधवा स्त्री ; राँडी ।

re-lic't' (-lĭf), *n.* प्रतिकार ; उपकार ; उद्धार ; मदत ; शान्ति ; सहायता ; छुटकारा ; मुक्ति ; बुढा माथि उड्ने गरी ढाल्ने वा कुद्ने विधि ; मूर्ति आदि बनाउने कला । *re-lieve' (-lĭv'), v. t.* आराम पार्नु ; दुःख-देखि छुटकारा पाउनु ; मदत दिनु ; उपकार गर्नु ; उद्धार गर्नु ; सहायता दिनु ; शान्त पार्नु ।

re-lig'-ion (-lĭj' un), *n.* धर्म ; पूजा-पद्धति । ईश्वरको भक्ति ; धर्म-मत ; धर्म-विश्वास । *re-lig'-ion-ist, n.* धर्ममा विश्वास गर्ने मानिस ; धार्मिक मानिस । *re-lig'-ion-ism, n.*

re-lig'-ious (-us), *adj.* धार्मिक ; धर्मात्मा ; भक्त ; धर्मपरायण ; महन्त ; पुण्यात्मा ; पवित्र । *relig'-*

ious-ness, *n.* ro-lig'-ious-ly,
adv.

re-lin'-quish, *v. t.* त्याग गर्नु; छोड्नु;
छोडि दिनु; समर्पण गर्नु। re-
lin'-quish-ment, *n.* परित्याग;
छोड्ने वा त्याग्ने काम; त्याग।

rel'-i-quary, *n.* साधुहरूको कास
हाल्ने बाकस।

rel'-ish, *n.* बासना सहितको स्वाद;
आकर्षण गर्ने गुण; चाख; रुचि;
इच्छा; भोक। *v. t. and i.*
चाख लाग्नु; रुचि हुनु; तृप्त हुनु;
स्वादिलो हुनु; सुख दिनु।

re-luc'-tant, *adj.* अनिच्छुक; विरक्त;
विमुख; मनसुबा नगर्ने; बाधा
दिने; अनक्रनाउने। re-luc'-tance,
re-luc'-tan-cy, *n.* अनिच्छा;
असन्तोष; अरुचि; विराग;
विमुखता।

re-ly', *v. i.* विश्वास गर्नु; निर्भर हुनु;
विश्वास गरी भर पर्नु; भरोसामा
पर्नु। re-li'-able, *adj.* विश्वास-
योग्य; भर पर्नुहुने; निर्दोष र
युक्तिसंगत चरित्र वा गुणको।
re-li'-ance, *n.* विश्वास; निर्भर;
श्रद्धा; पत्यार; भरोसा; भर
परिएको चीज।

re-main', *v. i.* बाँकी रहनु; पछि
छोड्नु; रहिरहनु; रहनु; बस्नु।
re-main'-der, *n.* बाँकी; शेष;
बाँकी रहेको वा उभ्रेको भाग;
जग्गाको धनी मरे पछि त्यसको दर्जा
वा स्थान पाउने हक। re-mains',

n. pl. लास; मरेको शरीर; मुर्दा;
ग्रन्थकर्ताको मर्ने दिनसम्म नछापेका
ग्रन्थहरू।

re-mand', *v. t.* फेरि सुम्पनु; फिर्ता
पठाउनु; फर्काइ दिनु; फेरि
बोलाउनु। *n.* फर्काउने काम;
फेरि बोलाउने काम।

re-mark', *v. t.* निहालेर हेर्नु; ध्यान
दिनु; विचार राख्नु; टीकाटिप्पणी
गर्नु; वर्णन गर्नु; भन्नु; सम्मति
प्रकट गर्नु। *n.* ध्यान दिएर हेर्ने
काम; टीका-टिप्पणी गर्ने काम;
मत-प्रकाश; वचन; हेर्चाह;
दर्शन; दृष्टि।

re-mark'-a-ble, *adj.* आश्चर्य;
असाधारण; प्रसिद्ध; प्रख्यात;
ख्याल राख्न लायकको; स्मरणीय।
re-mark'-a-ble-ness, *n.* re-mark'-
a-bly, *adv.*

re-mar'-riage, दोस्रो पटकको बिहे;
पुनर्विवाह।

rem'-o-dy, *n.* प्रतिकार; उपाय;
सुधार; औषधि; ओखती। *v. t.*
औषधिले विसेक पार्नु; सच्याउनु;
न्यूनता पूर्ति गर्नु; प्रतिकार गर्नु;
उपाय गर्नु।

re-me'-di-al, re-me'-di-a-ble, *adj.*
प्रतिकारक; सुधारक; फायदा
गर्ने; निको तुल्याउने; साध्य।

re-mem'-ber, *v. t.* मनमा राख्नु;
याद राख्नु; स्मरण गर्नु; संझनु;
नबिसँनु; संझाउनु।

re-mem'-brance, *n.* संझने काम;

संक्षिप्तको अवस्था ; संज्ञना ; स्मरणशक्ति ; स्मरण ; स्मारकचिह्न ; संज्ञौटो ; चिनो । *re-mem-brance*, *n.* स्मारक वस्तु ; स्मारक चिह्न ; संज्ञाउने कुरा ।

re-min'd, *v. t.* स्मरण गराउनु ; संज्ञाउनु ; होश गराउनु । *re-mind'er*, *n.* स्मरणका लागि लेखिएको चिट्ठी आदि ; संज्ञौटो ; स्मृति ।

re-mi-nis'-conce (-sens), *n.* स्मरण ; स्मृति ; संझने काम ; संझिएको कुरा वा घटना ; स्मरणशक्ति ; पूर्व स्मृति । *re-mi-nis'-cent*, *adj.* स्मारक ; स्मरणजनक ; संझाउने ; सूचन गर्ने ।

re-mis', *v. t.* दिनु ; सुम्पनु ; अधिकार छोड्नु ; त्याग गर्नु ; *n.* त्याग ; अधिकार छोड्ने काम ; एक किसिमको गाडी ।

re-miss', *adj.* अचेत ; असावधान ; कर्तव्यको परवाह नगर्ने ; लापरवाही ; शिथिल ; ढिलो । *re-miss'-ness*, *n.* *re-miss'-ly*, *adv.*

re-mis'-sion (-mis'-sion), *n.* क्षमा ; ऋण, दण्ड आदि छोड्दिने काम ; छुटकारा ; मुक्ति । पापमोचन ; शक्ति, प्रभाव, मात्रा आदिको घटाइ ; शिथिलता ; रुपियो पठाउने काम । *re-mis'-sive*, *re-mis'-sory*, *adj.* क्षमा योग्य ; क्षमणीय ; क्षमाशील ; छोड्दिने लायकको । *re-mis'-sible*, *adj.*

re-mit', *v. t. and i.* क्षमा गर्नु ; माफ दिनु ; ऋण, दण्ड आदि छोड्दिनु ; त्याग गर्नु ; रुपियो पठाउनु ; कस्ती गर्नु ; प्रभाव आदि घट्नु ; कम वा धीमा हुनु । *re-mit'-tal*, *n.* त्याग ; परित्याग ; आत्म-समर्पण । *re-mit'-tance*, *n.* पठाइएको रुपियो ; पठाइएको वस्तु । *re-mit'-tee'*, *n.* पठाइएको रुपियो आदि पाउने मान्छे । *re-mit'-ter*, *n.* रुपियो आदि पठाउने मान्छे ।

re-mit'-tent, *adj.* अन्तर अन्तर पारो घट्ने ; थोरै समयको निमित्त थामिने । *fever*, *n.* यस किसिमले आउने ज्वरो ।

rem'-nant, *n.* बाँकी रहेको भाग ; उब्रेको अलिकति वा थोरै वस्तु ; बचेको चिह्न ; शेष ; लुगाको टुक्रा ।

re-mod'-el, *v. t.* नयाँ ढाँचाको बनाउनु ; नयाँ निर्माण गर्नु ; फेरि गठन गर्नु ।

re-mon'-strance, *n.* प्रतिवाद ; दोष युक्त वाक्य ; बाधा उठाउने काम ; आपत्ति ; विरोध । *re-mon'-strant*, *adj.* प्रतिवादजनक ; आपत्ति पार्ने ; *n.* आपत्ति पार्ने मान्छे ; प्रतिवादक । *re-mon'-strato*, *v. t. and i.* प्रतिवाद गर्नु ; विरोध गर्नु ; कारण देखाउनु ; आपत्ति पार्नु ; दोष लाउनु । *re-mon'-strat-or*, *n.* *re-mon'-strat-ive*, *re-mon'-strat-ory*, *adj.*

re-morse', *n.* पछितो ; पछुताव ;

पश्चात्ताप ; खेद ; अनुताप ;
 प्रायश्चित्त । re-morse'-ful, *adj.*
 re-morse'-ful-ly, *adv.* re-morse'-
 less, *adj.* re-morse'-less-ly, *adv.*
 re-morse'-less-ness, *n.*
 re-mote', *adj.* टाढाको ; धेरै परको ;
 एकलासको ; एकान्त ; विभिन्न ;
 सामान्य ; आदि ; प्राथमिक ;
 अलिकति ; ज्यादै काम ; फोका ।
 re-mote'-ness, *n.* re-mote'-ly,
adv.
 re-mould', *v. t.* फेरि ढाल्नु ; फेरि
 अर्को छोट वा ढाँचाको बनाउनु ।
 re-mount', *v. t. and i.* फेरि चढ्नु
 वा चढाउनु ; फेरि उक्लनु ; उकाल्नु ।
n. नयाँ सवार ; नयाँ घोडा ।
 re-mo'-val, *n.* हटाउने काम ; खारिज
 गर्ने काम ; वासस्थानको परिवर्तन
 वा हटाइ ; पदच्युति ।
 re-move', *v. t. and i.* हटाउनु ;
 सार्नु ; अर्को ठाउँमा लैजानु ;
 खारिज गर्नु ; छुटकारा दिनु ;
 अवस्था परिवर्तन गर्नु ; एक ठाउँ-
 देखि अर्को ठाउँमा सार्नु वा सार्नु ;
 बसाइँ सार्नु । *n.* बसाइँ सार्ने
 काम ; स्थानको परिवर्तन ;
 दूरवर्तिता ; दूरत्व ; कामबाट छुट्टि
 लिने काम ; पद ; श्रेणी ; खानेकुरा
 खाइसकेको भाँडा उठाउने काम ।
 re-mov'-able, *adj.* re-mov-a-
 bil'-i-ty, *n.*
 re-mu'-ner-ate, *v. t.* तलब वा वेतन
 दिनु ; इनाम दिनु ; बदला दिनु ;

साटो दिनु ; क्षतिपूरण गर्नु । re-
 mu-ner-a'-tion, *n.* मेहनतानाको
 रूपमा पाइएको कुरा ; वेतन ;
 इनाम ; श्रमफल ; प्रतिफल ;
 पुरस्कार ; पारितोषिक । re-mu'-
 nor-a-tive, *adj.* लाभजनक ;
 इनाम पाउन सकिने ; पैसा कमाइने ।
 Re-nais'-sance (nā's'-sance), *n.*
 यूरोपका पन्ध्रौं शताब्दीको साहित्य,
 दर्शन, विज्ञान, कला आदिको नव-
 जीवन ; पुनरभ्युदय ; नवयुगारम्भ ;
 पुनरुद्दीपन ; शुभ समयावृत्ति ।
 re'-nal, *adj.* मिंगौलो सम्बन्धी ;
 मुत्राशय सम्बन्धी ।
 re'-nard, rey'-nard, *n.* स्यालको
 किसिम ।
 re-nas'-cent, *adj.* फेरि जन्मने ; फेरि
 उदजने ।
 ren-coun'-ter, ren-con'-tre, *n.* वाद-
 विवाद ; जुधाइ ; लडाइँ ; द्वन्द्वयुद्ध ;
 लडन्त ; आकस्मिक भेट । *v. t.*
 सामना गर्नु ; जुध्नु ; लड्नु ।
 rond, *v. t. and i.* टुक्रा टुक्रा पार्नु ;
 च्याल्नु ; धुँजा धुँजा पार्नु ; छिन्न
 भिन्न पार्नु ; विदीर्ण पार्नु वा हुनु ;
 छिन्न भिन्न हुनु ।
 ren'-dor, *v. t.* फिर्ता दिनु ; अर्पण गर्नु ;
 प्रदान गर्नु ; सम्पादन गर्नु ; अनुवाद
 गर्नु ; सट्टामा दिनु ; सौंपनु ; दिनु ;
 परित्याग गर्नु ; आत्मसमर्पण गर्नु ;
 क्षतिपूरण गर्नु । ren'-der-ing, *adj.*
 उल्था ; अनुवाद ; तर्जुमा ।
 ren'-dez-vous (ron'-dā-voo or ranj'-),

- n.* सम्मिलन म्यान ; अड्डा ; जम्मा हुने ठाउँ ; भेट हुने ठाउँ ।
- ren-dit'tion, n.* समर्पण ; त्याग ; अनुवाद ; उत्था ; व्याख्या ।
- ren'-e-gade, n.* स्वधर्म त्यागी मानिस ; स्व-पक्ष तथा आफ्नो दल छोड्ने मान्छे ; पाखण्ड ।
- re-new', v. t. and i.* बदलि दिनु ; पुनर्जीवित पार्नु ; नयाँ पार्नु ; फेरि प्रारम्भ पार्नु ; नयाँ हुनु ; फेरि प्रारम्भ हुनु । *re-new'-al, n.* पुनरारम्भ ; नयाँ बनाउने काम । *re-new'-able,*
- ren'-net, n.* दृधलाई दही जस्तो बनाउने वस्तु ; म्याउको किसिम ।
- re-nounce', v. t.* अस्वीकार पार्नु ; त्याग गर्नु ; नमाज्नु ; माज्नु इन्कार गर्नु ; सहवास घटाउनु ; नाता छुटाउनु ।
- re-nounce' ment, n.* अधिकार त्याग-गर्ने काम ; त्यागपत्र ; आत्म-त्याग ; संसार-त्याग ; वैराग्य ।
- ren'-o-va'te, v. t.* फेरि नयाँ पार्नु ; नयाँ बल वा शक्ति सञ्चार गर्नु ; सच्याउनु । *ren-o-va'tion, n.* नयाँ बनाउने काम ; सच्याउने काम ; नयाँपन ; नवीनता । *ren'-o-va-tor, n.*
- re-nown', n.* ख्याति ; यश ; सुनाम ; उच्च प्रतिष्ठा ; नाम ; कीर्ति । *re-nowned' (-noun'd'), a.lj.* प्रसिद्ध । प्राख्यात ; विख्यात ; यशस्वी ।
- rent, n.* भाडा ; तिरो ; कर ; खजाना ; बाहाल ; जमीन आदिको चिरा ; धौँजा ; भ्वाङ्क ; *v. t. and i.* भाडा

- लिनु ; तिरो वा कर उठाउनु ; भाड्तिर्नु ; बालगिरी दिनु । *-day, n.* तिरो तिर्नु पर्ने दिन ; बालगिरी दिनु पर्ने समय । *-free, a.lj.* भाडा वा तिरो तिर्ने नपर्ने । *-roll, n.* खजाना-को हिसाब ; निकासी ; लगान ।
- rent'-a-ble, a.lj.* भाडामा दिन वा लाउन लायकको ; कर उठाउन योग्यको । *rent'-al, n.* निकासी ; लगान ; कर वा भाडाको रूपमा पाइने वा तिरिने संख्या ; तिरो आदिबाटको आम्दानी ।
- ré nu'-nor-ate, v. t.* फेरि गन्नु ; गन्ति गर्नु ।
- re-nun-cia'tion, n.* अस्वीकृति ; अस्वीकार ; इन्कार ; त्याग ; अधिकार त्याग गर्ने काम ।
- re-oc'-cu-py, v. t.* फेरि दखल गर्नु ; फेरि आफ्नो हातमा पार्नु ।
- re-open', v. t. and i.* फेरि खोल्नु ; फेरि शुरू गर्नु ; खुल्नु ; उघिनु ।
- re-or'-gan-ise, v. t.* फेरि व्यवस्थापित गर्नु ; फेरि संगठन गर्नु । *re-or-gan-i-sa'tion, n.*
- re-paint', v. t.* फेरि रंग घस्नु ।
- re-pair', v. t. and i.* जानु ; आश्रय वा शरण लिनु ; नयाँ पार्नु ; जस्ताको तस्तै पार्नु ; मरम्मत गर्नु ; सच्याउनु ; फेरि ठाँक गर्नु । सुधान्नु ; सपार्नु ; क्षतिपूरण गर्नु । *n.* बास ; डेरा ; घर ; मरम्मत ; सुधार ; क्षति-पूरण । *re-pa-r-a'tion, n.* क्षतिपूत्ति ; सच्याउने काम ; मरम्मत गरिएको

अवस्था ; सुधार । *rep'ar-a-tive*,
adj. सुधारन वा सच्याउन लायकको ।
rep'a-ra-ble, *adj.* सच्याउन
 सकिने ; सुध्रिने ; मरम्मत हुने ।
re pair'er, *n.*
repar-tee', *n.* बह्याइले भरिएको
 मुखतोड जवाब ; चटपटको
 प्रत्युत्तर । *v. i.* बह्याइ पूर्णको
 जवाब दिनु ।
re-pass', *v. t. and i.* फेरि पार गर्नु ;
 उही बाटो फेरि जानु ।
re-past', *n.* भोजन ; खानेकुरो ;
 आहार-सामग्री ।
re-pa'tri-ate, *v. t.* स्वदेशमा फेरि
 फर्कनु ।
re-pay', *v. t.* फर्काउनु ; फिता तिर्नु ;
 सट्टामा दिनु ; बदला दिनु ; प्रत्यु-
 पकार गर्नु । *re-pay'a-ble*,
adj.
re-pel', *v. t.* उठाइ दिनु ; उडाउनु ;
 रद्द गर्नु ; खारिज गर्नु ; आज्ञानुसार
 खण्डन गर्नु । *n.* उडाइदिने काम ;
 रद्द गर्ने काम ; खारिज ; रद्द ;
 खण्डन । *re-pel'a-ble*, *adj.*
 खण्डनीय ; खारिज गर्न लायकको ।
re-pel'er, *n.*
re-pel', *v. t.* दोहर्त्याउनु ; जाहेर
 गर्नु ; घरि घरि भन्नु ; उही रूपमा
 दोहोरिनु ; कण्ठ भन्नु । *re-pel't-*
ed, *adj.* फेरि गरेको ; दोहर्त्याएको ।
re-pel't-ed-ly, *adv.* बारम्बार ;
 घरि घरि ; कैयन् पटक । *rep-i-*
ti'tion, *n.* दोहर्त्याउने काम ;

दोहर्तिको अवस्था ; पुनरावर्तन ;
 कापी ; प्रतिरूप । *re-pel't'er*, *n.*
re-pol', *v. t.* पछि हटाउनु ; पछि
 धकेल्नु ; लघानु ; निकासनु ;
 निवारण गर्नु ; प्रतिरोध गर्नु ; खण्डन
 गर्नु ; इन्कार गर्नु । *re-pol't-ent*,
adj. निवारक ; विरक्तिजनक ;
 मन नपर्दो ; टाढाटाढा हुने ;
 अनाकर्षक ; अमिलनसारी । *re-*
pell'er, *n.*
re-pent', *v. t. and i.* पछुताउनु ;
 पछितो गर्नु ; दुःख मनाउनु ; खेद
 मान्ने हुनु ; दुःखित हुनु । *adj.*
 लहरा जाने ; लहरे । *re-pent'-*
ance, *n.* पछुताउ ; पश्चात्ताप ;
 खेद ; अनुताप । *re-pent'-ant*,
adj. अनुतप्त ; दुःखित ; पछुताउने ;
 पश्चात्ताप गर्ने । *n.* पछुताउने
 मान्छे । *re-pent'-ant-ly*, *adv.*
re-per-cus'sion, *n.* टक्कर खाएर पछि
 सने वा फर्कने काम ; प्रतिध्वनि ।
re-per-cus'sive, *adj.*
re-per-toire (*ri-pär-twar*), or *rep'-*
er-to-ry, *n.* कोष ; भण्डार ; चीज
 हरू पाउने वा थन्काउने ठाउँ ;
 गाना वा नाटकको सूचीपत्र ।
rep'e-tend, *n.* दशमलवका आवर्त
 संख्या ; गीतको ध्रुव ; दोहोरिने
 शब्द वा वाक्यांश ।
rep-e-ti'tion—See under *repeat*.
re-pine', *v. i.* असन्तोष प्रकट
 गर्नु ; झर्किनु ; विरक्त हुनु ; पिर्नु

असन्तुष्ट हुनु ; खिन्न हुनु । *re-pin'-er, n.* *re-pin'-ing-ly, adv.*
re-place', v. t. पहिलेको ठाउँमा राख्नु वा नियत गर्नु ; फेरि उही ठाउँमा राख्नु ; पुरानो ठाउँ भर्नु ; एउटाको - बदली अर्को राख्नु ; फर्काउनु ।
re-place'-ment, n.
re-plant', v. t. फेरि रोप्नु । *re-plan-ta'-tion, n.*
re-plen'-ish, v. t. फेरि भर्नु ; पूरा पार्नु ; पुरपार गर्नु । *re-plen'-ish-ment, n.*
re-plete, adj. पूर्ण ; परिपूर्ण ; भरिएको ; प्रशस्त ; पूरा ; भूसी ; कोचिएको ; भमन भएको ; अघाएको । *v. t.* परिपूर्ण पार्नु ; मुखसम्म आउने पार्नु । *re-ple'-tion, n.* पूर्णता ; पूरा भएको अवस्था ; मुखसम्म आएको अवस्था ; अधिकता ।
rep'-lica, n. मौलिक चित्रकारले बनाएको चित्रको अर्को प्रति ।
rep'-li-cate, adj. दोब्रिएको ; उल्टेको । *v. t.* दोब्-याडनु ; दोहो-न्याडनु ; चित्र आदिको अर्को कापी उतार्नु ।
rep-li-ca'-tion, n. जवाब ; जवाब दिने काम ; उत्तर ; प्रत्युत्तर ; अनुलिपी ; नकल उतार्ने काम ; नकल ; प्रतिध्वनि ।
re-ply', v. t. and i. प्रत्युत्तर दिनु ; जवाब दिनु ; उत्तर दिनु ; प्रतिध्वनि हुनु । *n.* प्रत्युत्तर ; जवाब ; उत्तर ।
re-port', v. t. and i. वर्णन गर्नु ; निश्चित कुराको रूपमा जाहेर गर्नु ; सरकारी बयान वा वक्तव्य दिनु ;

नालिश गर्नु ; विवरण वा हिसाब दिनु । *n.* सम्बाद ; विवरण ; वर्णन ; चर्चा ; ख्याति ; यश ; सर्कारी बयान ; विस्फोटन-शब्द । *n. pl.* दृश्य वा मुद्दाको वर्णन । *re-port'-or, n.* समाचार पत्र आदिको सम्बाद-दाता ; वृत्तान्त वा विवरण लेख्ने मानिस ; वक्तृता-लेखक ।
re-pose', v. t. and i. विश्राम गर्नु ; आरामी दिनु ; छेदनु ; ढल्कनु ; सुत्नु ; शान्त पार्नु ; भार सुम्पनु ; स्थापित गर्नु । *n.* विश्राम ; शान्ति ; निद्रा ; शान्तिमय अवस्था ; आराम-पूर्ण प्रभाव ; मनको स्थिरता ; आराम ।
re-pos'it, v. t. राख्नु ; थन्क्याउनु
re-pos'i-to-ry, n. भण्डार ; कोषघर ; गोदाम ; पसल ; खजाना ।
re-pos-sess', v. t. फेरि दखल गर्नु ; फेरि अधिकार जमाउनु ; फेरि प्राप्त गर्नु । *re-pos-sess'-ion, n.*
rep-re-hend', v. t. दोषारोप गर्नु ; गालि गर्नु ; खोते थाप्नु ; दोष लाउनु ; तिरस्कार गर्नु । *rep-re-hen'-sion, n.* तिरस्कार ; निन्दा ; दोष ; अपराध ; कलङ्क ; दोषारोपण । *rep-re-hen'-si-ble, adj.* निन्दार्थ ; दोषपूर्ण ; दोषभागी ; निन्दनीय । *rep-re-hen'-sive, adj.* तिरस्कारपूर्ण ; दोषपूर्ण ; निन्दात्मक ; दोषारोपक ।
represent' (-sent), v. t. कसैको

स्वरूपमा उपस्थित हुनु ; वर्णन वा तस्वीर वा कल्पनाद्वारा संश्लेष ; चित्रमा दर्शाउनु ; वर्णन गर्नु ; जनाउनु ; सूचना दिनु ; ज्ञात हुनु ; प्रतिनिधि हुनु ; चिह्नस्वरूप प्रकाश गर्नु । *rep-re-sen-ta'tion*, *n.* प्रतिरूप ; निवेदन ; अभिनय ; प्रदर्शन ; प्रति-मूर्ति ; चित्रण ; वर्णन ; विवरण ; बयान ; प्रतिनिधित्व । *rep-re-son-ta-tive*, *n.* प्रतिनिधि ; आदर्श ; नमूना ; ढाँचा ; समान रूप ; प्रति-रूप ; अर्काको ठाउँ लिने मान्छे ; उत्तराधिकारी । *re-pre-son-ta-tive* *adj.* प्रतिरूपक ; प्रदर्शक ; प्रतिनिधि-सम्बन्धी ।

re-press', *v. t.* दमन गर्नु ; दबाइ राख्नु ; रोक्नु ; थिच्नु ; थाम्नु ; शान्त गर्नु ; निवारण गर्नु ; निषेध गर्नु । *re-pres'-sion* (*-pres'-un*), *n.* दमन ; शासन ; दबाउ ; शान्त पार्ने काम ; निरोध ; रोकावट । *re-pres'-sive*, *adj.* दमनकारी ; दबाउने ; रोक्ने ; निषेध गर्ने ।

re-prieve' (*-prēv'*), *v. t.* एक छिनका लागि विश्राम दिनु ; प्राणदण्ड स्थगित गर्नु ; विलम्ब गर्नु । *n.* प्राणदण्डबाट छुटकारा पाउने काम ; स्थगित गरेको अवस्था ; विलम्ब ; विश्राम ; अवकाश ।

rep'-ri-mand, *v. t.* तिरस्कार गर्नु ; धमक दिनु ; हप्काउनु ; हर्पार्नु ; झर्पार्नु । *n.* धमक ; हप्काइ ।

re-print', *v. t.* फेरि छाप्नु ; अर्को प्रति छाप्नु ; दोस्रो संस्करण निकाल्नु । *n.* फेरि छापेको किताब आदि ।

re-pri'-sal (*rē-prī'-zal*) *n.* बैरीले जितेको जग्गा वा मालखाल फेरि आफ्नो हातमा आउने काम ; बदला ।

re-prise', *n.* क्षतिपूरण । *n.* बदला ; प्रतिदान ; कर ; अर्मल ।

re-proach', *v. t.* दोष लाउनु ; निन्दा गर्नु ; हप्काउनु ; झोँट्नु ; आपत्ति वा अपवाद जनाउनु ; बदनाम गर्नु ; यश नदिनु ; अपयश लाउनु । *n.* निन्दा ; तिरस्कार ; अपयश वा बेइजती ल्याउने कुरा ; कलङ्क । *re-proach'-ful*, *adj.* निन्दापूर्ण ; निन्दित ; लज्जाजनक ; धिक्कारयुक्त । *re-proach'-a-ble*, *adj.* निन्दार्थ ; निन्दाजनक ; अपमानजनक । *re-proach-er*, *n.* *re-proach'-ful-ness*, *n.*

rep'-ro-bate, *adj.* पापिष्ठ ; पापी ; धर्म-भ्रष्ट ; दुराचारी ; छाडा चरित्रको ; दुष्ट ; नीच । *n.* पापिष्ठ ; दुराचारी ; पापात्मा ; लम्पट । *v. t.* निन्दा गर्नु ; दोष दिनु ; नामन्जूर गर्नु ; अस्वीकार गर्नु । *rep-ro-ba'-tion*, *n.* दण्ड ; तिरस्कार ; निन्दा । *rep-ro-ba-tive*, *adj.*

re-pro-duce, *v. t.* फेरि पैदा गर्नु ; नयाँ उत्पन्न गर्नु ; प्रतिरूप निकाल्नु ; नकल उतार्नु ; चित्रित गर्नु । *re-pro-duc'-tion*, *n.* सन्तानोत्पत्ति ; नयाँ

उत्पन्न हुने वा गर्ने काम ; पुनः प्रदर्शन ; कुनै वस्तुको प्रतिलिपि । *re-produc-tive, adj.* फेरि उब्जने ; फेरि उत्पन्न हुने ; उत्पादनकारी ; पुनरुत्पादक । *re-pro'-duc-er n.*

re-proof', n. अपमान ; गालि वा दोष प्रकाश गर्ने काम ; घुर्की ; खप्की ; तिरस्कार ; निन्दा ; वचन ।

re-prove' (-prov'), v.t. तिरस्कार गर्नु ; निन्दा गर्नु ; गालि गर्नु ; दोष लाउनु ; धिक्कार्नु । *re-prov'-a-ble, adj.* निन्दनीय ; दोष लाउने योग्यको ।

rep'-tile, n. घस्त्रने जन्तु ; सरीसृप ; उरोगामी प्राणी ; नीच मान्छे । *adj.* घस्त्रने ; उरोगामी ।

re-pub'-lic, n. प्रजातन्त्र शासन वा देश ; प्रजातन्त्र राज्य । *re-pub'-lic-an, adj. and n.* प्रजातन्त्र राज्य-सम्बन्धी ; प्रजातन्त्र शासनलाई समर्थन गर्ने मान्छे ; प्रजातन्त्रीय ; प्रजातन्त्रवादी । *re-pub'-lic-an-ism, n.* प्रजातन्त्र-राज्य ; लोकपालित-राज्य ; साधारण तन्त्रनीति ।

re-pub-li-ca'tion, n. पुनः प्रकाश ; पुनरावृत्ति ; दोस्रो पल्टको छपाइ ; दोस्रो संस्करण ।

re-pub'-lish, v. t. अर्को पल्ट छापनु ; फेरि प्रकाश गर्नु ; अर्को संस्करण निकाल्नु ।

re-pu'-di-ate, v. t. अस्वीकार गर्नु ; त्याग गर्नु ; छोड्नु ; नामझूट गर्नु ; नमाझु ; इन्कार गर्नु । *re-pu-*

di-a'tion, n. अस्वीकार ; इन्कार ; परित्याग ; पत्नीत्याग ; सिन्को पाङ्गो ।

re-pug'-nant, adj. अरुचिकर ; विरक्ति-कर ; अनिच्छुक ; अमिल्दो ; विरोधी ; विद्रोही ; प्रतिरोध गर्ने ; भनेको नमाझे । *re-pug'-nance, re-pug'-nan-cy, n.* अनिच्छा ; अमिल्दोपन ; असंगति ; अरुचि ; घृणा ; असन्तोष ; विरोध । *re-pug'-nant-ly, adv.*

re-pulse', v. t. पछि हटाउनु ; पराजित गर्नु ; धपाइदिनु ; अस्वीकार गर्नु ; उडाइ दिनु ; उठाइ दिनु । *n.* पछि हटाउने काम ; धपाइएको अवस्था ; प्रतिरोध ; पराभव ; पराजय ; हार ; अस्वीकृति । *repul'-sion n.* घृणा ; विराग ; हटाउने काम ; प्रतिनिवृत्ति ।

re-pul'-sive (-siv), adj. उपेक्षात्मक ; घृणाजनक ; वाधा उपस्थित गर्ने ; विरक्तिकर ; अप्रसन्न ; अप्रीतिकर ; भावशून्य । *re-pul'-sive-ness, n.*

re-pul'-sive-ly, adv.

re-pur'-chase, v. t. फेरि किन्नु ; फेरि खरिद गर्नु ; निखन्ने । *n.* फेरि किन्ने काम ; निखन्ने काम ।

re-pute', v. t. मान्य हुनु ; नाउँ कमाउनु ; विख्यात हुनु ; आदर गर्नु ; गझु ; विचार गर्नु ; लेखा गर्नु । *n.* ख्याति ; यश ; प्रतिष्ठा ; सुकीर्ति ; मर्यादा ; इज्जत-दार । *rep'-u-ta-ble, adj.* इज्जत-दार ; मान्य ; खूब नाउँ कमाएको ; सम्मान्त ; विख्यात ; यशस्वी ।

rep'u-ta-ble-ness, *n.* rep'u-ta-
bly, *adv.* rep-u-ta'-tion, *n.*
मर्यादा; नाम; यश; ख्याति;
श्रद्धा; इज्जत; प्रतिष्ठा। rep'u-
ted-ly, *adv.* सबैको बनाइ अनुसार;
चल्ती हिसाबले।

re-quest', *v. t.* अनुरोध गर्नु; प्रार्थना
गर्नु; निवेदन गर्नु; माग्नु; बित्ति
गर्नु; चाहनु; गुहार्नु। *n.* अनुरोध;
प्रार्थना; निवेदन; माग्ने काम;
मागेको कुरा; बित्ति; अभाव;
प्रयोजन।

re'-qui-om (-kwi-), *n.* मरेकाहरूका
आत्माका शान्ति निमित्तको
स्तुतिपाठ वा मंगल प्रार्थना;
अन्त्येष्टिक्रियाको संगीत।

re-quire', *v. t.* आवश्यक हुनु; कमी
हुनु; चाहनु; आज्ञा दिनु;
माग्नु; प्रार्थना गर्नु; अधिकार
पूर्वक दावा गर्नु। re-quire'-
ment, *n.* आवश्यकता;
प्रयोजन; चाहिने वस्तु;
चाहिएको कुरा; दावा। re-quir'-
able, *adj.*

re'-qui-sito (rek'-wi-zit), *adj.*
प्रयोजनीय; दर्कार पर्ने; खाँचो
भएको; चाहिने; आवश्यक;
जल्दो; उचित। *n.* अभाव; चाहि-
एको कुरा; प्रयोजनीय वस्तु। re-
qui-si'-tion, *n.* माँगपत्र; चाहिएको
कुरा; दावा; चाहा; बोलाइएको
वा सेवामा राखिएको अवस्था;
प्रार्थना। *v. t.* माग्नु; चाहनु;

डाक्नु; बोलाउनु। re-qui-si'-
tion-ist, *n.*

re-qui'-tal, *n.* प्रतिदान; इनाम;
बदला; क्षतिपूर्ति; परिशोध।

ro quite', *v. t.* बदला दिनु; साटो फेर्नु;
इनाम वा दान दिनु।

rere'-dos (rēr'-), *n.* वेदीका पछाडिको
भित्ता छोग्ने बुट्टेदार छेका वा पर्दा।

rere'-mouse, *n.* चमेरो।

ro sale', *n.* फेरि बेच्ने काम।

re-scind', *v. t.* रद्द गर्नु; रहित पार्नु;
उडाउनु वा उडाइदिनु; खारिज
गर्नु; उठाइदिनु। ro-scis'-sion,
n. खण्डन; रद्द पार्ने काम;
उडाइदिने काम। ro-scis'-sor-y,
adj.

re-scribe', *v. t.* फेरि लेख्नु।

re'-script, *n.* सर्कारी घोषणा; राजाज्ञा;
पोपको कार्यसम्बन्धी उर्दो; सर्कारी
जवाब; आदेश पत्र।

ros'-cue (-kü), *v. t.* आपदबाट
बचाउनु; उद्धार गर्नु; खतराबाट
उस्कनु; गैरकानूमी रूपले छाडिदिनु;
छुटाउनु; मुक्त गर्नु। *n.* उद्धार;
मुक्ति; छुटकारा; मोचन; बेकानूनी
छुटाइ; खतराबाट उस्क्रेको
अवस्था। res'-cuer, *n.* res'-cu-
able, *adj.*

re-search, *n.* अनुसन्धान; वैज्ञानिक
अध्ययन द्वारा यथार्थ कुरा पत्ता
लाउने काम; तत्त्व-परीक्षा; खोज;
जाँच; अन्वेषण। *v. t. and i.* फेरि
खोज्नु; जाँच-तलाश गर्नु।

re-sell', *v. t.* फेरि बेच्नु ।

re-som'-ble (-zem'-), *v. t.* अनुरूप हुनु ; सादृश्य हुनु ; आकार भादि काटिकुटी मिल्नु ; उस्तै हुनु ; एकनास हुनु । resem'-blanc-e, *n.* सादृश्य ; सामानता ; उस्तै ; एकरासे ; अनुरूपता ; प्रतिरूप ।

re-send', *v. t.* फेरि पठाउनु ।

re-sent' (-zent'), *v. t.* प्रतिघृणा सहित-को रिस देखाउनु ; रिसाउनु ; नरात्रो मान्नु ; गरात्रो चिताउनु ; अप्रसन्न हुनु । re-sent'-ment, *n.* रिस ; अप्रसन्नता ; द्वेष ; असन्तोष ; प्रतिहिंसा । re-sent'-ful, *adj.* रिसाहा ; रिसाउने । re-sent'-fully, *adv.*

re-serve' (-serv'), *v. t.* भविष्यको लागि राखिछोड्नु ; जगेडा गरिराख्नु ; बचाइराख्नु ; जोगाउनु ; थाती राख्नु ; अधिकार आदि सुरक्षित राख्नु । *n.* संरक्षित वस्तु ; जगेडा गरेको कुनै चीज ; सञ्चय ; जोहो ; पछिको लागि जोहो गरिएको सेना ; लज्जाशीलता ; संकोच ; बन्धन ; कैद ; मौन-भाव ; रूखोपन । res-er-va'-tion, *n.* सञ्चय ; जगेरा राखेको कुनै वस्तु ; संरक्षण ; संरक्षित वस्तु ; कैद ; बन्धन । re-served', *adj.* भविष्यको लागि गरिएको ; संरक्षित ; खूब लजाउने ; संकोच मान्ने ; मौन । re-serve-ly, *adv.* re-served-ness, *n.*

res'-er-voir (rez'-er-voor), *n.* पन्यालो

पदार्थ राखिने कुनै किसिमको भाँडो ; इनार ; जलाशय ; कुवा ; हौज ।

re-set', *v. t.* फेरि जोड्नु वा बनाउनु ; चोरेको माल-ताल लिनु । re-set'-ter, *n.*

re-side' (-zīd'), *v. i.* बस्नु ; बसोबासो गर्नु ; डेरा हाल्नु ; रहनु ; सधैंको लागि बस्नु । res'-i-dence (rez'-), *n.* बस्ने घर ; डेरा ; निवास ; निवास स्थान ; वास ; बसाइ । res'-i-den-cy, *n.* रेजिडेण्ट नाउँको सरकारी अफिसरको बस्ने घर ; डेरा ; निवास-स्थान । res'-i-dent, *adj.* रहने ; बस्ने ; निवासी ; अधिवासी । *n.* निवासी ; बासिन्दा ; ब्रिटिश सरकारको राजनैतिक प्रतिनिधि ; रेजिडेण्ट । res-i-den'-tial, *adj.* वासभवन सम्बन्धी ; बस्न हुने । res-i-den'-ti-ary, *n.* and *adj.*

res'-i-due (rez'-), *n.* अवशेष ; बाँकी ; शेष ; उब्रेको कुरा ; निथार ; निखार । re-sid'-ual, *adj.* and *n.* बाँकी ; शेष ; उब्रेको ; अवशिष्ट । re-sid'-u-ary, *adj.* बाँकी रहेको ; उब्रेको ; शेषांश सम्बन्धी । re-sid'-u-ous, *adj.* re-sid'-u-um, *n.* अवशेष ; अवशिष्टांश ।

re-sign' (-zīn'), *v. t.* त्याग गर्नु ; छोड्नु ; समर्पण गर्नु ; सुम्पनु ; पदत्याग गर्नु । res-ig-na'-tion (rez'-), *n.* पदत्याग ; आत्म-समर्पण ; परित्याग ; राजीनामा गर्ने काम ; समर्पण ; वशवर्तिता ; संतोष ।

re-sil'i-ent (-zil'-), *adj.* तन्काह वा थिचाह पछि पछिकै आकार लिने; लचक; लचकशरी; ज्यो का ल्यो हुने ।

res'in (rez'-), *n.* खोटो ; चोप ; धूप ।
res'in-ous, *adj.* धूपमय ; चोपिलो ।

re-sist' (-zist'), *v. t. and i.* प्रतिरोध गर्नु ; वाधा दिनु ; रोक्नु ; हटाउनु ; फरक रहनु ; निवारण गर्नु । re-sist'-ance, *n.* प्रतिरोध ; वाधा दिने शक्ति ; रोक्ने काम ; विरोध ; प्रतिबन्ध ; निवारण । re-sist'-less, *adj.* अबाध्य ; रोक्न नसकिने ; असाध्य ; अनिवार्य ; अटल ; असहाय । re-sist'-ible, *adj.* re-sist-i-bil'-ity, *n.*

re-sol-ute, *adj.* दृढ प्रतिज्ञा ; स्थिर-संकल्प ; दृढ ; स्थिर ; धीर ; सुनिश्चित ; अटल ; हठो ; निश्चय ; कम्मर कसेको । res-o-lu'-tion, *n.* विश्लेषण ; विच्छेदन ; संकल्प ; प्रस्ताव ; दृढता ; स्थिरता ; हल गर्ने काम ; व्याख्या ; निर्णय । res-o-lute-ness, *n.* re-so-lutely, *adv.*

re-solve' (-zolv'), *v. t. and t.* भाग-भाग छुट्याउनु ; पगाल्नु ; हल गर्नु ; निर्णय गर्नु ; संकल्प गर्नु ; मनमनै औंट्नु ; ह्छ्छा गर्नु ; प्रतिज्ञा गर्नु । *n.* प्रतिज्ञा ; संकल्प ; दृढता ; मीमांसा ; सिद्धान्त । *adj.* ह्छ्छा ; संकल्प ; राय ;

विचार ; दृढमति । re-solv'-able, *adj.* पगल्ने ; गल्ने ; द्रवणीय ; हल गर्ने सकिने ; विश्लेषणीय । re-solved', *adj.* दृढमति ; निश्चयी ; धीर ; पक्का ; सुनिश्चित । re-solv-ent, *n.*

res'o-nant (rez'-), *adj.* प्रतिध्वनि हुने ; गुञ्जने ; शब्दायमान ; गुञ्जायमान । res'o-nance, res'o-nan-cy, *n.* प्रतिध्वनि ; गुञ्जन ; शब्द वा आवाजको लहर वा तरङ्ग ।

re-sort' (-sort), *v. i.* आश्रय लिनु ; शरण लिनु ; मदतको निमित्त कुनै मानिस कहाँ जानु ; यत्न गर्नु ; प्रयोग गर्नु । *n.* आश्रय ; शरण ; उपाय ; यत्न ; जाने काम ; जाइने ठाउँ ; आश्रय स्थान ।

re-sound' (-zound'), *v. t. and i.* गुञ्जनु ; प्रतिध्वनि हुनु ; प्रशंसा आदिको गुञ्जयमान पार्नु ; प्रशंसा वा तारीफ गर्नु ; खूब कुरा चलेको हुनु । *n.* प्रतिध्वनि ।

re-source', *n.* उपाय ; साधन ; सम्भवता ; गति ; युक्ति ; खूबी ; कौशल ; सहारा ; पूँजी ; धन-कोष । re-source'-ful, *adj.*

re-spect ; *v. t.* आदर गर्नु ; मात्नु ; सम्मान गर्नु ; भक्ति गर्नु ; सम्बन्ध राख्नु । *n.* आदर ; इज्जत ; मान ; श्रद्धा ; पूजा ; ध्यान ; होश ; सरोकार ; सम्बन्ध ; विशेषत्व ; पक्षपातिता । *n. pl.* अभिवादन ; नम्र सन्देश । re-spec'-ta-ble, *adj.*

आदरणीय ; माननीय ; पूजनीय ; मान्य ; इज्जतदार ; प्रतिष्ठित । re-spect'-ful, *adj.* सम्मानसूचक ; आदर देखाउने ; विनीत ; भद्र ; शिष्ट ; सम्य ; मानिलो । re-spect-i-bil'-i-ty, *n.* माननीयता ; आदरणीयता । re-spect'-a-bly, re-spect'-ful-ly, *adv.*

re-spect'-ive, *adj.* व्यक्तिगत ; प्रत्येकको आफ्नै ; हरएक जनाको ; छुट्टा-छुट्टै ; निजी ; आफ्नो आफ्नो । re-spect'-ive-ly, *adv.* क्रमशः ; क्रमानुसार ।

re-spiro', *v. t. and i.* सास फेर्नु ; हावा सासले ताशु वा निकास्नु ; दम लिनु । res-pi-ra'-tion, *n.* सास फेर्ने काम ; श्वास-प्रश्वास । res'-pi-ra-tor, *n.* सास लिने यन्त्र विशेष । res'-pi-ra-tor-y, *adj.* सास लिने ; श्वास-प्रश्वास सम्बन्धी ।

res'-pite, *n.* विराम ; विलम्ब ; विश्राम ; अवकाश ; बिसाह । *v. t.* बेर लाउनु ; विलम्ब गर्नु ; ढिलाउनु ; स्थगित गर्नु ।

re-splen'-dent, *adj.* समुज्ज्वल ; दीप्तिमान् ; उज्जर ; तिरमिर्याउने गरी चहकिलो ; प्रभामय ; तेजिलो । re-splen'-dence, re-splen'-den-cy, *n.* समुज्ज्वलता ; ज्योति ; दीप्ति ; प्रकाश ; प्रभा ; चंकिलोपन ।

re-pond', *v. i.* उत्तर दिनु ; जवाब दिनु ; उपयुक्त हुनु ; अनुरूप हुनु ; कुनै शक्ति वा उत्तेजना द्वारा काम

गर्नु । re-spon'-dent, *adj. and n.* प्रतिवादी ; जवाब दिने ; उत्तरदायी । re-spon'-dence, *n.*

re-sponso', *n.* उत्तर ; जवाब ; दैव-वाणी ; शक्ति वा उत्तेजनाद्वारा उत्पन्न भएको भाव वा गति । re-spon'-si-blo, *adj.* जिम्मादार ; विश्वास योग्य ; उत्तरदायी ; आदरणीय ; विख्यात । ro-spon'-si-bil'-i-ty, *n.* जिम्मा लिएको अवस्था ; भार ; उत्तरदायित्व । re-spon'-sive (-siv), *adj.* उत्तरप्रद ; उत्तर-स्वरूप ; जवाब दिने ।

rest, *n.* विश्राम ; विराम ; स्थिरता ; शान्ति ; निद्रा ; मृत्यु ; विश्राम-स्थान ; आइ ; सहारा ; टेवा ; सन्तुष्टता ; बाँकी रहेको हिस्सा ; शेष भाग ; स्थायी वासस्थान । *v. t. and i.* विश्राम गर्नु ; थकाइ मार्नु ; बिसाउनु ; शान्त हुनु ; निद्रा वा मृत्युमा लेट्नु ; सहारा वा आइ दिनु ; निर्भर हुनु ; अवलम्बित हुनु ; rest'-ful, *adj.* शान्त । rest'-ful-ness, *n.* rest'-less, *adj.* चञ्चल ; छटपटे ; सधैं चलिरहने ; व्याकुल ; बेचैन ; अस्थिर ; अशान्त ; अधीर । rest'-less-ness, *n.*

re-stato', *v. t.* फेरि निवेदन गर्नु ।

res'-tau-rant (-to-rong or -to-rant), भोजनालय ; भोजन वा चमेना खान पाउने ठाउँ ।

rest'-house, *n.* डाक बंगला ; पान्थशाळा ; पथिकाश्रम ; सराय ।

res-ti-tu'-tion, *n.* सम्पत्ति आदि जिम्मा लाउने काम ; खास मालिकलाई भर्ना दिने काम ; हर्जाना ; क्षति-पूर्ति ; पुनरुद्धार ; प्रतिदान ; बदला ।

res'tive, *adj.* इच्छा नभएको ; अघाडि जान इच्छा नगर्ने ; अनिच्छुक ।

res-to-ra'-tion, *n.* पुनः स्थापन ; प्रत्यर्पण ; स्वास्थ्य आदिको पुनर्लाभ ; आरोग्यता ; पुनरुद्धार । re-sto'-ra-tivo (*tiv*), *adj.* स्वास्थ्य वा बल ज्यूँ का त्युँ पार्ने ; पुष्टिकारी ; आरोग्य-दायक । *n.* स्वास्थ्य आदि ज्यूँ का त्युँ पार्ने औषधि, खानेकुरो वा चीज ।

re-store', *v. t.* फर्कनु ; पहिलेको अवस्थामा फिराउनु ; जस्ताको तस्तो पार्नु ; ज्यूँ का त्युँ फर्काउनु ; नयाँ बनाउनु ; क्षतिपूरण गर्नु ।

re-strain', *v. t.* दमन गर्नु ; वशमा राख्नु ; रोक्नु ; थुम्नु ; कैद गर्नु ; छेक्नु ; सीमा बाँध्नु । re-straint', *n.* दमन गर्ने काम ; वशमा ल्याएको अवस्था ; अड्काउ ; रोक्दोक ; बन्देज ; निरोध ; संयम ।

re-strict', *v. t.* सीमाबद्ध गर्नु ; सीमा निर्दिष्ट गर्नु ; सीमा भित्र राख्नु ; बन्देज गर्नु ; थुम्नु ; हद बाँध्नु ; दमन गर्नु । re-stric'-tion, *n.* बाधा ; निरोध ; बन्देज ; सीमा-बन्धन ; अवरोध । re-stric'-tive, *adj.* re-stric'-tive-ly, *adv.*

re-sult' (-zult'), *n.* फल ; सिद्धान्त ; परिणाम ; नतीजा ; उत्तर ; उप-

संहार ; फैसला ; निर्णय । *v. i.* परिणाम हुनु ; नतीजा निस्कनु ; फल (स्वरूप) हुनु ; फलदायक हुनु ; उत्पन्न हुनु ; शेष हुनु ; अन्त हुनु ।

re-sult'-ant, *adj.* दुइ वा बढ्ता वस्तुका मेलबाट पैदा भएको । *n.* नतीजा ; फल ; सिद्धान्त ; संयुक्त परिणाम ।

re-sume' (-zūm'), *v. t.* फेरि लिनु वा ग्रहण गर्नु ; फेरि हासिल गर्नु ; फेरि शुरु गर्नु वा थाहनु । re-sump'-tion, *n.* पुनर्ग्रहण ; पुनरारम्भ ।

re'-su-me, *n.* संक्षिप्त विवरण ; सारांश ; सार भाग ; सार ; संक्षेप ; झोटकरी ।

re-sur'-gent, *n.* फेरि उठ्ने ; बौरने । re-sur-gence, *n.*

res-ur-rec'-tion, (*rez*), *n.* पुनर्जीवन ; मरेपछि फेरि बौरी उठ्ने काम ; बौरी उठेको अवस्था ।

re-sus'-ci-tate (-sus'-si-), *v. t. and i.* जीवन, चैतन्य आदि फर्कनु वा फर्काउनु ; मरेकालाई फेरि जगाउनु ; बचाउनु ; सजीव पार्नु ; पुनर्जीवित पार्नु । re-sus-ci-ta'-tion, *n.* पुनः सजीवता ; चिहानबाट बौरेर उठ्ने काम re-sus'-ci-ta-tivo, *adj.*

re-tail', *v. t.* खुदरा बेच्नु ; विस्तारपूर्वक वर्णन गर्नु ; विवरण लेख्नु ; बयान गर्नु । *adj. and n.* खुदरा ; अलि अलि ; चुबुर्को ; खुदरा वा चुबुर्को-बिक्री ; पुरानो वस्तुको बिक्री । re'-tail-er, *n.* खुदरा बेच्ने मान्छे ।

retain', *v. t.* अधीनमा राख्नु ; दाबी राख्नु ; ठाउँमा राख्नु ; न गुमाउनु ; याद राख्नु ; राखिछोड्नु ; अभ्यास गर्दै रहनु ; नियुक्त गर्नु ; वेतन दिएर राखिछोड्नु । re-tain'-or, *n.* अधीनमा भएको मान्छे ; रक्षाकारी ; सेवक ; वकील आदिको फीस ।

re-tako', *v. t.* फेरि लिनु ; पुनर्ग्रहण गर्नु ; उद्धार गर्नु ।

re-tal'-iate, *v. t. and i.* बदला लिनु ; साटो फेर्नु ; फर्काउनु ; साट्नु ; जस्ताको तस्तै दिनु । re-tal-i-a'-tion, *n.* बदला ; साटो फेर्ने काम ; प्रतिफल । re-tal'-i-a-tive, re-tal'-i-a-tor-y, *adj.*

re-tard', *v. t.* विकम्ब गर्नु ; बेर लाउनु ; ढिलो गर्नु ; बाधा दिनु ; रोक्नु ; उन्नति हुनमा ढिलाउनु ; स्थगित राख्नु । re-tar-da'-tion, *n.* बाधा ; रोकावट ; ढिलो गर्ने काम ।

retch, *v. i.* चान्त गर्नु ; उल्टी आउनु ; छाड्नु ; वाक्क वाक्क गर्नु । retch-ing, *n.*

re-ten'-tion, *n.* रक्षण ; धारण ; ग्रहण ; स्मृति-शक्ति ; राखिछोड्ने काम ; जिम्मा ; रक्षवाली ।

re-ten'-tive, *adj.* रोक्ने शक्ति भएको ; धारणाशक्ति-सम्पन्न ।

ret'-e-cule, *n.* आइमाईहरूले बोक्ने सानो थैली ।

ret'-i-cent (-sent), *adj.* मौन ; गम्भीर ; कम्ती बोल्ने । ret'-i-cence (-sens), *n.* मौनता ; बोलीमा गम्भीरता ;

मौन-व्रत ; कुनै कुरा गुप्ती राख्ने काम ।

re'-ti-cle, *n.* सानो जाली । re-ti'-cu-lar, *adj.* जालीदार । re-li'-cu-late, *adj.*

ret'-i-form, *adj.* जाली आकारको ।

re'-ti-na, *n.* आँखाको गोड़ी पछाडिको पर्दा । re'-ti-nal, *adj.*

ret'-i-nue (-nū), *n.* कसैको सेवामा रहेका मानिसहरूको दल ; नौकरचाकर ; लावालस्कर ; अनुचरवर्ग ।

re-tire', *v. t. and i.* हट्नु ; फर्केनु ; जानु ; अलग हुनु ; छुट्टिनु ; सुत्त जानु ; नौकरी छोड्नु ; भागनु । re-tired', *adj.* काम छोडेको ; एकान्त-सेवी ; एकान्त ; निर्जन ; अलग ; गुप्त । re-tire'-ment, *n.* एकान्त-वास ; एकलासको ठाउँ ; गुप्ती ; निर्जनता ; नौकरी आदि छोडेको अवस्था ; सुत्त जाने काम । re-tir'-ing, *adj.* लाजमान्ने ; लजाउने ।

re-tort', *v. t. and i.* योग्य जवाब दिनु ; तुरन्त उत्तर दिनु ; दोष-लाउनु ; बाझो पार्नु । *n.* प्रति अपवाद ; प्रत्युत्तर ; बदला लिने काम ; ग्यौंस बनाउन प्रयोग गरिने एक किसिमको लामो जुहेको घाँटी भएको काँचको भाँडो ।

re-touch', *v. t.* सुधार्नु ; सपार्नु ; सच्याउनु ; दुस्तर पार्नु । *n.* चित्र-कारहरूले सच्याउने काम ।

re-trace', *v. t.* फेरि पछाडि जानु ; संझनु ; फेरि खोज्नु ; फेरि चित्र खिच्नु ; नकल उतार्नु ।

re-tract', *v. t. and i.* अस्वीकार गर्नु ; इन्कार गर्नु ; नमास्नु ; वापस लिनु ; पछाडि तान्नु ; कुरा फेर्नु ; राय बदल्नु ; खण्डन गर्नु ; रद गर्नु ; पहिले भनेको छोड्नु ; खुच्याउनु ; खिच्नु । re-trac'tion, *n.* खण्डन ; इन्कार ; अस्वीकृति ; कुरा फेर्ने वा राय बदल्ने काम ; प्रत्याकर्षण । re-trac'tile, *adj.* इन्कार गरिने योग्यको ; राय बदल्न लायकको ; संकोचनीय । re-trac'tive, *adj.* प्रत्याकर्षण साधक ।

re-trans-lato', *v. t.* मूल भाषामा फेरि अनुवाद गर्नु ।

re tread', *v. t.* फेरि कुल्चन ; फेरि उही बाटो हिँड्नु ।

re-treat', *v. t. and i.* हट्नु ; फर्केनु ; हिँडिहाल्नु ; भाग्नु ; पछि हटाउनु वा भगाउनु ; शरण लिनु । *n.* फर्कने, हट्ने आदि काम ; प्रस्थान ; गुप्त वा कुरक्षित ठाउँमा जाने काम ; निरापद स्थान ; आश्रयस्थान ; एकान्त ठाउँ ; लुक्ने ठाउँ ; शरण ; आश्रय । re-treat'ing, *adj.*

re-trench', *v. t. and i.* खर्च घटाउनु ; कटायत गर्नु ; छोट्नु ; घटाउनु ; छोट्याउनु ; छोट्काँट गर्नु ; खावा खट्नु ; ट्रेन्च बनाउनु । re-trench'-ment, *n.* खर्चको घटाइ ; काँट-छोट ;

लडाईको मैदानमा बनिएको खाडक वा खावा ।

re-trial', *v. t.* फेरि जाँच वा विचार गर्ने काम ; अदालतमा मुद्दा फेरि केलाउने काम ।

ret-ri-bu'tion, *n.* अनिष्टका निमित्तको साटो फेराइ ; प्रतिफल ; उपयुक्त शास्ति ; प्रतिकार ; प्रतिफल ; प्रति-हिंसा ; बदला ; वापस लिने काम ; इनाम ; बकस ; दण्ड ; सजाइ । re-trib'u-tive, *adj.* बदला दिने वा लिने । re-trib'u-ter-y, *adj.*

re-trievo' (-trēv'), *v. t. and i.* उद्धार गर्नु ; प्रतिकार गर्नु ; उपकार गर्नु ; फेरि पाउनु ; फेरि कमाउनु ; सुधार्नु ; सच्याउनु ; पूर्ति गर्नु ; पत्ता लागेर ल्याउनु । re-triev'er, *n.* एक किसिमको शिकारी कुकुर । re-tri-v'al, *n.* पुनरुद्धार ; पुनर्लाभ ; फेरि पाउने काम । re-triev'able, *adj.*

re'tro-cede, *v. t. and i.* फेरि दिनु ; फिर्ता दिनु ; वापस दिनु, फेरि जानु । re'tro-ces'sion, *n.*

re'tro-flex, *v. t.* पछिल्लिर फर्केको ; पछिल्लिर झुकेको ।

ret'ro-grade, *adj.* पछिल्लिर हिँड्ने ; अवनति हुने ; विपरीत ; उल्टो ; उँधो मुण्टो ; पछिल्लिर फर्केको । ret-ro-gres'sion or ret-ro-gra-da-tion, *n.* पछिल्लिर हिँड्ने काम ; अवनति भएको अवस्था ; विपरीत

- गति ; अधःपतन ; गुणको कमी ।
 ret-ro-gres-sivo, *adj.*
- ret'-ro-spect, *n.* अधि भएको कुराको दृष्टि ; बितिसकेको कुरा संझने काम ; गत विषयको आलोचना । ret-ro-spec'-tion, *n.* पश्चाद्दृष्टि ; बितेका कुराको संझना । ret'-ro-spec-tivo, *adj.* बितेको कुरा संझने ; गतानु-दर्शनशील ; बितेको समय-सम्बन्धी ।
- re-turn, *v. t. and i.* फर्कनु ; फर्केर आउनु वा जानु ; वापस जानु वा आउनु ; फिर्ता वा सट्टा वा बदलामा ल्याउनु ; दिनु ; लैजानु ; फर्काउनु ; पठाउनु ; तिर्नु ; फर्कने गरी हात्तु ; उत्तर दिनु । *n.* फर्केर आउने वा जाने काम ; प्रत्यागमन ; फिर्ता ; बदला ; नाफा ; आमदानी ; प्रति-फल ; प्रत्युत्तर ; प्रत्यर्पण ; बकस ; इनाम ; सरकारी विवरण ; हिसाब-पत्र ।
- re-u'-ni-on, *n.* पुनर्मिलन ; फेरि संयुक्त भएको अवस्था । re-u-ni-to', *v. t. and i.* फेरि मिल्नु वा भेटघाट हुनु ; फेरि संयुक्त पार्नु वा हुनु ; जोरिनु ।
- re-veal', *v. t.* प्रकाश गर्नु ; जाहेर गर्नु ; प्रकट गर्नु ; गुप्ति कुरा खोलिदिनु ; थाहा दिनु ; ज्ञात हुनु । re-veal-able, *adj.*
- rev'-ol, *v. i.* आनन्द मनाउनु ; आमोद-प्रमोद गर्नु ; धुमधामसित उत्सव मनाउनु ; मोज गर्नु । rev'-ol-ry, *n.* आनन्द मनाउने काम ; आमोद-प्रमोद ; धुमधामको उत्सव ; मोज । rev-ell-or, *n.*
- rev-o-la'-tion, *n.* प्रकाश ; प्रचार ; ज्ञान प्रकट गर्ने काम ; प्रत्यादेश ; आकाशवाणी ; वेद आदि शास्त्र ; बाइबलको अन्तिम अध्याय ।
- ro-vengo', *v. t.* बदला लिनु ; साटो फेर्नु ; बदला लिएर आफूलाई सन्तुष्ट पार्नु । *n.* बदला लिने काम ; प्रतिहिंसाको भावना ; वैर साधन ; अन्याय । ro-vengo'-ful, *adj.* बदला लिन तयार भएको ; प्रतिहिंसापरायण । ro-vengo'-fully, *adv.* ro-vengo'-ful-ness, *n.*
- ro-veng'-er, *n.*
- rev'-o-nue (-nū), *n.* आमदानी ; राज्य-को वार्षिक आय ; राजस्व ; मालपोत ; मालतालमा लगाइएको कर ; मद्दसूल ।
- re-ver'-ber-ate, *v. t. and i.* प्रतिध्वनि गर्नु ; फर्कनु वा फर्काउनु ; गुञ्जाय-मान हुनु । re-ver'-ber-a-tor-y, *adj.* प्रतिशब्द हुने ; गुञ्जायमान हुने । re-ver'-ber-a-tive, *adj.* re-ver-ber-a'-tion, *n.*
- re-vere', *v. t.* सम्मान गर्नु ; आदर गर्नु ; श्रद्धा गर्नु ; भक्ति गर्नु ; पूजा गर्नु ; मान्नु । rev'-er-ence, *n.* श्रद्धा ; भक्ति ; आदर ; उपासना ; सत्कार ; भद्रता ; *v. t.* श्रद्धा गर्नु ; भक्ति गर्नु ; पूजा गर्नु ; आदर गर्नु । rev'-er-er-nd, *adj. and n.* पूजनीय

माननीय ; पूज्य ; आदरणीय ;
पादरीहरूको उपाधि । *rev'er-ent*,
adj. भक्तिमान् ; विनीत ; नम्र ;
मानिलो ; श्रद्धालु । *rev-or-en'-*
tial, adj. आदरसूचक ; भक्ति-
सूचक ; विनीत ; श्रद्धापूर्ण ।
rev'er-io (-ē), n. दिवा-स्वप्न ; भावना ;
भ्रम ; मनको तरंग ; कल्पना ;
ध्यान ; चिन्ता ।
re-verse', n. उल्टाएको अवस्था ;
विपक्ष ; पराजय ; परिवर्तन ; विपद ;
दुर्घटना ; दुर्भाग्य ; सिक्का आदिको
पिछ्छु । *adj.* विपरीत ; उल्टा ;
विरुद्ध ; उल्टिएको ; उँधोमुण्टो ।
v. t. उल्टा पार्नु ; विपरीत गर्नु ;
सम्पूर्णरूपले परिवर्तन गर्नु ; बदल-
बदल गर्नु ; उल्टाउनु ; खण्डन
गर्नु ; रद गर्नु । *re-vers-ed', adj.*
उल्टो ; उल्टिएको ; उँधोमुण्टो
भएको ; विपरीत ; विरुद्ध ; खण्डन
वा रद गरेको । *re-ver'-si-ble, adj.*
परिवर्तन हुने ; उल्टाउन हुने ;
उलट पुलट गर्नसकिने ;
परिवर्तनीय । *re-vers'al, n.*
उल्टिएको अवस्था ; परिवर्तन ;
खण्डन ।
re-ver'-sion, n. उल्टाउने काम ;
फर्काउने वा फर्कने काम ; प्रत्यावर्तन ;
प्रत्यागमन ; उत्तराधिकार ; पहिलेको
बानी, अवस्था आदिमा फर्कने
काम । *re-ver'-sion-a-ry, adj.*
re-ver'-sion-er, n.
re-ver't, v. t. and i. उल्टाउनु ;

फर्काउनु ; फर्केर जानु ; फर्कनु ।
re-vort'-i-ble, adj.
rev'-or-y—See *reverie*.
re-view', v. t. फेरि हेर्नु ; जाँच्नु ;
परीक्षा गर्नु ; परिदर्शन गर्नु ;
पुनर्विचार गर्नु ; समालोचना गर्नु ।
n. जाँच ; पुनर्विचार ; निरीक्षण ;
परिदर्शन ; समालोचना ; दोहत्याह ।
re-view'al, n. समालोचना । *re-*
view'-or, n. समालोचक ; परि-
दर्शक ; निरीक्षक ।
re-vile', v. t. गालि गर्नु ; निन्दा गर्नु ;
अपमान गर्नु ; तिरस्कार गर्नु ;
धिक्कार्नु ; अपजस दिनु । *re-vile'-*
ment, n. अपवाद ; अपजस ;
अपमान ; धिक्कार ; गालि । *re'-*
vil'-er, n. *re-vil'-ing, adv.*
re-vis'-e' (-vīz') v. t. दोहत्याउनु ;
सच्याउनु ; फेरि परीक्षा गर्नु ;
संशोधन गर्नु । *n.* पुनः परीक्षा ; पुनः
आलोचना ; संशोधन गरेपछि छापे-
को नकल-पत्र । *revi'-sal, n.*
परिदर्शन ; पुनः परीक्षा ; संशोधन ।
re-vis'-ion, n. *(-vīzh'-un)*,
दोहत्याउने काम ; फेरि गर्ने काम ;
पुनःदर्शन ; अनुदृष्टि । *re-vis'-ion-*
al, re-vis'-ion-a-ry, adj.
re-vi-si't, v. t. दोस्ती भेट गर्नु ; फेरि
भेट्नु ।
re-rive', v. t. and i. पुनर्जीवित हुनु
वा पार्नु ; फेरि प्रचलित पार्नु ; सजीव
गराउनु ; जगाउनु ; जागनु ; सचेत
हुनु । *re-vi'-val, n.* पुनर्जीवन ;

revoke

फेरि जीवन पाउने काम ; पुनरुद्धार ;
धार्मिक जोशको फेरि जगाइ ;
धार्मिक जागृति ; नयाँ जन्म ।
re-vi'-val-ist, *n.* धार्मिक जोश
जगाउने मान्छे । re-vi'-vi-fy, *v. t.*
जीवित पार्नु ; सतेज पार्नु ; जगाउनु ।
re-viv-i-fi-ca'-tion, *n.*

re-voko', *v. t. and i.* रद्द गर्नु ;
खारिज गर्नु ; फर्काउनु ; वापस
लिनु । rev-o-ca'-tion, *n.*
प्रतिसंहार ; खण्डन ; रद्द गर्ने
वा फेरि वापस लिने काम ।
re-vok-a'-ble, *adj.*

re-volt', *v. t. and i.* विद्रोह वा राज-
द्रोह हुनु वा गर्नु ; बागी हुनु ; पक्ष-
त्याग गर्ने ; राजभक्ति छोड्नु ; घृणा
वा विरक्ति मान्नु । re-volt'-ing,
adj. विद्रोहजनक ; घृणाजनक ;
विरक्तिकर । *n.* विद्रोह ; राजद्रोह ।

rev-o-lu'-tion, *n.* कक्ष वा वृत्ताकार
मार्ग वा केन्द्र वरिपरिको गति ;
परिभ्रमण ; घुमाइ ; पूर्ण परिवर्तन ;
हेरफेर ; राष्ट्रविप्लव ; राजपरिवर्तन ;
विद्रोह । rev-o-lu'-tion-ise, *v. t.*
राज्य-शासन उल्टाउनु । rev-o-
lu'-tion-a-ry, *adj.* राज्यपरिवर्तन
सम्बन्धी ; क्रान्तिकारी । rev-o-
lu'-tion-or, rev-o-lu'-tion-ist,
n. बागी ; राजद्रोही ; विद्रोही ।
revolutionism, *n.*

re-volve', *v. t. and i.* घुम्नु ; परिभ्रमण
गर्नु ; फनफनी घुम्नु ; चकर खानु ;
चिन्ता गर्नु ; ध्यानसित विचार

rhetoric

गर्नु । re-volv-ing, *adj.*
घुम्ने ।

re-vol'-ver, *n.* एक पल्टमा धेरै पङ्कने
पिस्तौलको किसिम ।

re-vul'-sion, *n.* सम्पूर्ण परिवर्तन ;
भावनाको आकस्मिक हेरफेर ;
विराग ; घृणा ; शत्रुता ।

re-ward', *n.* बकस ; इनाम ; पुरस्कार ;
क्षतिपूरण ; परिश्रम गरेको फल ;
प्रतिफल ; बदला । *v. t.* बकस
दिनु ; इनाम दिनु ; बदला वा
प्रतिफल दिनु ; सद्दा दिनु ; दण्ड
दिनु ; क्षतिपूरण गर्नु ।

re-write', *v. t.* फेरि लेख्नु ; दोस्रो पल्ट
लेख्नु ।

Reyn'-ard (ren'-), *n.* स्याल ; फयाउरो ।

rhap'-sody, *n.* महाकाव्यात्मक
कविता ; मेल नभएको वाक्य वा
लेख । rhap-so'-di-cal, *adj.* मेल
नभएको वाक्य वा लेख सम्बन्धी ।

rhap'-so-dist, *n.*

rhe'-a, *n.* घाँसको किसिम ; दक्षिण
अमेरिकामा पाइने शतुर्मुर्गको
किसिम ।

rhe'-tor, *n.* वक्तृता दिने मानिस ;
सुवक्ता ।

rhet'-or-ic (ret'-), *n.* अलङ्कार शास्त्र ;
साहित्य शास्त्र ; प्रवृत्तिदायक वा
प्रभाव पार्ने बोलाइ वा लेखाइको
कला । rhe-tor'-i-cal, *adj.*
अलङ्कारिक ; साहित्य-शास्त्र सम्बन्धी ।
rhet-ori'-cian, *n.* अलङ्कार
विद्याको पण्डित ।

rheum (room), *n.* श्लेष्म ; कफ ;
रूघा ; वातको दर्द ।

rheu'-ma-tism (roo'-), *n.* वातरोग ।
rhou-mat'-ic, *adj.* वातरोग
सम्बन्धी ।

rhi-noc'-er-os (-nos'), *n.* गैंडा ।

rhi-zomo, *n.* जराको मूल ; डौँठ ;
गाँठा ।

rho-do-don'-dron, *n.* गुराँसको रूख वा
फूल ।

rhomb or rhom'-bus, *n.* विषमकोण
समचतुर्भुज ।

rhon'-clus, *n.* डमरुको आवाज ।

rhu'-barb (roo'-), *n.* औषधि बनाइने
एक किसिमको जडीबुटी ; जुलाब
हुने औषधि ।

rhy-m-o (rīm), *n.* कविताको अन्त्य
अनुप्रास ; पद्य ; काव्य ; कविता ।
v. t. and i. अन्त्य अनुप्रास मिल्नु
वा मिलाउनु ; कविता लेख्नु
rhy'-mor or rhy'-mos-ter, *n.* पद्य
लेखक ।

rhythm (rithm), *n.* छन्द ; लय ;
ताल । rhyth'-mic, rhyth'-mic-
al, *adj.*

rib, *n.* करङ्ग ; छाताको करङ्ग वा
कमानो ; पातका नसा । *v. t.* करङ्ग
बनाउनु वा लगाउनु ।

rib' ald, *adj.* नीच ; हीन ; तुच्छ ;
अधम ; अशिष्ट ; अश्लील । *n.* नीच
मान्छे ; अशिष्ट मान्छे ; अश्लील
बोल्ने मान्छे । rib'-ald-ry, *n.*

अश्लीलता ; अपवित्रता ; कुवाच्य वा
कुवाक्य ।

ri'-band, rib'-band, rib'-bon, *n.* रेशमी
आदि फिता । *v. t.* फिता बाँध्नु ।

rice, *n.* धान ; चामल ।

rich, *adj.* धनी ; धनाढ्य ; धनवान् ;
अर्थशाली ; बहुमूल्य ; मूल्यवान् ;
दामी ; प्रचुर ; प्रशस्त ; छेलोखेलो ;
यथेष्ट ; उपजाउ ; मलिलो ; फलप्रद ;
उज्ज्वल ; सुमधुर ; सौन्दर्यपूर्ण ;
सारयुक्त ; पुष्टिकर ; मसलायुक्त ।

rich'-es, *n. pl.* धन ; दौलत ;
सम्पत्ति ; ऐश्वर्य । rich'-ness, *n.*
rich'-ly, *adv.*

rick, *n.* धान आदिको कुनिउँ ; सुकेको
घाँस आदिको थुप्रो । *v. t.* कुनिउँ
लाउनु ।

rick'-ets, *n. pl.* केटाकेटीका ढँडाल्नाका
हाडहरू बाढ्गो हुने रोग ।
rick'-o-ty, *adj.* ढाँडाल्ना आदिमा
रोग लागेको ; निर्धो ; कमजोर ;
दुर्बल ; टल्मलाउने ।

ric'-o-chet, *n.* हानेको गोडी फर्कने
काम ।

rid, *v. t.* मुक्त गर्नु ; छुटकारा दिनु ;
स्वतन्त्र बनाउनु ; पर हटाउनु ; नष्ट
पार्नु ; निकालिदिनु ; निकाल्नु ;
खारिज गर्नु । rid'-dance, मुक्ति ;
उद्धार ।

rid'-dle, *n.* जान्ने कथा ; अड्को ;
रहस्यमय कुरा ; कठिन समस्या ;
खन्नो चाल्नी । *v. t. and i.* अड्को

थाप्नु ; चाल्नीले चारुनु ; तार्नु ; छाप्नु ।

rido, *v. t. and i.* घोडा आदिमा चढ्नु ; सवार हुनु ; पानीमा बगिरहनु । *n.* घोडा वा गाढीमा चढेर भ्रमण गर्ने काम । rid'-er, *n.* घोडचढी ; सवार ; रिपोर्ट तथा बिल आदिमा जोडिने लेखांश । rid'-ing, *adj.* घोडा आदि चढ्दा प्रयोग गरिने । *n.* घोडा ; घोडचढीहरूको बाटो ।

ridge (rij), *n.* दुइ सलामि परेका सतहहरू जोरिने रेखा ; धुरी ; डाँडो ; जोन्दा उठेको माटो । *v. t. and i.* डाँडै डाँडा हुनु वा बननु ; धुरी बनाउनु ।

ridic'-i-cule, *v. t.* हँसी-ठट्टा गर्नु ; गिह्ना गर्नु ; खिसि गर्नु । *n.* हाँसोउद्दो कुरा ; गिह्ना ; खिसि ; ठट्टा ; उपहास ; परिहास । ri-dic'-u-lous (-lus), *adj.* हाँसोउद्दो ; बेमनासिको ; अनौठो ; खिसी गरिने योग्यको ; हास्यजनक ।

rife, *adj.* प्रबल ; प्रचण्ड ; प्रचुर ; परिपूर्ण ; प्रचलित ; फैलेको ।

riff'-raff, *n.* नीच मान्छेहरू ; तल्लो दर्जाको मानिस ; कसमल ।

ri'-fle, *n.* बन्दूक विशेष । *v. t.* हरण गर्नु ; छुट्नु ; खोस्नु ; बन्दूकले हाप्नु । -man, *n.* बन्दूक भिरेको सिपाही ।

riff, *n.* जमीन वा चटानमा परेको चिरा ; खाँद ; भ्वाङ्क ; प्वाल । *v. t. and i.*

जमीन आदि चिरा चिरा हुनु ; फाट्नु ; भ्वाङ्क हुनु ।

rig, *v. t.* लुगा-फाटा लाउनु ; सुसज्जित पार्नु । *n.* खेल ; तमाशा ; क्रीडा ; कौतुक । rig'-ging, *n.*

right (rit) *adj.* ठीक ; शुद्ध ; सत्य ; उपयुक्त ; उचित ; न्याय-संगत ; प्रकृत ; योग्य ; दाहिने ; सीधा ; सरल । *n.* न्याय ; नीति ; धन ; हक ; अधिकार ; दावा ; न्याय-संगत व्यवहार ; उचित कुरा । *v. t. and i.* न्याय-संगत हुनु ; ठीक वा संशोधित पार्नु ; ठीक अवस्थामा फेरि स्थापित गर्नु ।

right'-eous (ri'-tyus), *adj.* सत्यशील ; धार्मिक ; धर्मपरायण ; पुण्यवान् ; पापविहीन ; न्यायी ; यथार्थ ; उपयुक्त । right'-eous-ness, *n.* सत्यता ; पतिव्रता ; सदाचार ; धार्मिक अवस्था ; न्याय ।

right'-ful, *adj.* प्रकृत ; न्याय ; इन्साफी ; उचित ; हक भएको ; न्याय-संगत । right'-ly, *adv.* उचित हिसाबले ; यथोचित रूपले ।

rig'-id (rif-), *adj.* कडा ; कठिन ; सक्त ; दृढ़ ; कठोर ; नदोबाने ; दहो ; दहिलो ; खरो । rig-id'-i-ty, *n.* कठिनता ; कठोरता ; दृढ़ता ; कडापन । rig'-id-ly, *adv.* rig-id-ness, *n.*

rig'-ma-rolé, *n.* व्यर्थको कुरा ।

rig'-our (rig'-ur), *n.* कठोरता ; कठिनता ; कडाइ ; निर्दयता ; खरोपन ; उग्रता ;

- कड़ा प्रयोग ; दृढ़ता । *rig'-or-ous*, *adj.* कठोर ; कठिन ; दारुण । *rig'-or-ous-ly*, *adv.* *rig'-or-ous-ness*, *n.*
- rill*, *n.* सानो नदी ; खोलो । *v. i.* कुलोमा में बग्नु ।
- rim*, *n.* किनारा ; बाहिरी घेरा ; धार ; बाट । *v. t.* बीट लाउनु ; किनारा हाल्नु ; घेराके युक्त पार्नु ।
- rime*, *n.* सेतो तुसरो ।
- ri'-mose*, *ri'-mous*, *adj.* चिरा चिरा परेको ।
- rim'-ple*, *n.* खुज्मुजिएको अवस्था ; चाउरी । *v. t.* and *i.* खुज्मुजिनु ; खुज्मुज्याउनु ; चाउरी पर्नु वा पार्नु ।
- rind*, *n.* रुख आदिको बोक्रा ; छाला ; बोक्रा ; कोसा । *v. t.* बोक्रा ताछ्नु ; छोडाउनु ।
- rin'-der-pest*, *n.* गाई-बस्तुलाई हुने रोग विशेष ; गौगोटी ।
- ring*, *v. t.* and *i.* बजाउनु ; घण्टा आदि बजाएर बोलाउनु ; बग्नु ; वेर्नु ; औंठी लाउनु । *n.* औंठी ; घण्टा आदिको बजाइ ; वृत्ताकार गाल बाटो ; गोलचक्र । *-dove*, *n.* परेवाको किसिम । *-finger*, *n.* औंठी लाउने औंली ; साहिली औंला । *-leader*, *n.* नेता ; नायक ; विद्रोहीहरूका मुखिया । *-worm*, *n.* दाद । *ring'let*, *n.* सानो औंठी ।
- rink*, *n.* खेलनाको निमित्त हिउँले ढाकिएको जग्गा ; वर्फ भूमि ।
- rinse*, *v. t.* धुनु ; पखाल्नु ; कुला गर्नु ; खोकल्नु ।
- ri'-ot*, *n.* हल्ला ; कोलाहल ; गोलमाल ; हुल-दङ्गा ; शान्तिभङ्ग ; विद्रोह ; विप्लव ; लम्पटता ; भ्रष्टाचार । *v. t.* and *i.* विद्रोह गर्नु ; भोजमजा गर्नु ; गोलमाल मचाउनु ; भ्रष्टाचार गर्नु ।
- ri'-ot-er*, *n.* गोलमाल मचाउने मनिसहरूको दल ; विद्रोही वा बागियान ; बागी ; भोगविलासी ।
- ri'-o-tous (-tus)*, *adj.* कोलाहल-मय ; शान्तिभङ्ग गर्ने ; भोजमजा गर्ने ; विद्रोही ।
- rip*, *v. t.* काट्नु ; चुँड्नु ; च्याल्नु ; उदार्नु ; टुक्राटुक्रा पार्नु ; विदीर्ण पार्नु ; धुँजा पार्नु । *n.* काट्ने, च्याल्ने आदि काम ; च्यालिएको अवस्था ; माछा हाल्ने टोकरा वा पेटारी ।
- ri-par'-i-an*, *adj.* नदीको किनारा सम्बन्धी ।
- ripe*, *adj.* पाकेको ; परिपक्व ; तयार भएको ; उमेर वा समय पुगेको ; पाको ; पूरा ; पूर्ण ; सिद्ध । *ri-p'en*, *v. t.* and *i.* पाक्नु ; उमेर वा समय पुग्नु ; तयार हुनु ; पकाउनु वा पाक्नदिनु ।
- rip'-ple*, *n.* पानीको सानो तरङ्ग ; लहरी ; काङ्गियो विशेष ।
- riso (ris)* *v. i.* खडा हुनु ; उठ्नु ; सुतेर उठ्नु ; चढ्नु ; उक्लनु ; बढ्नु ; उन्नति हुनु ; विरोध वा विद्रोह गर्नु ; उदय हुनु ;
। *n.* उदय ; उन्नति ;

बढ़ने काम ; उत्पत्ति ; वृद्धि ;
चढ़ाइ ; उकालो ; हिस्को । *ris'ing*,
adj. बढ़्दो ; चढ़्दो ; उन्नतिशील ।
n. उदय ; बढ़्ने काम ; उन्नति हुने
काम ; विद्रोह ।
ris'ible, *adj.* हाँसोउद्दो ; हास्य-
जनक ; आनन्दजनक ।
risk, *n.* डर ; विपद ; जोखिम ; खतरा ;
खति ; खराब परिमाण ; आपद् ।
v. t. जोखिममा पार्नु ; विपदमा
पार्नु ; साहसपूर्वक खतरामा जाइ-
लागनु । *risk'y*, *adj.* विपदजनक ;
जोखिमो ।
rite, *n.* धार्मिक क्रिया वा अनुष्ठान ;
रीति ; विधि ; पूजाअर्चना ; संस्कार ।
rit'ual, *n.* अनुष्ठान पद्धति ; धार्मिक
कामहरूको सम्पादन ; धर्माचार वा
विधि सम्बन्धी । *rit'ualism*, *n.*
धर्मकर्मको विधान ; क्रिया-विधि ।
rit'ualist, *n.* धार्मिक कामको
सम्पादन गर्ने मान्छे । *rit'ualis'tic*,
adj. अनुष्ठान-पद्धति सम्बन्धी ।
ri'vage, *v.* नदीको किनार ; तीर ;
तट ।
ri'val, *n.* प्रतियोगी ; प्रतिवादी ; जोरि
खोज्ने वा दौजिने मान्छे । *adj.*
दौजिने ; बैरी ; प्रतियोगिता परायण ।
v. t. and i. दौजिने हुनु ; प्रति-
योगिता गर्नु ; प्रयत्न गर्न । *ri'val-ry*,
n. प्रतियोगिता ; बैरभाव ।
rive, *v. t. and i.* विदीर्ण पार्नु वा हुनु ;
विच्छिन्न पार्नु ; चिरा चिरा पार्नु
वा हुनु ।

riv'er, *n.* नदी ; ठूलो खोलो ।
riv'et, *n.* धातुको किलो ; काँटी । *v. t.*
किलो ठोकनु ; काँटीहरू ठोकेर
जोड्नु ।
riv'ulet, *n.* सानो नदी ;
खोलो ।
roach, *n.* माछा विशेष ; वृत्ताकार
वस्तु ।
road, *n.* बाटो ; सडक ; गोरेटो ;
जहाजको लङ्गर हाल्ने ठाउँ ।
roam, *v. t. and i.* यताउति घुम्नु ;
घुमफिर गर्नु ; हिँड्नुल गर्नु ।
टहलिनु ।
roan, *adj.* सेतो र खरानी रंगसित
मिसिएको खैरो ; रछायो ; अलि
अलि रातो । *n.* रछायो रंगको
घोडो ; एक किसिमको भेडाको
छाला ।
roar, *n.* गर्जन ; कष्ट, क्रोध अथवा
प्रसन्नतामा गरिएको उच्च-शब्द ;
चित्कार-शब्द । *v. t. and i.* गर्ज्नु ;
ठूलो आवाज गर्नु ; ठूलो स्वरमा
भन्नु । *roar'ing*, *n.* गर्जन ; घोडाको
रोग विशेष ।
roast, *v. t.* आगामा सेकाउनु ; भुट्नु ;
भाजी बनाउनु ; तताएर पुट्ट पार्नु ;
खिसि गर्नु ; गिल्ला गर्नु । *adj.*
आगामा सेकाएको ; भुटेको *n.* यस्तो
खानेकुरो ।
rob, *v. i.* लुट्नु ; डाँका मार्नु ; लूटपिट
गर्नु ; बलपूर्वक हरण गर्नु ; *rob'-ber*,
n. डाँकू ; चोर । *rob'-ber-y*, *n.*
डकैतो ; चोरो ।

robe, *n.* राजा, पादरी, वकिल आदिले लाउने खुकुलो लुगा ; अलखा ; लवेदा ; राजपोशाक । *v. t.* अलखा वा राजपोशाक लाउनु ।

rob'in, *n.* एक किसिमको सानो गाउने चरो ।

ro-bust', *adj.* बलियो ; बलवान् ; हृष्टपुष्ट ; सतेज ; कर्कश ।

roc, *n.* अजङ्गको चरो विशेष ; जटायु ।

rock'et, *n.* पादरीहरूको लुगा विशेष ।

rock, *v. t. and i.* कोक्रो आदिमा हलाउनु ; झुलाउनु ; झुल्नु ; हलनु ; पीड खेल्नु । *n.* चट्टान ; समुद्र आदिबाट निस्केको पहाड ; ठूलो छुट्टिएको ढुङ्गा ; आश्रय ; आइ ; बल । -salt, *n.* सिंघेनुन । rock'-ey, *adj.* चट्टान मात्र भएको ; कठिन ; खस्रोपन ।

rock'-et, *n.* इशारा वा शान दिनको लागि आकाशमा उडाइने आगो तथा गोला आदि ।

rod, *n.* लट्टी ; लहुरो ; छडी ; बेत ; परिमाण दण्ड विशेष ; शासन-दण्ड ; क्षमताको चिह्न ; प्रभुत्व ; शासन ; दण्ड ; वंश ; जाति ; कुल ।

rod'-ent, *n.* नङ्ग्रा आदिले चिथोर्ने वा लुछ्ने जन्तु ; लामो अनि तीखो नङ्ग्रा भएको प्राणी । *adj.* लुछ्ने ; चिथोर्ने ।

rod-o-mon-tade', *n.* गुड्डी हाँक्ने वा घमण्डी मान्छे ; गफ छोड्ने वा धाक लाउने मान्छे । rod'-o-mont, *adj.*

roe (rō), *n.* मुडुली ; मृगो ; हरिणी ;

भ्यागुतो वा माछाको जालोमा रहेको अण्डा । roe'-buck, *n.* एक किसिमको सानो मृग ।

ro ga'-tion, *n.* प्रार्थना ।

rogue (rōy), *n.* बदमाश ; दुष्ट ; ठग ; नटखटे केटाकेटी ; चलाक वा धूर्त मानिस ; दुरात्मा । ro'-guish (-gish), *adj.* धूर्त ; लुब्धो ; दुष्ट ; नटखटे । ro'-guer-y, *n.* बदमासी ; दुष्टता ; धूर्तता ; चलाकी ।

rois'-ter, *v. i.* चिच्याउनु ; खलबले हुनु ; गुड्गो हाँक्नु । rois'-ter-er, *n.*

role (rōl), *n.* नाट्य पात्रको पाठ ; आफ्नो काम ।

roll, *v. t. and i.* फनफनी घुम्नु ; बटार्नु ; बेहर्नु ; लडीबडी खेल्नु ; ओँखा आदि घुमाउनु ; चक्कर लाउनु । *n.* घुम्ने पदार्थ ; पालो ; तालिका ; नामावली ।

roll'-er, *n.* जमीन सम्ब्याउन प्रयोग गरिने यन्त्र ; दाङ्ग ; बेलन ; पट्टी ; बेहिण्को कागज वा लुगाको थान ; ढुङ्गो ।

rol'-lick, *v. i.* बेपरवाहसित घुम्नु ; निश्चिन्त भएर हिँड्नु ; मोजमजा गर्नु । rol'-lick-ing, *adj.*

Ro-ma'-ic, *n.* आधुनिक यूनानी भाषा ; ग्रीक भाषा । *adj.* आधुनिक ग्रीस देश वा ग्रीक भाषा सम्बन्धी ।

Ro'-man, *n.* रोमवासी ; रोम नगरको वासिन्दा ; छापाको अक्षर विशेष । *adj.* रोम नगर वा त्यहाँका वासिन्दा सम्बन्धी ;

रोमन-क्याथलिक धर्म सम्बन्धी ।
-ca-tho-lic, *n.* रोमनक्याथलिक
धर्म ।

ro manco', *n.* आश्चर्यको घटना ;
उपन्यास ; उपकथा ; दक्षिण
यूरोपमा बोलिने भिन्न भिन्न भाषा ।
ro man'tic, *adj.* आश्चर्यजनक ;
अद्भुत ; अचम्भको ; अलौकिक ;
उपन्यासिक ; काल्पनिक ; विचित्र ।

romp, *v. i.* खलबल गर्नु ; हल्ला
मचाउनु ; खेलौ बौला गर्नु । romp'-
ish, *adj.*

ront'gon rays (ront'-gēn), *n.*
साधारण उज्यालो नछिर्ने धेरै पदार्थ-
हरूलाई छेड्ने विकरणको रूप ;
एक्स'रे ।

roo, *n.* ऐकरको चौथाइ भाग ; क्रूस ।

roof, *n.* छानो ; धुरी ; छप्पर ; घर ;
तालु । *v. t.* छानो हाल्नु ; छप्परले
ढाक्नु ; रक्षा गर्नु ; शरण वा आश्रय
दिनु । roof'-ing, *n.* roof'-less,
adj.

rook, *n.* एक किसिमको काग ; जुवा
आदि खेल्दा चोख्याई गरेर जित्ने
मान्छे ; ठग ; पादरी । rook'-er-y,
n. काग बस्ने ठाउँ ; डाँकूहरूको
अड्डा ; साना साना झुप्राहरूको
समूह ।

room, *n.* कोठा ; कमरा ; जग्गा ; ठाउँ ;
अवकाश ; अवसर । *v. t.* बास गर्नु ;
डेरा हाल्नु ; कोठामा बस्नु ।
room'-y, *adj.* कोठा भएको ;
प्रशस्त ; विस्तृत ।

roost, *n.* चराहरू बस्ने वा थकाइ मान्ने
रुखको हाँगो ; एकै ठाउँमा जम्मा
भएर बस्ने चराको हुल । *v. i.* बास
बस्नु ; एकै ठाउँमा जम्मा भएर
बस्नु ।

root, *n.* जरा ; गानु ; कन्दमूल ; तरुल
आदि ; मूल वा उत्पत्ति ; आधार ;
आश्रय ; मूलशब्द । *v. t. and i.*
जरा हाल्नु ; बलियोसँग गाड्नु ;
जरो फैल्नु ; जरो उखेल्नु ; खनेर
निकाल्नु । -up, *v. t.* जरैसित
उखेल्नु ; मूलनै मास्नु ; बोटे मास्नु ।
root'-let, *n.* सानो जरो ; उपमूल ।
root'-less, *adj.*

rope, *n.* डोरी ; लठारो । *v. t.* डोरीले
बाँध्नु वा घेर्नु । -dancer, *n.*
डोरीमा नाच्ने मान्छे ; -ladder, *n.*
डोरीको सिँढी वा भत्याङ्ग ।
-walk, *n.* डोरी वा लठारो बनाउने
ठाउँ । ro'-py, *adj.* च्याप् च्याप्
लाग्ने ; टोँसिने ।

ror'-qual, *n.* ह्वेल माछाको किसिम ।

ro-sa'-ce-ous, *adj.* फूल सम्बन्धी ;
गुलाबका जातको ।

ro'-sar-y (-zar-), *n.* जपमाला ; गुलाब-
को बगैँचा ; गुलाब रोप्ने ड्याङ्ग ।

rose (rūz), *n.* गुलाबको बोट वा फूल ;
गुलाबी रंग । -mary, *n.* लहरा
विशेष । -water, *n.* गुलाब-जल ।
-wood, *n.* काठको किसिम । -yard,
* *n.* गुलाबको बगैँचा । ro'-sy, *adj.*
गुलाबी ; गुलाबको जस्तो रंग
भएको ।

ro'se-ate (-ze-), *adj.* गुलाबी ; गुलाब-
ले भरिएको ।

ro-sette' (-zet'), *n.* फिता आदिले
बनाइएको गुलाब आकारको फूल ।

ros'in, *n.* रासायनिक विधिद्वारा
निकालिएको खोटी वा चोप ;
रजिन । *v. t.* रजिन दल्नु । ros'-
in-y, *adj.*

ros'ter, *n.* काम गर्नेहरूको नामावली ।

ros'trum, *n.* चराको चुच्चो ; जहाजका
अगाडिको भाग ; चुच्चे आकारको
कुनै कुरो ; भाषण दिनको लागि
बनाइएको अलगो हाउँ ।

rot, *v. t. and i.* सड्नु ; गल्नु ; कुट्टुनु ;
कुहाउनु ; गाल्नु ; बिगार्नु ; नष्ट
हुनु । *n.* पतन ; क्षय ; नाश ; नष्ट ;
भेदको रोग विशेष ; निरर्थक वाक्य ;
असंगत उक्ति ।

ro'tate, *v. t. and i.* अक्ष वा केन्द्रको
वरिपरि घुम्नु ; फनफनी घुम्नु ; चक्कर
लाउनु । ro'tary, *adj.* घुम्ने ;
चक्कर खाने । ro'ta'tion, *n.* अक्षको
वरिपरि घुम्ने काम ; गति ; अक्ष-
परिभ्रमण ; चक्रगति । ro'ta-tor-y,
adj. केन्द्रको वरिपरि घुम्ने ; आवर्तन-
शील । ro'ta-tive, *adj.*

rote, *n.* रट्ने वा घोक्ने काम ; कण्ठ
पार्ने काम ।

rot'ten, *adj.* गलेको ; कुहेको ; दुर्गन्ध ;
दोषी ; दूषित ; कपटी ।

ro-tund', *adj.* गोलाकार ; वृत्ताकार ;
बाटुलो ; सम्पूर्ण ; पट्ट ; भुक्रुले ।

ro-tund'-ity, ro-tund'-ness, *n.*

ro-tun'-da, *n.* गोलो आकार भएको
घर ; गोल-घर ।

rou'ble, *n.* रुसमा प्रयोग हुने चाँदीको
सिका विशेष ।

rou'e, *n.* लम्पट ; कुचरित भएको
मान्छे ।

rouge (roo-ik), *n.* गाला वा ओठ
रङ्गाउने रंगको किसिम ; लाली ।
v. t. लाली लाउनु वा दल्नु ।

rough (ruf), *adj.* खस्रो ; खाल्टा
खुल्टी परेको जिङ्गिङ्ग परेको ;
बेनियमको ; रुखो ; माया
नगर्ने ; कठिन ; कठोर ; अशिष्ट ;
असभ्य ; प्रायः ; करीब करीबको ;
मोटामोटी । *n.* असभ्य मानिस ;
झगडे मान्छे । *v. t.* खस्रो पार्नु ;
रुखो बनाउनु ; घोडा रोक्नु । -cast,
v. t. बेदङ्गसँग बनाउनु ; देवल आदि
पोल्नु । -rider, *n.* घोडा रोक्ने मान्छे ;
नसधिएको घोडा सधाउने मान्छे ।
rough'en, *v. t. and i.* खस्रो
पार्नु वा हुनु । rough'-ness, *n.*
rough'-ly, *adv.*

rou-lette', *n.* गोलीको खेल विशेष ।

round, *adj.* गोलाकार ; चक्राकार ;
सम्पूर्ण ; पूर्ण ; पूरा ; स्पष्ट ; ठीक ;
ढल्लो ; गोली ; बाटुलो । *n.* चक्र ;
गोली वा ढल्लो वस्तु ; पृथ्वी ; परि-
भ्रमण ; पहराको घुमाइ । *v. t.*
and i. घेर्नु ; चक्कर लाउनु ;
गोलाकार हुनु वा पार्नु ; फनक्क घुम्नु ;
घुमाउनु । -about, *adj.* घुमापर ;
घुमाउरो । -hand, *n.* लेखाइको

तरिका । -head, *n.* सर्त्रौ
शताब्दीका पार्लामेण्ट दलको
सदस्य । -house, *n.* गोल-घर ।
round^{ly}, *adj.* स्पष्टसित ; सफा-
हिमाबले ; हिममल्ले । round-
ness, *n.*

roup, *n.* लिलामको वस्तु ; कुबुरालाई
हुने रोग विशेष । *v. t.* लिलाम गर्नु ।
rouse (rouz), *v. t. and i.* जाग्रित
गराउनु ; जगाउनु ; जागनु ;
उत्तेजित पार्नु ; उस्काडनु । *n.* भोज;
मद्यपान ।

roust, *n. t.* छिन्न भिन्न पार्नु ; पराजित
गराउनु ; परास्त गर्नु ; भगाउनु । *n.*
सेना आदिको सम्पूर्ण पराजय ; भोज-
मजा वा हुल दङ्गा गर्ने मानिसहरूको
गट्टा ; जनता ; हल्लखल्ल ;
गोलमाल ।

route (root), *n.* हिंड्ने बाटो ; सडक ।
routine (roo-teen) *n.* नित्य कर्मको
व्यवस्था ; कार्रवाइको नियमित
मार्ग ; नियमावली ; निश्चित कार्य-
क्रम ।

rove, *v. t. and i.* भ्रमण गर्नु ; घुमघाम
गर्नु ; यताउति डुल्नु ; चारैतिर
औंखा नचाउनु ।

row^{er}, *n.* ढौंकू ; चोर ; समुद्री ढौंकू ;
फिरन्ता ; घुमघाम गर्ने मान्छे ।

row (rō), *n.* श्रेणी ; लहर ; पंक्ति ;
झगडा ; गोलमाल ; कोलाहल ; हल-
चल । *v. t. and i.* ढुंगा खियाउनु ;
ढुंगा आदिमा पार तर्नु ; हल्ला मचा-
उनु ; झौंदनु ; झौंस्नु ।

row^{dy}, *adj.* गोलमाल गर्ने ; कोला-
हल मचाउने ; हुल दङ्गा गर्ने ;
खलबले । *n.* गोलमाल वा खलबले
मान्छे ; बदमाश मान्छे ।

row^{el} (rou^{el}), *n.* घोडचढीहरूको
जुत्तामा लाउने काँटाका टुप्पामा
घुम्ने काँडावाल चक्का ।

roy^{al}, *adj.* राजसी ; राजकीय ;
राजोचित ; प्रतापी ; कुलीन ; तेजस्वी ;
शोभायमान ; आङ्ग्रेजशाली ;
उज्ज्वल ; महत् ; उदार ; गौरवपूर्ण ;
भड्किलो ; महिमापूर्ण । roy^{al} ty,
n. राजपद ; राजत्व ; राज परिवारका
मानिस ; राजाहरूको क्षमता वा
विशेष अधिकार ; राजस्व वा कर ;
ग्रन्थकारहरूको आम्दनी । roy^{al}-ism
n. राजभक्ति । roy^{al}-alist, *n.* राज-
भक्त मानिस ; राज-पक्षका मानिस ;
राजतन्त्रानुरागी ।

rub, *v. t. and i.* दल्नु ; मल्नु ; मसानु ;
मेटाउनु ; मर्दन गर्नु ; माझ्नु ;
मस्काउनु ; उज्यालो पार्नु ; टल्का-
उनु ; दलिनु ; घस्नु । *n.* मर्दन ;
दलाइ ; घस्नाइ ; बाधा ; सङ्कट ;
कठिनाइ ; कष्ट ; परिहास ।

rub^{ber}, *n.* रबड़ ; दल्ने वस्तु वा
मान्छे ।

rub^{bish}, *n.* बेकामको वस्तु ; निरर्थक
वाक्य ; फोहोर ; मैला ; तुच्छ कुरा ।

rub^{ble}, *n.* ढुङ्गाको चुर ; रोडा ।

ru^{bi} cund, *adj.* रातो ; गुलाबी ।

rub^{ric}, *n.* व्यवस्था ; विधि ; कुनै
ग्रन्थको पहिलो पाता ।

ru'-by (roo'-) *n.* लाल-मणि साहँ ;
सानो मुद्रा अक्षर । *adj.* साहँ रातो ;
रक्तवर्णको । *v. t.* रातो पार्नु वा
बनाउनु ।

rud'-der, *n.* डुँगा ख्याउने दाबिलो
जस्तो ठूलो काठ ; कर्ण ।

rud'-dy, *adj.* रक्तवर्ण ; रातो पिरो ।

rud'-di-ness, *n.* rud'-di-ly, *adv.*

rude (rood), *adj.* अशिक्षित ; असभ्य ;
अशिष्ट ; अनिष्ट ; निरस ; उन्नति
नभएको ; पाखे ; ग्राम्य ; प्रचण्ड ;
झस्काउने ; एकास्सिको ; उग्र ;
तोक्ष्ण । rude'-ness, *n.* असभ्यता ।
rude'-ly, *adv.* कर्कश हिसाबले ;
तोत्र भावले ।

ru'-di-ment, *n.* मूलसूत्र ; मूल ; जड़ ;
आरम्भ ; शुरु ; कुनै विषयको
प्रारम्भिक रूप वा तत्त्व । ru'-di-
mental, ru'-di-ment'-a-ry, *adj.*
आदिम ; आदि ; प्रारम्भिक ;
प्राथमिक ; मौलिक ; सामान्य ;
असम्पूर्ण ।

ruo (roo), *n.* एक किसिमको पहुँलो
फुल्ने रुख ; दुःख ; अनुताप ; शोक ;
सुर्ता । *v. t. and i.* सुर्ता गर्नु ;
अफसोस गर्नु ; अनुताप गर्नु ; विलाप
गर्नु ; पछुताउनु ; पश्चात्ताप गर्नु ।
ruo'-ful, *adj.* उदास ; शोकपूर्ण ;
शोकाकूल ; खेदजनक ।

ruff, *n.* गलेबन्द विशेष ; पानी-चरो
विशेष ; माछाको किसिम ।

ruf'-fi-an, *n.* निर्दयी वा निष्ठुर मान्छे ;
चोर ; डाँकू ; हुलिया मान्छे ; गुण्डा ;

हत्याकारी ; खुनी । *adj.* कुकाम
गर्ने ; हुलिया ; निर्दयी ; निष्ठुर ।
ruf'-fi-an-ly, *adj.* डाँकू जस्तै ;
भीषण ; डरलाग्दो ।

ruf'-fle, *v. t. and i.* शान्ति भङ्ग गर्नु ;
खल्बल्याउनु ; अस्थिर वा चञ्चल
हुनु ; अतालनु ; खुज्मुज्याउनु ;
आफल्नु । *n.* हलचल ; घबराहट ;
नाना तरंग उठ्ने प्रभाव ; गोलमाल ;
लुगाको झुम्का । ruf'-fled, *n.*

rug, *n.* कम्बल ; राडी ; पाखी ; धुसा ;
मण्डी ।

rug'-by or rug'-gor, *n.* रग्बी स्कूलमा
खेल्ने फूटबलको खेल विशेष ।

rug'-god, *adj.* ठाडो आहालो ; भिरालो ;
चट्टान भएको ; कठोर ; अपरिष्कृत ;
रुखो ; ठाडो ; निरस ; सतेज ;
बलियो ; चञ्चल । rug'-god-ness,
n. rug'-god-ly, *adv.*

ru'-in (roo'-), *n.* ध्वंस ; विनाश ; सर्व-
नाश ; भङ्ग ; क्षय ; पतन ; ढलेको
वा बिग्रैको वा अवनति भएको
अवस्था । *v. t.* ध्वंस पार्नु ; सखाब
पार्नु ; नष्ट गर्नु ; चूर भएर खस्नु ।
ru'-in-ous (-us), *adj.* भत्केको ;
विनाश पार्ने ; विध्वंसकारी ;
विनाशक ; अनिष्टकर । ru'-ins,
वा विनष्ट भएको घर आदि ;
n. pl. ध्वंस भग्नावशेष ।

rule (rool), *n.* प्रभुत्व ; प्रभुता ;
शासन ; अधिकार ; आधिपत्य ;
नियम ; विधि ; व्यवस्था ; परिमाण ;
ऐन ; कानून ; रेखा खिच्ने वस्तु ;

फूट्छु । *v. t. and i.* प्रभुत्व जमाउनु ; शासन गर्नु ; दमन गर्नु ; नियम, विधि व्यवस्था भन्नि बनाउनु ; रेखा खिच्नु ; फैसला गर्नु ; निर्णय गर्नु । *ru'ler, n.* रेखा खिच्ने यन्त्र ; हलर ; ढिको ; शासक ; शासनकर्ता ; अधिपति ; राजा । *ru'ling, adj.* प्रबल ; प्रधान ; शासनकारी । *n.* शासन ; विचार ; सिद्धान्त ।

rum, n. सुरा विशेष । *adj.* विचित्र ; अलौकिक ; अनौठो ; एक तमासको ।

rum'ble, v. i. गुड्, गुड् वा हुड्, हुड्, झब्द मर्नु ; मेघ झैँ गुड्गु गर्नु ; धड्-धडाउनु । *n.* गुड्गु आवाज ; गाडीमा नोकरहरू बस्ने ठाउँ । *rum'bling, n.*

ru'mi nate (roo'-), v. i. उग्राउनु ; ध्यानमग्न हुनु ; चिन्ता गर्नु ; शोच्नु ; गौर गर्नु । *ru'min-ant, adj.* उग्राउने ; शोच्ने ; विचारने । *n.* उग्राउने जानवर । *ru-mi-na-tion, n.* उग्राउने काम ; चिन्ता ; ध्यान ।

rum'mage, n. छ्यासमिसै संग्रह ; खोज ; तलास । *v. t. and i.* खोज तलास गर्नु ; खोजेर निकाल्नु ; पूर्ण रूपले खोज्नु ।

ru'mour (roo'-mur), n. शंकनीय योग्यताको साधारण कुरा ; उद्गन्ता खबर ; हल्ला ; जनश्रुति । *v. t.* बिना बिथामा हल्ला फिजाउनु ।

rump, n. जीव-जन्तुका शरीरको पछाडि पट्टिको भाग ; पुच्छरको टुप्पो ; शेषभाग ।

rum'ple, v. t. and i. चाउरी पार्नु वा पर्नु ; खुम्च्याउनु ; डोरी बसाल्नु ।

rum'pus, n. गोलमाल ; कोलाहल ; झगडा ; खलबली ; गडबडी ।

run, v. t. and i. दगुर्नु ; भागनु ; बगनु ; फैलनु ; चलाउनु ; सम्पादन गर्नु ; पछि लाग्नु ; खेद्नु । *n.* दगुर्ने काम ; दगुराइ ; गति ; चाल ; सानो नदी ; लगातारको विस्तार वा समय वा मार्ग ; भेडा चराउने जग्गा । *run'ner, n.* दूत ; दगुर्ने मान्छे । *run'ning, adj.*

run'a-gate, n. स्वधर्मत्यागी ; फिरन्ता मान्छे । *run'away, n. and adj.* भागेको मान्छे ; देश छोडी भाग्ने मान्छे ; भगुवा ।

run'dalo, n. जग्गाको अधिकार विशेष ।

run'del, n. सिँदीको खुड्किलो ।

rund'let, n. सानो पिपा ।

rune, n. अक्षर विशेष । *run'ic, adj.*

rung, n. भन्याडको खुड्किलो ; सिँदीको तेर्सो ढण्डी ।

run'nel or run'let, n. सानो नदी ; खोली ।

runt, n. बाउन्ने ; पुइको मान्छे ; रस्को सुकेको हाँगो ।

ru-pee' (roo'-), n. कम्पनी रुपियाँ ।

rup'ture, v. t. and i. विच्छेद हुनु ; विदीर्ण हुनु ; चूँदाल्नु ; फुस्काउनु ; छुट्टाउनु । *n.* मंत्री सम्बन्ध-विच्छेद ;

वैमनस्य ; बेमेल र छुट्टिने काम ;
विवाद ; अमेल ; भङ्ग ; कलह ।

ru'-ral (roo'-), *adj.* गाउँले ; पाखे ;
गँवार ; ग्राम्य ; असभ्य ; देहाती
जीवन दर्साउने ; कृषि तथा
खेतीपाती सम्बन्धी ।

ruse (rooz), *n.* छल ; कपट ; जाल ;
चलाकी ; कौशल ; कूटनीति ।

rush, *v. i.* जोरसँग अघाडि बढ्नु ;
बल प्रयोग गर्नु ; हम्ला गर्नु ; झम्टनु ;
वेगसँग बग्नु ; खस्नु । *n.* जारसँग
बढ्ने काम ; घचेटा-घचेट ; झम्टाइ ;
उन्मत्त ; आक्रमण ; एक किसिमको
घाँस । rush'-y, *adj.*

rusk, *n.* पाउरोटीको धूलोबाट बनेको
रोटी वा बिस्कुट ।

rus'-set, *n.* किसानहरूले लाउने रंग
विरंगको लुगा ; स्याउ अर्थात्
आइफल । *adj.* पाखे ; गँवार ;
साधा ; सरल ; खैरो ।

Rus'-sian, *n.* रुस देशका मानिस वा
भाषा । *adj.* रुस देशको ।

rust, *n.* खिया ; रुखको रोग विशेष ।
v. i. and i. खिया पार्नु वा खियाले
खानु । rus'-ty, *adj.* खिया परेको
वा लागेको ; चलन हराइसकेको ;
पुरानो भएको ; सड्केको ; बिग्रिएको ।

rus'-tic, *adj.* गाउँले ; देहाती मानिस-
को चाल-चलन भएको । *n.*
गाउँको मानिस ; देहाती मानिस ;
अक्षिप्त ; असभ्य वा अशिक्षित
व्यक्ति ।

rus'-ti-cate, *v. t. and i.* गाउँ भित्र

पस्नु ; गाउँमा गएर बस्नु ; गाउँले
हुनु ; देहाती जीवन बिताउनु । rus-
ti-ca'tion, *n.*

rus'-tic-i-ty, *n.* पाखे अवस्था ; गवाँर-
पन ; देहातीपन ; ग्राम्यता ; अ-
शिष्टता ; असभ्यता ; सरलता ।

rus'-tle (rus'-el), *v. i.* पराल आदि
हावाले चलाए झैं आवाज गर्नु ;
स्वर्त्याङ् स्वर्त्याङ् गर्नु । *n.*
स्वर्त्याङ् स्वर्त्याङ्को आवाज ।

rut, *n.* गाडीका पाङ्ग्राँले पारेको
खालढो ।

ruth, *n.* करुणा ; दया ; कृपा । ruth'-
less, *adj.* निर्दयी ; निन्दुर ; करुणा
वा कृपा नभएको । ruth'-less ness,
n. ruth'-lessly, *adv.*

ryo (rī), *n.* एक किसिमको अन्न ।

ry'-ot, *n.* रैती ; प्रजा ; कृषक ; दुनियाँ ।

S

sa-ba'-oth, *n.* सेनाहरूको दल ।

sab'-bath, *n.* विश्रामको दिन । sab'-
bath-ic, -al, *adj.* विश्राम-दिन
सम्बन्धी ।

sa'-ble, *n.* लोथर्केका जातको जन्तु ;
यसको रँग वा रँग समेतको छाला ।
adj. कालो ; अँध्यारो ; लोथर्केका
जातका जन्तुका रँगले बनेको । *n. pl.*
शोकसूचक लुगा आदि ।

sab'-ot, *n.* काठको जुता विशेष ।

sab'-ot-age, *n.* जानीबुझीकन मान्छे
लाएर कारखाना, पुल आदि भत्-
काउने काम ।

sa'-bro (-ber) or sa'-bor, *n.* घुर्गरिएको
तरवार ।

sa'-lre-tache (-er tash), *n.* छाकाको
थैलो ।

sac, *n.* थैलो ; कुप्पी ।

sac'-char-ine (sak'-kar-cen), *adj.*

शर्करामय ; शर्करा भएको ; चिनीको ;

गुलियो गुण भएको ; सुमिष्ट ।

sac'-chrin (-in), *n.* अलकत्रबाट

वन्ने एक किसिमको गुलियो

पदार्थ ।

sac er-do'-tal, *adj.* पुरोहित सम्बन्धी ;

याजकीय । sac-er-do'-tal-ism, *n.*

sa'-chel, *n.* सानो थैली ।

sa'-chot (sha), *n.* खुशबुदार चीज

राख्ने थैली ।

sack, *n.* बोरा : थैलो ; बाहिर लाउने

खुकुलो लुगा ; लुटपाट : डाँका ;

सुरा विशेष । *v. t.* दाहर आदिमा

लुटपाट गर्नु ; डाँका मार्नु : खारिज

गर्नु : नौकरी खोस्नु ; बोरामा हाल्नु ।

-cloth, *n.* बोरा बनाउने लुगा ;

भाङ्ग्रा ; टाट । sack'-ing, *n.*

sac'-ra-ment, *n.* धर्म सम्बन्धी विधि :

योशुको मृत्यु स्मरणार्थक भोजन ;

प्रभु भोज । sac'-ra-mental, *adj.*

sa'-cred, *adj.* पवित्र ; शुद्ध ; चोखो :

समर्पण गरिएको : देवार्पित ; लङ्घन

गर्नु नहुने ; धार्मिक । sa'-cred-

ness, *n.* sa'-cred-ly, *adv.*

sac'-ri-fice, *v. t. and t.* बलि चढाउनु ;

बलिदान गर्नु ; त्याग गर्नु ; क्षति

स्वाकार गर्नु । *n.* बलि ; बलिदान ;

होम ; यज्ञ ; प्रसाद आदि देवतालाई

चढाउने काम ; अर्पण गरिएको

चीज ; अर्काको निमित्त आम्नो जीव

अर्पण गर्ने काम ; त्याग : क्षति-

स्वाकार । sac'-ri-fi'-cial, *adj.* बलि

सम्बन्धी ; यज्ञ विषयक ; होम

गरिने योग्यको । sac'-ri-fi'-cer, *n.*

sac'-rilege (-lej), *n.* पवित्र घरको

लुटाइ वा अपवित्र गर्ने काम ;

पवित्र गरिएको मानिस वा चीजमा

अत्याचार ; पवित्र कुराको भङ्ग ।

sac'-rile'-gious (-jūs), *adj.* पवित्र

वस्तु वा स्थानलाई भ्रष्ट गर्ने :

अपवित्र : अधार्मिक । sac'-rile'-

gious-ness, *n.* sac'-rile'-giously,

adv.

sa'-crist, *n.* चिहान खस्ने मान्छे ।

sac'-rist-an, धर्ममन्दिरको पवित्र भौँडा

आदिको जिम्मा लिने मान्छे । sac'-

risty, *n.* धर्ममन्दिरको पवित्र

भौँडा आदि राख्ने ठाउँ ।

sa'-cro-sanct, *adj.* पवित्र ; शुद्ध ;

पुण्य ; अलङ्घनीय ।

sa'-crum, *n.* मेरुदण्डको हाड विशेष ।

sad, *adj.* दुःखी ; खेदजनक ; खिन्न :

सुर्ताएको ; दिक्दार ; मलिन ;

शोचनीय । sad'-don, *v. t. and i.*

दुःखित पार्नु वा हुनु ; उदास वा

खिन्न हुनु ।

sad'-dle, *n.* काठी ; जीन । *v. t.* जीन

कस्नु ; काठी लाउनु । sad'-dlor, *n.*

जीन बनाउने मान्छे । sad'-dlor-y,

n. जीन बनाउँदा प्रयोग हुने वस्तु ।

sad'-iron, *n.* ईस्त्री ।

safe, *adj.* निर्विघ्न ; निडर ; निर्भय ;

निरापद ; सुरक्षित ; सकुशल । *n.*

निर्विघ्न स्थान ; निरापद ठाउँ ; खाने-
कुश राख्ने हावा आउजाउ गर्ने

आलमारी । -guard, *n.* रक्षक ;

रक्षा ; राजा आदिले प्रदान गरेको

विशेष अधिकार भएको पत्र । *v. t.*

रक्षा गर्नु ; शरण दिनु ; बचाउनु ;

हिफाजत गर्नु ; safe'-ty, *n.*

निर्विघ्नता , सुरक्षा ; सुरक्षित

अवस्था ; जोखिम वा खतराबाट

स्वतन्त्रता । safe'-ness, *n.* safe'-

ly, *adv.*

saf'-flower, *n.* फूलको किसिम ।

saf'-fron, *n.* फूलको केसर ; पहेंलो रंग ।

adj. केसर रंगको ; गहिरो

पहेंलो ।

sag, *v. t. and i.* ढल्नु ; गाडिनु ; एका-

पाट झुक्नु ।

sa'-ga, *n.* उपकथा ; दन्त्यकथा ।

sa ga'-cious (-shus), *adj.* चतुर ;

चलाकी ; बुद्धिमान् ; ज्ञानी ; तीक्ष्ण

बुद्धिको ; विवेक भएको ; तिखो

बुद्धि भएको ; सूक्ष्मदर्शी ; सतर्क ।

sa ga'-city (-gas'-), *n.* इन्द्रिय-

शक्तिको तीक्ष्णता ; चतुरता ;

चतुर्ग्राह्य ; तीक्ष्णबुद्धि ; सूक्ष्मदर्शन ।

sage, *adj.* साधु ; ज्ञानी ; विज्ञ ; विचार-

शील ; विवेकपूर्ण ; विवेकी ; न्यायी ।

n. ज्ञानी पुरुष ; ऋषि ; उद्भिद्

विशेष ; साधु मान्छे ।

sa'-git-tal, *n.* काँड सम्बन्धी ; काँड

जस्तो । sa-git-ta'-rius, *n.* धनु

राशि ।

sa'-go, *n.* साबुदाना ।

sail, *n.* जहाजको पाल ; जहाज ;

समुद्रबाट भ्रमण गर्ने काम । *v. t.*

and *i.* जहाजमा पाल टाँगेर अगाडि

बढ्नु ; समुद्रमा प्रस्थान गर्नु ;

हावामा बगेर जानु ; समुद्रबाट

भ्रमण गर्नु । sail'-or, *n.* जहाज ;

जलययात्री ।

sail'-or, *n.* नाविक ; जहाजी ; मल्हाह ;

माझी ।

saint, *n.* ऋषि, महात्मा ; धार्मिक

मानिस ; साधु ; पवित्र-जीवन ।

saint'-ly, *adj.* सिद्ध ; सन्त ; साधु ;

पवित्र । saint'-od, *adj.* सिद्ध ;

पवित्र ; स्वर्गीय ।

sake, *n.* अभिप्राय ; कारण ; उद्देश्य ;

हेतु ; खातिर ; खुशी तुल्याउन वा

इज्जत राख्नका निम्ति ।

sal, *n.* नून ।

sa'-lable or sa'-leable, *adj.* बिक्री हुने

योग्यको ।

sal-a'-ci-ous, *adj.* लालसा वा सम्भोग

इच्छा भएको ; कामासक्त ; कामातुर ;

कामी । sal a'-city, *n.*

sal'-ad, *n.* काँचै खान हुने सागपात ;

नपकाएको मसिनो काटेको सागपात-

को परिकार ।

sa'-la-mander, *n.* एक किसिमको सानो

घखने जानवर ।

sal'-a-ry, *n.* वेतन ; तनखा ; महीना-

वारी तलब । *v. t.* तलब दिनु ।

- sal'a-ried (-rid), *adj.* वेतनभोगी ; तलब पाउने ; वेंतनिक ।
- sale, *n.* बिक्री ; बिक्री भएको परिमाण ; लिलाम ; बजार ; हाट । sale'a-ble, *adj.* बिक्रीको निमित्त ; बिक्री हुने । sales'-man, *n.* बिक्रेता ; बेच्ने मान्छे ।
- sa'li-ent, *adj.* सुप्रकट ; चोसो निस्केको ; स्पष्ट प्रकाश हुने ; मुख्य ; प्रधान । sa'li-ence, *n.* प्रधानता ; देखिएको अवस्था ।
- sa'li'ferous, *adj.* नून मात्र भएको ; नून निस्कने ।
- sa'li-ty, *v. t.* नून बनाउनु वा नूनमा परिणत गर्नु ।
- sa'li'na, *n.* नून बनाउने कारखाना ।
- sa'li-no' (-lin'), *adj.* नुनिलो ; नून भएको ; रासायनिक लवणहरूको ।
- sa'li-vu (-v'), *n.* राल ; थूक । sa'li-val, *adj.*
- sa'li-vate, *v. t.* राल निकाल्नु । sa'li-va'-tion, *n.*
- sal'-let, *n.* तोपी विशेष ।
- sal'-low, *adj.* फिका पहुँलो ; रोगीपन जनाउने रंगको । *n.* रुखको किसिम ।
- sal'-ly, *v. i.* हिँड्नु वा हम्ला आदिको निमित्त एक्कासि बाहिर निस्कनु । *n.* एक्कासिको हम्ला ; अचानकको काम गराइ ; झम्झ ।
- sal'-mon (sam'-un), *n.* एक किसिमको माछा ।
- sa-lon' or sa-loon', *n.* बैठकखाना ;

- नाचघर ; जहाज आदिमा ठूलो कोठा ; चिया-पानी गर्ने ठाउँ ।
- salt, *n.* नून ; क्षार ; मसला ; स्वाद ; बुद्धि ; रसिकता ; ठग्यौलोपना ; बूढो माझो । *adj.* नुनिलो ; *v. t.* नुनिलो पार्नु ; नून हाल्नु । -cellar, *n.* नून राख्ने भौँडो । -po'tre (-ter), *n.* सोडा । salt'-er, *n.* नून बेच्ने मान्छे । salt'-ish or salt'-y, *adj.* नुनिलो ।
- saltato', *v. i.* नाच्नु ; उफ्रनु ; कुद्नु ।
- sul'-tant, *adj.* नाच्ने ; कुद्ने ; उफ्रने । sal-ta'-tion, *n.* नाच ; खेलकूद ; उफ्राइ ; दुकदुक गराइ ।
- sal'-ta-tor-y, *adj.*
- sal-u'-bri-ous (-us), *adj.* स्वास्थ्यप्रद ; स्वास्थ्यकर ; आरोग्यदायक ; हितकर ; नीरोग राख्ने । sal'-u-ta-ry, *adj.* स्वास्थ्यकर ; हितजनक ; उपकारी । sal-u'-bri-ty, *n.* स्वास्थ्यकरता ; नीरोग राख्ने अवस्था ।
- sal-ute', *v. t.* अभिवादन गर्नु ; स्वागत गर्नु ; नमस्कार गर्नु ; सलाम गर्नु ; सम्मान गर्नु ; म्वाइ खानु ; दण्डवत् गर्नु । *n.* अभिवादन ; आदर वा शिष्टतापूर्वकको सम्मान ; आदरको रूपमा झण्डाहरूको प्रयोग वा तोपहरूको पङ्क्ति ; सलामी । sal-u-ta'-tion, *n.* नमस्कार ; अभिवादन ; चुम्बन ; स्वागत ।
- sal'-va-ble, *adj.* उद्धारणीय ; रक्षणीय ; बचाउन लायकको ।

sal'-vage, *n.* जलेर वा भत्केर हुने
नोक्सानबाट जहाज वा यसको
मालतालको निम्ति दिइएको दाम ;
आगो आदिबाट धनमालको बचाउ ।

sal'-va'-tion, *n.* मुक्ति ; उद्धार ; रक्षा
गराइ ।

salve (*sālv*), *n.* घाउ आदिमा दल्ने
मलहम ; सहायता ; प्रतिकार ; कसुर
आदिलाई ढाक-छोप गर्ने केही कुरो ।
v. t. मलहम दल्नु ; क्षतिपूर्ण गर्न
वा सम्प्याउनु ; प्रतिकार गर्नु ; आगो
आदिबाट बचाउनु ।

sal'-vo, *n.* सलामी दिँदा तोप वा अरु
बन्दूकहरूको साथसाथ पड्काइ ;
प्रशंसाध्वनि ; जयध्वनि ; निकास ;
त्याग ।

same, *adj.* एकै ; भिन्नता नभएको ;
एकनासको ; सदृश ; उही किसिम-
को ; उही ; पहिले भनिएको ।

same'-ness, *n.*

sa'-mi-el, *n.* अरबको गरम हावा ।

sam'-pan, *n.* चीनको डुंगा ।

sam'-phire, *n.* घाँस विशेष ।

sam'-ple, *n.* नमूना ; बान्की ; आदर्श ;
उदाहरण ; *v. t.* नमूना लिनु ।

sam'-pler, *n.* नमूना बनाउने
मान्छे ।

san'-a-tive; *adj.* and san'-a-to-ry,
adj. मानसिक वा शारीरिक स्वास्थ्य-
सम्बन्धी ; निको पार्ने ; संचो पार्ने ।
आरोग्यकारक ।

san-a-tor'i-um, *n.* आरोग्य-प्रद स्थान ;

असल हावापानी भएको ठाउँ ;
आरोग्य-घर ।

sanc'-ti-fy, *v. i.* पवित्र पार्नु ; पाप
मुक्त गर्नु ; चोख्याउनु ; शुद्ध पार्नु ।

sanc-ti-fi-ca'-tion, *n.* पवित्र पार्ने
काम ; चोख्याउने काम ।

sanc'-ti-mon-y, *n.* पवित्रता ; शुद्धता ;
चोखोपन । sanc-ti-mo'-ni-ous,
adj.

sanc'-tion, *n.* अनुमोदन ; मञ्जूर ;
अनुमति ; समर्थन ; स्वीकृति । *v. t.*
मञ्जूर गर्नु ; अनुमति दिनु ; अख्त-
यार दिनु ; समर्थन गर्नु ; आज्ञा
दिनु ।

sanc'-ti-tiy, *n.* पवित्रता ; महात्मापन ;
चोखोपन ।

sanc'-tu-a-ry, *n.* धर्म-मन्दिर ; पवित्र-
स्थान ; गुप्त आश्रय-स्थान ; शरण-
स्थान ।

sanc-tum, *n.* पवित्र-स्थान ; एकान्त
ठाउँ ; गुप्त कोठा ।

sand, *n.* बालुवा ; बालुवा मात्र भएको
ठाउँ । -bay, *n.* बालुवा हालेको

बोरा । -blind, *adj.* कमजोर आँखा
भएको । -glass, *n.* घडीको

किसिम ; -hill *n.* बालुवाको
ढिस्को । -martin, *n.* गौँथली

विशेष । -paper, *n.* काठ आदि
चिल्लो पार्ने बालुवा आदि टाँसेको

कागज ; साइनपेपर । -piper, *n.*
पानीको चरा विशेष । -pit, *n.*

बालुवाको खानि । -stone, *n.* बालुवा
थिचिएर बनेको ढुङ्गा । -storm, *n.*

बालुवा उड़ाउने भौंधि । sand'y, *adj.* बालुवा मात्र भएको ।
 san'dal, *n.* खराउ ; चन्दन । -wood, *n.* चन्दनको रुख वा काठ ।
 sand'-witch, *n.* दुइ टुक्रा रोटीको माझमा मासु वा अरु स्वादिष्ट कुरा हालेको परिकार ; सिङ्गडा । *v. t.* दुइवटाका माझमा केही कुरो राख्नु वा भर्नु ।
 sane, *adj.* निरोग मनको ; चञ्चा ; स्वास्थ्य ; सरसाउँदो ; विवेकशील ।
 san'ity, *n.* निरोग मन भएको वा सरसाउँदो अवस्था ; मानसिक स्वास्थ्य ।
 sang'froid' (sahn'froyah'), *n.* स्थिरता ; शान्त-चित्तता ।
 san'-gar, *n.* दुङ्गाको अस्थायी पर्खाल ।
 san'guinary, *adj.* रक्तपात वा काट-मार भएको ; रक्ताक्त ; रक्तमय ; निष्टुर ; घातक । san'guin-a-ry-ness, *n.* san'guin-a-rily, *adv.*
 san'-guine, *adj.* लालवर्ण ; रगत जस्तो ; रातो ; आशापूर्ण ; आशाप्रद ; विश्वास गर्ने । san'guin'e-ous, *adj.* रगत सम्बन्धी ; रक्तमय ; रक्तवर्ण ।
 San'-he-drim, *n.* यहूदीहरूको मुख्य-सभा ।
 san'i-ta-ry, *adj.* स्वास्थ्य सम्बन्धी ; आरोग्यता विषयक । san-i-tar'i-um, *n.* स्वास्थ्य-घर ; असल हावा-पानी भएको ठाउँ । san-i-ta'tion, *n.* स्वास्थ्य-विज्ञान ; स्वास्थ्य-रक्षा ।
 sans, *prep.* बिना ; रहित ।

Sans'-krit, *n.* संस्कृत भाषा ।
 sap, *n.* बोटहरूको जीवन रस ; प्राण-शक्ति । *v. i.* बोट भादिलाई सुखा पार्नु ; शक्ति सिध्याउनु ; दुर्बल पार्नु ; खन्न ; मूल नाशिदिनु ; ध्वंस गर्नु ; सुरंग लाउनु । sap'-ling, *n.* कलिलो बिरुवा । sap'-less, *adj.*
 sap'id, *adj.* स्वादिलो ; स्वादिष्ट ।
 sa'-pi-ent, *adj.* ज्ञानी ; बुद्धिमान् ; अक्ल भएको । sa'-pi-ence, *n.* ज्ञान ; बुद्धि ; अक्ल ।
 sap-o-na'-ceous, *adj.* साबुन जस्तो ।
 sap-o'-ni-fy, *v. t.* साबुनमा परिणत गर्नु ।
 sap'-por, *n.* रस आदि निकाल्ने पदार्थ ; शक्ति घटाउने वा दुर्बल पार्ने कुरो ; खन्ने आदि काम गर्ने मान्छे ।
 sap'-phire(saf'-fir), *n.* नीलकान्त मणि ।
 Sa'-ra-cen, *n.* अरबी मुसलमान ।
 sar'-casm (kazm), *n.* छेड़ हानेर भनिएको वाक्य वा शब्द ; मन भौंच्ने वचन । sar-cas'tic, *adj.* छेड़ हानेर भनिएको । sar-cas'tic-ally, *adv.*
 sar-co'-phag-ous, *adj.* मासु खाने ; मांसाहारी ।
 sar-coph'a-gus (-kof'-a-gus), *n.* शिल्प कला वा शिला लेखले सुशोभित गरिएको दुङ्गाको मुर्दा हाल्ने बाकस ।
 sar'dine (-dēn), *n.* एक किसिमको सामुद्रिक माछा ।
 sar-don'-ic, *adj.* कृत्रिम ; अप्रकृत ; गिज्याउने ; खिशी गर्ने ; विश्व-मिन्दक ।

sash, *n.* पटुका ; रेशमी फिता । *v. t.*

पटुका बाँध्नु ।

Sat'-tan, *n.* शैतान ; पिशाच । sa-tan'-

ic, *adj.* पैशाचिक ; शैतानी ।

satch'-el, *n.* किताब हालेर बोक्ने

झोली ; थैलो वा नाम्जा ।

sate, *v. t.* तृप्त पार्नु ; अमन पार्नु ;

वाक्क पार्नु ।

sat'-ol-lite, *n.* उपग्रह ; अनुचर ;

आश्रित व्यक्ति ।

sa'ti-ato (-shi-), *v. t.* पूरा काम गर्नु ;

अति खानु ; परितृप्त वा परितुष्ट पार्नु ;

वाक्क पार्नु ; अमन पार्नु ।

sa'ti-e-ty, *n.* परिपूर्णता ; परितृप्ति ;

वाक्क भएको वा अघाएको अवस्था ।

sa-ti-a'-tion, *n.*

sat'-in, *n.* मोटो गरी बुनेको रेशमी

लुगा ; साटन । -wood, *n.* कड़ा

काठको किसिम ।

sat'-ire, *n.* प्रचलित अद्भुत वा मूर्खता-

मा लक्ष्य गरिएको कविता ; निन्दा,

गाली भएको श्लोक ; गिल्ला ; छेड़-

पेच ; मन भौँच्ने वचन आदिको

प्रयोग । sat-ir'-ic, -al, *adj.*

उपहासजनक ; ग्लानिकर ; निन्दा-

पूर्ण । sat'-i-rise, *v. t.* छेड़ हाक्ने

कुरा लिएर हम्ला गर्नु ; निन्दापूर्ण

श्लोक आदि लेख्नु ; गिल्ला गर्नु ।

sat'-is-ty, *v. t. and i.* सन्तुष्ट हुनु वा

पार्नु ; इच्छा पूर्ण हुनु ; आशा पुर्त्या-

उनु वा पुग्नु ; तृप्त हुनु ; प्रायश्चित्त ;

ऋणको तिराइ । sat-is-fac'-tion, *n.*

तृप्ति ; पूरा गराइ ; सन्तोष ; सन्तोष ;

तुष्टि ; क्षतिपूर्ति ; मन बुझेको

अवस्था । sat-is-fac'-to-ry, *adj.*

सन्तोषजनक ; यथेष्ट ; यथोचित ;

पर्याप्त ; आशा वा अभावलाई पूर्ण

पार्ने ; काफी ।

sat'-rap, *n.* बड़ा हाकिम ; सुबेदार ।

sat'-u-rato, *v. t.* पूर्णरूपले सोस्नु ; भर्नु ;

घुसाउनु ; विद्या आदिले पूरा पार्नु ।

Sat'-ur-day, *n.* शनिश्चरवार ; शनिवार ।

Sat'-urn, *n.* प्राचीन रोमका बासिन्दाका

कृषि-देवता ; शनिग्रह । sat-ur-na'-

lia, *n.* कृषि-देवताको पूजा ।

sat'-ur-nine, *adj.* लस्त ; दिक्दार

मिजासको ; निधौरो ; अल्से भावको ।

sa'-tyr, *n.* आधामान्छे अनि आधा

बाखाका जीव भएको कल्पित बन-

देवता ।

sauco, *n.* अचार ; कागती आदि ; खाने-

कुरो पचाउनका लागि खाइने

पन्थालो पदार्थ ; तीव्रता ; घृष्टता ;

ढोठो मान्छे । sau'-cy, *adj.* घृष्ट ;

असभ्य ; मात्तु पर्ने मान्छेलाई नटेर्ने ;

अटेरी ; फुर्तिलो ; छरितो । sau'-ci-

ness, *n.* अशुद्धता ; अभद्रता ;

अशिष्टता ; अविनय ।

sauce'-pan, *n.* तापके ; मासु पकाउने

एक किसिमको भाँडो ।

sau'-cer, *n.* रिकापी ; रिकापीसँग मिल्ने

जुनसुकै थाले भाँडो ।

saun'-ter, *v. i.* ढल्की ढल्की हिँड्नु ;

टहल्नु ; घुमफिर गर्नु । *n.* टहलाइ ;

घुमफिर गर्ने काम ।

sau'-sage, *n.* मासुको परिकार ।

sav'age, *adj.* जंगली ; अशिक्षित ; असभ्य ; क्रूर ; डरलाग्दो ; भयानक ; भीषण ; निष्ठुर । *n.* जंगली मान्छे ; असभ्य जाति ; निष्ठुर वा क्रूर मान्छे ।
sav'age-ly, *adv.* असभ्ये वा निष्ठुर हिसाबले ; अशिक्षितरूपले ।
sav'age-ness, sa'-vage-ry, *n.* असभ्यता ; जंगलीपन ।

Sa-va'n-na, *n.* अमेरिकाको घाँसिलो मैदान ।

sa-va'nt' (*vant'*), *adj.* पण्डित ; विद्वान् ।

save, *v. t. and i.* रक्षा गर्नु ; बचाउनु ; उद्धार गर्नु ; छुटाउनु ; मुक्ति दिनु ; कम-खर्ची हुनु । sav'-ing, *adj.* बचाउने ; रक्षा गर्ने ; मुक्ति दिने ; छोडेको ; अतिरिक्त ।

sav'our, *n.* त्राणकर्ता ; छुटकारा दिने मान्छे ; यीशु ।

sa'-vory, *n.* बासना आउने साग विशेष ।

sa'-vour (*-vur*) *n.* स्वाद ; बासना ; रुचि असर गर्ने शक्ति । *v. t. and i.* स्वाद विचारन ; चाख्नु ; बासना चल्नु ; गुणको परिचय दिनु ; समान हुनु ; एकनास हुनु । sa'-vour-y *adj.* स्वादिलो ; स्वादिष्ट ; सुगन्धि ; सुबासना भएको ; रुचिकर ।

sa-voy', *n.* बन्दाकोबी विशेष ।

saw, *n.* आरा ; करौंती ; जाजे कथा ; अहान ; उखान । *v. t. and i.* आराले काट्नु ; करौंती चलाउनु ।
-dust, *n.* आराले काट्दा निस्केको

काठको धूलो । -fish, *n.* माछाको किसिम । -mill, *n.* काठ वा रुख काट्ने यन्त्र । -pit, *n.* आरा काट्दा मुढा राख्ने मचान । saw'-yer, *n.* आरावाल ; करौंती चलाउने मान्छे ।

Sax'-ons, *n.* सेक्सनी प्रदेशका जाति वा भाषा ।

say, *v. t. and i.* भन्नु ; बोल्नु ; वर्णन गर्नु ; पढ्नु ; निर्देश गर्नु । *n.* कथन ; भनाइ ; वक्तव्य ; वक्तृता ।
say'-ing, *n.* कथन ; वचन ; उक्ति ; अहान ; लोकोक्ति ।

scab, *n.* खाटा ; पाप्रा ; मामरी ; चर्म-रोग विशेष ; लुत्तो । *v. i.* खाटा वा पाप्रा बस्नु ।

scab'-bard, *n.* खुकुरी, तरवार, संगीन आदिको दाप । *v. t.* दापमा खुकुरी आदि हाल्नु ।

scaf'-fold, *n.* फाँसी दिने तल्ला ; अलगो ठाउँमा बनाएको काठ आदिको चौखट ; माच ; मचान । *v. t.* माच वा मचान बनाउनु । scaf'-fold-ing, *n.*

scal'-able, *adj.* चढ्न वा उक्लिन सकिने ।

scald (*skald*), *v. t.* तातो पानी आदिले पोल्नु । पिल्सिनु ; खुल्किनु । *n.* तातो पानी आदिले पिल्सिएको घाउ ।

scale, *n.* कत्ला ; अन्न आदिको बोक्रा ; भूस ; छालाको खाटा वा पाप्रा ; दाँतको मैला ; तराजुको पल्ला ; मात्राहरूको क्रम ; समविभक्त

परिमाण ; सिँदी । *v. t. and i.*
सिँदी आदिमा चढ्नु वा उक्लनु ;
ओजन गर्नु ; तौलनु ; कतला वा
छाला तास्नु ; ताछ्नु । *scal'y,*
adj.

scal-lene', adj. असमान भुजा भएको ।

n. विषमकोण त्रिभुज ।

scall, n. मामरी ; पाप्रा ; खाटा ।

scal'-lop (skol'-), n. खपटे अंग भएको
वस्तु ; खानेकुरा तताउने तावा ।
v. t. तावामा तताउनु ।

scalp, n. टाउकाको माथिल्लो भाग ;
तालु ; अनुहार बाहेक टाउकाका रैं
समेतको छाला । *v. t.* तालुको छाला
निकाल्नु ; क्रूर व्यवहार गर्नु ।

scal'-pel, n. चीरफार गर्दा प्रयोग हुने
छुरी ।

scam'-ble, v. i. अस्थिर हुनु ; छट्पटाइ
रहनु

scam'-mong, n. लता विशेष ।

scamp, n. बदमाश ; दुष्ट ; नीच
व्यक्ति ; गुण्डा । *v. t.* लापरवाहीसित
काम गर्नु ।

scam'-per, v. i. तर्सैको जानवर हँ
बेगले दगुर्नु ; भागी हाल्नु ।

scan', v. t. कविताको मात्रा निर्णय गर्नु ;
छन्द मिलाउनु वा जाँच्नु ; परीक्षा
गर्नु ।

scan'-dal, n. कलङ्क ; अपवाद ; निन्दा ;
बदनाम ; ग्लानि । *scan'-dal-ise,*
v. t. कलङ्क लाउनु ; बदनाम गर्नु ;
निन्दा गर्नु ; अपमान गर्नु ; बात
लाउनु । *scan'-dal-ous, adj.*

निन्दित ; लज्जाकर ; अपवादक ;
निन्दात्मक ।

scan'-sion, n. छन्द-निर्णय ; मात्रा जाँच्ने
काम ।

scan'-sor'-ial, adj. चढ्ने ; चढ्नको
लागि बनाइएको ।

scant or scan'ty, adj. थोरै ; अल्प ;
अपुरो ; घटी ; बल्ल बल्ल पुग्ने ;
अपर्याप्त । *v. t.* खानेकुरो घटाउनु ;
फारो गर्नु । *scan'-ti-moss, n.* *scan'-*
ti-ly, adv.

scant'-ling, n. नमूना ; नपना ; थोरै
अंश ; अल्प परिमाण ; सानो टुक्रा ।

scapo, v. t. and i. बचाउनु ; बाँच्नु ।
n. बचाव ; छुटकारा । *-goat, n.*
अर्काको दोष, दुःख आदि बोक्ने
मान्छे । *-grace, n.* अधम वा पापी
मान्छे ।

sca'-pu-la, n. खकाल्लो वा काँधको
हाड । *sca'-pu-lar, adj.*

scar, n. काटेको वा पोलेको दाग ; डाम ;
खत । *v. t. and i.* दाग लाउनु ;
डाम वा खत बस्नु ।

scarce, adj. अल्प ; अप्रचुर ; असाधारण ;
अपुग ; कमी ; बिरलै ; घेरै काम
पाइने ; पाउन कठिन । *scarce'-ly,*
adv. कदाचित् ; बल्लतल्ल ; मुश्किल-
सँग ; अलिकतिले । *scar'-ci ty*
(scār'-), n. कमी ; अभाव ; अकाल ;
दुर्लभता ; पाउन नसकिने अवस्था ।
scarce'-ness, n.

scare, v. t. डर देखाउनु ; तर्साउनु ;
हाड आयो भन्नु । *-crow, n.* चरा

चुरङ्गी आदिलाई धपाउन वा डर
देखाउनकालागि खेत-बारीमा राखि-
एको लुगा आदिका मान्छेको मूर्ति ।

scarf, *n.* घिघ्रो वरिपरि बाँध्ने लुगा ;
दुइवटा काठको जोर्नी । *v. t.* दुइवटा
काठ जोर्नु ।

scar'ify, *v. t.* अलिकता काटेर रगत
निकाल्नु ; छाला काट्नु । scar-i-fi-
ca'tion, *n.*

scar-la-tina', *n.* सर्ने ज्वरो विशेष ।

scar'let, *n.* चहकिलो रातो रंग ;
उज्ज्वल रक्तवर्ण ; यस्तो रंगको
लुगा । *adj.* चहकिलो रातो ;
यस्तो रंगको । -flovor, *n.* सर्ने
ज्वरो विशेष ।

scarp, *n.* कुनै कुराको ठाडो सलामी ।

scath or scatho, *v. t.* नष्ट पार्नु ; हानि
वा खति पुर्‍याउनु ; अनिष्ट गर्नु ।
n. खति ; हानि ; अनिष्ट ; दुर्भाग्य ।
scath'-loss or scatho'-loss, *adj.*
नोक्सान नभएको ; विना दुःख ;
निर्विघ्न ।

scat'tor, *v. t. and i.* छर्नु ; फैलाउनु ;
यताउति पार्‍याक्नु ; परास्त गर्नु ;
विच्छिन्न हुनु ; छरिनु ; फैलिनु ।
scat'terod, *adj.*

scav'-en-gor, *n.* सडक बढार्ने मान्छे ;
मेहेतर ; सिनु खाने जन्तु ।

scene (*sēn*), *n.* नाट्य-शाला ; रंगभूमि ;
घटनास्थल ; दृश्य ; प्राकृतिक दृश्य ;
रंगविरंगको सचित्र पर्दा । sce'-
ner-y, *n.* मनोहर नैसर्गिक दृश्य ;
प्राकृतिक दृश्य ।

scen'-ic, -al, *adj.* दृश्य सम्बन्धी ;
तमासा वा नाटक सम्बन्धी ;
नाटकीय ; बनावटी ; अभिनायिक ।
scen-o'-gra-phy, *n.* नाटकको पर्दा
आदि बनाउने विद्या ; चित्र लेख्ने
कला ।

scent (*sent*), *n.* बासना ; सुगन्ध ;
सुवासना ; महक ; खुशबु ; पानी
अत्तर ; सुँघ्ने शक्ति ; घ्राणशक्ति ।
v. i. सुँघ्नु ; सुवासना चल्नु वा
आउनु ; सुगन्धित पार्नु ; यताउति
सोधेर वा खोजेर पत्ता लाउनु ;
खुशबु हाल्नु ।

scop'tic (*skep'*), *n.* प्राचीन वा
आधुनिक मतावलम्बी ; धार्मिक
सिद्धान्तहरूमा अविश्वासी ;
अनीश्वरवादी ; नास्तिक । scop'-
ti-cal, *adj.* समालोचक ;
संदिग्धचित्त भएको । scop'ti-
cism, *n.* धर्ममा अविश्वास ;
नास्तिकता ।

scop'tre (*sep'*), *n.* राजदण्ड ; राज-
शक्ति ; अधिकार । scap'trod, *adj.*
sched'-ule (*shed'*), *n.* तालिका ;
फिरिस्त ; नामावली ; सूची ;
सूचीपत्र । *v. t.* तालिका बनाउनु ;
फिरिस्तमा गाभ्नु ।

scheme (*skēm*), *n.* मतलब ; मन्त्रणा ;
संकल्प ; कल्पना ; उपाय ; युक्ति ;
अभिप्राय ; प्रणालीबद्ध ; बन्दोबस्त ;
तर्जुमा ; व्यवस्था पद्धति ; मन-
सूचा । *v. t. and i.* युक्ति सोच्नु
वा गर्न ; उपाय निकाल्नु ; जाल

रचनु ; अभिप्राय वा संकल्प गर्नु ।
 scheme'-ful, *adj.*
 schi'-sm (si'-zm), *n.* जनताका प्रतिपक्ष-
 मा विभाग ; बेमेल ; धर्म विषयमा
 मतभेद ; विच्छेद । schis-mat'-ic,
 —al, *adj.* मत-भेद सम्बन्धी ।
 schist (shist), *n.* स्लेटका बनावटको
 चट्टान ।
 scho-las'-tic (skō-), *adj.* विद्यालय वा
 शिक्षा सम्बन्धी ; पण्डित्याई ; अति-
 सूक्ष्म ; सूक्ष्म प्रभेदकारी ।
 scho'-li-ast (sko'-), *n.* टीका-टिप्पणी
 लेख्ने मानिस ; टीकाकार ।
 scho'-li-um (sko'-), *n.* टीका-टिप्पणी ;
 व्याख्या ; आलोचना ।
 school, *n.* पाठशाला ; विद्यालय ;
 शिक्षा प्राप्त गर्ने ठाउँ ; छात्रवर्ग
 वा शिष्य मण्डली ; माछाको बथान ।
v. t. सिकाउनु ; शिक्षा दिनु ;
 वंशमा ल्याउनु ; तालीम गर्नु ।
 -board, *n.* शिक्षा-समिति । -boy,
n. पाठशाला जाने लङ्का ; छात्र ।
 -ice, *n.* पाठशालामा छात्रहरूले
 दिनु पर्ने दाम ; फीस । -fellow or
 -mate, *n.* एउटै पाठशालाको छात्र ।
 -inspector, *n.* पाठशालाका परि-
 दर्शक । -man, *n.* विश्वविद्यालयका
 शिक्षक । -master, -teacher, *n.*
 शिक्षक ; गुरु ; अध्यापक । -room,
n. पाठशाला घरमा पढ्नका निम्ति
 प्रयोग गरिने कोठा । schol'-ar, *n.*
 विद्यालयको छात्र ; शिष्य ; विद्यार्थी ;
 विद्वान् वा पण्डित ; विश्वविद्यालय-

बाट वृत्ति पाउने छात्र । -ship,
n. विद्वता ; पाण्डित्य ; छात्रवृत्ति ।
 schol'-ar-ly, *adj.* विद्यार्थी वा
 विद्वान् जस्तो ।
 sci-at'-ic, *adj.* पुट्टा सम्बन्धी ; कम्मर-
 को । sci-at'-i-ca, *n.* पुट्टा वा
 कम्मरको रोग ।
 sci'-ence (si'-), *n.* विज्ञान ; विज्ञान-
 शास्त्र ; नैतिक वा प्राकृतिक
 विज्ञान ; व्यवहारिक वा पदार्थ
 विज्ञान ; ज्ञान ; विद्याको शाखा ।
 sci-en-ti-fic, sci-en-tif'-ic-al,
adj. वैज्ञानिक ; विज्ञान सम्बन्धी ।
 sci'-en-tist, *n.* विज्ञानवेत्ता ;
 विज्ञान-शास्त्र जाच्ने मान्छे ;
 वैज्ञानिक पण्डित ।
 scim'-i-tar (sim'-), *n.* सानो खुकुरी ;
 खुर्पा ; तरवारको किसिम ।
 scin'-til-late (sin'-), *v. i.* झिल्का
 निस्कनु ; चँकनु ; झल्कनु । scin-
 til'-la, *n.* झिल्का ; कणा ; परमाणु ।
 scin-til'-lant, *adj.* झिल्का
 निस्कने ।
 sci'-ol-ism, *n.* सामान्य ज्ञान ; साधारण
 बुद्धि ; अल्प विद्या । sci'-ol-ist, *n.*
 अल्पज्ञ ; अल्प विद्वान् ; सामान्य
 ज्ञान भएको मान्छे ।
 sci'-on (si'-un), *n.* कलम सार्ने वा रोप्न
 काटिएका बोटको टुप्पो वा टुसो ;
 कुनै वंशको सन्तान ; सन्तति ;
 शाखा ; प्रशाखा ; हाँगो ।
 scir'-rhus, *n.* खटिरो निस्कँदा हुने
 गाण्टो ।

scis'sion, *n.* लाग्ने हतियारले काट्ने काम ; काटिएको अवस्था ; खण्ड ; विभाग ।

scis'sors (*siz'*)-*n.* (*pl.*) केँची ; कतर्नी ।

sclero'tic, *adj.* सक्त ; कठिन ; कठोर ; मजबुत ; बलियो ।

scoll, *v. t. and i.* खिसि गर्नु ; जिस्क्याउनु ; खिज्याउनु ; ठट्टा गर्नु ; घृणासूचक शब्द भन्नु ; घृणा प्रकाश गर्नु ; घिनाउनु । *n.* खिसि ; ठट्टा ; उपहास ।

scold, *v. t. and i.* दुर्वाच्य बोल्नु वा भन्नु ; गालि गर्नु ; हप्काउनु ; झपार्नु । *n.* दुर्वाच्य बोल्ने मान्छे ; कचकच गर्ने वा गालि गर्ने आइ-माई ।

sconce, *n.* सानो किल्ला ; दुर्ग ; गढी ; टाउका छोप्ने लुगा ; टाउको ; शिर ; खप्पर ; बुद्धि ; मैनबत्ती राख्ने ठाउँ ।

scoop, *v. t.* खन्नु ; खनेर गहीरो पार्नु ; खोक्रो पार्नु । *n.* बेल्चाको किसिम ; कोदाली वा फरुवाको किसिम ; खन्ने काम ; खोक्रो पार्ने काम ; कोइला हाल्ने भौँडो । *scoop'er, n.*

scope, *n.* लक्ष्य ; उद्देश्य ; अभिप्राय ; अवकाश ; सुविधा ; विस्तार ; दृष्टि-मण्डल ; सीमा ; मौका ; निकाश ; बाहिर जाने बाटो ।

scorch, *v. t. and i.* डड्नु ; पोल्नु ; झुल्सिनु ; ओइलिनु ; मोटर आदि चाँडो कुद्नु ; हावाका भरमा हिड्नु । *scorch'ing, adj.*

score, *n.* एक कोरी ; बीस संख्या ; काठमा खोपेको वा कोरेको धर्का ; गणना चिह्न ; हरहिसाब ; कारण ; हेतु ; उद्देश्य । *pl.* अनेक ; धेरै संख्या । *v. t.* काठमा खोप्ने, काट्ने, कोर्ने आदि काम गर्नु ; मनमा अङ्कित गर्नु ; हिसाब राख्नु ।

scor'ia, *n.* धातुबाट निस्कने मैल ; कीट ।

scorn, *n.* अश्रद्धा ; घृणा ; तिरस्कार ; हेला ; गिह्ला । *v. t.* घृणा गर्नु ; तुच्छ ठान्नु ; नालायक भनी इन्कार गर्नु । *scorn'ful, adj.* घृणासूचक ; घृणित ; निन्दापूर्ण ; निन्दात्मक ।

scor'pi-on, *n.* बिच्छी ; राशिचक्रको आठौँ चिह्न ।

Scot, *n.* स्काटल्याण्डका बासिन्दा ।

scotch, *v. t.* घाइते पार्नु ; अधकल्छो पार्नु ; असमर्थ पार्नु । *adj.* स्काटल्याण्ड वा यहाँका बासिन्दा सम्बन्धी । *-man, n.* स्काटल्याण्डका बासिन्दा ।

scot'ter, *n.* सामुद्रिक हाँस विशेष ।

scoun'drel, *n.* दुरात्मा ; बदमाश ; दुष्ट ; चण्डाल ; हरामज्यादा ।

scour, *v. t. and i.* घोटेर वा दलेर सफा गर्नु ; माझ्नु ; मस्काउनु ; सफा पार्नु ; टल्कने पार्नु ; घुम्नु ; छिटो छिटो जानु ; दगर्नु ।

scourge (*skurj*), *n.* सजाय दिनका निमित्तको कोरी ; चाबुक ; शास्ति ; दण्ड ; दण्ड दिने साधन । *v. t.*

कोर्ना ठोकनु ; शास्ति दिनु ; चाबुकले
हिर्काउनु ।

scout, *n.* गुप्तदूत ; गुप्तचर ; बालचर ;
भेदिया ; खबर पुत्याउनलाई पठाइ-
एको मान्छे ; एक जना मात्र चढ्ने-
हुने सानो छिटो उड्ने हवाई
जहाज । *v. t.* घृणा वा गिद्धा गरेर
अस्वोकार गर्नु ; सम्बाद संग्रह गर्ने-
को लागि परिभ्रमण गर्नु ; गुप्तदूत वा
बालचरको काम गर्नु ।

scow, *n.* डुंगाको किसिम ।

scowl, *n.* कराल दृष्टि ; रिसाएँ आँखी
भौं जोरेको हेराइ । *v. t. and i.*
रिसाएको जस्तो देखिनु ; घोरिएर
हेर्नु ; ठुस्स पर्नु ; रिसाएर आँखी भौं
जोर्नु ।

scrub'-ble, *v. t. and i.* खोस्नु ; न-
बुझिने किसिमले लेख्नु ; छिटो छिटो
लेख्नु ; धस्काउनु ।

scrag, *n.* दुबलो, हाडै हाड भएको वस्तु,
गर्दन ; घिन्नो । scrag'god, *adj.*
हाडैहाड भएको ; दुबलो ; बराबर
वा एकनासको नभएको । scrag'-
gy, *adj.*

scram'-ble, *v. t. and i.* उकालो ;
ठाउँमा हात खुट्टा टेकी उक्लनु ;
घस्नु ; कुनै कुरा लिनका लागि
हारालुङ्ग गर्नु । *n.* हात-खुट्टा टेकी
हिँड्ने वा घस्ने काम ।

scrap, *n.* सानो टुक्रा ; टुक्राटाक्री ।

scrape, *v. t. and i.* सफा गर्नु ; चिल्लो
पार्नु ; टल्काउनु ; खुर्कनु ; तास्नु ;
छिल्नु ; खौरनु ; कष्ट उठाएर बढ्नु ।

n. सफा आदि गर्ने काम ; खुर्कदा
निस्कने आवाज ; संकट अवस्था ।
ponny, *n.* कृपण ; कञ्जूस । screw'-
per, *n.*

scratch, *v. t. and i.* नङ्ग्राउनु ;
कोर्नु ; चिथोर्नु ; खोस्नु ; कोपर्नु ;
कन्याउनु ; कुनै फिस्तिबाट नाउं
काट्नु । *n.* नङ्ग्राएको वा खोस्नेको
चिह्न ; चिथोरेको आवाज ।
scratch'-or, *n.*

scrawl, *v. t. and i.* लापरवाहीसित
लेख्नु ; नबुझ्ने गरी लेख्नु ; धस्का-
उनु । *n.* खराब लेखाइको नमूना ।

scroam, *v. i.* चिच्याउनु ; चिर्न गर्नु ;
तिखो आवाज गर्नु । *n.* (विशेष
आइमाईहरूले) चिच्याएको
आवाज ।

screech, *v. i.* डरले गर्दा चिच्याउनु ;
कर्कश शब्द निकाल्नु । *n.* चिच्याइ ;
कर्कश शब्द ।

screen, *v. t.* आश्रय वा शरण दिनु ;
लुकाइराख्नु ; दृष्टि, दण्ड वा अनिष्ट-
देखि बचाउनु ; कुनै कुरो पर्दामा
देखाउनु ; कोइला आदि छात्रु ;
छहारी दिनु । *n.* पर्दा ; ढुङ्गा वा
काठको छेकाबार ; हेराइबाट बचाउने
कुरा भई प्रयोग गरिने जुनसुकै
वस्तु ; चालनी ।

screw (skroo), *n.* पेच ; पेचदार किलो ;
पेचदार वस्तु ; थिचाइ ; निचोराइ ;
कञ्जूस ; परीक्षा । *v. t.* पेच लाउनु ;
निचोर्नु ; थिच्नु ; जबर्जस्ती लिनु ;
लोभी हुनु । -driver, *n.* पेचकस ।

-jack, *n.* गहौं बस्तु उचालने यन्त्र ।

-nail, *n.* पेच-काँटी ।

scrib'ble, *v. t. and i.* केही वास्तै नराखेर हतपत लेख्नु ; धस्काउनु ।
n. यसरी लेखेको लेख ।

scribe, *n.* लेखक ; मुन्शी ; कारिन्दा ; पुरोहित । *v. t.* लेख्नु ।

scrim'-mage, *n.* मारपीट ; झगडा ।

scrip, *n.* लेखिएका कागजको टुक्रा ; मागनेको झोली ; थैला ; नाम्जा ।

script, *n.* हस्ताक्षर ; लेखन-प्रणाली ; लेखिएको अक्षर ; हरफ ; हस्तलेख ; हस्तलिपी ।

scrip'-ture, *n.* धर्मग्रन्थ वा धर्मशास्त्र ; बाइबल ; वेद ; कुरान । scrip'-tu-ral, *adj.* धर्मशास्त्र सम्बन्धी ; बाइबल सम्बन्धी ; धर्मग्रन्थ बमोजिम ।

scriv'-en-er, *n.* नकल गर्ने वा सार्ने मान्छे ; दलिलपत्र-लेखक ; दाम सापट दिने वा व्याजमा लाउने मान्छे ; महाजन ; दलाल ।

scrof' u-la, *n.* गण्डमाला रोग ; गल-गण्ड ; गौँड ।

scroll, *n.* छाला वा कागजको मुठो ; उहिले उहिलेका मुट्टा पारेर राखेका पुस्तक वा ठेली ; बेहेको कागज ।

scro'-tum, *n.* अण्डकोष ।

scrub, *v. t. and i.* बेसरी दलेर सफा गर्ने ; माझ्नु ; मल्नु ; टल्काउनु ; बुरस प्रयोग गर्नु ; साह्रै परिश्रम गर्ने । *n.* दलेर सफा गर्ने काम ; माझेको अवस्था ; परिश्रम गर्ने

मान्छे ; बुढाबुढी ; पुरानो झरिसकेको कुचो वा बुरस । scrub'-by, *adj.* शुद्र ; नीच ; हीन ।

scruff, *n.* गर्दनका पछिको भाग ।

scru'-ple (skroo'-), *n.* बीस (२०) ग्रेन-को तौलको परिमाण ; सन्देह ; शंका ; संकोच ; धुकचुक ; द्विधा । *v. i.* धुकचुक माझ्नु ; द्विधामा पर्नु ; धुकचुकाउनु । scru'-pu-lous, *adj.* विवेकी ; सन्देहपूर्ण ; हृदको पूर्णता भएको ; ठीकठीक ; सन्दिग्ध ; अचुक ; हेलचेक्राइ नगर्ने । scru'-pu-lo-sity, *n.* संकोच ; शंका ; द्विधा ; सन्दिग्ध अवस्था ; सन्देह ; बुद्धिमान् ; सूक्ष्मता । scru'-pu-lously, *adv.*

scru'-ti-nise, *v. t. and i.* गडेर हेर्नु ; केलाएर हेर्नु ; भित्री जाँचनु ; परीक्षा गर्नु ; अनुसन्धान गर्नु ।

scru'-ti-ny, *n.* सूक्ष्म परीक्षा ; गडेर गरेको अनुसन्धान ; जाँच । scru-ti-neer', *n.* सूक्ष्म परीक्षा गर्ने वा गडेर कुनै कुरालाई हेर्ने मान्छे ।

scud, *v. i.* चौँडो वा बेगसँग दगुर्नु ; सुगम रीतिले बगेर जानु । *n.* बेगसँग दगुर्ने वा सुगम रीतिले बगेर जाने काम ; दगुर्ने बादल ।

scuf'-fle, *n.* हाताहाती ; घच्चाघच्चो ; बेनियमको लड्कन्त ; मारपीट ; झगडा । *v. i.* घच्चाघच्चो हुनु ; धक्का-धक्की पर्नु ; मारपीट पा झगडा हुनु । scull, *n.* सानो ढुंगा ; ढुंगा खियाउने काठ । *v. t.* ढुंगा खियाउनु ।

scul'-ler-y, *n.* भौंङाकुँडा माइने अनि थन्काउने ठाउँ ।

scul'-lion, *n.* भौंङाकुँडा माइने मान्छे ; ढोले ; ढोके ।

sculp'-tor, *n.* मूर्ति बनाउने मान्छे ; तक्षक ; भास्कर ।

sculp'-ture (-tūr), *n.* ढुङ्गा कुँदी, माटाको आकार झिकी, काठ खोदी, धातु आदि ढालीकन मूर्तिहरू बनाउने कला ; तक्षण-कला ; मूर्तिकरण ; मूर्ति । *v. i.* कुँदनु । sculp'-tural, *adj.*

scum, *n.* पन्यालो पदार्थको सतहमा उठ्ने कसर ; मैलको तर ; खार ; लेदो ; फीँज ; कसिँगर ; मैला ; काम नलाग्ने भाग । *v. t. and i.* कसर हटाउनु ; तर वा खार झिकनु ; पन्यालो पदार्थमा खार कसर पर्नु वा हुनु । scum'-mer, *n.* तर वा खार झिक्ने वस्तु ।

scup'-per, *n.* जहाजको माथि बरण्डा-बाट पानी छिराउने प्वाल । *v. t.* जहाज ढुबाउनु ; काटमार गर्नु ; हम्ला गर्नु ।

scurf, *n.* चाया ; छालाको कत्ला ; सतहको जुनसुकै कत्ले वस्तु । scurf'-y, *adj.*

scur'-rilo, *adj.* अश्लील ; गालिपूर्ण ; नीच ; हीन ; अधम । scur'-ril-ous, *adj.* अश्लील ; ननिको । scur-ril'-i-fy, *n.* अश्लीलता ; ननिको बोली ; गालि ; दुर्वचन ; दुर्भाषण ।

sour'-ry, *v. i.* छिटो हिँड्नु ; चाँडो गर्नु । *n.* शीघ्रता ; हड़बड़ी ।

scur'-vy, *n.* गिजा सुनिने अवस्था ; रगतको रोग विशेष *adj.* नीच ; हीन ; बेइज्जतीको ; तुच्छ ; अधम ।

scut, *n.* छोटो पुच्छर ।

scutch'-oon (-chon), *n.* आम्ना कुलका चिह्न भएको ढाल ।

scu'-ti-form, *adj.* ढालका आकारको ।

scut'-tle, *n.* हतपताएको हिँडाइ ; हुर्लिएको भगाइ वा प्रस्थान ; कोइला राख्ने भौँडो ; छानुमा रहेको सानो झ्याल *v. t. and i.* हतपताएर जानु ; खुरै दगुर्नु ; सुईकुच्चा ठोक्नु ; खतराबाट भागनु ; जहाजमा प्वाल पार्नु ।

scytho (sith), *n.* हँसिया विशेष । *v. t.* यस्तो हँसियाले घाँस आदि काट्नु ।

sea, *n.* समुद्र ; सागर ; ठूलो ताल ; तरङ्ग ; लहरी ; छाल ; ठूलो भेल ।

-bank, *n.* तट ; किनार । -beach,

-board, -coast, -shore, *n.* समुद्रको

किनार । -barr, *n.* समुद्री भालू ।

-breeze, समुद्री हावा । -dog, *n.*

सामुद्रिक जन्तु ; नाविक ; माझी ।

-drake, *n.* सामुद्रिक चरा विशेष ।

-elephant, *n.* पानी घोडा । -farer,

n. माझी ; नाविक । -faring, *adj.*

समुद्रमा सफर गर्ने ; जहाजी ;

नाविक व्यवसायी । -girt, *adj.*

समुद्रले ढाकेको वा घेरेको । -going,

adj. समुद्रगामी ; सागर पार गर्ने

-green, *adj.* समुद्र जस्तो हरियो

-gull, *n.* सामुद्रिक चरो विशेष ।
 -horse, *n.* बरुणदेवको रथको घोडो;
 पानी । -level, *n.* समुद्रतल;
 समुद्रको सतह । -line, *n.*
 आकाश र समुद्र जोरिने घेरा;
 समुद्रको क्षितिज । -lion, *n.* सामु-
 द्रिक जन्तु विशेष । -man, *n.*
 नाविक; माझी; जल सैनिक ।
 -man ship, *n.* नौ-विद्या; नाविक वा
 माझीहरूको विद्या; जहाज चलाउने
 विद्या । -nymph, *n.* जलदेवी;
 समुद्रकी अप्सरा; परी । -piece,
 scap, *n.* समुद्री दृश्यको चित्र वा
 तस्वीर । -plane, *n.* सामुद्रिक
 हवाई जहाज । -port, *n.* बन्दर;
 बन्दरगाह; समुद्रका तट वा तीरको
 नगर । -robber, -rover, *n.* जल-
 डैकू । -sickness, *n.* जहाजको
 गति आदिबाट हुने बेधा । -side, *n.*
 समुद्रतट; समुद्रका नजीकको जग्गा ।
 -voyage, *n.* जलयान । -wood, *n.*
 समुद्रमा पाइने उद्भिद्को किसिम ।
 -worthy, *adj.* समुद्रको जोर वा
 तेज सहन सक्ने; जहाज समुद्रमा
 हाल्न हुने अवस्थाको ।

seal, *n.* कागज आदिमा लाइने छाप;
 मोहर; एक किसिमको सामुद्रिक
 जन्तु; सील माछा । *v. t. and i.*
 छाप लाउनु; मोहर ठोक्नु; सील-
 माछाको शिकार गर्नु ।

seam, *n.* लुगा आदिको सिउनी;
 जोर्नी । *v. t.* सिलाइ गरेर

जोर्नु; सिउनु । seam'-stress, *n.*
 सिउने आइमाई; सुजिकानी ।

se-ance' (s'-angs'), *n.* समाज वा
 विचारक मण्डलोको बसाइ; बैठक ।
 sear, *v. t.* आगाको रापमा सुकाउनु;
 तातो फलामले सतह डढाउनु;
 डाम्नु; पोल्नु; मुर्छा पार्नु; बेहोश
 बनाउनु । *adj.* सुकेको; डढेको;
 डामेको; पोलेको; मुर्छा परेको;
 बेहोश भएको । seared, *adj.* कड़ा;
 कठिन; कठोर; डढेको ।

searh (serch), *v. t. and i.* धुईँ-
 धुईँती खोज्नु; तलास गर्नु; एक एक
 गरी जाँच्नु; पत्ता लाउनु; अनु-
 सन्धान गर्नु । *n.* खोज; तलास;
 अनुसन्धान; अन्वेषण; जाँच;
 परीक्षा । -light, *n.* बिजुली-बत्ती;
 चोर बत्ती । -warrant, *n.* खोज-
 तलास गर्नको निमित्त दिइएको
 परवाना । searh'-ing, *adj.* अनु-
 सन्धानकारी; खोजखबर गर्ने;
 तलासी गर्ने; सूक्ष्मदर्शी; सूक्ष्म;
 तीक्ष्ण; कठोर; कठिन । *n.* खोज-
 तलास गर्ने काम; अन्वेषण ।

sea'-son (-zun), *n.* ऋतु; समय;
 काल; उपयुक्त समय; कुनै विशेष
 कामको मौसिम; सुयोग; *v. t.*
 and *i.* स्वादिलो बनाउनु वा हुनु;
 मसाला हाल्नु; मिसाउनु । sea'-
 son-a-ble, *adj.* समयोचित; मौका-
 को; सुहाउँदो । sea'-son-al, *adj.*
 मौसिमी; ऋतुको अनुसार परिवर्तन-
 शील । sea'-son-ing, *n.* मसला

आदि हालेर स्वादिलो बनाउने काम । *sea'-soned, adj.*
seat, n. बैठक ; बस्ने ठाउँ ; अड्डा ;
 बासस्थान ; डेरा । *v. t.* आसनमा
 राख्नु ; स्थापित गर्नु । *seat-ed, adj.*
se-ba'-cious (-shus), adj. मोटो ;
 बोसिलो ।
se'-cant, adj. काट्ने ; दुइ टुक्रा पार्ने ।
n. यस्तो रेखा ; वक्र-छेदक रेखा ।
se-cede', v. i. समाजबाट बाहिर रहनु ;
 अलग हुनु । *se-ces'-sion, n.* विधि-
 पूर्वक हट्ने वा फरक हुने काम ;
 त्याग ।
se-clude', v. t. and i. अलग राख्नु ;
 एकान्तमा वा समाजदेखि फरक
 राख्नु ; स्वतन्त्र पार्नु । *se-clu'-sion,*
n. एकान्तवास ; एकान्तस्थान ;
 निर्जनता । *se-cluded', adj.*
sec'-ond, adj. द्वितीय ; दोस्रो ;
 पछिल्लो ; अनुकूल । *v. t.* गुहार्नु ;
 समर्थन गर्नु ; अनुमोदन गर्नु ; मदद
 दिनु ; सहारा दिनु । *n.* कुनै खेलमा
 दोस्रो मान्छे ; एक मिनटका साठी
 भागको एक भाग ; अनुमोदन गर्ने
 वा मदद दिने मान्छे । -*chamber,*
n. व्यवस्थापिका सभाको मूल
 शाखा । -*hand, adj.* पुरानो ; पहिले
 चलाएको ; एउटाकोबाट अर्काकोमा
 आएको ; जडाउरी । -*rate, -class,*
adj. मामुली ; घटिया ; मध्यम ;
 दोस्रो श्रेणीको । -*sight, adj.* दिव्य-
 दृष्टि । *sec'-ond-ly, adv.*
sec'-on-da-ry, adj. दोस्रो दर्जाको ;

प्रधान कुराकै मनिको ; अधीन ;
 अप्रारम्भिक । -*education, n.*
 प्राथमिक *sec'-on-da-ri-ly, adv.*
se'-cret, adj. गुप्त ; प्रकाश नगरेको ;
 थाहा नदिएको ; अप्रकाशित ;
 निर्जन ; लुकेको । *n.* गुप्त विषय ;
 मर्म रहस्य ; गुप्त राखिएको कुरो ।
se'-cre-cy, n. गुप्त राखिएको
 अवस्था ; निर्जनता । *se'-cret-ly,*
adv. सुदृक् ; कसैले चाल नपाईकन ।
sec'-re-ta-ry, n. आफूलाई मदद गर्नका
 निमित्त नियुक्त गरिएको मान्छे ;
 कार्याध्यक्ष ; लेखक ; शासनविभाग-
 को प्रधान कर्मचारी ; सहायक
 कर्मचारी ; मन्त्री । -*ship, n.*
 मन्त्रित्व । *sec-re-tar'-ial, adj.*
 मन्त्री सम्बन्धी । *sec-re-tar'-iate,*
n. मन्त्रीको पद वा कार्यालय ;
 मन्त्रीदल ।
se-crote', v. t. गुप्त राख्नु ; प्रकाश
 नगर्नु ; लुकाइराख्नु ; अलग गर्नु ;
 स्वतन्त्र पार्नु । *se-cre'-tion, n.*
 लुकाउने काम ; शरीरबाट निका-
 लिएको थूक, पिशाब आदि
 पदार्थ । *se-cre'-tive, adj.*
sect, n. धर्म सम्प्रदाय दल ; एक मतका
 मानिसहरूको दल ; शाखा ; श्रेणी ।
sec-ta-ri-an, n. एउटै मतको
 मानिस ; कुनै मतको अनुयायी । *adj.*
 साम्प्रदायिक । *sec-tar'-i-an-ism,*
n. साम्प्रदायिकत्व । *sec'-ta-ry, n.*
 भिन्न मतावलम्बी ; कुनै विशेष
 गुरुको चेला ; विरोधी ; मत-विरोधी ।

sec'-tile, *adj.* काट्न सकिने ।

sec'-tion, *n.* विभाग ; श्रेणी ; खण्ड ; परिच्छेद ; अंश ; छुट्याएको भाग ; (किताब आदिको) प्रकरण ; सम्प्रदाय ; समाज । sec'-tion-al, *adj.* आंशिक ; साम्प्रदायिक ।

sec'-tor, *n.* त्रिज्या खण्ड ; वृत्तको एक टुक्रा ।

sec'-u-lar, *adj.* सांसारिक ; लौकिक ; गृहस्थी : एक युग वा शताब्दीमा एक पटक हुने ; एक युग रहने । *n.* अनाध्यात्मिक ; सांसारिक वा लौकिक गृहस्थ । sec'-u-lar-ism, *n.* सांसारिकता ; लौकिकता । sec'-u-lar-ist, *n.*

se-curo', *adj.* निरापद ; निश्चिन्त ; सुरक्षित ; ढुक्क ; अभेद्य ; भर परिने ; निर्विघ्न । *v. t.* निरापद वा सुरक्षित पार्नु ; बलियो गरी घेर्नु ; जकड्याउनु वा बन्द गर्नु ।

se-cur'-i-ty, *n.* निर्विघ्नता ; निश्चयता ; रक्षा ; जमानी ; बन्धक आदिको कागज-पत्र ; जमानत ; बीमा ।

se-dan', *n.* पालकी ; डोली ।

se-date', *adj.* प्रशान्त ; स्थिर ; धीर ; गम्भीर ; एकैनासको ; निश्चित ।

sed'-a-tive, *adj.* शान्तिदायक ; सन्तोषजनक । *n.* संचो पार्ने औषधि ।

sed'-en-ta-ry, *adj.* बसेको ; स्वाभावले झुकेको ; लक्षण भएको ; निरुद्योगी ; निश्चल ; प्रशान्त ; नचल्ने गतिहीन ।

sedge (*sedj*), *n.* नाना किसिमको धाप वा पानीका छेउमा उम्रने झार-पात ।

sed'-i-ment, *n.* पन्यालो पदार्थको पीधमा जम्ने वस्तु ; थिप्रो ; थिप्रेनी ; लेदो । sed'-i-ment-a-ry, *adj.*

se-di'-tion, *n.* राजा प्रति अभक्ति ; विद्रोह ; राजद्रोह ; गोलमाल । se-di'-ti-ous (-*dish'us*), *adj.* राज-द्रोही ; राजाप्रति भक्ति नगर्ने ; राज-शासन विरोधी ; विद्रोहजनक ; विप्लवकारी । se-di'-tion-a-ry, *adj.*

se-duce', *v. t.* धर्म भ्रष्ट गर्नु ; कुपथमा लाग्नु ; चरित्र भ्रष्ट गर्नु ; दुष्कर्ममा लाग्नु । se-duc'-tion, *n.* दुष्कर्ममा खुट्टा हाल्ने काम ; प्रलोभन ; लोभ्याउने वा आकर्षण गर्ने गुण ; आइमाईहरूको धर्मेनाश ; स्त्री-हरण । se-duc'-er, *n.* फकाउने ; कुकर्म गर्न सिकाउने वा आइमाई-हरूको धर्म नाश गरिदिने मान्छे । se-duc'-tive, *adj.* कुकर्म गर्न सिकाउने वा लोभ्याउने गुण भएको ; प्रलोभक । se-duc'-i-ble, *adj.*

sed'-u-lous, *adj.* श्रमी ; परिश्रमी ; उद्योगी ; मेहनती ; खुरन्धार लागि-रहने । sed-ul'-i-ty, *n.* कठोर प्रयत्न ; अत्यन्त परिश्रम ।

see, *v. t. and i.* हेर्नु ; देख्नु ; दर्शन गर्नु ; भेट गर्नु ; निरीक्षण गर्नु ; बुझ्नु ; परीक्षा गर्नु ; पत्ता लाउनु ; ध्यान दिनु ; हेर-विचार गर्नु । *n.* धर्माध्यक्षको आसन वा अधिकार ।

seed, *n.* बियाँ ; बिउ ; वीर्य ; बीजाणु ; मूल ; सन्तान ; मूल-कारण । *v. t.* and *i.* बिउ तयारी पार्नु ; बिउ रोप्नु । -grain, *n.* बिउको लागि राखिएको अन्न । -plot, *n.* बिउ उमाने ठाउँ ; बियाड़ । -time, *n.* बिउ छर्ने समय । -vessel, *n.* बीज-कोष । seed'-ling, *n.* बियाँ वा बिउबाट उम्रेको वा निस्केको कलिलो बिरुवा ; कलिलो बोट वा बिरुवा ।

seek, *v. t. and i.* खोज्नु ; पत्ता लाउनु ; सोधपुछ गर्नु ; चेष्टा गर्नु ; आश्रय लिनु ; पछि लाग्नु ; चाहनु ।

seem, *v. i.* थाहा हुनु ; जान्नु ; बोध हुनु ; ज्ञात हुनु ; देखिनु । seem'-ing, *adj.* देखिने ; जानिने ; बुझिने ; बाह्य ; देखाउ मात्र ; प्रकट ; देखा-वट । *n.* आकृति ; आकार ; सादृश्य । seem'-ly, *adv.* सुहाउँदो ; यथा योग्य ; उपयुक्त ; उचित ।

seer, *n.* भविष्यवक्ता ; स्वप्नदर्शी ; दैवज्ञ ; एक सेर *adj.* कष्टदायक ।

see'-saw, *n.* चकाल-चुकुल ; चाकाचुली / *adj.* तलमाथि चलि रहने ।

seethe (seedh), *v. t. and i.* पकाउनु ; उमाल्नु ; उम्ल्नु ; उमालेर पका-उनु ; उर्लनु ; विचलित हुनु ।

seg'-ment, *n.* अंश ; खण्ड ; भाग ; हिस्सा ; टुक्रा ; वृत्त-खण्ड । seg'-ment-al, *adj.*

seg-re-gate, *v. t.* छुट्याउनु ; अलग वा फरक राख्नु ; स्वतन्त्र पार्नु । seg-re-ga'-tion, *n.*

seg'-neur' (san-yer) or seg'-nior (sa'-nyor), *n.* महाशय ; मालिक ; स्वामी ; प्रभु ; महानुभाव । seg'-nior-y *n.*

sein or seine (seen), *n.* माछा मार्ने जाली ।

seis'-mic (siz'-), *adj.* भुइँचालो सम्बन्धी ।

seis'-mo-graph, seis'-mom-e-ter or seis'-mo-scope (siz'-), *n.* भुइँचालो नाप्ने यन्त्र । seis-mog'-ra-phy or seis-mol'-o-gy, *n.* भुइँचालो सम्बन्धी विद्या ; भूकम्प-वर्णन ।

seize (sēz), *v. t. and i.* बलपूर्वक अधिकार गर्नु ; लिनु ; दखल गर्नु ; जफत गर्नु ; झंटनु ; छिटो वा स्पष्ट-संग बुझ्नु ।

sei'-zure, *n.* सहसा आक्रमण ; दखल ; जफत ; अधिकार वा हकमा रहेको वस्तु ; स्वामित्व ।

sel'-dom, *adv.* कदाचित् ; कहिले-कहीं ; कथंकाल ; धेरै कम हुने ; बिरलै ।

se-lect', *v. t.* छान्नु ; रोज्नु ; चुन्नु ; मन पराउनु । *adj.* छानेको ; मन परेको ; चुनिएको ; रोजिएको ; रोजी । se-lect'-tion, *n.* छानिएको वा रोजिएको चीज ; रोजाइ ; चुनाउ ; संकलन ; संग्रह ।

sel'-en-ic, *adj.* चन्द्रमा सम्बन्धी ; चन्द्रमाद्वारा भएको ।

se-le'-ni-um, *n.* गन्धक जस्तो एक प्रकारको धातु ।

sel-e'-nog-ra-phy, *n.* चन्द्र-विज्ञान ।

self, *n.* आफू; आफैं; स्वयं; निज; आत्मा । -abnegation, *n.* त्याग स्वीकार । -abuse, *n.* हस्त-मैथुन । -acting, *adj.* आफैं चल्ने । -adulation, *n.* आत्म-प्रशंसा । -acquire, *adj.* आफैंले कमाएको । -aggrandisement, *n.* आत्मोन्नति । -applause, *n.* निज प्रशंसा । -colour, *adj.* एकै रंगको । -conceit, *adj.* अहङ्कार; घमण्ड; आत्माभिमान । -confidence, *n.* आत्म-विश्वास । -conscious, *adj.* आत्म-ज्ञान भएको । -control, *n.* आत्म-संयम । -defence, *n.* आत्म-रक्षा । -denial, *n.* आत्मत्याग; त्याग-स्वीकार । -destruction, *n.* आत्म-हत्या । -denying, *adj.* आत्मत्यागी । -esteem, *n.* आत्मादार; आत्माभिमान । -evident, *adj.* स्वयं सिद्ध; स्वतःसिद्ध; आफैं हुनु; प्रमाणित गर्ना निमित्त जरुरत नभएको; आफैं जाहेर भएको । -examination, *n.* आत्म-परीक्षा । -government, *n.* स्वराज; स्वायत्त-शासन; आत्म-शासन । -help, *n.* आत्म-सहाय्य । -importance, *n.* आत्म-गौरव; स्वार्थपरता । -knowledge, *n.* आत्म-ज्ञान । -love, *n.* आत्म-प्रीति; स्वार्थ-मयता; स्वार्थपरता । -mortification, *n.* तपस्या । -possessed, *adj.* क्षान्त; धीर; धैर्य; अविचलित । -praise, *n.* आत्म-प्रशंसा । -reliance, *n.* आत्म-निर्भर ।

-reproach, *n.* आत्म-निन्दा । -respect, *n.* आत्म-सम्मान । -sacrifice, *n.* आत्म-त्याग; स्वार्थ-त्याग । -same, *adv.* एकै; एकैनासको; उस्तै; स्वरूप; ठीक; दुरुस्त । -satisfaction, *n.* आत्म-सन्तुष्टि । -seeking, *n.* आत्मपरायणता; स्वार्थ । -starter, *n.* विद्युत् यन्त्र विशेष; आफैं चल्ने गुण भएको कल । -supporting, *adj.* स्वावलम्बी; आफ्नै खुट्टामा उभिन सक्ने । -will, *adj.* स्वेच्छाचारी; आफू खुशी गर्ने । self'-ish, *adj.* स्वार्थपर; आफ्नै मतलब मात्र हेर्ने; स्वार्थी । self'-ish-ness, *n.* स्वार्थपरता । sell, *v. t. and i.* बेच्नु; बिक्री गर्नु; बिक्री हुनु; बिकनु । sel'-ler, *n.* बेचबिखन गर्ने मान्छे । sol'-vage, *n.* लुगाको पारी; ताल्चाका किनारको पाता । sem'-a phore, *n.* तार; टाढा ठाउँमा समाचार पठाउने यन्त्र; झण्डी आदि । sem'-blance, *n.* आकार; रूप; वाह्य आकृति; सादृश्य; तुल्यता; मूर्ति । se'-men, *n.* वीर्य । se mes'-ter, *n.* ६ महीनाको समय । sem'-i, *adj.* आधा; अर्द्ध । -circle, *n.* अर्द्ध-वृत्त । -circumference, *n.* अर्द्ध-परिधि । -colon, *n.* (;) चिह्न विशेष । -fluid, *n.* अर्द्ध-तरल; च्याट च्याट लाग्ने पदार्थ । -month-

ly, *adj.* ६ महीनामा हुने । -mute, *adj.* लाटो ; अलिअलि बोलनसक्ने ।
 -pellucid, or -transparent, *adj.* अलिअलि मात्र छलंग देखिने ।
 -tone, *n.* अर्द्ध-स्वर । -vocal, *adj.* अर्द्ध स्वरवर्ण सम्बन्धी । -vowel, *n.* आधा स्वर र आधा व्यञ्जनको उच्चारण हुने शब्द ।
 sem'i-nary, *n.* विश्वविद्यालय ; पाठशाला ; शिक्षालय ; स्कूल ।
 sem pi-tern'al, *adj.* अनन्त ; चिर-स्थायी ।
 semp'-ster, semp'-stress, *n.* सिलाइ-बुनाइको काम गर्ने आइमाई ।
 sen'-ate, *n.* व्यवस्थापक सभा ; विश्वविद्यालयको सभा ; मन्त्री-समाज ; आधुनिक व्यवस्थापिका सभा । -house, *n.* सभा-घर ।
 sen'a-tor, *n.* व्यवस्थापक सभा वा समितिको सदस्य ; प्रधान सभासद ; सचिव । sen-a-tor'-ial, *adj.* उक्त सभा वा समिति सम्बन्धी ।
 send, *v. t. and i.* पठाउनु ; जा भनी अहाउनु ; दिनु ; प्रदान गर्नु ; छोड्नु । send'-er, *n.* पठाउने मानिस ।
 sen-es'-cent, *adj.* बूढा ; वृद्ध ; बूढो हुने । se-nos'cence, *n.* वृद्धावस्था ।
 sen'-e-schal (-shal), *n.* अध्यक्ष ; कर्मचारी ; ठूला घरको मुख्य नोकर ।
 se'nile (-nil), *adj.* बूढा भएको ; कमजोरिपन आदि देखाउने ; वृद्धा-

वस्था सम्बन्धी । se-nil'i-ty, *n.* वृद्धावस्था ; बूढेसकाल ।
 se'-ni-or, *adj.* उमेरमा बढ्ता भएको ; बढ्ता पुरानो ; अप्रज ; प्रधान ; श्रेष्ठ । *n.* उमेर वा श्रेणीमा जेठो मान्छे ; जेठोबाटो मान्छे ।
 se-ni-or'-ity, *n.*
 sen'-na, *n.* औषधिको रूपमा प्रयोग गरिने उद्भिद्को किसिम ।
 sen'-night or se'n'-night, *n.* साता ; हप्ता ; सप्ताह ।
 sen-sa'tion, *n.* अनुभव ; बोध ; इन्द्रियज्ञान ; चैतन्य ; जोश ; उत्तेजना ; आन्तरिक अनुभव ।
 sen-sation-al, *adj.* इन्द्रियज्ञान सम्बन्धी ; उत्तेजक ; हलचल मचाउने ।
 sen'se, *n.* शारीरिक इन्द्रिय ; ज्ञानेन्द्रिय ; ज्ञान ; बोध ; अर्थ ; भाव ; बुद्धि ; विचारशक्ति ; विवेकशीलता । sen'-si-ble, *adj.* इन्द्रियद्वारा थाहा पाइने ; चेतनीय ; ज्ञानी ; विवेकी ।
 sen si-bil'-ity, *n.* थाहा पाउनसक्ने शक्ति ; ज्यादा चाँडो असर पर्ने अवस्था ; अनुभव शक्ति ; वेतन-शक्ति । sen'se'-loss, *adj.* चेतन नभएको ; बेहोशी ; अज्ञान ।
 sen'-si-tive, *adj.* इन्द्रिय सम्बन्धी ; बाहिरी प्रभावद्वारा खूब असर पर्ने ; छुना साथ काम गर्ने ; झट्ट कुरा बुझ्ने ; सजिलैसित परिवर्तन हुने ।
 sen'-si-tive-ness, *n.*

sen-sor'i-um, *n.* इन्द्रिय ज्ञान वा अनुभव । sen-sor'i-al or sen-sory, *adj.*

sen'-su-al, *adj.* इन्द्रिय सम्बन्धी ; भोग-विलासी ; लम्पट ; सांसारिक ; शारीरिक । sen-su-al'i-ty, *n.* इन्द्रियपरायणता ; भोगविलासिता । sen'-su-ous, *adj.* इन्द्रियकी ; इन्द्रियबाट निस्केकी ; इन्द्रियलाई असर गर्ने । sen'-su-ous-ly, *adv.* sen'-su-ous-ness, *n.*

sen'-tence, वाक्य ; वचन ; मत ; राय ; विचार ; निर्णय ; फैसला ; दण्डाज्ञा । *v. t.* दण्डाज्ञा दिनु ; सजाय तोक्नु । sen-ten'-tious (-shus), *adj.* सार-गर्भित वचनहरू भएको ; अर्थपूर्ण ; सूत्रमय ; सारयुक्त ; संक्षिप्त ।

sen'-tient (-shent), *adj.* बुद्धि भएको ; चेतन्य ; ज्ञानी ।

sen'-ti-ment, *n.* राय ; मत ; सिद्धान्त ; मनोभाव ; विचार ; आदर्श वाक्य ; वाक्य-नीति । sen-ti-men'-tal, *adj.* भावपूर्ण ; कोमलतापूर्ण ; करुणा आदि रसपूर्ण ।

sen'-ti-nel or sen'-try, *n.* घर-आदि रुह्नका निमित्तको चौकी ; पाले ; पहरा बसेको सिपाही ।

sep'-a-rate, *v. t. and i.* छुट्याउनु ; फरक पार्नु ; बाहेक गर्नु ; अलग पार्नु ; छुट्टिनु ; अलग हुनु ; विभिन्न हुनु । *adj.* छुट्याएको ; वियुक्त ; विभिन्न ; भिन्नै ; फुट्टा ; छुट्टै ; पृथक् ; स्वतन्त्र । sep'-a-ra-ble,

adj. छुट्याउन हुने ; विश्लेषणीय ; विभाज्य । sep'-ar-ate-ly, *adv.* अलग अलग ; भिन्नाभिन्नै ; छुट्या-पर । sep-ar-a-tism, *n.* छुट्याउने वा छुट्टिने काम ; विच्छेद ; विरह ; वियोग ; खण्डन ; विश्लेषण ; त्याग । sep'-ar-a-tist, *n.* भिन्न मतावलम्बी ; स्वधर्मत्यागी ; विमुख ; विरुद्ध ।

se'-poy, *n.* स्वदेशी भारतीय सिपाही । sept, *n.* जाति ; वंश ; कुल ; घराना ; गोत्र ।

sep-tan'-gle, *n.* सप्तकोण आकृति । Septem'-ber, *n.* अंग्रेजी वर्षको नवौं महीना ; सितम्बर ।

sep-ten'-ni-al, *adj.* सप्त-वार्षिक । sep'-tic, *adj.* पाक्ने ; गल्ने ; सङ्गे ; कुहुने ।

sep-tu-a-gen'-a-rian, *n.* सत्तर र असी वर्षका बीचको मान्छे । sep-tu-a-gen'-a-ry, *adj.* सत्तर सम्बन्धी ।

Sep-tu-a-gint (-jint), *n.* यीशु ख्रीष्ट जन्मनु भन्दा प्रायः २७० वर्ष अघि ७० अनुवादकहरूले तयार पारेको भनी कहलाएको बाइबलको ग्रीक अनुवाद ।

sep'-ul-chro (-kēr), *n.* समाधि ; कबर ; चिहान । se-pul'-chral, *adj.* चिहान-सम्बन्धी ; चिहानलाई सूचन गर्ने ; अन्त्येष्टिक्रिया सम्बन्धी ।

se-pul'-ture, *n.* गाड्ने काम ; चिहानमा हाल्ने काम ; समाधि क्रिया ; कबर ; चिहान ।

se-qua'-cious, *adj.* अनुसरण गर्ने ;

पछ्याउने ; अनुयायी ; पछि लाग्ने ।
se'-quel, *n.* उपसंहार ; परिशिष्ट ; फल ; परिणाम ; पछि आउने वा हुने कुरा ; शेष भाग ।
se'-quence, *n.* अनुक्रम ; कुनै कुराको पछि आउने काम ; परिणाम ; फल ; नतीजा ; श्रेणी ; माला । *se'-quent*, *adj.*
se'-ques'-tor, *v. t. and i.* छुट्याउनु ; भित्रै राख्नु ; अलग राख्नु ; समाज त्याग गर्नु । *se'-ques'-tored*, *adj.* निर्जन ; छोडेको ; त्यागिएको ।
se'-ques'-tra'-tion, *n.* छुट्याउने काम ; अलग गरिएको अवस्था ; फड्की ।
se'-ques'-trate— see sequester.
se'-ragl'-io (*-ral'-yo*), *n.* राजभवन ; अन्तःपुर ।
se'-rai' (*-ri'*), *n.* यात्रीहरूको विश्राम-स्थान ; धर्मशाला ; पान्थशाला ; सराप ; पाटी ; पौवा ।
seraph (*-af*), *n.* उच्च श्रेणीको स्वर्गीय दूत । *se'-raph'-ic*, *adj.* देवतुल्य ; स्वर्गीय ; पवित्र ; निर्मल ।
ser en-ado' (*-ād*), *n.* प्रेम सम्बन्धी गाउने वा बजाउने सौझको गीत वा बाजाको राग । *v. t.* गीत गाएर वा बाजा बजाएर प्रेमिकालाई रिझाउनु ; प्रेमिकालाई रिझाउनका लागि बेलुकी नाच-गान गर्नु ।
se'-rene', *adj.* स्वच्छ ; स्थिर ; शान्त ; निर्मल ; आकाशमा बादल न

भएको । *se'-ren'-i-ty*, *n.* शान्ति ; निर्मलता ; सुस्थिरता ।
serf, *n.* जग्गा कमाउने रैती ; दास ; कमार । *serf'-dom*, *n.* कृषि-दासत्व ।
serge (*serj*), *n.* लुगाको किसिम ; सर्ज लुगा ।
ser'-goant or *ser'-jeant* (*sdr'-jent*), *n.* उच्च दर्जाका पुलिसको अफिसर ; हवलदार ; सेनाको सानो विभाग हाँक नियुक्त गरिएको अफिसर ; प्रधान धर्माधिकारी ।
se'-ri-al, *n.* क्रमशः प्रकाशित पुस्तक वा सम्बाद पत्र ; अनुक्रम लेख । *adj.* क्रमशः निस्कने ; क्रमशः प्रकाशित ; क्रमै सँगको । *se'-ri'-al-ly*, *adv.* क्रमैसित ; क्रमानुसार ।
se'-ri-a'-tim, *adv.* क्रमैसित ; क्रमपूर्वक ; एक एक गरेर ।
se'-ri-cul-turo, *n.* रेशमी कीराको खेती ।
se'-ries (*-rez*), *n.* अनुक्रम ; क्रम ; श्रेणी ; पंक्ति ; माला ; खाल ।
se'-re-o-com-ic, *-al*, *adj.* गम्भीर अनि हास्यरस मिसिएको ; भाव युक्त ।
se'-ri-ous, *adj.* डरलाग्दो ; विपदजनक ; गम्भीर ; महत्वपूर्ण ; विचारपूर्ण ; मुख्य । *se'-ri-ous-ly*, *adv.* गम्भीरता वा ध्यानसित ।
ser'-mon, *n.* धर्मोपदेश ; धार्मिक, व्याख्यान ; तिरस्कार । *v. t.* धर्मोपदेश गर्नु ; धार्मिक व्याख्यान दिनु । *ser'-mon-ise*, *v. t. and i.* *ser'-mon-ist*, *n.*

ser'-rous (-rus), *adj.* पातलो ; पानी जस्तो ; पानी मात्र भएको ।

ser'-pent, *n.* सर्प ; सौँप । ser'-pentine, *adj.* सर्प जस्तो ; गुँडुल्किने ; नागबेले ; धूर्त ; छली ; धोखा दिने प्रकृतिको ।

ser'-rate, ser'-rated, *adj.* करौँती वा आरी जम्नो दाँती भएको ।

ser'-ried (rid), *adj.* बीचमा नछुटेको ; कुमकुम जोरेको ; एकै तौँतीमा भएको ; टम्म परेको ।

ser'-rum, *n.* रगत आदिको पातलो भाग : फाटेको दूधको पानी ।

ser'-val, *n.* अफ्रिकामा पाहने चितुवाको किसिम ।

ser'-vant, *n.* नोकर ; चाकर ; सेवक ।

serve, *v. t. and i.* सेवा गर्नु ; चाकरी गर्नु ; उपयोगी हुनु ; पूरा गर्नु ; लाभ उठाउनु ; चाहिएको कुरा गर्नु ; सुहाउँदो हुनु ; यथेष्ट हुनु ; खाना ल्याउने काम गर्नु ; उपदेश पालन गर्नु ।

ser'-vice (-vis), *n.* सेवा ; काम ; नौकरी ; चाकरी ; कर्तव्यकर्म ; उपकार ; व्यवहार ; पूजा-आजा ; तोकिएको समयमा चल्ने गाडी आदि ; भोजन टक्रयाउनका निम्ति चाहिने थाल-रिकापी आदि । ser'-vice'-n-ble, *adj.* उपकारी ; कामको ; काम लाग्ने ; हितजनक ; पूजा-आजामा चल्ने ; योग्य ; इच्छुक ; गर्नसक्ने ।

ser'-vile, *adj.* कमारा वा कमारा

सम्बन्धी ; दासवत् ; नीच ; हीन । ser'-vil'-ity, *n.* दासत्व ; अधीनता ; नीचता । ser'-vile-ness *n.* ser'-vilely, *adv.* नीचतासित ; हीन हिसाबले ।

ser'-vitor, *n.* दास ; कमारा ; चाकर ; सेवक ; अनुचर ; टहलुवा । ser'-vi-tude, *n.* अधीनता ; दासत्व ; पराधीनता ; सेवाकाल ।

ses'-amo, *n.* अन्न विशेष ; तिल ।

ses'-sile, *adj.* हाँगा-बिँगा नभएको ।

ses'-sion (sess'-un) *n.* बसेको अवस्था ; सभा आदिमा जम्मा भएको अवस्था ; बैठक ; अदालत ; सभा ; कचहरो वा विद्यालयमा काम हुँदै गरेको समय ; विद्यालयमा पढ्नु पर्ने समय । ses'-sion-al, *adj.*

sess'-pool or cess-pool, *n.* पानी जम्ने साना साना खाल्डा ।

set, *v. t. and i.* बसाल्नु ; राख्नु ; गाड्नु ; जड्नु ; स्थापन गर्नु ; ठीक बस्नु ; मिलाउनु ; नियुक्त गर्नु ; निर्दिष्ट गर्नु ; अस्ताउनु ; डुब्नु । *n.* कुनै चीज वा मानिसको संख्या ; हूल ; खाल ; समूह ; गठ ; दल ; श्रेणी ; सूर्यास्त ; हावा बग्ने दिशा ; गति ; रोम्पका लागि भर्खर लागेको दुसा वा हाँगो ; भर्खर लागेको फल ; बाह्याकार ; आकृति । *adj.* स्थिर ; दृढ़ ; नियमित ; निर्दिष्ट ; स्थापित । -back, *n.* पछि हटाउने काम ; उन्नतिमा बाधा दिने काम । -down, *n.* गालि ; झँटने काम । -off, *n.*

सिंगार-पटार गर्ने चीज ; भूषण ; अलङ्कार ; उल्टा दाबी । -out, *n.* कतै जानका लागि तयारी हुने काम ; *v. t.* प्रदर्शन गर्नु ; देखाउनु ; घोषणा गर्नु ; सिंगार्नु ; सफर शुरू गर्नु । -square, *n.* धातु वा काठको सम-कोणी त्रिभुज । -to, *n.* मुक्का-मुक्की गर्ने काम ; बक्सर ; लड्ने । set-ting, *n.* जड्ने, स्थापित गर्ने, बसाल्ने आदि काम ; डुब्दै गरेको अवस्था ; हावा-आदिको प्रवाह ।

adj. डुब्दै गरेको । set-tor, *n.*

set-tor, *n.* शिकारी कुकुर विशेष ।

set-tle, *v. t. and i.* स्थिर हुनु ; स्थायी रहनु ; निश्चय गर्नु ; नियुक्त गर्नु ; छहत्याउनु ; उपनिवेश बसाल्नु ; फैसला गर्नु ; शान्त पार्नु ; जमाउनु ; ऋण छिन्नु ; हिसाब आदि छिनाफाना हुनु वा गर्नु । *n.* अलगो काठको चौकी ; सिद्धान्त ; मीमांसा । set-tled, *adj.*

set-tle-ment, *n.* उपनिवेश वा वास-स्थान स्थापन ; स्थिर गर्ने काम ; दाइजो ; बन्दोबस्त ; व्यवस्था । set-tler, *n.* उपनिवेशक ; नयाँ जग्गामा बस्ती बसाउने मान्छे ।

sev'-en, *adj.* सात । sev'-enth, *adj.* and *n.* सातौँ । sev'-en-teen, *adj.* सत्र । sev'-en-ty, *adj.* सत्तरी ।

sev'-er, *v. t. and i.* अलग गर्नु ; छुट्याउनु ; सम्बन्ध तोड्नु ; विभक्त गर्नु ; फ्याक पार्नु ; भाग काटनु । sev'-er-a-ble, *adj.* sev'-er-ance, *n.*

sev'-er-al, *adj.* स्वतन्त्र ; छुट्टै ; भिन्ना-भिन्नै ; विभिन्न ; दुई भन्दा बढ्ता ; अनेक ; प्रत्येक । sev'-er-ally, *adv.* अलग अलग ; भिन्ना भिन्नै गरेर । sev'-er-al-ty, *n.* स्वतन्त्र भएको अवस्था ।

so-ver'-, *adj.* कठोर ; कडा ; क्रूर ; गम्भीर ; सकत ; प्रचण्ड ; उग्र ; निर्दयी ; तीक्ष्ण ; क्लेशकर ; सहन नसकिने । so-ver'-i-ty, *n.* कठोरता ; कडाइ ; उग्रता ; प्रचण्डता ।

sew (sō), *v. t. and i.* सिलाउनु ; सियनु ; सिलाइ गर्नु । sew'-ing, *n.* सिलाइ-बुनाइ गर्ने काम ।

sew'-er (sū'-), *n.* जमीन मनिको जल-प्रणाली । sew'-age, *n.* जमीन मनिको नाली आदिमा बग्ने मैला, फोहोर आदि । sew'-er-age, *n.* नाली द्वारा फोहोर आदि बगाउने प्रणाली ।

sex, *n.* लिङ्ग ; लिङ्ग-भेद ; स्त्री-पुरुष भेद ।

sex-a-ge-na'-rian, *n.* साठी वर्ष पुगेको मान्छे । *adj.* साठी वर्ष पुगेको ।

sex-on'-nial, *adj.* ६ वर्षको ; ६ वर्षसम्म रहने ; ६ वर्षमा एक पल्ट हुने ।

sex'-tant, *n.* कोणको दूरी नाप्ने यन्त्र विशेष ; वृत्तको छैटौँ भाग ।

sex'-ton, *n.* गिर्जाको भरिया ; गिर्जाको घण्टा बजाउने मान्छे ; मुर्दा गाड्नेका लागि खाइल खान्ने मान्छे ।

sex'-tu-ple, *adj.* ६ गुना ; ६ दोहोर ; ६ भाग भएको ।

sex'-u-al, *adj.* स्त्री वा पुरुष सम्बन्धी ।
sex-u-al'i-ty, *n.*

shab'-by, *adj.* मलिन ; निधौरो ; थाङ्ने
लुगा लागेको ; तुच्छ ; नीच । shab'-
bily, *adv.*

shack'-le (*shak'*), *n.* धातुको मुन्द्रा वा
फुली ; ताल्चाको अंकुशे ; हातकडी ;
बन्धन ; बाधा ; रोकावट । *v. t.*
बाँध्नु ; बन्धन गर्नु ; रोक्नु ; अल्झा-
उनु ; हातकडी लगाउनु ; कैद गर्नु ।

shad, *n.* माछाको किसिम ।

shade, *n.* छाया ; ओझेल ; छाहरी ;
स्यौहाल ; गुप्तस्थान ; पर्दा ; आश्रय ;
भूत ; प्रेत । *v. t.* छाया पार्नु ; ज्यादा
उज्याकोबाट ओझेल पार्नु ; अँध्यारो
वा मलिन पार्नु ; आश्रय दिनु ;
लुकाउनु । shad'-ing, *n.* नक्सामा
छाया पार्ने काम ।

shad'-ow, *n.* छाया ; प्रतिबिम्ब ;
स्यौहाल ; ओझेल ; प्रतिबिम्बित
मूर्ति ; प्रतिमूर्ति ; भूत ; अनुचर ;
सङ्गी ; सुरक्षित स्थान । shad'-ow-y,
adj. अन्धकारमय ; प्रकाशहीन ;
छाया परेको ; ओझेल लागेको ;
अस्पष्ट ; अवास्तविक । sha'-dy, *adj.*
ओझेल परेको ; सेपिलो ; शंकनीय ;
दूषित ।

shaft, *n.* काँड ; भाला ; बर्छा ; भाला
वा बर्छाको बीँड ; टाउका र पीँधका
बीचको लामो हड्डी ; यन्त्रका भाग-
हरू जोड्ने धातुको दण्ड ।

shag, *n.* खस्रो उन ; उन जस्तो केश वा
भुस्का ; यस्तो लुगा ; चराको
किसिम । sha'-green, *n.* दाना दाना
परेको छालाको किसिम । shag'-gy,
adj. भुस्का मात्र भएको ; रौँ आदिले
झुलुङ्ग परेको ; लामो रौँ, भुस्का
आदिले ढाकेको ।

Shah (*shā*), *n.* इरानका राजाको
उपाधि ।

shake, *v. t. and i.* कान्नु ; हल्लाउनु ;
हल्लुनु ; झट्काउनु ; विचलित वा
अस्थिर पार्नु ; गोलमाल पार्नु ।
shak'-y, *adj.* दुर्बल ; बल नभएको ;
कान्ने ; हल्लने ; अस्थिर । shak'-
er, *n.*

Shakes'-pear-i-an, *adj.* शेक्सपियर र
तिनका रचना सम्बन्धी ।

shak'-o, *n.* सैनिकहरूले लगाउने एक
किसिमको टोपी ।

shale, *n.* स्लेट जस्तै दुङ्गा वा यस्तो
चट्टान ; कोसा ; खोस्ता ; भूस ।

shal'-lop, *n.* मस्तुल नभएको ढुंगा
विशेष ।

shal'-lot, *n.* पियाज ।

shal'-low, *adj.* धेरै गहिरो नभएको ;
छिपछिपे । *n.* कम गहिराइ भएको
छाँउ ; घाट । -brained, *adj.* अल्प
बुद्धि भएको ; अज्ञान ; निर्बोध ;

sham, *n.* छकी ; चलाकी ; बहाना ;
स्वाँग ; ठगाइ ; लुट्याइ । *adj.*
बहाना गरेको ; नकली ; बनावटी ;
स्वाँग पारेको ; निहुँ गर्ने । *v. t. and*

i. छल्लु ; बहाना लाउनु ; स्वाँग पार्नु ; निहुँ गर्नु ।
 sham'ble, *v. t. and i.* लुलो वा बेढङ्गी हिसाबले हिँड्नु । sham'bling, *adj.*
 sham'bles, *n.* पशु मार्ने ठाउँ ; कसाइ-खाना ; गोसखान ।
 shame, *n.* लाज ; शर्म ; अपमान ; शरीरको लुकेको ठाउँ । *v. t. and i.* लाज पार्नु ; शर्म पार्नु ; लाज हुनु । sham'ful, *adj.* लजाउने ; शर्माउने ; लजाजनक ; अश्लील । sham'loss, *adj.* निर्लज्ज ; लाज नमान्ने ।
 sham'my, sha'moy or cha'mois (sha'moi), *n.* मृगको किसिम ; यसको छाला ।
 sham'po', *v. i.* गरम पानीले जिउ धुनु ; साबुन लाएर धुनु ।
 sham'rock, *n.* आयर्ल्याण्डको जातीय चिह्न ; त्रिपत्र बोट विशेष ।
 shank, *n.* खुट्टा ; गोडा ; पांसुला ; नलीहाड ; फूल अङ्ग्रे डोक्ला ।
 shan't—shall not को छोटकरी ।
 shan'ty, *n.* कटेरो ; झुप्रो ; सानो घर ।
 shape, *n.* आकार ; रूप ; आकृति ; बान्की ; गठन ; जिउ-ढाल ; प्रति-मूर्ति । *v. t. and i.* रच्नु ; बान्की पार्नु ; छाँट पार्नु ; निश्चित रूप वा आकारमा ल्याउनु । shape'less, *adj.* बान्की नपरेको ; बेढङ्गको ; कुरूपको ; अनौठो । shape'ly, *adj.* सुगठन ; सुडौल ; छाँटकाँट मिलेको ; सुगठित ; मनोहर ।

shard or sherd, *n.* माटाका भौँडाको टुक्रा ; गोब्रे कीराका पखेटाको टकनी ।
 share, *n.* अंश ; हिस्सा ; बण्डा ; भाग ; खण्ड ; हलोको फाकी । *v. t. and i.* बाँड्नु ; बण्डा गर्नु ; अरुहरूलाई भाग लाइदिनु ; हिस्सा लाउनु वा पाउनु ; सहभागी हुनु । -holder, *n.* बण्डा पाउने मानिस ; हिस्सेदार ; अंशियार ; अंशी । shar'or, *n.* हिस्सेदार ; बण्डा गर्ने मानिस ; अंशी ।
 shark, *n.* समुद्रमा हुने एक किसिमको डरलाग्दो माछा ; ढग ; लुटाहा ।
 sharp, *adj.* लाग्ने ; धारिलो ; तीखो ; धार परेको ; चुच्चो परेको ; तीक्ष्ण ; पीरो ; चर्को ; चलाक ; चस्त्रो ; अभिलो ; छेँड्ने ; घोच्ने ; कटक्क काट्ने ; कर्कश ; कडा । *n.* उच्च स्वर ; सुर चढाएको वा चर्को स्वर । sharp'en, *v. t. and i.* धार लाउनु ; उध्याउनु ; तिखार्नु ; शान लाउनु ; स्वर वा सुर चढाउनु । sharp'en-er, *n.* शान लाउने वा उध्याउने मान्छे ; शान लाउने यन्त्र । sharp'er, *n.* ठगेर जीविका चलाउने मान्छे ; ढग ; लुटाहा । sharp'ly, *adv.*
 shat'ter, *v. t. and i.* टुक्रा टुक्रा पार्नु ; चूर पार्नु ; धूलो पीठो पार्नु ; फोर्नु ; नाश गर्नु ; चूर हुनु ; धूलो पीठो हुनु ।
 shave, *v. t. and i.* खौरनु ; खौरेर साफ पार्नु ; मुड्नु ; दाही बनाउनु । *n.*

खौरने काम । shave'-ling, *n.*
खौरको अवस्था ; जोगी ; बैरागी ।

shav'-ing, *n.* नछोएर नजीकबाट
जानु ; दाही बनाउने काम । shav'-
er, *n.* हजाम ; नाऊ ; दाही
बनाउने मान्छे ।

shawl, *n.* मजेत्रो ; पछ्यौरा ; साल ;
दोसल्ला ।

she, *pron.* ऊ ; त्यो ; तिनी (स्त्रीवाचक) ।

sheaf, *n.* अन्नका बालीको एक अँगालो ;
बिटा ; भारी । *v. t.* बिटा बाँध्नु ।

sheal'-ing, *n.* सानो घर ; झुप्रो ;
कुटी ।

shear, *v. t.* केँची आदिले काट्नु ;
कत्रनु ; नांगो पार्नु ; छुट्नु ; खोस्नु ;
बञ्चित् गर्नु । shears, *n.* ठूलो
केँची ।

sheath, *n.* हतियारको दाप ; म्यान ।

sheathe, *v. t.* दाप वा म्यानमा
हाल्नु ।

sheave, *n.* चर्खाको जस्तो चक्का ; दाँत-
भएको चक्का ।

she-been', *n.* खजाना नतिरीकन रक्सी
आदि बनाउने घर ।

shed, *v. t.* झार्नु ; खसाल्नु ; चुहाउनु ;
वर्षाउनु ; त्याग गर्नु ; छुट्नु ; टाढा
टाढा फैल्याउनु ; उज्यालो पार्नु । *n.*
गाई-बस्तु राख्ने कटेरा ; गोठ ;
टहरो ।

sheel'-ing, *n.* झुप्रो ; कुटी ।

sheen, *adj.* उज्ज्वल ; चँकिलो । *n.*
उज्ज्वलता ; चहक ; तेज ; प्रभा ;
ज्योति । sheen'-y, *adj.* प्रभामय ;

उज्ज्वल सतह भएको ; चँकने ;
चँकिलो ।

sheep, *n.* भेडो । -cot or -cote, *n.*
भेडी-गोठ । -dog, *n.* भेडाको रक्षा
गर्नका लागि पालिएको कुकुर ।
-fold or -pen, *n.* भेडी-गोठ ।
-master, *n.* भेडीवाला । -walk, *n.*
भेडाको चरन ; भेडा चर्ने ठाउँ ।
sheep'-y, *adj.* भेडा सम्बन्धी ।

sheer, *adj.* अमिश्रित ; शुद्ध ; स्वच्छ ;
पवित्र ; निर्मल ; ठाडो । *adv.* सम्पूर्ण
रूपले ; बिलकुल ; एकदम ; ठाडै ;
सोझै । *v. i.* संगत छोड्नु ; बाटो-
बाट फर्कनु ; प्रस्थान गर्नु ।

sheet, *n.* तन्ना ; चादर ; कागजको ताड ;
धातुको पत्तर वा पाता ; जहाजको
पाल । -anchor, *n.* जहाजको सबै
भन्दा ठूलो लङ्गूर ; मुख्य सहारा ;
अन्तिम निर्भरता वा शरण ।

sheik (*shāik*), *n.* अरब देशका कुनै
गाउँको नायक वा मुख्य मान्छे ।

shelf, *n.* आलमारी ; दराज ; टाँड ;
खोपा ; पानी मनि रहेको चट्टानको
भाग । shelve, *v. t. and i.* खोपामा
राख्नु ; आलमारीमा राख्नु ; एका-
पट्टि मिलाएर राख्नु ।

shell, *n.* ओखर, बदाम, बियाँ आदिको
खोस्टा ; कुनै जानवरको जिउलाई
ढाकेको कडा बाहिरी खोल ; कीराको
गुँड ; खपटा ; सिपी ; शंख ; फुलको
खोस्टा ; बमको गोला । *v. t.* खपटा
भित्र ; खोस्टा छोडाउनु ; बमले

नष्ट गर्नु ; -fish, *n.* शंख वा सिपी
आदि माछा ।

shel'-lac, *n.* लाहाको पातो ; चपरा
लाहा ।

shel'-ter, *n.* आइ ; आश्रय ; शरण ;
खतरा आदिबाट बाँच्न काम दिने
कुरा ; हावापानीबाट बाँच्ने ठाउँ ;
ओत ; कटेरो । *v. t. and i.* आश्रय
दिनु ; शरण लिनु ; ओत लाग्नु ;
आइ लाग्नु ; रक्षा गर्नु ; बचाउनु ;
लुक्नु ।

shelve, *v. t. and i.* आलमारीमा
राख्नु ; खोपामा राख्नु ; विचार
स्थगित राख्नु वा त्याग्नु ; एकापट्टि
सलामी पर्नु ।

shel'-ol, *n.* मुर्दाको अवस्था ; मुर्दा राख्ने
ठाउँ ; चिहान ; मशान ।

shep'-herd, *n.* भेडीगोठालो ; भेडीवाला ;
धर्मोपदेशक ; पादरी ।

sher'-bet, *n.* शरबत पानी ।

sher'-iff, *n.* हाकिम ; ऐन-जारी गर्ने
कर्मचारी ।

sher'-ry, *n.* स्पेनमा बस्ने मद विशेष ।

shib'-bo-leth, *n.* कुनै एउटा दलको
विशेष-वाक्य ; थेंगो ; एक पल्ट
मानिएको सिद्धान्त ।

shield, *n.* ढाल ; कूल-चिह्न ; कूल
आदर्श भूमि ; बचाउ ; आइ ; ओत ;
आश्रय ; रक्षा ; रक्षाकर्ता वा रक्षक ।
v. t. रक्षा गर्नु ; बचाउनु ; छेक्नु ;
ढालले रोक्नु ।

shift, *v. t. and i.* बदल्नु ; हल्लनु ;
अर्को ठाउँमा सार्नु ; परिवर्तन गर्नु ;

रूप वा चरित्र बदल्नु । *n.* उपाय ;
उद्योग ; छल ; युक्ति ; परिवर्तन ;
चोलीको किसिम । shift'-less, *adj.*
निरुपाय ; निरुद्यम ; जोहो नगर्ने ;
विवश ; लाचार । shift'-y, *adj.*
परिवर्तनशील ; चलाक ; छली ;
धूर्त ।

shil'-ling, *n.* अंग्रेजी मुद्रा विशेष ;
शिल्लिङ्ग ।

shil'-ly-shal'-ly, *n.* द्विधा ; सन्देह ;
शंका ; दोमन ; दोधार ।

shim'-mer, *v. i.* चंक्नु ; टल्क्नु ;
ज्योति दिनु । *n.* मधुरो ज्योति ;
धमिलो प्रकाश वा प्रभा ।

shin, *n.* पाँसुलाको अघिल्लो भाग ;
नलीहाड ।

shin'-dy, *n.* हल्ला ; गोलमाल ।

shine, *v. i.* चंक्नु ; टल्क्नु ; झल्क्नु ;
उज्ज्वल हुनु ; प्रसिद्ध वा विख्यात
हुनु ; खुशी हुनु । *n.* उज्ज्वलता ;
उज्यालोपन ; टल्काइ ; झल्काइ ;
टलक ; ज्योति । shin'-ing, *adj.* चंक्दै
गरेको ; टल्कदै गरेको ; तेजिलो ;
विख्यात ; प्रसिद्ध । shin'-y, *adj.*
चंकिलो ; टल्कने ; झल्कने ; उज्ज्वल ;
दिसिमान् ; निर्मल ; पवित्र ।

shin'-gle, *n.* छप्पर छाउनको लागि
लगाइने काठ ; नदीका किनारमा
भएको मसिना ढुङ्गाको थुप्रो । *v. t.*
छप्पर छाउनको लागि काठ लाउनु ;
कपाल काटेर छोटो पार्नु ; मसिना
ढुङ्गाले छाप्नु ।

shing'-les (-gez), *n.* चर्मरोग विशेष ; दाद ।

ship, *n.* जहाज ; नाव ; डुंगा । *v. t.*

and *i.* माल आदि जहाजमा लानु वा लैजानु ; जहाजमा जानु ;

जहाजमा काम गर्नको लागि नियुक्त गर्नु वा हुनु । -board, *n.* जहाजको

डेक । -boy, *n.* जहाजमा काम गर्ने लडका । -broker, *n.* जहाजको

दलाल । -building, *n.* जहाज बनाउने काम । -man, *n.* नाविक ;

माझी । -ment, *n.* जहाजमा लादेको माल । -money, *n.* जहाजी कर ।

-wreck, *n.* तुफानले गर्दा चट्टान आदिमा ठोकिपर वा डुबेर भएको

जहाजको नाश ; जहाज ठोकिपर डुब्ने काम । *v. t.* कुनै किसिमले जहाजको

नाश हुनु ; जहाज ठोकिपर डुब्नु । -wright, *n.* जहाज बनाउने मान्छे ।

-yard, *n.* जहाज बनाउने ठाउँ । ship'ping, *n.* जहाजको थुप्रो ;

जहाजको कर वा भाडा । ship'por, *n.* जहाजबाट चलान गर्ने बेपारी ।

shire, *n.* इङ्गल्याण्डको कुनै एक जिल्ला ; मुलुकको विभाग । -man, *n.* यस्तो

जिल्लाको हाकिम । shirk, *v. t. and i.* छलनु ; फुत्कनु ;

टार्नु ; स्वार्थी हिसाबले हटनु । shirt, *n.* कमीज । *v. t.* कमीज लाउनु ।

shirt'ing, *n.* कमीज बनाउने लुगा ।

shive, *n.* लुगा आदिको टुक्रा ।

shiv'er, *v. t. and i.* जाडाले

काम्नु ; डरले काम्नु ; हल्लनु ; टुक्रा टुक्रा पार्नु वा हुनु । *n.* फुटेटुटेका मसिना टुक्रा ; डर आदिले काम्ने काम ।

shoal, *n.* माछाको हूल ; बथान ; नदी वा समुद्रमा पानी कमि भएको ठाउँ ; छिपछिपित पानी भएको ठाउँ ।

shock, *n.* धक्का ; कम्पन ; प्रचण्ड जुधाइ ; चोट ; ठक्कर ; विरक्ति ; धान

आदि अन्नको राश । *v. t.* धक्का दिनु ; चोट पार्नु ; डर देखाउनु ; खुशी

नतुल्याउनु ; विचलित वा विरक्त पार्नु । shock'ing, *adj.* विचलित

पार्ने ; घृणाजनक ; डरलाग्दो ; विरक्तिकर ; भीषण ।

shod'dy, *n.* पुरानो ऊनी लुगाका धागा-बाट बनेको लुगा । *adj.* बेकामको ;

रही ; नकली । shoe (shoo), *n.* जुता ; घोडा आदिको

नाल । *v. t.* जुता लाउनु ; नाल ठोकनु वा लाउनु । -black, *n.* जुता

सफा गर्ने मान्छे । -maker, *n.* जुता बनाउने मान्छे ; मोची ; साकी ।

-string, *n.* जुताको फीता । shog, *n.* धक्का ; कम्पन ; ठक्कर ; जुधाइ ।

v. t. and i. हल्लाउनु ; ठक्कर दिनु ; जुधनु ; हटाउनु ।

shoo, *intj.* हुस् ! ; फूस् ! ; हा ! ; सू ! ।

shoot, *v. t. and i.* बलपूर्वक फर्काउनु ; गोला आदि हाक्नु ; बाण छाड्नु ;

दुसा लाग्नु ; हानिपर जानु ; बढ्नु ; उन्नति गर्नु । *n.* कलिलो हाँगी ;

डुसा ; गोला आदि हाक्ने काम ।
shoot-ing, *n.* फ्याँक्ने काम ; कौँड
आदि छोड्ने काम ; कुनै जंगलमा
शिकार खेल्न पाएको अधिकार ;
शिकार ; सहन नसकिने वेदना वा
कष्ट । *adj.* चौँडो दगुने ; छिटो गर्ने ।
-star, *n.* खस्ने तारा ; उल्का ।

shop, *n.* दोकान ; पसल ; कारखाना ;
व्यवसाय । *v. t.* पसलमा जानु ;
खरीद गर्नु । -keeper, *n.* पसले ;
दोकाने । -lifter, *n.* ग्राहकको भेषमा
आएको चोर । -walker, *n.* पसलमा
घुमी घुमी मालताल देखाउने
मान्छे । shop'ping, *n.* खरीद गर्ने ।
काम ।

shore, *n.* समुद्रको किनार ; समुद्रतट ;
उपकूल ; आइ ; टेवा । *v. t.* टेवा
लाउनु ; आइ दिनु । shore'-loss,
adj. किनारा नभएको ; असीम ।

short, *adj.* छोटो ; सानो ; लघु ; पुङ्के ;
अप्रचुर ; अलिकति ; थोरै ; चौँडै
समाप्त हुने ; अपर्याप्त ; अल्प ;
संक्षिप्त । *n.* सारांश ; संक्षेप ; सार
कथा ; ह्रस्व स्वर आदि । -age, *n.*
कमी ; अपूरो ; न्यूनता ; कम्ती ;
घटती । -coming, *n.* वृद्धि ; न्यूनता ;
अपुग वा अपूरो हुने काम ; अव-
हेलना ; कमी ; दोष । -cut *n.*
छोटो बाटो ; चोर बाटो । hand, *n.*
छोटकरीमा लेख्ने काम ; यस्तो
लिपि । -sighted, *adj.* टाढाको
वस्तु नदेख्ने ; अदूरदर्शी ; क्षीण-
दृष्टि ; अविवेकी । -tempered, *adj.*

रिसाउने ; रिसाहा । -wind-
ed, *adj.* छोटो सास फेर्ने । -witted,
adj. कम बुद्धि भएको ; खेल-ठट्टा
नबुझ्ने । short'-ly, *adv.* संक्षेपमा ;
छोटकरीमा ; चौँडै ; तुरन्तै । short'-
en, *v. t. and i.* घटाउनु ; छोटो
पार्नु ; छोट्याउनु ; कम्ती गर्नु ;
घट्नु ।

shorts, *n.* अन्नको भूस ; छोटो सुरुवाल ;
कट्टू ।

shot, *n.* गोला आदि वर्षापर मार्ने काम ;
फ्याँकेर मार्न प्रयोग हुने हथियार ;
भाला ; बर्छा ; गोला ; छर्चा ; तारो
हान्न सिपालु मान्छे ; गणना ;
गिन्ती । *v. t.* गोलामा टोटा भर्नु ।

shoul'-der (shol'-), *n.* कुम ; कौँध ;
सहारा ; आइ । *v. t. and i.* कौँधमा
लाउनु ; कुमले घचेदनु ; ठेलु ।
-blade, *n.* कौँध वा कुमको हाइ ।

shout, *v. t. and i.* आनन्द ध्वनि गर्नु ;
चिच्याउनु ; कराउनु ; ठूलो आवाज-
ले कुरा गर्नु । *n.* चिच्याइ ; उच्च-
ध्वनि ; खुशीको ठूलो स्वर ; प्रशंसा
ध्वनि ; जयजयकार ।

shove (shuv), *v. t. and i.* धक्का दिनु ;
बलपूर्वक घचेदनु ; ठेलु । *n.* धक्के-
लाइ ; ठेलाइ ।

shov'-el, *n.* माटो आदि फ्याँक्ने
हथियार विशेष ; बेल्चा । *v. t.*
बेल्चाले उगाउनु वा फ्याँक्नु ।

show (shō), *v. t. and i.* देखाउनु ;
प्रमाण गर्नु ; बताउनु ; प्रकाश गर्नु ;
देखा पर्नु ; दृष्टिमा आउनु ; जाहेर

- गर्नु ; थाहा हुनु । *n.* दृश्य ; शोभा ; आभास ; भान ; प्रदर्शन ; रमिता ; खेल-तमासा ; आङ्गुली ; रवाफ ; बाहिरी देखावट । -bill, *n.* ठूला ठूला अक्षरमा लेखिएको विज्ञापन-पत्र । -bread, गिर्जाभा राखिएका बाह्रवटा रोटी । -end, *n.* लुगाको अगिल्लो भाग । -man, *n.* देखाउने मान्छे ; प्रदर्शक । -room, *n.* देखा-उनका लागि वस्तुहरू राख्ने कोठा । show'-y, *adj.* देखावटी ; आङ्गुली-प्रिय ; रवाफिलो ।
- show'-or, *n.* एक झर परेको पानी ; वर्षा ; वृष्टि ; झरो । *v. t. and i.* पानी पर्नु ; वृष्टि हुनु ; उदारतापूर्वक दिनु । show'-or-y, *adj.* वर्षालु ; झरिलो ; पानीले भरिएको । show'-or-less, *adj.*
- sharp'nel, *n.* छर्लले भरिएको गोला ; बम-गोला ।
- shrod, *n.* टुक्रा ; झुगो ; धुजा धुजा भएको अवस्था ; छेस्को ; सब भन्दा कम परिमाण । *v. t.* टुक्रा टुक्रा पार्नु ; झुगो पार्नु ; धुजा धुजा पार्नु ।
- shrow (shroo), *n.* कचकचे स्वास्नी ; चोथाले आइमाई ; छुचुन्दो विशेष । shrow'-ish, *adj.* कचकचे ।
- shrewd (shrood), *adj.* बुद्धिमान् ; ज्ञानी ; चतुर ; चलाक ; धूर्त ; विवेकी ; उग्र ; तीव्र ; कडा ; दुःख दिने । shrewd'-ness, *n.* चतुरता ; चलाकी ।
- shriek (snreek), *v. t. and i.* उच्च

- शब्द निकासु ; चिच्याउनु ; कराउनु । *n.* चिच्याइ ; ठूलो डाँको ।
- shrift, *n.* पाप मोचन ; अपराध-स्वीकार ।
- shrike, *n.* शिकारी चरो ।
- shrill, *adj.* तीक्ष्ण ; तिखो ; चर्को ; छेँड्ने ; वेदनाजनक ।
- shrimp, *n.* सानो किसिमको झिगे माछा ।
- shrine, *n.* पवित्रस्थान ; मन्दिर ; तीर्थ-स्थान ; पुण्यस्थान ; पवित्र पदार्थ राख्ने ठाउँ ।
- shrink, *v. t. and i.* सानो हुनु ; खुँचिनु ; चाउरिनु ; घट्नु ; निरीक्षण-बाट पछि हट्नु ; हच्कनु । -age, *n.* खुँचिएको अवस्था ; हच्कने काम ।
- shrive, *v. t.* पाप वा अपराधबाट मुक्त गर्नु ; अपराध स्वीकार गर्नु । shrift, *n.* अपराध-स्वीकार ।
- shriv'-el, *v. t. and i.* चाउरि पर्नु ; खुँचिनु ; ओइलिनु ।
- shroff, *n.* महाजन ; पैसा चिन्ने मानिस ।
- shroud, *n.* मुर्दाकाई ढाक्ने लुगा ; कात्रो । *v. t.* कात्रोले बेहेर्नु ; ढाक्नु ; लुकाउनु ; गाड्नु ।
- shrouds, *n.* मस्तुलको ढोरी ।
- shrub, *n.* बुढाबुढो ; पोथो ; बिरुवा आदिको इयाङ्ग ; फलफूलका रसबाट बनेको शरीरलाई ताकत दिने पेय पदार्थ । shrub'-ber-y, *n.* बुढाबुढो पूर्ण भएको बगान ; घारी ; झाडी ।
- shrug, *v. t. and i.* विरक्ति आदिले

- गर्दा कुम उठाउनु ; कौध खुँच्या-
उनु । *n.* कुम खुँच्याउने गति ।
- shud-der, *v. i.* डरले काम्नु ; थर-
थराउनु । *n.* डर आदिले काम्ने
काम ।
- shuf'-fle, *v. t. and i.* हेर फेर गर्नु ;
मिसाउनु ; फिर्नु ; खुट्टा घसारे-
हिँड्नु ; स्थान परिवर्तन गर्नु ; छल
गर्नु ; चातुरी खेल्नु ; प्रतारणा गर्नु ।
n. गोलमाल ; चातुरी ; कौशल ;
खुट्टा घसारेको गति ; चलाकी ; छल ।
- shun, *v. t.* फरक रहनु ; छोड्नु ;
त्याग्नु ; बाँच्नु ; छल्नु ; उम्कनु ;
फुत्कनु ।
- shunt, *v. t. and i.* रेल आदि मूल
बाटाबाट अर्कामा लैजानु ; मूल
बाटाबाट रेल आदि हटाउनु ; बाटो
छोड्नु ।
- shut, *v. t. and i.* बन्द गर्नु ; थुन्नु ;
छाउनु ; छेक्नु ; मुठि पार्नु ; कैद
गर्नु ; बन्द हुनु ।
- shut'-ter, *n.* झ्याल आदिमा काठ वा
फलामको बार ; तस्वीर झिक्ने यन्त्र-
को लेन्स खोल्ने वा बन्द गर्ने भाग ;
पर्दा ।
- shut'-tle, *n.* लुगा बुन्दा प्रयोग गरिने
एक प्रकारको यन्त्र ; थुरी । -cock, *n.*
यताउति हात्ते प्वाँखको बनेको थैप्पी
जस्तै वस्तु ।
- shy, *adj.* लाज मान्नु ; देखा नपर्ने ;
असजिलो मान्ने ; तर्सने ; कातर ;
संगत छल्ने ; संकोची । *v. t. and i.*
तर्सेर दगुर्नु ; झस्किनु ; फँकिनु ।

- sib'-il-ant, *adj.* 'हिस् हिस्' शब्द
निकाल्ने । *n.* यसरी उच्चारण गरिने
वर्ण । *v. t. and i.* यसरी उच्चारण
गर्नु वा हुनु । sib'-il-ance, sib il-
a'-tion, *n.*
- sib'-yl, *n.* भविष्य बताउने आइमाई ;
भविष्यवाणी गर्ने रमणी ; बोक्सी ;
डाइनी ।
- sic'-ca-tive, *adj.* सुकदै गरेको ; सुका-
उने गुण भएको ; सुक्ने ; ओझल्ने ।
- sic'-ci-ty, *n.* सुकेको अवस्था ।
- sick, *adj.* बिसँचो ; बिरामी ; रोगी ;
कुनै रोग लागेको ; दुःखी ; उदास ।
- bed, *n.* रोगले गर्दा ओछ्यानमा
पर्ने काम । -room, *n.* रोगी रहेका
कोठा । sick'-en, *v. t. and i.*
बिरामी पर्नु वा हुनु ; दुर्बल हुनु ;
पीडित हुनु । sick'-ish, *adj.* अलि-
कती बिरामी परेको ; रोगले छोएको ।
- sick'-ling, *adj.* रोग लागेको ;
दुर्बल ; कमजोर ; वाक्वाकी गरा-
उने । sick'-ness, *n.* रोग लागेको
अवस्था ; दुर्बलता ; कमजोरीपन ।
- sick'-le, *n.* हँसिया ; छिमल्न वा झोस्न
प्रयोग गरिने यस्तै हथियार ।
- side, *n.* सतह ; बगल ; एक छेउ ;
धार ; किनारा ; हेर्नेको दायीं वा
बायाँपट्टिको दिशा वा भाग ; देश ;
प्रदेश ; अंश ; भाग ; पक्ष ; दल ।
adj. किनाराको ; छेउको ; तेसाँ ;
टेढो ; पक्षीय । *v. i.* एकापट्टि लाग्नु ;
भाग लिनु ; उही तर्फमा हुनु ; पक्ष
लिनु । -board, *n.* खाना खाने बैठक-

मा रहेको सानो आलमारी । -box, *n.* नाटक-घरमा एकापट्टि बस्ने ठाउँ ।
 -drum, *n.* ढोलकको किंसिम । -long, *adv.* तेर्सो हिसाबले । -note, *n.* पुस्तक आदिमा छेउको टिप्पणी ।
 -show, *n.* मुख्य खेलमा गौंसिएको अर्को छोटो खेल । -stop, *n.* रेल वा बग्गी आदिमा चढ्नका निमित्तको खुड्किलो । -view, *n.* बगलबाट देखिने दृश्य । si'-ding, *n.* एकापट्टि लागेको अवस्था ; रेललाई यसको बाटोबाट फर्काउनको निमित्त उही लिकमा गौंसिएको अर्को लिक ।
 si'-dle, *v. i.* तेर्सो भएर हिंड्नु ।
 siego (*sēj*), *n.* कुनै सुरक्षित ठाउँ घेर्ने काम ; विशेष गद्दी लिनलाई घेरिएको अवस्था ; घेरा । *v. t.* घेरा हाल्नु ।
 sior'-ra, *n.* करौंतीका आकारको पर्वत श्रेणी ।
 si-es'-ta (*sec*), *n.* दिउँसोको निद्रा ।
 si-vo (*siv*), *n.* छपनी ; चाल्नी ; छान्ने भौँडो ; तार्ने । *v. t.* चाल्नु ; छान्नु ; तार्नु ।
 sift, *v. t.* चाल्नु ; छान्नु ; तार्नु ; निफन्नु : एकएक गरी जाँच्नु ; हिउँ आदि चाल्नीबाट छँ खस्नु ।
 sigh (*sī*), *v. t. and i.* सुस्केरो हाल्नु ; लामो सास फेर्नु ; शोक गर्नु ; दुःखित हुनु । *n.* लामो सास फेर्ने काम ; सुस्केरो ।
 sight, *n.* दृष्टि ; दर्शन ; दर्शन-शक्ति ; आँखा ; दृश्य ; तमाशा ; आँखाले

भ्याइने सम्मको जग्गा ; जाँच ; परीक्षा । *v. t.* हेर्नु ; निरीक्षण गर्नु ।
 sight'-less, *adj.* नदेख्ने ; अन्धो ।
 sight'-ly, *adj.* राम्रो ; हेर्न लायकको ।
 sign (*sīn*), *n.* चिह्न , लक्षण ; निशान ; संकेत ; इशारा ; हस्ताक्षर ; संकेत शब्द वा वाक्य । *v. t. and i.* सहो ठोक्नु ; निशाना लाउनु ; इशारा गर्नु ; चिनो लाउनु ।
 sig'-nal, *n.* इशारा ; संकेत ; चिह्न ; लक्षण ; सूचना । *adj.* असाधारण ; अपूर्व ; उपमा रूपको ; प्रसिद्ध ; विख्यात ; स्मरणीय । *v. t. and i.* इशारा गर्नु ; संकेत गर्नु । sig'-mal-iso, *v. t.* प्रसिद्ध बनाउनु ; नामी वा विख्यात पार्नु ; इशारा गर्नु ।
 sig'-nal-ler or sig'-nal-ist, *n.* संकेत चिह्न पठाउने मान्छे ; संकेत रूपमा झण्डी आदि हल्लाउने मान्छे ।
 sig'-na-to-ry, *n.* हस्ताक्षर गर्ने मानिस ; मञ्जूरनामा आदिमा सहो गर्ने दल ; विशेष राष्ट्र ।
 sig'-na-ture, *n.* हस्ताक्षर ; दस्त ; सहो ; छाप ।
 sig'-net, *n.* मोहर ; सहो ; छाप ; राज-मोहर ।
 sig'-ni-fy, *v. t.* चिह्नद्वारा प्रकाश गर्नु ; पूर्वसंकेत गर्नु ; सूचन गर्नु ; बताउनु ; जनाउनु । sig-ni'-fi-cant, *adj.* सार्थक ; अर्थ समेतको ; सूचन गर्ने ; सूचक ; प्रकट गर्ने ; महत्वपूर्ण ; अर्थपूर्ण । sig-nif'-i-cance, *n.* अर्थ ;

अभिप्राय ; अर्थ भएको अवस्था ;
 अर्थपूर्णता ; sig-nif-i-ca'-tion *n.*
 भावार्थ ; माने ; अभिप्राय ।
 sig'-nor (*si'-nyor*), sig'-nor'-a or sig'-
 nor'-i-na, *n.* श्रीमान् ; श्रीयुक्त ;
 श्रीमती ; कुमारी ; महाशय ।
 si'-lent, *adj.* चूपचाप ; मौन भएको ;
 कुरा नगर्ने ; आवाज नगर्ने ; प्रशान्त ;
 शान्त ; उच्चारण नहुने ; अबोला ।
 si'-lence, *n.* मौन ; चूप भएको
 अवस्था ; अबोलापन ; शान्ति ;
 स्थिरता । *v. i.* चूप पार्नु ; निरुत्तर
 पार्नु । si'-lent-ly, *adv.* चूपचाप
 सित ; गोलमाल नगरीकन ।
 sil'-i-ca, *n.* स्फटिक पत्थर विशेष
 silk, *n.* रेशम ; रेशमी लुगा । -cotton,
n. शिमल ; कपास । -worm, *n.*
 रेशमको कीरा । -mercer, *n.* रेशम-
 को बेपार गर्ने मान्छे । silk'-on or
 silk'-y, *adj.* रेशमी ; रेशम जस्तो ;
 नरम ।
 sill, *n.* ढोका वा झ्यालको संगारमा
 भएको ढुङ्गा वा काठको पेट्री वा
 फलेंचा ; चौखट ।
 sil'-la-bub, *n.* रक्सी आदि मिसिएको
 दूध वा दही ।
 sil'-ly, *adj.* मूर्ख ; बुद्धि नभएको ;
 निर्बोध ; लठुवा ; सरल ; निष्कपट ;
 असहाय ।
 si'-lo, *n.* घाँस आदि राख्नको लागि
 बनाएको खाल्डो ।
 silt, *n.* पानीले थुपारेको माटो, बालुवा
 आदि । *v. t. and i.* बगाएर

ल्याएको माटो आदि थुप्रनु ; माटाले
 थुनु वा थुनिनु ।
 sil'-van, *adj.* जंगली ; बनवासी ;
 वन्य ; ग्राम्य ; देहाती ; पाखे ।
 sil'-ver, *n.* चाँदी ; चाँदीको सिक्का ;
 विशेष रुपियाँ ; चाँदीको चीज । *adj.*
 चाँदीबाट बनेको ; चाँदीको *v. t.*
 and *i.* चाँदीको बनाउनु ; चाँदी
 जस्तो हुनु । -fox, स्यालको किसिम ।
 -jubilee, *n.* रजत-जयन्ती ; पच्चीस
 वर्षमा मनाइने उत्सव । -leaf, *n.*
 चाँदीको जलप । -smith, *n.* चाँदीको
 काम गर्ने मान्छे ; सुनार । -tongued,
adj. मीठो बोल्ने ; मृदुभाषी ।
 -ware, *n.* चाँदीबाट बनेको
 जिनिस । sil'-ver-y, *adj.* चाँदी
 जस्तो ; सेतो ; चम्किलो ; उज्ज्वल ।
 sim'-i-lar, *adj.* सादृश्य ; तुल्य ; एकै ;
 उस्तै ; उही किसिमको ; उस्तै
 आकार भएको ; समान । sim'-i-
 lar-ly, *adv.* उसैगरी ; एकै रूपले ;
 उही हिसाबले । sim-i-lar'-i-ty, *n.*
 सादृश्य ; समानता ; एकै आकार
 भएको अवस्था ; तुल्यता ।
 sim'-i-le, *n.* उपमा ; अलङ्कार ; तुलना ;
 दृष्टान्त । sim-il'-i-tude, *n.* सादृश्य ;
 उपमा ; तुलना ; समानता ।
 sim'-mer, *v. t. and i.* स्वाइँय आवाज
 गर्नु ; भर्खर उम्लन थाल्नु ।
 sim'-on-y, *n.* याजकीय पदलाई किन-
 बेच गर्ने अपराध ।
 sim'-per, *v. t. and i.* स्वाङ पारेर
 मुसुक हाँस्नु । *n.* मुसुक हाँसाइ ।

sim'ple, *adj.* सरल ; साधारण ; सजिलो ; निर्बोध ; अमिश्रित ; मौलिक ; अकपट ; स्वाभाविक ; नम्र ; सादा ; निर्दोष ; शुद्ध ; स्वच्छ ; पवित्र । -hearted or -minded, *adj.* सुधो ; निष्कपट ; स्वच्छ मन भएको ।

sim'ple ten, *n.* मूर्ख ; निर्बोध व्यक्ति ; अधबेस्त्रो मान्छे ; गोबर गणेश ।

simplic'ity (-plis'-), *n.* सरलता ; साधारण अवस्था ; निष्कपटता ।

sim'ply, *v. t.* सरल गर्नु ; सजिलो पार्नु ; स्पष्ट बनाउनु । sim'pli-fi-ca'tion, *n.* सजिलो बनाउने काम ; लघूकरण ।

sim'ply, *adv.* केवल ; खालि ; मात्र ; सजिलैसित ।

sim'u late, *v. t.* भान पार्नु ; बहाना गर्नु ; छलनु ; स्वार्थ पार्नु ; अनुकरण गर्नु ; नकल गर्नु ; रूप बदल्नु ।

sim-u-la'tion, *n.* भान ; छल ; बहाना ; स्वार्थ ; अनुकरण ; नकल ।

sim-ul-ta'neous, *adj.* समकालीन ; एकै समयमा भएको वा हुने ; समकालिक । sim-ul-ta-nei'ty, *n.* समकालिकत्व ; समकालता ।

sin, *n.* पाप ; अपराध ; अधर्म ; दोष । ईश्वरका नियमको उल्लंघन ; *v. i.* नियम उल्लंघन गर्नु ; पाप गर्नु ; अपराध गर्नु ; अधर्म बोल्नु । sin'-ner, *n.* पापी ; अधर्मी ; अपराधी ;

दोषी । sin'-ful, *adj.* पापी ; पापात्मा ; अपवित्र ; अपराधजनक ; दुष्ट । sin'-less, *adj.* पाप रहित ; निष्पाप ; पवित्र ।

since, *adv.* जब देखिन् ; तब देखिन् ; त्यस बेलादेखि । *prep.* पछि ; पश्चात् । *conj.* देखि ; किनभने ; कारण ; हुनाले ।

sin-cere', *adj.* सौचो ; सच्चा ; इमानदार ; निष्कपट ; सरल ; असल ; शुद्ध ; अमिश्रित ; चोखो ; प्रकृत ; यथार्थ । sin cer'-i-ty or sin-cere'-ness, *n.* अकपटता ; सरलता ; सचाइ ; इमानदारी ; स्वच्छता ; यथार्थता ।

sin'-ci-put, *n.* खप्परको अगिल्लो भाग । sine, *n.* लम्ब वा कर्णको अनुपात ; रेखा विशेष ; जीवा ; द्विज्या ।

si'-ne-cure (si'-nē-), *n.* काम गर्न नपर्ने इज्जतको पदवी ; कुनै कामकाज नगरेर पनि पाइने महीनावारी ; आरामको नोकरी । *adj.* काम नगरी महीनावारी पाउने । si'-no-cur-ist, *n.*

sin'-ew (-ū) *n.* मांसपेशी ; नसो ; स्नायु ; शक्ति ; शारीरिक बल ; सामर्थ्य । sin'-ew-y, *adj.* मांसपेशी युक्त ; शक्तिशाली ; बलियो ; प्रबल ; तेजस्वी ।

sing, *v. t. and i.* गीत गाउनु ; मीठो तान निकाल्नु ; कीर्तन गर्नु ; कविता बाँच्नु ; प्रशंसा गर्नु । -song, *n.* एक सुरा लय ; सौखको निमित्त गाइने

singe

गीत ; एकोहोरो गीत । *sing'-er, n.*
गीत गाउने ; गीतगी ; गाहने ;
गायक । *sing'-ing, n.* गीत गाउने
काम ।

singe (sing), v. t. अलि अलि डडाउनु ;
खहल्याउनु ।

sin'gle (sing'-gl), adj. एकलो ; एक
मात्र ; एउटा मात्र ; बिहे नभएको ;
अविवाहित ; एकलै ; अमिश्रित ;
स्वतन्त्र ; सरल ; निष्कपट ; पृथक् ।
-handed, adj. एकलै ; बिना मदद-
को । *-hearted or -minded adj.*
सरल ; सोझो ; एकचित्तको ; अकपट ;
निष्कपट । *sin'gly, adv.* एक एक
गरेर ; अलग अलग ।

sin'gu-lar, adj. एक ; एउटै मात्र ;
एकलो ; गोटा ; अद्वितीय ; अपूर्व ;
असामान्य ; असाधारण ; आश्चर्य-
को ; अनौठो ; विख्यात ; नामी ;
एकवचनात्मक । *sin-gu-lar'-i-ty, n.*
विलक्षणता ; अपूर्वता ; अनौठो
लक्षण वा विशेषत्व ; असामान्यता ;
विशेष अधिकार ।

sin'-is-ter, adj. अशुभ ; अमंगलजनक ;
कुलक्षणको ; दुष्ट ; अधम ; कुत्सित ;
कुटिल ; दूषित । *sin'-is-trous, adj.*
देब्रो परेको ; अनुचित ; अन्याय
असंगत ; कुबाटा लाग्ने ।

sink, v. t. and i. डुब्नु ; बुद्नु ;
बिस्तारै तलतिर झर्ने ; ओल्हनु ;
नुहुनु ; नाश हुनु ; अलि अलि गरेर
मर्नु ; स्थाप्य सुकेको हुनु ; अस्ताउनु ;
खनेर बनाउनु ; मोल आदि घट्नु ।

siren

n फोहोर पदार्थ फ्याँकिने ठाउँ वा
मोँडो ; मैला बगाउने नाकी ।

sink'-er, n. डोरी आदि पानीमा
डुबाउनको लागि प्रयोग गरिने कुनै
गहुँ वस्तु ।

sin'-u-ate, v. t. नागबेले पार्नु ; भित्र
बाहिर घुमाउनु ; बाझो टेडो पार्नु ।

sin-u-a'-tion, n.

sin'-u-ous, adj. भित्र बाहिर घुमेको ;
बाझो टेडो भएको ; नागबेले ; वक्र ।
sin-u-os'-i-ty, n. नदी वा कुनै
खोलाको घुमाइ ।

si'-nus, n. हाड वा नसाको खोपिल्टा ;
थैलीका आकारको खाल्टो ।

sip, v. t. and i. चुस्नु ; सुम्क गरेर
पिउनु ; अलि अलि मुखमा हाल्नु ।
n. चुसाइ ; पन्याको पदार्थको सानो
घुट्टा ।

si'-phon (-fun), n. ठूलो पीपा आदिबाट
पन्याको पदार्थ झिक्ने बाझो नली ;
ग्याँस भरेको पानी हाल्ने बोटल ।

sir, n. महाशय ; खामित ; प्रभु ;
उपल्लो मानिसको सम्मान सूचक
उपाधि ।

sir'-dar, n. भारतमा अख्तियार पाएको
कुनै मान्छे ; नायक ; नेता ; सरदार ।

sire, n. बाबु ; बाबु-बाजे आदि
पुरुखा ; महाराज ; सरकार ; स्वामी ।

si'-ren, n. जलयन्त्रीहरूलाई आम्हो
गाना द्वारा मोहित पार्ने सामुद्रिक
अप्सरा ; सुमधुर गायिका ; जालमा
फसाउने आइमाई ; कुनै आपद्बाट
बौल्लको लागि प्रयोग गरिने यन्त्र

विशेष । *adj.* मुग्ध पार्ने ; मन चोर्ने ;
मोहिनी ।

sir'i-us, n. नक्षत्र विशेष ।

sir'loin, n. गोरुका कम्मरको मासु ।

si-roc'-co, n. अफ्रिकामा बग्ने गरम
हवाको किसिम ; विनाशक वायु ।

sir rah', n. (अवज्ञासूचक सम्बोधनमा)
महाशय ; श्रीमान् ।

si'-rup or sy'-rup, n. सर्वत-पानी ; पाक
बनाएको चिनी आदि ; खुदो ।

sis'ter, n. दिदी-बहिनी ; अस्पतालकी
मुख्य धाई ; समाज आदिकी सह-
कारिणी महिला सदस्या । -hood, *n.*
दिदी-बहिनीको अवस्था वा चाला ।
-in-law, *n.* साली ; जेठीशाश्व ;
नन्द ; भाउज्यू ; भाइ-बुहारी । -like
or sis'ter-ly, *adv.* दिदी-बहिनी
जस्तो ।

sit, v. t. and i. बस्नु ; विश्राम गर्नु ;
रहनु ; फुल कोरल्दा गुँडमा बस्नु ।

sit-ting, n. बसेको अवस्था ; आसन ;
बैठक ; सभा ।

sito (sit), n. जग्गा ; स्थान ; ठाउँ ;
घडेरी ; स्थिति ।

sit'u-ate, sit'u-a-ted, v. t. स्थापित ;
राखेको ; बसेको ; तोकेको ;
स्थित ।

sit-u-a'tion, n. जग्गा : ठाउँ ; अवस्था ;
स्थिति ; स्थान ; नौकरी ; काम ;
दशा ।

six, adj. ६ । -fold, *adj.* ६ गुना ।
-pence or -penny *n.* चौँदीको
मुद्रा विशेष । *sixth, adj.* छैटौँ ।

sixteen, adj. सोह । *sixty, adj.*
साठी ।

siz'a-ble, adj. ठुलो आकारको ।

siz'ar, n. अवैतनिक विद्यार्थी ।

size, n. आयतन ; आकार ; परिमाण ;
कद ; च्याप च्याप लाग्ने पदार्थ ;
सरेस । *v. t.* सानो ठूलो मिलाउनु ;
च्याप च्याप लाग्ने पदार्थ लाउनु ।
siz'-ing, n. सरेसको किसिम । *siz-y,*
adj. च्याप च्यापे ।

skate, n. हिउँमा लाउने जुता ; एक
किसिमको माछा । *v. i.* हिउँमा
लाउने जुता लाएर हिँड्नु वा
चिप्लनु ।

skean, n. छुरीको किसिम ।

skein (skān), n. धागाको लच्छी वा
पोला ।

skel'e-ton, n. कङ्काळ ; शरीर गलेपछि
बाँकी रहेको केवल हाडको थुप्रो ;
घर बनाउँदाको आधार ; वाह्य
रेखा ; नक्सा ; सार ; संक्षेप ; दूखो
मान्छे *adj.* हाडछाला मात्र भएको ;
घरको आधार मात्र भएको ।

skep'tic, n. अविश्वासी मान्छे । *skep-
tical, adj.*

skew (skū), adj. बाङ्गो ; टेढो ; वक्र ।
adv. बाङ्गो हिसाबले ।

sketch, n. बाहिरी रेखा ; नक्सा ;
संक्षिप्त विवरण ; छोटो वर्णनात्मक
लेख । *v. t. and i.* नक्सा बनाउनु ;
संक्षिप्त विवरण गर्नु ; वर्णनात्मक
लेख लेख्नु । नक्सा बनाउन सिकनु ।

-book, *n.* नक्साको किताब । sket-
ch'y, *adj.*
skew'er, *n.* पोल्दा वा राख्दा मासु
राख्ने सुइरो । *v. t.* मासु सुइरामा
राख्नु ।
skid, *n.* आइ ; मूढा ; चक्का आदि तान्ने
साङ्गलो । *v. i.* साङ्गलाले चक्का
तान्नु ; आइ दिनु वा लाउनु ।
skiff, *n.* सानो ढुंगा ।
skill, *n.* कौशल ; योग्यता ; दक्षता ;
सिपालुपन ।
skil'ful, *adj.* चतुर ; सिपालु ; दक्ष ;
निपुण ; गुणी ; प्रवीण ।
skilled, *adj.* सुदक्ष ; चतुर ; निपुण ;
सिपालु ।
skil'lot, *n.* पकाउँदा प्रयोग हुने भौँडो
विशेष ; डेक्की ।
skim, *v. t. and i.* दूध आदिको तर
काट्नु ; कुनै कुराको सब भन्दा
असल भाग लिनु ; हल्कासित छुँदै
जानु । -milk, *n.* तर काटेको दूध ।
skim'mor, *n.* तर काट्ने भौँडो ।
skin, *n.* छाला ; बोक्रा । *v. t.*
and i. छाला काट्नु ; बोक्रा
छिल्नु ; छालाले ढाक्नु । -deep,
adj. थोरै ; अलिकति । -flint, *n.*
कञ्जूस ; कृपण ; लोभी । skin'less,
adj. छाला वा बोक्रा नभएको ।
skin'ny, *adj.*
skip, *v. t. and i.* उफ्रनु ; फालहाल्नु ;
छोड्नु ; भुल्नु ।
skip, *n.* उफ्राइ ; फालहनाइ ; नघाइ ।

skip'per, *n.* व्यापारका जहाजका
अधिकारी ; नाविक ।
skir'-mish, *n.* झगडा ; जुझाइ ; लडाइँ ।
v. t. झगडा गर्नु ; जुध्नु ।
skirt, *n.* लुगाआदिको किनारा ; पारी ;
फेर ; आइमाईहरूको फरिया ; घेरा ;
सीमा ; किनारा ; छेउको भाग । *v. t.*
and i. सीमाबद्ध गर्नु ; किनारामा
हुनु ; घेर्नु ।
skit, *n.* निन्दात्मक कविताको टुक्रा ;
खेल-ठट्टा ; गिह्ला ।
skit'tish, *adj.* तर्सने ; झस्कने ; चंचल ;
कातर ; फूर्तिलो ; धूमधाम गर्ने ;
मोजमजा गर्ने ।
skit'tlos, *n.* खेल विशेष ।
skulk, *v. t.* लुकाउनु वा लुकाउने चेष्टा
गर्नु ; कुना काप्ची लाग्नु ; लुक्नु ।
skull, *n.* खप्पर ; टाउको । -cap, *n.*
टाउकामा व्याप्य मिल्ने टोपी ।
skunk, *n.* जन्तु विशेष ।
sky, *n.* आकाश ; गगन ; नभ ; -lark,
n. जुरेलीको किसिम । -light, *n.*
घरको छानुमा रहेको झ्याल । -ling,
n. क्षितिज ; आकाश-वृत्त । -rocket,
n. आतशबाजी । -scraper *n.* कुनै
अल्गो वस्तु । -ward, *adv.* आकाश-
तिर । sky'-ey, *adv.* आकाश जस्तो ;
स्वर्गीय ।
skur'-ry, *v. i.* चाँडो गर्नु ; छिटो गर्नु ।
slab, *n.* पातलो वा चेप्टो ढुङ्गा ; च्याप
च्याप लाग्ने ।
slab'-ber, *v. t. and i.* राल चुहाउनु

- वा बगाउनु ; रालले भिज्नु । *n.* राल ; थूक ।
- slack, *adj.* खुकुलो ; ढिलो ; शिथिल ; अल्छे ; लोतिखोरे ; लोते ; असावधान ; वास्ता नगर्ने ।
- slack'en, *v.t. and i.* खुकुलो बनाउनु ; ढिलो पार्नु ; शिथिल हुनु ; स्थगित राख्नु ; निर्वल पार्नु ।
- slack-moss, *n.* शिथिलता ।
- slag, *n.* धातुको खार वा कसर ।
- slake, *v. t. and i.* शान्त गर्नु ; साम्य पार्नु ; समुष्ट गर्नु ; निभाउनु ; पानीमा मिल्नु ; तिर्खा मार्नु ; धूलो पीठो पार्नु ।
- slam, *v.t. and i.* छ्याम्म गरी बन्द गर्नु ; ठूलो आवाज निकालेर कुनै काम गर्नु ।
- slan'der, *v. i.* निन्दा गर्नु ; झूटो दोष लाउनु ; अपवाद गर्नु ; अपयश दिनु । *n.* झूटो खबर ; अपवाद ; निन्दा ; अपयश ; कलंक ।
- slan'der-ous, *adj.* अपवाद पूर्ण ; ग्लानिकर ; कलङ्क लाग्ने ; झूटो ; मिथ्या ।
- slang, *n.* साधारण बोलचालमा प्रयोग हुने ; वाक्य वा शब्द ; अपभाषा ; पाखे बोली ।
- slant, *n.* सलामी ; ढल्के वा छड्के अवस्था, *v. t. and i.* सलामी पार्नु ; ढल्कनु ; तेर्सो पार्नु । *adj.* सलामी परेको ; ढल्केको ; तेर्सो परेको ; छड्के । *slanting, adj. slantingly, adv.*
- slap, *n.* थप्पड ; लबटा ; चड्कन ; *v. t.* थप्पड लाउनु ; लबटा दिनु ; चड्काउनु । *adv.* एकैचोटी ; जताभाबी ।
- slash, *v. t. and i.* मनपरी काट्नु ; टुकुटुक्याउनु ; झट्कापर काट्नु ; *n.* जताभाबी काटेको अवस्था ।
- slate, *n.* लेखनका लागि ढुङ्गाको पाटी ; एक किसिमको ढुङ्गा ; *slat-y, adj.* स्लेट जस्तो ।
- slat'tern, *n.* फोहोरी आइमाई ; भसार्नी ।
- slat-tern-ly, *adj.* मैला ; फोहोर ; अपरिष्कार ।
- slaugh'tor (*slaw*), *v. t.* हत्या गर्नु ; काटमार गर्नु । *n.* हत्या ; वध ; रक्तपात । -house, *n.* काटमार गर्ने ठाउँ ; कसाइखाना ।
- slave, *n.* कमारो ; दास ; चाकर ; अर्काको अधीनमा रहेको मान्छे ; *v. t. and i.* कमाराको काम गर्नु ; रातदिन काममा जोतिरहनु । -trade, *n.* कमारा-कमारीको व्यापार ।
- sla've-ry, *n.* कमारो अवस्था ; दासत्व ; कमारा-कमारी राख्ने काम । *sla-vish, adj.* कमारो झैं ; नीच ; हीन ; अधम ; परिश्रमी ।
- slav'er, *n.* थूक ; राल । *v. t. and i.* थूक लाउनु ; राल बगाउनु । *slav'er-er, n.*
- slay, *v. t.* मार्नु ; काट्नु ; बध गर्नु ; हत्या गर्नु ।

sleave, *v. i.* धागो निकाल्नु ।

sled, sledge (*slej*) or sleigh (*slā*), *n.*

हिउँमा हिँड्ने गाड़ी ; ठूलो हाते-
मार्तोल ; घन ।

sleek, *adj.* चिल्लो ; चिप्लो ; नरम ;

कोमल । *v. t.* चिल्लो वा चिप्लो पार्नु ;

sleek'ly, *adv.* अविश्वसनीय ।

sleep, *n.* निद्रा ; नीद ; मृत्यु ; महा-

निद्रा ; विश्राम ; आराम । *v. i.*

निदाउनु ; सुत्नु ; विश्राम गर्नु ;

स्थिर हुनु ; मरेको हुनु ।

sleep'or, *n.* सुतेको मान्छे ; रेलको लीक

मनि लगाएको काठ ।

sleep'y, *adj.* निद्रालु ; निर्जीव, हेर-

विचार नगर्ने ; अस्छी ; शिथिल ;

निस्तेज ।

sleet, *n.* हिउँ र पानीको सँगसँगै पराइ ।

v. t. असीना-पानी पर्नु ।

sleeve, *n.* चोली आदिको बाहुला ।

sleigh, *n.* हिउँमा हिँड्ने गाड़ी ।

sleight (*slit*), *n.* कौशल ; निपुणता ;

दक्षता ; चलाकी ; हातको सफाइ ।

slon'der, *adj.* झिनो ; दुब्लो ; लामो र

पातलो ; थोरै ; अलिकति ; अल्प ;

सामान्य ।

slice, *n.* रोटी, मासु आदिबाट काटेर

छुट्याएको पातलो टुक्रा ; ठूलो छुरी ।

v. t. रोटी आदिलाई पातलो टुक्रा

पारेर काट्नु ।

slide, *v. t. and i.* चिप्लनु ; चिप्ल्याउनु ;

बग्नु ; बाधा विना जानु ; *n.*

मानिसहरू चिप्लो खेल्दा बनिएको

हिउँ माथिको बाटो ; चिप्लो खेल्ने

ठाउँ ; चिप्लो खेल्ने काम ; चिप्लाइ ;
बगाइ ।

slight, *adj.* अल्प ; कमी ; अपुरो ;

अलिकति ; झिनो ; दुब्लो ; सामान्य ;

तुच्छ । *v. t.* ध्यान नदिनु ; हेला

गर्नु ; वास्ता नराख्नु ; तुच्छ मान्नु ।

n. उपेक्षा ; अश्रद्धा ; अवहेला ;

अपमान ।

slit'ly, *adj.* चलाकीसित ; धूर्त हिसाबले ।

slim, *adj.* दुब्लो ; झिनो वा पातलो ;

रण-कौशलमा चतुर ; धूर्त ।

slime, *n.* हिलो माटो ; चिप्लो माटो ।

slimy, *adj.* हिलो भएको ; चिप्लो-

माटोले भरिएको ; चिप्लो ; चिल्लो ।

sling *n.* घुप्ट्रो ; झुण्ड्याउने कात्रो

आदि । *v. t.* घुप्ट्राले फ्याँक्नु ;

घुड्क्याउनु ; मिल्काउनु ; झुण्ड्या-

उनु ।

slink, *v. i.* चूपचापसित जानु ;

गुप्त हिसाबले वा छलछाम गर्ने

भावले जानु ; गर्भपात हुनु ; तडुनु ।

slip, *v. t. and i.* चिप्लनु ; चिप्लने गतिले

जानु ; फुक्नु ; उस्कनु ; भागनु ;

चूपचापसित जानु ; पैरो आदि जानु ;

भूल गर्नु ; गुप्त रीतिले चलाउनु ;

छोडि दिनु । *n.* चिप्लने आदि काम ;

भूल चूक ; दुराचारको आकस्मिक

काम ; भ्रम ; फुकाइ ; खलको

हाँगो ; खण्ड ; टुक्रा ; जहाज बना-

उने सलामी परेको ठाउँ ।

slip'per, *n.* चट्टी ; खड़ाउ ; जुत्ताको

किसिम ।

slip'pery, *adj.* चिप्लो ; अनिश्चित ;

परिवर्तनशील, अविश्वसनीय ;
अपवित्र ; भर नपदों ।

slip'-shod, *adj.* विना रसको कुराकानी
वा लेखाइ ; चट्टी लाएको ;
बेफिक्रिको ।

slit, *v. t.* चिर्नु ; ठाडो काट्नु ; लामो
कटाइ गर्नु ।

slith'-er, *v. t.* चिप्लनु ; लड्नु । slith'-
or-y, *adj.* चिप्लो ।

sliv'-er, *v. t.* लामो पारेर काट्नु ; ठाडो
काट्नु ; चिर्नु ।

sloc (slō), *n.* एक किसिमको काँडे
झाँग ; यसको फल ।

slo'-gan, *n.* स्काट हाइल्याण्डर्सहरूका
लडाइँको कराइ ; मूक शब्द ।

sloop, *n.* सानो एक मस्तुले जहाज ।

slop, *n.* पानी जताभाबी छरिएको
अवस्था ; मद ; पिउने वस्तु । *v. t.*
धमिलो बनाउनु ।

slope, *n.* सलामी ; भिरालो ; करालो ;
ढल्केको अवस्था ; ढालु ; ओढालो ।

v. t. and i. सलामी पार्नु ; ढालु
हुनु ; ढल्काउनु ; करालो पार्नु ।

slop'-ing, *adj.* कोल्टो परेको ;
झुकेको ; करालो परेको । slop-y,
adj.

slop'-py, *adj.* भिजेको ; हिलो ; दह
जमेको ।

slops, *n.* फराकिलो सुरुवाल ; तयारी
लुगा ; मैला वा फोहोर पानी ।

sloth, *n.* आलस्य ; अलछीपन ; सुस्ती ;
अमेरिकामा पाइने एक किसिमको
जम्बु विशेष ।

sloth'-ful, *adj.* अलछे ; अलछी ; सुस्त ।

slouch, *n.* झुकाइ ; निहुराइ ; घोसे
अनुहार । *v. t. and i.* टाउको आदि
झुक्नु ; निहुरनु ; निहुरेर हेर्नु ; घोसे
अनुहार पार्नु ; उदास हुनु ।

slough (slō or slou), or (sluf), *n.*
हिलो भएको जग्गा ; धाप ; भास ;
साँपको काँचुली ; जिउमा मरेको
मासुको टुक्रा ।

slov'-en (sluv'-) *n.* फोहोरी ; लुगा
लाउन नजाच्ने मान्छे ।

slov'-en-ly, *adj.* बेहोशसँग लुगा
लगाउने ; बेढङ्गसित गरेको । एक
किसिमको खपटे किरा ; बन्दूकको
एक किसिमको गोली ।

slow (slō), *adj.* ढीलो ; मन्द ; सुस्त ;
धीमा ; विलम्बी ; अल्पबुद्धि ;
निर्बोध ; सचेत ; शान्त ; स्थिर ।

slow'-ly, *adv* बिस्तारै ; सुस्तसित ।

slub'-ber, *v. t.* बिस्तारै गर्न ; धीमा
चालले काम गर्नु ।

sludge, *adj.* माटो ; हिलो ; दलदल ;
धाप । sludg'-y, *adj.* हिलो मात्र
भएको ।

slug, *n.* अलछे मान्छे ; उज्झिद् नाश
गर्ने एक किसिमको चिप्ले किरा ।

slug'-gard, *n.* साह्रै अलछे मान्छे ;
जौंगर नभएको वा लोसे मान्छे ।

slug'-gish, *adj.* कामनगर्ने ; हल-
चल नगर्ने ; निश्चल ; अलछी ।

sluice (sloos), *n.* पानीको प्रवाह रोक्ने
वा छोड्ने ढोका ; स्रोत-द्वार ; नहर ;
कुलो ।

- slum, *n.* शहरका पछाडिको मैला सडक वा गल्ली ।
- slum'-ber, *v. i.* सुत्नु ; निदाउनु ; मस्त निद्रामा हुनु । *n.* सुताइ ; निदाइ ; मस्त निद्रा । slum'-ber-ous, *adj.* slum'-ber'-ous-ly, *adv.*
- slump, *v. i.* अकस्मात् मोल आदि घट्नु वा ओल्हनु ; एकासि पानीमा खस्नु ; राशमा फ्याँक्नु ; ओइरो लाग्नु । *n.* मोल आदिको आकस्मिक घटाइ ; पूर्ण विफलता ; राश ; धुप्रो ।
- slur, *n.* कलङ्क ; निन्दा ; दाग ; दोषारोपण ; अप्रतिष्ठा ; अपवाद । *v. t. and i.* कलङ्कित पार्नु ; दागयुक्त हुनु ; दूषित पार्नु ; अपमान गर्नु ; गान-बजान गर्नु ।
- slush, *n.* गिलो माटो । slush'-y, *adj.*
- slut, *n.* फोहोरी आइमाई ; छाउरी कुकुर ।
- sly, *adj.* चतुर ; धूर्त ; छद्म ; छली ; कपटी । sli'-ly, *adv.* कपट्याइ गरेर ; छलेर ; चतुरतापूर्वक ।
- smack, *n.* थप्पड लाएको वा कोर्दा पड्काएको झैं आवाज ; आवाज सहितको म्वाइ ; चड्कन ; बासना सहितको स्वाद । *v. t. and i.* थप्पड लाउनु ; कोर्ले हिकाउनु ; कोर्दा पड्काउनु ; स्वाद लिनु ; म्वाइ खानु ।
- small, *adj.* सानो ; सामान्य ; तुच्छ ; क्षुद्राकार ; अल्प ; अलिकति ; नीच ; हीन ; अप्रख्यात ; निर्बल ; दुर्बल ;

- n.* कुनै वस्तुको सानो भाग ; सब भन्दा झिनो हिस्सा । -pox, *n.* माई ; वसन्त रोग । smallness, *n.* smal'-lago, *n.* सागको किसिम ; सिलरी ।
- smalt, *n.* नीलो ऐनाको किसिम ।
- smart, *adj.* तेज ; तीक्ष्ण ; कडा ; फूर्तिलो ; बलपूर्वकको ; ठमठमाउँदो ; छिटो-छरितो ; बाढो ; टाढो ; चतुर ; नयाँ ; ताजा । *v. i.* तीक्ष्ण वेदना अनुभव गर्नु वा दिनु ; दुःख दिनु ; दुखी रहनु ; चहन्त्याउनु ; पाल्नु । *n.* शारीरिक वा मानसिक तीव्र वेदना ; साह्रै दुखाइ । smart'-ness, *n.* शीघ्रता ; तीक्ष्णता ; फूर्तिलोपन ।
- smash, *v. t.* टुक्रा टुक्रा पार्नु ; धुलोपिठो पार्नु ; चूरचूर पार्नु ; चकना चूर पार्नु ; फोर्नु ।
- smat'-ter, *v. t.* कुनै कुराको अलिअलि ज्ञान रहनु ; बिनाबिधाको कुरा गर्नु । *n.* कुनै वस्तुको अल्प ज्ञान ; भाषा वा विषयको अलिकति बाहिरी ज्ञान ।
- smear, *v. t.* कलङ्कित पार्नु ; दल्नु ; पोल्नु ; घस्नु । *n.* पोताइ ; घसाइ ; लेप ; दाग ; कलङ्क । smear'-y, *adj.*
- smeeeth, *v. t.* धूर्वाले कालो पार्नु ।
- smell, *v. t. and i.* सुन्नु ; सुघेर थाहा पाउनु ; बासना चाख पाउनु ; बासनायुक्त हुनु ; गन्ध आउनु । *n.* बासना ; गन्ध ; बासनायुक्त ; सँघने काम ; घ्राणशक्ति ।

smelt, *n.* एक किसिमको माछा । *v. t.*
काँचो धातु गाल्नु ; पगालेर धातु
श्लिक्नु ।

smile, *v. t. and i.* मुसुक हँस्नु ; मुस्करा-
उनु ; प्रफुल्ल हुनु ; आनन्दित हुनु ;
हँसेर खुशी, दया, हेला आदि प्रकाश
गर्नु ; अनुग्रहको आँखाले हेर्नु । *n.*
मुसुक हँसाइ ; प्रसन्नता ; अनुग्रह ;
सहायता ; दया ।

smirch, *v. t.* कलङ्कित पार्नु ; दाग
लाउनु ; लतपत पार्नु ; मैल्याउनु ;
मान घटाउनु । *n.* कलङ्क ; दाग ।

smirk, *v. i.* बनावटी हँसी हँस्नु ;
बाहिर हँसी-टोपल्नु । *n.* बनावटी
हँसाइ । *adj.* सन्तोष जनाको ।

smite, *v. t. and i.* दण्ड दिनु ; प्रहार
गर्नु ; हाक्नु ; हिर्काउनु ; कष्ट दिनु ।
पूर्ण रूपले हराउनु ; वशमा पार्नु ;
बध गर्नु ।

smith, *n.* धातुको काम पार्ने मान्छे ;
कामी वा सुनार आदि शिल्पी ।
smith'-y or smith'-er-y, *n.*
धातुको काम ; यसको कारखाना वा
ज्यासल ; मिजारको आरन ।

smock, *n.* आइमाईका लुगाको किसिम ।

smoke, *n.* धूवाँ ; चुरोट ; धूम्रपान ।
v. t. and i. धूवाँ हुनु ; धूवाँ
निकाल्नु ; चुरोट, तमाखु आदि
खानु ; धूम्रपान गर्नु । *smo'-ky*,
adj. धूवाँ निस्कने ; धूवाँ मात्र भए-
को ; धूवाँ गुस्सेको ; धूवाँका रंगको ;
धूवाँसे । *smoker, n.* तमाखु वा
चुरोट खाने मान्छे ।

smooth, *adj.* चिल्लो ; समान ; एकै
सतहको ; एकनासको ; मसिनो ;
चौरस ; शान्त । *v. t.* चिल्लो पार्नु ;
चौरस पार्नु ; नम्र ; सरल : कोमल
वा शान्त पार्नु । *smooth-ly, adv.*
smoth'-er, *v. t.* सास रोक्नु ; घाँटी
अँठ्याउनु ; सास थुनेर मार्नु ;
लुकाइराख्नु ।

smoul'-der (*smoʹl'*), *v. i.* ज्वाला विना
जल्नु ; धूवाँ ननिक्लीकन वा भित्र-
भित्रै सल्कनु । *smoul'-der-ing, adj.*

smudge, *n.* मैला दाग । *v. t. and i.*
पोल्नु ; दाग लाउनु ।

smug, *adj.* राम्रो ; मनोहर ; सफा ;
सुग्वर ।

smug'-gle, *v. t.* भन्सार चोरेर माल
चलान गर्नु ; ऐन विरुद्ध मालताल
शिकाउनु वा बाहिर पठाउनु ; गुप्त-
रूपले ल्याउनु वा पठाउनु ।

smug-gling, *n.*

smug'-gler, *n.* भन्सार नतिरेर माल-
ताल चलान गर्ने मान्छे ; यस्तो माल
लादिएको जहाज ।

smut, *n.* धूवाँसो ; मोसो ; गाजल ;
फोहोर कुरा ; विरुवाको रोग विशेष ।
v. t. मोसो लाउनु । *smut'-ty, adj.*

smutch, *v. t.* गाजल आदिले लतपत्या-
उनु ; अपवित्र पार्नु ; मैला पार्नु ;
मलिन पार्नु ; कलङ्क लाउनु ।

snack (*snāk*), *n.* अंश ; भाग ; हलका
वा हतपतको भोजन वा खाजा ।

snaf'-fle, *n.* सानो मोहडा भएको
लगाम ; करेली ।

snag, *n.* सानो हाँगो ; गाँठो ; लहरदेखि बाहिर निस्केको दाँत । snag-ged, snag-gy, *adj.*

snail, *n.* चिप्ले कीरो ; अलछे मान्छे ।

snake, *n.* साँप ; सर्प ; लामोकीरो ; नाग । -gourd, *n.* चिचिण्डा ।

snak'-ish, *adj.* साँप जस्तो ।

snak'-y, *adj.* साँप जस्तै ; चलाक ; छट्टु ; धोखा दिने ।

snap, *v. t. and i.* सुन्ने गरी झोकासँग ठोकनु ; रिसाएर बोल्नु ; छिटो सँग टिप्नु । *v. i.* केही कुराबाट आवाज निकाल्नु ; टोकनु । *n.* केही कुराबाट आवाज निकाल्ने काम ; सहसा आवाज ।

snap'-pish, *adj.* टोकने ; रिसाहा ; थोरै समयको लागि कुनै क्रतुको आकस्मिक आगमन । -shot, *n.* ताक्रममा अलिकति ढिलो वा ढिलै नगरी हानेको हनाइ ; हाते क्यामेराले पलभरमै खिचेको नक्सा ।

snares, *n.* जाल ; पासो । *v. t.* पासामा पार्नु ; जालमा फँसाउनु ।

snarl, *v. i.* कुकुर झ्यारै गर्नु ; रिसाएको स्वरमा वा गर्जेर बोल्नु ; जालमा पर्नु । *n.* झ्यारै गरेर आवाज ; गर्जाइ ; पासामा परेको अवस्था ; लडाइँ-झगडा ।

snatch, *v. t.* चिथोर्नु ; खोस्नु ; झट्टनु ; झल्-जफतले लिनु ; एकासि समाप्नु । *n.* झट्टने वा खोस्ने काम ; सहसा लिने काम ।

sneak, *v. i.* गुप्ती हिसाबले जानु ;

सुदृढ चलदिनु ; चाल नपाइ भाग्न ।

n. नीच मान्छे । sneak'-ing, *adj.* नीच ; अधम ; भीरु ; कञ्जूस ।

sneak'-y, *adj.*

sneer, *v. i.* गिल्ला गरेर मुसुक हाँस्नु ; पेच वा छेड़ हानेर कुरा गर्नु ; हाँसी उडाउनु । *n.* गिल्ला गर्ने वा छेड़ हानेको कुरा ; ठट्टा ; उपहास ।

sneeze, *n.* छिक्का वा यसो गरेको आवाज, *v. i.* हाछिउँ गर्नु ; छिक्का गर्नु ।

sniff, *v. t. and i.* नाकले ताक्नु ।

snip, *v. t. and i.* काट्नु ; निमोदनु ।

snipe, *n.* चराको किसिम । *v. t.* चराको शिकार गर्नु ; लुकेर गोली हान्नु ; दुश्मनको डेरामा सहसा गोली चलाउनु ।

sniv'-el, *v. i.* सिङान बग्नु ; पिन्चे हुनु । *n.* बगिरहेको सिङान ; पिन्चे अवस्था ; कपटी कुराकानी ; पाल्सी कुरा । sniv'-el-ling, *adj.*

snob, *n.* उच्च श्रेणीका मानिसहरूको अनुकरण गर्ने मान्छे ; कम्ती तनखामा चाकरी गर्ने मान्छे ; मोचो ; सार्की । snob'-by, *adj.*

snooze, *v. t. and i.* सुत्नु ; झुल्नु ; उँगुनु ।

snore, *n.* घुरेको आवाज ; घुराइ । *v. i.* घुर्नु ।

snort, *n.* रिस जाहेर गर्दा नाकबाट निस्केको आवाज ; नाक बजाइ । *v. i.* नाक बजाउनु ।

snout, *n.* पशु आदिको सँइ ; थुन्ने ।

snout'-ed, *adj.*

SNOW (*snō*), *n.* हिउँ ; तुपारो ; बर्फ ।
v. i. हिउँ पर्नु । SNOW'-y, *adj.*
 -drop, *n.* वसन्तऋतुमा एकदेखिने
 किसिमको सेतो फूल फुल्ने बोट ।
 snub, *v. t.* रोक्नु ; हप्काउनु ; झोँट्नु ;
 काट्नु । *n.* रोक्ने वा हप्काउने काम ;
 खप्की ; घुर्की ; लट्टिमा भएको गाँठो ।
 snuff, *v. t. and i.* नस हाल्नु वा
 सँघुनु ; नाकले सास तान्नु ; डढेको
 सलेतो काट्नु ; निभाउनु । *n.* नस ;
 बत्तीको डढेको सलेतो ।
 snuff-ers, *n.* सलेतो काट्ने कैँची ।
 snuff'-le, *v. i.* नाके बोली गर्नु । सँक्-
 सँक् आवाज गर्नु ।
 snug, *adj.* सुरक्षित ; सुविस्तासँग
 बसेको ; आराम साथ रहेको ।
 snug'-gory, *n.* सुविधाको ठाउँ ; न्यानो
 ठाउँ ।
 snug'-gle, *v. i.* तृप्त राख्नु ; सुरक्षित
 हुनु ; आरामसँग बस्नु ।
 so, *adv. and conj.* यस्तै ; त्यसरी ;
 त्यही हिसाबले ; सोझपरी ; वास्तवमा ;
 सौँच्चिने ; -as, सानो ; त्यस्तै
 किसिमले । -called, *adj.* भनाउँदो ।
 -far, जहाँ सम्म ; यहाँ सम्म ; यस
 विषयमा । -forth, इत्यादि । -long,
 -as, जब सम्म ; त्यस वेला सम्म ।
 -on यस्तै किसिमले ; इत्यादि ।
 soak, *v. t. and i.* भिजाउनु ; भिज्नु ;
 सोस्नु ; ढङ्ग्याउनु ; चुस्नु ।
 soap, *n.* साबुन ; soap-y, *adj.*
 soar, *v. i.* उभो उड्नु ; आकाशतिर
 जानु ; अकसिनु ।

sob, *v. i.* सँक् सँक् गर्न ; सँक् सँक्काउनु ;
 सुस्केरा हाल्नु ।
 so'-ber, *adj.* प्रशान्त ; गम्भीर ; धीर
 स्थिरबुद्धि ; सुचेत ; असल विवेचना
 भएको आत्म-संयमी । *v. t. and i.*
 स्थिर बुद्धि हुनु वा पार्नु ; निर्धक्क,
 उन्मत्त, उत्साही हुनु वा पार्नु ;
 होशमा ल्याउनु ।
 so'-bri'-e-ty, *n.* प्रशान्त, गम्भीर, धीर
 आदि भएको अवस्था ; धैर्यता ;
 गम्भीरता ।
 so bri-quot' (*sō-brē-kā*), *n.* कल्पित
 नाउँ ; उपनाम ; बनावटी नाउँ ।
 soc'-cer or sock'-er, *n.* फुटबलको
 खेलको किसिम ।
 so'-cial (-shal), *adj.* सामाजिक ;
 समाज-सम्बन्धी मेल राख्न खोज्ने,
 मित्रता चाहने ; दल बाँधेर बस्ने ;
 बथान बथानमा रहने । socially,
adv.
 so-ci'-e-ty ; *n.* सामाजिक-जीवन ;
 समाज ; संघ ; सभा ; मण्डली ;
 कुनै सभ्य राष्ट्रको प्रथा वा व्यवस्था ;
 संगत ।
 so'-cia-ble (-sha-), *adj.* संगत रुचा-
 उने ; मित्रभाव भएको ; मिलनसार ;
 मेल राख्ने ; समाजप्रिय ; संसर्ग-
 शील ।
 so'-cial-ism (-shal), *n.* समाजतन्त्र ;
 साम्यवादी ।
 so'-cial-ist, *n.* समाज-साम्यवादी
 व्यक्ति । social'-ise, *v. t.* सामाजिक
 बनाउनु ।

so-ci-e-ty, *n.* समाज ; सम्प्रदाय ।

so'-cin-i-an, *n.* यीशुलाई खालि मानिस
हो भन्ने मान्छे ।

sock, *n.* मोजाको किसिम ; मिलनान्त
नाटक ।

sock'-ot, *n.* कुनै कुरालाई बलियोसँग
राख्नका निम्तिको बनावटी खोपिल्टो ;
घर : अखटो ।

sol, *n.* घाँसको जरासित मिलेको माटा-
को डल्लो : चपरी । ताछेको चपरीको
थुप्रो । *v. t.* चपरीले ढाक्नु ।

so'-da, *n.* खार विशेष ; सोडा ।

sol'-doss, *adj.* उम्लेको ; भिजेको ;
मातेको ।

so'-di-um, *n.* धातु विशेष ।

so'-fa, *n.* गद्दी भएको पलंग अथवा
मेच ।

soft, *adj.* कमलो : नरम ; कोमल ;
सुकुमार ; मृदु ; मधुरो ; मधुर ;
सुरिलो ; शान्त ; नम्र ; सजिलो ;
निर्धो ; कमजोर ; खुकुलो ; करुण-
जनक ।

soft'-en, *v. t. and i.* नरम
पार्नु ; कमलो हुनु ; मधुरो पार्नु ;
नम्र हुनु ; करुणजनक हुनु ; सुकुमार
बनाउनु ।

soi-di-sant (swa-dē-zang'), *adj.*
स्वयं-सिद्ध ; हक बिना नाउँ धारण
गरेको ; धाकी ।

soil, *n.* माटो ; भूमि ; जमीन ; देश ;
मल ; मैला । *v. t.* मैला पार्नु ;
दूषित वा अपवित्र पार्नु ; मल हाल्नु ;
कलङ्कित हुनु ।

soi-ro'o (swā-rō), *n.* वादविवादको
लागि बेलुकी पख हुने सभा ;
सन्ध्या-समिति ।

soj'-ourn (-urn), *v.* एक दिन वा अलिक
दिनका लागि पाहुना झैं वास बस्नु ;
पाहुना लाग्नु ; प्रवासी हुनु ।
n. थोरै दिनको लागि पाहुना लाग्ने
काम ; प्रवास : थोरै दिनको
लागि बनिएको डेरा ।

sol'-aco, *n.* सान्त्वना ; धैर्य ; आश्वासन ।
v. t. सान्त्वना दिनु ; शान्त पार्नु ;
आश्वासन दिनु ; धैर्य दिनु ।

sol'-lar, *adj.* सूर्य सम्बन्धी ; सौर ;
घामको । -dynasty, *n.* सूर्यवंशी ।
-eclipse, *n.* सूर्य-ग्रहण । -system,
n. सौर-मण्डल : सौर-जगत् ; सूर्य
अनि तिनका चारैतिर घुम्ने ग्रह र
उपग्रहको समूह ।

so-la'-ti-um, *n.* क्षतिपूर्ण ; अर्मल ।

sol'-ter, *n.* धातुहरू जोर्न प्रयोग गरिने
एक किसिमको धातु ; राङ्ग ; रसान ।
v. t. राङ्ग-लाएर जोर्नु ; रसाउनु ।

sol'-dier (sōl-jer), *n.* सिपाही ; सैनिक ;
योद्धा ; तिलिङ्गो । sol'-dier-ly,
adj. सिपाही जस्तो ; सैनिकको
चिह्न ; वीर ।

sole, *n.* पैताला ; जुताको तलुवा ;
रण्डा आदिको आधार : एक
किसिमको माछा । *adj.* एउटै मात्र ;
खालि एउटा ; एकलै ; केवल ;
अविवाहित । *v. t.* जुतामा तलुवा
लाडनु ।

sole'-ly, *adv.* एकमात्र ; एकलै ; केवल ।

sol'-e-cism, *n.* अशुद्ध शब्द ; अप-
व्यवहार ; व्याकरणको भूल ; अशुद्ध
आचरणको काम । sol'-e-cist, *n.*
अनुचित पद प्रयोग गर्ने मानिस ।
sol'-e-cistic, *adj.* अनुचित ;
अशुद्ध ।

sol'-emn (-em), *adj.* पवित्र ; गम्भीर ;
घोर ; यथाविधि वा रीति ; संस्कार-
पूर्वक ।

so-lom'-ni-ty, *n.* उत्सव ; पर्व ; विधि ;
विधिविधानको काम, पुण्यक्रिया ;
धर्मकर्म ; धार्मिक काम ; गम्भीरता ।

sol'-em-nize, *v. t.* विधिपूर्वक सम्पादन
गर्नु ; मनाउनु । sol'-emnly, *adj.*
गम्भीरतापूर्वक ; यथाविधि ; विधि-
पूर्वक ।

so-lic'-it (-lis'), *v. t.* सविनय ; प्रार्थना
गर्नु ; ब्रिन्ति चढाउनु ; निवेदन
गर्नु ; खुरन्धार गरी आग्रहपूर्वक
मागनु ; निम्तो गर्नु ; पाउने चेष्टा
गर्नु ।

so-lic'-itor, *n.* ब्रिन्ति चढाउने वा
प्रार्थना गर्ने मान्छे ; कानूनी विषयमा
सरकारलाई सल्लाह दिने मान्छे ;
सरकारबाट खटाइएको कर्मचारी ;
मुक्तियार ।

so'lic'-i-tous, *adj.* साह्रै इच्छा गर्ने ;
अत्याभिलाषी । so-lic'-i-tude, *n.*
आग्रह ; उत्सुकता ; चिन्ता ; व्यग्रता ;
फिक्की ; so lic'-i-ta'-tion, *n.* प्रार्थना ;
ब्रिन्ति ; आमन्त्रण ।

sol'-id, *adj.* दृढ़ ; खड्डुवा ; खड्डिलो ;
कडा ; यथार्थ ; सौँचो ; भारी ; घन ;

ठोस । *n.* खड्डिलो वस्तु ; स्थूल
पदार्थ ; पिण्ड ; घनक्षेत्र । so-lid-i-
ty, *n.* खड्डुवापन ; खड्डिलो अवस्था ;
गम्भीरता ; दृढ़ता ; घनत्व । so-lid-
i-fy, *v. t.* कडा बनाउनु ; खड्डिलो
पार्नु । so-lid-i-fi-ca'-tion, *n.*

sol'-i-dar'-i-ty, *n.* बराबर सुख-दुःख
भोग्ने मान्छे ; समस्वार्थता ।

so-lil'-o-quy (-kwi), *n.* मनैमनमा
कुरा गराइ ; आफूले आफैलाई भन्ने
काम । so-lil'-o-quize, *v. i.* आफूले
आफैलाई भन्नु ; मनमनै कुरा
गर्नु ।

sol'-i-ped, *n.* सोलोडोलो खुर भएको
जानवर ।

sol'-i-ta-ry, *adj.* एकलो ; एकलै बस्ने ;
एकान्त ; सूनसान ; निर्जन ; शून्य ;
उदास । *n.* एकान्तबासी ; संन्यासी ।

sol'-i-tude, *n.* एकान्त-स्थान ; सूनसान
ठाउँ ; निर्जन-स्थान ; निर्जनता,
एकलासको ; मरुभूमि ।

so'-lo, *n.* एउटै मात्र बाजा वा मानिसले
गाएको गीत ; एक जनाको स्वर ।

so'-lo-ist, *n.* कुनै काम एकै जनाले मात्र
गर्ने मान्छे ।

sol'-stice, *n.* अयनान्त-विन्दु ; क्रान्ति ;
उत्तरायण वा दक्षिणायण-संक्रान्ति ।

summer-, *n.* कर्कट-संक्रान्ति ।

winter-, *n.* मकर-संक्रान्ति ।

sol'-u-ble, *adj.* गाल्न सकिने ; हल
गर्न सकिने ; मिश्रण पदार्थ छुट्याउन
सकिने ।

so-lu'-tion, *n.* गाल्ने वा पगाल्ने काम ;

पगालेर मिलेको पदार्थ ; मिश्रण-
पदार्थहरू छुट्याउने काम ; समस्या ;
प्रश्न, कष्ट, शंका, कठिनता आदिको
समाधान ; हल गर्ने काम ;
विश्लेषण ।

solve, *v. t.* हल गर्नु ; शंका हटाउनु ;
व्याख्या गर्नु ; खुकुलो पार्नु ;
फुकाउनु ; छुट्याउनु । sol'-va-ble,
adj. हल गर्न सकिने ।

sol'-vant, *adj.* समस्त ऋण तिर्ने शक्ति
भएको ; गाल्ने शक्ति भएको ;
द्रावक । *n.* द्रावक पदार्थ ।

sol'-ven-cy, *n.* धनसम्पन्नता ; ऋण
तिर्ने शक्ति ।

so-ma'-tol-o-gy, *n.* नरदेह-विज्ञान ;
जड़-विज्ञान ।

so-mat'-ic, *adj.* शारीरिक ।

som'-bre, *adj.* कालो ; अँध्यारो ;
मलिन ; उराठलाग्दो ; शोकात्मक ;
अप्रसन्न । som-bre-ness, *n.*

som'-brous *adj.* शोकात्मक ;
अन्धकारमय ।

some, *adj.* नतोकिएको परिमाण ; केही ;
अन्दाजी ; पुगनपुग । *pron.* कुनै
मानिस, केही संख्या वा परिमाण ।
adv. केही ; निक्कै ; कुनै मात्रामा ;
प्रायः । -body, *n.* कोही मानिस ।
-how, *adv.* कुनै प्रकारले ;
जसरी भए पनि । -thing, *n.*
कुनै कुरो ; कोही विषय । -time,
adv. कहिले कहीं ; बेला वेलामा ।
-what, थोरै ; अलिअलि ; अनिर्दिष्ट ।
-where, *adv.* कुनै न कुनै ठाउँमा ।

som'-er-sault (-sawlt) or som'-er,
-set *n.* हावामा पल्टा बाजी ;
लडिबडी ।

som-nam'-bu-lism, *n.* निद्रा अवस्थामा
जागेर केही कुरा गर्न काम । som-
nam'-bu late, *v. t.* नींदमा उठेर
हिँड्ने । som-nam'-bu-list, *n.*
निद्रावस्थामा यताउति हिँड्ने
मान्छे ; स्वप्नचारी ।

som-ni'-fer-ous, *adj.* निद्रा दिने ;
निद्राजनक ।

som'-ni-fic, *adj.* निद्रात्मक ।

som-nil'-o-quy, *n.* सपनामा बात मार्ने
काम । som-nil'-o-quist, *n.* निद्रा-
भाषी । som-nil'-o-quous, *adj.*
som-nil'-o-quence, *n.*

som'-no-lence, *n.* निद्रालुता ; निदाउने
वा बिउँझ्ने बीचको अवस्था ।

som'-no-lent, *adj.* निद्रालु ; निद्राले
झुम्म परेको ।

son, *n.* छोरो ; पुत्र । *pl.* वंशज ;
अधिवासी । -in-law, *n.* जुवाइँ ।

so'-nant, *adj.* स्पष्टसित भनेको ।

so-na'-ta, *n.* बाजाको सुरो ।

song, *n.* गीत ; गाना ; भजन ; संगीत ;
कविता ।

song'-stor, *n.* गाइने ; गीत गाउने
मान्छे ; गायक ; गाउने चरो ।

so-nif'-er-ous *adj.* शब्द निस्कने ;
शब्द हुने ।

son'-net, *n.* चौध पंक्ति भएको कविता ;
चौध पाउको छन्द ।

so-nor'-ous, *adj.* उच्च आवाज गर्ने ;

ठूलो शब्द गर्ने : गुंने ; ठूला ठूला
शब्दले भरिएको ।

soon, *a./n.* चाँडै : एकै छिनमा ; थोरै
दिनमा ; ढिलो नगरीकन ; नडिक्दाई
कन ।

soot (*sōt*), *n.* मोसो ; धुँयो । *v. t.*
मोसो दल्नु ।

sooth, *adj.* सत्य ; साँचो ; यथार्थ ;
धार्मिक । *n.* सत्यता ; साँचोपन ,
यथार्थ कुरा । *say-er, n.* साँचो भन्ने
वा यथार्थ कुरा गर्ने मान्छे ; दैवज्ञ ;
भविष्यवक्ता ।

soothe (*sooth*), *v. t.* शान्त गराउनु ;
धैर्य दिनु ; सन्तुष्ट वा प्रसन्न पार्नु ;
खुसी पार्नु ।

sop, *n.* मुखवा आदिमा चोपलेको रोटी
आदिको टुक्रा ; दूधराटी ।

soph'ism, *n.* कुतर्क ; कूट-विद्या ।
soph'ist, *n.*

sophis'ti-cate, *v. t.* बिगार्नु ; भ्रष्ट
पार्नु ; नाश पार्नु ।

sop'or, *n.* मस्त निद्रा ; गाढ निद्रा ।

so-po'rif-er-ous, *adj.* निन्दाजनक ;
निद्रालु ।

sop'py, *adj.* भिजेको ।

so pra'-no, *n.* स्वास्ती-मान्छे वा कुनै
केटाको उच्चस्वर ; यस्तो स्वरमा
गाउने मान्छे ।

sor'-cer-er, *n.* जादूगर ; इन्द्रजाली वा
दुना जात्रे मान्छे ।

sor'-cer-y, *n.* इन्द्रजाल ; दुना ; जादू ;
बोक्सी-विद्या ; sor'-cer-ous, *adj.*

sor'-did, *adj.* दुष्ट ; नीच ; छोभी ;

छुच्चो ; अपवित्र । भड्किलो ; कञ्जूस ;
मैला ; फोहोर ।

sore, *n.* घाउ ; खटिरा ; दुःख ; कष्ट ;
साह्रै दुख्ने ठाउँ । *adj.* दुख्ने ;
व्यथाजनक ; कष्टजनक ; दुःखदायी ।
adv. अत्यन्त ; साह्रै ; कडासँग ;
दाहणरूपले ।

sor-o'-ri-cide, *n.* दिदी-बहिनीको
हत्या ।

sor-rel, *adj.* रछायौँ रातो । *n.* रुखको
किसिम ।

sor'-row (*rō*), *n.* मनको वेदना ;
सन्ताप ; खेद ; दिक्क ; दुःख ;
दुर्भाग्य ; क्लेश ; शोक । *v. i.* दुःख
मनाउ गर्नु ; खेद गर्नु ; दुःखित
हुनु ; शोक गर्नु ।

sor'-row-ful, *adj.* दुःखित ; शोकाकुल ;
क्लेशजनक ; उदासी ; खेदजनक ।

sor'-ry, *adj.* दुःखित ; अनुतापपूर्ण ;
पश्चात्ताप/वा खेद मान्ने ; उदास ;
शोकार्त ।

sort, *n.* रकम ; किसिम ; प्रकार ;
श्रेणी ; जाति ; भौति ; ढंग । *v. t.*
and *i.* छाड्नु ; छाँड्नु ; श्रेणीबद्ध
गर्नु ; किसिम किसिम छुट्याउनु ;
केलाउनु ; छयासमिसे थुप्रोबाट
छान्नु ; छयासमिसे हुनु ; मिल्नु
वा सहमत हुनु ।

sor'-tie (*-te*), *n.* घेरिएको किल्लाका
सिपाहीहरू साथि आक्रमण ।

sot, *n.* मतवाला ; जड्क्याहा ।

sot'-tish, *adj.* मस्त ; मूर्ख ; निस्तेज ;
धीमा ; मलिन ।

sough (*suf*), *v. t.* हावा चल्दा आवाज गर्नु ; स्वाई स्वाई गर्नु । *n.* कुलो ।

soul (*sōl*), *n.* आत्मा ; जीव ; मन ; बुद्धि ; प्राण ; शक्ति ; सार भाग ; उत्साह ; साहस ; मानिस ; भूत-प्रेत ; नायक ; बेला ; जीवनी शक्ति ।

soul'-less, *adj.* आत्महीन ; निर्जीव ; साहस नभएको ; विना मुटुको ।

sound, *n.* ध्वनि ; शब्द ; आवाज ; सौंगुरिएको ; समुद्र वा सागर आदि ; नहर ; जलप्रणाली ; जलसंयोजक ; माछाको हावा रहने थैली । *v. t.* and *i.* शब्द हुनु ; आवाज निकुनु ; उच्चारण गर्नु ; बोल्नु : पानीको गहिराइ पत्ता लाउनु वा नाप्नु ; निर्णय गर्नु ; परीक्षा गर्नु, घोषण गर्नु । *adj.* समस्त ; निरोगी, स्वास्थ्यपूर्ण ; ठीक ; शुद्ध ; सारसौदो ; न्यायसंगत ; न्याय ; राम्रोसँग जग बसेको ।

sound'-ing, *n.* समुद्रको गहिराइ नाप्ने-काम । sound'-less, *n.* अथाह ; नाम नसकिने । sound'-ness, *n.* आरोग्यता, स्वास्थ्य ।

soup (*soop*), *n.* सुखा ; झोल ।

sour, *adj.* अमिलो ; उग्र ; कटु ; तीव्र ; कर्कश ; कौंचो । -milk, *n.* मही । *v. t.* and *i.* अमिलो हुनु वा पार्नु ; दुःखित पार्नु ; अप्रसन्न पार्नु ; अमिलो हुनु । sour'-ish, *adj.* अलिअलि अमिलो । sour'-ness, *n.* sour'-ly, *adv.*

source (*sōrs*), निकास ; मूल ; उत्पत्ति स्थान ; मुहाना ; जरा ; कारण ।

souse (*sous*), *v. t.* and *i.* जलमग्न हुनु ; पानीमा डुबिरहनु ; नून-पानीमा डुबाउनु ; भिजाउनु ; अचानक लड्नु । *n.* अचार विशेष ; नूनपानीमा डुबाएको सुँगुरको टाउको ; कान र खुट्टा ।

south, *n.* दक्षिण ; दक्षिण-दिशा, दक्षिण-देश । *adj.* दक्षिणपट्टि रहेको वा बगेको वा फर्केको । -east, *n.* दक्षिण-पूर्व ; अग्निकोण ; आग्नेय । -west, *n.* दक्षिण-पश्चिम ; नैऋतकोण ।

south'-ern (*suth'-*), *adj.* दक्षिण तिरको ।

south-or-nor, *n.* दक्षिणवासी वा दक्षिणतिर बस्ने मानिस ।

south-ern-ly, *adv.* दक्षिणमा । south-ward, *adj.* दक्षिणतर्फ ।

sou'-ve-nir (*sou'-vi'neer*), *n.* स्मारक ; संझौटो ; संझाउने कुरा ; स्मरण चिह्न ।

sov'-er-eign (*-in*), *n.* स्वाधीन राजा ; सम्राट् ; महाराजा ; बीस शिलिङ्ग वा पन्ध्र रुपियाँको अक्षरफाँ । *adj.* प्रबलप्रताप ; स्वाधीन ; प्रधान ; सर्वश्रेष्ठ ; पराक्रमी । -ty, *n.* स्वाधीन राज्य ; एकाधिपत्य ; प्रभुत्व ; राजत्व ।

sow (*sō*) *v.* बिउ रोप्नु ; छर्नु ; फैल्याउनु ; प्रचार गर्नु । sower, *n.*

sow (*sow*), *n.* masc. boar. *pl.* swine. भुमी सुँगुर ; सुँगुरी ।

spa, *n.* दबाइ-पानीको लागि प्रसिद्ध स्थान; दबाइ पानीको धारो वा खोलो ।

space, *n.* स्थान; ठाउँ; जग्गा; अन्तर; अल्पकाल; समय । *v. t.* अन्तर अन्तरमा राख्नु; बीचमा ठाउँ दिनु ।

spacious (-shus), *adj.* प्रशस्त; विशाल; ठूलो जग्गा ढाक्ने; फराकिलो; विस्तृत । spaciousness, *n.*

spade, *n.* कोदालो; कोदाली; फरुवा ।

spaldlo, *n.* कुटे ।

span, *n.* एक बिता; एक छेउदेखि अर्को छेउसम्मको पूरा बिस्तार, अल्पसमय वा दूरी, एक जोडा धोडा; एक हल गोरु । *v. t.* एक छेउदेखि अर्को छेउसम्म फैल्नु; बारबार विस्तृत हुनु; सम्पूर्णरूपले ढाक्नु ।

span'gle, *n.* कुनै टल्कने वस्तु; सितारा; टल्कंदै गरेको वस्तुको सानो टुक्रा । *v. t. and i.* चम्कनु; टल्कनु; झल्कनु; पिलिपिलि गर्नु वा टिल्बिल्याउनु । spangler, *n.*

spaniard, *n.* स्पेनमा बस्ने मान्छे ।

span'iel, *n.* लामो रेशम जस्तो भुत्ला भएको पालिने कुकुर; नीच वा हीन मान्छे ।

spanish, *n.* स्पेन देशको बोली । *adj.* स्पेन सम्बन्धी ।

spank, *v. t.* चाँडो हिँड्नु; फूर्तिसँग जानु; थप्पड दिनु; लबटा काटनु ।

n. थप्पड; लबटा आदि काट्ने काम ।

spar, *n.* जहाजको मस्तूल आदिको बलियो खोंबो; हाताहात खेल्नेकाम; कुखुरालडन्त; एक किसिमको स्फटिक खनिज पदार्थ । *v. i.* हाताहात खेल्नु; भनाभन गर्नु; विवाद गर्नु; कुखुराको भाले लडाउनु वा जुझाउनु ।

spare, *v. t. and i.* खर्च नगर्नु; जोगाउनु; बचाउनु; किफायत साथ खर्च गर्नु; छोडिदिनु; त्याग गर्नु; क्षमा गर्नु; माफ दिनु । *adj.* थोरै; अप्रचुर; अलिकता; किफायती; दुबलो; पातलो । spare-ness *n.* spare-ly, *adv.*

sparing, *adj.* अल्प; थोरै; दयालु; सञ्जयी । sparing-ness, *n.* sparing-ly, *adv.*

spark, *n.* आगो आदिको फिलिङ्गो; झिल्का; प्रभा; लहडी; प्रेमी; आशकी । spark-ish, *adj.*

spark'le, *v. i.* झिल्का निस्कनु; वा निकाल्नु; झल्कनु; टल्कनु । *n.* सानो फिलिङ्गो; प्रभा । spark-ler, *n.* spark-ling, *adj.* उज्ज्वल; उज्यालो; तेजस्वी; उस्साही ।

spar'row, *n.* भंगेरो । -bill, *n.* जुत्ताको काँटी । -hank, *n.* एक किसिमको सानो बाज ।

sparse, *adj.* पातलो; पातलोसँग छरिएको, sparse-ness, *n.* sparsely, *adv.*

Spar'-tan, *adj.* ग्रीस देशको स्पार्टा नगरका मानिसहरू सम्बन्धी ; साहसी ; निर्भीक ; कष्ट सहन सक्ने ।

spasm (*spazm*), *n.* छेपारी वा मुस्ला पल्टने रोग । **spas-mod'-ic**, *adj.* मुस्लो पल्टने रोग भएको ; यसको ओखती । **spas-mod-ic-al-ly**, *adv.*

spat, *n.* चिल्ले वा सिङ्गने कीराको फूल वा बच्चा । *v. i.* धाप मार्नु ।

spat'-ter, *v. t.* छर्कुनु ; बदनाम गर्नु ; थुक्नु ।

spavin, *n.* घोडाको जोर्नी सुनिने रोग । **spav-ined**, *adj.*

spawl, *n.* जथाभावी थुकाइ । *v. i.* जथाभावी थुक्नु ।

spawn, *n.* माछाको वा भ्यागुताको फुल । *v. t. and i.* माछा आदिले फुल पार्नु ; जन्माउनु ; जन्मनु ।

spawn'-er, पोथी माछा ।

speak, *v. i.* बोल्नु ; भन्नु ; कहनु ; कुराकानी गर्नु ; सबैको सामने भन्नु ; वक्तृता दिनु ।

speak'-er, *n.* वक्ता ; बोल्ने मान्छे ; कुनै महासभाको मुख्य पात्र वा सभापति ।

spear, *n.* भाछा ; बर्छा । *v. t.* बर्छा हाक्नु ; भाछाले घोच्नु । **spear-man**, *n.* भाछा लिने मान्छे ।

spe'-cial (*spesh'-al*), *adj.* विशेष ; खास ; निज ; असाधारण ; अनौठा ; स्वतन्त्र । *n.* विशेष व्यक्ति वा वस्तु ; विशिष्ट संस्करण ; खास कामका

निमित्तको विशेषता । **speci'-ally**, *adv.* विशेष गरेर ; खास गरी ।

spe'-cial-ize, *v. t. and i.* विशेष रूपले कुनै काम गर्नु वा हुनु ; तोक्नु ; हद बाँध्नु ; कुनै खास विषयमा काम गर्नु ।

spe-ci-al'-i-ty (*-shi-*) or **spe-cial-ty**, *n.* विशेष चिह्न वा गुण ; विशेषत्व ।

spec-ial-ist, *n.* विशेषज्ञ । *n.* विशेष नियम ; विशेष विद्या ।

spe'-cie (*-she*), *n.* सुनको वा चाँदीको रुपियाँ ।

spe'-cies (*-shēz*), *n.* जाति ; गोत्र-लक्षण ; श्रेणीबन्धन ; किसिम ; प्रकार ।

spe-cif'-ic (*-sif-*), *adj.* विशेष ; निर्दिष्ट ; निश्चित ; स्पष्ट रूपले बनेको ; जातीय, एउटै कुलको ; खास विषयसम्बन्धी । *n.* कुनै निर्दिष्ट रोगको ओखती ।

spe-cif-ic-al-ly, *adv.* विशेष रूपले ; ठिकसित ।

spec'-ify (*spes'-*), *v.* निर्देश गर्नु, निश्चित रूपले तोक्नु विशेष वर्णन गर्नु ; बेहोरा बताउनु । **spec-if-i-able**, *adj.*

spec-i-fi-ca'-tion, *n.* निर्देश ; सविशेष विवरण ।

spec'-i-men (*spec'-*), *n.* नमूना ; आदर्श ; उदाहरणको रूपमा लिएको व्यक्ति वा वस्तु ।

spe'-cious (*-shus*), *adj.* रात्रो अनुहार-को ; रात्रो देखिने ; दर्शनीय ; बाहिर-बाट हेर्दा ठीक जस्तो ; पत्यारकागद्दो ; बान्की परेको । **spe-cious-ly**, *adv.*

spec'ious-ness, *n.* बाहिरको सुन्दरता ;
रात्रो देखिने अवस्था ।

speck, *n.* दाग ; दागी ; थोछ्छा ; सानो
छिर्का ; टाटा ; चिनो ; कलङ्क । *v. t.*
दागी लाग्नु ; टाटा आदिले चिनो
लाउनु । spec'-kle, *n.* सानो चिनो ;
सानो दाग । *v. t.* सानो चिनो
लाउनु । spec'-kled, *adj.* दागी
लागेको ।

spec'-ta-cle, *n.* दृश्य ; दर्शनीय
तमाशा ; लीला, *pl.* चशमा ।

spec-ta'-tor, *n.* दर्शक ; हेर्ने वा देख्ने
मानिस ; रमिते ।

spec'-tro (-ter), *n.* भूत ; पिशाच ।

spec'-trol, *adj.* भूत-प्रेत सम्बन्धी ;
भूत जस्तो ।

spec'-trum, *n.* देखिएको वस्तु ; आँखा
मिच्छा अघि हेरेको वस्तुको आउने
मूर्ति । *pl.* spectra.

spec'-u-lar, *adj.* ऐना जस्तो ।

spec'-u-late, *v. i.* चिन्ता गर्नु ; सोच्नु ;
विचारन ; धेरै लाभ उठाउने व्यवसाय
गर्नु । spec-u-la'-tion, *n.* चिन्ता ;
ध्यान ; कल्पना ; नाफाको आशाले
गरेको रोजगार । spec-u-la'-tor, *n.*
कल्पना गर्ने मानिस । spec-u-la-
tive, *adj.* चिन्ताशील ; काल्पनिक ।

speech, *n.* वाक्य ; भाषा ; वक्तृता ;
भाषण ; बोल्ने वा कुरा गर्ने शक्ति ।

speech'-less, *adj.* बोल्ने शक्ति न
भएको ; वाक्य रहित ; मौनी ।

speed, *n.* कुनै कामको उन्नति वा
सिद्धि ; शीघ्रता ; वेग वा चौडो

हिँडाइ ; सफलता ; वैभव । *v. t.*
चौडो पठाउनु ; बाटो काउनु ।
(*speed, speed'-ing, speed*), तेजीसँग
हिँड्नु ; छिटो जानु ; सफलता प्राप्त
हुनु ; वैभवशाली हुनु वा पार्नु ;
संचालन गर्नु । speed'-y, *adj.*
चौडो गर्ने ; झटपट गर्ने ; छिटो ;
तुरन्तको । speed-i-ness, *n.*
speedi-ly, *adv.*

spell, *n.* जादू, मन्त्र ; दुना ; मानिस,
व्यवसाय, गुण आदिले गरेको
आकर्षण ; मोह ; थोरै समय । *v. t.*
हिज्जे गर्नु ; शब्द बन्ने अक्षरहरू
लेख्नु वा भन्नु ।

spell'-bound, *adj.* दुनामुनाले झैं आबद्ध
भएको ; मन्त्रमुग्ध ; वशीकृत ;
मोहित । spell-ing, *n.* वर्णशुद्धि
विद्या ; हिज्जे ; वर्णविन्यास ।

spen'-cer, *n.* भोटो ; एक किसिमको
बाहिरी कोट ।

spend, *v. t. and i.* बिताउनु ; सिध्या-
उनु ; खर्च गर्नु ; मास्नु ; सिद्धिनु ;
गुमाउनु ; बिल्नु ।

spend'-thrift, *n.* अपव्ययी मानिस ;
पैसा उडाउने मान्छे ; पुढमाडे मान्छे ।

sperm, *n.* शुक्र ; माछाको फुल ; वीर्य ।

sphere (*sfeer*), *n.* गोलो ; डल्लो ; नभो-
मण्डल ; क्षेत्र ; सीमा ; अधिकार ।

spher'-i-cal, *adj.* गोलाकार ; बाटुलो ;
डल्लो परेको । spheri'-cally, *adv.*

spher'-oid, *n.* अण्डाकार वस्तु वा क्षेत्र ।

spher-oi'-dal, *adj.* spher-oi'-dal-
ly, *adv.*

sphinx, *n.* काल्पनिक राक्षसी ; मानिस-
को टाउको अनि सिंहको शरीर
भएको मूर्ति ।

spice, *n.* मसाला ; गरम मसाला ।

v. t. मसाला हाली पकाउनु ;
स्वादिए पार्न । spi'-cy, *adj.* मसाला
हालेको रसिलो, स्वादिलो, बासना
आउने ; सुगन्धी ; मसालेदार ।

spi'-der, *n.* माकुरो ।

spig'-ot, *n.* पीपा आदिमा पन्यालो
पदार्थ भड्याउने काठको कल ;
फेसा ; कुनै वस्तु भड्याउने कीलो ।

spike, *n.* कीलो ; फलाम आदिको
तिखो परेको टुक्रा । *v. t.* कीलो,
खुटी आदि गाड्नु ।

spiky, *adj.* तीखो चुच्चो भएको ।

spill, *v. t. and i.* पन्यालो पदार्थ
आदि पोख्नु ; फार्न ; छचल्किएर
पोखिनु ; भौँडा भरिएर बाहिर बग्नु ।
n. फेसा ; सलेतो । also spile.

spin, *v. t. and i.* धागो कान्नु ;
माकुराले झैं जाल आदि बनाउनु ;
मुरुङ (थुरा) घुमाउनु । spin'-
ner, *n.* धागो कान्ने मान्छे वा
यन्त्र ; चर्खा ; माकुरो ।

spin'-dle, *n.* धागो कान्ने सुइरो ;
पिउरी ; कतुवा, घुम्ने वा त्यस माथि
केही चीज घुम्ने ; धुरा ; कीला ।

spine, *n.* ढँडालु ; मेरुदण्ड ; बोट
आदिको काँडा ।

spi'-nal, *adj.* मेरुदण्ड वा ढँडालु
सम्बन्धी ।

spin'-ster, *n.* कुमारी ; बिहे नभएको

आइमाई ; धागो कान्ने स्वास्नी-
मान्छे ।

spiny, *adj.* काँडा भएको ; कठिन ;
गाहारो ।

spire, *n.* बुर्जा माथिको तिखारिदै
गएको अल्लो शंकु वा सूचिस्तम्भको
बनोट ; जुनसुकै तिखारिदै गएको
वस्तु ; शिखा ; टुप्पो ; शिखर ।

spi'-nal, *adj.* पेच जस्तो फनफन्ति
घुमेको ; एकै सतहमा वेहिएको ;
गुँडुल्लिएको ।

spir'-it, *n.* प्राण ; आत्मा ; सास ;
जीवन ; जीवनीशक्ति ; तेज ; साहस ;
उत्साह ; कामना ; मानसिक
अवस्था । *adj.* इच्छा ; स्वभाव ;
प्रकृति ; शक्ति ; जोश ; भूत ; प्रेत ;
कडा वाफ झिक्ने पन्यालो पदार्थ-
विशेष रक्सी ।

spir'-it-ed, *adj.* सतेज ; फूर्तिलो ;
उत्साही ; साहसी । spir'-it-ed-ness,
n. spir'-it-ed-ly, *adv.*

spir'-it-less, *adj.* निस्तेज ; साहसहीन ;
निराश । spir'-it-less-ness, *n.*

spir'-it-u-al, *n.* आध्यात्मिक ; आत्मीय ;
धर्मसम्बन्धी ; दैवी ; पवित्र । spiri-
tually, *adv.* पारमाथिक ।

spir'-it-u-al-ise, *v. t.* पवित्र गर्नु ;
चोख्याउनु ; आध्यात्मिक अर्थ दिनु ।

spir'-it-u-al-i-za-tion, *n.*

spir'-i-tu-ali-sm, *n.* आध्यात्मिकता ;
प्रेततत्व ; आध्यात्म-विद्या ; वेदान्त ।

spir-i-tu-al-ist, *n.* अध्यात्मवादी ;
वेदान्ती । spir-i-tu-al-ly, *adv.*

spir'i tu-ous, *adj.* मत्ताउने ; स्वच्छ ; निर्मल ; तेजमय ।

spit, *n.* थूक ; सुइरो ; फलामको डण्डा ; झीर ; समुद्रमा पसेको जमीनको टुक्रा ; अन्तरीप । *v.t. and i.* थुक्नु ।
-box, *n.* पिकदानी ; थूकदानी ; सुइरो आदिमा उल्लु ; खकार्न् ।

spite, *n.* रिस ; राग ; द्वेष ; डाहा ; कुकामना । *v. t.* द्वेष गर्नु ; डाहा गर्नु ; घृणा गर्नु ; छिःछिः र दुदुरे गर्नु ।

spito'-ful, *adj.* द्वेषपूर्ण ; द्वेषी ; डाहा गर्ने ; spite'-ful-ly, *adv.* spite'-ful-ness, *n.*

spittle, *n.* थूक ; खकार ।

splash, *v. t. and i.* पानी आदि छर्केनु ; छिटो हाल्नु ; छिटाउनु ; छ्याप्नु । *n.* छर्कने काम ; छ्याप्ने काम ; छिटा ।

splash-er, *n.* splash-y, *adv.*

फोहोर पानी भएको ; हिलो भएको ।

splay, *v. t. and i.* कोल्टे पार्नु ; ओहालो पार्नु ; फर्काएको ; उल्टाएको ।

spleen, *n.* फियो ; क्रोध ; द्वेष ; ईर्ष्या ; डाहा ; शोक । spleen-y, *adj.* रिसाएको ; क्रुद्ध ।

splen'-dent, *adj.* उज्ज्वल ; उज्यालो ; चहकिलो ।

splen'-did, *adj.* चंक्रने, उज्ज्वल, भङ्किलो ; महिमाशाली ; तेजस्वी ; प्रतापी । splen-did-ness, *n.* splen-did-ly, *adv.*

splon'-dour, *n.* प्रताप ; वैभव ; शोभा ; गौरव ; चकचकी ; स्वाफ ।

splon'-tic, *adj.* रिसाहा ; फियोको रोग भएको । *n.* यस्तो मान्छे ।

splice, *v. t.* डोरीको दुइ टुक्रा गाँस्नु ; बाटेर जोर्नु । *n.* गाँठो ।

splint, *n.* काठ आदिको टुक्रा ; चोइटा, फक्ल्याटो ; भाँचिएको हाड जोर्दा भट्याउनको निमित्तको कात्रो । *v. t.* कात्रो बाँध्नु ।

splin'-ter, *n.* काठ आदिको पातको टुक्रा ; चोइटा । *v.t. and i.* चोइट्याउनु ; पातलो पारेर चिर्नु वा फ्याक पार्नु ; चिरा पार्नु ; चोया काट्नु ।
splint'-er-y, *adj.*

split, *v. t. and i.* टुक्रा पारी चिर्नु ; फ्याक पार्नु ; छिन्न भिन्न पार्नु ; विभक्त गर्नु ।

splut'-ter, *v. i.* हडबडाएर बोल्नु ; बोल्दा थूक छर्नु ; लेख्दा कागजमा मसी छर्केनु ।

spoil, *n.* लूटपीट गरेको माल । *v. t. and i.* लुट्नु ; खोस्नु ; वञ्चित गर्नु ; बिगार्नु ; बिग्रनु ; सङ्गु ; कुहुनु ; नष्ट गर्नु ।

spoke, *n.* चक्काका माझ धुरीबाट घेरासम्म जाने काठ वा धातुको सुइरो वा डण्डी ।

spokesman, *n.* प्रतिनिधि ; मुखपात्र ; मुख्य वक्ता ।

spo-li-a'-tion, लूटपीट ; डाँका ; अपहरण ।

sponge (*spung*), *n.* स्पञ्ज ; पानी सोस्ने एक किसिमको सामुद्रिक जन्तुको

शरीर ; पानी सोस्ने वस्तु । *v. i.*
पानी सोस्नु ; वा चुस्नु ; स्पञ्जले
पुछ्नु ; नीच काम गरेर लाभ
उठाउनु । *spon-gy, adj. spon-*
ger, n.

spon'sor, n. धर्मपिता र धर्ममाता ;
अर्काको निमित्त जमानत बस्ने
मानिस । *spon-sor'ship, n. spons-*
o-ri-al, adj.

spon-ta-ne-ous, adj. आफू खुसीको ;
मनपरी गर्ने ; आफैं बनिएको ; आफैं
बढ्ने ; स्वाभाविक । *-ly, adv.*
आफैं हुने ; स्वयं । *spon-ta-ne-ous-*
ness, n.

spool, n. धागो आदि बेहर्नको निम्तिको
रोल ; फिकें । *v. t.* फिकें आदिमा
धागो बेहेर्नु ।

spoon, n. चम्चा ; डाङ्ग ; थुमि । *spoon'-*
ful, n. एक चमच । *spoon-y, n.*
निर्बोध ; कमजोर दिल भएको
मान्छे ।

spo-rad'ic, adj. विक्षिप्त ; फाटफुटे ;
यताउता छरिएको ।

spore, n. रेणु ; सूक्ष्म बीज ।

sport, v. t. and i. खेल आदि खेल्नु ;
खेल खेलाउनु वा देखाउनु ; हँस्सी
उडाउनु ; खेलठट्टा गर्नु । *n.* खेल-
कूद ; मनलाई खुशी तुल्याउने काम ;
लहङ्गा ; आमोद-प्रमोद ; मोजमजा ।
spor'tive, adj. खूब खेल जान्ने ।
sports'-man, n. खेलाडी ; शिकारी ;
लहङ्गी । *sports-man-ship, n.*

spot, n. दाग ; चिनो ; ठाउँ ; निन्दा ;

कलङ्क । *spot-less, adj.* स्वच्छ ;
निर्मल ; चोखो ; पवित्र । *spot-less-*
ness, n. spot-less-ly, adv. *spot-*
ted, spot-ty, adj. रागेपाटे ; टाटे
पाङ्गे ; चित्रविचित्र ।

spouse (spous), n. लोग्ने वा स्वास्नी ;
जोई वा पोइ । *spousal, adj.* बिहे
सम्बन्धी ; वैवाहिक । *n. pl.*
विवाह ।

spout, v. t. and i. टुटी वा नली आदि-
बाट पानी भुलभुल निस्कनु ;
शरीरको कुनै अंग काट्दा रगत
मुटु पङ्केको धड्केको चालले
निस्कनु । *n.* टुटी ; नली ।

sprain, v. t. मर्काउनु । *n.* मर्काउ ।

sprat, n. एक किसिमको सामुद्रिक
माछा ।

sprawl, v. हात-खुट्टा पसारेर लडि-
रहनु ; लमतन्न भएर पसारिनु ;
बेहोशी वा बेढङ्गको हिसाबले लम्प-
सार पर्नु ; *n.* लमतन्न भएर पम्पारिने
काम ; हात-खुट्टा पसारेर लडिरहेको
अवस्था । *sprawl-er, n.*

spray, n. तरल पदार्थ वा हावा जोर
सँग बाहिर छिर्केर निकल्ने यन्त्र ;
पानीको छिटा वा छिर्का ; रूख वा
बोटहरूका हाँगा-बिगा वा शाखा ;
दुसा ; मुना ; पल्लव ।

spread (spred), v. t. and i. चारैतिर
फैल्नु ; फैलाउनु ; पसार्नु ; फिजा-
उनु ; ओछ्याउनु । *n.* विस्तार ;
फैलाउ ; फैलिएको वा झ्यामिएको
अवस्था ।

spree, *n.* आनन्दको खेल-कूद ; मतवालाहरूको नाचगान वा जाफत ।

sprig, *n.* सानो हाँगो ; डाँडा ; लड्का ; टाउको नभएको काँटी वा कीला ।

sprightly (*sprit-*), *adj.* सजीव ; चञ्चल ; तेजिलो ; आनन्दी ; फूतिलो ।

spring *v. t. and i.* फाल् हान्नु ; उफ्रनु ;

निस्कनु ; उम्रनु ; जन्मनु ; देखिनु ;

छिटो वा अकस्मात् हिँड्नु ; शब्द-

सहित फुट्नु । *n.* वसन्त ऋतु ;

सानो खोलो ; मूल ; मुहाना ; पृथ्वी-

बाट पानी वा तेल उम्रने ठाउँ ;

फुहारा ; स्प्रिङ्ग ; कमानी । *spring-*

er, n. उफ्रने वस्तु ; पालुवा ; ढुसा ।

spring'-y, adj. लचकदार ।

springe (*spring*), *n.* जाल ; पासो ।

v. t. पासोमा पार्न ।

spring-kle, *v. t. and i.* छर्कनु ; छिटो

हान्नु ; छम्कनु । *n.* छिटा ; हल्का

वर्षा ।

sprint, *v. t. and i.* पूर्ण वेगमा दगुर्नु ;

छोटो फासलामा दगुर्नु ; *sprint-er,*

n. छोटो दौड ।

sprite, *n.* छाया ; भूत ; प्रेत । *sprite-*

ly, adj.

sprock-et, *n.* पाङ्ग्राको दाँत ; चक्र-

दन्त ; चक्काको दाँती ।

sprout, *n.* बिरुवाको टुसा ; कोपिला ;

मञ्जरी । *v. t. and i.* टुसा आउनु ;

कोपिला लाग्नु ; पसाउनु ; उम्रन-

थाल्नु ।

spruce, *adj.* आम्नो जिउ र लुगा फाटा-

मा सफा ; स्वच्छ ; फिटफाट ; छरितो ; छौटिलो ।

spry, *adj.* फूतिलो ; चञ्चल ; जाँगरिलो ।

spume, *n.* गाज ; फीज । *v. i.* फीज

निस्कनु । *spum'-ous, adj.* फीज-

युक्त ; फीज मात्र भएको ।

spunk, *n.* सुकेको काठ वा दाउरा ;

सोला ; तेज । *spunk-y, adj.*

spur, *n.* घोडचढीहरूले एडी दाबनका-

लागि फलामको काँटा ; पर्वतको

शाखा ; पर्वत-शृङ्खला ; उत्तेजना ;

प्रोत्साहन । *v. t. and i.* घोडालाई

कुर्कुचाले हिर्काउनु ; उत्तेजित गर्नु ;

एडी लाउनु । *spurred, adj.*

उत्तेजित ।

spu'-ri-ous, *adj.* झूठो ; असत्य ; नकली ;

जाकी ; अप्रकृत ; भान गरेको ;

बनावटी ।

spurn, *v. t. and i.* खुट्टाले हान्नु ;

लथ्याउनु ; घृणा वा हेला गर्नु ; तुच्छ

मान्ने । *n.* खुट्टाले हान्ने, घृणा गर्ने,

हेला गर्ने वा तुच्छ मान्ने काम ।

spurt, *v. t. and i.* धारा बग्नु ; फोहारा

वा प्रवाहमा जोरसँग निस्कनु ; भल

बग्नु । *n.* वेगसित बग्ने धारा ;

उद्यम ; चेष्टा ।

sput'-ter, *v. t. and i.* बोल्दा हुँद

थूक उछिट्याउनु ; चाँड चाँडै न

बुझ्ने गरी कुरा गर्नु ; हतपताएर

बोल्नु ; *n.* बोल्दा उछिट्टिएको थूक ;

कुनै कुरो फ्याँक्दा छुट्टिएको मसिनो

भाग ; हतपताएर बोलेको न बुझिने

बोली ।

spu'tum, *n.* खकार ।

spy, *v. t. and i.* जासूस छोड्नु वा पठाउनु वा गर्नु ; खुट्याउनु ; पहिल्याउनु । *n.* जासूस ; भेदिया ; गुप्तचर ; चियो वा चेरा गर्ने मान्छे ।

squab, *adj.* मोटो ; पुड्को र मोटो ; गिठे ।

squab'blo (*skwob'*), *v.* सानो कुरामा झगडा गर्नु ; लण्टामा पर्नु । *n.* लडाइँ ; झगडा ; टण्टा ; लण्टा ।

squad (*skwod*), *n.* सानो दल ; टोली ।

squad'-ron, *n.* घोडचढी सेनाको दल ; लडाइँका जहाजको समूह ।

squal'id (*skwol'*), *adj.* मैला ; फोहोरी ; तुच्छ ।

squal-id-ness, *n.* squal-id-ly, *adv.*

squall, *n.* चिच्याइ ; चित्कार ; हावाको झोका ; औंधी-बेहीको आवाज । *v. i.* डर वा दुखाइमा झैँ प्रचण्ड रूपले कराउनु ; चिच्याउनु ।

squal'or, *n.* मैला अवस्था ।

squan'-der, *v. t.* धन वा शक्ति व्यर्थमा खर्च गर्नु ; उडाउनु ; हुरेल्लु ।

square, *n.* वर्गक्षेत्र ; चारपटे वस्तु ; चोक । *adj.* चारकुने ; वर्ग ; चाक्रे ; ठीक ; सौचो ; निष्कपट ; इमानदारी सँग । *v. t. and i.* चारकुने पार्नु ; आयताकार पार्नु ; ठीक पार्नु ; मिलाउनु ; उपयुक्त वा योग्य हुनु । -measure, *n.* वर्ग परिमाण । -root, *n.* वर्गमूल ।

squash, *v. t. and i.* किचिमिचि पार्नु ; घुईचोमा निचोरेर आम्नो बाटो बना-

उनु । *n.* कमलो वा नरम पदार्थ ; घुईचो भएको अवस्था ; इस्कुस ।

squash-y, *adj.*

squat, *v. i.* टुकुक्क बस्नु ; पलेंटी मारेर बस्नु ।

squeak, *v. i.* चर्को स्वरले बोल्नु ; चर्को आवाज गर्नु ; तेल नहालेको कब्जा आदि चलाउँदा आवाज गर्नु ; मूसो झैँ चिँ चिँ शब्द गर्नु । *n.* चर्को स्वर वा आवाज ; चुई चुई आवाज ।

squeal, *v. i.* चर्को स्वरले बोल्नु वा आवाज गर्नु ; चिच्याउनु ; केही कुरा भनिदिऊ भनी डर देखाउनु ।

squa'-mish, *adj.* वाक्क हुने ; वाक्कवाको हुने ; खुशी तुल्याउन नसकिने ; नटखटे ।

squeozo, *v.* निचोर्नु ; जोरसँग अग्याउनु ; थिच्नु ; खोंदाखाँद हुनु ; घुईचो हुनु । *n.* निचोराइ ; थिच्ने काम ; घुईचो ; भीड़ ।

squib, *n.* पटेका ; निन्दात्मक लेख ; उपहासजनक श्लोक । *v. t. and i.* खेल-ठट्टा गर्नु ; निन्दात्मक लेख आदि लेख्नु ।

squint, *v.* कर्कँ आँखाले हेर्नु ; तेर्सो हेर्नु ; बिरालाले झैँ आँखा चिम्लनु । -eyed, *adj.* टेडे ; अशुभ । *n.* तेर्सो हेर्ने काम ; छड्के हेराइ ।

squir'-rel, *n.* लोथर्के वा लोखर्के ।

squire, *n.* देहातको भलाद्मी ; कुनै मानिसको रक्षक भई साथ लाग्ने मान्छे ।

squirt, *n.* एक किसिमको पिचकारी ;

चौँडो बग्ने वा खहरे खोलो । *n. t.*

and *i.* पिचकारीबाट पानी आदि
हाल्लु ।

stab, *n. t. and i.* चुप्पी आदिले रोप्नु ;

छुरी धस्नु । *n.* stab-ber.

sta'-ble, *adj.* दृढता पूर्वक गाडिएको वा

स्थापित भएको ; सजिलोसँग

नचल्ने ; परिवर्तन नहुने वा नाश

नहुने ; दिगो ; स्थिर ; चिरस्थायी ।

n. घोडाको तबेला ; अस्तबल । *v. t.*

and *i.* तबेलामा राख्नु वा बाँध्नु ।

sta'bling, *n.* तबेलामा राख्ने काम ।

sta-bil'i-ty, *n.* दृढता ; स्थायित्व ;

स्थिरता ; निश्चलता ; बलियो

अवस्था ।

stack, *n.* थाक ; राश ; *v. t.* थुपार्नु ।

-stand, *n.* माच ; कुन्यू । -yard, *n.*

खलागरा ।

stal-dle, *n.* माच ; सानो रुख ।

sta'-di-um, *n.* खेल्ने टार वा आँगन ;

लमाइको परिमाण विशेष ; एक

फर्लङ्ग ।

staff, *n.* लहुरो ; लट्टी ; घोचो ; खम्बा ;

सेनाहरूको नेता ; कुनै संस्था वा

विभागका कर्मचारीवर्ग ; सहारा ;

आधार ; अवलम्बन ; चरण ; श्लोक ।

stag, *n.* जरायो ; मृगको झौँक । -hound,

n. एक किसिमको कुकुर । stag-gard,

n. चार वपें झौँक ।

stake, *n.* अखाडा ; नाचघरमा नाच

आदि हुने ठाउँ ; रंगशाला ; उठाएको

जमीन वा चौकी ; बाटामा भएको

विश्राम गर्ने ठाउँ ; चौतारो ; अवस्था ।

v. t. नाटक गर्नु वा खेल्नु । -effect,

n. नाटकको फल वा असर । -fever,

n. नाटकमा पात्र वा पात्री हुने

इच्छा । -fright, *n.* पात्र वा पात्रीमा

हुने धक । -coach, *n.* डाकगाडी

वा बग्गी । -manager, *n.* नाटकको

प्रबन्ध गर्ने व्यक्ति । -player, *n.* नाट

नाटकको पात्र ; उन्नतिको परिमाण

डाकगाडी ।

stag'-ger, *v. t. and i.* शंका लाग्नु ; हिच-

किचाउनु ; अस्थिरसँग हिड्नु वा

उभिनु ; दुनमुनाउनु ; लरबस्याउनु ।

stag'-mant, *adj.* नबग्ने ; निश्चल

प्रवाह नभएको ; अपरिवर्तनशील ;

stagnate, *v. i.* नबग्ने हुनु ; बस्

थामिनु ।

stag-na'-tion, *n.* नबग्ने वा प्रवाह

नभएको अवस्था ; निश्चलता ।

staid, *adj.* गम्भीर ; स्थिर ; धीर

शान्त ।

stain, *v. t.* कलङ्कित पार्नु ; दूषित वा

अपवित्र गराउनु ; दाग लाउनु ;

रंगाउनु । *n.* दाग ; चिह्न ; निन्द

कलङ्क । stain'-loss, *adj.* निष्कलङ्क ;

दाग नभएको ; निर्दोष ; निर्मल

पवित्र । stain'-less-ness, *n.*

stair, *n.* सिँदी ; भर्याङ ; खुड्किलो ।

stairs, *pl.* भर्याङ आदिको एक

एक खुड्किलो ।

stake, *n.* कुनै तिखो वस्तु ; साँघ

सीमानाको रूपमा कुनै वस्तु ;

जिउँदै जलाउनको निम्ति मानिस-

लाई बाँध्ने खामो ; बाजी राख्ने काम । *v. t.* कीलो गाड्नु ; बाजी राख्नु ; च्याँखे थाप्नु ; तिलो वस्तुले रोप्नु ; संकटमा पार्नु ।

ale, adj. पुरानो ; बासी ; बेस्वादको ; खट्टो ; ओइलाएको । *v. t.* बिस्वादको पार्नु । *n.* बीँड ; पशुहरूको पिशाच ।

stale-moss, n.

alk, n. बिरुवाको डाँठो ; बोटको मुख्य हाँगो ; मूल डाँठ ; रवाफिलो हिँडाइ ; कारखाना आदि घरको अलगो धुँवा जाने थुरी । *v. t. and*

रवाफिलो हिसाबले हिँड्नु ; लुकिछिपीको शिकार भएका ठाउँमा लुकेर जानु ; लुकीलुकी शिकारको पछि लाग्नु ।

stall (still), n. चौतारो ; बस्ने ठाउँ ; तबेला ; गोठ ; हाट बजारमा पट्टा पसलेले जमाएको ठाउँ ।

v. t. गोठ वा तबेलामा राख्नु ।

stallage, n. तबेला वा गोठको भाडा ।

stall-ion, n. घोड़ा ; बोका घोड़ा ।

stal-wart, adj. बलियो ; साहसी ; दृढनिश्चयी ; प्रबल । *stal-wart-moss,*

n. *stal-wart-ly, adv.*

stamon. पुंकेसर ; पराग-केसर ।

stam-i-na, n. शक्ति ; बल । *stam-i-nal, adj.*

stam-mer, v. t. and i. बोल्दा भकभकाउनु ; अताल्लिनु ; अडि अडि बोल्नु । *n.* भकभक । *stam-mer-er,*

n. भकभके । *stam-mer-ing, n.*

stamp, v. t. and i. खुट्टा जोरसँग

बजार्नु ; टिकट वा मोहर लाउनु ; काठ, रबर वा धातुको साँचो वा त्यस्तै यन्त्रले नाउ, बुट्टा, चिह्न आदि छाप्नु ; धुलोपिठो पार्नु ; पिँध्नु । *n.* टिकट ; मोहर ; छाप ; दलिल आदिको कागज ; जमीनमा खुट्टाले जोरसँग हिकाउने काम ; लक्षण ; किसम ; स्वभाव ।

stam-pole', n. जानवरहरू अचानकको डरले छरिने काम । *v. t.* पशुहरू अचानकको डरले यताउति भाग्नु ; छरपस्ट हुनु ।

stanch or staunch, adj. बलियो ; दृढ़ ; स्थिर ; विश्वासी ; उत्साही ; निर्दोष । *v. i.* रगत आदिको प्रवाह बन्द गर्नु वा रोक्नु ; केही कुराको प्रभाव थाम्नु । *stanch-ly, adv.*

stan'-chion (-shun), n. आधार ; सहारा ; खोँबो ; टेवा ; कीला ।

stand, v. t. and i. उभिरहनु ; उभिनु ; खडा हुनु ; ठडिनु ; सहनु ; धारण गर्नु ; टिक्नु ; अडिरहनु ; रोक्नु ; थाम्नु ; स्थायी हुनु ; अपेक्षा गर्नु ; पालन गर्नु ; कायम रहनु ; समर्थन गर्नु ; उपस्थित हुनु । *n.* स्थान ; स्थिति ; अड्डा ; खडा हुने ठाउँ ; गति वा उन्नतिबाट थमाइ ; बाधा ; प्रतिरोध ; आधार ।

stan'-dard, n. निर्दिष्ट समय ; आदर्श ; परीक्षा ; नमूना ; सनद ; तोकिएको मोल ; श्रेणी ; वर्ग ; झण्डा ; ध्वजा । *adj.* नियमित ; निर्दिष्ट गरिएको ; प्रामाणिक ; साधारण । *-bearer, n.*

झण्डा बोक्ने अफिसर । *stan-dard-iso, v. t.* निर्धारित आदर्श खडा गर्नु ।

stand-ing, adj. खडा ; स्थायी ; स्थगित । *n.* स्थिति ; प्रतिष्ठा ।

stan'-za, n. अनुप्रास मिलेका पंक्तिहरूको समुह ; श्लोकांश ; चरण ; श्लोक ।

sta'-ple, n. व्यापारको मुख्य वस्तु ; कुनै देशमा उन्नते मुख्य अन्न ; कुडकी ; फुली ; करुवा ; रुवा, ऊन, पाट आदिको सुत । *adj.* मुख्य ; प्रधान ; चल्ती हुने । *sta-ples, n.* बेपारी ।

star, n. तारा : नक्षत्र ; प्रसिद्ध मानिस ; प्रधान नाट्यपात्र ; पदवी वा मर्यादासूचक ताराको चिह्न । *-blind, n.* केही अन्धा ।

star'-board, n. अधिलिपर फर्कंदा जहाजको दाहिने बगल । *adj.* जहाजको दाहिनेपट्टि ।

starch. n. फल ; अन्न आदिमा पाइने पोसिलो भाग ; माइ । *adj.* कडा ।

v. t. माइ लाउनु ; कलप लाएर कडा पार्नु । *starch er, n.* *starch-noss, n.* *starch-y, adj.* माइ मात्र भएको ।

stare, v. t. and i. एक टक लाएर हेर्नु ; एकोहोरोसित हेर्नु ; आँखा गाडेर हेर्नु । *n.* एक टक लाएर वा एकोहोरोसित हेर्ने काम ; एकदृष्टि ; स्थिरदृष्टि ।

stark, adj. कठिन ; कडा ; चान्त्रो ; दहो ; दृढसंकल्प ; जिद्दीवाल ;

सम्पूर्ण । *adv.* सम्पूर्ण रूपले ; एकदमै । *stark-noss, n.* -naked, एकदम नाङ्गो ।

star-light, n. ताराको उज्यालो ।

star'-ling, n. एक किसिमको बोल्ने चरो ।

start, v. t. and i. प्रारम्भ हुनु ; शुरु हुनु ; प्रस्थान गर्नु ; तर्सनु ; झसङ्ग हुनु ; बाटो लाग्नु । *n.* शुरु ; प्रस्थान ; झस्काइ ; तर्साइ ।

star'-tle, v. t. and i. झसङ्ग हुनु ; झस्कनु ; तर्सनु । *n.* आतङ्क ; एकासिको झस्काइ ।

starve, v. t. and i. भोकले मर्नु ; साढे भोकाउनु ; शक्तिहीन पार्नु ; निस्तेज पार्नु ।

star-va'-tion, n. भोकै रहने काम ; भोकै मार्ने काम ।

state, n. दशा ; अवस्था ; पद ; दर्जा ; श्रेणी ; स्वतन्त्र राष्ट्र वा राज्य ; ऐश्वर्य । *adj.* राजशक्ति सम्बन्धी । *v. t.* वर्णन गर्नु ; बयान दिनु ; बोली वा लेखाइमा जाहेर गर्नु । *-craft, n.* राजनीति विद्या ।

state'-ly, adj. रवाफिलो ; प्रभाव पार्ने ; मर्यादासम्पन्न ; प्रतापशाली ।

state'-ment, n. वाक्य ; बयान ; कथन ; वृत्तान्त ।

states'-man, n. राज्यको कारवाइको बन्दोबस्तमा मुख्य भाग लिने मान्छे ; राजनीतिज्ञ व्यक्ति । *states-man-ship, n.* *states man-like, adj.*

sta'-tion, n. अड्डा ; निर्दिष्ट स्थान ; पद ;

दशा ; अवस्था ; सामाजिक स्थिति
वा मर्यादा ; स्थिर रहेको अवस्था ।

v. t. स्थापन गर्नु ; नियुक्त गर्नु ।

sta'tion ar-y, स्थिर ; अटल ; एक ठाउँ-
मा रहने । *n.* निश्चल व्यक्ति वा
वस्तु ।

sta'tion-er, *n.* किताब, कलम आदि
बेच्ने मान्छे ।

station-er-y, *n.* लेख्ने सरजाम र यो
सँग सम्बन्ध भएको मालताल ।

sta-tis'tics, *n. pl.* प्रणाली बद्ध रूपले
संग्रह गरिएको संख्या घटित यथार्थ
कुराहरू ; तथ्यतालिका ; संख्या-
विज्ञान ।

stat'ue (sta'-choo), *n.* ढुङ्गाको मूर्ति ;
प्रतिमा । -like, *adj.* निश्चल ; स्थिर ।

stat'u-ar-y, *n.* मूर्ति बनाउने विद्या ।

stat-u-otto', *n.* सानु-मूर्ति ।

stat'uro (sta-chur), *n.* शरीरको
स्वाभाविक उचाइ ।

sta'-tus, *n.* अवस्था ; पद ; सामाजिक
मर्यादा ; स्थिति ; आपेक्षिक महत्त्व ।

stat'-ute, *n.* नियम ; व्यवस्था ; विधि ;
ऐन ।

sta'-tu-tory, *adj.* विधिबद्ध ; ऐन
बमोजिम ।

stave, *n.* लट्टी ; लटुरो ; भत्थाहरूको
खुडकिलो ; श्लोकांश ; श्लोक ;
संगीतांश । *v. t.* भौँच्नु ; प्वाल
पार्नु ; विलम्ब गर्नु ; स्थगित राख्नु ।

stay, *v. t. and i.* बस्नु ; रहनु ;
पर्खनु ; टिक्नु ; बाटो हेर्नु ; अस्थायी
रूपले वास गर्नु । *n.* कुनै ठाउँमा

रहने वा बस्ने काम ; आधार ; आइ ;
सहारा ; खप्ने शक्ति ; सहनशीलता ;
अड्काउ ; रोकाइ ।

stead (sted), *n.* जग्गा ; ठाउँ ;
सहायता ; उपकार ।

stead'fast, *adj.* दृढ़ ; स्थिर ; धरमर न
गर्ने ; अटल ।

stead'y, *adj.* दृढ़ संकल्प ; दृढ़ रूपले
अडिएको वा उभिएको ; स्थिर ;
धीर ; अटल ; अचल ; नियमित ।
v. t. स्थिर रहनु ; दृढ़ गर्नु ; पक्का गर्नु ;
दृढ़ संकल्प गर्नु ।

steak (stak), *n.* पकाउनको लागि
काटिएको पशु आदिका मासुको चौटा
वा चोक्टा ।

steal *v. t. and i.* चोर्नु ; सुटुक्क वा
झुक्याएर प्राप्त गर्नु ; नराश्रो चालले
कुनै चीज आफ्नो पार्नु ; चाल
नपाईकन कुनै काम गर्नु ; चूप
चापसँग हिँड्नु । *stealing, n.*
चोरी ।

stealth (stelt), चोरी आदि कुकर्म ;
गुप्त रीति वा ढङ्ग ; कसैले चाल न
पाउने काम । *stealthy, adj.* गुप्त ;
अज्ञात ; अप्रकाशित । *stealthily,*
adv.

steam, *n.* वाफ ; तातो पानीको ताप वा
धूँवा । -boat, *n.* -engine, *n.*
-power, *n.* -press, *n.* -roller, *n.*
steam'-er *n.* वाफको बलले हिँड्ने वा
चल्ने जहाज ।

steed, *n.* घोडा ; लडाइँको घोडा ।

steel, *n.* इस्पात ; असल वा खारेको

फलाम ; इस्पातको हतियार । *v. t.*
 कड़ा पार्नु ; -pen, *n.* फलामको नीब
 भएको कलम । -hearted, *adj.*
 कटोर दिल भएको । -steel-y, *adj.*
 इस्पात जस्तो । -steel-i-ness, *n.*
 steel'-yard, *n.* एक किसिमको तौलने
 यन्त्र ।
 steep, *adj.* साह्रै भिरालो ; सलामी-
 परेको ; टाढो ; पहरिलो । *n.* भिरालो
 जग्गा ; पहेरो ; भीर । *v. t.* पन्यालो
 पदार्थमा भिजाउनु ; ढङ्ग्याउनु ।
 steepness, *n.* steep-ly, *adv.*
 steep'-ple, *n.* गिर्जाघरको चुचुरो समेत
 रहेको अलग्गो बुर्जा । steepled, *adj.*
 steeplo' chase, *n.* घाँइदौडको बाजि ।
 steer, *n.* भर्खरको गोरु ; बहेर । *v. t.*
 जहाज चलाउनु ; डुंगा ख्याउनु ;
 बाटो देखाउनु ।
 steer'-age, *n.* जहाजको अधिलो भाग ;
 जहाज चलाउने काम ।
 steers'-man, *n.* नाविक ; साझी ; जहाज
 चलाउने मान्छे ; कर्णधार ।
 stem, *n.* काण्ड ; रूख वा बोटको ढाँठ ;
 डोँडो ; शाखा ; हाँगो ; डाला ;
 वंश ; परिवार ; जहाजको अधिलो
 भाग । *v. t.* रोक्नु ; प्रतिरोध गर्नु ;
 बाँध बाँध्नु ; विरुद्धमा अधि बढ्नु ।
 stench, *n.* दुर्गन्ध ।
 sten'-cil, *n.* बुट्टा आदि काटिएको वा
 बनाइएका धातुको पातलो पाता ।
v. t. स्टेन्सिलले रंगाउनु ।
 sten'o-graph, *v. t.* छोटकरीमा लेख्नु ।
n. छोटकरीको लेखाइ । sten-o-

graph-er, *n.* sten-o-graph-y, *n.*
 संक्षेपमा लेख्ने विधि ।
 stent, *v. t.* रोक्नु ; अड्काउनु ।
 sten-to'-rian, तिक्खर वा जोरदार
 स्वर भएको ; उच्च शब्द गर्ने ।
 stop, *v. t.* पाइलो सार्नु ; पाइलो
 राख्नु ; अगाडि सार्नु वा बढ्नु ;
 भर्खाड चढ्नु वा झर्नु ; स्थापन
 गर्नु ; खडा गर्ने । *n.* पाइलो ; कदम ;
 भर्खाडको खुड्किलो ; गाडा आदिको
 पाउदान ; उपाय ; कार्वाइ ; पदाङ्क ;
 पाइलाको चिह्न । -brother, *n.*
 झड्केलो दाइ वा भाइ । -child, *n.*
 झड्केलो छोरो वा छोरी । -father,
 -mother, -sister, -son, *n.*
 steppe (step) रूखपात केही पनि
 नभएको रुखो, चौरस जमीन ।
 ster-o-og'-ra-phy, *n.* कुनै बाह्यो वस्तु-
 माथि चित्र खिच्ने विद्या ।
 ster'-e-o'-scope, *n.* घनवीक्षण यन्त्र ।
 ster-e-o-scopic, *adj.*
 ster'-e-o-type, *n.* नसर्ने धातुको टाइप
 भएको पाता ।
 ster'-e-o-type'd, *adj.* अपरिवर्तनशील ;
 निर्दिष्ट ; सुनियमित ।
 ster'-ile (-il) *adj.* अनुत्पादक ; अफल-
 वती ; बाँझो ; थारो ।
 ster-il'-i-ty, *n.* बाँझो रहेको अवस्था ;
 निष्फलता ।
 ster'-il-ise, *v. t.* जीवाणुहीन पार्नु ।
 ster'-ling, *adj.* अङ्कुरिम ; सकल ;
 असल ; खास ; प्रकृत । *n.*

बेलायतमा चलाइने मुद्रा ; अंग्रेजी मुद्रा ।

stern, *adj.* कठोर ; दया नभएको ; डरलाग्दो ; कडा ; दहो । *n.* जहाज वा ढुंगाको पछिल्लो भाग । -most, *adj.* सब भन्दा पछाडिको । storn-loss *n.*

steth'o-scope, *n.* छातीको चाल वा रोग जान्नको लागि प्रयोग गरिने यन्त्र । stetho-scop-ic, *adj.*

steve'dora (steev'-dōr), *n.* जहाजमा भारी हाल्ने वा निकाल्ने काम गर्ने मान्छे ।

stew (stū), *v. t. and i.* बिस्तारै उमाल्नु वा पकाउनु । *n.* बिस्तारै उमालेर पकाएको मासु ; सुरुवा ; ताछा पाल्ने तलाउ ; अलमलपन, चिन्ता वा रिसले थिचलित ।

stew'ard, *n.* कर्माध्यक्ष ; कारिन्दा ; भण्डारी ; नाच आदि बन्दोबस्त गर्ने कर्मचारी ।

stich, *n.* कविताको पंक्ति वा चरण ।

stick, *n.* लट्टी ; लहुरो ; घेत । *v. t. and i.* जोड्नु ; गाभ्नु ; टाँस्नु ; रोप्नु ; घुसान्नु ; गाड्नु ; बाहिर निकाड्नु ; निक्कने पार्नु ; ठाडो हुनु वा पार्नु ; प्रयत्न गर्न नछोड्नु ; सुरुन्धार लाग्नु ।

stiff, *adj.* कठिन ; कठोर ; दृढ़ ; हठी ; नियमनिष्ठ ; बज्जाउन वा मन चोर्न न सकिने ; अप्रिय ; कर्कश । -necked, *adj.* एकोहोरे ।

stiff'en, *v. t. and i.* कडा पार्नु ;

कठोर गराउनु ; मन चोर्न नसक्ने हुनु ।

sti'fle, *v. t. and i.* बाँटी अञ्छ्याउनु ; सास रोक्नु ; निभाउनु ; गला अञ्छ्याएर मार्नु ; विनाश गर्नु ।

stig'ma, *n.* तातो फलामले डामेको चिह्न ; कलङ्क ; दाग ।

stig'ma-tic, *adj.* दागी ; अपमानजनक ।

stig'ma-tize, *v.* कलङ्कित पार्नु ; दाग लाउनु ।

stile, *n.* पर्खाल आदि नाघेर जानको लागि बनाइएको सिढी ।

still, *adj.* शान्त ; स्थिर ; निश्चल ; गतिहीन ; चामचुम ; चूपचाप । *v. t.* शान्त पार्नु ; गतिहीन वा निश्चल गराउनु ; चूप पार्नु । *n.* निश्चलता ; चामचुम भएको अवस्था ; वाफ झिक्ने यन्त्र ; वाफ निकाल्नको लागि पकाउने वा उमाल्ने भाँडो । *adv.* तै पनि ; अझ सम्म ; अझ ; तहाँ देखि ; त्यति हुँदा हुँदै पनि ; त्यस पछि ; फेरि । *conj.* तै भए तापनि ।

still'born, *adj.* मर्कै जन्मेको । -room *n.* जाँडहरू राख्ने कोठा ।

stilt, *n.* खराउ ; कटपाउ ; काठको खुट्टा । *v. t.* खराउ लाउनु ; खराउ लाएर हिड्नु । stilt-ed, *adj.*

stim'u-late, *v. t.* उत्तेजित पार्नु ; सजीव पार्नु ; अगाडि बढाउनु ; उत्साह दिनु ।

stim'u-lant, *adj.* उत्तेजक ; उत्साहजनक ; मात-लाग्ने । *n.* बल दिने वा उत्साह बढाउने औषधि ।

stim-u-la-tion, *n.* stim-u-la-tive,
adj. stim-u-la-tor, *n.*
 stim'u-lus, *n.* उत्तेजना ; उत्साह ;
 मन वा काम वा बुद्धि बढाउने
 वस्तु । stim-u-li. *pl.*
 sting, *n.* मारी आदिको चिल्ने खील ;
 सिस्नु आदिको पोल्ने काँदो । *v. t.*
 and *i.* चिल्नु ; पोल्नु ; डस्नु ; तीव्र
 शारीरिक वा मानसिक वेदनाले
 असर गर्नु ।
 stim'gy, *adj.* मक्खीचूम ; लोभी
 कञ्जूस ; खील वा काँदो भएको ।
 stingi'ness, *n.* नीचता । sting-
 ing, *adj.* तीव्र ।
 stink, *n.* दुर्गन्ध । *v. i.* दुर्गन्ध आउनु ;
 गन्हाउनु । stink-ing, *adj.*
 stint, *v. t.* सीमाबद्ध गर्नु ; सीमाना
 वा सौँध लाउनु ; काम रोक्नु ;
 लोभ गरी गरी दिनु । *n.* सीमा ;
 सौँध ; तोकिएको वा हद्द बाँधिएको
 परिमाण । stint-ed, *adj.*
 sti'pend, *n.* वृत्ति ; वेतन ; महीना-
 वारी ; भत्ता ; तलब ।
 sti pen'di-ary, *adj.* वृत्ति पाउने ।
n. तलब वा वृत्ति पाउने मान्छे ।
 stip'ple, *v. t.* and *i.* बिन्दुहरूका
 सहायले खिच्नु ।
 stip'u-late, *v.* स्थिर गर्नु ; बन्धेज गर्नु ;
 नियम बाँध्नु ; करहार गर्नु ।
 stip'u-la'tion, *n.* नियम ; बन्धेज ;
 करहार ; सर्त ।
 stir, *v. t.* and *i.* खूबसित चलाउनु ;
 हलाउनु ; धोल्नु ; हुँडल्नु ; जगाउनु ;

उत्तेजित पार्नु ; चल्नु । *n.* उत्तेजना ;
 हलचल ; खैलाबैला । stir-ring, *adj.*
 उत्तेजक ; तत्पर ।
 stir'rup, *n.* रिकाब ।
 stitch, *n.* फाटे टुटेको सिउने वा जोर्ने
 काम ; बुनाइ ; कारचोबीको काम ;
 टाँका ; शरीर भित्रको दुखाइ । *v. t.*
 and *i.* जोर्नु ; सिउनु ; बुन्नु ; गाँस्नु ;
 तुन्नु ; कारचोबीको काम गर्नु ।
 stitch-ing, *n.*
 stith-y, *n.* लिही ; कामीको आरन ।
 stoat, *n.* एक किसिमको लोथर्के ;
 न्याउरी मुसो ।
 stock, *n.* मुख्य वा मूल डाँट ; टूटो ;
 मूढो ; कुल, वंश, गोत्र, जाति ;
 मूलधन ; थाम ; खाँबो ; भण्डार ;
 संग्रह ; घरमा पालिने जन्तुको
 समूह । *pl.* बनिदै गर्दा जहाज रहने
 टिम्माहरू ; हेँगुरो ; जातीय धन ;
 एक किसिमको राम्रो मनपर्दो फूल ।
v. t. भण्डार भर्नु ; थन्काउनु ; संग्रह
 गर्नु ; जमाउनु । -bro'-kor, *n.*
 कम्पनीको कागज आदि बेच्ने काम
 गर्ने मान्छे । -ox-change, *n.* कम्पनी
 को कागज आदि बेच्ने ठाउँ ; सट्टा
 बजार । -job-ber, *n.* कम्पनीको
 कागज आदि बेच्ने मान्छे । -blind,
adj. पूरा अन्धा ; केही नदेख्ने ।
 stock-ade', *n.* ठाडा काठका खाँबाहरूको
 घेरा वा केही अलगो बार । *v. t.*
 खाँबाको घेरा वा बारहरूले सुरक्षित
 पार्नु ।
 stock-ing, *n.* मोजा ।

stock-ist, *n.* बेच्ने मालहरू राख्ने
बेपारी ; आइतदार ।

sto'-ic, *n.* वैरागी ; संन्यासी ; योगी ;
दर्शनशास्त्र ज्ञेनोको शिष्य ।

sto'-ic-al, *adj.* उदासीन ; विषय-
वैरागी ।

sto'-i-cism (-sizm), *n.* वैराग्यदर्शन ;
संन्यास-वृत्ति ।

stoke, *v.* चुल्हामा आगो बालिराख्नु ;
आगो दन्काउनु ।

stole, *n.* लामो मयलपोश ; बोक्खु ।

stol'-id, *adj.* मूर्ख ; जड़ ; निर्बाध ;
हठी ; जिद्दीवाल । stol-id-ity, *n.*
n. मूर्खता ।

stom'-ach (stum'-ak), *n.* पाकस्थली ;
पेट ; भैँडी । *v. t.* सहनु ; खप्नु ;
रुच्ने गरी खानु ।

sto-mach'-ic, -ic-al, *adj.* पेट-सम्बन्धी ;
पाचन वा रुचि बढाउने ।

stone, *n.* ढुङ्गो ; हीरा ; मणि ; समाधि
वा स्मारक-स्तम्भ ; सात सेरको
ओज्ज्म ; कोया । *v. t.* ढुङ्गाले हिकार्-
उनु ; कोया निकाल्नु ।

ston'-y, *adj.* ढुङ्गै मात्र भएको ; ढुङ्गाको
बनेको ; कडा ; कठोर ; निष्ठुर ;
निर्दयी ।

stool, *n.* काठको चौकी ; बस्ने त्रिपाह
काठको पिरा ; दिशा गर्ने काम ;
फेरेको झाडा । *v. i.* झाडा गर्नु ।

stoop, *v. t. and i.* झुक्नु ; निहुरनु ;
आफूलाई हीन पार्नु ।

stop, *v. t. and i.* बन्द गर्नु वा हुनु ;
अड्काउनु ; रोक्नु ; थाग्नु ; नछिर्ने

पार्नु ; बुजो लाउनु ; थोरै दिन मात्र
वास गर्नु । *n.* रोकाइ ; अड्काउ ;
थमाइ ; बाधा ; विघ्न ।

stop'-per, *n.* अड्याउने पेच ; काक ;
बुजो ।

stopp'-age, *n.* प्रतिबन्ध ; अड्काउ ;
थुनिएको अवस्था ; थमाइ वा बन्द-
गराइ ।

stop'-ple, *n.* बोतलको बिको वा काक ।
v. t. काक लाउनु ; बिको लाएर
बन्द गर्नु ; बुजो लाउनु ।

store, *n.* भण्डार ; गोदाम ; संग्रह
गरिएको वस्तु ; साधारण पसल ;
प्रचुर परिमाण ; प्राचुर्य । *pl.*
खाद्य-सामग्री ; खाने थोक । *v. t.*
संग्रह गर्नु ; सञ्चय गर्नु ; जमा गर्नु ;
गोदाममा थन्काउनु । -house, *n.*
भण्डार ; गोदाम ।

stor'-age, *n.* मालताल संचय गर्ने
काम ; जमाउने काम ; गोदामको
(मालताल राख्ने घरको) भाडा ।

stork, *n.* सारस ; बकुला ।

storm, *n.* हावा-बतास, आँधी बेही ;
दकै पानी वा असिना पराइ ;
बलपूर्वकको आक्रमण ; धावा । *v. t.*
and i. आँधी-बेही चल्नु ; दकै पानी
वा असिना पर्नु ; बलपूर्वकको धावा
गर्नु ; हम्ला गर्नु ; आगो हुनु ।

storm'-y, *adj.* हावा-बतास वा आँधी-
बेही आउँदै गरेको ; प्रबल ; प्रचण्ड ;
उग्र ; तीव्र ; हलीखली गर्ने ;
क्रोधशील ; आगो हुने । storm-i-

sto'ry, *n.* कथा; दैन्यकथा किस्सा;
उपाख्यान; इतिहास।

sto'ried, *adj.* कथाको; कथामा
भएको; कथा वा इतिहाससँग
सम्बन्ध भएको।

sto'ry or sto'ry, *n.* घरको तला।

stout, *adj.* बलियो; साहसी; शूरो;
दृढ़ संकल्पी। *n.* एक किसिमको
कट्टा रक्सी। -hearted, *adj.*
निर्भीक; साहसी। stout-ness, *n.*
stoutly, *adv.*

stove, *n.* चुल्हा; भट्टो। *v. t.*
गरन पार्नु; तताउनु; गरम राख्नु।

stow, *v. t.* थन्को लाउनु; मिलाइ
राख्नु।

stow'age, *n.* व्यवस्थापन; थन्को-
नको लगाएको वस्तु; मिलाउने
वा टामटुम पार्ने काम।

straddle, *v. t.* टाँग फारेर उभिनु वा
दिड्नु। *n.* दुइटिर खुट्टा राखेर
बस्ने काम।

strag'gle, *v. t.* मूल बाटो छाडेर
यताउति लाग्नु; मुख्य दलबाट
व्युटिनु; छरिनु; ठाउँ ठाउँमा मात्र
हुनु; यताउति घुम्नु।

strag'gle, *n.* व्यर्थमा यताउति
घुमिदिड्ने वा बरालिने मान्छे।

stragg'ling, *adj.*

straight (*strā't*), *adj.* सोझो; सीधा;
सरल; इमान्दार; निष्कपट।

straight'en, *v. t.* सीधा पार्नु;
सोझ्याउनु; सरल गराउनु।

straight-way, *adv.* झट्ट, क्षण भरमै,

चाँडै; तुरन्तै; उत्तिनैखेर;
उत्तिखेर।

strain, *v. t. and i.* मर्काउनु;
निचोर्नु; कसेर तान्नु वा फेलाउनु;
बेसी काम गर्नु वा भारी लाड्नु;
अत्यधिक उद्योग गर्नु; छान्नु;
सफा गर्नु। *n.* खूब उद्योग वा
चेष्टा गराइ; मर्काइ; तन्काइ;
तन्काउने शक्ति; संगीतादिको
तान, सुर; स्वरमात्रा; वंश;
स्वाभाविक वृत्ति; अभिप्राय;
उद्देश्य; विषय; बोल्ने वा काम
गर्ने रीति।

strain'er, *n.* छान्ने यन्त्र; चाल्नी।

strained, *adj.* बनावटी; कृत्रिम;
नकली।

strait, *adj.* सौँघुरो; परिमित;
संकीर्ण; कठिन। *n.* जलसंयोजक;
समुद्र-प्रणाली; संकट; कष्ट। strait-
ness, *n.*

strait'en, *v. t.* सौँघुरो पार्नु;
कठिन गर्नु; दुःख दिनु।

strand, *n.* समुद्रको तट; नदीको
किनारा। *v.* जमीनमा धसिनु;
जहाजहरूलाई किनारमा ल्याउनु।

strango, *adj.* अनौठा; अचम्भको;
विचित्र; असाधारण; छक्कलाग्दो;
अपरिचित; बिरानो; नौलो;
अज्ञात।

stran'ger, *n.* अपरिचित व्यक्ति; नौलो
मान्छे; विदेशी; परदेशी; अतिथि;
पराइ।

stran'gle, *v.* फाँसी दिनु; झुण्ड्याउनु;

घोंटी निचोरेर मारु ; प्राणजाने
गरी धोको अछ्याउनु ।

strangu-la'tion, *n.* सास थुनिएर
मर्ने काम वा मरेको अवस्था ।

strangled, *adj.*

strap, *n.* छालाको धरो ; लोती ;
छालाको पेटी ; कुनै धातुको लाम्बो
पाता । *v. t.* पेटी आदिले बाँध्नु ;
छुरा आदिमा धार लाउनु ।

strat'a gom, *n.* उपाय ; कौशल ;
छल ; कूट-प्रबन्ध ; चलाकौ ।

strat'eg'ic (-ej'-ik), *adj.* रणकौशल
सम्बन्धी ; युद्धविद्या सम्बन्धी ।

strat'eg-y, *n.* रणकौशल ; सेना-
पतित्व ; लडाईं गर्न सिकाउने
विद्या ।

strat'o gist, *n.* लडाईंको छलबल
जान्ने मान्छे ; रणकौशलमा निपुण
मान्छे ।

strath, *n.* पहाडको चौडा घाँटी (विशेष
स्काटल्याण्डको) ।

stra'tum, *n.* (*pl. -ta*), जुन सुकै
थुप्रिएको वस्तु ; तह ; पत्र-पत्रा
भएको भाग ।

strat'i-ty, *n.* थाक थाक पारेर सजाउने
काम ।

straw, *n.* पराल ; नल ; तुच्छ, जाबो
कुरा । *adj.* परालको बनेको ।

straw'-ber-ry, *n.* भूईं असेलु ।

stray, *v. i.* मूलबाटो छाडेर कुबाटो
लागनु ; यताउति अल्मलिनु ; लक्ष्य-
हीन भएर जानु । *adj.* कुबाटो
लागेको ; मूलबाट कर्केको ।

streak, *n.* रेखा ; धर्का ; डोरा ;
streak-y, *adj.* धर्कैधर्का परेको ।

stream, *n.* धारा ; खोली, सानो नदी ;
बग्दै गरेको कुनै किसिमको पन्यालो
पदार्थको समूह ; प्रवाह । *v. t.*
बग्नु ; खुकुलो कपाल वा झण्डा
आदि हावामा फर्फराउनु ।

stream'-or, *n.* झण्डा ; ध्वजा ; उज्यालो-
को प्रवाह ; हावाले सजिलैसित
उडाउने कुनै कुरा ।

stream'-let, *n.* सानो नदी ; खोली ।

street, *n.* नगरको सडक ; शहरतिर
जाने मूल बाटो ।

strength, *n.* शक्ति ; बल ; दृढ़ता ;
सेनाआदिको जन-संख्या ।

strength'-on, *v. t. and i.* बलियो पार्नु
वा हुनु ; दृढ़ पार्नु ; उत्साहित पार्नु ।

stron'-u-ous, *adj.* प्रबल ; उद्यमपूर्ण ;
ड्यमी ; उद्योगी ; तेजस्वी ; व्यग्र ;
उत्सुक ; निर्भय ; साहसी । *stren-*
-ous ness, n. stren-ously, adv.

stress, *n.* जोर ; बल ; प्रयत्न ; प्रभाव ;
कर लाउने वा विवश गर्ने शक्ति ;
आवश्यकता । *stress-full, adj.*

stretch, *v. t. and i.* फैलाउनु ; पसार्नु ;
तन्काउनु ; तन्काएको वा फैलिएको
हुनु । *n.* फैलाउ ; फैलाउने वा
पसार्ने काम ; तन्किएको अवस्था ।

stretch'-er, *n.* विशेष असक्त मानिस-
हरूलाई बोक्नका निमित्तको खाट ;
ढुंगामा माझीको खुट्टा अछ्याउने
फल्याक ।

strew (*strow* or *strō*) *v.t.* छर्नु ; फैल्या-
उनु ; पसार्नु ; बिउ आदि हाक्नु ।

stricted, *adj.* रेखाचिह्नित । *strict-*

strict, *adj.* ठीक ; यथार्थ ; प्रकृत ;
कठोर ; कड़ा । *strictly, adv.*
strictness, n.

stricture, *n.* संकोच ; निन्दा ; प्रतिकूल
समालोचना ।

stride *v. t. and i.* लामो पाइला वा
फड़का हालो हिंड्नु ; लमक् लमक्
गदै हिंड्नु । *n.* लामो लामो पाइला
वा फड़का ; लम्काइ ; लामो कदम
हालो हिंड्नु काम ।

strife, *n.* चेष्टा ; झगडा ; विवाद ;
विरोध ; जुधाइको अवस्था ; शत्रुता ।

strike, *v. t. and i.* हिकाउनु ; प्रहार
गर्नु ; ठोक्नु ; कुट्नु ; बजाउनु ;
मेट्नु ; काट्नु ; रह गर्नु ; मुद्राङ्कित
गर्नु ; छापु ; पाल, तम्बु, झण्डा आदि
उतार्नु ; काम गर्न अस्वाकार गर्नु । *n.*
धेरै मजदूरी आदि चाहनको लागि
गर्दै गरेको काम नगर्ने काम ।

striking, *adj.* अचम्भ लाग्दो ;
विस्मयकर ; हृदयग्राही ; छक् पदो ;
आश्चर्य्य । *strikingness, n.*

stringent (*jent*), *adj.* कड़ा ; कठोर ;
कठिन । *stringency, n.* बढ्ता
चाप वा दबाउ ।

string, *n.* डोरी ; सुता ; फिता ; तार ;
सितार आदिको तार ; धनुको तौडो ;
नसा । *v. t.* डोरीले बाँध्नु ; धनुमा
तौडो चढाउनु ।

stringed, *adj.* तारको ; तौडो चढाएको ।

strip, *v. t. and i.* नाङ्गो पार्नु ; नङ्ग्या-
उनु ; वञ्चित् पार्नु ; छोडाउनु ; बोक्रा
आदि खुर्कनु । *n.* लामो साँघुरो फौद
भएको टुक्रा ; धरो ।

stripe, *n.* कुनै वस्तुको रंगविरंगको एकै
सतहमा रहेको धर्का ; पाटा ; कोराले
हिकाउने काम । *v. t.* एकै सतहमा
रहेको रंगीन धर्का लाउनु ; कोरा
लाउनु ; कोराले हिकाउनु ।

striped, *adj.* रंगविरंगको धर्का भएको ।

strip'ling, *n.* जवान ; भर्खरको ;
पट्टो ।

strive, *v. i.* चेष्टा गर्नु ; साह्रै परिश्रम
गर्नु ; प्रयत्न गर्नु ; लड्नु ;
वाद विवाद गर्नु ; जुध्नु ; झगडा
गर्नु ।

stroke, *n.* धक्का ; ठेस ; चोट ; प्रहार ;
एक्कासिको आक्रमण ; असाधारण
चेष्टा ; दुःख ; यन्त्रणा ; घडीबाट
निस्कने आवाज ; लेखनी आदिको
चिह्न । *v. t.* बिस्तारैसँग मसार्नु
वा घोट्नु ; बिस्तार अघि बढ्नु ।

stroll, *v. i.* हिंड्नुल गर्नु ; घुमफिर
गर्नु ; टहलिनु ; केही खेल वा
समाचार आदि सुनाउँदै ठाउँ ठाउँमा
जानु । *n.* हिंड्नुल गराइ ; घुम-
फिर ; सैर ; सयल ; सफर ।

strong, *adj.* बलियो ; शक्तिशाली ;
बलवान् ; प्रबल ; निरोगी ; चान्नी ;
खँदिलो ; दृढ ; गाढा । *strongly,*
adj.

strong-hold, *n.* किल्ला ; दुर्ग ; गढी ।

strop, *n.* छुरा उध्याउने छालाको पटी ।

v. t. छुरा तेज पार्नु ।

struc' tura, *n.* बनावट ; बनौट ; ढब ; आकार ; रूप ; बनेको तरीका ; रचना ।

struc tur-al, *adj.*

strug' glo, *v. i.* उद्योग गर्नु ; परिश्रम गर्नु ; कठिनता पूर्वक पार हुनु ; बल-तल जोगिनु ; बन्धनबाट छुट्नको लागि फट्फटाउनु ; छटपटाउनु ।

n. उद्योग ; चेष्टा ; फट्फटाइ ; छटपटाइ ; बलतल जोगिने काम ; वाद-विवाद ; यन्त्रणा ।

strum, *v. t. and i.* बद्धता आवाजमा बजाउनु ।

strut, *n. i.* घमण्डसँग हिँड्नु ; खूब ढाँचासँग हिँड्नु । *n.* रवाफिलो वा बनावटी हिँडाइ ।

strych'-nino (*strikt'-nīn or -nen*), *n.* विपालु पदार्थ-विशेष ।

stub, *n.* रूख काटेपछि रहने मुट्टा वा टुट्टा । *stubbed, adj.* छोटो र मोटो ; भुत्ते ।

stub'-ble, *n.* धान, गहुँ आदिको नल-काटेपछि जमीनमा रहने भाग ।

stub, *v. t.* रूखको टुट्टा वा धान आदिको नल जसैसँग उखेलनु ; नष्ट गर्नु ; मास्नु ।

stub'-born, *adj.* दृढव्रत ; जिद्दीवाल ; हठी ; दीठ ; ढिपी लाउने । *stub bor-ness, n.* stub-bornl-y, *adv.*

stuc'-co (*stuck'-ko*), *n.* एक प्रकारको भित्तामा लाउने माटो वा रंग । *v. t.* रंग पोत्नु वा लिप्नु ।

stud, *n.* सतहबाट बाहिर निस्कैको ठूलो थाप्लो भएको कीला वा काँटी ; फुलीकीला ; घोडाको हूल ; तबेला ।

v. t. फुलीकीला आदि लाउनु ।

stud'-y, *v.* अध्ययन गर्नु ; विद्याभ्यास गर्नु ; सूक्ष्म परीक्षा गर्नु ; जाँच्नु ।

n. अध्ययन ; पठन ; विद्याभ्यास ; ज्ञानोपार्जन ; ध्यान ; चिन्ता ; अध्ययन गर्ने ठाउँ । *stud'-ied, adj.* सुचिन्तित ; सुनिश्चित ; विद्वान् ; पाण्डित्यपूर्ण ; विचार गरिएको ।

stu-di-ous, *adj.* अध्ययनशील ; विद्याभ्यासी ; मिहनती ; श्रमी ; मनमाय गरेको ; उत्सुक ; उद्विग्न ।

stu'-di-ously, *adv.* यत्न गरेर ; चिन्ता मग्न भएर ।

stu'-dent, *n.* विद्यार्थी ; शिष्य ; चेला ; छात्र ; विद्यानुरागी मानिस ।

stu'-di-o, *n.* चित्रशिल्पीको काम गर्ने घर ; चित्रकारीको काम गर्ने कोठा ।

stuff, *n.* मालताल ; सामग्री ; वस्तु ; द्रव्य ; ऊनी आदि लुगा ; औषधि ; अर्थहीन वाक्य । *v. t. and i.* भर्नु ; पूरा गर्नु ; टम्म हुने गरी हाल्नु ; कोच्नु ; बुझ्याउनु ; केटाकेटी आदि-लाई वेसरी खुवाउनु । *stuffing, n.* भरोट ।

stuffy, *adj.* दृढप्रतिज्ञ ; एकोहोरे ; गुम्म परेको ; टुम्म परेको ।

stuf'-ti-fy, *v. t.* मूर्ख पार्नु वा बनाउनु ; मूर्ख तुल्याउनु । *stuf'-ti-fi-ca-tion, n.*

stum'-ble, *v. t. and i.* खुट्टा अल्झेर वा ठक्कर खाएर अगिस्तिर हुत्तिनु ;

लटपटिनु ; केहो कुरा गर्दा भूलनु ;
बिर्सनु ; भ्रममा पर्नु ; एकासि भेट
हुनु । *stumbling block*, *n.* बाधा ।
-stone, *n.* टेम लाने दुङ्गो ।

stump, *n.* रुखको टुटो वा मुटो ; कुनै
कुराको काम नलाग्ने भाग ; भौँचेका
हात खुट्टा आदि । *v. t.* केहो अंदा
छोड्नु । *stumpiness*, *n.*
stumpily, *adv.* *stumpy*, *adj.*

stun, *v. t.* हिकोपर अचेत पार्नु ; मृच्छित
गराउनु ; आकुल पार्नु ; बेहोश
गराउनु ।

stun'ning, *adj.* अपूर्व ; आश्चर्यजनक ।
stunt, *v. t.* वृद्धि रोक्नु ; बद्न नदिनु ।

stupe (stūpe), *n.* तातो पानीमा भिजाएर
घाउ आदि बाँध्ने वा जिउ सेक्ने
झुम्रो आद वस्तु । *v. t.* सेक्नु ।

stup'efaction, *n.* अज्ञानता ; अचेतन्य ;
बुद्धिभ्रष्ट । *stup'efac'tive*, *adj.*

stu'pefy, *v. t.* मूर्ख गराउनु ; अचेत
पार्नु ; लाटो वा लट्ट पार्नु ।

stu'pendous, *adj.* अनौठा ; अचम्भको ;
विशाल ; विस्मयजनक । *stu'pen-
dousness*, *n.* *stu'pendously*,
adv.

stu'pid, *adj.* मूर्ख ; अबुझ ; बोधो ;
जड ; ढिला बुद्धि भएको । *stupid-
ness*, *n.* *stupidity*, *adj.* *stu-
pidly*, *adv.*

stu'por, *n.* अचेतन भएको अवस्था
अचेतन्य ; बाल परेको अवस्था ;
लब्धाह ।

stur'dy, *adj.* बलियो ; शक्तिशाली ;

प्रबल ; हट्टाकट्टा ; दृढ़ ; दृढमत ;
कठिन ; कडा । *stur-di-ness*, *n.*
stur-di-ly, *adv.*

stur'goon (-juu), *n.* एक किसिमको
माछा ।

stut'ter, *v. t.* अड्को अड्की बोलनु ;
भकभकाउनु । *n.* भकभक । *stat-
ter'er*, *n.* भकनके । *stut-ter-ing*,
adj., *n.* भकभक गर्ने काम ।

sty or sty'e, *n.* आँखाको खटिरा ; अन्नो ;
सँगुरको खोर ; दुर्गन्ध आउने ठाउँ ।

sty'gian, *adj.* चेतनी नदी सम्बन्धी ;
नरक सम्बन्धी ।

style (stil), *n.* ढाँचा ; तरीका ; लेखने
रीति ; लेखनशैली ; उपाधि ; उप-
नाम ; थर ; घडी अथवा कुनै यन्त्रको
सुइरो ; बर्नाट ; आकार ; नमूना ;
छोट । *v. t.* नाउँ राख्नु ; नाउँ काडेर
बोलाउनु ।

sty'lish, *adj.* ढाँचा देखाउन खूब मन
पराउने ; रावाफलो । *sty-list*, *n.*
sty-list-ly, *adv.*

styp'tic, *adj.* रगत थाम्ने । *n.* रगत
थाम्ने ओखती ।

su-a-sion, *n.* सलाह ; परामर्श । *su-a-
sive*, *adj.* *su-a-sive-ness*, *n.* *su-
a-sive-ly*, *adv.*

suave (sawv or swiv), *adj.* मनोहर ;
रमणीय ; शिष्ट ; साम्य वा शान्त
पार्ने ; नम्र ; कोमल । *suave-ly*,
adv.

suav'i-ty, *n.* माधुर्य ; मधुरता ;
रमणीयता ; कोमलता ।

subagent, *n.* प्रतिनिधिका पनि प्रतिनिधि ।

subaltern, *adj.* निम्नवदस्थ ; अप्रधान ; अशीनमा भण्को ; हात मनिहो ; कम दर्जाको *n.* कप्तान मनिहो अफिपर । subalter nate, *adj.* sub-divide, *v. t. and i.* विभक्त गर्नु ; खण्ड खण्ड पार्नु ।

sub division, *n.* प्रविभाग ; खण्ड खण्ड पार्ने काम ।

submit, *v. t.* जि-नु ; पराजय गर्नु ; दबाउनु ।

subjugate, *adj.* अधान ; बाध्य ; वश ; याय्य । *n.* प्रजा ; रेंता , अधानमा रहेको मानिस ; छठफल वा बयान वा प्रदर्शनको विषय ; कता ; कर्तृपद ; विषय ; प्रसंग , आत्मा । *v. t.* अधानमा गराउनु ; वश गर्नु वा गराउनु ; कायममा ल्याउनु ।

sub-joc' tive, *adj.* मार्तसक ; आध्यात्मक ; काल्पनिक ; कता-सम्बन्धी ।

sub-joc' tion, *n.*

sub-jugate, *v. t.* पराम्त गर्नु ; हराउनु ; बन्धन वा अधानमा ल्याउनु । subjugator, *n.*

sub-junctive, *adj.* संयुक्त ; आशङ्का-सूचक ।

sublot, *v. t.* भाडामा लिएर भाडामा दिनु ।

sublimo', *adj.* अनुच्छ ; महान् ; गरभीर ।

sublim'ity, *n.* गरभीर्य ; उच्चता ; महत्त्व । sublimely, *adv.*

submarine' (-rēn'), *adj.* समुद्रको ; जलमित्र हुने । *n.* पानी मान हिड्ने जहाज ।

submerge', *v. t. and i.* जलमा मग्न हुनु ; पानीमा डुबाउनु ; पानी भित्र राख्नु ; जलमय पार्नु । submergence, *adj.* जलमग्न । submergence, *n.* sub-mersion, *n.*

submit', *v. t. and i.* बुझाउनु ; दिनु ; समर्पण गर्नु ; वश्यता स्वीकार गर्नु ।

submis'sion (-mish' an), *n.* वश्यता-स्वीकार ; अनुनय ; आत्मसमर्पण ; अधानता ।

submissive, *adj.* आज्ञाकारी ; विनान ; सन्न ।

subor'dinate, *adj.* निम्नवदस्थ ; अप्रधान ; अधीनमा रहेको ; हात मनिहो ; कता महत्त्व वा दर्जाको । *n.* अर्कोमान काम गर्ने मान्छे ; अधानता , तावेदार । *v. t.* वशमा ल्याउनु ; मलूक गर्नु । subor'dinative, *adj.* subor'dinately, *adv.* subor-dination, *n.*

sub-orn', *v. t.* झूठा साछा दिनु ।

sub-poe'ns (-pē'-), *n.* साछाहरूलाई अदालतमा हाजिरी हुने हुकुमपत्र ; मानिसलाई अदालतमा हाजिर हुन आज्ञा दिने पुर्जा । *v. t.* अदालतमा हाजिर हुनको लागि हुकुमपत्र दिनु ।

sub-scribe', *v. t. and i.* आफ्ना नाउँ लेखाउनु ; चन्दा दिनु ; माग्नु ; स्वीकार गर्नु ; ग्राहक हुनु । sub-

- scriber, *n.* चन्दा दिने दाता ;
ग्राहक ।
sub'scription, *n.* चन्दा ; नाउँको
दस्खत ; खबर कागज आदिको
मोल ।
sub'sequent, *adj.* पछि आउने । sub'
se'quent ly, *adv.* पछि ।
sub'serve', *v. t.* सहायता दिनु ;
अर्धानमा काम गर्न । sub'ser'vi
ent, *adj.* अधीन : कामलाने ;
उपकार गर्ने । sub'ser'vi'ent ly,
adv. sub'ser'vi'ence, *n.*
sub'side', *v. t.* घट्नु ; बस्नु ; उत्रनु ;
शान्त हुनु ; भाग्नु । sub'si'dence,
n. घटाइ ; भसाइ ।
sub'si'dy, *n.* सहायता : मित्रराष्ट्रलाई
सहायताको लागि धन दिने काम
sub'si'di'ary, *adj.* सहायक ; सबत
दिने ; गुहार्ने ।
sub'si'dise', *v. t.* धन दिएर सहायता
गर्नु ।
sub'sist', *v. t. and i.* रहनु ; निर्वाह
गर्नु ; जिउनु ; जीवन धारण गर्नु ।
sub'sistence, *n.* जीविका ; अस्त्व ।
sub'sistent, *adj.* स्थित ; वर्तमान ;
विद्यमान ।
sub'soil, *n.* जमीन भित्रको माटो ;
adj. जमीन भित्र रहेको । *v. t.*
जमीन भित्रको माटो पल्टाउनु ।
sub'stance, *n.* सार ; तत्त्व . सारांश ;
मूल ; सत्व ; वस्तु ; पदार्थ ;
सम्पत्ति ; शरीर ; आकृति ; प्रकृति ।
sub'stan'tial (-shal), *adj.* प्रकृत ;

- स्थायी ; ठीक ; वास्तविक ; दृढ़ ;
बलियो ; खटुवा ; धनी ; सम्पत्ति-
शाली । *pl.* सारभाग । sub'stan'
tial'i-ty, *n.* sub'stan'tial ly, *adv.*
sub'stan'tiate (*shi-*), *v. t.* सिद्ध वा
प्रमाणित गर्नु ; असल कारण दिनु ;
साबुत गर्नु । sub'stan'tia'tion, *n.*
sub'stan'tive, *adj.* स्थायी ; अस्तित्व
जाहेर गर्ने । *n.* विशेष्य ; नाम ;
संज्ञा । sub'stan'tivo-ly, *adv.*
sub'sti'tute, *v. t.* एउटाको बदली
अर्का राख्नु ; भर्ना हाल्नु : अर्काको
सट्टामा काम गर्न वा टाउ लिन
लाउनु । *n.* अर्काका सट्टामा केही
काम गर्ने मानिस वा चीज : बदली ;
प्रतिनिधि । sub'sti'tution, *n.* sub'
sti'tu'tional, *adj.*
sub'tenel', *v. t.* अघाडि पर्नु ; तलतिर
फैल्नु ; सामुन्नेमा हुनु ।
sub'ter'fuge (-fuge), *n.* धोका ; कपट ;
छल : बहाना ; काँदास ।
sub'ter'v'eneas, *adj.* भूईँ मवि :
जमीन भित्रको । also sub'ter'v'
neous,
sub'tile or sub'til' (*til*), *adj.* सूक्ष्म ;
मसिनो ; पातलो : कपटी ; चतुर ।
sub'ti'tis, *v. t. and i.* सूक्ष्म गर्नु ;
पातलो पार्नु ; साह मसिनो गरी
सुख्याउनु । sub'ti'ty, *n.* सूक्ष्मता ;
तीक्ष्णता ।
sub'tle (*sut'il*), *adj.* भूर्त ; छद्म ;
कपटी ; कुनीतिसम्पन्न : चतुर ;
छली ।

sub'tlety, *n.* पातकोपन ; भूतता ;
उक ; चतुरता ।

sub'tle-ness, *n.* चतुरता ; सूक्ष्मता ।
विभिन्नता ।

sub'tract', *v. t.* घटाउनु ; वियोग गर्नु ;
बाँकी निकाल्नु ।

sub'trac'tion, *n.* वियोग ; घटाउने
काम ; बाँकी । sub'trac'tive, *adj.*

sub'tra'hend, *n.* वियोज्य राशि . घटने
संख्या ।

sub'urb, *n.* शहरको वरिपरिका जग्गा ;
बाहिरा घेरा । also sub'urbs.

sub-ur'ban, *adj.* शहर बाहिरको ।

sub'vene, *v. i.* घटना हुनु ; करामा
हुनु ।

sub'ven'tion, *n.* सहायता दिने काम ;
सहायतामा धन आदिका प्रदान ।

sub'ven'tional, *adj.*

sub'vert', *v. t.* उल्टाउनु ; विध्वंस
पार्नु ; भत्काउनु ; नाश गर्नु । sub

suc'cess अनुसरण गर्नु ;

उत्तराधिकारा हुनु ; पछि आउनु ;
सफलता प्राप्त हुनु ; सिद्ध हुनु ।

suc'cess', *n.* सफलता ; सफलता प्राप्त
व्यक्ति वा वस्तु ; सौभाग्य सिद्धि ।

suc'cess'ful, *adj.* सुफल ; सिद्ध ;
भाग्यवान् ; सुखी । suc'cess'ful-ly,
adv.

suc'ces'sion (sesh'un), *n.* क्रम ;
वंशानुक्रम ; उत्तराधिकार । suc'ces-
sion-al, *adj.* suc'ces-sion-al-ly,
adv.

suc'ces'sive, *adj.* क्रमसँगको ; एक
पछि अर्का आउने ; लगालगा ;
निरन्तर । suc'ces'sive-ly, *adv.*

suc'ces-sive-ness, *n.*

suc'cess'or, *n.* उत्तराधिकारी पछि
आउने व्यक्ति ।

suc'cinct' (sinkt'), *adj.* गुप्ती अक्षर
भएको ; छोटकरी हिमावले जाहेर
गरेको ; संक्षिप्त छोटकरी । suc'cinct-
ness, *n.* suc'cinct-ly, *adv.*

suc'cour (kur), *v. t.* दुःख छुटाउनु ;
सहायता गर्नु ; उद्धार गर्नु ; उपकार
गर्नु । *n.* सहायता ; प्रतिकार ;
चाहिने समयमा दिएका मदत ।

suc'cu-lent (ekul), *adj.* रसिलो ;
रसदार । suc'cu-lence
lent-ly, *adv.*

suc'cumb' (kumb'), *v. i.* आत्मसमर्पण
गर्नु ; अधीन हुनु ; शिर निहुराउनु ;
मर्नु ।

such, *adj.* कुनै निदिष्ट प्रकारको ; यस्तो ;
यस चालको ; यस्तै ; त्यस्तो ।

suck, *v. t. and i.* चुम्न ; चुमेर खानु ;
पिउनु ; सोस्नु । *n.* चुम्ने काम वा
रीति ; शोषण । suck'ing, *adj.*
suck'er, *n.* दूधखाने नानी ; अरु
रुखको रस चुमेर बढ्ने रुख वा
लहरा ; चुम्ने वस्तु ।

suck'le, *v. t.* चुम्नाउनु ; दूध खुवाउनु ।
suck'ling, *n.* दूध चुम्ने नानी ।

suc'tion, *n.* शोषण ; शोषण-शक्ति ;
रस आकर्षण । pump, *n.* दमकल ;
चुस्ने कल ।

sud'atory, *adj.* पसिना काढ्ने । *n.* पसिना काढ्नेका निमित्त नुहाउने घर ।

sud'den, *adj.* सहसा ; अचानक ; एकाएकको ; एकापि को ; हतपत वा झट्ट गरेको ।

sud'denly, *adv.* अकस्मान् ; सहसा ; एकापि ।

sud'orific, *adj.* पसिना आउने । *n.* पसिना काढ्ने औषधि ।

suds, *n.* साबुनको पानी ; साबुनको फीज ।

sue (*sū*), *v. t. and i.* मुद्दा चलाउनु ; निवेदन गर्नु ; विनि चडाउनु ; अनुसरण गर्नु ; पछि लाग्नु ।

suede, *n.* सफा न गरिएको बाख्रा आदिको छाला ।

sue't, *n.* बाह्रो योरो ; चर्ब । *sue'ty* *adj.*

sue'for, *v. t. and i.* दुःख भोग्नु ; कष्ट पाउनु ; दण्ड भोग्नु ; सहनु ; अनुभव गर्नु । *suffer-able, adj.*

sue'rance, *n.* सहिष्णुता ; सइन ; पीर ।

sue'ring, *n.* दुःख ; कष्ट ; दण्ड भोगाइ ; पीर खपाइ । *adj.* बलेश ।

sue'ring-er, *n.* दुःख भोग्ने वा पीर खप्ने मान्छे ।

suf'fice', *v. t. and i.* पुग्दा हुनु ; पर्माप्त हुनु ; आवश्यक पूरा गर्नु ; चित्त बुझाउनु ।

suf'fi-sient (*si'si-ent*), *adj.* यथेष्ट ; प्रचुर ; पुग्दो ; प्रसस्त ; योग्य ।

suf'ficient-ly, *adv.*

suf'fi-ciency, *n.* यथेष्टता ; प्रशस्तपन ; प्राचुर्य ।

suf'fix, *n.* विभक्ति ; प्रत्यय । *n. t.* प्रत्यय लाउनु ; शब्दमा अक्षर जोड्नु ।

suf'fo-cate, *v. t.* सास रोकिदिनु ; सास रोकेर मार्नु ; सास बन्द गर्नु ; घाँटी अँध्यार मार्नु ।

suf'fo-cation, *n.* सास रोकाइ वा बन्दगराइ ; सास थुनेर मार्ने काम ।

suf'fo-cative, *adj.*

suf'frage (*frāj*), *n.* सम्मति ; सलाह ; स्वीकार ; मत प्रकाश ; अनुमोदन ।

suf'fra-gan, *adj.* सहकारी ; सहायक । *n.* सहकारी धर्माध्यक्ष ; सहकारी विशर ; मदत दिने युक्त गरिएको पादरी ।

suf'fuse' (*fūz*), पोड्नु ; छर्नु ; भरिपूर्ण पार्नु ; परिपूर्ण पार्नु । *suf'-fusion, n.*

sug'ar (*sūjā*), *v. t.* विन ; शर्करा ।

sug'ar-ably, *n.* मिष्ट । *-cane, n.* उखु ।

sug'ared, *adj.* गुलियो हालेको ; मथुर ।

sug'gest' (*sūj-est*), *v. t.* संकेत गर्नु ; सूचना गर्नु ; संज्ञाउनु ; प्रस्ताव गर्नु ; कल्पना गर्नु ।

sug'ges'tion, *n.* संकेत ; प्रस्ताव ; अभिप्राय ; उपाय ।

sug'ges'tive, *adj.* सूचक ; संकेतपूर्ण ; स्मारक । *sug'-ges-tive-ly, adv.*

su'i-cide, *n.* आत्महत्या ; आफ्नो हातले आफैलाई मार्ने काम ।

su-i-ci'dal, *adj.* आत्म-हत्याकारी ; आत्मघातक ।

suit (*sūt*), प्रार्थना ; निवेदन ; सुहा ;
विवाहको निमित्त कंठी माने वा
फकाउने काम ; लुगाबोडोर । *v. t.*
and *i.* मिलाउनु ; शिक्षा पार्नु ;
सुहाउँदो वा खुल्दो पार्नु ; उपयोग
पार्नु ; मिल्दो हुनु ।

suitable, *adj.* उपयोगी ; योग्य ;
उचित ; ठीक ; सुहाउने । suitable-
ness *n.* suitabili-ty, *n.* suit

suito, *n.* अनुचरवर्ग ; श्रेणी ; लावा-
लम्कर ।

suit-or, *n.* झगडिया ; बादी ;
प्रार्थयिता ; बिहा गर्नु कंठी खोज्ने
वा मसित विहने गर भनी कंठी
फकाउने मान्छे ।

sulk, *n. i.* मनमनमा रिसाउनु ।
अप्रसन्न हुनु ।

sulk'y, *adj.* उदासीन ; नरमाइलो ।
अध्यायो : निन्याउरो ; दुस्स परेको ।

sul'-len, *adj.* अप्रसन्न ; उदास ; मलिन
स्वरूपको ; निन्याउरो ; अशुभ ।

sul'-len-ly, *adv.* sul'-len-ness, *n.*

sul'ly, *v. t. and i.* मलिन वा अपवित्र
पार्नु ; कलङ्कित वा दोषपूर्ण पार्नु ।

sul'phur (*fur*), *n.* गन्धक ।

sul'phu're-ous or sul'-phur-ous, *adj.*
गन्धक पूर्ण ; गन्धकमय ; गन्धक
भएको ।

sulphu'ric, *adj.* गन्धक सम्बन्धी ।

Sul'tan, *n.* तुर्कीको राजा ; मुसल्-
मान बादशाह ; सुल्तान ।

Sul'ta'-na (-ta'), *n.* मुसलमान

बादशाहकी पत्नी एक किसिमको
किसमिय ।

sul'try, *adj.* साहे गरम ; चौपट गरम
भएको । sul'tri-ness, *n.*

sum, *n.* जम्मा ; मूठ : नमुदय ;
परिमाण ; अङ्क ; सारांश : हिसाबको
प्रश्न । *v. t. and i.* योग गर्नु ;
जोड्नु : संक्षेपमा भन्नु वा
लेख्नु ।

sum'mary, *adj.* संक्षिप्त ; छोटकरी ।

n. सार ; संक्षेप : छोटकरी बयान ;
तेरीज । sum'mari-ly, *adv.*
संक्षेपमा ; छोटो गरीकन । sum'-
ma-rize, *v. t.* संक्षेप गर्नु ; सार
निकाल्नु ; छोटकरीमा भन्नु ।

sum'mation, *n.* समष्टि ; सङ्कलन ;
जोड ; जम्मा निकाल्ने काम ।

sum-mer, *n.* ग्रीष्म-ऋतु ; ग्रीष्म-काल ;
गर्मीको मौसम ।

sum'mit, *n.* दिखर ; टाकुरा ; चुचुरो ;
दुष्पो ; सब भन्दा ऊँचो मात्रा ;
चरमसीमा ।

sum'mon, *v. t.* बोलाउनु ; बोलाइ
पठाउनु ; डाक्नु ; हाजिर हुनको
लागि हुक्म दिनु ; भेला हुनु ।

sum'mons, *n.* बोलाहट ; अदालत
आदिमा हाजिर हुनु भन्ने आज्ञा ;
समन ।

sump'ter (*sum'*), *n.* भारी बोक्ने
घोडो ; टट्टी ।

sump'tu-ary, *adj.* व्यय वा खर्च
सम्बन्धी ।

sump'tu-ous (*sum'*), *adj.* धेरै दाम

पनं : वैभवमप्यन्न र बहुमूल्य ; अति उत्तम । *sump'tuousness, n.*
sump'tuously, a./n.
sun, n. सूर्य ; घाम : प्रभामय वस्तु ।
v. t. घाममा राख्नु ; घाममा मुकाउनु ; घाममा तताउनु । *beam, n.* सूर्यको किरण । *barnt, a./j.* घामले डढेको । *day, n.* आईनवार । *deal, n.* सूर्य-घडो ; छाया घडो । *down, n.* सूर्यास्त । *driol, a./j.* घाममा मुकाएका । *flower, n.* सूर्यमुखी फूल । *light, n.* घाम : सूर्यको उज्यालो । *lit, a./j.* सूर्यले उज्यालो गराएको : सूर्य आलाकित । *god, n.* सूर्यदेव । *rise, n.* सूर्योदय । *set, n.* सूर्यास्त ; सन्ध्याकाल । *shine, n.* घाम : सूर्यको ताप । *a./j.* मनोरम । *stroke, n.* घामको पीडा । *ward, a./j.* घामतिर ; घामरट्टि । *sun'-ny, a./j.* सूर्य सम्बन्धी ; घाम लागेको ; घामले वा घाम झं उज्ज्वल ।
sun'-der, v. t. वियुक्त वा स्वतन्त्र गर्नु ; टुक्रा टुक्रा पार्नु ; फ्याक पार्नु ; छुट्याउनु । *n.* टुक्रा टुक्रा पार्ने काम ; फ्याक पारेको अवस्था ; छुट्याइ ।
sun'-dry, a./j. अनेक ; नाना ; धेरै ; कैयन ; विविध ; विभिन्न । *sun'-dries, n. pl.* नाना किसिमको सामग्री ।
sup, v. t. and i. पिउनु ; सुप्प सुप्प गरी खानु ; बेलुकीको खाना खानु ।

sup'-er, pref. अति ; माथि ; थप ; बढ़ता ; सर्वोत्कृष्ट ।
sup'-er-able, a./j. जिन्न सकिने ; दबाउन सकिने ।
sup'-per, n. बेलुकीको खाना ; दिनको अन्तिम भोजन ।
su-per-a-boun'-t, v. i. साड धेरै हुनु ; छेजोखेजो हुनु ; प्रशस्ति हुनु ।
su-per-a-ban'-dant, a./j. धेरै ; प्रशस्त ; प्रचुर ; छेजोखेजो ।
su-per-a-bun'-dance, n. छेजोखेजो वा प्रशस्ति भएको अवस्था ; प्रशस्तता ।
su-per-an'-nu-ate, v. t. कुनै कुरालाई साहे पुरानो भनी खारीज गर्ने ; धेरै वर्षसम्म काम गर्न मान्छेलाई पेन्शन दिने खारीज गर्ने । *su-per-an-nu-a'-tion, n.* *su-per-an-nu-a'te, a./j.*
su-per'b', a./j. महान् ; बराबर ; ठूलो अनि रमाइलो । *su-per'b'-ness, n.* *su-per'b'-ly, adv.*
su-per-ci'-li-ary, a./j. औंली भौ मास्तिर भएको ।
su-per-ci'-li-ous (-sil'-), a./j. गर्विष्ठ ; अहंकारी ; हठी ; टिमुरिएको । *su-per-ci'-li-ous-ness, n.* *su-per-ci'-li-ous-ly, adv.*
su-per-fi'-cial, (-fish'-al), a./j. बाहिरी ; माथि माथिको ; सतह मात्रको ; देखावटी ; गहोराह नभएको । *su-per-fi'-ci-a-li'-ty, n.* *su-per-fi'-cial-ly, adv.*
su'-per-fine, a./j. अतिसूक्ष्म ; अति-उत्तम ; खूब असल ।

super'-flu-ous, *adj.* बेकम्मा ; अनावश्यक ; चाहिने भन्दा बढ्ता : फजुलको ; फाल्हु ।

su-per-hu'-man, *adj.* अलौकिक ; दैवी ; अमानुषिक ।

su per-in-tend', *v. t.* हेर विचार गर्न ; हेरचाह गर्न ; बन्दोबस्त गर्न ; जाँच बुझ गर्न । *n.* परिदर्शक ; अध्यक्ष ।

su per-in-ten'dance, *n.* अधिकार ; हेरचाह ; प्रबन्ध ; परिदर्शन ।

su po'-ri-or, *adj.* श्रेष्ठ ; उत्तम : बढिया माथिलो ; उपलो स्थानको । *n.* श्रेष्ठ वा उत्तम स्थान ; कुनै दतामा कोही भन्दा माथिलो वा उपलो मान्छे ; अरु भन्दा बढिया वस्तु ।

su-pe-ri-o-r'i-ty, *n.* श्रेष्ठता ; प्राधान्य

su per'-la-tive, *adj.* सर्वोच्च ; सबभन्दा बढिया ; उत्तम ; सर्वप्रधान वा सर्वश्रेष्ठ । *su per-la-tive-ly, adv.*

su-per'-nat'-u-ral, अलौकिक ; अनौठा ; अप्राकृतिक ; प्राकृतिक शक्ति माथिको कुनै कर्तृत्व देखाउने । *su-per-nat-ur-al-ly, adv.* विद्यमान छ भन्ने मत । *su per-nat'-ur-al-ism n.* संसारमा दैवशक्तिको काम ।

su per-nu'-mer-ar-y (-nu-mer'-), *n.* चाहिने संख्या भन्दा बढीको व्यक्ति वा वस्तु । *adj.* आवश्यक संख्या भन्दा बढ्ता ।

su-per-pose', *v. t.* थप्नु ; माथि राख्नु ; *su per-po-si'-tion, n.*

su per-scribe', *v. t.* माथि लेख्नु ; शिरमा लेख्नु ; बाहिरपट्टि लेख्नु ।

su-per-scrip'-tion, *n.* बाहिर अथवा शिरमा लेखिएको नाउँ आदि ; ठेगाना ; पत्ता ।

su per-sede', अधिकार च्युत गर्न ; कसैको ठाउँमा भर्ना हुनु ; उठाइदिनु ; खाराज हुनु ।

su-per-sti'-tion, *n.* अन्ध विश्वास ; मिथ्या धर्म ; झूठा मत ; बुझाहो ; देव-देवता मान्ने काम । *su per-sti-ti-ous, adj.* *su-per-sti-tious-ly adv.*

su per-vene', *v. i.* आइलाग्नु ; हुनु ; थपिनु ।

su-per-vise', *v. t.* हेरविचार गर्न ; जाँच बुझ गर्न ; निरीक्षण गर्न ; परिदर्शन गर्नु ।

su per-vi'sor, *n.* निरीक्षक ; परिदर्शक ।

su-pine', *adj.* उत्तानो ; चित परेको ; परिश्रमबाट विमुक्त भएको ।

sup-per, *n.* रातीको भोजन ।

sup'-plant', *v. t.* निकाल्नु ; छल गरेर निकाल्नु ; निफालेर ठाउँ लिनु ; अर्काको ठाउँ ओगट्नु । *sup-plant'-or, n.*

sup'-ple, *adj.* कामल ; कमलो ; सजिलै सँग जुहुने ; लह्याकल्लुक हुने ; भनेको मान्ने । *v. t. and i.* कोमल पार्नु ; वशमा पार्नु ; नरम हुनु ; जुहुनु । *sup'-ple-ness, n.*

sup'-ple-ment *n.* परिशिष्ट ; अतिरिक्त वा संयुक्त अंश ; पूरा पार्ने हिस्सा ; क्रोडपत्र । *v. t.* संयुक्त गर्नु ; अन्यमा थपथप पार्नु ; बढाएर पूरा

दार्द्र्य । *supplemental, supplementary, a/f.*
suppliance, n. प्रार्थना ; विन्यास ; अनुनय ।
suppliant, adj. प्रार्थना गर्ने । विनयि चढाउने ।
suppliant, adj. विनयि भावले प्रार्थना गर्ने । *n.* यस्तो मान्छे ।
supplicate, v. t. and v. गर्बिनय प्रार्थना गर्ने ; अनुनय गर्ने ; विन्यास चढाउनु । *supplication, n.* प्रार्थना ; भिक्षा । *supplicatory, adj.* प्रार्थनासूचक ।
supply, v. t. लुकाउनु ; दिनु ; दुरुक्त गर्नु । पूरा पार्नु । *n.* अभाव पूरति गर्ने काम ; सम्यक् स्वार्थ वा धनको सहायता ।
support, v. t. आश्रय, सहाय दिईकन दातन पोषण गर्ने ; सहायता गर्नु ; समर्थन गर्ने ; टिक्न स्वर्कने पार्नु ; थिक्नु । *n.* आङ्ग ; आधार ; आश्रय ; समर्थन ; पालन पोषण रक्षा । *supportable, adj.*
supporter, n. सहायता दिने ; समर्थन गर्ने वा आश्रय दिने मान्छे ; आङ्ग दिइएको वस्तु ।
suppose, (pos), v. t. अनुमान गर्नु ; मानिनिनु ; कल्पनाको रूपमा लाउनु ; *supposable, adj.*
supposition, n. अनुपात ; कल्पना ; कल्पित विषय । *suppositional, adj.*

suppress, v. t. दमन गर्ने ; थिक्नु ; दबाउनु ; लुकाउनु । शास्य पार्नु ; गुप्त राख्नु ; मुख नबोल्नु । *suppressor, n.* *suppressible, adj.*
suppression, n. दमन ; लोप ; लुकाउने काम ।
suppressive, adj. दमनकारी ; लुकाउने ; डाक्छोप गर्ने ।
suppress'ed, adj. थिचिराम्वेको । अप्रकाशित ।
suppurate, v. t. पाक्नु ; पीप भरिनु ; पिलिनु । *suppuration, n.* *suppurative, adj.*
supreme, adj. सर्व श्रेष्ठ ; प्रधान ; परम् ; दर्जा वा अन्यकारमा सब भन्दा उपरको ; स्वभन्दा महत्त्वको ; ठुलो ; सर्वोच्च ।
supremacy, n. अधिपत्य ; प्राधान्य ; महत्त्व ; सर्वोच्च अस्तित्व ।
sur-charge, n. अतिरिक्त भारी वा खर्च ; अचाकलीको मोल । *v. t.* अचाकली गरी भारी लादनु ; साह्र धेर खर्च गर्न ।
surd, n. वर्गमूलादिसूचक चिह्नयुक्त राशि ; करणी ; श्वासले उच्चारण गर्ने पर्ने अक्षर । *adj.* स्वरले नगरेर श्वासले उच्चारण गर्नु पर्ने मौलिक ।
sure (shoor), adj. निश्चय ; निश्चित ; अवश्य ; निःसन्देह ; निर्विघ्न ; पक्का ।
surely, adv. निश्चयता वा निर्विघ्नता सँग ; अवश्यै ; निश्चयनै ।
surety, n. निर्विघ्नता ; निश्चयता ;

surf

जमानी ; धरोट वा बन्धक राखिएको
चीज ; जमानत ।

surf, *n.* समुद्रको फीज ; लहर ।

surf-face, *n.* कुनै कुराको बाहिरीभाग ।

surf-foet (foe), *n.* खन वा पिउन्मा
अचाकलीरत ; त्यसबाट भएको
उकुसमुकुस वा अमन । *v. t.*
अचाकली वा वाक् हुने गरी खानु वा
पिउनु ; अमन हुनु । surf-foet-er,
n. खन्नुवा ; घिन्नुवा ।

surf-foiting, *n.* अति भोजन ।

surge (sɜːdʒ), *n.* तरङ्ग : लहर । *v. t.*
move *v.* तरङ्गमा नाच्नु ; लहरमा
यताउत वा तरुमाथि सर्नु ; बढ्नु ।

surge-ent, *v.* वृद्धि हुने ; बढ्ने ।

surge-on (dʒʌn), *n.* चिरफार गर्ने
वैद्य ; अस्त्रचिकित्सक ।

sur'ger-y, *n.* अस्त्र चिकित्सा : चिरफार
गर्ने विद्या, काम वा ठाउँ ।

sur'gi-cal, *adj.* चिरफार गर्ने विद्या
सम्बन्धी ।

sur'gy, *adj.* तरङ्गमय ।

sur'ly, *adj.* बठोर ; निष्टुर ; असभ्य ;
नरमाइलो ।

sur-mise', *v. t.* अनुमान गर्नु ; अन्दाज
गर्नु ; अङ्कलनु । *n.* शंका ; अङ्कल ;
अनुमान ; अन्दाज ; सन्देह । sur-
mis'er, *n.* sur-mise'-able, *adj.*

sur-mount', *v. t.* परास्त गर्नु ; जित्नु ;
दबाउनु ; पार गर्नु ; टुप्पामा हुनु ;
उच्चासन जमाउनु ; दमन गर्नु ।

sur-mount'-able, *adj.*

sur'-name, *n.* कुलनाम ; उपनाम ;

surround

थर . उपाधि ; पदवी ; पेत्रिक नाउँ ।

v. t. विशेष नाम वा पदवी लेख्नु .
नाउँ राख्नु ।

sur-pass', *v. t.* बढेर अगाडि जानु
अधि बढ्नु ; जित्नु . उछल्नु ।

sur-pass'-able, *adj.* अतिक्रमणीय ;
sur-pass'-ing, *adj.* अत्यधिक ।

sur-pass'-ingly, *adv.* अत्यधिक रूपमा ;
विक्रमण ।

sur'plice (plis), *n.* पादरीहरूको
लासी सेना लगा ।

sur'plus, *n.* अतिरिक्त धन ; बाँच्ता
भाग ; बाँकी रहेको कुरा ।

surpris' (priz), *v. t.* अचम्म वा
उदेक मान्नु . आश्चर्य लाग्नु ; छक्
पर्नु ; झुत्प्याएर दग्गल गर्नु ; थाहा
नदिएर हल्ला गर्नु ; एकामि
आउनु । *n.* अचम्म ; आश्चर्य ;
उदेक ; अचानक आउने काम ;
मनमा विचार नगरेको घटना ।

surpris'-ing, *adj.* आश्चर्यजनक ;
अद्भुत ; उदेकलाग्दो । surpris'-
ingly, *adv.*

sur-rend'-er, *v. t. and i.* आत्मसमर्पण
गर्नु ; सुम्नु ; त्याग गर्नु ; छोडि-
दिनु । *n.* आत्मसमर्पण ; परित्याग ;
अर्पण ; सुम्ने काम ।

sur-rep'ti'tious (-tish'-us), *adj.* छल
गरेर पाइएको ; सुदृक् गरिएको ;
गुप्तगुप्त राखिएको ; गुसी । sur-
rep-ti'tiously, *adv.*

sur'-ro-gate, *n.* प्रतिनिधि ; पुरोहित ।

sur-round', *v. t.* घेर्नु ; घेरादिनु ; बार्नु ;

वरिपरि घुमिनु ; गिर्दी लाग्नु ;
फेरी मार्नु । *sur'round-ed, adj.*
घेरिएको ; बारिको । *sur'round-
ing, adj.* वरिपरिको । *n.* घेरा । *pl.*
वरिपरिका वस्तु ।

sur-veil-lance, n. परिदर्शन ; हेर-
विचार ; खबदारी लिने काम ; कडा
निरीक्षण ; नजर । *sur-veil-lant,
adj.*

sur-vey' (nag'), n. t. चारैतिर हेर्नु ;
हेरचाह गर्नु ; निरीक्षण गर्नु ; जाँच
गर्नु ; नप गर्नु । *n.* हेरविचार ;
जाँच ; जमीन आदिको नापी ;
जराप ।

sur-vey'or, n. जमीन आदि नाप्ने
मान्छे ; कार्यमम्बन्धी जाँचकी ;
परिदर्शक ; आभिन ।

sur-vey'ing, n. जमीन आदि नाप्ने
विद्या ।

sur-vive', n. t. and i. मर्ने वेला भइ-
सकेर पनि जिउँदै रहनु ; समथ
विति मरेपछि अझै बाँच्नु ; बाँचि-
रहनु वा रहिरहनु ।

i'-val, n. बाँचिरहने वा रहिरहने
काम ।

sur-vi'-vor, n. एक जनाको मृत्युपछि
बाँचेको अर्को मान्छे । *sur-vi'-ving,
adj.*

sus-cep'ti-ble (-sey'), adj. ग्रहण-
शील ; प्रवेश दिने ; प्रभाव पार्ने ।

sus-cep-ti-bi'lity, n.

sus-cep'tive, adj. ग्रहणकारी ;
ग्रहणशील ।

sus-pect', v. t. and i. शंका गर्ने ;
सन्देह गर्नु ; पत्थार नगर्नु ; विश्वास
नगर्नु ; आधा पत्याउनु ; शंका
लागेको मान्छे । *sus-pect'-ed, adj.*
शंका गरिएको । *sus-pect'-ful,
adj.*

sus-pend', n. t. भड्काउनु ; झुण्ड्याउनु ;
टाड्नु ; विलम्ब गर्नु ।

sus-pense', n. अनिश्चित खबरको पर्वाह
वा प्रतिक्षाको अवस्था ; थुक्थुक ;
द्विधा ; सन्देह ।

sus-pen'-sion, n. अड्काउ ; झुण्ड्याइ ;
विलम्ब ; झुकाउने काम । *sus-pen-
sory, adj.*

sus-pi'-cion (-pish'-un), n. शंका ;
सन्देह ; शंका गर्ने काम ।

sus-pi'-cious (-pish'es), adj. शंका-
जनक ; सन्देहजनक ।

sus-tain', n. t. सहनु ; खप्नु ; थाप्नु ;
थेक्नु ; टिक्न सक्ने पार्नु ; भोग्नु ;
अनुभव गर्नु ; पाल्नु । *sus-tain'-
able, adj.* सहनीय ; रक्षणीय ;
सहारा दिनु ।

sus-to'-nance, n. आधार ; जीविका ;
प्रतिपालन ; पोषण गर्ने काम ;
जीवन निर्वाह ; खाने कुरो ।

sus-ten ta'-tion, n. पोषण ; रक्षा गर्ने
काम ।

sut'-ler, n. सेनाका निश्चित खानेकुरा,
मद आदि बेच्ने मान्छे ।

su-ture, n. खप्परको सिउनी जस्तो
जोर्नी । *su-tu ra'-tion, n.*

su'-zer-ain, *n.* सर्वप्रधान ; राजा ;
भूस्वामी ; अधिराज ।

su'-zer-ain'-ty, *n.* आधिपत्य ; राजत्व ;
राज्य ।

swab, *n.* माइने पोता ; ब्रज । *v. t.*
पोताले माइनु ; साफ गर्नु । swab'-
ber, *n.*

swad'dle, *v. t.* थाड रामा गुडमुड
पान्ने ; लुगाउ छोप्नु ।

swag, *v. i.* पिड खेनु ; झुन्नु ; शेवो
गरेर हिंड्नु । *n.* चारके चारेको
मालताल ।

swag'gar, *v. i.* शेखी गर्नु । प्रभुत्व
जमाउने वा हाँक दिने हिसाबले
आचरण गर्नु । *n.* अहंकार ; घमण्ड ।

swain, *n.* कृषक ; खेतीवाल ; गाउँके ;
रमिक ; जवान देहाती ; आमली ।
swain'ish, *adj.*

swal'low (swol'-), *n.* गोंथलो । *v. t.*
निल्लु ; खल्लप पार्नु ; भुँडी मित्र
हाल्नु ; अधानमा पार्नु ; मर्नु हुनु ।

swamp, *n.* खुट्टा भाषिने जमीन ; भास ;
धाप ; सिमसार जग्गा । *v. t.* धाप
वा सिमसार जग्गामा भासिनु ।
swampy, *adj.*

swan, *n.* रजहाँस ; दूखो पानी हाँस ।

swap, *v. t.* साट्नु ।

sward, *n.* घाँस मात्र भएको भूमि ;
दुबो रोपेको चउर वा मैदान । *v. t.*
घाँसले ढाक्नु ; चपरो ओछ्याउनु ।
sward'ed *adj.*

swarm, *n.* मौरी आदिको बथान ; एक
हुल भएर हिंड्ने वा उड्ने प्राणी ।

v. i. बथान बथान हिंड्नु वा
उड्नु ; भीड लाग्नु ; असंख्य हुनु ;
धुइरिनु ।

swar'thy or swart, *adj.* कालो
रंगको ; कालो रंग भएको ; कृष्णवर्ण ;
मैला । swar'thi-n-ess, *n.*

swash, *n.* पानीमा ढुबेको शब्द ; चुल्लु
शब्द । *v. i.* जोरसँग धकेल्नु ।

swath, *n.* हँसिया आदिके काटिसके-
पछि रहेको घाँस ।

swath, *v. t.* पट्टो अथवा लुगाके
बाँध्नु ; ओड्ने आदि लुगामा
गुट्मुटिनु ; बेड्नु । *n.* पट्टी वा
बाँध्ने लुगा ; पटुका ।

sway (swi), *v. t. and i.* घुम्नु ; दुम्नु-
नाउनु ; हातमा खेलाउनु ; अस्थिर
रहनु ; शासन गर्नु ; पिड खेलाउनु ।
n. राज्य ; प्रभुत्व ; शासन ; प्रबलता ;
हातमा खेलाएझैँ वा अस्थिर
अवस्था ।

swear (swir) *v. t. and i.* किरिया
हाल्नु ; शपथ खानु ; धर्मकाई
माछो राखेर भन्नु । swear'ing, *n.*
किरिया ; शपथ ।

sweat (swet), *n.* पसिना ; परिश्रम ।
v. t. पसिना निस्कनु वा आउनु ;
साह्रै परिश्रम गर्नु । sweaty, *adj.*

sweat'or, *n.* मित्र लाउने लुगा ;
गन्जी ; स्वेटर ।

sweep, *v. t. and i.* बढार्नु ; कुचो
लाउनु ; बरूपूर्वक लिनु ; ध्वंस गर्नु ;
छिटोसँग बाउनु ; बगाउनु । sweep-
ing, *adj.* सम्पूर्ण ; साफ । *pl.*

घुरेन ; पोहोर । *n.* कुचो ; कुचो लाउने काम ; सङ्क आदिको घुम्ति ।

sweep'ed *n.* बढाने मान्छे ; मेहतर ।

sweet, *adj.* गुलियो ; मधुर ; मीठो ; मनोहर । *n.* मीठो वा गुलियो खानेकुरो । *pl.* मिठाई । heart, *n.* प्रियव्यक्ति ; प्रेमिका । meat, *n.* मिठाई । potato, *n.* सखरग्वण्ड ।

sweet'ness, *n.* sweetly, *adv.*

sweet'en, *v. t.* गुलियो पार्ने ; मीठो तुल्याउनु ।

swell, *v. t. and i.* सुनिनु ; फुलिनु ; फुलाउनु ; भुक्क उद्गनु ; बढनु ; बर्धित हुनु । *n.* सुनिनको अदम्यता । फुलाउने काम ; समुद्रको लहर वा तरङ्ग ; अहंकारी मान्छे ।

swelling *n.* सुनिनको अवस्था ; फुलाउने वा बढाउने काम ।

swolve, *v. i.* मूल बाटो छाडेर कुवाटो लाग्नु ; नियमित रेखाबाट कर्कनु ।

swift, *adj.* चोडो ; छिटो ; वेगवान् । तेजिलो हुत्तगामी । *n.* एक किसिमको गौरिलो जस्तै चो । -footed *adj.* चोडो हिंडने । swiftly *adv.*

swim, *v. t. and i.* बस्नु ; पैडी खेल्नु ; पौडनु ; डिट्टा चल्नु ; क्षिर घुस्नु ।

swim'cle, *v. t.* टःनु ; रगेर लिनु ; छल गरेर लिनु । *n.* टगाइ ; छल गराइ ।

swin'dler, *n.* टगा ; लुचो ; छली ; वञ्चक ।

swing, *v. t. and i.* हलनु ; हलाउनु ;

झुल्नु ; झण्ड्याउनु ; लटकाउनु ; पीड गेल्नु । *n.* हलाउने वा झुण्ड्याउने काम ; पीड ; स्वीयान गति ।

swinge, *v. t.* शब्द हुने गरी कुट्नु ; चुट्नु ; पिट्नु ; कोरी लाउनु । *n.* चुट्ने काम ।

swingle, *v. t.* पाट, मिम्नु आदि पछान्ने । *n.* पछान्ने मुद्दो ।

swirl, *v. t. and i.* घुमाउनु ; भुंवरी पार्ने । *n.* भुंवरी ; घुमाउने काम ।

Swiss, *adj.* स्वीजल्याण्ड देशवा । *n.* स्वीजल्याण्डवासी ; स्वीजल्याण्डको भाषा ।

switch (switch), *n.* रुखआदिको लत्याकलुलक हुने दाखा ; सिट्कना ; हुनै प्राणालाको बीचको सम्बन्ध जोर्ने र छुटाउने पुर्जा । *v. t.* सिट्कनाले हिकोउनु ; पुर्जाद्वारा सम्बन्ध जोर्नु वा छुटाउनु ।

swivel, *n.* कुनै दुइ चीजको बीचमा सम्बन्ध भई काम गर्ने र उनीहरू मध्ये एउटालाई अर्कोको वरिपरि घुम्न सक्ने पार्ने पाङ्गो ।

swoon, *v. i.* मुर्छा पर्ने ; अचेत हुनु । *n.* मुर्छा ; अचेतन्य ; वेहोश ।

sweep, *v. t. and i.* हिसक चराको दुर्ल्यहिले ओर्ल्नु ; झम्टनु । *n.* दुर्ल्यहिले ; झम्टाइ ; अचानकको आक्रमण ।

sword (sōrd), *n.* तरवार ; खड्ग ; किरिच । -arm, *n.* दाहिने हात । -belt, *n.* कमरबन्ध ; तरवार झुण्ड्याउने पेटो । -blade, *n.*

तरवारको दावा । fish, एक किसिमको माछा । stick, *n.* गुत्ती तरवार ।

swords'-man, *n.* तरवार चलाउने मानिस वा योद्धा । swords-man-ship, *n.*

syca'more (sik'), *n.* नेभाराको रूख विशेष ।

sy'e'ophant (sik'), *n.* चिप्लो लाउने मान्छे ; अर्काको खुतामद गर्न मान्छे । sy'e'ophantic, *adj.*

sy'l'la-bla, *n.* शब्द हो एकश ; शब्द भाग ; शब्दश । syl'la-bic, *adj.*

sy'l'labus, *n.* (pl. -bus-es), पाठ्य तालिका ; कुनै वक्तृता ; पढाउन काम आदिको मंश्रेषमा भएको सूची ; काम आदिका वण्टाहरूको सूची ।

sy'l'logise, *v. t. and i.* जुक्ति गर्न ; उदाहरण दिएर तर्क गर्न ।

sy'l'logism, *n.* जुक्ति ; तर्कको रू ।

sy'l'logistic, *adj.* syl'lo-gistic-al-ly, *adv.*

sym'bol, *n.* चिह्न ; लक्षण सूचि ; प्रतिरू । sym'bol-ic, sym'bol-ic-al, *adj.*

sym'met-ry, *n.* ऐश्वर्य ; एकतामेरु ; सुहाउंशोभन ; सौन्दर्य ; कुनै चीजलाई एकै किसिमको आकार बनाउनलाई विभक्त गर्ने रेखा ।

sym-met'-ri-cal, *adj.* एकैनासे ; जिउ खूब मिलेको । sym-met'-ri-cal-ly, *adv.*

symp'athy, *n.* सहानुभूति ; दया ; करुणा ।

symp'athot'ic, *adj.* करुणाजनक ; दयालेय ; सहानुभूति देखाउने वा जाहेर गर्ने ; दया पैदा गर्ने ।

symp'athize, *v. t.* सहानुभूति देखाउनु ; करुणा आउनु । दया लाग्नु ।

symp'phony (fo-), *n.* एक ताल ; एक सुर ; आवाजहरूको मिलान ।

symp'ton, *n.* रोग आदिका लक्षण ; चिह्न । symptomatic, *adj.* लक्षणपूर्वक ; चिना देखाउने ।

syn'agogue (syoj), *n.* यहुदीहरूका धर्म मन्दिर ।

syn'chronise (simf-), *v. t. and i.* समकालीन हुनु वा गराउनु ; एकै समयमा हुनु । syn'chronism, *n.* समकालीनता । syn'chron-ial, *adj.*

syn'cope, *n.* सुर्छा ; बेहोशी ।

syn'co-pite, *v. t.* माझको अक्षर झिकेर छोटो पार्नु । syn-co-pi'tion, *n.* syn'co-pal, *adj.*

syndic, *n.* विचारक ; विचारी ; उकील ; प्रतिनिधि ।

syn'di-cato, *n.* विशेष कार्य सम्पादन गर्नको लागि नियुक्त गरिएको सभा ; प्रतिनिधि-समिति ; अध्यक्ष-सभा ।

syn'od (sin'-ol), *n.* सभा ; व्यवस्थापक सभा ; धर्म-सम्बन्धी प्रश्न आदि उठाउनको लागि गरिने सभा ।

syn'o-nym (-nim), एकै अर्थ भएका

बेग्ल्या बेग्लै शब्द ; प्रति वा उपशब्द ।

syn'o-nymous, *adj.*

syn-op'is, *n.* संक्षेप ; संक्षिप्त विवरण ; छोटकरी ।

syn'tax, *n.* वाक्य विन्यास ; वाक्य-रचना ; वाक्य रचना, बोली वा लेखाइमा शब्दहरूको व्याकरण-सम्बन्धी बन्दोवस्त । syn'tac'tic, *adj.* वाक्य विन्यास सम्बन्धी ।

syn'the'sis, *n.* (pl. sus), जोडाइ ; योजना ; रचना ; संश्लेषण ; एकत्र पार्ने काम । syn'thetic, *adj.*

syn'thetical ly, *adv.*

sy'ph'is, *n.* गर्माँको रोग ; भिरङ्गी ।

sy'ph'it'ic, *adj.*

syr'inge (-m), *n.* पिचकारी । *v. t.* पिचकारीले हात्तु ; पिचकारी हानेर धुनु ।

syr'up, *n.* फलादिको रस र चिनाको रस मिसाएर बनाइएको पदार्थ ; उखुको रस निकालेर पकाएको अवस्था ; रूदो ; सर्वन ।

sys'tem, *n.* प्रणाली ; राति ; व्यवस्था ; पद्धति ; बन्दोवस्त ।

sys-to-mat'ic, *adj.* सुव्यवस्थित ; कयदासँगको ; प्रणालीबद्ध । sys-to-mat'ically, *adv.* systema'tic, *v. t.* प्रणालीबद्ध गर्नु ; असल बन्दोवस्त मलाउनु । sys-to-mat'i-ser, *n.* sys-to-mat'i-za'tion, *n.*

sythe, *n.* हँसिया ।

T

taal (tāl), *n.* दक्षिण अफ्रिकामा बोलिने एक किसिमको बोली ।

tab'by, *adj.* रंगीन ; चित्रबिचित्र ; धुस्लोफुस्लो । *n.* रेशमी लुगा ; बिरालो वा बिराली ; बुढी आइमाई । *v. t.* तरङ्ग वा लहर जस्तो आकृति देखिनु ।

tab'or-mac-le, *n.* यहुदीहरू उपासना बस्ने तम्बु वा मन्दिर ; पवित्र वस्तु जम्मा गरिने ठाउँ । *v. t.* केही समयका निमित्त बस्नु ।

ta'ble, *n.* मेच ; गुगाको पहाडा ; हुनोट ; तालिका ; सूचापत्र ; संक्षिप्त विवरण ; खानेकुने । -cloth, *n.* टेबुलको तन्ना ; टेबुलपोरा । -land, *n.* अधिव्यका ; उच्चभूमि ; टार ; थालभूमि । -spoon, *n.* ठूलो चम्चा । -talk, *n.* र्क्षाश हुँदि गर्ने विविध किसिमका कुराकानी ।

tab'ular, *adj.* मेजझं थाकथाक पारेर राखेको ; पहाडाद्वारा गणना गरिएको ।

tab'u-late, *v. t.* संक्षेप पार्नु ; पहाडाद्वारा गुना गर्नु ; अङ्कहरू मलाउनु ।

tab-leau' (tō'), *n.* खूब राम्रो चित्र वा दृश्य ।

ta'ble-d'hot (tāl'hot), *n.* भोजनालयमा एकै चोटि खाने गाहकहरूका लागि साधारण मेज ।

tab'let, *n.* टिकिया ; दबाई आदिको मसिनो टुक्रा ; लेखनको लागि सानो आकारको खाता ; स्मारक पुस्तिका ।

tab'loid, *n.* दबाईको टिकिया ।

ta boo', *v. t.* पर सार्नु ; भाकल गरेर छुट्याउनु ; पवित्र भनी छुट्याइ राख्नु ; अख्तियार वा सामाजिक प्रभावबाट बाहेक गर्नु ; हटक गर्नु ।
n. हटक गर्ने काम ।

tac'it (tas'), *adj.* नभनेर वा नजानेर बुझिएको ; बोली वा कामबाट फरक रहेको ; कम्ती कुरा गर्ने ; अव्यक्त ।

tac'i-turn (tas'), *adj.* कम्ती बोल्ने वा कुरा गर्ने ; मौनी ; अल्पभाषी ।

tac-i-turn'ity, *n.* स्वल्पभाषिता ।

tack, *n.* सानो कीको : पालटाडने डोरी जहाजको गति ; चेप्टो थाप्लो भएको सानो काँटी । *v. t. and i.* जहाजको गति बदलि गर्ने ; कीला आदिले अड्याउनु ; टाँक्नु ; गाँस्नु ; थप्नु ।

tack'le, *n.* अस्त्रादि गह्रौं भार उचाल्ने यन्त्र ; खेल आदिको निश्चित चाहिने सर्जाम ; जहाजमा प्रयोग गरिने डोरी ; लठारो । *v. t.* पक्नु ; समान्नु ; अड्याउनु ; रोक्नु ; हल गर्नु वा जिवको लागि चेष्टा गर्नु ; (घोडामा) जिन कस्नु । tack-ling, *n.* काठी ; मत्तलका साजवाज ; यन्त्र ।

tact, *n.* कौशल ; चतुरता ; नीति ; जुक्ति । tact'ful, *adj.* tact'fully, *adv.*

tac'tics, *n.* जल वा स्थलसेना संचालन गर्ने कला ; रण चातुर्य ; कार्य-प्रणाली ।

tac'ti cal, *adj.* tact'i-cian, *n.*

tad'-pole, *n.* भ्यागुताको जीवनको

दोस्त्रा अवस्था ; चेपा ; चेपागाँडा ।

taol, *n.* चीनको मुद्रा (प्रायः ३॥) रु० को) ।

tag, *n.* धागोमा हुइतिर जोरेका धातुका टुप्पा ; लर्कन । *v. t. and i.* जोर्नु ; गाँस्नु ; पुच्छर लाग्नु ; पछ्याउनु ।

tail, *n.* पुच्छर ; कुनै गाँसिएको वा जोरिएको वस्तु ; अनुचरवर्ग ; सिक्का-मा राजाको छापको उल्टापट्टिको भाग । *v. t.* पुच्छर गाँस्नु । -ond, *n.* पुच्छरको टुप्पो ।

tail'or *n.* लुगा सिउने मान्छे ; सुजांकार ; दर्जा ; दमाई । tai'-lor-ing *n.* दमाईको काम ।

taint, *v. t. and i.* दूषित, अरवित्र वा कलङ्कित पार्नु ; दूषित हुनु । *n.* दोष, कलङ्क ; दाग ; नाश वा अश्रुता । tainted, *adj.*

tako, *v. t. and i.* ग्रहण गर्नु ; लिनु ; समान्नु ; धारण गर्नु ; अनुमति दिनु ; स्वीकार गर्नु ; मनपरेर लिनु ; प्रयोग गर्नु ; व्यवहार गर्नु ; बुझ्नु ; सम्झनु ; जिन्नु ; मोहित पार्नु ; भोजनादि खानु ।

ta'-king, *adj.* ग्रहण ; स्वीकार ; मन खिँच्ने ; माह गर्ने ; हृदयग्राही ।

talc, *n.* एक किसिमका स्वच्छ धातु ; अभ्रख ; रासायनिक द्रव्य । talc'-oso, -ous, *adj.* अभ्रखमय । also talcky.

tale, *n.* सौँचो वा काल्पनिक कथा ; संख्या ; गणना ; हिसाब । -bearer,

n. कुशले; तुल्याहा; ग्रामपोल लाउने मान्छे।

tal'ent, n. स्वाभाविक बुद्धि; गुण; विशेष दक्षता वा श्रमता; निपुणता; स्वयं याग्यता; मुद्रा वा परिमाण विशेष।

tal'ented, adj. सूक्ष्म बुद्धिसम्पन्न; गुणी; सुखी; प्रतिभाशाली।

tal'isman, n. जादू, दूना वा अरु आश्चर्य काम गर्न भन्ने चीज; मन्त्रले युक्त भएका मान्छेको हाड वा अरु कुनै चीज; जादू; मन्त्र; जन्तार। *tal'ismanic, adj.* अद्भुत; ऐन्द्रजालिक; जन्तार सम्बन्धी।

talk (t'alk), n. t. and i. कुरा गर्न; बात मान्ने; बोल्नु। *n.* कुरा; बातचीत; गफको विषय। *talker, n.*

talk'ative (t'iv), adj. साह्रै बात मान्ने; कुराटे; गफा; बतारो वा बतारो। *talk'ative'ness, n.* *talk'ative-ly, adv.*

tall, adj. अलगा; उंचा; लामो, दीर्घ। *tall'ness, n.*

tal'low, n. बासो; चर्बा। *v. t.* बासो दल्नु। *candle, n.* बासोका बत्ती।

tal'ly, n. हिसाब आदि राखनका लागि मर्केको गोडा; मर्केको गोडा लडाएर राखेको हिसाब; हिसाब कोरेको लट्टी। *v. t. and i.* हिसाब गर्दा मर्केको गोडा लडाउनु; उपयुक्त पार्नु; मिल्ने पार्नु; मिल्नु; मिलाउनु।

Tal'mud, n. यहूदीहरूको धर्मशास्त्र।

tal'lon, n. हिंसक चराहरूका तङ्गा।

tan'arinal, n. अभिडी वा निन्नीरीको बोट वा फल।

tan'board'ing (tan'een'), n. ग्रेजडी; डस्म।

tan'ge, adj. पालिने; पालेको; रत्याएको; सधाएको; वसवर्ती; खनजोत गरेको; जोशरहित; साहसहीन; नारस; खुलो। *v. t.* घरमा पाल्नु; सधाउनु; रत्याउनु; भनेको मान्छे पार्नु; वसामा ल्याउनु; स्थल बनाउनु। *tan'or, n.* *tan'or-ly, adv.*

tan'por, v. t. हात हाल्नु; हस्तक्षेप गर्न; गुप्त वा दूषित प्रभाव पार्नु; अख्तियार बिना परिवर्तन गर्नु। *tan'por-or, n.*

tan'pion, n. तोरका मुखको बचा (काठको)।

tan, n. काँचो छाला पाका बनाउने काम; खैरो रंग; बज्रौँठका रूखको बोक्रा। *v. t. and i.* काँचो छाला लाई मिश्रण पन्याला पदार्थसँग हालेर पाको बनाउनु; खरा रंगको पार्नु।

tan'dem, adv. अविश्रुति गरी। *n.* घोडा आदि जोडा अविश्रुति गराउने काम; यसरा राखेका अवस्था।

tan'gent, n. गणितमा स्पर्शज्या रेखा; वृत्तस्पर्शकारी रेखा; स्पर्शक। *adj.* छुने; स्पर्शशील। *tan'gen'tial, adj.*

tan'gi ble, *adj.* छोएर थाहा हुने ;
स्पर्शनीय ; छुन लायकको ;
वास्तविक ; प्रकृत । tan'gi-ble
ness, *n* tan'gib-ly, *adv* tan'gi-
bi-li-ty, *n*

tan'gle, *n* धागो आदि अलिप्तको वा
गुजुल्लिएको थुप्रो ; गोलमालिएको
अवस्था ; गौँठो । *v. t and i.* धागो
आदि अलिप्तका वा गुजुल्लिएको
हुनु ; फन्दामा पार्नु ; पासोमा पार्नु ;
गौँठो पार्नु । tangled, *adj.*

tank, *n* तलाउ ; कूवा ; पोखरी ; पानो
जमाउने ठाउँ । ट्याङ्की ।

tan'kard, *n.* बर्का भएका ठूलो पानी
आदि पिउने भौँडो ; अमखरा ।

tan'nor, *n.* छालाको काम गर्ने मान्छे ;
चर्मकार ; सार्की ।

tan'ner-y, *n.* छालाको कारखाना ;
छाला बनाउने ठाउँ ।

tan'ta-lize, *v. t.* पहिले आशा दिएर
निराश पार्नु ; हैरान खेलाउनु ;
विरक्त पार्नु ; दिक्दार बनाउनु ;
जिस्क्याउनु । tan'ta-li zer, tan-
ta-li-za-tion, *n.*

tan'nic or tan'nin, *n.* बज्रौँठका
बोक्राको रस ।

tan'sy, *n.* तीतो बासना आउने
उज्झिदको किसिम ।

tan'ta mount, *adj.* समान ; बराबरो ;
एकै ।

tap, *n.* हल्का प्रहार ; धाप मार्ने काम ;
डिम्को ; धराको टुटो ; पानीका
कल । *v. t. and i.* धाप मार्नु ;

डिम्को दिनु ; ठक् ठक् गर्नु ; पानी
कल जोड्नु । -house, -room, *n.*
रक्खो पाइन ठाउँ ; रक्खो गड्डो ।
-root मूल जर्रो ।

tape, *n* फित्ता ; पातलो धरो । -line,
-measure, *n* कुनै कुरा नाम प्रयोग
गरिने फित्ता । -worm, *n.* नाम्ले
कीरो ।

tap'or, *n.* मेनबत्तीको किसिम ; झीनो
उज्यालो । tap'or-ing, *adj.* झीनो
हुँदै गएका ; साधुरिदै गएको । tap'-
er-ing-ly, *adv.*

tap'-es try, *n.* हातले बुनेको पर्दाको
किसिम ; जाली बनाटको लुगा ।
v. t. मेच आदि जाली बनाटका
लुगाले ढाक्नु वा छोप्नु ।

ta'pir, *n.* भैँडा जस्तो छोटो थुतुनो
भएको जन्तु विशेष ।

ta'pis, *n.* मेचको लुगा ।

tap'stor, *n* रक्खी गड्डोमा काम गर्ने
मान्छे ।

tar, *n.* अलकत्र ; माझो । *v. t.* अलकत्र
लाउनु ।

tar-an'tu-la, *n.* इटलीमा पाइने
विषालु माकुराको किसिम ।

tar-ax'-u-cum, *n.* औषधि बनाइने
उज्झिद विशेष ।

tar'dy, *adj.* ढिलो ; लासे ; फूर्तिको
नभएको ; अबेर गर्ने । tar'-di-ly,
adv. विस्तारैसित ; अबेर गरेर ।
विलम्ब गरेर । tar'-di-ness, *n.*

tare, *n.* उज्झिदका किसिम ; पोपा
आदिका तौल वा वजनको परिमाण ।

tar'got, *n.* निशान ; तारो ; लक्ष्य ।
 tar'got-oor, *n.* चान हान्ने अथवा
 तारो हान्ने मान्छे ।
 tar'iff, *n.* महसूलहरूको फरिमि ;
 कुनै वस्तुका तोकिएको मोलको
 तालिका ।
 tar'-la tan, *n.* मसलिन लुगाका किसिम ।
 tarn, *n.* सानो पहाडी झोटा वा ताल ।
 tar'-nish, *v. t. and i.* कुरकित पार्नु ;
 रवाफ घटाउनु ; चढक गुमाउनु ;
 निम्नेज पार्नु ; बोधो पार्नु ; अनुज्वल
 हुनु ।
 tar-pant'-lin, *n.* पालको किसिम ;
 तिरपाल ।
 tar'-ry, *v. t. and i.* पर्खनु ; विरम्ब
 गर्नु ; ढिको गर्नु ; अलमल गर्नु ;
 पछि रहनु । *adj.* अलमल लागेको ।
 tart, *adj.* अमिलो ; तिक्वर ; घोच्ने ।
n. खानेकुराको परिकर । tart'ly,
adj. घोच्ने हिसाबले ।
 tar'-tan, *n.* रंग विरंगका कोठा भएको
 ऊनी लुगाको किसिम ।
 tar'tar, *n.* तातार (तुर्की) देशका
 निवासी ; यतम नआउने मान्छे ;
 रक्सीका पीपामा परेको लेउ । tar'
 turic, *adj.* हठी ; जिद्दीवाल ;
 पीपामा लेउ लागेको ।
 tar'-ta rus, *n.* पताल ; नरक । tar-ta'-
 ro-ous or tar-ta'-ro-an, *adj.*
 task, *n.* कुनै निर्दिष्ट काम ; धोकु पर्ने
 पाठ आदि । *v. t.* काममा ल्याउनु ;
 मेहनत निकाल्नु । -master, *n.* काम
 दिने मान्छे ; काम लाउने मान्छे ।

tas'sol, *n.* रेशमी धगो वा लुगाका
 झुप्या ; किताबमा चिनो लाउने
 प्रयोग गरिने फिता ।
 taste, *v. t. and i.* स्वाद लिनु ; चख्नु ;
 स्वद विचारनु ; अनुभव हुनु ;
 विचार गर्ने । *n.* स्वाद ; रस रूचि ;
 विचार शक्ति । taste'ful, *adj.*
 स्वादिलो ; रूचिकर ; सुरूचि ;
 सुस्वादु ; रोचक । taste'less, *adj.*
 विनास्वादको ; नारम ; खलो ;
 रस नभएको ; विस्वादको । tast'
 or, *n.* चख्ने काममा लाइएको
 मान्छे । tast'-y, *adj.* स्वादिलो ;
 रूचिकर ; मजाको ।
 tat'-ter, *n.* लुगा आदिको थाडनो ;
 झुरो । *v. t. and i.* झुट्टनु ; थाडना
 थाडना हुनु ; टुक्रा टुक्रा पार्नु । tat'-
 tered, *adj.* झुटेको ; थाडना
 भएको ।
 tat'-tle, *v. t.* गफगफ गर्नु ; बर्बादउनु ;
 फफताउनु ; नानावली बक्नु ;
 व्यर्थको कुरा गर्नु । *n.* गफसरु ;
 फफताउने वा नानावली बक्ने
 काम । tat'tler, *n.* गफी ; फफते
 मान्छे ; बोलिबस्ने मान्छे ।
 tat-too', *n.* ढोल आदिको बजाइ ;
 जीउमा खोपेको चिह्न ; खोप्ने काम ।
v. t. जीउमा खोप्नु ; चिनो लाउनु ।
 taunt, *v. t.* ठट्टा गर्नु ; खिसी गर्नु ;
 गिह्या गर्नु ; खज्याउनु ; झोँटनु ;
 गालि गर्नु । taunt'er, *v. t.*
 गिह्या गर्ने वा खज्याउने मान्छे ।

taunt'-ing, *adj.* taunt'-ing-ly,
adv. ठट्टा गरेर ; खिसी गरेर ।
 tau'-rus, *n.* वृषराशि ।
 tant, *adj.* तन्काएको ; कसिएको ।
 tau-tol'-o-gy, *n.* एउटै विषयलाई भिन्न
 भिन्नै शब्दमा भन्ने ज्ञान ; पुनरुक्ति ।
 tau to log'-ic, -al, *adj.*
 tav'-ern, *n.* धर्मशाला ; सराय ; पाटी ;
 रक्सी गड्डी ।
 taw, *n.* गुजा वा डिण्गोलोको किसिम ।
v. t. छालालाई मेटो बनाउनु ।
 taw'-dry, *adj.* उत्ताउलो ; भड्किलो ;
 चाख नलाग्ने ; झर्को लाग्दो । taw'-
 dri-ly, *adj.* उत्ताउलो हिसाबले ;
 चाख नलाग्ने किसिमले ।
 taw'-ny, *adj.* खैरो खैरो पहेँलो रंगको ।
 tax, *n.* कर ; भन्सार ; जगात ; महसूल ;
 झारा ; भाडा ; तिरो ; रकम । *v. t.*
 भन्सार वा महसूल लाउनु ; दोष
 लाउनु ; भार लाउनु ; अपराधी
 बनाउनु । tax'-a-ble, *adj.* भन्सार
 उठाउन लायकको ; तिरो तिर्नु पर्ने ।
 tax-a-tion, *n.* रकम वा झारा
 लाउने काम । tax'-pay-er, *n.* तिरो
 तिर्ने मान्छे ।
 tax'-i, *n.* भाडाको मोटर आदि ।
 tea, *n.* चिया । -cup, *n.* चिया पिउने
 प्याला । -kettle, *n.* चिया बनाउँदा
 प्रयोग गरिने किल्ली । -spoon, *n.*
 चिया चलाउने चम्चा । -spoon-ful,
n. चिया चलाउने चम्चाको परिमाण ।
 teach, *v. t. and i.* सिकाउनु ; पढाउनु ;
 बुझाउनु ; शिक्षा दिनु ; तालीम

गर्नु ; उपदेश दिनु ; उपदेश दिने वा
 तालीम गर्ने काम गर्नु । teach'-a-
 -ble, *adj.* सिकाउन वा तालीम गर्ने
 सकिने ; सिकाउन सकिने ; सिक्न
 सक्ने ; शिक्षणीय । teach'-or, *n.*
 गुरु ; शिक्षक ; आचार्य ; उपदेश
 दिने मान्छे ; तालीम गर्ने मान्छे ।
 teach'-ing, *n.* सिकाएको वा शिक्षा
 दिएको कुरा ; उपदेश ; शिक्षा ;
 तालीम ।
 teak or teak'-wood, *n.* एक किमिमको
 खप्ने काठ वा त्यसको रुख ।
 teal, *n.* पानी हाँक्ने किमिम ।
 team, *n.* पशुका झुण्ड ; हाँक्का बथान ।
 स्यालको हूठ ; गोरु वा घोडाको
 हूल ; खेलाडीको दल ।
 team'-ster, *n.* घोडा वा गोरु जोत्ने वा
 हाँक्ने मान्छे ; हाँक्को बथान हेर्ने
 मान्छे ; खेलाडीहरूलाई खेलाउने
 मान्छे ।
 tear (*tēra*), *n.* आँसु ; आँसु जस्तो कुनै
 वस्तु । *v. t. and i.* च्यात्नु ;
 लाछनु ; चुँडनु ; धुजा धुजा पार्नु ।
 tear'-ful, *adj.* आँसुले भरिएको ;
 आँसु आइ हाल्ने ; पिन्ने ।
 tease (*tēz*), *v. t.* खिच्नाउनु ; जिस्क्या-
 उनु ; दिक्क लाउनु ; पिरोल्नु ।
 teat, *n.* थूत ; दूधको झुण्डो ।
 tech'-ni-cal (*tek'*), *adj.* शिल्प वा
 व्यवसाय सम्बन्धी ; यन्त्रविद्या
 आदि साधारण कलाहरूको भिन्नान्त ;
 tech-ni-cal'i-ty, *n.* शिल्प, विज्ञान
 र व्यवसाय सम्बन्धी विषय । tech-

nol'-o-gy, *n.* शिल्पग्रन्थ ; शिल्प विज्ञान वा व्यवसाय कलाको विज्ञान । tech nol'-og-ist, *n.* tech-nol'-og-ic-al, *adj.*
 tech-nique' (tek'-neek'), *n.* शिल्पी चित्रकारी काम आदमा कलापूर्ण सम्पादनको विधि ; शिल्पिक दक्षता ।
 te-De'-um, *n.* क्रिश्चियनहरूको कृतज्ञता-सूचक भगवान्‌को नाममा गाइने भजन ।
 te'-di-ous, *adj.* थकाइ लाग्ने ; झर्को लाग्दो ; पट्टाइ लाग्दो ; क्लान्तिजनक ।
 te'-di-um, *n.* थकाइ ; झर्को ; क्लान्ति ; पट्टाइ ।
 teem, *v. i.* भरिनु ; धेरै हुनु ; सन्तान पैदा गर्नु ; खूब पैदा हुने हुनु ; गर्भवती हुनु ।
 teens, *n.* १३ देखि १९ वर्षका बीचको उमेर ।
 tee-to'-tal-ler, *n.* मादक पदार्थ आदि-बाट बिलकुल फरक रहने मानिस ।
 tel'-o-graph, *n.* तारखबरको यन्त्र ; संकेतद्वारा टाढा ठाउँमा खबर पठाउने कल । *v. t.* तारद्वारा खबर पठाउनु । tel'-o-gram, *n.* सांकेतिक सम्बाद ; तारखबर । tel'-o-graph'-ic, *adj.* तारखबर सम्बन्धी ; तार-खबरको ; सांकेतिक । tel'-og'-ra-phy, *n.* तारखबरका यन्त्रको प्रयोग ; तारखबरको यन्त्र बनाउने कला ; तारखबरद्वारा खबर आउजाउ गर्ने चलन ।
 tel'-o-path-y, *n.* इन्द्रियका सहायताले

टाढामा एउटाको मन अर्काको मनमा पर्ने असर ।
 tel'-e-phone, *n.* तारद्वारा बोली टाढा लैजाने यन्त्र ; टाढा टाढा जगामा बसेर बात मार्ने सकिने यन्त्र ।
 tel'-e-scope, *n.* टाढाको चीजलाई नजिकमा देखिने यन्त्र ; दूर्बीन ।
 tel'-e-vi'-sion, *n.* तरङ्गका मदतले वा अरु उपायले देख्ने काम ।
 tell, *v. t. and i.* भन्नु ; बताउनु ; सुनाउनु ; बयान गर्नु ; जाहेर गर्नु ; थाहा दिनु ; गिन्ति गर्नु ; निश्चय गर्नु ; आदेश दिनु ; समाचार छोड्नु । -tale, *n.* अर्काको काममा चुक्ली हाल्ने मान्छे ; कुरा काट्ने मान्छे ; झुस्कर ; पोलाहा ।
 tel'-lu'-ric, *adj.* पृथ्वी सम्बन्धी ।
 te-mor'-i-ty, *n.* दुःसाहस ; उताउलोपन ; हुर्दुङ्गेपन ।
 tem'-per, *n.* स्वभाव ; प्रकृति धैर्य ; क्रोध आदि भाव ; शारीरिक वा मानसिक अवस्था ; मिजास ; धातुमा लुठो र कड़ा हुने मात्रा । *v. t.* कोमल गराउनु ; मिसाएर घटाउनु वा कम्ती पार्नु ; फलाममा पाइन चढाउनु ; बाजा आदिको सुर मिलाउनु ।
 tem'-per-a-ment, *n.* शारीरिक वा मानसिक अवस्था ; स्वभाव ; प्रकृति ; मिजास ।
 tem'-per-ance, *n.* संयम ; मित-चार ; धैर्य ।
 tem'-per-ate, *adj.* आत्मसंयमी ; शान्त

ठण्डा ; मध्यम ; माझको ; नाति-
शीतोष्ण ; धीर ; स्थिर ।

tem'per-a-ture, *n.* प्राकृतिक अवस्था ।
जोड तथा वायुमण्डलको तापक्रम ;
तापमात्रा ।

tem'pest, *n.* प्रचण्ड आँधी ; आँधी
बेहरी ; तुफान ; हलचल ; खलबली ।
tem'pes-tu-ous, *adj.* आँधी बेहरी
भएको ; प्रचण्ड आन्दोलित ।

tem'ple, *n.* मन्दिर ; देवालय ;
कन्चिरी ; कञ्चट ।

tem'por-al, *adj.* लौकिक ; सांसारिक ;
अनिन्य, कञ्चट सम्बन्धी ।

tem'por-a-ry, *adj.* क्षण भरको निमित्त ;
थारै समयको लागि ; अस्थायी ;
अनिन्य ; क्षणिक । tem'por-a-
ry, *adv.*

tem'porize, *v.* अवस्था बुझेर व्यवस्था
गर्ने ; ठाक बेला अथवा अवसरमा
मिल्नु ; समयोचित व्यवहार गर्नु ;
विलम्ब गर्ने ।

tempt, *v. t.* ल भ्याउनु ; फसाउनु ;
जोत्नु ।

tempta-tion, *n.* आकर्षण गर्ने वस्तु ;
मन खिच्ने चीज ; प्रलोभन ।

ten, *a. j.* and *n.* दश । fold, *n.* दश
दोबर ; दश गुना ।

ten'a-ble, *a. j.* बचाउ गर्न सक्ने
टिक्ने ।

ten'a-cious (-shus), *adj.* चाम्रो ;
कठोर ; दृढ प्रतिज्ञा गर्ने ; च्याट् च्याट्
लाग्ने ; टौसिने ; जोड्दिने । ten-a-c'
i-ty, *n.* चाम्रोपन ; दृढ़ता ; हठी ।

ten'ant, *n.* प्रजा ; आसामी ; भाडा-
दार ; जग्गा वा जमीन कमाउने
मान्छे ; मोही ; पाखुरे । *v. t.* प्रजा
वा आसामी स्वरूप अधिकार गर्नु ;
पाखुरे राख्नु ; भाडा लिनु । ten'
an-cy, *n.* रैती वा आसामीको
अवस्था, पाखुरे वा मोहीले कमाउने
जग्गा । ten'an-try, *n.* मोही वा
आसामी ।

tench, *n.* माछाको किसिम ।

tend, *v. t.* and *i.* हेर विचार गर्नु ;
रक्षा गर्नु ; कुनै दिशातिर लाग्नु ;
सहायता गर्नु ; उपाय अनुसार काम
गर्नु ; निर्देश गर्नु ; ध्यान लाउनु ।

ten'den-cy, *n.* अभिप्राय ; इच्छा ;
प्रवृत्ति ; ढल्काइ ; झुकाउ ।

ten'dor, *adj.* कोमल ; दयालु ;
माया गर्ने ; प्रेम गर्ने ; प्यारो
गर्ने ; करुणाजनक ; वेदना युक्त ;
दुर्बल ; अछारे ; भर्खरको ; नौलो ;
नम्र ; शान्त । *n.* भेटी ; दान ;
भेटी वा दान गरेको वस्तु ; प्रयोजनीय
सामग्री लादेका जाहाजको पछिल्लि
लाग्ने सानो जाहाज । *v. t.* भेटी
चढाउनु ; दान दिनु ; बेही कुरो
चढाउनु ; कुनै काममा दर तोकेर
लेखा पढी गर्ने । -hearted, *adj.*
दयालु ; मायालु ; कोमल हृदयको ।
ten'der-ness, *n.* कोमलता ;
दयालुता ; स्नेहशीलता ; सुकुमारी-
पन ; ममता ; दया ।

ten'don, *n.* मांसपेशीमा भएका
नसाको बलियो डोरो ; स्नायुरज्जु ।

ten'dril, *n.* मिमी आदि बोटका ममिना
केश जस्ता लहरा ।

ten'e mont, *n.* घर : भाडामा लाउने
कोट्टा कोठा भण्डो घर ; जग्गा धनीले
कमाएको जमानको टुक्रा ।

ten'et, *n.* मत ; राय ; विश्वास ;
व्यवस्था ; मिद्वान्त ।

ten'nis, *n.* खेल विशेष ।

ten'on, *n.* कुनै प्वालमा मिल्ने काठ
आदिको टुक्रा ; सारु ; चूर । *saw,*
n. आरीको किसिम ।

ten'or, *n.* जीवन तथा स्वभावको मुख्य
शक्ति वा दिशा ; ठल्काइ ; ढप ;
चाल ; आशय ; अभिप्राय ; भाव ;
युवकहरूको उच्च स्वर ।

tense, *n.* क्रियाको कालवाचक रूप ;
काल । *adj.* तनक पारेर तन्काएको ;
कसिएको ; तन्किएको ।

ten'sile, *adj.* तन्किने ; तान्नु हुने ।

ten'sion, *n.* कसिएको वा तन्किएको
अवस्था ; तन्काइ ; उद्यम ; चेष्टा ;
प्रयास ।

tent, *n.* तम्बु ; पाल ; डेरा । *v. t.*
and *i.* तम्बु बनाउनु ; पाल टाड्नु ;
तम्बु आदिमा बास बस्नु ।

ten'tacle, *n.* कारा फटेग्राका सेंड,
साँढ, जुडा आदि ।

ten'tative, *adj.* परीक्षाको रूपमा
गरिएको ; प्रयोगात्मक । *ten'ta-*
tively, adv.

ten'ter, *n.* लुगा आदि झुण्ड्याउने
खँटी ; अंकुशी ।

ten-u'i-ty, *n.* सूक्ष्मता ; क्षीणता ;
ज्ञानापन ; पातलोपन ; सरलता ।

ten'ure, *n.* जमीन आदिको भोग गरिने
अधिकार ; पट्टा ; भोग गर्न काम ;
उपभोग ।

tep'id, *adj.* मन तानो ।

ter'cel, *n.* भाले बेसारी ; बाज ।

ter-con te'mary, *adj.* तीन सय
वर्षको ; त्रिशतवार्षिक ।

te'rebinth, *n.* तारपिन ; तारपिनको
रुख ।

ter'gal, *adj.* पिठिक्रमा रहेको ;
पीठको ; आङको ।

ter'gi-ver'sa-tion, *n.* विद्वान्तको
उल्टाइ ; एउटा पक्ष छोडेर अर्कोपट्टि
लाग्ने काम ।

term, *n.* सीमा ; शेष ; निर्दिष्ट समय ;
पाठशाला, अदालत आदिमा काम
गर्ने समय ; प्रतिज्ञा शब्द ; करार ;
भ्याद ; भाका ; मोल ; दर ;
सम्बन्ध ; (गणित) पद ; राशिको
एक अंश । *v. t.* बोलाउनु ; डाक्नु ;
नाउँ राख्नु ।

ter'magant, *n.* बझोटा आडमाई ;
चण्डालनी । *adj.* बझोटे ; अगडा
रुवाउने ; खटबटे । *ter'magan-*
cy, n.

ter'minal, *adj.* अन्तिम ; अन्तको ;
आखिरको ; हद वा सीमाका ।

ter'mi-nate, *v. t.* and *i.* शेर गर्नु वा
हुनु ; समाप्त हुनु ; टुङ्गिनु ; हद
बौधु ; सीमाबद्ध पार्नु । *ter'mi-*

na ble, *adj.* शेष हुने : दुङ्गिने :
अन्तर्करणिय ।

ter-mi na'tion, *n.* शेष ; अन्त ; शेष
भाग ; समाप्ति ; सीमा : हद :
चरम सीमा ; परिणाम : फल ।

ter-mi nol'ogy, *n.* परिभाषा : शब्दा-
वलां ; शब्द विन्यास ।

ter'mi-nus, *n.* शेष ; अन्त ; सीमा ;
अन्तिम बिन्दु : रेलका बाटाको सबै-
भन्दा अन्तको स्थान ।

term'i-tie, *n.* सेतो कसीला ; धमिरो ।

tern, *n.* गौथलाको क्रिमम ।

tern'a-ry, *adj.* तीनले बनेको :
त्रयात्मक । tern'al, *adj.*

ter-ra, *n.* पृथ्वी : भूमि ।

ter-ra-ce, *n.* चौरा ; अटाकी : कोसी ;
घरको ढाँचा ; खेतको गरा ।

ter-ra cot'ta, *n.* मूर्ति आदि बनाउनका
निम्ति पक्काएको माटो ।

ter-ra-pin, *n.* कलुवा विशेष ।

ter-ra-que-ous, *adj.* जल-थल
सम्बन्धी ।

ter-rene', *adj.* सांसारिक ।

ter-res'trial *adj.* जमीन वा पृथ्वी
सम्बन्धी सांसारिक : लौकिक ।

ter'ri-ble, *adj.* डरलाग्दो ; भीषण ;
भयानक : त्रास उब्जाउने ।

ter'ri-or, *n.* गानो शिकारी कुकुरको
किसिम ।

ter'ri-fy, *v. t.* डर देखाउनु ; तर्साउनु ;
बिचक्याउनु ; अत्साउनु । ter-ri'-
ic, *adj.* भयानक ; डरलाग्दो ;
भीषण ; त्रासजनक ।

ter'ri-tory, *n.* राज्य ; देश ; इलाका ;
भूमि । ter-ri-tor'i-al, *adj.* राज्य
सम्बन्धी ।

ter'ror, *n.* डर ; त्रास ; आतस ; डर-
लाग्दो वस्तु । ter'ror-ist, *n.* डर
देखाएर राज चलाउने राजा ; तर्साएर
काम लाउने मान्छे । ter'ror-ize,
n. t. डर देखाएर शामन वा कुनै
काम गर्नु, डर देखाउनु ।

terse, *adj.* सफा ; सुगहर ; उत्तम ;
स्पष्टतापूर्वक लेखिएको ; संक्षिप्त ;
नचाहि दो कुराबाट स्वतन्त्र ।

ter'tian (shu), *adj.* दुइ दुइ दिनमा
हुने ; एकुन्द्रो ।

ter'ti-ary (shi), *adj.* तेस्रो श्रेणीको ;
तृतीय ।

tes'se-lated, *adj.* कोट कोटा परेको ।

test, *v. t.* परीक्षा गर्नु ; जाँच्नु ; पारख
गर्नु ; तुलना गर्नु ; विपुद्ग पार्नु ;
खाने । *n.* परीक्षा ; जाँच ; पारख ;
प्रमाण ।

test'a-ment, *n.* इच्छा पत्र ; वाइबलको
दुइ भागमध्ये एउटा । Old T.
पुरानो सुसमाचार । New T. नयाँ
सुसमाचार ।

testi'mur-mer, *n.* जाँच आदिमा
उत्तीर्ण भयो भन्ने प्रमाण-पत्र ।

tes'tate, *adj.* इच्छा-पत्र खडा गरेको ।

tes'ta-tor, *n.* इच्छा-पत्र छोडेर जाने वा
मर्न मान्छे ।

tes'tor, *n.* पलंगको चटुवा विशेष ;
द पेन्सको सिक्का ।

tes'ti-cle, *n.* अपडकोप ।

tes'ti-fy, *v. t. and i.* साक्षी दिनु ;
किरिया हालेर भन्नु ; साक्षी दिएर
प्रमाण गर्नु ; हो भन्नु ।

tes'ti-mo-ny, *n.* साक्षी ; गवाही ;
प्रमाण ; निर्देश ; माबुत ; प्रमाण-
प्रदर्शन ; कदरपत्र । tes'ti-mo'-
nial, *n.* प्रशंसापत्र ; कदरपत्र ;
सम्मानसूचक ; उपहार ।

tes'ty, *adj.* रिमाउने ; रिमाहा ;
झकने ।

tet'a-nus, *n.* मांसपेशीमा हुने रोगको
क्रियाम ।

to-ten-a-tole' (*tāt a tel'*), *adv.* गुप्ती
ठाउँमा एकैरंग ; गुप्ती हिसाबले ।
n. एकान्तमा भेट ; गुप्ती कुराकानी ।

teth'er, *n.* गाई बस्नु बाँध्ने माङ्गलो वा
डाँडी ; दामलो ; पगहा । *v. t.*
दामलोले बाँध्नु ; पगहा लगाउनु ।

tet'rad, *n.* चारको संख्या ; चारको
खाल ।

tet'ra-gon, *n.* चतुर्भुज । tet'rag'o-
nal, *adj.*

tet-ra-ho'dron, *n.* चतुर्भुजीय पिण्ड ।

te-tran's-lator, *n.* चार चरणको छन्द
विशेष ।

te'tract, *n.* रोमन राज्यको चौथो
प्रदेशको राजा ।

tet'ter, *n.* छालाको रोग विशेष ।

ten-ton', *n.* प्राचीन जर्मन जाति ।
ten-ton'-ic, *adj.*

text, *n.* लेखकको मूल लेख ; मौलिक
कथन ; धर्मग्रन्थको वाक्य विशेष ।

-book, *n.* पाठ्यपुस्तक ।

tex'tile, *adj.* बुनाइ सम्बन्धी ; बुझ
हुने बुनेको ; बुझ लाग्नेको ।

tex'tual, *adj.* मूलवचन सम्बन्धी ;
मौलिक ; मूल ग्रन्थको ।

tex'ture, *n.* बुनेका लुगामा धागाको
मिलान ; बुनोट ; गठन ।

tha'ler (*tā / dā*), *n.* जर्मनीको मुद्रा
विशेष ।

than, *conj. and prep.* भन्दा ।

thane, *n.* स्थाकसनहरूको मर्यादासूचक
उपाधि ।

thank, *n.* धन्यवाद ; कृतज्ञता प्रकट ।

n. t. धन्यवाद दिनु ; कृतज्ञता प्रकट

गर्नु । thank'ful, *adj.* कृतज्ञ ;

उपकार मात्रै ; धन्यवाद जताउने ;

गुण देख्ने । thank'less, *adj.*

धन्यवाद नदिने ; कृतघ्न ; अकृतज्ञ ।

that, *pron.* त्यो ; जो ; त्यही ; उही ।

adj. त्यो ; त्यही ; उही । *conj.*

कि ; कारण ; किनभने ; अर्थात् ।

adv. यति ; यतिसम्म ।

thatch, *n.* खर ; छाजन । *v. t.* खरले
छाउनु । thatch'ing, *n.*

thau'm-a-lur-gy, *n.* जादू ; इन्द्रजाल ।

thaw, *v. t. and i.* हिउँ आदि पगलनु ;

बिहाउनु ; पगाल्नु ; गाल्नु । *n.*

पगलने वा बिहाउने काम ; द्रवण ।

the, *adj.* त्यो ; यो ; त्यही ; उही ।

adv. यो हिसाबले ; त्यो परिमाणले ।

the'a-tre, *n.* नाचघर ; नाट्यशाला ;

तमाशा हुने ठाउँ ; नाटकको

साहित्य वा कला ; कुनै काम हुँदै

गरेको ठाउँ । the'at'rical, *adj.*

नाचघर सम्बन्धो ; नाटकीय ;
बनावटी ; देखौवा ।

theft, *n.* चोरी ; चोर्ने काम ; अपहरण ;
चोरेको मालमत्ता ।

their (*thā'r*), *pron.* तिनको ; तिनी
हरूको ।

the'ism, *n.* आस्तित्वा ; ईश्वरमा
विश्वास । the'ist, *n.* आस्तिक ।

theme, *n.* प्रसङ्ग ; वक्तृता वा रचनाको
विषय ; संगीतमा लयदार विषय ।

them'is, *n.* न्यायदेवी ।

then, *adv.* त्यस समयमा ; तब ;
त्यसपछि ; त्यहाँदेखि । पछाडि ;
समय समयमा । *conj.* त्यसकारण-
ले ; त्यो हालतमा ; यस उमले ।

adj. उस बेला रहेको ; त्यो समयमा
रहेको । *n.* त्यो समय ; उस बेला ।

thence, *adv.* त्यहाँदेखि ; तसदेखन ;
त्यस बेलादेखि ; त्यो ठाउँदेखि ।

forth, *adv.* त्यस बेलादेखिन् ;
त्यसका पछि ; त्यहाँदेखि यता ।

the-o'cracy, *n.* ईश्वरद्वारा शासन
गरिष्का राज्य ; ईश्वर तन्त्र ।

the od'o lito, *n.* जमीन नाप्दा प्रयोग
गरिने दूरा हेर्ने यन्त्रको किसिम ;
कोण नाप्ने यन्त्र विशेष ।

the-ol'o-gy (*ji*), *n.* ब्रह्मविद्या ; धर्म-
शास्त्र ; वेदान्त ; ईश्वरज्ञान ; धर्मको
विज्ञान । the o lo' gi-an, *n.* ब्रह्म-
विद्या जाको मानिस ; वेदान्ती ।

the-o logic'al, *adj.*

the-er'b'o, *n.* चीणा विशेष ।

the'o-rem, *n.* तत्त्व ; विधि ; तर्कना-

द्वारा प्रमाणित गर्ने पर्ने साध्य ;
सूत्र ; प्रमेय ; प्रमेयोपपाद्य ।

the'o-ry, *n.* वैज्ञानिक मत ; सिद्धान्त ;
अनुमान ; कल्पना ; व्याख्या ;
सोमांस । the-o-ret'i-cal, *adj.*
सिद्धान्तिक ; अपव्यवहारिक ;
काल्पनिक ; अनुमान गर्नेपर्ने ।

the-os'o-phy, *n.* ईश्वरीय ज्ञान ; आत्म-
ज्ञान ।

there, *adv.* त्यहाँ ; त्यस ठाउँमा ;
सोही विषयमा ।

abouts, *adv.*
त्यस नजिकै । after, *adv.* त्यस-
पछि ; त्यस अनुसार । at, *adv.*

त्यही ; त्यस ठाउँमा । by, *adv.*
त्यस कारणले ; फलस्वरूप ।

fore, *adv.* त्यो उद्देश्य वा मतलबको
निम्ति ; अतः ; त्यस कारणले ;

त्यसले ; यसले । in, *adv.* त्यसमा ;
त्यस ठाउँमा ; त्यस समयमा ।

into, *adv.* त्यस ठाउँमा । of,
adv. त्यसको ; उसको । on, *adv.*

त्यसमा । upon, *adv.* त्यसपछि ;
चौडै । with, *adv.* त्यससित ;

तदुपरान्त । withal, *adv.* त्यस
बाहेक ।

therm, *n.* तातोको परिमाण ; उष्णता ।

the'ri-ac, *n.* विष मेटाउने औषधि ।

ther'-mal, *adj.* ताप सम्बन्धी ;
गरमको ।

ther-mom'e-ter, *n.* तापमान यन्त्र ;
गरम अथवा सर्दको घटबढ जानिने
यन्त्र ।

the-saur' us, *n.* ज्ञानभण्डार : कोष ;
ज्ञानकोष ; शब्दकोष ।

the' sis, *n.* समर्थन गर्नु पनं प्रस्ताव ;
निबन्ध ; प्रबन्ध ; प्रपंग ;
विषय ।

thows, *n.* मांसपेशी ; शक्ति ; बल ;
स्नायु ।

they, *pron.* तिनाहरू ; ती सब ; उनी-
हरू ।

thick, *a./v.* माटी ; बाक्लो : ड्याम्म
परेको ; खोदिएको ; खंदिलो ; घनत्व
को : घमिलो ; धुम्म परेको ; गाढा :
बाधो ; मूढ । *a./v.* बाक्लो गरी ;
खोदेर ; नजिक पारेर ; संगमर्मे
प्रत्यमर्मे । thick' en, *v. t. and*
i. माटी वा बाक्लो बनाउनु ;
खंदी पार्नु ; गाढा बनाउनु ।

thick' est, *n.* घारा : झाडी ; झोर :
बोन आदिको बाफलो ड्याड ।

thief *th. f.*, *n.* चोर : डाँकु ; चोट्टा ।
thieve, *v. n.* चान् ; चारी गर्नु ।
thiev' ish, *a./v.* चोरो गर्ने ;
चोरीमा लागेको ।

thigh (*thi*), *n.* तिघ्रा ; जँघ ; फिरो ;
सोप्रा ।

thin' ble, *n.* औलामा लाउने लख्खु ;
अमत्तुको ; छोटो धातुको नली ।

thin, *adj.* पातलो ; झीनो : मिहिन ;
सानो फौदको ; दुर्बल ; कम पाइने ;
असाधारण ; सूक्ष्म । *v. t. and i.*
पातलो बनाउनु वा हुनु । thin' ly,
adv. thin' ness, *n.*

thing, *n.* वस्तु ; चीज ; थोक ; कुरो ;

जिनिस ; सामग्री ; पदार्थ ; विषय ;
घटना ।

think, *v. t. and i.* विचार गर्नु ; चिन्ता
गर्नु ; 'विचार' ; मनना हुनु ; सोच्नु ;
संझनु ; विश्वास गर्नु ; अनुमान
गर्नु ; कल्पना गर्नु ; अभिप्राय गर्नु ;
संकेत गर्नु । think' er, *n.* think'-
able, *adj.*

third, *n. and adj.* तेस्त्रा ; तृतीय ।
class or -rate, *n.* तेस्त्रा दर्जा ।
-person *n.* (व्याकरण) अन्य पुरुष ।
third' ly, *a./v.*

thirst, *n.* तिर्खा ; तिसना ; उत्कट
इच्छा ; आग्रह । *v. i.* तिर्खा लाग्नु ;
तिर्खाउनु ; तिसना हुनु । thirst' y,
adj. तिर्खाएको ; इच्छुक ; सुखा ;
खडेरी परेको : तिर्खा लाग्ने ।

thirteen', *n. and adj.* तेह । thir-
teenth', *n. and adj.* तेदौ ।

thir' ty', *n. and adj.* तीस ।

this *pron. and adj.* यो ।

thist' le (*this' l*), *n.* काँडादार बोटको
किसिम ; स्काटल्याण्डका जातीय
चिह्न ।

thith' er, *adv.* त्यहाँ ; उहाँ : उहो-
ठाउमा ; त्यततिर ।

thole, thowl, *n.* ढुंगामा डोँडो
अड्काउने किलो ।

thong, *n.* छालाको पातलो पेटो वा
धरो ।

thorax, *n.* छातो । tho' ra- cte, *adj.*
छार्ता सम्बन्धी ।

thorn *n.* काँदो ; काँडादार ; बुटबुटी ;

- केशदायक वस्तु । -apple, *n.*
विषालु जंगली फल विशेष ।
thorn'y, *a. l.* कौड़ादार ; कौड़ामात्र
भएका ; कटकर ; यन्त्रणादायक ;
जटिल ।
thor'ough (*thur'-ō*), *adj.* सम्पूर्ण ;
पूरा ; चक्रकुल ; आद्योपान्त ।
-bred, *n.* चोखो जातको ; सम्पन्न ;
शिक्षित ; सुसंस्कृत । -fare, *n.*
बाटो ; मूलबाटो ; सड़क । thor'
ough-ly, *adv.* सम्पूर्णरूपले ;
पूरातारले ; पूर्णहिमाबले ।
thorp, *n.* गाउँ ; सानो बस्ती ।
thou, *pron.* तै ; तिम्रा ; तपाईं ।
though (*thō*), *conj.* यद्यपि ; त्यमा
भए तापनि ; तैपनि ; तथापि ।
thought (*thawt*), *n.* चिन्ता ; मति ;
मनोभाव ; विचार ; कल्पना ;
विवेचना ; अभिप्राय ; तर्कको शक्ति ;
संकल्प ; ध्यान ; ख्याल ; धारणा ;
आफूले विचार गरेको कुरा , चिन्तित
विषय । -ful, *adj.* ध्यानमा मग्न
भएको ; ध्यान विचार गर्ने ; चिन्ता-
शील । -less, *adj.* विचार नगर्न ;
विचारहान ; असावधान ; मूर्ख ;
अचेत ।
thou'sand, *n.* and *adj.* हजार ;
सहस्र ; असंख्य ; अनगिन्ति ।
-fold, *adj.* असंख्य ; गन्न नसकिने ।
thou'sandth, *n.* and *adj.*
thral, *n.* दास ; कमारा । thral'-
dom, *n.* कमारापन ; दासत्व ;
बन्धन ; पराधीनता ।

- thrash or thresh, *v. t.* and *i.*
दाउनु ; झोंटनु ; छोंटनु ; झँटेर
खुट्याउनु ; जिस्तु ; पिटनु ।
thrash'ing, *n.* पिटने काम ।
thresh'ing, *n.* झोंट्ने काम ।
floor, *n.* खटा ; खलागरा ।
thread, *n.* धागो ; सूत ; मिहिन डारी ।
n. t. मियोमा धागो हाल्नु ;
धागोमा फूल आदि उन्नु घुईचामा
बाटो नखुल्नु । -bare, *adj.* धागो-
मात्र रहेको ; खिइ सकेको ; पूरानो ।
threat (*thret*), *n.* तर्साउने वा डर
देखाउने काम ; धम्को ; हप्काइ ;
घुर्की ।
threat'en, *v. t.* and *i.* तर्साउनु ;
डर देखाउनु ; हप्काउनु ; घुर्की
देखाउनु । threat'ening, *adj.*
तर्साउने ; डर देखाउने ; अशुभ-
सूचक ।
three, *n.* and *adj.* तीन । -pence,
penny, *n.* मुद्राविशेष ।
three'node, *n.* मानिस मर्दाको विलाप ।
thresh see thrash.
thresh'old, *n.* फाटक ; ढोका ; प्रवेश-
पथ ; संघार ।
thrice, *adv.* तीनपटक ; तीनचाटि ;
तान गुना ।
thrift, *n.* फारोपन ; मितव्ययता ;
किफायत ; अल्पव्यय ; उन्नति ;
वृद्धि । thrift'y, *adj.* फारो गर्ने ;
कमखर्चो ; किफायती ; मितव्ययी ;
वैभवशाली ; वृद्धिशील ; उत्तरोत्तर
वृद्धि भएको ।

thrill, *n.* इन्द्रियज्ञानको तरङ्ग ; रोमाञ्च ; सनसनाहट । *v. t. and i.* मन वा हृदयलाई धोक्नु ; चुम्नु ; काम छुट्नु ; रोमाञ्चित वा उत्तेजित हुनु । *thrill'ing, adj.* मुटु कमाउने ; काम छुट्ने ; रोमाञ्चकारी ।

thrive, *v. i.* मौलाउनु ; फलिफाप हुनु ; बढ्नु ; उन्नति गर्नु ; बढीबढाउ हुनु ; उत्तरोत्तर वृद्धि हुनु । *thriving, adj.*

throat, *n.* गाला ; घिन्नो ; घोक्रो ; घौंटी ; नदीको सौघुरो भाग ।

throb, *v. i.* दुक् दुक् गर्नु ; धड्कनु ; वेगमिल चल्नु ; काम्नु । *n.* दुक् दुक् गर्ने काम ।

throe (thro), *n.* प्रचण्ड वेदना वा यन्त्रणा ।

throne, *n.* राजगद्दी ; राजसिंहासन ; गादी । *v. t.* गादीमा चढाउनु ।

throng, *n.* मानिसहरूको घुईचो ; भीड । *v. t. and i.* घुईचो भएर आउनु वा जानु ; भीड हुनु ; परिपूर्ण पार्नु ।

throttle (t), *n.* गाउने चराको किसिम ।

throt'tle, *n.* घिन्नो ; घौंटी ; घोक्रो । *v. t. and i.* घौंटी निचोर्नु ; घिन्नो अट्याउनु ; निसार्याउनु ; बाफ जाने नली बन्द गर्नु ।

through (thro), *prep.* एकछेउदेखि अर्कोछेउसम्म ; वारपार ; कसैद्वारा । *adj.* एकछेउदेखि अर्को छेउसम्म

जाने वा यस्तो कामसित सम्बन्ध भएको । *adv.* एकछेउदेखि अर्को छेउसम्म ; शुरुदेखि अन्तसम्म ; पूर्ण हिसाबले । *out, prep.* वारपार : एकछेउदेखि अर्को छेउसम्म ; सबैतिर ; चारैतिर । *adv.* सबै किसिमले ; प्रत्येक भागमा ; सबै हालतमा ।

throw, *v. t. and i.* फर्काउनु ; मिल्काउनु ; हुन्याउनु ; झटारो हान्नु ; छोड्नु ; लापरवाहीसित राख्नु ; पासो हान्नु । *n.* फर्काउने काम ; पासो फँकाइ ।

thrum, *n.* धागाको मोटो भाग । *v. t. and i.* झर्को लाग्ने गरी बजाउनु ।

thrush, *n.* गाउने चराको क्रिमिम ; मुख भित्रको खटिरो ।

thrust, *v. t. and i.* बलपूर्वक घचेट्नु वा हाल्नु वा घुसान्नु ; अर्कोको काममा हात हाल्नु ; हस्तक्षेप गर्नु ; भाला आदिले रोप्नु ; छेड्नु ; सिउरनु । *n.* बलपूर्वकको घचेटाइ ; भाला आदिले रोप्ने काम ; धक्का ; आक्रमण ।

thud, *n.* गहुँ चीज खस्दा द्वाक् गरेको शब्द ; दुड्क आवाज ।

thumb (thum), *n.* हातको बुढी औंलो । *v. t.* किताब आदि मैल्याउनु । *print, n.* बुढी औंठाको छाप ।

thump, *n.* थप्पड ; जोरसितको प्रहार ; गहुँ चीज खस्दा दुड्क गरेको आवाज । *v. t. and i.* थप्पड

लाउनु ; दुङ्क गर्नु ; दुङ्क गरेर खस्नु ।

thun-der, *n.* मेघको गर्जन गल्छाङ गुङ्गुङ ; गरमिर ठूला आवाज । *v. t. and i.* मेघ गर्जेनु ; गल्छाङ गुङ्गुङ गर्नु ; भीषण आवाज निकल्नु । -bolt, *n.* वज्र ; वज्रतुल्य भाषण वस्तु ; डरलाग्दा धम्का । struck, *n.* वज्र लागेको ; छक्क परेको ।

thur-ible, *n.* धूस ; धूषारी ; धूसदानी ।
thun'ifer, *n.* धूपारा बोक्ने मान्छे ।
Thurs' day, *n.* बिहवार ।

thus, *adv.* यसरी ; यस रातले ; त्यही मुताबिकरु ।

thwack, *n.* धक्का ; घुस्सा ; थप्पड ; चट्कन । *v. t.* कुट्नु ; पिट्नु ; चट्कन लाउनु ।

thwart *v. t.* निष्फल पार्नु ; रोक्नु ; छेक्नु ; वारवार हुनु ; भौत्तु ; उल्टा गर्नु । *n.* ढुंगामा माम्ना बस्ने जग्गा ।

thy, *pron. and adj.* तेरो ; तिम्रा ; तराईको ।

thyme (*tīm*), *n.* बासना आउने बोटका किसिम ।

thy'mol, *n.* सर्ने रोगको दवाई विशेष ।
thyr'oid (*thīr'*), *adj.* कुड्कुडे हाड विशेष ।

tiar'a (*tī ā'*), *n.* प्राचीन फारसी फेटा ; पोषको मुकुट ; आइमाईहरूले शिरमा लाउने गहना आदि ।

ti'o'ia, *n.* खुट्टाको नलीहाड ।

tick, *n.* उधारी ; घडाको टिक् टिक् आवाज ; सिरक वा दोलाइ आदिको तन्ना ; खोल ; पशु पक्षाका जाडमा हुने कीरा ; किर्मा ; सुलसुले । *v. t. and i.* उधारी लनु वा दिनु ; टिक् टिक् गर्नु ; सानो दाग लाउनु ।

tick'en or tick'ing, *n.* डसनाको लुगा ।

tick'et, *n.* निदर्शन पत्र ; टिकट । *v. t.* टिकट दिनु वा लाउनु ।

tick'le, *v. t. and i.* कुतकुता लाउनु ; कुतकुताउनु ; कुतकुता लाग्नु ; खुशी हुनु ; मन बहलाउनु ।

tie-p'long'a (*long'ga'*), *n.* विशाल सपे विशेष ।

tide, *n.* उबार-भाटा ; छाल ; समय ; वेला ; मासम ; प्रवाह । *v. i.* उबार भाटा चलनु ; छाल आउनु ।

-over *v. i.* पार हुनु ; विरद्भाट उरक्नु । -water, *n.* जडाजमा भन्सारका नियमहरू चलाउने कम-चारा । ti'idal, *adj.* उबार-भाटा सम्बन्धी ।

ti'dings, *n.* सम्बाद ; विवरण ; खबर ; समाचर ।

ti'dy, *adj.* सुघर ; साफ-सुत्र ; सुवर्जित । *n.* मेघ आदिमा ओछ्याउने लुगा ।

tie (*tī*), *v. t. and i.* बाँध्नु ; जाड्नु ; गाँठो पार्नु ; जकड्याउनु ; राक्नु ; बाधा दिनु । *n.* बन्धन ; गाँठा ; बाँधनका निम्त प्रयोग गरिने डारो आदि ।

- tior (*teer*), *n.* पंक्ति; लहर; तरेली; श्रेणी।
- tierce, *n.* ५२ ग्यालन तरल पदार्थ
अँटाउने पीपा; तामको खेच विशेष;
तेस्रो घण्टाको काम।
- tift, *n.* रीम; क्रोध; झगडा; मद
आदिको घटना। *v. t.* पिउनु;
घुटका लाउनु।
- tiff'fin, *n.* चमेना; हलका भोजन
- tig'er, *n.* बाघ। tig'rish, *adj.*
बाघ जस्तो; निरुद्ध; डरलाग्दो।
- tight (*tit*), *adj.* कसिएको; सौँचुरो;
तन्केको; टम परेको; बाँधिएको;
मातेर चर भएको। tight'en,
v. t. and t. कम्नु; सौँचुरो
गराउनु; तन्किनु।
- tig'ress, *n.* बघेनी।
- tiko, *n.* कुकुर; नीच मान्छे।
- til'bury, *n.* दुइ पाइँ गाडाको किसिम।
- tile, *n.* ईँट; झिगटा। *v. t.* ईँटले
छाउनु वा ढाक्नु। til'ing, *n.*
ईँटको काम। til'ing, *n.* ईँट
बनाउने वा छाप्ने काम गर्ने मान्छे।
til'er-y, *n.* ईँट बनाउने ठाउँ।
- till, *adv., prep. and conj.* सम्म;
जबसम्म; त्यो समयसम्म। *v. t.*
खन; जोनु; खनजोत गर्ने। *n.*
पमलेहरूले बिक्रीको पैसा राख्ने
बाकस; घर्ग; कनुर।
- til'lago, *n.* सेता; कृषिकर्म।
- til'ler, *n.* खनजोत गर्ने माछे; डुंगा
चलाउने कर्णको हातले समाइने
भाग; हलोको अर्ध।
- tilt, *v. t. and t.* एकपट्टि ढल्काउनु;
ढल्कनु; कोल्ते पार्न; फलाम आदि-
लाई नगम पार्नका निमित्त पिट्नु;
भालाले हमला गर्नु। *n.* ढल्केको
वा कोल्ते परेको अवस्था; ढल्काउने
काम; गाढाका टाट आदिको ढकनी।
- tith, *n.* खेता; जोताइ; खनजोत
गरेको जमीन।
- tim'ber, *n.* बडा बडा रुखको मुडा;
तयारी काठ।
- tim'bre, *n.* बाजा वा गाला पेट गरेको
थकाँट आवाज; यन्त्रहरूको सुर।
- tim'bre'l, *n.* भेरी; तुरह।
- time, *n.* समय; वेला; बखत;
पालो; युग। मौसिम; निर्दिष्ट
काल; जीवनको अवस्था; ताल;
लय; दफा; बार; गुन। *v. t.*
and *t.* समय निर्दिष्ट गर्ने; ताल
मिलाउनु; एकनासको हुनु।
-piece, *n.* घडीको किसिम।
worm, *adj.* उमेर बढिसकेको;
बूढो रूपका; पुरानो। tim'o'ly,
adv. यथा समयमा; मौकामा।
adj. मौकाको; ठीक समयको;
सामयिक।
- tim'id, *adj.* डराउने; तर्सने;
डरछेस्वा; कातर; भोरु; झस्कने।
- tim'id'i-ty, *n.* कातरता; डरछेस्वा
पन; कायरता।
- tim'or-ous, *adj.* कातर; तर्सने;
झस्कने।
- tin, *n.* धातु विशेष, टिन; यसबाट
बनिएको वस्तु। *v. t. and t.* टिनले

- ढाक्नु; मोड्नु। -smith, *n.*
टोनवाल।
- tin' ture, *n.* वणं; रंग; औषधि ई
प्रयोग गरिने एक किसिमको झारबाट
बनेको पदार्थ। *v. t.* हलकासँग
रंगाउनु; कुनै कुराभित्त मिसाउनु।
- tin' der, *n.* झूलो; सुकेको दाउरा।
- tin, *n.* दौँडको दौँत; कौँटाको सिधो।
- tin' foil, *n.* टोनको पातलो पाता।
- tinge (*ting*), *v. t.* हल्का रंग चढाउनु;
मिसाउनु। *n.* हल्का रंग वा रंगाइ;
स्वाद; स्पर्श।
- tin' gle, *v. t. and i.* कानमा टिनिनिनी
शब्द हुनु; सन्सनाउनु; जिबिङ्ग
जि रङ्ग हुनु। *n.* झल गर्ने वा झम्
झम् गर्ने जानेन्द्रिय; मनमनाहट।
- tin' ker, *v.* लावा, तमला आदि
कमाउने मान्छे; तर्माटे। *v. t.*
धानको भौँडा कडा मरमत गर्नु;
तर्माटेको काम गर्नु।
- tin' kle, *v. t. and i.* टिङ टिङ आवाज
गर्नु; टिङलिङ शब्द हुनु। *n.* टिङ-
टिङ वा टिङलिङ वा रनन आवाज।
- tin' sel, *n.* कुनै भड्कीलो वस्तु; झिल्लि-
मिली वस्तु; बोक्ने उज्ज्वलता। *adj.*
भड्कीलो, उत्ताउलो; चहक।
- tint, *n.* रंग; कुनै रंगको किमिम;
रंगको मिसावट। *v. t.* रंगाउनु;
केही कुरा बनाउँदा रंग प्रयोग गर्ने।
- ti' ny, *adj.* साह्र सानो; सूक्ष्म।
- tip, *n.* कुनै वस्तुको अगिलो भाग वा
टुप्पो; छेउ; धापमाराइ; इनाम;
बकम; गुप्ती खबर। *v. t. and i.*

- बकम दिनु; धुँवा भन्दा हलका
डिम्का दिनु; ढल्कनु; झुक्नु।
- too, *adv.* औँलाका टुप्पामा।
- top, *n.* पहिला दर्जाको।
- tip' pot, *n.* गले बन्दको चिमिम।
- tip' ple, *v. t. and i.* घरी घरी कडा
मद पिउनु। *n.* रक्सा।
- tip' sy, *adj.* रक्सी लागेको; मात्र चुर
भएको।
- ti' ra do' (*te ra d*), *n.* अववादजनक
लामो जोरपूर्वकको व्याख्यान;
निन्दा आदि विषयमा भाषणका
लामो लेखांश।
- tire, *v. t. and i.* थाक्नु; थाकेको
हुनु; थकाउनु; बाक्क पार्नु। *n.*
मोटर आदिका चक्को घेरा चरिपरी
राखिने रबर वा धातुको वस्तु; टाउको
छोप्ने कुरो; टोपी, मनेत्रो आदि।
- some *adj.* थकाउने; कष्टजनक;
हान्तिजनक; झर्कोलाग्दो।
- tired, *adj.* थाकेको; परिश्रम भएको।
- ti' o, tyr' o, *n.* शिकार।
- tis' sue (*tish' u*), *n.* मिहिन बनेटको
लुगा; जाँउका कुनै अङ्गमा रहेको
जालो; पातलो कागज; नसा;
मंसपेशी। *v. t.* तिहिर पारेर बुझु;
चित्र विचित्र पार्नु।
- tit, *n.* चराको किमिम; साह्र सानो
वस्तु; घोडा; आइनाई।
- ti' tan' ic, *adj.* दानवी; आसुरी;
भीषण; अजङ्गको।
- tithe (*tith*), *n.* दसौं भाग; पुरोहित
हरूले पाउने आयको दशांश।

title, *n.* नाउँ ; उपाधि ; प्रशस्ति शिखेहोग ; अधिकार ; हक ; पुस्तकका नाउँ-पत्र वा मुखपृष्ठ ।
doed. adj. अधिकार वा हकको प्रमाण जाहेर गर्ने कानुनी पत्र ।
 tit'led, *a./j.* कुशीनताको उपाधि ; भण्डारी उपाधिकारी ।

tit'mouse, *n.* सानो चराको किसिम ।
 tit'tor, *n. i.* मुख थुनेर हाँस्नु ; खिन् खिन् हास्नु । *n.* भित्र भित्रैको हेसाइ ; खिस्का ।

tit'tle, *n.* अणु ; कण ; रेणु ; कनिका ; रत्नाभर । tat'tle, *n.* गफ ।

tit'ular, *adj.* उपाधि सम्बन्धी ; नाउँ मात्रको ; नाउँको लागि ; क्षमताहीन ।

to, *prep. and adv.* कहाँ ; तिर ; सम्म ; अनुसार ; नजिक ; सम्बन्धमा ।

to'ad, *n.* भ्यागुतो । eater, *n.* लोलो-पाता गर्ने मान्छे । -stool, *n.* च्याउको किसिम

toad'y, *n.* चापलुसी मान्छे ; खुशामदी ।
n. i. चापलुसी लाउनु ; खुशामद गर्नु ; तेल घस्नु । toad'yism *n.* चापलुसी लाउने वा खुशामदी गर्ने काम ।

toast, *n. i.* रोटो अदि आगामा सेकाउनु ; गरम पार्नु ; आम्लो स्वास्थ्य वा हजतको लागि मद आदि पिउनु । *n.* आगामा सेकाएको रोटो आदि ।

to bac'co, *n.* तमाखु ; सुती । -pipe, *n.* हुक्का । to bac'con-ist, *n.*

to bag'gan, *n.* हिउँमा चडाइने गाडाको किसिम ।

too' sin (tok'), *n.* विपदमूचक घण्टा ; विपदको संकेत ।

tod, *n.* झाड ; पान-पत्कर ।

to' day, *n.* आज ; आजको दिन ।

tod'dle, *v. i.* ताते गर्नु ; बामे सर्नु ; टुक्र टुक्र हिँड्नु ।

tod'dy, *n.* तालका बोटबाट बनेको रक्सी ; ताडी ।

too, *n.* खुट्टाका आँला ; खुरका अधिला भाग ।

to'ice, *n.* मिठाइको किसिम ।

to' ga, *n.* बाहिरपट्टि लाउने वा आइने खुकुलो लुगा ; अलखा ।

to geth'er, *adv.* एकत्र ; एकैचाट ; एकसाथ ; एकसंग ; एकै ठाउमा मिलेका ; सङ्ग ; साथसाथ ।

toil, *v. i.* मिहिनत गर्नु ; परिश्रम साथ काम गर्नु ; कठिन परिश्रम गर्नु ।
n. श्रम ; मिहिनत ; परिश्रम ; जाल ; पासो । -some, *adj.* श्रमजनक ; कठिन परिश्रम गर्नुपर्ने ; कष्टसाध्य ; थकाउने । toil'er, *n.* श्रमकारी ; मेहनत ।

toi' let, toi'lette, *n.* शारीरिक सिँगार पटारको विधि ; सिँगारमा प्रयोग गरिने वस्तु ; सिँगार पार्ने टेबल ।

to' kay, *n.* मद विशेष ।

to' ken, *n.* चिनो ; निदर्शन ; चिह्न ; प्रमाण ; लक्षण ; संकेत ; स्मारक-वस्तु ।

tol'erant, *adj.* सहनोय ; उदार ।
tol'erance, *n.* सहनशीलता ;
उदारता ; सहन सक्ने काम ।

tol'erate, *v. t.* सहनु ; अनुमति
दिनु : गर्न दिनु ; नरोक्नु : थेक्नु ।
tol'erable, *adj.* सहन सकिने ।
tol'er'ation, *n.* सहन ; सह्यता ;
उदारता वा सहिष्णुता ; धार्मिक
आदि स्वतन्त्रता ।

toll, *n.* घण्टाबाट निस्केको आवाज ;
घण्टाध्वनि ; कर : महसूल : जगात ।
v. t. घण्टा बजाउनु ; कर आदि
लिनु, लिनु वा उठाउनु ।

tom'a-hawk, *n.* बख्खरो विशेष ।
tom'to (-mā'-), *n.* गोलभेंडा ।
tom'b (toom), *n.* कबर ; चिहान :
चिहानको स्मारक स्तम्भ : समाधि
मन्दिर । -stone, *n.* स्मारक स्तम्भ ।

tom'cat, *n.* ढाड्ने बिरालो ।
tom'my, *n.* वृटिश सिपाही ।
tomor'row, *adv.* भोलि ; भोलिको
दिन ।

ton (tun), *n.* प्रायः २७ मनको वजन :
परिमाण विशेष : चलति ढाँचा ;
प्रचलित रिवाज ।

tone, *n.* स्वर : सुर ; ध्वनि ; शब्दको
प्रकृति : रीति : ढाँचा : मनको
भाव : मानसिक अवस्था : शरीरको
स्वास्थ्य ; चित्र आदिमा रंगको फरक
फरक किसिम । *v. t.* स्वर बनाउनु ;
उच्चारण गर्न ; सुर मिलाउनु ।

tongs, *n.* चिमटा : सनासो ।

tongue (tung), *n.* जिभ्रो ; वाक्शक्ति ;

कुनै राष्ट्रको भाषा ; जुत्ताको कान ;
अन्तरीप । tongued, *adj.* tongue'-
less *adj.*

ton'ic, *adj.* बलदिने : ताकतदिने ;
स्वास्थ्यप्रद ; पृष्ठदिने । *n.* ताकत
वा बलदिने औषधि ।

ton'night, *n.* आज राती ।

ton'ish, *adj.* स्वाडा ; सौखान ।

ton'nage, *n.* व्यापार जहाजको माल
बोक्ने शक्ति ; जहाजको माल ।

tonneau' (no'), *n.* मोटर गाडीको
मुख्य अङ्ग ।

ton'sil, *n.* जिभ्रोको फेदमा भएको
मासुको डल्ला ।

ton'silo, *adj.* काट्न सकिने ।

ton'si-litis, *n.* घाँटो भित्रको दुखाइ ।

ton'sor, *n.* नाउ ; हजाम ।

ton'sure, *n.* कपाल मुंडुलै पार्ने काम ;
मुँडुलो ।

too, *adj.* अचाकली ; अत्यधिक ; साह्रै
धेरै । *conj.* पनि ; समेत ; उस-
माथि ।

tool, *n.* हात-हतियार ; यन्त्र ; ज्याभल ;
अर्काको काम ; पराधीन मानिस ।

toot, *v. t. and i.* आवाज निकाल्नु ;
बजाउनु ।

tooth, *n.* दाँत ; दाँदे आदिको दाँत ;
करोँती ; काङ्गियो । *v. t.* दाँतले
टोकनु ; दाँती, करोँती आदिले युक्त
पार्नु । -brush, *n.* दतितवन ।

-some, *adj.* रुचिकर ; खानमजाको ।

tooth'ache, *n.* दाँतको दुखाइ ।

top, *n.* शिखर ; टुप्पो ; चुचुरो ; सर्वोच्च

भाग ; सर्वोच्च दर्जा ; श्रेष्ठ वा उच्च दर्जाको मानिस : टाउकाको माथिल्लो भाग ; तालु ; लट्टु ; भुरुङ्ग । *v. t.* सबभन्दा उच्चो हुनु ; शिखरमा पुग्नु ; सर्व श्रेष्ठ हुनु ; माथिल्लो भागलाई ढाक्नु ; बोट आदिको ढुप्यो छिपल्नु ।

top'paz, *n.* मणि विशेष ।

top'e, *n.* माछाको किमिम ; बगैँचा ; बौद्धहरूको स्मारक स्तम्भ । *v. t.* धेरै पिउनु ।

top'ic, *n.* भाषणको विषय ; छलफलकानिमित्तको कुरा ; तर्क विषय ; प्रसंग ; कुरा ।

top'ic-al, *adj.* स्थानीय ; तर्क विषय सम्बन्धी । top'ic-al-ly, *adv.*

top'most, *adj.* सर्वोच्च ; सबैभन्दा माथिल्लो ।

topog'ra-phy, *n.* कुनै जग्गा वा शहर आदिको प्राकृतिक बयान ।

topog'ra-pher, *n.* जग्गा आदिको बयान गर्ने सिपालो मान्छे । topog'ra-phy, -al, *adj.*

top'ple, *v. t. and i.* ढुप्पाबाट फेदमा पथौँक्नु ; दुनुमुनाएर लडाउनु ; अगाडि हुत्तिनु ।

top'sy-tur-vy, *adv. adj. and n.* उलट-पुलट ; तल माथि ; उल्टा ; उल्टिएको ।

tor, *n.* चट्टान ; ढाँड ; पहाड ; पहरो ।

torch, *n.* रौंको ; चिराख ।

tor'ment, *n.* प्रचण्ड वेदना ; दुःख ; पीडा ; सन्ताप । *v. t.* दुःख दिनु ;

पिरनु ; कष्ट दिनु । tor'ment-or, -er, *n.*

tor'm-en-til, *n.* झार विशेष ।

tor'mi-na, *n.* गानो ; शूल ।

tor'ma'-do (-nā'), *n.* भुमरी पर्ने प्रचण्ड हावा ; आँधि ; तूफान ।

tor'po'-do (-pō'), *n.* विस्फोटक सुरंग ; विजुलीको यन्त्र भएको माछा ।

tor'pid, *adj.* अचेत ; ढलचल नगर्ने ; मन्द ; स्थूल बुद्धि भएको । tor-pid'i-ty, tor'-pi-tude, *n.* स्थूल बुद्धि भएको अवस्था ; अचेतता ; जडता ।

tor'por, *n.* हिँड्ने शक्ति नभएको अवस्था ; सुस्ती ।

torque, *n.* सुन आदिको माला ।

tor'ref-y, *v. t.* रापले खट्याउनु ; सुकाउनु ; झुत्याउनु ।

tor'rent, *n.* छौँगो ; बेगले बग्ने खोला ; जलधारा ; बेगको बगाइ ।

tor'rid, *adj.* घामले खहारएको ; साह्रै गरम ; ज्यादै तातेको । -zone, *n.* ग्रीष्म-मण्डल वा उष्ण कटिबन्ध ।

tor'sion (-shun), *n.* बटारिने काम ; बटारिएको अवस्था ।

tor'-so, *n.* टाउको अनि हात नभएको मूर्ति वा सालीग ।

tort, *n.* हानि ; अपकार ; अड्डाले हेर्ने पीरपिराउ ।

tor'tile or tor'tive, *adj.* बाझो ; बटारिएको ।

tor'toise, *n.* कछुवा ; छोटरी । -shell, *n.* कछुवाको खप्पर ।

tor'tu'ous, *adj.* बटारिएको ; बाङ्गो ; नागवेले ।

tor'ture, *n.* प्रचण्ड वेदना ; दारुण यातना ; अतिकष्ट ; यन्त्रणा ; दुःख ।
v. t. सताउनु ; प्रचण्ड वेदना दिनु ; साह दुःख दिनु ।

to'ry, *n.* जार्ज थर्डका पालाको विरोधी-हरूको दल ।

toss, *v. t. and i.* हातले उकालो वा आकाशतिर फर्काउनु ; मास्तिर उफार्नु वा हुन्याउनु ; अस्थिर हुनु ; चंचल हिमाबले लडीबडी खेल्नु ।
n. मास्तिर उफार्ने वा हुन्याउने काम ।

tot, *n.* सानो चीज ; कम्ति मात्रा ।

to'tal, *adj.* जम्मा ; मूठ ; कुल ; सम्पूर्ण ; समस्त ; पूरा । *n.* जम्मा संख्या वा परिमाण । to'talise, *v. t.* जम्मा पार्नु ; मूठ गर्नु ।

to'tally, *adv.* जम्मे ; स्याट्टै ।

to'tem, *n.* जीव जन्तुको चित्र ।

tot'ter, *v. i.* हल्लनु ; डगमगाउनु ; ढुन्सुनाउनु ; काग्न ।

tot'tle, *v. t.* ढुन्सुनिर्दे हिँड्नु ; अस्थिर हिसाबले हिँड्नु ।

touch (toch), *n.* छुवाइ ; छुने काम ; स्पर्श ; स्पर्शेन्द्रिय ; सानो परिमाण ; परीक्षा ; जाँच । *v. t. and i.* छुनु ; स्पर्श गर्नु ; छोएर परीक्षा गर्नु ; अनुभव गर्नु ; पुग्नु ; कमलो पार्नु ; गाल्नु ; हल्कासा चिह्न काट्नु ।

touch'ing, *adj.* करुणा रसको ; असर गर्ने ; हृदयप्राप्ती । *prep.*

विषयमा ; सम्बन्धमा । touch'y, *adj.* साह चौडो असर पर्ने ; रिसाहा ।

tough (tuf), *adj.* कठिन ; कठोर ; कडा ; चाम्रो ; चिम्टिलो ; लिसिलो ; जटिल ; गाह्रो । *v. t. and i.* दृढ पार्नु वा हुनु ; कडा बनाउनु ।
-ness, *n.* चाम्रोपन ; दृढता ।
tough'en, *v. t. and i.* कडा बनाउनु ; गाह्रो पार्नु ; जटिल बनाउनु ; दृढ हुनु ।

tour (toor), *n.* सफर ; भ्रमण ; घुम-घाम गर्ने यात्रा ; घुमफिर गराइ ।
v. t. and i. भ्रमण वा सफर गर्नु ; घुम्नु ; फिर्नु । tour'ist, *n.* भ्रमण-कारी ; सफर गर्ने मान्छे ।

tour'namant, *n.* झट्टो लडाइँ ; धेरै विपक्षीहरूका बीचमा निपुणताको लागि लड्ने काम ।

tour'nay, *n.* झट्टा लडाइँ ।

tour'ni-quet, *n.* रगत थाग्ने यन्त्र विशेष ।

tour'sle, *v. t.* खज्मज्याउनु ; मुन्ल्याउनु ।

tout, tout'er, *n.* दलाल ।

tow (tō), *n.* सन ; पटुवा ; पानी भित्र तान्ने काम । *v. t.* डुंगा आदिलाई ढोरीले बाँधेर पानीमा तान्नु ; केही कुरोलाई पानी भित्र तान्नु ; घिसार्नु ।

to'ward, to'-wards, *prep.* तिर ; पट्टि ; लगभग ; प्रायः ; विषय वा सम्बन्धमा ।

- tow'-el, *n.* तौलिया ; गम्छा ।
 tow'-er, *n.* बुर्जा ; अग्लो घर ; दुर्ग ;
 किल्ला । *v. t. & i.* अग्लो वा ठूलो हुनु ;
 माथि पुग्नु ; अकासिनु ।
 town, *n.* शहर ; नगर । -hall, *n.*
 शहर सम्बन्धी कामको कारबार
 गर्ने घर ।
 tox'-ic, *adj.* विषालु ; विष भएको ;
 विषले भरिएको ।
 tox'-ic-ol-ogy, *n.* विष विज्ञान ।
 tox'-in, *n.* जीव-जन्तुबाट निस्कने विष ।
 toy, *n.* खेलाउने वस्तु ; खेलौना ;
 गुडिया ; पुतली । *v. t.* खेलाउनु गर्ने ;
 दिल बहलाउनु । toy'-ish, *adj.*
 trace, *n.* हिँड्दा पारेको दाग ; पाइला
 वा चक्का आदिका डाम । *v. t.*
 चिह्न लाउनु ; भर्का कोर्नु ; यत्नपूर्वक
 नक्सा आदि खिच्नु ; बाटो आदिमा
 चिह्न हेर्दै जानु ; खोज्नु ; पहिल्या-
 उनु । trace'-able, *adj.* पहिल्या-
 उन सकिने ।
 tra'-cor y, *n.* ढुङ्गाको बुट्टादार मिहिन
 काम ।
 tra'-choa' (-ker), *n.* कण्ठरुकी ; श्वास-
 नली ।
 track, *n.* चिह्न ; दाग ; पद-चिह्न ;
 पाइलो ; बाटो ; जीवनको बाटो ।
v. t. & i. पहिल्याउनु ; पछि-
 लाग्नु । -road, *n.* पाइलो भएको
 बाटो । -less, *adj.* पाइलो वा दाग
 नभएको ।
 tract, *n.* प्रदेश ; प्रान्त ; जग्गा ; सानो
 पुस्तक ; पुस्तिका ।

- tract'-able, *adj.* नम्र ; शासनीय ;
 भन्को मान्ने ; तहमा ल्याउन
 सकिने ; सजिलैसँग चलाइने ।
 trac'-tate, *n.* लेख ; प्रबन्ध ।
 trac'-tile, *adj.* तानिने ; तन्किने ;
 तहमा ल्याउन सकिने ।
 trac'-tion, *n.* आकर्षण ; तान्ने शक्ति ;
 तान्ने काम ।
 trac'-tor, *n.* ताब्र प्रयोग हुने हज्जीन
 विशेष ।
 trade, *n.* व्यापार ; वाणिज्य ; पेशा ;
 लेनदेन ; जीविका वा नाफाको
 निम्त गारने काम ; व्यवसाय ।
v. t. & i. वाणिज्य-व्यापार गर्नु ;
 कारवार गर्नु ; किनबेच गर्नु ; लेन-
 देन गर्नु । -mark, *n.* व्यापारमा
 आम्नो आम्नो चिह्न ; कम्पनी
 कम्पनीका माल छुट्याउनकालागि
 लगाएका भिन्नभिन्न चिह्न ; मार्का ।
 tra'-dor, *n.* पसले ; वाणिज्य व्यापारमा
 सिपालु मान्छे । trades'-man, *n.*
 व्यापारसट्ट लागेको मान्छे ।
 tra'-di-tion, *n.* पिता पुर्खादेखि चलि-
 आएको कथा आदि ; कुलाचार ;
 उहिल्यैदेखिको प्रथा । tra'-di-tion-
 al, *adj.* चाल आएका ; पारम्परिक ।
 tra'-duco', *v. t.* निन्दार्थ गर्नु , बदनाम
 गर्नु ; कलङ्क लगाउनु ।
 traf'-fic (-fik), *n.* कुनै किसिमको
 काम ; रोजगार ; व्यवसाय ;
 कारवार ; लेनदेन ; रेल आदिमा
 कारवार गर्ने काम । *v. t. & i.*
 किनबेच गर्नु ; व्यापार गर्नु ।

trag'e-dy (*traj'*), *n.* दुःखान्त नाटक ;
वियोगान्त नाटक ; खेदपूर्ण घटना ।

tra-go'-dian, *n.* दुःखान्त नाटकको
लेखक वा अभिनेता ।

trag'ic, trag'-ical (*traj'*) *adj.*
भीषण : विपत्कारि ; दुःखजनक ;
शोकजनक ।

trag-i-com'e-dy, *n.* वियोगान्त र
संयोगान्त भएको नाटक ।

trail, *n.* कुनै चीजको पछिल्लि
तानिएको हिस्सा ; घिसिने भाग ;
पद चिह्न : पाइलो ; जंगलको बाटो ;
पगडम्टी ; गोरेटो । *n. t. and i.*
घिसिनु ; घिस्याउनु ; पहिल्याउनु ;
लामो पारेर तान्नु । trail'-er, *n.*
गाडाको किमिस ।

train, *n.* लुगा आदिको घिसिएको
भाग ; पंक्तिमा हिंड्ने दल ;
लायालम्कर ; रेल गाडी ; चराको
पूच्छर । *n. t. and i.* शिक्षा दिनु ;
तालाम गर्नु ; सघाउनु : सिक्काएर
बोली पार्नु ; शरारलाई तहमा
ल्याउनु ; रेलद्वारा यात्रा गर्नु :
तान्नु । band, *n.* वेतन नदिइने
सैन्यदल ; नागरिक सेना ।

trained, *adj.* सधिएको : तालीम
भएको : नहमा भएको : शिक्षित ।

trainer, *n.* शिक्षक : तालीम गर्ने
मानिस । train'-ing, *n.* शिक्षा ।

trait, *n.* स्पर्श ; विशेष गुण वा लक्षण ;
आकृति ।

trait'-or, *n.* बागी ; विश्वासघाती ;
देशद्रोही ; छली ; ठग । trait'-or

ous, *adj.* कपटी : राजद्रोही ;
कृतघ्न ।

tra-ject, *v. t.* पारिपट्टि फर्काउनु ।

tra-ject'o-ry, *n.* ग्रह आदि पिण्डको
गति मार्ग ।

tram or tram'-car, *n.* ट्रामगाडी ।
-way, *n.* ट्राम हिंड्ने लीक ।

tram'-mol, *n.* माछा आदि पकने जाल ;
रोक्ने प्रभाव : रोकावट ; बाधा ।
n. t. and i. रोक्नु बाधा दिनु :
अड्काउनु ।

tran-man'-tane, *n. and adj.* विदेशी :
असभ्य ।

tramp, *v. t. and i.* कुल्चनु ; छुट्टा
मनि थिच्नु : पैदल हिंड्नु । *n.*
सेना आदि हिंड्नेको अग्रज ;
पाइलाको आवाज ; हिंडाइ : पैदल
सफर ।

tram'-ple, *n. t. and i.* कुल्चेर कच्याक
कुचुक पार्नु ; कुल्चनु ।

trance, *n.* देहोशी : मूर्च्छा ; अचेतना ;
हर्षोल्लास वा दंगदास ।

tran'-quil, *adj.* स्थिर ; प्रशान्त ;
निर्विघ्न ; सुखी ; अविचलित ।
tran-qui'l'i-ty, *n.* शान्ति ;
निर्विघ्नता ; स्थिरता ; अविचलित
अवस्था । tran'-quillize, *v. t.* शान्त
पार्नु ; धैर्य दिनु ।

transact', *v. t. and i.* कारबार गर्न ;
सम्पादन गर्नु ; चलाउनु ; निर्वाह
गर्नु । transac'-tion, *n.* कारबार ;
कामकाजको बन्दोबस्त ; सम्पादन ;
कार्य ; विवरण ।

trans cond' (-send'), *v. t. and i.*

जिनु; बढ्नु; श्रेष्ठ हुनु; मात गर्न। trans-cond'ent, *adj.*

अलौकिक; सर्व श्रेष्ठ; मात गर्ने।

trans-cribo', *v. t. and i.* नकल गर्न;

सानु; उही चान लेख्नु। trans-script, *n.* नकल; प्रतिकृति; अनु-

करण। trans'crip-tion, *n.*

trans sept, *n.* क्रसका तेर्सो भाग।

trans'for', *v. t.* बदला हुनु; हटाउनु;

एक ठाउँदेखि अर्को ठाउँमा सार्नु;

लैजानु; दान गर्न; बिक्री गर्न। *n.*

बदला हुने वा एक ठाउँदेखि अर्को

ठाउँमा सार्न काम; हक सार्न

काम। trans'for-a-ble, *adj.*

trans'fer-ence, *n.* काम आदि

एउटाकाबाट अर्कोमा सार्न काम।

trans'figure, *n. t.* रूप बदलनु;

आदर्श रूप देखाउनु। trans fig-

ura-tion, *n.* रूप वा आकारमा

परिवर्तन।

trans fix', *v. t.* वारवार छेड्नु; प्वाल

पार्नु; फार्नु; अचल पार्नु।

trans form', *v. t.* रूप बदलनु।

trans for mi'tion, *n.* रूप वा

आकृति परिवर्तन गर्ने काम; रूप

बदलेको अवस्था; रूपान्तर।

trans-fus', *v. t.* खन्याउनु; हाल्नु;

एक जीवदेखि अर्को जीवमा रगत

सानु।

trans-gress', *v. t. and i.* मिच्नु;

नाघ्नु; उलङ्घन गर्न; पाप गर्नु;

भंग गर्ने। trans-gres'sion, *n.*

उलंघन; अपराध; पाप; दोष।

trans-gres'sor, अपराधी; पापी;

उलंघनकार।

tran-ship', *v. t.* एउटा जहाज वा

सवारीबाट अर्कोमा सार्नु;

एउटा गाडादेखि अर्कोमा सार्नु। -ment, *n.*

एउटाबाट अर्को जहाज आदिमा

चढ्ने काम वा चढेको अवस्था।

tran'si-ent (-shi'), *n.* अचिरस्थायी;

अनित्य; क्षणिक; थोरैदिन रहने;

हतपतको।

tran'sit, *n.* बग्ने काम; हिड्ने काम;

आसानै काम; बग्ने वा हिड्ने

बाटो; सूर्यको वरिपरी ग्रहण आदिको

हिंडाइ। transi'tion, *n.* एक

ठाउँ वा अवस्थाबाट अर्को ठाउँमा

सर्न काम; परिवर्तन; बदल्ने काम।

tran'si-tivo, *adj.* सकर्मक; क्रिया

पद विशेष।

tran'si-tory, *adj.* अनित्य; क्षणिक;

अस्थायी; थोरै समयसम्म मात्र

टिक्ने।

trans-late', *v. t.* अनुवाद गर्नु; उल्था

गर्नु; भाषान्तर गर्नु; तर्जुमा गर्नु;

trans la'tion, *n.* अनुवाद;

तर्जुमा; उल्था गर्न काम; स्वर्गा-

रोहण। trans la'tor, *n.* अनु-

वादक; तर्जुमा गर्ने मानिस।

trans lit'orate, *v. t.* विभिन्न शब्द

हालेर उल्था गर्नु।

trans-lu'cent, *adj.* उज्यालो छिर्ने तर

छर्लङ्ग नदेखिने; स्वच्छ; निर्मल।

trans-lu'cence, *n.*

trans'-mi-grato, *v. i.* शरीरको एक अवस्थादेखि अर्कोमा जानु ; जुनि फेर्नु ; देश देशमा डुल्नु । trans-mi-gra'tion, *n.*

trans-mit', *v. t.* चलान गर्नु ; हातमा दिनु ; हात सार गर्नु ; सार्नु ; अर्को ठाउँमा पठाउनु ; पुर्‍याउनु ; विदित गराउनु । trans-mis'-sion, *n.* अर्को ठाउँमा सार्नु वा पठाउने काम । trans-mis'-si-ble, *adj.* सार्नु वा पठाउन सकिने ।

trans-mute', *v. t.* आकार, प्रकृति वा तत्त्व परिवर्तन गर्नु ; रूप बदल्नु । trans mu ta'tion, *n.* trans mu'ta-ble, *adj.*

trans'-pa-rent, *adj.* संगठो ; वारवार देखिने ; छर्लङ्ग देखिने ; स्वच्छ ; निर्मल ; स्पष्ट । trans pa'ren-cy, *n.* छर्लङ्ग देखिने अवस्था ; संगठोरन ; स्वच्छता ।

trans-pire', *v. t.* वाफ भएर जानु ; छालाको मसिना प्वालबाट पसिनाको रूपमा वाफ निस्कनु ; सास बाहिर फर्काउनु ; थाहा हुनु ; प्रकाशित हुनु ; घटित हुनु । trans-pi-ra'tion, *n.*

trans-plant', *v. t.* विरुवा आदि अर्को ठाउँमा रोप्नु ; दल सार्नु ; स्थान बदली गर्नु । trans-plan ta'tion, *n.*

trans-port', *v. t.* ओसारनु ; चलाउनु ; जल वा स्थल मार्गबाट अरु अरु ठाउँमा लैजानु ; कालापानी पठाउनु ;

हर्षले आँखा नदेख्नु । *n.* चलान ; सेना, रासिन आदि बोक्ने जहाज ; एक ठाउँदेखि अर्को ठाउँमा लैजाने काम ; कालापानी पठाउने काम । trans-port'a-ble, *adj.*

trans-pose', *v. t.* एरु एक गरी परिवर्तन गर्नु ; ठाउँ सार्नु ; कुनै कुराको ठाउँ सट्टापट्टा गर्नु । trans-po-si'tion, *n.* ठाउँ सट्टापट्टा गर्ने काम वा गरिएको अवस्था ; स्थान परिवर्तन ।

trans subs tan'ti-ate, *v. t.* विभिन्न पदार्थमा परिवर्तन गर्नु ।

trans-verse', *adj.* परस्परलाई पार गर्ने ; समानन्तर रेखाहरूलाई काट्ने । trans-ver'sal, *n.* परस्परलाई पार गर्ने रेखा ।

trans-ver'sion, *n.* पथलाई गथमा ल्याउने काम ।

trap, *v. t. and i.* जानवर आदिलाई पासोमा पार्नु ; पक्रनु ; साजबाजहरूले युक्त पार्नु ; अलंकृत गर्नु ; भूषित हुनु । *n.* जाल ; पासो ; खोर ; धराप ; फड्के ; गाडी ; बग्गी ; काँशाल ; चातुरो ; चलाकी मालताल । -door, *n.* चोर दैलो ; गुप्तद्वार ; घोटे ढोका । trap-pings, *n. pl.* घोडा आदि सजाउने वा कस्ने काम ; शृङ्गारपूर्ण सामानहरू ।

tra-pun', *v. t.* पासोमा पार्नु । *n.* धराप ; पासो ; खार ; चलाकी ।

trap-eze' (-eez'), *n.* व्यायाम गर्नको लागि राखिएको तेर्सो ढण्डा ।

tra-pez'-i-um, *n* समलम्ब चतुर्भुज ।

trash, *n*. बेकम्मा वा रद्दी वस्तु ;

निरर्थक वा तुच्छ कुरा । *v. t.* उखु

आदिको पात लाछनु ; बेकम्मा कुरा

छाँटनु । trash'-ing, *adj.* बेकम्मा ;

निरर्थक ; नचाँडिदो ।

trav'-ail, *n*. कठिन परिश्रम : प्रसव

वेदना । *v. i.* प्रसव वेदना हुनु ;

कठिन परिश्रम गर्ने ।

trav'-el, *v. t.* भ्रमण गर्नु ; सफर गर्नु ;

यात्रा गर्नु । *n.* भ्रमण ; सफर ;

यात्रा । *n. pl.* भ्रमण वृत्तान्त ।

trav'-el-ler, *n.* बटुवा ; मुसाफिर ;

बाटो हिँड्ने ; भ्रमणकारी ।

trav'-erse, *adj.* माझमा परिहेको ;

नयता नउता भएको । *v. t. and i.*

वारपार हुनु वा जानु ; अर्कोपट्टि

छिचोल्नु ; अहँ भन्नु : इन्कार गर्नु ;

अस्वीकार गर्नु । *n.* नामञ्जर ;

इन्कार ; एका अर्कोलाई पार गर्ने

चीज ; वाधा ।

trav'-es'-ty, *n.* हाँसो उद्दो खेल ;

हास्यजनक रचना । *n. t.* हाँसो

उद्दो बनाउनु ।

trawl, *v. t. and i.*, पानीबाट माछा

मान्ने जाल ताल्नु ; घिसार्नु ;

घिस्याउनु । *n.* माछा मान्ने जाल ।

trawl'-er, *n.* जालहारी : जाल हाक्ने

मान्छे ; माछा मार्दा प्रयोग गरिने

इंगा ।

tray (trā), *n.* खाना वा मसिना कचौरा

आदि हालेर बोक्ने भाँडा ; किस्ति ।

treach'-er-y, *n.* विश्वासघातकता ;

छली ; गुसी कुरा खोल्ने मान्छे ।

treach'-er-ous, *adj.* कृतघ्न ;

अविश्वासी ; छल्ने ; राजभक्ति भङ्ग

गर्ने ; गुसी कुरा खोल्ने ।

tread'-cle, *n.* खुदो ।

tread (tre.d), *v. t. and i.* हिँड्नु ;

कुल्चनु ; खुट्टाले थिच्नु ; पाइला

राख्नु ; कुल्ची मिल्ची पार्नु । *n.*

हिँडाइ ; कुल्चाइ ; हिँडाइको

चाल ।

tread'-dle or trod'-dle, *n.* कुनै यन्त्रको

खुट्टाले चलाइने भाग ।

treas'-on, *n.* राजद्रोह : विश्वास-

घातकता ।

treas'-ure (trezh'-), *n.* धन ; ऐश्वर्य ;

बहुमूल्य सामग्री ; मूल्यवान् वस्तु ;

v. t. संग्रह गर्नु ; सञ्चाल गर्नु ;

मूल्यवान् चीज भनेर लिनु ।

treas'-ury, *n.* दामी वस्तुहरू

राखिने ठाउँ ; ढिक्कुटी ; भण्डार ;

राजकोष । treas'-urer, *n.* पैसा

आदिको जिम्मा लिने मान्छे ;

खजाञ्ची ; कोषाध्यक्ष ।

treat, *v. t. and i.* व्यवहार गर्नु ;

दक्षतापूर्वक संचालन गर्नु ; प्रकाश

गर्नु ; सेवा गर्नु ; आदर सत्कार गर्नु ;

भोज खुवाउनु ; चिकित्सा गर्नु ;

इलाज गर्नु । *n.* आचरण ; व्यवहार ;

मोजमजा । treat'-ment, *n.* प्रबन्ध ;

चाल ; व्यवहार : चिकित्सा ;

इलाज ।

treas'-tise (tiz), *n.* रचना ; पुस्तक ;

निबन्ध ; लेख ।

treaty, *n.* सन्धिपत्र ; मिलापपत्र ;
मेल ; मिलाप ; मञ्जूरी ।

treb'le, *adj.* तीन दोबर ; तेबर ; तीन
गुना ; तीनले गुनेको । *n.* तीक्ष्ण
वा उच्च स्वर । *v. t. and i.* तीन
गुना पार्ने ; तेबर बनाउनु ; तीनले
गुन्नु ।

tread'le—see treadle.

tree, *n.* रुख ; बोट ; वृक्ष । creeper,
साना चराका किसिम ।

tre'foil, *n.* तीन पाते (रुख विशेष) ।

trek, *v. i.* सौँदिले गाडा तान्नु ; गोरु
गाढामा सफर गर्नु ।

trell'is, *n.* फलाम आदिको जाली ;
बाँस आदिले मिहिन गरी बाँधेको
बार ।

trem'ble, *n. i.* काम्नु ; जीव थक्नु ।
डर आदिको अवस्थामा हुनु ।

tremb'ling, *adj.*

tre men'dous (-dus), *adj.* भीषण ;
डरलाग्दो ; दारुण ; विराट ; अघोर ;
अत्यधिक ; धेरै ।

trem'or, *n.* कम्पाइ ; काम्ने काम ;
थर्राह ।

trem'u-lous, *adj.* काम्ने ; कमाउने ;
थर्राउने ।

trench, *n.* खावा ; खाडल ; गहीरो
खौँद । *v. t. and i.* खाडल बनाउनु ;
खावा खन्न ; खौँद बनाउनु ; खावा
भित्र बस्नु ।

trench'ant, *adj.* तीखो ; तीक्ष्ण ;
लाग्ने ; छेड्ने ; चुम्ने ; प्रबल ;
शक्तिशालो ।

trench'er, *n.* खाडल वा खावा खन्न
मान्ने ; मेजमा खाने कुरा राखिने
ठूलो थाल ; भोजन ।

trend, *v. i.* उँधो मुख गर्नु ; झुक्नु ;
तोकिएको दिशातिर दगुर्नु । *n.*
झुकाव ; प्रवृत्ति ; तोकिएको दिशा ।

tre'pass or tre'phine, *n.* सानो
करोँती वा आरी । *v. t.* आराले
खण्ण चर्च्ने ।

trepi'da'tion, *n.* कम्पाइ ; डर ; घ्रास ;
आतश ।

tres'pass, *v. i.* बिनाहकले प्रवेश गर्नु ;
बिना हुकुम कसैको घर वा जग्गामा
पस्नु ; अर्काको अधिकारमा हात
हाल्नु ; अत्याचार गर्नु ; अपराध
गर्नु । *n.* बिना हकको प्रवेश ;
अपराध ; दोष ; पाप ।

trass, *n.* कपालको गुच्छा ; चुल्टो ;
जुलफ ।

tres'sel or trost'le (tres'le), *n.*
मेजको बाहिरो आकार ।

tret, *n.* खरीददारलाई ओसार्दा भाल
खेर जाने हुनाले पहिल्य दिइने बढा
तौल ।

trial, *n.* परीक्षा ; चीजका गुणहरूको
जोँचाइ ; जोँचनुझ ; अनुभव ; कष्ट ;
कठिनाइ ।

tri'a'logue, *n.* तीन जनाको बीचमा
कुराकानी ।

tri'an'gle, *n.* त्रिकोण क्षेत्र ; त्रिभुज ।

tri'an'gu'lar, *adj.* त्रिकोणाकार ;
तान कुने ।

tribe, *n.* वंश ; कुल ; श्रेणी ; जाति ;

जात ; घराना ; गोत्र ; वंश । *trib'-al, adj.* वंशज ; वंशोय ; गोत्रीय ; जातीय ; कुल सम्बन्धी ।
trib u la' tion, n. महादुःख ; सन्ताप ; क्लेश ; कष्ट यातना वा परीक्षा ।
tri' bu nal, n. विचारपतिको आसन ; अदालत ; न्यायालय ।
tri' bune, n. प्राचीन रोममा जनताले रोजेको मेजिष्ट्रेट ; भाषण दिनको लागि अल्लो ठाउँ ।
trib'u tary, adj. अधीन ; वश ; करतिर्न ; सहायक ; शाखा । *n.* अधीनमा भएको वा कर तिर्ने राष्ट्र ; सहायक नदी ; उपनदी ।
trib' ute, n. अधीनमा भएका राजा आदिबाट उठाइने कर ; व्यक्तिगत दान ; सौगान ; कौमेली ; सम्मान चिह्न ।
trice, n. क्षणभर ; निमेष ; पला । *v. t.* डोरी आदिले माथि चढाउनु ; उचाल्नु ; उचालेर बाँध्नु ।
tri cen' nial, adj. तीस वर्षमा एकपल्ट हुने ।
tri- cen- ten' a- ry n. तीन सय वर्षको समय ।
tri- ceps, n. मांसपेशी विशेष ।
trick, n. कौशल ; चलाकी ; चतुराई ; छल ; माया ; धोका ; खेलतमाशा ; विशेष रीति वा अभ्यास । *v. t. and i.* चलाकी खेल्नु ; छल्नु ; छक्याउनु ; लुगा लाउनु ; सिगार्नु । *trick' er- y, n.* चलाकी ; चतुराई ; कपटपूर्ण

व्यवहार । *trick' y, adj.* धोका-बाजी ; कपटी ; छली ।
trick' le, v. i. थोपा थोपा वा तप तप चुहुनु ; सानो धारामा बग्नु ।
tri' col our n. फ्रान्सिसीहरूको जातीय झण्डा ; तीन रंगको ; तीनरंगा ।
tri' cy- cle (-sik), n. तीन चक्के साइकल ।
tri' dent, n. त्रिशूल ; माछा माने भाला ।
tri en' nial, adj. त्रिवाषिक ; तीन वर्ष टिक्ने ; प्रत्येक तीन वर्षमा हुने ।
tri' fle, n. सानो कुरो ; तुच्छ पदार्थ ; साधारण विषय । *v. t. and i.* बिस्तारै बोल्नु वा काम गर्नु ; नष्ट पार्नु ; खेर फाल्नु ; तुच्छ मान्नु ।
tri' fling, adj. तुच्छ ; सामान्य ; हलका ।
tri- fol' iate, adj. तीनपाते ।
trig, adj. भरिपूर्ण ; छरितो । *n.* टेवा ; टाउको ।
tri- ga' mist, n. तीनवटी बिहे गर्ने मान्छे ।
trig' ger, n. बन्दूकको घोडा ।
tri' gon, n. त्रिकोण ; त्रिभुज ।
trig o- no' met ry, n. त्रिकोणमिति ।
tri- hod' ron, n. तीन बराबर भुजा भएको क्षेत्र ।
tri- lat' er al, adj. त्रिभुजीय ।
tri- ling' ual, adj. तीन भाषाको ।
tri- lit' er al, adj. तीन अक्षर भएको ।
trill, v. t. and i. काम्ने स्वर निकाल्नु ; काम्नु ; थर्रगर्नु ; तप तप चुहुनु ;

सानो धारा भएर बगनु । *n.* स्वरको कम्पाइ ; थर्काइ ।

tril' lion, *n.* दस परार्ध ।

tril' ogy, *n.* तीन भागना शेष भएका नाटक विशेष ।

trim, *adj.* राम्ररी मिलाइएको वा मजाइएको ; छरितो ; चिट्कि परेको ; सुग्वर । *v. t. and i.* चिट्कि पार्नु ; सुग्वर वा छरिता पार्नु ; सजाउनु ; छाँट्नु ; काट्नु ; झँट्नु । *n.* छरितो भएको अवस्था ; लुगा-गहना आदिको शृङ्गार । trim' ming, *n.* लुगा-गहना आदि लाएर चिट्कि हुने काम ; मनको चंचलता ।

tri' meter, *n.* (पद्यमा) तीन मात्रा भएको ।

tri month' ly, *adj.* त्रैमासिक ।

trin' i ty, *n.* तीनवटा वस्तुको एकै ठाउँमा मिलन ; त्रिमूर्ति ।

trin' ket, *n.* कम मात्रा गहना वा वस्तु ।

tri- no' mial or tri nom' i- nal, *adj.* तीन पद भएका ।

tri' o (trē'), *n.* तन भागमा विभक्त भएको गीत ; तीन जनाले खेल्नुपर्ने खेल ; तान जनाको झुग्ड ।

tri' o- let, *n.* आठ पंक्तिका कविता ।

trip, *v. t. and i.* हलकासँग हिँड्नु वा जानु ; सफर जानु ; भ्रमण गर्नु ; समात्नु ; लङ्की थाप्नु ; भूउ गर्नु । *n.* हलका हिँडाइ ; भ्रमण ; सफर ; यात्रा ; घुमघाम ; भूलचुक ; ठक्का खुवाइ ।

tri- par' tite, *adj.* तीन भागमा बाँडिएको ; (सन्धि) त्रिरक्षीय ।

tri' plane, *n.* तान पखेटा भएको हवाई जहाज ।

trip' ple, *adj.* तीन गुना ; तेवर ।

trip' li- cete, *adj.* तेवर ; तीगुना । *n.* तीन प्रति भएको कागजपत्र । *v. t.* चिट्ठा आदिको तीन प्रति बनाउनु ।

tri' pol, *n.* तीन खुट्टे मेच ; त्रिपाई ।

tri' poli- n, *n.* बलोट माटाको कि'सम ।

tri' soet, *v. t.* तीन बराबर भागमा विभक्त गर्नु ।

trite, *adj.* पुरानो ; बासी ; सडैको ; बिण्का ; साधारण ; मामूली ।

trit' u rate, *v. t.* धूला पार्नु ; मसिन्याउनु ; पिँध्नु । trit- u ra' tion, *n.* चूर्ण ; धूलो ; मसिन्याएको अवस्था ।

tri' umph (umf), *n.* विजय ; जय-ध्वन ; हर्ष ; सफल भएको अवस्था । *v. i.* जि'नु ; विजय प्राप्त गर्नु ; सफल हुनु ; हर्ष मनाउनु । tri- um' phal (fal), *adj.* विजय सम्बन्धी ; सफलतासूचक । tri- um' phant, *adj.* विजयी ; आनन्द-प्रकाशक ; सफल ।

tri' um vi rate, *n.* तान मानिसको राज्य ।

tri' una, *adj.* एउटैमा तीन ।

triv' et, *n.* फलामे ओघान ; तीन खुट्टे वस्तु ।

triv'ial, *adj.* तुच्छ ; सानो ; सामान्य ;
जाबो ; मामूली ।

trog'odyte, *n.* गुफा वा ओढारमा
बस्ने मान्छे ।

trol'jan, *n.* ट्रायो नगर सम्बन्धी । *n.*
ट्रायोका निवासी ।

troll, *v. t. and i.* अनियमित ढाँचाले
गाउनु ; बरिपरि घुमाउनु ; माछाको
शिकार गर्ने ; यताउति घुम्नु । *n.*
गीत ; घुमाइ ; फेरि भनिएको कुनै ।

trol'ley, *n.* मालताल बोक्ने सानो
गाडा ।

trol'lop, *n.* रण्डी ; वेइया ।

tron'chano, *n.* तुरहीवा किसिमको
बाजा ।

troop, *n.* हल ; दल ; फौज ; सेना ;
रिमला । *v. i.* जम्मा हुनु ; हल
बाँध्नु ; हल बाँधेर हिड्नु । troop'
er, *n.* घोडचढी सैनिक ।

trope, *n.* शब्दको उपमा ; अलङ्कार
विशेष ।

tro'phy, *n.* विजय चिह्न ; जय स्मारक ;
विजयको सम्झौटो ।

trop'ic, *n.* उष्ण कटिबन्धका उत्तर र
दक्षिणपट्टि रहेको अक्षांश रेखा ;
उष्ण कटिबन्ध रेखा । trop'ic-al,
adj. उष्ण कटिबन्ध प्रदेश सम्बन्धी ।

trot, *v. t. and i.* कदम हिड्नु ;
दुलकी जानु । *n.* दुलकी ; कदम
हिड्नेको अवस्था ; बुढी आइमाई ।

troth, *n.* सत्य ; प्रतिज्ञा ; विश्वास ;
बिहेकोलागि दिएको वचन ।

troub'le (tru''), *n.* कष्ट ; दुःख ;

अशान्ति ; क्लान्ति ; क्लेश ; लण्ठा ;
झंझट ; असुविस्था ; तकलीफ ।

v. t. दुःख दिनु ; कष्ट उठाउनु ;
खलबल्याउनु ; सताउनु । *some,*

adj. दुःखदायी ; क्लेशजनक ; दुःख
दिन ; झिजो गर्ने । *troub'lous,*

adj. क्लेशपूर्ण ; दुःखले विचलित ।

trough (trof), *n.* गाई बस्तुलाई दाना
दिइने भाँडो ; ढुङ् ।

trounce, *v. t.* बेसरी चट्नु ; पिट्नु ;
कुट्नु ; मजार्थ दिनु ।

troupe, *n.* नाट्यपात्रहरूको दल ।

trousers, *n. pl.* सुर्याल ।

trous-seau' (troos'sô'), *n.* दुलहीका
लुगा गहना आदि ।

troot, *n.* माछाको किसिम ।

trow (trô), *v. t.* विश्वास गर्ने ; ठान्नु ;
अनुमान गर्ने ; विचार गर्ने ।

trow'el, *n.* डकर्माहरूले चलाउने
हतियार ; कर्नी ।

troy, *n.* सुन, चाँदी तौलने गरमाण ।

tru'ant, *n.* स्कूल भाग्ने केटाकेटी ;
काममा हाजिर नरहने मान्छे । *adj.*
काममा हाजिर नरहने ; अलछे ।

truce, *n.* लडाइको वेलासामा क्षणभरको-
लागि लड्न बन्द गर्ने काम ;
विश्राम ।

truck, *n.* माल बोक्ने विभिन्न
किसिमको गाडी । *v. t. and i.*
साटासाट गर्ने ; बेनियम पार्न ; वेपार
गर्ने ।

truck'le, *n.* सानो चक्का ; खुट्टामा
पांग्रा भएको होचो पलङ्क । *v. t.*

and *i.* हीन भावले अधीनमा हुनु ; नाच हिसाबले काम गर्न ; अधीन गर्न ; दबाउनु ।

truc'ulent, *adj.* भीषण ; साह्रै डरलाग्दो ; असभ्य ; निष्ठुर । truc'ulence, *n.* क्रुता ।

trudge (truj), *v. t. and i.* हिँडेर जानु ; कष्टपूर्वक हिँड्नु ।

true, *adj.* प्रकृत ; सत्य ; सौँचो ; ठीक ; यथार्थ ; चोखो ; सकलो । -blue, *adj.* श्रमिक । -born, *adj.* झर्सी ; चोखो जन्मेको । -bred, *adj.* चोखो वा असल ज्ञातको । -hearted, *adj.* विश्वासी ; चाखो मन भएका । -love, *adj.* सौँच्चे नै प्यारो ; प्रेमिका । tru'ly, *adv.* सच्चा हृदयले ; सौँचो हिसाबले ; हार्दिक रूपले ; सौँच्चानै ; सत्यतापूर्वक ; ठीकसँग ; इमान्दारोसँग ।

tru'fly, *n.* च्याउको किसिम ।

trug, *n.* काठको गजुवा ; दुँदेरो ।

tru'ism, *n.* निश्चित वाक्य ; स्वतः सिद्ध ।

trull, *n.* वैश्या ; राडी ।

trump, *n.* तासको खेल ; तुरफ ; तुरहो ; भद्र मानिस । *v. t. and i.* तासको खेल खेल्नु ।

trum'per-y, *n.* तुच्छ पदार्थ ; बेकम्मा चीज ; रद्दी कुरा ।

trum'pet, *n.* तुहरी ; नरसिंग । *v. t. and i.* तुहरी फुक्नु ; घोषणा गर्न ; प्रचार गर्न । trum'pet-or, *n.*

trum'peto, *v. t.* छाँस्नु ; मुठार्न ; काट छाँट गर्न ।

trun'cheon (-shun), *n.* छोटो लाठी ; डण्डा ; अखितयारको लहुरा ; लट्टी ।

trun'dle, *v. t. and i.* चक्का झें घुमाउनु वा कुदाउनु । *n.* चक्का वा पाङ्ग्रा ; सानो चक्का भएको गाडा ; गोलाकार वस्तु ।

trunk, *n.* रुखका मूल अंग ; थम्बा ; जानवर आदिका अंगहान शरीर ; हात्तीको सूँड ; कुनै वस्तुको मुख्य भाग । -cull, *n.* टेलीकोनमा टाढा कुरा गर्ने काम । -line, *n.* रेलको मूल बाटो ।

truss, *n.* घाँसको भारो ; ढक्कन फूट्को फूलको झुप्पा ; कमाना वा पट्टाको किसिम । *v. t.* घाँसको भारो बाँध्नु ; गुण्ठ्याउनु ; पट्टो बाँध्नु ।

trust, *n.* विश्वास ; भरोसा ; भार ; जिम्मा ; उधारो ; आशा ; भावना ।

v. t. and i. विश्वास गर्नु ; कार्यभार सुम्पनु ; आशा राख्नु । -ful, *adj.*

विश्वासी ; विश्वासपूर्ण ; पथ्यारो । -less, *adj.* अविश्वासी ; अपथ्यारो ।

-worthy, *adj.* विश्वासनीय ; विश्वासको योग्य ; भरपर्दो । trust'y, *adj.*

विश्वासी ; विश्वासपात्र ।

trustee, *n.* जिम्मादार ; जिम्मा लिने मान्छे ।

truth, *n.* सत्यता ; सौँचो वा ठीक कुरा ; यथार्थता ; सत्यवादिता ।

try, *v. t. and i.* कोशिश गर्न ; चेष्टा

गर्न : परीक्षा गर्न ; जौचन ; अनुभव
गर्न : विद्युद्गर्न : खाने । try'-
ing, *adj* खूब कोशिश गर्न ।
tryst, *n*. नियुक्ति ; नियुक्त गरेको भेट ;
भेटनको लागे निश्चित समय र
ठाम ।

Tub, *n*. रुमका सम्राटको उपाधि ।

tub, *n* पानी राख्ने भाँडो ; भिउँट ;
पीपा ।

tube, *n*. रबर वा धातुको नली ; कुलो ;
जल-प्रणाली । tu'-bu-lar, *adj*.
नलीका आकारको ।

tu'-ber, *n* कन्दमूल ; आलु आदि ।

tu'-ber-cle, *n*. जीउमा मसिना फोका-
फोकी निस्कने रोग ।

tu-ber-cu-lo'sis, *n*. क्षयरोग ;
सुकेंताश ।

tuck, *v. t.* टाँका मार्नको निमित्त लुगा
मुज्याउनु ; सानो हदमा पट्याउनु ।
n. पट्याएर वा मुज्याएर छोट्याउने
काम ; खानेकुरो : ठूलो जालबाट
माछा झिकने सानो जाल ।

tuck'-er, *n*. आइमाईहरूको छातीदेखि
कम्मरसम्म ढाक्ने लुगा ; हेम्बरी ।

Tues'-day, *n*. मंगलवार ।

tuft, *n*. गुच्छा ; झुत्ता ; झुप्पा ।

tug, *v. t. and i.* जोरसँग तान्नु ;
बलपूर्वक तान्नु । *n*. जोरसँग ताक्ने
काम ; बलपूर्वकको तनाइ । tug'-
of-war, *n*. दुई दलको बीचमा
ढोरी तानातान गर्ने खेल ।

tui'-tion, *n*. पढाउने काम ; शिक्षा ;
उपदेश ; विद्याभ्यास ।

tu'lip, *n*. लीचोका किमिमको अति
मनोहर फुल्ने फूल ।

tulle (tool) *n*. रेशमा जरी वा जाडी ।

tum'blo, *v. t. and i.* एकामि लड्नु ;
खस्नु ; भताभुङ्क हुनु ; लडीबडी
खेल्नु ; पल्टाउनु । *n*. भताभुङ्क
हुने काम ; खस्ने काम ; पतन ।

tum'bler, *n*. पानी पिउने काँचको
गिलास ; परेवा ; अम्नो शरीरलाई
वशमा ल्याउन मक्ने मान्छे ।

tum'bril or tum'bril, *n*. दुई चक्के
गाडाको किमिम ।

tum'e-fy, *v. t. and i.* सुन्ननु ;
फुल्लिनु । tum'e-fec'-tion, *n*.

tu'mid, *adj* सुनिएको ; फुलिएको ;
आइम्बरपूर्ण : ठूला ठूला शब्दले
भरिएको ।

tu'mour (-mour), *n*. सुनिएको अवस्था ;
गाण्टा ; गिर्खा ।

tu'mult, *n*. मानसिक हलचल ; खैला-
बैला ; गोलमाल ; कचकच । tu-
mul'-tu-ous, *adj*. गोलमालिएको ;
खैलाबैला सहितको ।

tun, *n*. मद राख्ने ठूलो पीपा वा
घ्याम्पा ।

tun'dra, *n*. उत्तर रूसको रूख नभएको
सिमसार ।

tune, *n*. स्वर ; सुर ; राग ; तान ;
ताल ; मिलान ; मेल ; एकनास
भएको अवस्था । *v. t. and i.* सुर
मिलाउनु ; एक तानमा गाउनु ।
-ful, *adj*. मीठो सुर भएको वा
रागको ; संगीतपूर्ण ; लयदार ।

- tun'er, *n.* बाजाको सुर मिलाउने मान्छे ।
- tu'nic, *n.* सिपाहीको कोट विशेष ; अलखाको किमिम ।
- tun'nel, *n.* पर्वत, नदी, सडक आदि मनिको बाटो ; सुरङ्ग ; जहाज आदि-को ध्रुवाँ जाने नली ।
- tur'ban, *n.* फेटा ; साफा ; पगरी ; तुर्की टापी ।
- tur'bid, *adj.* मैलिएको ; धमिलो ; बाक्लो ।
- tur'bot, *n.* माछाको किसिम ।
- tur'bine, *n.* हावा, पानी तथा वाष्प द्वारा घुम्ने यन्त्र ।
- tur'bulent, *adj.* हलचल भएको ; गोलमालिएको ; हल्लिखल्लो भएको ; अशान्त । tur'bulence, *n.* गोलमाल ; हलचल ; दंगा ।
- tu'reen, *n.* सुरुवा पिउने कटोरा विशेष ।
- turf, *n.* घाँसको चौर ; चपरी ; घोड-दौड ; घोडदौड हुने मैदान । *v. t.* घाँस लाउनु वा रोप्नु ।
- tur'gid (-jid), *adj.* आडम्बर वा अहङ्कारपूर्ण ; भडकिलो ; खूब ढाँचा देखाउने ।
- Turk, *n.* तुर्कीका निवासी ।
- Turk'ey, *n.* तुर्की राज्य ।
- tur'mer'ic, *n.* बेसार ; हर्दी ।
- tur'moil, *n.* खलबली ; गोलमाल ; हलचल ; अशान्ति । *v. t.* खलबली मचाउनु ; विरक्त पार्नु ।
- turn, *v. t. and i.* फर्कनु ; फिराउनु ;

- फर्काउनु ; घुमाउनु ; घुमाइनु ; उल्टाउनु ; पल्टाउनु ; बदल्नु ; परिवर्तन हुनु ; आकार वा रूप दिनु ; अर्कैतिर लाग्नु ; दूध आदि फाट्नु ; अनुवाद गर्नु ; शरण लिनु ।
- n.* उपकार ; घुम्ने वा फर्कने काम ; परिवर्तन ; फेर ; पालो ; अवसर ; मौका ; चरित्र ; आकृति । -coat, *n.* स्वपक्षत्यागी ; आम्नो मत छोड्ने मानिस । -key, *n.* सहकारी जेलर ; जेलखानाको सौचोको जिम्मावार ।
- turn'or *n.* कुम्हान्को चक्र झैं काम गर्ने मान्छे । turn'ing, *n.* सडक आदिको घुमेको ठाउँ ; घुम्ती ; घुम्दै गरेको अवस्था ।
- turn'nip, *n.* सलगम ।
- turn'out, *n.* चीजबीज ; मूल बाटामा जोरिने अरु साना बाटाहरू ; घोडा-गाडी ।
- turn'over, *n.* कारबारमा खेल्नु वा खेल्ने गर्ने पैसा ।
- turn'pike, *n.* मूल सडकमा कर आदि उठाउनाको निमित्तको फाटक ।
- turn'solo, *n.* सूर्यमुखी फूल ।
- turn'spit, *n.* चाकर ; नोकर ।
- turn'style *n.* सडकमा गाई-बस्तु नआवस् भन्नाको निमित्त लगाइएको बार ।
- turn'table, -plate, *n.* रेलका डब्बाहरू घुमाउने ठाउँ ।
- tur'pen'tine, *n.* तारपीनको पात वा फलबाट निकालिएको रस ; तारपीन-को तेल ।

tur' pi tude, *n.* नीचता ; हीन चरित्र
वा व्यवहार ; अष्टता ; अधमता ।
tur' quense (*koyz*), *n.* खनिज पदार्थक
किमिम : यू ।
tur' ret, *n.* माना बुझा ।
tur' tle, *n.* कटुवा ; टाटरी ।
tush, *intj.* धन् ! ; छी ! ; चुप ! ।
n. घोडाको कुकुर दौत ।
tusk, *n.* हात्ती, बल आदिको दौत ;
दाहा । tusked *adj.* दाहा भएको ।
tus' sol, *n.* उझाह ; लडाह । *v. t.*
धुन्नु ; लड्नु ; कुकुर बिरालो झैं
झगडा गर्न ।
tus' sock, *n.* घाँसको थुप्रो ।
tut, *intj.* धन् ! ; चुप ! ; छा ! ।
tu' te lary, *adj.* रक्षक ; पालक ।
tu' telage, *n.* संरक्षकता ;
हेरचाहा ।
tu' tor, *n.* शिक्षक ; घरमा पढाउने
गुरु ; नाबालकको संरक्षक । *v. t.*
and *i.* रक्षक वा गुरु भई काम गर्न ;
शिक्षा दिनु ; संशोधन गर्न ।
twad' dle, *n.* अनर्थक कथा ; बिनाबिच-
को कुरा ; निरर्थक वा निरस कुरा ।
v. t. निरर्थक वा बिथ्याको कुरा
गर्नु ; कच्कच् गर्नु ।
twain, *adj.* दुइ ; जम्ल्याहा ।
twang, *v. t.* and *i.* टननन वा झननन
वा टाङ्क आवाज गर्नु । *n.* टननन
वा झननन आवाज ; धनुषको टङ्कार ।
tweak, *v. t.* चिमोडनु ; निमोडनु ;
चुच्चाले च्याप्नु । *n.* चिमोटाइ ;
निमोटाइ ।

tweed, *n.* उनी लुगाको किसिम ।
tweed'le - see twiddle.
tweet, *n.* चराका बचराको चिरचिर
आवाज ।
tweez' ers, *n. pl.* साना चिम्टा ।
twelve, *n.* and *adj.* बाह । twelfth,
n. and *adj.* बाहौँ ।
twen' ty, *n.* and *adj.* बाँस । twen-
ti-eth, *n.* and *adj.* बाँसौँ ।
twice, *adj.* दुइ गुना ; दोबर ; दुना ।
twid' dle, *v. t.* बिस्तारै धुनु ; काम
नपाएर घुमाइ बस्नु । *v. t.* and *i.*
खेलौँची गर्नु ।
twig, *n.* सानो हाँगा वा शाखा ;
झिका । twig' gy, *adj.*
twi' light, *n.* रिमरिम उज्यालो ;
बिहान वा साँझको झिसमिस
उज्यालो ; गोधूली । *adj.* रिमरिम
उज्यालो भएको ; अस्पष्ट ; धमिलो ।
twill, *n.* लुगाको किसिम ।
twin, *adj.* जम्ल्याहा । *n.* जम्ल्याहा
दाज्यू भाइ वा अरु प्राणी ।
twine, *n.* धेरै पोयामा बटारेको डोरी ;
बटाराइ । *v. t.* and *i.* मडारिनु ;
धुंगुरिनु ; जेलनु ; बाटनु ।
twinge (*twinj*), *v. t.* चिमोडनु ; सहसा
सियो आदिले धोक्नु ; मला हाक्नु । *n.*
सोला दिने दुखाइ ; सोला हनाइ ।
twin' kle, *v. t.* and *i.* चँकनु ; टक्कनु ;
झिलिमिलो गर्नु ; झिम झिम गर्नु ;
झिम्काउनु । twink' ling, *n.* and
adj. चँकाइ ; झिलिमिली ; झिम्काइ ;
टलक ; झलक ।

twirl, *n.* छिटोसँग घुम्ने वा चक्कर खाने गति ; लेखाइमा कलमले बनाएको रेखा । *v. t. and i.* छिटो छिटो घुमाउनु ; वेगसँग घुमाउनु ; चक्कर खानु ; फनफन रिड्नु ।

twist, *v. t. and i.* मर्काउनु ; बेहर्न-घुमाउनु ; जेलनु ; बटार्नु ; बङ्ग्याउनु । *n.* मर्काइ ; बटाराइ ; घुमाइ ; बङ्ग्याइ ।

twist, *v. t.* गिल्ला गर्नु ; हप्काउनु ; झर्नु ।

twitch, *n.* एक्कासिको तनाइ वा झट्काइ । *v. t. and i.* एकाएक तान्नु ; झट्कर्नु ।

twit'-ter, *v. t. and i.* कौँकौँ, कुर्र, चिर्र, चिरिचिरी आदि शब्द गर्नु ; उत्तेजित हुनु । *n.* कौँकौँ, कुर्र, चिर्र आदि शब्द ; उत्तेजित भएको अवस्था । twit'-ter ing, *n.*

two, *adj.* दुइ । -edged, *adj.* दुवैपट्टि धार भएको । -faced, *adj.* दुइ मुख भएको ; कपटी । -fold, *adj.* दोबर ; दोहोरो । -banded, *adj.* दुइ हात भएको । -pence, *n.* दुइ पैनी । -penny, *n.* मद विशेष । *adj.* सस्तो ; तुच्छ ; बेकम्मा । -sided, *adj.* कपटी ; दुइ भुजा भएको । -tongued, *adj.* कपटी ; जाली ; दुइ जिभ्रे ।

tycoon', *n.* जापानका राजाको उपाधि ।

tym-pa-ni'-tes, *n.* हावाद्वारा पेटको फुलाइ ।

tym-pa-ni'-tis, *n.* कानका जाली वा पर्दाको फुलाइ ।

tym'-pa-num, *n.* कानको जाली वा पर्दा ।

type, *n.* छापा ; मुद्राक्षर ; निदर्शन ; उदाहरण ; सादृश्य ; चिह्न ; विशिष्ट लक्षण ; आदर्श ; नमूना ; प्रकार ; किसिम । -casting, *n.* छापा वा टाइप ढाल्ने वा बनाउने काम ।

-founder, *n.* टाइप ढाल्ने वा बनाउने मान्छे । -foundry, *n.* अक्षर ढाल्न कारखाना । -metal, *n.* टाइप बनाउने धातु । -script, *n.* टाइप गरेका लेख आदि । -writer, *n.* छाप्ने कल ।

ty'-phoid, *n.* सन्निपातका उवरो ।

ty'-phoon', *n.* तूफान ; आँवा-बतास ।

ty'-plus, *n.* जाण उवरा । ty'-phous, *adj.*

typ'-i-cal, *adj.* आदर्श ; स्थानीय ; दृष्टान्तको रूपमा काम दिने ; नमूनासूचक ।

ty'-pist, *n.* टाइपराइटर्समा निपुण मानिस ।

typ'-i-fy, *v. t.* चिह्न लाएर वा छापेर देखाउनु ; विशिष्ट लक्षण चरितार्थ गर्नु ; अघिबाट आभाव दिनु ।

ty-pog'-ra-phy, *n.* मुद्राङ्कन विद्या ; छाप्ने कला । ty-pog'-ra-pher, *n.* छाप्ने कला जाले मान्छे ।

ty'-rant, *n.* स्वेच्छाचारी राजा ; निष्ठुर मालिक ; प्रजाकाई पिर्ने शासक ।

tyr-an'-ny, *n.* स्वेच्छाचार ; अन्याय ;

अत्याचार ; निष्ठुरता ; कठोर शासन ।
 ty-ran'-ni-cal, *adj.* अत्याचारी ;
 कठोर ; अन्यायी ; निर्दयी ; स्वेच्छा-
 चारी । tyr'-an-nise, *v t. and i.*
 अत्याचार गर्नु ; पिर्नु ; सताउनु ;
 दुःख दिनु ।

ty'ro, ti'-ro, *n.* शुरु गर्ने वा सिक्ने
 मान्छे ; शिकार ।

Tzar—800 Czar.

U

u bi'-qui-tous (*bik'-wi-*), *adj.* सर्व-
 व्यापी ; सर्वत्र हुने ; चारैतिर पाइने ।
 u-biq'-ui-ty, *n.* सर्वत्र भएको
 अवस्था ; सर्वव्याप्ति ।

U boat, *n.* जर्मनी पानी जहाज ।

ul'der, *n.* गाई-बस्तुको ढूधको फाँचो ।

ug'-ly, *adj.* कुरूपी ; नराम्रो ; घृणित ;
 खिन्नताजनक ; भीषण ; डरलाग्दो ।

ug'-li-ness, *n.* कुरूपता ।

uh'-lan, *n.* रूस आदि युरोपीय देशको
 घोडाचढी सैनिक ।

u kase', *n.* रूस सरकारको इशितहार ।

ul'-cer, *n.* जीउमा पीप आदि निस्कने
 घाउ ; चरित्र दोष । ul'-cer-ous,
adj.

ul'-na, *n.* पाखुराको ठूलोचाहिं हाड ।

ul'-stor, *n.* लामो खुकुलो कोटको
 किसिम ।

ul te'-ri-or, *adj.* बाहिरको ; परको ;
 टाढा रहेको ।

ul'-tim-a, *adj.* सबभन्दा टाढा रहेको ;
 साह्रै टाढा ।

ul'-ti-mate, *adj.* अन्तिम ; सबभन्दा

पछिल्लो ; अन्तको ; शेष । ul'-ti-
 mate ly, *adv.* पछिल्लोपल्ट ;
 आखिरमा ; अन्त्यमा ।

ul ti ma'-tum, *n.* आखिरी कुरो ;
 अन्तिम वाक्य ; अन्तिम सिद्धान्त ।

ul'-ti-mo, *adv.* बितेको महीनामा ; गत
 मासमा ।

ul'-tra, *adv.* धेरै ; अतिशय ; हद-
 बाहिरको ; छोडेर ।

ul-tra ma-rine' (*-reen'*), *adj.* समुद्र
 पारि रहेको । *n.* नीलो रंग ।

ul-tra-mon' tano, *adj.* आल्प्स पर्वतको
 पल्लपट्टि बस्ने ; पोप सम्बन्धी ।

ul tra mun'-dane, *adj.* संसारदेखि
 बाहिर ; अर्को जीवनको ।

ul tra-vio'-let, *adj.* बैगनी रंगभन्दा
 तेजिलो नदेखिने (रंग) ।

ul-tro'-ne-ous, *adj.* आफ्नै खुशीले ;
 स्वेच्छापूर्वक ।

um'-bol, *n.* फूल विशेष ।

um'-ber, *n.* खैरो रंग ।

um'-bra, *n.* ग्रहणमा चन्द्रमा र पृथ्वीले
 परेको पूर्ण छाया ।

um' brago, *n.* असन्तोष ; चिसदुखाइ ;
 छहारी ; रुख आदिको छाया ।

um'-bra ge-ous, *adj.* प्रशरत छहारी
 भएको ।

um-brel'-la, *n.* छाता ।

um'-pire, *n.* मध्यस्त ; पञ्च ।

un-ab'-ashed, *adj.* लाज नमान्ने ;
 नकच्चरी ।

un-a'-ble, *adj.* असमर्थ ; गर्न नसकिने ;
 अयोग्य ।

un a' bridge'd, *adj.* विस्तृत ; छोटकरी
नबनाएको ।

un ac-com' pa nied, *adj.* एकलै ;
बिना साथी ।

un ac com' plished, *adj.* अपूर्ण ;
अशिक्षित ; अप्रवीण ; गुणहीन ।

un ac' count a-ble, *adj.* अगण्य ;
अनौठो ; व्याख्या गर्न नसकिने ।

un ac' cus to med, *adj.* बानो नभएको ;
असाधारण ।

un ac' quaint ed, *adj.* अपरिचित ;
नचिनिने ।

un ad-vised', *adj.* असंगत ; अयोग्य ;
सह्यह बिनाको ; अत्रिवेकी । un ad-
vised' ly, *adv* विचार नगरिकन ।

un af' fect ed, *adj* चोखो ; सरल ;
सच्चा ; स्वाभाविक ।

un al-loyed', *adj.* शुद्ध ; चोखो ;
अमिश्रित ।

un al' ter a ble, *adj.* अपरिवर्तनीय ;
स्थिर ; नबदल्ने ।

un am' big u-ous, *adj.* स्पष्ट ; साफ ;
सरल ; दुइ अर्थ न भएको ।

u nan'i-mous, *adj.* एकमतको ; रायमा
मिल्ने ; सर्वसम्मत ; सर्वस्वीकृत ।

u nan'i-mous-ly, *adj.* एकमत ।

u nan-im'i-ty, *n.* एकमतता ; एक
चित्तता ; सर्वसम्मति ।

un ap' par-el, *v. t.* लुगा खोल्नु ;
नाङ्गै पार्नु ।

un ap par' ent, *adj.* अस्पष्ट ; नदेखिने ।

un as' sail-a-ble, *adj.* हमला गर्न
नसकिने ।

un a vail'-ing, *adj.* वृथा ; व्यर्थको ;
असर नपार्ने । un av-ail'-able, *adj.*

अप्राप्य ; पाउन नसकिने ; अनर्थक ।

un-a-ware', *adv.* अकस्मात् ; सहसा ;
एकाएक ; झुक्याएर ।

un bal'-anced, *adj.* तौल नमिलेको ;
अस्थिर ; पागल ; बौलाहा ।

un bar', *v. t.* खोल्नु ; उघार्नु ।

un bear'-a-ble, *adj.* सहन नसकिने ;
असह्य ।

un boat'-en, *adj.* नजितेको ।

un be-lief' (*lîf*), *n.* अविश्वास ;
अपत्त्यार ; शंका । un be-liev'-or,
n. नास्तिक ; अविश्वासी मानिस ।

un bend', *v. t. and i.* सोझो पार्नु वा
हुनु ; सोझ्याउनु ; अलग गर्नु ;
छुट्याउनु ; विश्राम दिनु वा गर्नु ।

un bend'-ing, *adj.* ननुहुने ; दृढ
प्रतिज्ञा ; अटल ; कठिन ।

un-bind', *v. t.* खोल्नु ; फुकाउनु ;
बन्धनबाट छोड्नु ।

un-blown', *adj.* कोपिलै रहेको ;
नफुकेको ; नफकेको ।

un-born, *adj.* भावी ; भविष्य ; नभए-
को वा नजन्मेको ।

un-bos'om, *v. t.* मनको कुरा भन्नु ;
प्रकट गर्नु ; जाहेर गर्नु ।

un bought', *adj.* सित्तैमा पाएको ;
नकिनेको ।

un bound', *adj.* नबाँधिएको ; छाडा ।

un bound'-ed, *adj.* अपार ;
असीम ; अनन्त ।

un-brace', *v. t.* खुकुलो पार्नु ।

un-bred', *adj.* अशिक्षित ; अविनीत ;
असभ्य ; नजन्मेको ; उत्पन्न नभएको ।
un-bri'dled, *adj.* लगाम नकाएको ;
झाडा ।

un buc'kle, *v. t.* खीप फुकाउनु ।

un bur'den, un-bur-then, *v. t.* गाडा
आदिबाट भारो गिराउनु ; बोझबाट
छुटाउनु ; दोष स्वीकार द्वारा
(आफूलाई) हलका गर्ने ।

un-bur'ied, *adj.* नगाडेको ।

un but'ton, *v. t.* टाँक खोल्नु ।

un-called' for, अनुचिन ; अनावश्यक ।

un-can'ny, *adj.* अलौकिक ; रहस्यमय ;
ऐन्द्रजालिक ।

un-care'ful, *adj.* हेका गरिएको ;
ध्यान नदिइएको ; वास्ता नगरिएको ।

un cer'tain, *adj.* अनिश्चित ; थाहा
नभएको ; टेगाना नभएको ।

un-chain', *v. t.* मुक्त गर्नु ; खोल्नु ;
छोड्नु ।

un-cha'n-able *adj.* अनुदार ; कठोर
हृदय भएको ।

un char'y, *adj.* असावधान ;
अमितव्ययी ।

un'chaste, *adj.* अश्रु ; अशुद्ध ;
अपवित्र ; असती ; व्यभिचारी ।
un chas'ti-ty, *n.*

un-cial', *adj.* अक्षर सम्बन्धी ।

un-civ'il, *adj.* अशिष्ट ; असभ्य ;
अविनीत ; पाले ; गँवार ।

un civ'il-ised, *adj.* असभ्य ; जंगली ;
पाले ।

un claimed', *adj.* दावी नगरेको ।

un'cle, *n.* काका ; मामा ; कुपाज्यू ।

un'clean *adj.* अशुद्ध ; फोहोर ;
मैला ; अपवित्र ; दूषित ।

un-clothe', *v. t.* विवस्त्र पार्नु ; नाङ्गा पार्नु ।

un cock', *v. t.* बन्दूकको वोडा झार्नु वा
ओढाएनु ।

un-coil', *v. t.* खोल्नु ; फुकाएनु ।

un-com'mon, *adj.* अनौठो ;
असाधारण ; अपूर्व ; असामान्य ।

un com mun'i-ca-tive, *adj.* धेरै कुरा
नगर्न ; अबोला ।

un com'pro-mis-ing, *adj.* सल्लाहमा
नभाउने ; ननुहुने ; नमाझे ।

un con-cern', *n.* सल्लाहमा नभाउने ;
नमाझे ; हठी ; निश्चिन्तता ;
उदासोन्ता ; बेवास्ता ; लापरवाही ।

un-con-dit'ional, *adj.* वेशर्तको ;
अनियमित ।

un-con'firmed, *adj.* प्रमाण नभएको ।

un-con'quer-able, *adj.* जित्न
नसकिने ; अजेय ।

un-con'scious, *adj.* बेहोस ; अज्ञान ;
अनजान ; चेतनारहित ।

un con-trol-la-ble, *adj.* रोक्न
नसकिने ; वशमा ल्याउन नसकिने ।

un-cork', *v. t.* काक खोल्नु वा झिक्नु ।

un cou-ple', *v. t.* छुट्याउनु ।

un-couth', *adj.* अचम्भको ; असामान्य
आश्चर्यकाग्दो ; अनौठा ; अपरिचित
एकलासको ; निर्जन ; उराठलाग्दो ।

un-cov'er, *v. t. and i.* खोल्नु ; उघार्नु ;
झिक्नु ; नाङ्गो पार्नु ; स्पष्ट भन्नु ;
प्रकट वा प्रकाश गर्ने ।

un'ction, *n.* तेल वा महकम दल्ने काम ; औषधिकोलागि जीउमा दल्न प्रयोग गरिने चीज ; माकीश ।

un'ctuous, *adj.* तेलमात्र भएको ; चिप्लो ; चिह्लो ; कोमल ; नरम ।

un'cul'tivate, *adj.* खनजोत नगरेको ; बौझो ; असभ्य ; अशिक्षित ।

un'cul'tured, *adj.* अशिक्षित ; अवभ्य ; बेहोरा नभएको ।

un'daunt'ed, *adj.* नडराएको ; डर नमान्ने ; नडराउने ; निडर ; साहसी ।

un'deceive', *v. t.* भ्रमबाट छुटाउनु ; औखा खुलाउनु ।

un'de'cid ed, *adj.* ठेगान नलागेको ; अनिश्चित ।

un'der, *prep. and adv.* निम्न ; मनि ; तल ; अधीनमा ; वशमा परेको ।

un'der bid', *v. t.* अरु भन्दा कमि डक बोल्नु ।

un'der charge', *v. t.* कमि दाम लिनु ।

un'der cur'rent, *n.* पानीको सतह मनिर्को प्रवाह ; नदेखिने प्रभाव वा भावना ।

un'der done, *adj.* अधकल्छो पारेको ।

un'derdone, *n.* चाहिनेभन्दा कम मात्रा ।

un'der-es-timate', *v. t.* कमि दाम तोक्नु ।

un'der-go', *v. t.* भोग गर्नु ; सहनु ; खप्नु ; अधीनमा हुनु ।

un'der-grad'uate, *n.* विश्वविद्यालय-

बाट पहिलो डिग्री प्राप्त नभएको छात्र ।

un'der ground, *adj.* जमीन मनि ; माटो मनि ।

un'der growth, *n.* हूलो रूखको मनि उद्देको बुटाबुटी वा मसिना दिस्वा ।

un'der-hand', *adv.* गुप्ती हिसाबले ; कसैले चाल नपाउने गरेर ; सुटुक्को ; छलछामको । *adj.* गुप्त ; सुटुक् ; अप्रकाश्य ; दुष्टतापूर्वक ।

un'der-'bay', *v. t.* मान राख्नु ; मन्तिर राख्नु ।

un'der-lie', *v. t.* मन्तिर रहनु ; मनि रहेको हुनु ।

un'der-line, *v. t.* शब्दको मन्तिर धर्का ताक्नु ।

un'der ling, *n.* अधीनमा भएको मान्छे ; अरु मन्तिर रहेको मान्छे ।

un'der-n-on'tioned, *adj.* निम्न-लिखित ।

un'der-mine', *v. t.* सुरङ्ग खनू ; गुप्त हिसाबले क्षति पुर्याउनु ।

un'der-n-oath, *adv.* तल ; मनि ; मन्तिर ।

un'der quote', *v. t.* अर्काले भन्दा कमि दाममा दिनु ।

un'der rate', *v. t.* कमि दाम लगाउनु ; ज्यादै कम कदर गर्नु ; तुच्छ गण्नु ।

un'der-stan'd', *v. t. and i.* बुझ्नु ; संझ्नु ; संझाउनु ; ज्ञात हुनु ; बुझाउनु ; थाहा पाउनु ; अनुमान गर्नु ।

un'der-stand'ing, *n.* संझने शक्ति ; बुद्धि ; ज्ञान ; सरण-

शक्ति। *adj.* बुद्धिमान् ; अन्तर-
ज्ञान भएको ।

under take', *v. t. and i.* भार लिनु ;

अंगभर लिनु ; आफ्नो हातमा लिनु ;

अभिभारा लिनु ; स्वाकार गर्न ;

प्रतिज्ञा गर्ने । *under-ta'-kor*, *n.*

अंगभर लिने मान्छे ; जवाबदेही ।

under-ta'king, *n.* अभिभारा

लिने काम ; साहसी काम ;

प्रतिज्ञा ।

un'der tone, *n.* साना स्वर ।

under-value', *v. t.* कम मोल राख्नु ।

un'der wear, *n.* भित्रो लाउने लुगा ।

un'der wood, *n.* जंगल को बाँच बाटो ;

बुटारुटो ; घारी ।

un'der world, *n.* नरक ; पताल ;

यमलोक ।

under write', *v. t.* बिमा गर्ने ; बिमा

पत्रमा सहीछाप गरेर दिनु । *un-*

der-writ'or, *n.* बिमा गर्ने

मानिस ; बिमाकारी ; सहीछाप गर्ने

मानिस ।

un do'-sir a-ble, *a tj.* नचाहिँदो ;

अनुचित ।

un-di-gos'ted, *adj.* रूचेको ।

un-dig'-ni-fied, *adj.* गौरवहीन ।

a tj. तालीम

नभएको ; अशिक्षित ।

un-do', *v. t.* बन्धन खोल्दिनु ;

फुकाउनु ; सर्वनाश गर्ने ; नष्ट गर्ने ;

रद्द गर्ने ; उल्ट्याउनु ।

un-doubt'-ed, *a tj.* शंका नगरेको ;

निसन्देहको ।

un-dress', *v. t. and i.* बिस्त्र पार्ने ;

नाफ्ने पार्ने ; लुगा फुकालिदने ;

घाउबाट पट्टी, रुवा आदि झिक्नु ।

n. मामुली वा साधारण लुगा ।

un'-du-late, *v. t. and i.* लहस्याउनु ;

मनमा तरंग उठ्नु । *un-du-la'-*

tion, *n.* लहस्याएको अवस्था ;

तरङ्ग गति । *un'-du-la-tory*, *adj.*

लहस्याएको ; नागबेठे परेको ;

तरङ्गवत् ।

un-dly'-ing, *adj.* नमर्ने ; अमर ।

un-earth', *v. t.* जमीन भित्रबाट खनेर

झिक्नु ; खोजेर निकाल्नु ; प्रकट

गर्नु । *un'-earth ly*, *adj.* अलौकिक ;

असांसारिक ; स्वर्गीय ।

un-easy', *a tj.* असुखो ; बेचैनी ;

व्याकुल ; अस्थिर ।

un-edu'-cat ed, *adj.* अपढ ;

अशिक्षित ।

un-em-ployed', *a tj.* काममा नलागेको ;

काम नभएको ; बेकार । *un-em-*

ploy'-ment, *n.* बेकार अवस्था ।

un end'-ing, *adj.* अनन्त ; कहिल्यै

नसिद्धिने ; चिरस्थायी ।

un'-equal, *adj.* असमान ; बराबर

नभएको ।

un-equi'-voc-al, *adj.* दोहोरो अर्थ

नभएको ; स्पष्ट ।

un-er'-ring, *adj.* निश्चित ; निर्भल ;

अमशून्य ; व्यर्थको नहुने ; खेर

नजाने ।

un even', *adj.* एकनासे नभएको ;

असमान ।

- un-ex-pec-ted, *adj.* नचिताएको ; आशा नगरिएको ।
- un-fail'ing, *adj.* अपुग नहुने ; निश्चित ; फेरो नपर्ने ।
- un-fair', *adj.* अन्याय ; अनुचित ; छली ।
- un-faith'-ful, *adj.* कृतघ्न ; अविश्वासी ।
- un-fam'i-li-ar, *adj.* अपरिचित ; नचिनेको ।
- un-fas-ton', *v. t.* खोलनु ; फुकाउनु ।
- un-fav'-our-a-blo, *adj.* अशुभ ; प्रतिकूल ।
- un-feel'ing, *adj.* कठोर हृदय भएको ; निर्दयी ; चेतनरहित ; रूखो ।
- un-feign'ed (-fān'), *adj.* अकपट ; स्यूधो ; अकृत्रिम ; यथार्थ ।
- un-fet'ter, *v. t.* बन्धनबाट मुक्त हुनु ; स्वाधीन हुनु ।
- un-fin'ished, *adj.* नसकेको ।
- un-fit', *adj.* अयोग्य ; नालायकको ; काम नलाग्ने ।
- un-fledged, *adj.* नपाकेको ; तयारी नभएका ; नबढेको ।
- un-fold', *v. t.* बिस्तार गर्ने ; प्रकाश गर्ने ; उद्घेर गर्ने ; पत्र आदि खोलनु ; देखिने गरी फिजाउनु ।
- un-fore'seen, *adj.* पहिले नदेखिएको ।
- un-for'tu-nate, *adj.* दुर्भाग्य ; अभागी ; असुखी ।
- un-friend'ly, *adj.* बैरभावको ; अस्नेही ।
- un-fruit'ful, *adj.* बौझो ; नउन्नने ; नफलने ; सितैको ।
- un-furl', *v. t. and i.* पसार्नु ; झगडा आदि हावामा फैल्याउनु ; फुकाउनु ।
- un-fur'nished, *adj.* मालताक बिनाको ।
- un-gain'ly, *adj.* बेढङ्गको देखिने ; नराम्रो चालसग बनेको ; भद्दा ; अदक्ष ।
- un-gon'i-al, *adj.* अमेल ; अस्वभाविक ; प्रकृति-विरुद्ध ।
- un-gen'tool, *adj.* असम्भ्य ; अशष्ट ।
- un-gird', *v. t.* पटुका फुकाउनु ; कमर पेटी खोलनु ; घोडा वा गाडा आदि-बाट भारी उतार्नु ।
- un-god'-ly, *adj.* नास्तिक ; अधार्मिक ; पापिष्ट ।
- un-grace'-ful, *adj.* अनौठो ; बेढङ्गको ; असुहाउँदो ; भद्दा ।
- un-gram-mat'i-cal, *adj.* व्याकरण विरुद्ध ।
- un-grate'-ful, *adj.* कृतघ्न ; बैगुनी ।
- un-grudg-ing, *adj.* उदार ; सरल हृदय भएको ; खुशीसँग दिएको ; हार्दिक । un-grudg'-ingly, *adv.* स्वेच्छापूर्वक ।
- un-gu-ent, *n.* मलहम ; मालिश ; लेप ।
- un'-guin-ous, *adj.* तेलमात्र भएको ; बासिलो ; चिझो ; चिल्लो ।
- un'-gu-late, *adj.* खुर भएको ।
- un-hand', *v. t.* केही कुराबाट हात उठाउनु वा झिक्नु ; छोड्दिनु ।
- un-harn'-ess, *v. t.* जीन-लगाम खोज्नु ।
- un-health'-y, *adj.* रोगी , अस्वास्थ्यकर ।

un heard', *adj.* नसुनिएको ।

un hinge', *v. t.* कब्जा खोल्नु ;
फुकाउनु : अस्थिर पार्न ।

un holy', *adj.* अधर्मी ; पापी ;
अपवित्र ।

un horse', *v. t.* घोडाले झार्नु वा
लडाउनु ।

un hurt', *adj.* चोट नलागेको ।

u'ni corn, *n.* कलिरत एकमिड्गे घोडा ।

u'ni form, *adj.* एक समान ; एकै
किसिमको ; एकनासको । *n.*
मैनिक, खेलाडी आदिको एकै-
नासको लुगा ।

u ni-for' mi ty, *n.* एकैनास भएको
अवस्था ; एकनासेपन ; समानता ।

u'ni fy, *v. t.* एकनासे बनाउनु ;
एउटै पार्न ।

u ni lit' oral, *adj.* एक अक्षरले बनेको ।

un im-peach' able, *adj.* कलङ्करहित ।

un in formed', *adj.* असूचित ;
अनभिज्ञ ।

un in-spiro', *adj.* सहज : साधारण ;
मामूली ।

un in vi' ted, *adj.* अनिमन्त्रित ;
निस्त्रो नभएको ।

u'ni on, *n.* सम्मिलित ; मेल ; संयोग ;
संगठन ; मिलाप ; समिति ; संघ ;
बिवाह । Jack, *n.* ग्रेटवृटेन तथा
आयर्ल्याण्डको सम्मिलित राष्ट्रिय
झण्डा । u'ni on-ist, *n.* व्यापार
सम्मेलनका मानिस तथा समर्थक ।

u ni'-pa-rous, *adj.* एउटामात्र
जन्माउने ।

u-nique' (-neek'), *adj.* अद्वितीय ;
एकमात्र ; बराबरी नभएको ; जोडा
नभएको ।

u'ni-son, *n.* एकस्वर ; एककय ।

u'ni-t, *n.* एकाइ ; एक ; एकमात्र वस्तु
वा व्यक्ति ; परिमाण गनना आदिमा
एक संख्या ।

u'ni ta-ry, *adj.* ऐकिक ; एकात्मक ।
method, n. ऐकिक नियम ।

u ni-te, *v. t. and i.* एकत्र हुनु ; एकै
ठाउँमा जोड्नु वा गाभ्नु ;
सम्मिलित पार्न ; जुटाउनु ; मिलाउनु ।

u'ni-ty, *n.* एकता ; मेल ; मिलजुल ;
परस्परको मिलाप ; एकको संख्या ।

u'ni-verse, *n.* विश्व ; जगत् : संसार ;
सारा सृष्टि । u ni ver' sal, *adj.*
विश्वव्यापी ; सर्वसाधारण : सर्व-
भौमिक ।

u ni-ver' si-ty, *n.* विश्वविद्यालय ।

un-just', *adj.* अन्याय : अनुचित ।

un kempt', *adj.* नसम्हालेको ; भद्दा ।

un-known', *adj.* नजानेको ; नचिनेको ;
अज्ञात ।

un la'-boured, *adj.* आफैं भएको ;
सजिलै ; सुगम ।

un law'-ful, *adj.* बेकानुनी ।

un learn', *v. t.* सिक्नेको कुरा भूलनु ;
बिर्सनु ।

un-less', *conj.* नत्र ; होइन भने ;
जबसम्म ।

un-let'-tered, *adj.* अशिक्षित ;
अपठित ।

un-like', *adj.* उस्तै नभएको ; भिन्नै ।

unlim'ited, *adj.* इद नभएको ;
सीमा नभएको ; असीम ।

unload', *v. t.* माल उतार्न ; गोला
शिवनु ।

unloose' or unloos'en, *v. t. and i.*
बन्धन फुकाउनु ; छोड्नु ; छुटाउनु ;
खुकुलो पार्न ।

unluck'y, *adj.* अभागो ; अशुभ ;
दुर्भाग्य व्याउने ।

unmake', *v. t.* भङ्ग वा नष्ट गर्नु ;
बिगार्नु ; भताभुङ्ग पार्नु ।

unmake', *v. t.* पुरुषोचित गुण नहुनु ;
साहस भङ्ग गर्नु ; हताश पार्नु ।
unman'ly, *adj.* मनुष्यतरहित ;
नामर्द ।

unmar'ried, *adj.* बिहे नभएको ;
सुकुमार ।

unmask, *v. t. and i.* भेष खाल्नु ;
मखुण्डो शिवनु ; आफ्नो सत्य चरित्र
आदि प्रकाश गर्नु ।

unmix'gled, *adj.* निमिसिएको ।

unmit'igated, *adj.* नघटाएको ।

unmoor', *v. t.* जहाज आदिको बन्धन
हलु फुकाउनु ; लङ्गुर उठाउनु ।

unmoved', *adj.* अविचलित ; अटल ;
दृढ ।

unnat'u-ral, *adj.* अस्वाभाविक ;
अप्राकृत ; कृत्रिम ।

unne'ces'sary, *adj.* अनावश्यक ;
नचाहिँदो ।

unnerve', *v. t.* शक्तिहीन पार्नु ;
निस्तेज पार्न ।

un-ob-tru'sive, *adj.* विनीत ; कष्ट्याई
नगर्ने ।

unof'fending, *adj.* हानि नगर्ने ।

unop'posed, *adj.* विरोध नगरिएको ।

unpack', *v. t.* खाल्नु ।

unpaid', *adj.* अवैतानक ; नतिरिएको ।

unpal'a-ta-ble, *adj.* नरुच्ने ;
अरुचकर ।

unpar'al-leled, *adj.* अनुलनाय ;
अद्वितीय , जोडा नभएको ।

unpa'rented, *adj.* आमा बाबु
नभएको ; दुहुरो ।

unpa'tri'otic, *adj.* स्वदेश विरोधी ;
देशद्रोही ।

unpeo'ple', *v. t.* जनजन बनाउनु ।

unper'formed, *adj.* सम्पादन
नगरिएको ।

unper'turbed, *adj.* नगोलमालिएको ।

unplea'sant, *adj.* मन नपर्दो ; चाख
नलाग्ने ; बेमजाको ।

unploughed', *adj.* नजोतेको ।

unpo'lished, *adj.* असभ्य ; अशिष्ट ;
रुखो ; सीधा ।

unpol'lated, *adj.* पवित्र ; शुद्ध ;
निर्दोष ।

unpop'u-lar, *adj.* लोकप्रिय नभएको ;
जनताले मन नपराउने ।

unprac'tised, *adj.* अनुभव नभएको ;
ढङ्ग नभएको ; चल्ती हराएको ।

unpre'cedented, *adj.* अभूतपूर्व ;
अपूर्व ; अघि कहिल्यै नभएको ।

unprej-udiced, *adj.* पक्षपातरहित ;
निष्पक्ष ।

un-pre med'it-ated, *adj.* नचिताएको ;
अघिबाट नमोचेको ।

un-pre tend'ing, *adj.* गर्वहीन ; नम्र ;
बाहिरी नदेखाउने ; धाक नलाउने ।

un-prin'ci-pled, *adj.* सिद्धान्त
नभएको ; कुनै मत अनुसार काम
नगरेको ; चरित्र भ्रष्ट ; चंचलमन
भएको ।

un-pro-duc'tive, *adj.* रूखो ; उब्जाउ
नहुने ।

un-profit-a-ble, *adj.* नाफा नहुने ;
व्यर्थको ।

un-prolif-ic, *adj.* रूखो ।

un-pro-vid-ed, *adj.* नदिएको ;
असज्जित ।

un-pub'lished, *adj.* अप्रकाशित ;
नछापिएको ; गुप्ती राखेको ।

un-qual'i-fied, *adj.* अयोग्य ;
नालायकको ।

un-ques-tioned, *adj.* नसोधिएको ;
छलफल नगरिएको ।

un-quiet, *adj.* अस्थिर ; हलचलपूर्ण ;
चंचल ।

un-rav'ol, *v. t. and i.* धागा आदि
छुट्याउनु ; फुकाउनु ; सड्काउनु ;
खोल्नु ; व्याख्या गर्नु ; बुझाउनु ।

un-re-al, *adj.* असत्य ; झूटो ; नकली ;
अप्रकृत ; कृत्रिम ; कल्पित ;
अमात्मक ।

un-reas-on-a-ble, *adj.* बेमनासबको ;
व्यर्थको ; अयोग्य ।

un-reel', *v. t.* लट्हाई आदिबाट
फुकाउनु ।

un-re'formed, *adj.* सुधार नगरिएको ;
असंशोधित ।

un-re-lent'ing, *adj.* निर्दय ; निष्ठुर ;
क्रूर ।

un-rel'i-a-ble, *adj.* अविश्वासी .
कपटी ; बेइमानी ।

un-re-mit'ting, *adj.* बराबर हुँदै रद्दने ;
लगातार भइ रहने ; नअड्कने ।

un-re-pent'ant, *adj.* पछुताउ वा
प्रायश्चित्त नभएको ; नपछुताउने ।

un-re'served, *adj.* खसोखासको ;
खुला हृदयको ; सरल ।

un-rest', *n.* अशान्ति ; बेचैनी ;
अस्थिरता . मन आदि तुलबुलिएको
अवस्था ।

un-res'tricted, *adj.* नरोक्नेको ; आउ
जाउ गर्नसकिने ।

un-rid'dle, *v. t.* उखानको बखान
गर्नु ; अड्को आदिको अर्थ खोल्नु ।

un-right'eous, *adj.* पापी ; अधर्मो ;
अन्यायी ।

un-ri-valled, *adj.* जोडा नभएको ;
बराबरी नभएको ; अद्वितीय ।

un-roll', *v. t. and i.* खाल्नु ;
फुकाउनु ; देखाउनु ।

un-rul'y, *adj.* अवाध्य ; अशासनाय ;
वशमा ल्याउन नसकिने ।

un-safe', *adj.* जोखिमको ।

un-say', *v. t.* कुरा फेर्नु ।

un-schooled', *adj.* अशिक्षित ;
अशासित ।

un-screw', *v. t.* पेच खोल्नु ।

un-seal', *v. t.* मोहोर वा छाप निकाल्नु ।

un search-a-ble, *adj.* खोज्दा नपाइने ।

un-sea'soned, *adj.* समय नपुगेको ;
कलिलो ; मसाला नहालेको ।

un-seen', *adj.* नदेखिएको ; अदृष्ट ;
अदृश्य ।

un-service', *adj.* काम नलाग्ने ;
बेकामको ; अनर्थक ।

un-set'tle, *v. t. and i.* खलबल्याउनु ;
अस्थिर गर्ने ; विचलित पार्ने ।

un-sex', *v. t.* स्त्री-पुरुषको गुणबाट
बञ्चित गर्ने ।

unshack'le, *v. t.* सिक्नी खोल्नु ; मुक्त
गर्नु ; छोड्नु ।

un-sha'kon, *adj.* अचक ; अटक्
नडगेको ; स्थिर ; दृढ़ ।

un sight'ly, *adj.* कुरूप ; नराम्रो
घिनलाग्दा ।

un-skilled', *adj.* सीप नभएको ।

un-soiled', *adj.* निर्मल ; पवित्र
चोखो ।

un sound', *adj.* अनुचित ; बिग्रेको
रोगाएको ; कच्चा जग भएको ;
सङ्केको ।

un speak'a-ble, *adj.* वर्णन गर्न
नसकिने ।

un-sta'ble, *adj.* अस्थिर ; चंचल ;
परिवर्तनशील ।

un-stained', *adj.* दाग नलागेको ।

un-stead'y, *adj.* चंचल ; दुनसुनाउने ;
अस्थायी ; अस्थिर ।

un-stop', *v. t.* बिकोँ खोल्नु ; बन्दनबाट
छोड्नु ।

un-string', *v. t.* तार झक्नु ; डोरी
खोल्नु ।

unsubstan'tial, *adj.* असत्य ;
असार ; कल्पित ।

un suit'ed, *adj.* नमिलाइएको ;
अयोग्य ; अनुपयुक्त ।

un-sworn', *adj.* किरिया नहालेको ;
शपथ नखाएको ।

un-tack', *v. t.* खोल्नु ; फुकाउनु ;
छुट्याउनु ।

un-tamed', *adj.* नपालेको ; जंगली ।

un-taught', *adj.* नसिकाएको ; साझा ;
स्वाभाविक ।

un-thank'ful, *adj.* कृतज्ञ ।

un-thrift'y, *adj.* जथाभावी खर्च गर्ने ;
अपव्ययी ।

un tidy', *adj.* मैला ; फोहोर ।

un tie', *v. t.* खाँल्नु ; फुकाउनु ;
छुटाउनु ।

un til', *prep. and conj.* जहाँसम्म ;
जहिलेसम्म ; त्यस बेलासम्म ।

un time'ly, *adj.* असामयिक ;
कुवेळामा भएको ; समय नपुगेको ;
क्यामको ; बेमौसिमको ।

un tir'ing, *adj.* नथाक्ने ; नबिसाउने ।

un'to, *prep.* को ; का ; सम्म ।

un-touch'a-ble, *adj.* छुन नहुने ;
अछुती ।

un to'ward, *adj.* अशिष्ट ; वशमा
नआउने ; प्रतिकूल ; असुविधा-
जनक ।

un-trace'a-ble, *adj.* डेगाना लाउ
नसकिने ।

un-tracked', *adj.* कोही पनि नहिडेको ।

un-trained', *adj.* अशिक्षित ;

नसधाएको ; तालिम नपाएको ।

un-trod'den, *adj.* कहिल्यै नहिडेको ।

un-trou'bled, *adj.* नगोलमालएको ;

प्रदान्त ; स्थिर ।

un-trust', *adj.* झूटो ; असत्य ।

un-trust'worthy, *adj.* अविश्वासी ।

un-twist', *v. t. and i.* फुकाउनु ;

ढुठ्याउनु ; फुक्नु ।

un-us'ual, *adj.* असामान्य ;

असाधारण ; अनेछो ।

un-ver'nished, *adj.* रंग आदि

नलाएको ; नसिगाऱिएको ।

un-ver'ying, *adj.* पर्कैनासको ।

un-vent', *v. t.* घुम्नो झिक्नु ; रहस्य

आदि खोल्नु ; प्रकट गर्नु ।

un-war-ran'ted, *adj.* अनिश्चित ;

प्रमाण नभएको ।

un-weaned', *adj.* दूध नछोडेको ;

आमादेखि नछुटाएको ।

un-wel'come, *adj.* अनिष्ट ; अप्रिय ;

मन नपर्दो ।

un-well', *adj.* संचो नभएको ; बिरामी ।

un-whole'some, *adj.* हानि पुऱ्याउने ;

नपच्ने ।

un-wield'y, *adj.* गह्रै ; उचाहन

नसकिने ; भारी ।

un-wil'ling, *adj.* इच्छा नगर्ने ; आना-

कानी गर्ने ; अनिच्छुक ।

un-wise', *adj.* मूर्ख ; अज्ञानी ; बुद्धि

नभएको ।

un-wit'tingly, *adv.* नजानीकन ;
अनजानमा ।

un-world'ly, *adj.* असांसारिक ;
आध्यात्मिक ।

un-worth'y, *adj.* अय ग्य ; अनुचित ;
अपजर्सी ; अपमानजनक ।

un-wrap', *v. t.* खोल्नु ; फुकाउनु ।

un-yoke', *v. t.* गोरु आदिलाई जुवाब ट
फुकाउनु ; खोल्नु ; काम थाप्नु ।

up, *adj. adv. and prep.* अगो ;
उभो ; माथिको ; पूर्णरूपले ; निर्दिष्ट
ठाउँमा ; ठाडो ; खडा । *n.* साभाग्य
अवस्था ; उन्नति ।

up-braid', *v. t.* निन्दा गर्नु ; तिरस्कार
गर्नु ; हप्काउनु ।

up-cast', *adj.* मास्तिर उठेको ।

up-country, *adj.* समुद्रतलबाट टाढामा
रहेको ।

up-heav', *v. t.* धुपारेर अगो पार्नु ;
घर्चेर उठाउनु । up-heav'ed, *n.*
अगो पारेर धुपार्ने काम ; मास्तिर
उचाहने काम ।

up-hill, *adj.* कठिन ; परिश्रम गर्नुपर्ने ।
adv. पहाडतिर ।

up-hold', *v. t.* रक्षा गर्नु ; धारणा गर्नु ;
थाप्नु ; थक्नु ; आइ दिनु ;
उठाउनु ।

up-hol'dster'er, *n.* घरको बन्दोवस्त गर्ने
मान्छे । up-hol'dster'y, *n.* घरको
चीजबीज ।

up'keep, *n.* रक्षा ; पालन ; पालन गर्ने
विधि ; पालन पोषण गरेको खर्च ।

up'land, *n* अल्गो जग्गा ; ढाँडो ।
adj उच्चस्थानमा भएको ।

up lift', *v t* माथि उठाउनु ; उच्च पार्न ; उन्नति हुनु ।

up most', *adj* सब भन्दा उँचो ।

up on', *prep* माथि ; मा ; बाहेक ; सिवाय ।

up'por, *adj* माथिल्लो ; मास्तिर रहेको ।

-hand, *n* उपल्लो दर्जा ; श्रेष्ठता ।

-most, *adj* सबभन्दा माथिल्लो ;

उपल्लो । stor(e)y, *n* घरको माथिल्लो तला ।

up'right, *adj* खडा ; सोझो ; ठाडो ; सीधा ; इमान्दार । up-rightness, *n* सोझोपन ; ठाडो अवस्था ।

uprise', *n* उन्नति ।

up'pour, *n* हल्ला ; खैटा बैँडा ; कोलाहल ; गगडगोल । up-pour'-ious, *adj* ।

up'root, *v t* जरैमिट उखेल्नु ।

up'set', *v t and i* उल्टाउनु ; घोप्याउनु ; उत्तानो पार्न ; उभिण्डो पार्न मित्राप आदि खलउल्याउनु । *n* उल्ट्याउने वा घोप्याउने आदि काम ; उत्तानो पारेको अवस्था ।

up'shot, *n* समाप्ति ; नतिजा ; परिणाम ।

up'side', *adj* माथिल्लो भाग । down, *adj and adv* समस्त गोक मालिएको ।

up stairs', *adv* माथिल्लो तहामा ।

up'start, *n* ढीठ अवस्थाबाट एकातिर बढेको मान्छे ।

up'ward, *adj and adv* मास्तिर ; मास्तिरभो । up'wards, *adv* माथिल्लोरुटि ; मास्तिरको दिशामा ।

ur'ban, *adj* सहरमा बस्ने ; सहरिया ; नगर सम्बन्धी ।

urbane', *adj* सम्य ; शिष्ट ; नम्र ; विनीत ; मिजासिलो । urban'i-ty, *n* शिष्टता ; शिष्टाचार ; सम्य चालचलन ।

ur'chin, *n* बदमाश वा दुष्ट बालक ; दुम्सो ।

ur'ot'er, *n* सुघनली ।

ure'thra, *n* सुघनली ; पिसाप निस्कने बाटो ।

urge, *v t and i* विन्ति गर्नु ; मंसाउनु ; टेल्नु ; जिद्दा गर्नु ; कल लाउनु ; दिदि गर्नु ।

ur'gent, *adj* जरुरी ; आवश्यक ; प्रयोजनीय ; खोँवा । ur'gon cy, *n* जरुरी वा खोँवा भएका अवस्था ; आग्रह ; अन्यावश्यकता ; प्रयो जनयता ।

ur'inal, *n* पिसाप फेर्ने ठाउँ ; कोपरा आदि ।

ur'inary, *adj* पिसाप सम्बन्धी ।

ur'inate, *v t* मुख्नु ; पिसाप फेर्नु ।

ur'ine, *n* पिसाप मुख् ; मुख् ।

urn, *n* पानी वा फूठ सजाउने राख्ने भाँडो ; फूलदानो ; चिहान ; समाधि ।

us, *proa* हामीहरू ; हामीलाई ।

us'age, *n* व्यवहार ; रीति ; प्रथा ; ढाँचा ; चाल ।

us'ance, *n.* सूद ; व्याज ; विदेशी
मालको तिराहको निम्ति दिएको
अवधि ।

us' (üz), *v. t. and i.* चलाउनु ;
प्रयोग गर्नु ; व्यवहार गर्नु ; काममा
लग्नाउनु । (üs), *n.* चलाउने काम ;
उपयोगिता ; चलन ; रीति । us'o-
ful, *adj.* उपयोगी ; उपकारी ;
काम लाग्ने । us'o-ness, *adj.*
बिनाकामको ; बेकामे . अनावश्यक ;
व्यर्थको ।

ush'or, *n.* बाटो बताउने मान्छे ; ढोके ;
सहकारी शिक्षक ।

u'sual (zhu-), *adj.* सधैंकै जस्तो ;
साधारण रूपले हुने ; अवसर हुने ;
बानी परेको ; मामुली ।

u-surp' (-zurp'), *v. t.* बलपूर्वक वशमा
ल्याउनु ; जबर्दस्ती आफ्नो पार्नु ;
बल मिचेई गर्ने ; खोस्नु । u surp
n'tion, *n.* बलजफत : अपहरण ;
बलपूर्वक अधिकार । u-surp'or, *n.*
बलजफत गर्ने मान्छे ।

u'sury (zhu-), *n.* धेरै व्याज वा सूद
लिने काम । u'suror (zhür),
n. साउँको धेरै सूद लिने मान्छे ।

u su'ri-ous, *adj.* धेरै व्याज लिने ।

u-ten'sil, *n.* भन्सारको भौंझा-कुडा ।

u'ter-ine, *adj.* धेरै बाबु तर एउटा
आमाबाट जन्मेको ; झड्केलो ।

u'tilise, *v. t.* प्रयोग गर्नु ; काममा
ल्याउनु ; लाभ उठाउनु ।

util'ity, *n.* उपकारिता ; सुविधा ;

काम लाग्ने चीज ; फायदा दिने
काम ।

ut'-most, *adj.* यथाशक्ति ; जति
सक्थो ; सबभन्दा टाढाको ; सब
भन्दा माथिको ।

u to'pia, *n.* कल्पित सुखको ठाउँ ;
रामराज्य । u-to'pian, *adj.*
काल्पनिक ; मनले कथेको ।

ut'-tor, *adj.* समस्त ; सम्पूर्ण ; पूरा ।
v. t. बोल्नु ; भन्नु ; उच्चारण गर्नु ;
प्रकाश गर्नु ; नचल्ने सिक्का आदि
चलाउनु ।

ut' ter-ance, *n.* बोल्ने, प्रचार गर्ने आदि
काम ; उच्चारण ; भनिएको शब्द ;
भाषण ; वाक्शक्ति ।

ut'-ter-ly, *adv.* सम्पूर्णरूपले ; पूरातारले ;
पूर्णहिसाबले ।

ut' ter most, *adj.* एकदमै ; अन्तम ।

u'vu-la, *n.* ढिलकिले ; ढिलगिले ।

ux o'ri-ous (uq-zo-ri-us) *adj.* स्वास्नी
रुचाउने ; आफ्नी स्वास्नीलाई
अचाकली माया गर्ने ।

V

va'cant, *adj.* शून्य ; खाली ; रिक्तो ;
वारिस नभएको ; नभोगटिएको ।

va'can-cy, *n.* रिक्तो वा खाली
भएको अवस्था ; शून्यता ।

va'cate, *v. t.* खाली वा रिक्तो पार्नु ;
छोड्नु ; अधिकार छोड्नु वा त्याग
गर्नु ।

va-ca'tion, *n.* अवकाश ; छुट्टी ;
विदा ।

vac'-ci-nate (vak'si-), *v. t.* रोग

नकागोस् भन्नाको निमित्त खोप्नु ।

vac ci na' tor, *n.* vac' cine, *adj.*

गोटी सम्बन्धी ।

vac' il- late (vas'-), *v. i.* घटबढ हुनु ;

अस्थिर हुनु ; जीटको कुनै न कुनै

अंग हलाइरहनु ; झुल्नु । vac'-

il- la' tion, *n.* अस्थिर ; घटबढ ।

vac n' i- ty, *n.* शून्यता ; खाली जग्गा ।

vac' u- um (vak'-), *n.* हावापानी केही

नभणको रित्तो ठाउँ ; आकाश ।

vag' a- bond, *adj.* व्यर्थमा यताउति

घुमी हिँड्ने ; डुलुवा ; फिरन्ता ;

रल्लिने ; निरुद्योगी । *n.* व्यर्थमा घुमी

हिँड्ने मान्छे ; फिरन्ता वा रल्लिने

मान्छे ; गुण्डा ; चण्डाल ।

vag' a- ry, *n.* मनकं तरङ्ग ; लहङ् ।

vag' i- na, *n.* खोल ; ढकनी ; योनिद्वार ।

vag' rant, *adj.* घर नभणको डुलुवा ;

ठाउँ ठाउँ घुमी हिँड्ने ; फिरन्ता ।

n. घर नभणको मान्छे ; डुलुवा ;

फिरन्ता मान्छे । vag' rant- cy, *n.*

फिरन्ता जीवन ।

vague (vāg'), *adj.* अस्पष्ट ; अनिर्दिष्ट ;

अनिश्चित ; संदिग्ध । vague' ness, *n.*

vail *v. t. and i.* होच्याउनु ; लुक्नु ।

vain, *adj.* वृथा ; निरर्थक ; व्यर्थको ;

फोक्सो ; घमण्डी ; आडम्बरी ।

glory, *n.* अति अहङ्कार ; झूटो

प्रशंसा ।

val' ance, *n.* पलक आदिका बरिपरि

छोडिएको चादरको भाग ; झल्लर ।

vale, *n.* दुइ पर्वत वा ढोँडाका बीचको

जग्गा ; घौटी ; उपत्यका ।

val- e- dic' tion, *n.* बिश्वारी हुने काम ;

विदा हुँदाको शुभ कामना ।

val- e- dic' to- ry, *adj.* विजय उत्सवको ।

val' e- ntine, *n.* सेण्ट भेलेण्टाइनको दिन

(१४ फेब्रुवारी) ; आम्ना प्रेमिका चुन्ने

वा तिनलाई उही विषयमा पत्र

लेख्ने काम ।

val' et, *n.* नाँकर ; बैठके ।

val- e- tu di nar i- am, *n.* सधैं रोगी

रहने मान्छे ; जन्मरोगी ।

val' i- ant, *adj.* साहसी ; शुरो ;

बहादुर ।

val' id, *adj.* बलियो ; समर्थनीय ;

अखण्डनीय ; दृढ । val' id' i- ty, *n.*

बलियोपन ; दृढ़ता ; न्याय्यता ।

val' iso' (ves'), *n.* छालाको सानो

थैरो ।

val' ley, *n.* दुइ पर्वत बीचको जग्गा ;

उपत्यका ; घौटी ।

val' our, *n.* साहसको काम ; लड्दा

देखाइएको साहस ; वीरता ; बहादुरी ।

val' ue, *n.* मोल ; दाम ; गुण ; कदर ;

उपकारिता ; योग्यता ; खायस ।

v. t. दाम तोकनु ; कदर गर्नु ;

बहुमूल्य सम्झनु ; आदर गर्ने ।

val' u- able, *adj.* बहुमूल्य ; धेरै

दामको ; गुण दिने ; मान्य ; उत्तम ।

val' u- a' tion, *n.* तोक्नेको मोल ।

valued, *adj.* धेरै कीमतको ;

बहुमूल्य ।

valve, *n.* द्वार ; ढोका ; द्रव पदार्थको

प्रवाहलाई निर्णय गर्ने यन्त्र ।

vamp *n.* जुताको माथिल्लो भागको ;

- छाला । *v. t.* मरमन गर्नु ; टाढो काउनु ; सच्याउनु ।
- vam'pire, *n.* सुतेका बेलामा रगत चुम्ने भूत ; बोक्या ; डाइना ।
- van, *n.* सेनादलको सबभन्दा अघिल्लो भाग । माल बोक्ने ठूला टुक वा गाडा । निफले वा हुड्कने यन्त्र ।
- van-guard, *n.* सबभन्दा अघि हिड्ने सेनाको दल ; अग्रगामा रक्षकदल ।
- van'idal, *n.* कला साहित्य आदि कामको चाजहरू नाश गर्न मान्छे ।
- van'idalism, *n.* निष्ठुरता ; असभ्यता । कला साहित्य आदिको विनाश ।
- vanne, *n.* हवाको गति बताउने यन्त्र ; वायुप्रदर्शक यन्त्र ।
- van'ish, *v. t.* अन्तर्धान हुनु ; अट्छ हुनु ; बेपत्ता हुनु । लोप हुनु । गायब हुनु ।
- van'ity, *n.* व्यर्थको अभिमान ; बाहिरी घमण्ड ; नचाहिँदो आडम्बर ; जेखो ; मुखता ; माह तुच्छ वस्तु ।
- van'quish, *v. t.* युद्धमा पराजित गर्नु ; हराउनु ; जिन्नु ।
- van'tage, *n.* सुविधा ; लाभ ; प्रभुत्व ; श्रेष्ठता ।
- vap'or, *adj.* निजाव । निस्तेज । निस्सार ; विस्फाट ; खल्लो ; नोरस ।
- va'pour, *n.* वाष्प ; वाफ ; धूँवा ; कलपना ; व्यर्थको वाक्य ।
- va'porise, *v. t. and t.* वाष्पाकारमा परिणत गर्नु ; वाफ बनाउनु ।
- va'ri'able, *adj.* परिवर्तनशील ; अदल-बदल भइरहने ; अस्थिर ।
- va'riance, *n.* मत वा रायमा नभएको अवस्था ; विरोध ; अमेल ।
- va'riant, *adj.* विभिन्न ; भिन्न ; विविध ; फरक फरक ।
- vari'ation, *n.* परिवर्तन ; भेद ; अन्तर ।
- var'icose, *adj.* बद्धित ; बढ्दै गरेको ; बढेको ; सुनिपेको ।
- vari'ety, *n.* अनेक किसिमका वस्तु हरूको समूह ; विभिन्न किसिमका ; प्रकार ; किसिम ; रकम ।
- vari'o'rum, *adj.* पुस्तकमा अनेक किसिमका टोका टिप्पणी दिइएको ।
- va'rious, *adj.* नाना ; अनेक ; विभिन्न ; विविध ; रंग विरंगी ; एकनासे नभएको ।
- va'ri'ogato, *v. t.* नाना रंगले रंगाउनु ; चित्रविचित्र पार्नु ; रंगविरंगको बनाउनु ।
- var'let, *n.* नीच तथा दुष्ट मानिस ; बदमाश ; पाजी ।
- var'nish, *n.* काठको जिनिस रंगाउने रंग ; रोगन ; रंग ; कलप ।
- v. t.* कलप गर्नु ; रोगन लाउनु ।
- va'ry, *v. t. and t.* बदल्नु ; परिवर्तन हुनु ; रूढ आदि फरक देखनु ; क्रमशः घट्नु वा बढ्नु । विभिन्न हुनु ।
- vas'eular, *adj.* रगतको नसा सम्बन्धी ; नसाले पूर्ण भएको ।
- vase (vāz), *n.* फूल सजाएर राख्ने रंग विरंगका नाना रकमका भौँडा ; गमला ; फूलदानी ।

vas'e-line (*lin* or *leen*), *n.* एक किसिमको मलहम ।

vas'sal, *n.* प्रजा ; रैती ; आसामी ; नौकर ; कमारो । vas'salage, *n.*

vast, *adj.* ठूलो ; फिजिएका ; विशाल ; अगाध ; अथाह ; अवचान पनि नसकिने । vast'ly, *adv.*

vat, *n.* पानी हाल्ने ठूलो भौँडा ; पानीका ठ्याँकी ।

vault, *n.* गुम्बजदार छानु ; चन्द्राकार भएका घरको छप्पर वा बुर्जा । जर्मन मनिको घर : गिर्जा घर छेउको मुढा गाड्ने ठाउँ । *v. t.* कुनै कुरालाई समातेर खुट्टिको नाधु : उफ्रनु ; चन्द्राकार वस्तुले छोप्नु ; गोल छानु बनाउनु ।

vaunt, *v. t. and i.* शर्खा गर्ने ; घमण्ड गर्ने ; आफैँ सक्नु । *n.* घमण्डको कुरा ; गर्व ; बड़ाई ; आत्मप्रशंसा ।

vaunt'ing, *adj.*

veal, *n.* बाछाको मासु ।

ve-dette' or vi-dette', *n.* घोडचढी पहरादार ।

veer, *v. t. and i.* टार्ने तथा दिशा परिवर्तन गर्ने ; घुम्नु ; घुमाउनु ; मन बदल्नु ; भिन्ना भिन्न मतको हुनु ; जहाज आदिले हिड्दै गरेको बाटो बदल्नु ; जता मन पर्थो उतै जान दिनु ; छोड्नु ; छाडा छोड्नु ।

veg'e-table (*veg'*), *n.* सागपात ; सागसब्जी ; उद्भिद् । *adj.* उद्भिद् सम्बन्धी ; सागपात जस्तै ; साग-सब्जीबाट पाइने वा बनेको ।

veg'e-table, *n.* ओखि नै साग-पात खाने मान्छे ।

veg'e-tate, *v. i.* उफ्रनु ; उब्जाउनु ; कुनै काम नगरीकन जायन बिताउनु ; बसी बसी खाएर बस्नु ।

veget'ation, *n.* रूपवान्छै बढ्ने काम ; वृद्धि ; उपज ; वनस्पति ; उद्भिद् । veget'ive, *adj.*

ve'he-ment *adj.* जगदुर्म । तीव्र ; प्रचण्ड ; प्रबल ; उत्तेजित ; उग्र । ve'he-mency, *n.* प्रचण्डता ; उग्रता । उन्माद ; तन्त्रता ; प्रसङ्गता ।

ve'hicle, *n.* गाढा ; बसो ; सवारी ; पादकी ; डोरी ।

veil (*nil*), *n.* घुम्तो ; पर्दा ; मजेत्रो ; पछ्योरा ; बहाना ; छल ; बिज्ञा ; निहुँ । *v. t.* घुम्तो, पछ्योरा आदिले ढाक्नु ; छोप्नु ; मधुण्डा लाउनु ; ढाकछोप गर्ने । veiled, *adj.* छोपेको ; ढाकेको ; लुकाएको ।

vein (*vin*), *n.* मेढा रगत गुठ्ठा पुग्याउने नया ; खासिबाट निकाल्ने का वा कुनै पदार्थमा भएको धर्को ; मनको भाव ; मानसिक स्थिति ; स्वभाव ।

vain'u-le, *n.* मसिना नया ।

veldt (*velt*), *n.* दक्षिण अफ्रिकाको घाँसमात्र भएको प्रदेश ।

vel'i-cate, *v. t. and i.* निमोड्नु ।

vel'lum, *n.* मिहिन कागज छै बनेको छाला ; चर्मपत्र ।

ve-lo-ci-pede, *n.* गाढाको किसिम ।

ve-loc'i-ty (-lə'si), *n.* गतिवेग ; वेग ;
शीघ्रता ; छिद्रापन ।

vel'-vet, *n.* मसमल ; एक किसिमको
नरम रेशमी लुगा ; नरम वस्तु ।
adj. मसमलो । vel'-vet'-oon', *n.*
मसमल जस्तो लुगा । vel'-
vet-y, *adj.* कोमल ; नरम ;
मसमल जस्तो ।

ve'-nal, *adj.* पैसा दिएरमात्र हातमा
ल्याउन सकिने ; बिक्री गर्नकोलागि
तयार भएको ।

vend, *v. t.* बिक्री गर्ने ; बेच्नु । vend'-
ee, *n.* किन्ने मान्छे ; खरिददार ।

vend'-or, *n.* बिक्री गर्ने मान्छे ;
विक्रेता ।

ven-dot'-ta, *n.* परिवारमा दागा राख्ने
काम ।

ven-ueer', *v. t.* पातलो काठले कुनै
कुरालाई टाकछोप गर्ने । *n.* टाक
प्रयोग हुने भित्रि काठको पाता ;
पतलो बरिष्ठ वस्त्र ।

ven-er'-able, *adj.* आदर ; भाननीय ;
आदरनीय ; पावन ; बूढापाका ।

ven-er-ate, *v. t.* मान्नु ; भक्ति गर्ने ;
आदर गर्ने ; श्रद्धाको भावले हेर्ने ;
श्रद्धा गर्ने । ven-er-a'-tion, *n.*
श्रद्धा ; भक्ति ; सकार ; भान ;
आदर ; पूजा ।

ve-nor'-eal, *adj.* सम्भोगको ; मैथुन-
बाट गर्ने ।

ven'-er-y, *n.* शिंकार ।

ven'-geance (-jans), *n.* प्रतिहिंसा ;
बदला ; शास्ति ; दण्ड ; सजाय ।

venge'ful, *adj.* प्रतिहिंसाजनक ;
बदला लिने ।

ve'-ni-al, *adj.* सामान्य ; क्षमायोग्य ;
माफ दिन हुने ।

ven'-i-san (ven'zan), *n.* मृगको मासु ।

ven'-om, *n.* विष ; जहर ; द्वेष ; हिंसा ;
दृष्ट्या । ven'-o-mous (-mus), *adj.*
विषालु ।

ve'-nous, *adj.* नसाहरूले भरिएको ।

vent, *n.* वायुमार्ग ; बतास आउने
बाटा ; तोप आदिको मुख ; द्वार ;
निकास ; छिद्र ; खुला बाटो । *v. t.*
तोप आदिमा मुख वा द्वार बनाउनु ;
निकास राख्नु ; प्रकाश गर्ने ।

ven'-ti-late, *v. t.* हावाको निम्ति
खोल्दिनु ; कोठामा शुद्ध तथा
पवित्र हावा खेल्ने पार्ने ; प्रकाश
गर्ने ; प्रचार गर्ने । ven-ti-la'-tion,
n. शुद्ध तथा दूषित हावा ओहोर
दोहोर गर्ने पाउने ठाउँ ; प्रकाश ;
वादविवाद वा परीक्षा । ven'-ti-
lator, *n.* घरमा विशुद्ध वायु
संचालन गर्ने यन्त्र ; पंखा ।

ven'-tral, *adj.* पेट सम्बन्धी ।

ven'-ture, *n.* दुःसाहसिक काम ;
जोखिम उठाउने काम ; संकट ;
औँट । *v. t. and i.* बोल्न वा कुनै
जोखिमको काम गर्ने साहस गर्ने ;
औँट्नु ; औँट गर्ने ; जोखिम
उठाउनु ; खतरामा पार्ने । -some
or ven'-tu-rous, *adj.* दुःसाहसिक ;
औँटिको ; खतरामा पार्ने झुकेको ;
जोखिमी ।

ven'-ue, *n.* कुनै कुरा भएको ठाउँ ;
घटना स्थल ।

Ve'-nus, *n.* प्रेमकी देवी ; ग्रह विशेष ;
शुक्रतारा ; अति सुन्दरी आइमाई ।

vo-ra'-cious (-shus), *adj.* खन्दाही ;
साँचो बोल्ने ; साँचो ; प्रकृत ;
यथार्थ ।

ve-rac'-i-ty, *n.* सत्यवादिता ; साँचो
बोल्ने ; सच्चाइ ।

ve-ran'-dah, *n.* बरगडा ; दजान ;
बारदली ।

verb, *n.* क्रियापद ; क्रिया । ver'-bal,
adj. क्रिया सम्बन्धी ; मौखिक ;
मुखजवानी ; मुखबाट निस्केको ।

ver'-balise, *v. t.* क्रियापद
बनाउनु । ver-bal'-ly, *adv.*

ver'-ba'-tim, *adv.* जस्ताको तस्तै ;
शब्दशः ; प्रति अक्षर ; मौखिक ;
मुखजवानी ।

ver'-biage, *n.* व्यर्थमा धेरै
प्रयोग गरेको अवस्था ; बहुवचन ।

ver'-bose, *adj.* चर्हिनेको भन्ना यद्वा
शब्द प्रयोग गर्ने ; धेरै शब्द भएको ।

ver'-dant, *adj.* हरियो रंगको ; कौचको ;
दूषित नभएको ; विशुद्ध । ver'-
dan'-cy, *n.*

ver'-dict, *n.* बिचारीहरूको मत ;
हस्ताफ ; निर्णय ; फैसला ;
सिद्धान्त ।

ver'-di gris, *n.* हरियो खिया ; उगाल ।

ver'-dure, *n.* हरियो रंग ; हरियाली ;
हरियोपन ; ताजापन ।

ver'-ge, *n.* सीमा ; प्रान्त ; किनार ;

अन्त ; बाटो ; छेउ ; शासनाधिकार-
सूचक दण्ड ; लाठी ; अधिकार ;

परिधि ; वृत्त । *v. i.* झुक्नु ;
ढल्कनु ; किनारा वा सीमामा हुनु ।

ver'-ger, *n.* दण्डधारी मानिस ;
गिर्जा आदिको प्रधान कर्मचारी ।

ver'-i-fy, *v. t.* साँचो तुल्याउनु ; सिद्ध
गर्नु ; काम आदि पूरा गर्नु ;
पुर्त्याउनु ; दृढ़ पार्नु । ver-i-fi-ca'-
tion, *n.*

ver'-i-ly, *adv.* साँच्चै ; नभन्दै ;
वास्तवमा ; निश्चय ।

ver-i-sim'-i-lar, *adj.* सम्भवतः ; हुन-
सक्ने ।

ver'-i-ta-ble, *adj.* साँच्चैको ; प्रकृत ;
सत्य ; यथार्थ ; वास्तविक ।

ver'-i-ty, *n.* सत्यता ; यथार्थता ;
सच्चाइ ; वास्तवमा भएको चीज ;
साँचो उक्ति ।

ver'-mes *n.* कीरा ; कीटाणु ।

ver'-mi-cide, *adj.* कीरा मार्ने । *n.*
कीरा मार्ने औषधि ।

ver'-mic'-u-lar, *adj.* कीरा जस्तो ;
कीरा सम्बन्धी ।

ver'-mi-cule, *n.* मसिना कीरा ।

ver mil'-i-on, *n.* सिँदूर ; पिँदूर रंग ।

ver'-min, *n.* क्षतिकारक वस्तु ; कीरा-
फट्टेप्रा ।

ver'-mi-vo-rous, *adj.* कीरा खाने ।

ver-na'-cu-lar, *adj.* स्वदेशको ;
स्वदेशमा प्रचलित भएको ; स्वदेशी ।
n. मातृभाषा ; स्वदेशीय भाषा ;
घरमा बोल्छाल गरिने भाषा ।

ver'nal, *adj.* वसन्त ऋतुको ; वास्तविक ; वसन्त सम्बन्धी ।

ver'sa-til (til), *adj.* एक विषयबाट अर्कामा सजिलैसित हेरफेर गर्न सकिने ; बदल्ने ; परिवर्तनशील ; अस्थिर ; चंचल ।

verse, *n.* श्लोकको पंक्ति ; श्लोक ; कविता । पद्य : सवाइ पद ; चरण ।

versed, *adj.* सिपालु ; दक्ष : पढेको : पण्डित ।

ver'sify, *v. t. and i.* पद्य रचना वा वर्णन गर्न ; कविता गर्न ; श्लोक बनाउनु । ver'si-fi-ca'tion, *n.* पद्य वा कविता रचना ।

ver'sion, *n.* अनुवाद : भाषान्तर ; उल्था ; वर्णना ; विवरण ।

verst, *n.* रसियामा प्रयोग गरिने लमाइको नाप ।

ver'sus, *prep.* विरुद्ध ; प्रतिकूल : विपक्ष ।

ver'tebra, *n.* प्राणीहरूका पिछ्छा हाडको जोडी ; ढुङ्गल्लाको प्रत्येक खण्ड । ver'te-bral, *adj.* ढुङ्गल्ला वा मेरुदण्ड सम्बन्धी । ver'te-brate, *n.* ढुङ्गल्ला हुने प्राणी ; मेरुदण्डी जीव । ver'te-brat-a, *n.* ढुङ्गल्ला हुने प्राणीहरूको समूह ।

ver'tex, *n.* सर्वोच्च आकाश बिन्दु ; दुप्पा : शिखा : शिखर ; त्रिभुज आदिको प्रत्येक कोणिक बिन्दु ; शीर्ष ।

ver'ti-cal, *adj.* सर्वोच्च-बिन्दु सम्बन्धी ; शिरो बिन्दुमा रहेको ; क्षितिजसित लम्ब परेको ।

vor'ti-go, *n.* शिर घुम्ने काम ; रींगटा ; भाउझ ।

verve, *n.* साहित्यिक काममा जोश ; उत्साह ; बल ; सहस ; शक्ति ।

ver'y, *adj.* निस्वरा ; मौँच्चको : ठीक ; उही ; त्यही ; वास्तविक । *adv.* अन्यन्त : एकदमै : साहे ।

ves'i-cate, *v. t.* फोका पार्नु वा उठाउनु ।

ves'i-cle, *n.* फोका ; विफिरा ; फुकुण्डा ।

ves'per, *n.* सौँझको तारा : शुक्रतारा । *adj.* सन्ध्याकालीन : सौँझको : सौँझको पूजा सम्बन्धी । ves'pers, *n. pl.* सौँझको उपासना तथा पूजा ।

ves'sel, *n.* पन्यालो पदार्थ हाडने भौँडो ; जहाज ; नली ; नसो ।

vest, *n.* भित्रा लुगा विशेष ; वेष्टोट । *v. t.* अधिकार दिनु ; युक्त गर्नु ; भूषित पार्नु ; लुगा लाउनु ।

ves'ti-bule, *n.* घरको मूल ढोका ; दलान ; गिर्जा आदिको पोटीका ।

ves'tige (tij), *n.* खुट्टाको चिह्न ; पाइला ; चिह्न : निदर्शन ; प्रमाण ; सुत्र ; दसी : सुईको ।

vest'ment, *n.* कार्य सम्बन्धीको लुगा । ves'try, *n.* धर्म मन्दिरमा पवित्र लुगाहरू राख्ने ठाउँ ; धर्म मन्दिरका पुरोहितहरूको सभा ।

ves'ture, *n.* लुगा-फाटा ; पोशाक ।

vet—see veterinary.

vet'er-an, *adj.* निपुण ; दक्ष ; पक्का ;

अनुभव भएको । *n.* युद्ध आदि कलामा निपुण तथा प्रवीण मानिस ; केही कुराको अनुभव तथा पक्का भएको मानिस ।

vet'er-in-ary, adj. पालतु जन्तुको चिकित्सा सम्बन्धी ; पशुको चिकित्सामा निपुण भएको । *vet'er-in-a'-ri-an, n.* गाई-बस्तुको चिकित्सा गर्ने मानिस ।

vet'o, n. व्यवस्थापिका सभाले पास गरेका ऐनलाई रद्द गर्ने अधिकार ; नामजुर गर्न काम । *v. t.* पास भइसकेको ऐनलाई रद्द गर्ने ; नामजुर गर्न ; अख्तियार पूर्ण हिसाबले रोक्नु ।

vex, v. t. दिक्क लाउनु ; हेरान खेलाउनु ; सताउनु ; झाक्याउनु ; यातना दिनु ; कष्ट दिनु ।

vex-a'tion, n. दिक्क गराइ ; दिक्कदारी ; सताउने काम ; यातना ; यन्त्रणा ; कष्ट ; परिलो ; चिरक्ति । *vex-a'tious, adj.* विरक्तिकर ; क्लेशदायक ; दुःख दिने । *vexed, adj.* दिक्कदारा भएको ; पीर परेको ।

vi'a, prep. बाट गरी ; बाटो भएर ।

vi'a duct, n. घाटामाथि रेलको सडक तथा बाटो ; पुल ।

vi'al, n. सानो बोतल ; शिशि ।

vi'-ands, n. pl. खानेकुरो ; पकाएको मासु आदि ।

vi-at'i-cum, n. सफरमा चाहिने सामलनुमल ।

vi'-brate v. t. and i. डोलायमान

हुनु ; हलाउनु ; झनझनाउनु ; थर्कनु ; झुक्ने वा झुल्ने पार्ने ।

vi'-brant, adj. थर्कने ; गुञ्जने ।

vi-bra'tion, n. झनझनाहट ; थर्काइ ; कम्पाइ । *vi-bra'tor-y, adj.*

vic'ar, n. प्रतिनिधि ; धार्मिक घर ; धर्म मन्दिरको पुरोहित । *vic'ar-age, n.* पुरोहित बस्ने घर वा तिनको वृत्ति ।

vi-c'e'-ri-ate, vi-c'e'-ri-ous, adj. प्रतिनिधिको रूपमा काम गर्ने ; वारोस-द्वाराको ।

vica, n. दोष ; पाप ; अधर्म ; दुष्कर्म ; अपराध ; चरित्र अप्रष्टा ; व्यभिचारी ; कुनै वस्तुलाई अझ्याउने यन्त्र ।

vico-ro'-gal, adj. राजप्रतिनिधि सम्बन्धी ।

vico-ro'-gant, n. राजप्रतिनिधि ।

vico'-roy, n. राजप्रतिनिधि ; भाइस-राय । *vico-roy'al-ty, n.* राजप्रतिनिधिको शासनकाल वा अधिकार । *vico'-rino, n.* भाइस-रायको पत्नी ।

vicin'i-ty (sin'), n. नजिकको ठाउँ ; वरिपरिको हाता ; छेउछाउ ; छरछिमेक ; घनिष्टता ।

vi'-ci-ous (visk'us), adj. दुष्ट ; दुराचार ; दूषित ; चरित्र-अष्ट ; पापी ; दोषपूर्ण ; दोषी ।

vi-cis'si-tude (-sis'), n. नियमित परिवर्तन ; भाग्य तथा परिस्थिति-हरूको पलट ; जीवनको सुख-दुःख ।

vic'tim, *n.* भोग ; बलि ; बलिदान ; शिकार ; बलि दिने वा दिहएको प्राणी ।

vic'timize, *v. t.* बलि चढाउनु ; बलिदान गर्नु ; भोग दिनु ; शिकार बनाउनु ।

vic'tor, *n.* विजयी ; विजेता ; जित्ने मानिस ।

vic'to'ri'ous, *adj.* जित्ने ; विजय प्राप्त गर्ने ; विजयसूचक ।

vic'tory, *n.* जय ; विजय ; जात ; सिद्धि ; सफलता ।

victual (*vil't-l*), *v. t.* खानेकुरो दिनु वा पुर्‍याउनु ; रसोद प्राप्त गर्नु ।
n. खानेकुरो ; रासिन ; रसोद ।

vi-de'-li-cet, *adv.* याने ; अर्थात् ; तथा ।

vio (*vi*), *v. i.* श्रेष्ठताको निमित्त प्रयत्न गर्नु ; प्रतिद्वन्द्विता जारी गर्नु ।

vio'w (*viu*), *n.* दर्शन ; दृश्य ; निरीक्षण ; दृष्टि ; दृष्टिसीमा ; अभिप्राय ; विचार ; राय । *v. t.* औँच्नु ; हेर्नु ; विचार गर्नु ; गम्नु ।

vig'il (*vi'j*), *n.* रातभरी जागे रहने काम ; जागराम ; सावधानता ।

vig'i-lant, *adj.* जागे रहेको ; सावधान ; होशियार ।
vig'i-lance, *n.* जागे रहेको अवस्था ; चन्डोपन ; सतर्कता ।

vig-netto' (*vin'-yet*), *n.* किताबको कुनै पातामा रहेको पुष्पादिको चित्र ।

vig'our, *n.* शारीरिक वा मानसिक शक्ति ; बल ; तेज ; स्वास्थ्य ; तुजुक ; पिताम ।
vig'or-ous, *adj.*

सतेज ; सबल ; जोडदार ; बलियो ; तेजस्वी ।

vik'ing, *n.* सामुद्रिक डाँकू ।

vile, *adj.* अधम ; नीच ; दुष्ट ; घृणित ; पापिष्ट ; बेकम्मा ।

vil'i-fy, *v. t.* निन्दा गर्नु ; दुर्नाम गर्नु ; बदनामी गर्नु ; नाउ बिकाउनु ; नोचो पार्नु ।
vil-i-fi-ca'tion, *n.*

vil'la, *n.* देहात तथा गाउँको घर ।

vil'lage, *n.* गाउँ ; बस्ती ।
vil'lage-or, *n.* बस्तीका वासिन्दा ; बस्ती-वाल ; गाउँले ।

vil'lain (-lan), *n.* दुष्ट मानिस ; दुरात्मा ; बदमाश ; गंवार ।
vil'lainage, *n.* कमारा, मोहीहरूको पट्टा ; कमारा भइ जग्गा कमाणको अवस्था ; दासत्व ।
vil'lain-ous, *adj.* नीच ; दुष्ट ; कमारा हुने योग्य ।
vil'lain-y, *n.* नीचता ; दुष्टता ; अधमता ।

vil'-loin (*vil'-en*), *n.* कमारा कामद्वारा जग्गा कमाउने मोही ; कमारा ।

vim, *n.* बल ; शक्ति ; उद्यम ; उद्योग ।

vin'ci-ble, *adj.* मेघ ; जित्न सकिने ।

vin'di-cate, *v. t.* सौँचो ठहर्‍याउनु ; स्थापन गर्नु ; समर्थन गर्नु ; रक्षा गर्नु ; बलपूर्वक समर्थन गर्नु ।
vin-di-ca'tion, *n.* समर्थन ; रक्षण ; पूर्णरूपले सौँचो ठहर्‍याइ ।
vin-di-ca-tor-y, *adj.*

vin-dic'a-tive, *adj.* प्रतिहिसापूर्ण ; बदला लिने वा लिइछोड्ने ।

vine, *n.* अंगूरको लहरा वा बोट ।

-yard, *n.* अंगूरको बगैँचा ।
 ner-y, *n.* अंगूरको बोटहरू हुर्काउने
 गरम घर ।

vin'-o-gar, *n.* सिकाँ ; चूक ; अमिलो
 पदार्थ ।

vin'-tago, *n.* अंगूर टिप्ने मौसिम ;
 अंगूरको खेतो ; अंगूरबाट बनेको
 रक्सी ।

vin'-ner, *n.* रक्सी बेच्ने पसले ।

vi'-ol or vi'-ol-a, *n.* बाजाको किसिम ।

vi'-o-late, *v. t.* उलंघन गर्नु ; अपवित्र
 पार्नु ; कुव्यवहार गर्नु ; बलजफत
 गर्नु ; बलपूर्वक सतीत्व हर्नु ।

vi'-o-lot, *n.* फूलको किसिम ; बेजनी
 रंग । *adj.* बेजनी ; यो रंगको ।

vi'-o-lin, *n.* बेला बाजा । vi'-o-lin-
 ist, *n.*

vi'-per, *n.* विपालु सँसको किसिम ;
 विश्वासघातक मानिस ; दुष्ट । vi'-
 per-ous, *adj.*

vi'-ra'-go (-rā'-), *n.* ग्वाँ लड्ने वा
 जुध्ने आइमाई ; लोग्ने मान्छेको झैं
 साहस भएको आइमाई ; कर्कश ।

vir'-gin, *n.* सुकुमारी ; कन्ये केटी ;
 कन्या राशि । *adj.* कुमारी रहेको ;
 सती ; पवित्र ; विशुद्ध ; चोखी ;
 कलङ्कित नभएको । vir'-gin'i-ty, *n.*

vir'-go, *n.* कन्या राशि ।

vir'-id, *adj.* हरियो ।

vir'-ilo, *adj.* लोग्ने मान्छे सम्बन्धी ;
 पौरुषिक ; जनन शक्ति भएको ;
 उत्पादनशील । vir-il'i-ty, *n.* जनन

शक्ति ; पुरुषत्व ; सन्तान पैदा गर्न
 शक्ति ।

vir'-tuo, *n.* नैतिक सद्गुण ; गुण ;
 भलाइ ; शक्ति ; धर्म ; बल ;
 उपकारिता ; प्रभाव ; पुण्य ;
 साधुता ; सतीत्व । vir'-tu-ous,
adj. धार्मिक ; धर्मशील ; पुण्यात्मा ;
 साधु ; पवित्र ; सती ; चरित्रवान् ।
 vir'-tual, *adj.* वास्तविक ;
 गुणकारी ; नामको मात्र होइन तर
 कामको अधिकार भएको ; फलोत्-
 पादन गर्न शक्ति भएको । vir'-tual-
 ly, *adv.* काममा मात्र ।

vir'-u-lent, *adj.* विपाळु ; द्रोही ;
 कपटी ; प्रयत्न ; तीव्र ; अनिष्टकर ;
 शत्रुतापरायण । vir'-u-lence, *n.*
 तीव्रता ; उग्रता ; विपालुपन ;
 प्रवृत्ता ।

vi'-rus (vī'-), *n.* विष ; रोग लाग्ने तथा
 सन्ने रोगको विष ; अनिष्टकारिता ;
 कटुता ।

vis, *n.* बल ; वीर्य ; शक्ति ।

vis'-ago (viz'-), *n.* सुखाकृति ; अनुहार ;
 चेहरा ।

vis-a-vis' (vez ā vee'), *adv.* मुखा-
 मुख ; सामने सामने । *n.* मुखामुख
 गरेर बस्न पर्ने गाडी तथा बग्गा ।

visc'-er-a, *n.* आत्रा भँडी ।

vis'-cid (-id), *adj.* च्याट च्याटे ; च्याप
 च्याप लाग्ने ।

vis'-count (vī'-), *n.* कुलीनताको पद ;
 अर्ली मनिको पद पाउने मानिस ।

vis'-i-ble, *adj.* देख्न सकिने ; छल्लङ्ग

देखिने; खुलमुखुला; सुस्पष्ट; प्रत्यक्ष। *visi-bil-i-ty, n.*
vis-ion (vizh-un), n. हेर्ने शक्ति; दृष्टि; दर्शन; छाया; काल्पनिक वस्तु; कल्पित विषय; भूतः सपनामा देखिणको वस्तु; सपना।
vis-ion-ary, adj. भ्रमात्मक; काल्पनिक; अमन्य; लहङ्गा; कल्पनाप्रिय।
vis-it, v. t. हेर्नेको लागि जानु वा आउनु; निरीक्षण गर्न जानु; मुख दिनु; बनाउनु; हमला गर्नु; उपहार वा दण्ड दिनु।
n. साक्षात्कार; साक्षात्: भेट; दर्शन; भेटघाट: हेर्न जाने काम।
vis-i-ta-tion, n. भेटघाट; परिदर्शन; उपहार वा दण्डस्वरूप देरी घटना।
vis-i-tor, n. आगन्तुक; परितर्षक; हेर्ने वा भेट्न आउने वा जाने मानिस; निरीक्षण कर्मचारी।
vis-itor (viz-itor), n. खुट्टा हाक्ने कुनै कुरो; गुन्गुण्डो।
vis-ita, n. जंगलमा रुखहरूका माझ-बाटोमा टाढासम्म देखिने दृश्य।
vis-u-al (viz-ual), adj. दृष्टि सम्बन्धी; हेर्ने कामसित सम्बन्ध भएको; हेर्ने प्रयोग गरिने।
vis-tal, adj. जीवन सम्बन्धी; जीवनलाई असर गर्ने; जीवन रक्षक; जीवनदायक; उपयोगी; अत्यावश्यक; मारामक।
vis-tal-i-ty, n. जीवनी शक्ति; सजीवता; प्राणवायु।

vis-tal-ize, v. t. जीवनयुक्त पार्नु; शक्ति प्रदान गर्नु; जीवित पार्नु।
vis-tals, n. जीवन यन्त्र; शरीरको प्राण धारक भाग।
vis-ta-min, n. भोजनतत्व; खाने कुरामा रहेको पुष्टिकर पदार्थ विशेष।
vis-tiate (vish-), v. t. दूषित पार्नु; नष्ट पार्नु; व्यर्थको हुनु; कलङ्कित पार्नु। *vis-tia-tion, n.* दूषित वा कलङ्कित पार्ने काम।
vis-er-ous, vis-erie, adj. काँचको प्रकृतिको; काँचको; ऐना जस्तो।
vis-er-ify, v. t. and i. काँचमा परिवर्तन पार्ने; काँचमा परिणत हुनु; ऐना जस्तो हुनु।
vis-er-ol, v. धातु आदिबाट बनाइएको तेजाव।
vis-tu-per-ate, v. t. तिरस्कार गर्नु; निन्दा गर्नु; राम्रो नराम्रो भन्नु।
vis-tu-per-a-tion, n. निन्दा; गाली; तिरस्कार; अपवाद।
vis-va-cious ('shus), adj. सजीव; फूर्तिलो; तेजिलो; उत्फुल्ल; चंचल; छटपटे।
vis-vac-i-ty, n. सजीवता; जीवन; उत्फुल्लता; तेज; चंचलता।
vis-iv-ile, adv. सजीव; सतेज; उज्ज्वल; स्पष्ट; स्वच्छ; चहकिलो; उज्जर।
vis-iv-ile-ness, n.
vis-iv-ify, v. t. जीवन दिनु; सजीव पार्नु; जियाउनु; सतेज पार्नु।
vis-vip-a-rous, adj. जिउंदो बच्चा जन्माउने।

viv-i-sec-tion, *n.* वैज्ञानिक प्रयोग द्वारा जीवित वस्तुहरूलाई चिरफार गर्ने काम ।

vix'on, *n.* छाउरी स्याल ; प्याउरी ; झगडालु आइमाई ।

viz'-ier, *n.* मुसल्मानी मन्त्री ; वजीर ।

vo'-ca-ble, *n.* शब्द ; नाम ; संज्ञा ; पद ।

vo-cal'u-lar-y, *n.* शब्दकोष ; शब्द संग्रह ; अभिधान ; शब्दावली ।

vo'cul, *adj.* स्वर तथा वाक् सम्बन्धी ; बोलेको ; शब्दयुक्त ; मौखिक ।

vo'cal-ist, *n.* गायक ; गिताङ्गे गवैया ।

vo-ca'tion, *n.* उपयोगी काम ; व्यवसाय ; पेशा ; वृत्ति । *vo-ca-tion-al*, *adj.*

vo-ca'tive, *adj.* सम्बोधनसूचक ।

vo-cif'-er-ate, *n. t. and i.* चिच्याउनु ; डाँको छोडेर कराउनु ; कराएर बोल्नु ।

vogue (*vōg*), *n.* व्यवहार ; प्रथा ; चलन ; रीति ; लोकाचार ।

voice, *n.* मुखबाट उच्चारित भएको आवाज ; गलाको स्वर ; ध्वनि ; वाक्य ; शब्द ; बोली ; राय प्रकाश गर्ने हक वा सम्मति ; वाक्य (व्याकरण) । *v. t.* ध्वनि निकाल्नु ; सुर मिलाउनु ; उच्चारण गर्ने । *voice'-less*, *n.*

void, *adj.* शून्य ; रिक्तो ; खालि ; अपूर्ण ; निरर्थक ; वृथा ; निष्फल ; काम नलाग्ने ; असर नपर्ने । *n.*

शून्यस्थान ; खालि जग्गा । *v. t.* निकाल्नु ; रिक्तो पार्ने ; खालि गर्ने ; त्याग्नु ; छोड्नु ; व्यर्थको पार्ने । *void'-able*, *adj.* त्याग गरिएको वा त्याग्न माफिकको ; छोड्न लायकको ।

voilo, *n.* लुगाको किसिम ।

vo'lunt, *adj.* उड्ने ; उड्न सक्ने ; छिटो ; फूर्तिलो ; चलाक ।

vol'-antile, *adj.* सजिलैसित वाफ भएर उड्ने ; चाँडै उडेर जाने ; अस्थिर ; परिवर्तनशील ; चंचल ; फूर्तिलो ; उन्फुद ; हँसिलो ; प्रफुल्लित ।

vol'-at-il-is'tic, *n. t.* वाफ भएर जानु वा जाने पार्ने ; वाष्पमा परिणत हुनु ।

vol-ca'no, *n.* ज्वालामुखी पर्वत ; आग्नेयगिरि । *vol-ca'nic*, *adj.* आग्नेयगिरि सम्बन्धी ; ज्वालामुखी जस्तै ।

volo, *n.* मुसा जातिको जन्तु विशेष ।

vol-i'tion, *n.* इच्छा शक्ति ; इच्छा ; परिचालन ; संकल्प ।

vol'ley, *n.* काँड वा वाणको वर्षा ; गोला वृष्टि ; अस्त्रहरूको एकै चोटिको छोडाह ।

volt, *n.* सहसा उफर्ने वा भवि सन्ने काम ; बिजुलीको प्रवाह शक्तिको एकांश ।

vol'-u-ble, *adj.* नभड्कन बोल्ने ; सर्रै बग्ने ; वाकरट्ट ; सजिलैसँग घुम्ने ; चाँडो हिड्ने । *vol-u-bil'-ity*, *n.* वाक्पटुता ।

vol'ume, *n.* पुस्तक वा पुस्तकको

भाग ; आकार ; आयतन ; परिमाण ;
पिण्ड ; बाटुको ; थुप्रो । vol-u'-
minous, *adj.* बडा बडा ग्रन्थ
रत्ने ; ठूलो आयतनको ; ठूलो
आकारको ।

vol'un-tary, *adj.* इच्छुक ; आफ्नै
इच्छाले ; आफू खुर्जाको ; स्वेच्छा-
धीन ; स्वार्थीन ; आफ्नै मनले
गरेको ।

vol-un-ter', *n.* स्वेच्छापूर्वक कुनै
गौरवको काम गर्ने मानिस ; आफू
खुशीले भएका नाकर तथा सिपाही ;
स्वयंसेवक । *v. t. and i.* आफूखुशी
कुनै गौरवको काम गर्न ; स्वेच्छा-
पूर्वक प्रदान गर्न ; कुनै कामका
लागि अगि बढ्नु ।

vo-lup'-tu-ary, *n.* विषय भोगतिर
झुकेको मानिस ; भोगविलासी
मानिस । *vo-lup'-tu-ous, adj.*
इन्द्रिय सम्बन्धी ; भोग विलासी ;
विषय भोगतिर झुकेको ।

vom'-it, *v. t. and i.* बान्त हुनु ; वमन
गर्नु ; भित्रका कुनै कुरो जोरसित
बाहिर निस्कनु । *n.* बान्त गरिएको
कुरा ; बान्त गराउने औषधि ।
vom'i-to-ry, *adj.* बान्त गराउने ।

vo-ra'-cious (*shus*), *adj.* धेरै खाने ;
पेटू ; खञ्जुवा ; लोभो । vo-rac'i-
ty, *n.*

vor'-tex, *n.* भुमरी वा भुँवरी ; भुँवरी
झैँ घुम्ने गति ।

vo'-ta-ry, *n.* उपासक ; सेवक ; भक्त ।

vo'-ta-ress, *n.* सेविका ।

vote, *n.* कर्मचारी आदि चुन्दा गरिने
काम ; चुनाउ ; मत ; राय ।
v. t. and i. कुनै कर्मचारी चुन्दा
गरिने काम गर्न ; राय दिनु ; मत
प्रकट गर्न । vot'-er, *n.* राय दिने ;
मतप्रकाशक ; सम्मति दिने मानिस ।

vo'tive, *adj.* मानसिक ; पवित्र
पारिणको ; किरिया हालेर भनेको ।

vouch, *v. t. and i.* प्रमाण गर्न ;
समर्थन गर्न ; निश्चय गरेर भन्नु ;
साछा वा गवाही दिनु ; जमानी
बस्नु ।

vouch'er, *n.* निदर्शन ; प्रमाण-पत्र ;
भण्डा ; दाम तिराइको कागज-पत्र ।

vouch'-safe, *v. t. and i.* अनुग्रहपूर्वक
दिनु ; अनुग्रह गर्न ; मञ्जूर गर्न ;
निगाह गर्न ।

vow, *n.* व्रत ; प्रतिज्ञा ; भाकल ;
संकल्प । *v. t. and i.* व्रत गर्न ;
प्रतिज्ञा गर्न ; भाकल राख्नु ।

vow'-el, *n.* स्वर वा स्वर-वर्ण ।

vox, *n.* स्वर ; शब्द ।

voy'-age, *n.* समुद्रयात्रा ; पानीबाट
भएर टाढा देशमा जाने काम । *v. t.*
and i. समुद्र यात्रा गर्न ।

vul'-can, *n.* अग्नि-देव ; विश्वकर्मा ।

vul'-can-ite, *n.* गन्धकादि मिसिएको
एक किसिमको कडा रबर ।

vul'-can-ize, *v. t.* गन्धक हालेर रबर-
लाई कडा बनाउनु ।

vul'-gar, *adj.* नीच ; होन ; अधम ;
साधारण ; अशिष्ट ; असभ्य ।

gar'-i-ty, *n.* होनता ; अशिष्टता ।

Vul-gate, *n.* बाइबलको ल्याटिन भाषामा अनुवाद ।

vul-ner-a-ble, *adj.* घाउ लाग्ने योग्य ; घाइते पार्न सकिने ; चोट लाग्न सक्ने ।

vul-pine, *adj.* स्याल जस्तो ; चलाकी ; चनाखो ; धूर्त ।

vul-ture, *n.* गिद्ध । **vul-tur-ino**, *adj.* गिद्ध जस्तो ।

W

wab-ble, *v. i.* यताउति गर्नु ; हुल्नु ; हल्लनु । *n.* यताउति हल्ल्ने काम ।

wac-ke, *n.* नरम हुल्नको किसिम ।

wad (*wad*), *n.* कागज आदिको मुट्टा ; केप आदिमा बारुद रोकको लागि अगाडिपट्टि राख्ने कागज वा जमोटका टिकिया । *v. t.* गुण्टा वा मुट्टा पार्नु ; केपमा बारुद रोकको लागि कागज आदिको टिकिया लाउनु ; चीजहरू ठाउँमा राख्नको लागि नरम वस्तु प्रयोग गर्नु । **wad-ding**, *n.* सिरक वा डसना बनाउने कमलो वस्तु ।

wad-dle, *v. i.* हिंडुदा हाँसले झै जीउ ढल्काउनु ; हाँस झै हिंड्नु ।

wade, *v. t. and i.* पानीमा हेल्नु ; जँघार तने ; पानी, हिलो, हिउँ आदिमा हिंड्नु ।

wa'-fer, *n.* खमीर नहालेको रोटी ; लाहा । *v. t.* लाहाको मोहोर लाउनु ।

waft, *v. t. and i.* तरङ्गले बगाएर अथवा पौराएर लैजानु ; हावाले उडाउनु ।

wag, *v. t.* यताउति हल्लाउनु वा हल्लनु ; झुल्नु । *n.* ठट्टा गर्ने वा ठट्ट्यालो मान्छे । **wag'-ger-y**, *n.* ठट्टा ; हाँसखेल गराइ । **wag'-gish**, *adj.* ठट्ट्यालो ; हाँसखेल रुचाउने ।

wage, *v. t. and i.* बाजी राख्नु ; जारी राख्नु ; आरम्भ गर्नु ; चेष्टा गर्नु ; चलाउनु ।

wa'-ger, *n.* बाजी ; होइ । *v. t. and i.* होइ राख्नु ; बाजी थाप्नु ।

wa'-ges, *n.* ज्याला ; मजदूरी ; वेतन ; महीनावारी ।

wag'-gon, **wag'-on**, *n.* चारचक्के माल-गाडी ; घोडा आदिले ताके गाडी ।

wag'-gon-ette, *n.* सानो चारचक्के खुला गाडी ।

wag'-tail, *n.* चराको किसिम ।

wail, *n.* मालिक विनाको वस्तु वा जन्तु ; छोडिपको केटाकेटी ; घरवार नभएको मान्छे ।

wail, *v. t. and i.* विलाप गर्नु ; बिलौना गर्नु ; दुःख मान्न । *n.* विलाप ; बिलौना । **wail'-ing**, *n.* बिलौना गरेको आवाज ; विलाप ; शोक ; बिलौना ।

wain, *n.* गाडा ; बग्गो ।

wain'-scent, *n.* भित्तामा जड्नेको काठको तख्ता । *v. t.* भित्तामा फल्याक जड्नु ।

waist, *n.* कम्मर ; जहाजको मध्य भाग । **-band**, *n.* कम्मर पेटो । **-coat**, *n.* इष्टकोट ।

wait, *v. t. and i.* पर्खनु ; बाटो हेर्नु ।

अङ्गु : सेवायामा रहनु ; सुविस्ता
हेर्नु : पहरा दिनु । waiter, *n.*
अपेक्षाकारी ; सेवक ; टोके : थाल
वा रिकारवा ।

waits, *n.* क्रिष्टमासको दिन राति घुमि
घुमि गाउने बजाउनेहरूको दल ।

waive, *v. t.* त्याग गर्न ; जान दिनु ;
दावा आदि गर्न छाड्नु । waiver, *n.*
दावा आदिको छोडाइ : त्याग गराइ ।

wake, *v. t. and i.* जागनु ; बिउँझनु ;
उठनु ; उठाउनु ; जगाउनु ;
उत्तेजित हुनु पुनर्जीवित पार्नु ;
गाइत भन्दा अघि मुर्दाथाई पहरा
दिनु । *n.* जागरित तथा बिउझेको
अवस्था ; जागरण : पहरा ; मुर्दा-
लाई पहरा दिने काम : रातको भोज
वा उत्सव । wake'ful, *adj.*
जाग्रत : सचेतन ; व्यग्रहको ;
नमुतेको ।

wa'lon, *v. t. and i.* उठाउनु ;
जगाउनु ; जागनु ; बिउँझनु ; जाग्रत
रहनु ।

wale, *n.* लाटाले चुटेको चिह्न वा खन ;
सुमला ।

wal'lor, *n.* अट्टेलयाको निउ माउथ
वेलममा पाइने घोडा विशेष ;
टाडन ।

walk, *v. t. and i.* हिंड्नु ; घुमफिर
गर्नु : टहल्नु : पैदल सफर गर्न वा
जानु । *n.* हिंडाइ ; टहलाइ : पैदल
सफर ; स्वास्थ्यको निमित्तको घुमफिर
गराइ : गत वा चाल : बाटो : भेडा
आदि जन्तुको चरण ; कार्यस्थान ।

all, *n.* देवल ; भित्ता : पर्खाल ;
खेतबारी छुट्याउने आली । *v. t.*
देवल वा पर्खाल लाउनु ; पर्खालले
घेर्नु । flower, *n.* फूलको किसिम ।

al'let, *n.* कनै जाँदा व्यक्तिगत
आवश्यक कुरा तथा खानेकुरो हाल्न
प्रयोग हुने नामजा ; झोली ; थैलो ।

al'lop, *v. t. and i.* उम्लनु ; कुट्नु ;
चुट्नु ।

al'low, *v. i.* हिलो आदिमा बुझ्नु ;
लटपटिनु ; आदाल खेल्नु ; पापले
ग्रस्त हुनु । *n.* आहाल ।

al'nut, *n.* ओखरको सुख वा फल ।

al'rus, *n.* समुद्री जन्तु विशेष ; पानी
हात्ती ।

altz, *n.* हात मसालेर गरिने नाच ।

an, *adj.* पहेँलो ; रंगहान ; रगत
नभएको ; बिरामी सँग । *v. i.* रंगहान
हुनु ; पहेँलो हुनु ।

and, *n.* सानो लट्टी ; सिक्का ।

an'dor, *v. t. and i.* घुम्नु : घुमफिर
गर्नु ; भ्रमण गर्न ; टहलिनु ; बाटो
भुल्नु वा बिराउनु : प्रस्थान गर्न ;
नबुझे गरी कुरा गर्नु । wan'der-
ing, *adj. and n.*

ane, *v. i.* घट्नु ; खस्कुनु : शक्ति,
महत्त्व वा सुनाम गुमाउनु । *n.*
हास ; क्षय ; घट्ने काम ; शक्ति
आदि गुमाउने काम ।

an'ing, *adj.* घट्ने ; क्षय हुने ।

ant, *n.* अभाव : कमी ; आवश्यकता ;
प्रयोजन ; चाह ; दरिद्रता ; कामना ;
इच्छा । *v. t. and i.* अभाव ग्रस्त

हुनु ; आवश्यकता हुनु ; चाहनु ;
इच्छा गर्नु । want'ing, *adj.*
जोहो नभएको ; हाजिर नभएको ;
अनुपस्थित ।

wan'ton, *adj.* स्वेच्छाचारपूर्ण ; अशिष्ट ;
अनियमित ; विवेचनारहित ; अप्टा-
चार ; प्रचुर ; लम्पट ; कामानुर ;
खेलकुद रुचाउने ; अमती । *n.*
लम्पट व्यक्ति ; अमती नारी । *v. t.*
लम्पट हुनु ; स्वेच्छापूर्वक काम गर्नु ;
आइमाईहरूले सताव्व नराख्नु ;
लहडा हुनु ; खेलकुद गर्नु । wan'ton-ly, *adv.*

wap, *v. t.* टिकाउनु ; फेंक्नु ।

wap'por, *n. t.* काम्नु ।

war, *n.* लडाईँ ; युद्ध ; संग्राम ;
शत्रुता ; वैरी । *v. t. and t.* लडाईँ
गर्नु ; युद्ध हुनु ; विरोध गर्नु ।
-fare, *n.* युद्ध कार्य ; लडाईँ ; युद्ध-
व्यवसाय । -like, *adj.* लडाईँ
रुचाउने ; रणप्रिय ; लडाका ;
सामरिक ; सैनिकोचित । -ship, *n.*
लडाईँको जहाज ।

war'ble, *n. t. and t.* स्वर कमाण्ड
गीत गाउनु ; आलापु ; चिर् चिर्
गर्नु । *n.* स्वर कमाण्ड गाइने शब्द ;
चराको चिर् चिर् शब्द ।

war'bler, *n.* गायक ; गीताङ्गे ;
समुधुर गाउने चरा ।

ward, *n.* रक्षा ; संरक्षकता ; रक्षित
अवस्था ; बचाउने वा रक्षा गर्ने
काम ; चौकी ; किल्ला ; दुर्ग ;
नगरको रेख देख गर्ने विभाग ; जेल,

अस्पताल आदिको विभाग ;
अधीनमा भएको बालक-बालिका ;
किल्लामा रहेको सेना । *v. t. and t.*
रक्षा गर्नु ; जिम्मामा हुनु ; पहरा
दिनु ; चौकी बस्नु ; छल्नु ; निवारण
गर्नु । -robe, *n.* लाउने लुगा आदि
राख्ने बाकस । ward'en, *n.*
रक्षक ; अभिभारा लिने मानिस ;
विद्यालयको अध्यक्ष ; प्रधान कर्म-
चारी । ward'or, *n.* रक्षक ; पाले ;
राजदण्ड ।

ware or wares, *n.* चीजबीज ; माल ;
बिक्रीको लागि चीजहरू । house,
n. मालमत्ता राख्ने घर ।

war'lock, *n.* झोँक्री ; धामी ; जादुगर ।

warm, *n.* गरम ; न्यानो ; तातो ;
ताजा ; उत्साहपूर्ण ; व्यग्र ;
जोशिलो ; उत्साही ; हादिक ;
स्नेहपूर्ण ; उत्तेजित । *v. t. and t.*
तताउनु ; न्यानो पार्नु ; गरम हुनु ;
उत्तेजित पार्नु ; पिट्नु ; कुट्नु ।

warmth, *n.* उष्णता ; ताप ; तातोपन ;
आग्रह ; दया ; सहृदयता ; तेज ;
जोश ; उत्साह ।

warn, *v. t.* अघिने जनाउनु ; चेताउनु ;
सूचना दिनु ; सतर्क पार्नु ; वसिहत
दिनु । warn'ing *n.* चेताउनी ;
सावधान रहनको लागि सूचना ।

warp, *v. t. and t.* वेहर्नु ; बटार्नु ;
मर्काउनु ; बाङ्गो टिङ्गो पार्नु ; किनार-
बाट जहाजलाई डोरीले तान्नु ;
कुवाटो लाग्नु ; फलवती पार्नु । *n.*
जहाज तान्न प्रयोग गरिने डोरी ;

हाँगा-विँ गाहलू मर्चाबने वा बाङ्गो
टिङ्गो पार्न काम ।

war'rant, *n.* क्षमता पत्र ; अधिकार वा
आज्ञा-पत्र ; परवाना ; सनद ;
भर्पाइ ; प्रमाण । *v. t.* निश्चय गर्नु ;
निश्चय गरेर भन्नु ; निविन्न पार्नु ;
प्रमाण गर्नु ; समर्थन गर्नु ; अधिकार
दिनु । war'rant-able, *adj.*
समर्थन योग्य ; न्याय्य ; उचित ।
war'rant-y, *n.* दलिल ; प्रमाण ;
समर्थन ; क्षतिपूर्तको प्रतिज्ञा ।

war'ron, *n.* आफ्नो बगानमा जंगली
जन्तु पाल्ने अधिकार ; खराया आदि
राख्ने खोर ।

war'rior, *n.* योद्धा ; वीर सैनिक ।

wart, *n.* शरीरको छालामा भएको
मूसा वा कोछो ।

war'y, *adj.* सावधान ; सधैं सतर्क
रहने ; होत गर्ने ; होसियार ।

wash, *v. t. and i.* पस्वाउनु ; धुनु ;
माइनु ; सफा गर्नु ; दुहाउनु ; पवित्र
पार्नु ; खोला बगेर छेउछाउमा भएको
अन्न आदि दगाउनु । *n.* धुवाइ ;
पखालाई ; सफा गर्ने तथा पवित्र पार्ने
काम ; धाउ आदि धुन प्रयोग गरिने
पन्यालो औपधि ; पानीले बगाएको
ठाउँ । house, *n.* धुने वा पखाल्ने
ठाउँ । wash'er, *n.* धुने वा पखाल्ने
मान्छे ; धोबी ; फलाम, छाला,
रबड़ आदिको टुक्रा । wash'y,
adj. पानी मात्र भएको ; पन्यालो ;
पातलो ; दुब्ला ; नरम ।

wasp, *n.* बारहलो । wasp'ish, *adj.*
बारहला कमर भएको ; रिसाहा ।

was'sail (wos'sal), *n.* सुरा पानीको
चलन ; मद विशेष ; चाड-बाडको
मौका ; आनन्द उत्सव । *v. i.*
आनन्द उत्सव गर्नु ; चाड-बाड
मनाउनु ।

waste, *adj.* नष्ट ; नाश ; विनाश ;
हानि ; उजाड़ ; बाँझो ; फाल्टो ;
बहुता ; काम नलाग्ने । *v. t. and i.*
नाश गर्नु ; बाँझो राख्नु ; काम
नलाग्ने पार्नु ; अलि अलि गरेर
खियाउनु ; समय बिस्तु । *n.*
अपव्यय ; क्षति ; नाश ; ध्वंस ;
खनजोत नगरेको बारी ; मरुभूमि ;
काम नलाग्ने वस्तु ; फर्थाँफेको
चीज । waste'ful, *adj.* अपव्ययी ;
खर्चालु ; हानिकारक ; खेर फाल्ने
वा खेर गएको देखाउने ; अनिष्टकर ;
क्षतिजनक ।

wast'ful, *n.* बजाउँदा खेर गएको
वस्तु ; छेदिएको तथा घरवार
नभएका कंटाकटो ।

watch . *t. and i.* रखवाली
गर्नु ; रुडनु ; पहरा दिनु ; रक्षा गर्नु ;
गौरसंग हेर्नु ; चेरा गर्नु ; जागा
रहनु ; जागृत हुनु । *n.* जागराम ;
रक्षक ; रक्षा ; चौकी ; पाले ; पहरा ;
पाकिट तथा जेब घडी । -dog, *n.*
कुकुरको किसिम । -man, *n.* चौकी ;
पाले ; ढोके । -word, *n.* सैनिक
सांकेतिक शब्द ; पहरा बस्नेको संकेत
वाक्य ; नीति वाक्य ; थेगो ।

watch'ful, *adj.* सावधान ; सतर्क ;
होशियार ।

wa'ter, *n.* पानी ; नदी ; समुद्र ; मृत ;
पिसाब ; मोती आदिको प्रभा वा
उद्योति । *v. t. and i.* पानीले
भिजाउनु ; छर्कुनु ; फूल आदिमा
पानी हाल्नु ; जलपान गर्नु ; पानी
पिउन दिनु । -course, *n.* खोला ;
नदी ; कुडा ; जल-प्रणाली । -fall,
n. छौंगो । -logged, *adj.* पानी
जमेको । -man, *n.* माझी ; नाविक ;
भिस्ति । -melon, *n.* तर्बजा ।
-mill, *n.* पानी घट्टा । -monkey
or -pitcher, *n.* पानी राख्ने माटाको
गात्री ; सुराही । -proof, *n.*
चरसादी । *adj.* पानीले केही गर्न
नसक्ने ; पानी नछिर्ने । -shed *n.*
ठुइ नदी वा खोलाका माझको उच्च
भूमि । -tight, *adj.* पाना नछिर्ने ।
wa'ter-y, *adj.* पानी मात्र भएको ;
जलमय ; पानी उम्लो ; स्वाद
नभएको ; खटो ; पातलो ; छर्लक
देखिने ।

watt, *n.* बिजुलीका शक्तिको एक अंश ।

wat'tle, *n.* रुखको हाँगा बिँगा ;
भखर निस्केंको मुना ; कुखुरा
आदिको घाँको मनिको मासुमात्र
भएको भाग । *v. t.* हाँगा बिँगाले
बाँध्नु वा भल्झाउनु ।

wave, *v. t. and i.* लहराउनु ; तरंगको
झँ गति हुनु ; फरफराउनु ; हात वा
रुमाल आदि हल्लाउनु । *n.* तरंग ;
छाल ; तरंगको झँ गति ; फरफराइ ।

wav'y, *adj.* तरंगमय ; तरंगवत् ;
लहर झै देखिने ; नागबेले भएको ।

wa'ver, *v. i.* अधिपछि हिँड्नु ;
लहस्याउनु ; अस्थिररूपले हल्लनु ;
धिय धिप गर्नु ; चित्त चंचल हुनु ;
द्विधामा पर्नु ।

wax, *n.* मइन ; लाहा । *v. t. and i.*
बढ्नु ; बढ्दै जानु ; मइन दल्नु ;
लाहा लाउनु । wax'on, *adj.*
मइन तथा लाहाको बनिएको ;
नरम ; कोमल ; जता लग्यो उतै-
लाग्ने ; बढ्दै गरेको वा बढेको ।
wax'y, *adj.* मइन जस्तो ; मइन
भएको ; नरम ; कोमल ; च्याप
च्याप लाग्ने ।

way, *n.* बाटो ; सड़क ; दिशा ; रीति ;
चाल ; ढंग ; उपाय ; कार्य ; पद्धति ;
प्रणाली ; हिँड्नु पर्ने दूरी ; अभि-
प्राय ; उन्नति । -far-er, *n.* बटुवा ;
बाटो हिँड्ने ; यात्री । -in, *n.*
झिप पस्ने बाटो । -lay, *v. t.* बाटोमा
पस्किनु ; पुक्नु । -out, *n.* बाहिर
निस्कने बाटो ।

way-word, *adj.* स्पेच्छाचारी ; वशमा
नभएको ; लहडी ; तरंगी ।

weak, *adj.* दुर्बल ; निर्बल ; दुबलो ;
निर्धो ; बल वा शक्ति नभएको ;
खुरे ; कमजोर ; निस्तेज ; सजिलैसग
भाँचिने वा दोघिने ; भार थान्न
नसक्ने । weak'on, *v. t. and i.*
दुर्बल पार्नु ; निर्धो पार्नु ; निर्बल वा
निस्तेज हुनु । weak'ness, *n.*
दुर्बलता ; निर्धोपन ; कमजोरी ;

असमर्थता ; बल वा शक्ति नभएको अवस्था । weak'-ling, *n.* निर्धो जीव-जन्तु ।

weal, *n.* स्वास्थ्य ; कल्याण ; सुख ; आनन्द ; मंगल ; सौभाग्य ; लाठीले ढिकीएको चोट वा खत ।

woald, *n.* जंगल ; वन ; फारस ; खुला जग्गा ।

wealth (welth) *n.* धन ; ऐश्वर्य ; धन-सम्पत्ति ; ठूलो जायदाद ; प्रशस्तता ; शुभ ; वैभव ; सौभाग्य । wealth'-y, *adj.* धनी ; ऐश्वर्यशाली ; विभवशाली ।

wean, *v. t.* नानीहरूलाई दूध छुटाउनु ; धुन छुटाउनु ; उद्धार गर्नु । wean'-ling, *n.* दूध छुटाएको बाछो आदि ।

weapon (wep'), *n.* हात-हतियार ; अस्त्रशस्त्र ।

wear (wār), *v. t. and i.* लुगा आदि लाउनु ; खुचुरी आदि भिर्नु ; खिड्नु ; क्रमसँग नष्ट हुनु ; देखाउनु ; रक्षा गर्नु । *n.* लुगा-फाटा ; लुगा लाउने काम ; व्यवहार ; खियाइ आदिलाई रोक्ने काम । wear'-able, *adj.* लाउन हुने ; काम लाग्ने ।

wea'-ry (wē'), *adj.* थाकेको ; जीउ गलेको ; झर्को लाग्दो ; थकाइ लाग्दो ; पटाइ लाग्दो ; निरुत्साह भएको ; वाक्क मानेको । *v. t. and i.* थाक्नु ; थाकेको हुनु ; निरुत्साह पार्नु । wear'-iness, *n.* थकाइ ; निरुत्साह पार्ने काम ; झर्को मानेको अवस्था । wea'-ri-some, *adj.*

थकाइ लाग्दो ; झर्को लाग्दो ; झान्तिजनक ; विरक्तिकर ।

wea'-sand, *n.* श्वासनली ।

wea'-sel (zel), *n.* लोथर्केको किसिम ; काठे न्याउरी मुसो ।

weath'-er (weth'), *n.* धाम ; मौसमी हावा ; हावाको गति वा अवस्था ; क्रतु । *v. t. and i.* कुनै चीजलाई धाम हावाको लागि खुला राख्नु वा त्यसमा यिनहरूको प्रभाव पार्नु ; हावाको दिशापट्टि जानु ; विपत्ति आदिबाट संकुशल पार हुनु । -cock, *n.* हावाको दिशा बताउने यन्त्र ; वायुदशक यन्त्र ; अस्थिर तथा चंचल मान्छे ।

weave, *v. t. and i.* लुगा आदि बुन्नु ; रच्नु ; जोर्नु ; घुमाउनु । weav'-er, *n.* लुगा आदि बुन्ने मान्छे ; जुलाहा । wear'-ing, *n.* लुगा बुन्ने काम ।

web, *n.* बुनोट ; जाल ; माकुराको जाल ; चमेरा तथा पानीमा हिँड्नुका गर्ने प्राणीका खुट्टाको जाली । *v. t.* जाल बुन्नु वा बन्नु । webbed or web-footed, *adj.* औंलाका बीच बीच वा कापकापमा जाली भएको ।

wed, *v. t. and i.* बिरहे गर्नु ; पति वा पत्नी ग्रहण गर्नु ; दुलहा दुलही तथा जोईपोई हुनु ; दङ्ग रूपले संयुक्त गर्नु । wed'-ding, *n.* विवाह ; विवाहको उत्सव । wed'-lock, *n.* विवाहित अवस्था ; विवाह ।

wedgo (*uej*), *n.* काठ आदिको चिरेको फप्लेटो ; खुदी ; किलो । *v. t.* खुदी वा किलो गाड्नु ; किला ठोकेर भड्याउनु ।

Wed-mos'-day (*wenz'*) *n.* बुधवार ।

woo, *adj.* साह्रो सानो ; थोरै ; अलिकति ।

weed, *n.* जंगली झार ; काम नलाग्ने झारपात ; तमाखु ; सुती । *v. t.* झारहरू उखेल्नु ; गोड्नु । *woods*, *n. pl.* विधवाले लाउने शोकसूचक लुगा । *weed'-less*, *adj.* झारपात नभएको । *weed'-ing*, *adj.*

week, *n.* सप्ताह ; साता ; हप्ता ; सात दिनको समय । -day, *n.* आइतवार बाहेक अरु कुनै दिन । *week'-ly*, *adj.* साप्ताहिक ; हप्तामा एक पल्ट हुने । *adv.* प्रतिसप्ताह ; प्रत्येक हप्ता ; हप्ते पिछे ।

weel, *n.* माछा पकने जाल विशेष ।

ween, *v. t.* चिन्ता गर्न ; सोच विचार गर्न ; अनुमान गर्न ; टिम्याउनु ।

weep, *v. t. and i.* रुनु ; विलाप गर्न ; बिलौना गर्न ; सुताउनु ; आँसु चुहाउनु । *weep'-ing*, *n.* रुवाइ ; विलाप ; बिलौना ।

wee'-vil, *n.* अन्न बिगाने कीराको किसिम ; घुन ।

weft, *n.* खुकुलो धागो ; बुनेको लुगा ।

weigh (*wē*), *v. t. and i.* तौलनु ; वजन गर्न ; जोख्नु ; गुण आदिको तुलना गर्न ; परीक्षा गरेर हेर्न ; गहुँ घुनु ।

weight, *n.* वजन-परिमाण ; तौल ;

ठक ; गहुँकोपन ; ठूलो बोझ ; महत्त्व ; प्रभाव ; शक्ति । *weigh'-y*, *adj.* गहुँको ; गह्रो ; महत्त्वपूर्ण ; विचार गर्ने लायकको ; प्रभावशाली ।

weir (*weer*), *n.* नदीको वारवार रोक्न-का लागि को बाँध ; दुवाली ।

weird (*weerd*), *adj.* डक्कनी वा बोक्सी सम्बन्धी ; इन्द्रजाल खेल्ने ; असांसारिक ; अलौकिक ; अनौठो । *n.* जादु ; मन्त्र ; भाग्य ।

wel'-come, *n.* हार्दिक स्वागत ; खुशी साथको स्वीकृति । *adj.* खुशीसित स्वागत गरिएको ; आनन्दजनक । *v. t.* स्वागत गर्न ; सहृदय सत्कार गर्न ।

weld, *v. t.* मार्तोल वा घन आदिले चुटेर मिलाउनु वा जोड्नु । *n.* उद्भिद् विशेष ।

wel'-fare, *n.* मंगल ; कल्याण ; शुभ ; वैभव ; सुख ; आनन्द ; चित्त बुझ्दो अवस्था ।

wel'-kin, *n.* आकाश ; नभोमण्डल ।

well, *n.* कुवा ; इनार ; मूल वा स्रोत ; उत्पत्ति ; सुख तथा ज्ञानको उत्पत्ति-स्थान । *adj.* स्वास्थ्य ; नीरोग ; सुखी ; मज्झो ; सुविधाजनक ; सौभाग्यशाली । *n. i.* मूलबाट झै बाहिर निस्कनु । *adv.* सन्तोषजनकरूपले ; ठीकसँग ; उचितरूपले ; सम्भवतः । -being, *n.* कुशल ; कल्याण ; भलो । -born, *n.* कुलीन ; ठूला घरानाको । -done, *intj.* धन्य ! ; श्याबास ! । -favoured,

wheel, *n.* चक्का ; पाङ्ग्रा : चक्का हीं अह
वस्तु वा कलपुर्जा ; परिवर्त्तन । *v. t.*
and *i.* चक्का घुमाउनु वा घुम्न

दिनु; परिवर्त्तन हुनु। -barrow,
n. एक चक्के गाड़ी। -wright, n.
रुक्का बनाउने मान्छे।

whoeez, v. t. and i. कष्टपूर्वक जोरसँग
साम फेर्ने; स्वौं स्वौं गर्ने आवाज
निकाल्नु; ध्यार ध्यार गर्ने। n.
साम फेर्दाको स्वौं स्वौं आवाज।

wholk, n. डण्डीफोर; खपटादार
सामुद्रिक प्राणी।

whelm, v. t. गाड्नु; ढुबाउनु।

wholp, n. सिंहका बच्चा; डमरु;
छाउरो। v. t. and i. सिङ्ग आदिले
बच्चा पेटा गर्ने; जन्माउनु।

when, adv. जब; कुन बेला; कहिले;
जुन बेला। -ever, adv. जुनसुकै
मौकामा; जैले पनि; कुनै समयमा।

whence, adv. कताबाट; कहाँदेखि;
कुन कारणले; कसरी।

where, adv. कहा; कहाँ; कुन ठाउँमा;
जहाँ; जस; जुन ठाउँमा; कुन

adj. कता; कुन ठाउँको नजिकमा।

-abouts, n. ठेगाना; जड्डा। -at,

adv. जयमा; कहाँ; केमा। -by,

adv. जसबाट; जसले; त्यसबाट।

-ever, adv. जतातत; जुनसुकै

ठाउँमा। -fore, adv. and conj.

जुनकारणले; त्यसकारणले; जसको

निश्चित; के कारणले?; के को

लागि? -from, adv. and conj.

कुन ठाउँबाट; कहाँबाट। -in, adv.

कहा; केमा; जसमा। -of, adv.

कसको; जसको। -on, adv.

कसमा; जसमा। -upon, adv.

and conj. त्यसको नतिजा; त्यस-

पछि; जसपछि। -with, adv. and

conj. जससित; को सत। -withal,

n. and adv. केलै; यो ठाउँबाट

उ ठाउँ; उपाय।

whor'ry, n. सानो ढुङ्गा; हल्का
नाका।

whot, v. t. धार वा सान लाउनु;

उध्याउनु। n. उध्याउने वा सान

लाउने काम; तिखार्ने काम।

-stone n. सान लाउने वा उध्याउने

ढुङ्गा।

whoth'or, pron. दुइवटामा कुनचौहि;

दुइमध्ये कुन। conj. यदि; चाहे।

whoy (how), n. सहि; दूध फटाउदा

निकलेको पानी।

which, adj. कुन; जुन; जो। pron.

कुनचौहि। -over, pron. जुनभुके;

जुनसुकै पनि; जुनचौह।

whill, n. लम्बा, धुँवौं आदिको फूँक;

फूँक गराइ; साछाको किसिम। v. t.

and i. फूँक गर्ने; मुखबाट हावा

निकाल्नु; फुक्नु।

whiffle, v. t. and i. चंचक हुनु;

निचलित हुनु; अत परिवर्त्तन गर्ने;

झूटो बोलनु।

whig, n. इङ्गल्याण्डको राजनैतिक दल

विशेष।

while, n. समय; बेला; थोरै समय।

adv. and conj. जबसम्म; त्यस-

बेला। v. t. दिन काट्नु; समय

बिताउनु।

whil'om, *adv.* उहिले ; एकसमयमा ;
एक चोटि ; पहिले ।

whim, *n.* अकरमानको लहङ्ग ; तरङ्ग ;
इच्छा ; मिथ्या भावना । whim'-
sical, *adj.* लहङ्गा ; तरङ्गी ; एक
तमासको देखिने ।

whim'per, *v. i.* रुनु ; मन नलागि
नलागि रुनु ; विस्तारै हुँ हुँ गर्न ;
पिच्चे किमिमले बोल्नु । *n.* हुँ हुँ
गरेको आवाज ; पिच्चे बोली ।

whine, *v. i.* हुँ हुँ गरेर रुनु ; लेंद्रो
तानेर कराउनु वा रुनु । *n.* हुँ हुँ
गरेर रुने काम ; लेंद्रो तनाइ ।

whin'ny, *v. i.* घोडाले झैँ हिन्-
हिनाउनु । *n.* हिन्हिनाइ ; यस्तो
आवाज ।

whip, *n.* चायुक ; कोरा ; गाडीमान् ;
राजनैतिक दलको भारा लिएको
मानिस । *v. t. and i.* पक्कासि
हिड्नु ; टपक्क टिप्नु ; हानिनु ;
कोराले हिकौउनु ; घुम्ने पार्नु ।

-hand, *n.* अरु माथि प्रभुत्व जमाउने
काम ; कोरा लिन मानिस । whip'-

ping, *n.*

whip'per-in, *n.* आफ्नो मत जबर्जस्ती
स्वीकार गर्न लाउने मानिस ; शिकार
खेल्दा कुकुरहरूलाई शिकारको
खोजमा अघि लाउने काम ।

whip'pot, *n.* कुकुरको किसिम ।

whir, *v. i.* घुर्नु ; पखेटा भ्याट् भ्याट्
गर्नु । *n.* घुर्दा निस्कने शब्द ;
पखेटा चौडो हल्लाउँदाको आवाज ।

whirl, *v. t. and i.* चौडो घुम्नु ; फन-

फनी घुमाउनु ; हावा आदि भुमरी
पर्नु । *n.* चौडो घुमाइ वा घुम्ने
काम । -pool, *n.* समुद्र आदिको
भुमरी । -wind, *n.* हावाको भुमरी ;
भुमरी परेर बग्ने हावा ।

whisk, *n.* कुचो ; मखौरा ; गाई-बस्तुको
पुच्छरको गति । *v. t. and i.* कुचो
लाउनु ; मखौराले झिंगा आदि
धपाउनु ; पानी आदिले स्वात्त
बगाउनु ; फुल आदि फिट्नु ;
घोल्नु ।

whis'kers, *n.* जुँघा ।

whis'key or whis'ky, *n.* कड़ा सुरा
विशेष ।

whis'per, *v. t. and i.* कानमा भन्नु ;
कानेखुसी गर्न ; विस्तारो खरयाक
खुसुक बोल्नु । *n.* कानेखुसी ;
साउति ; खस्याक खुसुक बोल्ने
काम ।

whist, *n.* तासको खेल विशेष । *adj.*
चूप ; मौन ।

whis'tle (*hwis't*), *n.* सुसेला ; सिटी ।
v. t. and i. सिटी बजाउनु ; सुसेला
पार्नु ; सुसेल्नु ।

whit, *n.* बिन्दु ; सिन्को ; तिल ; रति ;
हुन सक्ने सम्मानो परिमाण ।

white, *adj.* सेतो ; उज्ज्वल ; स्वच्छ ;
पवित्र ; निष्कलङ्क । *n.* सेतो रंग ;
सेता वा गोरा मानिस । *n. pl.*
सेतो चीजहरू ; आइमाईहरूलाई
हुने एक किसिमको रोग । -ant, *n.*
धमिरो ; सेतो कमीला । -beard,
adj. पाको ; बूढा भएको । -heat,

n. साह्रै गरम । -*man, n.* गोरा मानिस । -*smith, n.* टीनको काम गर्ने मान्छे । -*wash, n.* घरको भित्ता आदिमा पोल्नको लागि चूना ।
v. t. चूना पोल्नु ; पचेरा लाउनु ।
whit'en (hwi''), v. t. and i. सेतो पार्न वा हुनु । *whit'-ting, n.* एक किसिमको सेतो सामुद्रिक माछा ; खरी ; चूना ।
whith'er (hwith'-), adv. कततिर ; कहाँ ; कहाँसम्म । *whith'er-so-ever, adv.* जता भए पनि ।
whit'-low, n. औंला सुनिने रोग ।
whit'-tle, v. t. and i. कर्दले केही कुरा काट्नु वा तास्नु वा छिट्नु ।
n. कसाइले प्रयोग गर्ने छुरीको किसिम ।
whiz, v. i. गुलेली आदि हान्दा झननन शब्द गर्ने । *n.* गुलेली आदिको झननन आवाज ।
who, pron. and interrogative, को ; जो ; कसले ; जसले । *who-ev'-or, who'-so-ev'-or, pron.* जो भए तापनि ; जो सुकै ; जो जो ।
whole, adj. पूरा ; सम्पूर्ण ; स्याँट्टै ; तमाम ; सग्लो ; जस्ताको तस्तै ; असल स्वास्थ्यमा ; संचो । *n.* कुनै चीजको भएभरको सधै कुरा ; सर्वाङ्ग वा पूर्णाङ्ग । -*length, adj.* (नक्सा आदि) पूर्ण आकारको । -*sale, n.* मोठ बिक्री ; पैकारीलाई गौँठको गाठ माल बेच्ने काम ; थोक वा गौँठको बिक्री । *adj. and adv.* पैकारी ;

थोक व्यापारी ; ठूलो परिमाणमा ।
-some, adj. उपकारी ; फाइदा गर्ने ; स्वास्थ्यकर ; हितकारी ; लाभदायक ; मंगलजनक । *whol'-ly, adv.* सम्पूर्णरूपले ; बिलकुलै ; स्याँट्टै ।
whom, pron. कसलाई ; जसलाई ।
whoop (hoop), v. t. हर्षध्वनि गर्ने ; चिच्याउनु ; कराएर अपमान जताउनु । *n.* चिच्याइ ; गर्जाइ ।
whoop'-ing cough, n. बूढो खोकी ।
whore, n. वेइया ; रण्डी । *whore'-dom, n.* वेइयापना ; रण्डी बाजी गर्ने काम ; व्यभिचार ।
why, adv. किन ; कति कामले ; कति कारणले । *n.* कारण ।
wick, n. दाती ; सलेतो ।
wick'-ed, adj. दुष्ट ; पापिष्ट ; बदमाश ; दुश्चरित्र ; दुरात्मा । *wick'-ed-ness, n.* दुष्टता ; पापाचार ; कुकर्म ।
wick'-er, n. बोटको सानो शाखा वा डाला ; डालो, थुन्ने, टोकरी आदि ।
adj. बोट आदिको डालाबाट बनिएको ।
wick'-et, n. सानो ढोका वा फाटक ; ढोकामा भएको प्वाल ; क्रिकेटको खेलमा तीनवटा एकै ठाउँमा गाडिएको डण्डा ।
wide, adj. चौडा ; विस्तृत ; फराकिलो ; टाढासम्म फैलिएको ; ठूलो ठाउँ ढाक्ने ; उदार । *adv.* टाढो ; टाढो-सम्म । *wide'-ly, adv.* टाढासम्म ; एकदमै ठूलो मात्रामा ; फराकिलो भएर ; अत्यन्त ।

wid'-en, *v. t. and i.* चौड़ा हुनु ; फराकिलो पार्नु ; फैलनु ।

wid'-gen, *n.* जंगली हाँपको किसिम ।

wid'-ow, *n.* विधवा ; रौंड़ी । wid'-ow
or *n.* रौंड़ी : स्वाम्नी मरेको लोग्ने ।

width, *n.* चौडाइ : फराकिलोपन ;
विस्तार ; विचार आदिमा उदात्तता ।

wield (*wield*), *v. t.* हातले समातेर
चलाउनु वा घुमाउनु ; अधिकार
जमाउनु ; ज्ञायन गर्नु ।

wife, *n.* स्वाम्नी ; पत्नी ; जोई । hood,
n. स्वाम्नी भएकी बखसमा ;
पत्नीच । like or likely, *adj.*
स्वाम्नी तथा जोई हुन सुहाउने ;
स्वाम्नी जस्तो । less, *adj.* स्वाम्नी
नभएको ; गृहस्थ ।

wig, *n.* नकली कपाल । *v. t.* गालि
गर्नु ; झर्गार्नु ; झोँटनु । wigged,
adj. नकली कपाल लगाएको ।

wight (*wit*), *n.* मानिस ; प्राणी ।

wig'-wam, *n.* रेड इण्डियन यसले घर ;
झुप्रो ।

wild, *adj.* जंगली ; अवश्य ;
अशामनीय ; वशना नभएको ;
प्रथमा नमिलने ; खराबोत नगरेको ;
प्रचण्ड ; प्रबल ; अति उत्तेजित ;
उन्मत्त ; रक्षा नगरिएको । *n.*
जंगल ; बन ; मरुभूमि ।

wild'-er-ness, *n.* निर्जन प्रदेश ; जंगल ;
बन ; मरुभूमि ।

wilo, *n.* छल ; कपट ; चानुरी ; चलाकी ।

wil'-ful, *adj.* स्वेच्छाचारी ; आफ्नै
इच्छाले बनाएको ।

will, *n.* इच्छा शक्ति ; चाह ; मर्जी ;
इच्छा ; आज्ञा ; इरादा ; अभिप्राय ;
अमिलाया ; वपडापत्र ; दानपत्र ;
इच्छापत्र ; वारिसनामा ; *v. t. and*
i. इच्छा गर्नु ; मन पराउनु ; चाह
गर्नु ; अभिप्राय गर्नु ; आज्ञा दिनु ।
wil'-ling, *adj.* राजी ; सम्मत ;
इच्छुक ; अनुकूल ।

wil'-o'-the-wisp, *n.* रौंके भूत ।

wil'-low, *n.* खोलाका छेउछाउमा उम्रने
लहरे हाँगा भएकी ख्व ; पेंस ।

wilt *n. t. and i.* ओइलाउनु ;
छुत्नु ; निहुरनु ।

wil'-ly, *adj.* धूर्त ; कपटी ; छद्म ।

wim'-ble, *n.* प्यान्स पार्ने हतियार ;
दर्मा । *v. t.* दर्माने छेँड्नु ।

wim'-ple, *v. t.* छुट्टी हाल्नु ; मुजा
मुजा पार्नु ।

win, *v. t. and i.* जिउनु ; विजय प्राप्त
गर्नु ; पाउनु ; प्रतियोगिता लाभ
गर्नु ; सफल हुनु । win'-ning, *adj.*
हृदयग्राही ; मनोहरणगर्ने ; आकर्षक ।

win'-ner, *n.* जिने मान्छे ; विजेता ;
विजयी ।

wine, *v. t.* संकोच माह्नु ; झस्कनु ;
हचक्नु ; अस्थिर रहनु । *n.* संकोच ;
अस्थिर रहने काम ; भारी तथा
गाड्को चक्का आदि उठाउने यन्त्र ।

wind, *n.* हावा ; बतास ; हुरी ;
निश्वास ; बिना बिस्थाको कुरा । *v. t.*
and i. हावा आउनु ; बतास वा हुरी
चल्नु ; फूट्नु ; फूट्नु ; दौडमा
जिउनु । fall, *n.* हावाले झारेको

फलफूल आदि; आशा नगरिएको
सौभाग्य । -mill, *n.* हावा घट्टा ।
-pipe, *n.* श्वासनली; कण्ठनली;
घोंटी । -ward, *adv.* हावा तर्फ;
बतासतिर; हावा बग्ने दिशातिर
रहेको । wind'y, *adj.* बतासे;
हावा लाग्ने; हावादार; रिक्त ।

wind, *v. t. and i.* फन्फुनि घुम्नु वा
घुमाउनु; बटारिनु; नागबेले परेर
जानु; गुडुल्किनु; घर्नु; परिवर्त्तन
गर्नु; घडीमा दम दिनु । *n.* घेराइ;
बाटो आदिको घुम्ति; घडीलाई
दम दिदा वा धागो आदि बेहदको
एक फन्को । -lass, *n.* भारी आदि
उठाउने वा तौट्ने स्त्र । up, *n.*
समाप्ति; अन्त; शेष । wind'log,
बेह्रिँ जाने लहरा आदि; धागो
आदि बेहर्ने लट्टाइ । wind'ing, *n.*
बेह्रणको वा बाझ्णको अवस्था;
घडीलाई दम दिने सौँचो । *adj.*
बेह्रणको वा बाझ्णको ।

win'dow (*dw*), *n.* ड्याल; खोरा ।

wine, *n.* सुरा; मद्य; जौडरकनी ।

wing, *n.* पखेटा; उड्ने काम; सेना,
जहाज वा घर आदिको बगल ।
winged, *adj.* पखेटा भएको ।
wing'let, *n.* सानो पखेटा ।

wink, *v. t. and i.* आँखा झिम्म गर्नु;
झिम्म हुनु; झिम् झिम् गर्नु;
झिम्काउनु; आँखाले मान गर्ने;
नदेखे झिँ गर्ने; जानी जानी हेर्ने
छल्नु; वास्ता नगर्ने ।

win'now, *v. t. and i.* धान आदि

बताउनु; हुस्कुनु; निफण्ण;
केलाउनु; छुट्याउनु; छिन्कनु ।
win'now-ing fan, *n.* नाडलो ।

win'some, *adj.* मन हर्ने; मोह पार्ने;
व्यस्त पार्ने; साहे राख्ने; मनोहर;
चित्ताकर्षक ।

win'tor, *n.* जाडोको मौसम; जाडो
वा ठण्डा महीना, हिउँद;
वृद्धावस्था । *v. t. and i.* जाडो
महीना बिताउनु; जाडो मनाउनु ।
win'try, *adj.* जाडो; जाडो
महीना लागेको; हिउँदको;
हेमन्त ।

wipe, *v. t.* पुट्ट्नु; सेटाउनु; सेट्नु;
मौँडा आदि मस्काउनु । *wiping*,
n. बेही कुरो पुट्ट्नु वा सेटाउने
माण्डे वा चीज; मौँडा आदि
मस्काउन काम गर्ने साधे । *wip-*
ing, पुट्ट्ने वा सेटाउने काम;
मस्काइ ।

wire, *n.* तार; तारखबर; तारखबर
पठाउने कला । *v. t. and i.* तार
लाउनु; तारले बाँध्नु वा बाँध्ने
तारखबर पठाउनु । *wirey*, *adj.*
तारले बनिएको; तारको;
लल्याकलुलुक अर्नि चाट्ने हुने ।

wire'less, *n.* बेतारको खबर ।

wis, *v. i.* विचार गर्नु; जान्नु ।

wis'dom, *n.* बुद्धि; ज्ञान; विवेक;
बुद्धिमानी भनाइ ।

wise, *adj.* ज्ञानी; विवेकी; बुद्धिमान;
निपुण; प्रवीण; चतुर । *n.* ढोँचा;
रीति; भाँति; चाला-माला ।

wise'-a-cro (-ker), *n.* निर्बोध व्यक्ति ; सारगमित छोटकरी कथनहरू भन्ने मान्छे ।

wish, *n.* इच्छा ; आकांक्षा ; मनोरथ ; इच्छा गरिएको कुरो । *v. t. and i.* इच्छा गर्न ; चाहनु ; अभिलाषित हुनु । wish'ful, *adj.* इच्छुक ; अभिलाषी ; व्यग्र ।

wisp, *n.* धौंन वा परालको गुण्टा वा मुठ्ठा ।

wist, *v. i.* थाहा पाउनु ; थाहा हुनु ।

wist'ful, *adj.* उन्माही ; उदास ; उत्सुक ; इच्छुक ; अभिलाषी ; व्यग्र ।

wit, *n.* बुद्धि ; ज्ञान ; विचार शक्ति ; बख्साइ ; झट जवाब दिन सक्ने शक्ति । witt'y, *adj.* बुद्धिमान् ; बख्साइ जाच्ने ; झट जवाब दिन सक्ने शक्ति भएको ।

witch (wiche), *n.* बोकसी ; जादू तथा मन्त्र-तन्त्र जाच्ने आइमाई ; डाहनी ; गृही आइमाई । -craft, *n.* बोकसी विद्या ; जादूगरी ; जादूको प्रयोग ; मोहिनी शक्ति । witch'er-y, *n.* बोकसी विद्या ।

with, *prep.* संग ; सित ; साथ वा सम्बन्धमा ; ले ।

withal, *adv.* योसित ; उसमाथि ; थपमा ; उही समयमा ; पनि ।

with draw', *v. t. and i.* लिनु ; झिकनु ; पछि तान्नु ; हट्नु ; फिर्ता लिनु ; हटाउनु । with-draw'al, *n.* पछि

हट्ने वा तान्ने काम ; फिर्ता लिने काम ।

witho, *n.* लल्याकलुलुक हुने हाँगा-बिँगा ; बेतको किसिम ।

with'er, *v. t. and i.* ओइलिनु ; ओइल्याउनु ; सुक्नु ; सुकाउनु ; सुकेँ जानु ; नष्ट हुनु ; नीरस हुनु ; चाउरिनु । with'ered, *adj.* ओइलाएको ; सुकेँको ; चाउरी परेको ।

with'ers, *n. pl.* घोडाका कुमको उठेको भाग वा बाँध र गर्दनको जोर्नी ।

with-hold', *v. t. and i.* अड्काउनु ; थामी राख्नु ; रोक्नु ; दबाउनु ; दिन इन्कार गर्न ।

with-in', *prep.* भित्र ; बीचमा ; माझमा ; सीमाभित्र । *adv.* भित्रै ; भित्रपट्टि ; भित्री हिस्साबले ।

with out', *adv.* बाहिर ; अलग ; बाहिरीरूपले ; बाहिरपट्टि । *prep.* साथमा नभएको ; बिना ; रहित ; वञ्चित रहेको ।

with-stand', *v. t.* प्रतिरोध गर्न ; वाधा दिनु ; अधिल्लित पर्नु ; रोक्नु ; आपत्ति उठाउनु ।

wit'-ness, *n.* साक्षी ; गवाही ; प्रमाण ; साबुत ; प्रमाणको रूपमा भनिएको कुरा । *v. t. and i.* गवाही बस्नु ; साक्षी दिनु ; प्रमाणमा दर्शाउनु ।

wive, *v. t. and i.* बिहे गर्नु ; स्वास्नी राख्नु ।

wiz'ard, *n.* जादुगर ; बोकसी ; ढुना

आदि जात्रे मान्छे ; इन्द्रजाल जात्रे मान्छे ।

wiz'en, *v. t. and i.* सुक्नु ; चाउरी पर्नु ; ओइलनु । wiz'oned, *adj.*

सुक्को ; चाउरी परेको ; ओइलिएको ।

woad, *n.* नीरका रूखको किसिम ।

wob'blo—see wabble.

woo, *n.* शोक ; सुता ; सन्ताप ; दुःख ; कष्ट ; विपत्ति ; सराप । woo'ful, *adj.* दुःखमान्छे ; शोकाकुल ; कष्ट-

जनक ; दुःखदायी ; सन्तापजनक ।

wool'be-gone, *adj.* दुःखित ; शोकग्रस्त ।

wold, *n.* जंगल ; वन ; पहाड ; पर्वत ।

wolf, *n.* ढुवाँसो । wolf'ish, *adj.*

ढुवाँसो जस्तो ; डरलाग्दो । wolf'-

kin or -cub, *n.* ढुवाँसोको छाउरो ।

wolf'-vine, *n.* खञ्जुवा ; घिचुवा ।

wo'-man, *n.* तरुणी आइमाई ; महिला ;

स्त्री-जाति ; सहेली । -hood, *n.*

आइमाई अवस्था वा स्वभाव ;

स्त्री जाति ; स्त्रीत्व । -kind, -folk,

n. स्त्री जाति ; नारी समाज । wo'-

manly, *adj.* आइमाईको गुणहरू

भएको ; नारीका गुण देखाउने ;

स्त्रीवत् ; आइमाई जस्तै ; कोमल ।

adv. आइमाईले झैं ।

womb (*um*), *n.* कोख ; गर्भस्थान ; पाठेवर ।

won'-der (*wun'*), *n.* अचम्भको वस्तु ;

विस्मय ; आश्चर्य ; अचम्भ लाग्दो

व्यापार वा घटना । *v. t. and i.*

अचम्भ मान्नु । उदेक मान्नु ; चकित

हुनु । won'-der-ful, *adj.* आश्चर्य-

जनक ; अचम्भको ; अनौठो ; उदेक-

को ; छक्कागदो । won'-drous, *adj.*

आश्चर्य ; अपूर्व ; अनौठो ; उदेक-

लाग्दो ; छक्कापर्दो ।

wont, *adj.* बानी परेको ; आदत

बसेको । *n.* आदत ; ; चलन

अभ्यास ; रीति । *v. i.* बानी हुनु ;

आदत बसाल्नु । wont'-ed, *adj.*

बानी परेको ; आदत बसेको ;

सर्धको ।

woo (*ü*), *v. t. and i.* विवाहको निमित्त

आफ्नो मन खोल्नु ; प्रेम देखाउनु ;

प्रेम भिक्षा भाग्नु ; फकाउनु ;

मनाउनु । woo'-or, *n.* विवाहको

निमित्त प्रेम आदि देखाउने मान्छे ।

wood, *n.* काठ ; जंगल ; वन । -apple,

n. बेल । -bine or -bind, *n.*

जंगली फूलको किसिम । -chuck

or -pecker, *n.* लाहौँचे । -cock,

n. सिमकुखुरो । -cut, *n.* काठ

कुँदने काम ; काठको छापा । -cut-

ter, *n.* दाउरे । -engraver, *n.*

काठमा कुँदेर छापा बनाउने मान्छे

वा यन्त्र । -land, *n.* जंगलमात्र

भएको ठाउँ ; जंगल ; वन । -mon-

gor, *n.* दाउरा बेच्ने मान्छे ।

-nymph, *n.* वनदेवी । -work, *n.*

काठबाट बनेका वस्तु । wood'-en,

adj. काठको बनेको ; कठिन ;

कडा ; वेढङ्गको ; भद्दा । -wood'-y,

adj. जंगलले भरिएको ; रूख-पात-

मात्र भएको ; काठ जस्तो ; कडा ।

woof, *n.* धागो ; जाली ।

wool, *n.* ऊन ; भेंडाको भुतला ; ऊनी लुगा । wool'en, *adj.* उनबाट बनिएको ; ऊनी । wool'y, *adj.* ऊनी ; ऊनी जस्तो ।

word (*word*), *n.* शब्द ; वचन ; बोली ; बात ; उक्ति ; भनिएको कुरा ; भनाइ ; भाषा ; सम्बन्ध ; आदेश ; प्रतिज्ञा । *v. t.* शब्द निकाल्नु ; शब्द प्रकाश गर्ने ; वर्णन गर्ने ; कहनु ; भन्नु । word'less, *n.* पद विन्यास ; बोल्ने छैन । word'y, *adj.* धेरै शब्दहरू प्रयोग भएको ; शब्दहरूले चलेको ; टुप्पाटुप्पा शब्दले भरिएको ।

work (*work*), *n.* काम ; दारिद्रिक वा मानसिक शक्तिको परिचायन ; नौकरी ; परिश्रम ; नेत्र ; परिश्रमको फल ; ग्रन्थ ; पुस्तक ; बन्दोबन्त । *v. t.* कारखाना आदि ; खाल्डा ट्रेञ्ज । *v. i.* काम गर्न ; परिश्रम गर्ने ; काम चलाउनु ; सम्पादन गर्ने ; बन्दोबन्त गर्ने ; अमर निकाल्नु । bag, basket, box, *n.* मिलाइ-तुलाई वा सदाँम राख्ने थैलो वा बाकस । fellow, *n.* काम गर्दाको साथी । house, *n.* कारखाना ; गरीबहरूको राखन पोषण गर्ने ठाउँ ; अनाथशाला । man, *n.* शिल्लरी ; कसरीगर । man'ship, *n.* कारिगरी ; शिल्पकौशल ; हतौटी । room or shop, *n.* काम गर्ने घर ; कारखाना ; ज्यासल । work'ing-classes, *n.* खूब परिश्रम

गरेर जीविका चलाउने मानिसहरूको दल । work'ing-man, *n.* मजदूर ; सेवागो ; श्रमजीवि । work'able, *adj.* गर्न सकिने ; साध्य ।

world, *n.* भूतन्डल ; पृथ्वी ; जगत् ; संसार ; विश्व ; ब्रह्माण्ड ; सांसारिक जीवन ; लौकिक अवस्था ; जीवन-व्यापार । *adj.* समस्त संसारमा फैलिएको ; व्यापक । world'ly, *adj.* संसारी ; सांसारिक ; लौकिक ; वैपयिक । world'liness, *n.*

worm, *n.* चरा ; कीटाणु ; आँखाले नष्टगर्ने प्राणी ; पैत आदिको झीर जस्तो छुनेको भाग ; अपभ्रमानस । wood, *n.* कीटो हुने ढोढको किम्वदन्त ; लोभिलो । worm'y, *adj.* कीटाणु भएको ।

wor'ry, *n. t. and i.* काम र चिन्ताले दिक् लागेको हुनु ; हैरान पार्न ; विरक्त पार्न ; कुहुर आदिदे बढी कुरालाई चिथोर्ने वा लुड्नु । *n.* काम वा चिन्ताले दिक् भएको अवस्था ; अति चिन्ता ; सुर्ता ; धन्या ; विरक्ति ; उद्वेग ; क्लेश ।

worse (*worse*), *adj.* झन खराब ; झन नराम्रो ; झन विमञ्जो ; एकदमै नराम्रो ; साह्रै नराम्रो ; सबभन्दा खराब ।

wor'ship, *n.* पूजा ; आराधना ; उपासना ; भक्ति ; श्रद्धा ; सम्मान-सूचक उपाधि ; इज्जत ; आदर ;

महिमा । *v. t. and i.* पूजा-आजा
गर्न ; अर्चना वा आराधना गर्न ;
पुज्नु ; भक्ति वा श्रद्धापूर्ण काम
गर्न ; आदर गर्नु ; मान्नु । *wor-*
ship'ful, adj. पूजनीय ; माननीय ;
आदरणीय ; इज्जतदार ; पूज्य ;
मान्य ।

worst, v. t. परान्त गर्न ; हराउनु ;
जिन्नु । *adj.* एकदमै नरात्रो ; साह्रै
नरात्रो, सबभन्दा खराब ।

worst'-ed, n. बाटोको उनी धागो ।

wort, n. उल्लिङ्ग विशेष ।

worth, n. अर्थ ; मूल्य ; गुण ; योग्यता ;
उपकारिता । *adj.* मूल्यवान् ;
आवश्यक ; योग्य ; उपयुक्त ;
प्रयोजनीय । *v. i.* हुनु ; घटित
हुनु ; आइ पर्नु । *worth'-less, adj.*
मूल्यहीन ; अमार ; विनासित्तिको ;
निकरमा ; बेकामको ; अयोग्य ;
निर्गुण ।

wor'-thy, adj. योग्य ; आदरणीय ;
मान्य ; गुणवान् ; उत्तम ; मूल्य-
वान् । *n.* योग्यताशाली मानिस ;
योग्य वा गुणवान् मानिस । *wor'-*
thi-ness, n.

wot, v. t. जान्नु ; थाहा हुनु ।

wound (wound), n. घाउ ; चोट ;
चोटपटक ; क्षति ; हानि । *v. t.*
घाउ हुनु ; चोट लाग्नु ; चोट
लाउनु । *wound'-ed, adj.* चोट-
पटक लागेको ; घाइते ; घायल ।

wrack (rak), n. सामुद्रिक लहरे झारको

किसिम । *v. t.* विरक्त पार्नु ; दुःख
दिनु ।

wraith (raithe), भूत प्रेत ; मृत्युको केही
अधि वा पछि देखिने छाया ।

wran'-gle, v. i. झगडा गर्नु ; वाद-
विवाद गर्नु ; कचिझल मचाउनु ।
n. वादविवाद ; कचिझल ; झगडा ।

wrang'-ler, n. झगडा गर्ने वा
कचिझल मचाउने मान्छे ।

wrap, v. t. and i. बेहर्नु ; पोको पार्नु ;
पट्याउनु ; खाम्नु ; कुरा लुकाउनु ।

wrap'-per, n. छोम वा बेहर्न प्रयोग
गरिने कागज आदि ; बाहिरी खुकुलो
लुगा ; दोब्बाइ वा दोपट्टा ।

wrath (raithe), n. क्रोध ; रिस । *wrath'-*
ful, adj. क्रोधिन् ; रिसाहा ;
रिसाएको ।

wreak, v. t. बदला लिनु ; दैर साधन
गर्नु ; दिनु ; प्रदान गर्नु ।

wreath, n. फूलको माला वा मुकुट ;
माला ; हार ।

wreath (raithe), v. t. and i. फूलको
मालाले भिगार्नु ; माला लाउनु ;
माला गुँथ्नु वा बत्ताउनु ।

wreck, n. नाश ; ध्वंस ; भत्ताभुङ्ग
भएको भाग ; समुद्रले पर्यौँकेको
मालताल आदि । *v. t. and i.*
जहाज चटान आदिमा टोकिएर
डुब्नु वा चुर्ण हुनु ; नष्ट वा ध्वंस
हुनु । *wreck'-age, n.* नाश भएको
वा ध्वंस भएको वा भत्केका कुराको
टुक्रा टाक्री ; भग्नावशेष ; नष्टावस्था ।

wren (ren), n. चराको किसिम ।

wrench, *n.* निमोटाइ; लुछाइ; अँट्यापर घुमाउन बनाइएको यन्त्र; रेख वा जमरा; वियोगद्वारा भएको वेदना। *v. t.* बलपूर्वक निमोटेर तान्नु; अँट्याइ घुमाएर फुकाउनु वा बाहिर निकाल्नु।

wrest, *v. t.* अँट्याउनु; बङ्ग्याउनु; निमोड्नु; बलपूर्वक लिनु। *n.* अँट्याइ; निमोटाइ; कुनै बाजाको चाबी वा मौचो।

wrestle (*res'tl*), *v. t. and i.* लाकपा खेल्नु; कुश्ती लड्नु; हात मिचा-मिच गर्नु; पहलमान खेल्नु। *n.* लाकपा; कुश्ती; पहलमानी। wrestler, *n.* लाकपा खेल्ने वा कुश्ती लड्ने मान्छे; पहलमान।

wretch, *n.* अशुखी मानिस; अभागी वा दुःखी मानिस; घृणित वा अधम व्यक्ति।

wretched, *adj.* दीन; अति दुःखी; अभागी; अशुखी; दुर्दशाग्रस्त; नीच; घृणित; असन्तोषजनक। wretchedness, *n.* हीनावस्था; दुःख; विपत्ति।

wriggle, *v. t. and i.* गनेउला आदिक्षि घम्जनु; शरीर यताउति गर्दै हिँड्नु वा घम्जनु; विस्तारै अधि बढ्नु; चिह्लने हुनु; छलकाम गर्नु।

wright (*rit*), *n.* कालीगढ़; कर्मो; कामदार मान्छे; मिस्त्री; शिल्पी।

wring, *v. t. and i.* निचोर्नु; निमोड्नु; बलपूर्वक निचरेर बटार्नु; दुःख वा

यन्त्रणा दिनु; बलपूर्वक लिनु; कष्ट पाउनु।

wrinkle, *n.* चाउरी; खुम्चिएको अवस्था; खस्रोपन। *v. t. and i.* चाउरी पर्नु; खुम्चिनु; खस्रो हुनु।

wrist, *n.* नाडी।

wrist-let, *n.* नाडीमा लाउने गहना; चुरी; बाई।

writ, *n.* लेख; लिखित विषय; लिखित आदेश-पत्र; परवाना।

write, *v. t. and i.* लेख्नु; अङ्कित गर्नु; रचना गर्नु; पत्रादि लेखेर पठाउनु; ग्रन्थकार हुनु। writ'er, *n.* लेखक; ग्रन्थकर्ता; मुन्सी; लेखनदास; कारिन्दा। writing, *n.* लेख; हस्तलिपि; लेखाइ; लेख्ने काम; ग्रन्थ; पुस्तक; दलिल; रचना; प्रबन्ध। *n. pl.* दलिल-पत्र; लिखित कागज-पत्र; ग्रन्थावली।

writhе (*ritl*), *v. t. and i.* असह्य वेदनामार्ज्जं चटारिनु; मझारिनु; छट्पटाउनु; मानसिक यन्त्रणा सहनु।

wrong (*rong*), *adj.* झूटो; भूल वा गल्ती भएको; चुकेंको; नियम बाहिरको; अन्याय; असत्य; अनुचित; नीतिविरुद्ध। *adv.* अनुचितरूपले; बेठोकासँग। *n.* अपकार; अन्याय; भ्रम; दोष। *v. t.* अन्याय गर्नु; अपकार गर्नु; अत्याचार गर्नु; बेइन्साफ गर्नु; हानि पुऱ्याउनु। wrong'ful, *adj.* wrong'ly, *adv.*

wroth (*rawth*), *adj.* रिसाएको ;
झोंकिएको ; आगो भएको ।

wrought (*rawt*), *adj.* खूब परिश्रम
गरेर बनेको ; फलाम आदि खूब
पिटिएको ।

wry (*ri*), *adj.* बाझो ; बटारिएको ;
टेढा ; एकातिर फर्केको ; अनुचित ;
विपरीत ।

wynol, *n.* गल्ली ।

X

xan'-thic (*zan'-*), *adj.* पहेंलो रंगको ।

xo'-bee (*ze' bek*), *n.* भूमध्य सागरमा
धुमफिर गर्ने मसिना व्यापारी
जहाज ।

xon'-on (*zen'-*), *n.* गहूँको ग्यास विशेष ।

x'-mas—see Christmas.

x'-ray, *n.* शरीर भित्रको इन्द्रियहरू
हेर्न प्रयोग गरिने एक किसिमको
वैज्ञानिक ज्योति ।

xy'-lo graph (*zi*), *n.* काठमा कट्ने
काम ; काठमा कट्नेको वा खोपेको
बुट्टा वा चित्र । xy'-log ra-phy, *n.*
काठमा कट्ने कला ।

xy'-lo-nite (*zi lo-*), *n.* नकली हाती-
दौत ।

xy'-lo-phone (*zi-*), *n.* बाजा विशेष ।

xy's-ter (*zis'-*), *n.* हाड खुर्कने हतियार ।

Y

yacht (*yot*), *n.* दौडमा प्रयोग गरिने
हल्का डंगा ।

ya-hoo', *n.* पशु जस्तो मान्छे ; जंगली ।

yak, *n.* चौरी गाई ; मिथुन ।

yam, *n.* एक किसिमको तरल ; शकर-
खण्ड ।

yan'-kee, *n.* न्यू इङ्गल्याण्ड वा संयुक्त
राज्य अमेरिकाको अधिवासी ।

yard, *n.* दुइ हातको नाप ; एक गज ;
घरको आगन ; खेलने ठाउँ ;
जहाजमा मग्नल वरिपरिको पाल
टाङ्ग्नको लागि राखिएको ढण्डा ।
-arm, *n.* पाल टाङ्ग्न राखिएको
ढण्डाको एक छेउ । -stick, *n.*
गज ; तीन फीटको ढण्डो ।

yare, *adj.* ठीकठाक ; तयार ; चलाकी ;
फूतिलो ; छिटो चल्ने ।

yarn, *n.* बाटेको वा कातेको धागो ;
कथा ; कहानी ।

yar'-row, *n.* उद्भिद् विशेष ।

yat-a-ghan (-*gan*) *n.* तुर्का तलवारको
किसिम ।

yowl, *n.* जहाजमा भएको सानो डुंगा ।
v. i. कुकुर आदिदेखि झैं लामो लेघो
तानेर कराउनु वा भुक्नु ।

yown, *v. t. and i.* हाइ गर्ने ; मुख
बाउनु । *n.* मुख बाउने वा हाइ
गर्ने काम । yawning, *adj.* हाइ
हाइ गर्ने ; हाइ आएको ।

yo, *pron.* तँ ; तिम्रो ; तपाईं ; हजुर ।

you (*yā*), *adv.* हो ; सोँचो ।

yeen, *v. t.* बच्चा जन्माउनु ; बिआउनु
वा व्याउनु ।

yeen'-ling, *n.* भेडाको पाठो ।

year (*yér*), *n.* वर्ष ; साल । *n. pl.*

आयु ; उमर ; वृद्धावस्था । *ling*, *n.* वर्षदिन नपुमेलो जन्तु । *long*, *adj.* एक वर्ष पुमेलो ; एक वर्षसम्म टिकने ; एक वर्ष । *year'-ly*, *adj.* वार्षिक ; वर्षेणी ; सालमा एक पल्ट हुने । *adv.* प्रति वर्ष ; सालमा एकपल्ट ।

yearn (yearn), *v. t. and i.* व्याकुल हुनु ; उत्सुक हुनु ; निर्मना वा दया वा मायाले भरिएको हुनु ; व्यग्र हुनु । *yearn'ing*, *n.* निर्मना ; चाह ; स्नेह ; माया ; दया ।

yeast, *n.* जौह-रकमीको फोड ; मर्चा ।

yolk, *n.* अण्डाको पहेँलो भाग ; रानी ।

yell, *v. t. and i.* डर, खुशी आदिले चिच्याउनु ; स्याल आदि कराउनु ।

n. डर खुशी आदिको तीखो कराइ ;

चिन्ता ; कंकला शब्द ; पञ्चम गुर

नियमित काम ; स्याल आदिको

कराइ ।

yell'low, *adj. and n.* पहेँलो ; पहेँलो रंग । *yell'low*, *n.* रंग ; पीत वर्ण ।

yell'low y, *adj.*

yelp, *n. i.* कुत्ता आदि भुक्तु ; कराउनु ।

n. शुकार ; कराइ ।

yen, *n.* जापान मुद्राको निष्का विशेष ।

yeo'-man (*yō'-m*), *n.* इङ्गल्याण्डको मध्यम श्रेणीको प्रजा ; खेतीवाला ; सानो जग्गा धनी ; राजकर्मचारी ।

yeo'-man'ry, *n.* स्वाधीन प्रजावर्गी ; वंशत नदिइने घोइचढी सेनाको दल ।

yes, *adv.* जू ; हो ; साँचो ; अ ; हुन्छ ।

yes'-ter day, *n.* हिजो ; हिजको दिन ।

adv. गएको वा बितेको दिनमा ।

yes'-ter night, *n.* बितेको रात ।

yot, *conj.* तैपनि ; तापनि । *adv.*

अझसम्म ; अझ पनि ; त्यसवेला-सम्म पनि ।

yew (*yū*), *n.* बाह्र मास हरियो रहने रुखको किसिम ; यसको काठ ।

Yid'-lish, *n.* यहुदी अर्थात् जर्मनी भाषा मिश्रित बनेको भाषा ।

yield (*yēld*), *v. t. and i.* स्वीकार गर्नु ; दिनु ; प्रदान गर्नु ; खचे गर्नु ;

पैदा हुनु ; उत्पन्न हुनु वा गर्नु ;

फल फूल लाग्नु ; झोड्झिदिनु ; त्याग

गर्नु ; हार स्वीकार गर्नु ; वशमा

रहनु । *n.* पैदा भएको कुरो ; पैदा-

चार । *yield'ing*, *adj.* हार स्वीकार

गर्ने वा वशमा आउने ।

yo'gi, *n.* योगी ; योग्यासी ।

yoke, *n.* हाम्रो ठुला ; ढाक ; जोडा ;

ढाक्यो यो ; ढाकाट ; बन्धन ;

विवाह-बन्धन । *v. t. and i.*

अधीनमा राख्नु वा फर्नु ; हल नार्नु ;

हल मिल्नु ; जोडा मिलाउनु ।

yolk, *n.* फुलको पहेँलो भाग ; रानी ।

you or you'der, *adj. and adv.*

वहाँ ; त्यस जग्गामा ; त्यहाँ ; त्यस

ठाउँमा ; पर ; उता ; त्यस ठाउँमा

भएको ; त्यहाँ रहेको ; देखिन सक्ने

टाढामा ।

yore, *n.* उहिले ; प्राचीनकाल । *adv.*

उहिलेको वखतमा ; प्राचीन

कालमा ।

you, *y con.* तू ; तिम्रो ; तपाईं ; हजुर ।
 young (*yung*), *a* (*i*) चढ़े उमेरको ;
 जवान ; तरुना ; पट्टो ; अछारे ;
 बूढो नभएको ; परिष्क नभएको ;
 हालसालैको ; अठ्ठो ; कौंचो । *n.*
 बचेरा ; छिछना ; जन्तुहरूको बाछा
 वा बच्चा । youngster or young-
 ker, *n.* साना दोटापेटो ; ससिना
 नानी ।

your, *from*. तेरे ; तिज्जा ; तपाईंको ;
हजुरको । -*sold*, *from*. त आर्पे ;
तिमाने ; तपाईंने ; हजुरने ।

youth, *n.* यौवः; यौवनकालः; जवासी-
को समयः; युवावस्था; तन्दरा;
तरुणी। youth'ful, *adj.* यौवन-
कालको; दौर्द्वयको; नवीन; सतेज।
youth'fulness, *n.* जवासीको
समय; जवाही; युवावस्था।

унос' е . . . 77 78 79 80 81 .

[illegible]

24

अनुविधान, १८. अन्तर्गत विधान ।

zā'ny, n. कुनै तमसाभा दृष्ट्यो
कानका भाग दिने लाग्छे ; उदाहरण :
लवणोडो ; अदोखा लाग्छे ।

zarī' ba (-rē'), n. मिश्रदेशका गाउँ
आदि रक्षा गर्नका लागि पार लगाएको
जग्गा ।

२०३१, न. जोरा ; उत्पुङ्गवा ; व्यग्रता ;
उत्साह ; आग्रह ; धन ; डाह ।

zōal'-ot (zel'-), n. उत्साही वा आग्रह
गर्न मानिसा; डाह गर्न मान्छे।

zealous (zel'us, adj.) उत्साही;
उत्साहपूर्ण; 'डाही' करने; व्यग्र;
प्रचण्ड ।

zā'īyah, n. अक्रमाया पाइन जंगली
घाडा विशेष ; जव्रा ।

49 नव नव (नव), न. अन्तःपुर ; आह-
माहिको बोटा ।

Zenob, n. पुराणो फारसी भाषा ।

माथिका आकाशको बिन्दु ; शिरो बिन्दु ; सर्वोच्च बिन्दु ।

zeph'yr, zeph'el, *n.* पश्चिमी हावा ;
पश्चिमी वातावरण ; पश्चिम या मन्द
हावा ; मेरुतुल्य गर्दा लाउने गज्जी
आदि ।

zop' pɔ lin n. जर्मनी विमान ; जेप्लिन ।

अथ, न. अत्य; चिन्दु; तापमान
अथिदो चिन्दुस्य चिन्दु ।

आदि; विषयवस्तु; विषयवस्तु।
आदि; विषयवस्तु; विषयवस्तु।
आदि; विषयवस्तु; विषयवस्तु।

श्री १०, ४५ नमस्ते नमो नमो नमो ।

adj. *दृग्, न* कहीं-कहीं मिली भण्डो वा समवेले परेको पाटी आदि । *adv.* कहीं-कहीं मिली भण्डो ; समवेले परेको ; ठप्ठा ठप्ठा गुप्ती भण्डो ।

zinc, *n.* जस्ता धातु । *v. t.* जस्ताले
मोड़नु ।

zin'-na, n. फूलको किसिम ।

zo'di-ac, n. सूर्यको चर्पभरि हिङ्गने
वाटो : राशिचक्र ।

2010, n. कटिबन्ध ; ठण्डा गरमोक

- भेद झुकाउने पृथ्वीको मण्डल
विभाग ; सेखला ।
zoo, *n.* चिह्न्याखान ।
zoography, *n.* प्राणी वृत्तान्त । zoog-
raph-er, *n.*
zo-o-l'-o-gy (-ji), *n.* प्राणी तन्त्र ; जन्तु
विज्ञान ; प्राणी विद्या । zo-o-log'
i-cal, *adj.* प्राणी विद्या सम्बन्धी ।
zoological, *n.* पशुशास्त्र ; चिह्न्या
खान । zo-o-log'-ist, *n.*
zoom, *v. t.* हवाजहाजलाई तेजीसित
उभो उड़ाउनु ।
zo'-o-phyto (-fit), *n.* उद्भिद् अनि जीव-
धारी दुवैको गुण हुने वस्तु ।
zoo'-tom-y, *n.* जीव जन्तुका शरीरलाई
खीरफार गर्ने विद्या ।
zouave (zu'dv), *n.* फ्रान्सिसी सेनाको
समूह ।
Zu'lu (zu'-loo), *n.* दक्षिण अफ्रिकाको
काफिर जाति ।
zyme, *n.* रोग फैल्याउने विषयुक्त
अङ्कुर ।
zy'-thum, *n.* मद विशेष ।

APPENDIX II

List of Abbreviations commonly used in English Language

Abbr.	Abbreviated.	Aug.	August.
A. C.	<i>Ante Christum</i> ; Alternating Current.	A. V.	Authorized Version.
Acc. or a/c	Account.	Avoir	Avoirdupois.
A. D.	<i>Anno Domini</i> = in the year of our Lord.	b.	born = जन्मतिथि ।
A. D. C.	Aide-de-comp (एडिकोड) ।	B. A.	Bachelor of Arts.
Adj.	Adjective.	Bart.	Baronet.
Adj.	Adjutant.	B. C.	Before Christ.
Adm.	Admiral ; Admiralty.	B. C. L.	Bachelor of Civil Law.
Adv.	Adverb ; Advocate.	B. D.	Bachelor of Divinity.
Advt.	Advertisement.	B. I.	British India.
A. G.	Accountant General ; Adjutant General.	Bib.	Bible ; Biblical.
Agri.	Agriculture,	Biog.	Biography.
Agt.	Agent.	Bk.	Bank ; Book.
A. H.	<i>Anno Iligira</i> = ६२२ ख्रीष्टाब्द अर्थात् महमद भागेको वर्ष ।	B. L.	Bachelor of Law.
Alg.	Algebra.	B/L.	Bill of lading.
Alt.	Altitude.	Bp.	Bishop.
A. M.,	<i>Ante Meridiem</i> ; <i>Anno Mundi.</i>	B. P. C. C.	Benga Provincial Congress Committee.
Anon.	Anonymous.	Br. or Bro.	Brother (Plu. Bros.).
Ans.	Answer.	Brig.	Brigade ; Brigadier.
Ant.	Antiq प्राचीनकाल ।	B/S.	Bill of Sale.
Ap.	April ; Apostle.	B. Sc.	Bachelor of Science.
App.	Appendix.	Bu.	Bushel.
A. R. A.	Associate of Royal Academy.	B. V.	Blessed Virgin ; <i>Bene Vale</i> (Farewell!).
Arith.	Arithmetic.	Cent.	<i>Centum</i> ; a hundred.
A. S.	Anglo Saxon.	C. A.	Chartered Accountant.
Asst.	Assistant.	Cam. or Camb.	Cambridge.
Astrol.	Astrology.	Cantab.	Of Cambridge University England.
Astron.	Astronomy.	Cap.	Capital (Plu. Caps.).
Aft. or Atty	Attorney.	Capt.	Captain.
		Cash.	Ca-hier.
		Cat.	Catalogue ; Catachism.
		C. B.	Companion of the Bath.

C. E.	Civil Engineer.	D. G.	Dei Gratia=By the grace of God.
Cf.	Compare.	dg.	Decigram.
Ch.	Chapter ; Church ; Chief.	Dg.	Dekagram.
Chap.	Chapter.	Diam.	Diameter.
Chem.	Chemistry.	Dict.	Dictionary.
Chron.	Chronicles ; Chrono- logy.	Dist.	District.
Civ.	Civil.	Div.	Division ; Divident ; Divide ; Divided.
C. J.	Chief Justice.	D. Lit.	Doctor of Literature.
Cm.	Centimetres.	D. L. O.	Dead Letter Office.
Co.	Company.	D. M.	Doctor of Music.
C/O.	Care of.	dm.	decimetre.
C. O. D.	Cash on delivery.	Dm.	Dekametre.
C. O.	Commanding Officer.	D. M. D.	Doctor of Dental Medicine.
Col.	Colonel ; Column.	do.	<i>Ditto</i> = the same.
Colloq.	Colloquial.	Doz.	Dozen.
Comp.	Compare, Compound, Composition, Com- parative.	D. P. H.	Diploma in Public Health ; Director of Public Health.
Cong.	Congress, Congrega- tion.	Dr.	Doctor ; Debtor, Dram.
Conj.	Conjunction.	D. Sc.	Doctor of Science.
Const.	Constitution ; Const- able.	D. S. O.	Distinguished Ser- vice Order.
Corol.	Corollary.	D. V.	<i>Deo Volente</i> = God willing.
Cr.	Credit ; Creditor.	Dwt.	Pennyweight.
C. S.	Court of Session.	E.	East ; Earl.
C. S. I.	Companion of the Star of India.	E & O. E.	Errors and Omissions. excepted.
C. V. O.	Commander of the Royal Victorian Order.	Ed.	Editor ; Edition
Cwt.	A hundred weight.	Edin.	Edinburgh.
Cyc.	Cyclopædia.	e. g.	<i>exemplis-gratia</i> = for example.
d.	Delete, died, a penny.	E. I.	East Indies ; East India.
D. C. L.	Doctor of Civil Law.	Elec.	Electricity.
D. D.	Doctor of Divinity.	Ency.	Encyclopædia.
D. D. S.	Doctor of Dental Surgery	Eng.	English ; England.
Dec.	December.	E. N. E.	East North East.
Def.	Definition.	E. S. E.	East South East.
Deg	Degree.	Esq. or Esqr.	Esquire.
Dem.	Democrat.	Etc.	<i>Et. ceteri</i> = and others.
Dept.	Department.	Ex.	Example ; Exodus.
Dft.	Draft.		

Exch.	Exchange; Exchequer.	G. C. R.	Grand Cross of t Bath.
Exp.	Export; Exporter.	G. C. I. E.	Grand Commander of the Order of Indian Empire.
Fahr. or F.	Fahrenheit.	G. C. M.	Greatest Common Measure.
Far.	Farthing.	G. C. S. I.	Grand Commander of the Star of India.
F. A. S.	Fellow of the Society of Arts; Fellow of the Antiquarian Society.	G. C. V. O.	Grand Cross of the Victorian Order.
F. C.	Free Church (of Scotland).	Gen.	General.
fep.	Foolscap.	Gent.	Gentleman.
Feb.	February.	Geog.	Geography.
Fem.	Feminine; Female.	Geol.	Geology.
Fig.	Figure.	Germ.	German.
Fin.	Financial.	Gk.	Greek.
F. M.	Field Marshal.	G. O. C.	General Officer Com- manding.
Fol.	Folio.	Gov.	Governor.
F. O. B.	Free on Board.	Govt.	Government.
F. O. R.	Free on Rail.	G. P. O.	General Post Office.
Fr.	France; French; Frances.	Gr.	Grain; Gross; Grammar.
F. R. A. S.	Fellow of the Royal Asiatic Society; Fellow of the Royal Astronomi- cal Society.	Grm.	Gramme.
F. R. C. P.	Fellow of the Royal College of Physi- cians.	H.	High; Height; Hour.
F. R. C. S.	Fellow of the Royal College of Surgeons.	H. F.	His Excellency.
F. R. G. S.	Fellow of the Royal Geographical Society.	Hebr.	Hebrew.
F. R. S.	Fellow of the Royal Society.	H. G.	His Grace; Horse Guard.
F. S. A.	Fellow of the Society of Arts.	H. H.	His (or Her) High- ness; His Holiness (the Pope).
ft.	Foot; feet.	H. I. H.	His (or Her) Imperial Highness.
F. Z. S.	Fellow of the Zoolo- gical Society.	H. I. M.	His (or Her) Imperial Majesty.
G. A.	General Assembly.	H. M. S.	His (or Her) Majesty's Service, Steamer or Ship.
Gal.	Gallon.	Hon.	Hon'ble; Honour- able.
G. B.	Great Britain.	H. P.	Horse Power.
G. C.	Grand Chancellor; Grand Chapter.	H. R. H.	His (or Her) Royal Highness.
		Hund.	Hundred.

<i>Ib.</i> or <i>Ibid.</i>	<i>Ibidem</i> = in the same place.	K. G.	Knight of the Garter.
I. C. S.	Indian Civil Service.	Kg.	Kilogram.
I. D.	Intelligence Department.	K. G. C.	Knight of the Grand Cross.
i. e.	<i>Id est</i> = that is.	K. G. C. B.	Knight of the Grand Cross of the Bath.
Imp.	Import : Imperial ; Imperfect.	K. I. H.	Kaiser-I-Hind.
In.	Inch.	Kil.	Kilometre.
Ind.	India : Indian ; Index.	Knt. or Kt.	Knight.
Indef.	Indefinite.	L.	Lake.
Inf.	Infinitive ; Infantry.	l.	litre.
Inst.	Instant ; Institution.	lb. or <i>lb.</i>	A pound in weight.
Int.	Interest.	Lat. or L.	Latin.
Interj.	Interjection.	Lat.	Latitude.
Introd.	Introduction.	L. C.	Lord Chancellor ; Lord Chamberlain.
Inv.	Invoice.	L/C.	Letter of Credit.
I. O. U.	I Owe You.	l. c.	Lower case.
Ir.	Ireland ; Iridium.	led.	Ledger.
Isl.	Island.	Legis.	Legislature.
Ital. or It.	Italian ; Italic.	Lib.	Library.
J.	Judge.	Lieut. or Lt.	Lieutenant.
J. a	Joint account.	Lit.	Literally.
Jan	January.	LL. B.	<i>Legum Baccalaureus</i> = Bachelor of Laws.
Jap.	Japan.	LL. D.	<i>Legum Doctor</i> = Doctor of Laws.
J. C.	Jesus Christ ; Junior Cambridge.	L. M. F.	Licentiate in Medical Faculty.
J. D.	Jurum Doctor = Doctor of Laws.	L. M. S.	Licentiate in Medicine and Surgery.
J. P.	Justice of the Peace.	Lond.	London.
Jr.	Junior.	Long.	Longitude.
Jul.	July.	Ltd.	Limited.
K.	King ; Knight ; Kalium = Potassium.	M. A.	Master of Arts ; Military Academy.
K. B.	King's Bench ; Knight of the Bath.	Mar.	March
K. C.	King's Counsel.	Masc.	Masculine.
K. C. B.	Knight Commander of the Bath.	Math.	Mathematics.
K. C. I. E.	Knight Commander of the Indian Empire.	M. B.	Bachelor of Medicine ; Bachelor of Music.
K. C. S. I.	Knight Commander of the Star of India.	M. C. C.	Marylebone Cricket Club.
K. C. V. O.	Knight Commander of the Victorian Order.	M. D.	Doctor of Medicine.

M. D. S.	Master of Dental Surgery.	N. W.	North West.
M. E.	Mechanical Engineer ; Middle English.	N. W. P.	North West Province.
Mdm.	Madam	N. Y.	New York.
Mech.	Mechanics ; Mechanical.	O/a	On account of.
		Obj.	Object ; Objective.
		O. E.	Old English.
		O. H. M. S.	On His (or Her) Majesty's Service.
Mem. or Memo.	Memorandum.	O. K.	All correct.
Messrs.	<i>Messieurs</i> = Sirs ; Gentlemen.	Ord.	Ordinary ; Ordinance.
Mg.	Magnesium.	O. S.	Old Style.
mg.	milligram.	O. T.	Old Testament.
mm.	millimetre.	Oxon.	Oxford.
Mme.	Madame.	Oz.	Ounce.
M. O.	Money Order ; Medical Officer.	P.	Page (Plu. Pp.)
Mon.	Monday.	Par. or ¶.	Paragraph.
M. P.	Member of Parliament	Par. or ¹ / ₁ .	Parallel.
Mr.	Mister ; Master.	Parl.	Parliament.
Mrs.	Mistress ; Missis.	P. C.	Privy Council ; Post Card.
M. R. A. S.	Member of the Royal Asiatic Society ; Member of the Royal Academy of Science.	p. c.	Per cent ; Postal Card.
M. R. C. S.	Member of the Royal College of Surgeons.	Pd.	Paid.
MS.	Manuscript (plu. MSS),	Per Cent.	<i>Per centum</i> by the hundred.
Mt.	Mount ; Mountain.	Ph. D.	<i>Philosophic Doctor</i> = Doctor of Philosophy.
Myth.	Mythological.	Pl. or Plu.	Plural.
N.	North ; Noun.	Pm.	Premium.
Na.	<i>Natrium</i> = Sodium.	P. M.	<i>Post Meridiem</i> = afternoon ; Post Master.
Nat.	Natural.	P. M. G.	Post Master General.
N. B.	<i>Nota Bene</i> = note well.	P. N.	Promissory Note.
N. E.	North East.	P. O.	Post Office.
N. lat.	North latitude.	P. O. O.	Post Office Order.
N. N. E.	North North East.	p. p.	Past participle.
N. N. W.	North North West.	Pref.	Preface ; Prefix.
No.	<i>Numero</i> = number (Plu. Nos.)	Prof.	Professor.
Nov.	November.	Pron.	Pronoun.
n. p.	New paragraph.	Prov.	Proverb ; Province.
N. S.	New Style (since 1752)	P. R. A.	President of the Royal Academy.
N. T.	New Testament.	Prox.	<i>Proximo</i> = next month.
Num.	Number.	P. R. S.	President of the Royal Society ;

	Premchand Roy- chand Scholar.	S.	South ; Shilling ; Sunday ; Saint.
P. S.	<i>Post Scriptum</i> = Post Script ; Police Sta- tion.	Sat.	Saturday.
P. T. O.	Please Turn Over.	Sc. B.	<i>Scientice Baccalaureus</i> = Bachelor of Science.
P. W. D.	Public Works Depart- ment.	Scot.	Scotland ; Scottish.
Q.	Question.	Script.	Scripture.
Q. C.	Queens Counsel.	S. E.	South East.
Q. E. D.	<i>Quod erat demonstran- dum</i> = which was to be demonstrated.	Sec.	Faction ; Second.
Q. E. F.	<i>Quod erat faciendum</i> = which was to be done.	Secy	Secretary.
Q. M. G.	Quarter Master General.	Sect.	Section.
Qr.	Quarter ; Quire.	Sen.	Senate ; Senior.
Qt.	Quantity ; Quart.	Sept.	September.
Qu.	Query ; Question.	Servt.	Servant.
Quad.	Quadrant.	Sh.	Shilling.
Ques.	Question.	Sing.	Singular.
Q. V.	<i>Quod Vide</i> = which see.	Soc.	Society.
R. A.	Royal Academy ; Royal Artillery.	Sol.	Solution.
R. A. M.	Royal Academy of Music.	S. O. S.	Save our soul.
R. C.	Roman Catholic.	S. P. C. A	Society for the Pre- vention of Cruelty to Animal.
R. E.	Royal Engineers.	Sp. Gr.	Specific Grav' y.
Recd.	Received.	Sq.	Square.
Recpt.	Receipt.	Sq. ft.	Square foot.
Ref.	Reference.	Sq. in.	Square inch.
Reg.	Register.	Sq. m.	Square mile.
Rev.	Reverend ; Revenue ; Revise.	Sr.	Senior.
R. M. S.	Royal Mail Service.	S. S. E.	South South East.
Rom.	Roman.	S. S. W.	South South West.
R. R.	Right Reverend.	St.	Saint ; Street.
Rs.	Rupees.	Subj	Subject.
R. S. V. P.	<i>Répondez S'il Vous Plait</i> = Reply, if you please.	Subst.	Substitute.
Rt. Hon.	Right Honourable.	Sun.	Sunday.
Russ.	Russia.	Sup.	Superior.
Ry.	Railway.	Supp.	Supplement.
		Supdt.	Superintendent.
		Surg.	Surgeon ; Surgery.
		Surv.	Surveyor.
		S. W.	South West.
		Switz.	Switzerland.
		Syn.	Synonym.
		Theor.	Theorem.
		Thurs.	Thursday.
		Tr.	Transpose ; Treasur- er ; Translator.

Trin.	Trinity.	W.	West.
Tues. or Tu.	Tuesday.	W. A. C. (I)	Women's Auxiliary Corp (India).
T. U. C.	Trade Union Congress.	Wed.	Wednesday.
Ult.	<i>Ultimo</i> = last.	w. f.	Wrong fount.
Univ.	University.	wk.	week.
U. K.	United Kingdom.	W. Long.	West Longitude.
U. N. O.	United Nations Organisation.	W. N. W.	West North West.
U. S. A.	United States of America.	W. O.	War Office.
U. S. S. R.	Union of Soviet Russia.	W. S. W.	West South West.
V.	Verb ; Volume.	X.	Christ.
V. C.	Victoria Cross ; Vice-Chancellor ; Vice-Chairman.	Xmas.	Christmas.
V. D.	Venereal Disease.	Yr. or Y.	year.
V. i.	Verb intransitive.	Yd.	yard.
Vice Pres.	Vice-President.	Y. M. C. A.	Young Men's Christian Association.
Viz.	<i>Videlicet</i> = namely.	Y. W. C. A.	Young Women's Christian Association.
V. O.	Victorian Order.	Z.	Zero ; Zone.
Vol.	Volume	Zool.	Zoology.
V. P.	Value Payable.	&.	And.
Vs.	<i>Versus</i> = against.	&c.	<i>et cetera</i> = and so forth.
V. t.	Verb transitive.	4 to	Quarto.
		8 vo.	Octavo.

लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय प्रशासन अकादमी, पुस्तकालय
Lal Bahadur Shastri National Academy of Administration, Library

मसूरी
MUSSOORIE.

यह पुस्तक निम्नांकित तारीख तक वापिस करनी है ।

This book is to be returned on the date last stamped.

[illegible]

112789
अवधि मर्या
Acc. No. 112789
वर्ग मर्या R 491.4903 पुस्तक मर्या
Class No. ~~491~~ Book No.
लेखक P.M. Pradhan
Author
शीर्षक
Title Standard Dictionary

— की मर्या | हस्ताक्षर
R 491.4903 LIBRARY
for LAL BAHADUR SHASTRI
NATIONAL ACADEMY OF ADMINISTRATION
MUSSOORIE

Accession No. 112789

1. Books are issued for 15 days only but may have to be recalled earlier if urgently required.
2. An overdue charge of 25 Paise per day per volume will be charged.
3. Books may be renewed on request, at the discretion of the Librarian.
4. Periodicals, Rare and Reference books may not be issued and may be consulted only in the Library.
5. Books lost, defaced or injured in any way shall have to be replaced or its double price shall be paid by the borrower.

HELP TO KEEP THIS BOOK FRESH, CLEAN & MOVING